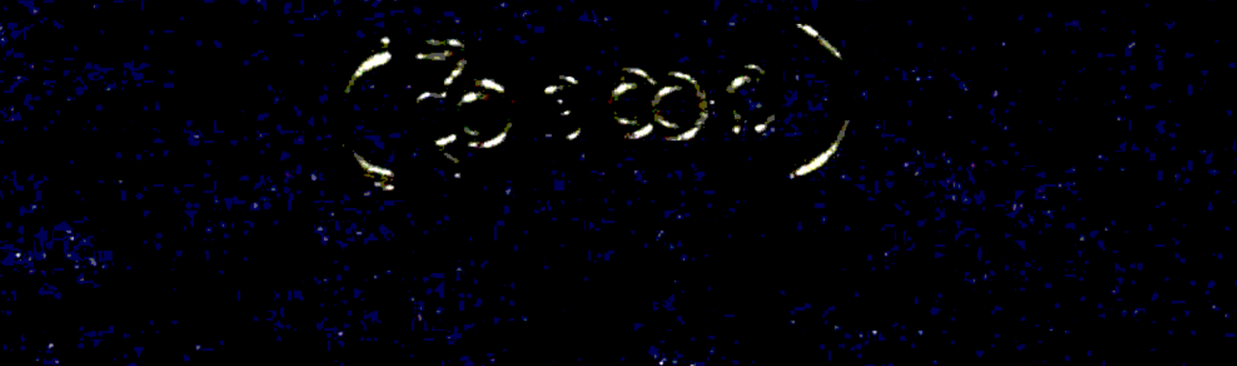

ဘာသာရေးနှင့်ကာကွယ်ဝန်

၏

ဗန္ဓုလ ကျော်းစာ

ရုပသိဒ္ဓိဘာသာဋီကာ

ပဝါရုပသိဒ္ဓိကို နိဿယအဓိပ္ပါယ် စုံလင်စွာ တန်ဆာ

ဆင်ဆာသည်ဖြင့် ဆိုင်ရာ စာမေးပွဲများအတွက်

တာဝန်ယူပါ၏ဖြစ်သည်။

ဆရာလုံး-နံပါတ်-၁၀-ဒီရုံ-စု-ချို

မဏ္ဍဝေး

[illegible]

နိဒါန်း အခြို

ဂုရုဝေါ သိဒ္ဓတ္ထပါ မေ, သိဒ္ဓိပုတ္တာသ သာသနေ၊
နမိတ္ဝာ တေ ကရိဿာမိ, ဗျာဝျာနံ ဆပသိဒ္ဓိယာ။

သိဒ္ဓိပုတ္တာသ – ပါရမီတော်စု, ပေါင်းကာပြု၍, သမ္ဗညုဉာဏ်, ရောင်လှို့ ကဲမောက်, သိဒ္ဓိမဟေါက်တော်မှ ပြုပြီးသော မြတ်ဘုရား၏၊ သာသနေ-ဂန္ထဝိပဿနာ, သင့်ရာဝန်ထမ်း, ရဟန်းတို့သဲ့, နေသွင့်ရောသည့်, သိက္ခာ ဒုရပ်, သာသနာဘော်မြတ်၌၊ မေ ဂုရုဝေါ-ငါ၏ စိတ်တွင်, ကျေးဇူးရှင်ဟု, အစဉ်ထင်ရှား, ဆရာတော် ဘုရားတို့သည်၊ သိဒ္ဓတ္ထပါ-ရှင်ရှာ ခဲ့ခဲ့၊ ကြိုးအားသွန်သင်ပြင့်, တဝန်သီးသီး, ပြီးစီးသော သဘော ရှိကြပေကုန်၏၊ တော်-ထို မြတ်ဘုရားနှင့်, တရားဟော်ဟာ, မြတ်ဆရာတို့ကို၊ [သိဒ္ဓိပတ္တာ-အရ ဘုရားကို ယူသဖြင့် တရား သံဃာကိုလည်း အဝိနာ ဘာဝ နည်းဖြင့် ယူပြီး ဖြစ်သည်။] နမိတ္ဝာ – ကုမ်းပြီး လွယ်ကြောင်း, ဆုမွန်ကောင်းကို, တောင်းကာရည်ဖူး, ရှိခိုးဉူး၍၊ ရူပသိဒ္ဓိယာ-ရူပသိဒ္ဓိ, မည်ရှိထင်ရှား, အများခေတ်သုံး, ဗျာကရဏ်း၏၊ ဗျာဝျာနံ–နိဿယည်းအဓိပ္ပါယ်, ခပ်လွယ်လွယ်ဖြင့်, အကျယ်ဆိုရာ, ဘာသာဋီကာကို၊ ကရိဿာမိ – ဆရာသီးသီး, နည်းစုံမှီး၍, အပြီး တည်ထွင်, စီရင်ပေအံ့ သတည်း။

ရူပသိဒ္ဓိ ။ ။ ကစ္စည်းကျမ်းကို ဖွင့်ကြသော ဋီကာတို့တွင် ဤရူပသိဒ္ဓိ ကျမ်းသည် ယခု ခေတ်၌ အဲများဆုံး အသုံးခံရသော ကျမ်းစာ ဖြစ်၏၊ များစွာသော ပုဒ်ပါဠိတို့၏ ရှုပ်ခေတ်အသီးအသီးကို ပြီးလွယ်စေနိုင်သောကြောင့် "ပဒရူပသိဒ္ဓိ" ဟူသော နာမည်နှင့် လိုက်လျောပေရကား ထိုသို့အများဆုံး အသုံးခံနိုင် လောက်သော ဂုဏ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံပါပေသည်၊ မိမိကား ဤကျမ်းကို ၁၄ နှစ်သား အရွယ်ကပင် လေ့လာခဲ့၍ အထက်တန်းပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ များကို လေ့လာသည့်အခါ ဤကျမ်းစာနှင့် ဓာတ်ထွေသင်္ဂဟကို မကြာမကြာ ကြည့်ရှု၍ သဒ္ဒါဆိုင်ရာ ပုဒ်ပါဠိအတွက် ဇာဗေါပြုခဲ့ရသည့်ပြင် အကြမ်းပေါင်း များစွာ ပို့ချအပ်ပြီးသော ကျမ်းစာလည်း ဖြစ်ပါသည်။

ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ် ။ ။ ဤ ရူပသိဒ္ဓိကျမ်းကို စီရင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် နိဂုံး၌ လာသော "ဒီပင်္ကရာချဒ္ဓမိလဝသုမတိ ဒီပလဒ္ဓပွကာသော" စသည်ကို ထောက်၍ ဇာနဒ္ဒီယ တောင်ပိုင်းဒေသတို ဖြစ်သည်ဟုဂုဏ်း ဤကျမ်းကို ပြုခိုက်၌ကား သီဟိုဠ်ကျွန်း ဗာလာဒိစ္စကျောင်းတိုက် စူဠဗာမဏိကမ္မကျောင်းတိုက် ၂ ရပ်ကို အုပ်စိုးလျက် အရှင် "ဗုဒ္ဓပိုယ" ဟု ထင်ရှားသော ကျမ်းတတ် ဆရာတော် တပါး ဖြစ်သည် ဟုဂုဏ်း ခန့်မှန်းနိုင်ပေသည်၊ သီဟိုဠ်ကျွန်းယ ထင်ရှားသော အရှင်အာနန္ဒာ၏တပည့် ဟု ဆိုသဖြင့်လည်း အရှင်ဗုဒ္ဓပိုယ၏ ဆရာသည် မူလဋီကာ ကျမ်းပြုဆရာ အရှင်အာနန္ဒာ ဖြစ်တန်ရာ၏၊ ထို အရှင်အာနန္ဒာကား အနှင် မဟာဗုဒ္ဓဃောသ၏ နောက် အလွန်မကြာသော ကာလ၌ ထင်ရှားသော ဆရာတော် ဖြစ်ပေသည်၊ သို့ဖြစ်လျှင် အရှင် ဗုဒ္ဓပိုယလည်း သာသနာသကရာဇ် ၉၀၀ ကျော်ကျော် ကပင် ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်အများ ထင်ရှားသော ကာလ၌ ဖြစ်ပေါ်သော ဆရာတော်တပါး ဟု မှန်းဆဘွယ် ရှိသည်။

ဘာသာဋီကာ။ ။ မည်သည့် ကာလ မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ် ဂိုရင်သည်ဖြစ်စေ ယခု ခေတ်၌ ထင်ရှားနေသော ကျမ်းစာတစောင်ကို ယခုခေတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ လက်ခံနိုင်လောက်သော အဖွင့်ဟုဆို ဘာသာဋီကာဖြင့် တုန်ဆာဆင်ပေးဘို့ တခေတ်မှာ မိဒံဘာဝန်လည်း ဖြစ်ခဲ့ရကား ဆိုရွယ်သိဒ္ဓိကျမ်းစာကို နိဿယအဓိပ္ပါယ် စုံလင်စွာတန်ဆာဆင်၍ "ရူပသိဒ္ဓိ ဘာသာဋီကာ" ဟူသော အမည်ဖြင့် ဖွင့်ပြခဲပအံ့။

ရေးသားပုံ အစီအစဉ်။ ။ ယခုကာလ၌ ပါဠိတချက် မြန်မာတချက် တွဲဘက်ထားသည်ကို "နိဿယ" ဟု ခေါ်ဆိုကြ၏၊ သို့သော် "နိဿယ" ဟူသည်မှာ ဆိုင်ရာကျမ်း၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို နားလည်လွယ်ရုံ အဓိပ္ပြုရသောကျမ်းစာမျိုးသာဖြစ်သို့က်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤဘာသာဋီကာဝယ် နိဿယအခက်းဌ သူတ်အနက်ကို လုံးဝ ပြုလိမ့်မည် မဟုတ်၊ ထိုသူတ်နက်ကို အခြေပြုသဒ္ဒါဋ္ဌ ပြထားပြီး ဖြစ်၏၊ ဥတ္တိဋ္ဌလည်း လွယ်ကူသော ပုဒ်များ-ကစ္စည်းဝတ္ထိနှင့် ထပ်တူကျသော ပုဒ်များကို အနက်မပေးဘဲ ချန်လှပ်၍ ကစ္စည်း နိဿယ၏ တာဝန် ဟု သဘောထားရတော့မည်၊ အဓိပ္ပါယ်ခက်းဌ ရူပသိဒ္ဓိနှင့်တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်သော အဓိပ္ပါယ်များကို ထင်ရှားအောင်ဖွင့်ပြ၍ ဗဟုသုတအဖြစ်ဖြင့် မှတ်သား ရမည့် အချို့အဓိပ္ပါယ်များနှင့် ကစ္စည်းကျမ်းဌ တိုက်ရိုက်ပါဝင်သော အဓိပ္ပါယ်များကိုမူ ကစ္စည်း ဘာသာဋီကာ၏ တာဝန် ဟု သဘောထား၍ ရှောင်ရှား သွားရပလိမ့်မည်၊ ဤသို့လျှင် ကျယ်ဝန်းစွာသော ရူပသိဒ္ဓိကို နိဿယ အဓိပ္ပါယ် စုံအောင် ခင်း၍ ကျမ်းရင်းစာသား၏ အဓိပ္ပါယ်များ မကြွင်းစေဘဲ ကျဉ်းကျဉ်းနှင့် ပြီးစီးအောင် ကြိုးလေးစွာ သတိဆောင်၍ စိစဉ်ထားပါသည်။ [ဤ ရူပသိဒ္ဓိ ဘာသာဋီကာ မရိုက်ရသေးမိုပင် ကစ္စည်း ဘာသာဋီကာကို စိစဉ်ပြီးပါပြီ။]

ရူပသိဒ္ဓိလေ့လာသင့်သူ။ ။ ဤ ရူပသိဒ္ဓိကို ပို့ချမည်ဟု ကြိုလျှင် တပည့်ဖြစ်သူမှာ ရှေးဦးစွာ သုတ်စဉ် သုတ်နက် သုဘ်အဓိပ္ပါယ် တသုတ်လျှင် တရုပ်တွက်နှင့် နာမ်ဂိုဏ်း အာချာတ် ဂိုဏ်းများကို နှုတ်တွက်ရပြီးသူ ဖြစ်အောင် ကြိုးစား စေသင့်သေး၏၊ ရှင်းပြပါဦးအံ့။

ရူပသိဒ္ဓိဌ် လိုက်ပုဒ်များကို ပြထား၏၊ သုတ်စဉ် မရသေးလျှင် မည်သည့် သုတ်မှ မည်သည့်ပုဒ် လိုက်လာသည် ဟု မသိ, တမင်သာ ပြောရလျှင်လည်း အချိန် ကျန့်ကြောသလော် အဓိပ္ပါယ်အသားမပါ၊ ထို့ကြောင့် အလိုလိုနားလည်ပြီးဖြစ်အောင် သုတ်စဉ်ကို ရစေရမည်။

ထို့ပြင်—သုတ်နက်လောက်မျှ မရသေးလျှင် သုတ်–သုတ်အဖွင့် (ဝုတ္တိ) ကို အနက် ချပေးနေရသဖြင့် အချိန်ကြာသလောက် ခရီးမရောက်၊ သုတ်နက် ရပြီးလျှင်ကား ထို အားလုံးကို အနက်မချရတော့သဖြင့် အချိန်ကုန်သက်သာသည်။

သုတ်အဓိပ္ပါယ်မျှ သိပြီးသူမှာလည်း အဓိပ္ပါယ် မခက်ချာဌ် အထူး မပြောရတော့ဘဲ ဘပည့်ရော ဆရာပါ လွန်စွာ သက်သာ၍ လျင်မြန်စွာ ပေါက်ရောက်ပါလိမ့်မည်။

တသုတ်လျှင် တရှဒ်ကျပြီးနေသူကား ရွှေပသိဒ္ဓိဥ္ စကျယ်ဝန်းစွာပြထားသော ရုပ်များကို နည်းပြရုံမျှဖြင့် အကုန်ပြီးနိုင်ပါလိမ့်မည်။

နာမ်ဂိုဏ်း အာချာတ်ဂိုဏ်းများကို ရခဲ့သူမှာ ကျယ်ဝန်းစွာသော နာမ် အာချာတ် ၂ ခဏ်းကို လျင်မြန်စွာလွန်မြောက်၍ ရွှေပသိဒ္ဓိဘကျမ်းလုံးကို လ အနည်းငယ်ဖြင့် ပေါက်နိုင်ပါသည်။.... ထို့ကြောင့် သုတ်စဉ် စသည်ကို မရခဲသူအား ရွှေသိဒ္ဓိကို ချဒါပါလျှင် "ပိုးသာကုန် မောင်ပုံစောင်းမတာဘ်" ဖြစ်လိမ့်မည်ကို ကြိုဘင်၍ သဘိပ္ပါယ်ပါကုန်။

ဤနိဒါန်းမှာ ။ ဤရွှေပသိဒ္ဓိကို ဘုရှစ်သားက တက်ခဲ့၍ အကြိမ်များစွာ ပို့ချပြီး ဖြစ်သော်လည်း ကျမ်းစာတစ်စောင်ဖြစ်အောင် ဖွင့်ပြရာ၌ကား တာဝန် မခံ့လှသေးပါ၊ ချာသကိုဂုဏ်း ပါဠိခတ္တာ အဋ္ဌကထာ ဋီကာများကိုဆုံး မှတ်မမှားစေ-ကလာပ် (ကာတန္တ)၊ ဟူသော သက္ကတသဒ္ဒါများနှင့် ထောမနိဓိ အဘိဓါန်ကိုဂုဏ်း အထူးအားဖြင့် မောဂ္ဂလ္လာန် စာကိုယ်နှင့် နိဿယသစ်ကိုဂုဏ်း များစွာကြည့်ရှု မှီငြမ်းပြု၍ ရေးသားရပါသည်၌၊ သက္ကတကို မလေ့လာရသေးလျှင်ဂုဏ်း မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယသစ် မထွက်ပေါ် သေးလျှင်ဂုဏ်း ပါဠိဗဟုသုတ မျှဖြင့် ဤရွှေပသိဒ္ဓိကို မဖွင့်ဝံ့ပါ၊ ထို့ကြောင့်ပင် ပါဠိဗဟုသုတဖြင့် ဖြစ်နိုင်လောက်သော သင်္ဂြိဟ် ဘာသာဋီကာစသည်ကို ဥူးစွာ ရေးသား၍ ယခုအချိန်ကျမှ ဤသဒ္ဒါဆိုင်ရာ ဘာသာဋီကာကို ရေးသားရခြင်းဖြစ်ပါသည်၊ ဤသို့ သာသနာဝင်ကျမ်းစာတစောင် ဖြစ်အောင် အထူးဂရုစိုက်ကာ စီစဉ်ထားပါသော်လည်း မိမိညွှာဏ်၏ မနှံ့စပ်မှု သတိကင်းမှုများကြောင့် ချို့ယွင်းချက်များ မကင်းတန်ရာခဲသးပါ၊ ထို ချို့ယွင်းချက်များကိုကား ပညာရှိတို့ ပြင်ဆင်၍ ရွှစ်ကြပါကုန်။

ယဒိ ဥတ္တံ အယုတ္တေတ္ထ, ပမာဒေန ဘမေန ဝါ၊
ဝစော မယာ ဒယာဝန္တော, သန္တော သံသေါဓယန္တု၊ တံ။

ဗ္ဂြေ-ဤဘာသာဋီကာ, အမည်သာသည့်, မှီရာသိပ်သည်း, နိဿယဥ်း၌၊ ပမာဒေန-သတိကင်းပေါ့, မေ့လျော့ခြင်းကြောင့်သော်ဂုဏ်း၊ ဘမေနဝါ- စိတ်စက်ချော်ချား, လွှင့်ပါးခြင်းကြောင့်သော်ဂုဏ်း၊ အယုတ္တံ – ဖေါက်ပြန်ချို့ယွင်း, ယုဇ္ဇိကင်းသော၊ ယံ ဝစော – အကြင်စကားကို၊ မယာ–ငါသည်၊ ယဒိ ဥတ္တံ – အကယ်ရေးသား, ဆိုမှားအပ်မိအံ့၊ တံ ဝစော-ထိုသို့မှားလတ်, စကားရပ်ကို၊ ဒယာဝန္တော-ကရုဏာမှု, မေတ္တာပြု၍, ရွှလေ့ရှုထ, ရှိတော်မူကြကုန်သော၊ သန္တော–အဘိဇ္ဈာကင်း, ဇူသာရှင်း၍, ဝမ်းတွင်းစိတ်ခကောင်းသူတော်အပေါင်းတို့သည်၊ သံသောဓယန္တု–မိမိစိရှင်, ကျမ်းအသွင်သို့, ပြင်ဆင်ပြုကာ ရှုနိုင်ကြပါစေသတည်း။

၁၃၀၅-ခု၊
ပြာသိုလ

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

ရူပသဒ္ဒ
ဘာသာဋီကာ

ဂန္ထာရမ္ဘော = ကျမ်းဂန် စတည်ခြင်း။

(က) အာဟံ - ငါသည်၊ ဝိသဒ္ဓသဒ္ဒမ္မ သဟဿဒီဓိတိံ - အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော ပရိယတ္တိ သဒ္ဒမ္မတည်း ဟူသော အထောင် မကသော ရောင်ခြည်ရှိးတာ်မူထသော၊ သုဗဒ္ဒသမ္မောဓိယုဂန္ဓရောဒိတံ - ကောင်းစွာ သိအပ် ရအပ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ် တည်းဟူသော ယုဂန္ဓိ၊ ရံ်တောင် ထက်၌ ပေါ်ထွက်တော် မူလာပေထသော၊ တိဗုဒ္ဓခေတ္တောက ဒိဝါကရံ် - သုံးပါးသော ဗုဒ္ဓခေတ်၌ တဆူထည်းသော နေမင်းဖြစ်တော်မူပေထသော၊ သဓမ္မသံဃံ - တရားသံဃာနှင့်တကွဖြစ်တော်မူသေး၊ ဇိနံ - မြတ်စွာဘုရား ကို၊ သိရသာ - ဥုးခေါင်းဖြင့်၊ အဘိဝန္ဒိယ - အထူးအားဖြင့် ရှိခိုးပြီး၍၎င်း၊

အနုသန္ဓေ။ ။ ကျမ်းဥုးအစ၌ ပဏာမမင်္ဂလာ ရှေသွားရှိသော သည်းစသည်ကို ပြတော်မူလိုသော အရှင်ဗုဒ္ဓပိယ ဆရာတော်သည် "ဝိသဒ္ဓ သဒ္ဓမ္မ သဟဿဒီဓိတံ" အစ ရှိသော ဂါထာနှစ်ရပ်ကို မိန့်တော်မူအပ်၏၊ ၎င်းတို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကား — "ဝိသဒ္ဓ သဒ္ဓမ္မ သဟဿဒီဓိတံ" - စသော ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော တရားသံဃာနှင့် တကွ ဖြစ်သော ဘုရားရှင်ကို၎င်း အရှင် ကစ္စည်းထေရ်ကို၎င်း ရှိခို ပြီ၍ ပဒရူပသိဒ္ဓိကျမ်းကို စီရင်ပေအံ့" မူလို၊ ဤဂါထာ၌ "ဇိနံ အဘိဝန္ဒိယ - ဘုရားကံ့ ရှိခိုးပြီ၍" စသော ၂ ပုဒ် ၃ ပုဒ် ပေါင်း၍ သိအပ်သော သမုဒါယတ္ထ (အပေါင်းအနက်), တပုဒ်စီ ခွဲ၍ သိအပ်သော အဝယဝတ္ထ (အစိတ်အစိတ်အနက်) ဟု အနက် ၂ မျိုးရှိရာ ပါဠိဋီကာတော်၌ သမုဒါယတ္ထကို ရှေးဥုးစွာ ဖွင့်လေ့ ရှိသော်လည်း မြန်မာလူမျိုးတို့ အတွက်မှာ တပုဒ် တပုဒ်၏ အနက်ကို သိတို့က သာ၍ အရေးကြီးသေးကြောင့် ဤ ဘာသာဋီကာ၌ အဝယဝတ္ထကိုသာ ရှေးဥုးစွာ ဖွင့်ပြပေအံ့၊ [ဤ အဝယဝတ္ထ၌ ဝိဂြိဟ်နက်ခေါ် သဒ္ဒါနက်နှင့် အဓိပ္ပါယ်နက်များ ပါဝင်သည်၊ ယခုကာလ နိဿယနက်များလည်း အဝယဝတ္ထချည်းသာ၊ သညာနိမိတ်စသော အနက်များကား သမုဒါယတ္ထတည်း။]

အလင်္ကာရဂုဏ်။ ။ "ဝိသဒ္ဓသဒ္ဓမ္မ" စသော ဤဂါထာသည် အလင်္ကာရဂုဏ် တော်တော်စုံအောင် ပွေစီထားသော ဂါထာဖြစ်၏၊ အလင်္ကာရ ဂုမ်းအလို အားဖြင့်

(ခ) ကစ္စာယနံ - ကစ္စာယန မည်တော်မူသော၊ အာစရိယံစ - ဆရာကိုလည်း၊ နမိတ္ထ-ရှိခိုးပြီး၍၎င်း၊ ကစ္စာယန ဂေါ္တနာဒိံ - ကရွှဲညီးကျမ်း, ကစ္စညီးကျမ်း၏ အဖွင့်ဖြစ်သော ချာသအစရှိသောကျမ်းကို၊ နိသာယ-မိ၍၊ ဗာလပ္ပတောစတ္ထံ - စာသင်ငယ်တို့ သိလွယ်ဘို့ အကျိုးငှါ၊ ဥဇုံ-

သမာသ်ပုဒ်ရှည်လျား များပြားစွာ ပါလျှင် သြဇာဂုဏ် ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤဂါထာဒွ်ဖ သမာသ်ပုဒ်များစွာ ပါဝင်အောင် စီထား၏၊ ဥပမာပြု၍ ပြရာဝယ် ဥဖ၁ာနှင့် ဥပမေယျကို မခွဲခြားဘဲ တသားထည်း ထင်ရလောက်အောင် ရုပ်ပုံသဏ္ဌာန် အတုလုပ်၍ ဖြခြင်းကို ရူပကအလင်္ကာ ဟု ခေါ်၏၊ ဤဂါထာဒွ်လည်း ဘုရားရှင် စသည်ကို နေမင်းပုံသဏ္ဌာန် စသည်ဖြင့် ပြထားသည်၊ ထင်ရှားစေအံ့ — ဘုရားရှင်သည် နေမင်းနှင့် တူ၏, ပရိယတ္တိတရားတော်ကား နေရောင်နှင့်တူ၏, သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်မှာယုဂန္ဓိ(ရတောင်နှင့် တူ၏၊ ဗုဒ္ဓခေတ် သုံးပါးကား " ဥကျွန်းလင်းခိုက်, တကျွန်းမိုက် " နှင့် အညီ နေရောဲ်လင်းရာ ဥကျွန်းနှင့် တူပေသည်၊ ဤသို့ ဥပမာန ဥပမေယျ ခွဲခြား၍ ရကောင်းပါသော်လည်း မခွဲခြားဘဲ ဘုရားရှင်ကို နေမင်း, တရားတော်ကိုနေရောင်, သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ယုဂန္ဓိ(ရတောင်, ဗုဒ္ဓခေတ် ဥပါးကို ဥကျွန်း ဟု ရုပ်ပုံပြု၍ ပြထားပေသည်။

ဝိသုဒ္ဓသဒ္ဓမ္မသဟဿဒီဓိတိံ — သဟဿသဒ္ဒါသည် ဤနေရာ၌ တထောင်တိတိကို မဟော, တထောင်မက (အများ) ဟူသော အနက်ကို ဟောသော အနေကသဒ်္ဓါတည်း၊ ဒီဓိတိသဒ္ဒါလည်း " အရောင် " အနက်ဟောတည်း၊ နေဟော ပရိယာယ်တွင် ပါသော "သဟဿရံသိ"နှင့် "သဟဿဒီဓိတိ " မှာ သဘောတူ၍၊ ဘုရားရှင်၏ ပရိယတ်တရား တော်များသည် ကိလေသာ အညစ်အကြေး ကင်းသဖြင့် အထူး သန့်ရှင်းရကား ဝိသုဒ္ဓ ဂုဏ်ရှိ၏၊ ကေတ္တာနည်း-နာနတ္တနည်း စသော, နိတ္ထာနည်း- နေယျတ္ထာနည်း ဟော နည်း အမျိုးမျိုးဖြင့် ဆန်းကျယ်များပြားသောကြောင့် အထောင်မက များလည်းများ၏၊ အဝိဇ္ဇာမှောင်ကို ပယ်ဖျောက်နိုင်သောကြောင့် အရောင်နှင့်လည်း တူ၏၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားတည်း ဟူသော နေမင်းကို"ဝိသုဒ္ဓသဒ္ဓမ္မသဟဿဒီဓိတိ"ဟု ချီးကျူးတော်မူပေသည်။

သုဗုဒ္ဓသမ္ဗောဓိယုဂန္ဓရောဒိတံ— [" ယုဂန္ဓရ+ဥဒိတံ"-ထွက်ပေါ်လာသည်။]| သမ္ဗောဓိအရ အရဟတ္တ မဂ်ညာဏ်ကို ကောက်သောနည်း , သဗ္ဗညုတ ညာဏ်တော်ကို ကောဲသောနည်းဟု ပါဠိဋီကာ၌ နှစ်နည်းပြု၏၊ ဤ၌ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုသာ ပြတော့မည်၊ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် ရသည်နှင့် တပြိုင်နက် သဗ္ဗညုတညာဏ်ကိုလည်း ရပြီး ပိုင်ပြီးဖြစ်သော ကြောင့် "သုဗုဒ္ဓ-ကောင်းစွာ သိအပ် ရအပ်" ဟု အနက်ပေးသည်၊ ထို သဗ္ဗညုတညာဏ် သည်ပင် အခြားဉာဏ်တို့ထက် ထူးကဲ သာလွန်ရကား တောင်စဉ် ၇ ထပ်တွင် အမြင့်ဆုံး ယုဂန္ဓိ(ရတောင်အလား မေားမေားစွင့်စွင့်မြင့်သကဲ့သို့ ရှိပေ၏၊ ထိုသဗ္ဗညုတညာဏ်ယုဂန္ဓိ(ရတောင်ထိပ်သို့ ရောက်သည့်အခါက မှောလေးကဋ္ဌ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓအဖြစ်ဖြင့် နေမင်းနှင့်တူစွာ ပေါ်ထွက်တော် မူလေး၏၊ ထို့ကြောင့်"သုဗုဒ္ဓသမ္ဗောဓိ ယုဂန္ဓရောဒိတံ"ဟု ချီးကျူးရပြန်ပေသည်။

ဖြောင့်မတ်သော၊ (ဝါ-မှုသသုတ်စဉ်, တမျိုးပြင်၍, ရုပ်မြင်စရာ, သုတ်စဉ်ပြဿဖြင့်, ဖြောင့်မတ်ဖွစွာသော၊)ဗျတ္တံ-ထင်ရှားပေါ်လွင်သော၊ (ဝါ-ရုပ်တည်၍ထား, ပြီးပုံများဖြင့်, ထင်ရှားပေါ်လွင်သော) သုဘဿံ-ကောင်းသော အာခဏ်းရှိသော၊ (ဝါ-သန္ဓိလိဂ်, စသည်ဆုဆု , တူရာပေါင်းစပ်, ကောင်းမြတ်သော အာခဏ်းရှိသော၊)ပဒရုပသိဒ္ဓိ-ပဒရုပသိဒ္ဓိ မည်သော ကျမ်းကို၊ (ဝါ-နာမ်အာချာတ်, နိပါတ် ဥပသာ, ၎ဖြာသော ပုဒ်ကြိုးတို့၏ ရုပ်ပြီးရာ ပြီးကြောင်း၏ အဖြာ်ကြောင့် ပဒရုပသိဒ္ဓိ မည်သော ကျမ်းကို၊) ကရိသဲ-ပြုပေအုံ။ [၍ " ကရိသံ " ကြိယာကို ကြည့်၍ " အဟံ " ဟု ထည့်ခဲ့သည်။]

တိဗုဒ္ဓခေတ္တကဒိဝါကရံ — တိ+ဗုဒ္ဓခေတ္တ=၃ပါး+ဗုဒ္ဓခေတ်၊ (ဇာတိခေတ်-အာဏာခေတ် - ဝိသယခေတ် ၃ပါးကို ဆိုလိုသည်၊) ဧကဒိဝါကရ-တဆူထည်းသော နေမင်း၊ ဤတောင်ကျန်း၌ မွန်းတိချိန်ဝယ် အချောကျန်း၌ ညနေပိုင်းအချိန် အနေဝံကျန်း၌ နံနက်ချိန် ဖြစ်သောကြောင့် ပကတိ နေရောင်သည် ၃ ကျန်းသုံး၌ တပြိုင်နက် ထွန်းလင်းစေနိုင်သကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓနေမင်း၏ တံခိုးအာဏာ ဉာဏ်တော်အရှိန်အဝါလည်း ခေတ် ၃ ဖြာ၌ တပြိုင်နက် ပျံနှံနိုင်သည်၊ ဘုရားအလောင်း ဘွားတော်မူလျှင်ပင် ဇာတိခေါ်ခေါ် စကြာဝဠာတသောင်း တုန်လှုပ်ရခြင်းဖြင့် ဇာတိခေတ်၌ တံခိုးတော်ပျံနှံပုံ, ရတနာ့သုတ် စသော အမိန့် အာဏာတော်၏ စကြာဝဠာ ကုဋေတသိန်း ဟူသော အာဏာခေတ်၌ ပျံနှံတော်မူပုံ , သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်၏ အနန္တ စကြာဝဠာ ဟူသော ဝိသယခေတ် (အာရုံပြုနိုင်ရာနယ်) ပျံနှံနိုင်ပုံများဖြင့် ခေတ် ၃ ပါးလုံး၌ ပျံနှံနိုင်ပုံကို သိခဲ့လေ၊ ထို့ကြောင့် " တိဗုဒ္ဓခေခံတ္တကဒိဝါကရံ" ဟု ချီးကြူးတော် မူပြန်သည်။ [" တိဗုဒ္ဓခေတ္တ-၌၊ ဧကဒိဝါကရံ-သေဒ " ဟု ၂ ပုဒ် ခွဲနိုင်သော်လည်း သမာသ်ပုဒ် ရှည်လျားမှု ဩဇာဂုဏ် ရသောကြောင့် တသမာသ်ထည်း ပေးလိုက်သည်။]

ဇိနံသဓမ္မသံဃံ — [ဇိနံအရမာရိဂါးပါးအောင်ပုံကို ကစ္စည်းဒိုကာ-ဇိနဝစနယုတ္တိဟိ သုတ်အဖွင့်၌ ပြထားသည်၊ သ=တက္ခ+ဓမ္မသံဃ=တရားသံဃာ] " တရားသံဃာနှင့် တက္ခဖြစ်သော ဘုရားကို ရှိခိုးပြီး၍ " ဟု ဆိုသဖြင့် " ကျမ်းဆရာသည် တရားနှင့် သံဃာကိုလည်း ရှိခိုး၏ " ဟု သိသာပြီ၊ [" အဘိဝန္ဒိယ-ရှိခိုးပြီး၍ ' ဟု အကိတ်ရှိခိုးမှုကို ပြဿဖြင့် ပစ္စုပ္ပန် ရှိခိုးဆဲကိုလည်း မှန်းဆ၍ သိနိုင်ကြောင်း - " အဘိဝန္ဒာမိ-ရှိခိုးပါ၏ " ဟု ပစ္စုပ္ပန် ရှိခိုးဆဲ ကြိယာကို ထည့်လိုက ထည့်နိုင်ကြောင်းကို သဂြိဟ်ဘာသာဋီကာ ပဏာမဂါထာ အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ကစ္စာယနဿ စရိယံ နမိတ္ဝာ—ဤရုပသိဒ္ဓိကျမ်းသည် ကစ္စည်းကျမ်း (သဒ္ဒါကြိုး) ကို မှီ၍ စီရင်အပ်သော ကျမ်းဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် မိမိမှီရာကစ္စည်းကျမ်းကို ပြုစီရင်သော အရှင်ကစ္စည်း ဆရာတော်ကိုလည်း ရှိခိုးလိုသောကြောင့် " ကစ္စာယနဿ စရိယံ နမိဘ္ဝာ " ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ ဤ၌ " နမိတ္ဝာ" ဟု လာပြန်သောကြောင့် " အဘိဝန္ဒိယ-ရှိခိုးပြီး၍ဂင်း" ဟု

သမုစ္စည်းအနက် "ၚင်း" ဟု ထည့်စွက်ခဲ့သည်၊ ဤ"ကစ္စာယနာစရိယံ"အရ ပါဠိဋီကာ၌ " ဘုရားလက်ထက်ဘော်က တေဒဂ်ရ မဟာသာဝကတွင် အပါအဝင် ဖြစ်သော အရှင်မဟာကစ္စည်းထေရ် " ဟု ဖွင့်ပြထား၏၊ သို့သော် ဤကျမ်းက မဟာသာဝက အရှင်မဟာကစ္စည်း မဟုတ်နိုင်ကြောင်း နာမည်တူ အခြား ကစ္စာယနထေရ်သာ ဖြစ်ထိုက်ကြောင်းကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ နိဒါန်း၌ ပြထားသည်။]

နိဿာယ ကစ္စာယနဝဏ္ဏနာဒိ— ကစ္စာယန=ကစ္စည်းကျမ်း+ဝဏ္ဏနာ=ကစ္စည်းကျမ်း၏ အဖွင့်ဖြစ်သော ချာသကျမ်း၊ အာဒိဖြင့် သန္ဓိနိရုတ္တိကျမ်း စသည်ကို ယူရမည် ဟု ဆိုကြ၏၊ ထို ကျမ်းကား ယခုအခါ မတွေ့အပ်ဘော့ချေ၊ ဤ " နိဿာယ ကစ္စာယန ဝဏ္ဏနာဒိ"" ပါဠိဖြင့် ရူပသိဒ္ဓိကျမ်း၏ မိရာနိဿယကိုၚင်း အတ္ထနောမတိဖြင့် မိဒိထင်ရာကို စိစဉ်မည် မဟုတ်, ရှေးပညာရှိတို့၏ ကျမ်းဟောင်းများကို နည်းမှီး၍ စိစဉ်မည် ဖြစ်ကြောင်း ကိုၚင်း ပြ၏၊ ထိုကဲ့သို့ ပြုသဖြင့် မိမိပညာရှိကြီး ဖြစ်ကြောင်း, မိမိညာဏ်ဖြင့် ကျမ်းဂန်စိရင်နိုင်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ဝါကြွားမှု , ကိုယ့်ကိုယ်ကို မြှောက်ပင့်မှု ဟူသော အတ္တုက္ကံသန့် အပြစ်ဒေါသကို ကင်းပစေသည်။

ဗာလပ္ပဗောဓတ္ထံ— ဗာလသဒ္ဒါသည် ဤနေရာ၌ ငယ်ရွယ်သူကို ဟော၏၊ "ငယ်ရွယ်" ဟူရာ၌လည်း သဒ္ဒအရာဝယ် အသိညာဏ် မကြီးကျယ်သေးလျှင် ." အငယ် " ပင်တည်း၊ ထို ငယ်ရွယ်သူများ၏ တတ်သိလွယ်ဘို့ရာ ရူပသိဒ္ဓိကျမ်းကို ပြုမည်–ဟူလို။

ဥဇုံ— ကစ္စည်းသုတ်များ စဉ်ပုံသည့် ရုပ်ပြီးလွယ်ဘို့ကို ပဓာနထား၍ စဉ်ခြင်း မဟုတ်၊ တသုတ်နှင့် တသုယ် လိုက်သင့်သောပုဒ်များ လိုက်၍ လွယ်အောင် စဉ်ထားခြင်း ဖြစ်၏၊ ဤ ရူပသိဒ္ဓိ၌ကား ထို အစဉ်အတိုင်း မဟုတ်ဘဲ ရုပ်ပြီးလွယ်အောင် သုတ်များကို တမျိုး ပြင်၍ စဉ်ထားသည်၊ ဥပမာ–"လောကဂ္ဂ ပဂ္ဂလော" ရုပ်ပြီးအောင် " ၁-ပုဗ္ဗမဓောဒ္ဓိတ, ၂-သရာ သရေ လောပံ, ၃-နယေ ပရံ ယုတ္တေ" ဟု သုတ်များကို တမျိုးစဉ်ထားခြင်းတည်း၊ ဤသို့ ရုပ်ပြီးလွယ်အောင် သုတ်တွေ့ကို တမျိုးစဉ်ထားခြင်းကြောင့် "ဥဇု–ဖြောင့်မတ်သော ကျမ်းဖြစ်သည်" ဟူလို။

ဣတိသုကတ္ထံ— "လောက+အဂ္ဂပုဂ္ဂလော" ဟု ရှေးဦးစွာ ရုပ်တည်ပြ၏၊ ထို့နောက် ဆိုင်ရာသုတ်များကို စဉ်ပြပြီးလျှင် "လောကဂ္ဂ ပုဂ္ဂလော" ဟု ရုပ်ပြီးပုံကိုပြ၏၊ ထိုသို့ ပြထားသဖြင့် ငယ်ရွယ်သူများပင် နားလည်လောက်အောင် (ရုပ်တွက်တတ်လောက်အောင်) " ဣတိ=ထင်ရှားပေါ်လွင်သော ကျမ်း " ဖြစ်သည်၊ ထို့ပြင်-သန္ဓိတခက်း, လိင်(နာမ်) တခက်း=ကာရက တခက်း စသည်ဖြင့်ၚင်း, ထို အခက်းကြီးများတွင်လည်း သညာခက်း သရသန္ဓိခက်း ပဋိသေဓ သန္ဓိခက်း စသည်ဖြင့်ၚင်း , သဘောတူရာ စကားရပ်များကို ပေါင်းစပ်ပြထားခြင်းကြောင့် " သုကတ္ထ = ကောင်းသော အပိုင်းအခက်း ရှိသောကျမ်းလည်း"ဖြစ်သည်။

ကျမ်းပြုပုံ အစီအစဉ် ။ ။ ဤ ဥဇုံ ဣတိ သုကတ္ထံ ပုဒ်တို့ကား " ကရဏပဂ်ကာရ " ဟု ခေါ်သော ကျမ်းပြုပုံ အပြားကို (ကျမ်းပြုပုံ အစီအစဉ်ကို) ပြသော ပုဒ်တို့တည်း၊ [ကရဏ=ကျမ်းပြုပုံ၏+ပကာရ=အပြား၊]ထို့ကြောင့် ဥဇုံစသည်ကို "ဖြောင့်မတ်သော" ဟု ဝိသေသန အနက် မပေးဘဲ " ဥဇုံ - ဖြောင့်မတ်အောင်ၚင်း, ဣတိ-ထင်ရှား ပေါ်လွင်

အောင်ၜင်း, သုကဏ္ဍ – ကောင်းသော အခဏ်းရှိအောင် ၜင်း" ဟု ကြိုယာ ဝိသေသန အနက်ပေး၍ ကရိဿံဒ္ဓါလည်း စပ်နိုင်၏၊ ရူပသိဒ္ဓိကျမ်းကို စီစဉ်ရာဝယ် ဖြောင့်မတ်အောင် ထင်ရှားအောင် ကောင်းသောအခဏ်းရှိအောင် စီစဉ်မည်-ဟူလို။

ပဒရူပသိဒ္ဓိံ။ ။[ရူပ=ရုပ်+သိဒ္ဓိ=ပြီးစီးရာ ပြီးစီးကြောင်း ကျမ်း။] စာအုပ်တို့ဦးတွေ့မြင်ရသော "လောကဂ္ဂ ပုဂ္ဂလော" စသော ပြယုဂ်တို့သည် နှုတ်ဖြင့် ရွတ်အပဲသော အစစ် သဒ္ဒါသံ၏ အတု အရုပ်များသာ ဖြစ်ကြ၏၊ "ပုရိသော" စသည်ဖြင့် ရေးသားအပ်သော အက္ခရာများလည်း အရုပ်များပင်တည်း၊ ထို အရုပ်ဖြစ်သော ပြယုဂ်များကို ဝိဘတ္တန္တ(ဝိဘတ်ဆုံးသော)ပုဒ်အဖြစ်ဖြင့် ပြီးစီးအောင် ပြထားသော ကျမ်းဖြစ်၍ "ရူပ+သိဒ္ဓိ"ဟု ခေါ်၏၊ "ရူပ-အရုပ်"ဟူသည်ကိုပင် ယခုကာလ၌ "ရုဝ်"ဟု ခေါ်ကြ၏၊ ထိုသို့ အရုပ် ပြီးအောင် စီရင်ပြရမည့် အရာကား နာမ်-အာချာတ်-ဥပသာရ-နိပါဘ်အား ဖြင့် ပုဒ် လေးပါးပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပဒ" ဟု ထည့်ရပြန်သည်၊ ဆက်ဉုံးအံ့-ဥပသာရနှင့် နိပါတ်ကို သိကြပြီ၊ အာချာတ်ကား အာချာတ်ကျမ်းလာ ဂန္ထတိစသည် တို့တည်း၊ ထို ဥပသာရ နိပါတ်နှင့် အာချာတ်တို့မှ ကြွင်းသမျှအား လုံးသည် သမာသ်နာမ် တဒ္ဓိတ်နာမ် ကိတ်နာမ် စသည်ဖြင့် နာမ်အမည်ရသော နာမ်ပုဒ်များ ချည်းတည်း၊ ကာရကလည်း နာမ်ဝိဘတ်၏ သတ္တမီနှက်တွေကို ပြသဖြင့် နာမ်ပုဒ်ကိုပြသည်မည်၏ သန္ဓိလည်း နာမ်ပုဒ် စသည်ကို စပ်ပြသဖြင့် ထို ပုဒ်များကို ပြသောအခဏ်းပင် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ရူပသိဒ္ဓိ တကျမ်းလုံးသည့် နာမ်စသော ပုဒ်ကြီးလေးပါးကို ပြသော ကျမ်းဖြစ်သည်" ဟု မှတ်၊ ဤကား အဝယဝတ္ထုတည်း၊ ယခုအခါ "သညာ" စသော သမုဒါယတ္ထကို ပြပေအံ့။

သညာ နိမိတ္တံ ကတ္တာစ, ပရိမာဏံ ပယောဇနံ၊
သဗ္ဗာဂမဿ ပုဗ္ဗေဝ, ဝတ္တုံ္ဗ ဝတ္တုမိစ္ဆတာ။

သညာ-ကျမ်း၏အမည်ကိုၜင်း၊ နိမိတ္တံ-ကျမ်းပြုခြင်း၏အကြောင်းကိုၜင်း၊ ကတ္တာစ-ကျမ်းပြု ပုဂ္ဂိုလ်ကိုၜင်း၊ ပရိမာဏံ-ကျမ်း၏ အတိုင်းအရှည်ကိုၜင်း၊ ပယောဇနံ-ကျမ်း၏ အကျိုးကိုၜင်း၊ ဝတ္တုံ-ဆိုခြင်းငှါ၊ ဣစ္ဆတာ – လိုလားသော ကျမ် ပြု ဆရာသည်၊ သဗ္ဗာဂမဿ-အလုံးစုံသော ကျမ်းဂန်၏၊ ပုဗ္ဗေဝ-ရှေးဦး အစဦးပင်၊ ဝတ္တုံ္ဗ-ဆို ဆိုက်၏။

သညာ။ ။နာမည်ကိုမျှ မသိလျှင် "မည်သည့်ကျမ်းကို သင်နေသည်-ပို့ချနေသည်" ဟု ပြောပြတို့ပင် ခဲယဉ်း၏၊ "ဘာကျမ်းစာကို သင်နေသနည်း" ဟု မေးလျှင် "အဝှါကျမ်းစာကို သင်နေသည်" ဟု ဖြေလို့မဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် နာမည် ခေါ်လွယ်ဘို့ရာ ကျမ်းရင်း စာသားကိုမဆိုခင် သညာကို ပြခွင့်ရှိ၏၊ ထို့သညာကို "ပဒရူပသိဒ္ဓိ" ပါဠိဖြင့် ပြုသည်၊ ဤကျမ်းစာ၏ နာမည်ကား "ပဒရူပသိဒ္ဓိ" တဲ့ ဟူလို၊ ယခုကာသ၌ ပဒကိုဖြုတ်၍ "ရူပသိဒ္ဓိ" ဟု နာမည်ခေါ်သည်။

နိမိတ်။ ။ကျမ်းပြုခြင်း အကြောင်းသည် နိမိတ်မည်၏၊ အကြောင်းရင်းကောင်းမှ အကျိုးကျမ်းစာလည်း ကောင်းနိုင်သောကြောင့် အကြောင်း နိမိတ်ကိုလည်း ပြခွင့်ရှိ၏၊ ထိုအကြောင်းသည် အဇ္ဈတ္တအကြောင်း ဗဟိဒ္ဓအကြောင်းဟု ၂ မျိုးရှိ၏၊ ထိုဘွင် ကရုဏာသည် အဇ္ဈတ္တ အကြောင်း, သောတု အပေါင်းကား ဗဟိဒ္ဓ အကြောင်းတည်း၊ အရှင်ဗုဒ္ဓပိယ ဆရာသည် ကျမ်းပြုဘို့ မကြိုရှယ်မှိ ရှေးဦး ပုဒ်အသီးသီး၀ယ် ရုဝ် မပြီးနိုင်ကြသော

သောတုအပေါင်းကို အပြင်ပဋ္ဌ မြင်ရပေမည်၊ ထိသို့ မြင်ရသည့်အခါ အဘွင်းသန္တာန်၌ သနားကျင်နာ ကရုဏာဖြစ်၍ ဆိုသောတုတို့ ရုပ်ပြီးနိုင်လောက်သော ကျခံးကို စိရင်ရန် စိတ်ဆန္ဒ ဖြစ်ပေါ်လာပေလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် ကျမ်းပြုရခြင်း၏အကြောင်းနိမိတ်သည် ကရုဏာဟူသော အစ္ဆာဇ္ဈာနိမိတ်, သောတုအပေါင်းဟူသော ဗဟိဒ္ဓနိမိတ်အားဖြင့် ၂ပါး ရှိသည်၊ ထိုနိမိတ် ၂ပါးကို "ဗာလပဂ္ဂဗောဓတ္ထံ"ဟု "ဣဝလ"ဟူသော ပုဒ်တစ်တ်ဖြင့် ပြ၏၊ မှန်၏ "ဗာလအရ စာသင်သားကလေးများ"ဟူသော ဗဟိဒ္ဓနိမိတ်ကို တိုက်ရိုက်ပြသဖြင့် ထိုစာသင်သား ကလေးများကို အာရုံပြု၍သော ကရုဏာဟူသော အစ္ဆာဇ္ဈာနိမိတ်ကိုလည်း ကာရုဏ္ဏာပစာရအားဖြင့် ပြနိုင်သည်။

ကတ္တား။ ။ကျမ်းဆရာ၏ ဂုဏ်များ တ်မ်မြုပ် ကွယ့်ပျောက်လောက်ရာ နေ့နေ့ အခါ၌ ကျမ်းစာ၏ ထိုနေ့ခံခေတ်နှင့် သင့်တော်လျင် ထိုကျမ်းစာကို အသုံးပြုသူ ပေါများ၍ မသင့်တော်လျင် အသုံ ပြုသူ နည်းပါးမည် ဖြစ်သော်လည်း ကျမ်းစာထွက်စဲ ပဌမ အချိန်၌မူ ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်က ဂုဏ်ရှိဆင်ရှာ့း အကြည်ညို များလျင် ပုဂ္ဂိုလ်ခင်၍ တရားမင်သူ-ပုဂ္ဂိုလ်မခင်သော်လည်း ထင်ရှားသဖြင့် သူ၏တရားကို ရွှစားလိုသူတို့ ပေါများတတ်လေ ရကား ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ် ဟူသော ကတ္တာကိုလည်း ပြခွင့်ရှိ၏၊ ထိုကတ္တာကို "ကရိသဲ" ဟူသော အမှယောဂ ကြိယာဖြင့် ပြ၏-ဟု ပြောဆိုကြသည်၊ သို့ရာ၌ ထိုကြိယာဖြင့် ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်၏နာမည် မထင်ရှားသေးရကား ဝဏ္ဏဇ္ဇံ ဝတ္တုမိစ္ဆတာ"နှင့်အညီ, သဒ္ဒါ စသော ၅ ပါးလုံးကို ဆိုလိုမှ ဆိုနိုင်, မဆိုလိုလျင် မဆိုဘဲလည်း နေနိုင်သော်ကြောင့် မိမိ ကိုယ်ကို မပေါ်ထင်စေလိုသော အရှင် ဗုဒ္ဓပိုယ ဆရာသည် မိမိနာမည်ကို ကျမ်းအစ၌ မထုတ်ပြဘဲ ကျမ်း၏အဆုံး နိဂုံးကျမှ ထုတ်ပြလိမ့်မည်။ [၅၂ ကတ္တာကိုပင် " ပဏာမ သမုဒ္ဒဘန်=ရှိခိုးမှု စေတနာ၏ ဖြစ်ပေါ်ရာ ပုဂ္ဂိုလ် " ဟုလည်း ဆိုကြသေး၏။]

ပရိမာဏ။ ။ကျမ်း၏ ကျဉ်းသောအတိုင်းအရှည် ကျယ်သောအတိုင်းအရှည်သည် ပရိမာဏမည်၏၊ အကျဉ်းကျမ်း ဖြစ်လျင် အကျဉ်းကြိုက်သူတို့ နှစ်သက်၍ အကျယ်ကျမ်း ဖြစ်လျင် အကျယ်ကြိုက်သူတို့ နှစ်သက်မည် ဖြစ်သောကြောင့် မိမိတို့ နှစ်သက်လောက် သောကျမ်း ဟုတ် မဟုတ်ကို သိနှင့်ဘို့ရာ ပရိမာဏကိုလည်း ရှေးဥးစွာ ပြခွင့်ရှိ၏၊ ထိုပရိမာဏကို "သုကတ္တံ"ပါဠိဖြင့် ပြသည်ဟု ကြံသင့်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း—"ကောင်းသော အခက်း ရှိသည် " ဟု ဆိုလျင် သန္ဓိဘခက်း နာမ်တခက်း စသည်ဖြင့် အခက်းဖွဲကာ ကျဉ် ကျဉ်းနှင့် ရှင် ရှင်း စိရင်အပ်သော ကျမ်းဟု သိသာသောကြောင့် တည်။

ပယောဇဉ်။ ။ကျမ်း၏အကျိုးကို "ပယောဇဉ်" ဟု ခေါ်၏၊ အကျိုးကိုသိရမှသည်း ထိုကျမ်းနှင့် သက်ဆိုင်သူတို့ အားတက်သရော သင်ယူလိုစိတ် ရှိကြပေမည်၊ ထို့ကြောင့် ပယောဇဉ်ကိုလည်း ကျမ်း၏ရှေးအဘို့က ပြသင့်၏၊ ထိုပယောဇဉ်သည် မူလပယောဇဉ် (တိုက်ရိုက်ရသောအကျိုး) အနုသိဓိ ကပယောဇဉ် (ဆက်သွယ်၍ရသောအကျိုး) ဟု နှစ်မျိုး ရှိ၏၊ [အနု=အစဉ်ဘစိုက် လိုက်၍+သိဓိက=ငြိကပ် ဆက်စပ်သောအကျိုး။] ထိုနှစ်မျိုးတွင် ရူပသိဒ္ဓိကို သင်ခြင်းကြောင့် သဒ္ဒါဆိုင်ရာကို သိမြင်ခြင်းသည် မူလ အကျိုး တည်း၊ ထိုသို့ သဒ္ဒါဆိုင်ရာ သိခြင်းကြောင့် ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သိရခြင်း, သိသည့်အတိုင်း ကျင့်ခြင်း, ကျင့်၍ နတ်ရွာသုဂတိနှင့် နိဗ္ဗာန်အထိ ရရှိနိုင်ခြင်း

ကို့ကား ဆက်သွယ်၍ရသော အကျိုးတည်း၊ ထိုအကျိုးကို "ဗာလပွတော်ဆောင်" ဝယ် "ပဗောဓ"ဟူသော ပုဒ်တစိတ်ဖြင့်ပြသည်၊ [ယခုကာလ၌ စာမေးပွဲအောင်ခြင်း နာမည်ကြီးခြင်း, လာဘ်လာဘ ပေါများခြင်းတို့လည်း အနုသိုကာ အကျိုးဌ၌ ပါဝင် ထိုက်၏၊ သို့ရာဝယ်ထို အကျိုးများကား စာသင်ရာဌ၌ ရည်ရွယ်ထိုက် သောကြောင့် ပယောဇန အရာတွင် သွင်း၍ မပြတော့ချေ။]

အာဘိဓာန်, အာဘိဓေယျ, ပဋိညာဉ်။ ။ပဒရူပသိဒ္ဓိပါဠိဖြင့် သညာက်ပြကြောင်း ဆိုခဲ့ပြီ၊ ဤသညာကိုပင် တချို့အရာ၌ "အာဘိဓာန" ဟုလည်း ခေါ်သေး၏၊ အာဘိဓာန ဟူသည်လည်း အမည်သညာ ပင်တည်း၊ ဤ"ပဒရူပသိဒ္ဓိ" ပါဠိတွင် "ပဒ" ဟူသော ပုဒ်တစိတ်ဖြင့် အာဘိဓေယျကိုလည်းပြ၏၊ အာဘိဓေယျဟူသည် တကျမ်းလုံး၏ အနက်တည်း၊ စာသွေးတွေ ကုယ်ဝန်း များပြား နေသော်လည်း တကျမ်းလုံး၏ ပြလိုရင်း အနှစ်မှာ နာမ်ပုဒ်စသော ပုဒ်ကြီး ၄ပါးပင် ဖြစ်သည်-ဟူလို၊ အာဘိဓေယျတော-တကျမ်းလုံးဖြင့် ဟောအပ်၏၊ (သိစေအပ်၏၊) ဤတ်, အာဘိဓေယျာ-ဓည်၏၊ "ကဒိသံ-ပြုပေအံ့, စိရင်ပေအံ့, စိရင်မည်"ဟု ဆိုသောကြောင့် ဤကရိသံ ပါဠိသည် ပဋိညာဉ်ကို ပြသောစကားတည်း၊ ပဋိညာဉ် ဟူသည်မှာ တောင်းပန်သူ ရှိသည်ဖြစ်စေ မရှိသည်ဖြစ်စေ မိမိပြုမည့်အလုပ်ကို ဝန်ခံပြောဆိုခြင်းပင်တည်း၊ ထိုဝန်ခံပြောဆိုခြင်းကို "ငန်ခံခြင်း=ရေးလာသော်တာဝန်ကို ခံယူခြင်း" ဟု ခေါ်သည်။

အချုပ်မှာ-ဤဝိသုဒ္ဓသဒ္ဓမ္မ စသော ၂၇ ထာဖြင့် ပဏာမ-သညာ(အာဘိဓာန)နိဒ်တ်-ကတ္တား-ပရိမာဏ-ပယောဇဉ်-အာဘိဓေယျ-ကရဏ-ပုဂ္ဂလ-ပဋိညာဉ်တို့ကိုဂုဏ်း, ပဏာမနှင့်စပ်၍ ပဏာမိတမ္မ (ရှိခိုးထိုက်သော ရတနာသုံးပါးနှင့်ဆရာ)-ပဏာမယောတု (ရှိခိုးခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဝိသုဒ္ဓသဒ္ဓမ္မ သဟဿဒီမိတိ စသော ၎င်း) များ ကိုဂုဏ်း, ရှိခိုးခြင်းကြောင့် ရနိုင်သော အန္တရာယ်ကင်း ကျမ်းပြီးခြင်းဟူသော ပဏာမ ပယောဇဉ်ကို ဂုဏ်း, ပဋိညာဉ်နှင့်စပ်၍ ပဋိညာတမ္မ(ဝန်ခံအပ်သော ရူပသိဒ္ဓိ) ကျမ်း ကို ဂုဏ်း, "ကဒိသံ-ပြုပေအံ့"ဟု ဝန်ခံလိုက်သဖြင့် "သင်တို့နားထောင်ကြ"ဟူသော တိုက်တွန်းမှု ဉယျောဇဉ်ကို ဂုဏ်း, (တိုက်တွန်းခြင်း၏ အကြောင်းဌာန်ကို "ဉယျောဇနပေတု" ဟု ခေါ်၏၊) ဗာလပွတော်ဆောင်ဝယ် "ပဗောဓ" ပုဒ်တစိတ်ဖြင့် သိလွယ်သောဌာန် ဟူသော ဉယျောဇနဟေတု ကိုဂုဏ်း ပြသည် ဟု မှတ်။

[ဆောင်] ဂန္ဆာရမ္ဘ, ထိုဘ်ပြသည့်, ဂါထာ၌ ဂါထာ, အရာရာဝယ်, ဆရာကောက်ရိုး, ဥဒ္ဒါန်းထိုးပိမ့်၊ ရှိခိုးမှုပြ, ပဏာမေတည်း၁၊ ပဏာမိတမ်, ရှိခို အပ်သူ၂၊ ဟေတုမူပေ၍င်း, ရှိခိုးကြောင်းဌာန်၃၊ တဖုံကျိုးအင်, ပယောဇဉ်သာ၄၊ သညာက်ပြ, ဘိဓာနနှင့်၅၊ အဇ္ဈဗာဟိ, နိမိတ်ဒွိဟူ၆၊ ကျမ်ပြုသူထုတ်, ပဏာမ သမုဋ္ဌာန်, စာဖန်ကတ္တား, ခေါ်မှတ်သားလျက်၇၊ဟောနက် ဘိဓေယျ၈၊ ဝိုင်းခြားပြလျှင်, ပရိမာဏတွင်၏၉၊ ပယောဇဉ်စကျိုး, ကျမ်းအကျိုးတည်း၁၀၊ ကျမ်ပြုနည်းပြု, ကရဏ ပကာ၁၁၊ ဝန်ခံပါလျှင်. ပဋိညာဉ်မှတ်၁၂၊ ငန်ခံအပ်ကို, ပဋိညာတမ် ဆိုဘိ၁၃၊ ထိုသည့် ဂန္ဆ, သင်ယူကြဟု, တိုက်တွန်းမှုပင်, ဉယျောဇဉ် သာ၁၄၊ တွန်းရာ တွန်းကြောင်း, ဂုဏ်ပေါင်းအစု, ဟေတုဉယျော-ဇနဟေဝသည်၁၅၊ မှတ်လော တဆဲ့ငါးနက်တည်း။

အဘိဓေယျပယောဇနအဖွင့်

(၁) တတ္ထ - ထိုပဒရုပသိဒ္ဓိကျမ်းဌ်၊ ဖိနသာသနာဓိဂမဿ - ဘုရား သာသနာတော်ကို သိရခြင်း၏၊ အကွရကောသလ္လ မှလာတ္တာ-အကွရ ကောသလ္လဉာဏ် အရင်းခံ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ - ထို အကွရ ကောသလ္လဉာဏ်ကို၊ သမ္မာဒေတဗ္ဗံ-ပြည့်စုံစေထိုက်၏၊ ဝါ-ပြည့်စုံစေပါ ဥုံးလော၊ ဣတိ - ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတုံ - ပြခြင်းငှါ၊ ဣဒံ အဘိဓေယျ ပယောဇနဝါကျံ-ဤ ကျမ်းအနက်၏ အကျိုးပြ "အထ္ထေ အကွရဿညာ တော" ဟူသော ဝါကျကို၊ ဥစ္စတေ-ဆိုအပ်၏။

(၁) တတ္ထ၊ ပေ၊ ဥစ္စတေ — ပဏာမစသည်နှင့်တကွ ပဋိညာဉ်ကို ပြုပြီး၍ ယခု အခါ၌ ပတ်ညာတ ပကရဏာကို ပြတော်မူလိုသော အရှင်ဗုဒ္ဓိပိယ ဆရာသည် "တတ္ထ" စသော ပါဠိကို ဓနှံ၊ [ပတိညာတ=ငနှံခံအပ်သော+ပကရဏာ=ကျမ်း။] တတ္ထကို ဥစ္စ တော်စပ်၊ အထ္ထော အကွရဿညတော ဝါကျကို ကဋ္ဌညိးကျမ်းဌ် ဆိုခဲ့သော်လည်း ဤ ကျမ်းသည် ကစ္စညိးကျမ်းကို မှီ၍ စီရင်အပ်သော ကျမ်းဖြစ်ရကား ထိုကစ္စည် ကျမ်း စကား ကိုပင် ဤရုပသိဒ္ဓိဌ် ထင်၍ ပြသောကြောင့် "တတ္ထ ဇဋံ ဥစ္စတေ=ထိုရုပသိဒ္ဓိဌ် ဤအထ္ထော အကွရဿညတော ဝါကျကို ဆိုအပ်၏" ဟု မိန့်သည်။

အဘိဓေယျပယောဇနဝါကျ။ ၊အထ္ထောအကွရဿညတော ဝါကျကို တချို့က "ပရိဘာသာသုတ်" ဟု ဆိုကြသော်လည်း ရုပသိဒ္ဓိကျမ်းကမူ "သုတ်မဟုတ်သေး, အဘိ ဓေယျ ပယောဇနဝါကျသာ" ဟုဆိုလိုသည်၊ သုတ်အားလုံး၏ရှေ့ဆောင်အပ်သော ဝါကျ ဖြစ်သောကြောင့် "ပုဗ္ဗဝါကျ" ဟု ဆိုသော ဝါဒနှင့် သဘောတူငြင်းဝံသည်း၊ [အဘိဓေယျ= ကျမ်း၏ ဟောနက်ဖြစ်သော အကွရာ(ပုဒ်)၏+ပယောဇန=အကျိုး။] ဆက်ဥုံးအံ့- ကျမ်း၏ ဟောနက်ဖြစ်သော "အဘိဓေယျ" ဟူသည် အကွရာပုဒ်တို့တည်း၊ ထို အကွရာ ပုဒ်တို့၏ အကျိုးကား ပဋိကတော်လာ သဒ္ဒါအရပ်ရင်၏ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို သိရခြင်း တည်း၊ ဤအထ္ထော အကွရဿညတော ဝါကျကလည်း "အနံက် အဓိပ္ပါယ်ကို အကွရာ တို့ဖြင့်သာ သိနိုင်သည်, အကွရာသည် အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို သိကြောင်းဖြစ်သည်" ဟု ဆိုသဖြင့် အဘိဓေယျ ခေါ်သော အကွရာပုဒ်တို့၏ အကျိုးကို ထုတ်ဖော်ပြောပြသော ဝါကျဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။

ဇိနသာသနာ၊ ပေ၊ ဒဿေတုံ — "ဤအထ္ထော အကွရဿညတော ဝါကျကို အဘယ်အကျိုးငှါ ဆိုအပ်သနည်း" ဟု မေးဘွယ် ရှိသောကြောင့် "ဇိနသာသနာ၊ပေ၊ ဒဿေတုံ" ကို မိန့်၊ ဘုရားရှင်၏ သာသနာတော် ၃ ရပ်ကို သိခြင်း၏ အရင်းခံသည် အကွရကောသလ္လဉာဏ်တည်း၊ အကွရာပုဒ်တို့ကို နားလည်သော (အကွရကောသလ္လ) ဉာဏ်ရှိလျှင် ပရိယတ္တိသာသနာ ဟူသော ပိဋကတော်၏ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို သိနိုင်၏၊ ပရိယတ္တိ သာသနာတော်ကို သိလျှင် ပတိပတ် သာသနာ ဟူသော သီလ သမာဓိ ပညာ

အတ္ထော အက္ခရသညာတော ။ ။ [" အတ္ထော အက္ခရသညာတော " ဟူသော ၌ ဝါကျ၏ အနက်ကို မိမိတို့ ရဘူးသော အနက်အတိုင်း ပေးပါ။ နောက်၌လည်း သုတ်များကို အနက်ပေးမည် မဟုတ်၊ ပို့ချသော ဆရာတို့ကမူ နှစ်သက်ရာ သုတ်နက်ကို ထည့်၍ ချကြပါလေ။] လေးကိယ် လောကုတ္တရာဒိဘေဒေါ-လေးကိလောကုတ္တရာ အစရှိသော အပြားရှိသော်၊ . ယောကေးစိ ဝစနတ္ထော - အကြင် အမျှတ်မရှိ အလုံးစုံသော သဒ္ဒါနက်သည်၊ (အတ္ထိ - ရှိ၏၊) သေးသဗ္ဗော-ထို အလုံးစုံသော

သိက္ခာ ၃ ပါးကိုလည်း သိန်၌ ကျင့်နိုင်၏၊ ပတိပတ်ကို ကျင့်လျှင် ပတိဝေ သာသနာ ဟူသော လောကုတ္တရာ တရား ၉ ပါးကိုလည်း ရနိုင်၏၊ ဤသို့လျှင် " သာသနာတော် ၃ ရပ်ကို သိလိုသော အမျိုးသားသမီးများသည် အခြေခံ ဖြစ်သော အက္ခရ ကောသလ္လ ဉာဏ်ကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်အောင် ကြိုးစားကြပါဦး " ဟု ပြခြင်း (တိုက်တွန်းခြင်း) ငှါ ဤ အတ္ထော အက္ခရသညာတော ဝါကျကို မိန့်တော်မူသည်။

ဆက်ဦးအုံ— ဝါကျတခုက အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို ပြရာ၌ တိုက်ရိုက်ပြခြင်း - သွယ်ဝိုက်၍ ပြခြင်း ဟု ၂ မျိုးရှိ၏၊ ဥပမာ- " ဒါနံ တော ဘောဂဝါ " ဝါကျသည် "ဒါနသည် စည်းစိမ်ဥစ္စာ အကျိုးကို ပေး၏ " ဟူသော အနက်ကို တိုက်ရိုက် ပြ၏၊ " စည်းစိမ်ရှင် ဖြစ်လိုသူသည် ဒါန ပြုပါ " ဟူသော တိုက်တွန်းခြင်း ကိုကား သွယ်ဝိုက်၍ ပြသည်၊ ထို့အတူ အတ္ထော အက္ခရသညာတော ဝါကျလည်း "အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို အက္ခရာတို့ဖြင့်သာ သိနိုင်၏ " ဟူသော အနက်ကို တိုက်ရိုက် ပြ၏၊ " သာသနာတော် ၃ ပါးကို သိလိုသူသည် အရင်းခံဖြစ်သော အက္ခရာဝယ် နားလည်သော ဉာဏ်ကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေပါဦး " ဟူသော တိုက်တွန်းမှု ကိုကား သွယ်ဝိုက်၍ ပြသည်၊ [သမ္မာဒေတပ္ပံ၌ တပ္ပပစ္စည်းကို ပေသာတိသဂ္ဂစသော သုတ်အရ တိုက်တွန်းခြင်း အနက်ဟော ဟု မှတ်၊ ဤ.သမ္မာဒေတပ္ပံ၏ ကတ္တားကိုလည်း နောက်၌ " သမ္မာဒေယျ ဟိတတ္ထိကော " ကို ကြည့်၍ "ဟိတတ္ထိကေန" ဟု ထည့်ပါ။]

လောကိယ ၊ ပေ ၊ ဝစနတ္ထော— " အရိယတေ ဉာယတေ - သိအပ်၏၊ ဇုတိ အတ္ထော - မည်၏ " နှင့် အညီ သဒ္ဒါတခုကို မြင်ရ ကြားရ၍ သိအပ်သော အရာ ဟူသမျှသည် အတ္ထ (အနက်) မည်၏၊ ထို အတ္ထသည် လောကီစိတ် စေတသိက် ရုပ် ဟူသော လောကီယတ္ထ, မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ဟူသော လောကုတ္တရတ္ထ, ထို အတ္ထ ၂ မျိုးမှ အလွတ် ဖြစ်သော လူ နတ် ဗြဟ္မာ ယောကျ်ား မိန်းမ - စသော အများ ခေါ်ဝေါ်အပ်သော် ဝေါဟာရတ္ထ (ပညတ္တိ အတ္ထ) ဟု ၃ မျိုးရှိ၏၊ လောကီယ လောကုတ္တရာဒိ၌ အာဒိဖြင့် ဤ ဝေါဟာရတ္ထကို ယူပါ၊ မှန်၏ - မုချတ္ထ ဥပစာရတ္ထ, နိတ္ထတ္ထ နေယျတ္ထ, သဒ္ဒတ္ထ အဓိပ္ပါယတ္ထစသည်ဖြင့် အတ္ထတွေ များသော်လည်း ဤလောကီယတ္ထ လောကုတ္တရတ္ထ ဝေါဟာရတ္ထ ၃ မျိုး၌ အားလုံး ပါဝင်ကြ တော့သည်။ [ပညတ္တိအတ္ထနှင့် ဝေါဟာရတ္ထသည် သဘောတူ၏။]

သဒ္ဒါနက်ကို၊ အက္ခရေဟေ၀ - အက္ခရာ တို့ဖြင့်သာ၊ သညာယတော-ကောင်းစွာ သိအပ်၏။

ဟိ - မှန်၏၊ သိထိလ ဓနိတာဒိ အက္ခရ၀ိပတ္တိယံ - သိထိလ၏ ဓနိတ ဖြစ်ခြင်း , ဓနိတ၏ သိထိလ ဖြစ်ခြင်း့ အစရှိသော အက္ခရာ ပျက်ခြင်း သည်၊ (သတိ - ဖြစ်လတ်သော်၊) အတ္ထသ-အနက်၏၊ ဝါ - အနက်ကို၊ ဒုန္ဒယတာ-မသိအပ်သည့်၏ အဖြစ်သည်၊ ၀ါ-မှားမှားယွင်းယွင်း သိအပ်, ခဲယဉ်းစွာ သိအပ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏၊ တသ္မာ - ထို့ကြောင့်၊ အက္ခရကောသလ္လံ- အက္ခရကောသလ္လညာဏ်သည်၊ ဗုဒ္ဓ၀စနေ သု-ဘုရား့ပါဠိတော်တို့၌၊ ဗဟူပကာရံ-များသော ကျေးဇူးရှိ၏။

၀စနတ္ထ ။ ။ ဤပြခဲ့လော လောကိယတ္ထ စသည်သည် " ၀စနသ - သဒ္ဒါ၏+အတ္ထော-အနက်တည်း"ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ "၀စနတ္ထ" မည်၏၊ ချဲ့ဥူးအံ့ — " ပထဝီအာပေါ တေဇော ၀ါယော"ဟူသော သဒ္ဒါသည် ပါဠိ၀စနတည်း၊ " မြေ-ရေ-မီး-လေ " ဟူသော သဒ္ဒါသည် မြန်မာ ၀စနတည်း၊ ခက်မာခြင်း သဘော , ယိုစီးခြင်း သဘော, အပ္ပေဖြစ်သော သဘော, ထောက်ခံခြင်း သဘောတို့ကား ထို၀စနတို့၏ အနက် ဖြစ်သော လောကိယ၀စနတ္ထများ ဖြစ်သည်၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် လောကုတ္တရ ၀စနနှင့် လောကုတ္တရ၀စနတ္ထကိုလည်း, ပုရိသောသည် ပါဠိ၀စန, ယောကျ်းဟူသော စကားသည် မြန်မာ၀စန , ယောကျ်းဖြစ်သည် ပညတ္တိ ၀စနတ္ထ ဟုလည်း သိလော၊ ထို အလုံးစုံသော ၀စနတ္ထကို ရွတ်ဆိုဒန၀် ရေးသားအပ်သော အက္ခရာ ပုဒ်တို့ဖြင့်သာ ကောင်းစွာ သိရှုမှတ်သားရသည်။ [ယောကောစိ ပုဒ်၏ "အလုံးစုံ" အနက် ဟောနိုင်ကြောင်းကို နာမ်ကိုသဒ္ဒါ ရုပ်စဉ်ခဏ်းဌ် တွေ့ရလတံ့။]

သိထိလ ဓနိတာဒိ အက္ခရ၀ိပတ္တိယံ ဟိ — ဤ၀ါကျ၌ ဟိနိပါတ်ကို ဒဋ္ဌီဇောတကကြံ၍ " ဟိ-မှန်၏ " ဟု အနက်ပေးသည်၊ " ယောကောစိ ၊ ပေ ၊ သညာယဘော " ဟု ဆိုခဲ့သော စကားသည် အမှန်ပင်ဖြစ်၏, မှန်ကြောင်းကို " အက္ခရ၀ိပတ္တိယံ " စသော ၀ါကျက ထောံခံသည်- ဟူလို၊ ချဲ့ဥူးအံ့ — သိထိလ ဖြစ်သော ဂ အက္ခရာဖြင့် ရွတ်ဆိုရ, ရေးသားရမည့် အရာ၀ယ် ဓနိတဖြစ်သော ဃ အက္ခရာဖြင့် ရေးသား ရွတ်ဆိုခြင်းသည် အက္ခရာ မှားယွင်း ပျက်စီးခြင်း မည်၏၊ ဥပမာ - " အယံနာဂေါ " ဟု ရွတ်ဆိုရမည့် အရာ၌ " အယံနာဃော " ဟု ရွတ်ဆိုခြင်း မျိုးတည်း၊ ဓနိတဖြင့် ရွတ်ရမည့် အရာ၀ယ် သိထိလဖြင့် ရွတ်ခြင်းလည်း အက္ခရ၀ိပတ္တိတည်း၊ ဥပမာ - " သံဃော " ဟု ရွတ်ရမည့် အရာ၌ " သံဂေါ " ဟု ရွတ်ဆိုခြင်းမျိုးတည်း၊ သိထိလ ဓနိတချင်းသာ မှားယွင်းတတ်သည် မဟုတ်သေး, ဒီဃနှင့် ရဿ , ဂရုနှင့် လဟု, နိဂ္ဂဟိတ်နှင့် ဝိမုတ္တ စသည်တို့လည်း မှားယွင်း တတ်သေး၏၊ " နမောတဿ ဘဂ၀တော အရဟတော " ၌ " အယဟတော " ဟု ရွတ်ဆိုခြင်း သည်ဖြင့် အက္ခရာတလုံးနှင့် တလုံး လွဲမှားခြင်း များလည်း ဝိပတ္တိ၀င်၊ ထို့ကြောင့် သိထိလ ဓနိတာဒိ၌ အာဒိဖြင့် ဒီဃ ရဿချင်း စသော ဝိပတ္တိ

ဇေဋ္ဌ - ဤ အတ္ထော အက္ခရသညာတော ဝါကျ၌၊ ပဒါနိဝိ - ပုဒ်ဘို့ကိုလည်း၊ အက္ခရ သန္နိပါတရုပတ္တာ - အက္ခရာဘို့ ပေါင်းရာ ရုပ်ဘို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ - အက္ခရာအပေါင်း၏ အထည် ကိုယ် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အက္ခရေသွေဝ-အက္ခရာတို့၌ပင်၊ ဆင်္ကန္တိ -သွင်းယူအပ်ကုန်၏။

တဿာ - ထို့ကြောင့်၊ ဟိတတ္ထိဒံကာ - မိမိစီးပွားကို အလိုရှိသောအမျိုးသားသည်၊ ဥဠ္ဠာနာဒိဟိ-ဥဠ္ဠာနအစရှိကုန်သော၊ ပဠ္ဍာဟိ - ငါးပါး

များကို ယူ၊ အချုပ်မှာ - အက္ခရ ဓိပတို့ ဟူသည် ရွက်ဆိုရာ ရေးသားရာတို့၌ အက္ခရာလွှမ်းနေခြင်းပင်တည်း၊ [အတ္ထသဒ္ဒနယတာ-တဿာ အက္ခရကောသလ္လံစသည်ဘို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာမှာ ရှု။]

တွေ၊ပေ၊သင်္ကန္တိ — အက္ခရသမူဟောပဒံ, ပဒသမူဟောဝါကျံ, ဝါကျသမူဟောဂန္ထော=အက္ခရာအပေါင်းသည် ပုဒ်, ပုဒ်အပေါင်းသည် ဝါကျ, ဝါကျအပေါင်းသည် ကျမ်းဂန်" ဟူသည်နှင့်အညီ, ပုဒ်ဟူသည် အက္ခရာတို့ ပေါင်းစုနေသော ရုပ်တမျိုး ဖြစ်၏၊ ဝါ-အက္ခရာတွေ့ ပေါင်းစုထားသော "အထည်ကိုယ်" ဖြစ်၏၊ "ဇဒ်" ဟူသော "ခ" ဟူသော "ဩ" ဟူသော အက္ခရာတို့ ပေါင်းမိလျှင် "ဇဒ္ဓေါ" ဟု ရုပ်သွင်တမျိုး အထည်ကိုယ်တမျိုး ပေါ်လာ၏၊ ဥပမာ-လက် ခြေ နား နှာစသော အင်္ဂါတွေ့ ပေါင်းလိုက်လျှင် "လူ" ဟု ခေါ်ရသော အထည်ကိုယ် ဖြစ်လာသကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် "အတ္ထော အက္ခရသညာတော" ဝါကျ၌ "အက္ခရ" ဟူသော် စကားတွင် အပေါင်းဖြစ်သော ပုဒ်များကိုလည်း အရှင်ကစ္စည်းဆရာ သွင်းယူထားသည်-ဟူလို။ [အက္ခရသန္နိပါတ=အက္ခရာတို့ ပေါင်းစုရာဖြစ်သော+ရုပ=ရုပ်၊ ဝါ-အထည်ကိုယ်။] ဤပြခဲ့သော စကားအစဉ်အရ ပုဒ်တို့ဖြင့် အနက်ကို သိရသောကြောင့် "အတ္ထော ပဒသညာတော" ဟု ဆိုဆိုက်သည့် မဟုတ်ပါလော, အဘယ့်ကြောင့် "အတ္ထော အက္ခရသညာတော" ဟု ဆိုပါသနည်းဟု မေးလျှင်, ပုဒ်ဟူသည် အက္ခရာအပေါင်း ဖြစ်ရကား အစိတ် အစိတ် အက္ခရာကို ဆိုလျှင် အပေါင်းဖြစ်သော ပုဒ်တို့လည်း ပါဝင် နှိုင်သောကြောင့် အတ္ထော ပဒသညာတော ဟု မဆိုဘဲ "အတ္ထော အက္ခရသညာတော" ဟုသာ မိန့်တော်မူသည် ဟု ဖြေ။

[ဆောင်] ပုဒ်ဟူသည်မှာ, အက္ခရာပေါင်းကြိတ်, ဖြစ်သည့် ဟိတ်ကြောင့်, အစိတ် အက္ခရ, ဆိုလိုက်ကလျှင်, ပုဒ်ပါဝင်သဖြင့်, အရှင် ကစ္စာန, မိန့်ဝါကျဝယ်, ပဒသညာတော-ဟု မဟောဘဲ, အတ္ထော အက္ခရ, အဆက်ပြသည့်, မြွက်ဟ သညာတောကို တည်း။

တဿာ အက္ခရကောသလ္လံ၊ပေ၊ပဋ္ဌဟိ — ဤ ဂါထာကား စာသင်သားတို့ကို တိုက်တွန်းသော ဥယျောဇဉ် တည်း၊ တဿာ အရ "အက္ခရကောသလ္လံ ဗာဟုပကာရံ ဗုဒ္ဓဝစနေသု" ကို ပြန်စွဲ၊ အက္ခရ ကောသလ္လညာဏ်၏ ဗုဒ္ဓဝစနတို့၌ ကျေးဇူးများခြင်း ဟူသော ထိုအကြောင်းကြောင့် မိမိစီးပွားကို လိုလားသော အမျိုးသားသည်(ပခာနနည်းအားဖြင့် ယောဂကျွေးကို ဆိုသည်၊ အမျိုးသို့မျှားလည်း ပါဝင်၏၊) ဥဠ္ဠာန စသော တပည့်ဝတ်

သော တပည့်ဝတ်ဘို့ဖြင့်၊ ဂုရုံ-ဆရာကို၊ သမ္မာ - ကောင်းစွာ၊ ဥပဋ္ဌဟံ-လုပ်ကျွေးလျက်၊ အက္ခရဓာသလွံ-ကို၊ သမ္မာဒဿ - ပြည့်စုံစေရာ၏၊ ဝါ-ပြည့်စုံစေပါလော။

(၂) တတ္ထ - ထို ပဒရူပသိဒ္ဓိကျမ်းဦး၊ အာဒေါ - အစဖြစ်သော သန္ဓိအရာ၌၊ တာဝ - ရှေးဦးစွာ၊ သဒ္ဒလက္ခဏော - ကစ္စည်း သဒ္ဒါကျမ်း၏ သုတ်၌၊ ဝေါဟာရဝိညာပနတ္ထံ - ခေါ်ဝေါ် သုံးစွဲပုံကို နားလည်စေခြင်း အကျိုးငှါ၊ သညာဝိဓာနံ - နာမည် စိရင်ခဏ်းကို၊ အာရဘိယတေ - အားထုတ်အပ်၏။

၅ ပါးဖြင့် ဆရာကို လုပ်ကျွေးလျက် အက္ခရ ကောသလ္လညာဏ်ကို မိမိသန္တာန်၌ ပြည့်စုံစေပါလော. ပြည့်စုံအောင် ကျိုးဖားပါသေး၊ "တပည့်ဝတ် ကြေလျှင် ဆရာက သဘောကျ၍ အက္ခရကောသလ္လညာဏ် (အခြေခံ) ရအောင် သင်ပြပါလိမ့်မည်"ဟူလို၊ [သမ္မာဒေယျကို"နိပ္ပာဒေယျ-ဖြစ်စေပါ၊လော"ဟု ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့်"ပြည့်စုံစေခြင်း"ဟူသည် " မိမိ သန္တာန်၌ အက္ခရ ကောသလ္လဉာဏ်ကို ဖြစ်စေခြင်း ပင်တည်း " ဟု မှတ်၊ ဓေယျဝိဘတ်လည်း၊ အဇ္ဈိဋ္ဌ (တိုက်တွန်းခြင်း) အနက်ဟော၏၊ ဤဂါထာနှင့် ရှေ့၌ ပြခဲ့သော "ဇိနသာသနာစိဏမသ၊ပေ၊သမ္မာဒေတဗ္ဗံ" စကားသည် အဓိပ္ပါယ်ကူပင်၊] "ဥဒ္ဓါနာဒိဟိ"၌ အာဒိအရ ဥပဒ္ဓါနစသော ၄ ပါးကို ယူ။

ဥဒ္ဓါနာ ဥပဒ္ဓါနာစ, သုသ္သူသာ ပါရိစရိယာ၊
သက္ကစ္စံ သိပ္ပုဂ္ဂဟဏာ, ဂုရုံ အာရာဓယေ ဗုဓော။

ဥဒ္ဓါနာ-ဆရာလာသည်ကို မြင်သျှင် နေရာမှ ထခြင်းအားဖြင့်၎င်း၊ ဥပဒ္ဓါနာစ-အနီး မပြတ် ချည်းကပ်တည်နေခြင်း အားဖြင့်၎င်း၊(ဆရာ့ထံ မပြတ်သွား၍ ပြောစရာမေးစရာ ခိုင်းစရာရှိလျှင် ပြောဆို မေးမြန်း စေခိုင်းဘို့ရန် အနီးအပါး၌ နေခြင်း ဆည်းကပ်ခြင်း) သုသ္သူသာ-ယုံယုံ ကြည်ကြည် နာယူခြင်း အားဖြင့်၎င်း၊ (အဆုံးအမကို ယုံကြည်စွာ နာယူခြင်း၊)ပါရိစရိယာ-ပြုစု လုပ်ကျွေးခြင်းအားဖြင့်၎င်း၊ (ဆရာက မခိုင်းသော်ဟေည်း အလိုက်သိစွာ မျက်နှာသစ်ရေ တည်ခြင်း ဒန်ပူကပ်ခြင်း စသည်ဖြင့် လုပ်ကျွေးခြင်း၊) သက္ကစ္စံ သိပ္ပုဂ္ဂဟဏာ-ရိုသေစွာ အတတ်သင်ခြင်း အားဖြင့်၎င်း၊ (စာသင်သည့်အခါ တတ်လိုသော စိတ်ထားဖြင့် မှတ်မှတ် သားသား သင်ယူခြင်း၊) ဗုဓော - လိမ္မာသော တပည့်သည်၊ ဂုရုံ-ဆရာကို၊ အာရာဓယေ-နှစ်သက်စေရာ၏။ [သိဂ်ါလောဝါဒသုတ်၌ လာသော တပည့်ဝတ် ၅ ပါးပင်တည်း။

ဥဒ္ဓါနာ-ဆရာလာသည်ကို မြင်သျှင် နေရာမှ ထခြင်းအားဖြင့်၎င်း၊ ဥပဒ္ဓါနာစ-အနီး မပြတ် ချည်းကပ်တည်နေခြင်း အားဖြင့်၎င်း၊(ဆရာ့ထံ မပြတ်သွား၍ ပြောစရာမေးစရာ ခိုင်းစရာရှိလျှင် ပြောဆို မေးမြန်း စေခိုင်းဘို့ရန် အနီးအပါး၌ နေခြင်း ဆည်းကပ်ခြင်း) သုသ္သူသာ-ယုံယုံ ကြည်ကြည် နာယူခြင်း အားဖြင့်၎င်း၊ (အဆုံးအမကို ယုံကြည်စွာ နာယူခြင်း၊)ပါရိစရိယာ-ပြုစု လုပ်ကျွေးခြင်းအားဖြင့်၎င်း၊ (ဆရာက မခိုင်းသော်ဟေည်း အလိုက်သိစွာ မျက်နှာသစ်ရေ တည်ခြင်း ဒန်ပူကပ်ခြင်း စသည်ဖြင့် လုပ်ကျွေးခြင်း၊) သက္ကစ္စံ သိပ္ပုဂ္ဂဟဏာ-ရိုသေစွာ အတတ်သင်ခြင်း အားဖြင့်၎င်း၊ (စာသင်သည့်အခါ တတ်လိုသော စိတ်ထားဖြင့် မှတ်မှတ် သားသား သင်ယူခြင်း၊) ဗုဓော - လိမ္မာသော တပည့်သည်၊ ဂုရုံ-ဆရာကို၊ အာရာဓယေ-နှစ်သက်စေရာ၏။ [သိဂ်ါလောဝါဒသုတ်၌ လာသော တပည့်ဝတ် ၅ ပါးပင်တည်း။

(၂) တတ္ထ၊ပေ၊ အာရဘိယတေ — [သညာ = နာမည်ကို+ဝိဓာန=စိရင်ရာအခဏ်း] "နာမည် စိရင်ခြင်း" ဟူသည် နာမည် မှည့်ခြင်းတည်း၊ တတ္ထကို အာရဘိယတေ၌ စပ်၊ " ထို ရူပသိဒ္ဓိကျမ်း၌ သညာဝိဓာန ခဏ်းကို အားထုတ်အပ်၏ " ဟူလို၊ တကျမ်းလုံး၏အစဖြစ်သော သန္ဓိပိုင်းကို "အာဒေါ" ဟုဆို၍ သန္ဓိကျမ်း၌ သညာဝိဓာန

အခဏ်း သရသန္ဓိ အခဏ်း စသည်ဖြင့် အခဏ်း ၅ ခဏ်းရှိရာ သရသန္ဓိခဏ်း စသော နောက် ၄ ခဏ်းတို့၏ ရှေးဥုးစွာကို "တာဝ" ဟု ဆိုသည်။

သဒ္ဒလက္ခဏေ—သဒ္ဒအရ ကစွဉ်းသဒ္ဒါကျမ်းကိုယူ၊ လက္ခဏဟူသည် သုတ်တည်း၊ လက္ချဟူသည်ကား ပြယုဂ်တည်း၊ မှန်၏ " အာရမ္ဘော ဝစနံ ပတ္တိ , လက္ခဏံ ယောဂ လက္ခဏီ၊သတ္တံ ဝါကျဿ ယတ္ထာဒီ, သုတ္တာဿ အဘိဓာယကာ"နှင့်အညီ အာရမ္ဘစသော သဒ္ဒါတို့သည် သုတ္တာသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တို့ချည်းတည်း၊ လက္ခီယတေ အနေနာတိ လက္ခဏံ၊ အံနေန-ဤသူတ်ဖြင့်၊ လက္ခီယတေ-(ဗဟုကပြယုဂ်ကို မည်ကဲ့သို့ ပြုလုပ်စီရင်ထား၊ သည်-ဟု) မှာသားအပ်၏၊ ဧုတံ-ဤသို့ မှတ်သားကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ-ထို သုဘသည်၊ လက္ခဏံ-လက္ခဏာ မံည်၏၊ လက္ခီယတေ-သုတ်ဖြင့်မှတ်သားအပ်၏၊ ဧုတိ-ထို.ကြောင့်၊ လက္ချ-လက္ချမည်၏၊ ဤလက္ချကိုပင် ဥဒါဟရဏ် - ပြယုဂ်ခေါ်ကြောင်း အခြေပြုဥ ပြခဲ့ပြီ။

ဝေါဟာရဝိညာပနတ္ထံ— "ဝေါဟာရ" ဟူသည်မှ ခေါ်ဝေါ်ခြင်းတည်း၊ "အ" ကို အက္ခရာ ဟုလည်း ခေါ်၏,သရဟုလည်းခေါ်၏,ရသ ဟုလည်း ခေါ်၏၊ သရာ သရေ လေးပံသုတ်၌ သရဟူသော နာမည်သည် ဤ "အ" စသည်တို့ကို ခေါ်ရသော နာမည်တည်း၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ထိုထိုသုတ်၌ ခေါ်ဝေါ်ပုံကို စာသင်သားတို့ နားလည်စေနှင့် ဘို့ရာ ရှေးဥုးစွာ သညာဝိဓာန အခဏ်းကို အားထုတ်မည်-ဟူလို။ [သညာ-ဟူသည် နာမတည်း၊ ဝေါဟာရ ဟူသည်ကား ထို နာမည်ကို ထိုထို သုတ်၌ ခေါ်ဝေါ်ခြင်း သုံးစွဲခြင်းတည်း။]

သံဝဏ္ဏနာ ဖေ ပါ။။ ။သမ္မန္နောစ ပဒဿော, ပဒတ္ထော ပဒဝိဂ္ဂဟော၊
စောဒနာ ပရိဟာရော စ, ဆဗ္ဗိဓာ သုတ္တဝဏ္ဏနာ။

ဟူသည်နှင့်အညီ သုတ်တသုတ်၏ အနက် အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ပြမှုကို သုတ္တဝဏ္ဏနာ(သုတ်ကို ဖွင့်ပြခြင်း)" ဟု ခေါ်၏၊ ထို သုတ္တဝဏ္ဏနာသည် သမ္မန္နသံဝဏ္ဏနာ စသောအားဖြင့် ၆ပါးရှိ၏၊ ထိုတွင် သမ္မန္နသဒ္ဒါသည် "အစပ်အဆက်"ဟု အနက်ထွက်၏၊ ထို.ကြောင့် ယခုကာလ စာစပ်ခြင်းကဲ့သို့ သုတ်၌ပါသော ရှေ့ပုဒ်နောက်ပုဒ်တို့ကို စာစပ်ခြင်းသည်ရင်း, ယခုကာလ အနုသန္ဓေ ကျမ်းတက်ခြင်းကဲ့ကို တသုတ်မှ တသုတ်သို့ ကျမ်းတက်၍ (ဆက်သွယ်၍) ပြခြင်းသည်ရင်း " သမ္မန္န သံဝဏ္ဏနာ " မည်၏၊ [အကြောင်းအကျိုး စပ်ရသော "ဟေတုဖလ သမ္မန္န သံဝဏ္ဏနာ" လည်း ရှိသေး၏။]

ပဒသံဝဏ္ဏနာသည် ပဒစ္ဆေဒ-ပဒစိန္တာအားဖြင့် ၂မျိုး ရှိ၏၊ ထိုတွင် သုတ်၌ပါသော ပုဒ်များကို ပုဒ်ဖြတ်ပြခြင်း-သမာသ်ပုဒ် တဒ္ဓိတ်ပုဒ် စသည်ကို ခွဲခြားခြင်းသည် ပဒစ္ဆေဒ သံဝဏ္ဏနာမည်၏၊ အက္ခရာတိ သညာနိဒ္ဒေသော(အက္ခရာကား သညာကိုညွှန်ပြသော သဒ္ဒါတည်း၊) အာဒယောတိ သညီနိဒ္ဒေသော (အာဒယောကား သညီဒြဗ်ကို ညွှန်ပြသော သဒ္ဒါတည်း၊) အင်္ဂိတိ ဟေဋ္ဌာပေက္ခာ နိဒ္ဒေသော(အင်္ဂိကား အောက် အထွော အက္ခရသညာတော ဝါကျ၌ လာသော အက္ခရ သဒ္ဒါကို ငဲ့သော သဒ္ဒါဘည်း၊) ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပုဒ်ကို၊သိကြောင်း ဖြစ်သော သံဝဏ္ဏနာသည် ပဒစိန္တာ သံဝဏ္ဏနာ မည်၏၊ [ပဒ=ပုဒ်ကို+စိန္တာ=သိကြောင်းနည်း။]

အက္ခရာပါဒယော ဇကစတ္တာလီသံ။ ။အက္ခရာအဝိ - အက္ခရာတို့မည်သည်လည်း၊ အာဒယော - အဉ အစရှိကုန်သော၊ ဇကစတ္တာလီသံ-၄၁လုံးတည်း၊ ဇိနဝစနာနုရူပါ-ဘုရားပါဠိတော်အား လျော်ပတ်ကုန်သော၊ အကာရဒ္ဒယော - အ အက္ခရာ အုစရှိကုန်သော၊ နိဂ္ဂဟီဘဏ္ဍာ-နိဂ္ဂဟိတ် အဆုံးရှိကုန်သော၊ ဇက စတ္တာလီသမတ္တာ - ၄၁ လုံးအသိုင်း အဝှာည်ရှိကုန်သော၊ တေစ ခေါ ဝဏ္ဏာ-ထိုဝဏ္ဏာတို့သည်လည်း၊ ပန်စွက်-အသီး အသီး၊ အက္ခရာနာမ-အက္ခရာဘို့ မည် သ့ည်၊ ဟော်နို့။

ယခုကာလ သုတ်နက်ပေးခြင်း သုတ်အဓိပ္ပါယ် ကို ဖွင့်ပြခြင်းကား ပဒတ္ထသံဝဏ္ဏနာမည်၏၊ သုတ်၌လာသော ပုဒ်တို့ကို ဝိဂြိဟ်ပြု၍ ပြခြင် သည် ပဒဝိဂ္ဂဟ သံဝဏ္ဏနာမည်၏၊ "ဤသုတ်ကို ဘာ့ကြောင့် ဆိုရသနည်း, ဤသုတ်တွင် မည်သည့်ပုဒ်ကို ဘာ့ကြောင့် ဆိုရသနည်း, ထိုပုဒ်ကဲ့ မဆိုသင့်" စသည်ဖြင့် မေးခြင်း အပြစ်တင်ခြင် သည် စောဒနာသံဝဏ္ဏနာ မည်၏၊ "မည်သည့် အကျိုးငှါ ဤသုတ်ကို ဆိုရသည်, မည်သည့် အကျိုးငှါ ဤပုဒ်ကို ဆိုရသည်"ဟု သုတ်၏ရင်း သုတ်၌ပါသော ပုဒ်များ၏ရင်း အကျိ ရှိကြောင်းကို ပြ၍ ဖြေဆိုခြင်းသည် ပရိဟာရ သံဝဏ္ဏနာ မည်၏၊ ဤသို့လျှင် သုတ်ကိုဖွင့်ပြရာ၌ သံဝဏ္ဏနာ ၆ ဆဲ့ဖြင့် ထိုက်သလို ဖွင့်ပြလေ့ ရှိသောကြောင့် ထိုထို သုတ်များ၌ ဤ သံဝဏ္ဏနာအသွားကို သတိထားပါလေ။

အက္ခရာအဝိ၊ပေ၊ဟောန္တိ — "အက္ခရာ+အဝိ+အာဒယော+ဇကစတ္တာလီသံ" တို့ကား သုတ်၌ပါသောပုဒ်တို့ကို ခွဲပြသော ပဒစ္ဆေဒသံဝဏ္ဏနာတည်း၊ "တေစခေါ၊ပေ၊ အက္ခရာနာမ ဟောန္တိ " ကား သုတ်၏အနက်ကို ဖွင့်ပြသော ပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း၊ ပဒတ္ထ ဆိုသော်လည်း အနက်ထင်ရုံ ဖွင့်ပြသော ပဒတ္ထမဟုတ်, အဓိပ္ပါယ် ပေါ်အောင် ဖွင့်သော ပဒတ္ထတည်း၊ ထို့ကြောင့် သုတ်နက် (နိဿယ) ပေးသည့်အခါ ဤ အဓိပ္ပါယ် စကားတွေကို စုံအောင်သွင် ၍ ပေးနေဘွယ် မလို။

တေစခေါ ဇိနဝစနာနုရူပါ — "တေစ"ဟု တသဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်းခြင်းမှာ အထွေအက္ခရသညာတော ဝါကျ၌ အက္ခရာကို ပြန်၍ညွှန်းခြင်းတည်း၊ အက္ခရာပိဋ်ဆ အပိသဒ္ဒါကြောင့် ထိုကဲ့သို့ "တေစ"ဟု ညွှန်ပြနိုင်သည်၊ သို့သော် နိဿယ ပေးရာ၌ကား ဝဏ္ဏနှင့် အက္ခရာမှာ သဘောတူပင် ဖြစ်သောကြောင့် "တေစခေါဝဏ္ဏာ"ဟု ပေါင်းပေးသည်၊ "ဇိနဝစနာနုရူပါ"ဖြင့် ဘုရားပါဠိတော်အား မလျော်းသာ (ပါဠိတော်၌ အသုံးအစွဲမရှိသော)သဏ္ဌာတသဒ္ဒါကျမ်းလာ အချို့အက္ခရာတို့ကို ပယ်သည်၊ ဤ ၄၁လုံးသာ ဘုရားပါဠိတော်အား လျော်သော (ပါဠိဘော်မှာ သုံးစွဲရိုးဖြစ်သော) အက္ခရာများ ဖြစ်သည်၊ သဏ္ဌာတသဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ သရ ရှစ်လုံးသာမက ၁၄လုံးရှိ၏၊ ဗျည်းများလည်း သဗျည်းချည်း ၃ မျိုး ပါသဖြင့် အပိုရှိသေး၏၊ ထိုသရအပို ဗျည်းအပိုတို့ကား ဘုရားပါဠိတော်၌ အသုံးမဝင်ကြသဖြင့် ကစွဲညီးကျမ်း၌ မပြတော့ပြီ-ဟူလို။

ပန်စွက် အက္ခရာနာမ-ဝါကျသည့် အစိတ်အစိတ်နှင့် ဆိုင်သော ဝါကျ, အပေါင်းနှင့် ဆိုင်သော ဝါကျဟု ၂ မျိုးရှိ၏၊ "ယညဒတ္ထ ဒေဝဒတ္တ ဝသုဒတ္တာ ဘောဇိယန္တု-ယညဒတ်

တံ ယထာ-ထို အက္ခရာတို့ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ အ-အာဂုဏ်း ၊ ပေ၊ ဋ္ဌ-ဋ္ဌဂုဏ်း၊ အံ - အံဂုဏ်းတည်း၊ ဣတိ - ဤ ၎၁ လုံးသော ဝဏ္ဏတို့သည်၊ အက္ခရာနာမ - အက္ခရာတို့ မည်၏၊ နက္ခရန္တိ - မပျက်စီးနိုင်ကုန်၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ အက္ခရာ-အက္ခရာတို့မည်၏၊ ယေသံ-အကြင်အက္ခရာတို့၏၊ အ-အာ ဟူသော၊ အာဒိ-အစ အဝိုင်းအခြားသည်၊ (အက္ခရံ - ဂ်ိ၏၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေ-ထို အက္ခရာတို့သည်၊)အာဒယော-အာဒိတို့ မည်၏၊ (၂)။

ဒေဝဒတ် ဝသုဒတ် ၃ ယောခံလုံးကို ထမင်းကျွေးအပ်ပါစေကုန်"ဟုရာဇ်၌ ကျွေးခြင်းကြိယာကို ၃ ယောက်လုံး၌ တခုစီ ပြုသော်လည်း အစိတ် အစိတ် (တယောခံစိ) နှင့် ဆိုင်သော ဝါကျ ဖြစ်ရကား "ဒေဝဒတ်ကိုလည်း၊ ကျွေးအပ်စေ-ယညဒတ်ကိုလည်း ကျွေးအပ်စေ-စသုဒတ်ကိုလည်း၊ ကျွေးအပ်စေ " ဟု အစိတ် အစိတ် အနက်ကို သိရ၏၊ "ဂဂ္ဂကုလဿ သတံ ဒတ္တွာ-ဂဂ္ဂအမျိုးကို ဒဏ်တရာတပ် " ဟုရာဇ်၌ အပေါင်းနှင့် ဆိုင်သော ဝါကျ ဖြစ်ရကား ဂဂ္ဂမျိုးတွင် တယောက်စီကို ဒဏ်တရာစီ တပ်ရမည် မဟုတ်, ဂဂ္ဂ တမျိုးလုံး (လူအပေါင်း)ကိုမှ ဒဏ်တရာတပ်ရမည်၊ ဤသို့ ဝါကျ ၂ မျိုးရှိရာ၌"အက္ခရာပါဒယောကေစတ္တာလိသံ " ဝါကျလည်း အစိတ် အစိတ်နှင့် (အ အာ စသည့် တလုံးစိနှင့်) ဆိုင်သော ဝါကျဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အ အာ စသော ၎၁ လုံးပေါင်းမိမှ အက္ခရာအမည် ရသည်မဟုတ် , အ တလုံး အာ တလုံး စသည်ဖြင့် တလုံးစီပင် အက္ခရာအမည်ရသည်-ဟု သိရလိုသောကြောင့်"ပစ္စေကံ"ဟု ထည့်၍ ဖွင့်ပြရသည်။ ["တံ ယထာ, အ အာ" စသည်ကို ကစ္စည်းဘာသင်္ဂီကာ၌ ဖွင့်ထားသည်။]

နက္ခရန္တိတိ၊ ဧပေ၊အာဒယော—ဂုဏ်းတို့ကား ပဒဠဂ္ဂဟ သံဝဏ္ဏနာတည်း၊ "နက္ခရန္တိတိ အက္ခရာ" ဟူသော ဂိဂ္ဂဟသည် လဟုကနည်း (ပေါ့ပေါ့ဆဆ-ပြီးစလွယ်နည်း) အားဖြင့် ပြုအပ်သော ဂိဂ္ဂဟတည်း၊ " ခရန္တိတိ ခရာ , နန်+ခရာ = အက္ခရာ " ဟု ဂရုက နည်း (လေးလေးငေးငေးနည်း) အားဖြင့် သေချာစွာ ပြုရမည်၊ ခရန္တိန္ဒ် ခရ ဝေတ်သည် ခယ (ကုန်ခမ်းခြင်း) နာသ (ပျောက်ပျက်ခြင်း) စသည်ဖြင့် အနက် အမျိုး မျိုးရှိရာ, ပါဠိဋီကာ၌ နာသ အနက်ကို ပြ၏၊ခရန္တိ-ပျောက်ပျက်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ခရာ၊ ပျော်ပျက်တတ်သော (အနိစ္စဖြစ်သော) သခ်တ ရုပ်နာမ်ကို ရ၏၊ ခရာ-ပျောက်ပျက် တတ်သော သခ်တ ရုပ်နာမ်တို့သည်+နန်-ဟုတ်ကြ၊ အက္ခရာ- ပျောက်ပျက်တတ်သော သခ်တ ရုပ်နာမ်တို့ မဟုတ်ကြ၊ ဤဂိဂ္ဂိဟ်အရ (ရုပ်နာမ်တွင် မပါဝင်သော) ပညတ္တိသဒ္ဒါများ ရသည်။

နိန္ဓဝါဒိဝါဒ။ ။ဆက်ဥုးအုံ—သဒ္ဒါကုမ်းဥ် သုံးစွဲသော သဒ္ဒါဟူသမျှကို "မြစ်" ဟု ဆိုလေ့ရှိသော နိန္ဓဝါဒိဆရာ, မမြဟု ဆိုလေ့ရှိသော အနိစ္စဝါဒိ ဆရာ ဟု ၂ မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် "အ အာ (ပုဗ်ဓ) " စသည်ဖြင့် ရွတ်ဆိုခိုက်၌ ကြားရသော သဒ္ဒါသည် ပရဇ္ဈ သဒ္ဒရုပ်တည်း၊ ကြားပြီးသည့်နောံ စိတ်ဖြင့် လိုက်၍ မှတ်သားအင်သော (ဝိထိစဉ်အားဖြင့် နာမဂ္ဂဟဏဝိထိ၏ အာရုံဖြစ်သော) အ အာ စသော သဒ္ဒါတို့ကား (အ) ဟူသော နာမည် (အာ) ဟူသော နာမည်ကိုပြသော နာမပညတ္တိ သဒ္ဒါတို့တည်း၊ ယခုအခါ သဒ္ဒါ

ကျမ်းဌ သုံးစွဲအင်သော အ အာ စသော ဗုဒ္ဓစသော သဒ္ဒါတို့သည် ပညတ္တိသဒ္ဒါ၏ အရုပ် မျှသာ ဖြစ်၍ သူတို့လည်း ပညတ္တိ သဒ္ဒါများတွင် ပါဝင်ရ၏၊ ပြုခဲ့သော နာမပညတ္တိ သဒ္ဒါ တို့သည် ပညတ် ဖြစ်သောကြောင့် နိစ္စတည်း၊ အ – ဟူသော နာမည် ပညတ်သည် ဘယ် ကာလမှ မပျက်စီးနိုင်– ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် " ရူပံ ဇီရတိ မစ္စာနံ, နာမဂေါတ္တံ နဇီရတိ— သတ္တာတို့၏ ရုပ်ခန္ဓာ ပရမတ်တရားသာ ဆွေးမြေ့ ပျက်စီး၍ နာမည် အနွယ်ဟူသော ပညတ်ကား မဆွေးမြေ့ မပျက်စီး" ဟု သံယုတ် ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသည်၊ ဤကား နိစ္စဝါဒိဆရာတို့၏ အလိုတည်း၊ ခရမာတ်၏ နာသအနက်ကို ဖွင့်သော ပါဠိဋီကာ ဆရာ လည်း ဤနိစ္စဝါဒကို နှစ်သက်၏၊ ဤ ဆရာတို့အလို ပညတ် ဖြစ်သောကြောင့် အ အာ (ဗုဒ္ဓ) စသော သဒ္ဒါစုကို ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ် သစ္စာ မဟု ရတော့ပြီ။

အနိစ္စဝါဒိဝါဒ။ ။သဒ္ဒါဟူသည် အ အာ စသည်ဖြင့် ရွာ်ဆိုအပ်သော ပရမတ္ထ သဒ္ဒရုပ်သာတည်း၊ ပရမတ္ထသဒ္ဒ ဖြစ်သောကြောင့် ဥပါဒ် ဌိ ဘင် အားဖြင့် ဖြစ်ပျက်နေရ တား အနိစ္စတို့သာတည်း၊ ယခု သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ တွေ့ရသော အ အာ စသည်မှာ ထို ပရမတ္ထသဒ္ဒ၏ အရုပ်မျှသာ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် " အရင်းစစ်လျှင် အမြင်မြေက " ဆိုတဲ့ အတိုင်း အရင်း အမြစ် ပရမတ္ထ သဒ္ဒအစစ်ကို လိုက်၍ သဒ္ဒါ ဟူသမျှသည် အနိစ္စသာ စာည်း ဟု အနိစ္စဝါဒိဆရာတို့ ဆိုကြ၏၊ ထို ဆရာတို့အလို ပရမတ်ဖြစ်သော အ အာ(ဗုဒ္ဓ) စသော သဒ္ဒါများကို ရွုပက္ခန္ဓာ သဒ္ဒါယတန သဒ္ဒဓာတ် ဒုက္ခသစ္စာ ဖွဲ့ရသည်၊ န+ခရန္တိဋ္ဌ ခရခောတ်ကိုလည်း နာသအနက်ဟော ဟု မယူဘဲ "ခယ–ကုန်ခမ်းခြင်း" အနက်ဟော ဟု ယူရလိမ့်မည်၊ န+ခရန္တိ –မကုန်နိုင်ကုန်၊ ဇာတိ အက္ခရာ၊ " အ – ဟူသော သဒ္ဒါသည် ထပ်ကာ ထပ်ကာ ရွတ်ဆို၍ ဖြစ်နိုင်သေးကြောင့် မကုန်နိုင် မခမ်းနိုင်ရကား အက္ခရာ မည်၏"ဟူလို၊ အာ-စသည်လည်း နည်းတူ၊ ပုဒ်စစ်ဌကား " ဝိဋ္ဌကတော်၌ အကုသလာ အဗျာကတာ စသည်ဖြင့် အ တလုံးထည်းပင် သုံးစွဲ၍ မကုန်နိုင်ခြင်းကို " န+ခရန္တိ" ဟု ဆိုလေသည်၊ အမှန်မှာ ဝိဋ္ဌက၌ ဖြစ်စေ ဝိဋ္ဌကပြင်ဘက်၌ ဖြစ်စေ ထပ်ကာထပ်ကာ ရွတ် ဆို၍ ဖြစ်နိုင်သောကြောင့်သာ မကုန်နိုင်ခြင်း ဖြစ်သည် – ဟု မှတ်။ [" အက္ခရာ " ဟု ဂရုသညာကိုပြုခြင်း၏အကျိုးနှင့် ဂရုသညာ လဟုသညာအကြောင်းကို ကစ္စည်းဘာသာ ဋီကာ ဇာင်္ကွေ့ဝဏ္ဏနာစကြလာသုတ်၌ ရှု။]

အအာဒီ ၊ ပေ ၊ အာဒယော။ ။အက္ခရပုစ္ဆ၏ ပဒဝိဂ္ဂဟကို ပြုပြီး၍ အာဒယောဓ၏ ဝိဂ္ဂဟကို ပြလိုသောကြောင့် "အ+အာဒိ" စသည်ကို မိန့်၊ အာဒိသဒ္ဒါသည် မရိယာဒ (အပိုင်းအခြား) ပကာရ (အတူ) သမီပ (အနီး) အဝယဝ (အစိတ်အစိတ်) ဟု အနက် ၄ မျိုးရှိ၏၊ ဤနေရာ၌ မရိယာဒ အနက်သာ သင့်၏ ဟု ဆုံးသဆိုသည်၊ အက္ခရာ ၄၁လုံးကို စိတန်း၍ထားလျှင် ရှေ့ဆုံး အပိုင်းအခြားဖြစ်သော အက္ခရာမှာ (အ) တည်း၊ ထို့ကြောင့်"အာဒိ–အစ အပိုင်းအခြား"ဟု အနက်ပေးလိုက်သည်၊ "အာဒိ–အစ" ဟု ပေးရိုး အနက်မှာ မလွဲသော်လည်း မရိယာဒ အနက် တိုင်မြေပြင်လွတ် ရှိ၏၊ [ဋီကာဆရာကား " အာဒိသဒ္ဒေါ ပနေတ္ထ ပကာရတ္ထော " ဟု ဆို၏၊ အာ ဇ ဤ စသည်တို့နှင့် အက္ခရာချင်း စာသည်ကို ဆိုလိုဟန် တူ၏၊ မရိယာဒ အနက်လောက် အဓိပ္ပါယ် မလှချေ။]

မရိယာဒေ ပကာရေစ, သမီပါဝယဝေဝိစ၊
စတုဒ္ဓိမ္ပကာရော•ယံ, အာဒိသဒ္ဒသ္သလက္ခဏေ။

ဌာနအကြောင်း ပန-ဆက်ဥုးအံ့၊ အကာရာဒိန်-အ အက္ခရာ အစရှိသော အက္ခရာတို့၏၊ ဇေသအနုက္ကမော-၍ အစဉ်သည်၊ ဌာနာ နိုက္ကမသန္နိသိတော-ဌာန် အစရှိသည်တို့၏ အစဉ်ကို နှိ၏၊ တထာဟိ-ထို စကားကို ခွဲဥုးအံ့၊ ဌာန ဏရဏ ပယတနေဟိ - ဌာန် ကရိဏ်း ပယတ်တို့ကြောင့်၊ ဝဏ္ဏာ-ဝဏ္ဏတို့သည်၊ ဇာယန္တေ-ဖြစ်ကုန်၏၊ တတ္ထ-ထို ဌာန် ၈ ရိုဏ်း ပယတ်တို့တွင်၊ ဌာနာနိ-ဌာန်တို့သည်၊ ကဏ္ဌ တာလု မုဒ္ဓ ဒန္တ သြဋ္ဌ နာသိကာဝဇေသန - ကဏ္ဌဌာန် တာလုဌာန် မုဒ္ဓဌာန် ဒန္တ ဌာန် သြဋ္ဌဌာန် နုသိကာဌာန်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဝါ - လည်ချောင်း အရပ်, အာစောက် အရပ်, အာထိပ် အရပ်, သွား အရပ်, နှုတ်ခမ်း အရပ်, နှာခေါင်းအရပ် တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဆ-၆ ပါးတို့တည်း။

ဆက်ဥုးအံ့ — အာဒယောကို ရုပ်တွက်သည့် အခါ "အ+အာဒိ+ယ" ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ထုံးစံအတိုင်းတည်၊ မလိုရာ ချေ၍ ပကတိပြုသည့် အခါ "အ+အာဒိ" ဟု ပုဒ်ရင်းဖြစ်၏၊ ရှေ အကို ချေ၍ (တနည်း "ဝါပရော" ယောဂဝိဘာဂဖြင့် နောက်အာကို ချေ, ရှေအ ကို ဒီဃပြု၍) "အာဒိ" ဟု ပြီး၏၊ ထို့နောက် ယော သက်၍ အဂ္ဂယော ကဲ့သို့ ပြီးစေ၊ ဤအာဒယောသည် တဂ္ဂါဏာသံဝိညာဏာဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် ဖြစ်ရကား အာဒယော အရ၌ အစဆုံး (အ) အက္ခရာလည်း ပါ၏။ [တဂ္ဂါဏာ သမာသ်သဘောကို သမာသ်ခဏ်း၌ သိရလတံ့။]

အကာရာဒိန၊ ပေ၊ သန္နိသိတော— ["အနုက္ကမောပန နေသံ" ဟု စာအုပ်များ၌ တွေ့ရ၏၊ အကာရာဒိနံ ပန ဧသ ယထာဝုတ္တော အနုက္ကမော" ဟူသော ဋီကာနှင့် အညီ "အနုက္ကမော ပနေသ" ဟု ပါဠိမှန်ရှိစေ။] တစုံတခုကို ရှေနောက်စဉ်ရာ၌ "ပဌမံ ကလလံ ဟောတိ, ကလလာ ဟောတိ အဗ္ဗုဒံ = ပဌမ ကလလ ရေကြည် ဖြစ်, ထို့နောက်မှ အဗ္ဗုဒ်ဖြစ်" စသည်ကဲ့သို့ ဖြစ်စဉ် အတိုင်း စဉ်၍ပြသော ဥပပတ္တိက္ကမ, ရူပက္ခန္ဓော ဝေဒနာက္ခန္ဓော - စသည်ကဲ့သို့ ဘုရား ဟောတော်မူစဉ်အတိုင်း စဉ်၍ ပြသော ဒေသနာက္ကမ စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုး ရှိရာ "အ အာ ဣ ဤ" စသော အက္ခရာ အစဉ်သည် အဘယ် အစဉ်မျိုးပါနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိ၍ "အကာရာဒိန" စသည်ကို မိန့်သည်၊ အ အာ ဣ ဤ စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ခဲ့သော အက္ခရာ အစဉ်သည် သဒ္ဒါဆရာတို့ မိန့်ဆိုအပ်သော အစဉ်ဖြစ်သောကြောင့် ဒေသနာက္ကမမျိုးပင် ဖြစ်၏၊ ထို သဒ္ဒါဆရာ တို့လည်း အကြောင်းမဲ့ သက်သက် ထင်သလိုစဉ်ကြသည် မဟုတ်, ဌာန်အစဉ်ကိုလည်း နိသယ နိသိတ စသော အစဉ်ကိုလည်း မှီ၍ စဉ်ထားကြသည်။

ဆက်ဥုးအံ့ — ခန္ဓာကိုယ်၌ ချက်မှစ၍ နှုတ်ခမ်း ဥုးခေါင်းအထိ လမ်းတလျှောသည့် ရွှတ်ဆိုသည့်အခါ လေလျှောက်ရာ အရပ်တည်း၊ ထိုလမ်းတလျှောက်၌လည်း လည်ချောင်းမှ စ၍ အဆင့်ဆင့် မြင့်ကာ ဌာန်ခြောက်ပါး တည်နေပုံကို သတ်ပြုပါ၊ ထိုဟူင် ပဌမဆုံး

တဏ္ဍ- ထိဌာန် ၆ ပါးတို့တွင်၊ အင်္ဂဏ် ကဝဂ္ဂ ဟကာရ - အဝဏ် ၂ လုံး ကဝဂ် ၅ လုံး ဟအာက္ခရာတို့သည်၊ ကဏ္ဌဇာ-ကဏ္ဌဌာန်ဦးဖြစ်ကုန်၏၊ ဠဝဏ်ဏ စဝဂ္ဂ ယကာရ-တို့သည်၊ တာလုဇာ-တာလုဌာန်၌ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဋဝဏ်ဏ ရကာရဠကာရ-တို့သည်၊ မုဒ္ဓဇာ-မုဒ္ဓဌာန်၌ဖြစ်ကုန်၏၊ တဝဂ္ဂ လကာရ သကာရ-တို့သည်၊ ဒန္တဇာ-ဒန္တဌာန်၌ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဥပဏ္ဏ ပဝဂ္ဂါ-တို့သည်၊ သြဋ္ဌဇာ-နှုတ်ခမ်း၊ ဂကာရော-ဇိဝှာကွရာသည်၊ ကဏ္ဌတာလုဇော-ကဏ္ဌတာလု ၂ ဌာန်တို့၌ဖြစ်၏၊ သြကာရော-သည်၊ကဏ္ဌောဋ္ဌဇော-ကဏ္ဌ သြဋ္ဌ ၂ ဌာန်တို့၌ ဖြစ်၏၊ ဝကာရော-သည်၊ ဒန္တောဋ္ဌဇော-ဒန္တဌာန်၌ ဖြစ်သော အက္ခရာကို ပဌမဒုတိယစတုတ္ထ စည်၍ ဒုတိယဌာန် စသည်၌ ဖြစ်သော အက္ခရာများကို ဒုတိယအစု စသည်၌ စည်သည်၊ နိဿယ နိဿိတ ၂ ပါးတွင် နိဿယဖြစ်သော အက္ခရာကို ပဌမစည်သည်-စသည်ဖြင့် သိလေ၊ ဌာနာဒိ၌ အာဒိဖြင့် " နိဿယာဒေါ " စသော ဂါထာနှင့်အညီ "နိဿယ,နိဿိတ,ဗဟုတ္တ,လဟု,ဂရု" တို့ကိုယူ၊ [ဌာနာဒိ၌ အာဒိဖြင့် ကရိဏ်းပယတ်ကို ယူမှားတတ်၏၊ ကရိဏ်းစည် ပယတ်စည် အတိုင်း အက္ခရာများကို မစည်ကြောင်း သတိပြုပါ။]

တဏ္ဍ ဆဌာနာနိ၊ပေ၊ဝသေန—ဌာန် အနေအထား အစည်ကို မှီ၍ အက္ခရာရှေးနှေး စည်ထားသောကြောင့် ထိုအက္ခရာစည်ပုံကို မပြမှီ ရှေးဦးစွာ ဌာန်အကြောင်းကို နားလည်သင့်ရကား ဌာန်ကို (ဌာန်နှင့်စပ်၍ ကရိဏ်း ပယတ်ကိုပါ) ပြလိုသော အရှင် ဗုဒ္ဓပိယ ဆရာသည် "တဏ္ဍ" စသည်ကို မိန့်၊ တိဋ္ဌန္တိ ထွောတိ ဌာနံ=အက္ခရာတို့၏ ဖြစ်တည်ရာ အရပ်သည် ဌာန်မည်၏၊ ထိဌာန်သည် ကဏ္ဌ စသည်ဖြင့် ၆ ပါးရှိကြောင်း ဤနေရာ၌ သိရပြီ၊ နောံ၌ ဥရဌာန် လာဥုးလတံ့၊ ထိုတွင် ကဏ္ဌဟူသည် လည်မျိုဇလုပ်၏ အတွင်း ဖြစ်သော လည်ချောင်းအရပ်တည်း၊ တာလု ဟူသည် "အာခေါင်" ဟုဆိုသော အထက်သွေ့ မတ်စေ့သောကြောင့် "အာစောက်" ဟုဆိုခေါ်ရသော အရပ်တည်း၊ မုဒ္ဓ ဟူသည် သွားရင်း၏ အတွင်းနားတွင် မို့မောက်နေသော အရပ်တည်း၊ ဤအရပ်ကိုပင် "လျာထိပ်" ဟု ရှေးကဆို၏၊ လျာအဖျားနှင့် ယုံမှားဘွယ်ရှိသောကြောင့် "အာထိပ်" ဟု ဆရာများ မိန့်ကြသည်၊ ဒန္တ သြဋ္ဌ နာသိကာတို့မှာ ထင်ရှားပြီ၊ နာသိကာပုဒ်က နှုတ်ဆိုလိန်ဖြစ်သော ကြောင့် "နာသိကာဌာန်"ဟု အာဒိစဖြင့် ဆိုသည်၊ သရုပ် ရေတွက်ရာ၌ "ဝသေန" ဟု တွေ့လျှင် "အစွမ်း" ဟု မပေးဘဲ "အပြား" ဟုချည်း ပေးပါ၊ "တဏ္ဍ အဝဏ္ဏ၊ပေ၊နာသိကာ ဌာနိကာစ" – ဝါကျတို့၌ စာရှိအတိုင်း " မည်သည့် အက္ခရာသည် မည်သည့် ဌာန်၌ ဖြစ်၏ " ဟု မှတ်သားနိုင်လောက်ပြီ။

ကောရော၊ပေ၊နာသိကာ ဌာနိကာ— အက္ခရာသည် ကဏ္ဌဌာန် တာလုဌာန် ၂ ဌာန်တို့၌ တပြိုင်နက်ဖြစ်၏၊ ရွတ်သည့်အခါ လည်ချောင်းနှင့် အာခေါင်၌ လေရိုက်သောကြောင့် လည်ချောင်းသံလည်း ပါ–အာခေါင်သံလည်း ပါ၏၊ တချို့က "တပြိုင်နက် ၂ ဌာန်၌ ဖြစ်၏"ဟု မယူဘဲ တဌာန်စီ ခွဲ၍ဖြစ်သည် ဟု ယူပြီးလျှင် " သော ဥတ္တိ "

သြဠ္ဌ ၂ ဌာန်တို့၌ ဖြစ်၏၊ နိဂ္ဂဟီတံ - နိဂ္ဂဟိတ် သည်၊ နာသိကာဌာနဇံ - နာသိကာဌာန်၌ ဖြစ်၏၊ ငဉ ဏန မ၁-င, ဉ, ဏ, န,မ တို့သည်၊ သကဌာနိကာ - မိမိဌာန်၌လည်း ဖြစ်ကုန်၏၊ နာသိကာ ဌာနိကာစ - နာသိကာဌာန်၌လည်း ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဤ-၌ အက္ခရာတို့တွင်၊ ပဠမေဟဝ - ငါးလုံးမြောက် ငဉဏန မ တို့နှင့်ဂုဏ်း၊ အန္တဿာဟိစ - အန္တဿာမည်သော ယ ရ လ ဝ ၄ လုံးတို့နှင့်ဂုဏ်း၊ သံယုတံ - ယှဉ်သော၊ ဟကာရံ-ဟ အက္ခရာကို၊ သြရသန္တိ-ဉရဌာန်၌ဖြစ်၏ ဟူ၍၊ ဝဒန္တိ-ဆိုကုန်၏၊ တဒသံယုတံ-ထို ပဠမ အက္ခရာ အန္တဿာ အက္ခရာတို့နှင့် မယှဉ်သော ဟ သက်သက်ကို၊ ကဏ္ဌဇံ - ကဏ္ဌဌာန်၌ ဖြစ်၏ ဟူ၍၊ (ဝဒန္တိ-ဆိုကုန်၏။)

ဤ-၌ အက္ခရာတို့တွင်၊ ပဠမေဟဝ - ငါးလုံးမြောက် ငဉဏန မ တို့နှင့်ဂုဏ်း၊ အန္တဿာဟိစ - အန္တဿာမည်သော ယ ရ လ ဝ ၄ လုံးတို့နှင့်ဂုဏ်း၊ သံယုတံ - ယှဉ်သော၊ ဟကာရံ-ဟ အက္ခရာကို၊ သြရသန္တိ-ဉရဌာန်၌ဖြစ်၏ ဟူ၍၊ ဝဒန္တိ-ဆိုကုန်၏၊ တဒသံယုတံ-ထို ပဠမ အက္ခရာ အန္တဿာ အက္ခရာတို့နှင့် မယှဉ်သော ဟ သက်သက်ကို၊ ကဏ္ဌဇံ - ကဏ္ဌဌာန်၌ ဖြစ်၏ ဟူ၍၊ (ဝဒန္တိ-ဆိုကုန်၏။)

ဟူသော ပါဠိဋ္ဌ ဧ အက္ခရာကို တဌာန်သံဗိ ပေါအောင် အတော်ပြင်၍ ရွက်ဘတ်ကြသည်မှာ စဉ်စားဘွယ်သာ၊ သြ အက္ခရာကို ရွက်သည့် အခါ လည်ချောင်းသံ ပါ၏၊ နှုတ်ခမ်း ၂ ခုကို ခတ်စုစု ပြင်ပေးရသောကြောင့် နှာခမ်းသံသည်း ပါ၏၊ ထို့ကြောင့် ကဏ္ဌ သြဠ္ဌ ၂ ဌာန်တို့၌ တပြိုင်နက် ဖြစ်ခကြောင်း ထင်ရှားသည်၊ ဝ အက္ခရာကို မြန်မာတို့ ရွတ်ရာ၌ သွားနှင့် မထိရကား ဒန္တဌာန်သံ မပါချေ၊ အထက်သွားဖျားနှင့် အောက်နှာခမ်းဖျားကို စပ်၍ ရွက်မှသာ ဒန္တနှင့် သြဠ္ဌ ၂ ဌာန်သံပါသဖြင့် စာအတိုင်းညီမည်၊ "အံ ဋ္ဌံ ဥံ" ဟု ရွတ်သည့် အခါ နိဂ္ဂဟိတ်အတွက် နှာခေါင်းသံ ထွက်လျက်ရှိ၏၊ နှာခေါင်းပိတ်၍ ရွတ်လျှင် နှာခေါင်းတွင်း၌ လေသံတွေ့ပြည့်ကာ နိဂ္ဂဟိတ်သံ မပြိဘဲ ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "နိဂ္ဂဟိတ်သည် နာသိကာဌာန် (နှာခေါင်း အရပ်) ၌ ဖြစ်၏" ဟု သိသာသည်၊ "ဂ-ဉ-ဏ-န-မ" ဟူသော ဝဂ္ဂန္တ ၅ လုံးသည် မိမိဆိုင်ရာ ဌာန်၌လည်း ဖြစ်, နာသိကာဌာန်၌လည်း ဖြစ်၏၊ (ဂ) အက္ခရာသည် ကဏ္ဌဌာန်နှင့် နာသိကာဌာန်တို့၌ တပြိုင်နက် ဖြစ်၏-စသည်ဖြင့် သိလေ။

ဟကာရံ၊ ပေ၊ တဒသံယုတံ — ဂ ဉ ဏ န မ ဟူသော ပဠမဝဂ္ဂရာနှင့် အန္တဿာ မည်သော ယ ရ လ ဝ, ဤအက္ခရာ ၉ လုံးနှင့် ယှဉ်သော ဟ အက္ခရာကို ဉရဌာန်၌ ဖြစ်၏ ဟု ရှေးဆရာတို့ ဆိုကြ၏၊ ထို ၉ လုံးနှင့် မတွဲသော ဟ သက်သက်ကား ကဏ္ဌဇံ သဘာဝတည်း၊ ထို အက္ခရာ ၉ လုံးကို ဟ နှင့်တွဲလျှင် "ဉ ဉ္ဇ ဏ္ဍ န္တ မ္ဗ ယ္ဟ ရ္ဟ လ္ဟ ဝ္ဟ" ဟု ဖြစ်၏၊ ရွတ်သည့် အခါ ရင်ခေါင်းသံ ပါ၏၊ ထို ၉ လုံးတွင် " ဉ ရ္ဟ " တို့သည် ပါဠိသုံး မရှိ၊ ဉ စသည်ကား " ပဉ္စံ, တုဏ္ဍိ, နန်နံ, အမှိ, မယှံ, ဝုလ္ဟော (ဝုဠ္ဟော) ဇိဉ္ဇါ " ဟု ပါဠိသုံးရှိ၏၊ ဉ နှင့်တွဲသော ဟ လည်း ဉရဌာန်၌ ဖြစ်၏၊ သို့သော် သဒ္ဓဘဏ္ဍာဂါရဏ်း၌ ဉ ကို ဥ သံဖြင့် သုံးသောကြောင့်ဌင်း, လနှင့် ဉ မထူး ဟု အယူရှိသောကြောင့်ဌင်း, ဉ်ကို ချန်လှပ်ဟန်ဘူသည်၊ ["ကောတံ နိန္ဒိတု မရဟတိ" ၌ ရနှင့် ဟကိုတွဲ၍ " မရှာဂိ " ဟု ဖြစ်သင့်ကြောင်း ကြံ၍ ရဟဆိုးလည်း ပါဠိသုံး ရှိ၏-ဟု ကြံကြသေး၏။]

ကရိဏ်းအကြောင်း ဖိုဂ္ဂါမဏ္ဍံ - လျှာလယ်အရပ်သည်၊ တာလုဇာနံ - တာလုဇ အာကွရာတို့၏၊ ကရဏံ-ကရိဏ်းတည်း၊ ဖိုဂ္ဂေါပဂံ - လျှာဖျား၏ အနီးအံရပ်သည်၊ မုဒ္ဓဇာနံ-မုဒ္ဓဇ အာကွရာတို့၏၊ (ကရဏံ-တည်း၊)ဖိုဂ္ဂဂံ-လျှာဖျား အရပ်သည်၊ ဒန္တဇာနံ-ဒန္တဇ အာကွရာတို့၏၊ (ကရဏံ - တည်း၊) သေသာ ၎ - ကြွင်းသော အာကွရာတို့သည်၊ သကဋ္ဌာန ကရဏာ-မိမိဋ္ဌာန်ဟူသော ကရိဏ်းရှိကုန်၏။

အန္တဋ္ဌာ ။ ။ "အန္တဋ္ဌာ ယ ရ လ ဝါ" ဟု ကလာပ်သုတ် ရှိ၏၊ ဝဏ်အက္ခရာ ၂၅ လုံးသည်လဲ ဖုဋ္ဌအက္ခရာ (ဖုဋ္ဌပယတ်ရှိသော အက္ခရာ) မည်၏၊ တာလုဇသ , မုဒ္ဓဇသ, ဒန္တဇသ, ဤ ၃ လုံးနှင့် ဟသည် ဥသ္မအက္ခရာမည်၏၊ ထို ဖုဋ္ဌ အက္ခရာ ဥသ္မ အက္ခရာတို့၏ အလယ်၌ တည်သောကြောင့် " အန္တ-အလယ်၌၊ တိဋ္ဌတိ-တည်တတ်၏ " ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ ယ ရ လ ဝ ၄ လုံးသည် အန္တဋ္ဌာ မည်၏၊ ဟောနက် (အဘိဓေယျ) သည် ဝဏ္ဏကို ရသောကြောင့် ပုလ္လိန်ဖြင့် "အန္တဋ္ဌော"ဟု ရှိသင့်သော်လည်း ရှေးဆရာတို့ သတ်မှတ်ချက် အတိုင်း " အန္တဋ္ဌာ " ဟု ဣတ္ထိလိန်သာ ရှိရသည်၊ ထို့ကြောင့် ဂါထာ၌လည်း "အန္တဋ္ဌာဟိ" ဟု ဣတ္ထိလိန်ရှိသည်။ [" ဝဏ္ဏဝိသယောပိ အန္တဋ္ဌာသဒ္ဒေါ ဣတ္ထိလိင်္ဂေါ ဝေ"—မောဂ္ဂလ္လာန်ပဉ္စိကာ။]

ကရိဏ်း ၄ ပါး ။ ။ ဌာန်ကိုပြုပြီး၍ ကရိဏ်းကို ပြလိုသောကြောင့် " ဖိုဂ္ဂါမဏ္ဍံ " စသည်ကို မိန့်၊ "တေန-၌ လျှာလယ်စသော အရပ်ဖြင့်၊ ကရိယန္တေ (ဥစ္စာရိယန္တေ)-ရွတ်ဆိုအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ဆိုကြောင့်၊ ကရဏံ-ကရိဏ်းမည်၏၊ အက္ခရာတို့ကို ရွတ်ဆို ကြောင်း ဖြစ်သော ထို ကရိဏ်းသည် ဖိုဂ္ဂါမဏ္ဍ ဖိုဂ္ဂေါပဂ္ဂ ဖိုဂ္ဂဂ္ဂ သကဋ္ဌာန အားဖြင့် ၄ ပါး ရှိ၏၊ " ဣ ၌ စ ဆ ဇ ဈ ည ယ " ၌ တာလုဇ ရှစ်လုံးတို့ကို ရွတ်ဆိုသည့် အခါ အာစောက်နှင့် လျှာလယ် ၂ ခုစပ်၍ ရွတ်ဆိုရ၏၊ ထိုတွင် အာစောက်အရပ်သည် ဌာန်, လျှာလယ်ကား (သူပါမှ ရွာ်၍ ဖြစ်သောကြောင့် ရွာ်ဆိုကြောင်း) ကရိဏ်းတည်း၊ ဖိုဂ္ဂေါပဂ္ဂကို " ဖိုဂ္ဂါ+ဥပဂ္ဂ " ဟု ခွဲ၊ ဥပဂ္ဂ= "ဥပ+အဂ္ဂ၊ အဂ္ဂ=အဖြားဇ်+ဥပ=အနီး၊ ဖိုဂ္ဂါယ+ဥပဂ္ဂံ , ဖိုဂ္ဂေါပဂ္ဂံ၊ လျှာ၏ အဖျားဆုံး မဟုတ်ဘဲ အဖျားကပ်နေသော အုစိတ် အပိုင်းကို ("ဖိုဂ္ဂါ+ဥပဂ္ဂ " မှ ဥကို သြ ပြု၍) ဖိုဂ္ဂေါပဂ္ဂ ဟု ခေါ်၏၊ ဋ ဌ စသော မုဒ္ဓဇ အက္ခရာများကို ရွာ်သည့် အခါ အာထိပ်နှင့် လျှာဖျားအနီးကို စပ်၍ ရွတ်ရ၏၊ ထိုတွင် အာထိပ်သည် ဌာန်, လျှာဖျား၏ အနီးကား ဖိုဂ္ဂေါပဂ္ဂ ကရိဏ်းတည်း။ [ဖိုဂ္ဂါဂ္ဂ=ဖိုဂ္ဂါ+အဂ္ဂ=လျှာ၏+အဖျား၊] တ ထ စသော ဒန္တဇ အက္ခရာတို့ကို ရွတ်သည့် အခါ သွားအရင်းကို လျှာဖျားနှင့် တို့၍ ရွတ်ရ၏၊ ထိုတွင် သွားရင်းသည် ဒန္တဌာန်, လျှာဖျားကား ဖိုဂ္ဂဂ္ဂ ကရိဏ်းတည်း။

သကဋ္ဌာန ကရဏာ ။ ။ သကဋ္ဌာနံ+ကရဏံ ယေသံတိ သကဋ္ဌာန ကရဏာ၊ "ယေသံ-အကြင် အက္ခရာတို့၏၊ သကဋ္ဌာန်-မိမိဋ္ဌာန် ဟူသော၊ ကရဏံ - ကရိဏ်းသည်၊ အတ္ထိ – ရှိ၏ " ဟု ပေး၊ တာလုဇ မုဒ္ဓဇ ဒန္တဇမှ ကြွင်းသော ကဏ္ဌဇ ဩဋ္ဌဇ နိဂ္ဂဟိတ်

ပယတ်အင်္ကြောင်း သံဝဠာဒိကရဏာ ဝိသေသော - ဌာန် ကရိယာ်းဘို်ကို ဝိတ်ခြင်း အစရှိသော အပြုအမူ အထူးသည်၊ ပယတနံ-ပယတ် မည်၏၊ သံဝဠုတ္တံ - ဌာန် ကရိယာ်းတို့ ဝိတ်အပ် ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ - ဌာန် ကရိယာ်းတို့ကို ဝိတ်ခြင်းသည်၊ အကာရသ-အာအာကွာရာ၏၊ (ပယတနံ - ပယတ်တည်း ၊) ဝိဝဋံ - ဌာန် ကရိယာ်းတို့ကို ပွင့်ခြင်းသည်၊ သေသသာရုံ-ကြွင်းသော သရတို့၏ဂုဏ်း၊ သကာရ ဟကာရာနုဋ္ဌ-သအာကွာရ ဟအာကွာရတို့၏ဂုဏ်း၊(ပယတနံ-တည်း၊)သမ္မုဋ္ဌံ-

အကွာရာတို့ကို ရွတ်ရာ၌ ဌာန်မှ တပါး အခြား ကရိယာ်း မရှိ , မိမိ တည်းဟူသော ဌာန် သည်ပင် ကရိယာ်းလည်း ဖြစ်တော့၏၊ ပွဲကရာ၌ လူ တယောက်ထည်းက မင်းသား မင်းသို်း ၂ ကိုယ်ကို ရွက်ဆောင်ရ၍ " မင်းသို်းလဲ ငါပငါပ, မင်းသားလဲ ငါပငါပ " ဟု ဆိုသကဲ့သို့ , လည်ချောင်းနှင့် နှုတ်ခမ်း နှာခေါင်း အရပ်တို့သည် သူတို့သည်ပင် ဌာန် သူတို့သည်ပင် ကရိယာ်းဖြစ်ကြ၍ "ဌာန်လည်း ငါပငါပ, ကရိယာ်းလည်း ငါပငါပ" တည်း၊ က အကွာရာကို ရွတ်ဆိုသည့် အခါ လည်ချောင်းသည် အကွာရာဖြစ်ရာ ဌာန်လည်း ဟုတ် ရွတ်၍ ဖြစ်ကြောင်း ဂဂိရိယာ်းလည်း ဟုတ်၏ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သိလေ။ [အချို့ကား လည်ချောင်းကို ရှေဘက် နောက်ဘက်, သို့မဟုတ် ဘေးတဘက်စီ ခွဲ၍ တဘက်ကို ဌာန် ယူလျှင် အခြားတဘက်ကို ကရိယာ်းယူရမည်-ဟု ပြောကြ၏၊ ထို ဝါဒမှာ " သကဌာန ကရဏာ"ဟူသော ပါဠိနှင့် မလျော်၊ ထို ပါဠိအဓိပ္ပါယ်မှာ ဌာန်နှင့် ကရိယာ်းကို တဘက်စီ မခွဲခြားဘဲ "မိမိ တည်းဟူသော ဌာန်သည်ပင် ကရိယာ်းလည်း ဖြစ်၏"ဟု ဆိုလိုသည်၊ သြဋ္ဌ နာသိကာတို့၌လည်း ဤနည်းပင်။]

ပယတနံ သံဝုဋ္ဌာဒိ ကရဏာ ဝိသေသော—ကရိယာ်းကို ပြပြီး၍ ပယတ်ကို ပြလိုသော ကြောင့်"ပယတနံ"စသည်ကို မိန့်၊ [သံဝုဋ္ဌာဒိ၌ အာဒိဖြင့် ဝိဝဋ္ဋ-သံဖုဋ္ဌ-ဤသံဖုဋ္ဌ တို့ကို ယူ၊] ပယတနဉ္စ ပဟုဇ္ဇ ယတီဓာတ်သည် အာထုတ်ခြင်း အနက်ဟော၏၊ ဌာန် ကရိယာ်း တို့ကို ဝိတ်ခြင်း, ဖွင့်ခြင်း,ဌာန်ကရိယာ်းတို့၏ စေ့စေ့ စပ်စပ် ထိခြင်း,ဇဉ်ငယ် ထိခြင်းသည် ရွတ်ဆိုသူ၏ အားထုတ်မှု အမူအရာတည်း၊ ထို အမူအရာ အထူးကို "ပယတန "ဟု ခေါ်သည်၊ စည်သံမြည်တို့ အရေးဦ စည်, စည်ရိုက်ဒုတ်, လူတယောက်၏ အားစိုက်၍ ရိုက်မှု (အမူအရာ), ဤ ၃ ပါးစုံမှ စည်သံ ပေါ်လာသကဲ့သို့, ထို့အတူ အသံဖြစ်ရာဦ ဌာန်, ရွတ်ဆိုကြောင်း ကရိယာ်း, ထိဌာန်နှင့် ကရိယာ်းကို ဝိတ်ခြင်းစသော အားထုတ်မှုပယတ်, ဤ ၃ ပါးစုံမှ အကွာရာသံ ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ စည်နှင့်ဌာန်, စည်ရိုက်ဒုတ်နှင့် ကရိယာ်း, အားစိုက်၍ ရိုက်မှုနှင့် ပယတ်တို့ တူကြသည်၊

သံဝုဋ္ဌတ္တံ ၊ ပေ ၊ ဟကာရာနံ— ဤ ပစ္ဆည်း၏ ဘာဝအနက် ပေါ်အောင် ဝိတ်အပ် ကုန်သည်၏ အဖြစ်" ဟု အနက်ပေးသည်၊ ဝိတ်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်" ဟူသည် ဝိတ် ခြင်း ကြိယာပင်တည်း၊ (အ)ကို ရွတ်သည့်အခါ အ၏ ဖြစ်ရာ ကဏ္ဌဌာန်နှင့် သကဌာန ကရိယာ်း ဟူသော လည်ချောင်းကို ဝိတ်၍ ရွတ်ရ၏၊ ထို ဌာန်နှင့် ကရိယာ်း ဝိတ်ခြင်း အမှု

ဌာန် ကရိဏ်းတို့၏ ကောင်းစွာ ထိခြင်း (စေ့စပ်စွာ ထိခြင်း)သည်၊ ပဌ
ဝဂ္ဂါနံ-၅ ဝဂ်ဘို့၏၊ (ပ ဃတာနံ-တညီး၊) ၌ သမ္မာ့ဒ္ဓံ- ဌာနံကရိဏ်း တို့ဖြစ်
စဉ်ငယ် ထိခြင်းသည်၊ ယ ရ လ ဝါနံ-ယ, ရ, လ, ဝ တို့၏ (ပယတာနံ-
တညီး၊)ဏ္ဍာဘိ-၌သို့ ဌာနံကရိဏ်း ပယတ်တို့ကြောင့် ဝဏ္ဏာဘို့ ဖြစ်ကုန်၏။
[“ ဌာန ကရဏ ပယတာနေဟိ ဝဏ္ဏာ ဇာယန္တေ ” ဟု စဆိုခဲ့သော
စကားကို ဏ္ဍာဘိဖြင့် ပြန်၍အုပ်သည်။]

အရာသည် သံဝုဠပယတ်ဘည်း၊ အ – မ ကြွင်းသော ဒေါ စသော သရနှင့် သ အက္ခရာ
ဟာအက္ခရာတို့ကို ရွက်သည့်အခါ ကဏ္ဌစသော ဌာန်နှင့် ဆိုင်ရာကရိဏ်းကို ဖွင့်၍ ရွက်ရ၏
၌သို့ ဆိုင်ရာ ဌာန်နှင့် ကရိဏ်းကို ဖွင့်၍ ရွက်ခြင်း အမှုအရာသည် ဝိဝဋပယတ် မည်၏၊
[ဝိဝဋပယတ်နှင့် ဆိုင်သော အက္ခရာ ၉ လုံးတွင် “သ” ကို မြန်မာရွက်နည်းအတိုင်း ဒန္တ
ဌာန်နှင့် ဇိဝှဂ္ဂ ကရိဏ်းကို ဖွင့်၍ ရွက်လို့မဖြစ်၊ ဟိန္ဒူ အင်္ဂလိပ် သိဟိုဠ်တို့ကား မြန်မာမျာ
ရွက်သလို“သ”ဟု မရွက်ကြ၊ (ဓ) သံလိုလို ရွက်ကြ၏၊ ထို အသံအတိုင်း ရွက်မှသာ
ဒန္တဌာန်နှင့် ဇိဝှဂ္ဂ ကရိဏ်းတို့ မထိသဖြင့် ဝိဝဋပယတ်ဆိုသော စကားနှင့် ညီမည်။]

သံဖုဋ်ံ ပဌဝဂ္ဂါနံ — [နောက်ပယတ်ကို “ ၌သံဖုဋ္ဌ=ဇဉ်ငယ်ထိခြင်း ”ဟု ဆိုသော
ကြောင့် ၌ပ ဃတ်ကို သမ္မဒ္ဓ (သံ=ကောင်းစွာ, စေ့စပ်စွာ+ဖုဋ္ဌ=ထိခြင်း) ဟု ဆို၏၊]။
ဝဂ် ၅ ပါးတို့တွင် ကဝဂ် ပဝဂ်၌ အထူးဆိုဘွယ် မရှိ၊ “စ ဆ ဇ ဈ”တို့သည် ယခု မြန်မာ
ရွက်ပုံအားဖြင့် တာလုဌာန်နှင့် ဇိဝှါမဇ္ဈ ကရိဏ်းတို့ စေ့စပ်စွာ မထိနိုင်ကြ၍ သံဖုဋ္ဌပယတ်
မဖြစ်နိုင်၊ ဟိန္ဒူ သိဟိုဠ် အသံထွက် အတိုင်း “ကျ ချ ဂျ ဃျ”ဟု ရွက်မှ သံဖုဋ္ဌ ဖြစ်သည်၊
ထို့ပြင်-တာလုဇဉ္ဇဝဂ်နှင့် ဒန္တဇဘဝဂ်တို့လည်း မြန်မာရွက်သံ၌ ကွဲကွဲပြားပြားမသိသာရုံ
မက, ဒန္တဇ(တ)ဝဂ်တို့၌လည်း ဒန္တဌာန် (သွားရင်းသံ) မပါချေ၊ သိဟိုဠ်အသံ အတိုင်း
ဌ သံနှင့် သ သံတို့ အကြား၌ အသံထွက်အောင် ရွက်မှ ဒန္တဌာန်သံ ထင်ရှားပေမည်။

၌သံဖုဋ်ံ ယရလ ဝါနံ— ယကို ရွက်သည့်အခါ ယ၏ဖြစ်ရာ တာလုဌာန်(အာဇစံ)
နှင့် ဇိဝှါမဇ္ဈကရိဏ်းကို မထိ တထိ ရွတ်ရ၏၊ ၌သို့ ဇဉ်ငယ်ထိ (မထိ တထိ) ရွက်ခြင်း
အမှုအရာကို “၌သံဖုဋ္ဌ”ပယတ် ဟု ခေါ်၏၊ ရဝတို့ ရွတ်သည့် အခါလည်း ဆိုင်ရာ ဌာန်
ကရိဏ်းတို့ မထိ တထိပင်၊ လ ကို ရွက်ရာ၌ကား မြန်မာတို့ ရွတ်ပုံမှာ ဌာန်နှင့် ကရိဏ်း
စေ့စပ်စွာ ထိနေ၏၊ ဣန္ဒိယသားများ ရွက်သလို မထိ တထိ ရွက်မှ ၌သံဖုဋ္ဌ ပယတ်နှင့်
လျော်မည်၊ [တချို့က-ရကို ရွက်သည့်အခါလျှာကို ခေါက်လိပ်၍ ရွက်ရမည် ဟု သြဝါဒ
ပေးကြ၏၊ ခေါက်လိပ်၍ ရွတ်လျှင် စေ့စပ်စွာ ထိနေသောကြောင့်ၵင်း နဂိုရလျှာအလိုက်
ရွတ်ဖြစ်ပါလျက် ခေါက်လိပ်နေခြင်းဖြင့် အကျိုးမထူးသောကြောင့်ၵင်း ထို သြဝါဒကို
စဉ်းစားထိုက်သည်။]

သံဝုဠနှင့် သံဖုဋ္ဌအထူး။ ။သံဝုဠသဒ္ဒါသည် “ဝိတ်ထားခြင်း” အနက်ကို ဟော၏၊
ဖုဋ္ဌသဒ္ဒါကား ဝိတ်ခြင်း အနက်ကို မဟော, ထိခြင်း အနက်ကိုသာ ဟော၏၊ ထို့ကြောင့်
သံဝုဠပယတ်၌ ရွက်ဆဲ ကာလနှင့် ရွက်ပြီး ကာလဝယ် ဌာန်နှင့် ကရိဏ်းတို့ ဝိတ်လျက်

အက္ခရာ ရွေ့နေဒံစဉ်ပုံ

ဇဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း၊ ဌာန ကရဏာ ပယတနာ သုတိ ကာလ ဘိန္နေသု - ဌာန်, ကရိဏ်း, ပယတ်, သုတိ, ကာလ အားဖြင့် ပြားကုန်သော၊ အက္ခရေသု- အက္ခရာတို့တွင်၊သရာ-သရတို့သည်၊ နိသယာ-ဖြစ်ကုန်တည်း၊ ဗျည်းတို့တို့သည်၊ အဲခြားသော ဗျည်းတို့သည်၊ နိသိတာ-ဖြစ်တတ်သော အက္ခရာတို့တည်း၊ စတ္ထေ-ထို နိသယ နိသိတ ၂ မျိုးတို့တွင်၊....

နိသယ-ဖြစ်ကုန်သော၊ သရာ-တို့ကို၊ (နိသယ-ဖြစ်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) အာဒေါ-ဗျည်းတို့၏ အစဉ်၊ ဝတ္တာ-ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ နိသိ နှိ၏၊ အ အက္ခရာကို ရွတ်ကြည့်ပါ၊ သံဖုဋ္ဌ ပယတ်ဋ္ဌကား ရွတ်ဆိုသည့်အခါ ဌာန်နှင့် ကရိဏ်းကို သေချာစွာ ထိထားပြီးလျှင် ရွတ်၍မပြီးခင်၊ ထို အထိကို ဖွင့်လိုက်ရ၏၊ ပ ကို ရွတ်ကြည့်ပါ၊ ဤသို့ သံဝုဋ္ဌ၏ ရွတ်ဆဲ,ရွယ်ပြီးစဉ် ပိတ်ထားရခြင်း - သံဖုဋ္ဌ၏ မရွတ်ခင် ထိပြီးလျှင် ရွတ်သည်နှင့်တပြိုင်နက် ဖွင့်လိုက်ရခြင်းသည် ပယတ် ၂၂ ပါး၏ ထူးခြားချက်စာည်း။ [အက္ခရာ ရွတ်နည်းများငယ် မြန်မာသံဌ ပြုပြင်ရန် အတော်များစွာ ရှိသေးရကား သရဏာဂုံ ကမ္မဝါစာတို့ဋ္ဌ ကျနသည်ထက် ကျနဘို့ရာ ဆရာသမားတို့ထံ ရွတ်နည်း ဖတ်နည်းကို ဌာန်ကရိဏ်း ပယတ် ညီညွတ်အောင် လေ့သင့်ကြသည်။]

ဇဝံ ဌာန၊ ပေ၊ ကာလဘိန္နေသု — ဌာန် ကရိဏ်း ပယတ်တို့ကို ပြုပြီး၍ အက္ခရာ ရွှေ့နောက်စဉ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "ဇဝံ" စသည်ကို ဆိုခဲ့၏၊ ဇံသည် ဆိုအံ့ပြီးသော ဌာန် ကရိဏ်း ပယတ်တို့ကို ညွှန်ပြသော ' (နိဒဿနတ္ထ) နိပါတ်တည်း၊ ဘိန္နေသုကို ရှေးရှေးပုဒ်တို့ဋ္ဌလည်း စပ်၍ ဌာနဘိန္နေ-ကရဏဘိန္နေ-ပယတနဘိန္နေ-သုတိဘိန္နေ ဟု မှတ်၊ ထိုတွင် အက္ခရာတို့၏ (ကဝဂ်နှင့် စဝဂ် စသည်တို့) ဌာန်အားဖြင့် ကွဲပြားပုံ (မတူပုံ) သည် ဌာနဘိန္နမည်၏၊ (ကဝဂ်၏ ကရိဏ်းသည် သကဋ္ဌာနကရိဏ်း, စဝဂ်၏ ကရိဏ်းကား ဇိဝှါ ဌာန္တရကရိဏ်း) ဤသို့ ကရိဏ်းအားဖြင့် ကွဲပြားပုံသည် ကရဏဘိန္နမည်၏၊ အ၏ ပယတ်သည် သံဝုဋ္ဌ, အာ၏ပယတ်ကား ဝိဝဋ္ဌ, ဤသို့ အ နှင့် အာ ၏ ပယတ်အားဖြင့် ကွဲပြားပုံ ဆိုသည် ပယတနဘိန္နမည်၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ပြခဲ့သည့်အတိုင်း သိနိုင်လောက်ပြီ၊ "သူယ ဧတတိ သုတိ" နှင့်အညီ နားနှင့်ကြားအပ်သော အသံသည် သုတိမည်၏၊ ကနှင့် ခ သည် အဃောသဖြစ်၍ နားနှင့် မထန်မပြင်း ကြားရ၏၊ ဂ ဃ င တို့သည် ဃောသဖြစ်၍ ထန်ထန်ပြင်းပြင်း ကြားရ၏၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် အက္ခရာ တို့၏ ကြားရသော အသံအားဖြင့် ကွဲပြား ခြားနားမှုသည် သုတိဘိန္နမည်၏၊ ရွတ်ဆိုရာ အချိန်အခါကို ကာလ ဟု ခေါ်၏၊ ရသသရတို့ကို ရွတ်သည့်အခါ တစ်မတြာသာ ကြာ၍ ဒီဃသရတို့ကို ရွတ်သည့်အခါ ၂ မတြာကြာ၏၊ ဤသို့ ရွတ်ရာကာလအားဖြင့် ကွဲပြားမှုသည် ကာလဘိန္နမည်၏။

သရာ နိဿယာ၊ ပေ၊ နိသိတာ — ဤသို့ ဌာန်စသည်အားဖြင့် ကွဲပြားကုန်သော အက္ခရာတို့တွင် သရတို့သည် ဗျည်းတို့၏ မှီရာ နိဿယ များသောကြောင်း၊ ဗျည်းတို့ကား သရတို့ကိုမှီရမှ အသံပြိုသောကြောင့် နိသိတတို့တည်း၊ ကျောင်းဆောက်ရာ၌ မှီရာ

တာ-မှိတတ်ကုန်သော၊ ဗျည်္ဇနာ - တို့ကို၊ (နိဿိတာ-မှိတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တတော - ထို့ သရမှ နောက်၌၊ ဝဂ္ဂာ - ကုန်ပြီ၊ ဝဂ္ဂါ-ဝဂ်တို့ကိုဆိုင်း၊ ဇကဇာ-ဇကဇသရ, ဇကဇဝဂ်, ဇကဇ အာဝဂ်တို့ကိုဆိုင်း၊ ဗဟုတ္တာ-များကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဒေါ - အစ၌၊ ဝတ္တာ - ဖို၊ တာတော - ထို့ပြင်၊ ဌာန လဟုက္ကမာ - ဌာန်အစည်, လဟု ဂရု အစည်တို့သည်၊ ဟောန္တိ - ဖြစ်ကုန်၏၊ [" ဌာနာ လဟုက္ကမာ " ဟု တာ၌ကိုက်၍ " ဌာနာ- ဌာန်အစည်အားဖြင့်ဆိုင်း၊ လဟုက္ကမာ-လဟု ဂရု အစည်အားဖြင့်ဆိုင်း၊ ဝတ္တာ - ကုန်ပြီ " ဟု အနက်ပေးကြ၏၊ သိဟိုဠ်ရုပသိဒ္ဓိ၌ " ဌာန လဟုက္ကမာ "ဟုသာ ကိုက်၏၊ " ဌာနာ လဟုက္ကမော" ကိုသည်ကား လုံးလုံး မကောင်း။]

ရမြေသည် ပဌမတည်ကို၍ ထို့နောက်မှ မြေကိုမှီသော ကျောင်းပေါ်လာရခြင်းသည့် ထုံးစံဖြစ်သကဲ့သို့, ထို့အတူ မှိရာသရကို ပဌမပြု၍ မှိတတ်သောဗျည်းကို နောက်မှပြုခြင်းသည့် လောကထုံးစံ လျော်ကန်သင့်မြတ်ပေသည်၊ [ဂါထာ၌ "နိဿယာ, နိဿိတာ" ပုဒ်ဘို့ကို ဝိသေသနလည်း ဖြစ် - ဟိတ် အနက်လည်း ဖြစ်သော ဟေတုမန္တ ဝိသေသန ဟု ကြံ၍ အနက် ၂ ထပ် ပေးလိုက်သည်၊ မှိရာ သရတို့ကို မှိရာဖြစ်သောကြောင့်ပင် အစ၌ ဆိုထား၍, မှိတတ်သောဗျည်းတို့ကို မှိတတ်သောကြောင့်ပင် သရနောက်မှ ဆိုထားသည်၊ "သရနှင့် ဗျည်းတို့ကို ရှေနောက် စဉ်ရာ၌ အကြောင်းတပါး ရှာဘွယ်မလို, နိဿယ ဖြစ်ခြင်း နိဿိတ ဖြစ်ခြင်းသည်ပင် အကြောင်းတည်း" ဟူလို။]

ဝဇ္ဈကဇာ ဗဟုတ္တာဒေါ— "ဝဂ္ဂါဗဟုတ္တာ အာဒေါ"ဟု စပ်၊ ဝဂ်နှင့် အဝဂ်တို့စွဲ ဝဂ်က ၂၅ လုံးရှိ၍ အဝဂ်က ရှစ်လုံးသာရှိ၏၊ "အပွက ဗဟုကေသု ဗဟုကာဝ ပဌမံ ဝတ္တဗ္ဗာ=အနည်းအများတို့စွဲ အများကို ပဌမဆိုထိုက်သည်"ဟု ပရိဘာသာ ရှိသောကြောင့် များသောဝဂ်တို့ကို နည်းသောအဝဂ်သို့၏ ရှေကထားသည်၊ "ကဇာဗဟုတ္တာ အာဒေါ"ဟု စပ်၊ ကဇဟူရာ၌ သရ ကဇ-ဝဂ် ကဇ-အဝဂ် ကဇ ဟု ၃ မျိုးရှိ၏၊ တဌာန်ထည်း၌ဖြစ်သော အက္ခရာကို ကဇ (က=တဌာန်၌+ဇ=ဖြစ်သောအက္ခရာ) ဟု ခေါ်၏၊ နှစ်ဌာန်၌ ဖြစ်းသာ အက္ခရာကို ဒ္ဝိဇ ဟု ခေါ်၏၊ သရတို့တွင် အ အာ (ကဏ္ဌဌာန်၌) ဣ ဤ (တာလုဌာန်၌)ဥ ဥ၊ (သြဋ္ဌာန်၌) ဖြစ်ရကား ဤ ၆ လုံးသည် ဧကဇ သရများတည်း၊ ဧ(ကဏ္ဌတာလုဇ) ဩ(ကဏ္ဌသြဋ္ဌဇ) တို့သည် ၂ ဌာန်စီ၌ ဖြစ်သော ဒ္ဝိဇ သရများတည်း၊ ထိုတွင် ဧကဇ သရသည် ၆ လုံးရှိ၍ ဒ္ဝိဇ သရထက် များသောကြောင့် ဧကဇ သရတို့ကို ရှေ့၌ ထားသည်၊ ဝဂ်တခုတွင်လည်း ရှေ ၄ လုံးသည် ဧကဇ, နောက်ဆုံး ၎ ဉ ဏ နမ တို့ကား မိဒဌာန်နှင့် နာသိကာဌာန်၌ ဖြစ်သော ဒ္ဝိဇ ဖြစ်ရကား ဧကဇဝဂ်က များသောကြောင့် ဒ္ဝိဇဝဂ်၏ ရှေ့၌ထားသည်၊ အဝဂ်တို့တွင်လည်း ယ ရ လ ဝ လုံးသည် ဧကဇ, ဝ အက္ခရာကား ဒ္ဝိဇတည်း၊ ဤသို့ ဧကဇ အဝဂ် ၃လုံးဖြစ်၍

စ- သာဓက ကား၊ ပဋ္ဌန် ပန ဌာနာနံ ၊ ပေ၊ မနုက္ကမော်တိ-ပဋ္ဌန် ပန ဌာနာနံ ၊ ပေ၊ မနုက္ကမော ဟူ၍၊ ဂတ်-ချာသဒ္ဒ်ဆိုအင်ဖြို့။ [ပဋ္ဌန်-ငါးပါး ကုန်သော၊ ဌာနာနံ-ဌာန်တို့၏၊ ပတ်ပါတိ ဝသာဝိစ-အာစဉ်၏ အစွမ်းဖြင့် ၎င်း၊ နိသဇ္ဇာဒိပွဘေဒေဟိ - နိသဇ္ဇ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့်၎င်း၊ တေသံ-ထို အကွရာတို့၏၊ အနုက္ကမော - အစဉ်ကို၊ ဂတ္တော-ဆိုအင်ဖြို့။]

များသောကြောင့် ဒွိဇ အဝဂ်(ဝအက္ခရာ)၏ ရှေက ထားသည်။ [သ ဟ ဠ အံ အတွက် အကြောင်းတမျိုး ပြဉ္ဇုးလတံ့။]

တတော ဌာနလဟုက္ကမော — [ဌာနက္ကမ, လဟုက္ကမဟု ခွဲ။] သရအစဉ် ဂဂ်အက္ခရာ အစဉ်နှင့် ယ ရ လ ဝ အစဉ်များကို ဌာန်စဉ်ရှိတိုင်း စဉ်ထာ၊သည်၊ [စဉ်ပုံကို ဌာနာဒိက္ကမ သန္နိဿိတောဌ် ပြခဲ့ပြီ၊] လဟုက္ကမဌ် လဟုဖြင့် ဂရုပါယူ၊ ရဿတို့ကို တိုသော ရွတ်ရာကာလ ရှိသောကြောင့်, အလေ်ာသတို့ကို မပြင်းထန် သောကြောင့် လဟု ဟု ယူ၍, ဒီဃနှင့်လေ်ာသတို့ကို "ဂရု"ဟု ယူပြီးလျှင် " ဂရုကလဟုကေသု လဟုကာဝ ပဌမံ စတ္တာဗ္ဗာ"ဟူသော ပရိဘာသာနှင့် အညီ အနှင့် အာ တွင် အ ကို လဟု ဖြစ်၍ အာ၏ ရှေက ထားသည်၊ ဇနှင့် ဤ ဉ နှင့် ဉု တို့လည်း နည်းတူ၊ ဓ နှင့် ဩ တွင် ဓ သည် ကဏ္ဌ တာလုဇ, ဩ ကား ကဏ္ဌ ဩဋ္ဌဇ ဖြစ်၍ တာလုအတွက် ဌာန်အား ဖြင့် ရှေကျသောကြောင့် ဓ ကို ရှေက ထားသည်။

က ဝဂ်တွင် က ခ သည် အလေ်ာသဖြစ်၍ လဟုတည်း, ဂ ဃ ကား လေ်ာသ ဖြစ်၍ ဂရုတည်း၊ ထို့ကြောင့် က ခ ကို ရှေထားသည်၊ က ခ တွင်လည်း ကသည် သိထိလဖြစ်၍ လဟု ဖြစ်သောကြောင့် ဓနိတ ဂရု ဖြစ်သော ခ ၏ ရှေက ထားသည်၊ ဂ နှင့် ဃ လည်း နည်းတူ၊ နောက် ဇဂ်များဌ်လည်း ဤနည်းပင်၊ အဝဂ်တွင် ယ ရ လ ဝ တို့သည် လေ်ာသ ဂရု ဖြစ်သော်လည်း များသောကြောင့် ရှေကထဲး၍ သ အက္ခရာကိုကား အလေ်ာသ စာလုံးထည်းဖြစ်၍ နည်းသောကြောင့် နောက်ဌ်ထားသည်၊ ဟကိုကား ကဏ္ဌလည်းဖြစ် လေ်ာသလည်း ဖြစ်၍ အဝဂ်တွင် ပဌမဆုံး ပြသင့်စေကား မူ အစဉ်မဟုတ်သော အား ဖြင့်လည်း အက္ခရာဖြစ်ပုံ ရှိသေး၏"ဟု သိစေခြင်း အကျိုးငှါ သ၏ နောက်ဌ် ဆိုထားသည်၊ ဋ္ဌအက္ခရာကို "ဂရုဋ္ဌ=ဂရုဋ္ဌ" စသည်ဖြင့် ဋ္ဌ အက္ခရာနှင့် လဲလှယ်၍ ရွတ်လေ့ ရှိကြ၏၊ ဤသို့ ဋ္ဌ ၏အလဲအလှယ် ဖြစ်၍ မသေချာ သေးကြောင့် ဟ ၏ နောက်ဌ် ပို့ထားသည်၊ နိဂ္ဂဟိတ်မှာ သရလည်း မဟုတ် ဝဂ်လည်း မဟုတ်၍ အဝဂ်တွင် သွင်းပြီးလျှင် အဝဂ်တွင်လည်း လေ်ာသ အလေ်ာသမှ အလွတ် ဖြစ်သောကြောင့် နောက်ဆုံးဌ် ထားသည်။

ဝုတ္တဉ္စ။ "ဤပြခဲ့သော အက္ခရာစဉ်ပုံသည် မိမိအလိုအတိုင်း စဉ်ခြင်းမဟုတ်, ချာသကျမ်းဌ်လာသော အစဉ်ဖြစ်သောကြောင့် ထိုချာသ ဂါထာကို သာဓကအဖြစ်ဖြင့် ပြခြင်းငှါ "ဝုတ္တဉ္စ-ပဋ္ဌန်ံ ပန ဌာနာနံ" စသည်ကို ဆိုသည်၊ ဤဂါထာဌ် အဓိပ္ပါယ် အထူးမရှိ၊ ပဋ္ဌန်ံ ပန ဌာနာနံ, ပတိပါဒိဝသာဝိစ" သည် ရှေဂါထာလာ "ဌာန လဟုက္ကမော" တွင် ဌာနက္ကမ၏ သာဓကတည်း၊ " နိသဇ္ဇာဒိပွဘေဒေဟိ " ကား "နိသဇ္ဇာ ဒေါ သရာ ဝုတ္တာ " စသော စကားအားလုံး၏ သာဓကတည်း။

ဇကေန-တလုံးဖြင့်၊ အဓိကာ-ပိုလွန်သော၊ စတ္ထာလိသံ-၎ဝ တည်း၊ ဇကေစတ္ထာလိသံ - တလုံးဖြင့် ပိုလွန်သော ၎ဝ၊ ဝါ - ၎၁ လုံး၊ ဂဏန ပရိဿဒေန - ဂဏန်းကို ပိုင်းခြားကြေငြာဖြစ်သော၊ ဇတေန - ဤ ဇကေစတ္ထာလိသံပုဒ်ဖြင့်၊.... ဣတော ဇကတုလိသတော - ဤ ၎၁ လုံးထက်၊ အဓိကဂ္ဃရဝန္တာနိ- ပိုလွန်သောအကျရာရှိသော စကားတို့သည်၊ နဗ္ဗဝဝန္တာနိ-ဘုရား စကားတော် မဟုတ်ကုန်၊ ဣတိ-ဤ အနက်ကို၊ အာစရိယာ သဘော - အရှင်ကစ္စည်း ဆရာမြတ်သည်၊ ဒီပေတိ - ပြ၏။

အပိဂ္ဂဟဏံ - အပိသဒ္ဒါသည်၊ ပေဋ္ဌာ-အောက် အထွေ၊ အကျရသညာတော်၌၊ ဝုတ္တာနံ-ဆိုအပ်ပြီးသော အကျရာဘို့ကို၊ အပေက္ခာကရဏတ္ထံ-ငဲ့ခြင်းကို ပြုခြင်း အနက်ရှိ၏။

ဇကေန၊ ပေ၊ ဂဏန ပရိဿဒေန — အကျရာ, အာဒယော တို့၏ ပဒဝိဂ္ဂဟသံဝဏ္ဏနာကို ပြရာဝယ် အကျရာ ရှေ့နောက်စဉ်ပုံကိုပါ ဆက်လက် ပြပြီး၍ ယခုအခါဤ ဇကေစတ္ထာလိသံ ပုဒ်၏ ပဒဝိဂ္ဂဟ သံဝဏ္ဏနာကို ပြလိုသောကြောင့် "ဇကေန" စသည် မိန့်၊ ဤ ဝိဂ္ဂဟသည် "အဓိက" အလယ်ပုဒ်ကြွေသော မဇ္ဈေလောပိ တပ္ပုရိသ ဝိဂ္ဂဟတည်း၊ "ဇကောစ စတ္ထာလိသံစ ကေစတ္ထာလိသံ" ဟု ဒွန်သမာသ်လည်း ပြုကြသေး၏၊ ဤသန်ဿပုဒ်မျိုးကို "ဂဏပရိဿဒေ" ဟု ချည်း ဖွင့်၏၊ [ဂဏန=ဂဏန်းသင်္ချာကို+ပရိဿဒေ=ပိုင်းခြားကြေငြာခြင်း စကား။] "၎ဝ" ဟု ဆိုလိုက်လျှင် '၎ဝ အောက်လည်း မယုတ်, ၎ဝ အထက်လည်း မပို, ၎ဝ အတိပင်" ဟု ပိုင် ခြား ကန့်သတ်သော စကားဖြစ်သည်-ဟူလို၊ ဤ"ဇတေန" ပါဠိကို ဂါထာတွင်းဥ်ပါသော "ဒီပေတိ" ကြိယာမှာ စပ်။

အဓိကဂ္ဃရ၊ ပေ၊ သဘော—၎ဝ လုံးထက် ပိုမိုသော အကျရာရှိသော (၎ဝ လုံးထက် ပို၍သုံးစွဲထားသော) သတ္တတစကား သတ္တတကျမ်းစာများ ရှိသေး၏၊ ထိုသတ္တတဆိုင်ရာ ကျမ်းစာ စကားတို့သည် ဘုရားဟော ပါဠိတော်များ မဟုတ်ကြ - ဟု အရှင်ကစ္စည်း ဆရာမြတ်က ကေစတ္ထာလိသံ ပါဠိဖြင့် ပြသည်။ ["အာစရိယာ သဘော" ဌ္ဌ အာသဘ သဒ္ဒါကား "အမြတ်" အနက်ဟောတည်း။]

အပိဂ္ဂဟဏံ၊ ပေ၊ အပေက္ခာကရဏတ္ထံ — အကျရာ + အာဒယော + ကေစတ္ထာလိသံ တို့၏ ပဒဝိဂ္ဂဟ သံဝဏ္ဏနာကို ပြရာဝယ် နိပါတ်ဖြစ်၍ ဝိဂ္ဂဟ မပြုကောင်းသောကြောင့် အပိသဒ္ဒါကို မပြုခဲ့သေးဘဲ ယခုမှ အပိသဒ္ဒါ၏ ပဒတ္ထ သက်သက်ကို ပြလိုသောကြောင့် "အပိဂ္ဂဟဏံ" စသည်ကိုမိန့်၊ [ဤထိုလိန်ဖြစ်၍အာကာရန္တဖြင့် "အပေက္ခာ" ဟု သိဟိုဠ်မူအတိုင်း ရှိစေ။] အပိသဒ္ဒါ၏ သမုဋ္ဌာန်း စသော အနက် များစွာတို့တွင် ဤသုတ်၌ အပေက္ခာအနက်ကို ဟောင်း၊ အပေက္ခာဟူသည် ရှေ့ဆိုခဲ့ပြီးကို ပြန်၍ ငဲ့ခြင်း အနက်တည်း၊ ခဲ့ဥုံးအံ့ — "အကျရာ အာဒယော ကေစတ္ထာလိသံ" ဟု အပိ မပါဘဲ ဆိုလျှင် တတ္ထောဒန္တာ သုတ်ကဲ့သို့ ရှေ့ကို ငဲ့သံမပါ၊ အပိသဒ္ဒါ ထည့်၍ ဆိုခြင်းကြောင့်

(၃) တထွော ဒန္ဓာ သရော အဋ္ဌ ။ ။ အကာရဒိသု - ကုန်သော၊ တထ္ထ တေသု အက္ခရေသု - ထို အက္ခရာတို့ဘွင်၊ သြကာရန္တာ အဋ္ဌ အက္ခရာ သရနာမ ဟောန်၊ တံယထာ ၊ပေ၊ ဏာဘိ - ၍ ရှည်လုံးသော အက္ခရာတို့သည်၊ သရာ-သရတို့တည်း၊ ယေသံ-အကြင် အက္ခရာတို့၏၊ သြ-သြဟူသော၊ အန္တော - အဆုံးသည်၊ အတ္ထိ, ဏာ် တေ-ထို အက္ခရာတို့သည်၊ သြဒန္တာ - သြဒန္တတို့ မည်၏၊ [ဒကာရော-ဒ အက္ခရာသည်၊ သန္ဓိဇော-သန္ဓိ၌ ဖြစ်၏၊] သရန်၊ (ဂစ္ဆန်၊)-သူတပါးကို မဖြိဘဲ ဖြစ်နိုင်ကုန်၏၊ ဏာ် သရာ၊ ဗျဉ္ဇနေ - ဗျည်းတို့ကို၊ သာရေန်၊ - ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏၊ ဏာ်တိဝိ-ထို့ကြောင့်လည်း၊ သရာ-သရတို့ မည်၏၊ (၃)။

ကား " အက္ခရာ အဝိ-အထွော အက္ခရသညာတော ဝါကျ၌ ဆိုအပ်ခဲ့သော အက္ခရာတို့ ဟူသည်လည်း " ဟု အထွော အက္ခရသညာဘော ဝါကျက အက္ခရာကို (လက်ညှိုးညွှန်ပြသကဲ့သို့) ပြန်၍ ရှင်းသံပါသည်၊ ထို အဝိသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုလိုရင်းမှာ - ယခုသုတ်၌ ပြမည့် အ အာ စသော အက္ခရာများသည် အထွော အက္ခရသညာတော ဝါကျ၌ " အက္ခရ " အရ ပြခဲ့သော အက္ခရာများပင်တည်း-ဟု ဆိုလိုသည်၊ [အဝိသဒ္ဒါ၏ အနက်များစွာကို နာမ် ဥပသာရပုဒ်၌ တွေ့ရလတံ့၊ သမုစ္စည်းနှင့် အပေက္ခာ အနက်တို့ ထူးခြားပုံကိုလည်း ထို အဖွင့်ကျမှ ပြမည်။]

၃။ တထ္ထ ၊ပေ ၊ သာရေန်္တိ ဝိ သရာ—သုတ်ဖွင့်ပုံကိုဂုဏ်း သုတ္တဝုတ္တိစသော ဝုတ္တိ ၃ မျိုးကိုဂုဏ်း ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ၌ ပြထား၏၊ " သြ+အန္တော " စသည်ကား ပဒဝိဂ္ဂဟ သံဂျွန်နာတည်း၊ သြဒန္တာ၏နောက်၌ " ဒကာရော သန္ဓိဇော " ဟု ရှေးပါ၌ ရှိသေးဟန်တူသည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း... " ဒကာရော သန္ဓိဇော်တိ - သိလိဋ္ဌနိဒ္ဒေသတ္ထံ (ပြေပြစ်အောင် ညွှန်ပြခြင်း အကျိုးငှါ) သန္ဓိဝသေန - (အာမမသန္ဓိ၏ အစွမ်းဖြင့်, ဒ အက္ခရာလာသဖြင့်) ဝုတ္တော " ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့်တည်း၊ " သရန္တိ ဂစ္ဆန္တိ " ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရာ၌ " သရ-ဂတိစိန္တာယံ " ဟူသော ၂ နက်တွင် စိန္တာအနက်ကို မယူဘဲ ဂတိ အနက်ယူစေလို၍ သရန္တိကို ဂစ္ဆန္တိ ဟု ဖွင့်သည်၊ " သရန္တိတိ သရာ " ဟူသာ ပြုစေလိုရင်းတည်း။

ထို ဂတိအနက်လည်း " ယေ ဂတျတ္ထာ တေ ဗုဒ္ဓိဿာ, ပဝတ္တိ ပါပုဏန္တိတ္ထကာ " နှင့် အညီ ၅၅ နေရာ၌ ပဝတ္တိအနက်ကို ယူပါ၊ " ဖြစ် " ဟူသည်လည်း ဗျည်းများကဲ့သို့ သုတပါးကို မဖြိရဘဲ " အ, အာ " စသည်ဖြင့် မိမိဘာသာတည်နိုင်, မိမိဘာသာ အသံပြိုသွာ ဖြစ်နိုင်ခြင်းတည်း၊ " ဗျဉ္ဇနေ သာရေန္တိ " အရ ဗျည်းတို့ကို ဖြစ်ခစေခြင်း ဟူသည် (သရနှင့် မတွဲရလျှင်) ဗျည်းသက်သက် အသံ မထင်ရှားသောကြောင့် သရတို့က ဗျည်းတို့ကို အသံပြိုသွာ ဖြစ်စေနိုင်ခြင်းတည်း၊ [သရန္တိသည် သရာ၏ သုဒ္ဓကတ္တုသာဓနဝိဂ္ဂဟ, သရဓာတ် ကတ္တားဟော အ ပစ္စည်း၊ သာရေန္တိ ကား ဟေတု ကတ္တုသာဓန ဝိဂ္ဂဟ သရဓာတ် ကာရိတ်ဏော ပစ္စည်းနှင့် အပစ္စည်းတည်း၊ ကာရိတ်ဏော ပစ္စည်းကို ဖျောထားသည်။]

(၃) တတ္ထဓာတိ-တတ္ထ ပုဒ်သည်၊ ဝတ္တဗေ-ဤသုတ်၌ ဖြစ်၏၊ ဝါ-ဤသုတ်သို့ လိုက်လာ၏။

လဟုမတ္တာ တယော ရသာ။ ။အဋ္ဌသု တတ္ထ သရေသု လဟုမတ္တာ တယော သရာ ရသာနာမ ဟောန္တိ၊ ထံသထာ၊ ပေ၊ ဣတိ-ဤ ၃ လုံးသော သရတို့သည်၊ ရသာ - ရသတို့တည်း၊ ယေသံ - အကြင် သရတို့၏၊ လဟု - လျင်မြန်သော၊ မတ္တံ (ပမာဏံ) - အတိုင်းအရှည်သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ တေ လဟုမတ္တာ-လဟုမတ္တတို့ မည်၏၊ ( )။

စ-ဆက်ဉူးအံ့၊ ဇ်ထြ - ဤ လဟုမတ္တာပုဒ်၌၊ မတ္တာသဒ္ဒါ - မတ္တာသဒ္ဒါသည်၊ အန္တရာသဃ်ာဘာ အာဂ်ိန်ဖြိုလနသခ်ါတံ - လက်ဖျောက်တီးချိန် မျက်စိမှိတ်ချိန် ဟု ဆိုအပ်သော၊ ကာလံ - အခါကို၊ ဝဒတိ - ဟောဏ်၏၊

တတ္ထဓာတိ ဝတ္တဗေ— တတ္ထောဒန္တာ သရာ အဋ္ဌသုတ်မှ တတ္ထပုဒ်သည် ဤသုတ်၌လည်း ဖြစ်၏၊ "ဖြစ်"ဆိုသည်ကား ဤလဟုမတ္တာ သုတ်သို့ လိုက်လာသည် ဟု ဆိုလို၏၊ မှန်၏-သုတ်အင်္ဂါ ၆ ပါးတွင် " အပဂ္ဂရ " အင်္ဂါ ပါ၏၊ ထို အင်္ဂါနှင့် ညီညွတ်အောင် ရှေသုတ်မှဖြစ်စေ နောက်သုတ်မှ ဖြစ်စေ လိုက်သင့်သမျှပုဒ်ကို အလိုက်ခံ၍ သုတ်တည်ရိုးထုံးစံရှိပေသည်၊ သုတ်အင်္ဂါ ၆ ပါးကို ကစ္စည်းဋီကာမှာ ရှု။

လဟုမတ္တာ၊ပေ၊ မတ္တာ—စာအုပ်များ၌"လဟု+မတ္တံ"="မတ္တာသဒ္ဒေါ"-"တေန မတ္တေန"ဟု နပုလိုန် မတ္တာသဒ္ဒါကို တွေ့ရ၏၊ ချာသင့်လည်း မတ်ံဟု နပုလိုန်နှင့် တွေ့ရ၏၊ ပါဠို-သက္ကတ အဘိဓာန်တို့၌ကား"ပမာဏိသရိယေ မတ္တာ,အက္ခရာဝယဝပွကေ" ဟု ဇ္ဈတ္ထိလိန် မတ္တာသဒ္ဒါသာ ပမာဏအနက် ဇ္ဈသရိယအနက် အက္ခရာ ဝယဝ (အက္ခရာ၏ ရွတ်ရာကာလ မတြာဘူသော အစိတ်အပိုင်း) အနက်ဟော ဟု တွေ့ရ၏၊ နပုလိုန် မတ္တာသဒ္ဒါကား " အပွောဓာရဏေ မတ်ံ " ဟု အပွ အနက် အဝဓာရဏ အနက်ဟောသော၊ ထို့ကြောင့်"လဟု+မတ္တာ"-"မတ္တာသဒ္ဒေါ"-"တာယ မတ္တာယ"ဟု ပါဠိမှန်ရှိသင့်၏၊ နိဿယဋီကား ပါဠိရှိအတိုင်းသာ အနက်ပေးထားသည်။

ပမာဏံကိုစဉ်းစား။ ။ " လဟု+မတ္တာ (ပမာဏံ) " ဟု မတ္တာကို ထပ်၍ ဖွင့်သော(ပမာဏံ)ပုဒ်ကို တွေ့ရသည်မှာလည်း စဉ်းစားစရာပင်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း၊.... "မတ္တာသဒ္ဒေါ၊ ပေ၊ ကာလံ ဝဒတိ"ဟု ဤနေရာ၌ မတ္တာသဒ္ဒါ၏"အက္ခရာဝယဝ"ခေါ် မတြာကာလ အနက်မဟာကြောင်းကို တိုက်ရိုက် ဆိုလတ်ံ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ [နပုလိုန်မတ္တာ၏ အနက်ကို ပြုပြီး၍ ဇ္ဈတ္ထိလိန် မတ္တာ၏ အနက်ကို " ပရိစ္ဆေဒေ, အပွေ, ဇရိမာဏေ, ကဏ္ဍာဘူသာသံ, ဝိဇတ္တေ, လဟု ဝဏ္ဏောစ္စာရဏကာလေ ဝဏ္ဏာ ဝယဝဘေဒေ ၊ ပေ၊ ထိ " ဟု ပြသော ဃောမနိဓဝယ် " ဝဏ္ဏာ ဥစ္စာရဏကာလ-ဝဏ္ဏာဝယဝဘေဒ ' ဟူသည် ဤနှစ်ပြအပ်သော "အန္တရာ သံဃာတ" စသော ကာလပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပမာဏံ" ပုဒ်သည် (" ပဋ္ဌတ္တေဟိ ဘိက္ခုသဘေဟိ " ဟူသော ပါဠိ၏ အဋ္ဌကထာ၌ "မတ္တာ=ပမာဏံ" ဟူသော အဖွင့်ကို ယူ၍) နောက်ဆရာတို့ ထည့်ပါဠိ ဖြစ်လေရော့

တေန မတ္တေန၊ ထို မတြာဖြင့်၊ ဇကမတ္တာ-တမတြာ ကာလရှိသော သရ
တ္ထိသည်၊ ရဿာ - ရဿတ္ထို မည်၏၊ ဒွိမတ္တာ - ၂ မတြာ ကာလရှိသော
သရတ်္ထိသည်၊ ဒီဃာ - ဒီဃတ္ထို မည်၏၊ အမ္ဘမတ္တာ - မတြာဝက် ကာလ
ရှိသော အက္ခရာတ္ထိသည်၊ ဗျဉ္ဇနာ - ဗျည်းတ္ထို မည်၏၊ [စ - ဆက်ဥုံးအံ့၊
ဇဋ္ဌ-ဣ၊ လဟုမတ္တာပုဒ်၌၊] လဟုဂုဟာဏံ - လဟု သဒ္ဒါသည်၊ ဆန္ဒသိ-
နဆန်း အံ့ရာ၌၊ ဒီယမ္ဘုမတ္တာသာဝိ - တမတြာခွဲရှိသော အက္ခရာကိုလည်း၊

သလား ဟု စဉ်းစားမိပေသည်၊ ထို ပါဠိတော်က မတ္တာသဒ္ဒါသည့် ပမာဏ အနက်ကို
ဟောသော်လည်း ဤ မတ္တာကား ပမာဏအနက်ဟော မဖြစ်သင့်။

မတ္တာသဒ္ဒေါ စေတ္ထ၊ ပေ၊ ဗျဉ္ဇနာ — မတ္တာသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် ဤ နေရာ၌ အချိန်
ကာလ အနက်ဟော ဟု ပြလို၍ " မတ္တာသဒ္ဒေါ၊ ပေ၊ ကာလံဝဒတိ 'ဟု မိန်၊ မတ္တာသဒ္ဒါ
သည် လက်ဖျောက်တီးချိန် မျက်စိမှိတ်ချိန် ကာလကို ဟောသည်-ဟူလို၊ [အဋ္ဌရာ=
လက်ဖျော်(လက်ဖြစ်)+သဃ်ာတ=ပြုံးစွာ ထိခိုက်ရာ အခါ, ဝါ-တီးခတ်ရာ (ဖြစ်သွစ်
ရာ) အခါ၊ အက္ခိ = မျက်စိ = နိမ္မိလန=မှိတ်ရာအခါ၊] လက်ဖျောက် တချက်တီးခန့်
မျက်စိတမှိတ်ခန့် ကာလသည့် တမတြာမည်၏၊ ရဿကို ရွတ်ရာကာလသည် တမတြာ
ရှိ၏၊ ဒီဃကို ရွတ်ရာကာလသည် ၂မတြာရှိ၏၊ ဗျည်းကို ရွတ်ရာကာလသည် တမတြာ၏
တဝက်သာ ကြာ၏၊ ထို့ကြောင့် ဗျည်းကို ရွတ်ဆိုသည့် အခါ အသံပြိုသွာ မကြားရဘဲ
မတြာဝက်သံ(လေသံ)လောက်သာ ကြားရတော့သည်၊ [အက် (ဖ်) ဟု ရွတ်ရာ၌
(ဖ်)သည် သရမဖက် ဗျည်းသက်သက်သံ ဖြစ်၏, ရွတ်တတ်သူများကို အရွတ်ခိုင်းကြည့်
ပါလေ၊ ထို့ပြင်-"ပ္လုတသံ"ဟု ရှိသေး၏၊ ကစ္စည်းဋီကာမှာ ရှု။]

လဟုဂုဟာဏံ၊ ပေ၊ ဂဟဏတ္ထံ — ရွတ်ရာကာလ တမတြာရှိသော သရတို့ ရဿ
အမည်ရကြလျှင် "ဇကမတ္တာ တယော ရဿာ" ဟု သုတ်တည် သင့်သည် မဟုတ်ပါ
လော, အဘယ်အကျိုးငှါ "လဟုမတ္တာ တယော ရဿာ"ဟု လဟုသဒ္ဒါကို ဆိုသနည်း-
ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "လဟုဂုဟာဏံ၊ပေ၊ ဂဟဏတ္ထံ"ဟု မိန့်သည်၊ ဗျည်းနှင့်တွဲ၍
တမတြာခွဲ ရှိသော "က-ကိ-ကု" စသည်တို့ကိုလည်း လဟုအရ၌ သွင်းယူရခြင်း အကျိုးငှါ
(သွင်းယူလိုသောကြောင့်) " လဟုမတ္တာ " ဟု လဟုသဒ္ဒါကို ဆုံရပေသည်၊ ခဲ့ဥုံးအံ့-
"ဇကမတ္တာ"ဟု ဆိုလျှင် တမတြာတိတိရှိသော အ ဇု ဥ တို့ကိုသာ ယူနိုင်၏၊ "လဟု-
လျင်မြန်သော ဟု ဆိုခြင်းကြောင့်ကား ဗျည်းနှင့်တွဲ၍ တမတြာခွဲရှိသော " က ကိ ကု "
တို့သည်း ရွတ်ဆိုရာ၌ အလျင်အမြန် ပြီးရသောကြောင့် " လဟု " အရာ၌ပင် ပါဝင်ကြ
ရသည့်၊ က ကိ ကု စသည်ကို လဟုအရ၌ သွင်းယူနိုင်လျှင် လဟုမတ္တာနှင့် ရဿာတို့အရ
တူသောကြောင့် ရဿ အရ၌လည်း က ကိ ကု စသည်ကို သွင်းယူနိုင်သည်-ဟု မှတ်။
[ဒီယမ္ဘု မတ္တာသာဝိ၌, အဝိ သဒ္ဒါဖြင့် အရင်းခံဖြစ်သော အ ဇု ဥ တို့ကို ပေါင်းသည်၊
တမတြာတိတိ ရှိသော အ ဇု ဥ တို့ကိုသာ လဟု အရ၌ ယူရသည် မဟုတ်သေး, ဗျည်းနှင့်
တွဲ၍ တမတြာခွဲရှိသော က ကိ ကု စသည်ကိုလည်း လဟု အရ၌ ယူရသည်-ဟူလို။]

ဂဟာဏာတ္ထံ-ယူရခြင်း အာကျိုးရှိ၏၊ ရဿကာလယောဂတော - တိုးသာ ရွတ်ရာကာလနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊ ရဿာ - ရဿာဘို့ မည်၏၊ ဝါ-တာနည်း၊ ရဿကာလာန္တော - တိုသော ရွတ်ရာကာလရှိးသာ သရ တို့သည်၊ (ရဿာ-ရဿတ္ထံ့ မည်၏။)

(၅) သရ ရဿဂဟဏာနိစ-သရသဒ္ဒါ, ရဿသဒ္ဒါတို့သည်သည်း၊ ဝတ္တန္တေ-ဤသုတ်၌ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဝါ-လိုက်ကုန်၏။

အညေဒီဃာ။ ။ အဋ္ဌသု တတ္ထ သရေသု-ထိ သရတို့တွင်၊ မ၎သေ ဟိ အညေ , ဒီမတ္တာ - ၂ မတြာ ရှိကုန်သော၊ ပဋ္ဌ သရာ ဒီဃာနာမ စေတ္ထနှင့် ဆန္ဒသိ။ ။ "လဟုဂုဟဏံ" နောက်၌ "စေတ္ထ"ဟု မြန်မာမူရှိ၏၊ သိဟိုဠ်မူ၌ မရှိ၊ "မတ္တာသဒ္ဒေါ စေတ္ထ"ဟု ထွေပါခဲ့ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်ဂုဏ်း, စကားတဆက်ဆည်း၊ ဝယ်"စေတ္ထ-ဤလဟု မတ္တာပုဒ်၌" ဟု ၂ ခါ မစွဲသင့်သောကြောင့်ဂုဏ်း, စေတ္ထ-မပါသော သိဟိုဠ်မူသာ ကောင်း၏၊ ထို့ပြင်- "ဆန္ဒသိ"ဟူသော ပါဠိလည်း ချာသို့ မရှိ၊ က ကိ ကု စသည်ဘို့ကို လဟု၌ သွင်းယူရသော အစဉ်အလာသည် ဆန်ကျမ်း၌ ထင်ရှားသော ကြောင့် " ဆန္ဒသိ " ဟု ရှုပသိဒ္ဓိဆရာ ထည့်ထားဟန် တူသည်၊ သို့သော် "က ကိ ကု" စသည်ကို ဆန်းကျမ်း၌သာ လဟု ဟု ယူရသည် မဟုတ်သေး၊ ပရိဝါးကမ္မဝဂ္ဂ အဋ္ဌကထာ၌လည်း က ကိ ကု စသည်ကို လ ဟု, ကာ ကီ စသည်ကို ဂရု ဟု ယူသည်၊ ထို့ကြောင့် " ဆန္ဒသိ " မပါသော ချာသ အတိုင်းသာ ရှင်းသည်၊ အညေ ဒီဃာ သုတ်ဖွင့်၌လည်း၊ ဤ"ဆန္ဒသိ"ပုဒ် ပါလိမ့်မည့် မဟုတ်။

ရဿကာလ ၊ ပေ ၊ ရဿာ— ရဿကာလဖြင့်"ရဿအရ တိုသောကာလကို ယူ" ဟု သိစေလိုသည်၊ " တိုသောကာလ " ဟူသည် " တိုသော ရွတ်ရာကာလ = ရွတ်၍ မြန်မြန် ပြီးရာကာလ"တည်း၊ ယောဂတောဖြင့်"ရဿဟူသော အမည်သည် အတိုက်၏ အမည်ရင်းတည်း၊ ဤ နေရာ၌ အတိုက်၏ ရဿ အမည်ကို ဂုဏ်ဖြစ်သော အ ဋ္ဌ ဥ ဒြဗ်၌ တင်စားထားသော ဂုဏ္ဏပစာ နာမည်တည်း " ဟု ပြ၏၊ ဥပမာ — " နိလ ငဏ္ဏ ယောဂတော နိလံ " ၌ ဂုဏ္ဏပစာ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း၊ တနည်း - ယောဂတောဖြင့် "ရဿေ-တိုသော ရွတ်ရာကာလ၌+နိယုတ္တာ- ယှဉ်သော သရတို့သည်၊ ရဿာ-တို့ မည်၏ " ဟု နိယုတ္တတဒ္ဓိတ် ဝိဂြိဟ်ကို ပြသည်၊ ရဿကာလ ဝန္တောဋ္ဌ ဝန္တုသဒ္ဒါဖြင့် "ရဿော ဇတေသံ အတ္ထိတိ ရဿာ"ဟု အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ် ဝိဂြိဟ်ကို ပြ၏၊ [ဇတေသံ-ဤသရတို့၏၊ ရဿော-တိုသော ရွတ်ရာ ကာလသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏, ဟူ ဆို၊ ဦးကာဋ္ဌ "ရဿော ဇော်" ဟု ရှိသည်မှာ ချာသနှင့်လည်း မညီ, ကောင်းလည်း မကောင်း။]

(၅) သရ ရဿဂဟဏာနိစ — ဤစသဒ္ဒါဖြင့် တတ္ထကို ပေါင်းသည်၊ ရှေသုတ်၌ လိုက်ခဲ့ပြီ သော တတ္ထလည်း ဤသုတ်သို့ လိုက်၏-ဟူလို၊ ထိုတွင် တတ္ထနှင့် သရတို့သည် "တဇ္ဈောဒန္တာ သရာ အဋ္ဌ"သုတ်မှ လိုက်ခဲ့၏, ရဿသဒ္ဒါကား "လဟုမတ္တာ တဓိယာ

ပေဟာန်ဖို၊ တံဃထာ၊ ပေ၊ ဣတိ-ဤ ၅ လုံးသော သရတို့သည်၊ ဒိဃာ-ဒိဃတို့ တည်း၊ အညဂ္ဂဟဏံ - အညသဒ္ဒါသည်၊ တိယဓု မတ္တိကာနံပိ-၂၊ ၆ တြာခွဲ ရှိသော ကာ ကိ ကု စသည်တို့ကိုလည်း၊ သင်္ဂဟဏတ္ထံ-သွင်းယူရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ ဒီဃကာလေ - ရှည်သော ရွတ်ရာကာလ၌၊ နိယုတ္တာ - ဗျည်ကုန်၏၊ (ဣတိ) ဒိဃာ၊ ဝါ - တာနည်း၊ တဇ္ဇနော - ထိ .ရှည်သော ရွတ်ရာကာလရှိသော သရတို့သည်၊ ဒိဃာ-တို့မည်၏၊ (၅)။

ရဿာ"သုတ်မှ လိုက်ခဲ့သည်၊ ထိုသို့ လိုက်ကြရာ၌ ရေးရာသုတ်နှင့် လျော်အောင် ဝိဘတ် ပြင်၍ လိုက်ရိုးထုံးစံရှိသောကြောင့် သရာကဲ့"သရေသု"ဟုရင်း, ရဿာကို "ရဿေဟိ" ဟုရင်း ဝိဘတ်ပြင်၍ ဖွင့်သည်၊ နောက်နောက် သုတ်များ၌လည်း ဤနည်းပင်။

အညဂ္ဂဟဏံ၊ပေ၊သင်္ဂဟဏတ္ထံ— ["တိယဓုမတ္တိကာနံပိ" နေရာဝယ် "အဓုတိယ မတ္တိကာနံပိ" ဟုလည်း ပါ၌၏၊ အနက်အဓိပ္ပါယ် အတူငင်၊ "ဒိယဓုမတ္တိကာနံပိ" ဟု ရှိသေသည်ကား ကြိုကြိုဘန်ဘန် ယူလျှင် "ဒိ=၂ခု+အဓု=အခွဲ၊ ဒိယဓု=၂ ၆ တြာခွဲ" ဟု အဓိပ္ပါယ်မှန် ထွက်သော်လည်း အခြားနေရာ၌ ထိုအနက်မျိုးကို သိုးစွဲရိုးမရှိသည့်ပြင် လဟုမတ္တာ သုတ်လာ ဒိယဓုမတ္တာသဒ်နှင့် ထပ်တူဖြစ်ခြင်းကြောင့် ပါ၌ပျက်သာ ဖြစ်သည်။] ဤ စကားစဉ်အရ-၂ တြာရှိသော သရကို ဒိဃဟု ဆိုလျှင် "ဒွိမတ္တာဒိဃာ" ဟု သုတ်တည်သင့်သည် မဟုတ်ပါလော, အဘယ်အကျိုးငှါ "အညေ ဒိဃာ" ဟု တည်ပါသနည်း-ဟု မေး၍, ဒိဃနှင့် ဗျည်းတွဲလျက် ၂ မတြာခွဲ ရှိသော "ကာ ကိ ကု ဧကဲကော" စသည်တို့ကိုပါ ယူခြင်းအကျိုးငှါ "ဒွိမတ္တာ ဒိဃာ" ဟု မဇ္ဈိမဲ့ "အညေ ဒိဃာ" ဟု အညသဒ္ဒါဖြင့် တည်ရသည်-ဟု ဖြေ၊ မှန်၏-"ဒွိမတ္တာ ဒိဃာ=၂ မတြာ တိတိရှိသော သရတို့ကိုသာ ဒိဃ" ဟု ဆိုလျှင် ၂ ၆ တြာခွဲ ရှိသော ကာ ကိ ကု ကဲ ကော စသည်တို့ မပါနိုင်၊ " အညေ " ဟု ဆိုခြင်းကြောင့်ကား ထို ကာ ကိ ကု စသည်တို့လည်း ရဿမှ စ၍ခြားတို့ပင် ဖြစ်သောကြောင့် "အည" အရှည် ပါဝင်နိုင်ကြ၏၊ အညအရှည် ပါဝင်လျှင် အညေနှင့် ဒိဃာသည် အရတူသောကြောင့် ဒိဃ အရှည်လည်း ပါဝင်နိုင်သည်ဟု မှတ်။

•**ဒိဃကာလေ၊ပေ၊ဒိဃာ**—ဒိဃကာလေဖြင့် ဒိဃအရ ရှည်သောကာလကို ယူပါ-၏ သိစေသည်၊ ရှည်သောကာလ ဟူသည်လည်း ရွတ်ဆိုရာ ကာလပင်တည်း၊ နိယုတ္တာ ပါဌ်ဖြင့် ရဿကာလယောဂတော ကဲ့သို့ အရှည်ဂုဏ်၏ ဒိဃအမည်ကို အာ စသည့်၌ တင်စားသော ဂုဏ္ဍပစာ ဟုရင်း " ဒိဃေ - ရှည်သော ရွတ်ရာကာလ၌+နိယုတ္တာ-ယှဉ်သော သရတို့သည်၊ ဒိဃာ-တို့မည်၏"ဟု နိယုတ္တတဒ္ဓိတ်ကိုရင်း ပြ၏၊ [တမ္ဘွန္တော ကို "တဝန္တော" ဟုတည်, ဝဒွေဘော်လာ ဝ ၂ လုံးကို ဗ ၂ လုံးပြု၊] ဤတမ္ဘွန္တော၌ တဲ့သဒ္ဒါဖြင့် ဒိဃကာလက် ညွှန်ပြ၏၊ ရဿကာလဝန္တောကဲ့သို့ "ဒိဃကာလဝန္တော" ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဒိဃော ဧတေသံ အတ္ထီတ် ဒိဃာ"ဟု အသင်္ဃိဝိဂြိဟ် တနည်းပြု၊ အနက်ကို " ရဿော ဧတေသံ " အတိုင်းပေး။ [နိယုတ္တ-အသင်္ဃိ ဝိဂ္ဂဟ ပြုရာ၌ ရ ပစ္စည်းဖြင့် ရုပ်ပြီးစေသည်။]

ဇ သြ ကို ရသ ကဲ့သို့ ရွတ်ရပုံ

ပုဗ္ဗာ" ဟုလည်း

ကွစိ - အချို့သော ဇကပဒအာရော်၌၊ သံယောဂပုဗ္ဗာ-သံယုဂ်မှ ရှေ့ ဖြစ်ကုန်သော၊ [" သံယောဂတော အချို့ပါဠိ ဂို့၏၊] ဇကောရောကာရာ - ဇ အက္ခရာ သြ အက္ခရာတို့ကို၊ ရသာဇ္ဇာဝ - ရသတို့ကိုကဲ့သို့၊ ဝုစ္စန္တေ - ရွတ်ဆိုအပ်ကုန်၏၊ ယထာ-ဥဒါဟရဏ်ကား၊ ဇ္ဇော်, သေယျော, သြဒ္ဓော, သောတ္ထိ-ဇ္ဇော်, သေယျော, သြဒ္ဓော, သောတ္ထိ ဟူသတည်း၊ ကွစိတိ-ကွစိပုဒ်သည်၊ ကိံ-အဘယ်အကျိုးရှိသနည်း၊ မံ စေ တွံ နိက္ခဏံ ဝနေ, ပုတ္တောတျာဟံ မဟာရာဇ-မံ စေ တွံ ၊ ပေ၊ မဟာရာဇ ဟူသော နာနာပဒ ပြယုဂ်တို့၌ ရသကဲ့သို့ မရွတ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ [ဇ္ဇော် - ဤ၌၊ သေယျော-မြတ်သူ၊ သြဒ္ဓော-နွှတ်ခမ်း၊ ဝါ-ကုလားအုပ်၊ သောတ္ထိ(သု+ဏ္ဌတ္ထိ)-ကောင်းသောပြန်းမ၊ မံ-ငါ့ကို၊ တွံ-သင်သည်၊ ဝနေ-တောင်၌၊ စေ နိက္ခဏံ-အကယ်၍ မြုပ်သတ်အံ့၊ မဟာရာဇ - မင်းမြတ်၊ အဟံ - ကျွန်တော်သည်၊ တေ-အာရှင်မင်းမြတ်၏၊ ပုတ္တောသားပါတည်း။]

ကွစိ သံယောဂ ၊ ပေ ၊ ဝုစ္စန္တေ—၂၂ လုံး ၃ လုံး ယှဉ်တွဲနေသည်ကို "သံယောဂ=သံယုဂ်" ဟု ခေါ်၏၊ ဇ္ဇော စသည်၌ "ဇ္ဇ-ယျ-ဒ္ဓ (ဋ္ဌန့် ဌတွဲ)-တ္ထိ" တို့သည် သံယုဂ်များတည်း၊ ထိုသံယုဂ်များ၏ ရှေ့ဖြစ်သော ဇ သြ တို့သည် နဂိုရိုးမူလက ဒီဃပင်ဖြစ်သော်လည်း ရွတ်သည့်အခါ ဒီဃ ထုံးစံအတိုင်း ၂၂ မတြာ မရှည်စေဘဲ ရသကဲ့သို့ တမတြာကာလကြာရုံသာ ရွတ်ဆိုကြရမည်၊ ရွတ်ဆိုရာ၌ " စ်ထ, သေယော=သစ်ယော=သည်သော, သဉ်သော, အွင်ဒ္ဓော, သွတ်တိ" ဟု ရွတ်ကြ၏၊ ထိုရွတ်နည်းအားလုံးပင် စည်းကမ်းကျလှပြီဟု မထင်ပေ၊ အမှန်မှာ-"ဇ္ဇော"၌ နှင့် တ်ကို တထပ်ထည်းကျအောင် ရွတ်ရမည်ဖြစ်၍ ဇ သရသက်သက်ကဲ့သို့ ဒီဃသံရွတ်ဘဲ ရသသံဖြစ်အောင် ရွတ်ရမည်-ဟု ဆိုလိုသည်၊ သေနှင့် ယ်ကိုလည်း, သြနှင့် ဒ္ဓ်ကိုလည်း, သောနှင့် တ်ကိုလည်း တထပ်ထည်းကျအောင် ရွတ်ရမည်ကိုလည်း သိလေ၊ ရွတ်ပုံ အမှန်ကို ရနိုင်သမျှ ရအောင် ဟိမ္မူတို့ ရွတ်သံကို နားထောင် ကြည့်သင့်ပေသည်၊ [ဇ္ဇော-သြဒ္ဓော တို့၌ ဇ သြ တို့သည် သရသက်သက်ကို ပြသောပုံစံတို့တည်း၊ သေယျော, သောတ္ထိတို့၌ ဇ သြ တို့သည် ဗျည်းနှင့် တွဲနေသော ပုံစံတို့တည်း။] မောဂ္ဂလ္လာန်ကား "ရသဒီဃ ဟူသော အခွဲသည် အက္ခရာရေးပုံကို ကြည့်၍ ခွဲရသည်မဟုတ်, အသံလိုက်၍ ခွဲရသည်၊ ရသကဲ့သို့ ရွတ်ရုံလျှင် ရသအစစ်ပင် ဖြစ်သင့်သည်" ဟု သဘောပိုက်၍ ဇ-သြ တို့ကိုလည်း ရသ ဇ သြ, ဒီဃ ဇ သြ ဟု ၂ မျိုးပြုလျက် သရ ၁၀ လုံး ရှိသည် ဟု မိန့်သည်။

ကွစိတိကိံ ၊ ပေ ၊ မဟာရာဇ—"ကွစိ သံယောဂ ပုဗ္ဗာ" ဟု ကွစိသဒ္ဒါကို ဆို၏၊ "ထို ကွစိသဒ္ဒါသည် ဘာအကျိုးရှိသနည်း" ဟု မေး၊ "မဇ္ဈေတွံ" စသော နာနာပဒပြယုဂ်ကို၌ ရသကဲ့ကို မရွတ်ရ ဟု သိစေခြင်း၊ အကျိုးရှိသည်-ဟု ဖြေ၊ ခဲ့ဥုးအံ့-သံယုဂ်သည်

(၆) ဒုမ်ိ ဂရု။ ။ဒ်ိန်ဲ-၂လုံးတ်ို့၏၊သမူဟော-အပေါင်းတည်း၊ဒု-၂လုံး တ်ို့၏ အပေါင်း၊ တသ်ိ့ ဒုမ််-ထိ ၂ လုံးသ့ော အက္ခရာ အပေါင်းကြောင့်၊ ပရေ-နှောင်းသေ ာ၊ သံယောဇဉ်ဘူတော-သံယုဇ်ဖြစ်၍ဖြစ်သေး၊ အက္ခရေ-အက္ခရာကြောင့် ပုဗ္ဗော - ရှေ့ဖြစ်သော၊ ယော ရသက္ခရော - ဒးကြင် ရသ အက္ခရာသည်၊ (အဇ်း-ဂ်ိ၏၊) သော - ထိ ရသ အက္ခရာသည်၊ ဂရု သဒ္ဒော-ဂရုအမည်ရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ယထာ- ဥဒါဟရဏ်ကား၊ ဒတ္တာ, ဟိတ္တာ, ဘုတ္တာ-ဒတ္တား, ဟိတ္တာ, ဘုတ္တာ ဟူသည်တည်း။ [ရသ သရ ၃ လုံး အစဉ်အတိုင်း မုံစံထုတ်သည်။] (၆၀၂)။

စာပုဒ်ထည်းဖြစ်သော ကေပဒသံယုဂ်, တဝိဘတ်ထည်း မဟုတ်၍ ၂ပုဒ်ကွဲလျက် ရှိသော နာနာပဒသံယုဂ်ဟု ၂ မျိုးရှိ၏၊ ထွေစသည်ဖွင့်ကား နှေ့ ထွတို့ ဝိဘတ်မကွဲ တပ်ုဒ်ထည်း ဖြစ်၏၊ ထိ ကေပဒသံယုဂ်ရှေ့၌ ဧသြတို့ကိုသာ ရသကဲ့သို့ ရွတ်ရမည်၊ " မံ စေ တွံ " ၌ စေနှင့် တွံကား (စေတပုဒ်, တွံတပုဒ်) ၂ ပုဒ်ကွဲလျက်ရှိသော နာနာပဒတည်း၊ "ပတ္တော ဘာဟံ"ဝယ် ပတ္တောနှင့် ဘာဟံလည်း နာနာပဒပင်၊ ထို့ကြောင့် တွံသံယုဂ် ဘာသံယုဂ်တို့၏ ရှေ့ရှိသော စေနှင့် ထွောတို့ဝယ် ဧသြတို့ကို ရသကဲ့သို့ မရွတ်ရ၊ အချုပ်မှာ " ကေပဒသံယုဂ်၏ ရှေ့၌ရှိသော ဧသြတို့ကိုသာ ရသကဲ့သို့ရွတ်၍ နာနာပဒသံယုဂ်၏ ရှေ့၌ရှိသော ဧသြတို့ကို ရသကဲ့သို့ မရွတ်ရ " ဟု မှတ်။

နိရုတ္တိအာဆိုကို ဆင်ခြင်။ ။ကေပဒ၌ သံယုဂ်နှောင်းသော်လည်း ထိုသံယုဂ်သည် စဂ္ဂန္ဓသံယုဂ် ဖြစ်လျှင်၎င်း, ယ ရ လ ဝ သံယုဂ်ဖြစ်လျှင်၎င်း ရသကဲ့သို့ မရွတ်ရ၊ " နွန်္ဒ သေန္တိ မေလ္လော သောလ္လော ဘာသေယျ " သည်တည်း၊ ဤကား နိရုတ္တိအဆို ဖြစ်သတတ်၊ ထိုအဆိုကို စဉ်းစားသင့်၏၊ နွန်္ဒ၌ ကေ့ ဒ်ိဃသံရွတ်ရိုး မရှိ, နောက် (န်) သံနှင့် တွဲ၍ ဧအတွက် ရသသံပင် ရွတ်ဆိုရိုး ရှိသည်၊ သောလ္လော၌ ဩဒ်ိဃလည်း နည်းတူ၊ ဘာသေယျ၌ သေကိုကား ဒ်ိဃ အသံ ဖြင့် မြန်မာတို့ ရွတ်ဆိုရိုး ရှိသော်လည်း နောက်က (ယ်) သံနှင့် တွဲ၌ ရွတ်မှသာ အမှန်ကျသည်၊ ထိုသို့ (ယ်) သံနှင့် တွဲလျှင် သေ၌ သည် ဒ်ိဃသံမထွက်, ရသသံပင် ထွက်လိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် နိရုတ္တိအဆိုကို စဉ်းစားသင့်သည်၊ [" သံယောဂပုဗ္ဗာ ကောရောကာရာ " ဟုသာ ဆို၍ အာဒ်ိဃကို မဆိုသောကြောင့် "အာချာတံ"၌ ချသံယုဂ်၏ နှေ့ဖြစ်သော အာကို၎င်း, "ပညာဝါသ"၌ သသံယုဂ်၏ ရှေ့ဖြစ်သော အာ ကို၎င်း ဧသကဲ့သို့ " အက်ချာတံ – ပညာဝသ်သ " ဟု မရွတ်ရ, ဒ်ိဃသံ အတ်ုင်းပင် ရွတ်ရသည်၊ သံယုဂ်၏ နှေ့၌ ဤဥ ဒ်ိဃ တွေ့လျှင်လည်း ဒ်ိဃသံပင် ရွတ်သင့်သည်။]

(၆) ဒ်ိန်ဲ၊ ပေ၊ တသ်ိ့ံဒုမ်ိ — " ဒ်ိန်ဲ+သမူဟော " ကား ဒု၏ သမူဟတဒ်ိတ် စိဂ်ိုဟ်ကိုပြသော ဝါကျတည်း၊ ဒုကို "ဒ်ိန်ဲ+သမူဟော" တည်, သမူဟတွေ့ကဏ်အားဖြင့် ဏာပစ္စည်းသက်, တဒ်ိတ် ထုံစံအတ်ုင်း ချေပြီးသည့်အခါ " ဒ်ိ+အ " ကျန်၏၊ ရူပသိဒ်ိ ဒ်ိကာအလိုအားဖြင့် "ဒုမ်ိ ဂရု"ဟူသော နိပါတနဖြင့် ဒ်ိကို ဒုပြု၊ ဆ္ဟာသအလိုအားဖြင့်

(၇) ဒီဃောစ။ ။ဒီဃော - ဒီဃ ဖြစ်သော၊ သရော စ – သရ သည့်လည်း၊ ဂရုသညော ဟောတိ-ဖြ၏၊ ယထာ- ကား၊ နာဝါ, နဒီ, ဝဂူ, နွေ, တယော-နာဝါ၊ ပေ၊ တယော, စသည်တည်း၊ [ဒီဃာ ၅ လုံးအစဉ် အတိုင်း ပုံစံထုတ်သည်၊] ဂရုကတော့-ဂရုမှ၊ အညော-တခြားအကွရာ ကို၊ လဟုကောတိ-လဟု ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-သိအပ်ကြ၏၊ (၆ဝ၃)။

(ဂ) သေသာ ဗျဉ္ဇနာ ။ ။အဋ္ဌ သရေ ထပေတွာ သေသာ - ကြွင်းကုန်သော၊ အဓုမတ္တာ-မတြာဝက်ရှိကုန်သော၊ ကကာရာဒယော- က အကွရာ အစရှိကုန်သော၊ နိဂ္ဂဟီတန္တာ - ကုန်သော၊ တေတ္တိံသ- ၃၃ လုံးသော၊ အက္ခရာ - တို့သည်၊ ဗျဉ္ဇနာနာမ ဟောန္တိ၊ ၎င်္ကြောင့်– “ ဝိသတိဒသေသု ဗာ ဒ္ဒိဿ တု ” ဌ် တုသဒ္ဒါ – တနည်း “ ယောသု ဒ္ဒိန္နံ ဒ္ဝေစ ”သုတ်ဌ် စသဒ္ဒါဖြင့် ဒ္ဒိကို ဒုပြု, ဝါပရောဖြင့် (အ)ကိုချေ, နာမ်ငဲ့, သို့သက်, ပြုပြု၍ “ဒုမို” ဟု ပြီး၏၊ [“ဒ္ဒိန္နံ သမူဟော ဒု”ကား ဒန္တ္ဓေဒန-ပဒါဝတ္ထိကန္တနည်း, “တသို့ ဒုမို”ကား ဒန္တသောဓန-ဝါကျာဝတ္ထိကန္တနည်း၊ ဆိုင်ရာ နည်းလေးဆယ်မှာ ရှု။]

သံယောဂ၊ ပေ၊ ဂရုသညော — “ သံယောဂဘူတေ အက္ခရေ ပရေ ” တို့ကား၊ ဒုမိုကို ထပ်၍ ဖွင့်သော သုတ္တာဝုတ္တိများတည်း၊ ဒတ္တာ စသည်ဌ် တွာသည် “ တန္ဒ့ဝ ” တွဲစပ်ထားသော အက္ခရာ ၂ လုံး အပေါင်းသံယုဂ်တည်း၊ ထိုသံယုဂ်နှောင်းလျှင် ဒ-ဟိ-ဘု” ကဲ့သို့သော ရဿ အက္ခရာ များကို “ ဂရု ” နာမည်ပေးသော သညာသုတ် ဟု (ရူပသိဒ္ဓိ အလို) မှတ်၊ ဤသုတ်အဆိုအရ တွာ ၏ ရှေ့၌ရှိသော “ ဒ-ဟိ-ဘု ” တို့ကို နဂိုရိုက ရဿ ဖြစ်သော်လည်း “ဒတ်-ဟိတ်-ဘုတ်” ဟု ဂရုသံ ထွက်အောင် ထက်ထက် မြက်မြက် ရွတ်ရမည်၊ ကမ္မဝါစာဝယ် သံဃဿဌ်ဃသ်, ပတ္တဌ်ဗ ပတ်, ကလ္လံဌ်ဗ ကလ်, စသည်တို့လည်း ဤနည်းပင်၊ [ဂရု ဟု ဆိုသောကြောင့် “ဖိန္ဒိပ်လိုက်သလို လေးလေး ပင်ပင် ရွတ်ရမည်, ဒီဃသံ ပေါက်အောင် ရှည်ရှည် မရွတ်ရ ”ဟု မှတ်။]

(၇) ဒီဃော၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော—နာဝါဝယ် ဝါဌ်ဗ အာ, နဒီဌ်ဗ ဤ, စသော ဒီဃ ၅ လုံးကို ဂရု ဟု ခေါ်၏၊ ဤ ဂရုများကိုကား ဒီဃသံ ပေါက်အောင် ရှည်ရှည် ရွတ်ရမည်၊ ဒဟ္ဓာ စသော သံယောဂါဒိ ဂရု, နာဝါ စသော ဒီဃ ဂရု ဟု ဂရု ၂ မျိုးသာ ဤဌ် ပြသော်လည်း ဆန်းကျမ်းဌ်ဓမ္မ နိဂ္ဂဟီတပရ ဂရု (ကံ ကိ ကုံ-တို့ဌ် အမှန်အတိုင်း ရေးလျှင် နိဂ္ဂဟီတ်တွေ့အထက်က မနေရ–နောက်က နေရသောကြောင့် နောက်ဌ် နိဂ္ဂ ဟိတ်ရှိသော ဂရု) ကိုလည်း ပြသေး၏၊ ထို ဂရု ၃ မျိုးမှ တပါးသော “အ-ဣ-ဥ” ရဿ များကိုဂုင်း ဒုမို ဂရု၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော သံယုဂ် မနှောင်းသော က ကိ ကု စသော ရဿများကိုဂုင်း လဟု ဟု မှတ်။ [ဇထွ ဩဇ္ဇော တို့ဌ် ဧဩ တို့သည့် ရဿကဲ့သို့ ရွှဲ ရသော်လည်း ဆန်း–ဂရု လဟုအခွဲတွင် ဂရုဌ် ပါဝင်ကြသည်၊] “ ဥဇုံ ဗျတ္တံ သုကတ္တံ ကရိဿာမိ ” ဟူသော ပဋိညာဉ်ဌ် “သုကတ္တံ” ဟု ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ရဿ ဒီဃနှင့် လဟု ဂရုတို့ သဘောတူသောကြောင့် “ဒုမို ဂရု, ဒီဃောစ” ၂ သုတ်ကို ဤနေရာ၌ပြသည်။

ဆိုအပ်ပြီးသော သရတို့မှ၊ အညေ-အစြားး အက္ခရာတို့သည်၊ သေသာ-သေသတို့ မည်၏၊ ဒေတေဟိ-၌ အက္ခရာတို့သည်၊ အထွော-အနက်ကို။ ဗျဥ္ဇိယတိ - ပြအပ်၏၊ ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အနက်ကို ပြတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဗျဥ္ဇနာ-တို့ မည်၏၊ တံယထာ ၊ ပေ၊ ဣတိ ဗျဥ္ဇနာ၊ ကကံးရာဒိသု - က အက္ခရာ အစရှိသည်ဘို့၌၊ အကာရော - အအက္ခံရာသည်၊ ဥစ္စာရဏထွော-ရွတ်ဆိုရခြင်း အကျိုးရှိ၏။ (၆)။

(၉) ဗျဥ္ဇနာဘိ-ဗျဥ္ဇနာပုဒ်သည်၊ ဝတ္တတေ-လိုက်၏။

ဝဂ္ဂါ ပဥ္စပဥ္စသော မန္တာ*။ ။ ဘေသံခေါ ဗျဥ္ဇနာနံ-ဘို့တွင်၊ ကကာရာဒယော မကာရန္တာ ပဥ္စဝိသတိ - ၂၅ လုံးသော၊ ဗျဥ္ဇနာ - တို့သည်၊ ပဥ္စ ပဥ္စ ဝိဘာဂေန - ၅ လုံး ၅ လုံး တရုအားဖြင့်၊ ဝဂ္ဂါနာမ ဟောန္တိ၊ တံယထာ ၊ပေ၊ ဣတိ ဝဂ္ဂါ၊ ပန-ဆက်ဉုးအံ့၊ တေ-ထို ဝဂ်တို့ သည်၊ ပဌမက္ခရဝဂေသန-ပဌမ အက္ခရာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-ပဌမ အက္ခရာနှင့် စပ်သဖြင့်၊ ကဝဂ္ဂ စဝဂ္ဂါဒြိ ဝေါဟာရံ - ကဂဂ် စဝဂ် အစရှိသော ဝေါဟာရသို့၊

(၈) ဝုတ္တေဟိ သေသာ ဗျဥ္ဇနာ— "ဝုတ္တေဟိ" သည် သေသာ၏ အပါဒါန်ကို ပြသော စကားတည်း၊ "ဗျဥ္ဇိယတိ အတ္ထော ဧတေဟိ" ကား ဗျဥ္ဇနာပုဒ်၏ ပဒဝိဂ္ဂဟ သံဝဏ္ဏနာတည်း၊ ထို ဝိဂ္ဂြိဟ်၌ ဧတံဟိသည် အဝုတ္တကတ္တား , အတ္ထောကား ဝုတ္တကတည်း၊ "ဗျဥ္ဇနာ" ဟု ကိတ်ပြီးသည့် အခါ ပြုအပ်သော ကံ အနက် မရ , ပြုတတ်သော ကတ္တားအနက်ကို ရသောကြောင့် "ဗျဥ္ဇနာ" ကို အဝုတ္တကတ္တုသာဓန (အဝုတ္တကတ္တား အနက်ကို ရသော သာဓန)ဟု ခေါ်သည်၊ "အတ္ထံ အနက်ကို၊ဗျဥ္ဇယန္တိ-ထင်ရှားပြတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဗျဥ္ဇနာ" ဟု ဝုတ္တကတ္တုသာဓနလည်း ပြုနိုင်သည်သာ။ [အနက်ကို ထင်ရှားပြပုံကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ၌ ဆိုထားသည်။]

ကကာရာဒိသု ၊ ပေ ၊ ဥစ္စာရဏထွော — ဗျည်းတို့သည် တမကြာ၏ ထက်ဝက်မျှ ရွတ်ရုံကာလ ရှိသောကြောင့် သူ့ချည်း သက်သက် အသံပြိုသွာ ရွာ်ဆို၍ မဖြစ်နိုင်၊ အ အာ ဣ ဤ စသော သရတို့နှင့် တွဲရမှ " က ကာ ကိ ကီ " စသည်ဖြင့် အသံပြိုသွာ ရွတ်ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် " က ခ ဂ ဃ င " စသည်ဖြင့် ဗျည်း ၃၃ လုံးကို သရုပ် ပြရာ၌ က စသည့်ဝယ် အသရလည်း ပါနေ၏၊ ထိုအသရသည် ဗျည်း၏ အစိတ်အပိုင်း မဟုတ်, ရွတ်ဖြစ်ခြင်းငှါ အပိုထည့်အပ်သော အက္ခရာဖြစ်သည် – ဟူလို၊ တချို့ကား " ဥစ္စာရဏ ထွော – ရွာ်လွှယ်ခြင်း အကျိုးရှိ၏ " ဟု အနက် အဓိပ္ပါယ် ပြောကြ၏၊ " သုခုစ္စာရဏာ" စေါ်သော ရွာ်လွယ်ခြင်းမျိုး မဟုတ်သောကြောင့် ထို အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို ဆင်ခြင်။

(၉) တေ ပန၊ပေ၊ဝဂ္ဂါတိ သမူဟော—နာမည်သည် အာဒိလဒ္ဓနာမ (အစ၌ တည်သော တစုံတခုဖြင့် ရအပ်သော နာမည်), သဒ္ဒလဒ္ဓနာမ (အားလုံး အတွက် ရအပ်သော နာမည်), စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုးရှိ၏၊ ဤ၌ ကဝဂ် စဝဂ် စသော နာမည်သည်

ဂတာ- ရောက်ကုန်ဏ်၊ ဝဂ္ဂါဘိ-ဝဂ္ဂါဟူသည်၊ သမူဟာ-အုပေါင်း တည်း၊ တဏ္ဍ-ထိုသုတ်၌၊ ပဒ္ဓ ပဒ္ဓ ဝိဘာဂေန-၅လုံး ၅လုံးတစုအားဖြင့်၊ ဇာဘိ ဝါ-အနက်ကြောင့်ဂုင်း၊ ဒေတသံ- ဤ ဗျည်းတို့ဏ်၊ ပဒ္ဓ ပဒ္ဓ - ၅ လုံး ၅ လုံးတို့သည်၊ အတ္ထိ-ရှိကုန်ဏ်၊ ဇာဘိ ဂါ - ဤ အနက်ကြောင့်ဂုင်း၊ ပဒ္ဓ ပဒ္ဓသော - ပဒ္ဓ ပဒ္ဓသော မည်ဏ်၊ ယေသံ - အကြင် ဗျည်းတို့ဇ်၏၊ မော-မဟူသော၊ အန္တော-အဆုံးသည်၊ အတ္ထိ ဇာတိ တေ မန္တာ၊ (၇)။

(၁၀) အံ့ ဇာတိ နိဂ္ဂဟိတံ ။ ။ [ဒေကာရော ဥစ္စာရဏ်ဆော (အနက်ပေးခဲ့ပြီ၊) ဇာတိ သဒ္ဒါပန-ဇာတိ သဒ္ဒါသည်ကား၊ အနန္တရဝုတ္တ နိဒဿနတ္ထော-အဏ်၏ အခြားမဲ့ဒွဲ့ ဆိုအပ်သော ဗိန္ဒုပျောက်ကို ညွှန်ပြခြင်း အနက်ရှိဏ်၊] အံ ဇာတိ- အံဟူ၍၊ အကာရတော-မှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ ဝုတ္တံ-

တဝဂ် တဝဂ်တွင် အဓဆုံး အက္ခရာနှင့် စပ်၍ ရအပ်သော အာဒိသဒ္ဒ နာမည်တည်း-ဟု သိစေလိုခြင်း "တေ ပန၊ ပေ၊ ဂတာ" ဟု မိန့်သည်၊ ဝဂ္ဂါ ပဒ္ဓ ပဒ္ဓသော စသောသုတ်၌ ဝဂ္ဂ သဒ္ဒါသည် အဘယ် အနက်ကို ဟောပါသနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "ဝဂ္ဂါဘိ" သမူဟော" ဟု မိန့်ရပြန်သည်၊ ထို အဖွင့်အရ ဝဂ္ဂသဒ္ဒါသည် " အပေါင်း " အနက်ကို ဟောသော အနိပ္ဖန္န ပါဋိပဒိက ပုဒ်တည်း- ဟု မှတ်၊ က စသည်ကို ၅ လုံးစီ ပေါင်းစု၍ တဝဂ်စီ ပြုရခြင်းမှာလည်း ဌာန်တူမှုကို အခြေကြောင်းပြု၍ ပြုရခြင်းတည်း၊ မှန်၏-"က ခ ဂ ဃ င"တို့သည် ကဏ္ဌဌာန်၌ ဖြစ်ချင်းတူကြ၏၊ ထို့ကြောင့် တစုပြု၍"ကဝဂ်"ဟု ခေါ်၏၊ စဝဂ်စသည် ခေါ်ရာ၌လည်း နည်းတူ၊ ယ ရ လ - စသည်တို့ကား ထိုကဲ့သို့ ဌာန်ချင်းမတူကြ၍ စုမရသောကြောင့် "အဝဂ်=အစု မဟုတ်သော အက္ခရာများ"ဟု ခေါ်သည်။

တတ္ထ ပဒ္ဓ၊ ပေ၊ မန္တာ—တို့ကား ပဒ္ဓ ပဒ္ဓသောနှင့် မန္တာတို့၏ ပဒဝိဂ္ဂဟသံဝဏ္ဏနာ တည်း၊ " ပဒ္ဓ ပဒ္ဓဝိဘာဂေန " ဖြင့် ဝိဘာဂေစသော သုတ်၌ စ သဒ္ဒါဖြင့် ဝိဘာဂအနက်၌ "သော"ပစ္စည်းသက်၍ ထို့နောက် နာဝိဘတ်ကြသည်-ဟု ပြ၏၊ " ဝိဘာဂ အနက် " ဟူသည် ဝေဘန်အပ် (တခုစီ ခွဲအပ်သော) အစု-ဟူသော အနက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပဒ္ဓ ပဒ္ဓသော-၅ လုံးတစု ၅ လုံး တစုအားဖြင့်"ဟု အနက်ပေး၊ "ပဒ္ဓ ပဒ္ဓ ဇတေသမတ္ထိ" ဖြင့် အသတ္ထိအနက်၌ "တဒသတ္ထိတိ ဝိစ" သုတ်ဝယ် စသဒ္ဒါဖြင့် သော ပစ္စည်းသက်, ထို့နောက် ယောဝိဘတ် ကြသည်-ဟု ပြသည်၊ ထို့ကြောင့် " ပဒ္ဓ ပဒ္ဓသော-၅ လုံး ၅ လုံးစီ ရှိကုန်သော၊ မန္တာ ဗျဥ္ဇနာ ဝဂ္ဂါ"ဟု တနည်း အနက်ပေးနိုင်သည်၊ [ဤနေရာ၌ "သော " ပစ္စည်းဟု ဆိုထားသော်လည်း အသတ္ထိ အနက်၌ " သော " ပစ္စည်း မဟုတ်ကြောင်းကို ထို သုတ်၌ ဖွင့်ပြအံ့။]

(၁၀) အကာရော၊ ပေ၊ နိဒဿနတ္ထော—အံ၌ ပါသော (အ) အက္ခရာသည် က ခ စသည်၌ ပါသော (အ) ကဲ့သို့ ရွတ်ဆို၍ဖြစ်ခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကား (အ) အက္ခရာမဘက် ဗိန္ဒုပျောက် သက်သက်သာတည်း၊ " အံ ဇာတိ"ဟု ဆိုအပ်သော ဇာတိ

ဆိုအပ်သော၊ ယံဗိန္ဒု-အကြင်ဗိန္ဒုသည်၊ (အတ္ထိ-ရှိ၏၊) တံ-ထိုဗိန္ဒုသည်၊ နိဂ္ဂဟိတံနာမ ဟောတိ၊ ရဿ သရံ - ရဿ သရကို၊ နိသယ - မှီ၍၊ ဂယ္ဟတိ - ရွတ်ဆိုအပ်၏၊ ဣတိဝါ - ထို့ကြောင့်ဂုဏ်း၊ ကာရဏံ - ဌာန် ကရိဏ်းကို၊ နိဂ္ဂဟေတွာ-နှိပ်၍၊ ဂယ္ဟာတိ ဣတိဝါ နိဂ္ဂဟိတံ-မည်၏။

သဒ္ဒါကလည်း အ သရ၏ နောက်၌ရှိသော ထိုဗိန္ဒုပျောက်.ကိုပင် ညွှန်ပြသည်၊ ခဲ့ဥုံးအံ့-ဣတ် မပါဘဲ "အံ နိဂ္ဂဟိတံ"ဟုသာ သုတ်တည်လျှင် အံ-အံသည်၊ နိဂ္ဂဟိတံ-နိဂ္ဂဟိတ် မည်၏"ဟု သုတ်နက်ပေး၍"အံ တံခုလုံး အ သရရော ဗိန္ဒုပျောက်ပါ)နိဂ္ဂဟိတ်မည်၏" ဟု အဓိပ္ပါယ်ယူရာ၏၊ ဣတိသဒ္ဒါထည့်၍ "အံ ဣတိ နိဂ္ဂဟိတံ"ဟု သုတ်တည်ရာ၌ကား ဣတိသဒ္ဒါသည် ညွှန်ပြခြင်း နိဒဿနအနက် ရှိသောကြောင့် အသရ၏နောံ-မိမိ ဟူသော ဣဘိ၏ ရှေ့နား၌ ကပ်လျက်ရှိသော ဗိန္ဒုပျောက်ကိုသာ လက်ညှိုးဖြင့် ထောက်ပြသကဲ့သို့ ဣတိသဒ္ဒါက "ဤဗိန္ဒုပျောက် " ဟု ညွှန်ပြလေသည်။

[ဆောင်] အံ နိဂ္ဂဟိတံသာ, မဆိုပါဘိ, ထည့်သည့်အချက်, ဣတိတွက်ကား, မဘက်အသရ, ဗိန္ဒုမျှ, ညွှန်ပြ-ကျိုးရှိသည်။

ရဿသရံ၊ ပေ၊ နိဂ္ဂဟိတံ — ကား ပဒဝိဂ္ဂဟသံဝဏ္ဏနာတည်း၊ [နိဂ္ဂဟိတံ၌ နိပုဗ္ဗ ဂဟဓာတ်, တပစ္စည်း, ဣအာဂုံပင် ဖြစ်သော်လည်း သဂ္ဂဘ၌ ဤဒီဃနှင့် ရှိသောကြောင့် ဒီဃပြု။] ပဌမဝိဂ္ဂဟဉ္စ နိကို"နိသယ"ဟု ဖွင့်၍ ဂဟိတံကို "ဂယ္ဟာတိ"ဟု ဖွင့်၏၊ ဤ၌ ဂဟဓာတ်သည် "ယူခြင်း" အနက်ကို ဟော၏၊ "ယူခြင်း" ဟူသည်လည်း လက်ဖြင့် ယူခြင်းမဟုတ်, နှုတ်ဖြင့် ယူခြင်းဖြစ်ရကား "ရွတ်ဆိုအပ်"ဟု အဓိပ္ပါယ်နက် ပေးရသည်၊ တနည်း — "ဓာတူနံ အဓနကတ္ထတ္တာ" ပရိဘာသာအရ ဂဟဓာတ်သည်ငင် ဥစ္စာရဏ (ရွှဘ်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏ ဟု ကြံ၊ "အံ ဣံ ဉံ" ဟု ရဿသရကို မှီရမှ ရွတ်ဆို၍ ဖြစ်သောကြောင့် "ရဿ သရံ နိသာယ"ဟု မိန့်သည်၊ ဒုတိယ ဝိဂ္ဂဟဝ်္ခ နိကို "နိဂ္ဂဟေတွာ"ဟု ဖွင့်၏၊ ကရဏံအရလည်း ကရိဏ်းချည်းမယူဘဲ ဌာန်ရော ကရိဏ်းပါ ယူရမည်၊ ["ကရဏာနိတိ-ကတ္ထာဒိနိ"-ပရိဝါ, ကမ္မဝဂ်, တေရသကဏ်။] ဌာန် ကရိဏ်းကို နှိပ်ခြင်း" ဟူရာ၌လည်း သစ်ကိုင်းပေါ် နားခနသော ငှက်သည် အထက်သို့ ပုံတက်လိုက်သည့်အခါ သစ်ကိုင်းကို ဖိနှိပ်သလို ဖြစ်သွားသကဲ့သို့, ထို့အတူ နိဂ္ဂဟိတ်သံသည့် အထက် နှာခေါင်းပေါက်သို့ ဆန်တက်ရမည့် ဖြစ်သောကြောင့် "ကံ-စံ-ဋံ-တံ-ပံ-" စသည်ဖြင့် ရွက်ဆိုလိုက်သည့်အခါ က စ ဋ တ ပ တို့၏ ဌာန်ကရိဏ်းကို ဖိနှိပ်ထားခဲ့သလို ဖြစ်သည်-ဟု ဆိုလိုသည်။

တနည်းကြံဘွယ်။ ။ပရိဝါကမ္မဝဂ္ဂဌကဆာဋ္ဌ နိဂ္ဂဟဟဘွာကို "အဒိဿဒ္ဓဟဘွာ-ဌာန်ကရိဏ်းတို့ကို မလွှတ်လိုက်မူ၍"ဟု ထပ်၍ဒွင့်ခသောကြောင့် "ကရဏံ-ဌာန် ကရိဏ်းကို၊ နိဂ္ဂဟေတွာ-မလွှတ်လိုက်ဘဲ မြဲစွာယူ၍" ဟု တနည်းကြံသင့်၏၊ အဓိပ္ပါယ်ကား— နိဂ္ဂဟိတ်သံနှင့် ဝိမုတ်သံသည် ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်၏၊ "ဝိမုတ္တ" ဟူသော သဒ္ဒါသွား အလိုက် ဝိမုတ်အကွာရာကို ရွတ်သည့်အခါ ဌာန် ကရိဏ်းများကို ဟာလာ

ကရဏ်-ကို၊ နိဂ္ဂဟေတွာန-၍၊ အဝိဝဋေန-မဖွင့်အပ်သော၊ မုခေန-ခံတွင်းဖြင့်၊ ယံ - အကြင် ဗိန္ဒုကို၊ ဝုစ္စတေ - ရွတ်ဆိုအပ်၏၊ သရာနုဂံ-ရဿ သရသို့ အစဉ်လိုက်သော၊ တံဗိန္ဒု-ကို၊ နိဂ္ဂဟီဘန္တိ - နိဂ္ဂဟိတ်ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်၏၊ (၈)။

ဟင်းလင်း ရှင်းရှင်းလွှာလွှာ လွှတ်၍ ရွတ်ဆိုရ၏၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကိုကား ထိုကဲ့သို့ ဂျာန်နှင့် ကရိဏ်းကို မလွှတ်လိုက်ဘဲ မြစွာ ယူသားမှသာ နိဂ္ဂဟိတ်၏ နာသိကာဌာန် နှာခေါင်းသံ ပြီသ၏၊ ဒွံကို ရွတ်ရာ၌ ဒန္တဌာနနှင့် ကရိဏ်းကို လွှတ်ပစ်လိုက်သည့်အခါ ပါးစပ်ပေါက်မှ လေသံ ထွက်သဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်သံပျက်၍ ဝဲမှာသံ ဖြစ်နေလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် အဝိဿ ဇွေတွာ ဟူသော အဖွင့်အရ ပြခဲ့သောအဓိပ္ပါယ်နှင့် ညီမျှအောင် "နိဂ္ဂဟေတွာ-မြစွာ ယူ၍" ဟု တနည်းကြံသင့်သည်။

ကရဏံ နိဂ္ဂဟေတွာန၊ ပေ သရာနုဂံ—ဤဂါထာကား ဒုတိယ ဝိဂ္ဂဟ၏ သာဓက (သက်သေခံ) ဂါထာတည်း၊ ဤဂါထာ၌ "အဝိဝဋေန မုခေန" ဖြင့် ဝိမုတ်ဖြစ်မည်ကို ကာကွယ်သည်၊ ခံတွင်းကို ဖွင့်ဟထားလျှင် ခံတွင်းမှ လေသံထွက်၍ ဝိမုတ် ဖြစ်လိမ့်မည်၊ သို့ဖြစ်၍ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ရွတ်သည့်အခါ မဖွင့်အပ်သော ခံတွင်းဖြင့် ရွတ်ရမည်-ဟူလို၊ "ဝုစ္စတေ" ကား ဂယှတ်၏အနက်ဖွင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့်လည်း "ဂယှတိ-ရွတ်ဆိုအပ်၏" ဟု ပေးရသည်၊ ကြွင်းသုဒ္ဓမျာ်း၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ ဒုတိယဝိဂ္ဂဟ၏ အဓိပ္ပါယ် အတိုင်းပင်၊ သရာနုဂံအရ "အံ ဇုံ ဥံ" ဟု ရဿ သရနောက်သို့ လိုက်ပုံ (ရဿ သရနောံသို့ လိုက်ရမှ အသံ ပြီသပုံ) ကို သိပါ။

မှတ်ချက်။ ။ "အဝိဝဋေန မုခေန" ၌ မုခသဒ္ဒါသည် သြဋ္ဌ၏ အနက်ဖြစ်သော နှုတ်ခမ်းကို မဟော၊ အစာဝင်ရာ "ခံတွင်း" ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ထိုခံတွင်းကို ဖွင့်ထားလျှင် နှာခေါင်းသို့ လေ မသွားနိုင်၊ ထို့ကြောင့် နှာခေါင်းသို့ လေ သွားအောင် ခံတွင်းကို ပိတ်၍ ရွတ်ရမည်-ဟု ဆိုလိုသည်၊ မုခ အရ နှုတ်ခမ်းပေါက်ကို ယူပြီးလျှင် "နိဂ္ဂဟီတန္တ ရွတ်ရာ၌ နှုတ်ခမ်းကို ပိတ်၍ ရွတ်ရမည်" ဟူသော ဝါဒသည် ခါးခတောင်းကြိုက် တခြား တင်ဘခြားကဲ့သို့ သဒ္ဒါနေက တခြား အနက်အဓိပ္ပါယ်လည်း တခြားပင်၊ အချုပ်မှာ - "နိဂ္ဂဟီတန္တ ရွတ်ရာ၌ နှုတ်ခမ်းပေါက် ပိတ်-မပိတ်မှာ လိုရင်း မဟုတ်, နှာခေါင်းသို့ လေထွက်အောင် ရွတ်နိုင်ခြင်းသာ လိုရင်းဖြစ်သည်" ဟု မှတ်။

ဗျဥ္ဇနဗုဒ္ဓိ ဆယ်ပါး။ ။ "အတ္ထံ ဗျဥ္ဇယန္တိ" အရ အနက်ကို ထင်ရှားပြတတ် (သိစေတတ်) သောကြောင့် သရ-ဗျည်း-ပုဒ်တို့ကို "ဗျဥ္ဇန" ဟု ခေါ်ရသေး၏၊ ထို အက္ခရာပုဒ် ပါဠိ တို့ကို ရွတ်ဆိုကြောင်း စိတ်ကို "ဗျဥ္ဇနဗုဒ္ဓိ" ဟု ခေါ်၏၊ [သဒ္ဒါကျမ်း၌ "ဗုဒ္ဓိ" ဟု တွေ့လျှင် ဥ ဏ် ကိုချည်း မယူရ၊ တချို့အရာ၌ စိတ်ကို ယူရသည်။] ထို ဗျဥ္ဇန တို့ကို ရွတ်ဆိုကြောင်း စိတ်က ဆယ်မျိုး ပြားသောကြောင့် ရွတ်ဆိုအပ်သော ဗျဥ္ဇန လည်း ၁၀ မျိုးပင် ရှိသည်၊ ဗျဥ္ဇန ၁၀ မျိုးကား—

သိထိလံ ဓနိတဉ္စ ဒီဃ ရဿံ, ဂရုကံ လ ဟုကဉ္စေဝ နိဂ္ဂဟီတံ၊
သမ္မန္ဓ ဝဝတ္ထိတံ ဝိမုတ္တံ, ဒသဓာ ဗျဥ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ ပဘေဒဒါ။

(၁၁) ဇာဓ - ဤ ကစ္စည်းကျမ်းဌ်၊ အဝတ္တာနံ- မဆိုအပ်ကုန်သော၊ စ၀ါ-နာမည် မမှည့်အပ်ကုန်သော၊ ပရိသမညာနံဝိ- တပါးသော သက္ကတကျမ်းဌ အမည်တို့ကိုလည်း၊ ပယောဇနေ - အကျိုးသည်၊ သတ်-သော်၊ ဂဟာဏတ္ထံ-ယူခြင်းအကျိုးငှါ၊ ပရိဘာသံ- ပရိဘာသာသုတ်ကို၊ အာဟာ-ဆိုပြီ၊ (၉)။

သိထိလံ - လျော့လျော့ ရွတ်အပ်သော သဒ္ဒါ၊ ဓနိတ - တင်းတင်းမာမာ ရွတ်အပ်သော သဒ္ဒါ၊ ဒီဃ - ဒီဃ သဒ္ဒါ၊ ရဿံ-ရဿ သဒ္ဒါ၊ ဂရုကံ-လေးလေး ရွတ်အပ်သော သဒ္ဒါ၊ လဟုကဥ္စေဝ - ပေါ့ပေါ့ ရွတ်အပ်သော သဒ္ဒါ၊ နိဂ္ဂဟီတံ - နိဂ္ဂဟိတ်၊ သမ္မဉ္ဇ - ("တုက္ခဿ" ကဲ့သို့) ပုဒ်စပ်၍ ရွတ်အပ်သော သဒ္ဒါ၊ ဝဇ္ဇိတံ - (တုက္ခိ+အဿ" ကဲ့သို့)ပုဒ်ဖြတ်၍ ရွတ်အပ်သော သဒ္ဒါ၊ ဝိမုတ္တံ-ခံတွင်းကို မငိတ်ဘဲလွှတ်၍ ရွတ်အပ်သော သဒ္ဒါ၊ ဇာတိ-ဤသို့၊ ဒသဓော-ဆယ်ပါး အပြားအားဖြင့်၊ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ-အက္ခရာကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်၏၊ ပဘေဒေါ-အပြားသည်၊ ဟောတိ-၏။

ထိုတွင် သိထိလ ဓနိတတို့သည် နောက်၌ လာကုန်လတ္တံ့၊ ဒီဃ ရဿ ဂရု လဟုတို့ကို ပြုခဲ့ပြီ၊ ခံတွင်းကို ဖွင့်ဟ၍ ရွတ်ရသော (ချုပ်တည်း ပိတ်ဆို့ မထားဘဲ လွတ် လွတ် ကျွတ်ကျွတ် လွှတ်၍ ရွတ်ဆိုအပ်သော)အာ-ကာ စသည်သည် ဝိမုတ္တာမည်၏၊ သိထိလနှင့် ဓနိတ , ဒီဃနှင့် ရဿ , ဂရုနှင့် လဟု, သမ္မဉ္ဇနှင့် ဝဇ္ဇိတ, နိဂ္ဂဟိတ်နှင့် ဝိမုတ္တာတို့သည် အချင်းချင်း အပြန် အလှန် " နှင့်မဟုတ်, ငါ " ဆိုသလို ဆန့်ကျင်ဘက် မျှားတည်း၊ ထို့ကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်၏ ပြောင်းပြန် ဖြစ်သော ဝိမုတ် အက္ခရာကို" သုဏာတု မေတိ ဝိဝဋ္ဋနမုခေန ဝတ္တဗ္ဗေ (ဏာ ဟု ဖွင့်အပ်သော ခံတွင်းဖြင့် ရွတ်ဆိုသင့်ရာ၌) သုဏန္တု မေတိဝါ (ဏန်ဟု ၎င်း) သော ဥတ္တိတိ ဝတ္တဗ္ဗေ သေံ ဥတ္တိတဝါ အဝိဝဋ္ဋေန မုခေန အနုနာသိကံ ဂ.တ္ဘာ ငစနံ ဝိဒုတ္တဿ နိဂ္ဂဟိတဝစနံနာမ" - ဟု ပရိဝါ-ဂမ္ဘီဝဉ္ဇကထာ ဖွင့်သည်။

အချို့ကား-ဝိဝဋ္ဋပယတ်နှင့်ဆင်သော သရ ၇လုံးနှင့် သ-ဟ တို့ကို ဝိမုတ်အက္ခရာ ဟုဆိုကြ၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် " ဏံ, ဉံ, သံ, ဟံ" ဟု ရွတ်ရာ၌ (ပိန္ဒုအတွက် နိဂ္ဂဟိတ်သံ, ဇာ စသည်တို့အတွက် ဝိမုတ်သံ ဖြစ်အောင်) တပြိုင်နက် ရွတ်ရတော့မည် ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း နိဂ္ဂဟိတ်နှင့် ဝိမုတ်တို့လည်း အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ဘက်အဖြစ်ဖြင့် အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပြသော ကြောင့်၎င်း ထို စကားကို စဉ်းစားကြပါလေ၊ သဒ္ဒနီတိဝယ် " ကုသလာ ဓမ္မာ" စသည်ကို ဝိမုတ္တာပုံစံ ထုတ်ဖြာရာ၌လည်း "ဓမ်" ကို လို၍ ထုတ်ပြခြင်း မဟုတ်, လာ-မာ တို့ကို လို၍ ထုတ်ပြခြင်း ဟု မှတ်၊ ဤဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိ ဆယ်ပါးသည် သရဏကုံနှင့် ဂမ္ဘီဝါစာဝယ် များစွာ အသုံးဝင်၏၊ ဂရုပြု၍ လေ့လာကြပါကုန်။

(၁၁) ဇာဓ အဝတ္တာနံ၊ ပေ၊ မာဟ— [ကစ္စည်းကျမ်းကို မှီ၍ ဆိုရသောကြောင့် "ဇာဓ" အရ ရူပသိဒ္ဓိကို စွဲဘဲ"ကစ္စည်းကျမ်းဌ်"ဟု စွဲသည်၊] ကစ္စည်းကျမ်းဌ် တိုက်ရိုက် နာမည်မှည့် ထေားသော်လည်း သက္ကတကျမ်းလာ ထို နာမည်တို့ကိုလည်း ကစ္စည်းကျမ်းဌ် အကျိုးများမည် ဖြစ်လျှင် ယူနိုင်ဘို့ရာ "ပရိသမညာ ပယောဂေ" ဟူသော ဤပရိ

ပရသမညာ ပယောဂေ။ ။ပရသ္မိ-တပါးသော၊ သက္ကတဂေ့ဆို-သက္ကတကျမ်းဒ္ဓ၊ ဝါ - တနည်း၊ ပရေသံ - တပါးကုန်သော၊ ဝေယျာကရဏာနံ - ဗျာကရဏ်း ဆရာတို့၏၊ ဃောသာ ဃောသ လောပ သဝဏ္ဏာ သံယောဂ လိင်္ဂါဒိကာ - ဃောသ, အဃောသ, လောပ, သဝဏ္ဏာ, သံယုဂ်, လိန် အစရှိကုန်သော၊ ယာ သမညာ-အကြင် အမည် တို့သည်၊ (သန္တိ-ရှိကုန်၏၊) တာစ-ထို အမည်တို့ကိုလည်း၊ ပယောဂေ-သုံးစွဲသင့်သည်၊ သတိ - ရှိသော်၊ ဇ္ဈေဒါ - ဤ ကစ္စည်းကျမ်းဒ္ဓလည်း၊ ယုဇ္ဈန္တေ-သုံးစွဲအပ်ကုန်၏။

ဘာသာ သုတ်ကို အရှင် ကစ္စည်းဆရာ မိန့်တော်မူသည်၊ ဤ ပရိဘာသာ သုတ်သည် နာမည်ကို သိစေသော (သညုဂ်) ပရိဘာသာသုတ်တည်း၊ သည်ဂ် ပရိဘာသာသုတ် ဖြစ်သောကြောင့် " ပရသမညာပယောဂေ " သုတ်ဖြင့် "က" ကို ဃောသ အမည်မှည့်, ပုရိသကို လိန် အမည်မှည့် စသည်ဖြင့် ယခုကာလဒ္ဓ (ဝိဘတ်သွယ် စသည်မှာ) နာမည် မှည့်ကြ၏၊ သို့သော် ဤသုတ်၏ ဆိုလိုရင်းမှာ နာမည် မှည့်ဘို့ကို ဆိုလိုသည် မဟုတ်၊ ဤ ပရိဘာသာသုတ်၏ အမိန့်အရ ဃောသ အဃောသ လိင်္ဂစသည်ကို (နာမည် မမှည့်တော့ဘဲ) သက္ကတမှာ နာမည် မှည့်ပြီးသား၊ အတိုင်း ဤ ကစ္စည်းကျမ်းဒ္ဓ သုံးစွဲနိုင်ပါသည် – ဟုသာ ဆိုလိုသည်၊ ပရိဘာသာ ခေါ်ရပုံကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ နယေ ပရံ ယုတ္တေသုတ်မှာ ရှု။

ယာစပန ၊ပေ၊ လိင်္ဂဒိကာ—"ပရသ္မိ သက္ကတဂန္တေ"ပါဠိဖြင့် "ပရသ္မိ+သမညာ, ပရသမညာ"ဟု (သတ္တမီတပ္ပုရိသ) ဝိဂြိုဟ်ပြုစေလို၍ "ပရ အရလည်း သက္ကတကျမ်းကို စွဲပါ"ဟု သိစေသည်၊ ဤနည်းအလို "ပရသမညာ-ကစ္စည်းကျမ်းမှ တပါးသော သက္ကတကျမ်းဒ္ဓ အမည်တို့ကို" ဟု ဆို၍ ပရ၏ အပါဒါန်ကို ကစ္စည်းကျမ်း ခံပါ၊ " ပရေသံ ဝါ ဝေယျာကရဏာနံ သမညာ"ဖြင့် " ပရေသံ+သမညာ "ဟူသော ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ ဝိဂြိုဟ်ကိုဂင်း, ပရ အရ ဗျာကရဏ်း ကျမ်းဆရာများကိုဂင်း ယူစေလိုသည်၊ ဤ အလို – ပရသမညာ – ကစ္စည်းကျမ်းဆရာမှ တပါး သက္ကတ ဗျာကရဏ်း ဆရာတို့၏ အမည်တို့ကို" ဟု အနက်ပေး၍ ပရ၏ အပါဒါန်ကို ကစ္စည်းကျမ်းဆရာ ခံပါ၊ "ဃောသာ ဃောသ၊ပေ၊ လိင်္ဂါဒိကာ"ကား ကစ္စည်းကျမ်းဒ္ဓ အသုံးဝင်သော သက္ကတ နာမည်များတည်း။

တာ ဇ္ဈေဒါ ယုဇ္ဈန္တေ — ထို နာမည်များကို ဤ ကစ္စည်းကျမ်းဒ္ဓ သုံးစွဲခွင့် ကြုံလျှင် သုံးစွဲနိုင်သည် – ဟူလို၊ ဃောသ အဃောသ အမည်ကို ဝဂ္ဂေ ဃောသာ ဃောသာနံ သုတ်ဒ္ဓ လောပ အမည်ကို သရာ သရေ လောပံ သုတ်ဒ္ဓ, သဝဏ္ဏာ အမည် (အသဝဏ္ဏာ အမည်) ကို ကွစာ သဝဏ္ဏာ လုတ္တေ သုတ်ဒ္ဓ. သံယောဂ အမည် (ဝိသညောဂ အမည်)ကို ဗျဉ္ဇနေနာစ ဝိသညောဂေါသုတ်ဒ္ဓ, လိင်္ဂအမည်ကို လိင်္ဂဒ္ဓနိပစ္စကေ သုတ်ဒ္ဓ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ထိုဆိုအမည်များကို ထိုထိုသုတ်ဒ္ဓ သုံးစွဲခွင့်ရှိသည်။ [သက္ကတသုတ်များကို ကစ္စည်းဋီကာ ပရသမညာအဖွင့်ဒ္ဓ ပြထား၏၊ ထို သုတ်များဒ္ဓ အသဝဏ္ဏာ-ဝိသညောဂ နာမည်မှည့်သုတ်

ပရသို့ံ - တပါးသော ဗျာကရဏ်းကျမ်း၌၊ ဝါ-တနည်း၊ ပရေသံ-တပါးသော ဗျာကရဏ်း ဆရာတို့၏၊ သမညာ - အမည်တို့သည်၊ ပရသမညာ - ပရသမညာတို့ မည်၏၊ ဝေယျာကရဏော - ဗျာကရဏ်းကျမ်း၌၊ သမညာ-အမည်ဘို့တည်း၊ ဝါ-တနည်း၊ (လိုက်ပေး) ဝေယျာကရဏံ-ဗျာကရဏ်းကျမ်းကို၊ အဓိတာနံ-ရွတ်ဆိုကုန်သော ဆရာတို့၏၊ သမညာ-တို့တည်း၊ ပကိအာထွော-ဤကားအာနက်၊ ပယုဇ္ဇနံ- သုံးစွဲခြင်း၊ ပယောဂေါ-သုံးစွဲခြင်း၊ ဝိနိယောဂေါ-ယှဉ်စပ်ခြင်း၊ ဝါ - သုံးစွဲခြင်း။

တတ္ထ - ထို ဃောသ ခံအဃောသ စသည်တို့တွင်၊ ဝဂ္ဂါနံ - ဝဂ်တို့၏၊ ပဌမ ဒုတိယာ-ပဌမ ဒုတိယ အက္ခရာတို့သည်ဌင်း၊ သကာရော စ - သ အက္ခရာသည်ဌင်း၊ အဃောသာ-အဃောသတို့မည်၏၊ ဝဂ္ဂါနံ-ဝဂ်တို့၏၊ တတိယ စတုတ္ထ ပဉ္စမာ-တို့ဌင်း၊ ယရလဝဟဠာစ-ယရ ပေါင်းတို့ဌင်း၊ သကာတိ-သို့၊ ဧကဝိသတိ- ၂၁လုံးသည်၊ ဃောသာနာမ-တို့မည်၏၊ ဇ္ဈေစ-ဤ ဃောသ အဃောသ တို့တွင်လည်း၊ ဝဂ္ဂ ဒုတိယ စတုတ္ထာ - ဝဂ်၏

မပါ၊ သဝဏ္ဏာ သံယောဂမ္မည် သုတ်သာ ပါ၏၊ ဆို့ကြောင့်“လောပ သဝဏ္ဏာ သံယောဂ လိင်္ဂါဒိကာ”ဟု ပံရသမညာ အတွင်း၌ အသဝဏ္ဏာနှင့် ဝိသညောဂ အမည်ကို မထည့်ဘဲ ထားသည်၊ သဝဏ္ဏာ သံယောဂ့မဟုတ်လျှင် အသဝဏ္ဏာ ဝိသညောဂ ဟု သို့သာရကား သဏ္ဌာတ၌လည်း အထူးနာမည် မမှည့်တော့ ဟု မှတ်။]

ပရသို့ံ၊ ပေ၊ တျဇ္ဈော၊ ပေ၊ ဝိနိယောဂေါ — ပရသို့ံ စသည်ကား ပဒဝိဂ္ဂဟ သံးဏ္ဌာနာတည်း၊ “ ပရသို့ံ+သမညာ, ပရသမညာ ” ဟုဌင်း “ ပရေသံ+သမညာ, ပရသမညာ” ဟုဌင်း ဝိဂြိဟ်ပြုစေလိုသည်၊ ပရသို့ံအရ ကစ္စည်းကျမ်းမှတပါး သဏ္ဌာတ ဗျာကရဏ်းကျမ်းကိုဌင်း, ပရေသံ အရ ကစ္စည်း ဆရာမှ တပါး သဏ္ဌာတ ဗျာကရဏ်းကို ရွတ်ဆိုသူ (ဗျာကရဏ်းဆရာ) တို့ကိုဌင်း, ယူရမည် ဟု သိစေလိုသောကြောင့်“ဝေယျာကရဏော၊ ပေ၊ တျဇ္ဈော”ဟု မိန့်သည်၊ “ ဝေယျာကရဏော ” သည် ပရသို့ံ၏ အနက်ပြု, “ ဝေယျာကရဏာ မဓီတာနံ ” ကား ပရေသံ၏ အနက်ပြုတည်း၊ “ ပယုဇ္ဇနံ ” သည် သုတ်၌ပါသော“ပယောဂေါ”ပုဒ်၏ ဝိဂြိဟ်တည်း၊“ဝိနိယောဂေါ”ကား“ပယောဂေါ” အရ “ ပြယုဂ်–ဥဒါဟရဏ်ကို မယူရ, ယှဉ်စပ်ခြင်း အနက်ကို ယူပါ ” ဟု သိစေသည်၊ “ယှဉ်စပ်”ဟူသည်လည်း ဆိုင်ရာသုတ်၌ ယှဉ်တွဲ သုံးစွဲခြင်းတည်း၊ ဃောသ အဃောသ အကြောင်းကို ကစ္စည်းဘာသာဌီကာ၌ ပြထားသည်။

ဇ္ဈေစ ဝဂ္ဂဒုတိယ၊ပေ၊သိထိလာတိ— ဃောသ အဃောသနှင့် စပ်၍ (သရဏ်ကုံ-ကမ္မဝါစာ တို့၌ အသုံးကျသော) သိထိလ ဓနိတတို့ကိုလည်း မှတ်ထိုက်သောကြောင့် “ ဇ္ဈေစ ဝဂ္ဂဒုတိယ ” စသည်ကို ဗ်န့်သည်၊ ရိုးရိုးမှန်မှန် အသံထက် တင်း၍ ခတ်ပြင်းပြင်း ရွတ်အပ်သော အက္ခရာသည် ဓနိတအက္ခရာ မည်၏၊ ဓနိတကို ထောက်၍ ထိုလောက်

ဒုတိယစတုတ္ထအာကွာရတို့ကို၊ ဓနိတာတိပိ-ဓနိတတို့ဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စန္တိ-ဆိုအပ်ကုန်၏၊ ဣတရေ - ဒုတိယ စတုတ္ထမှတပါးသော အာကွာရတို့ကို၊ သိထိလာတိ-သိထိလတို့ဟူ၍၊ (ဝုစ္စန္တိ။)

ပြင်းရဘဲ လျော့လျော့ မှန်မှန် ရွတ်အပ်သော အာကွာသည် သိထိလမည်၏၊ "ဓနိတ=ပြင်းထန်သော အသံ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ကမ္မဝါစာ သရဏာဂုံ ရွတ်ရာတို့၌ ဥုးခေါင်းလှုပ် ယိမ်းသွားလောက်အောင် အလွန် ခက်ထန်စွာ ဒေါပါပါနှင့် ရွတ်ရမည် ဟုဎင်း "သိထိလ=လျော့သောအသံ" ဟု ဆိုသောကြောင့် နှစ်ကိုယ်ကြာ၊ စကားပြောသလို တိုးတိုး ရွတ်ရမည် ဟု ဎင်း မမှတ်ရ၊ မှန်၏ – ဗုဒ္ဓရှင်တော် တရားဟောတော် မူရာ၌ "သိထိလ-ဓနိတ" စသော ဗျည္ဇနဗုဒ္ဓိ များနှင့်အညီ ဟောတော်မူ၏၊ ထိုအခါ သိထိလအာကွာရတိုင်း လေသံပြေ့ပြေ့နှင့် လျော့လျော့ဟော်လိမ့်မည် မဟုတ်သည့်ပြင်, ဓနိတအာကွာရ ရောက်ပြန်လျှင်လည်း ငေါက်သံနှင့် ဟောတော်မူမည် မဟုတ်ပါ။

သိထိလ ဓနိတ အာလွတ်များ ။ ■ "ဝဂ္ဂ ဒုတိယ စတုတ္ထာ ဓနိတာ, ဣတရေ သိထိလာ"ဟု ဓနိတမှ ကျန်သမျှကို သိထိလဟု လုံး၍ဆိုထားသောကြောင့် ဝဂ်၏ဒုတိယ စတုတ္ထ တို့မှ ကျန်သမျှ ဝဂ် အာကွာရနှင့် အဝဂ်တို့ကိုပါ သိထိလ၌ သွင်းယူရမည်ကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ အမှန်မှာ-ထိုသို့ မယူရ၊ ဝဂ်ထည်း၌ ပဌမနှင့် တတိယ (က-ဂ-စ-ဇ-စသည်) တို့ကိုသာ သိထိလ ဟု ယူရမည်၊ ["သိထိလံနာမ-ပဏ္ဏသု ဝဂ္ဂေသု ပဌမ တတိယံ-" ပရိဝါ,ကမ္မဝဂ္ဂဋ္ဌကထာ၊]ထို့ကြောင့် ဝဂ်၌ ပဏ္ဏမကွာရများနှင့် အဝဂ်တို့ကို သိထိလဓနိတ တို့မှ အလွတ်အကွာရများ ဟု မှတ်။

ရွတ်ပုံ ရွတ်နည်း။ ■ယခုကာလ မြန်မာရွတ်သံ၌ "ဂ-ဃ"ဧသော ဝဂ်၏ တတိယစတုတ္ထအာကွာရတို့သည် အသံ တူနေသကဲ့သို့ သိဟိုဋ္ဌရွတ်သံ၌ "က-ခ"စသော ဝဂ်၏ ပဌမ ဒုတိယ အာကွာရတို့လည်း အသံ တူနေကြ၏၊ ထို့ကြောင့် သီဟိုဋ္ဌ ကလေးများ သင်ပုန်းကြိး သင်စဉ် "က-ယန, မာပရာဏာ ခ-ယန, ဂ-ယန, မာပရာဏာ ဃ-ယန, ဧ-ယန, ဟု စာအံကြသတဲ့၊ [ယန=အာကွာရ၊ မာပရာဏာ=ပြင်းပြင်း ရွတ်ရသော၊] "မာပရာဏာ" ဟု ပါလျှင် ဓနိတသံ ရွတ်အံကြ၏၊ ဤ၌ ကနှင့် ခ, ဂ နှင့် ဃတို့ အသံတူနေသောကြောင့် ရွတ်ရာ၌ အတင်း-အလျော့ ခွဲ မထားလျှင် "သံဃော, နာဂေါ" စသည်၌ မည်သည့်အာကွာရကို ရွတ်နေသည်ဟု ကြားရသူတို့မကွဲပြားမည်စိုးသောကြောင့် သိထိလ-ဓနိတ ဟု ရွတ်သံ ခွဲခြားထားရသည်၊ (ဧ)စသော ပဏ္ဏမကွာရနှင့် အဝဂ်တို့မှာ အသံတူ မရှိသောကြောင့် သိထိလ – ဓနိတ ဟု ခွဲခြားဘွယ် မလိုရကား ကမ္မဝါစာ ရွာ်ရာ၌ တင်းခြင်း လျော့ခြင်းကြောင့် အပြစ်မရှိ ဟု မှတ်။

ဃောသနှင့် ဓနိတ ။ ■ဤ စကားစဉ်အရ – "ဃောသသံသည် နဂိုရှိမည်သော ကျယ်သော အသံတည်း၊ ဓနိတ သံကား ရှားနှစ် ဒုတ် ၂ ချောင်း ရိုက်လိုက်သကဲ့သို့ တင်းတင်းမာမာဖြစ်အောင် တင်ပျဉ်ရိုက်၍ ရွတ်ရသော အသံတည်း"ဟု ခွဲခြားပါ၏၊ ထို့ကြောင့် (ခ)သည် အဃောသ (နဂိုရှိမမည်-မဟိန်း)သော်လည်း ဓနိတ(တင်းတင်းမာမာ အသံ)ထွက်အောင် ပျဉ်ရိုက်၍ ရွတ်ရ၏၊ (ဃ)သံကား၊ ဃောသလည်းဖြစ်-

ဝိနာသော-ကြေပျက်ခြင်းသည်၊ လောပေါ - လောပမည်၏၊ ရဿ သရာ - ရဿ သရတို့သည်၊ သကဒိပေးဘိ-မိမိဒိဃဘို့ဖြင့်၊ အာညမည်ဲ-အာချင်းချင်း၊ သဝဏ္ဏာနာမ၊ သဝဏ္ဏာဘို့ မည်၏၊ တော - ထို သဝဏ္ဏာဘို့ကို၊ (ယေ-ဂိုလျှင်"ယေ-ယင်းသဝဏ္ဏတို့ကို"ဟု ဆို၊) သရူပါတိပဝိ-သရူပတို့ ဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စတိ - ဆိုအပ်ကုန်၏၊ သရာနန္တရိကာနိ - သရ အခြား

ဓနိတလည်း ဖြစ်၍ မြည်မြည် ဟိန်းဟိန်းနှင့် တင်းတင်း မာမာ ရွှာ်ရသည်၊ ဃောသ သံသည် သဘာဝသိဒ္ဓသံ (ပင်ကိုယ်သဘောအတိုင်း ပြီးသော=နဂိုရအတိုင်း ကျယ်သော မြည်သော့ ဟိန်းသော အသံ) တည်း၊ ဓနိတသံကား ပယောဂသိဒ္ဓသံ (ပယောဂစိုက်၍ ပြီးသော တင်းမာသော အသံ) တည်း-ဟု ဆိုလိုသည်။

[ဆောင်] အသံဃောသ, သဘာဝဖြင့်, သိဒ္ဓပြီးသံည်, ဟိန်းကျယ်မြည်၏၊
ဓနိတမူ, မှတ်ယူ ပယောဂ - သိဒ္ဓ ခေါ်ရန်, တင်းမာ သံ ဟု,
အသံ ၂ ပါး, ခွဲ၍ထားသည်, မှတ်သားသူတို့ အထူးတည်း။

အမှာ ။ ။ " ထွေ်ာတိ သိထိလ ဓနိတာဒိ ဒသဝိဓဗျည်နေ့ ဝိနယကမ္မ ဝိသဓယ အာဂတေ"ဟူသော ဋီကာဖွင့်ကို ထောက်လျှင် " ထွေ်ာ ဝိနည်းကံ အရာဝယ် လာသော သိထိလ ဓနိတ အစရှိသော ဤ ဗျည်နဗုဒ္ဓိ ဆယ်မျိုးတွင် " ဟု အနက် ပေးရလိမ့်မည်။ "ဝဝတ္ထိတန္တိ-အသက််ရတောဋ္ဌိတံ၊ နိဂ္ဂဟိတန္တိ-သာနုနာသိကံ၊ ဝိမုတ္တန္တိ-နာနုနာသိကံ' ဟူသော ဋီကာဖွင့်ကို ထောက်ပြန်လျှင် သိထိလ ဓနိတအပြီးတွင် သမ္မန္န ဝဝတ္ထိတစသော ဗျည်နဗုဒ္ဓိဆယ်ပါး အပြည့်အစုံ ရှေးရှုပသိဒ္ဓိစာအုပ်များ၌ ပါရှိသေးဟန် တူ၏၊ ယခုစာအုပ်များ၌ကား ထို အားလုံးကို မတွေ့ရတော့သဖြင့် ထွေ်ာကိုလည်း သင့်တော်သလို အနက် ပေးလိုက်ရတော့သည်။

ဝိနာသော၊ ပေ၊ ဝိဘတ္တိနှံ်ပဒံ — သုတ်အဖွင့်၌"ဃောသာဃောသလောပ သဝဏ္ဏာ သံယောဂ လိင်္ဂါဒိကာ"ဟု ခေ ငြင်းစဉ်၍ ပြခဲ့သော ပရသမညာတွင် ဃောသ အဃောသ တို့ကိုရှင်း, ဃောသ အဃောသနှင့် အဆက်အသွယ် ဖြစ်သော သိထိလ ဓနိတတို့ကိုရှင်း အကျယ်ပြပြီး၍ လောပစသည်ကို အစဉ်အတိုင်း အကျယ်ပြလိုသောကြောင့် ဝိနာသော" စသည်ကို မိန့်၊ " ဝိဘတ္တိနှံ်ပဒံ " ကား လိင်္ဂါဒိကာ၌ အာဒိအရ ပုံစံဘည်း၊ ထိုတွင် သရဖြစ်စေ ဗျည်းဖြစ်စေ ထင်ရှားသော အနေ့မှ ကြေပျောက်ပျက်စီးခြင်းသည် လောပမည်၏။

သဝဏ္ဏာ ။ ။ သဏ္ဌာတဒ္ဓိ အ အာ စသည်ကို " ဝဏ္ဏာ " နာမည်ဖြင့် သုံးစွဲထား၏၊ သဝဏ္ဏာ ဟူသောနာမည်လည်း၊ ထိုသဏ္ဌာတမှ လာသော နာမည်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "သာမဏ္ဏာ-တူသည်၏ အဖြစ်ဟူသည်၊ ကေဋ္ဌာနတ္ထံ-တခုထည်းသော ဌာန် ရှိသည်၏ အဖြစ်တည်း"ဟူသော မုဒ္ဓဗောဓနှင့် အညီ ဌာန်အားဖြင့် တူသော ဝဏ္ဏာ(သရ)တို့သည် အချင်းချင်း သဝဏ္ဏာတို့ မည်၏၊ အ သည် အာနှင့် ၎င်း, ဣ သည် ဤနှင့် ၎င်း, ဥ သည် ဥူနှင့် ၎င်း, အပြန်အလှန် သဝဏ္ဏာမည်သည်-ဟူလို၊ ဤစကားအရ ရှေ့သရ ဖြစ်လုံးကို သဝဏ္ဏာသရဟု မှတ်၊ ထို့ကြောင့် "ရဿ သရာ ၊ ပေ ၊ သဝဏ္ဏာနာ့မ" ဟု မိန့်သည်၊

အက္ခယ် မရှိကုန်သော၊ ဗျဉ္ဇနာနိ-ဘို့သည်၊ သံယောဂေါ-သံသုဂ်မည်ဖြ၏၊ ဓာတု ပစ္ဆယ ဝိဘတ္တိ ဝဇ်္ဇီတံ - ဓာတ်, ပစ္ဆည်း, ဝိဘတ်တို့သည် ကြွင်အပ်သော၊ ဝါ-ဓံဘတ်, ပစ္ဆည်း ဝိဘတ် မဟုတ်သော၊ အဏ္ဍဝံ-အနက်ရှိသော သဒ္ဒါသည်၊ လိင်္ဂံ-လိန်မည်ဖြ၏၊ ဝိဘတ္တန္တံ-ဝိဘတ် အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါသည်၊ ပဒံ- ပုဒ်မည်ဖြ၏၊ ဣစ္စေဝမာဒိ - ဤသို့ အစရှိသည်တည်း၊ [ဣတိ-ဤကား၊ သညာဝိဓာနံ-နာမည် စိရင်ခဏ်းတည်း။]

"သမာနာ-ဌာန်အားဖြင့် တူကုန်သော၊ ဝဏ္ဏာ-အက္ခရာတို့သည်၊ သဝဏ္ဏာ-သဝဏ္ဏတို့မည်၏"ဟု ဝိဂြိဟ်ပြု။

သရူပ။ ။ထို သဝဏ္ဏ သရတို့ကိုပင် " သရူပ " ဟုလည်း ခေါ်ရသည်၊ သဒ္ဒနိတ်၌ ရွာဘ်ဆိုအပ်သော အသံ (သဒ္ဒ) ဖြစ်၍ ရုပ်သွင်သဏ္ဌာန် မရကောင်း၊ ထို့ကြောင့်"ရူပ ယတိ-အနက်ကို ထင်ရှားပြတတ်၏၊ ဣတိ, ရူပံ-မည်၏"နှင့်အညီ အနက်ကို ထင်ရှားပြတတ်သော သုတိကို " ရူပ " မည်၏ – ဟု ဆိုသည်၊ သုတိ ဟူသည်လည်း နားနှင့်ကြားအပ်သော အသံတည်း၊ အ နှင့် အာသည် နားနှင့် ကြားအပ်သော သုတိအားဖြင့် တူ၏၊ ရသဲ့ ဒီဃ ဖြစ်၍ အသံတို့ အသံရှည် မျှသာ ထူး၏၊ ဣနှင့် ဤ ဥနှင့် ဥတို့လည်း သုတိ တူကြ၏၊ ထို့ကြောင့် " သမာနံ ရူပံ ယေသန္တိ သရူပါ=တူသော သုတိရှိသော သရတို့"ဟု ဝိဂြိဟ်ပြု၍ ရှေသရ ဖြလုံးကို အချင်းချင်း သရူပ ဟု မှတ်၊ ဤသို့လျှင် သဝဏ္ဏနှင့် သရူပအရ ရှေသရ ဖြလုံးချည်း ရသောကြောင့်"တေ သရူပါတိပိ ဝုစ္စန္တိ" ဟု မိန့်သည်။

သံယုဂ်။ ။သံယောဂသဒ္ဒါသည် ယှဉ်စပ်ခြင်း(ပူးတွဲနေခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ ထိုသို့ ပူးတွဲရာ၌ မြန်မာတို့က သ သံယုဂ်မှတပါး အခြားအက္ခရာတို့ အတွက် " က္ခ-လ္ဟ-ဏ္ဍ-ဒ္ဓ-ဿ-"စသည်ဖြင့် အထက်အောက် ဆင့်လျက် ရေးသားကြသော်လည်း အခြားလူမျိုးတို့ကား ရှေ့နောက် ဆက်လျက် ရေးသားကြ၏၊ " က္ခ " ဟု ရေးသားရာဝယ် အဆုံးအ သရကို ခ အက္ခရာမှီ၍ ထို ခ အက္ခရာကို က အက္ခရာ မှီသည်၊ ကနှင့် ခ ကြားဌဲ့ သရမရှိ၊ ထို့ကြောင့်"သရာနန္တရိကာနိ"ဟု ဆိုသည်၊ ["သရာနန္တရိတာနိ"ဟု ရှိလျှင် "သရသည် ခြားကွာအောင် မပြုအပ်ကုန်သော"ဟု ပေး။]

လိင်္ဂံ ။ ။ကလာပ်၌ " ဓာတု ဝိဘတ္တိ ဝိဇ်္ဇတ မတ္ထဝံ " ဟု ပစ္ဆယ မပါဘဲ ဆို၏၊ ပါဏိနိဒ္ဓ်"အတ္ထဝံ အ ဓာတုရပစ္ဆယော ပါတိပဒိက်"ဟု ဝိဘတ္တိမပါဘဲ ဆို၏၊ ဤရွှင်ကားထို ၂ မျိုးလုံးစုံအောင်"ဓာတုပစ္ဆယ ဝိဘတ္တိ ဝဇ်္ဇိတ မတ္ထဝံ လိင်္ဂံ"ဟု ဆိုသည်၊ [ပါဏိနိဒ္ဓ်ပစ္ဆယ သဒ္ဒါဖြင့် ဝိဘတ်ကိုပါ သွင်းယူနိုင်၏၊ " ဓာတု လိင်္ဂေဟိ ပရာ ပစ္ဆယာ " ကစ္စည်း သုတ်၌လည်း ပစ္ဆယဖြင့် ဝိဘတ်ကိုပါ ယူသားသည်၊] ထို ပါဋ္ဌ ဝဇ်္ဇိတ ပုဒ်ကို အသီးအသီး ယှဉ်စပ်၍ "ဓာတုဝဇ်္ဇိတ ပစ္ဆယဝဇ်္ဇိတ ဝိဘတ္တိဝဇ်္ဇိတ"ဟု မှတ်။

ဓာတုဝဇ်္ဇိတ။ ။"အတ္ထဝံ- အနက်ရှိသော သဒ္ဒါ " ဟူရာ၌ ဘူဓာတ် ကရဓာတ်စသော ဓာတ်များလည်း ထင်ရှားရှိခြင်း(သတ္တာ)အနက်-ပြုခြင်း အနက်စသော ဆိုင်ရာ အနက်ရှိသောကြောင့် ထို ဓာတ်များလည်း ပါဝင်နေမည်စိုး၍ ထို ဓာတ်တို့ကို တားမြစ်

ခြင်းငှါ " ဓာတုဝဇ္ဇီတံ " ဟု ဝိသေသန ကျမရသည်၊ " ဓာတုဝဇ္ဇီတံ – ဓာတ်သည် ကြဉ်အပ်သော၊ ဝါ–ဓာတ် မဟုတ်သော , အနက်ရှိသဒ္ဒါ " ဟူလို။ ["တထာသတိ ဓာတာဝတိဗျဘို့, တန္နိဝါရဏာတ္ထဲ့ ဓာတုာဇ္ဇီတ မိတ်=ဆိုသို့ဖြစ်လျင် ဓာတ်တို့ဉ် လွန်၍ ပို့နှုံခြင်း ဖြစ်ရာ၏၊ ထို့ ဓာတ်တို့ကို (လို့နအဖြစ်မှ) တားမြစ်ခြင်းငှါ ဓာတုဝဇ္ဇီတံ" ဟု ဆိုရသည်၊—သာရသွတဋီကာ။]

ပစ္စယဝဇ္ဇီတ။ ။"ဓာတုဝဇ္ဇီတံ အတ္ထဝံ" လောက်မျှ ဆိုထားလျှင် တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်း ကိတ်ပစ္စည်းနှင့် ထို ပစ္စည်းများဆုံးသော ဝါသိဋ္ဌ – ကာရက စသော သဒ္ဒါတို့လည်း လိင်္ဂမည်ပြန်ရာသောကြောင့် ထိုသဒ္ဒါစုကို တားမြစ်ခြင်းငှါ "ပစ္စယဝဇ္ဇီတံ–ပစ္စည်းသည် ကြဉ်အပ်သော၊ ဝါ–ပစ္စယန္တ မဟုတ်သော သဒ္ဒါ " ဟု ဝိသေသန ကျမပြုန်သည်။

ဝိဘတ္တိဝဇ္ဇီတ။ ။"ဓာတုပစ္စယ ဝဇ္ဇီတံ အတ္ထဝံ လိင်္ဂံ" ဟု ဝိဘတ္တိဝဇ္ဇီတ မပါဘဲ ဆိုပြန်လျှင်(ပစ္စယ အရဒ္ဓဝိဘတ်ပါ သွင်းယူထားကြောင်းကို နားမလည်သူတို့အတွက်) သိ–တိ စသော ဝိဘတ်များနှင့် ပုရိသောစသော ဝိဘတ္တန္တ သဒ္ဒါများသည် လိန်မည်၏– ဟု ယူမှားဘွယ် ရှိပြန်သောကြောင့် "ဝိဘတ္တိဝဇ္ဇီတံ=ဝိဘတ်သည် ကြဉ်အပ်သော၊ ဝါ–ဝိဘတ်မပါသော သဒ္ဒါ"ဟု ဝိသေသန ကျမရပြန်သည်၊ ဤဝိသေသနဖြင့် ဝိဘတ်မသက် ရသေးသော " ပုရိသ " စသည်ကိုသာ လိန်ခေါ်သည် ဟု ပြသည်၊ [သဒ္ဒရူပံ နာမေ တျုတ္တော့သဒ္ဒရူပ်သည် နာမ်မည်၏ ဟု ဆိုအပ်သော်၊ ပဒဿာဝိ နာမသညာ သိယာတိ တန္နိဝါရဏာတ္ထဲ့ အဝိဘတ္တိကံ (ဝိဘတ်မပါသော) ဣတိ၊–သာရသွတဋီကာ။]

အတ္ထဝံ။ ။သို့ဖြစ်လျှင်"ဓာတုပစ္စယ ဝိဘတ္တိ ဝဇ္ဇီတံ လိင်္ဂံ" ဟုသာ ဆိုပါတော့လော, ဘာ့ကြောင့် "အတ္ထဝံ အနက်ရှိသော သဒ္ဒါ" ဟု ထည့်ရသေးသနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–"ပုရိသ" ဟူရာ၌ "ပု ချည်း, ရိ ချည်း, သ ချည်း" ဖြစ်လျှင် ယောကျ်ားခြင်း ဟူသော အနက်မရှိ, " ပုရိသ " ဟု ပေါင်းမိမှသာ ယောကျ်ား ဟူသော အနက်ကို ဟောနိုင်၍ " အနက်ရှိ " ဟု ဆိုရသည်။ ["ဗြိကျ–သစ်ပင်" ဟူရာ၌လည်း "ဝ ချည်း, ရိ ချည်း, က် ချည်း" နေလျှင် "သစ်ပင်" ဟူသော အနက်မရှိ။] ထိုသို့ အနက်မရှိသော တလုံးစီလည်း "လိင်္ဂံမမည်" ဟု သိစေခြင်းငှါ"အတ္ထဝံ"ဟု မိန့်ရပြန်သည်၊ [အတ္ထဝံ ဣတိ ကိ–ဗြိကျ ဣတိ–ဟူရာ၌၊ ဝ ရိ က် သာမ်–ဝ+ရိ+က်+သ+တို့၏၊ ဧကေကသော– တလုံး၏၊ မာဘုတ်–လိန် မဖြစ်ဧစရ " ဟု သိစေခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ (ကလာပ်ဝုတ္တိ)] ဤစကားအရ " ဘူ စသော ဓာတ်, ဘဝတိစသော ဝိဘတ် အဆုံးရှိသော ဓာတ်ရုပ်, တဒ္ဓိတ် ကိတ်ပစ္စည်းနှင့် ထို ပစ္စည် ဆုံးသော နာမ် မငဲ့ရသေးသော ဝါသိဋ္ဌ ကာရက စသော သဒ္ဒါ, နာမ် ဝိဘတ်များနှင့် ပုရိသောစသော နာမ်ဝိဘတ်ဆုံးနေသော သဒ္ဒါ" ဤအာဂုံး "လိင်္ဂံ"အမည်မရဘဲ "ပုရိသ"ကဲ့သို့ နာမ်လည်း ငဲ့ပြီး ဝိဘတ်လည်း မသက် ရသေးသော သဒ္ဒါတို့သာ "လိင်္ဂံ" အမည်ရသည်–ဟု မှတ်။

ပဒ ။ ။" ပုရိသော ပုရိသာ " စသည်ဖြင့် ဝိဘတ် သက်ပြီးသည့်အခါ " ပဒ " ဟု ခေါ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဝိဘတ္တန္တံ ပဒံ" ဟု မိန့်သည်၊ ဝိဘတ် မသက်ခင် " လိန် " ဟု ခေါ်ဝေါ်ရကြောင်းကား " တတော စ ဝိဘတ္တိယော–ထို လိန့်နောင် ဝိဘတ်သက် " ဟု ဆိုလတ္တံ့ ကစ္စည်းသုတ်ဖြင့်လည်း ထင်ရှား၏၊ မုဒ္ဓဗောဓဗျာကရဏ်းဌီလည်း "ကွ္ဂန္တာနေ့ာ

သရသန္ဒိအခက်း

(၁၂) အထ - သညာဝိဓာနဒ်၏ အခြားမဲ့၌၊ သရသန္ဒိ - သရသန္ဒိကို၊ ပုစ္ဆတေ - ဆိုအပ်၏၊ လောက + အဂ္ဂပုဂ္ဂလော၊ ပေ၊ အသန္တော+ဇော်ထွေ နဒိသန္တိ ဣတိ-လောက+အဂ္ဂပုဂ္ဂလော၊ပေ၊အသန္တော+ဇော်ထွေ နဒိသန္တိ ဟူကုန်သော၊ ဣဓ - ဤပြဿဂ်တို့၌၊ သရာဒိ သညာယံ-သရ အစရှိသော အမည်ကို၊ (ကတာယံ - ပြုအပ်ပြီးသော်၊) သဗ္ဗ သန္ဓိ ကရဏ ဌာနေ - အလုံးစုံသော သန္ဓိပြုရာ ဌာန၌၊ ဗျဉ္ဇနပရိယောဓနတ္ထံ - ဗျည်းကို ခွင်းခြင်း. အကျိုးငှါ၊ ပရိဘာသံ-ပရိဘာသာသုတ်ကို၊ အာဟ-မိန့်ပြီ။

(ဝိဘတ္တန္တာညေ)-ဝိဘာဘ်အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါ, (ဝိဘတ်အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါမှတပါး) ဝိဘတ် မဆုံးသော သဒ္ဒါတို့သည်၊ ဒလိ (ပဒလိင်္ဂါ) - အစဉ်အတိုင်း ပဒ လိင်္ဂတို့ မည်၏" ဟု သုတ်တည်သည်။

[ဆောင်] သက္ကတနှင့်, ကစ္စာန ဆို, ကျမ်းအလိုမှာ, ထိုထိုဝိဘတ်, မသက် အပ်မှီ, လိန်ခေါ်မည်၏၊ထို ဤဝိဘတ်,သက်ပြီးလတ်က,ပဒခေါ်မြဲ, နှစ်မျိုးကွဲသည်, မှတ်စွဲ လိန်နှင့် ပုဒ်အထူးတည်း။

[ဝိဘတ္တိနှင့် ပဒ၏ နောက်၌ "ဇုစ္ဆေဝမာဒိ" ဟု ရှိ၏၊ အာဒိဖြင့် နဒိမှာစ သုတ်လာ "နဒိ"အမည်, "ဂဟသု ပဓဒသေဝါ"သုတ်လာ "ဥပဓာ" အမည်စသော ပရသမညာ များကို ယူ၊ ဌာန် ကရိဏ်း ပယတ်တို့ကိုလည်း "ပရသမညာ" အဖြစ်ဖြင့် ပြုကြသေး၏၊ သက္ကတ၌ ဌာန်စသည်ကို အမည် မှည့်သောသုတ် မရှိသည့်ပြင်, ကစ္စည်းကျမ်း၌လည်း ထိုဌာန်စသည်ကို တိုက်ရိုက် အသိုးပြုခွင့် မရှိရကား ထို သွင်းပြမှုကို စဉ်းစားပါလေ။]

---

(၁၂) အထ သရသန္ဒိ — အကွရာ ၄၁ လုံးကို စဉ်ပြုရာ၌ သရတို့ကို ရှေးဦးစွာ စဉ်ပြုခဲ့သည်အား လျော်စွာ သညာဝိဓာန၏ အခြားမဲ့၌ သရသန္ဓိကို အရှင် ကမ္ဘည်း ဆရာ ပြုခဲ့သောကြောင့် ရူပသိဒ္ဓိဆရာလည်း သရသန္ဓိကိုပင် ရှေးဦးစွာ ပြုတော်မူသို့ ရကား " အထ သရသန္ဓိ " စသော ဝါကျကို မိန့်၊ ဤဝါကျကို သရသန္ဓိခက်းအတွက် အစချီသော အခြေခံ စကားဖြစ်၍ " ပါဒ ကဝါကျ=အချီစကား (စကားပျိုး) " ဟု ခေါ်၏၊ ဤဝါကျ၌ အထ သဒ္ဒါသည် အနန္တရဏ္ဍ (အခြားမဲ့ အနက်ဟော) နိပါတ် ပုဒ်တည်း၊ [သရာနံ-သရတို့၏+သန္ဓိ-သန္ဓိသည်၊ သရသန္ဓိ-မည်၏၊ " ယသ+ ဣန္ဒြိယာနိ"ကဲ့သို့ ရှေနောက်သရ ၂လုံ တို့၏ စပ်ခြင်းမျိုးတည်း၊ တနည်း - "သရေသု-သရတို့ကြောင့်၊ သန္ဓိ-စပ်ခြင်းသည်၊ သရသန္ဓိ-မည်၏၊ ကေမိဒ+အဟံ"ကဲ့သို့ နောက် သရကြောင့် ရှေဗျည်းကို စိရင်သော သန္ဓိ မျိုးတည်း။]

လောက + အဂ္ဂပုဂ္ဂလော၊ ပေ၊ ဣတိဓ — " လောက+အဂ္ဂပုဂ္ဂလော၊ ပေ၊ အသန္တော ဇော် နဒိသန္တိ " တို့သည် ရှေးဦးစွာ ရုပ်တည်ထားပုံ(ပုဒ်ဖြတ်ထားပုံ)ကို

ပုဗ္ဗမဓော ၊ ပေ ၊ ဝိယောဓယေ ။ ။ [သရေနာတိ - သရေနဒ္ဓိ နာဓိဘတ်သည်၊ နိသက္ကေ - အပါဒါန် အနက်ဒ္ဓိ၊ ကရဏဝစနံ - ကရိဏ်း ဓိဘတ်တည်း၊ ဝါ-တနည်း၊ သဟာဒိယောဂေ-သဟာဒိယောဂ အနက်ဒ္ဓိ၊ ကရဏဝစနံ-တည်း၊] သန္ဓိကပ္ပေ - သန္ဓိကျမ်းဒ္ဓိ၊ ဝါ - သန္ဓိကို ပြုရာဒ္ဓိ၊ [" သန္ဓိတဇ္ဇေ - သန္ဓိ စပ်သင့်ရာဒ္ဓိ " ဟု သိဟိုဠ်မူမှာ ဂ်ိုဏ်၊ သဒ္ဒါနေပုံ မကောင်းတဲ့၊] သရသတိတံ-သရနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ပုဗ္ဗဗျဉ္ဇနံ - ကို၊ အနုတိက္ကမန္တော့ - အစည်ကို မချန်ကျော်ဘဲ၊ အဓောဋ္ဌံ-ကိုဝှင်း၊ အာသရဉ္ဇ-ကိုဝှင်း၊ ကတွာ-၍၊ သရတော-မှ၊ ဝိယောဓယေ-ခွင်းရာ၏၊ ဣတိ-၍ပရိဘာသာသတ်ကြောင့်၊ သရတော-မှ၊ ဗျဉ္ဇနံ-ကို၊ ဝိယောဓေတဗ္ဗံ-ပြုသော စကားတည်း၊ " လောကဂ္ဂပုဂ္ဂလော - ရွှေ အသရ ကြသောပုံစံ, ပညိန္ဒြိယံ-ရွှေ အာ သရ ကြသောပုံစံ " ဤသို့ စသည်ဖြင့် အ အာ ဣ ဤ ဥ ဦ ဩ ဩ ကြသောပုံစံများကို အစဉ်အတိုင်း ပြထားသည်၊ အချို့သရများ၌ "တိဏိ+ဣမာနိ, နောဟိ+တေံ" ကဲ့သို့ ပုံစံ ၂ ခုစီ ပါသည်ကိုလည်း သတ်ပြီ။ [ဤသန္ဓိပိုင်းဌ ပုဒ်ဖြတ်တတ် ပုဒ်စပ်တတ် ဘို့သာ လိုရင်းဖြစ်၏၊ ပုံစံများဌ အနက်ထင်ဘို့မှာ လိုရင်းမဟုတ်၊ ကျမ်းဆရာကိုယ်တိုင်ကလည်း သန္ဓိပုံစံများကို အနက်မပေးစေလိုကြောင်းမှာ တချို့အရာဝယ် အနက်ပေး၍ မဖြစ်နိုင်အောင် တပိုင်းတစ ပုံစံထုတ်ထားသဖြင့် သိသင့်၏၊ ထို့ကြောင့် သန္ဓိပုံစံများကို အနက်ပေးတော့မည် မဟုတ်။]

သရာဒိသညာယံ ၊ ပေ ၊ ပံရိဘာသ မာဟ — ပြခဲ့သော သညာ သုံတ်များကို အသုံးချဘို့ရာ သရနာမည် စသည် မှည့်ရဉ်းမည်၊ ထင်ရှားစေအံ့ — " လောက+အဂ္ဂ ပုဂ္ဂလော " ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ ဤသို့ ၂ ပုဒ် ခဲ့ပြီးသည့် အခါ ရွှေပုဒ်ဌ် ပါသော က၏ အကို တဇ္ဇော ဒန္တာ သရာ အဋ္ဌ သုတ်ဖြင့် သရ အမည်မှည့်, (က်)ကို သေသာ ဗျဉ္ဇနာသုတ်ဖြင့် ဗျည်းအမည်မှည့်! ဤသို့ သန္ဓိ အစိအရင် ပြုမည့် အကျရာဌ် သရ စသည် မှည်ခြင်းကို "သရာဒိ သညာယံ"ဟု ဆိုသည်၊ ["သရာဒိ သညာယံတိ ဇ္ဇော လောက အဂ္ဂ ပုဂ္ဂလော တျာဒီသု ပုရိမပဒေ အကာရာဒိနံ တန္နိဿယက ကာရာဒိနဉ္စ တဇ္ဇော ဒန္တာ သရာ အဋ္ဌာ တော်သရသညာယ သေသာ ဗျဉ္ဇနာတိ ဗျဉ္ဇနသညာယစ ကတာယ သတိတိ အဇ္ဇော"— ဋီကား။] နောက်နောက်ရပ်များဌ်လည်း ဤသို့ နာမည်မှည့်ရကြောင်းကို သိပါ၊ ထိုသို့ နာမည်မှည့်ပြီးနောက် သန္ဓိစပ်ရာဌာနဌ် ဗျည်းကို သရမှ ခွင်းလိုသည့် အခါ " ပုဗ္ဗမဓော + ပေ၊ဝိယောဓယေ"ဟု ပရိဘာသာလာသောကြောင့်-ဟု ဆို၍ဝင်း, ဤပရိဘာသာသုတ်ကို မဆိုဘဲဝင်း"အ သရမှ (က်) ဗျည်းကို ခွင်း"ဟု ဆိုနိုင်သည်။

သရေနာတိ ၊ ပေ ၊ သဟယောဂေဝါ— ဤစကားသည် သုတ်ကို အစဉ်အတိုင်း ဖွင့်သောစကား မဟုတ်၊ သရေန အတွက် အထူးမှတ်ဘွယ်ရှိသောကြောင့် ကြားညှပ်၍ ပြအပ်သော အမှာစကားချပ်သာ၊ "သုမုတ္တာ မယံ တေန မဟာသမဏေစ=ငါတို့သည် ထို ရဟန်းကြီးမှ+လွတ်ကြရကုန်ပြီ" ဟူရာဌ် နာဝိဘတ်သည် ကတ္တရိစသုတ်ဌ် စသဒ္ဒါဖြင့်

ခွင်းရာဖို၏၊ စ - ဆက်ဥုးအံ့၊ ဇွေ - ဤဂတိဒ္ဒါ၊ အသရဂ္ဂဟဏသာမတ္ထိ ယေန-အာသရံသဒ္ဒါ၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ဗျဉ္ဇနံ-ဗျဉ္ဇနံ ဟူသော အဖွင့်ကို၊ လဒ္ဓံ-ရအာပ်၏၊ (၁၀)။

အပါဒါန် အနက်၌ သက်ရသကဲ့သို့ ထို့အတူ " သရေန ရိယောဇယေ " ၌ နာလည် အပါဒါန် အနက်၌ သက်ရကြောင်း ပြလို၍ " နိဿက္ကေ ကရဏဝစနံ " ဟု မိန့်သည်၊ ဤ အလို"သရေန-သရမှ၊ ဝိယောဇဓယ-ခွင်းရာ၏"ဟု ပေး။

တနည်း — "သဗ္ဗေဟိ ပိယေဟိ မနာပေဟိ နာနာဘာဝေါ=အားလုံး ချစ်မြတ်နိုး အပ်သူတို့နှင့် + အသီးအခြား ဖြစ်ရခြင်း " ဟူရာ၌ နာဝိဘတ်သည် သဟာဒိယောဂဂစ သုတ်ဖြင့် သဟာဒိယောဂ အနက်၌ သက်ရသကဲ့သို့ ထို့အတူ ဤသရေန၌ နာလည်း သက်ရသည် ဟု ပြလို၍"သဟယောဂေ ဝါ"ဟု တနည်းပြပြန်သည်၊ ဤအလို"သရေန-သရနှင့်၊ ဝိယောဇယေ - မယ္ယဉ်စေရ၊ ဝါ - ခွဲရာ၏ " ဟုပေး၊ ဝိယောဇယေ၌ ဝိပုဗ္ဗ ယုဇဓာတ် ကာရိတ်ဏောပစ္စည်းကြေ, ယေ့ဝိဘတ်ကို ပြု၊ ဝိသဒ္ဒါသည်"ဉာဏာဝိပ္ပယုတ္တံ-ဉာဏ်နှင့် မယ္ယဉ်သော " ဟူရာ၌ကဲ့သို့ ပဋိသေဓ (ယှဉ်မှုကို တားမြစ်ခြင်း) အနက် ဖော်တည်း၊ ထို့ကြောင့်"မယ္ယံစေရ"ဟူသော သဒ္ဒါနက်နှင့်ကား"သရေန-သရနှင့်"ဟု ပေးရသော သဟာဒိယောဂနက်က သာ၍ လိုက်ဘက်ပေသည်။

မှတ်ချက် ။ ။ သဟယောဂ , သဟာဒိယောဂ , သဟတ္ထ ဟု ၃ မျိုး ခွဲပြရာ၌ "သဟာဝိ ဂတ္ထေန"-သဟယောဂ၊ "သဒ္ဓိ ဘိက္ခုသံဃေန " စသည်-သဟာဒိယောဂ၊ " ဒေဝဒတ္တော ကောကာလိကေန " - သဟတ္ထ၊ ဤသို့ ပုံစံ ၃ မျိုး ကွဲရကား " သရေန ဝိယောဇယေ"သည် သဟာဒိယောဂ ပုံစံသာ ဖြစ်ဆို၏၊ သို့သော် ရူပသိဒ္ဓိဆရာကား သဟာဒိယေဂေစ သုတ်၌လည်း ထိုသို့ ၃မျိုးခွဲ၍ မပြသောကြောင့် သဟာဒိယောဂကိုပင် "သဟယောဂေ ဝါ"ဟု ဆိုတားဟန် တူသည်။

သန္ဓိကပ္ပေ၊ ပေ၊ ဝိယောဇေတဗ္ဗံ— ဤကား သုတ်၏အနက်ကို ဖွင့်သော ဝုတ္တိတည်း၊ သုတ္တဝုတ္တိ စသည်ကို ခွဲကြည့်ပါ၊ " သန္ဓိကပ္ပေ သရသဟိတံ ပုဗ္ဗဗျဉ္ဇနံ သရတော ဝိယောဇယေ " ဟု ပုဒ်ချင်းဆက်၍ " သန္ဓိကို ပြုစိရင်ရာ ဌာန၌ (က) ကဲ့သို့ သရနှင့် တကွ ဖြစ်နေသော ရှေဗျည်းကို (သရတခြား ဗျည်းတခြား ဖြစ်အောင်) သရမှ ခွဲလိုက် ခွင်းလိုက်ပါ"ဟူလို၊ " အနတိက္ကမန္တော အဓေးဌိတံ အသရံစ ကတ္တာ ဝိယောဇယေ" ဟု ပုဒ်ချင်း ဆက်ထားပြီးလျှင် လေးကဂ္ဂ၌ ကဗျည်းကို သရမှ ခွင်းသည့် အခါ"အနတိက္က မန္တော"အရ အစဉ်ကို မခုန်ကျော်ဘဲ (က် ဗျည်းကို လော၏ ရှေ့သို့ ကျော်မသွားစေဘဲ) ခွင်းပါ"ဟုဆင်း"အဓေးဌိတံ ကတ္တာ"အရ " ရှေ ဟူသော အောက်၌ ထား၍ ခွင်းပါ " ဟုဆင်း " အသရံ ကတ္တာ " အရ "သရ မပါစေဘဲ ဗျည်းချည်းသက်သက် ခွင်းပါ"ဟုဆင်း အဓိပ္ပါယ်မှတ်၊ အကျယ်ကို ကဋီကာမှာ ရှု။

ဇွေစ၊ ပေ၊ လဒ္ဓံ—သုတ်၌ ဗျဉ္ဇနံသဒ္ဒါ မပါဘဲ "ပုဗ္ဗံ" ဟုသာ ဆိုပါလျက် ဝုတ္တိ၌ "ပုဗ္ဗဗျဉ္ဇနံ"ဟု ဗျဉ္ဇနံသဒ္ဒါကို ထည့်၍ ဖွင့်ထားရာဝယ် ဗျဉ္ဇနံကို အဘယ်မှ ရအပ်သနည်း-ဟု မေးဘွယ် ရှိသောကြောင့် " ဇွေစ၊ ပေ၊ လဒ္ဓံ " ဟု မိန့်၊ သုတ်၌ ဗျဉ္ဇနံ ဟု မပါ

(၁၂) သရာ သရေ လောပံ။ ။ပရေ-နေခံ၌၊ ဝိုတေ-တည်သော၊ သရေ-သရေကြောင့်၊ သဗ္ဗေဝိ-အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သရာခေါ်-သရတို့သည်၊ လောပံ ပပ္ပေါ်နို့၊ [လောပေါတိ - လောပေါဟူသည်၊ အ ဒဿနံ-မမြင်ရခြင်းငဉ်း၊ အနုစ္ဆာရဏံ-မရွတ်ဆိုရခြင်းငဉ်းတည်း၊ ဇာထြ-၍သတ်၌၊ သရာတိ - သရာဟူသည်၊ ကာရိယနိဒ္ဒေသော - ကာရိယကို ညွှန်ပြသော သဒ္ဒါတည်း၊ ပန - ဆက်ဥုံးအံ့၊ ဇာထြ - ၍ သရာဟူသော ပုဒ်၌၊ ဗဟုဝစနံ - ဗဟုဝစ်ဝိဘတ်သည်၊ ဇကောကသ္မိ-တလုံးတလုံးသော၊ သော်လည်း " မဓောဌိတ မဿရံ " ၌ အဿရံ သဒ္ဒါ၏ အစွမ်းကြောင့် ဗျည္ဇနံ ဟု ရအပ်ပါသည်-ဟူလို၊ ခဲ့ဥုံးအံ့-သဒ္ဒါတို့၌ တိုက်ရိုက်ပြအပ်သော အနက်, သာမတ္ထိယ အားဖြင့် ရအပ်သော အနက် ဟု ၂ မျိုးရှိ၏၊ [သမတ္ထသ - ပြစွမ်းနိုင်သော သဒ္ဒါ၏+ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းသတ္တိသည်၊ သာမတ္ထိယံ - မည်၏၊] " နစ် - မဟုတ် " ဟူသော စကားဥ် " နင်-မဟုတ်ခြင်း " အနက်သည် တိုက်ရိုက်ပြအင်သော အနက်တည်း၊ " နင်-မဟုတ်လျှင် ငါ " ဖြစ်ရကား " ငါ " ဟူသော အနက်သည် သာမတ္ထိယအားဖြင့် သိရသော အနက်တည်း၊ ၍ သုဘ်၌ကား " အဿရံ - သရ မရှိ " ဟူသော အနက်သည် တိုက်ရိုက်ပြအပ်သော အနက်ကည်း၊ " သရမရှိသော အရာ " ဟူသည် ဗျည်းသာ ဖြစ်သင့်ရကား " ဗျည်း " ဟူသော အနက်မှာ အဿရံသဒ္ဒါ၏ သာမတ္ထိယအားဖြင့် သိရသော အနက်တည်း၊ ထို အဿရံသဒ္ဒါ၏ သာမတ္ထိယကြောင့် သုတ်၌ပါသော ပုဗ္ဗံပုဒ်ကို ဗျည္ဇနံဟု အပိုထည့်၍ ဖွင့်နိုင်သည်-ဟူလို။ [၍ သာမတ္ထိယကို ဦးကာ၌ " အညထာနုပပတ္တိ " ဟု ဖွင့်၏၊ အညထာ-ဗျည်းဟူသော အနက်မှ အခြားသော သရဟူသော အနက်၏+အနုပ ပတ္တိ-မသင့်ခြင်းသည်၊ အညထာနုပပတ္တိ-မည်၏၊ " အဿရံ-သရ မရှိသော၊ ပုဗ္ဗံ-ရှေသရ " ဟု ဆိုလျှင် မသင့်၊ " အဿရံ-သရမရှိသော၊ ပုဗ္ဗံ-ရှေဗျည်း " ဟု ဆိုမှသာ သင့်သည်-ဟူလို။]

(၁၃) လောပေါတိ အဒဿနံ အနုစ္ဆာရဏံ — ၍ စကားကား သရာ သရေ လောပ်၌ လောပပုဒ်၏ အဖွင့်တည်း၊ ထိသို့ ဖွင့်ရာဝယ် လောပေါ၏ သဒ္ဒါနက်ကို ဖွင့်ခြင်း မဟုတ်, အဓိပ္ပါယ် အနက်ကိုသာ ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ ထိုတွင် အဒဿနံသည် ရေးထားသော ပြယုဂ်ကို ရည်ရွယ်သော စကားတည်း၊ " လောက+အဂ္ဂ " ဟု ရေးသားထားရာ၌ က၏ အသရကို ၍ သုတ်ဖြင့် ချေလျှင် အသရကို မမြင်ရတော့ပြီ - ဟူလို၊ အနုစ္ဆာရဏံကား နှုတ်ဖြင့် ရွတ်အပ်သော ပြယုဂ်ကို ရည်ရွယ်သော စကားတည်း၊ ရှေ အသရကို ချေလိုက်သည့် အခါ ထို အသရကို မရွတ်ရတော့ပြီ-ဟူလို၊ [သက္ကတဘာသာ လောပေါ၏ ပရိယာယ်ကို " အဒဿနံ အနုစ္ဆာရဏံ " အပြင် " အဿဝနံ-မကြားရခြင်း, အနုပလဒ္ဓိ-မရခြင်း, အဘာဝေါ-မရှိခြင်း, ဝိနာသော-ကြေပျောက် ပျက်စီးခြင်း " ဟုလည်း ဆိုသေး၏။]

သရာတိ ကာရိယနိဒ္ဒေသော— ကာရိယ သဒ္ဒါသည် " ပြုဘွယ်=စီရင်ဘွယ်=ပြုစရာ=စီရင်စရာ " ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ထို ပြုစရာ စီရင်စရာရှိသော အကျွန်ုသည် ကာရိယီ မည်၏၊ [ကတ္တုဗ္ဗန္တိ ကာရိယံ-ပြုဘွယ်၊ ကာရိယံ ယသ အတ္ထီတိ ကာရိယီ၊ ၍ ကာရိယီကိုပင် " ကာရိ " ဟုလည်း ခေါ်၏၊ " အနိဋ္ဌိတံ ပဒံ ကာရိ " စသည်တည်း၊]

သရေ - သရသည်၊ ပရေ - နှောင်းလတ်သော်၊ ဇဟ္ဒုနံ - များစွာသော သရတို့၏၊ လောပညာပနတ္ထံ - ကြေနှိုင်ပုံကို ဆိုရစေခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ သရေတိ - သရေ ဟူသည်၊ နိမိတ္တ နိဒ္ဒေသေ - နိမိတ်ကို ညွှန်ပြသော သဒ္ဒါတည်း၊ စ - ဆက်ဥုံးအံ့၊ ဒီဃံ - ၌ သတ္တမီ ဝိဘတ်သည်၊ နိမိတ္တ သတ္တမီ - နိမိတ် အနက်၌ သက်သော သတ္တမီ ဝိဘတ်တည်း၊ နိမိတ္တော

လောက + အဂ္ဂ ပဂ္ဂလော၌ ကဇ် မှိရာ အသရသည် ချေမှုကို ပြုဘွယ်ရှိရကား ကာရိယ် တည်း၊ သုတ်၌ ပါသော သရာကား ထို ကာရိယိကို ညွှန်ပြသော သဒ္ဒါတည်း။

ဇဟုဝစနံ ပနေတ္ထ ၊ပေ၊ ဥဘယနတ္ထံ—နိမိတ်တ်ကို ညွှန်ပြရာ၌(သရေ-ဟု)ကေဝုစ်ဖြင့် ညွှန်ပြသကဲ့သို့ ကာရိယိကို ညွှန်ပြရာ၌ " သရော " ဟု ကေဝုစ်ဖြင့် မညွှန်ပြဘဲ"သရာ"ဟု ဇဟုဝုစ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းသည် အာဘယ်အကျိုး ရှိပါသနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "ဇဟုဝစနံ"စသည်ကို မိန့်၊ သရာ ဟု ဇဟုဝုစ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းသည်"နောက်၌ သရတလုံး တလုံး နှောင်းလျင် ရှေ၌ သရ အများကို ချေနိုင်၏ " ဟု သိစေခြင်း အကျိုးရှိပါသည်၊ သခတော ဂသေဝါသုတ်၌ "ဂသ+ဧ" ဟု ဖြစ်၏၊ ထို ဧကို " အ အာ ဣ ဤ ဧ " ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ ဤသုတ်ဖြင့် နောက် ဧ ကြောင့် ရှေ အ အာ ဣ ဤ ၄ လုံး(သရ အများ)ကို ချေသည်၊ [" ထွေစ သရေသူတိ အဝတ္ထာ သရေတိဝစနံ ဧကေကသ္မိ်ယေဝါတိ ဥာပနတ္ထံ = သရေသု ဟု ဇဟုဝုစ်ဖြင့် မဆိုဘဲ သရေ ဟု ကေဝုစ်ဖြင့် ဆိုခြင်းသည် သရတလုံး တလုံးနှောင်းလျင် ရှေ သရကို ချေနိုင်၏"ဟု သိစေရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ " ယဒိဧဝံ သရောတိ အဝတ္ထာ ကသ္မာ သရာတိ ဝုတ္တံ၊ ကေ ဒ္ဝိ တိ စတုန္နမ္မိ လောပေါ ဟောတီတိ ဥာပနတ္ထံ=၁ လုံး ၂ လုံး ၃ လုံး ၄ လုံး အထိ သရအများကို ချေနိုင်၏"ဟု သိစေရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊-ဆျာသ။]

သရာ ယန္တိ သရေ လောပံ, ကော ဒ္ဝေ စတူရော တယော၊
နသိ ယန္တိ ဥပေယျာသိ, ဂသေဝါတိ နိဒဿနံ။

သရေ-နောက် သရ တလုံးကြောင့်၊ ကော ဒ္ဝေ စတူရော တယော-၁, ၂, ၃, ၄, ဖြစ်ကုန်သော၊ သရာ-တို့သည်၊ လေ့ပံ-သို့၊ ယန္တိ-ရောက်ကုန်၏၊ နသိ, ယန္တိ, ဥပေယျာသိ, ဂသေဝါတိ-နသိ ၊ ပေ ၊ ဂသေဝါတို့ကဉ်း၊ နိဒဿနံ - (ရသင့်သလို ယူရမည့်) ဥဒါဟရဏ်းတည်း။ [သဒ္ဒနိတိ၌ ရှေ ပုံစံ ၃ ခုကိုသာ ပြ၍ အများဆုံး ၃ လုံးချေကိုသာ ဆို၏၊ ဆျာသ၌ နောက်ဆုံး ပုံစံကို ပြ၍ ၄ လုံးချေအထိ ဆိုသည်၊ ထိုဝှင် " နသိ=န+အသိ " နှ၌ အသရ ဝ လုံးကြေ၊ "ယန္တိ=ယာဓေတ်,အပစ္စည်း,အန္တိ (ယာ+အ+အန္တိ) "-ယာ၌ အာနှင့် အ ပစ္စည်း ၂ လုံးကြေ၊ " ဥပေယျာသိ = ဥပ + ဣဓာတ်+အ ပစ္စည်း+ ယျာသိ"-ပ၌ အနှင့် ဣ အ သရ ၃ လုံးဖကြေ၊ ဂသေဝါ၌ ဧဝယ် သရ ၄ လုံးကြေပုံကို ပြခဲ့ပြီ၊ ကြွင်းသော မှတ်ဘွယ်ကို သခတော ဂသေဝါ သုတ်ကမှ ပြဦးမည်။]

သရေတိ ၊ပေ၊ နဟောတိ — သရာ၏ အနက်ကို ပြပြီး၍ သရေ၏ အနက်ကို ပြလိုသောကြောင့် "သရေတိ" စသည်ကို မိန့်၊ " လောက+အဂ္ဂ " ၌ နောက် သရသည် ရှေ

ပါဒါနသာမတ္ထိယတော - နိမိတ်ကို ယူရခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ဝဏ္ဏ ကာလ ဗျဝဓာနေ - ဝဏ္ဏခြားရာ ကာလခြားရာ၌၊ သန္ဓိကာဓိယံ - သန္ဓိ ပြုဘွယ်သည်၊ နဟောတ်-မဖြစ်၊ လောပ်တိ-လောပ် ဟူသည်၊ ကာဓိယ သရကို ချေရခြင်း၏ အကြောင်းတည်း၊ ထိုအကြောင်းကို ပါဠိလို "နိမိတ္တ" ဟု ခေါ်၏၊ သရေသည် ထိုနိမိတ်ကို ညွှန်ပြသော သဒ္ဒါတည်း၊ ["ကမ္မကရဏနိမိတ္တတ္ထေသု သတ္တမီ" သုတ်ဖြင့် နိမိတ်အနက်၌ သက်စေ၍ " သရေ-သရကြောင့် " ဟု အနက်ပေးသည်၊]|| ဆက်ဥုးအံ့ — နိမိတ်ဟူသည် အကြောင်းတည်း၊ လောပံ အရ ကြေခြင်းကား အကျိုး တည်း၊ အကြောင်းနှင့် အကျိုးဟူသည် တစုံတခု အကွယ်အကာ မရှိဆိုက်၊ အကာ အကွယ် ရှိနေသေးလျှင်လည်း အကြောင်း အကျိုး အစစ် မဖြစ်နိုင်၊ သို့ဖြစ်၍ သရေ ဟူသော သတ္တမီ နိမိတ်၏ သာမတ္ထိယ (အစွမ်း) ကြောင့် ဝဏ္ဏဖြစ်စေ ကာသဖြစ်စေ ကွယ်ကာနေလျှင် အကျိုးဖြစ်သော သန္ဓိ ဆိုင်ရာကိစ္စ မဖြစ်နိုင်၊ [ဆရာတို့ကား-သတ္တမီ နိမိတ်အတွက် အဓိပ္ပါယ်တမျိုး ပြောကြသေး၏။]

ဝဏ္ဏခြား၍ သန္ဓိ မဖြစ်ပုံ။ ။အကွရာ ခြားနေလျှင် ထိုအကွရာ၏ ရှေ+နောက်၌ ရှိသော အကွရာ သရများ သန္ဓိစပ်လို့မဖြစ်၊ ပုံစံကား — "သကိ ဧဝ" တည်း၊ ဤ၌ ကိဝယ် (ဣ) သရနှင့် ဧသရတို့၏ အကြားဉ် နိဂ္ဂဟိတ်တည်း ဟူသော ဝဏ္ဏခြားနေ၏။ သို့ဖြစ်၍ နောက် ဧ ကြောင့် ရှေ ဣ ကို ချေခြင်းဟူသော သန္ဓိ ကိစ္စ မဖြစ်နိုင်၊ ထိုသို့ မချေနိုင်လျှင် ကကို ဧ သို့ကပ်၍ " သကေဝ " ဟု မဖြစ်နိုင်မှုမှာ ဆိုဘွယ်ရာ မရှိပြီ၊ ထို့ပြင်— ဣဝဏ္ဏောယံနဝါဖြင့် ဣ ကို ယ ပြုခြင်းဟူသော သန္ဓိကိစ္စလည်း မဖြစ်နိုင်သဖြင့် ယ ကို ဧ သို့ ကပ်၍ "သကျေဝ" ဟု မဖြစ်နိုင်မှုမှာလည်း ဆိုဘွယ်ရာ မရှိပြီ၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ကွယ်လောံ သုတ်ဖြင့် ဖျောပစ်သည့် အခါ၌ကား၊ ဝဏ္ဏ မခြားတော့ သဖြင့် အလို ရှိသလို "သကေဝ, သကျေဝ" ဟု ဖြစ်နိုင်ပေသည်။

ကာလခြား၍ သန္ဓိ မဖြစ်ပုံ။ ။ကာလ — ဟူသည် ရွတ်ဆိုသည့်အခါ ရပ်တန့်ချိန် တည်း၊ "အချို့က ရွတ်ရာကာလ" ဟု ပြောကြ၏၊ အမှန်မှာ — ရွတ်ရာကာလမဟုတ်, ရွတ်ဆိုစဉ် ရပ်တန့်ချိန်ကာလသာတည်း၊ ဥပုံးအံ့—ဂါထာရွတ်ရာ၌ ၄ ပါဒ ရှိသည့်တွင် ရှေ ၂ ပါဒကို ရွတ်ပြီးလျှင် ထုံးစံရှိသလောက် ရပ်တန့်ရမည်၊ တဆက်ထည်း (ထောက် လျောက်) ရွတ်မသွားရ၊ ထိုသို့ ရပ်တန့်ရမည့် နေရာဝယ် သန္ဓိစပ်ထားလျှင် (အစပ်ဖြစ်၍ ရပ်တန့်ခွင့်မရ) တဆက်ထည်း ရွတ်ရတော့မည့် ဖြစ်သောကြောင့် အလင်္ကာကျမ်းလာ "ယတိဟိန" ခေါ် အပြစ်ဒေါသ ရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် ဂါထာတို့ဝယ် ဒုတိယ ပါဒ အဆုံးနှင့် တတိယပါဒ၏ အစ၌ ရပ်တန့်ရာ ကာလ ခြားသောကြောင့် သန္ဓိကိစ္စမဖြစ်၊

ပုံစံကား— သမ္မေ သခ်ါရာ အနိစ္စာ, ယဒါ ပညာယ ပသတိ၊
အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ, သေ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

၌ ဂါထာ၌ ပသတိဝယ် အနည်းငယ် ရပ်နားပြီးမှ အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ စသည်ကို ဆက်၍ ရွတ်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် ရပ်တန့်ရာကာလ ခြားကွာနေသည့်အတွက် တိ၌ ဣ ကို

နိဒ္ဒေသ - ကာရိယကို ညွှန်ပြသော သဒ္ဒါတည်း၊ ပန - ဆက်ဥုံးအံ့၊ ဥပရိ-အာထက် (ဝါ ပရော အာသဂ္ဂဟါ) သုတ်၌၊ ပရလောပ ဝိဓာနတော - နောက် သရကြောခြင်းကို စိရင်ခြင်းကြောင့်၊ ဤဒံ သုတ္တံ-ဤ (သရာ သရေ လောပံ) သုတ်ကို၊ ပုဗ္ဗလောပ ဝိဓာနံ ဘိ-ရှေ့သရကြောခြင်းကို စိရင်သော သုတ်ဟူ၍၊ ဒဠ္ဠတ္ထံ - မှတ်ထိုက်၏၊ ဧဝံ - ဤသို့လျှင်၊ သဇ္ဇဃ္ဍ - အလုံးစုံ

ဇဝဝ္လော ယံ နဝါသုတ်ဖြင့် ယ ပြုခြင်းဟူသော သန္ဓိကိစ္စ မဖြစ်နိုင်၊ ပဌမ သန္ဓိကိစ္စ မဖြစ်နိုင်လျှင် ယ ကို အသရသို့ ကပ်၍ "ပဿတျထ" ဟူသော် ဒုတိယ သန္ဓိကိစ္စမှာ ဆိုဘွယ်ရာ မရှိပြီ၊ [မှတ်ချက်—ဤ" ပဿတိ+အထ " တို့၌ သရာ သရေလောပံသုတ် အစိအရင် မပါ၊ ဇဝဝ္လော ယံ နဝါ သုတ်၌ လိုက်လာသော သရေ နိဒ်တ်၏ သာမတ္ထိယ ကြောင့် ဇ ကို ယ ပြုခြင်း မဖြစ်ကြောင်းကို ပြသော ပုံစံတည်း၊သို့ဖြစ်၍ သတ္တာမိနိမိတ်နှင့် ပြသမျှ သုတ်တိုင်းဝယ် ဝဏ္ဏဖြစ်စေ ကာလဖြစ်စေ ခြားကွယ်နေရာ၌ ချေမှုသန္ဓိသာ မက, အခြား သန္ဓိကိစ္စများလည်း မဖြစ်နိုင်ဟုချည်း မှတ်။]

မောဂ္ဂလ္လာန် ပဋိကာ ။ ။"သရော လောပေါ သရေ" သုတ်၏ ပဋိကာ၌ကား "သရေတိ-ဩပသိလေသိကာဓာရ သတ္တမိ" ဟု ဆို၍ ဤရူပသိဒ္ဓိ၏ "နှုမိတ္တာသတ္တမိ" ဆိုသော စကားကို ပယ်ရှားလေ၏၊ ပဋိကာအလို"သရေ-သရနှောင်းရာ၌" ဟုအာဓာရ အနက်ပေး၊ အာဓာရ ၄ မျိုးတွင်လည်း "ဥက္ခလိယံ အာစာမော တိဋ္ဌတိ=ထမင်းအိုး၌ ထမင်းရည် တည်၏" ဟူရာဝယ် အာဓာရဖြစ်သော ထမင်းအိုးသည် အာဓေယ် ထမင်းရည်၏ ကပ်ငြိတည်ရာ ဖြစ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ သရေအရ နောက်သရလည်း သရောအရ ရှေသရ၏ (အကြားမသပ် ငြိကပ်ဘည်နေရာ) ဩပသိလေသိကာဓာရသာ ဖြစ်ထိုက်၏၊ ဤ ဩပသိလေသိကာဓာရ၏ သတ္တိကြောင့် ဝဏ္ဏခြားရာ ကာလခြားရာတို့၌ အကြား အလပ် ရှိနေရကား သန္ဓိအစိအရင် ဟူသမျှ မဖြစ်-ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထိုတွင် ကာလခြားရာ ပုံစံ၌ ဂါထာအရာသာ မက " ကတမာစာနန္ဒ + အနိစ္စသညာ " ကဲ့သို့သော စုတ္တိယ ပုံစံ၌လည်း "ကတမာစာနန္ဒ" ဟု ရွတ်ပြီးလျှင် တန့်ရပ် နားနေရဉ်းမည် ဖြစ်၍ ကာလ ခြားလျက် ရှိသောကြောင့် "နန္ဒာနိစ္စာ" ဟု နေ့ပုဒ်နှင့် သန္ဓိကိစ္စမဖြစ်-ဟု မိန့်သေးသည်။

[ဆောင်] ဩပသိလေ, တဒတ္ထနိမိတ္တာ, သတ္တမျကြောင့်, ဝဏ္ဏအကွာရာ,
ခြားလေရာနှင့်, ဂါထာစုတ္တိယ, ဟူသမျှပင်, ရွာဘဲဆိုစဉ်ဝယ်,
ရပ်တန့်ဘွယ်နား, ကာလခြားမူ, မှတ်သားသန္ဓိ မဖြစ်တည်း။

လောပန္တိ ကာရိယနိဒ္ဒေသော — သရာသရေ ပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ပြုပြီး၍ လောပံ ပုဒ်၏ အနက်ကို ပြလိုသောကြောင့် လောပန္တိ စသည်ကို မိန့်၊ "ချေခြင်း" ဟူသော အစိအရင်သည် "ချေမှုကို ပြုလုပ်ခြင်း" ဟူသော ကာရိယတည်း၊ ထို့ကြောင့် လောပံ ပုဒ်သည် ကာရိယ (အပြုအစိအရင်) ကို ညွှန်ပြသော သဒ္ဒါဖြစ်သည်၊ ["အနိဋ္ဌံတံ ပဒံ ကာရိ" စသော ဂါထာကို ကစွဲညီးဋီကာမှာ ရှု။]

ဇုဒံ၊ ဧပေ၊ ဧဝဒိတဒ္ဓံ— ကျမ်းဂန်တို့၌ ရက္ခာရှိ၌ (သစ်ပင်တက်ပုံနည်း) အားဖြင့် မရောက်သေးသော အဘို့ကို " ဥပရိ "ဟု ဆို၍ ရောက်ပြီးအဘို့ကို "ဟေဋ္ဌာ"ဟု ဆို၏၊

သော၊ သတ္တမိ နိဒ္ဒေသေ - သတ္တမီဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြရာ၌၊ ပုဗ္ဗသေဝ-ရွှေ့ အက္ခရာ၏ သာလျှင်၊ ဝိဓိ - အစီအရင်တည်း၊ ပရသ - နောက် အက္ခရာ၏၊ ဝိဓာနံ - အစီအရင်သည်၊ နှ - မဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ (၁၂)။

(၁၄)-အာသဓံဘိ-အာသဓံပုဒ်သည်ဌင်း၊ အဓောဋိတန္တိစ-သည်ဌင်း၊ ဝတ္တတေံ - ၏၊ သိလိဋ္ဌကထနေ - ပြေပြစ်သောပုဒ်ကို ဆိုလိုသတ်သော်၊ ပရိဘာသ မာဟ။

နယေ ပရံ ယုတ္တော ။ ။ ယုတ္တော - ဆောင်ကပ်သင့်သော၊ ဌာနေ - ဌာန၌၊ သရ ရဟိတံ-သရကင်းသော၊ အဓောဋိကံ-အော်၌ တည်သော၊ ဗျဉ္ဇနံ- ကို၊ ပရက္ခရံ နယေ၊ ဣတိ-ပရိဘာသာသုတ်ကြောင့်၊ ပရ နယနံ-နောက်အက္ခရာသို့ ဆောင်ကပ်ခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗံ - ပြုရာ၏၊ ဝါ- ပြုလေ၊ ဇ္ဈေ - ၍သုတ်၌၊ ယုတ္တဂ္ဂဟဏံ - ယုတ္တ သဒ္ဒါသည်၊ နိဂ္ဂဟီတ နိသေဓနတ္ထံ - နိဂ္ဂဟိတ်ကို တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ ဘေန - ထို့ကြောင့်၊ အက္ကောစ္ဆိမံ အဝဓိမံ တျာဒိသု - အက္ကောစ္ဆိမံ အဝဓိမံ အစရှိသော ပြယုဂ်တို့၌၊ ပရံနယနသဒ္ဒေဟော - နောက်သရသို့ ကပ်ခြင်း၌ ယုံမှား

ထို့ကြောင့် ဥပရိဖြင့် ဝါပရောသုတ်ကို ပြသည်ဟု မှတ်၊ ဝါပရောသုတ်က နောက်သရကို စိရင်ဘို့ရာ " ပရော " ဟု တိုက်ရိုက်ဆိုထားသောကြောင့် ၍ သုတ်၌ "ပုဗ္ဗ" ဟု မပါသော်လည်း ရှေ့သရကို စိရင်သောသုတ် ဟု သိဆိုက်သည်-ဟူလို။ [" ဝေဒိတဗ္ဗံ, ဒဋ္ဌဗ္ဗံ" ဟု တဗ္ဗပစ္စည်းဖြင့် ပြသမျှ၌ "အပ်" ဟု မပေးဘဲ "ထိုက်" ဟု ပေးသင့်သောအရာသာများ၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း .... စာသင်သားတို့၏ သိခြင်း မှတ်ခြင်း ကြိုသာသည့် အပ်၍ ကပ်၍ မနေသေးဘဲ, သိသင့် သိထိုက်ရုံမျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏" ဟု ပေးထားကြောင်းကို အရာရာ၌ သတိပြုပါ။]

(၁၃) သိလိဋ္ဌကထနေ ပရိဘာသမာဟ — သန္ဓိ စပ်ထားအပ်သော ပုဒ်သည်၌ ရှာဘွေဆိုရာ၌ ချေးမောင်၏၊ ထိုသို့ ပြေပြစ် ညက်ညောချောမောစွာ ရှာဘွေဆိုလိုသည့် အရာဝယ် ရှေ့ဗျည်းကို နောက် အက္ခရာသို့ ကပ်၍ သန္ဓိစပ်ဘို့ရာ ၌ " နယေ ပရံ ယုတ္တော " သုတ်ကို မိန့်တော်မူသည်၊ သရာ သရေ လောပံ သုတ်ဖြင့် သရကို ချေပြီးသည့် အခါ ဗျည်း၌ သရ ရှိတော့ပြီ၊ ထိုကဲ့သို့ သရကင်း၍ အောက်၌ တည်နေသောဗျည်းကို နောက် အက္ခရာသို့ ကပ်သင့်ရာ ဌာန၌ ၌ သုတ်အရ ကပ်ပါ-ဟူလို၊ [သုတ်၌ပါသော ပရံပုဒ်ကို "ပရသရံ" ဟု မဖွင့်ဘဲ "ပရက္ခရံ" ဟု ဖွင့်ရခြင်း၏ အကြောင်းကို ကစ္စည်းဋီကာမှာ ရှု။]

ဇ္ဈေ ယုတ္တဂ္ဂဟဏံ၊ ပေ၊ နဟောတိ — "နယေ ပရံ" ဟုသာ မဘည့်ဘဲ ယုတ္တသဒ္ဒါ ထည့်ခြင်းသည် အဘယ်အကျိုး ရှိပါသနည်း - ဟူသော မေးဘွယ်ကို ကိုယ်တိုင် ဖြေလို

ဘွယ်သည်၊ နဟောဘိ - မရှိ၊ လောကဂ္ဂပုဂ္ဂလော၊ ပေ၊ အာသန္နေတ္ထ နဒိဿန္တိ-လောကဂ္ဂပုဂ္ဂလော၊ပေ၊ အာသန္နေတ္ထ နဒိဿန္တိ ပြီး၏။(၁၁)။

(၁၄) ယဿ+ဣဒါနိ၊ ပေ၊ ပါဘော+ဇေဝ,ဣတိ - ယဿ+ဣဒါနိ၊ ပေ၊ ပါဘော+ဇေဝ, ဟူကုန်သော၊ ဆုဝ - ၌ ပြယုဂ်တို့၌၊ ပုဗ္ဗေလောပေ-ရှေသရ ကြေခြင်းသည်၊ သမ္ပတ္တေ - ရောက်သုလတ်သော်၊ သရေဘိ-သရေ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အဓိကာရော - လိုက်သော သဒ္ဒါတည်း၊ ပန - ဆက်ဥုံးအံ့၊ ဆုဝ - ၌သုတ်၌၊ အတ္ထဝသာ - အနက်၏ အစွမ်းဖြင့်၊

သောကြောင့် " ဆွေ ယုတ္တ၊ ပေ၊ နိသေဓနတ္ထံ " ဟု မိန့်သည်၊ ချဉုံးအံ့-နိဂ္ဂဟိတ်သည် ရှေသရကိုသာ မှီလေ့ရှိသော ပုဗ္ဗာသယဗျည်းတည်း၊ " အက္ကောစ္ဆိမံ + အဝဓိ " ဝယ် မံ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို နောက် (အ) သရသို့ ကပ်လျှင် နိဂ္ဂဟိတ်က ရှေ , သရက နောက် နေသောကြောင့် ရွှာ်ဘတ်၍ မဖြစ်တော့ပြီ၊ ၌သို့လျှင် နိဂ္ဂဟိတ်နှင့် နောက်သရသည် သန္ဓိစပ်သင့်သော " ယုတ္တဋ္ဌာန " မဟုတ် ဟု ယုတ္တေသဒ္ဒါဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို တားမြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် " ယုတ္တဂ္ဂဟဏံ နိဂ္ဂဟီတ နိသေဓနတ္ထံ " ဟု မိန်သည်၊ ထိုသို့ ယုတ္တသဒ္ဒါက နိဂ္ဂဟိတ်ကို တားမြစ်ထားသောကြောင့် " အက္ကောစ္ဆိမံ+အဝဓိ " ဝယ် မံ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို နောက် အသရသို့ ကပ်ရမှာလေသား ဟု ယုံမှားခွင့်လည်း မရှိတော့ပြီ-ဟူလို၊ ၌ကား ရှာသိဒ္ဓိအလိုက္ခ ဖွင့်ပြသော အဓိပ္ပါယ်တည်း၊ [ရှာသိဒ္ဓိလည်း " ယုတ္တေတိ ကသ္မာ-အကောစ္ဆိမံ" စသော ကစ္စည်းဝတ္ထိုကို ကြည့်၍ ဖွင့်သောကြောင့် ကစ္စည်းဝတ္ထိ၏ နောက်လိုက်သာ ဖြစ်၏၊ ထို ကစ္စည်းဝတ္ထိသည်ပင် သုတ်တည်သော အရှင်ကစ္စည်းထေရ်၏ အာဘော် မကျကြောင်းနှင့် တကွ ဗဟုလာဝတာရ ဋီကာဟောင်း ဆိုပုံကို ကစ္စည်း ဘာသာဋီကာမှာ ရှု။]

လောကဂ္ဂပုဂ္ဂလော၊ ပေ၊ နဒိဿန္တိ — တို့ကား သရကင်းသောဗျည်းကို နောက် အက္ခရာသို့ ကပ်လိုက်သည့် အခါ " လောကဂ္ဂပုဂ္ဂလော " စသည်ဖြင့် ရှုပ်ပြီးသည်-ဟု ရှုပ်ပြီး ပုံစံများကို ပြသောစကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် အနက် အထူးမပေးဘဲ " ပြီး၏ " ဟုသာ အနက် ပေးလိုက်သည်။ [မှာထားချက် - ၌ ရှုပသိဒ္ဓိကို လေ့လာကြသူတို့သည် ပုဒ်စပ် ပုဒ်ဖြတ်၌ မလျင်မြန်သေး သူဖြစ်လျှင် ဤနေရာ၌ ရပ်တန့်၍ ဆရာ့ကိုယ်တိုင် (သို့မဟုတ်လျှင် တပည့်ကြီး ဘယေဝံယေဝံက) ရှုပ်တခုကို ပုဒ်ဖြတ်၍ ရွှတ်လျှင် တပည့်များက ပုဒ်စပ်ကို (စာအုပ် မကြည့်ဘဲ) သိမ်ပြိုင်လိုက်ပါစေ၊ ဆရာက ပုဒ်စပ်ကို ရွှတ်လျှင်လည်း၊ ပုဒ်ဖြတ်ကို သိမ်ပြိုင်လိုက်ပါစေ၊ အစဉ်အတိုင်း မဟုတ်ဘဲ ဟိုကျော် သည်ကျော်နှင့် ဆရာက တိုင်-တပည့်များက လိုက်နှင့် လေ့လာကြပါစေ။]

(၁၅) ယဿ+ဣဒါနိ၊ ပေ၊ ပါဘော+ဇေဝ—" အသရေနာင် ကြေပုံ, အာသရနောင်ကြေပုံ " စသည်ဖြင့် ရှေသရတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ပြသော ပြယုဂ်များတည်း၊ ထို့ကြောင့် " ကထာ+ဇေကာ " ပြယုဂ်သည့် " ဆာယာ+ဣဝ " နောက်၌ တဆက်ထည့်

ဝါ - အနက်နှင့် စပ်သဖြင့်၊ ဝိဘတ္တိ ဝိပရိဏာမော - ဝိဘတ် ပြောင်းလဲခြင်းကို၊ (ကာတဗ္ဗော-ပြုထိုက်၏၊) ဣတိကတွာ-ဤသို့ ပရိဘာသာပြု၍၊ သရောတိစ - သရောဟူ၍ဂုဏ်း၊ သရမှာတိစ-သရမှုးဟူ၍ဂုဏ်း၊ လောပ ဆိစ-လောပ်ဟူ၍ဂုဏ်း၊ ဝတ္တမာနေ-လိုက်လတ်သော်....

ဝါပရော အာသရူပါ။ ။ အာသမာန ရူပမှာ-တူသောရုပ်သွင်ရှိသည့် မဟုတ်သော၊ သ ရမှာ - မှာ၊ ပရော သရော-သည်၊ ဝါ - ပါဠိတော်ဖြတ် သက်မှတ်အဲ့ပ်ပြီး အတိုင်း၊ လောပံ ပပ္ပေါတိ၊ အာသ-ထိ သရဒ်၊ သမာနံ-

ရှိရမည်၊ ယခု စာအုပ်များ၌ "မောဂ္ဂလ္လာနော+အာသိ ဗီဇကော" နောက်၌ ရှိသည်မှာ အစဉ်မပြတ်၊ ထို့ပြင် "တေ+အသိ, မောဂ္ဂလ္လာနော+အသိ" ဟု စာပျက်နေ၏၊ "တေ+အပိ, မောဂ္ဂလ္လာနော+အာသိ" ဟု ရှိရမည်၊ ထိုသို့ ရှိသင့်ပုံကို ပါဠိ အခြေပြီးသူတိုင်း သိနိုင်ပါသည်။

ပုဗ္ဗလောပေ သမ္မတ္တေ — "ဝါဝရော အာသရူပါ" သုတ်မရှိလျှင် "သရာ သရေ လောပံ" သုတ်က ရှေ့ သရတို့ကို ချေလိမ့်မည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း....အခြား အစီအရင် မရှိလျှင် ရှိပြီးသုတ်က စီရင်ခွင့် ရှိသောကြောင့်တည်း၊ ဤသို့ သရာ သရေ လောပံသုတ်က ချေခွင့်ရှိသည်ကို "ပုဗ္ဗလောပေ သမ္မတ္တေ" ဟု ဆိုသည်၊ "သမ္မတ္တေ"ဟု ဆိုသောကြောင့် "ရောက်ပြီးမြဲ" ဟု မမှတ်ရ၊ "ရှေ့ သရ၏ ကြေခြင်းသည်+ရောက်ရတော့မလို, ရောက်လု ရောက်လု ဖြစ်နေသည်" ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "သမ္မတ္တေ-ရောက်လုလတ်သော်" ဟု ရှေးဆရာတို့ အနက်ပေးကြသည်။

သရေတိ အဓိကာရော— "အဓိကာရော" ဟု ဆို၍ လိုက်ရာ၌ နေဒံတသုတ်ထည်း သို့သာ လိုက်သည် မဟုတ်၊ သူ၏ နယ်ပယ်ကုန်အောင် လိုက်ရိုးတည်း၊ ထို့ကြောင့် ရှေ့ "သရာ သရေ" သုတ်မှ သရေသဒ္ဒါသည် (ကစ္စည်းကျမ်းလာ) ဒုတိယ တခဏ်းလုံး ကုန်အောင် လိုက်လိမ့်မည်၊ နောက်နောက် သုတ်များ၌ "သရေ"သဒ္ဒါ လိုက်ကြောင်းကို အထူး မဆိုသော်လည်း လိုက်မြဲ လိုက်လာသည် ဟု မှတ်၊ ဆက်ဥုးအံ့ - သရာ သရေ လောပံသုတ်မှ သရေ တပုဒ်သာ လိုက်သည် မဟုတ်သေး , သရာ + လောပံ တို့လည်း လိုက်လာ၏၊ ထိုသို့ လိုက်ရာ၌ "အတ္ထဝသာ ဝိဘတ္တိ ဝိပရိဏာမော ကာတဗ္ဗော=ရေဒံရာ သုတ်၏ အနက်နှင့် လျော်အောင် ဝိဘတ်ကို ပြောင်းလဲနိုင်သည် " ဟု ပရိဘာသာ ဆိုသောကြောင့် "အ သရူပါ" ဟူသော ပဌမိ ဝိဘတ်နှင့် သင့်တင့်အောင် " သရမှာ " ဟု ပဌမိဝိဘတ် ပြောင်းလဲ၍ဂုဏ်း "သရာ" ဗဟုဝုစ်လည်း ဤ " ပရော "နှင့် သင့်တင့်အောင် "သရော"ဟု ပိဘတ်ပြောင်း၍ဂုဏ်း လိုက်သည်၊ ["ပုဗ္ဗလောပေ သမ္မတ္တေ" မှ သမ္မတ္တေ ပုဒ်နှင့် ဝတ္တမာနေ ပုဒ်တို့ စပ်ဘို့ရာ တိုက်ရိုက်မရှိ၊ သမ္မတ္တေ၏ စပ်ဘို့ရာ "သမ္မတ္တေ-သော်၊ စံ-ထို ရှေ့သရ ကြေခြင်းကို၊ နိဝါရေတွာ-တားမြစ်၍" ဟုဂုဏ်း ဝတ္တမာနေ၏ စပ်ဘို့ရာ သုတ်အဖွင့် အဆုံး၌ " ပပ္ပေါတိ-၏၊ ဇုတိအတ္ထော-ဤ အနက်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏" ဟုဂုဏ်း ထည့်၍ စပ်သင့်၏၊ နိသယဒ္ဒကား ရှုပ်နေမည်စိုး၍ မထည့်ဘဲ ထားသည်၊]

တူသော၊ ရူပံ-ရုပ်သွင်သည်၊ (အတ္ထိ၊) ဣတိ သရူပေါ-မည်၏၊ သရူပေါ-တူသော ရုပ်သွင်ရှိသော သရသည်၊ နှ-မဟုတ်၊ အသရူပေါ- တူသော ရုပ်သွင်ရှိသော သရမဟုတ်၊ အသဝဏ္ဏော-အသဝဏ္ဏသရတည်း၊(၁၃)။

ပန-ဆက်ဥုးအံ့ - ယသ္မာ- အကြောင်ကြောင့်၊ မရိယာဒါယံ-မရိယာဒါအနက်၌ ၎င်း၊ အဘိဝိဓိမှိစ - အဘိဝိဓိ အနက်၌ ၎င်း၊ ဝတ္တမာနော - ဖြစ်သော၊ အာ ဥပသင်္ဂေါဝိယ - အာ ဥပသာရပုဒ်ကဲ့သို့၊ ဝါသဒ္ဒါ-ဝါသဒ္ဒါသည်၊ ဒွိဓာ - ၂ ပါးပြားသော အနက်၌၊ ဝတ္တတော-ဖြစ်၏ ကတ္ထစိ-အချို့သတ်၌၊ ဝိကပ္ပေ-ဝိကပ် အနက်၌၎င်း၊ ကတ္ထစိ-အချို့သတ်၌၊ ယထာဝဝတ္ထိတာ ရူပပရိဂ္ဂဟော-အကြောင်အကြောင် သတ်မှတ်အပ်ပြီးသော ရုပ်တို့ကို သိမ်းယူခြင်း အနက်၌၎င်း၊ (ဝတ္တတော - ဖြစ်၏၊) ဣဓပန-ဤသတ်၌ကား၊

သမာနံ ၊ ပေ ၊ အသဝဏ္ဏာ— [သုတ်အဖွင့်မှာ ထင်ရှားပြီ၊] ဤ "သမာနံ ရူပံ" ၏သည်းကား သုတ်၌ပါသော အသရူပါပုဒ်၏ ဝိဂ္ဂဟ သံဝဏ္ဏနာတည်း၊ ဤ ဒြိဂ္ဂိဟ်အရ သရူပ၌ သသည် သမာနပုဒ်ကို တသုဝဉ်ဖြင့် သပြု၍ ပြီးသော "အတူ" အနက်ဟော ဟု သိသာ၏။ ရူပ အတွက်ကား မည်သည့်အနက် ဟု မသိသာသေး၊ သဒ္ဒနိတ်၌ "သုတိ= အသံ"ကို ရူပသဒ္ဒါ၏အနက် ဟု ဆို၏၊ ထို အဆိုကို ပရသမညာသုတ်၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ဤ၌ကား "ရူပသဒ္ဒါသည် ရုပ်သွင်သဏ္ဌာန် အနက်ဟောတည်း" ဟု ယူ၍ "သရူပ – တူသော ရုပ်သွင်သဏ္ဌာန် ရှိသော သရ၊ အ သရူပ – တူသော ရုပ်သွင်သဏ္ဌာန် ရှိသော သရမှ တပါးသော သရ (တူသော ရုပ်သွင်ရှိသည် မဟုတ်သော သရ) " ဟု အနက်မှတ်ပါ၊ "နှ+သရူပေါ=အသရူပေါ"၏ နောံဒ်၌ "အသဝဏ္ဏော" ကား အသရူပေါ၏ အဘိဓေယျ (ဟောနက်ပြ)စကားတည်း၊ ["ဗုဇ္ဈတိတိ ဗုဒ္ဓေါ-ဖြစ်နော " ဟူရာ၌ ဖြစ်နောသည် ဗုဒ္ဓေါ သဒ္ဒါ၏ အဘိဓေယျ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။]

ဆက်ဥုးအံ့–ပရ သမညာသုတ်၌ "ရဿသရာ ၊ ပေ ၊ သဝဏ္ဏာနာမ , တေ သရူပါတိဝုစ္စန္တိ" ဟု သင်္ဂဏန္ဒာန့် သရူပကို သဘောတူ(ပရိယာယ်)ပုဒ်ဟု ဆိုခဲ့သည်အားလျော်စွာ ဤသုတ်၌လည်း "အသဝဏ္ဏာနှင့် အသရူပကို သဘောတူ ပရိယာယ်ပုဒ်" ဟု ဆိုလိုသည်၊ သို့ဖြစ်လျှင် ဤဥုပါသော အသဝဏ္ဏာနှင့် ကွစာ သဝဏ္ဏံ လုတ္တော်၌ပါသော အသဝဏ္ဏာတို့ အနက် အရေချင်း မတူ ဟု မှတ်ရ၏၊ ထင်ရှားစေအံ့ – အသရူပကို အသဝဏ္ဏ ဟု ဆိုသောကြောင့် အ အာ ကို ထောက်၍ ဣ ဤ စသော သရ ၆ လုံးသည့် အသရူပလည်းမည် , အသဝဏ္ဏလည်း မည်၏၊ ကွစာ သဝဏ္ဏံ လုတ္တော်သုတ်၌ကား ဧ–ဩ သရ ၂ လုံးသာ အသဝဏ္ဏ ဧည်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌ပါသော အသဝဏ္ဏကို "နှ+သဝဏ္ဏော အသဝဏ္ဏော" ဟု ဝိဂြိဟ်ပြု၍ "သဝဏ္ဏော–ဌာနအားဖြင့် တူသော ဝဏ္ဏ (သရ) သည်၊ နှ-မဟုတ်၊ အသဝဏ္ဏော-ဌာန်တူသရမဟုတ်" ဟု အနက်ပေး၊ ကွစာ သဝဏ္ဏံ သုတ်လာ အသဝဏ္ဏံပုဒ်၏ ဝစနတ္ထကို ထိုသုတ်ကမှ တမျိုး ဝေ့ဝဲရလိမ့်မည်။

ပန္ဆိမေ-နေ့ဖြစ်သော ယထာဝဝတ္ထိတရူပပရိဂ္ဂဟ အာနက်၌၊ (ဝတ္ထုတော၊) စာတော - ထို့ကြောင့်၊ နိစ်- မြဲသေး၊ ဝိဓိံစ-အစီအရင်ကိုင်း၊ အနိစ်- မမြဲသေး၊ ဝိဓိံစ-ကိုင်း၊ အသန္တံ-မရှိသော၊ ဝိဓိံစ - ကိုင်း၊ ဇာ်- ဤသုတ်၌၊ ဝါသဒ္ဒါ - ဝါ သဒ္ဒါသည်၊ ဒီပေဘိ-ပြ၏။

ယသ္မာ၊ပေ၊ဣဒံ ပန ပန္ဆိမေ—အာဉပသာရပုဒ်သည် မရိယာဒါအနက် အဘိဝိဓိအနက် ဤ ၂ နက်ကို ဟောသကဲ့သို့ ဝါသဒ္ဒါ(ဝါနိပါတ်ပုဒ်)၎ည်း အချို့သုတ်၌ ဝိကပ်အနက် တချို့သုတ်ဝယ် ယထာဝဝတ္ထိတရူပပရိဂ္ဂဟအနက်ကို ဟောသောကြောင့် ၂ နက်ကိုပင် ဟောနိုင်သည်၊ [၂ နက် ဟောချင်း တူနေ၍ အာဉပသာရပုဒ်ကို ဥပမာပြသည်၊ အာဉာသာရ၏ မရိယာဒါ အဘိဝိဓိ အနက်သည် "ကာရက-ဓာတုနာမာန" စသော သုတ်၌ လာလတံ့။] ဝါသဒ္ဒါ၏ ဟောရိုး ၂ နှက်တွင် ဤသုတ်၌ ဝါသဒ္ဒါသည် နောက်ဖြစ်သော ယထာဝဝတ္ထိတရူပ ပရိဂ္ဂဟ အနက်ကို ဟော၏၊ [ဝိကပ်အဓိပ္ပါယ်ကို နောက်မှ ပြမည်။]

ယထာဝဝတ္ထိတရူပပရိဂ္ဂဟ။ ။ပါဠိဋီကာဆရာတို့၌ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်အပ်ပြီးသော ရုပ်များကို "ယထာဝဝတ္ထိတရူပ" ခေါ်၏၊ ယံ ယံ+ဝဝတ္ထိတံ,ယထာဝဝတ္ထိတံ၊ အကြင် အကြင် မိဋ္ဌကတ်၌ သတ်မှတ်အပ်ပြီးသောရုပ်၊ ယထာဝဝတ္ထိတံစ+တံ+ရူပဉ္စာတိ,ယထာဝဝတ္ထိတရူပံ၊ ယထာဝဝတ္ထိတရူပသ-ကို၊ ပရိဂ္ဂဟော-ပိုင်းခြား၍ယူခြင်းသည်၊ ယထာဝဝတ္ထိတရူပ ပရိဂ္ဂဟော -ဟုမည်၏၊ ["ယထာ ယထာ လက္ခဏံယရူပံ (ဥဒါဟရဏ်ရုပ်ကို) ဝဝတ္ထိတံ-ပါဠိ၌ သတ်မှတ်အပ်ပြီ၊ တထာတထာ ပဝတ္တနတော ယထာဝဝတ္ထိတရူပ ပရိဂ္ဂဟော" —မောဂ္ဂလ်ာန ပဒသာဓနဋီကာ။] ဝိဋ္ဌကဆိ "ယသ+ဋဒါနိ=ယသဒါနိ" ဟု ၂ မျိုးရှိ၏၊ ဂဂ္ဂုန္တြိယံကား တမျိုးထည်းသာ ရှိ၏၊ "စက္ခု+ဋဒန္တြိယံ=စက္ခုန္တြိယံ" ဟု ၂ မျိုး မရှိ၊ ပဉ္စိန္တြိယာနိဆိကား "ပဉ္စ+ဋဒန္တြိယာနိ" ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ အသရုပသရုဖြစ်သော်လည်း နောက် ဋ ကို မခေတဲ့ ရှေသရကိုသာ ခေ၍၊ ဤသို့အားဖြင့် ဝိဋ္ဌကဆိရှိသည့်အတိုင်း ရုပ်များကို သိမ်းယူနိုင်ခြင်း အနက်သည် ယထာဝဝတ္ထိတရူပ ပရိဂ္ဂဟ အနက်မည်၏၊ [ဝတ္ထိတဝိဘာသာနှင့် သဘောတူပင်၊ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ၏အဓိပ္ပါယ်ကို "ဟေဋ္ဌံ" သုတ်ကျမှ ပြအံ့။]

တတော၊ပေ၊ဒီပေတိ — ဤသုတ်၌ ဝါသည် ယထာဝဝတ္ထိတရူပပရိဂ္ဂဟ အနက်ရှိရကား စက္ခုန္တြိယံ၌ အမြဲစိုင်ခြင်း(နိန္နဝိဓိ)ကိုဝင်း, ယသဒါနိ စသည်၌ မမြဲသာစိုင်ရခြင်း(အနိန္နဝိဓိ)ကိုဝင်း, ပဉ္စိန္တြိယာနိစသည်၌ မစိုင်ရခြင်း(အသန္တဝိဓိ)ကိုဝင်း ပြသည်၊ ဤသို့ နိစ္စ-အနိစ္စ-အသန္တဝိဓိ ၃ မျိုးကို ပြခြင်းမှာလည်း ဝိဋ္ဌကတော်၌ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ပြီးသော ရုပ်က ၃ မျိုး ရှိသောကြောင့်သာ တည်း၊ အကယ်၍ ဝိဋ္ဌကတော်၌ သတ်မှတ်အပ်ပြီးရုပ်က အနိစ္စ-အသန္တနိစ္စဘို့ရာ ၂ မျိုးသာရှိလျှင်၎င်း, နိစ္စ တမျိုးသာ ရှိလျှင်၎င်း ထို ရှိသမျှကို ပြလိမ့်မည်၊ [အနိန္နဓာတုမူ ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ မဟုတ် စိစဉ်ပုနတ္ထသာ ဖြစ်သည်။]

နယော ပရံ ယုဇ္ဇောတိ – သုတ်ဖြင့်၊ ပရံ – သို့၊ နေတာဗ္ဗံ- ဆောင်ကပ် ရာ၏၊ ယသဒါနိ - ယသဒါနိ ပြီး၏၊ ယသ+ကဒါနိ - ယသ+ကဒါနိ ဟုလည်း ရှိသေး၏၊ (ဤနည်းအတိုင်းပေး၊) စက္ခုန္ဒြိယံကဘိ- စက္ခုန္ဒြိယံ ဖြယုဂ် ကား၊ နိစ္စံ – မြဲ၏၊ အကတညုတ္တိ – အကတညုတ္တိ ပြီး၏၊ အကတညုတ္တ+အသိ - အကတညုတ္တ+အသိ ဟုလည်း ရှိသေး၏၊ [ဤနည်းအတိုင်း "ပါတေဝ+ဇဝ" တိုင်အောင်သွား၊ "ကထဉ္စကာ=ကာထာ+ဇဝကာ" ကို "ဆာယာ+ကဝ" နောက်၌ရှိစေ။] ကဝ - ဤဆိုအပ်လတ္တံသော ဖြယုဂ်တို့၌၊ နဘဝတိ-ဤသုတ်အစီအရင်မဖြစ်၊ ပဋိန္ဒြိယာနိ၊ ပေ၊ တံ ကုတော်ထ လဘ္ဘာ ကဝစ္စာဒိ - ပဋိန္ဒြိယာနိ၊ ပေ၊ တံ ကုတော်ထ လဘ္ဘာ, အစရှိသည်တည်း၊ ဤနေရာ၌ "ပဋိန္ဒြိယာနိ=ပဋ္ဌ+ကန္ဒြိယာနိ" စသည်ဖြင့် ပုဒ်ဖြတ်ပုံကိုလည်း ဆိုပါစေ၊ ဆရာက ချပေးပါ၊ ပုဒ်ဖြတ်ပုံကို အဓိပ္ပါယ်၌ ဖြထားသည်။]

ယသဒါနိ၊ ပေ၊ ပါတေဝဇဝ — စက္ခုန္ဒြိယံ ကို ချန်၍ "ယသဒါနိ" အစ "ပါတေဝ+ဇဝ" အဆုံးရှိသော ပုံစံများ၌ အမြဲမစီရင်သောကြောင့် စီရင်သည့်အခါ "ယသဒါနိ"ဟုလည်း မစီရင်သည့်အခါ "ယသ+ကဒါနိ" ဟုလည်း ပိဋကတော်၌ ရပါ၏ မျိုးပင် ရှိနိုင်သည်၊ [ရှင်ဋီကာ၌ "ယသ+ကဒါနိ, သညာ+ဏတိ" စသော ဤသုတ် မစီရင်ရာ ပုံစံများ၌ (ဤသုတ်လာ ဝါသဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် နောက်သရကို မချေရ-ဟု ဆိုပြီးလျှင်, သရာ သရေ သုတ်က ထပ်၍ မစီရင်နိုင်အောင်) သရေ ကွစိ သုတ်ဖြင့် ရှေ့သရကို ပကတ် ပြုရဦးမည်–ဟု ဆိုသည်။]

စက္ခုန္ဒြိယံ။ ။(စက္ခု+ကန္ဒြိယံ-တည်၍ နောက်ကသရကို ဝါပရောသုတ်က အမြဲချေသောကြောင့်) "စက္ခုန္ဒြိယံ" ဟုချည်း ပိဋကတော်၌ အမြဲရှိရသော နိစ္စဝိဓိပုံစံတည်း၊ ထိုသို့ နိစ္စဝိဓိ ဖြစ်သော်လည်း (အ-နောင် ချေပုံ စသည်ဖြင့်) ရှေ့သရ အစဉ်အတိုင်း ပုံစံပြုလိုသောကြောင့် အနိစ္စဝိဓိရုပ်များ၏ အလယ်မှာ ရောက်နေသည်၊ ["စက္ခု, ကန္ဒြိယံတိ–အာမန္တော" ကိုထောက်၍ စက္ခုန္ဒြိယံလည်း နိစ္စဝိဓိရုပ် မဟုတ်ဟု ဆိုကြသေး၏၊သို့သော် "စက္ခု–စက္ခုမည်၏၊ ကန္ဒြိယံ–ကကန္ဒြိမည်သလော" ဤသို့ အနက်ပေးရသော ၂ ဝါကျ ဖြစ်၍ ရွတ်ရာကာလ ခြားသောကြောင့် "စက္ခု, ကန္ဒြိယံ"သည် သန္ဓိစပ်သင့်ရာ ယုတ္တဌာန မဟုတ်ရကား ထို ယမိုက်ပါဠိကို (အနိစ္စဝိဓိ အဖြစ်၌) သာဓက မပြုထိုက်။]

ဏ္ဍ နဘဝတိ၊ ပေ၊ ဏ္ဍစ္စာဒိ။ ။"ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ"မှ စ၍ "ကုတော်ထ"တိုင်အောင်ကား အသန္တဝိဓိ၏ ပုံစံများတည်း၊ "ပဉ္စ+ကန္ဒြိယာနိ" ၌ ဝါပရောသုတ်ဖြင့် နောက်ကသရကို ချေ၍ "ပဉ္စန္ဒြိယာနိ"ဟု ပါဠိတော်၌ မရှိရကား ဝါပရောသုတ်ဖြင့် နောက် ကသရချေမှု အစီအရင်မရှိ၊ ထို့အတူ "သဒ္ဓါ+ကန္ဒြိယံ, သတ္တ+ဥတ္တမော, ကေ+ဥုနဝိသတိ,

စ - ဆက်ဥုးအုံ၊ (သင်္ဟဂါထာ - သင်္ဟဂါထာသည်၊ ဘဝတိ-ဖြစ်၏)....ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာယ - ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ ဝါသဒ္ဒါကြောင့်၊ အဝဏ္ဏတော - အဝဏ်မှ၊ (ပရော - နောက်ဖြစ်သော) သရော - သရသည်၊ ဣဒါနိတိဝေဝါဒိ (ဣဒါနိ+ဣဘိ+ဣဝ+ဧဝါဒိ)- ဣဒါနဲ့, ဣဘိ, ဣဝ, ဧဝ အစရှိသည်ကို၊ ဝိနာ - ကြဉ်၍၊ နလုပ္ပတေ - မကြေ၊ အညတော - အဝဏ်မှ တပါးသော ဣဝဏ်ဟာ အစရှိသည်မှ၊ ပရော - နေ့ဖြစ်သော၊ အာသေဝါဒိ ဝိဝဒ်တော - အာသိ ဧဝ အစရှိသည်သည် ကြဉ်အပ်သော၊ ဒိဃော - ဒီဃ သရသည်၊ နလုပ္ပတေ - မကြေ၊

ယသ+တေ , သုဂတ+သြဝါဒေါ , ဒိဋ္ဌ+အာသဝေါ , ဒိဋ္ဌ+သြဃော , စက္ခု+အာယတနံ, ကုတော + ထ္ထော (တံ လဒ္ဓာတို့ကား ပါဋိရှင်းဌီ တွဲဘက်ရှိနေ၍ ပါသည်, လိုရင်း မဟုတ်။) "ဤပြယုဂ်တို့၌ နောက်သရကို မချေရ, သရာသရသုတ်ဖြင့် ရှေ့သရကို ချေ၍ နောက်သရသို့ ကပ်ရံသာ - [ပုံစံတချို့မှာ သရအစဉ် မကျသော်လည်း သဒ္ဒာတူရာ ပေါင်း၍ သရအစဉ် ကျနိုင်သမျှ ကျအောင် စဉ်းထားဟန် တူသည်။]

ဘဝတိစ၊ပေ၊ဝိဘာသာယ— "အဝဏ္ဏတော"စသော ဂါထာသည် ဤသုတ်လာ ဝါသဒ္ဒါ၏ ပြဿုတမျိုးကို အကျဉ်းချုပ်သော ဂါထာတည်း၊ မှန်၏-ထို ဂါထာ၌ နိစ္စ အနိစ္စ အသန္တ ဝိဓိများကို ခွဲခြား၍ မပါဘဲ "အဝဏ်နောင် ဣဒါနိမှ ဣသရကို ချေ" စသည်ဖြင့် တမျိုး ပြထားသည်၊ ထို့ကြောင့် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ အနက်ရှိသော ဝါသဒ္ဒါသည် နိစ္စဝိဓိစသော ၃ မျိုးအပြင် "မည်ကဲ့သို့သော အရာ၌သာ စိရင်ရမည်" ဟု ပါဠိတော်အာ-လျော်အောင် သတ်မှတ်၍ ပြန်ဝေး၏-ဟု မှတ်၊ ထိုသို့ သတ်မှတ်ပြုပုံကို "ဧ ဟေ ဥံ" စသော သုတ်တို့၌ တွေ့ရ၊ ဂါလိမ့်မည်။

အဝဏ္ဏတော၊ပေ၊နလုပ္ပတေ - ဝဝတ္ထိတ ဝါသဒ္ဒါကြောင့် အဝဏ်(အ အာ ၂ လုံး) နောင် အသရုပဖြစ်သော ဣဝဏ် ဥဝဏ် ဧသြ တို့တွင် ဣဒါနိ ဣတိ ဣဝတို့မှ ဣ သရနှင့် ဧဝမှ • ဧ သရတို့သာ ကြေနိုင်၍ ဣဒါနိစသည်မှ တပါးသော သရများ မကြေနိုင်ကြ၊ "ယသဒါနိ , သဉ္ဉာတိ , ဆာယာဝ " ပုံစံတို့ကို ကြည့်၊ ၂၊ ဤ ဂါထာ ဆိုပုံ အစဉ်ကို ကြည့်၍လည်း ဣဝမှ ဣကြေပုံကိုပြသော "ဆာယာဝ"နောက်၌ ဧဝမှ ဧကြေပုံကိုပြသော "ကထာဝ"ပုံစံ ရှိထိုက်ကြောင်း သိသာပြန်သည်၊] "အညတော ၊ ပေ ၊ ဝိဝဒ်တော"၌ အညတောအရ ဆိုခဲ့ပြီးသော အဝဏ်မှ တပါးသော ဣဝဏ် ဥဝဏ် ဧသြ တို့ကို ယူ၊ ထို သရများနောင် မေဉ္ဇလ္လာနော + အာသိ၌ အာဒိဃနှင့် ပါတော + ဧဝ၌ ဒီဃ စသည်သာ ကြ၍ , အခြားဒီဃများ မကြေ၊ ရဿသရ ကြေရာ ဌာနကိုကား အထူး သတ်မှတ်၍ မရသောကြောင့် " ဣတိ+အပိ = ဣဘိပိ , အဿမဏိ+အသိ = အဿမဏီသိ" စသည်ဖြင့် သင့်သလို ကြေကြသည်-ဟု မှတ်။ [ဝါပရော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ပြီးရသော ပုံစံများကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာမှာ ရှု။]

(၁၆) ဗန္ဓုသ+အာဝ၊ ပေ၊ ယထာ+ဥဒကေ အာတိ- ဗန္ဓုသ+ဏာဝ ၊ ပေ၊ ယထာ+ဥဒကေ , ဟာကုနသော၊ ဏာခ- ဤ ပြဿဂ်ာဘိန်း၊ ပဗ္ဗာဝဏ္ဏော သရာနံ - ရွေ့ အာဝဏ်သရဘို၏၊ လောပေ-ကြေခြင်းကို၊ ကတော-ပြုအပ် ပြီးသော်၊ ပရောတိစ - ပရော ဟုသောပုဒ်သည်ဌင်း၊ အာသန္နပေတိစ - အာသန္နပေ ပုဒ်သည်ဌင်း၊ ဝတ္တတော၊ တထာ-ထိုမှ တပါး၊ ဏာဝဏ္ဏော ယံ နဝါဘိ ဏာတော - ဏာဝဏ္ဏော ယံ နဝါ ဟုသော ဤသုတ်မှ၊ ဏာဝဏ္ဏာဂဟာဏာဒ္ဒ - ဏာဝဏ္ဏာသဒ္ဒါကိုဌင်း၊ ဝမောဒုဒန္တာနံဘိဏာတော-မှ၊ ဥဂ္ဂဟာဏာဒ္ဒ-ဥသဒ္ဒါကိုဌင်း၊ သိဟဂတိယာ - သိဟဂတိက အဓိကာရနည်းဖြင့်၊ ဏာဝ-ဤသုတ်သို့၊ အနုဝတ္တေဘဗ္ဗံ-လိုက်ဧရော၏။

(၁၆) ပုဗ္ဗာဝဏ္ဏာသရာနံ လောပေ— "လုတ္တေ-ရွေ့ သရကြေပြီးသော်" ဟူရာ၌ ရူပသိဒ္ဓိဆရာသည် ရွေ့အဝဏ် ၂ လုံး ကြေးခြင်းကိုသာ အလိုရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ပုဗ္ဗာဝဏ္ဏာသရာနံ" ဟု မိန့်သည်၊ ထို စကားသည် မပြည့်စုံ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း၊ - ဝိ+ဥဒကံ= ဝေါဒကံ"၌ ရွေ့ ဏသရကြေ၍ "ဘာဂိရထိ+ဥဒကံ=ဘာဂိရထောဒကံ" ၌ ရွေ့(ဤ) သရ ကြေခြင်းကို တွေ့ရသောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "လုတ္တေ" အရ မည်သည့် သရမဆို ရွေ့သရကြေခြင်း သာမည်ကိုသာ ယူသင့်သည်။

ပရော အသန္နပေတိစ—သိဟိုဠ်မူ၌ ဤအတိုင်းရှိ၏၊ မြန်မာမူ၌ "သရော, အသန္နပေါတိစ" ဟု ရှိသည်၊ သရာ သရေသုတ်မှ ဝါပရောသုတ်သို့ "သရော" ဟု လိုက်ခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ထို သရော အလိုက်ကို တိစ၌ စဖြင့် ပေါင်းယူနိုင်ရာ၊ "သရော" ဟု ရှိခြင်းထက် ဝါပရော သုတ်မှ အသစ်လိုက်လာသော "ပရော" ဟု ရှိခြင်းသည်ဌင်း , ဝုတ္တိဒ္ဓ "အသန္နပေ" ဟု ဖွင့်လတ္တံ့အတိုင်း ရှိခြင်းသည်ဌင်း (ရူ) ဆရာ၏ အလိုကျ ပေမည်၊ သို့သော် "ယထာဝိရမ္မကော မာသော, အတေဝညေဟိ သောဘတိ" (တိ သ, သမ္ဘဝဇာတ်)၌ အတေဝကို အတိဝိယ ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "အတေဝ=အတိ+ဧဝ" ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ အတိ၌ ဧကို ချေ၊ နောက် ဧကို ဧပြု၊ ဤ၌ သရပြုဖြစ်သော ဧ သရပင် ကြေရကား "အသန္နပေ" ဟူသော အလိုက်လည်း အပိုပင်၊ ချာသဒ္ဒါလည်း အသန္နပေ အလိုက်မပါ။

တတ္ထာ၊ ပေ၊ အနုဝတ္တေတဗ္ဗံ— "ဏာဝဏ္ဏော ယံ နဝါသုတ်မှ ဏာဝဏ္ဏာသဒ္ဒါနှင့် ဝမောဒု ဒန္တာနံ သုတ်မှ ဥ သဒ္ဒါကို သိဟဂတိက အဓိကာရ နည်းအားဖြင့် ဤကွစာ သဝဏ္ဏံ သုတ်သို့ လိုက်စေထိုက်၏" ဟု ဆို၍ "ဏာဝဏ္ဏာဘူတော ဥကာရ ဘူတော စ ပရော သရော" ဟု သုတ်နက်ဖွင့်လေသည်၊ ထို စကားရပ်၌ "ဥကိုသာ ဩ အသဝဏ်ပြု" ဟု ဆိုခြင်းလည်း မပြည့်စုံ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း - "ထူလောရူ=ထူလ+ဥုရူ , ဝါမောရူ=ဝါမ+ဥုရူ, ဒေကောနသတံ=ဒေက+ဥုနသတံ" စသည်ဖြင့် ဥုကို ဩ အသဝဏ်ပြုရာ ပုံစံများ ရှိခဲ့ခြင်း ကြောင့်တည်း၊ သို့ဖြစ်လျှင် "ဝမောဒု ဒန္တာနံ" သုတ်မှ ဥ အက္ခရာကို အရှင်းကစွဲညီးထေရ ကိုယ်တိုင်က လိုက်စေလိုမည် မဟုတ်၊ ထို အတိုင်းဖြစ်လျှင် ဏာဝဏ္ဏာသဒ္ဒါလည်း ဏာဝဏ္ဏော ယံ နဝါ သုတ်မှ လိုက်သောသဒ္ဒါ မဟုတ်တော့ရာ။

ကွစာ သဝဏ်ဆံ လုးတွေ။ ။ အာသရူပေ - တူသေဘုပ်သွင် ဂိုသည့် မဟုတ်သေး၊ ပုဗ္ဗသဓေ-သည်၊ လုးတွေ-ကြပြီးသေ၊ ဂ္ဂဝဏ်ဆာဘူးတာ-ဂ္ဂဝဏ် ဖြစ်၍လည်း ဖြစ်သေ၊ ဥကာရဘူးတာစ - ဥ အာဂွများ ဖြာ်၍ လည်း ဖြစ်သေ၊ ပရော သရော ကွစိ အာသဝဏ်ဆံ ပဒပြါဘိ၊ ဒေတသံ-၍ သရတို့၏၊ သဝဒ်ဆာ-သပဒ်ဆာသရသည်၊ နတ်ဆိ-မဂ်ိ၊ ဂ္ဂဘိ-ကြောင့်၊ အာသဝဆာ - တို့မည်၏၊ ဒေကာရောကာရာ - ဒေ အာဂွရာ သြ အာဂွရာ တို့တည်း။ တတ္ထ-ထိ အာသဝဏ်ပြုရာ၌၊ ဌာနာသန္နဝသေန-ဌာန်အားဖြင့် နီးစပ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဂ္ဂဝံဆ္ဆ(ကာရာနံ - ဂ္ဂဝဏ် ဥ အာဂွရာတို့၏၊

ဂ္ဂဝဆ္ဆ ဥဝဆ္ဆတို့ ရနိုင်ပုံ။ ။ထို ၂ သုတ်မှ လိုက်သာသော ပုဒ်များ မဟုတ် ဟု ယူဆလျှင် ဂ္ဂဝဆ္ဆ ဥာဆ္ဆတို့ကို အဘယ်နည်းဖြင့် ရနိုင်မည်နည်း - ဟု မေးဘွယ် ရှိ၏၊ အဖြေ.ကား အယုဝဆ္ဆာနဉ္စာ ယောဝုဒ္ဓိ" ဟု ပရိဘာသာ သုတ်အရ ဂ္ဂဝဆ္ဆ ဥဝဆ္ဆတို့ကို ရနိုင်သည်၊ ခဲ့ခဲ့ဘုံ-၉ သြ အာသဝဏ် ပြုခြင်းသည့် ထို ပရိဘာသာသုတ်လာ ဝုဒ္ဓိ ပြုခြင်းနှင့် သဘောတူပင်တည်း၊ ဤ·သုတ်၌ " ဂ္ဂဝဏ်+ဥဝဏ်ကိုကို အစဉ်အတိုင်း ဒေ ဝုဒ္ဓိ+သြ ဝုဒ္ဓိ ပြုရမည်" ဟု ဆို၏၊ ထို ပရိဘာသာအရ ဒေ ပြုရာ၌ဘန်သည် ဂ္ဂဝဏ် , သြ ပြုရာ၌ဘန်သည့် ဥဝဏ် ဖြစ်ရကား " ဂ္ဂာဆ္ဆ ဥာဆ္ဆ " ပုဒ်တို့ကို ရနိုင်ပေသည်၊ ထိုသို့ ရနိုင်သောကြောင့် "ဂ္ဂာဆ္ဆာဘူတော ဥာဆ္ဆ ဘူခံတာစ" ဟု ပကိဉ်ပန ဝုတ္တိလည်း ဖွင့်နိုင်တော့သည်-ဟူလို။

နတ်ဆိ ဒေတသံ၊ ဃေ၊ ဒေကာရော ကာရာ— ["ဒေတသံ သာဆ္ဆော=သဝဆ္ဆော"ဟု မူကွဲရှိ၏၊ သရတလုံး၌ သဝဆ္ဆ သရ တလုံးစီသာ ရှိနိုင်သောကြောင့် "သဝဆ္ဆော" ဟု ဒေဝဝုစ်ာဒ်ကိုသာ အသိအမှတ် ပြုကြသည်၊] " ဒေကာရော ကာရာ " သည် အသာဆ္ဆ အရကို ပြုသော အာဘိဒေယျတည်း၊ မှန်၏-အ သည် အာ တည်းဟူသော ဌာန်တူသရ ရှိ၏၊ အာ လည်း အ တည်းဟူသော ဌာန်တူသရ ရှိ၏၊ ဂ္ဂ နှင့် ဤ - ဥ နှင့် ဥ၊ တို့ပါသည်းထို့အတူပင်၊ ထို့ကြောင့် ရှေ့သရ ၆ လုံးသည် (ဤနည်းအရ) သာဆ္ဆသာ မည်၍ အသဓဆ္ဆ အမည် မရနိုင်၊ ဒနှင့် သြ တို့မှာ ထိုကဲ့သို့ ဌာန်တူ သရ မရှိသောကြောင့် အမြဲ အသာဆ္ဆ အမည် ရကြသည်၊

မှတ်ချက် ။ ။ ဝါပရော သုတ်အဖွင့်၌ " အသရူ အမည်ရသော သရ တို့သည် အသဝဆ္ဆမည်၏" ဟု ဆိုခဲ့ရာ, ပြယုဂ်တွင်းဝယ် (ယသ့ + ဂ္ဂဒါနိုဒ်၌ " အ + ဂ္ဂ " ကဲ့သို့) ရှေ့ သရနှင့် နောက် သရတို့ ဌာန်မတူကြသဖြင့် အ သာဆ္ဆ ဟု ဆိုခဲ့ရသည်၊ ဤသုတ်၌ကား ထိုကဲ့သို့ ပြယုဂ်တွင်း၌ ဌာန်မတူရုံကို မဆိုလို, အမြဲ ဌာန်တူသရ မရှိမှသာ အသဝဆ္ဆ ဟု ဆိုလိုသည့်၊ ဝါပရောသုတ်၌ "နံ + သဝဆ္ဆော = အသာဆ္ဆော" ဟု ပြု၍ နောက်သရ နှင့် ဌာန် မတူသော ရှေ့ သရ ၆ လုံး-၇ လုံးကို အသာဆ္ဆ အရ ယူရသည်၊ ဤသုတ်၌ကား "နတ်ဆိ သဝဆ္ဆော ဒေတသံတိ အသဝဆ္ဆာ" ဟု ဝိဂြိဟ်ပြု၍ အမြဲဌာန်ဘူ မရှိသော ဒ သြ ၂ လုံးကိုသာ အသာဆ္ဆ အရ ယူရသည်-ဟူလို။

ဇကောရော ကာရာ-ဇအောက္ခရာ ဩအက္ခရာဘို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဗန္ဓုသေဝ ၊ ပေ၊ ယထောဒဇကော-ဗန္ဓုသေဝ ၊ ပေ၊ ယထောဒဇကော ပြီး၏။ (၁၄)။

တတ္ထ ၊ ပေ ၊ ကောရော ကာရာ — ဋ္ဌ ဝဏ်နှင့် ဥ အက္ခရာတို့တွင် အာဘယ်အက္ခရာကို အာဘယ် အသဝဏ် ပြုရမည်နည်း" ဟု မေးဘွယ် ရှိသောကြောင့် "တတ္ထ ဋ္ဌာဏ္ဏာကာရာန မေကာရောကာရာ " ဟု မိန့်၊ ဋ္ဌ ဝဏ်ကို ဇ, ဥ (ဥဝဏ်) ကို ဩ အသဝဏ်ပြု၍-ဟူလို၊ အာဘယ်၏ အစွမ်းဖြင့် (အာဘယ့်ကြောင့်) ဋ္ဌ ဝဏ်ကို ဇ, ဥ ဝဏ်ကို ဩ အသဝဏ် ပြုရပါသနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "ဌာနာသန္ဓဝသေန" ဟု မိန့်ရပြန်သည်၊ ဌာန်အားဖြင့် နီးစပ်သောကြောင့် ဋ္ဌ ဝဏ်ကို ဇ, ဥ ဝဏ်ကို ဩ ပြုရမည် - ဟူလို၊ ခဲ့ပုံးအုံ- ဌာနေန-ဌာန်အားဖြင့်+အာသန္ဓာ - နီးစပ်သော သရတို့သည် (အက္ခရာတို့သည်)၊ ဌာနာသန္ဓာ-တို့ မည်၏၊ ဌာနာသန္ဓာနံ-ဌာန်အားဖြင့် နီးစပ်အော သရတို့၏၊ ဝသော-အစွမ်းသည်၊ ဌာနာသန္ဓဝသော- မည်၏၊ ဋ္ဌ ဝဏ်သည် တာလုဇသရ, ဇ သည် ကဏ္ဌ တာလုဇသရ ဖြစ်၍ တာလုဌာန်အားဖြင့် ဋ္ဌဝဏ်နှင့် ဇ သရတို့ နီးစပ်ကြ၏၊ ဥ ဝဏ်သည် ဩဋ္ဌ သရ, ဩ သည် ကဏ္ဌ ဩဋ္ဌ သရဖြစ်၍ ဩဋ္ဌ ဌာန်အားဖြင့် ဥ ဝဏ်နှင့် ဩသရတို့လည်း နီးစပ်ကြသည်။ [အချို့က "ဌာနာသန္ဓ-ဌာန်တူ" ဟု ပေးကြ၏၊ အာသန္ဓသဒ္ဒါသည် "အတူ" အနက်ကို မဟောသောကြောင့် ထို အနက်ကို စဉ်းစားပါ။]

ဆက်ဥုံးအုံ — ဋ္ဌ ဝဏ်နှင့် သေရတို့ ဌာန်အားဖြင့် တူနေသောကြောင့် " ဌာန်တူသည်"ဟု ဆိုသင့်လျက် အာဘယ့်ကြောင့် "ဌာနာသန္ဓ=ဌာန်အားဖြင့် နီးစပ်" သည် ဟူ ဆိုသနည်း - ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား - ဋ္ဌ ဝဏ်နှင့် ဇ သရတို့သည် ဌာန် အငိုင်းအားဖြင့် တူသည်ကား မှန်၏၊ ဌာန်အားဖြင့် တူသော်သည်း ရွတ်ဆိုသံအားဖြင့် တဆပ်ထည်း မတူကြ၊ ဋ္ဌ ဤ ကို ရွာ်သံနှင့် ဇ ကို ရွာ်သံသည် နီးစပ်ရုံသာ ရှိ၏၊ အက္ခရာဟူသည်လည်း အရင်းအမြစ်အားဖြင့် ရွာ်ဆိုသံ (သဒ္ဒ) ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋ္ဌ ဝဏ်နှင့် ဇ ကို "ဌာနာသန္ဓ-ဌာန်အားဖြင့် နီးစပ်သည်" ဟု ဆိုရသည်၊ ဥ ဝဏ်နှင့် ဩ တို့လည်း နည်းတူ။

နီးစပ်၍ ပြောင်းလဲပုံ ။ ။ ဘာသာခြားလူတို့နှင့် နီးနီးစပ်စပ် နေလေ့ရှိသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်သည် ဘာသာခြားသို့ ပြောင်းလဲဘို့ လွယ်ကူသကဲ့သို့, ထို့အတူ ဌာန်ချင်း နီးစပ်နေသော အက္ခရာ ၂ လုံးသည် တလုံးမှ တလုံးသို့ အသံ (အက္ခရာ) ပြောင်းလဲဘို့ လွယ်ကူ၏၊ ဤသို့လျှင် " ဌာန်အားဖြင့် နီးစပ်ခြင်းသည် အကြောင်း, အက္ခရာ တလုံးမှ တလုံးသို့ ပြောင်းလဲဘို့ လွယ်ကူခြင်းကား အကျိုး " ဟု မှတ်၊ ထို့ကြောင့် ဌာနာသန္ဓအားဖြင့် ဋ္ဌ ဝဏ်မှ ဇ , ဥ ဝဏ်မှ ဩ အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲ၍ အသဝဏ် ပြုရလေသည်။ [ဤ ဌာနာသန္ဓကိုပင် မောဂ္ဂလ္လာန်၌ "ပစ္စာသတ္တိ-နီးကပ်ခြင်း၊ ဝါ-ပစ္စာသတ္တိနည်း" ဟု ဆိုသည်။]

[ဆောင်] ဌာနာသန္ဓ, ပစ္စာသတ္တိ, နည်းကိုကြည့်၍, ဋ္ဌ ဝဏ်ကို ဇ, ဥ ဝဏ်ခွေး, ဩရေး အသဝဏ်ပြု။

ကွစိတိ-ကွစိပုဒ်သည်၊ ကိ°-အာဘယ်အကျိုး ရှိသနည်း၊ တတြိမေ၊ ပေ၊ လောကုတ္တရော - တ္ တြိမေ၊ ပေ၊ လောကုတ္တရော အစရှိသော ပြယုဂ် တို့၌ တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ [အဓိပ္ပါယ်ကို ကြည့်၍ " တတြိမေ= တ္ တြ+ဣမေ" စသည်ဖြင့် ပုဒ်ဖြတ်ပုံကိုထည့်၍ ဆိုပါစေ၊] လုတ္တေတိကိ°၊ ဆ ဣမေမ္မေဝ၊ ပေ၊ ကုသလသ ဥပသ မ္ပဒါ - ဆ၊ ပေ၊ ဥပသမ္ပဒါတို့၌ တားဖြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ [ဆ, ထာ, သတို့၌ ရှေသရ မကြေသော ကြောင့် နောက် ဣ ဥ တို့ကို အသဝဏ် မပြုရဟု တားမြစ်သည်-ဟူလို] အသရပေတိ ကိ°၊ စတ္တာရိမာနိ, မာတုပဋ္ဌာနံ-စတ္တာရိမာနိ, မာတုပဋ္ဌာနံ တို့၌ တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ [ပုဒ်ဖြတ် ဆိုပါ။]

စ — ဆက်ဥုံးအံ့၊ ဟဋ္ဌာ - အောက် ဝါ့ပရော အသရပါ သုတ်၌၊ စါဠဟတ္ထော - ဝါသဒ္ဒါသည်၊ သတိဝိ-ရှိပါလျက်လည်း၊ ဇ္ဇေ-၌သုတ်၌၊

ကွစိတိကိ°—"ကွစ္ဘာသင်္ကာ လုတ္တေ" ဟု ကွစိသဒ္ဒါထည့်၍ သုတ်တည့်ခြင်းသည် အဘယ် အကျိုးရှိသနည်း-ဟု ကိုယ်တိုင် ပုံစွဲထုတ်လိုသောကြောင့် "ကွစိတိ ကိ°" ဟု မိန့်ပြီးလျှင်, ထို အမေးကို "တ္ တြိမေ၊ ပေ၊ လောကုတ္တရော" ပုံစံတို့၌ အသဝဏ် အပြုကို တားမြစ်ခြင်း အကျိုးငှါ ကွစိသဒ္ဒါကို ထည့်ရသည် - ဟု ကိုယ်တိုင်ပင် ဖြေပြီလေသည်၊ ဆက်ဥုံးအံ့-၌သုတ်၌ " ရှေသရေကြခြင်း, နောက်၌ ဣ ဝဏ် ဥ ဝဏ် သရ ရှိခြင်း " ဟု အဂ်ါ ၂ ပါးရှိ၏၊ ထို အဂ်ါ ၂ ပါးပြည့်စုံလျှင် အသဝဏ်ပြု-ဟု ဆိုထားရကား တတြိမေ၌ " တ္ တြ+ဣမေ" ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ " ရှေ အသရ ကြခြင်း, နောက်၌ ဣ ဝဏ် သရ ရှိခြင်း " အဂ်ါ ၂ ပါးနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် အသဝဏ် ပြုခွင့် ရောက်နေ၏၊ ထိုသို့ ရောက်နေရာဝယ် ကွစိသဒ္ဒါက " တချို့ အရာ၌သာ အသဝဏ် ပြု " ဟု ဆိုသဖြင့် " တတြိမေ " စသော များစွာသော အရာတို့၌ သုတ်အင်္ဂါ ပြည့်စုံသော်လည်း အသဝဏ် မပြုနှင့် ဟု တားမြစ်ရာလည်း ရောဒံသောကြောင့် ဣမေ၌ ဣကို အသဝဏ် မပြုရတော့ပြီ၊ ယသ်ဿိယာနိ စသော ပုံစံများ၌လည်း နည်းတူ၊ " လုတ္တေတိ ကိ° " စသည်ဖြင့် ပုစ္ဆာထုတ်ပြအပ်သော ကိ° ရှင်များ၌လည်း၊ ဤ အဓိပ္ပါယ်အတိုင်း မှတ်ပါ။

အသရပေတိ ကိ°—"ရှေသုတ်မှ လိုက်လာသော အသရပေ သဒ္ဒါသည် ဘာအကျိုး ရှိသနည်း " ဟု မေး၊ ရှေက အသရပ သရ ကြရှာ၌သာ နောက်သရကို အသဝဏ် ပြုရမည်၊ "စတ္တာရိ+ဣမာနိ"၌ ရှေ ဣသရသည် နောက် ဣသရနှင့် သရပတည်း၊ ထိုသို့ သရပဖြစ်သော ရှေသရ ကြရှာ၌ နောက်သရကို အသဝဏ် မပြုရ - ဟု တားမြစ်ခြင်း အကျိုးရှိ၏ - ဟု ဖြေ။ [မာတု+ဥပဋ္ဌာနံ်လည်း ဥ ၂ ခုတို့ အသရပ ဖြစ်သောကြောင့် နောက်ဥကို အသဝဏ် မပြုရ၊] "အတေဝ=အတိ+ဣဝ" ပုံစံ၌ အသရပသရကြလျက် အသဝဏ် ပြုသောကြောင့် " အသရပေတိ ကိ° " စသော ဤ စကားလည်း အပိုပင်၊ ကွစိသဒ္ဒါ မြစ်သောကြောင့်သာ "စတ္တာရိ မာနိ" စသည်၌ အသဝဏ် မပြုရ ဟု မှတ်။

ကွမိ (ဂဟာဏ) ကရဏတော - ကွစိသန္ဓိကို ပြုခြင်းကြောင့်၊ အဝဏ္ဏော ၆၀ - အင်္ဂါသည့် သာလျှင်၊ လုတ္တော - ကြေပြီးသော်၊ (အဝဏ္ဏော ၆၀ လုတ္တော-အင်္ဂါကြောရော တဆို့တလေခဲ့ သာလျှင်- ဟူလို၊) ဣဓ-ဤသုတ်၌၊ ပုဗ္ဗဝိဓိ-ဆိုအပ်သော အစီအရင်သည်၊ ဟောတိ ဣတိ ဒဠ္ဠဇ်၊ တတော-ထို့ကြောင့်၊ ဣဓ - ဤဆိုအပ်လတ္တံသော ပြယုဂ်တို့၌၊ နဘဝတိ-ဤသုတ် အစီအရင် မဖြစ်၊ ဒိဠ္ဠုပါဒါနံ ၊ ပေ ၊ ယောမိသရောတိ-ဒိဠ္ဠုပါဒါနံ ၊ ပေ ၊ ယော မိသာရော ဟူသည်တည်း၊ (ယော ဝိသာရောကားဟူ ပါဠိပျက်၊) [ပုဒ်ဖြတ်ကို ဆိုပါစေ၊ နောက်၌လည်း အဓိပ္ပါယ်ကြည့်၍ ကိုံပုံစံများ၏ ပုဒ်ဖြတ်ကို ထည့်ဆိုကြပါလေ။]

ဇဏ္ဍေ ၊ ပေ ၊ ဒဠ္ဠဇ် — “ အောက် ဝါပရော သုတ်၌ ဝါသဒ္ဒါ ရှိသောကြောင့် ထို ဝါသဒ္ဒါကို လိုက်ခေသင့်သည့် မဟုတ်ပါလော, ထို ဝါကို မလိုက်စေဘဲ ကွစ် သဒ္ဒါကို ထင်၍ ပြုခြင်း အတွက် အဘယ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို မှတ်ရပါသနည်း ” ဟု မေးဘွယ် ရှိသောကြောင့် “ဇဏ္ဍေ ၊ ပေ ၊ ဒဠ္ဠဇ်” ဟု မိန့်သည်၊ အောက်ယုတ်၌ ဝါသဒ္ဒါ ဂျိပါလျက် (ထို ဝါကို အလိုက်မခံဘဲ) ကွစိသန္ဓိကို ပြုခြင်းကြောင့် “ အဝဏ္ဏော သရ ၂ လုံးကြောတဆို့တလေ့ရှိသော ဤသုတ်၌ ဆိုအင်သော အသဏ္ဌာ အစီအရင် ဖြစ်၏ ” ဟူသော အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို မှတ်ပါ-ဟူလို ခဲ့ရှုပုံစံ-ဝါသဒ္ဒါသည် ဝိဘာဝ အနက်နှင့် ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသာ အနက်ကိုသာ ပြုနိုင်၏၊ ဤသုတ်၌ “ ဗန္ဓုသ + ဏာ ” ဟုဝင်း“ဗန္ဓုသော” ဟုဝင်း ရပ် ၂ မျိုး မရှိသောကြောင့် ဝိကပ် အနက်လည်း ဖြစ်သင့်၊ နိစ္စင်ဓိ စသည်ကို ပြဘို့ရာ ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက်လည်း ဖြစ်သင့်၊ ဤသုတ်ဖြင့် အသဏ္ဌာပြုရာ ပုံစံတို့မှာ ဝိဠုကတ်တော်၌ အနည်းငယ်သာ ရှိသောကြောင့် ကွစတ္ထ (ကွစိသန္ဓိ၏ အနက်သာ) ဖြစ်သင့်၏၊ ထို့ကြောင့် ရှေသုတ်မှ ဝါသဒ္ဒါကို မလိုက်စေဘဲ ကွစိ သဒ္ဒါကို ထည့်၍ သုတ်တည်ရသည်။ [ဤ၌“အဝဏ္ဏော ဝေ လုတ္တော” ဟူသော စကား၏ မပြည့်စုံကြောင်းကို “ပုဗ္ဗာဝဏ္ဏော သရာနံ”၌ ရှင်းပြခဲ့ပြီ။]

တတော ၊ ပေ ၊ ယောမိသရော — တတောဖြင့် ရှေဝါကျကို ပြန်၍ ညွှန်ပြသည်၊ “ တတော–ထိုသို့ အောက်သုတ်ယ ဝါသဒ္ဒါရှိလျက် အလိုက်မခံဘဲ ကွစိသဒ္ဒါ ပြုသည့် အတွက် အဝဏ်ကြောရာ အနည်းငယ်၌သာ ဤသုတ်အစီအရင် ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ထိုက်ခြင်းကြောင့် ” ဒိဠ္ဠုပါဒါနံ စသော ဆိုလတ္တံ ပုံစံများ၌ အဝဏ် မကြေရကား ဤ သုတ် အစီအရင် (အသဏ္ဌာ) ဖြစ်-ဟူလို၊ ဤကား ရှု အလိုတည်း၊ ဤ ဘာသာဋီကာ အလို အားဖြင့် “ အဝဏ် ကြေသောကြောင့် နောက် ဉကို သြ မပြုရသည် မဟုတ် , ကွစ်မြစ်သောကြောင့်သာ မပြုရခြင်း ဖြစ်သည် ” ဟု မှတ်၊ [ပဠုဟိ+ဉပါလိ, မဒု+ဏ္ဍုဠိယံ, ယောမေ+ဏ္ဍသရော ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ ဝိရူရဇာတ် အဋ္ဌကထာ၌ “ ယောမံ + ဏ္ဍသရော” ဟု ရှိသည်မှာ ပါဠိပျက်ဖြစ်တန်ရာ၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း- “သာမိသရာဓိပတိ” စသော သုတ်အရ ဏ္ဍသရ ယ္ဉဉရာဝယ် “မေ-ငါ၏” ဟု သမ္ဗန်အနက်သာ ဖြစ်ဆိုက်သောကြောင့်

(၁၇) တ+တြ+အယံ, ဗုဒ္ဓ+အနုဿတိ ၊ ပေ၊ ဝိ+ဥပသမော ဣတိ-ဟူကုန်သော၊ အ+တြ - ၌ ပြယုဂ်တို့၌၊ [" ဣဒ္ဓတြ = ဣတိ+အတြ " ပုဒ်ဖြတ်၊] ပုဗ္ဗသရာနံ - တို့၏၊ လောပေ ကတေ (သရာ သရေ လောပံ သုတ်ဖြင့် ရှေ့ပြီးသည်ရှိသော်-ဟူလို၊)ကွစိတိ-ကွဧဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ အဓိကာရော-လိုက်သောသဒ္ဒါတည်း၊ ပရောတိစ-ဂင်း၊ လုတ္တေတိစ-ဂင်း၊ ဝတ္တတေ၊ [သမာသ်ရပ်တွက်၍ ပကတိပြုသည့် အခါ"ဗုဒ္ဓ+အနုဿတိ" ဟု ဖြစ်သောကြောင့် ထို ပကတိအတိုင်း"ဗုဒ္ဓ"ဟု ပါဠ်မှန် ရှိစေ။]

ဒီဃံ ။ ။ ပုဗ္ဗသရေ - သည်၊ လုတ္တေ - သော်၊ ပရော သရော ကွစိ ဒီဃာဘာဝံ ပပ္ပေါတိ (ပပ္ပေါတိဇ်-ဟု သဒ္ဒဗျုတ္တိရှိ၏၊) ဣတိ-၌သုတ်ဖြင့်၊ ဌာနာသန္နဝဏေန-ဌာန်အာဒေးဖြင့် နီးစပ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ရဿသရာနံ-ရဿသရတို့၏၊ သဝဏ္ဏဒီဃော-သဝဏ္ဏဖြစ်သောဒီဃသည်၊(ဟောတိ)၊ တ+တြ+အယံ ၊ ပေ၊ ဝုပ်သမော-ပြီး၏။

ကွစိတိ ကိ'၊ အစိရံဝတ+အယံ ကာယော ၊ပေ၊ နတ္ထည်-စသော ပြယုဂ်တို့၌ ဒီဃမပြုရ ဟု တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ [ပုဒ်ဖြတ်ပုံကိုပါ ဆိုစေ၊] လုတ္တေတိ ကိ'၊ ယထာ+အယံ ၊ပေ၊ သု+ဥပဓာရိတံ-ဟူသော ပြယုဂ်တို့၌ ဒီဃ မပြုရ ဟု တားမြစ်ခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ (၁၅)။

ဌာန်, သရေ ကွစိသုတ်၏ ပဒန္တဒီဃ ပုံစံတွင်လည်း ဤ ပုံစံ ပါရှိရကား " မေ " ဟု ရှိမှ ပဒန္တဒီဃ ဖြစ်နိုင်သောကြောင့်ဌာန်း, သဒ္ဒနီတိ-၌ သေရ ကြေပုံကို ပြရာ၌လည်း ဤ ပုံစံ ပါသောကြောင့်ဌာန်း တည်း။]

(၁၇) ကွစိတိ ၊ ပေ ၊ ဝတ္တတေ—ကွစိ သဒ္ဒါသည် ဒီဃံသုတ်မှ စ၍ သဗ္ဗောစံတိ သုတ်ထိုင်အောင် လိုက်၏၊ (ဦးကာဠ္ဍ ဣဝဏ္ဏော ယံ နဝါတိုင်အောင်-ဟု ဆို၏၊) ထိုသို့ ကွစိ၏ လိုက်ရာနယ်ပယ်သည် အတော်များစွာကျယ်သောကြောင့် " အဓိကာရော " ဟု ဆို၏၊ ပရောနှင့် လုတ္တေတို့ကား ထိုသို့ များစွာ ဆက်၍ မလိုက်သောကြောင့်"ဝတ္တတေ" ဟု ဆိုသည်၊ [မြန်မာမှ၌ " သရေ လုတ္တေတိစ " ဟု ရှိ၏၊ သရေ သဒ္ဒါသည် ဝါပရော သုတ်တုန်းကပင် အဓိကာရ သဘောအားဖြင့် လိုက်ခဲ့ပြီး ဖြစ်၍ အသစ်လိုက်ဘွယ် မလို၊ ဝါပရောသုတ်မှ ပရောသာ လိုက်ဘွယ်လိုရကား" ပရော လုတ္တေတိစ"ဟု ရှိသော သီဟိုဠ် မူသာ ကောင်းသည်၊] "ဌာနာသန္နာ ၊ ပေ ၊ သဝဏ္ဏဒီဃော" ၌ ဌာနာသန္နာ အဓိပ္ပါယ်ကို ရေးခဲ့ပြီ၊ "သဝဏ္ဏဒီဃော-တူသော ဌာန်ရှိသော ဒီဃပြုရမည် " ဟူရာ၌ အ ကို အာဒီဃ, ဣ ကို ဣဒီဃ, ဥ ကို ဥဒီဃပြု-ဟု ဆိုလိုသည်။

ကွစိတိ ကိ'— ဤ ကိ' ပုံစံများကို " အစိရံဝတ+အယံ ကာယော, ကိမို+ဏမာယ တိကိ+ဏမာနိ , ပဗ္ဗသု+ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု, တသ+အတ္ထော, (တနည်း-တသာ+

(၁၈) လောကဿ+ကုတိ၊ ပေ၊ သာရ+ဆုတိ, ကုတိ-လောကဿ ၊ပေ၊သာရ+ကုတိ ဟူကုန်သော၊ ဆုဓ-ဤပြယုဂ်တို့၌၊ ပရသရာနံ-နောက်သရတို့၏၊ လောပေ ကတေ-သော်၊ လုတ္တေတိစ ဒိဃန္တိစ ဝတ္တတေ။

ပုဇ္ဈောစ ။ ။ပရသရေ လုတ္တေ ပုဇ္ဈောသရော ကွစိ ဒိဃံ ပပ္ပေါဘိ၊ စဝ္ဂဟာဏံ - စသဒ္ဒါသည်၊ လုတ္တေ ဒိဃဝဂ္ဂဟာဏာ နုကာဒုနုတ္ထုံ - လုတ္တေ သဒ္ဒါ ဒိဃသဒ္ဒါတို့ကို ငင်ခြင်း အနုက်ဂိုဏ်၊ တံ - ထို ငင်ခြင်းသည်၊ (ဉာပနတ္ထုံ-ဒွိစပ်၊)စာနုကဖိုတံ - စသဒ္ဒါ ငင်အပ်သောပုဒ်သည်၊ ဥတ္တေရတြ - နောက်သုတ်သို့၊ နုနုဝတ္တတေ - မလိုက်တော့၊ ကုတိ - ဤသို့၊ ဉာပနတ္ထုံ- သိစေရခြင်း အကျိုးဂိုဏ်။

အတ္ထော,) ပဋ္ဌ+အဂိကာ, မုနိ+ဣန္ဒော, သတိ+ဣန္ဒြိယံ, လ ဟု+ဥဒ္ဒါနံ, ဂန္ဆာမိ+အဟံ , တတြ+ဋီဒံ , ပဋ္ဌဟိ+ဥပါလိ , နတ္ထိ+အညံ " ဟု ပဒဖြတ်၍ ရှေ့သရကို ချေ၊ ထိုသို့ ကြေသော်လည်း ကွစိသဒ္ဒါ မြစ်သောကြောင့် နောက် သရများကို ဒိဃ မပြုရ , ကပ်လိုက်ရုံသာ၊ "လုတ္တေတိ ကိံ"ဟု လာသော ကိံ ရုပ်များ၌ကား ပုဒ်ဖြတ်ဘွယ် မလို၊ " ယထာ-နိမိ-ကိကိ-သု " တို့၌ ရှေ့သရ မကြေသောကြောင့် နောက် သရများကို ဒိဃ မပြုရတော့ပြီ။

(၁၈) ပုဇ္ဈော သရော — ယခု စာအုပ်များ၌ " ပုဇ္ဈောစသရော " ဟု ပါနေ၏၊ စ သဒ္ဒါ ပို သဒ္ဒါတို့အတွက် သီးခြား ဖွင့်ဘွယ်ရှိလျှင် သုတ်နောက် ဖွင့်ရာ၌ ထို စ-ပိသဒ္ဒါကို ထည့်လေ့ မရှိ၊ ဤသုတ်၌လည်း "စဝ္ဂဟာဏံ ၊ ပေ ၊ နတ္ထုံ" ဟု စ အတွက် သီးခြားဖွင့်မည် ဖြစ်သောကြောင့် "ပုဇ္ဈော သရော" ဟု စ မပါဘဲသာ သုတ်နောက်ဖွင့်သင့်၏၊ ချာသဒ္ဒ်လည်း စ မပါဘဲပင် ဖွင့်သည်၊ အတိသစန္တသ စသော နောက် သုတ်များ ဖွင့်ပုံကို သတိပြုပါ။

စဝ္ဂဟာဏံ ၊ ပေ ၊ ဥာပနတ္ထုံ—အနုကဗုန သမ္ပိလ္လာနစသော စ သဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် ဤသုတ်၌ စသည် အဘယ် အနက်ရှိ၊ါသနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် " စဝ္ဂဟာဏံ လုတ္တေ ဒိဃဝဂ္ဂဟာဏာ နုကာဒုနုတ္ထုံ " ဟု မိန့်၊ စ သဒ္ဒါသည် ရှေ့ ၂ သုတ်မှ လုတ္တေနှင့် ဒိဃံ ပုဒ်တို့ကို ဆွဲငင်ယူခြင်း အနုကဗုန အနက်ရှိသည် - ဟူလို၊ အနုဝတ္တန သဘောအားဖြင့် လုတ္တေနှင့် ဒိဃံ ပုဒ်တို့ လိုက်လာကြသည် မဟုတ်လော , ထိုသို့ လိုက်လာနေပါလျက် တမဂ်လာ ဆွဲငင်ယူခြင်းသည်၊အဘယ်အကျိုးရှိသနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိပြန်သောကြောင့် "တံ၊ပေ၊ဥာပနတ္ထုံ"ဟု မိန့်ရပြန်သည်၊ ထိုသို့ တမဂ်လာ ငင်ရခြင်းကား " စ ဖြင့် ငင်အပ်သော ပုဒ်သည် နောက်သုတ်သို့ မလိုက်တော့ " ဟု သိစေရခြင်း အကျိုးရှိသည်-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့်ပင် လုတ္တေနှင့် ဒိဃံပုဒ်တို့ နောက် ယမေ ဒန္တသသုတ်သို့ မလိုက်ဘဲ နေလိမ့်မည်။ [တံ စာနုကဖိုတံ၌ " အနုကဖိုတံ-ငင်အပ်သော၊ တံစ - ထို လုတ္တေ ဒိဃံပုဒ်သည်လည်း " ဟု အနက်ပေးကြသည်ကား ကျမ်းဆရာ၏ အာဘော်မကျချေ။]

ရှင်းပြဥုံးအုံ— " အမိကာရ (အနုဝတ္တန) သဘောအားဖြင့် လိုက်လာသော ပုဒ်သည် နောက်နောက်သုတ်သို့ မလိုက်ရ " ဟု ဥပဒေသ မရှိ, လိုက်သင့်သမျှ ဆက်၍ လိုက်

လောကသဘာတိ၊ပေါသာဂုတိ-လောကသဘာတိ၊ပေါသာဂုတိ ပြီးဏီး ကွစိတိ ကိ်၊ ယသဒါနိ၊ပေ၊ကိန္နုမာဝ - ယသဒါနိ၊ပေ၊ကိန္နုမာဝ ဟူသော ပြယုဂ်တို့၌ တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏။ ["ယသ + ဏ္ဍဒါနိ, ဏ္ဍတိ + အသ, ဏ္ဍဒါနိ + အဝိ, တေသု + အဝိ, စက္ခု+ဆုန္ဒြိယံ, ကိန္နု+ဏ္ဍမာဝ"ဟု ပုဒ်ဖြတ်ပုံကို ထည့်၍ ဆိုပါ၊] (၁၆)။

(၁၉) အဓိဂတောခေါ မေ + အယံခမ္မော၊ပေ၊ယေ+အသ ဆုတိ ဆုဝ ပုဗ္ဗလောပေ-ရှေသရ ကြေခြင်းသည်၊ သမ္မတ္တေ-သော်၊

ယမေဒန္တသာဒေသော။ ။ပရေ သရေ ဌာနေ-သင့်လျော်ရာဌာန၌၊ အန္တဘူတသ (ပဒန္တဘူတသ) - ပုဒ်အဆုံးဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဂကာရသ ကွစိ ယကာရာဒေသော ဟောဘိ။ အကာရေ-အအက္ခရာကြောင့်၊ မေ တေ ယေ သဒ္ဒါဒိသော - မေ တေ ယေ သဒ္ဒါ အစရှိသည်၏ ဂ ဏီ သာလျှင်၊ အယံ(ဝိဓိ)-၌ အစီအရင်သည်၊ (ဟောဘိ)။

ဥုးမည်သး၊ ထို လိုက်လာသော ပုဒ်ကို စဖြင့် ထပ်၍ ငင်ယူရာ၌ကား စင်ငရာ သုတ်ကို လွန်၍ နောက် သုတ်များသို့ မလိုက် ဘို့ရန် သဒ္ဒထုံးစံရှိ၏၊ လောက၌သည်း ဆွေငင်ယူ အပ်သော အရာ ဟူသမျှကို မိမိထံရောက်ရုံသာ ဆွေငင်၏၊ လွန်သွားအောင် ဆွေငင်ခိုး မရှိချေ၊ ဥပမာ — မိမိနောက်က တကောက်ကောက် လိုက်လာသော နွားကို ရှေက ဆွေငင်သွားသကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် "တံ-ထို ငင်ခြင်းသည်"ဟု အနက်ပေး၍ "ဥုပနတ္ထံ"၌ စပ်ပြီးလျှင် ငင်ခြင်းသည် သိစေခြင်း အကျိုးရှိ၏"ဟု မှတ်ပါ၊ "ဘာကို သိစေ ပါသနည်း"ဟု မေးဦးယ်ရှိသောကြောင့် "စာနုကမိုတံ၊ပေ၊နာနုဝတ္တတေတိ" ဟု မိန့်ရ သည်၊ "စ ဖြင့် ငင်အပ်သော ပုဒ်သည် နောက်သုတ်သို့ မလိုက်တေ့"ဟု သိစေ ရခြင်း အကျိုးရှိ၏-ဟူလို။ [စဂ္ဂဟဏံ ပန လုတ္တာ ဒီဃဂ္ဂဟဏာနုကမုနတ္ထံ၊ အဓိကတတ္တာဝ ဝတ္တာ မာနေပိ "စာနုကမိုဘ မုတ္တရတြ နာနုဝတ္တတေ" တိ ဒဿနတ္ထံ၊—ဏျာသ၊ [ဤ၌ "တံ" မပါဘဲ "စာနုကမိုတံ"ချည်း ရှိပုံကို သတ်ပြုပါ၊ "လက္ခဏော စာနုကမိုတဒါခန မုတ္တရတြ နာနုဝိတ္တတိ၊ စာနုကမုနေစာသဘိ (စ ဖြင့် ငင်ခြင်း မရှိသော်ကား) မတ္ထာ။ကဂတိယာပိ ဝတ္တတိ"ဟူသော သဒ္ဒနိတိ—အာချာတ် (၂ဝ၅) သုတ်၌လည်း နည်းတူ။]

[ဆောင်] အနုဝတ္တန, ထုံးအရဖြင့်, လုတ္တဒီဃာ, ယင်းသဒ္ဒါတို့, ကောင်းစွာအသင့်, လိုက်သာလင့်လည်း, စဖြင့် ငင်ထုတ်, ထိုသည့် ပုဒ်ကား, နောက်သုတ် သို့ဆိ, မလိုက်ပြီ ဟု, ပဝေဏီထုံးဟောင်း, သိစေကြောင်း, ထပ်လောင်း ငင်ရသည်။

(၁၉) "ပုဗ္ဗလောပေ သမ္မတ္တေ"၌ သမ္မတ္တေကို ယကာရာဒေသောဟောတိ၌စပ်၊ "မေ+အယံ"ဟု ပုဒ်ဖြတ်ထားသဖြင့် "ဧ+အ" ဟု သရ ၂ လုံး ရှေနောက်ရှိရာ သရာ သရေ လောပံသုတ်ဖြင့် ရှေသရကို ချေခွင့် ရော့နေ၏၊ သို့သော် ထိုချေခွင့်ကို တားမြစ်၍

ယံဘိ-ယံ ဟူသည်ကား၊ ယံ ရှုပံ - ယံဟူသော ရုပ်တည်း၊ ဇ ဇဝ-ဇ သည်ပင်၊ အန္တော-ပုဒ်အဆုံးတည်း၊ ဇ အန္တော-ပုဒ်အဆုံးဖြစ်သော ဇ၊ အာဒေဿိဇ္ဈာနေ-အာဒေဿိ၏နေရာ၌၊ အာဒိသဘိ-ညွှန်ပြအပ်ဖြင့်၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ အာဒေသော-အာဒေသ မည်၏။

ဤသုတ်က ကေို ယ ပြုလိမ့်မည်-ဟူလို၊ "ကောရဿ ပဒန္တဘူကဿ "၌ မြန်မာမူဝယ် "အန္တဘူတဿ" ဟုသာ ရှိ၏၊ "အန္တဘူဘဿ အစိဘ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော" ဟု လည်း အနက်ပေးကြ၏၊ သိဟိုဠ်မူ၌ "ပဒန္တဘူတဿ" ဟု ရှိ၏၊ "ပုဒ်အဆုံးဖြစ်၍ဖြစ်သော" ဟု အနက် ပေးရသဖြင့် သာ၍ကောင်း၏၊ "ပုဒ်အစိတ်, ပုဒ်အဆုံး" ဝါဒကွဲကို "အန္တဂ္ဂဟဏံ ကိ" ဟု ပြအပ်သော ပုံစံကျမှ ရှင်းပြမည်။

အကာရေ၊ ပေ၊ ဝါယံ (၀၀)— [၀၀မိပုဒ်ကား သံဟိုဠ် မူ၌သာ ပါသည်၊] ဤ 'အကာရေ" စသော စကားသည် ယ ပြုရာဌာနကို သတ်မှတ်ပြသော စကားတည်း၊ ထို့ကြောင့်ပင် "ဌာနေ" ဟု ထည့်၍ သုတ်ကို ဖွင့်ခဲ့သည်၊ ဤစကားအရ သရရှစ်လုံးဘွင် အသရ နှောင်းရာ၌သာ, မေ-တေ-ယေ-စသော ပုဒ်တို့၏ ဧ သာလျှင် ယပြုရာ ဌာန ဖြစ်သည် ဟူလို၊ ဤသို့ ယပြုရာ ဌာနကို သတ်မှတ်ပြခြင်းသည်လည်း "တဒန္တ ပရောဓေန" ဟူသော ပရိဘာသာသုတ်အရ ပါဠိတော်နှင့် မဆန့်ကျင်အောင် သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်သည်၊ "မေ တေ ယေ သဒ္ဒါဒိသ+ဧဝ" ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ အာဒိဖြင့် (သဒ္ဒနီတိ စာကိုယ်နိသယတို့၌ လာသော) "ကျသ, ဗျပ္ပထယော အသု, ယထာနာမံ တထာ စျသ" ပုံစံတို့နှင့်ဝယ် "ကျသ, စျသ" တို့၏ က - စ တို့ကိုလည်း ယူ၊ သဒ္ဒနီတိ၌ "ယျသ" ပုံစံကို ပယ်ထား၏၊ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၌ အဖွင့် ရှိ-မရှိကိုသာ သတိပြုကြပါ[1]လေ။

[ဆောင်] ရှုနှင့် နီတိ, အားလုံး ညှိသော်, မေ တေ ၏ ဧ, ယေ-က-စ ဟူ, ဆုံး ဧ တို့ပါ, ယ ပြုရာ, ဒန္တာ ယ မေသုတ်။

ယံဘိ၊ ပေ၊ အာဒေသော—သုတ်၌ပါသော "ယံ+ဒေန္တသ+အာဒေသော" တို့၏ အဖွင့်တည်း၊ ယံသဒ္ဒါသည် အကြင်" ဟု အနက်ပေးရသော အနိယမဝါစက သဗ္ဗနာမ်(ယ)မဟုတ်, "ယ" ဟူသော ရုပ်တမျိုးဖြစ်သည်-ဟု သိစေလို၍ "ယံဘိ-ယံရှုပံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ["အာဒေသော" ဟူသော ပုဒ်လိုန်နှင့် ထပ်ဘူကအောင် "ယော" ဟု ထားသင့်သော်လည်း နိဂ္ဂဟိတ်ကို "မ်" ပြုပြီးလျှင် ဒေန္တနှင့် သန္ဓိစပ်၍ ရွှတ်လွယ်စေခြင်းအကျိုးငှါ "ယံ" ဟု နပုံလိုန်ဖြင့်ထားသည်၊ ဗာလာဝတာရဋီကာ၌ တမျိုးဖွင့်ပုံကို ကစ္စည်း ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားသည်၊] နှင့် အန္တကို ကမ္မဓာရည်းသမာသ် ဝိဂြိုဟ် ပြု၍ "ဒ" လာထားသည်-ဟု သိစေလို၍ "ဧဝေ+အန္တော" စသည်ကို မိန့်သည်။

အာဒေသော၊ ။"ကေို ယပြု" ဟူရာ၌ ယ အပြုသည် အာဒေသမည်၏၊ ဧကာဒေသရှိသောကြောင့် အာဒေသီ မည်၏၊ [ဒုတ်ရှိသူကို "ဒဏ္ဍီ" ခေါ်သကဲ့သို့တည်း၊] အာဒေသီမည်သော ဧသရ ပျောက်သွားသည့်အခါ ထိုအာဒေသီ၏နေရာဝယ် ယ ဗျည်း ပေါ်လာ၏၊ ထို့ကြောင့် ထို ယ ကို အာဒေသိ၏ နေရာ၌ ညွှန်ပြအပ်သောအက္ခရာ"ဟု ဆိုသည်၊ [" အာဒိသတိတိ အာဒေသော " သာ လိုရင်း၊ အာဒေသိဌာနကား အပို

ဗျဥ္ဇနေတိ - ဗျဥ္ဇနေ ပုဒ်ကို၊ အဓိကိစ္စ - လိုက်စေ၍၊ (သရော ပကတိ ဗျဥ္ဇနေသုတ်မှ လိုက်စေ၍ - ဟူလို၊) ဒီဃာန္တိ - ဒီဃံ သုတ်ဖြင့်၊ ဒီဃော-ဒီဃပြု၊ အဓိဂတောခေါ မျာယံ ဓမ္မော၊ပေါ်ယျသ - ပြီး၏၊ ကွစိဘိ ကိ်၊ တေနာဂတာ, ပုတ္တာမတ္ထိ-တေနာဂတာ, ပုတ္တာမတ္ထိ စသော ပြယုဂ်တို့၌ တားမြစ်ရခြင်း အာကျိုးဂို၏၊ အန္တဂဟဏံ-အန္တ သဒ္ဒါသည်၊ ကိ်-နည်း၊ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေန္တော, ဒမေန္တော စိတ္တံ-ဓမ္မ၊ ပေ၊ စိတ္တံ, စသော ပြယုဂ် တို့၌ တားမြစ်ရခြင်း အာကျိုးဂို၏။ (၁၇)။

ထည့်ပါ၌သာ၊ ယခုစာအုပ်များ၌ အာမပါဘဲ "ဒိဿတိတိ အာဒေသော" ဟု တွေ့ရ၏၊ အာပုဗ္ဗ+ဒိသ-ဏပစ္စည်း ဖြစ်သောကြောင့် "အာဒိဿတိ" ဟု ဝိဂြိဟ်ရှိမှ သင့်သည်။]

ဗျဥ္ဇနေတိ ၊ပေ၊ ဒီဃော — ဗျဥ္ဇနေတိ အဓိကိစ္စကို ထောက်၍ "ဒီဃံ" အရ တတိယဝိုင်း ဒီဃံသုတ်ဖြစ်ကြောင်း သိသာ၏၊ "မေ+အံယံ"၌ ဧကို ယပြုပြီးနောက် အယံ၌(အ)ကို ဒီဃပြုသည့်အခါ တတိယဝိုင်း ဒီဃံသုတ်ဖြင့် ပြုရသည်-ဟု ဆိုလိုသည်၊ "ကွစိတိကိ"ဟု ပြအပ်သော ရုပ်များ၌ "တေ+အနာဂတာ,ပုတ္တာမေ+အတ္ထိ" ဟု ပုဒ်ဖြတ်သည့် အခါ တံ မေ တို့၏ ကို ယပြုသင့်သော်လည်း ကွစိသဒ္ဒါ မြစ်သောကြောင့် မပြုရ၊ တေနာဂတာ၌ ဝါပရောဖြင့် နောက် အ ကို ချ၍ဂင်း, မေ အတ္ထိ၌ ဆေ့, မကို အ သို့ကပ်၍ဂင်း ပြီး၏။

အန္တဂ္ဂဟဏံ ကိ်— "ယ မေ သာဒေသော" လောက်တွင် မဆိုဘဲ အန္တသဒ္ဒါကို ထည့်၍ ဆိုရခြင်း၏ အကျိုးကို ပြလိုသောကြောင့် "အန္တဂ္ဂဟဏံ ကိ်" ဟု ပုစ္ဆာ ထုတ်ပြီးလျင် ထိုအမေးကို ဖြေလိုသောကြောင့် "ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေန္တော,ဒမေန္တော စိတ္တံ"ဟု မိန့်သည်၊ "ပဝတ္တေန္တော, ဒမေန္တောတို့၌ တ္တေ - မေ တို့၏ ဧ သရ ဟုတ်သော်လည်း ပုဒ်အဆုံး(အန္တ)မဟုတ်သောကြောင့်(ယ)မပြုရ" ဟူလို၊ ခဲ့ဥုံးအံ့ — "မေ+အယံ, တေ+အဟံ" စသည်၌ မေ တေ တို့သည် ဝိဘတ်ဆုံးသော ပုဒ်များတည်း၊ [မေ-ငါသည်၊ အဓိဂတော - ရအပ်သော၊ အယံ ဓမ္မော-ဤ တရားသည်၊ ("ဂန္ဓီရော-နက်နဲ၏"ဟု ဆက်)အဟံ-ကျွန်တော်သည်၊ တေ-သင်မင်းမြတ်၏၊ ပုတ္တော-သားတော်ပါတည်း၊] မေ တေ တို့ကို ကျနစ္စာရေးလျင် မ-တ တို့ကို ရှေ, ဧ သရကို နောက်ထား၍ ရေးရမည် ဟု နားလည်လောက်ပြီ၊ သို့ဖြစ်၍ မေ တေ ၌ ဧ သည် ပုဒ်၏ အဆုံးတည်း၊ ပဝတ္တေန္တော,ဒမေန္တော တို့၌ တ္တေ-မေ တို့၏ ဧ ကား ပုဒ်အဆုံးမဟုတ်, ပုဒ်အလယ်မှာတည်ရှိကြသည်၊ ထိုကဲ့သို့ ပုဒ်အဆုံးမဟုတ်သော ဧ တို့ ကို အန္တသဒ္ဒါက "ယ" မပြုရ ဟု တားမြစ်သောကြောင့် "ပဝတ္တေန္တော, ဒမ္မေန္တော" ဟု ပါ၌ မရှိနိုင်တော့ပြီ။

မှတ်ချက်။ ။ယမေဒန္တ၌ အန္တသဒ္ဒါအတွက် "အစိတ်" ဟူသော အနက်ကို ယူလျင် "ပဝတ္တေန္တော, ဒမေန္တော" တို့၌ ဧ လည်း ပုဒ်၏အစိတ်အဝိုင်း ဖြစ်သောကြောင့် ယပြုခွင့်ကို မတားမြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် အန္တသဒ္ဒါအတွက် "အစိတ်" ဟူသော အနက်ကို မသုံးဘဲ "ပုဒ်အဆုံး" ဟူသော အနက်ကိုသာ သုံးသည်၊ [အချို့ကား "ပဝတ္တေန္တော,

(၂၀) ယာဝတာကော + အသ ကာယော၊ ပေ၊ နတု+ဇော ဤဘိ ယာဝ၊ ပေ၊ ဇော ဟူဘုန်သော၊ ဤစ-ဒ္ဒိ၊

ဝမောဒုဒန္တာနံ။ ။ပဒေရ သဒေရ အန္တာဘူတာနံ - အဆုံးဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ သြကာရကာရာနံ - တို့၏၊ ကွစိ ဝကာရာဒေသော ဟောတိ၊ က ခ ဃ သ တ သန္ဓိဒိ သြကာရသ - က, ခ, ယ, သ, တ သန္ဓိ အစရှိသည်တို့၏ သြအက္ခရာကို၊ ဤဒံ ဂဟဏံ-ဤယူခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) ယာဝတာကွသ၊ ၄ပ၊ နတွေဝ-ပြီး၏။

ကွစိတိ ကိံ၊ ကော အတ္ထော၊ပေ၊ဟောတူတိ - ကော အတ္ထော၊ပေ၊ ဟောတူတိ, စသော ပြယုဂ်တို့၌ တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ အန္တဂ္ဂ ဒမေန္တော”တို့၌ ပုဒ်၏ အစိတ် မဟုတ်, ဓာတ်၏အင်္ဂတ် ဖြစ်သောကြောင့် ယ မပြုရ ဟု ဆိုကြသေး၏၊ “အန္တ=အစိတ်ဆိုလျှင်“ပုဒ်အစိတ်-ဓာတ်အစိတ်”ဟု ခွဲ၍ မရသည့်ပြင်, ပဝတ္တေန္တော ဒမေန္တော၌ (“ပဟုဗ္ဗ+ဝတု+ကာရိတ် ဏောပစ္စည် +အန္တပစ္စည်း, ဒမု+စုရာဒိဏော+အန္တ”ဟု ဖြစ်ရကား) မူလ-ဝတုဓာတ်, ဒမုဓာတ်တွင် ဧ သရ မပါဝင်သဖြင့် ဓာတ်၏ အစိတ်လည်း မဟုတ်, ကိတ်ပုဒ်၏ အစိတ်သာ ဖြစ်သောကြောင့် ထို ဝါဒကို ဆင်ခြင်ကြပါလေ။]

(၂၀) က ခ၊ ပေ၊ သြကာရသေဒံ ဂဟဏံ — “ယာဝတကော”၌ က ၏ သြ “အထခေါ”၌ ခ ၏ သြ “ ယော ”၌ ယ ၏ သြ “ သော ”၌ သ ၏ သြ “ ယတော ”၌ တ ၏ သြတို့ကိုသာ ဤသုတ်က ဝပြုဘို့ ယူသဖြင့် အခြားသြများကို ဝမပြု-ဟု သတ်မှတ်ရာရောက်၏၊ ဤသတ်မှတ်ခြင်းမှာလည်း “ တဒနုပရောဓေန ” ဟူသော ပရိဘာသာ အရ ပိဋကတော်၌ တွေ့သမျှပုံစံကို ရှာဘွေ၍ ထိုပုံစံများနှင့် မဆန့်ကျင်အောင် သတ်မှတ်ခြင်း ဖြစ်၏၊ အကယ်၍ ပိဋက ပြယုဂ် ရှိသေးလျှင်လည်း ထို သြ ကို ဝ ပြုဥဒ္ဒေသ တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ တ သန္ဓိဒိ သြကာရသ ” ဟု အာဒိဖြင့် ပြထားသည်၊ [“ မည်သည့် အက္ခရာ၏ သြ ” ဟု သြ ကိုသာ သတ်မှတ်ပြ၍ ဥ ကို သတ်မှတ် မပြခြင်းမှာ ဥ အက္ခရာတွင် ဝ ပြုဘွယ်တွေ့ များသောကြောင့် ဖြစ်သည်၊ [ယွာယံ စသည်၌ အ ကို တတိယပိုင်း ဒီဃံဖြင့် ဒီဃပြုရမည်ကိုလည်း သတ်ပြုပါ။]

ကွစိတိ ကိံ — “ ကော+အတ္ထော, အထခေါ+အညတရော ” တို့မှာ ပုဒ်ဖြတ်ပြီးပုံစံ များတည်း၊ ကွစိ သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် သြ ကို ဝ မပြုရ ဟု ဆိုပြီးနောက် (သရာသရေ-ဝါ ပရော သုတ်တို့က မချေနိုင်အောင်) သရေ ကွစိ သုတ်ဖြင့် သြ ကို သြပကတိ ပြုရဥဒ္ဒေသ်မည်၊ နောက် ဥရှ်ကို ဝါ ပရောသုတ်ကြည့်၍ ပုဒ်ဖြတ်၊ ကွစိသဒ္ဒါ မြစ်ပြီးနောက် ဝါ ပရောသုတ်က စိရင်မည်ဖြစ်၍ ပကတိ မပြုရ၊ ထို့နောက် “သောဂတံ” ဟု ပါဠိပျက်ရှိ၏၊ “ သာဂတံ ” ဟု ရှိရမည့်၊ “ သု+အာဂတံ, သာဓု+အာဝုသော, ဟောတု+ဣတိ”ဟု ပုဒ်ဖြာ၍ ကွစိဖြင့် မြစ်ပြီးလျှင် သရာ သရေ-ဝါ ပရော-ပုဗ္ဗော စ တို့ဖြင့်စိရင်။

ဟာဏံ ကိ်၊ သဝနိယံ, ဝိရဝန္တိ-သဝနိယံ, ဝိရဝန္တိ စသော ပြယုဂ်တို့၌ တားမြစ်ရခြင်း အာကျိုးရှိ၏။ (၁၈)။

(၂၀) ပဋိသန္ဓေါရ ဝုတ္တိ+အသ၊ ပေ၊ ဝိ+အာကတော ဏှတိ, ဂ္ဂဓ, မဏ္ဍူကဂတိယာ-မဏ္ဍူကဂတိက အဓိကာရနည်းအားဖြင့်၊ အသရွပေတိ-အသရွပေ ပုဒ်သည်၊ ဝတ္တတော။

ဂ္ဂဝဏ္ဏော ယံ နဝါ။ ။ ပရေ အသရွပေ သရေ ပုဗ္ဗော ဂ္ဂဝဏ္ဏော နဝါ - အ်ချိုအ်ရာ၌၊ ယကာရံ ပပ္ပေါတိ၊ ဂ္ဂဇဝ - ဂ္ဂသည်ပင်၊ ဝဏ္ဏော - ဝဏ္ဏတည်း၊ ဂ္ဂဝဏ္ဏော - ဂ္ဂသည်ပင်ဝဏ္ဏော၊ နဝါသဒ္ဒါ - နဝါသဒ္ဒါသည်၊ ကွစိသဒ္ဒပရိယာယော-ကွစိသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်း။

အန္တေဂ္ဂဟဏံ ကိ်။ ။ [အဓိပ္ပါယ်ကို ရှေသုတ်နည်းမှီး၍ သိ၊] သဝနိယံ၌ သုဝေတ်-အနိယ ပေးနည်း, ဝိရဝန္တိ၌ ဝိပုဗ္ဗ - ရဓေတ်-အ်န္တိ ဝိဘတ်၊ ထို့ကြောင့် " သု+အနိယံ, ဝိ-ရ+အ်န္တိ " တည်, ဉ.ကို ဤသုတ်ဖြင့် ဝပြုသင့်သော်လည်း ပုဒ်အဆုံး မဟုတ်သော ကြောင့် မပြု၊ ဘနည်း-ဉ.ကို သြဝုဒ္ဓိပြုပြီး အနေအားဖြင့် " သော+အနိယံ, ဝိရော+အ်န္တိ " တည်, သြကို ဝပြုသင့်သော်လည်း ဟ ဆိုရုံသာ၊ ထို့နောက် ဓေတ်ရုပ် ထုံးစံအတိုင်း ဆိုင်ရာ သုတ်ဖြင့် သြကို အဝပြု၍ ပြီးလိမ့်မည်၊ ငယ်ရွယ်သူများကို သေချာစွာ ရုပ်မတွက်စေဘဲ စိရင်ပုံလောက်ကိုသာ ပြောပြသင့်၏၊ အားချာတ် ကိတ် ရောက်လျှင် လွယ်ကူစွာ တွက်တတ်ကြလိမ့်မည်။

(၂၁) မဏ္ဍူက ဂတိယာ အသရွပေတိ — ဖါးသတ္တာသည် အစဉ် အတိုင်း မသွားဘဲ ခုန်၍ သွားသကဲ့သို့, ထို့အတူ ဝါပရော အသရွပါသုတ်မှ အသရွပသဒ္ဒါလည်း ဒီဃံ စသော သုတ်တို့ကို ခုန်ကျော်၍ ဤသုတ်သို့ လိုက်လာသည်၊ ဤသို့ ခုန်ကျော်၍ လိုက်နည်းကို "မဏ္ဍူက ဂတိ (ဖါးသွားပုံနှင့် တူသော) အဓိကာရ" ဟု ခေါ်သည်။

ဂ္ဂ ဇဝ၊ ပေ၊ ဂ္ဂဝဏ္ဏော— ဤဂြိဟ်အရ ဂ္ဂ ဟူသော ဂဏ္ဍာတ်လုံးသာ ယူရမည်ကဲသို့ ဖြစ်နေ၏၊ သို့သော် ဂ္ဂနှင့် ဌာန်တူသော (ဤ)ကိုပါ ယူရသည်၊ ဥပမာ-"အဇော-ဆိတ်" ဟု ဆိုရာ၌ ဆိတ်တကောင်သာ မက, ဆိတ်မျိုးအားလုံး ပါဝင်သကဲ့သို့, ဤ၌လည်း " ဂ္ဂဏ္ဍော " ဟု ဆိုသဖြင့် ဂ္ဂ နှင့် အဆင်း သဏ္ဌာန် ဌာန်တူသဖြင့် ဂ္ဂဝဏ်မျိုး ဖြစ်သော (ဤ)လည်း ပါဝင်သည်-ဟူလို၊ [" ဏ္ဍော်ပရေန သဝဏ္ဍောဝိ " - မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်၊ ဏ္ဍော်ပရေန-ဝဏ္ဍော နောက်ရှိသော (ဂ္ဂဝဏ္ဍော်၌ ဏ္ဍောသဒ္ဒါနောက်က ပါသော) သရဖြင့်၊ သဝဏ္ဍောဝိ-ဌာန်တူသရကိုလည်း၊ ဂယ္ဟတိ-ယူအပ်၏။]

နဝါသဒ္ဒေါ၊ ပေ၊ ပရိယာယော— နဝါနှင့် ကွစိသည် အလဲအလှယ် သုံးစွဲရသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါတည်း၊ ထို့ကြောင့် "နဝါ-အချို့အရာ၌" ဟု ကွစိ အနက်အတိုင်း ပေးကြသည်၊ " ယံ - ယ အဖြစ်သို့၊ ပပ္ပေါတိဝါ-ရောက်သည်လည်း ရှိ၏၊ နပပ္ပေါတိဝါ-မရောက်သည်လည်း ရှိ၏ " ဟု ပေး၍ " ယ အဖြစ်သို့ နဲနဲ ပါးပါးသာ ရောက်၍ မရောက်သည်က

ပဋိသန္ဓာရ ဝတ္ထုသ ၊ ပေ ၊ ဗျာကတော - ပြီး၏၊ နဝါဘိ ကိ ံ၊ ပဋ္ဌ ဟာဂေါ်ဟိ ၊ ပေ ၊ မုတ္တစာဂိ အနုဒ္ဓတော-ပဋ္ဌ ၊ပေ၊ အနုဒ္ဓတော, ပြယုဂ်တ္ထိဒ္ဒ် တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးဂ်ိ၏၊ အသ ရုပေဘိ ကိ ံ၊ ဏ္ဏ ဟိဒံ၊ပေ၊အဏ္ဍိ ဘိ-ဏ္ဏ တိ ဟိဒံ ၊ ပေ ၊ အဏ္ဍိ တိ, ဟူသော ပြယုဂ်တ္ထိဒ္ဒ် တားမြစ်ရခြင်း အကျိုး ဂ်ိ၏၊ (၂၁)။

(၂၂) အတ္တိ+အန္တံ၊ပေ၊ဏ္ဏ တိ+အာဒိ, ဏ္ဏ တိ- ဟူကုန်သော၊ ဏ္ဏ-တ္ထိဒ္ဒ်၊ ဏ္ဏဝဏ္ဏောယံ နဝါတိ - ဏ္ဏဝဏ္ဏော ယံ နဝါသုတ်ဖြင့်၊ ယကာရာဒေသ-ယ အပြုသည်၊ သဗ္ဗတ္ထေ၊....

သဇ္ဇော စံ တိ ။ ။[ဏ္ဏဒံ- ၌ သုတ်သည်၊ အတိ ပတိ ဏ္ဏတိနံ-အတိ ပတိ ဏ္ဏတိ သဒ္ဒါတ္ထိ၏၊ တိ သဒ္ဒသ-တိ သဒ္ဒ ကို၊ ဂဟဏံ - ယူကြောင်း သုတ်တည်း၊] ပရေ သရေ သဇ္ဇော တိ ဏ္ဏတိ - တိ ဟူသော၊ ဇသော သဒ္ဒေါ-၌ သဒ္ဒါသည်၊ ကွစိ စကာရံ ပပ္ပေါတိ၊

များ၏"ဟု ယူရလျှင် စာသွားထုံးစံလည်း ကျ, ကွစိနှင့် အဓိပ္ပါယ်လည်း တူမျှသောကြောင့် သာ၍ သင့်မည် ထင်၏၊ သဒ္ဒနိတ်နိသယ်လည်း ဤအတိုင်း ပေးလေ့ရှိသည်၊ [ကွစိ နဝါးနှင့် ဝါဝိဘာသာတို့ ထူးခြားပုံကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ၌ ရှု။]

ပဋိသန္ဓာရဝုတ္ထသ၊ပေ၊ဗျာကတော — ဗျာကတော၌ "ဝိ+အာပုဗ္ဗ ကရဓာတ်" ဖြစ်သကဲ့သို့ ဗျာကာသိ၌လည်း ဝိ+အာပိုဗ္ဗ ကရဓာတ် အဇ္ဇတနီ ဤ ဝိဘတ်ဖြစ်၍ ရှေ့၌ (အ)လာရသေး၏၊ ထို့ကြောင့်"ဝိ+အာ+အကာသိ"ဟု ဖြစ်ရာ၌ ဗျည်း နောံ အာကို ဝါပရောဖြင့် ချေ၊ ဝိ၏ ဣကို ယပြု, ဒီဃံဖြင့် ကဗျည်းကြောင့် အကို အာပြု, ယ အာက်, ဒေါဓသစ်၌ စ သဒ္ဒ်ဖြင့် ဝကို ဗပြု, ဗကို ယာသို့ကဝ်-ဟု သဒ္ဒနိတ် ကြံသည်၊ ကြွင်းသော ရုပ်များပြီးပုံကို အခြေပြုသဒ္ဒါ၌ ပြခဲ့ပြီ၊ " ဤ " ကို ယပြုပုံ မပါသေးသောကြောင့် " နုဗျာ သန္ဓော (နဒိ+အာသန္ဓော) ဒါသျာဟံ(ဒါသိ+အဟံ)"ဟူသော ပုံစံကို ထုတ်ကြသည်၊ ကိ ံ ပုံစံများတွင် " နဝါတိ ကိ ံ " ၌ နဝါသဒ္ဒါ မြစ်သောကြောင့် ယ မပြုရသဖြင့် " ပဋ္ဌ ဟျင်္ဂေါဟိ, တာနျတ္ထနိ, (ဂစ္ဆာမိ+အဟံ) ဂစ္ဆာမျဟံ, မုတ္တစာဂျနုဒ္ဓတော"ဟု မဖြစ်, သရာ သရေ စသော သုတ်များဖြင့် စိရင်၊ "အသရုပေတိ ကိ ံ"၌"ဏ္ဏတိဟိ+ဏ္ဏဒံ, အဂ္ဂိ+ဏ္ဏဝ, အတ္ထိ+ဏ္ဏတိ"ဟု ပုဒ်ဖြတ်, နောက်သရတို့က ရှေ့သရနှင့် သရုပ ဖြစ်သောကြောင့် ယ မပြုရ၊ သရာ သရေ စသော သုတ်များဖြင့် စိရင်။

(၂၂) အတိ ပတိ ဏ္ဏတိ(နံ)တိ သဒ္ဒသ— [ဏ္ဏတိနံ-ဟု သိဟိုဠ်မူရှိ၏၊ မြန်မာမူ၌ "ဏ္ဏတိ တိ သဒ္ဒသ"ဟု ရှိသည်၊]စံ တိ၌ "တိ"အရ တွေ့ကရ"တိ"ကို မယူရ၊ " တဒနု ပရောဓေန " ဟူသော ပရိဘာသာ သုတ်နှင့် အညီ ပါဠိတော်နှင့် လျော်အောင် အတိ ပတိ ဏ္ဏတိသဒ္ဒါ ဥမျိုး၏ တိကိုသာ ယူရမည်-ဟူလို။

တိတိ-တိဟူ၍၊ နိဒ္ဒေသတော - ညွှန်ပြခြင်းကြောင့်၊ အာကတ ယကာ ရသေဝ - မပြုအပ်သော ယ အဖြစ်ရှိသော တိ၏သား၊ အယံဝိဓိ-၌ အစီ အရင်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတရထာ - ဤသို့ မဟုတ်လျှင်၊ (ဝါ - တိကို စ မပြုလျှင်၊) ကွစိဋ္ဌဟာဏသစ - ကွစိဒ သဒ္ဒါ၏ဝင်း၊ အတိသ စန္တဿသာတိ သုတ္တသစ-အတိသ စန္တဿသုတ်၏ဝင်း၊ နိဂဏ္ဌကတာ - အကျိုး မရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏။

ပရ ဒွေဘာဝေါ ဌာနေတိ - သုတ်ဖြင့်၊ ဒိတ္တံ - ဒွေဘော်လာ၊ အစ္ဆန်္ဒာ ၊ ပေ ၊ ဣစ္ဆာဒိ-ပြီး၏၊ ကွစိတံ် ကိ ံ၊ ဣတိသ, ဣတိ အာကာဝ်မာနေနု-တို့ဒ္ဒါ တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏။ (၁၉)။

သဒ္ဒေ တိဣစ္စေသေ သဒ္ဒါ — " တိကို စပြု ". ဟူရာ၌ " စ " သည့် အက္ခရာ တလုံးထည်း ဖြစ်သောကြောင့် အာဒေသိနှင့် အာဒေသ တလုံးချင်း ညီမျှအောင် ဣသရ မပါဘဲ " တ " ကိုသာ " စ " ပြုရမည်လား-ဟု ယုံမှားဘွယ် ရှိသောကြောင့် " သဒ္ဒေ " ဟု ဗိန်္ဓသည်၊ " တနှင့်ဣပါ တိတခုလုံးကို စပြုရမည် " ဟူလျှင်၊ တိ၌ ဣကို ဣဝဏ္ဏော ယံ နဝါသုတ်ဖြင့် ယ ပြုပြီးနောက် " တျ " ကို စပြုလျှင်လည်း အလုံးစုံ တိ ကို စ ပြုရာရောက် သောကြောင့် တျကို စပြုရမှာလေလား-ဟု ယုံမှားဘွယ် ရှိပြန်ရကား " တိ ဣစ္စေသော သဒ္ဒေါ " ဗိန်္ဓ၊ " တိ " ဟု ဆိုအပ်သော ဤ " တိသဒ္ဒါ " ကိုသာ စပြုပါ၊ တျ ဖြစ်ပြီးမှ စပြုရမည် မဟုတ်-ဟူလို။

တိတိ နိဒ္ဒေသတော ၊ပေ၊ ဝိဓိ — " သဒ္ဒေါ စံ တျော " ဟု မဆိုဘဲ " သဒ္ဒေါ စံ တိ " ဟု တိ သဒ္ဒါကို အရှင် ကစ္စည်းဆရာ ညွှန်ပြထားသောကြောင့် တိဒ္ဓိ ဣ ကို ယ ပြုပြီးနောက် တျဖြစ်မှ စပြုမည် မဟုတ်၊ " တ်ကိုသာ စပြု " ဟု ဤသုတ်က စီရင်သည်၊ ဆက်ဥုံးအုံ- " တိတ် နိဒ္ဒေသတော " စသော ဤ စကားသည် ဏ္ဍာသကို စောင်းသော စကားတည်း၊ ဏ္ဍာသဒ္ဓ အစ္ဆန်္ဒံကို ရုပ်တွက်သည့် အခါ ဣဝဏ္ဏော ယံ နဝါသုတ်ဖြင့် ဣကို ယ ပြုပြီးနောဲ့ တျကိုမှ ဤ သဒ္ဒေါစံ တိ သုတ်ဖြင့် စပြုသည်၊ ရူပသိဒ္ဓိကား ထို ဏ္ဍာသအဆိုကို သဘော မတူဖသောကြောင့် " တိတိ နိဒ္ဒေသတော " စသော စကားကို မိန့်သည်၊ [ဏ္ဍာသအဆိုကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ၌ ဖေါ်ပြထားသည်။]

ဣတရထာ ၊ ပေ ၊ သိယာ — " ဏ္ဍာသ အဆိုအတိုင်း တျကို စပြုလျှင် အဘယ် အပြစ် ရှိသနည်း " ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် " ဣတရထာ ၊ ပေ ၊ သိယာ " မိန့်၊ တိကို စပြုခြင်း မဟုတ်ဘဲ ဏ္ဍာသဆိုသည့် အတိုင်း တျ ကို စပြုခြင်းသာ အမှန်ဖြစ်လျှင် ကွစိ သဒ္ဒါနှင့် အတ်သ စန္တဿသုတ်တို့ အကျိုးရှိတော့ရကား နိဂဏ္ဌကဒေါသ (အကျိုး မရှိသော အပြစ်—အနက်အဓိပ္ပါယ် မရှိသော အပြစ်) ရောက်ဘွယ် ရှိသည်- ဟူလို၊ ခဲ့ဥုံးအုံ- ကွစိသဒ္ဒါ အတွက် ကိ ံပုံစံထုတ်သည့် အခါ " ဣတိသ မုဟာဇ္ဇာမွိ " ဟု ကစ္စည်းကျမ်းဥ ထုတ်၏၊ အကယ်၍ ဏ္ဍာသ အလိုအားဖြင့် တျဖြစ်မှ စပြုလျှင် " ဣတိသ " ဥ တိကို ကွစိ သဒ္ဒါက တားမြစ်နေဘို့ မလိုသောကြောင့် ကွစိ သဒ္ဒါသည် နိဂဏ္ဌကသာ ဖြစ်ရာ၏၊

(၂၃) တေနဝါ ဂုဝဏ္ဏောတိ ဂုတော - တေနဝါ ဂုဝဏ္ဏော ဟူသော ၌ သုတ်မှ၊ နံ တိ - နံ ဟူသော ပုဒ်သည်ဌင်း၊ ဂုဝဏ္ဏောဘိစ ဝတ္တတော၊ ["နံ ဝါ ဂုဝဏ္ဏောတိ" ဟု ဝါရှိသည်ကား အဝိုသာ။]

အဘိသမ္ဘုဏသ ။ ။ ပရေ ဂုဝဏ္ဏော အတိဂုဏ္ဍေတသ - အတိ ဟူသော ၌ သဒ္ဒါ၏၊ အန္တာဘူတသ-အဆုံးဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ တိသဒ္ဒသ-၏၊ သဗ္ဗော စံ တိတိ - သဗ္ဗော စံ တိ ဟူ၍၊ ဝုတ္တရူပံ - ဆိုအပ်ပြီးသော စ အပ္ပါရုပ်သည်၊ နံ ပေဟောတိ-မဖြစ်၊ ["အန္တာ-အဆုံး" ဟု ပေးရာ၌ ချာသ၏ သာဓကကို ကစွဉ်းငိုကာမှာ ရှု။]

အတိသမ ဂုတိ - အဘိသမ ဟူသော ၌ သဒ္ဒါသည်၊ ဥပသဂ္ဂါ နဲကရဏံ-ဥပသာရကို အတု ပြုတတ်သော သဒ္ဒါတည်း၊ ဝါ-ဥပသာရ အတုတည်း၊ တေနေဝ - ထို့ကြောင့်ပင်၊ ဇ္ဇေ - ၌ " အဘိသမ္ဘု " ပုဒ်၌၊ ဝိဘတ္တိ လောပါဘာဝေါ - ဝိဘတ်ကြေမှု မရှိခြင်းသည်၊ (ဟောဘိ)။

စ - ဆက်ဥုံးအံ့၊ ဇ္ဇေ - ၌သုတ်၌၊ အန္တာသဒ္ဒေါ - သည်၊ သဒ္ဒဝိဒိ နိသေဝ်ပွကရဏတော - သဒ္ဒ အစီအရင်ကို တားမြစ်သော အရာဝယ် ၌သုတ်ကို ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အတိသဒ္ဒန္တာဘူတံ - အတိသဒ္ဒါ၏ အဆုံးဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ တိသဒ္ဒမေဝ - တိသဒ္ဒါကိုသာ၊ ဝဒတိ-ဟော၏၊ ဂုဝဏ္ဏံ - ဂုဝဏ်ကို၊ နံ (ဝဒတိ) - မဟော၊ ဂုဘိ ဒဗ္ဗဗ္ဗံ၊ ထို့ပြင်-အတိသမ္ဘုဏသ သုတ်သည် အတ်ရိတံ (အတိ+ဏ္ဍိရိတံ) စသော ပြယုဂ်များ ပြီးနိုင်ဘို့ရာ တို၏ စ အပ္ပါကို တားမြစ်သော သုတ်တည်း၊ တျ ဖြစ်မှ စ ပ္ပါလျှင် တို၏ စ အပ္ပါကို တားမြစ်ဘွယ် မလိုသောကြောင့် ထို အတိသမ္ဘုဏသ သုတ်လည်း နိရတ္ထက (အကျိုးမဲ့, အနက်မဲ့)သာ ဖြစ်ဘွယ်ရှိတော့၏၊ အမှန်မှာ-"ဤ သဗ္ဗော စံ တိ သုတ်က တဲကိုသာ စပ္ပါရမည် ဖြစ်သောကြောင့် ထို ကွစိသဒ္ဒါနှင့် အတိသမ္ဘုဏသ သုတ်ကို၏ တားမြစ်မှုသည် နိရတ္ထက မဟုတ်, အကျိုးရှိကြသည်" ဟူလို။

(၂၄) အတိသာတိ ၊ ပေ ၊ ဝိဘတ္တိ လောပါဘာဝေါ — " အတိသ " ၌ အတိသည် ဥပသာရ ပုဒ်တွင် ပါဝင်သော " အတိ " အစစ် မဟုတ်၊ ဥပသာရ အတိကို အတုလိုက်၍ ရွတ်ဆိုအပ်သော အနုကရဏ သဒ္ဒါတည်း၊ ခဲ့ဥုံးအံ့ - အတိ ဥပသာရ အစစ်ဖြစ်လျှင် " သဗ္ဗာသ မာဒုသော " စသော သုတ်ဖြင့် ဝိဘတ်ကို အမြဲ ချေရမည် ဖြစ်သောကြောင့် " အတိ စ္ဆသ " ဟု အတိ၌ သ ဝိဘတ်ကြေလျက် ရှိရလိမ့်မည်၊ ၌၌ကား အနုကရဏာသဒ္ဒါ ဖြစ်သောကြောင့် သ ဝိဘတ်မကြေဘဲ " အတိသ " ဟု ရှိနိုင်ပေသည်။ [အနုကရဏ အနုကာရိယ အခွဲ, ပရိစ္ဆဇ္ဇတ္ထာ နုကရဏ အပရိစ္ဆဇ္ဇတ္ထာ နုကရဏ အခွဲကို ကစွဉ်းဘာသာဋီကာ တသာဝါ သုတ်အဖွင့်၌ ပြထားသည်။]

ဤတရထာ-ဤသို့မဟုတ်လျှင်၊ ဤဒံ သုတ္တမေဝ-ဤ တသုတ်လုံးသည်ပင်၊ နိရုဇ္ဈကံ-အကျိုးမရှိသည်၊ သိယာ-၏။

ထွေစ အန္တသဒ္ဒေါ၊ပေါနဂုဝဏ္ဏာ — ဤစကားဘို့ ကား နျာသ ကို စောင်းချိတ်သော စကားတို့တည်း၊ "အတိသယ အန္တသ = အတိသဒ္ဒါ၏ အဆုံး" ဆိုလျှင် တိဋ္ဌ ဤဆုံးသောကြောင့် "အန္တ" အရ ဤဝဏ်ကိုယူ၍ ဤ အတိသယ စန္တသ သုတ်သည် ဤာလ္လောယံ နဝါ သုတ်ကို တားမြစ်သော သုတ်လေလော-ဟု တွေးတောဘွယ် ရှိကြောင်းကို နျာသဋ္ဌ ဆိုထားသည်၊ (အန္တအရ ဤဝဏ် ယူရမလို ဖြစ်ကြောင်းကိုသာ နျာသ ဆိုသည်၊ တကယ်ကား မယူပါ၊) ရူပသိဒ္ဓိကား "သဒ္ဒါ အစိ အရင်ကို တားမြစ်သော နေရာဝယ် ဤသုတ်ကို ဆိုခြင်းကြောင့် အန္တ သဒ္ဒါသည် အတိ၏ အဆုံးဖြစ်သော တိ သဒ္ဒါတခုလုံး ကိုသာ ဟော၍ ဤဝဏ်ကို မဟောရကား "အန္တ" အရ ဤဝဏ်ကို ယူရလေမည်လော-ဟု (နျာသ ကြီသလို) ယုံမှားဘွယ်ပင်ရှိ, တိသဒ္ဒါတခုလုံးကို ယူရကြောင်း ထင်ရှားပြီး ဖြစ်သည်-ဟူလို။

ဆက်ဥုးအုံ—အနက် တခုခုကို ဝေဘန် ပိုင်းခြားသည့်အခါ တဘက်သတ် သဒ္ဒါ အရှိကိုသာ မကြည့်ဘဲ, ဤအနက်ကို ဤနေရာယူလျှင် အကျိုးရှိ-မရှိ အားဖြင့် အထွက်ကိုရင်း, ဤ အနက်သည် ဤနေရာနှင့် သင့် မသင့် အားဖြင့် ပကရဏကိုရင်း, ဤသို့ စသည်ဖြင့် လိင် ဩဝိတျ ကာလ ဒေသတို့ကို နှိုင်းချိန်၍ ဝေဘန်ရသည်၊ ဤအတိသ စန္တသ သုတ်ကိုလည်း တနဝါ ဤဝဏ်ကြောင့် အခြားမဲ့၌ ဆိုထား၏၊ တနဝါ ဤဝဏ်ကြောင့် သုတ်ကား အဘိ တခုလုံး၏ အဤပြု အဓိ တခုလုံး၏ အဤပြုကို တားမြစ်သော သုတ်တည်း၊ ထိုသို့ သဒ္ဒါ တခုလုံး၏ အစိအရင်ကို တားမြစ်သော သုတ်၏ တည်နေရာ (ပကရဏ) ဝယ် ဆက်၍ ဆိုအပ်သော ဤ အတိသ စန္တသ သုတ်လည်း (ပကရဏအား လျော်စွာ) တနဝါ ဤဝဏ်ကြောင့်သုတ်ကဲ့သို့ တိ သဒ္ဒါတခုလုံး၏ အစိအရင်ကို တားမြစ်သော သုတ်သာ ဖြစ်ဆိုက်၏၊ ထို့ကြောင့် အန္တအရ အတိ၏အဆုံးဖြစ်သော ဤဝဏ်ကို ယူရလေမည်လား-ဟု (နျာသဋ္ဌ ပြထားသော) ယုံမှားဘွယ်မျိုး မရှိနိုင်-ဟူလို။

[ဇာလိနီ] အတ္ထ ပကရဏာ လိင်္ဂါ, ဩစိတျ ကာလဒေသတော၊
သဒ္ဒတ္ထာ ဝိဘဇိယန္တိ, နသဒ္ဒါယေဝ ကေဝလံ။

အတ္ထ ပကာရဏာ—အကျိုးရ မရ, အရာဌာန ဟုတ် မဟုတ် အားဖြင့်ဂုဏ်း၊ လိင်္ဂါ—(ဤလိန်သည် ဤအနက်ကို ဟောနိုင်-မဟောနိုင်) လိန်အားဖြင့်ဂုဏ်း၊ ဩစိတျ-အသင့် ယုတ္တိ ရှိ မရှိ အားဖြင့်ဂုဏ်း၊ ကာလဒေသတော — အခါကာလ အရပ်ဒေသနှင့် လိုက် မလိုက် အားဖြင့်ဂုဏ်း၊ သဒ္ဒတ္ထာ-သဒ္ဒါအနက် ၂ ချက်တို့ကို၊ ဝိဘဇိယန္တိ-ခွဲခြားဝေဘန် အပ်ကုန်၏၊ ကေဝလံ သဒ္ဒါယေဝ — အနက်ကို မထောက်စာဘဲ တဘက်သတ် သဒ္ဒါ တို့ကိုသာ၊ နမဝေဘန်ထိုက်ကုန်။ [မောဂ္ဂလ္လာန် ပဋိကာ နိဿယ — သညာဒိကဏ္ဍဋ္ဌ ဤထက် ကျယ်ဝန်းစွာ မိန့်ထားသေး၏။]

ဣဝဏ္ဏော ယံ နဝါ ဣတိ – ဣဝဏ္ဏော ယံ နဝါ ဟူသော၊ ဣဝ – ၌ သုတ်၌၊ အသရူပါဒိကာရတော – အာသရူပသဒ္ဒါ လိုက်လာခြင်းကြောင့်၊ သရူပသ္မိံ – သရူပသရ နှောင်းရာ၌၊ ဣဝဿ သ – ဣဝ၏၏၊ ယာဒေသစ-ယ အပြုသည်ပင်၊ နှ သန္တေဝ-မဖြစ်သင့်။

စကာရော-စအက္ခရာသည်၊ အနုတ္တသမုစ္စယဇ္ဈာ-အာဂတ္တသမုဉ္စည်း အနက်ရှိ၏၊ (တိုက်ရိုက် မဆိုအပ်သော ဣတိ ပတိုက္ခိုကို ဆည်းခြင်း

ဣတရထာ၊ ပေါနိရုဇ္ဈကံ သိယာ — "အတိသစန္တ" ၌ အန္တသဒ္ဒါသည် တိကို မဒဟာဘဲ ဣဝ၏ကို ဟောသည်-ဟု ဆိုလျှင် အာဟယ်အပြစ် ရှိသနည်း ဟု မေးဘွယ် ရှိပြန်သောကြောင့် "ဣတရထာ" စသည်ကို မိန့်၊ ဤသုတ်သည် သဗ္ဗောစံတိသုတ်ကို တားမြစ်သော သုတ်တည်း၊ သဗ္ဗောစံတိ သုတ်ကလည်း တိကိုသာ ပြုသည်, ဣဝ၏ကို မပြုသည် မဟုတ်၊ ဤသုတ်က ဣဝ၏ကို (စ) မပြုဘို့ရာ တားမြစ်လျှင်, သဗ္ဗောစံတိ သုတ်ကို တားမြစ်ရာ မရောက်သောကြောင့် "ခုဘ်ရာ တခြား, ရှရာ တခြား" ဖြစ်လျက် ဤသုတ် တသုတ်လုံးပင် အကျိုးမဲ့ ဖြစ်ဘွယ်ရှိသည်-ဟူလို။ ["ဣဒံ သုဏ္ဏမေဝ" ၌ ဧဝဖြင့် "တသုတ်လုံး" ဟူသော သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏာကို ပြသည်။]

ဣဝဏ္ဏော၊ ပေါယာဒေသစနသန္တေဝ-ဤဂါထာလည်း ချာသကိုစောင်းသော ဂါထာပင်တည်း၊ မှန်၏ — ချာသဝယ် အတိသစန္တသည် "အန္တ" အရ အတိ၏ အဆုံး ဖြစ်သော ဣဝ၏ကိုယူ၍ "ဤသုတ်သည် (သဗ္ဗောစံတိကို မတားမြစ်ဘဲ) ဣဝဏ္ဏော ယံ နဝါ သုတ်ကို တားမြစ်သော သုတ်ဖြစ်သည်-ဟု ထင်ဘွယ် မရှိပါလော" ဟု ပုစ္ဆာ ထုတ်ထား၏၊ ထို ပုစ္ဆာကိုပင် မထုတ်ထိုက်ကြောင်း ပြလို၍ ဤဂါထာကို ဆို ရသည်၊ ခဲ့ရှုံးအံ့—အတိသစန္တသ သုတ်သည် ဣဝ၏ နှောင်းရာ၌ တားမြစ်သော သုတ်တည်း၊ "အတိ+ဣသိဂဏော" စသော ပုံစံတို့၌ နောက် ဣဝ၏သည် ရှေ့ နှင့် သရူပသရဖြစ်၏၊ ဝါပရော အသရူပါသုတ်မှ အသရူပသဒ္ဒါလည်း "ဣဝဏ္ဏော ယံ နဝါ" သုတ်သို့ လိုက်လာ၏၊ ထို့ကြောင့် သရူပ သရ နှောင်းရာ၌ (အစ ကတည်းကပင်) ဣဝဏ္ဏော ယံ နဝါသုတ်က ယမပြုခဲ့၊ "အတိသစန္တသသုတ်က (အန္တ အရ ဣဝ၏ကို ယူ၍) ဣဝဏ္ဏော ယံ နဝါ သုတ်ကို တားမြစ်ဘို့ အရေးမှာ ဝေးပါသေးရဲ့" ဟူလို။ ["ယာဒေသစ" ဟု ပါဠိရှိ၏၊ ဋီကာ၌ "ယာဒေသော ဧဝ" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "ယာဒေသောဝ" ရှိလျှင် သာ၍ ကောင်းမည် ထင်သည်။]

[ချာသ] နန္တာတိသစန္တသာတိ ဝုတ္တေ အတျန္တသဒ္ဒေ ဣဝဏ္ဏတ္တာ "ဣဝဏ္ဏော ယံ နဝါ" တိ ဝုတ္တဝိဓိပဋိသေဓနတ္ထန္တိ သဏ္ဌာ ဝိညာတုံ = အတိသစန္တသဒ္ဒေ ဟု အပ်ာဒ္ဒ အတိ အဆုံးဟူသည် ဣဝ၏ဖြစ်သောကြောင့် ဣဝဏ္ဏော ယံ နဝါသုတ်ဖြင့် ဆို အပ်သော အစီအရင်ကို တားမြစ်ခြင်း အကျိုးငှါ ဤသုတ်ကို ဆိုအပ်၏ ဟု သိခြင်းငှါ တတ်ကောင်းသည် မဟုတ်ပါဒလော၊ [ဣဝဏ္ဏော ယံ နဝါ တိဓ-စသော ဂါထာကား ထိုအမေးကိုပင် မေးဘွယ်မလို-ဟု ပြသည်။]

အာနက်ရှိ၏ - ဟူလို၊) တေန - ထို့ကြောင့်၊ ဣတိ ပတိနံ-ဣတိ ပတိတ္ထိ၏၊ အန္တိသ-အာဆုံးတိ၏၊ (စံ-စ အပြို်သည်၊) နပေါဘာတိ၊ အတိ ဣာသိဂဏော ၊ပေ၊ ပတိဘိ-ပြီး၏၊ [ဒီဝံ နောက်၌"အတိတော"ဟု ရှိရမည်၊ "အဘိ+ ဣတော, အတိ+ဤရိတံ , ဣတိ+ဣဒံ , ပတိ+ဣတိ " ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ ရုပ်ကို အခြေပြုအတိုင်း တွက်။]

(၂၄) အာဘိ•+ အက္ခာနံ ၊ ပေ၊ အာဘိ + သြကာသော ဣတိ ဣဝ, ယကာရေ - ယ အပြို်သည်၊ သမ္ပတ္တေ၊ (ဣဝဏ္ဏော ယံ နဂါဖြင့် ယ အပြို် ရောက်လတ်သော် - ဟူလို၊) သရေတိ ဝတ္တတေ၊ [ဂါသရေ သုတ်မှ သရေတပုဒ်သာ လိုက်သောကြောင့် သရေတိစ ဟု စရိုလျှင် အပိပင်။]

အင်္ဂြာ အာဘိ ။ ။ ပရေ သရေ သဗ္ဗိသ , အာဘိ ဣစ္ဆေတသ- အာဘိ ဟူသော ဤသဒ္ဒါ၏၊ အင်္ဂြာဒေသော ဟောတိ၊ .... အာဘိဘိ - အာဘိဟူသော၊ ပဌမန္တသ-ပဋ်မာဝိဘတ် အဆုံးရှိသောပုဒ်ကို၊ ဝုတ္တိယံ- ကစ္စည်းဝုတ္တိ၌၊ ဆဋ္ဌိယောဇနံ - ဆဋ္ဌိဝိဘတ်ဖြင့် ယှဉ်စပ်ခြင်းကို၊ အာ ဒေသာပေက္ခတော - အာဒေသကို ငဲ့ခြင်းကြောင့်၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်၏၊

စကာရော ၊ပေ ။ နုဟောတိ— အနုတ္တန္တင့် အဝုတ္တမှာ အနက်တူ၏၊ စသဒ္ဒါသည် "အဝုတ္တ သမုစ္စည်း အနက်ရှိ၏ "ဟု ဆိုလိုသည်၊ သုတ်၌ " အတိသ" ဟု အတိကိုသာ တိုက်ရိုက်ဆို၍ ဣတိ ပတိတ္ထိကို မဆိုအပ်၊ သဗ္ဗော စံ တိ သုတ်၌ ဣတိ ပတိတ္ထိ၏ တိ ကို လည်း စပြို်ခဲ့သောကြောင့် ဣဝဏ်နောင်းရာဝယ် ထို သုတ်အစီအရင်ကို တားမြစ်သော ဤသုတ်ကလည်း အတိသာ မက, ဣတိ ပတိစုံအောင် တားမြစ်ခွင့်ရှိရကား အတိသစ္ဒ စ သဒ္ဒါဖြင့် ဣတိ ပတိကိုပါ ဆည်းယူရသည်။ [ရူပသိဒ္ဓိ ဆရာသည် ဤကဲ့သို့ စ-ဝါ-ဝိ သဒ္ဒါတို့၏ အနက်ကို သီးခြား ဖွင့်ပြလိုလျှင် သုတ် အဖွင့်၌ မထည့်ဘဲ ထားလေ့ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤသုတ်အဖွင့် (ဝုတ္တို) အတွင်း၌ စ သဒ္ဒါမပါ၊ ဤ အလေ့ကို သတိထား၍ "ပုဗ္ဗောစ သုတ်အဖွင့်၌ စ သဒ္ဒါ မရှိသင့် "ဟု ဆိုခဲ့သည်၊ နောက်၌လည်း သတိပြုပါ။]

(၂၄) အာဘိတိ ၊ပေ ၊ အံ မောတျာဒိကေဝိယ — ဤစကားသည် ရှာသကို စောင်းသော စကားတည်း၊ မှန်၏-ကစ္စည်းဝုတ္တိဝယ် " အာဘိ ဣစ္ဆေတသ " ဟု ဆဋ္ဌိဖြင့် ဖွင့်ပုံကို ကြည့်၍ သုတ်၌လည်း "အာဘိသ" ဆိုလိုလျက် သကို သဗ္ဗာသ မာဝုသောဖြင့် ချေထားသည်-ဟု ရှာသဆို၏၊ ထို အဆိုကို ပယ်ခြင်းငှါ အာဘိဘိပဌမန္တသ-စသည်ကို မိန့်သည်၊ အင်္ဂြာအာဘိသုတ်၌ အာဘိသည် (ရှာသဆိုသလို ဆဋ္ဌိယန္တပုဒ် မဟုတ်, အာဘိ ဟူသော အနုကရဏ သဒ္ဒါနောင် သိဝိဘတ်ကို ယေသတော လောပ် သုဘဖြင့် ချေ၍ ပြီးသော) ပဌမန္တပုဒ် ဖြစ်သည်-ဟူလို၊ ပဌမာဝိဘတ်ဆုံးသော ပုဒ်ဖြစ်လျှင် ဘာ့ကြောင့် ကစ္စည်း ဝုတ္တိ၌ ဆဋ္ဌိဝိဘတ်ဖြင့် " အာဘိ ဣစ္ဆေတသ " ဟု ဖွင့်ရသနည်း - ဟု မေးဘွယ်

အံမောတျာဒိကေဝိယ-အံမော နိဂ္ဂဟီတံ စျသပေ ဟိ သုတ်၌ကဲ့သို့တည်း၊ ပုဗ္ဗသရလောပေါ - ရှေသရ ကြေခြင်းသည်၊ (ဟောဘိ၊) အင်္ဂကွာနံ ၊ ပေ၊ အင်္ဂောဂကာသော-ပြီး၏၊ (၄၄)။

(၂၅) အဓိ+အာဂမာ၊ ပေ၊ အဓိ+ဩဂဟော်တွာ က္ကဘိ က္ကစ, အဇ္ဈော အဓိ ။ ။ပရေ သရေ သဗ္ဗဿ အဓိက္ကစ္ဆောဿ - အဓိ ဟူသော ဤ သဒ္ဒါ၏၊ အစ္ဆာဒေသော ဟောဘိ၊ အစ္ဆာဂမာ၊ပေ၊အဇ္ဈော ဂဟော်တွာ-ပြီး၏၊ [" အစ္ဆာဂမော=အစ္ဆာဂမာ " ဟု ပါဠိ ၂ ထွေရှိ၏၊ ပါဠိတော်များ၌ "အစ္ဆာဂမာ"ဟု အတွေ့များသည်။]

(၂၆) အာတိ+က္ကန္တိတံ, အဓိ+ဣရိတံ က္ကဘိ က္ကစ, အင်္ဂော အာတိကိစ-အင်္ဂောအာတိ သုတ်သည်ဂင်း၊ အဇ္ဈောအဓိဘိစ-ဂင်း၊ ဝတ္တတော။

တေ နဝါ က္ကဝဏ္ဏော။ ။ပရေ က္ကဝဏ္ဏော တေစခေါ အာဘိ အဓိ က္ကဘိ-ထိ အာဘိ အဓိ ဟူကုန်သော၊ ၎တေ ဥပသဂ္ဂါ-၌ ဥပသာရပုဒ်ဘို့သည်၊ အင်္ဂော အဇ္ဈော က္ကဘိဝတ္တရူပါ - အင်္ဂော အဇ္ဈောဟူ၍ ဆိုအပ်ပြီးသော ရုပ်ရှိကုန်သည်၊ ဝါ - ဝိကပ်အားဖြင့်၊ နု ဟောန္တိ - မဖြစ်ကုန်။ [၌ ဂတ္တိ ပွင့်၌ အနုက်ပေးပုံကို ကစ္စည်းဒီကာ၌ ပြဆားသည်၊]

ရှိသောကြောင့် " ဝုတ္တိယံ ဆဋ္ဌိယောဇနံ အာဒေသာပေက္ခတော ဝုတ္တံ " ဟု မိန့်သည်၊ ကစ္စည်းဝုတ္တိ၌ "အာဘိ ဇုစ္ဈေတသ" ဟု ဆဋ္ဌိယှဉ်စပ်ထားခြင်းကဲ့ အပြုကို ငဲ့စပ်လိုသော ကြောင့် ဖြစ်သည်-ဟူလို၊ မှန်၏-"အဇ္ဈ အာဒေသ"ဟု ဆိုလျှင် " ဘာ၏ အာဒေသလဲ, ဘာနှင့် စပ်သော အာဒေသလဲ " ဟု သမ္ဘန်ကို မေးဘွယ်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် " အာဘိ၏+အာဒေသ"ဟု သိစေဘို့ရာ "အာဘိဇုစ္ဈေတသ" ဟု ဆဋ္ဌိဖြင့် ယှဉ်စပ်၍ ဝုတ္တိ၌ ဖွင့်ဘာသ်၊ အဘယ်သုတ်၌ ဖွင့်ပုံမျိုးနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် " အံမောတျာဒိကေဝိယ" ဟု မိန့်၊ အံမောနိဂ္ဂဟီတံ စျလပေတိသုတ်၌ " အံမော " ဟူသော ပဌမန္တသုတ်ပုဒ်ကို ဝုတ္တိ၌ "အံ ဝစနသဒ မကာရသဒ" ဟု ဖွင့်ပုံမျိုးကဲ့သို့ မှတ်လေ-ဟူလို။

ပုဗ္ဗသရလောပေါ — အင်္ဂ ပြုပြီးနောက် ဇ္ဈ၌ အသရကို ချေစေလို၍ " ပုဗ္ဗသရလောပေါ " ဟု ဆိုသည်မှာ မဇကာင်းလျ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း - တိကို စ ပြုသည့် အခါ စ၌ သရ မပါတော့ သကဲ့သို့ အင်္ဂ ပြုသည့် အခါလည်း ဇ္ဈ၌ သရမပါသင့်သောကြောင့် တည်း၊ [ချာသဒ္ဒါလည်း ရှေသရ ချေဘို့ရုန် မပြု၊ အစ္ဆ ပြုရာ၌လည်း နည်းတူ၊] သို့သော် သဒ္ဒနိတိ၌ ဗျည်းနှောင်းရာဝယ် အဓိကို အစ္ဆ-အဒ္ဓ ပြု၍ "အစ္ဆသော , အဒ္ဓဘူတော" ဟု ပြ၏၊ ထို၌ (ကပ်ဘွယ်မရှိသောကြောင့်) စ္ဆ-ဒ္ဓ တို့၌ သရ ပါမှ ဖြစ်နိုင်ရကား "ဇ္ဈ-စ္ဆတို့၌ သရ ပါ၏"ဟူသော ရူပသိဒ္ဓိဝါဒလည်း တနည်းအားဖြင့် အသင့်ပင်။]

သရလောပ ပရနယနာနိ-ရွှေသရချေခြင်း နောက်သရသို့ ကပ်ခြင်း တို့သည် (ဟောဋ္ဌိ)၊ အဘိစ္ဆိတံ, အဓိရိတံ-ပြီး၏၊ ဝါတိ ကိ ံ၊ အဇ္ဈိရိတံ ၊ပေ၊ အစ္ဆိဒ္ဒော-တို့၌ အဿ အစ္ဆိ ပြုရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ ["အဓိ+ဣဒ္ဓော" ဟု ပုဒ်ဖြတ်, ကြွင်းပုံစံများ ကစ္စည်း၌ပါ ပြီ၊ အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း ကစ္စည်း ဦးကာ၌ ပြထား ပြီ။ (၄၅)။

(၂၇) ဇကမိဓ + အဟံတိ - ဇကမိဓ + အဟံ ဟူသော၊ ဣ၀ - ၌။

ဒေါ ဒသစ။ ။ပရေ သံ့ရေ, ဓဣတိ - ဓဟူသော၊ ဇတာသ - ဤ သဒ္ဒါ၏၊ ကွစိ ဒကာရော ဟေား တိ၊ ဇကသဒ္ဒတော-ဇကသဒ္ဒါမှ၊ပရသ, ဣ၀သ - ဣ၀သဒ္ဒါ၏၊ ဓကာရသဝ - ဓ၏သာလျှင်၊ အယံ - ဤ အစိ အရင်သည်၊ (ဟေား တိ၊) သရ လောပ ဒီဃာ-ရွှေသရချေခြင်း, နှဲးက် သရကို ဒီဃပြုခြင်းတို့သည်၊ (ဟောဋ္ဌိ၊) ဇကမိဒါဟံ-ပြီး၏။

ကွစိတိ ကိ ံ၊ ဣ၀ေဝ - ဣဓေဝပြုယုဂ်၌ တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ စသဒ္ဒေန-စသဒ္ဒါဖြင့်၊ ကွစိ သာရသ - သးရသဒ္ဒါ၏၊ ဓသ-ဓ၏၊ ဟ ကာရော - ဟ အပြုသည်၊ (ဟောတိ၊) ယထာ - ကား၊ သာဟဒ္ဒသနံ-သးရ+ဒသနံ ဟူသည်တည်း။[အဓိပ္ပါယ်မှာ ကစ္စည်းနှင့်တူပြီ။] (၂၀)။

(၂၀) ယထာ+ဇေဝ, တထာ+ဇေဝ ဣတိ ဣဝ, နဝါဘိ-နဝါဟူသော ပုဒ်သည်ဂုဏ်း၊ သရမှာတိစ - ဂုဏ်း၊ ဝတ္တွတော၊ ["သရမှာ " ကို သရာ သရေ လေးပံ - သုတ်မှ ဝိဘတ်ဥဒ်၍ လိုက်လာကြောင်း ထင်ရှား ရေးလို၍ " ဝတ္တွတေ " ၏ နဲးက်၌ ထား သည်။]

ဇေါဒ်သ ရိ, ပုဗ္ဗော စ ရသော ။ ။ယထာ တထာ ဒွယပရသ-ယထာ တထာ ပုဒ် ၂ ပါး အပေါင်းမှ နောက်ဖြစ်သော ဇေဝ ကိုသာလျှင်၊ ဣဒံ ဂဟဏံ (ဟောတိ၊) [တွေ့ကရ ဇေဝ သဒ္ဒါကို မယူရ, "တဒနု ပရော ရေနေ" ဟူသော ပရိဘာသာနှင့်အညီ " ယထာ+ဇေဝ, တထာ+ဇေဝ " ဟု ယထာ တထာတို့၏ နောက်မှာရှိသော ဇေဝ သဒ္ဒါကိုသာ ယူရသည့်-ဟူလို၊ " ဒွယသရသ " ဟု ပါဠိပျက်တင်သည်၊] ဒီဃသရမှာ - ဒီဃ သရမှ၊ ပရသ-သော၊ ဇေဝ သဒ္ဒါဒိဘူတသ(ဇေဝသဒ္ဒ+အာဒိဘူတသ)-ဇေဝသဒ္ဒါ၏ အစဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဇကာရသ ရိကာရော ဟောတိ၊ ပုဗ္ဗော သရော စ ရသော နဝါ ဟောတိ၊ ယထရိဝ, တထရိဝ-ပြီး၏၊ နဝါတိ ကိ ံ၊ ယထေဝ, တထေဝ-၏။ (၂၂)။

(၂၉) တိ + အနှံ၊ ပေ၊ သယမ္ဘု။ + အာသေန ကွတိ ကွဝ, ယ ဝါ ဒေသေသု - ယ အပြု ဝ အပြုတ္ထိသည်၊ သမ္ဗတ္တေသု - ရောက်လုကုန်လတ်သေ၏၊ [ထိအပြုကို တား၍ ကွယ ဥဝပြု-ဟူလို၊] သညာတိ-သညာဟူသော ပုဒ်သည်၊ ဝတ္တာတေ။

ကွဝဏ္ဏ၊ ငဏ္ဏ စျလာ ။ ။ကွဝဏ္ဏ ဥဝဏ္ဏ ကွတိ ဇတော - တို့သည်၊ ယထာကြွမံ စျ လ သညာ ဟောန်၊ [ငဏ္ဏဂ္ဂဟဏံ - ဝဏ္ဏသဒ္ဒါသည်၊ သငဏ္ဏဂ္ဂဟဏတ္ထံ-သဝဏ္ဏသရကို ယူရခြင်းအကျိုးရှိ၏။]

စျလသညာ - စျ, လ အမည်တို့သည်၊ ပ သညာဝ-ပ အမည်ကဲ့သို့၊ လိင်္ဂန်ဝ - လိန် အဆုံးကိုသာ၊ နိဿိတာ-မှီကုန်သည်၊ နှ-မဟုတ်ကုန်၊ (ကဆ္ဓာ-အဘယ့်ကြောင့် သိရသနည်း၊) အာချာတော - ကုဗ္ဗန်၊ စသော အာချာတ်၌ငင်း၊ လိင်္ဂမဇ္ဈေစ - ကုဗ္ဗန္တော ပုလ္လိင်္ဂံ စသော လိန်အလယ်၌ငင်း၊ ဒွိလိင်္ဂန္တေစ-ပုံလိန် နပုံလိန် အဆုံး၌ငင်း၊ ဒဿနာ-စျ လ အမည်ကို ဖြင်ရခြင်းကြောင့်တည်း။ (၅၈)။

(၃၀) စျလာန မိသုဝါ သရေဝါ။ ။ပေ၊သရလောပေါ-ရှေသရ၏ ကြေခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ တိယန်၊ ပေ၊သယမ္ဘု၊ ဝါသနေ-ပြီး၏၊ ဝါတိ

(၂၉) "သုကဏ္ဍံ ကရိသံ" ဟု—ပဋိညာဉ် ပြခဲ့သည့်အတိုင်း " စျလာန မိယုဝါ သရေဝါ" သုတ်ဖြင့် ကွယ ဥဝ အပြုများလည်း ပဒ ၂ ခုစပ်ရာ၌ ပြုသောကြောင့် သရသဒ္ဒိသဘောပင်ဖြစ်ရကား ဤနေရာတွင် ပေါင်းစပ်၍ ပြလိုသောကြောင့် ရှေးဥုံးစွာ စျလ မှည့်သော သုတ်ကို ပြသည်၊ ["ငဏ္ဏဂ္ဂဟဏံ သဝဏ္ဏဂ္ဂဟဏတ္ထံ" ဝါကျ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ကွဝဏ္ဏော ယံ နဝါ(၂၁)သုတ်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

စျလသညာ၊ ပေ၊ ဒဿနာ— " တေ ဇတ္ထိချာပေါ" ဖြင့် မှည့်အပ်သော ပ အမည်သည် ရတ္တိ, ဇတ္ထိ, ယာဂု, ဝဓူ-စသော လိန်၏အဆုံး သရကိုသာ မှီ၏၊ (လိန်၏ အဆုံးသရ ကိုသာ မှည့်၏ ဟူလို၊) စျ လ အမည်တို့ကား လိန်၏ အဆုံး သရကိုသာ မှီသည်မဟုတ်၊ "ဘာ့ကြောင့် သိသနည်း" ဟု ဆိုလျှင် လိန်ဖဟုတ်သော "ကုဗ္ဗန္တိ" အာချာတ် အရာ၌ငင်း, "ကုဗ္ဗန္တော, ပုလ္လိင်္ဂံ" စသည်ဝယ် လိန်၏အလယ်ဖြစ်သော က-ပ တို့၌ငင်း, အဂို အဒ္ဒိ စသော ပုလ္လိန် နပုလ္လိန် (၂ လိန်) ၏ အဆုံး၌ငင်း စျ လ မှည့်ထားသည်ကို တွေ့ရခြင်းကြောင့် " စျ လ အမည်တို့သည် ပ အမည်ကဲ့သို့ လိန် အဆုံး တနေရာ၌သာ မှီသည်မဟုတ်" ဟု သိရသည်-ဟူလို၊ [၌ ဂါထာကို ဤနေရာ၌ ဆိုထားခြင်းမှာလည်း " တိယန်၊ " စသည်ဝယ် လိန်၏ အလယ်မှာ စျ-လ မှည့်ရတော့မည် ဖြစ်သောကြောင့် ထိုအခါ (" ဘာ့ကြောင့် လိန်အလယ်မှာ မှည့်ထားပါလိမ့်မည်နည်း ") ဟု တွေးတေမှု မဖြစ်စေခြင်းငှါတင်ကြို၍ ဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်၊ ကုဗ္ဗန္တိစသည်၌ စျ လ မှည့်ပုံမှာ ဆင်ရာ အခန်း၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။]

ကိ်ံ၊ အဂျာဂါရေ,(သတ္တမီ အထွေ) တိကွ္ဂ အာသနေ နိသိဒတိ-စသော ပြယုဂ်တ္ထိဒ္ဓ တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏။ (၇၀)။

(၃၁) ဂေါ + အဖိုနံ ၊ ပေ ၊ ဏ္ဍတိ ဏ္ဍ၀, ... ဂေါတိစ အဝေါတိစ သမာသေတိစ ဝတ္တတေ။

ဩ သဒ်ရေစ ။ ။ သမာသေ - ဒ္ဓိ၊ သရေ ပရေ ဂေါဏ္ဍဒွေတာသ ဩကာရသ အဝါဒေသော ဟောတ်၊ ဂ၀ါဖိုနံ, ဂဝေဋ္ဌကံ - ဂ၀ါဖိုနံ, ဂဝေဋ္ဌကံ ပြိုးဏ်၊ စသဒ္ဒဂ္ဟဏေန - စသဒ္ဒါကို ယူသဖြင့်၊ ဥဂဏ္ဏာသ-ဥဂဏ်ဏ်၏၊ ဥ၀ အဝါဒေသာစ - ဥ၀ အပြို, အ၀ အပြိုတ္ထိသည်လည်း၊

(၃၀) သရလောပေါ -- "တိ+အန်ံ" ဒ္ဓိ "ဏ္ဍယ" ပြိုသည့်အခါယဒ္ဓိ သရပါသည်ဟု အယူရှိ၍ "သရလောပေါ"ဟု ဆိုဟန်ရှိသည်၊ နျာသဒ္ဓဲ သရချော့်မဆို, ဏ္ဍ သရတလုံးမှ "ဏ္ဍယ" ၂ လုံး ဖြစ်ပါလျက် ယဒ္ဓိ သရပါရဉ္ဇုံးမည်မှာ သင့်မည် မထင်။

မူကွဲ။ ။"တိယန်ံ, တိယင်ံ, ဒိဃော-အဂ္ဂိယာဂါရေ၊ သတ္တမိယတ္ထေ ပဉ္စမိယန်ံ ဒ္ဓေ မဟာဝုတ္တိနာ ယကာရာဂမေ ရဿတ္တံ၊ ပေ၊ ဝါတိကိ်ံ၊ အဂျာဂါရေ, ဘိက္ခုအာသနေ နိသိဒတိ" ဟုသိဟိုင်္ဂမူရှိ၏၊ ထိုအလို-တိယင်ံကို "တိ+အင်ံ" ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ "အဂ္ဂိ+အဂါရေဒ္ဓိ ဏ္ဍကို ဏ္ဍ ပြု "အဂ္ဂိယ+အဂါရေ"ဟု ဖြစ်၏၊ ယ၏ အကိ်ုချေ၍ နောက်အကို ဒီဃပြိုလျှင် "အဂ္ဂိယာဂါရေ"ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဒိဃော-အဂ္ဂိယာဂါရေ"ဟု မိန့်သည်၊ ထို့ပြင် - "သတ္တမိယတ္ထေ, ပဉ္စမိယန်ံတို့ဒ္ဓိ ဗျလာနဓိယုဝါသုတ် ဖြင့် ဏ္ဍယပြိုရမည်လား" ဟု မေးဘွယ်ရှိ၍ "သတ္တမိယတ္ထေ၊ ပေ၊ ရဿတ္တံ" ဧန့်ပြန်သည်၊ "သတ္တမိ+အတ္ထေ, ပဉ္စမိ+အန်ံ" တို့ဒ္ဓိကား ဤသုတ်ဖြင့် မစိရင်ရ, ယ လာ, သုတ် ကြိုးဖြင့် (ဤ)ကို (ဏ္ဍ)ဖြ၍ ပြိုးသည့် ဟူလို၊ ဤသို့ ဤသုတ်နှင့် မဆိုင်သောကြောင့်ပင် ဝါတိ ကိ် ံ ဝံစံတွင် သတ္တမိ+အတ္ထေ" ဟိုံစံလည်း သိဟိုင်္ဂမူ၌ မပါတော့ပြီ။

ဆုံးဖြတ်ချက် ။ ။ ဤသို့ သိဟိုင်္ဂ မြန်မာ မူကွဲရာ၌ သိဟိုင်္ဂမူ သာ၍ သင့်ဘွယ်ရှိ၏၊ ရှင်းပြဉ္ဇုံးအံ့—"အဂါရေ-အာဂါရေ" ပုဒ်ဖြတ် ကွဲပုံမှာ မထောင့်သာချေ၊ သတ္တမိ-ပဉ္စမိ ပုဒ်တို့သည် ကေန ဏ္ဍထိုလိန် တို့ဝဉ်း၊ ဏ္ဍထိုလိန်ဖြစ်လျှင် တေ ဏ္ဍထိုချာပေါ် သုတ်ဖြင့် "ပ" အမည်သာ ရထိုက်၏၊ ဗျ လ အမည် မရထိုက်၊ [တချို့က ဤ "သတ္တမိယတ္ထေ, ပဉ္စမိယန်ံ" တို့ကိ်ုပင် ထောက်၍ ဏ္ဍထိုလိန်မှာလည်း ဗျ-လ အမည်ရှိ၏-ဟု ဆင်ကြသည်၊ ထို အယူမှာ ပါဠိမှာ းကို ထောက်ထားနေ်ုင်း ဖြစ်သည့်ပြင် "ဩ လိဂ်နွေစ ဒဿနာ = ပုလ္လိန် နပုလ္လိန် အဆုံးမှာသာ ဗျ လ အမည်ကို ဝတ္တသည်" ဟူသော ဂါထာပါဒနှင့်လည်း ဆန့်ကျင်၏၊] ထို့ပြင် "သတ္တမိ+အတ္ထေ" ဟု မြန်မာမူ ကိ်ုရုပ်ကို ဝတ္တရေ၏၊ ထို ရုင်မျိုး မည်သည့်နေရာ်ုမျှ ရှိလိမ့်မည် မဟုတ်၊ "သတ္တမျတ္ထေစ, ပဉ္စမျတ္ထေစ" သုတ်တို့ကဲ့သို့ ဏ္ဍဝဏ္ဏောယံနဝါဖြင့် ယ ပြိုလျက်သာ ရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် သိဟိုင်္ဂမူ အတိုင်းသာ အရာရာ သင့်ဘွယ်ရှိသည်။

(ဟောန္တိ၊) ယထာ - ပုံစံကား၊ ဘုဝိ, ပသဝေါ (ဂါရဝေါ, မဒ္ဒဝံ) - ဟူသည်တည်း။ (၇၈)။

(၃၂) ပုထ+ဇဝ, ဣတိ ဣဝံ၊

ဝေါ သရေ ပုထသာဂမော ကွစိ။ ။ သရေ ပရေ, ပုထဣတိ-ဟူသော၊ ဇောသ နိပါတသ-ဤ နိပါတ်ပုဒ်၏၊ အန္တေ-အဆုံး၌၊ ကွစိ ဂကာရာဂမော ဟောတိ၊ .... အာဂန္တိ - ဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏၊ ဣတိ, အာဂမော - မည်၏၊ အသန္တုပ္ပတ္တိ - ထင်ရှားမရှိသော အကွာရာ၏ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းသည်၊ အာဂမော - အာဂမ မည်၏၊.... ဇ္ဈေ-ဤသုတ်၌၊ သရေတိ နိမိတ္တာသန္နဝသေန-သရေဟူသော နိမိတ်နှင့် နီးကပ်သည်၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ပုထသ - ပုထနိပါတ်၏၊ အန္တေတိ - အဆုံး၌ဟူသော အနုက်ကို၊ လဿတိ-ရအပ်၏၊... ပုထဂဝ-ပုထဂဝ ပြီး၏၊ ပုထ+ဇဝ-ပုထဇဝ ဟု လည်း ရှိ၏။ (၄၂)။

(၃၁) ။ ။ယခုစာအုပ်များ၌ "သမာသေ စသဒ္ဒဂ္ဂဟဏေန ဥဝဏ္ဏာသ ဥဝအဝါ ဒေသာစ၊ယထာ-ဘုဝိ, ပသဝေါ, ဂဝါဇိနံ, ဂဝေဠကံ" ဟု တွေ့ရ၏၊ ဂဝါဇိနံ, ဂဝေဠကံ တို့သည် စ၏ ပုံစံ မဟုတ်ကြ၊ သုတ်ရင်းပုံစံသာ ဖြစ်သောကြောင့် "သမာသေ-ဂဝါဇိနံ, ဂဝေဠကံ၊ စသဒ္ဒါပေ၊ဘုဝိ, ပသဝေါ" ဟု ရှိသင့်၏၊ ထို့ပြင်-ဋီကာ၌ "ဘုဝိတိ-ဥဝါဒေသသ ဥဒါဟရဏံ၊ ပသဝေါ, ဂါရဝေါ, မဒ္ဒဝန္တ္ယာဒိ အဝါဒေသသ" ဟု ရှိသောကြောင့် ပသဝေါနှင့် အလားတူ ဂါရဝေါ-မဒ္ဒဝံ ရုပ်များကိုလည်း (ရူပသိဒ္ဓိ စာကိုယ်၌ မတွေ့ရ စေကာမူ) အဝ အပြု ပုံစံများဟု မှတ်၊ ပသဝေါအထိ ရုပ်ပြီးပုံကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာမှာ ရှု၊ ဂါရဝေါ-မဒ္ဒဝံတို့ကိုကား ဘာဝတဒ္ဓိတ်ခဏ်း၌ တွေ့ရပါလိမ့်မည်။

(၃၂) အာဂန္တိ၊ ပေ၊ အာဂမော— ကား ပုထသာဂမော၌ အာဂမော၏ ပဒဝိဂ္ဂဟတည်း၊ "အသန္တုပ္ပတ္တိ အာဂမော" ကား အာဂမ၏ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သော စကားတည်း၊ အသန္တသ-ထင်ရှား မရှိသော အကွာရာ၏၊ ဥပ္ပတ္တိ - ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းသည်၊ အသန္တုပ္ပတ္တိ-မည်၏၊ "အာဒေသ" စသည်ပြုရာ၌ နဂိရ်ရှိပြီး အကွာရာကို အခြားအကွာရာတမျိုးဖြစ်အောင်ပြုသည်၊ ဤအာဂမကား "ပုထ+ဇဝ" ဝယ် ဂ အကွာရာအသစ်ပေါ်လာသကဲ့သို့ မူလက လုံးဝမရှိသေးသော အကွာရာ၏ အသစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်-ဟူလို။

ဇ္ဈေ၊ ပေ၊ အန္တေတိလဿတိ — သုတ်၌ အန္တသဒ္ဒါမပါ, ရှေးရှေး သုတ်မှလည်း လိုက်မလာဘဲလျက် အဖွင့်၌ "နိပါတသ အန္တေ" ဟု အန္တေအနုက်ကို အဘယ့်ကြောင့် ဖွင့်နိုင်ပါသနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိ၍ "ဇ္ဈေ" စသည် မိန့်၊ သုတ်၌လည်းမပါ လိုက်၍လည်း မလာစေကာမူ ဂေါသရေဝယ် "သရေ" ဟူသော နိမိတ်၏အစွမ်းကြောင့် ရနိုင်သည်-ဟူလို၊ ထင်ရှားစေအံ့— "သရေ-နောက်သရကြောင့်၊ ပုထသ-၏" ဟူသော စကား၌ "သရေ" ဟူသော နိမိတ်၏ အစွမ်းကြောင့် ကာလ ဝဏ္ဏ ခြားရာ တို့၌ သန္ဓိ အစိအရင်

(၃၃) ပါ + ဇဝ , ဣတိ ဣဓ.... သရေဘိ ဂေါဘိ အာဂမောထိ ကွစိတိစ ဝတ္တာတော။

ပါသ စန္တော ရသော ။ ။ ပရေ သရေ , ပါဣုန္ဒေတာသ - ပါ ဟူသော ဤနိပါတ်ပုဒ်၏၊ အန္တော ကွစိ ဂကာရာဂမော ဟောတိ၊ ပါသ, အန္တော-အာဆုံးဖြစ်သော၊ သရောစ-လည်း၊ ရသော-ဟောတိ၊ ပဇဝ (ဝုတ္တသ) - ပြီး၏၊ ပါ+ဇဝ - ပါဇဝ ဟု လည်း ရှိ၏၊ [အဓိပ္ပါယ်ကို ကစ္စည်းဋီကာမှာ ရှု။] (၄၃)။

(၃၄) ဝါတိ သရေတိစ် ဝတ္တာတော။

ယ ဝ ၊ ပေ ၊ ဂမာ ။ ။ ပရေ သရေ ယကာရာဒယော - ယ အစရှိကုန်သော၊ အဋ္ဌ - ရှစ်လုံးသော အက္ခရာတို့သည်၊ ဝါ - ပါဋိတော်ဖြစ်သတ်မှတ်အပ်ပြီးသော ရုပ်အားလျော်စွာ၊ အာဂမာဟောန္တိ၊....စသဒ္ဒေန ဂကာရာဂမောစ(ဟောတိ)၊ အယံ ဝါသဒ္ဒေါ ဝဝဏ္ဏိတ ဝိဘာသဏ္ဌော-ဝဝဏ္ဏိတ ဝိဘာသာ အနက်ရှိ၏။ (၃၅)။

တဏ္ဌ - ထို ယစသည်တို့တွင်၊ ယကာရာဂမော - ယလာခြင်းသည်၊ ဣကာရေဝါဒိသုံ - ဣ အက္ခရာ , ဇဝ အစရှိသည် တို့ကြောင့်၊ ယသာဒိတော - ယထာ အစရှိသည်တို့မှ နောက်၌၊ ဟောတိ၊ ယသာ + ဣဒံ- " ယထာ + ဣဒံ " ဟု တည်၊ [ပုဒ် ၂ ခုကို ခွဲဖြတ်းသော အရာမဟုတ် မဖြစ်နိုင်ရကား "ပုထဿ အစ-ပုထဿ အလယ်"၌ (ဂ) မလာနိုင်, နောက်သရနိမိတ်နှင့် ဆက်စပ် နီးကပ်လျက် နေအောင် ပုထဿ (အဆုံး) ၌သာ လာရမည် ဖြစ်ကြောင်း သိသာသည်၊ ထို့ကြောင့် "အန္တော" ဟူသော အနက်ကို ရနိုင်သည်မှ-ဟူလို၊ [ရုပ်လွယ်ပြီး၊ "ပုထ ဇဝ" ကား ကွစိ အတ္တက် (ဂ) မလာသော ပုံစံတည်း။]

(၃၄) ဝဝဏ္ဏိတ၊ ပေ၊ ဝါသဒ္ဒေါ—ဝါသဒ္ဒါ၏ ဝဝဏ္ဏိတဝိဘာသာ အနက်ကြောင့် "မည်သည့်ပုဒ်၌ ရှိသော မည်သည့်သရနှောင်းလျင် မည်သည့်ပုဒ်နောင် လာသည် " ဟု သတ်မှတ်မှုများ ဖြစ်ရသည်၊ ထို့ကြောင့် " ယကာရာဂမော ယထာဒိတော " စသည်ဖြင့် ဆိုလိမ့်မည်။

ယကာရာ ၊ ပေ ၊ ဣကာရေဝါဒိသု— "ယထာ+ဣဒံ" စသည်ကဲ့သို့ ဣ အက္ခရာ နှောင်းရာ၌ဂုင်း "မာ+ဇဝ, တံ+ဇဝ " စသည်ကဲ့သို့ ဇဝသဒ္ဒါ နှောင်းရာ၌ဂုင်း ယထာ စသော သဒ္ဒါ၏ နောက်၌ဂုင်း ယ အက္ခရာလာသည်၊ ["ဣကာရေဝါဒိသု = ဣကာရေကာရာဒိသု (ဣ အက္ခရာ, ဧ အက္ခရာတို့ကြောင့်)" ဟု ပါဠိ ၂ မျိုးရှိ၏၊ ပုံစံများ၌ ဧဝသဒ္ဒါ နှောင်းသောကြောင့်ဂုင်း , ပါဠိယေက္ကံကို အာဒိ၏ ပုံစံ ဟု ယူရသေးကြောင့်ဂုင်း "ဣကာရေဝါဒိသု (ဣကာရ+ဧဝါဒိသု)" ပါဠိသာ ဧကာင်း၏။]

သောကြောင့်"တည်"ဟု ဆိုသည်၊] ယထယိဒံ- "ယထယိဒံ"ဟု ပြီး၏၊ ဗျဉ္ဇနေတိ-ဗျဉ္ဇနေပုဒ်ကို၊ အဓိ ကိစ္စ-လိုက်စေ၍၊ ရသန္တိ-ရသံသုတ်ဖြင့်၊ ရသတ္တဲ့ - ရသ အဖြစ်သည်၊ ဟောဘိ၊ ယထာ + ဣဒံဝါ- " ယထာ+ဣဒံ " ဟု လည်း ရှိသေး၏၊ ယထာ+ဧဝ - ဟု တည်၊ ယထာယေဝ - ဟု ပြီး၏၊ ယထေဝ - ဟု လည်း ရှိသေး၏၊ [အနက်ကို ဤ အတိုင်းဆို၊ "ယထေဝ"ဝယ် ထာဒ္ဒိ အာခေျ , နေဝံဒေသ္ဒိ ကပ်ရုံသာ၊] ဧဝံ - ဤ အတူ၊ မာယိဒံ ၊ ပေ ၊ ပါဠိယေက္ကံ-မာယိဒံ ၊ ပေ ၊ ပါဠိယေက္ကံ, ဟု ပြီး၏။

တထာ - ထိုမှာဘပါး၊ သရေ-သရကြောင့်၊ ဝိ ပရိယာဒိတောစ (ဝိ+ပရိ အာဒိတောစ) - ဝိသဒ္ဒါ , ပရိသဒ္ဒါ အစရှိသော ဥပသာရ ပုဒ်ဘို့မှ နောက်၌သည်း၊ (ယ ကာရာဂမော ဟောတိ)၊ ဝိ+အဉ္ဇနာ - ဝိ+အဉ္ဇနာ ဟု တည်၊ ဝိယဉ္ဇနာ - ဝိယဉ္ဇနာ ဟု ပြီး၏၊ ဗျဉ္ဇနာဝါ-လည်း ရှိသေး၏၊ ဧဝံ-ဤ အတူ၊ ဝိယာကာသိ-ဟု ပြီး၏၊ ဗျာကာသိ-ဟု လည်း ရှိသေး၏၊ ပရိ+အန္တံ - ပရိ+အန္တံ ဟု တည်၊ ပရိယန္တံ - ဟု ပြီး၏၊ ဧဝံ- ဤ အတူ၊ ပရိယာဒါနံ၊ပေ၊ပရိဿာသာနံ-ဟု ပြီး၏၊ ဣတိ-ဤပရိယန္တံ အစ ပရိယောသာ

ယထာဣဒံ၊ပေ၊ယထာဣဒံဝါ—"ယထာ+ဣဒံ"သည် တည်ထားအပ်သော ရုပ်, "ယထယိဒံ"ကား ပြီးသောရုပ်၊ " ယထာ ဣဒံဝါ" ကား"ယ"မလာဘဲလည်း ရှိနိုင်သည့် ဟု ပြသော ဝိကပ်ရုပ်တည်း၊ သဒ္ဒါတခုထည်းဌ ရုပ် ဥမျိုးပြထားလျှင် ဤနည်းချည်း မှတ်၊ [ယထာ+ဣဒံတည်, ဤသုတ်ဖြင့် " ယ " လာ, သရာ ပကတိ ဗျဉ္ဇနေသုတ်မှ ဗျဉ္ဇနေသဒ္ဒါ လိုက်စေ၍ ရသံသုတ်ဖြင့် ထာဌ အာကို ရသပြု။]

ဧဝံ မာယိဒံ ၊ ပေ ၊ ပါဠိယေက္ကံ--ဧဝံသဒ္ဒါဖြင့် ယထယိဒံကဲ့သို့ "မာ+ဣဒံ "= မာယိဒံ, မာ ဣဒံဝါ"စသည်ဖြင့် ရုပ် ဥမျိုးကို ညွှန်ပြသည်၊ ထို ရုပ်အားလုံးဌ ယကို ဖြုတ်၍ "မာ+ဧဝံ" စသည်ဖြင့် " ပါဠိ+ဧက္ကံ " အထိ တည်ထားပါ။ [" တံ+ယိဒံ "ဌ ဣံ ဟု နိဂ္ဂဟီတန္တ ရှိစေ၊"တ"ဟု မရှိစရ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း, "တံ" ဟု နာမ်ပုဒ် ဖြစ်ပြီးမှသာ နောက်ပုဒ်နှင့် သန္ဓိစပ်နိုင်သောကြောင့်တည်း။]

တထာ သရေ ဝိပရိယာဒိတောစ— "ယထာ " စသော နိပါတ်, "ဗုဒ္ဓါနံ"စသော နာမ်ပုဒ်, " သန္တိ " စသော အာချာတ်ပုဒ်တို့နောင်(ယ)လာပုံကို ပြပြီး၍ ဥပသာရနောင် လာပုံကို တမျိုး ပြလိုသောကြောင့် " တထာ " ဟု ပက္ခန္တရ (အဘို့ဘပါး) အနက် ရှိသော သဒ္ဒါကို စချီလေသည်၊ "ဝိ+အဉ္ဇနာ, ပရိ+အန္တံ" စသည်ဖြင့် သရ နှောင်းရာ ဝယ် ဝိနောက် ပရိနောက် စသည့်ဌလည်း "ယ"လာ၏၊ " ဝ+အဉ္ဇနာ" ဌ် ယ မလာဘဲ, ဗ္ဂကို ယပြု, ဝကို ဗပြုလျှင် "ဗျဉ္ဇနာ"ဟု ဝိကပ်ရုပ်တမျိုး ဖြစ်၏၊ [ဝိ+အာကာသိ တည်၍ ယ လာလျှင် ဝိယာကာသိ, ယ မလာလျှင် ဗျာကာသိ ဖြစ်ပုံလည်း နည်းတူ။]

သာနံ့ အဆုံးရှိသော ပြယုဂ်ဘို့ကား၊ နိစ္စံ - မြဲ၏၊ နိ + အာယောဂေါ-ဟု တည်း၊ နိယာယောဂေါ - ဟု ပြီး၏၊ ဣဓ - ၌ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော ပြယုဂ်တို့၌၊ ခ ဘဝတိ - ၌သုတ်အစိအရင် မဖြစ်၊ ပရိကွဲတော၊ ဥပပရိကွတိ-ဟူသည်တည်း။

ဝကာရော. ဝ အကွရာသည်၊ အဝဏ္ဏ(ကာရေသု-အာဝဏ်ဥအကွရာတို့ကြောင့်၊ ဘိသဒ္ဒါဒိတော - တိသဒ္ဒါ အစရှိသည်မှနောဝံ၌၊ (အာဂမော-လာဒိ) တိ+အဂိုလံ-တိ+အဂိုလံဟု တည်း၊ တိဝဂိုလံ-တိဝဂိုလံဟု ပြီး၏။ ဇဝံ-၌ အတူ၊ တိဝဂိုကံ၊ပေါဟိဂုဉ္ဇဝုဒုတာ-ဟု ပြီး၏။

မကာရော - သည်၊ ဆန္ဒာနုရက္ခဏာဒိမှ် - ဆန်းစောင့်ရှာခြင်း အစရှိသည်၌၊ သရေ-သရကြောင့်၊ လဟုပဘုတိတော - လဟု အစရှိသော သဒ္ဒါမှ နောက်၌၊ (အာဂမော)၊ လဟု+ဇေသတိ - လဟု+ဇေသတိ ဟု တည်း၊ လဟုမေသတိ-ဟု ပြီး၏။ ဇဝံ - ၌ အတူ၊ ဂရုမေသတိ ၊ပေ၊ ဘာယတိမေဝ-ဟု ပြီး၏။

ပရိအန်ံ၊ပေ၊ဣတိ နိစ္စံ — "ပရိယန်ံ" ဟုသာ ဝိဋ္ဌကတော်၌ အမြဲရှိ၏၊ "ပရိ+အန်ံ"ကား ရုပ်တွက်၍ဖြစ်ရုံတည်သ့အပ်သောရုပ်သာတည်း၊ "ဇဝံ ပရိယာဒါနံ" စသည်၌ ဇဝံဖြင့် "ပရိ + အာဒါနံ" စသည် တည်ဘို့ရန် ညွှန်ပြသည်၊ ၌ ပရိယန်ံ အစ ပရိယောသာနံ အဆုံး ရုပ်တို့ကား နိစ္စဝိမိ (အမြဲစီရင်အပ်သော) ရုပ်များတည်း။

နိအာယောဂေါ၊ ပေ၊ ဥပပရိကွတိ — "တထာ သရေ ဝိပရိယာဒိတော" ၌ အာဒိအရကို ပြလို၍ "နိ+အာယောဂေါ=နိယာယောဂေါ ဟု မိန့်သည်၊ အာဒိအရ ပြသောရုပ် ဖြစ်၍"ပရိ" ပါသော ရုပ်များ၏ နောက်၌ ပြထားသည်၊ ပရိ ဇုကွတော"ဟူ ပုဒ်ဖြတ်ရသော်သည်း ၌သုတ်ဖြင့် "ယ" မလာနိုင်၊ ခွင်း ချေကပ်၍ "ပရိကွတော" ဟုသာရှိရမည်၊ ဥပပရိ+ဇုကွတိဟုဒ်ဖြတ်၍ ဥပပရိကွတိလည်း ၌နည်းပင်၊ ၌ ၂ ရုပ်ကား ၌သုတ်ဖြင့် မစိုးငိုင်သော အသန္ဓာဝိမိ ရုပ်တည်း။

[ဆောင်] ဇုနှင့် ဇဝ, ကွေသဒ္ဒါ, နှောင်းလေရာဝယ်, ယထာ မာ တံ, တဖန် နှ-နဝ, စသည်ဟုဒ်ရှိ, ပါဠိဘို့နောက်, ယ လာရောက်၏၊ ဝိ-ပရိနှင့်, နိ၏ နောက်ဝယ်, သရ ဆွဲလည်း, လာဘွယ် တရပ်, ၌သို့ မှတ်သည်, ကျမ်းမြဲက် ရုပသိဒ် အဆိုတည်း။

ဝကာရော၊ပေ၊ဣကာရေသု — "တိ+အဂိုလံ" စသည်ဖြင့် တိစသော သဒ္ဒါတို့၏ နောဝံ၌"အဂိုလံ, အာဒယော, ဥဒိကွတိ" စသည်ကဲ့သို့ အဝဏ်ဥအကွရာ နှောင်းရာဝယ် ဝလာသည်။ ["မိဂိဘန်ဟာဝဝုဒိကွတိ"အတွက် မှတ်ချက်ကို ကစ္စည်းဋီကာ၌ ရှု။]

မကာရော ၊ပေ၊ ဆန္ဒာနုရက္ခဏာဒိမှ် — သရနှောင်းရာဝယ် လဟု အစရှိသော ပုဒ်နောင် မ အကွရာ လာသည်၊ ဆန္ဒာနုရက္ခဏာဒိမှ်" ပါ၌ဖြင့် အသော ဘဒြော

ဒကာရော-သည်၊ ဥ ဥပသဂ္ဂ၊ ပေ၊ သာဒီဟိ - ဥ ဥပသာဂ, သကိ, ကေနစိ, ကိဉ္စိ, ကိဉ္စိဉ္စိ, ကောစိ, သမ္မာ, ယာဝ, တာဝ, ပုန, ယ, တ, ဇေတ, အဏ္ဍ, သ အစဂိသော သဒ္ဒါတို့မှ နောက်၌၊ (အာဂမော)၊ ဥ ဥပသဂ္ဂတော-ဥ ဥပသာဂမှ နော်၌၊ နိစ္စံ-အမြဲလာ၏၊ ဥ+အင်္ဂါ-ဟုတည်း၊ ဥဒင်္ဂါ-ဟု ပြီး၏၊ ဇဝံ-ဤ့အတူ၊ ဥဒယော ၊ ပေ၊ ဥဒေဘိ-ဟု ပြီး၏

နိပါတတောစ - နိပါတ်ပုဒ်မှ နောက်၌ကား၊ သကိ+ဇဝ-ဟု တည်း၊ သကိဒေဝ - ဟု ပြီး၏၊ ဇဝံ-တူ၊ သကဒါဂါမိ - ဟု ပြီး၏၊ တထာ-တူ၊ ကေနစိဒေဝ ၊ပေ၊ ကောစိဒေဝ-ပြီး၏၊ သမ္မာ+အဏ္ဍာ-ဟုတည်း၊ သမ္မာဒဏ္ဍာ-ဟု ပြီး၏၊ ရသတ္တံ - မှာ၌ ရသအဖြစ်သည်း၊ (ဟောကိ)၊ ဇဝံ-ဤ့အတူ၊ (မှာ၌ ရသံ သုတ်ဖြင့် ရသပြုချင်း တူသည် - ဟူလို)၊ သမ္မဒက္ခာတော ၊ ပေ၊ ပုနဒေဝ-ဟု ပြီး၏။

ကသာမိဝ"စသည်ကဲ့သို့ ဂါထာပါဒဖြစ်၍ ဆန်းစောင့်လိုသောကြောင့်လည်း လာသည်ဟုပြသည်၊ ထင်ရှားစေအံ့—"ယော နိန္ဒ အပဝဇ္ဇေတိ, အသော ဘဒ္ဒြော ကသာမိဝ" ဟူသော ဂါထာ၌ "ကသာမိဝ" ဟု "မ" မလာလျှင် သင်္ခင်း ချေ ကဝ်၍ "ကသိဝ" စသည်ဖြစ်လျက် အက္ခရာလုံးရေ လျော့နေသောကြောင့် ရှစ်လုံးဖွဲ့ အနုဋ္ဌုဘဆန်း ဟုက်ရာ၏၊ မ အက္ခရာ လာထားလျှင်ကား ထိုကဲ့သို့ သင်္ခမစဝ်ရတော့သဖြင့် ဆန်းမပျက်ပေ၊ ဤသို့ ဆန်းမပျက်အောင် စောင့်ရှောက်ခြင်းကို "ဆန္ဒာနုရက္ခဏာ" ဟု ဆိုသည်၊ "ရက္ခဏာဒိမှိ"၌ အာဒိဖြင့် ရွတ်ဆို၍ ချောမောမှု (သုခုစ္စာရဏ) ဖြစ်အောင်လည်း လာနိုင်သည်-ဟု ယူ၊ ပုံစံကား "ယေန မိဓေကစ္စော, ဘာယတိမေဝ" စသည်တဲ့သည်း။

[ဆောင်] အဝဏ်ဥပါ,နောင်းလေ ရာဝယ်,တိသဒ္ဒါဟူ, ဆူဆူတို့နောက်, ဝလာရောက်ဟု, သတ်မှတ်ပြု၏၊ လဟုစသား,ပုဒ်နောံများဝယ်, ကဝ်ဘွယ် သရာ, ဆင်သင့်ပမူ, ဆန္ဒာနုရက်, ရွတ်လွယ် ချက်ပြု, ၂ ကျိုးရ,(မ)လာကြ လေသည်။

ဒကာရော၊ပေ၊သာဒီဟိ—သက္ကတဠ "ဥတ်" ဥပသာရသည် ပါဠိ၌ "ဥ"ဟု ဖြစ်၏၊ (တ်)သည် သင်္ခမစဝ်ရာ၌"ဒ်"ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဥနောက်၌ ကဝ်ဘွယ်သရရှိလျှင် (တ်) အစား(ဒ်)အမြဲလာရသောကြောင့် " ဥ ဥပသဂ္ဂတော နိစ္စံ " ဟု ဆိုသည်၊ ကဝ်ဘွယ် သရမရှိလျှင်ကား (တ်) အစား နောက်၌ ဒွေဘော်လာ၍ (သံ+ဥ+ဟန+ဏာပစ္စည်းဖြင့် "သမုဒ္ဓါတော" စသည်ဖြစ်၏၊ နောက်ပုဒ်သည် ဒွေဘာဝဌာန မဟုတ်လျှင် ဥကို ဒီဃပြု၍ "သမူဟတော"စသည်ဖြစ်၏၊ "ဥ–ဥပသဂ္ဂ သကိ"ဟု မြန်မာမူရှိ၏၊ သို့သော် " သကိ+အာဂါမိ " ဟု တည်၍ ဒ လာပြီးနောက် " မဟာဝုတ္တိ သုတ္တေန ဣကာရသဿ အကာရော" ဟူသော ရူပသိဒ္ဓိအလို နိဂ္ဂဟိတ်မပါသော "သကိ"သာ ပုဒ်မှန်ဖြစ်သည်း၊ " ကေနစိ " အစ " ပုန " အဆုံးရှိသော ပုဒ်များလည်း နိပါတ် ပုဒ်များပင်တည်း၊

နာမတော - နာမ်ပုဒ်မှနေခံ၌၊ ယဒတ္ထိ၊ပေ၊ သဒတ္ထပသုတော သိယာ-ဟု ပြီး၏၊ ယဉတောဘွာ သေဟိ - ယ , တ , ဧတ , အတ္တ, သ သဒ္ဒါတို့မှ နေခံ၌၊ သမာသေယေဝ-သမာသ် အရာ၌သံ၁၊ (ဒကာရော အာဂမော)၊ အာဒိသဒ္ဒေန - အာဒိသဒ္ဒါဖြင့်၊ အညဒတ္ထု၊ ပေ၊ အဟုဒေဝ ဘယံ-ဟု ပြီး၏၊ ဝါတိ က်ိ်ံ၊ ကေနစိ အတ္ထကာမေန ၊ ပေ၊ အတ္တာထိ - ဟူသော ပြယုဂ်တို့၌ တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးဂုဏ်။

နကာရော - သည်၊ အာယာတာဒိမှ်- အာယတိ သဒ္ဒါ၏ အစ၌၊ (အာဂမော - လာ၏)၊ ဣတောာ+အာယတိ - ဣတောာ+အာယတိ ဟု တည်၊ ဣတောာနာယတိ-ဟု ပြီး၏၊ စိရံနဲးယတိ-စိရံနဲးယတိ ဟု ပြီး၏။

တကာရော - သည်၊ ယဉသ္မာ တသ္မာ အဇ္ဈာဒိတော - ယသ္မာ, တဿာ, အဇ္ဈ အစဂုိသည်မှ နေခံ၌၊ ဣဟာဒ်ိမှ် - ဣဟ အစဂုိသည်ကြောင့်၊ (အာဂမော-၏)၊ ယသ္မာတိဟ, တသ္မာတိဟ, အဇ္ဈတဂ္ဂေ-ဟု ပြီး၏။

[စိနိပါတ်အတွက် ကေနစိ စသည်တို့ နိပါတ် ဖြစ်ရသည်၊ သဣတ၌ "သကြိတ်, စိတ်" ဟူသော ပုဒ်များသည် ပါဠို၌ " သကိ+စိ " ဟု ဖြစ်၏၊ ထို (တ်) အစား သန္ဓိစပ်ရာ၌ (ဒ်) လာ၍ "သကိဒေဝ, ကောစိဒေဝ" စသည် ဖြစ်၏၊ သဣတ၌ "သမျစ်" သည် ပါဠို၌ "သမ္မာ" ဟု ဖြစ်၏၊ (စ်) အစား (ဒ်) လာ၍ သန္ဓိစပ်သည်၊ ယာဝတ်-တာဝတ်တို့မှ (ဒ်)လာ၍ စင်ပုံ, ပုနရိမ္မ (ရ်) အစား(ဒ်)လာပုံကိုလည်း သိပါ။

နာမတော၊ပေ၊အတ္တာထိ—ယ,တ,ဧတ,အတ္တ, သ အစရှိသည်ကား နာမ်ပုဒ်တည်း၊ ရုပ်တည်သည်မှ အခါ(ဒ)ကို ဖြုတ်၍ " ယ+အတ္တံ " စသည်ဖြင့်တည်၊ ဤ"ယဒတ္ထံ"အစ သဒတ္ထ အဆုံးရှိသော ပုဒ်တို့ကား သမာသ်ပုဒ်များ ဖြစ်သောကြောင့် " ယ တေ တတ္တ သေဟိ သမာသေယေဝ"ဟု မိန့်သည်၊ ယတေတတ္တသာဒိဟိ၌ အာဒိဖြင့် အညစသည်ကို ယူ၍ "အညေ+အတ္ထ၊=အညဒတ္ထ၊" စသည် ဖြစ်၏၊ ဝါတိ ကိ ံ ပုံစံများ၌"ကေနစိ အတ္ထ ကာမေန " အတိုင်းတည် , ကေနစိ ဒတ္ထုကာမေန ဟု မဖြစ်ရ၊ သမ္မာ အညာယဉ်လည်း နည်းတူ၊ "ယာဝ+အဟံ, တာဝ+အဟံ, ပုန+အပရံ, အတ္တ+အတ္တံ"ပုဒ်ဖြတ်၍"ယာဝ ဒဟံ"စသည် မရှိရ ဟု တားမြစ် , ရှေ သရချေ ဒီဃပြု စသည် စိရင်၊ ဤ " ဝါတိ ကိ ံ " စသော စကားအရ ဝါသဒ္ဒါက " ယာဝါဟံ " စသော ပါဠိ ပုံစံများ၌ (ဒ်) လာလျက် မရှိ-ဟု အသန္တဝိဓိကို ပြသည်။

[ဆောင်] ဥ-ဥပသဂ်, နိပါတ်တွက်မူ , မှတ်ယူသကိ, ကေနစိ သို့, စိ နိပါတ, ဆုံးသမျှနှင့်,ယာဝ တာဝါ, သမ္မာ-ပုန, နာမ်ပုဒ်ပြုမူ, ယ-တ-ဧတ, အတ္တ-သ-တည်း, အညံ၏နောက်, ဒလာရောက်သည်, မှတ်လောက် ရုပသိဒ် အဆိုတည်း၊

ရကာဒရော - သည်၊ နိ ဒု ပါတု ပုန ဓိ ပါတ စတုရာဒိတော - နိ, ဒု, ပါတု, ပုန, ဓိ, ပါတ, စတု အစရှိသည်တို့မှ နေးကွဲ၍၊ (အာဂမော)၊ နိ+အင်္ကရံ - နိ+အင်္ကရံ ဟု တည်း၊ နိရင်္ကရံ - နိရင်္ကရံ ဟု ပြီးဏိ၊ ဇဝံ - ဤ အတူ၊ နိရုလယော၊ပေ၊ ပါတရသေ-နိရုလယော၊ပေ၊ပါတရသော ဟု ပြီးဏိ၊ စတုသဒ္ဒါဒိတော - စတုသဒ္ဒါ အစရှိသည်မှ နောက်၌၊ (ဥဒါဟရဏ်-ကား)၊ စတုရဂီကံ၊ ပေ၊ ပထဝီဓာတုရေဝေသာ - ဟု ပြီး၏၊ တထာ-ထိုမှတပါး၊ သရတော-သရမှ နောက်၌၊ ဣဝေဝေသု - ဣဝ ဇဝ သဒ္ဒါတို့ကြောင့်၊ ဆန္ဒာနုရက္ခဏော - ဆန်းစောင့်ရာဌာန၌၊ (ရကာရော အာဂမော)၊ နကွတ္ထရာဇာဂိဝ တာရကာနံ၊ပေ၊သဒ္ဓိရေဝ သမာသေထ-ဟု ပြီး၏၊ ဝါတိ ကိံ၊ ဒွါဒိဋ္ဌိတံ, ပါတွာကာသိ , ပုနဝိ - ဟူသော ပြယုဂ် တို့၌ တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏။

နကာရော, တကာရော—အာယတာဒိ၌ အာဒိဖြင့် ယူတို့ရာမ၌၊ "မည်သည့်သဒ္ဒါမှ နောက်"ဟုလည်း မဆို၊ ထို့ကြောင့် "အာယတိသဒ္ဒါ၏ အစ၌"ဟု ပေးရသည်၊ [စိရန္ဒာယတိဟု မူကွဲရှိ၏၊မထူးလှ, နလာပြီးနောက် နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဝဂ္ဂန္တံ ဝါဝဂ္ဂေဖြင့် နှ-ပြုရုံသာ၊] ယသ္မာ တသ္မာ အဇ္ဇ ပုဗ်တို့နောင် ဣဟ စသည် နှောင်းရာ၌ (တ်) လာ၊ ဣဟာဒိမှိ၌ အာဒိဖြင့် အဂ္ဂေကို ယူ၊ ["အဇ္ဇတဂ္ဂေ"အတွက် မှတ်ချက်ကို ကစ္စည်းဋီကာမှာ ရှု။]

[ဆောင်] နှ အက္ခရာ, လာထုံးမှာမူ, အာယတိဆိုက်, အစ၌သာ, နောက်လာ (တ)တွက်, လာရာဘက်သော် နှောင်းလျက် ဣဟ, ရှိတုံးလျှင်, ယသ္မာ-တသ္မာ, နောက်၌သာတည်း, တဖြာအဂ္ဂေ, နှောင်းလေအဇ္ဇ, နောက်၌ (တ) မူ, အဌကထာ, မလာမသုံး, ပေါင်း၍ ရုံးသည့်, မှတ်ထုံး ဘာသာဋီကာ တည်း။

ရကာရော—ရအက္ခရာသည် နိ - ဒု စသော သဒ္ဒါတို့နောက်၌ လာ၏၊ ထိုသို့ လာခြင်းမှာလည်း သက္ကတ ကျမ်းရှင်းတို့၌ နိ-ဒု-ပါ တ၏ စသည်ဖြင့် (ရ) ဗျည်း ပါလာခဲ့၍ မာဂဓပေါဠိ၌ ထို (ရ) ဗျည်း ပျောက်နေသောကြောင့် သရ နှောင်းလျှင် (ရ) ဗျည်းလာရိုး ထုံးစံပြုရသည်၊ " ဓိဏ္ဍေ|=ဓိဏ္ဍေ| " ပါ၌ ၂ ဏ္ဍေ ရှုတ်ရိုးပြုကြ၏၊ သက္ကာဘ၌ "ဓိက်"ဟု ဣသရနှင့် ရှိ၍ (က်) ဗျည်း အစားလည်း (ရ) ဗျည်းပေါလာသောကြောင့် "ဓိရဏ္ဍေ|" ဟု ဣရသရနှင့် ပါ၌သာ သင့်မြတ်၏၊ နောက်၌ သရမရှိ၍ ရမလာရလျှင် "ဓိက္ကတံ" စသည်ဖြင့် ဒွေဘော်လာရ၏၊ ဒွေဘော် မလာနိုင်ရာ၌ကား " ဓိတံ ဇမ္မိ " စသည်ဖြင့် ဣက် ဒီဃ ပြုရသည်၊ထို့ကြောင့် ပ၌ ဒ္ဒြ "ဓိ" ဟု ဒီဃနှင့် ပုဗ်ရင်းဖြစ်ရကား "ဓိရဏ္ဍေ|" နှင့် "ဓိ+အဏ္ဍေ|" ဟု ဒီဃဖြင့် ပုဗ်ဖြတ်၍ (ဣ)ကို တဘာန် ရသပြုရလျှင် သာ၍ စည်းကမ်းကျမည် ထင်သည်၊ "ပါတ+အာသော" ဟု ဇြတ်, ရ လာ၍ "ပါတရာသော " ဖြစ်၏။ ["စတုရိဒ္ဓါဒေပတိလာဘော=ဂ ပါးသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ရခြင်း" ဟု ပါဌမှန် ရှိစေ။]

လကာရော-သည်၊ ဆသခ်ျာဟိ-ဆသခ်ျာတို့မှနောံ၌၊ (အာဂမော-လာ၏)၊ လဋ္ဌောနံ-လငယ် ဋ္ဌကြိုးတို့၏၊ အဝိသေသော - အထူး မရှိကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဆ+အာဘိညာ-ဟု တည်၊ ဆဋ္ဌာဘိညာ-ဟု ပြီး၏၊ ဆဋ္ဌင် ၊ ပေ၊ ဆဋ္ဌာယတနံ - ဟု ပြီး၏၊ ဝါတိ ကိ ံ၊ ဆ+အာဘိညာ - ဆ+အာဘိညာဟူသော ပြယုဂ်တို့၌ တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏။ ။ကူတိ - ဤ စကား အစဉ်ဖြင့်၊ သရ သဒ္ဒါ ဝိဓာနံ - သရသဒ္ဒါကို စိရင်ခဏ်းသည်၊ နိဒ္ဒိတံ-ပြီးပြီ။

တထာ သရတောဋ္ဌဝေဝေသု—"နကွတ္ဟရာဇာ" ဝယ် "ဇာ"၌ အာသရစသည် နောင် ဋ္ဌဝ ဝေ နှောင်းရာ၌ (ရ) လာသည်၊ ဆန္ဒာနုရက္ခဏာ သတောကို မ အက္ခရာ လာခဏ်း၌ ပြခဲ့ပြီ။ ["ဒု+အဓိဋ္ဌိတံ, ပါတု+အကာသိ, ပုန+အဝိ"တို့၌ ဒု-ပါတု-ပုန တို့နောင်ပင် ဖြစ်သော်လည်း ဝါမြစ်သောကြောင့် (ရ) မလာရ၊ ဝမောဒု ဒန္ဓာနံဖြင့် ဥ ကို ဝ ပြု, တတိယငိုင်း ဒီဃံဖြင့် "အ"ကို ဒီဃပြု၍ "ဒွါမိဋ္ဌိတံ, ပါတ္ဝာ ကာသိ" ပြီး၏။]

လကာရော—လအက္ခရာသည် ဆသခ်ျာနောင်လာ၏၊ ဆဋ္ဌာသိတ်၌ "ဆ+အသိတိ" ဟု တည်၍ တတိယငိုင်း ဒီဃံသုတ်ဖြင့် အ ကို ဒီဃပြု၊ " ဆ+အံသာ=ဆဋ္ဌံသာ " စသည်လွယ်ပြီ၊ "လဋ္ဌာနမဝိသေသော"ဝယ် "အဝိသေသော=မထူး" ဟူသည်မှာ ရှိတ်ဆိုရာ၌ အသံချင်း မထူးသည်ကို ဆိုလိုဟန် တူသည်၊ အက္ခရာ အရေးအသားမှာ ထူးလျက်ပင်၊ ထိုသို့ အသံချင်း မထူးသောကြောင့် "လ ငယ်လာလာ, ဋ္ဌကြိုးလာလာ, အလိုရှိရာ လာနိုင်သည်" ဟု ဆိုသည်၊ ["အဝိသေသော-အထူးမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-၏" ဟု ကျက်နန ပေးလိုလျှင်ပေး၊ နှထွိ ဝိသေသော ယေသံတိ အဝိသေသာ၊ အဝိသေသာနံ ဘာဝေါ အဝိသေသဘာဝေါ" ဟု ဆိုလိုလျက် ဘာဝပုဒ် ကြေနေသည်။

[ဆောင်] ရအက္ခရာ , လာရာကိုရှု, နိ-ပါတုနှင့် , ဓိ-ဒု-ပုန , စတု စရေ , (ပါတ) တွေနောက်, တကန္ဒ ရောက်၏၊ မဖေါက်တဝ , သရ နောက်မှာ, ဋ္ဌဝေဝေါ ကြောင့်, ဆန္ဒာနုရက်, လိုရာဘက်၍, ဆက်ဆက် (ရ)ကို, လာဘို့ဆို၏၊ မှတ်လိုတချက်, လအတွက်ကား, သက်သက် သခ်ျာ, ဆနောက်သားလျှင်, ရောက်ရာ နည်းပါး, ထို့ပြင်ရှားသည်, မှတ်သား လ-ဋ္ဌ မထူးတည်း။

မှတ်ချက်။ ။"လဋ္ဌာနမဝိသေသော" စကားကို ကာတန္တ (ဖ-၃၆၃)"ဝါသွရေ" သုတ်၌ "ဝူဒုာ=ဝူလာ,ဝဒုဘိ=ဝလဘိ,ဇဒုံ=ဇလံ,ဇဒုဓိ=ဇလဓိ ဒုလာန မေကတ္တံ" စကားကိုမှီ၍ ဆိုသည်ဖြစ်ရာ၏၊ ထိုကာတန္တ၌ " ဒု " သည် ပါဋိ၌ ဋ္ဌနှင့် သဘောတူ၏၊ ဒုနှင့် လ ကို " ကေတ္တံ-တူသည်၏အဖြစ် " ဟု ဆိုထားသဖြင့်လည်း ဋ္ဌ နှင့် လ လည်း ကေတ္တဟု ဆိုရာရောက်၏၊ ထို ကေတ္တနှင့် ဤ " အဝိသေသော " ကား သဘောတူပင်၊ ထို့ကြောင့် အကြင်ပုဒ်၌ လ ငယ်ဖြင့်ရှိရှိ, ဋ္ဌ ကြိုးဖြင့်ရှိရှိ, အနက်မထူး၊ ထိုပုဒ်မျိုး၌သာ "လဋ္ဌာနမဝိသေသော"ဟု ဆိုလိုသည်၊ သို့ဖြစ်၍ "လက္ခဏံ"ကို "ဋ္ဌက္ခဏံ"ဟု ရေးလျှင် အနက်ပျက်ဘွယ်ရှိသောကြောင့် ထိုနေရာမျိုး၌ လ ငယ်နှင့် ဋ္ဌ ကြိုး မတူကြ ဟု မှတ်ပါ။

ပကတိသန္ဓိခက်း

(၃၅) အထ - သရသန္ဓိဝိဓာနဇ်၏ အခြားမဲ့၌၊ သရာနမေဝ - သရတို့ဇ်၏ပင်၊ သန္ဓိကာရိယေ - သန္ဓိ ပြုဘွယ်သည်၊ သမ္မတ္တေ - ရောက်လုလတ်သော်၊ ပကတိဘာဝေါ - ပကတိ အဖြစ်ကို၊ ဝုစ္စတေ-ဆိုအပ်၏၊.... သရာတိ ပကတိတိစ ဝတ္တတေ။

သရေ ကွစိ။ ။ပရေ သရေ သဒ္ဒေါ သရာဒေါ - သရတို့သည်၊ ကွစိ - သော၊ ဆန္ဒဘေဒါ•သုခုစ္စာရဏဒ္ဌာနေ - ဆန်းပျက်မည့်အရာ, ရွတ်၍ မလွယ်သည့် အရာ၌၎င်း၊ သန္ဓိဆွာရဟိတဒ္ဌာနေစ - သန္ဓိပြုလို့ခြင်းမှ ကင်းသော အရာ၌၎င်း၊ ပကတိရူပါ - ပကတိရုပ် ဂိုက်ကုန်သည်၊ [ပကတိရူပါနိ - ဂိုလျှင် “ ပကတိရုပ်တို့သည် ” ဟု ပေး၊] ဟောန္တိ၊ လောပါဒေသဝိကာရံ-ကြေခြင်း, အာဒေသ-ပြုခြင်းဟူသော ဖေါက်ပြန်ခြင်းသို့၊ နအာပဇ္ဇန္တေ-မရောက်ကုန်၊ ဣတိအတ္ထော-ဤကားအနက်။(၃၄)။

[ဤဂ္ဂနောက်၌ မူအာမျိုးမျိုး ဂိုဇ်၊ သိဟိုဠ်မူအတိုင်း – “တတ္ထ ပကတိဒ္ဌာနံနာမ အာလပနန္တာဒိတိဿံ အန္တိန္ဒာနံ ရက္ခဏော, အသမာသေ ပဒန္တံ ဒီဃာစ, ဣကာရုကာရာစ နဒမပဒန္တာတိတာ ကြိယာဒိဗွိဘိ ဇေဝမာဒိ” ဟု ဂိုစေ။]

သရာနမေဝ၊ပေ၊ ဝုစ္စတေ—“ပကတိသန္ဓိ” ဟူသည် တစုံတခု ပြုစိရုဏ်ခွင့် ကြိုလာလျှင် “မပြုနှင့်, နဂိုရှိပကတိ အတိုင်းရှိစေ” ဟု သန္ဓိပြုခွင့်ကို တားမြစ်သော သန္ဓိတည်း၊ ထို့ကြောင့် သရသန္ဓိအခက်း၌ ပြခဲ့သော သရတို့၏ပင် သန္ဓိ ပြုစိရုဏ်ခွင့် ကြိုလာခဲ့သော်ထို သန္ဓိပြုခွင့်ကို တားမြစ်ဘို့ရာ သရ သန္ဓိအခြားမဲ့၌ ဤ ပကတိသန္ဓိကို ဆက်၍ဆိုသည်။

ကွစိဆန္ဒဘေဒါ၊ပေ၊ ရဟိတဒ္ဌာနေ—“ဆန္ဒဘေဒါ၊ပေ၊ရဟိတဒ္ဌာနေ” တို့ကား “ကွစိ” အရကိုပင် သရုပ်သကောင် ဖွင့်ပြသော စကားတည်း၊ “ကွစိ=အချို့အရာ၌” ဟူသည် “ ဆန္ဒဘေဒဒ္ဌာန – အသုခုစ္စာရဏဒ္ဌာန – သန္ဓိဆွာရဟိတဒ္ဌာန ၃ ဌာနတည်း” ဟူလို၊ [“ ဘေဒါသုခုစ္စာရဏာ ” ဟု ဋီကာအတိုင်း ပါဠိမှန်ရှိစေ၊ “ ဘေဒ+အသုခုစ္စာရဏာ ”ဟု ပုံဒ်ဖြတ်။] ထိုတွင် “ ဆန္ဒဘေဒဒ္ဌာန ” ဟူသည် သရာ သရေ လောပံ စသော သုတ်တို့ဖြင့် ချေမှု အာဒေသပြုမှု တခုခုကို စိရုဏ်လိုက်လျှင် ဂါထာအရာ၌ ဆန်းပျက်ဘွယ်ရှိသော ဌာနတည်း၊ ဥပမာ— “ဗိတိဘက္ခာ ဘဝိဿာမ, ဒေဝါ+အာဘဿရာ ယထာ”ဟူသော ဂါထာ၌ ဝဒွင်း ချေကပ်လျှင် “ဒေဝါဘဿရာ ယထာ”ဟု ဂုလုံးသာရှိသောကြောင့် ရှစ်လုံးဘွဲ့ အနုဋ္ဌုဘဆန်းပျက်၍ ဂါထာလည်း ပျက်လေတော့သည်။

တတ္ထ - ထိ " ပကတိရူပါ ဟောန္တိ " ဟူသော စကားရပ်၌၊ ပကတိ ဌာနံနာမ - ပကတိ ပြုရာဌာနမည်သည်၊ အနိတိဘ္ဍိ - ဆုတိ သဒ္ဒါလည်း မနှောင်းရာ၌၊ အန္တဆန္ဒာနုရက္ခဏော - ဆန်းစောင့်ဘွယ်လည်း မလိုရာ၌၊ အာလပနန္တာဒ - အာလုပ်ပုဒ်၏ အဆုံးသရတို့ရင်း၊ အသမာသေ - သမာသ် မဟုတ်ရာ၌၊ ပဒန္တဒီဃာဒ-ပုဒ်အဆုံး ဒီဃသရတို့ရင်း၊ အတိတာ ကြိယာဒိမှိ - အထိတ်ကြိယာ၏ အစ၌၊ နာမပဒန္တာ - နာမ်ပုဒ်၏ အဆုံး

အသုခုစ္စာရဏာ, သန္ဓိဆ္ဆာရဟိတာ။ ။စုဏ္ဏိယ ပါဠိ၌ ဖြစ်စေ ဂါထာ၌ ဖြစ်စေ ချမှုအာဒေသ ပြုမှု တခုခု ပြုလိုက်လျှင် ရွတ်၍ မလွယ် (အထစ်ထစ် အငေါ့ငေါ့ ဖြစ်ဘွယ်ရှိသော) ဌာနသည့် အသုခုစ္စာရဏာ ဌာနမည်၏၊ ဥပမာ - " ဂါထာ+အဇ္ဈာဘာသိ " ၌ ခွင်းချေ ကပ်လျှင် "ဂါထဇ္ဈာဘာသိ" ဟု ရွတ်၍ မချောဘဲ ရှိရာသကဲ့သို့တည်း၊ [သုခ= ချမ်းသာစွာ , ချောမောစွာ+ဥစ္စာရဏာဌာန = ရွတ်ဆိုရာဌာန၊ အသုခုစ္စာရဏာဌာန= ချောမောစွာ ရွတ်ရာဌာန မဟုတ်=ရွတ်၍ မချောမောသောဌာန၊] ဝဒန္တ(ရွတ်သော) ပုဂ္ဂိုလ်က "သညာ+ဇုတိ, ဆာယာ+ဇုဝ" စသည်ဖြင့် ပုဒ်ဖြတ်၍ ပဒစ္ဆေဒသံဝဏ္ဏနာကို ပြလို "ဇိတာနိ+ဇုန္ဒြိယာနိ ယေန" စသည်ဖြင့် ပဒဝိဂ္ဂဟသံဝဏ္ဏနာကို ပြလိုသည့်အတွက် သန္ဓိစပ်၍ မရွတ်လိုရာ (မရေးသားလိုရာ) ဌာနသည့် သန္ဓိဆ္ဆာရဟိတ ဌာန မည်၏။ သန္ဓိဆ္ဆာ-သန္ဓိ+ဇုဆ္ဆာ=သန္ဓိ ပြုလိုခြင်းမှ+ရဟိတဌာန=ကင်းသောဌာန။]

နလောပါ၊ပေ၊မာပဇ္ဇန္တေ—ကား " ပကတိရူပါ ဟောန္တိ " ၏ အဓိပ္ပါယ်နက်ကို ဖွင့်ပြသော စကားတည်း၊ " ပကတိ ရူပါ ဟောန္တိ=ပကတိရုပ် အတိုင်း ရှိစေ " ဟူရာ၌ " လောပ အာဒေသ ဟူသော ဝိကာရ ၂ မျိုးသို့ မရောက်ရ"ဟု ဆိုလိုသည်၊ [" လောပါဒေသ ဝိကာရံ " ၌ " လော၁ ဝိကာရံ = ကြေခြင်းဟူသော ဖေါက်ပြန်ခြင်း, အာဒေသ ဝိကာရ = အာဒေသ ပြုခြင်း ဟူသော ဖေါက်ပြန်ခြင်း " ဟု မှတ်၊ ၌ စကား အရ "၌ သုတ်သည် ဒုတိယပိုင်းလာ သရာသရေလောပံ-ပုဗ္ဗောစ-ယမေ-ဝမော-ဇ္ဈာဇ္ဈောယံ နဝါ ဟူသော (နောက်သရကြောင့် ရှေ့သရ စိရင်သော) သုတ်များ၏ အစိအရင်ကို တားမြစ်သော ပဋိသေဓ ဝိဓိသုတ်တည်း" ဟု သိသာပြီ။]

ပကတိဌာနံနာမ ၊ ပေ ၊ ဧဝမာဒိ— ကား "ဆန္ဒဘေဒ-အသုခုစ္စာရဏာ-သန္ဓိဆ္ဆာရဟိတ" ဟူသော ဥ ဌာနကို အကျယ်ပြသော ဝါကျတည်း၊ [" ပကတိဌာနံနာမာတိ-ဆန္ဒဘေဒဌာန အသုခုစ္စာရဏာဌာန သန္ဓိဆ္ဆာရဟိတ သဒ်ါတံ ပကတိဌာနံ ဒဿေတုံ အာလပနန္တာဒျာဒိ ဝုတ္တံ " ဋီကာ၊] ၌ ဝါကျ၌ " ပကတိဌာနံနာမ " ကို " ဇုတိ ဧဝမာဒိ " ၌ စပ်၊ " ပကတိဌာန မည်သည် ၌သို့ အစရှိသည်တည်း " ဟူလို၊ " ဧဝမာဒိ " ကား ပဌမာဝိဘတ္တန္တ ပုဒ်တည်း၊ ဇုတိ ပြင်တက်က (ဧဝမာဒိကဲ့သို့သော နိဒဿနဝန္တ)ပုဒ်နှင့် ဇုတိ အတွင်းက (အာလပနန္တာကဲ့သို့သော) နိဒဿတပ္ပ ပုဒ်များသည် (ကေဝုစ် ဗဟုဝုစ် ကွဲစေကာမူ) ဝိဘတ်ချင်းကား တူမြဲတည်း၊ ထို့ကြောင့် " အာလပနန္တာ, ပဒန္တဒီဃာ , ဇုကာရုကာရာစ နာမပဒန္တာ " ဟူသော ဥ ချက်သည် ဇုတိ သဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်ပြလိုရင်းဖြစ်သော ပဌမာ ဗဟုဝစနန္တ ပုဒ်များတည်း-ဟု မှတ်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌

ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣကာရကာရာစ – ဣ အက္ခရာ ဥ အက္ခရာတို့ရင်း၊ ဆိုတို ဇဝမာဒိ–ဤသို့ အစရှိသည်တည်း၊ [နွာနိတိကို "နွာ+အနိဘိ" ဟု ၎င်း, နွာတိတကို "နွာ+အတိဘ" ဟု ၎င်း ပုဒ်ဖြတ်။]

တာဝ – ရှေးဦးစွာ၊ အာလပနနွေသု – အာလုပ် ပုဒ်၏ အဆုံးသရ ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဣစ္ဆေဝမာဒိသဒ္ဒို လှမ်းစပ်)၊ ကတမာစာနန္ဒ + အနိစ္စ သညာ၊ ပေ၊ ပဋိမေ ဂဟပတယော + အာနိသံသာ ဣစ္ဆေဝမာဒိသု – ကတမာစာနန္ဒ + အနိစ္စသညာ၊ ပေ၊ ပဋိဂမေ ဂဟပတယော + အာနိသံသာ, ဤသို့ အစရှိသော ပြယုဂ်တို့၌၊ ပကာတိဘာဝေါ – ပကတိ အဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပုဗ္ဗသရလောပ ယာဒေသာဒယော – ရှေ့သရကို "အာလပန သန်ါတံ+ဝိဘတ္တိ(ဝစနံ)+အန္တော ဘောသံတိ အာလပနန္တာ=အာလုပ် ဟု ဆိုအပ်သော ဝိဘတ် အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါတို့" ဟု ၎င်း "အာလပနသ ဝါ သဒ္ဒသ+ အန္တသရာ အာလပနန္တာ = အာလုပ်ပုဒ်၏ အဆုံးသရတို့ " ဟု ၎င်း ပဌမာဗဟုဝုစ်ဖြင့် " အာလပနန္တာ " ပုဒ်ကို ဝိဂြိုဟ် လုပ်ပြသည်။]

နိဒဿေတမ္ဘ ၃ ချက်။ "ဣတိသဒ္ဒါ ညွှန်ပြသော နိဒဿေတမ္ဘ ၃ ချက်ကား.... "၁-အာလပနန္တာတိနိသ္မိံ အစ္ဆန္ဒာနုရက္ခဏော, ၂-အသမာသေ ပဒန္တဒီဃာ, ၃-ဣကာရကာရာစ နာမပဒန္တာတိတ ကြိယာဒိမှိ" တည်း၊ ထိုတွင် ၁-ဣတိသဒ္ဒါလည်း မနှောင်းရာ, နဂိရိပကတိ အတိုင်း ထားစေကာမူ ဆန်းကျောင်းမြဲ ကျောင်းနေ၍ ဆန်းကို စောင့်ရှောက် ဘွယ်လည်း မလိုရာဝယ် အာလုပ်ပုဒ်၏ အဆုံး သရတို့သည် ၁ နံပါတ် ပကတိပြုရာ ဌာနတည်း၊ [ဣတိသဒ္ဒါ နှောင်းလျှင်ငင်း (ပကတိပြုက ဂါထာဆန်းပျက်မည် စိုးရ၍) ဆန်းစောင့်ဘွယ်လိုသော အရာဉ်ငင်း ပကတိ မပြုရ၊] ၂-သမာသ် မဟုတ်သော(ဝါကျ) အရာ၌ ပုဒ်အဆုံးမှာ ရှိသော ဒီဃ သရများသည် ၂ နံပါတ် ပကတိပြုရာ ဌာနတည်း၊ [သမာသ် အရာဉ်ကား ပကတိ မပြုရ (သန္ဓိ စပ်ထားနိုင်သည်-ဟူလို၊)] ၃–အတိတ် ကြိယာ၏ အစဉ်သွဲ့ နာမ်ပုဒ်၏ အဆုံးဖြစ်သော ဣ ဥ အက္ခရာများသည် ၃ နံပါတ် ပကတိ ပြုရာဌာနတည်း၊ ဤ ၃ ဌာနကို သတ်မှတ်၍ ပြနိုင်ခြင်းမှာလည်း " တဒနုပရောဓေန " ဟူသော ပရိဘာသာအရ ပါဠိတော်နှင့် လျော်အောင် ပြခြင်းဖြစ်သည့်၊ ထို့ကြောင့် ပြခဲ့သော ပကတိပြုရာ ဌာနများနှင့်လည်း ပကတိပြုသင့်မှ ပြုရသည်၊ မပြုသင့်လျှင် ကွစိသဒ္ဒါဖြင့် တားမြစ်၍ ပကတိ မပြုဘဲလည်း လောပစသော သန္ဓိအစိအရင်များ ဝင်နိုင်သည်သာ၊ [မြန်မာမူနှင့် ရှေးနိဿယတို့ အတော် ချို.ယွင်းနေကြသည်, သတိပြုပါ။]

[ဆောင်] ဣတိ မနှောင်း , ဆန်းဂိုဏ်း ကောင်းသဖြင့် , မစောင့် သင့်ပေ , အာလုပ်တွေ၏ , ဆုံးလေ တဒ္ဒ်၊ သမာသ် မသုံး, ပုဒ်ဆုံး ဒီဃ, တစ်ဌာနနှင့်၂၊ တိတ ကြိယာ , အစမှာဝယ် , ရှေ့လာနာမ်စု, ဆုံး ဣ ဥ တည်း၃၊ ၃ ခု ပကတိ , ဌာနရှိ ဟု , သိဒ္ဓိ ရှုမှာ , မှတ်ချက် လာသည့်, မှတ်ပါ တဒနုပရောတည်း။

ချေခြင်း, ယပြုခြင်းအစရှိသော အစိအရင်တို့သည်၊ နှ ဟော်ဆို - မဖြစ်ကုန်၊ ကွစိဝ္ဂဟာထောန - ကြောင့်၊ ဣတိသို့-ဣဘိသဒ္ဒါနှောင်းရာ၌ဂုင်း၊ ဆန္ဒာနုရက္ခဏောစ-ဆန်းစောင့်ရာ၌ဂုင်း၊ သန္ဓိ-သန္ဓိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ယထာ-ပုံစံကား၊ သက္ကာဒေဝိတိ, နမော တေ ဗုဒ္ဓ ဝိရဇ္ဈ၊-သက္ကာ၊ပေ၊ ဝိရဇ္ဈ၊ဟူသည်တည်း၊ သရေတိ ကိ်၊ သာရ မဟာရာဇာတိ, ဇံဝံ ကိရ ဘိက္ခူ၊တိ-သာရ မဟာရာဇာတိ, ဇံဝံ ကိရ ဘိက္ခူ၊တိ, ဟူသော ပြဿဂ်တို့၌ တားမြစ်ရခြင်း အာကျိုးရှိ၏။

အာသမာသေ - သမာသ်မဟုတ်ရာ၌၊ ပဒန္တဒိစောသု- ပဒ်အဆုံး ဒိစာတို့၌၊ (ပကတိဘာဝေါ-သည်၊ ဟောတိ)၊ အာယဿာ+အာနန္ဒော ၊ပေ၊ အာလပန၊ပေ၊ဇံဝံ ကိရ ဘိက္ခူ၊တိ—ပဌမ ဌာနအတွက် ပုံစံများတည်း၊ "ကတမာစာနန္ဒ+အနိစ္စသညာ" မှ စ၍ "ပဠိမေ ဂဟပတယော+အာနိသံသာ" အထိကား အ အာ စသော သရစဉ်အတိုင်း ပုံစံ၊ "ကတမာစာနန္ဒ+အနိစ္စသညာ"၌ ရှေနောံ ၂ရပ် အ သရချည်း၊ "ကတမာစာနန္ဒ+အာဒီနဝသညာ" ၌ ရှေအ+နောက် အာတည်း, စသည်ဖြင့် စဉ်ပုံကို သိပါ၊ "အာနန္ဒ, သာရိပုတ္တ, သိဂါဝ, ဥပသကာ, ("ဘောတိ+အယျေ၌)ဘောတိ, ဘိက္ခု, ဘိက္ခဝေ, ဂဟပတယော"တို့သည် အာလုပ်ပုဒ်များတည်း၊ "ရှေ သရများကို မချေရ, ဘောတိ စသည်၌ ဇ ဥ ဧ တို့ကိုလည်း ယ-ဝ မပြုရဘဲ ပကတိအတိုင်း ထားရမည်" ဟု ဆိုလိုသည်။ [ရုပ်တွက်ပါ၁စေ။]

ကွစိ၊ပေ၊ ဝိရဇ္ဈ၊—ကွစိသဒ္ဒါက "အချို့နေရာ၌သာ ပကတိပြု" ဟု ဆိုသဖြင့် ပကတိ မပြုဘဲ ချေမှုစသည်ကို ပြုရသော ဌာနလည်း ရှိသေး၏ ဟု သိသာ၏၊ ထို ဌာနများကား "ဒေဝိ+ဇ္ဈတိ" ဟု ဇ္ဈတိနှောင်းရာ ဌာနနှင့် (ဇ္ဈတိ မနှောင်းသော်လည်း ဂါထာဖြစ်၍ "နမော တေ ဗုဒ္ဓ ဝိရ+အဇ္ဈ၊" ဟု) ဆန်းစောင့်ရမည့် ဌာနများတည်း၊ ထို ပုံစံများ၌ ရှေ သရကို ချေ၍ နောက်သရကို ကပ်ခြင်း ဟူသော သန္ဓိ အစိအရင်များ ဖြစ်နိုင်သေးသည်၊ ["ဝိရ+အဇ္ဈ၊"၌ ပကတိပြုလိုက်လျှင် ရှေသရကို မချေရ၍ အက္ခရာတလုံးပိုလျက် အနုဋ္ဌုဘခေါ် (ရှစ်လုံးဘွဲ့) ဆန်းပျက်ရာ၏၊ ထိုသို့ ဆန်းမပျက်အောင် စောင့်ရှောက်ဘို့ရာ ပကတိ မပြုဘဲ ရ ခွင်း, ချေ, ကပ်ရသည်၊ "ဝိရ-ကြိုးမြတ်သော လုံးလရှိတော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓ-အို မြတ်စွာဘုရား" ဟု ဝိရဏ္ဍ အာလုပ်ပုဒ် ဖြစ်ပုံကိုလည်း သိပါ။]

သရေတိ ကိ်၊ ပေ၊ ဘိက္ခူ၊တိ—မဟာရာဇာတိ၌ "မဟာရာဇ+ဇ္ဈတိ" ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ သရာသရေသုတ်နှင့် ဝါပရောသုတ်တို့ကဲ့သို့ ပုဗ္ဗဝိဓိ-ပရဝိဓိ အားပြိုင်ရာဝယ် ပရဝိဓိ (နောံသုတ်အစိအရင်) သာလျှင် အားကောင်းမြဲ ဖြစ်သောကြောင့် ဝါပရောသုတ်ဖြင့် နောက်ဇ္ဈကို ချေ၊ ["မဟာရာဇ+တိ" ဟု ဗျည်းနှောင်းလျက် ရှိလေပြီ၊] သရေ ကွစိ သုတ်ဖြင့် ရှေ သရကို ပကတိ ပြုသင့်သော်လည်း သရ မနှောင်းသောကြောင့် ပကတိ မပြုရ၊ ဤသို့ တားမြစ်ခြင်းငှါ သရေ ကွစိ၌ သရေ သဒ္ဒါကို ဆိုရပါသည်-ဟူလို၊ ဘိက္ခူ၊တိ ၌သည်း ဤနည်းပင်။ [(တိ) မပါဘဲ "ဇံဝံ ကိရ ဘိက္ခု" ဟုသာ ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်။]

စတ္တာရော+ဩဿာ - အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊ ပေ၊ စတ္တာရော ဩဿာ, ဟူသည်ဘည်း၊ နိဗါတေသုံ – နိပါတ် တို့၌လည်း၊ ပကတိဘာဝေါ ဟောတိ၊ အရေ + အဟမ္ပိ ၊ ပေ၊ တတော အာမန္တယိ သတ္ထာ - ဟူသည်တည်း၊ ကွစိဂ္ဂဟဏေန-ကြောင့်၊ အကာရ ဣတိ ဧ ဝေ ဝေဂ္ဂါဒိသု-အ အက္ခရာ , ဣတိ , ဣဝ , ဧဝ , ဧဂ္ဂ အစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ သန္ဓိပိ-သန္ဓိသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ယထာ-ကား၊ အာဂတဂ္ဂ ၊ ပေ၊ ယထာဟ-ဟူသည်တည်း၊ အာသမာသေတိ - အာသမာသေပုဒ်သည်၊ ကိံ - နည်း၊ ဇိဂုဂိယတနံ ၊ ပေ၊ ဘယဘုပဒ္ဒာနံ - တို့၌၊ တားမြစ်ရခြင်း အာကျိုးရှိ၏၊ အန္ဓဆန္ဒာနုရက္ခဏေတိ ကိံ - သန္ဓိခ ဝိတ္တံ ပုရိသဿ သေဋ္ဌံ, ယော ဝိသရော-တို့၌ တားမြစ်ရခြင်း အာကျိုးရှိ၏။

အာသမာသေ ပဒန္တဒီဃသု— "အာယသ္မာ+အာနန္ဒော" မှစ၍ "အန္ဓဆန္ဒာနုရက္ခဏေတိ ကိံ ၊ ပေ၊ ယော မိဿရော" တိုင်အောင်ကား ဒုတိယ ပကတိပြုရာဌာနနှင့် ဆင်သော (ကံနှင့် ဆိုင်ရာလည်း ပါသော) ပုံစံများတည်း၊ အာယသ္မာ + အာနန္ဒော, ဂါထာ+အဇ္ဈဘာသိ (သိဟိုဠ်မူ၌ "အဘာသိ") စသည်တို့ကား သမာသ်ပုဒ်မဟုတ်, အာယသ္မာတပုဒ် အာနန္ဒောတပုဒ်ဖြစ်၍ ဝါကျများတည်း၊ ထိုသို့ သမာသ်မဟုတ်ရာဝယ် အာယသ္မာပုဒ်၏အဆုံးဖြစ်သော အာဒိဃ, ဂါထာ၌ ထာဝယ် အာဒိဃ စသည်တို့သည် ပဒန္တဒီဃတည်း၊ ထို ပဒန္တဒီဃကို ပကတိ ပြုရမည်၊ ထို့အတူ ဒေဝါ, တေဝိဇ္ဇာ, ဘဂဝါ စသည် ("ဘူတဝါဒိ+အတ္ထဝါဒိ"၌ ရှေဖြစ်သော) ဘူတဝါဒိ, ["ယံ ဣတ္ထိ အရဟံ အသ=ယံ-အကြင်ကြောင့်၊ ဣတ္ထိ-မိန်းမက၊ အရဟံ-ပူဇော်အထူးကို ခံထိုက်သော ဘုရားသည်၊ အသ-ဖြစ်ရာ၏၊ (" တေံ-ဤ အကြောင်းသည်၊ အဠာနံ - သင့်သော အကြောင်းမဟုတ် ")] ဟူသော (အင်္ဂုတ္တိရ်၊ ကေနိပါတ်, အဋ္ဌာနဝဂ်ပါဠိတော်၌) ဣတ္ထိ စသည်, ("ယေတေဘိက္ခု " ၌) ဘိက္ခု စသည်တို့လည်း ပကတိပြုရာ ဌာနဖြစ်သော ပဒန္တဒီဃ တို့တည်း၊ [အာ ဤ စသော ဒီဃသရ အစဉ်အဘိုင်း ပုံစံများ ဖြစ်သည်။]

နိပါတေသုပိ ၊ ပေ ၊ အာမန္တယိ သတ္ထာ— ဤစကားလည်း သမာသ်မဟုတ်သော ပဒန္တ ဒီဃများကို ပြသော စကားပင်တည်း၊ ရှေ၌ ပြခဲ့သော ပုဒ်တို့မှာ နာမ်ပုဒ်ဖြစ်၍ "အရေ" စသည်တို့ကား နိပါတ်ပုဒ် ဖြစ်သောကြောင့် "နိပါတေသုပိ" ဟု စချီလျက် သိုးခြောင်းပြရသည်၊ အရေ, သစေ, နော (ပဋိသေဓနိပါတ်) အဟော, အထော, အထခေါ စသည်ဖြင့် နိပါတ်ပုဒ်များ၏ ပဒန္တ ဒီဃများကို သိလေ။ [တတောလည်း နိပါတ်ပင်။]

ကွစိ ၊ ပေ ၊ သန္ဓိ — နောက်၌ (အာ) မနှောင်းဘဲ အသရ နှောင်းသောကြောင့် "အကာရ ဣတိ" စသည်ဖြင့် ရှိရမည်၊ " အာဂတာ+အတ္ထ " စသည်၌ အာဂတာနှင့် အတ္ထသည် သရဝသ်မဟုတ်၊ အာဂတာဝယ် တာ၌ ပဒန္တ ဒီဃလည်း ရှိ၏၊ သို့သော် ကွစိ သဒ္ဒါကြောင့် ပကတိ မပြုဘဲ, အကို့ချေ, နောက်သရသို့ ကပ်၍ "အာဂတတ္ထ"ဟု

နာမ (ပဒ) နဲ့ ဣကာရကာရေသု- နာမ်ပုဒ်၏ အဆုံးဖြစ်သော ဣ ဥ အက္ခရာတို့၌၊ (ပကတ်ဘာဝေါ ဟောတို့)၊ ဂါထာဟိ + အဇ္ဈာဘာထိ ၊ ပေ၊ သတ္ထု+အဒါသိ - ဟူသည်တည်း၊ ကွစိတိ ကိ ံ၊ မနသာကာသိ- မနသာကာသိ ပြုယုဂ်၌ တားဖြစ်ရခြင်း အကျိုးဂို၏။

သန္ဓိ ဖြစ်နိုင်ပြန်သည်၊ " အာဂတာ+အမှ, တကမေ+အသု, အပွသုတာ+အယံ, ဣတ္ထိ+ဣတိ , စရေ+ဣဝ " စသည်၊ " ပရိသုဒ္ဓါ+ထ္ထေ အာယသ္မန္တော, နေ+ထ္ထေ, ကုတော+ထ္ထေ " ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ အကာရ ဣတိ ဣဝ ဧဝ ထ္ထေ နှောင်းရာ၌ အစဉ်အတိုင်း ပုံစံက် ပြုပြီး၍ ဧထ္ထောဒီသုဉ် အာဒိအရ ပုံစံကို ပြလိုသောကြောင့် " သစေ သ ဗြဟ္မဏာ " စသည် မိန့်၊ " သစေ ဗြဟ္မဏာ "ဟု တ ချို့စာ ရှိ၏၊ ပုဒ်ဖြတ်၍ ဖြစ်၊ ထို့ကြောင့် "သစေ သ ဗြဟ္မဏာ"ဟု သိဟိုင်္ဂမှအင်္ဂါး ရှိစေ၊ " သစေ+သေ " ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ ဤ သိဟိုင်္ဂမှဉ် " သေနှင့် ဗြဟ္မဏာ"ဟု ဝုစ်တော်ဘဲ ရှိသောကြောင့် " ဗြဟ္မဏော " ဟု ကေဝစ် ရှိလျှင် သာ၍ သင့်ဘွယ်ရှိ၏၊ တချို့ကား " သစာ ဗြဟ္မဏာ" ဟု ပြင်၍ "သစေ+အ ဗြဟ္မဏာ" ဟု ပုဒ်ဖြတ်ကြသေး၏၊ အကာရ ဣတိ ဧဝ ဧဝတ္ထာဒီသုဉ် " အကာရ " အရတွင် ပါဝင်နေသောကြောင့်ဂုင်း , ဤနေရာ၌ကား"အာဒိ"အရ ပုံစံပြလိုရင်း ဖြစ်သောကြောင့်ဂုင်း, "သစာ ဗြဟ္မဏာ"လည်း မသင့်။

အသမာသေတိ ကိ ံ—သမာသ် မဟုတ်ရာ၌သာ ပဒန္တဒီဃတွေကို ပကတိပြုရသည်၊ ဇိဂှါယတနံ စသည်ဖြင့် သမာသ်ပုဒ် ဖြစ်လျှင်ကား " ဇိဂှါ + အာယတနံ " ငယ် ဂှါ၌ ပဒန္တဒီဃ ဖြစ်သော်လည်း ပကတိ မပြုရ, ချေခြင်းစသော အစိအရင်များ ဖြစ်နိုင်သည်။ "အဝိဇ္ဇာ+ဩဃော , ဣတ္ထိ+ဣန္ဒြိယံ , အဘိဘူ+အာယတနံ, ဘယတော+ဥပဋ္ဌာနံ" ဟု ပုဒ်ဖြတ်။

အာဆန္နာနံရက္ခဏေတိ ကိ ံ— [" အသမာသေ ပဒန္တဒီဃော စ " ဟူသော ဒုတိယ ဌာန၌ " အာသန္နာနံရက္ခဏော " မပါသော်လည်း ပဌမ ဌာနမှ လိုက်လာသောကြောင့် ဒုတိယ ဌာနတွင် " အာသန္နာနံရက္ခဏေတိ ကိ• " ဟု ဆိုပြန်သည်၊] "သဒ္ဒိဓ ဝိတ္ထံ" စသည်တို့ကား (အာဠာဝက သံယုတ်, ဝိဓူရဇာတ်တို့၌ လာသော) ဂါထာများတည်း၊ သို့ဖြစ်၍ ဒွါ ဓေ တို့၌ ပကတိပြုထားလျှင် သန္ဓိ မစပ်ရသဖြင့် အက္ခရာတလုံးဂိုလျက် ဆန်းပျက်ဘွယ် ရှိသောကြောင့် ဆန်းကို စောင့်ရှောက်တို့ရာ ပကတိမပြုဘဲ သန္ဓိစပ်ထားရသည်၊ ပုဒ်ဖြတ်ပုံကို ဒီဃံ – ကွစာ သဝဏ္ဏံ သုတ်တို့၌ ပြခဲ့ပြီ၊ " ယောမိသရော " ကို " ယောမေ+ဣသရော"ဟု ပုဒ်ဖြတ်မှ မေ၌ ပဒန္တဒီဃ ဖြစ်နိုင်သည်။

နာမပဒန္တ ၊ ပေ ၊ မနသာကာသိ — ဤ စကားကား တတိယ ပကတိ ဌာနကို ပြသော စကားတည်း၊ " ဂါထာဟိ-ပုပ္ဖါနိ-သတ္ထု " တို့သည် နာမ်ပုဒ်များ ဖြစ်ကြ၏၊ "ဟိ-နိ-တ္ထု" ဟု ဣ-ဥ လည်း ဆုံး၏၊ ထိုသို့ နာမ်ပုဒ် အဆုံးဖြစ်သော ဣ-ဥ များလည်း ပကတိ ပြုရာဌာနတည်း၊ " အဇ္ဈာဘာသိ-အာဟာရိ•သု-အဒါသိတို့သည် အဇ္ဈတ္တနိဝါဘတ် ဖြင့် အတိတ် ကြိယာများတည်း၊ ထို အတိတ်ကြိယာများ၏ အစဉ် ရှိသော ဥ ဣလည်း ဖြစ်စေရမည်"ဟု သိစေလို၍ ရှေ၌ "နဥမပဒန္တာတိတ ကြိယာဒိမှိ"ဟု မိန့်ခဲ့သည်၊ မနသာ

နာမပဒန္တ ၊ ပေ ၊ မနသာကာသိ — ဤ စကားကား တတိယ ပကတိ ဌာနကို ပြသော စကားတည်း၊ " ဂါထာဟိ-ပုပ္ဖါနိ-သတ္ထု " တို့သည် နာမ်ပုဒ်များ ဖြစ်ကြ၏၊ "ဟိ-နိ-တ္ထု" ဟု ဣ-ဥ လည်း ဆုံး၏၊ ထိုသို့ နာမ်ပုဒ် အဆုံးဖြစ်သော ဣ-ဥ များလည်း ပကတိ ပြုရာဌာနတည်း၊ " အဇ္ဈာဘာသိ-အာဟာရိ•သု-အဒါသိတို့သည် အဇ္ဈတ္တနိဝါဘတ် ဖြင့် အတိတ် ကြိယာများတည်း၊ ထို အတိတ်ကြိယာများ၏ အစဉ် ရှိသော ဥ ဣလည်း ဖြစ်စေရမည်"ဟု သိစေလို၍ ရှေ၌"နဥမပဒန္တာတိတ ကြိယာဒိမှိ"ဟု မိန့်ခဲ့သည်၊ မနသာ

(၃၆) သရူ ပကတိ ဗျဥ်းနေ ။ ။ပရေ ဗျဥ်းနေ သရူခေါ် ပကတိ ရူပါ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ထိုကြောင့်၊ ယေဘုယျေန-များသောအားဖြင့်၊ ဒိဿ ရဿ လောပေဟိ-ဒိဿ ပြုခြင်း, ရဿ ပြုခြင်း, ချေခြင်းတို့ဖြင့်၊ ဝိကာရ ဘာဝေါ - ဖေါက်ပြန်မှု၏ မရှိခြင်းသည်၊ (ပေးတိ)၊ ယထာ-ပုံစံကား၊ အစ္ဆယော ၊ ပေ၊ သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ-ဟူသည်တည်း။ (၃၃)။.... ဣတိ-၌ စကားအစည်ဖြင့်၊ ပကတိ သန္ဓိဝိဓာနံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

ကာသိဠ်ကား " မနသိ+အကာသိ " ပိုဒ်ဖြတ်၍ မနသ်ဠ် အတိတ်ကြိယာ၏ အစလည်းဟုတ်, နာမ်ပဒ် အဆုံး ဋ္ဌ အက္ခရာလည်း ဟုတ်ပါလျက် သုတ်ဠ် ပါသော ကွစိ သဒ္ဒါ၏ တားမြစ်မှုကြောင့် ပကတိ မပြုရဘဲ သန္ဓိစပ်၍"မနသာကာသိ"ဟု ရှိနိုင်သည်။

(၃၆) ယေဘုယျေန ၊ ဧပေ ၊ ဘာဝေါ — ကား " ပကတိ ရူပါ ဟောန္တိ " ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်ပြသော ဝါကျတည်း၊ ဤသုတ်ဖြင့်"ပကတိပြု"ဟူရာ၌"ဒိဿ ရဿ မပြုရ-မချေရ " ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဗျည်းနှောင်းရာ၌ ထိုသို့ ဒိဿ ရဿ မပြုရ မချေရဘဲ ပကတိ ပြုရသော ရုပ်တို့သာ များသောကြောင့်"ယေဘုယျေန"ဟု ဆိုသည်၊ ယ ဗျည်း ဝ ဗျည်း နှောင်းရာ၌ "အစ္ဆယော ၊ ပေ ၊ ကရောတိဝါ" တို့သည် ဒိဃံ သုတ်ဖြင့် ဒိဿ မပြုရအောင် ပကတိ ပြုထားသော ရုပ်တို့တည်း၊ "အစ္ဆာယော,ဓစ္ဆာယော, ဘာသတိဝါ ကရောတိဝါ" ဟု ဒိဿပြုပါနှင့်-ဟူလို၊ [" ဘာသတိဝါ ကုဗ္ဗတိဝါ " ကား ပါဠိဗျက်၊ "မနသာ စေ ပဒုဋ္ဌေန,ဘာသတိဝါ ကရောတိဝါ"ဟူသော မြေပဒအတိုင်း သိဟိုဠ်မှရှိသည်၊["ဝေဒနာ +က္ခန္ဓော, ဘာ+ဂျဝါ,ဘဒြော ကသာ+မိဝ, ဒီ+ယတိ,တုဏ္ဍီ+ဘူတော " တို့ကား ရဿံသုတ်ဖြင့် ရဿ မပြုရအောင် ပကတိ ပြုရသော ပုံစံများတည်း၊ " သော + ဓမ္မံ ဒေသေတိ"ဠ် လောပဖွတဿာကာရောသုတ်ဖြင့် သြ ကို မချေရအောင် ပကတိ ပြုရသည်။

ကွစိ မပါနှင့် အပါ ။ ။ဤသုတ်သည် တတိယဝိုင်းလာ ဒိဃံ ရဿံ – လောပဖွတဿာကာရော ၃ သုတ်မျှကို တားမြစ်သော သုတ်တည်း၊ ထို ၃ သုတ်ဖြင့် စီရင်သော ရုပ်လည်း ပိဋကဠ် အလွန် နည်းပါးရကား ပကတိ ပြုရသော ဌာန တွေသာ များ၏၊ ထို့ကြောင့် ကွစိသဒ္ဒါ ထည့်ဘဲ"သရူ ပကတိ ဗျဥ်းနေ"ဟု တည့်လေသည်၊ ကွစိယဒ္ဒါ မပါသောကြောင့် ပကတိ ပြုရာဌာနများကြောင်း ထင်ရှားရကား " ယေဘုယျေန ၊ ဧပေ ၊ စီကာရာဘာဝေါ" ဟု ယေဘုယျသဒ္ဒါထည့်၍လည်း ဖွင့်နိုင်ပေသည်၊ သရေ ကွစိ သုတ်ကား ဒုတိယဝိုင်းလာ "သရာ သရေ" စသော သုတ်များကို တားမြစ်သော သုတ်တည်း၊ ထို သရာသရေ စသော သုတ်တို့ဖြင့် စီရင်ရာရုပ်ကား အလွန်များ၍ တားမြစ်ဘို့ ရုပ်မှာ နည်းပါးသောကြောင့်"သရေ ကွစိ"ဟု ထည့်၍ သုတ်တည်ရလေသည်။

[ဆောင်] ဗျည်းနှောင်းရာတွင် , စီရင်နည်းပါး, ပကတိများ၍, မှတ်သားလေဘိ, သရာ ပကတိဠ် , ကွစိ မလေ့ာင်း၊ သရ နှောင်းငယ် , စီရင်ဘွယ်များ, ပကတိရှားသဖြင့် , နောက်ဖျားသုတ်မှ , ကွစိပြသည် , မှတ်ကြကစွဉ်း အာဘော်တည်း။

ဗျဥ်္ဇနသန္ဓိအခဏ်း

(၃၇) အထ - ပကတိသန္ဓိ ဝိဓေနဇ်၊ အခြားမဲ့၌၊ ဗျဥ်္ဇနသန္ဓိ ဝုစ္စတေ၊ ဗျဥ်္ဇနေတိ - ဗျဥ်္ဇနေ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အဓိကာရော - လိုက်သော သဒ္ဒါတည်း၊ သရာတိ ကွစိတိစ ဝတ္တတေ။

ဒိလဝံ ။ ။ ပရေ ဗျဥ်္ဇနေ သရာဒေါ ကွစိ ဒိလဝံ ပပ္ပေါန္တိ၊ ဣတိ - ဤသုတ်ဖြင့်၊ သတ္တသုခုစ္စာဇဏာ ဆန္ဒာနုရက္ခဏင္ဘာနေသု - စုဏ္ဏိယပါဠိဝယ် ရွတ်လွယ်ရာငှာနှ, ဆန်းစောင့်လိုရာငှာနှတို့၌၊ ဒိလေသာ - ဒိလ အပြါသည်၊ (ပေါးတိ)၊ တုသ ပဟိနာ - တုသပေါဟိနာ ဟု တည်၊ တျာသပေါဟိနာ - တျာသပေါဟိနာ ဟု ပြီး၏၊ [နေးက်၌ ဤအတိုင်းပေး၊] မရုံဝါ မညတိ ဗာလော - ဟုတည်၊ မရုံဝါ မညတိ ဗာလော - ဟုပြီး၏၊ တထာ - ထို့အတူ၊ ဇံ ဂါမေ မုနိ စရေ၊ ပေါဒျဘရတာ - ဇံ ဂါမေ မုနိ စရေ၊ ပေါဒျဘရတာ ပြီး၏၊ ကွစိတိ ကိံ၊ တုဏ္ဍ, သွသ, ပတိလိယတိ - တုဏ္ဍ, ၊ပေ၊ တို့၌ တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏။ (၃၅)။

(၃၇) ဗျဥ်္ဇနံနေတိ အဓိကာရော — ကစ္စည်းကျမ်းလာ သန္ဓိ တတိယပိုင်း တပိုင်း လုံးကား ဗျည်းနှောင်းရာ၌ရှေ့ဗျည်းကိုရှေ့ဗျည်း စီရင်သော ဗျဥ်္ဇန သန္ဓိ အခဏ်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် သရာ ပကတိ ဗျဥ်္ဇနေ သတ်မှ ဗျဥ်္ဇနေ သဒ္ဒါသည် တခဏ်းလုံးကုန်အောင် လိုက်ရမည်ဖြစ်၍ "အဓိကာရော" ဟု ဆိုသည်၊ သရာသဒ္ဒါလည်း တခဏ်းလုံးကုန်အောင် လိုက်ရမည်ပင် ဖြစ်၏၊ သို့သော် ဤအခဏ်းမှာ ဗျည်းနှင့်ဆိုင်သော အခဏ်း (ဗျည်း၏ အရာ)ဖြစ်၍ ဗျဥ်္ဇနေသဒ္ဒါကို အဓိကာရောဟု ဆင်ပြီးလျှင် သရာနှင့် ကွစိကို "ဝတ္တတေ" ဟု ဆိုသည်၊ ဤစကားအရ - သုတ်ပေါင်း အတော်များစွာလိုက်ရုံမျှကို "အဓိကာရော" ဟု မဆို၊ သူ၏ နယ်ပယ်ဖြစ်မှသာ " အဓိကာရော " ဟု ဆိုသည်၊ ရိုးရိုးလိုက်ရာ၌ကား သုတ်ပေါင်း များသည်ဖြစ်စေ နည်းသည်ဖြစ်စေ " ဝတ္တတေ " ဟုသာ ဆိုသည် - ဟု နွဲ့ခြံုးမှတ်ပါ။

သုတ္တ သုခုစ္စာဇဏာ၊ ပေ၊ ဒိလေသော — ကား ကွစိအရ ဒိလပြုရာဌာန တချို့တလေသာ ရှိုးကြောင်း ပြသောစကားတည်း၊ သုတ္တ ဟူသည် စုဏ္ဏိယပါဠိတည်း၊ ထို စုဏ္ဏိယပါဠိဝယ် ရွတ်လွယ်စေလို (ဒိလ ပြုလိုက်လျှင် ပို၍ ချောလာမည့်) အရာ၌ဌင်း, ဒိလ မပြုလျှင် ဆန်းပျက်မည်စိုး၍ ဆန်းကောင်းအောင် စောင့်ရှောက်ရမည့် ဂါထာအရာ၌ဌင်း ဤ ၂ဌာန၌ ဒိလ ပြုရသည်၊ [ဂါထာ၌ သုခုစ္စာဇဏာ အကျိုး, ဆန္ဒာနုရက္ခဏာအကျိုး ၂ မျိုးလုံး ရနိုင်၏၊ စုဏ္ဏိယ ပါဠိ၌ကား ရှေ အကျိုးတမျိုးသာ ရသည်။]

[ဆောင်] သုခုစ္စာဇဏာ, ဆန်းစောင့်ထ ဟု, ဒိလ ၂ ချက်, ကွစိတွက်, မှတ်ချက် (ရှ) ပြသည်။

(၃၈) ယိဒ္ဓံဝါ ဟုတံဝါ လောကေ ၊ပေ၊ ယထာဘာဝိ + ဂုဏောနေသော ဣတိ ဣဒ, ပုဗ္ဗဘိဳ ယေဝ - ဤ ဗျဥ္ဇနေ, သဏ္ဌာ, ကွစိသဒ္ဒါ ၃ မျိုးသည်ပင်၊ အဓိကာဂရေ-လိုက်လတ်သော်၊....

ရသံ ။ ။ ပရေ ဗျဥ္ဇနေ သဏ္ဌာခေါ် ကွစိ ရသံ ပဗ္ဗေါ်နို့၊ ဣတိ-ဤသုတ်ဖြင့်၊ ဆန္ဒဿနုရက္ခဏော - ဆန်းစောင့်လိုရာ ဌာနဒ္ဒိဂုဏ်း၊ အာဂမေ-အာဂုံနှောင်းရာဒ္ဒိဂုဏ်း၊ သံယောဂေ - သံယုဂ်နှောင်းရာဒ္ဒိဂုဏ်း၊ ရသတ္တံ-ရသအဖြစ်သည်၊ ပေါတိ။ (၃၆)။

ဗျဿ၊ပေ၊ဥဘရတာ—"ဗျဿ,သ္မဿ"ကား ဤသုတ်နှင့်ဆိုင်ရုံ တည်ထားသော ရှာ်တို့တည်း၊ ["တေ+အဿ, သော+အဿ" ဟု အရင်းအစ တည်ပုံကို မှတ်၊]| "မဓုံဝါ မည္တိ ဗာလော, ယာဝ ပါပံ နပစ္စတိတိ အာဒိသု သဒိသေ" ဟု ဝါသဒ္ဒါ၏ သဒိသ အနက် ဖွင့်ပြသော သီလက္ခန် ဋီကာနှင့် အညီ " မဓုံဝါ " ဟု ရှိရမည်၊ ထိုသို့ ရှိမှလည်း " ပါပံ-မကောင်းမှုကို၊ မဓုံဝါ-ပျားရည်ကိုကဲ့သို့၊ မည္တိ-မှတ်ထင်၏ " ဟု "ပါပံ" ဥပမေယျနှင့် "မဓုံ" ဥပမာနတို့ ဝိဘတ်ချင်း တူမျှ၍ ထုံးစံကျသည်၊ ["မဓုဝ=မဓူဝ " တို့ ရှိလျှင် ပါဠိပျက်။] ဤသုတ်၌ ပြလိုရင်း ပုံစံမှာ " မည္တိ+ဗာလော " သာတည်း၊ ယဂိဏ်းရှိမှ ဆန်းတဲ့မည် ဖြစ်သောကြောင့် " ည္တိ ဗာ " ဟု ဒီဃပြုရမည်၊ ဇာယတိ ပုဒ်မျှင်္ဘလည်း ဤနည်းပင်၊ မုနိ စသည်၌လည်း "မုနိ-ခန္တိ-မဂ်္ဂ-သ္မာတော-ယ္ဟတံ-ဥဇု-သုဟုဇု-အနု-ဒု" ဟု ပုဒ်ရင်းဖြစ်၍ ဤသုတ်ဖြင့် ဒီဃပြုဆောင်းသည်။

ဥရမံ=ဥဒမံစသော မူကွဲ။ ။"ဒုရမံ" ဟု သိဟိုဠ်မူ ရှိ၏၊ မြန်မာမူ၌ "ဒုဒမံ" ဟု ရှိသည်၊ သူရကွဲရုပ်ကား သိဟိုဠ်မူနှင့်မရှိ၊ ရှင်းပြဦး-သက္ကတ၌ "ဒုရ်" ဥပသာရသည် ပါဠို၌ ရပျောက်ရကား နောက်၌ ကပ်ဘယ်သရှိလျှင် "ဒုရတ္တံ" စသည်ဖြင့် (ရ) လာ၏၊ ကပ်ဘယ်မရှိဘဲ ဝဂ်အက္ခရာ (ဒွေဘာဝဌာန) ဖြစ်လျှင် "ဒုက္ကတံ" ဟု ဒွေဘော်လာရ၏၊ အဂဂ် ဒွေဘာဝဌာန မဟုတ်မူကား ဒီဃပြု၍ "ဒူ" ဟု ဖြစ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဒု+ဒမံ" ၌ ဒသည် ဒွေဘာဝ ဌာနဖြစ်သောကြောင့် ဒုဒ္ဒသံ စသည်ကဲ့သို့ "ဒုဒ္ဒမံ"ဟုသာ ဖြစ်သင့်၏, "ဒု+ရမံ"၌ ရကား ဒွေဘာဝဌာန မဟုတ်သောကြောင့် "ဒူ+ရမံ"သာ ပါဠိမှန်ဟုမှတ်၊ [ဝိဝေကေ ယတ္ထ ဒူရမံ....ဓမ္မပဒ။] သုဥပသဒ္ဒရကား ပါဠိသက္ကတ ၂ ဌာန၌ပင် " သု " ဟုသာ ရှိသောကြောင့် ဒီဃ ပြုနိုင်ရကား "သူရကွဲ"ဟု ပါဠိ မရှိသင့်တော့ချေ၊ ထို့နောဲ "ဒူဘရတာ"လည်း စဉ်းစားစရာပင်တည်း၊ ပါဠိများ၌ "ဒုတ္တရတာ"ဟု ဒွေဘော်နှင့်သာ ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ပုညံ စေ ဝေရေဟိ ဒူဟရံ" (သံယုဂ် ၈ရာဝဂ်) ပါဠိကို မှီ၍ "ဒူဟရတာ" ဟု ရှိမှ စည်းကမ်းကျသည်။

(၃၇) ဆန္ဒဿနုရက္ခဏော၊ပေ၊ရသတ္တံ— ဤကား " ကွစိ " အရ ရသပြုရာဌာနတစ်ခု တည်းသာ ရှိရကြောင်း ထုတ်ပြခြင်းတည်း၊ ဤရူပသိဒ္ဓိအလို "ဆန်းစောင့်ရာဒ္ဒိဂုဏ်း, အာဂုံနှောင်းရာဒ္ဒိဂုဏ်း, သံယုဂ် နှောင်းရာဒ္ဒိဂုဏ်း" ဤ ၃ ဌာနတို့၌သာ ဤသုတ်ဖြင့် ရသ

တာဝ-ရှေးဦးဖွာ၊ ဆန္ဒာနုရက္ခဏော-၌၊ (ရသတ္တံ ဟောတိ)၊ ယိဒ်ံဝ ဟုတံဝ လောကော၊ပေ၊ ယဿဘာဝိ ဂုဏော နသော-ပြီး၏ .... အာဂမေ-အာဂုံနှောင်းရာ၌၊ ရသတ္တံ - ရသ အဖြစ် ကား၊ ယဿ သိဒ်, သမ္မဒက္ခာတော - ဟူသည်တည်း၊.... သံယောဇေ-သံယုဂ်နှောင်းရာ၌၊ ရသတ္တံ-ကား၊ ပရ+ကမော, အာ+သာဒေါ-ဟုတည်၊ ပရက္ကမော, အာသာဒေါ-ဟု ပြီး၏၊ ဒေံ - တူ၊ တဏ္ဍက္ခယော၊ ပေ၊ ထုလ္လစ္ဆယော - ဟု ဖြစ်၏၊...၊ ကွစိတိ ကိ ံ၊ မာယိဒံ၊ ပေ၊ သ္နုယျာဘိ - တို့၌ တားမြစ်ရခြင်း အာကျိုးရှိ၏။

ပြုရမည်၊ သမာသ် တဒ္ဓိတ်တို့၏ အလယ်၌ကား ကွစာဒိမဇ္ဈေ့တွရာနံ စသော သုတ်ဖြင့် ရသ ပြုလိမ့်မည်။

[ဆောင်] ဆန်းစောင့်ဌာန, အာဂမနှင့်, သံယောဂ နှောင်း, ဒုချက်ပေါင်း၍, ပြုကောင်း ဤဝယ် , ရသံ နယ်သာ၊ အလယ် တဒ္ဓေတ်, သမာသ်ပုဒ်ကား, မဇ္ဈေတွရာရှိ,ကွစာဒိဖြင့်, သိလေ ရသ အပ္ပြတည်း။

ဆန္ဒာနုရက္ခဏနှင့် အာဂမ ။ ။ "ယိဒ်ံဝါ ဟုတံဝါ လောကော၊ပေ၊ ယထာဘာဝိ ဂုဏောနသော" တို့သည် ဂါထာတွင်း၌ ရှိသော ပြဿုဂ်များတည်း၊ ဆိုင်ရာဂါထာ၏ ဆန်းတဲ့အောင် "ဝါ-လာ-ဒိ-ဝိ" ဟူသော ဒီဃများကို ရသပြုရသည်၊ [ဤဆန္ဒာနုရက္ခဏ၌ ရှာ်ရှေ့ချော်သော သုခုစ္စာရဏကိုလည်း သွင်းယူထိုက်၏၊ မှန်၏ - ဘောဝါဒိ, ယထာဘာဝိ တို့၌ ဒီဃနှင့် ရှိသော်လည်း ဆန်းမပျက် , ရှာ်၍ ချော်အောင်သာ ရသ ပြုခြင်းဖြစ်သည်ဟု ထင်သည်၊] ယထယိဒံ-သမ္မဒက္ခာတော၌ ယ-ဒတို့သည် ယ ဝ မ ဒ နှ့ သုတ်ဖြင့် လာထားသော အက္ခရာများတည်း၊ ထို (လာသော) အာဂုံ အက္ခရာကြောင့် ယထာ သမ္မာတို့၌ ရသပြုသည်။

သံယောဂ ရသ ။ ။ သိဟိုင်္ဂမူ၌ "ပရ+ကမော, ပရက္ကမော၊ အာ+သာဒေါ, အဿာဒေါ" ဟု ပုဒ်ဖြတ် ပုဒ်စပ် ၂ မျိုးပြ၍ ထို့နောက်မှ "ဒေံ တဏ္ဍက္ခယော ၊ပေ ၊ ထုလ္လစ္ဆယော" ဟု ရှိ၏၊ ထိုသို့ ရှိမှလည်း ဒေံဖြင့် "ရှေ ၂ ရပ်၌ ပုဒ်ဖြတ်သလို ဤ၌ ပုဒ်ဖြတ်ပါလေ" ဟု ညွှန်ပြရာ ရောက်သောကြောင့် စည်းကမ်းကျသည်၊ "ပရ+ကမော" ပုဒ်ဖြတ်ခြင်းမှာလည်း အလွယ်ပြုခြင်းသာ၊ "ပရံ ပရံ ဌာနံ အက္ကမနဝသေန ပရက္ကမော" ဟူသော အဋ္ဌသာလိနီနှင့်ဂုင်း " ပရက္ကမော အဿာဒေါတိ ဂဝဂ္ဂါဒိဓတာ ယာဝ သကာရာ သံယောဂပရာနံ အာဥပသဂ္ဂါနမုဒါဟရဏံ=အာဥပသာရ၏ ဥဒါဟရဏ်" ဟူသော ဋီကာနှင့်ဂုင်း ညီအောင် "ပရံ + အာ + ကမော" ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်၊ ကွစိ လောပံဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ် ချေ , ရှ်ခွင်း , ချေ, ကပ်, (ပရ+ကမော)၊ ကဒွေဘော်လာ, က္က သံယုဂ်ကြောင့် ရာ၌ အာကို ရသပြု၊ အာ+သာဒေါ၌လည်း(သ)ဒွေဘော်လာပြီးမှ ရသပြု၊ ထို့နောက် "တဏှာ+ခယော" ဟု ဖြတ်, ကဒွေဘော်လာ, ရသပြု၊ "လာဘိ+အမှိ, ဝသိ+အမှိ" ဟု ဖြတ်, နောက် (အ) ချေ, မှိ (မ နှင့် ဟ)သံယုဂ်ခကြောင့် ဤကို

(၃၉) ဇသော + ခေါ၊ ပေ၊ နှနိဝတ္တာတိ ဣတိ အတြ, တသ္မိံ ယေဝ-ထိ ဗျဥ္ဇနေ, သရာ, ကွစိသဒ္ဒါသ္ဉည်ပင်၊ အဓိကာရေ-သော်၊....

လောပဠု တတြာကာရော။ ။ပရေ ဗျဥ္ဇနေ သရာခေါ ကွစိလောပံ ပပ္ပေါန္တိ၊ တတြ လုတ္တေ ဌာနေ - ထိ ကြေရာဌာနဒ္ဒါ၊ အကာရာဂမောစ ဟောတိ၊.... ဇတေ တာသဒ္ဒန္တေနာကာရသေဝ - ဇတေ သဒ္ဒါ တာသဒ္ဒါဘို့၏ အဆုံးသြ၏ သာလျှင်၊ အယံလောပေါ - ဤ ကြေခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဇသ ခေါ ဗျန္တိံ ကာဟိတိ, သ ဂန္ဆံ နနိဝတ္တာကိ-ဇသ ခေါ၊ ပေ၊ နနိဂတ္တာတ ပြီး၏၊ ဇဝံ- တူ၊ ဇသ+ဓမ္မော, ဇသ+ပတ္တော်သိ, သ+မုနိ, သ+သိလဝါ-ဇသ, ဂမ္မော၊ ပေ၊ သ သိသဝါ ပြီး၏၊ (၃၇)။ ကွစိတိ ကိံ၊ ဇသော+ဂမ္မော, သော+မုနိ, သော့+သိလဝါ - တို့၌ တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ စသဒ္ဒေန-ဖြင့်၊ သရေဝိ-သရကြောင့်လည်း၊ ဇတာသဒ္ဒန္တာ သ-ဇတာသဒ္ဒါ၏ အဆုံးသရ၏၊ ကွစိ (လောပေါ ဟောတိ) ယထာ - ပုံစံကား၊ ဇသ+အတ္ထော, ဇသ+အာဘောဂေါ, ဇသ+ဏ္ဍဒါနိ-ဟူသည်တည်း။

ရသပြု၊ “ထုလ + အစ္စယော = ထူထဲ ကြမ်းတန်းသော အပြစ် ” လင္ဂငး, ချ, ကပ် (ထူလစ္စယော) လ ဒွေဘော်လာ, လ္ဂ သံယုဂ်ကြောင့် ဥုကို ဥ ရသပြု။ [“မာ+ဃိဒံ, မနသာ+ဒညာ”တို့၌ “မာ+ဏ္ဍံ, မနသာ+အညာ ” တည်း၊ +-ဒ် လာသော အားဂုံ နှောင်းပါလျက်ဂငး , ယထာ+ဏ္ဍမံ , အာ+ချာတိကံ , ဒီယျတိ , သူယတိ တို့၌ သံယုဂ် နှောင်းလျက်ဂငး, ကွစိ သဒ္ဒါက တားမြစ်သောကြောင့် ရသ မပြုရ။]

(၃၉) တေတ၊ေပ၊ ယံ လောပေါ—ဤ သဘ်မှတ်ခြင်းကား“တဒနု ပရောခေန” ဟူသော ပရိဘာသာသုတ်အရ ဘုရားပါဠိတော်နှင့် လျော်အောင် သတ်မှတ်ခြင်းတည်း၊ ဇသော သော တို့သည် ဇတေ တသဒ္ဒါတို့မှ ဖြစ်လာသောကြောင့် “တေ-တသဒ္ဒန္တ” ဟု ဆိုသည်ကိုလည်း သတ်ပြု၊ ထိုသို့ “ တေ - တ တို့မှ ဖြစ်လာသော ဇသော-သေ့တို့၏ အဆုံးသရ”ဟု ဆိုသဖြင့်“ပုရိသော-သော(မိဒိဥစ္စာ)”စသည်၌ သော တို့၏ သြကိုကား ဤသုတ်ဖြင့် မချေရ ဟု သိစေသည်။ [ရုပ်တွက်ပုံနှင့် တကွ ပုံစံအားလုံး လွယ်ပြီ။]

စသဒ္ဒေန၊ ပေ၊ ကွစိ— [ဤ၌“ကွစိ”နောင်“လောပံ”ဟု မြန်မာမူရှိ၏၊ သိဟိုဠ်မူ၌ မပါ၊ “တေသဒ္ဒန္တသ-၏၊ လောပံ-သို့၊ ပပ္ပေါတိ-၏”ဟု ဆိုလျှင် ပပ္ပေါတိ၏ ကတ္တားမရှိ၍ မကောင်း၊ “ လောပံ ” က ဒုတိယန္တဖြစ်၍“ကြေခြင်းသည်”ဟုလည်း မပေးနိုင်၊ ထို့ကြောင့် “ လောပေါ ” ရှိလျှင် တော်သေး၏၊] စဖြင့် ချပြီးနောက် (အ) လာတို့မှာ သုတ်ရေးဖြင့်ပင် ပြီးနိုင်သည်၊“ဇသော+အတ္ထော, ဇသော+အာဒဘေဂေါ, ဇသော+ဏ္ဍဒါနိ”တည်, ဤသုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် သြ ချ. သုတ်ရင်းဖြင့် ထို ကြောင့်၌“အ”လာဟု ဆို၊ ဤသုတ်နှင့်စပ်၍ အခြားမှတ်သားဘွယ်များကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာမှာ ရှု။

(၄၀) ဝိပရိဏာမေန-ဝိဘတ် ပြောင်းလဲသောအားဖြင့်၊ သရမ္ဘာတိ ဗျဥ္ဇနသာတိစ ဝတ္တတေ၊ [သရာ - ဗျဥ္ဇနေ သဒ္ဒါတို့သည် ပရပုဒ်က အပါဒါန် ဝဲသောကြောင့် "သရမ္ဘာ" ဟုဂုင်း, ပရသဒ္ဒနှင့် အရတူသောကြောင့် "ဗျဥ္ဇနသ" ဟုဂုင်း, ဝိဘတ်ပြောင်း၍ လိုက်ကြသည်။]

ပရ ဒွေဘာဝေါ ဌာနေ။ ။ဌာနေ သရမ္ဘာ ပရသ ဗျဥ္ဇနသ ဒွေဘာဝေါ ဟောတိ၊ ဒ္ဝိန္နံ- ၂ ခုလုံးတို့၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတလုံးလားခြင်းသည်၊ ဒ္ဝိဘာဝေါ- ဒ္ဝိဘာဝမည်၏၊ သောဧဝ-ဆို ဒ္ဝိဘာဝမည်သော တလုံးလာခြင်းသည်ပင်၊ ဒွေဘာဝေါ-ဒွေဘာဝမည်၏။ (၃၈)။

စ-ဆက်ဉူးအံ့၊ ဇ္ဇေ - ဤသုတ်၌၊ ဌာနံနာမ - ဒွေဘော်သာရာ ဌာနမည်သည်၊ ရသာကာရတော- ရသ ၃ လုံး အာဒီဃမှ၊ ပရံ- နောက်ဖြစ်သော၊ (ဤပရံကို အာဒီဗျဥ္ဇနံ၌ စပ်)၊ ပ ပဘိ ပဒိ ကမု ကုသ ကုဓ ကိ ဂဟ ဇုတ ဥာ သိ သု သန္တာ။ သရ သသာဒိနံ — ပ, ပဘိဉပသာရ, ပဒိအာဒေသ, ကမုဓာတ်, ကုသ, ကုဓ, ကိ, ဂဟ, ဇုတ, ဥာ, သိ, သု, သန္တာ။, သရ, သသဓာတ် အစရှိသည်ဘို့၏၊ အာဒိဗျဥ္ဇနံ-အစဗျည်းဂင်း၊ တိက တယ တိံသ ဗတာဒိနံ-တိက, တယ, တိံသ, ဗတ အစရှိသည်ဘို့၏၊ အာဒိစ-အစဗျည်းဂင်း၊ ဝတ္တ ဝဋ္ဋ ဒိသာဒိနံ-ဝတ္တ, ဝဋ္ဋ, ဒိသအစရှိသောဓာတ်တို့၏၊ အန္တဉ္စ- အဆုံးဗျည်းဂင်း၊ ဥ ဒု နိ ဥပသဂ္ဂ တ စတ္ထ ဆ သန္တာ သဒ္ဒါဒေသ သာဒိတော - ဥ ဒု နိ ဥပသာရပုဒ်, တ, စတ္ထ, ဆ, သန္တာ သဒ္ဒါ၏ အာဒေသဖြစ်သော သ အစရှိသည်တို့မှ၊ ပရဉ္စ- နောဲဗျည်းဂင်း၊

(၄၀) ပရ ဒွေဘာဝေါ — ပရနှင့် ဒွေဘာဝေါသည် သမာသ်ပုဒ် မဟုတ်ကြ၊ ပရ၌ ဆဋ္ဌီသဝိဘတ်ကို "ပရ" ဟူသော ဤနိပါတနဖြင့် ချေထားသည်ဟု ပြလိုရှိ "ပရဿ" ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဒ္ဝိန္နံ+ဘာဝေါ,ဒ္ဝိဘာဝေါ" ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ် တွဲခိုက်၌ ဒ္ဝိ ကို ဒွေမပြုနိုင်သေး၊ ထို့ကြောင့် "ဒ္ဝိဘာဝေါဒေ ဒွေဘာဝေါ" ဟု သွတ္ထတဒ္ဓိဘ ဝိဂြိဟ်ပြု၍ ဏ ပစ္စည်းသက်ပြီးမှ ဒ္ဝိ၌ ဇကို ဝုဒ္ဓိ ပြုနိုင်သည်၊ "ဒ္ဝိန္နံ+ဘာဝေါ"အရ "၂ လုံးတို့၏+ဖြစ်ကြောင်း" ဟူရာ၌ မူလ ရှိပြီး တလုံးအပြင် နောက်ထပ် တလုံး လာခြင်းပင်ဘည်း၊ ထို့ကြောင့် ဤဒွေဘာဝသည် ဝိဓိ ၅စ်မျိုးတွင် အာဂမဝိဓိ ဟုမှတ်၊ အကျယ်ကို ကစ္စည်း ဋီကာမှာ ရှု။

ဌာနံနာမ၊ ဧပ၊ ဇ္ဈေဝမာဒိ — "ပရဒွေဘာဝေါဌာနေ" ဟု သုတ်၌ ပါသော ဌာနေအရ ဒွေဘော်ပြုရာ ဌာနကို "တဒနုပရောဓေန" နှင့် အညီ သတ်မှတ်ပြလိုသောကြောင့် "ဇ္ဈေစ ဌာနံနာမ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤ၌ ဌာနံနာမ ကို "ဝဂ္ဂစတုတ္ထဒုတိယာဇ္ဈေဝမာဒိ" ဝယ် ဇ္ဈေဝမာဒိ၌ (တုလျာ+လိင်္ဂတ်အဖြစ်ဖြင့်) စပ်၊ "သသာဒိနမာဒိ

အပဒန္တော•နာကာရဒီဃတော - ပုဒ်အဆုံးလည်း မဟုတ် အာဒီဃလည်း မဟုတ်သော အခြေးဒီဃမှ (နောက်၌)၊ ယကာရာဒိစ - ယအက္ခရာ အစရှိသည်၎င်း၊ [" သန္တသဒ္ဒါသေသ-သာဒိတော " ဟု သိဟိုဠ်မှအတိုင်း "သန္တသဒ္ဒသ အာဒေသဘူဘာ သသဒ္ဒတောစ" ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။]

ယဝတံ-ယအက္ခရာရှိကုန်သော၊ တ လ နာဒီနံ-တ လ န အစရှိသည့်တို့၏၊ အာဒေသေစ-၎င်း၊ သယာဒီနံ-သယေစသုတ် အစရှိသည်တို့၏ (အာဒေသေစ - ၎င်း၊) သဟစာတွန္တိ ယာဒေသေစ - (တသစဂဝ ယကာရ ဝကာရတို့ သစ်းတွန္တိသ သုတ်၌ လာသော) ဓာတွန်နှင့် တကွသော ယ၏ အာဒေသ၎င်း၊ တပါဒိတော-တပ အစရှိသည်မှနောင်၌၊ သိ သကာရောစ - သိပစ္စည်း၏ သအက္ခရာ၎င်း၊ [" သဟစာတွန္တိသာ ဒေသော " ဟု တဆို့ရှိသည်မှာ ဋီကာနှင့် မညီ။]

ဆန္ဒာနုရက္ခဏော-ဆန်းစောင့်ရာ၌၊(ဗျဥ္ဇနံစ-ဗျည်း၎င်း၊)ဃ ရ ဓော ဝံသ ဘမာဒီနံ - ဃရ, ဓော, ဝံသ, ဘမအစရှိသော ဓာတ်တို့၏၊ အာဒိ - အစ ဗျည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ရဿာကာရတော-ရဿ ဒုလုံး,အာဒိဃမှ(နောင်၌)၊ ဝဂ္ဂ စတုတ္ထ ဒုတိယာ စ-ဝဂ်တို့၏ စတုတ္ထ ဒုတိယ အက္ခရာတို့၎င်း၊ အွစ္ဆော မာဒိ-ဤသို့ အစရှိသည်တည်း။ [" ဝဂ္ဂါနံ စတုတ္ထ " ဟု မြန်မာမှ ရှိ၏။]

ဗျဥ္ဇနံ"၌ အာဒိဗျဥ္ဇနံပုဒ်, အာဒိစ-အန္တဉ္စ-ပဒ္ဆေ-ယကာရာဒိစ၊ (ဂါထာ၌) အာဒေသော-သိသကာရော-(ထို့နောက်) ဆန္ဒာနုရက္ခဏော " ဗျဥ္ဇနံစ " ဟု ထည့်အပ်သော ဗျဥ္ဇနံပုဒ်, ဝဂ္ဂ ဒုတိယ စတုတ္ထာပုဒ်တို့ကား ဣစ္ဆော၌ ဣတိသဒ္ဒါညွှန်ပြအပ်သော နိဒဿနပုဒ်တို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုပုဒ်များသည် "ဌာနံ+ဣစ္ဆော၊မာဒိ" တို့နှင့် ဝိဘတ်ချင်း တူအောင် ပဋ်မာဝိဘတ္တန္တပုဒ်များချည်း ဖြစ်စေရမည်၊ [ဤစာသွားမျိုးကို သရေ ကွစိ သုတ်၌လည်း တွေ့ခဲ့ပြီ၊] သို့ဖြစ်၍ "သသာဒိန မာဒိဗျဥ္ဇနာနံ" ဟု ယခုတွေ့ရသော်ပါ၌ သဒ္ဒါအနက် ၂ ဘက်လုံးပျက်သည်ကို စာသွားနား လည်သူတိုင်း သိနိုင်ပြီ၊ ထို့ကြောင့် " ဩဘာဝံအာပဇ္ဇတိတိ သမ္ဗန္ဓော " ဟုဂုင်း ဋီကာဖွင့်သော်လည်း ဆိုအတိုင်း စာသွားထုံးစံမကျ၍ (ဒုတိယအကြိမ်ရိုက်၌) စာသွားထုံးစံကျအောင် အနက်ပြင်ထားသည်။

"ဆန္ဒာနုရက္ခဏောစ"၌ စပ်ပုဒ်မပါသောကြောင့် "ဗျဥ္ဇနံ" ဟု ထည့်လိုက်သည်၊ ထို့ပြင် "ဃရ ဓော ဝံသ ဘမာဒိနမာဒိစ ၊ ပေ ၊ ဝဂ္ဂါနံ စတုတ္ထဒုတိယာ" ကိုလည်း ဋီကာတခုထည်း ဟု မှတ်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း - " မာဒိစ " ဟု ရှေ့မှာသာ စ သဒ္ဒါပ၍ ဒုတိယာ၌ မပါသောကြောင့် အနက်ပေးရာ၌ " အာဒိ-အစ ဖြစ်ကုန်သော၊ စတုတ္ထ ဒုတိယာစ-တို့၎င်း" ဟု တပေါင်းထည်း အနက်ပေးမှသာ စာသွားထုံးစံ ကျသဖြင့် "ဃရ ဓော ၊ပေ၊ ဒုတိယာ" တို့ အဓိပ္ပါယ် တရင်ထည်း ဟု သိသာသောကြောင့်တည်း၊ ဤ ဋီကာတို့၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ

တဋ္ဌ - ထိုဌာနတွင်၊ တာဝ - ကြာညှင်းစွာ၊ ပ ပတိ ပဒိသု - ပ ပတိ ပဒိတ္ဌိ၌၊ (ယထာ-ပုံစံကား)၊ ဣဓ+ပမာဒေါ်-တည်၊ ဣဓပွမာဒေါ်-ပြီး၏၊ ဇဝံ-တူ၊ အာပွမာဒေါ, ဝိပွယုတ္တော သုပွသဒ္ဒေါ-ဟု ဖြစ်၏၊ [ဤမှ နေ၍ "သုပွဒိုပန္နော"ကား "သုပွဒိုပတ္တိ" ၌မှာ ရှိသင့်၏၊] သမ္မာ+ပဓာနံ-ဟု စာည်၊ ရသင်္ကြံ-မင်္ဂ၌ ရသ အဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ သမ္မပွဓာနံ-ပြီး၏၊ အပွတိဝတ္တိယော၊ ပေ၊ ဝိပွဒိုသာရော, သုပွဒိုပန္နော, သုပွဒိုပတ္တိ-ပြီး၏။

ကမာဒိဓာတ္ဟသု - ကမု အစရှိသော ဓာတ်တို့၌၊ (ယထာ - ကား)၊ ပက္ကမော ၊ ပေ၊ ဥဒဇ္ဇိဟိ ဣစ္ဆာဒိ - ပက္ကမော ၊ ပေ၊ ဥဒဇ္ဇိဟိ , အစရှိ ပုံစံများ၌ သာ၍ ထင်ရှားပါလိမ့်မည်၊ [ဤဌာနကို သတ်မှတ်ရာ၌ " ရသာကာရတော ပေါ်" ဟု ဆိုသောကြောင့် " အ ဣ ဥ ရသ သုံးလုံးနှင့် အာဒိဃ နောက် ရှိသော ပ ပတိ စသည်ကိုသာ ဒွေဘော်ပြုသည် , ဤ ဥ၊ စသော ဒီဃသရတို့ နောက်၌ကား ပ ပတိ စသည်ပင် ရှိသော်လည်း ဒွေဘော် မပြု " ဟုဎင်း, " အပဒန္တာနာကာရ ဒီဃတော " အရှင်မူ အာဒိဃ မဟုတ်သော [ဤ-ဥ၊-ဧ-ဩ ဒီဃနောင် ဒွေဘော်ပြုရသေးကြောင်း ကိုဎင်း, သိပါ။]

ပ ပတိ ပဒိသု ၊ ဧပ ၊ သုပွဒို ပတ္တိ — ဣဓ+ပမာဒေါ် ၊ ပေ၊ သမ္မပွဓာနံ တို့သည် (အစဉ်အတိုင်း) ရသ သုံးလုံးနှင့် အာဒိဃ တို့နောင် ပ၏ ဒွေဘော်လာရာ ပုံစံများ စာည်း၊ ထို့ကြောင့် "သမ္မာပဓာနံ"၏ ရှေ့၌ သုပွဒို်ပန္နော မရှိသင့်၊ "အပွတိဝတ္တိယော, အဓိပတိပွစ္ဆယော, သုပွတ်ဒို်တော"တို့ကား ရသ ဒု လုံးနောင် (အစဉ်အတိုင်း) ပတ်၏ အစ ဖြစ်သော ပ ဗျည်း၏ ဒွေဘော်လာရာ ပုံစံ များတည်း၊ [အဓိပတိ၌ ပတိကား ဥပသာရ မဟုတ်၊ "အရှင်-သခင်"အနက်ဟောနာမ်ပုဒ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "အဓိပွတ်" ဟု မရှိရ၊ ပစ္ဆယော (ပတ်+အယော) ၌ ပတ်သာ ဥပသာရပတိဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "အဓိပတိပွစ္ဆယော"ဟု ရှိရသည်၊ "ဟေတုပွစ္ဆယော" စသည်ဖြင့် ရှိနိုင်ကြောင်းကိုလည်း သင်ဓလ၊] အပွဒို်ပုဂ္ဂလော စသည်တို့ကား ရသ ဒု လုံးနောင် ဒို်အာဒေသ၏ အစဗျည်း ဖြစ်သော ပ၏ ဒွေဘော်လာရာ ပုံစံတည်း၊ ထို့ကြောင့် သုပွဒို်ပန္နောကို သုပွဒို်ပတ္တိ၏ ရှေ့မာဖြစ်စေ နောက်မှာ ဖြစ်စေ ရှိစေသင့်သည်၊ [ရပ်တည်ရာ၌ ပွ ၂ လုံးဝယ် တလုံး ဖြုတ်၍ တည့်ရုံသာ၊ " သုပွဒို်ပန္နော " ကဲ့သို့ "ဥပွဇုပွဒို်ပန္နော, ဥာယပွဒို်ပန္နော, သာမိစိပွဒို်ပန္နော" ဟု ရှိပုံကိုလည်း သတိပြု။]

ကမာဒိ ဓာတ္ဟသု ၊ ပေ ၊ ဥဒဇ္ဇိဟိ ဣစ္ဆာဒိ—ကမု ၊ပေ၊ သသာဒိနံ အာဒိဗျည်နံတို့၏ ပုံစံများ ဖြစ်သည်၊ "အာဒိဗျည်နံ" ဟု ဆိုသောကြောင့် ကမု စသော ဓာတ်များနှင့် ဆင်ခြေ ပြီးသော ပတိ ပဒိတို့၏ အစဖြစ်သော ပ ဗျည်း က ဗျည်း၌သာ ဒွေဘော်လာ၊ ထိုတွင် "ပက္ကမော, ပဒို်က္ကမော, ဟေတုက္ကမော, အက္ကမတိ (အာ+ကမတိ)" တို့သည် ရသ ဒု လုံးနှင့် အာနောင် ကမုဓာတ်၏အစ က ဗျည်း၏ ပုံစံများတည်း၊ ပက္ကမတိ, ပဒို်က္ကမတိ (ဥနောင်မူပါ) ယထာ+ကံ တို့လည်း ကမုဓာတ်၏ ပုံစံများပင်၊ ပက္ကောသတိ ၊ ပေ

သည်တည်း၊....သရမှာတိ ကိ ံ၊ သမ္ပယုတ္တော ၊ ပေ ၊ သင်္ဂဟော - သမ္ပယုတ္တော၊ပေ၊သင်္ဂဟောတ္ထိဒ္ဒ် ကားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ ဌာနေတိ ကိ ံ၊ မာစ+ပမာဒေါ၊ ပေ၊ ပစ္စ+မောဒတိ - တ္ထိဒ္ဒ် တားမြစ်ခြင်း အကျိုးရှိ၏။

အက္ကောသတိ (အာ+ကောသတိ) တ္ထိသည် ကုသဓာတ်၏ ပုံစံများ၊ ရဿ ၃ လုံးနှင့် အားနောင် ဖြစ်ပုံကိုကား ရှေးနည်းအတိုင်း သိလေ။

အက္ကုဒ္ဓေါ, အတိက္ကောဓော — ကုဓ ဓာတ်၏ ပုံစံ၊ [အ-ဋ္ဌ နောင်သာ ပြသည်၊ ဥ-အာနောင်ပုံစံကို ပါဠို အဋ္ဌကထာမှာ ရှာ၊]ဓနဂ္ဂိဓတာ စသည်ကား-ကိ ဓာတ်၏ ပုံစံ၊ ပဂ္ဂဟော, ဝိဂ္ဂဟော, နိဂ္ဂဟော, အနုဂ္ဂဟော (အ-ဋ္ဌ-ဋ္ဌ-ဥနောင်) ဂဟဓာတ်၏ ပုံစံ၊ "စန္ဒဂ္ဂါဟော, ဒိဋ္ဌဂ္ဂါဟော"တို့ကား ဂဟဓာတ် ကိုင် အားဝုဒ္ဓိပြုလျက် ပြုပြန်သော ပုံစံ၊ ပဇ္ဇောတော စသည်ကား- ဇုတ ဓာတ်၏ ပုံစံ၊ ကတညူ စသည်ကား-ညာဓာတ်၏ ပုံစံ၊ သမညာဒ္ဒ် " သံ+အာ+ညာ" ဟု တည်၊ အာကို ရဿပြု၊ အဝဿယော စသည်ကား- သိ ဓာတ်၏ ပုံစံ၊ [သိမှ သယ ဖြစ်ပုံကို ကိတ်၌ သိရလတံ့၊] အပ္ပသုတော စသည်ကား- " သု = သဝနေ " ဟု လားသော ဓာတ်၏ ပုံစံ၊ အသဝေါ အသဝါတို့လည်း အာပမ္ဘသုဓာတ်တို့သာ၊ "စကားကို ရိုသေစွာ နားထောင်သူ"ဟု ပေး၊ "အာ+သဝေါ"တည်း၊ ထို့ကြောင့် "သိ-သု-သု-သမ္ဘာ" ဟု သူဓာတ် ရှိသည်မှာ ပါဠိပျက်။

ပဿမ္ဘာဒ္ဓေါ စသည်—သမ္ဘာ်ဓာတ်, အဒ္ဓသဿော စသည် သဓ်ဓာတ်, ပဿသဒ္ဓေါ စသည် သသဓာတ်တည်း၊ အဝိဿဇ္ဇေါ စသည်ကား သသာဒိနံ၌ အာဒိအရဖြင့် သဇ ဓာတ် , ကန္တိ၌ ကနု ဓာတ်, စဇ ဓာတ်, ဥပဒ္ဒဝေါ၌ ဒုဓာတ်, မိတ္တာဒ္ဒါနောဒ္ဒ် ဒူဓာတ် ကြိဟန် တူသည်၊ [ဓာတ္ဝတ္ထေ သင်္ဂဟဒ္ဒ် ဒုဓာတ်ဖြင့်"မိတ္တာဒ္ဒါ" ဟု ရှိ၏၊] ဥပကိလိဋ္ဌောဒ္ဒ် ကိလိသ ဓာတ်, ဥဒပ္ပတိဒ္ဒ် ဥပပဒ ဝဟ ဓာတ်, [အဇ္ဇတ္တနိ ဣ ဝိဘတ်ကြောင့် ဓာတ်၏ ရှေ့၌ (အ)လာ(ဥ အဝတိ)ဒလာ(ဥဒဂေတိ)ဝဒ္ဓေဘော်လာ, ဗ္ဘ ပြု၊ "မနာပံ ဘာသမာနသ, ဂရုံ ဘာရံ ဥဒဗ္ဘတိ " ဟု ရှိသည်၊ ယခုစာများ၌"အဒဗ္ဘတိ"ဟု ဧတ္တရဏ်၊ အာ+ဂဟ+ဣ ဝိဘတ် , အလာ , ဒလည်း လာ၊ အာကို ရဿပြု၊ သိဟိုဠ်မူ၌ကား "အဗျုတိ " ဟု ရှိ၏၊] ဤဥဒ္ဓတိ၏ ရှေ့၌ " အာယဗ္ဘယော " ဟု ရှိ၏၊ "အာယ+ဝယော"ဟု တည်၍ ဝ ဒ္ဓေဘော်လာ ဝ ၂ လုံးကို ဗ ၂ လုံးပြု၍ ပြီးသော်လည်း ဝယ ပုဒ်က ဓာတ်ရင်းမဟုတ်, (ဝိ + အယ) မှ ဝယ ဖြစ်လာသော ပုဒ်ဖြစ်၍ ဓေတ်တို့ကို ပြရာဝယ် သသာဒိနံ၌ အာဒိဖြင့် ယူဘို့ မကောင်းလှ၊ နောက် လာလတံ့ ဝတာဒိနံ ကျမှ ယူဘို့သင့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ပ-ပတိ- ပဋိ-ကမု စသည်တို့၌ သက္ကတဝယ် ပြ-ပြတိ-ပြဋိ-ကြမု" စသည်ဖြင့် ရှိ၏၊ အသုံးများသော ဥာဓာတ်သည်ပင် သက္ကတ၌ ဇနှင့် ဥ တွဲလျက်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဠို၌ ရ-ဇ စသည် ပျော်နေရကား ရှေ့၌ ရဿ ၃ လုံးနှင့် အာ သရ ရှိလျှင် ထို ပျောက်နေသော ဗျည်းအစား ဒ္ဒေဘော်လာရသည်၊ သို့ဖြစ်၍ ဤဒ္ဒေဘော် ရောသင့် မရောက်သင့်ကို ဝိုင်ဝိုင် နိုင်နိုင် သိဘို့မှာ သက္ကတကို အတော် လေ့လာမှ ဖြစ်နိုင်မည်၊ ကျယ်ဝန်းလှ၍ ဤ၌ အရင်းအမြစ်ကို မစိစစ်တော့ပြီ။

တိကာဒိသု-တိက အစရှိသည်တို့၌၊ (ယထာ-ကား)၊ ကုသလတ္တိကံ၊ ပေ၊ ပုနပ္ပုနံ ဣစ္စာဒိ - အစရှိသည်တည်း၊ ဝတု ဝဠု ဒိသာဒိနံ - ဝတု, ဝဠု, ဒိသ အစရှိသော ဂတ်တို့၏၊ အန္တေ - အဆုံး၌၊ ယထာ - ဥဒါဟရဏ်ကား၊ ဝတ္တုတိ၊ ပေ၊ ဖသော ဣစ္စာဒိ-တည်း။

ဥ ဒုနိ ဥပသဂ္ဂါဒိ ပရေသု - ဥ ဒုနိ ဥပသာရပုဒ် အစရှိသည် တို့၏ နောက်တို့၌၊ (ယထာ-ကား)၊ ဥ+ကံသော - ဟုတည်း၊ ဥက္ကံသော - ဟု ပြု၏၊ ဒု+ကရံ- တည်း၊ ဒုက္ကရံ- ပြု၏၊ နိ+ကဒ်ါ-တည်း၊ နိက္ကဒ်ါ-ပြု၏၊ ဇေဝံ-တု၊ ဥဂ္ဂတံ၊ ပေ၊ နိသာရော - ဟု ဖြစ်၏၊ တထာ - ထိုမှ တပါး၊

သရမှာတိ ကိံ—သုတ်အဖွင့်၌ "သရမှာ ပရသ" ဟု သရမှာကို ဆိုခဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် "သံ+ပယုတ္တော" စသည်၌ ပ-ပတိ-ပဋိ-က-မု-ဂဟ ဖြစ်ပါလျက် နိဂ္ဂဟိတ်တည်းဟူသော ဗျည်းနောက် ဖြစ်သောကြောင့် ဒွေဘော်မလာရ၊ ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို (မ) ပြု၍ သမ္မယုတ္တော စသည် ပြီး၏၊ ["အသမ္မယုတ္တော" ဟု (အ) ပါသည်ကား အဝိသာ။]

ဒွာနေတိ ကိံ—(ပ) စသည်ပင် ဖြစ်သော်လည်း သင့်လျော်ရာ ဌာနမဟုတ်လျှင် မလာရ၍ "မာစပွမာဒေါ, ပဋိဂ္ဂယ္ဟတိ (ဋီကာ၌ ပဋိဂဏှာတိ, အနုဂဏှာတိ-ဟု ရှိ၏၊) စဗိပွကောပံ, ယေပွမတ္တာ, မနောပွကောပံ, ဣဓမ္မောဒတိ, ပစ္စမ္မောဒတိ" ဟု မဖြစ်ရ၊ "မာစ+ပမာဒေါ" စသည်သာ ရှိရမည်။

တိကာဒိသု၊ ပေ၊ ပုနပ္ပုနံ ဣစ္စာဒိ—ကား "တိက တယ တိ သ ဝတာဒိန မာဒိစ" ၏ ဝုံစံတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ကုသလ+တိကံ" ၌ တိက၏ အစ ဗျည်းမှာ ဒွေဘော်လာ၍ "ကုသလတ္တိကံ" စသည်ဖြစ်၏၊ "ဝေဒနာ+တိကံ" ကား အာဒိဃနောင် ဒွေဘော်တည်း၊ "သီလ+ဇတံ" တည်, ဝဒွေဘော်လာ, ဝ ၂ လုံးကို ဗ ၂ လုံးပြု, သီလမ္ဗတံပြီး၏၊ ထို့ကြောင့် ရှေ့ ခေါင်းစဉ်၌ "ဗတာနံ" ဟု မရှိစေဘဲ "ဝတာဒိနံ" ဟု ပါ၌ရှိစေ၊ "သုမ္ဗတော-သု+စတော" လည်း နည်းတူ၊ သပ္ပိတိကော (သ+ပိတိကော) စသည်ကား ဝတာဒိနံ၌ အာဒိအရ ပုံစံများတည်း၊ "သ+ပိတိကော, ပုန+ပုနံ" တည်၊ သမန္နာဂတောဒ်ကား "သီ+အနု+အာ+ဂတော" တည်, နိဂ္ဂဟိတ်ကို (မ) ပြု, န ဒွင်း, ဥ ချေ, ကပ်, နဒွေဘော်လာ၊ "အဒ္ဓဂ်သမန္နာဂတံ" စသည်၌ "သမ္ပန္နာဂတံ" ဟု တချို့ရွတ်ကြသည်ကို ဆင်ခြင်၊ "ဝတု ဝဠု ဒိသာဒိန မန္တေ" ၌ "ဝတတိ, ဝဋတိ, ဒသနံ, ဖသော" ဟု တည်၊ ဖသောကား ဒိသာဒိနံ၌ အာဒိ ပုံစံတည်း၊ [သက္ကတ၌ ရိဆွေနှင့် ဝတဓာတ် ဟုသာ ရှိ၏၊ ထို ဝတဓာတ်ကိုပင် "ဝတု" ဟု မာဂဓ၌ ပြန်ထား၏၊ ဝဋဓာတ်ကား မရှိ, တကို ဋပြု၍ ပြီးနိုင်သော်လည်း ဝဋုဓာတ် ဟု သိခြား ဆိုထားသည်၊ ဖသောဒ်ကား ဖုသဓာတ်ကို ဖသပြု၍ ပြီးသော်လည်း လည်း ရှိသေး၏။]

ဥ ဒု နိ ဥ ပသဂ္ဂါဒိ ပရေသု—["ပဒေသု" ရှိလျှင် ပါဠိပျက်] သက္ကတ၌ "ဥတ်, ဒုရ်(ဒုသ်), နိရ်(နိသ်)" ဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိ၌ "တ်-ရ်-သ်" တို့ ပျောက်နေရကား ထိုဗျည်းတို့အစား ဒွေဘော်လာရ၏၊ နောက်၌ ဒွေဘော်လာဘို့ရာ ဗျည်းမရှိ-သရ သာ

တက္ကရော၊ ပေ၊ မဟဒ္ဓိလော-ဟု ဖြစ်၏၊ [တက္ကရော-စသည်ကား တ စတု စသည်နောက် ဒွေဘော်ရောက်ရမည့် ဌာနဖြစ်၍ ပက္ခန္ဓရ အနက်ပြ "တထာ" သဒ္ဒါဖြင့် စ၍ ချိပြန်သည်၊] ဌာနေတိ ကိုဴ၊ နိ+ကာယော၊ ပေ၊ တတော, စတုဝိသတိ, ဆ သဒ္ဒိ-နိကာယော၊ ပေ၊ ဆသဒ္ဒိ စသော ပြယုဂ်တို့ရှိ တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏။

ရှိလျှင် "ဥဒ္ဂေါ, နိရန္တရံ, ဒုရုတ္တံ" စသည်ဖြင့် ဆိုင်ရာအက္ခရာ လာရသည်၊ တက္ကရော စသည်ဖြင့် တ-စတု စသည်တို့၏ ပုံစံကိုပါ တဆက်ထည်း ပြသတုံ ဖြစ်သောကြောင့် ဥ ဒု နိ ဥပ သဂ္ဂါဒိဒ္ဓိ အာဒိအရ ရှေ့ဦးပြုခဲ့သော တ-စတု-ဆနှင့် သန္တ သဒ္ဒါ၏အာဒေသ ဖြစ်သော "သ"စသည်ကိုယူ၊ " ဥက္ကံသော " စသည်မှာ ကမ္မစသော ဓာတ်တွင် မပါသေးသော ပုံစံများတည်း ဟုဂုင်း, ကဝဂ် စဝဂ် စသော အစဉ် ဥ ဒု နိ စသော အစဉ် အတိုင်းပြသော ပုံစံများဖြစ်သည်ဟုဂုင်း, ဋီကာဆိုသောကြောင့် "ဥညာတံ" ဟု ဥာဓာတ် ဖြင့် ရှိသည်ကား (ဥာဓာတ်မှာ ရှေ့ဦးပါခဲ့ပြီဖြစ်၍) မကောင်းလှ၊ သိဟိုဠ်ဒမ္မဠ် " ဥဿဟံ (ဥ+ဆဟ်=ခါးပိုက်) " ဟု ရှိသည်၊ နိဂ္ဂဟံအရာ၌လည်း "နိဿိတံ" ဟု ရှိ၏၊ ထိုသိဟိုဠ်ဒမ္မ အတိုင်း ဆိုပြန်လျှင်လည်း အသဒိသ ဒွေဘော်ဖြစ်နေ၍ စဉ်းစားစရာပင်၊ နိဒ္ဒေသ နေခံ၌ ဥဏ္ဏာဒေါလည်း ဝဂ်စဉ်မကျ၊ သိဟိုဠ်ဒမ္မရှိသော " ဥပ္ပတ္တိ " သာ ဝဂ်စဉ်ကျသည်။

တထာ တက္ကရော — တ-စတု စသည်နောက် ဒွေဘော် ရောက်ပုံကို ပြပြန်လို၍ တထာ စသည်ကို မိန့်၊ စတုဗ္ဗိဓံ ဆဗ္ဗသာနိတို့၌ "စတု+ဝိဓံ, ဆ+ဝသာနိ" တည်း၊ [" ဆ+ဇက္ကရသ္မိယော=ဆဇ္ဇက္ကရသ္မိယော-အဆင်း ၆ ပါးရှိသော ရောင်ခြည်တော်တို့" လည်း နည်းတူ။] သက္ကာရော စသည်၌ "သ"သည် " သန္တသဒ္ဒသ သော " စသော သုတ်ဖြင့် သန္တကို ပြုထားသော "သ" တည်း၊ ယခုစာအုပ်များ၌ "သန္နိဓိ" ဟု တွေ့ရ၏၊ တချို့ကလည်း "သန္နိဒ္ဓိ" ဟု ပြင်ကြ၏၊ ထို ၂ မျိုးလုံးပင် သံဥပသာရဖြစ်၍ သန္တသဒ္ဒါ၏ အာဒေသ"သ" မဟုတ်သောကြောင့် ဤနှင့် မသင့်" သန္တ+ဒိဒ္ဓိ-သူတော်ကောင်းတို့၏ အယူ၊ ဝါ-ကောင်းသောအယူ၊" ဟု သန္တကို သ ပြုပြီးသော " သဒ္ဒိဒ္ဓိ " သာ ပါဠိမှန်တည်း၊ [ရာဇတောဝါ-စသောပရိတ်ကြီး၌လည်း "အသဒ္ဒိဒ္ဓိတောဝါ" ဟု ပါဠိမှန်ရှိ၏၊] ထို့နောက် "သပ္ပုရိသော=သ+ပုရိသော" လည်း နည်းတူပင်၊ "မဟဒ္ဓလော=မဟာ+ဓလော " ကား " သန္တသဒ္ဒါဒေသ သာဒိတော " ဟူသော ရှေ့ခေါင်းစဉ်၌ အာဒိ အရ ပုံစံတည်း။

ဌာနေတိ ကိုဴ—ရှေ့၌ "ဌာနေတိ ကိုဴ" ဟု ဆိုခဲ့သည်မှာ ပ ပတိ ပဋိ ကမ္မ စသည်တို့ အတွက် ဖြစ်၍ ဤ၌ " ဥ-ဒု-နိ-တ-စတု-ဆ " တို့တွင် နိစသည် အတွက် " ဌာနေတိ ကိုဴ " ဟု ထပ်ပြန်သည်း၊] ဌာနေပဒ်က "သင့်လျော်ရာဌာန၌သာ ဒွေဘော်လာပါ" ဟု ပြသဖြင့် "နိကာယော" စသည်၌ ဒွေဘော်ဖြုရာဌာန မဟုတ်သောကြောင့် "နိက္ကာယော" စသည်ဖြင့် မရှိတော့ပြီ၊ ထိုသို့ ဌာန မဟုတ်ခြင်းကား ပါဠိတော်၌ " နိက္ကာယော " ဟု ပြယုဂ်မရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ ပါဠိတော် ပြယုဂ်မရှိခြင်းမှာလည်း (များသောအားဖြင့်)

ယကာရာဒိဗ္ဗိ-ယ အက္ခရာ အစရှိသည်၌၊ (ယထာ-ကား)၊ နိယျာတိ ၊ပေ၊ ဝေယျာကရဏော-ဟူသည်တည်း၊.... အာဒိသဒ္ဒေန-အာဒိ သဒ္ဒါ ကြောင့်၊ ဇော်ဂြာ, ဇော်ဂြာဝတာ - ဟု ဖြစ်၏၊....အနာကာရဂ္ဂဟာဏံ-အနာကာရသဒ္ဒါသည်၊ ကိံ-နည်း၊ မာလာယ၊ပေ၊သမာဒါယ- တို့၌ တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊.... ဌာနေတိ ကိံ၊ ဥပနိယတိ ၊ ပေ ၊ တောယံ - တို့၌ တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏။

သက္ကတစာသွားကို မှီးခြင်းကြောင့်တည်း၊ ထို စကား မှန်၏-သက္ကတ၌ နံ, နိရ်"ဟု ဥပသာရ ၂ မျိုးရှိ၏၊ နိ နောက်ဖြစ်လျှင် ဒွေဘော်မလာရ၊ နိရ် နောက်ဖြစ်လျှင် ပါဠိ၌ (ရ်)ပျောက်နေ၍ ဒွေဘော်လာရသည်၊ [ဤပုဒ်သည် နိ နောက်၌ ရှိသော ပုဒ်တည်း, ဤပုဒ်ကား နိရ် နောက်၌ရှိသော ပုဒ်တည်း"ဟု ခွဲခြားမှုမှာ သက္ကတ အတော်နိုင်မှ ဖြစ်မည်၊]။ "နိဒါနံ,နိဗ္ဗာသော,နိဗ္ဗာတော"ဟု မရှိရပုံကိုလည်း သိလေ၊ "တတော"ကား တနောံ၌, စတု+ဝိသတိ-ဆ+သဋ္ဌိတို့ကား " စတု, ဆ " နောက်၌ ဒွေဘော် မရောက်ရသော ပုံစံများတည်း၊ [သက္ကတ၌ တဘ်,စတုရ် သသ်"တို့သည် ပ၌ ဋ္ဌ၌"တ,စတု,ဆ"တို့ ဖြစ်သော်၊ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့နောက်၌ ပျောက်နေသော " တ်, ရ်, သ် " တို့ အစား ဗျည်းရှိလျှင် ဒွေဘော်ရော်,သရရှိလျှင် " တဒန္တရာ, စတုရာသိတိ, သဋ္ဌာဃတနံ " စသည်ဖြင့် ဆိုင်ရာ အက္ခရာများ လာရသည်သာ များ၏၊ တဒ်တာ စသည်ဖြင့် အနည်းငယ်သာ ဒွေဘော် မရောက်ဘဲ, မလာဘဲ ရှိရသည်-ဟူလို။]

ယကာရာဒိမှိ ၊ ပေ ၊ ဝေယျာကရဏော— ဤကား "အာဒန္တာနာကာရဒိဃတော ယကာရာဒိစ"၏ ပုံစံများတည်း၊ [နိယျတိကား ပါဠိပျက်၊] "နိယျာတိ (ထွက်သွား၏)" ဟူသော ပါဠိမှန်၌ "နိ+ယာတိ" တည်း, နိ၌ (ဤသရသည်) ပုဒ်အဆုံးလည်း မဟုတ်, အာဒိဃလည်း မဟုတ်သော (ဤ) ဒိဃ ဖြစ်ရကား ထို၏ နောက်၌ ယ ကို ဒွေဘော်ပြု၍ "နိယျာတ်"ဟု ဖြစ်၏၊ [အာဒိဃ မဟုတ်ရ ဟု ဆိုသဖြင့် (ဤ) ဒိဃ နောက် ပုံစံကို ထုတ်ပြသည်၊] " သူယျတိ , အာဘိဘူယျတိ (မြန်မာမူ အာဘိဘူယျ)" တို့၌ ဥ၊ ဒိဃနောင်, "ဝိစေယျ-ဝိနေယျ (စေယျ-မဟုတ်) စေယျံ(စိအပ်၏) နေယျံ(ဆောင်အပ်၏)" စသည်တို့၌ ေ ဒိဃနောင် ယ ဒွေဘော် ပုံစံတည်း၊ " သူယတိ " စသည်ဖြင့် ယ တလုံးထည်း တည်၍, ဒွေဘော်(ယ)လာ၊ " ယ ကာရာဒိစ " ၌ အာဒိ သဒ္ဒါကြောင့် "တော, တောဝတာ"တို့ဝယ်(တ်)ဒွေဘော်လာ။

အနာကာရဂ္ဂဟဏံ ကိံ— "အပဒန္တာနာကာရဒိဃတော=အာဒိဃမဟုတ်သော ဤ၌ ဥ၊ စသော ဒိဃနောက်ရှိ ယ ကိုသာ ဒွေဘော်ပြု"ဟု ဆိုခဲ့သောကြောင့် " မာလာ+ယ"၌ လာဝယ် အာဒိဃ ဖြစ်၍ ယကို ဒွေဘော် မပြုရ၊ "ဒေါသာ+ယ, သဓာဒါ+ယ" ၌လည်း နည်းတူ၊ " ဌာနေတိ ကိံ " လည်း"အပဒန္တာနာကာရ ဒိဃတော ယကာရာဒိ" အတွက် ပြအပ်သော ကိ'တည်း၊ ဥပနိယတိ စသည်၌ အာ မဟုတ်သော ဒိဃနောင် ဖြစ်သော်လည်း သင့်လျော်ရာဌာန မဟုတ်၍ " ဥပနိယျတိ , သူယျတိ, တောယျံ " ဟူ ဒွေဘော် မရှိနိုင်၊ ["သူယဘိ"ကား ဒွေဘာဝ ဌာန၌လည်း ပါခဲ့၏။]

(၄၁) ယဝတံ - ယ အက္ခရာရှိသော တလန အစရှိသည်တို့၏၊ အာဒေသေ-အာဒေသဒ္ဒါ၊ (ယထာ-ကား)၊ ဇာတိ+အန္ဓော ၊ပေ၊ အဝိ+ဒိကဒါဂ္ဂတိ-ဟူကုန်သော၊ အတြ - ဤ ပြယုဂ်ဘို့၌၊ ဇာကာရသ-၏၊ ဂ္ဂဝဏ္ဏော ယံ နဝါတိ - ဂ္ဂဝဏ္ဏော ယံ နဝါသုတ်ဖြင့်၊ ယကာရေ - ယ အက္ခရာကို၊ ကတေ - ပြုအပ်ပြီးသော်၊ သဗ္ဗဿ သော ဒါမှိ ဝါတို့ ဂ္ဂတော-သဗ္ဗဿ သော ဒါမှိဝါ ဟူသော ဤသုတ်မှ၊ မဏ္ဍူကဂတိယာ-မဏ္ဍူကဂတိက အဓိကာရ နည်းဖြင့်၊ ဝါတိ-ဝါ ဟူသော ပုဒ်သည်၊ ဝတ္တတေ၊ [သဗ္ဗဿ သော ဒါမှိ ဝါသုတ်နှင့် ယဝတံသုတ်တို့ အကြားဌ် သုတ်အများကို ဖါးခုန် သကဲ့သို့ ခုန်ကျော်၍ ယဝတံသုတ်သို့ ဝါသဒ္ဒါ လိုက်လာသည်-ဟူလို။] ယဝတံ တလန ဒကာရုံ ဗျဥ္ဇနာနိ စ လဉ ဇကာရတ္တံ ။ ။ယကာရဝန္တာနံ - ယ အက္ခရာရှိကုန်သော၊ တ လ န ဒ ကာရုံ-တ လ န ဒ အက္ခရာတို့၏၊ သံယောဂဗျဥ္ဇနာနိ - သံယုဂ်ဗျည်းတို့သည်၊ ယထာက္ကမံ-အစဉ်အတိုင်း၊ စလဉ ဇကာရတ္တံ-သို့၊ ဝါ-ဝိကပ်အားဖြင့်၊ အာပဇ္ဇန္တေ၊ ကာရဂ္ဂဟဏံ-သည်၊ ယဝတံ - ကုန်သော၊ သကာရ က စ ဋ ပဝဂ္ဂါနံ-သ သက္ခရာ, က ဝဂ်, စ ဝဂ်, ဋ ဝဂ်, ပ ဝဂ်တို့၏၊ သကာရ က စ ဋ ပ ဝဂ္ဂါ ဒေသဣံ-သ အက္ခရာ, က ဝဂ်, စ ဝဂ်, ဋ ဝဂ်, ပ ဝဂ်ပြုရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ တထာ-ထိုမှတပါး၊ ယဝတံ - ကုန်သော၊ ထ ဓ ဏကာရုံ-ထ, ဓ, ဏ အက္ခရာတို့၏၊ ဆစျာဒ္ဒ ကာရာဒေသဣဒ္ဓ-ဆစျာဒ္ဒပြုရခြင်းအကျိုးလည်း ရှိ၏။ (၂၆၉)။

(၄၁) ယဝတံ ၊ပေ၊ သံယောဂဗျဥ္ဇနာနိ—ယ ရှိသော တ ဟူသည် "တျ" တည်း၊ ထို တျ သည် သံယုဂ်သည်း ဟုတ်၏ , တျဒ္ဓ သရ မပါ-တ ဗျည်း ယ ဗျည်းသာ ဖြစ်သော ကြောင့် ဗျည်းချည်းသာလည်း ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် " သံယောဂဗျဥ္ဇနာနိ " ဟု ဆိုဖွယ်၊ လျ ဿ စသည်ဒ္ဓလည်း နည်းတူ။

ကာရဂ္ဂဟဏံ ၊ပေ၊ ဒေသဣဒ္ဓ— သုတ်တည်သည့် အခါ အက္ခရာ နည်းသင့်သမျှ နည်းအောင် တည့်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် " ယဝတံ တလနဒါနံ ဗျဥ္ဇနာနိ စ လဉဇတ္တံ " ဟု တည်သင့်ပါလျက် " ဒကာရာနံ ဇကာရတ္တံ " ဟု ကာရ သဒ္ဒါပိုကို ထည့်ထား၏၊ သဒ္ဒါပိုလျှင် အနက်အဓိပ္ပါယ် အပိုရှိခြင်းမည် ဖြစ်သောကြောင့် ထို ကာရ သဒ္ဒါအပိုသည့် အဘယ်အနက်ကို ပြပါမည့်နည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိ၍ " ကာရဂ္ဂဟဏံ၊ပေ၊ဒေသဣဒ္ဓ " ကို မိန့်၊ ထိုကာရသဒ္ဒါဖြင့် ယ အက္ခရာရှိသော သျ စသည်ကို သ စသည်ပြုရခြင်း, ထျ စသည်ကို ဆ စသည်ပြုရခြင်း, အကျိုးရှိသည် - ဟူလို၊ [ယ ရှိသော သနှင့် က ဝဂ် စ ဝဂ် ဋ ဝဂ်

တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ယဝတံ - ယအက္ခရာရှိသော တ လ နှ အစ ရှိ သည်ကို၎၏၊ အာဒေသသ - အာဒေသဿ၏၊ အနေန-ဤ ပရဒွေဘာဝေါ ဌာနေသုတ်ဖြင့်၊ ဒွိဘာဝေါ-ဒွေဘော်သည်၊ (ဟောဘိ)၊ ဇဟွနွော ၊ ပေ၊ အပ္ပေကဒါ-ပြီး၏၊....ဝါတိ ကိ ံ၊ ပဋိသန္ဓေါရဂုကျသ,ဗာလျံ,အာလသျံ-တို့၌ တားမြစ်ရခြင်းအကျိုးရှိ၏။.... သရမှာတိ ကိ ံ၊ ဉာဒယော, အာကာ

ပ ဝဂ်များကို သ-က ဝဂ် စ ဝဂ် ဋ ဝဂ် ပ ဝဂ် ထ၌၍ ပြုရသော ပုံစံများနှင့် ယ ရှိသော ထ ဓ ဏ တို့ကို ဆ ဈ ဥ ပြုရသော ပုံစံများသည် ဘာဝတဒ္ဓိတ်ခဏ်း၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။]

[ဆောင်] ယဝတံဆို, အပိုကာရ, ဆရာပြုသဖြင့်, ယနှင့်ယှဉ်ကြ, သ ထ ဓ ဏာ, စဉ်တိုင်း သာလျှင်, သ ဆာ ဈ ဥ:, ပြုကုန်ကြ၏၊ က-စ-ဋ-ပ, ဝဂ်လေးဝမူ, ထပ်၍သူသာ, ပြုဘို့မှာသည်, ကျမ်းလာပုံစံ အရှိတည်း။

တတော ယဝတံ၊ ပေ၊ အပ္ပေကဒါ — [ယခုထိအောင် ပရဒွေဘာဝေါ ဌာနေသုတ် မပြီးသေး၊ ယဝတံ သုတ်ကား ကြားဝင်လာသော သုတ်သာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အနေန-ဤသုတ်ဖြင့်" ဟူ၍ပြု ပရဒွေဘာဝေါသုတ်ကို ဆိုသည်-ဟုမှတ်၊] "ဇာတိ+အန္ဓော" တည်, ဋ္ဌဝဏ္ဏော ယံ နဝါဖြင့် ဋ္ဌကို ယပြု,ယဝတံသုတ်ဖြင့် တျကို စပြု, စဗျည်းကို (အ) သို့ကပ်, ဒွေဒ္ဘော်လာ, ကွစာဒိ မဇ္ဈတ္တရာနံ စသော သုတ်ဖြင့် ဇာဠ်အာ ကို ရဿပြု, ပြီး၏၊ [ဇမ္ဗုဗမိရော, ဇမ္ဗုမူဝဂါ, ဇမ္ဗုဇဋ္ဌော, တို့၌ ရုပ်ပြီးပုံကို ကမ္ဗုည်း ဘာသာ ဋီကာ သဒ္ဒေါစံတိ သုတ်၌ ပြထားပြီ၊] ဝိပလ္လာသော၏ ပုဒ်ရင်းကား "ဝ + ပရိ+ အာသော" တည်း၊ ဒေါဓသစ်၌ စဖြင့် ရကို လပြု၊ ဋ္ဌကို ယပြု(ဝိပလ္လာသော)၊ယဝတံ သုတ်ဖြင့် လျကို လပြု ဒွေဘော်လာ,ပြီး၏။

သညာယော, အညာယော။ ။မြန်မာမူ၌ "သညာယော" သိမူ၌ "အညာယော" ဟု ရှိ၏၊ သံပုဗ္ဗ ဉာဓာတ်ဖြင့် "သညာဓယော-သညာတို့သည်" ဟု ဖြစ်သောကြောင့် မြန်မာမူသည် ပါဠိပျက်၊ "အညာယော" သာ ပါဠိမှန်၊ ရှင်းပြဦးအံ့ — ဉာယော သည် "နိ ပုဗ္ဗ ဇ္ဈာတ်, ဏပစ္စည်း, ဇ္ဈကို ဝုဒ္ဓိပြု, ဧကို အာယပြု "နိ+အာယ" ဖြစ်သည့်အခါ ဇ္ဈကို ယပြု "နျာယ"ဖြစ်၏၊ ယဝတံဖြင့် နျကို ဉပြုလျှင် "ဉာယ"လည်း ဖြစ်၏၊ (နျာသကို ဉာသ=ဉာသ်-ဆိုသကဲ့သို့တည်း၊) နျာယော=ဉာဓယော-နည်းလမ်း, အသင့်ယုတ္တိ၊ အသရနောက်၌ ဒွေဘော်ရောက်လျှင် "အညာယော်"ဟု ဖြစ်၏၊ "အညာယော-နည်းလမ်းမဟုတ်"ဟု အနက်ပေး၊ ယဇ္ဇေဝံ, အပ္ပေကစ္စေ, အပ္ပေကဒါတို့ လွယ်ပြီ၊ ထို့နောက် "ဝါတိ ကိ ံ"ဟု ရှိ၏၊ ဤဝါကား ယဝတံ သုတ်လာ ဝါပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝုတ္တသ" စသည်၌ တျ-လျ-သျ တို့ကို ဝါမြစ်သောကြောင့် "စ-လ-သ" မပြုရ၊ ဝုတ္တသကို တွေ့ခဲ့ပြီ၊ ဗာလျံ-အာလသျံ တို့ကို ဘာဝတဒ္ဓိတ်ကျမှ သိရလတ္တံ့။

သရမှာတိ ကိ ံ—၌ "သရမှာ" ကား ပရဒွေဘာဝေါသုတ်လာ "သရမှာ" တည်း၊ မှန်၏- "ယဝတံသုတ်ဖြင့် ပြီးသောရုပ်များ၌ ဒွေဒေါ်လာရမည်" ဟု ဆိုသော်လည်း ပရဒွေဘာဝေါသုတ်၌ "သရမှာ ပရသ" ဟု ဆိုသောကြောင့် "သရမှ+နောက်ဖြစ်သော

သာနဉ္စာယတနံ-တို့၌ တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏။.... တပါဒိတော- တပ အစရှိသော ဓာတ်မှန်နှံ့၌, သိမ္ဗိ-သိပစ္စည်း၌, (ယထာ-ကား)၊ တပသိ, ယသသိ – ဟူသည်တည်း၊.... ဆန္ဒာနုရက္ခဏော – ဆန်း စောင့်ရှောက်၌၊ (ယထာ-ကား)၊ နပဇ္ဇဟေ ဝဏ္ဏဗလံ ပုရာဏံ, ဥဇ္ဇုဂတော သုသေယျော, ဂန္ဆဆိ သုဂတိံ-ဟူသည်တည်း၊ ဣတိ - ဤတွင် အပြီးတည်း။ [ပရဏ္ဍ ဘာဝေါ ဆိုင်ရာ အပြီးတည်း–ဟူလို။]

ယဝတံ အစိအရင်ဦးသာ ဒွေဘော် လာရမည်၊ သရမ္ဘ နောက် မဟုတ်လျှင် ဒွေဘော် မလာရ"ဟု တားမြစ်လိုသောကြောင့် "သရမ္ဘာတိ ကိံ"ဟု မိန့်ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် သိဟိုဠ်မူရှိ"ဉာယော"သာ ပါဠိမှန်, မြန်မာမူရှိ "သညာယော"ကား ပါဠိပျက်ဟု မှတ်၊ "နိ+အာယော" တည်, ယဝတံဖြင့် ချကို ဥပ္ပါဒ်၍ ပြီးလာသော်လည်း သရမ္ဘ နောက် မဟုတ်သောကြောင့် ဒွေဘော် မလာရ၊ "သညာယော" ကား သံပုဗ္ဗ ဉာဓာတ်ဖြင့် ပြီးသောကြောင့် ယဝတံအစိအရင် မဝင်နိုင်ရကား ဤခုရာနှင့်မဆိုင်၊ အာကာသာနဉ္စာယတနံ၌ "အာကာသာ နန္တ္ယ အာယတနံ" ပုဒ်ရင်းတည်း၊ နန္တ္ယ နကို သုတ်ကြိုးဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ပြု၊ ယဝတံ သုတ်ဖြင့် တျကို စပြု (အာကာသာနံ စာယတနံ)၊ သရနောက် မဟုတ်-နိဂ္ဂဟိတ်ဗျည်းနောံဖြစ်၍ စဉ့် ဒွေဘော်မလာရ၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဝဂ္ဂန္တ(ဉ်)ပြု၍ပြီး၏။

တပါဒိတော၊ပေ၊ယသသိ—"ယဝတံ တလနာဒိန" စသော ဂါထာ၌ လာသော သယေစသုတ် စသည်တို့မှာ နိဂ္ဂဟိတသန္ဓိခက်းနှင့် ဆိုင်သောကြောင့်ၜင်း, တသ စဝဂ္ဂ ၊ပေ၊ သ ဓာတ္ထန္တသ သုတ်တို့ကား အာချာတ်အရာ ဖြစ်သောကြောင့်ၜင်း, ထိုသုတ်များ၏ ပုံစံကို မပြသေးဘဲ, သိပစ္စည်းပုံစံကို ကျော်၍ ပြလိုသောကြောင့် "တပါဒိတော သိမ္ဗိ"စသည်ကိုမိန့်, တပသိဒ္ဓ သိပစ္စည်းတည်း၊ ထိုသိပစ္စည်းဒ္ဓ ဒွေဘော်လာ၍ "တပသိ" ဖြစ်၏၊ တပါဒိတော်ဒ္ဓ အာဒိအရ ယသသိ.ကို ထုတ်သည်၊ တဒ္ဓိတ် "တပါဒိတောသိ" သုတ်နှင့် စပ်ကြည့်ပါ။

ဆန္ဒာနုရက္ခဏော—"ယဝတံ တလနာဒိနံ" ဂါထာ၏ နောက်ဒ္ဓ ဆိုခဲ့သော "ဆန္ဒာနုရက္ခဏော"၏ ပုံစံကား "နပဇ္ဇဟေ" စသည်တည်း၊ "ပ+ဇဟေ"အရ ဇဟာတ်သည် ဒွေဘော် ရောက်ရမည်၌ ဓာတ်မဟုတ်သော်လည်း ဣန္ဒဝဇိရ ဂါထာပါဒ ဖြစ်၍ "နံပဇ္ဇ"ဒ္ဓ (တ)ဂိုဏ်း လိုသောကြောင့် ဆန္ဒာနုရက္ခဏ အကျိုးငှါ (ဇ) လာ၍ "နပဇ္ဇဟေ" ဟု ပြီးရသည်–ဟူလို၊ [သိဟိုဠ်မူဒ္ဓ "နပဇ္ဇဟေ" ဟု ပဒ္ဓ ဒွေဘော်မပါဘဲ ရှိ၏၊ ထို အတိုင်း ဆိုလျှင် ဥပေန္ဒာဇိဆာဂါထာဖြစ်၍ "နပဇ္ဇ" ဒ္ဓ ဇဂိုဏ်း လိုသောကြောင့် ပဒ္ဓ ဒွေဘော် မလာဘဲ, ဇဒ္ဓသာ ဒွေဘော်လာသည်–ဟု မှတ်၊ "ပ္ပ" ဟု ရှိသော မြန်မာမူဒ္ဓ ပဒွေဘော် လာခြင်းမှာ ဆန္ဒာနုရက္ခဏောကြောင့် မဟုတ်, ပ–ပတိ စသော ဥပသာရဒ္ဓ လာရိုးလာစဉ် လာခြင်းသာတည်း၊] "ဥဇုဂတေသု" ဒ္ဓ ဥ ဥပသာရ မဟုတ်, ဥဇုပုဒ်ဖြစ်၍ ဇဒွေဘော် ရေခံရိုး မရှိသော်လည်း ဆန်းစောင့်ဘို့ရာ ဇဒွေဘော်လာ၍ "ဥဇုဂတေသု"ဖြစ်ရသည်၊ သုဂတိံမှ သုဂ္ဂတ်ံဖြစ်ပုံလည်း ဤနည်းပင်၊ "ယတ္ထ ကာရံ ကရိတ္ထာန , သတ္ထာ ဂန္ဆန္တိ သုဂ္ဂတိံ" စသော ဂါထာအရာဒ္ဓ သုံးစွဲသော ပုံစံတည်း။

(၄၂) ဝဍ္ဎ စတုတ္ထ ဒုတိယေယု - ဝဍ်၏ စတုတ္ထ ဒုတိယ အက္ခရာတို့၌၊ တသ္မိံယေဝ-ထိုသရေသဒ္ဒါ ဗျဉ္ဇနသဒ္ဒါသည်ပင်၊ အဓိကာရေ-သေဝ်၊ [ပရေ နွေဘာဝေါ သတ်သို့ လိုက်ပြီးသဒ္ဒါများ ဖြစ်သောကြောင့် "တသ္မိံယေဝ" ဟု တာ သဒ္ဒါဖြင့် ပြန်၍ ညွှန်ပြသည်၊]ပရ နွေဘာဝေါ ဌာနေတိစ - ပရ နွေဘာဝေါ ဌာနေ သုတ်သည်လည်း၊ ဝတ္တတော၊ .... ဝဍ္ဎ စတုတ္ထ ဒုတိယာနံ - တို့၏၊ သဒိသ ဝသေန- တူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဒ္ဝိဘာဝေ-နွေဘော်သည်၊ သမ္ပတ္တေ - သော်၊ နိယမတ္ထံ - မှတ်သားခြင်းအကျိုးငှါ၊ အာဟ-ဤသုတ်ကို ဟိန့်ပြီ။

(၄၂) ဝဍ္ဎစတုတ္ထ ဒုတိယေသု — ပရ ဒွေဘာဝေါ ဌာနေသုတ်၌ ပြခဲ့သော ဌာန တို့ဝယ် ဆန္ဒာနုရက္ခဏော၏ နောက်၌ "ဃရ စျ ဓံသု ဘမဒါနမာဒိစ ရဿကာရတော ဝဂ္ဂ စတုတ္ထ ဒုတိယာ" ဟူသော စကား၏ ပုံစံများကို ပြလို၍ "ဝဂ္ဂ စတုတ္ထ ဒုတိယေသု" ဟု ဟိန့်သည်၊ ခဲ့ပြုံးဒုံ-ဃရ စျ ဓံသု ဘမာဒိနမာဒိနှင့် ဝဂ္ဂ စတုတ္ထ ဒုတိယာသည် အရတို့၏၊ ဝဂ်၏ စတုတ္ထက္ခရာ ဟူသည် ဃရ စျ ဓံသု ဘမ တို့၌ ဃ - စ္ဆ - ဓ - တို့တည်း၊ ဝဂ်၏ ဒုတိယက္ခရာဟူသည် ပြလတံ့သော ပဏ္ဏ+ကွန္ဒာ စသည်၌ ခစသည်တည်း၊ ထို့ကြောင့်ပင် ဝဂ္ဂ စတုတ္ထ ဒုတိယတို့၏ ဒွေဘာဝပုံစံကို "ပဏ္ဍရတိ" စသည်ဖြင့် ဃရဓာတ်ကို အစချီ၍ ထုတ်လိမ့်မည်၊ ဤသို့ ဝဂ္ဂ စတုတ္ထ ဒုတိယာနှင့် ဃရ စျ ဓံသု ဘမာဒိန မာဒိတို့ အရတူသောကြောင့်ပင် "မာဒိ" ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် နေရေပြီးလျှင် "အာဒိ - အစဖြစ်ကုန်သော၊ ရဿကာရတော - မှ, (နောက်၌)၊ ဝဂ္ဂ စတုတ္ထ ဒုတိယာစ - တို့ငှင်း" ဟု အာဒိကို စီသေသန ပုဒ်အဖြစ်ဖြင့် အနက်ပေးခဲ့သည်၊

ဝဂ္ဂစတုတ္ထ၊ ပေ၊ နိယမတ္ထမာဟ — "ဝဍ္ဎေ လောသာ လောသာနံ" သုတ်ရှိလျှင် ဃရ စျ ဓံသု စသော စတုတ္ထဒုတိယအက္ခရာတို့၌ သဒိသ ဒွေဘော်ရောက်ခွင့် ("ဃ့၂ လုံး-စျ လုံး-ဓ ၂လုံး"ဖြစ်ခွင့်) ရှိနေသောကြောင့် ထိုရောဂါခွင့်ကို တားမြစ်ဘို့ရာ "ဝဍ္ဎေ လောသာ-လောသာနံ" စသော ဤနိယမသုတ်ကို မိန့်တော်မူရသည်၊ "ဝဂ်၏ စတုတ္ထဒုတိယအက္ခရာတို့၌ သဒိသဒွေဘော် မရှောံရ, "လောသာ·လောသာနံ တတိယပဉ္စမာ" ဟု ဆိုသောကြောင့်, လောသပြုစ်သော စတုတ္ထက္ခရာ ရှိနေရာ၌ တတိယက္ခရာ ဒွေဘော်ရောက်, အလောသ ဖြစ်သော ဒုတိယက္ခရာ ရှိနေရာ၌ ပဉ္စမက္ခရာ ဒွေဘော်ရောက်ရသည်-ဟု ဤသုတ်က သတ်မှတ်သည်-ဟူလို၊ ထို့ပြင်"ဝဍ္ဎေ"ဟု ဆိုသောကြောင့် အဝဂ်များ၌ အသဒိသ ဒွေဘော် မရောက် ဟု လည်း သတ်မှတ်ပေးသည် - ဟု မှတ်၊ ["နိယမတ္ထံ"ဟူသော ဤစကားအရ "သညာ အဓိကာရ ပရိဘာသာ ဝိဓိ" သုတ် ၄ မျိုးအပြင် နိယမသုတ် တမျိုးရှိကြောင်းကို သိပါ၊ သို့သော် သုတ် ၄ မျိုး၌ သွင်းလျှင် အသဒိသဒွေဘော် လာဘို့ရန် စိရင်သော ဝိဓိသုတ်မျိုးပင် ဖြစ်၏၊ ဤသုတ်က အသဒိသ

ဝဋ္ဋ၊ ပေ၊ ပဌမာ ။ ။ ဌာနေ သရမှာ ပရဘူတားနံ - နောက်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝဋ္ဋ-ဝဂ်ဒ်၊ ဝေယျာသဝ-ဝေယျာသားနံ-ဝေယျာသ အဝေယျာသ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဗျဉ္ဇနာနံ- စတုတ္ထကွရာ ဒုတိယကွဓာ ဗျည်းတို့၏၊ ယထာကြွမံ - တိုင်း၊ ဝဋ္ဋ - ဒ္ဒ၊ တတိယ ပဉ္စမကွရာ- တတိယကွရာ ပဌမကွရာ တို့သည်၊ ဒ္ဒိဘာဝံ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဣတိ - ဤသုတ်ဖြင့်၊ ဌာနာသန္နဝသေန-ဌာန် အားဖြင့် နီးစပ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ တဗ္ဗဋ္ဋ-ထိုဝဂ်ဒ္ဒ၊ ("ဝဋ္ဋဟာထော်နှ" ဂ်ိသည်ကား မကောင်း၊) တတိယပဌမာဝ - တတိယကွရာ ပဌမကွရာ တို့သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ (၂၉)။

စ - ဆက်ဥုံးအံ့၊ ဇာထြ - ဤသုတ်ဒ္ဒ၊ သမ္ပတ္တေ - သဒိသ ဒွေဘော် ရောက်လုလတ်သော်၊ နိယမတ္တာ-သတ်မှတ်သောသုတ်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဓေယျာသာ ဓေယျာသဝဟာထော်နှ - ဓေယျာသာ ဓေယျာသ သဒ္ဒါဖြင့်၊ စတုတ္ထ

ဒွေဘော်ကို စိရင်သောကြောင့် "ရှေသုတ်သည် (ဂေါဓလိပဒ္ဓ - ပုညညာဏ သမ္ဘာရနည်းအားဖြင့်) သဒိသဒွေဘော် စိရင်သော သုတ်"ဟု သိသာပြန်သည်။]

[ဆောင်] ဝဋ္ဋဓေယျာသ, ဤသုတ်က လျှင် , အသဒိသ , ဒွေဘော် ပြသဖြင့်, ပရဒွေတည့်, ရှေသုတ်၏ ကား , သဒိသ ဒွေဘော, ယူစေသော, ဂေါဓလိပဒ္ဓနည်း။

သရမှာ၊ ပေ၊ ဌာနေ—ဤ အဖွင့်ဒ္ဒ သုတ္တဝုတ္တိ စသည်ကို ခွဲခြားပါ၊ ထို့ပြင်-"ဝဋ္ဋ ဓေယျာသဓေယျာသာနံ၊ပေ၊ဝဋ္ဋ တတိယ ပဌမကွရာ "ဟု ရှိမှ သိဟိုင်္ဂမ္ဘူနှင့်ဂုဏ်း, " ဝဋ္ဋ ဓေယျာသဓေယျာသာနံ၊ပေ၊ဝဋ္ဋ တတိယပဌမာ"ဟု ဝဋ္ဋ ၂ ထပ်ပြုသော ဏျာသနှင့်ဂုဏ်း, ညီမည်၊ ယခုစာတို့ဒ္ဒ "ဝဋ္ဋ တတိယ ပဌမကွရာ" ဟု ပဒ်ဌပ်က်ကို ဝေ့ရသည်၊ ဤသို့ ဝဋ္ဋ ၂ ထပ်ပြုသဖြင့် သုတ်ဒ္ဒပါသော " ဝဋ္ဋ " ပုဒ်သည် ဓေယျာသ ဓေယျာသာနံကိုလည်း ငဲ့, တတိယပဌမာကိုလည်း ငဲ့သောပုဒ်ဟု မှတ်၊ [ဝဋ္ဋ တတိယပဌမာတိ အဝုတ္တေပိ (သုတ်ဒ္ဒ မဆိုအင်သော်လည်း) ဝဋ္ဋယေဝ တတိယပဌမာ ဟောန္တိတိ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ပုဗ္ဗေ ဝဋ္ဋ သဒ္ဒဿေဝုဘယာပေက္ခတ္တာ၊—ဏျာသ။]

ဣတိ ဌာနာသန္နေ၊ပေ၊ဟောန္တိ — [မြန်မာမှုဋ္ဌ"ဝဋ္ဋဟာထော်နှ"ဟု ရှိ၏, မကောင်း၊ သိဟိုင်္ဂမ္ဘူ"တဗ္ဗဋ္ဋေ"ဟု ရှိသည်၊] "ဝဋ္ဋ ဓေယျာသ ဓေယျာသာနံ ဝဋ္ဋေ တတိယ ပဌမာ" ဟု ဆိုရုံမျှဖြင့် " မည်သည့်ဝဂ်က ဓေယျာသ အဓေယျာသ ရှိလျှင် မည်သည့်ဝဂ်က တတိယပဌမကွရာ ဒွေဘော်လာ" ဟု သေချာစွာ မသိရသော်လည်း ဌာန်အားဖြင့် နီးစပ်သော အကွရာသာ ဒွေဘော် ဖြစ်ထိုက်သောကြောင့် " ကဝဂ်၏ ဓေယျာသ အဓေယျာသ ရှိရာ၌ ထိုဝဂ်ထည်းက တတိယ ပဌမကွရာသာ ဒွေဘော်လာရမည်"စသည်ဖြင့် သိနိုင်သည်။

[ဆောင်] ဝဋ္ဋဟု မျှ သာမညျင်, ဆိုတုံလျှင်လည်း, အကြင်ဝဂ်က, ဓေယျာ-ဓေယျာသရှိ, ထိုဝဂ်၏ပင်, တတိယ ပဌမာ, ဒွေဘော်လာ, ဌာနာ သန္နပေ။

ဒုတိယာဝ-စတုတ္ထဒုတိယ အက္ခရာတို့ကိုသာ၊ အဓိပ္ပေတာ-အလိုရှိအပ်ကုန်၏၊ ဣတရထာ – ဤသို့ မဟုတ်လျှင်၊ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂေါ – အလိုမရှိအပ်သော အနက်၏ ကပ်ငြိဘွယ်သည်၊ သိယာ – ဖြစ်ရာ၏၊ တေန – ထို့ကြောင့်၊ ကတညူ, တန္နယော, တမ္မယောတိ အာဒိသု - ကတညူ၊ ပေ၊ တမ္မယော အဲစရှိသည်တို့၌၊ ဝဂ္ဂပဋ္ဌမာနံ-ဝဂ်၏ ပဋ္ဌမက္ခရာတို့၏၊ ဃောသတ္တေ – ဃောသ အဖြစ်သည်၊ သတိဝိ – ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ တတိယပ္ပသင်္ဂေါ - တတိယက္ခရာ ဒွေဘော် လာခြင်း၏ ကပ်ငြိဘွယ်သည်၊ နပေဟာတိ – မဖြစ်၊ ဝါ-တနည်း၊ ဌာနာဓိကာရတော-ဌာနသဒ္ဒါလိုက်လာခြင်းကြောင့်၊ (တတိယပ္ပသင်္ဂေါနပေဟာတိ)။

ထြေ သမ္ပတ္တေ၊ ပေ၊ အဓိပ္ပေတာ— [“ ဃောသာ ဃောသ ဝဂ္ဂဟဏေန ” ဟု မြန်မာမှုဋ္ဌ ဝဂ္ဂသဒ္ဒါပိုနေသည်။] ဤသုတ်မရှိလျှင် ပရဒွေဘာဝေါဌာနေသုတ်ဖြင့် သဒိသ ဒွေဘော်ချည်း လာမည် စိုးသောကြောင့် ဤ နိယမသုတ်ကို ဆိုခြင်း ဖြစ်ရကား “ဝဂ္ဂေ ဃောသာဃောသာနံ” ဟု သုတ်ဋ္ဌပါသော ဃောသအဃောသသဒ္ဒါဖြင့် စတုတ္ထဒုတိယ အက္ခရာတို့ကိုသာ အလိုရှိအပ် (ယူအပ်) သည်-ဟူလို၊ မှန်၏- “ နိယမ ” ဟူသည် စဝဂ္ဂိတ ပိဘာသာကဲ့သို့ ပြယုဂ်အားလျော်စွာ သတ်မှတ်ပေးခြင်းတည်း၊ တဝဂ် တဝဂ်၌ ဃောသ အက္ခရာ ၃ လုံးစီ အဃောသ အက္ခရာ ၂ လုံးစီ ရှိသောကြောင့် ဃောသာ ဃောသာနံ အရဉ္ဉ ထိုအက္ခရာ အားလုံးကို ယူလျှင် အဘယ်အပြစ် ရှိရာသနည်း – ဟု မေးဘွယ်ရှိရကား “ဣတရထာ၊ ပေ၊သိယာ” ပါဌ်ကို ဇွန့်သည်၊ “ ဃောသာ ဃောသ ” အရ စတုတ္ထနှင့် တတိယ အက္ခရာသာ မက, သမ္မ အားလုံးအက္ခရာကို ယူလိုက်လျှင် မလိုအပ်သောအနက် (ပြယုဂ်) များး ကပ်ငြိပါဝင်ဘွယ်ရှိခြင်း အပြစ်ရောက်သည်-ဟူလို။

ထင်ရှားစေအံ့ — ဒွေဘော်လာမည့် အက္ခရာများသည် တတိယနှင့် ပဌမ အက္ခရာများတည်း၊ တတိယ- စတုတ္ထ- ပဉ္စမ ဟူသော ဃောသ ၃ လုံးတွင် တတိယက္ခရာကို ဃောသအရ ယူလျှင် သဒိသဒွေဘော် ဖြစ်သောကြောင့် ဤသုတ်ဆိုရကျိုးမရှိ၊ ဃောသ အဉ္ဈေ ပဉ္စမက္ခရာ (ဂ-ဇ-ဏ-န-မ) ကို ယူပြန်လျှင်လည်း လာမည့် အက္ခရာက တတိယက္ခရာ ဖြစ်နေသောကြောင့် အလို မရှိအပ်သော ပြယုဂ် ပုံစံတော့ ဖြစ်နေရာ၏၊ ထို့ကြောင့် ဃောသအရ ဃောသ ၃ လုံးကို မယူရဘဲ စတုတ္ထက္ခရာ တလုံးကိုသာ ယူ၍ အဃောသ အရဉ္ဈလည်း (အဃောသ ၂ လုံးတွင် ပဌမက္ခရာကို ယူလိုက်က လာမည့် ပဌမက္ခရာနှင့် သဒိသဒွေဘော် ဖြစ်နေသောကြောင့် မယူဘဲ) ဒုတိယက္ခရာ တလုံးကိုသာ ယူသည်-ဟူလို၊ [သိမှုဋ္ဌ “အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂတော” – မြန်မာမှုဋ္ဌ “အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂေါသိယာ” ဟု မှုကွဲသည်၊ အနိဋ္ဌ-မလိုအပ်သော အနက် (ပြယုဂ်) + ပသင်္ဂ-ကပ်ငြိပါဝင်နေခြင်း။] ;

တေန၊ ပေ၊ တတိယပ္ပသင်္ဂေါနပေဟာတိ— “ တေန-ထိုသို့ အနိဋ္ဌပသင်္ဂဖြစ်ဘွယ်ရှိ၍ ဃောသ အရဉ္ဈ စတုတ္ထက္ခရာကိုသာ ယူရသောကြောင့် ” ကတည်း ဃော ပြယုဂ်တို့ဖြစ် စတုတ္ထက္ခရာ ငြိကပ်ပါလာဘွယ် မရှိ၊ “ တတိယက္ခရာ ဒွေဘော် မလာနိုင်ဖြ ” – ဟူလို၊

ဃာရာဒိသု- ဃရ အစရှိကုန်သော၊ ပ ဥ ဒ္ဒ နိ အာဒိ ပရ စဘုဇ္ဇေသု-ပ,ဥ,ဒ္ဒ,နိ အစရှိသည်တို့မှနှေး စတုဇ္ဇကွရာတို့၌၊ တာဝ-ဒုတိယကွရာမှ ရှေးဥုးစွာ၊(ယထာ-ကား)၊ ပ်+ဃရတိ-ဟုတည်း၊ ပဿရတိ-ပြီး၏၊ ဇဝံ-တူ၊ ဥဿရတိ, ဒုဿွါသော, နိဿွါသော, ဥဿွါဒေတိ၊ ပေ၊ မဟာဇ္ဇယံ-ဥဿရတိ၊ ပေ၊ မဟာဇ္ဇယံ ဟု ဖြစ်၏။

[“ကတ+ဥ္ဂ,တ+နယော, တ+မယော” တည်၍ ရှေးသုတ်ဖြင့် သဒိသဒ္ဒေဘော်လာ၊] ပဋ္ဌမကွရာ ရှိရာ၌ တတိယကွရာ ဒွေဘော် မလာနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းတမျိုးကို ပြပြန်လိုသောကြောင့် “ ဌာနာဓိကာရတောဝါ ”ဟု မိန့်၊ ပရ ဒွေဘာဝေါ ဌာနေ သုတ်မှ ဌာနသဒ္ဒါလိုက်လာ၏၊ ပဋ္ဌမကွရာလည်း တတိယကွရာ ဒွေဘော်လာဘို့ရာဌာန မဟုတ်၊ ထိုသို့ ဌာန မဟုတ်သောကြောင့်လည်း ပဋ္ဌမကွရာ ရှိရာ၌ တတိယကွရာ ဒွေဘော်လာခြင်းကို ဌာနသဒ္ဒါဖြင့် တားမြစ်ပြီး ဖြစ်ရကား တတိယကွရာ ဒွေဘော် ကပ်ငြိဘွယ်(လာဘွယ်)မရှိနိုင်-ဟူလို။

ဃရာဒိသု၊ ပေ၊ ပရ စတုဇ္ဇေသု — ဃောသ အဃောသ ၂ ပါးတို့တွင် ဃောသဖြစ်သော စတုဇ္ဇကွရာ ဌာနကို ရှေးဥုးစွာ ပြလို၍ “ ဃရာဒိသု ” စသည် မိန့်၊ ထို စတုဇ္ဇကွရာများလည်း “ပ-ဥ-ဒ္ဒ-နိ ဥပသာရ စသည်တို့မှ နောဖြစ်သော စတုဇ္ဇကွရာများသာ ဒွေဘော်လာရာ ဌာနဖြစ်သည်”ဟု သိစေလို၍ “ပ ဥ ဒ္ဒ၊ပေ၊ စတုဇ္ဇေသု” ဟု မိန့်သည်၊ [ပဒစတုဇ္ဇေသု”ဟု ပါဠိပျက်တတ်၏၊ “ပရစတုဇ္ဇေသု”ဟု ပါဠိမှန်ရှိစေ၊] ရုပ်တွက်မှာ ထင်ရှားပြီ၊ ပဿရတိမှ နိဿွါသောတိုင်အောင် “ပ-ဥ-ဒ္ဒ” အစဉ်အတိုင်း ပုံစံတည်း၊ ထို့နောက် ဃသခေတ်ဖြင့် “ဥဿွါသေတိ”ဟု မြန်မာမူရှိ၏၊ ဃသခေတ်ချင်း တူလျှင် ဥ-ဒ္ဒ အစဉ်ကျအောင် ဒုဿွါသော ရှေက ထားသင့်၏၊ ဃသခေတ် မဟုတ်, ဃဋ္ဌခေတ် ဖြစ်၍သာ နောက်မှာ ရောက်နေသည်၊ သို့ဖြစ်၍ “ ဥဿွါဒ္ဒေတိ ” သိမူသာ ကောင်းသည်၊ ထိုပုံစံများတွင် ဒုဿွါသော နိဿွါသော ဥဿွါဒ္ဒေတိ တို့သည် (ဃအက္ခရာ အစချင်း တူကြသောကြောင့်) “ဃရာဒိ”၌ အာဒိအရ ပုံစံများတည်း-ဟု မှတ်။

စဇ္ဈာနစသည်။ ။“ဃရ စျ ဓံသု ဘမာဒိန်”ဟူသော ခေါင်းစဉ်တွင် ဃရ အရကို ပြုပြင်၍ “စျ” အရကို ပြလိုသောကြောင့် “ဧသေဝ စဇ္ဈာနပ္ပလော”စသည် မိန့်၊ “စဇ္ဈာန=စ+ဈာန”သာ လိုရင်တည်း၊ ဧသေဝကိုလည်း “ဧသာ+ဧဝ” ဟုဂင်း, ဈာနပ္ပလောကိုလည်း“ဈာန+ဖလော”ဟုဂင်း တည်၍ တွက်လေဉုး၊ “ပဌမ+ဈာနံ၊ပေ၊ဥ+ဈာယတိ” ဟု ဇ ဖြုတ်၍ ရုပ်တည်ပါ၊ ထို့နောက် “အဘိဝဓော, အဘိဝုဓော” ဟု မြန်မာမူရှိသည့် ကားဧ စျ ဓာတ်နှင့် စျ ချင်းလည်းမတူ, ဥော ဝကာရသုတ်၌ ဝဓုဓာတ် ဆိုလတ့်ဖြင့်၍ ဒွေဘော်လည်းမလို၊ သိဟိုင်ဒမူမှာလည်း မရှိသောကြောင့် ပါဠိပုံသာ။

ဝိဒ္ဓံသေတိ စသည် ။ ။ စျ ဓာတ်ကို ပြုပြီး၍ ဓံသု ဓာတ်ကို ပြလိုသောကြောင့် “ဝိဒ္ဓံသေတိ”ဟု မိန့်၊ “ဝိ+ဓံသေတ်”ဟု တည်၊ ထို့နောက်“ဥဒ္ဓံဂတော”ဟု ရှိပြန်သည်ကား ဥ သည် ဥပသဒ္ဒရ မဟုတ်၍ “ ဥ + ဓဂတော ” ဟု မတည်နိုင်ရကား ပါဠိပျက်၊

ယဝတံ - ယ အက္ခရာရှိသော ဗျည်းတို့၏၊ အာဒေသာဒိသု-အာဒေသ အစရှိသည်ဘို့၌၊ [အာဒိဖြင့် တသ စဝဂ္ဂ သုတ်၏ အာဒေသကို ယူ။] (ယထာ - ကား)၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ ပေ၊ ဗုဒ္ဓါဘဗ္ဘံ , ဗုဒ္ဓါဘိ-ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ ပေ၊ ဗုဒ္ဓါဘိ ဟူသည်တည်း၊.... ဌာနေတိ-သည်၊ ကိံ-နည်း၊ သိသဝန္တသ+ စျာယိနော၊ ပေ၊ နိ+ဓာနံ, မဟာ+ဓနံ-သိသဝန္တသ၊ပေ၊မဟာဓနံ တို့၌ တားမြစ်ရေခြင်း အကျိုးရှိ၏။

"ဥဒ္ဓံသိတော" ဟု ဓံသုဓာတ်ဖြင့် ရှိသော သိဟိုဋ္ဌမူသာ ကောင်း၏၊ ထို့နောက် "ဥဒ္ဓါ ရော၊ ပေ၊ နိဒ္ဓါတော" တို့ကား ဓ ချင်းတူ၍ ဓံသု အာဒိအရ အာဒိ၏ ပုံစံများတည်း၊ ထို့နောက် ဘမူ၏ ပုံစံကို ပြလို၍ "ဝိဇ္ဇန္တော" ဟု မိန့်၊ ထို့နောက် "ဥဇ္ဇန္တော" ဟူသော မြန်မာမူကား ပါဠိ၌ရှိခဲ့၏၊ သိမူ၌ "ဥဇ္ဇတော-နုပ်အပ်ပြီ" ဟု ရှိ၏၊ နိဇ္ဇယံတိုင်အောင် (ဘချင်းတူသော)ဘမာဒိ၌ အာဒိအရ ပုံစံများတည်း၊ [ဤ ဘမာဒိမှ အာဒိကို "ဃရာဒိ, ဓံသု အာဒိ" ဟု ရွေသို့လည်း ယှဉ်စပ်စေရမည်။]

တ-စတု စသည်နောက် ။ ။ တ-စတု-ဆနှင့် သန္တသဒ္ဒါ၏ အာဒေသ ဖြစ်သော သ အက္ခရာမှ နောက်၌ (သဒိသ ဒွေဘော်ကိုသာ ရွေ့၌ ပြခဲ့ရ သေးသောကြောင့်)၊ ယခုအခါ အသဒိသ-ဒွေဘော်ကို ပြလိုရကား " တဿာဝေါ, စတုဒ္ဓါ, စတုဿ်, ဆဒ္ဓါ, သဒ္ဓမ္မော, သန္တ္ဿတော" ဟုမိန့်၊ ၁-၂ ပုံစံများကို သိဟိုဋ္ဌမူ၌သာတွေ့ရ၏၊ စတုဿ်နောက်၌ "သဒ္ဓေါ" ဟု ရှိသည်ကား ပါဋိဗျက်၊ သဒ္ဓေါ၌ သန္တ၏ သ မဟုတ်၊ သံပုဗ္ဗ ဓာဒာတ်ဖြင့် ပြီးရသောပုဒ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် စတု-ဆ အစဉ်ကျအောင် "ဆဒ္ဓါ" ဟု သိမူအတိုင်းသာ ပါဋိမှန်ဟု မှတ်။ "တ+ဘာဝေါ၊ပေ၊သ+ဘူတော" ဟုတည်း၊ ထို့နောက် "မဟဒ္ဓနော, မဟဿယံ" တို့ကား အာနောင် ဓံသု အာဒိ ဘမူအာဒိ တို့၏ အာဒိပုံစံတည်း၊ "မဟာ+ ဓနော, မဟာ+ဘယံ" တည်, ဒွေဘော်လာပြီးမှ ရသုံ့သုတ်ဖြင့် ရသပြု။

ယဝတံ၊ပေ၊ဗုဇ္ဈတိ။ ။ယဝတံ တလနစသော သုတ်ဖြင့် စိရင်ပြီးနောက် အသဒိသ ဒွေဘော်ရောက်ပုံကို ပြလို၍ "ယဝတံ" စသည် မိန့်၊ ဗောဓိ+အင်္ဂါ-ဇ္ဈဝဏ္ဏော ယံ နဝဖြင့် ဇ္ဈ ကို ယ, ဗျကို ဗျ၊ ဇ်လာ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါဖြစ်၏၊ ထို့နောက် အာသဇ္ဇံ ဟု မြန်မာမူရှိ၏, မကောင်း၊ တဒ္ဒိတ်-ဇာတာဒိနသုတ်၌ လာလတံ့ အတိုင်း " သဇ္ဇံ " ဟု သိဟိုဋ္ဌမူ ရှိ၏၊ " သဘာယံ+သာဓု " ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ သာဓု အနက်၌ ယ (ဏျ) သက်၊ သဘာ+ယ, အဝဏ္ဏောယေဖြင့် အာခြေ(သဘျ)ယာတံဖြင့် ဘျကို ဘ ပြု, ဗဒွေဘော်လာ၊ ထို့နောက် ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ ဗုဇ္ဈကိ ဟု ရှိ၏၊ တသစဝဂ္ဂဖြင့် ဓနှင့် ယကို စျပြုပြီးနောက် ဇ ဒွေဘော်လာ၊ ဤ၌လည်း "ဗုဇ္ဈတိ ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ" ဟု ရွေ့နောက်ရှိလျှင် သာ၍ ကောင်းမည်။

ဌာနေတိ ကိံ — ဃရ စြေ ဓံသု ဘမာဒိနံ အတွက် ပြအပ်သော "ဌာနေ" တည်း၊ စြေ ဓာတ် စသည်ပင် ဖြစ်သော်လည်း ဒွေဘော် လာသင့်ရာ ဌာန မဟုတ်သောကြောင့် " သိသဝန္တသ+ဇ္ဈာယိနော, ယေ+ဇ္ဈာနပ္ပသုတာ, နိ+ဒ္ဓါနံ, မဟ+ဒ္ဓနံ " ဟု မရှိရ၊

ရသာကာရတော-မှ၊ ပရံ-နောံ၌။ [နောက်၌ "အာကာရတော" ဟု လာမည်ဖြစ်၍ "ရသတော ပရံ" ဟု ဂိုလျှင် ကောင်း၏၊]ဝဂ္ဂ ဒုတိုးယသု-ဝဂ်၏ဒုတိယကွာရာတို့၌၊ (ယဆံ-ကား)၊ ပဋ္ဌ+ခန္ဓာ-ဟု တည်၊ ပဋ္ဌကွန္ဓာ-ပြီး၏၊ ဇံဝံ-တူ၊ ရုပကွန္ဓော၊ ပေ၊ အာယုကွယော-ဟု ဖြစ်၏၊ သေတ+ဆတ္တံ-ဟု တည်၊ သေတဆတ္တံ-ပြီး၏၊ ဇံဝံ-တူ၊ သဗ္ဗဆန်နံ၊ ပေ၊ သမုဒ္ဓေဒေါ-ဟု ဖြစ်၏၊ တတြ+ဋ္ဌိတော- ဟု တည်၊ တတြဋ္ဌိတော-ပြီး၏၊ ဇံဝံ-တူ၊ ထလဋ္ဌံ၊ ပေ၊ မရုမ္ဟိကိတံ-ဟု ဖြစ်၏။

အာကာရတော - အာအာကွာရာမှ နောက်၌ကား၊ အာ + ခါတော - ဟု တည်၊ အာကွာတော - ဟု ပြီး၏၊ ဇံဝံ - တူ၊ တဏှာကွယော၊ ပေ၊ သညာကွန္ဓော-ဟု ဖြစ်၏၊ အာ+ဆာဒယတိ-ဟု တည်၊ အာဆ္ဆာဒယတိ-ဟု ဖြစ်၏၊ ဇံဝံ - တူ၊ အာဆ္ဆိန္နဘဲ၊ ပေ၊ အာပ္ပေါဒေတိ - ဟု ဖြစ်၏၊ ....

[သိဟိုဠ်မူဠ်"နိဓာနံ-မြုပ်နှံခြင်း" ဟု ရှိ၏၊ "နိ+ဓနံ" ဟု မြန်မာမူရှိသည်ကား မကောင်း၊ "နိ+ဝနံ" ရှိရိုးမှန်လျှင် "နိဒ္ဓနံ" ဟု မဖြစ်နိုင်စရာ အကြောင်း မရှိ။]

ရသာကာရတော၊ ပေ၊ မရုပ္ပါကိတံ — [စတုတ္ထကွာရာဌာနကို ပြုပြီး၍ ဒုတိယကွာရာ ဌာနကို ပြုလိုသောကြောင့် ဤစကားကို ဆိုသည်၊] ဝဂ် အစဉ်အတိုင်း အလျောသဖုံစံများတည်း၊ အာယုကွယော အထိ က ဝဂ် များကို ပြုပြီး၍ စ ဝဂ်ကို ပြုလိုရကား ရပ်တည်ပုံနှင့် တကွ "သေတ+ဆတ္တံ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ သဗ္ဗဆ္ဆိန္နံ" ဟု တွေ့ရ၏၊ "သဗ္ဗ+ဆ္ဆိန္နံ" ဟူသော သိဟိုဠ်မူသာ သဟသေယျ သိက္ခာပုဒ် စသည်၌ တွေ့ရသည်၊ သမုဒ္ဓေဒေါ အထိ စ ဝဂ်များတည်း၊ ဇမ္ဗုဆ္ဆာယာဒ်၌ " ဇမ္ဗု+ဆာယာ " တည်, ကွစာဒိမဇ္ဈေတွ့ရာနံ သုတ်ဖြင့် သမာသ်အလယ် ရသပြုပြီးမှ (စ်)ဒွေဘော်လာ၊ ဋ္ဌ ဝဂ်ပုံစံကို ပြုလို၍ "တတြ+ဋ္ဌိတော" စသည်မိန့်၊ "သုပ္ပဋ္ဌာနော ကား သဒိသ(ပ္ပ)ဒွေဘော်နှင့် ရောနေ၍ မသန့်ရှင်း၊ " ပဋ္ဌာနော " သာ ပြုလိုရင်း ဟု ဆိုလျှင်လည်း ဥနောက်ပြုပြီးမှ (အ) နောက်ပြုပြန်သဖြင့် သာ၍ မကောင်း၊ သိဟိုဠ်မူဋ္ဌသည်း မရှိ၊ ထိုနေရာ၌(တ)အတွက် "သဗ္ဗတ္ထာမေန (သဗ္ဗ+ထာမေန) အလုံးစုံသော အားအစွမ်းဖြင့် " ဟု ရှိ၏၊ သတ္ထတဋ္ဌ "ဩဃ" ဟု ရှိသောကြောင့် သ၏ အစား (တ) လာသည်၊ ကုတ္ထ အထိ (တ)ဝဂ် ပုံစံများတည်း၊ ထို့နောက် ပ ဝဂ်ကို ပြုလို၍ " ပပ္ပေါဒ္ဒေတိ " စသည် မိန့်၊ "အနိပ္ပလံ" ရပ်၌ သိဟိုဠ်မူဝယ် "နိပ္ပလံ" ဟုသာ ရှိသည်။

အာကာရတော— ရသ ၃ လုံးနောင် ပဌမကွာရာလာပုံကို ပြုပြီး၍ အာဒိဃနောင် လာပုံကို ပြုပြန်လိုသောကြောင့် "အာကာရတော" ဟု မိန့်၊ "အာကွာဘော, တဏှာကွယော" စသော မြန်မာမူ၌ အာကို ရသပြု၍ "အကွာတော" စသည်ဖြင့် သိဟိုဠ်မူ၌ ရှိ၏၊ ရသံသုတ်၌ " တဏှာကွယော " ဟု ပြခဲ့သောကြောင့်ဝင်း, ဒိဃံ သုတ်လာ " သွာ ကွာတော"ဝယ် "သု+အာကွာတော"ဟု ပုဒ်ဖြတ်ခိုက်၌ (အ) ကို ဒိဃ မပြုရသေးကြောင်း

သရာဗျာတိ ကိ်ံ၊ သဒ်ါရော၊ ပေ၊ တပ္ပလံ- တို့ဒ္ဒါ တားမြဝ်ရခြင်း အာကျိုး ဂိုဇီ၊.... ဌာနေတိ ကိ်ံ၊ ပူဝ + ခဇ္ဇကံ၊ ပေ၊ ယဿာ + ဍိတံ, က + ထံ, ကမ္မ+ဖလံ-တို့ဒ္ဒါ တားမြဝ်ရခြင်း အာကျိုးဂိုဇီ၏။

နိ+ကမတိ၊ ပေ၊ နိ+တရဏံ ဣတိ - ဟူကဒုန်သော၊ အတြ - တို့ဒ္ဒါ၊ ဒေါဓသစာတိ ဇ္ဈေ - ဒေါဓသစ ဟူသော ဤသုတ်ဒ္ဒါ၊ စဂ္ဂဟဏသ-စသဒ္ဒါဇီ၏၊ ဗဟုလဇ္ဈတ္ထာ - များသောအနက် ဂိုသည်၏အဖြဝ်ကြောင့်၊ [ကကို ခပြုခြင်း - စသော များစွာသော အနက်ကို ဗဟုလဇ္ဈ ဟူဆိုသည်။] တောန စဂ္ဂဟဏေန-ထို စသဒ္ဒါဖြင့်၊ ယဿာပယောဂံ-ပြုယုဂ် အား လျော်စွာ၊ ဗဟုဓာ - များသော အပြားအားဖြင့်၊ အာဒေသော - အာဒေသသည်၊ သိယာ - ဖြဝ်ချာ၏၊ ယထာ - ဥဒါဟရဏ်ကား၊ နိ ဥပ ထင်ရှားသော ကြောင့်ငင်း, အခပ္ပါဒ္ဒေတိ တိုင်အောင် အာ ကို ရသ ပြုထားသော ပုံစံ ဖြစ်မှသာ ရှေနောက် ညီသည်၊ရှဉ်တည်သည့်အခါဉ်မူ "တဏှာ+ခယော, အာဏာ+ခေတ္တံ,သညာ+ခန္ဓော, အာ+ဆာဒယတိ အာ+ဆိန္နတိ,နဝါ+ဌံ, အာ+ထရဘိ, အာ+ဖေါဋေဘိ"ဟု တည်း၊ ဒွေဘော်လာပြီးနောက် အာဒိဃများကို ရသပြု။

သရမှာတိ ကိ်ံ—"သံ+ခါရော" တည်း, ဝဂ်၏ ဒုတိယက္ခရာဖြစ်သော်လည်း သရ နောက် မဟုတ်သောကြောင့် (က) ဒွေဘော် မလာရ၊ တံ+ခဏော,သံ+ဆန်ဒံ,တံ+ ဌာနံ တည်၊ "သန္တဏော"ဉဲ"သန္တါတော"ဟု သိဟိုဠ်မူရှိ၏၊ "အဘိတ္ထုတော"ဟု သရ နောက်ဒ္ဒါ ထု ဓာတ်ဖြင့် ဒွေဘော်ရောက်ပုံကို ပြခဲ့ပြီးလျှင် ဤ "ထု" ဓာတ်သည်ပင် ဗျည်း နောံဖြစ်က ဒွေဘော် မံရောက်ဟု သိစေဘို့ရန် "သန္တုတော-ကောင်းစွာချီးမွမ်းအပ်၏" ဟူသောပါဠိသာ ကောင်း၏၊ ထို့နောက် "တပ္ပလံ" ဟု ရှိ၏, မကောင်း၊ "တမ္မလံ= ထို အကျိုး" ဟု ရှိမှ "တံ+ဖလံ" ပုဒ်ဖြတ်၍ ဗျည်းနောက် ဖြစ်သောကြောင့် ဒွေဘော် မရောက်ရ-ဟု ဆိုခွင့်ရှိသည်။

ဌာနေတိ ကိ်ံ — ခဇ္ဇကံ စသည်ဒ္ဒါ ဝဂ္ဂဒုတိယက္ခရာ ဖြစ်သော်လည်း ဒွေဘော်လာ သင့်ရာ ဌာနမဟုတ်သောကြောင့် "ပူဝ+ကဇ္ဇကံ, တသ + ဆ္ဆဝိယာဒီနံ" ဟု မရှိရ၊ ထို့နောက် "ယထာ+စိဒံ" ရှိ၏၊ "ယထာစ္ဆိဒံ" ဟု သဒိသ ဒွေဘော်ကို တားမြစ်ရာ ရောက်သောကြောင့် မကောင်း၊ "ယထာ ဍိတံ,ကထံ ကမ္မဖလံ" ဟု ဝဂ်၅ ပါးစုံအောင် ပုံစံ ၅ ခု ပြသော သိဟိုဠ်မူသာ ကောင်းသည်၊ ဒွေဘော်ဌာန မဖြစ်သင့်သောကြောင့် "ယထာ+ဍိတံ, ကတ္ထံ, ကမ္မပ္ပလံ" ဟု မဖြစ်ရ။

နိကမတိ၊ ပေ၊ အာဒေသော သိယာ-- "နိ+ကမတိ၊ပေ၊နိ+တရဏံ" တို့ကား ရှဉ်တည်ပြခြင်းတည်း၊ ၎င်းရှဉ်များကို "ဒေါဓသစ" သုတ်ဒ္ဒါ စဖြင့် စီရင်ဘို့ရာ သိ ခြား ပြသည်၊ ဒေါဓသစသုတ်ဒ္ဒါ စသဒ္ဒါသည် တိုက်ရိုက်မဆိုအင်သော အနက်များကို ဆည်း ယူခြင်း အဝုတ္တသမုစ္စည်း အနက်ရှိ၏၊ ထိုသို့ ဆည်းယူရာ၌ အခြားသုတ်ကဲ့သို့ ဘနက်

သဋ္ဌတော-နိ ဥပသာဒမှ နောက်၌၊ ကမု ပဒ စိ စ ဒ တရာနံ - ကမု, ပဒ, စိ, စရ, တရဓာတ်တို့၏၊ ပဌမ.သ - ပဌမကွဲရာ၏၊ ဝဋ္ဌဒုတိယော-ဝဋ်၏ ဒုတိယကွဲရာ အပြုသည် (ဟောတိ)၊ .... ဣတိနာ - ၌ ဝဋ္ဋ ဃောသာ ဃောသာနံသုတ်ဖြင့်၊ ဒိတ္တံ- ဒွေဘော်သည်၊ (ဟောဘိ)၊ နိကွမဘိ၊ပေ၊ နိဂ္ဂြရဏံ-ပြီး၏။

တထာ - ထိမှတပါး၊ ကဝ ဒိဝ သိဝ ဝဇာဒိနံ - ကဝ, ဒိဝ, သိဝ, ဝဇ အစရှိသည်တို့၏ ဒ်ဂျပသ - ဒ်ဂျပ်ဖြစ်သ၊ ဝသ - ဝ၏၊ ဗော-ဗအပြုသည်၊ (ဟောဘိ)၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဝကာရဒ္ဒယသ- ဝ ၂ လုံး အပေါင်း၏၊ ဗကာရဒ္ဒယံ-ဗ ၂လုံးအပြုသည်၊ (ဟောတိ)၊ ယထာ-ကား၊ ကုဇ္ဇတော-ကုဇ္ဇတော ဟူသည်တည်း၊ [" ကုဋ္ဌတော = ကုဇ္ဇတော " ဟု တည်ရပ်,ပြီးရပ် ၂မျိုးရှိလျှင် ကောင်း၏၊] ဇံ-တူ၊ ကုဇ္ဇာနနာ, ကုဇ္ဇဿိ-

၂ နက်ကိုသာ ဆည်းသည်မဟုတ်,ကို ခဖြုခြင်း, ပကို ဖဖြုခြင်း, ဝကို ဗဖြုခြင်း စသော အားဖြင့် ဆည်းအပ်သော အနက်တွေ့ များစွာရှိသည်ကို ရည်ရွယ်၍ " ဗဟုလဏ္ဍတ္တာ-များသောအနက် ရှိသည့်၏အဖြစ် " ဟု ဆိုသည်။ [ဤ ရူပသိဒ္ဓိ ဆိုပုံကို ထောက်လျှင် ရူပသိဒ္ဓိဆရာ လက်ထက်လောက်က "ဠော တဿ" စသော ဝိသုံကရဏယောဂဝိဘာဂ သုတ်ကလေးများ မရှိသေး - ဟု သိသာ၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း၊.... ထို သုတ်ကလေး များဖြင့် စိရင်ဘို့ရန် မပြဘဲ စသဒ္ဒါဖြင့် အာဒေသ များစွာကို ပြသောကြောင့်တည်း။];

နိ ဥပသဋ္ဌ၊ ပေ၊ ဝဋ္ဌ ဒုတိယော, ဣမိနာ ဒ်ဒိတ္တံ—နိ ဥပသာဒရနောင် ကမုဓာတ်၏ ပဌမကွဲရာ (က) ကို ဒေါဓသာစဒ္ဒါ စသဒ္ဒါဖြင့် ဒုတိယကွဲရာ (ခ) ပြု၊ ထို့နောက်မှ ဝဋ္ဌ ဃောသာ ဃောသာနံ စသော သုတ်ဖြင့် က ဒွေဘော်လာ, နိကွမတိ ပြီး၏၊ [ဝဋ္ဌ ဃောသာဃောသာနံ သုတ်ကိုပင် ဆိုသောအရာဖြစ်၍ "ဣမိနာ" အရ "ဝဋ္ဌဃောသာ ဃောသာနံ"ကို စွဲရသည်၊] နိပ္ပဒ္ဓိ (နိ+ပမ္ဘ ပဒဓာတ်၏ ပုံစံ), နိဆ္ဆယော (နိ+စိဓာတ်၏ ပုံစံ), နိဆ္ဆရတိ (နိ+စရဓာဘ်၏ ပုံစံ), နိဘ္ဆရဏံ (နိ+တရဓာတ်၏ ပုံစံ) ဟု အစဉ် အတိုင်း သိပါ၊ ရှာ်တွက်သည့် အခါဌာန ဓာတ်ရင်းကိုလိုက်၍ မတည်ဘဲ အလွယ်တကူ "နိ+ကမတိ" စသည်တည်၍ တွက်။

တထာ ဗောဝဿ၊ပေ၊ဥဒယဗ္ဗယံ— [ကဝ ဒိဝ သိဝ ဝဇာဒိနံဌ သိဟိုဋ္ဌမူအတိုင်း "ကဝါဒိဝါဒိဝဇာဒိနံ" ရှိလျှင် ဋီကာဖွင့်နှင့် ညီ၏၊ ဒိဝါဒိအရ သိဝကို ယူ၊] ဒေါဓသစဒ္ဒါ စသဒ္ဒါက များသော အနက်ရှိသောကြောင့် ကဝ အစရှိသည့်တို့၏ ဒ်ဂျပ (ဒ်-၂ခု+ရူပ-ရပ်၊ ဝါ-၂ခုတွဲသံယုဂ်)ဖြစ်သော ဝ ၂လုံးကို ဗ ၂လုံးပြု၊ ဤစကားအရ ဝဒွေဘော်ပြုပြီးမှ ဝ ၂လုံးကို ဗ ၂လုံးပြုရသည်ဟု မှတ်၊ သို့သော် "ဗျာကာသိ" စသော အချို့အရာ၌ကား စတလုံးကိုလည်း ဗတလုံး ပြုသေး၏။

ကုဗ္ဗနော, ကုဗ္ဗန်ဿိ ဖြစ်၏၊ သဓာတွန်ဿ ယာဒေသသ - ဓာတွန်နှင့် တကွ သော ယ၏ အာဒေသ၏၊ ဒွိတ္တံ-သည်၊ (ဟောတိ)။ [သို့ "ဒွိတ္တေ-ဒွေဘော် ရွာအင်ပြီးသော်၊ "] ဒ္ဝိဝ္ဂတိ - ဒ္ဝိဝ်ဘိ ဟု ဝာည်၊ ဒ္ဝိဗ္ဗထိ - ဒ္ဝိဗ္ဗတိ ဟု ပြီး၏၊ ဇဝံ - တ္ဂ၊ ဒ္ဝိဗ္ဗန္တော သိဗ္ဗတိ သိဗ္ဗန္တော ဟု ဖြစ်၏၊ ပဋ္ဌဇတိ - ဟု တည်၊ ပဗ္ဗဇတိ - ဟု ပြီး၏၊ ပဗ္ဗဇန္တော - ဟု ဖြစ်၏၊ နိဝ္ဝါနံ - ဟု တည်၊ နိဗ္ဗာနံ- ဟု ပြီး၏၊ နိဗ္ဗုတော, နိဗ္ဗုန္ဒတိ, ဥဒယဗ္ဗယံ ဣစ္စာဒိ-အစရိသည်တည်း။

ပရိတရုဏာဒိနံ-ပရိ, တရုဏအစရိသည်တို့၏၊ ကွစိ-ဌ်၊ ရဿ-ရ၏၊ လော - လ အပြုသည်၊ (ဟုံဝါတိ၊) ပရိ+ပန္နော - ပရိ+ပန္နော ဟု တည်၊ ပလိပန္နော-ပြီး၏၊ ဇဝံ - တ္ဂ၊ ပလိ ဖောဝေါ၊ ပေါသုခုမာလော-ဟု ဖြစ်၏။

ကုဗ္ဗတော ။ ။ " ကုဝတော " တည်, ဝဒွေဘော်လာ, ဒေါ်ဓဿစဉ် စဖြင့် ဝ ၂ လုံးကို ဗ ၂ လုံးပြု၊ ["ကုဗ္ဗတော"ကား သ ဝိဘတ်ဆုံးသော ဂဒ္ဓန္တာဒိဂိဏ်းတည်း၊ ကစ္စည်းကျမ်းမှာပင် " ကုဗ္ဗတော " ပါနေ၍ ရူပသိဒ္ဓိ ထုတ်ဟန်တူသည်၊ " ယထာ-ကုဝန္တော=ကုဗ္ဗန္တော " ရှိလျှင် သာ၍ ကောင်းရာ၏၊] ထို့နောက် " ကုဗ္ဗမာနော " ဟု ရှိ၏၊ ရူပသိဒ္ဓိ၌ " ကုဗ္ဗမာနော " ရုပ် မရှိ၊ ယဝကာရာစ သုတ်ဖြင့် ဥ ကို ဝ ပြုရာ၎င်း သရနောင်းမှ ပြုမည်၊ မာနပစ္စည်းဆိုလျှင် မာဒ္ဒ်(မ)ဗျည်း ဖြစ်နေ၏၊ ဘူဝါဒိဂိဏ်း မဟုတ်-တနာဒိဂိဏ်း ဖြစ်၍ အ ပစ္စည်းလည်း မသက်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ရူပသိဒ္ဓိ အလို ဗျည်းနောင်း လျက်ရှိသော " ကုဗ္ဗတိ, ကုဗ္ဗမာနော " ရုပ်မျိုး မရှိ၊ သေသေ သန္တာ၊မာနာနာ သုတ်ဖြင့် အာနပစ္စည်း သက်၍ " ကုဗ္ဗာနော " ရုပ်သာ ရှိရမည်၊ ဝ ၂ လုံးဖြင့်ချည်း တည်၍တွက်၊ ကုဗ္ဗန္တိ၌လည်း နည်းတူ။

သဟ ဓာတွန်ဿ ယာဒေသသ ဒွိတ္တံ— ဒ္ဝိဗ္ဗတိ စသည်၌ ဒိဂုဓာတ် ဒိဝါဒိ ယ ပစ္စည်း စတိုးဝိဘတ်တည်း၊ တထာဂတ္တရိစ သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်နှင့် တကွ ယကို ဝပြု၊ ဤသို့ ပြုရသော စ ကို " သဟဓာတွန်ဿယာဒေသ - ဓာတွန်နှင့် တကွသော ယ ပစ္စည်း၏ အာဒေသ " ဟု ဆိုသည်၊ ထို အာဒေသ(ဝ)ကိုမှ ဒွေဘော်ပြု, ဝ ၂ လုံးကို ဗ ၂ လုံးပြု၍ ဒ္ဝိဗ္ဗတိ ပြီးရသည်၊ " သံဟဓာတွန်ဿယာဒေသသ ဒွိတ္တံ " ဟု ဒွေဘော်ပြုပြီးသား အနေကို ပြသောကြောင့် ရှင်တည်ပုံကို ပြသမျှ၌ ဝ ၂ လုံးချည်း ပါ၌ရှိစေရမည်၊ [ဒ္ဝိဗ္ဗတိ စသည်ကား ဒိဝ၏ ပုံစံ, သိဗ္ဗတိ စသည်ကား သိဝ၏ ပုံစံ, ပဗ္ဗဇတိ စသည်ကား ဝဇ၏ ပုံစံ, နိဗ္ဗာနံ စသည်ကား ဝဇာဒိနံဌ အာဒိ၏ ပုံစံများတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဒိဝ အတွက် ရုပ်တည်ပုံ သိဝ အတွက် ရုပ်တည်ပုံ စသည်ဖြင့် ရှ-စာကိုယ်၌ ထပ်ကာ ထပ်ကာ ပြနေသည်။]

လောရဿ၊ပေ၊တရုဏာဒိနံ— ["ပရိယာပန္နာဒိ တရုဏာဒိနံ ကွစိ-ပရိယာပန္နော ပလိယာပန္နော " ဟု မြန်မာမူရှိ၏၊ ထိုတွင် " ပရိယာပန္နော " မှ " ပလိယာပန္နော " ဟု ဖြစ်သော ပြယုဂ် မရှိ၊ " ပရိယာပန္နော-အကျုံးဝင်၏ " ဟု ချည်းသာ ရှိရကား မြန်မာမူ မကောင်း၊ သီမူ၌ " ပရိတရုဏာဒိနံ ကွစိ၊ ပရိပန္နော, ပလိပန္နော "ဟု ရှိ၏၊ ပါဠိ၌လည်း

ဒုက္ကဘာဒိနံ-ဒုက္ကတ အစရှိသည့်တို့၏၊ [သိဒ္ဓ် " ကတာဒိနံ" ဟု ရှိ၏၊] ကွစိ-ဒ္ဓိ၊ တသ - တဇ်၊ ဒ္ဒော-ဒ္ဒု အပြုသည်၊ (ဟောတိ)၊ ယထာ- ကား၊ ဒုက္ကတံ - ဒုက္ကတံ ဟု တည်၊ ဒုက္ကဋံ - ဒုက္ကဋံ ဟု ပြီး၏၊ ဇဝံ-တ္ဝ၊ သုကဋံ, ပဟာဒ္ဒော၊ပေ၊ ဝိသဒ္ဒေါ ဣစ္စာဒိ-အစရှိသည်တည်း၊ နိယတာဒိနံ-နိယတ အစရှိသည်တို့၏၊ ကွစိ တသ ကော၊ နိယတော-ဟု တည်၊ နိယဒကော-ပြီး၏။ [နိယတာဒိဒ္ဓ အာဒိပုံစံကို မပြကြ။]

နိဇာဒိသ-နိဇ အစရှိသည်၏၊ ဝါ-ဝိကပ်အားဖြင့်၊ ဇသ ယော၊ နိဇံ+ ပတ္တံ - ဟု တည်၊ နိယံ ပတ္တံ - ပြီး၏၊ [နိယံ = နိဇံ ၂ မျိုးလုံး ရှိနိုင်သော ကြောင့် " ဝါ " ဟု ဆိုသ ည်၊]…. ကုလူပကါဒိနံ - ကုလူပ အစရှိသည် တို့၏၊ ဇသ ကော၊ ကုလူပဝေါ-ဟု တ ည်၊ ကုလူပကော-ဟု ပြီး၏၊…. တထာ - ထိုမှ တပါး၊ ပ ဝေရိအာဒိတော - ပဝေရိ အစရှိသည်မှ နောက်၌၊ နသ လောဝ၊ ပ + နိဓးနံ - ဟု တ ည်၊ ဝကိဓးနံ - ပြီး၏၊ ဇဝံ-တ္ဝ၊ ပကိ ပါတော ၊'ပေ၊ ပရိဇ ာဝမော-ဟု ဖြစ်၏၊ နိန္နယော-ဟု တည်၊ နိဏ္ဏယော-ဟု ပြီး၏၊ ဇဝံ - တ္ဝ၊ ဥဏ္ဏတော သြဇ ာတော ဣစ္စာဒိ-အစရှိသည်တည်း၊ [ပရိအာဒိဒ္ဓ အာဒိပုံစံ ဖြစ်သောကြောင့် " နိန္နယော = နိဏ္ဏယော " ဟု တည်ရုပ် ပြီးရုပ် ၂ မျိုးကို ပြသည်။]

(နာသိကဂ္ဂ ပလိပန္နော- နှာခေါင်းဖျားတိုင်အောင် နစ်မြုပ်သော) စသည်ဖြင့် ရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် သီဠကောဝင်း၏၊] ပလိဓောဓော စသည်ကား " ပရိဓေးခေါ " စသည်ဇင့် တည်၊ ရ ကို လ ပြု ဟု ခုနှင်းဆို၊ [သိမ္ဓ်၌ ပလိဓောဓော နောင် " ပလွက် " ဟု လည်း ရှိသေး၏၊ "ပရိ+အက်" တည်, ရကဲ့ လ ပြု, ဇကို ယ ပြု, ယ ဝ တံသုတ်ဖြင့် လ ကို လ ပြု, လ ဒွေဘော်လော , ပြီး၏၊ " ပရိယ ကော် ရာဇာ သေတိ " ၌ ပရိယ ကော်ကား ရကို လ မပြုဘဲ ယ လ ၍ ပြီးသော ရုပ်တည်း၊ "ပရိယကော်-ပလွင်၌၊ ဝါ-ခဠင်၌ " ဟု အနက်ဆို။]

ဒဒ္ဒော တသ၊ပေ၊ကွစိ—"ယထာ ဒုက္ကတံ, ဒုက္ကဋံ၊ ဇဝံ သုက ဋံ ပဟဒ္ဒေါ" ဟု ပါဠိမှန် ရှိစေ၊ [ပဟဒ္ဒေါ-ပုတ်ခင်အင်၏၊] "သက ဒ္ဒေါ, ပသတော" ဟု မြန်မာမူ ကောင်း၊ "သက ဒ္ဒေါ-လှည်း" ဟုရာ၌ သက ဓာတ် အဒ္ဒပစ္စည်း (သက္ကတ၌ အဒ္ဓန်ပစ္စည်း) ဖြင့် ပြီး၏၊ ပသတော ကား (တ) ဖြင့်သာ ပါဠိ၌ရှိ၏၊ ["ကော တသ" စသည် လွယ်ပြီ။]

တထာ ကော နသ ပ ပရိအာဒိတော — ပ + နိ+ပုဗ္ဗ ဓာတ်ဖြင့် ပနိဓာန် ပုဒ်ရင်း, ဒေါသေစ၌ စဖြင့် နက်ဲ ကာ၌ ၍ ပကိဓာန် (ပကိဓာနတော ပဉ္စာယ) စသည် ဖြစ်၏၊ ပကိပါတောလည်း ပ+နိ+ပုဗ္ဗ ပတဒေါ် တည်း၊ [သရဏာဂုတ် ၄ မျိုးပြုရာ၌ " ပါကိပါတော " ဟု ပါဠိပုက်တတ်၏၊] ပဏာမော၌ ပုဗ္ဗ နမုဓာတ် , ပကိတံ၌ ပပုဗ္ဗ နိဓာတ် , ပရိဏတော ပရိဏာမော တို့၌ နမုဓာတ် , နိဂ္ဂယော၌ နိပုဗ္ဗ ကိဓာတ်,..

(၄၃) ပတိ+အင်္ဂိ, ပတိ+ဟညတိ ဣတိ, ဣဓ၊....

ကွစိ ပဠိ ပတိဿ။ ။သရေဝါ ဗျဥ်္ဇနဝါ ပတိဣတိ-ပတိ ဟူသော၊ ဇောဿ ဥပသဂ္ဂဿ-ဤဥပသာရပုန်၏၊ ကွစိ ပဠိအာဒေသော ဟောတိ၊ ပုဗ္ဗိသရလောပေါ - ရှေသရ ကြေခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ပဌဂ္ဂိ, ပဠိ ဟညတိ - ပြီး၏၊....ကွစိတိ ကိ ံ၊ ပစ္စတ္တံ, ပတိလိယတိ - တို့၌ တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ (၄၀)။

(၄၄) ပုထ+ဇနော, ပုဗ္ဗံ+ဘူတံ ဣတိ ဣဓ, အန္ဓော၀တိ ဝတ္တဗ္ဗေ၊ [အတိသ စန္ဓသမ္ဗ လိုက်လာသည်။]

ပုထဿ ဗျဥ်္ဇနေ။ ။ပရေ ဗျဥ်္ဇနေ, ပုထဣတ္ထေတာသ - ပုထဟူသော ဤနိပါတ်၏၊ အန္ဓော၀သရော ဥကာရော ဟောတိ၊ ဒွိတ္တံ - ဒွေဘော်လာ၊ ပုထုဒ္ဒနော, ပုထုဘူတံ-ပြီး၏၊.... ဗျဥ်္ဇနေတိ ကိ ံ၊ ပုထ အယံ-ဒွိ တားဖြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊.... ပုထဿ - ပုထသဒ္ဒါ၏၊ အ - အတည်း၊ ပုထ-ပုထသဒ္ဒါ၏ အ၊ ဣတိ သမာသေနော၀- ဤသို့သော သမာသ်ဖြင့်ပင်၊ သိဒ္ဓေ-ဆိုလိုရင်း အနက် ပြီးစိုင်ပါလျက်၊ ပုန - ထပ်၍၊ အန္ဓော၀ဟာဏာဓိကာရေန-လိုက်လာသော အန္ဓသဒ္ဒါဖြင့်၊ ကွစိ-ဒွိ၊ သရေ - သရကြောင့်၊ အပုထန္ဓသာဝိ - ပုထမဟုတ်သောသဒ္ဒါ၏ အဆုံးသရ၏လည်း၊ ဥတ္တံ-ဥ အဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ မနော+အညံ-ဟု တည်၊ မနုညံ-ဟု ပြီး၏၊ ဇေဝံ+ဣမံ - ဟု တံ်ည်၊ ဇေဝိမံ - ဟု ပြီး၏၊ ပရိလေးပေါ-နောက်သရချေ၊ [အညံ, ဣမံဒွိ အနှင့် ဣကိုချေ-ဟူလို၊] ဣတိ+ဒီဝ-ဟုတည်၊ ဣတွေဝ-ဟု ပြီး၏၊ ဥကာရဿ-၏၊ ဝကာရော-သည်၊ (ဟောတိ)။ (၄၉)။

ဥပ္ပန္နဇာတာ ဩဏတောတို့ဒွိ နမုဓာတ်များ ဖြစ်၏၊ ဒေါဓသစ္ဒိ စဖြင့် နကို ဏပြုရသည်၊ [“ပြ-ပရိ-ဒုရ်-နိရ်” တို့ဒွိ ရအက္ခရာ ပါ၏၊ ဌာန်တူ အက္ခရာချင်း နီးကပ်နေလျှင် ရွှတ်ရာဒွိ ဧချာမော၏၊ ထို့ကြောင့် ရ်နှင့်ဏသည် မုဒ္ဓဌာန်ချင်း တူရကား နကို ဏပြန်ရသည်။]

(၄၄) ပုထဿ၊ပေ၊၀ကာရော---ပုထ၏ အဓိကအမြစ်ကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာဒွိ ပြထား၏၊ “ပုထဿ+အ,ပုထ”ဤသို့ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ် သမာသ်ကြီလျှင် “ပုထ-ပုထ၏အ” ဟု အနက်ထွက်နိုင်ရကား အန္တသဒ္ဒါ မလိုက်ဘဲလည်း “ဗျဥ်္ဇနေ-ကြောင့်၊ ပုထဿ-ပုထ၏အ၏၊ ဥ-ဥအပြုသည်၊ ဟောတ်” ဟု ဆိုလိုရင်းအနက် ပြည့်စုံနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် လိုက်လာသော အန္တသဒ္ဒါသည် ပို၏၊ ထို အန္တသဒ္ဒါပိုဖြင့် နောက်သရကြောင့် ပုထမ္ဘ တပါး မနော စသော သဒ္ဒါ၏ အဆုံးသရကို ဥ ပြုခြင်း ဟူသော အနက်ပိုကိုလည်း သိရပြန်သည်၊ မနုညံ်၏ အရင်းအမြစ်ကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာဒွိ ပြထား၏၊ “ဇေဝံ+ဣမံ” ဒွိ

(၄၅) အဝ + ကာသော၊ ပေ၊ အဝသာနံ ဣတိ ဣဓ, ကွစိဉ်စ ဗျဉ္ဇနေတိစ ဝတ္တော။

ဩ အာသ။ ။ပရေ ဗျဉ္ဇနေ အဝဏ္ဏတိ ဇောသ ဥပသဂ္ဂသ ကွစိ ဩကာရော ဟောတိ၊.... ဩကာသော ၊ပေ၊ ဩသာနံ – ပြီး၏။..... ကွစိတိ ကိံ၊ အဝသာနံ, အဝသသတု – ၏။ .... ဗျဉ္ဇနေတိ ကိံ၊ အဝယာဂမနံ, အဝေက္ခတိ–၏။ [အဝ+အာဂမနံ တည်၊ အဝကို ဩပြုသင့်သော်လည်း သရမန္တောင်းသောကြောင့် မပြု၊ ယ လာ၊ အဝ+ဏ္ဍကွဘိ တည်၍ နည်းတူဆို, ဏ္ဍကို ဇ အသဝဏ်ပြု။] (၅၁)။

(၄၆) အဝ+ဂတော သူဂိယော ၊ပေ၊ အဝ+ဂဟတွာ ဣတိ ဣဓ, အဝသာတိ ဝတ္တဗ္ဗော၊ ဩဂဟဏဉ္စ-ဩသဒ္ဒါသည်လည်း၊ ဝတ္တဗ္ဗော။

တပ္ပိပရိတ္တပ ပဒေ ဗျဉ္ဇနေစ။ ။ပရေ ဗျဉ္ဇနေ, ဥပ ပဒေ – ဥပ ပဒ ဖြစ်သော၊ ဌာနေ – အရာဒ္ဒိ၊ [သိမ္ဗုဒ္ဒိ " ဌာနေ " ပါသည်၊] တိဋ္ဌမာနသဒ်တည်သော၊ အဝသဒ္ဒသ-အဝ သဒ္ဒါ၏၊ တသ ဩကာရသ- ထိ ဩ အာကွရာဂု၏၊ ဝိပရိတော – ဝိပရိတ် ဖြစ်သော၊ ဥကာရော – ဥ အပ္ပါသည်၊ ဟောတိ၊ [စ ၏ အနက်ကို သိုးခြားဖွင့်လတ့ံဖြစ်၍ " ဝိပရိတောစ " ဟု စရှိသည်ကား အဝို၊ " ဝိ ပရိတော ဥကာရော " ဟု သိမ္ဗုရှိသည်။]

တသ-ထိ ဩ၏၊ ဝိပရိတော – ဝိပရိတ်တည်း၊ တပ္ပိပရိတော – ထိ ဩ၏ ဝိပရိတ်၊ ဥပေါစ္စာရိဘံ (ဥပ+ဥစ္စာရိတံ)-အနိုးဒ္ဒိ ရွတ်ဆိုအပ်သော၊ ပဒံ – ပုဒ်သည်၊ ဥပ ပဒံ – ဥပ ပဒ မည်၏၊ ဩကာရ ဝိပရိတောဘိ – ဩကာရ ဝိပရိတော ဟူသော၊ ဇောတံ-၌အမည်သည်၊ ဥကာရသ – ဥ

ကွစိလောပံ ဟုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို ချေ, အန္တသဒ္ဒါပိုဖြင့် ဝ၏(အ)ကို ဥပြု၊ ဂါပရော အသရူပါဖြင့် နောံ ဏ္ဍကိုချေ, ဧဝုမံ ပြီး၏။"ဏ္ဍတိ+ဧဝ"၌ ဏ္ဍကို ဥပြု၊ ဝမောဒုဒန္တာနံဖြင့် ဥကို ဝပြု၊ [သမန္တပါသာ ဒိကာတွေဝ(ကာ+ဏ္ဍတိ+ဧဝ) စသည်ဖြင့် အရှိများသောကြောင့် "ဏ္ဍတွေဝံ"ဟု နိဂ္ဂဟိတ်ဆုံးသော မြန်မာမှုကို ဆင်ခြင်။]

(၄၆) တသ၊ ပေ၊ အဓိဝစနံ— တို့ကား တပ္ပိပရိတနှင့် ဥပပဒတို့ကို ဝိဂ္ဂဟပြု၍ တပ္ပိပရိတ အရကို ပြသော စကားတို့တည်း၊ ဥပေါစာရိတံကို " ဥပ+ဥစ္စာရိတံ " ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ ဥပ=နာမ် အာချာတ်တို့၏ အနိုးဒ္ဒိ၊ ဥစ္စာရိတံ-ရွတ်ဆို အပ်သော၊ ပဒံ-ပုဒ်၊ "အဝ+ဂတော" ကဲ့သို့ နာမ်၏အနိုး ရှေ့၌ဂင်း, "အဝ+ဂစ္ဆတိ" ကဲ့သို့ အာချာတ်၏ အနိုး ရှေ့၌ဂင်း ရွတ်ဆိုအပ်သော ပုဒ်-ဟူလို၊ [" သမိပေ(ဥစ္စာရိတံ)ပဒံ,ဥပပဒံ " ဟု ဥပ၏ ပရိယာယ် " သမိပေ " ဟု လဲလှယ်၍ မဇ္ဈေလောပိ တပ္ပုရိသ ဝိဂ္ဂဟ အစစ်ပြု၊]

အက္ခရာဇ်၊ အဓိဝစနံ - အာမည်တည်း၊ .... စ သဒ္ဒေါ - သည်၊ ကတ္ထစိ-အာချို့အရာ၌၊ နိဝတ္တိနဿော - တားမြစ်ခြင်း အနက်ရှိ၏၊.... ဒွိတ္ထံ၊ ဥဂ္ဂတော သူရိယော ၊ ပေ ၊ ဥဂ္ဂဟောတ္တော-ပြီး၏၊ (၇၉)။

(၄၇) အတိပ္ပ + ခေါ တာဝ ၊ ပေ ၊ ပရ သဟာသံ ဣတိ ဆုရ , အာဂမောတိ ဝတ္တာတော။

ကွစိ ဩ ဗျဉ္ဇနေ။ ။ပရေ ဗျဉ္ဇနေ ကွစိ ဩကာရာဂမော ဟောတိ၊ ဣတိ - ဤသုတ်ဖြင့်၊ အတိပ္ပ ပရ သဒ္ဒေဟိ - အတိပ္ပသဒ္ဒါ ပရသဒ္ဒါတို့မှ နောက်၌၊ ဩကာရာဂမော-ဩလာ၊ ["ကွစိ" ဟု ဆိုသောကြောင့်ဂဲ့, တဒနုပရောဓေနှင့် လျော်အောင်ဂဲ့ , ဤသို့ " အတိပ္ပနှင့် ပရနေဝံသာ ဩလာ " ဟု သတ်မှတ်နိုင်သည်၊] ယ ဝ မ ဒ ဣစ္စာဒိသုတ္တေ-ယ ဝ မ ဒ အစရှိသော သုတ်၌၊ စသဒ္ဒေန-ဖြင့်၊ အာဘိပ္ပတော - အာဘိပ္ပသဒ္ဒါမှ နောံ၌၊ ဂကာရာဂမောစ - ဂလည်း လာ၊ အာဘိပ္ပဂေါခေါ တာဝ ၊ ပေ ၊ ပရော သဟာသံ - ပြီး၏၊ ဇ္ဈေ - ဤ ပရောသတံ ပရောသဟာသံ ဤယုဂ်တို့၌၊ သရာသရေဇ္ဈောပန္နိ - သုတ်ဖြင့်၊ ပုဗ္ဗသရလောပေါ - ရှေ့သရကြေခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ [အဓိပ္ပါယ်ကို ကစ္စည်းဋီကာမှာ ရှု။] (၃၆)။

(၄၈) မန + မယံ , အာယ + မယံ ဆုဘိ ဣဝ , မနောဂဏာဒိနန္တိ - မနောဂဏာဒိနံ ပုဒ်သည်၊ ဝတ္တာတော၊

၉တေသမော လောပေ ။ ။ဝိဘတ္တိလောပေ ကတေ ၉တေသံ မနောဂဏာဒိနံ အန္တော သြဘံ အာပဇ္ဇတေ၊ .... မနောမယံ , အယော , မယံ - ပြီး၏၊ ၉ံ - ဘူ၊ မနောသဒ္ဒါ ၊ ပေ ၊ ရုဟောဂတော-ဟု ဖြစ်၏။

"သြဏာရ ဝိပရိဒတာဘိ" ကား သုတ်အဖွင့်၌ "တသ သြကာရသ ဝိပရိတော" ကို ယူ၍ ဆိုအပ်သော စကားတည်း၊ " တဒ္ဒိပရိတော " အရ ထို သြ၏ ဝိပရိတ်" ဟူသော နာမည်သည် ဥ၏ နာမည်ဘည်း၊ ထို့ကြောင့် "အဝသ တဒ္ဒိပရိတော-အဝကို ထို သြ၏ ဝိပရိတ်ပြု၊ "ဟူ၍၌ အဖြောင့်အားဖြင့် "အဝကို ဥပြု၊"ဟု ဆိုလိုသည်။

စသဒ္ဒေါ ကတ္ထစိ နိဝတ္တိ နဿော — စ သဒ္ဒါ၏ အနက် ၅ ပါးတွင် အဝခရဏာ အနက်တည်း၊ သန္နိဋ္ဌာနာဝခရဏာ, နိဒ္ဓာရဏာဝခရဏာ ၂ မျိုးတွင် " အချို့အရာ၌ အဝကို သြဝိပရိတ် (ဥ) မပြုရ" ဟု တားမြစ်သော နိဝတ္တာဝပနာ ဝခရဏာတည်း ဟု သိစေလို၍ "ကတ္ထစိ နိဝတ္တာနတ္ထော"ဟု မိန့်သည်၊ "အဘာသနေ"စသည် ရှိရာဝယ် အဝကို ဥ မပြုပါနှင့်-ဟူလို။ [သန္နိဋ္ဌာန = မိမိ အနက်ကို ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်း (မြစေသော) နိဝတ္တာဝပန=မလိုရာ အနက်ကို တားမြစ် (နစ်ဓေ) သော + အဝခရဏာ + စဝသဒ္ဒါ။]

အာဒိသဒ္ဒေန - ဖြင့်၊ အာဒေပါဓာတု, ဝါဓေယျာဓာတု - ဟု ဖြစ်၏၊ သိဟာဂတိယာ-သိဟာဂတိက အဓိကာရ နည်းဖြင့်၊ ဝါဓိကာရတော - ဝါသဒ္ဒါလိုက်ခြင်းကြောင့်၊ ဣဒ - ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော ပြုယုဂ်တို့၌၊ နံ ဘဝတိ-ဤသုတ် အစိအရင် မဖြစ်၊ မန မတ္တောနံ၊ ပေ၊ မန အာယတနံ- ဟု ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ဤ စကားအဆုံးဖြင့်၊ ဗျဥ္ဇနသန္ဓိဝိဓာနံ - သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ၊ (၁၈၃)။

နိဂ္ဂဟီတသန္ဓိခဏ်း

အထ-ဗျဥ္ဇနသန္ဓိ၏ အခြားမဲ့၌၊ နိဂ္ဂဟီတသန္ဓိ ဝုစ္စတေ။

(၄၉) တဏ္ဍံ + ကရော၊ ပေ၊ သံ+မတောဿ ဣတိ ဣဒ, [ဝဂ် ၅ ခု စုံအောင် ပုံစံ ၅ခုပြထား၏။] နိဂ္ဂဟီတန္တိ-နိဂ္ဂဟီတံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အဓိကာရော - တည်း၊ ဗျဥ္ဇနေဘိ ဝတ္တတေ၊ [ဤတခဏ်းလုံး နိဂ္ဂဟီတ်အရာဖြစ်ရကား "နိဂ္ဂဟီဘန္တိ အဓိကာရော" ဟု ဆိုသည်။]

ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေ။ ။ပရေ ဝဂ္ဂဘူးတ နိဂ္ဂဟီတဒ်ါ, ဝါ - ပါဠိတော်ဖြတ် သတ်မှတ်အပ်ပြီးသော ရုပ်အားလျော်စွာ၊ ဝဂ္ဂန္တံ ပဒ္မေါတိ၊ ဣတိ - ဤသုတ်ဖြင့်၊ နိမိတ္တာနုသရာနံ - နှောင်းသောနိမိတ်, အနုသရ မည်သော ကာရိနိဂ္ဂဟိတ်တို့၏၊ ဌာနာသန္နဝသေန-ဖြင့်၊ တဒ္ဓဂ္ဂပဒ္မမော-ထိ နှောင်းသောဝဂ်၏ ပဒ္မမက္ခရာသည်၊ ဟောဘိ၊ (၃၀)။

အာဒိသဒ္ဒေန၊ ပေ၊ ဝါဓေယျာဓာတု— "မနော မယံ" အစ "ရဟော ဂတော" အထိ မန, အယ, တပ, တမ, သိရ. ("သရောရုဟော-အိုင်ဒ္ဓပေါက်သော ကြာ" ဟု သိဟိုဠ်ဒီပမှု ရှိ၏၊ "သရ" လည်း မနောဂိဏ်းဝင်ပင်) ဓာတု, ရဓ, အဟ, ရဟ တို့ကို မနောဂိဏ်းဝင်များ ဟု ရွှေပသိဒ္ဓိ ယူ၍ အာပ, ဝါဃ တို့ကိုကား မနောဂိဏ်းတွင် မပါ, မနောဂဏာဒိဠ် အာဒိ အရ ယူရသော မနောဂဏာဒိများ ဟု ယူသည်၊ သဒ္ဒနီတိဠ်ကား ၅၅်.ထက် ကျယ်ဝန်းစွာ စိတ်ဖြာ၍ ဆိုလေ၏၊ ထိုအဆိုအတိုင်း နာမ်ဂိဏ်းဠ် ပြထား၏သည်၊ [သဒ္ဒနီတိဠ် ရဓကို အာပ-ဝါဃတို့ကဲ့သို့ မနောဂဏာဒိဠ် အာဒိ အရတွင် သွင်းထား၏၊ ရွှေ့ကား မနသိကဲ့သို့ "ရဓသိ" စသော ရုပ်များ ရှိနေပုံကို ထောက်၍ မနောဂဏတွင် သွင်းပြသည်။]

သိဟဂတိယာ၊ ပေ၊ မန အာယတနံ— သသရေ ဝါ ဂမောသုတ်မှ ရွှေသို့ ပြန်၍ (ခြင်္သေ့ကြည့်သလို) လိုက်ရသောကြောင့် သိဟဂတိက အဓိကာရ နည်းဖြင့် ဝါသဒ္ဒါ လိုက်သည် ဟု ဆိုသည်၊ ထို ဝါသဒ္ဒါက အသန္တိဝိဓိကို ပြသောကြောင့် "မနမတ္တောန" စသည်ဠ် သြမပြုရ၍ "မနော မတ္တောန, မနောဓုဇ္ဇာနံ" စသည် မဖြစ်၊ ["သုကတ္ထံ ကရိဿံ" ဟူသော ပဋိညာဉ်နှင့်အညီ ဗျည်းဆိုင်ရာကို စိရင်သော ဗျဥ္ဇန သန္ဓိချင်း သဘောတူသောကြောင့် ဤသုတ်ကို သန္ဓိခဏ်းဠ် ယူထားသည်။]

အယံ ဝါသဒ္ဒေါ ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသတ္ထော၊ တေန – ထို့ကြောင့်၊ တာဏ္ဍကော်ရော၊ ပေ၊ သမ္မဒေတာဂျာဒိသု – အစရှိသော ပြယုဂ်ဘို့၌၊ နိစ္စံ-အမြဲ၊ (ဝဂ္ဂန်တုံ - ဝဂ္ဂန် အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ)၊ တက်ရောဘိ, တံ+ကရောတိ၊ ပေ၊ ဒါတုဂ်တော, ဒါတုံ+ဂတော ဣတိ-ဟူကုန်သော၊ ဇဝမာဒိသု - ၌သို့ အစရှိသော ပြယုဂ်ဘို့၌၊ ဝိဂပ္ပေန - ဝိဂပ်အားဖြင့်၊ (ဝဂ္ဂန်တုံ-ဟောတိ)၊ [ဝဂ်စည်အတိုင်း ပုံစံထုတ်ပုံကို သတိပြုပါ၊ ဝိဂပ် စီရင်ခြင်းဟူသည် အနိစ္စဝိဓိတည်း၊ ထိုအနိစ္စဝိဓိ ထင်ရှားအောင် ၂ ရုပ်စီ

(၄၉) နိမိတ္တာနုဿရာ၊ပေ၊ပဋ္ဌမော — "ဝဂ်ဗျည်းကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဝဂ္ဂန္တ ပြု" ဟူရာ၌ "တဏှံ+ကရော" ဝယ် ဝဂ်ဗျည်းသည်(က)တည်း၊ ထို ကဓ်အဆုံး ဝဂ္ဂန္တကား ကဓ်၏ နောက်ရှိ (ခ) ပင် ဖြစ်သင့်၏၊ ထိုသို့ မဟုတ်ဘဲ တဝဂ် လုံး၏ အဆုံးဖြစ်သော ဂ-ဉ-ဏ-န-မ တို့ကိုသာ ဝဂ္ဂန္တ ဟု ဆိုလိုပြန်လျှင်လည်း "အဘယ့်ကြောင့် ကဝဂ် နှောင်းလျှင် ဂ, စဝဂ် နှောင်းလျှင် ဉ, စသည် ပြုရပါသနည်း" ဟု မေးဘွယ်ရှိပြန်၏၊ ထို့ကြောင့် "နိမိတ္တာနုဿရာနံ" စသည် မိန့်၊ နှောင်းသော နိဒ်တ်နှင့် အနုဿရ မည်သော ကာရိနိဂ္ဂဟိတ်၏ ဌာန်အားဖြင့် နိုးစပ်သောကြောင့် ကဝဂ်နှောင်းလျှင် ဂ, ပြုရမည်စသည်-ဟူလို။

ခဲ့ဥုးအံ့ — "တဏှံ+ကရော" ပုံစံ၌ နိမိတ်ဖြစ်သော ကသည် ကဏ္ဌဇ၊ ကဲ့ ၌ နိဂ္ဂဟိတ်သည် နာသိကဇ်တည်း၊ (ဂ)ကား ကဏ္ဌနာသိကာ ၂ ဌာန်၌ ဖြစ်၏၊ ဤသို့(ဂ) သည် နိဒ်တ်နှင့်ဂင်း ကာရိ နိဂ္ဂဟိဘ်နှင့်ဂင်း ဌာန်အားဖြင့် နိုးစပ်သောကြောင့် ကဝဂ် နှောင်းလျှင် ကဝဂ္ဂန္တ(ဂ်), စဝဂ်နှောင်းလျှင် စ ဝဂ္ဂန္တ(ဉ်), ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပြုရသည်-ဟူလို၊ "ရဏံ+ဇဟော" စသည်၌လည်း ဤနည်းမှီးပါ၊ [ဋီကာ ။ ။ နိမိတ္တာနုဿရာနံ ဌာနာ သန္နာသေနာတိ ဝဂ္ဂေတိ ဝုတ္တာ ကဝဂ္ဂါဒိနိမိတ္တာသ ကာရိယိနော အနုဿရ နာမ မေယျသ နိဂ္ဂဟိတသ့ ကဏ္ဌာဒိ ဌာနေန နာသိကာ ဌာနေနစ ဝဂ္ဂပဋ္ဌမေသုပိ တဗ္ဘဂ္ဂ ပဋ္ဌမသ အာသန္နတ္တာ ကဝဂ္ဂါဒိမှိ ပရေ ယထာဂ္ကမံ ဂ ဉ ဏ နာ မာဝ နိဂ္ဂဟိတသ့ အာဒေသတ္တံ အာပဇ္ဇန္တိ၊ သဏ္ဌာတဒ္ဓိ နိဂ္ဂဟိတ်ကို "အနုဿရ" ခေါ်၏၊ ပါဠိ၌ ဝ ပျောက်နေ၍ ထို ဝ အစားဒွေဘော်လာလျက် "အနုဿရ" ဟု ရှိရသည်၊ ဌာနာသန္နကို ကဏ္ဌာဒိ ဌာနေန စသည်ဖြင့် ဖွင့်သောကြောင့် "ဌာနေန+အာသန္နော-ဌာနာသန္နော" ဟု ဝဂ္ဂဟ ပြု၊ အဓိပ္ပါယ် အကျယ်ကို ကွစာသဝဏ္ဏော်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

[ဆောင်] နှောင်းသောနိမိတ်, နိဂ္ဂဟိတ်မည်, ထို ကာရိနှင့်, နှစ်လို သေသပ်, ဌာန်နိုးစပ်ခြင်းအောင်, ကပ်၍ဆောင်, ပြုခြောင် ဝဂ္ဂန္တ၊

ဝဝတ္ထိတ ၊ ပေ၊ ဝါသဒ္ဒေါ — ဝါသဒ္ဒါက ဝဝတ္ထိတ အနက်ရှိသောကြောင့် ပါဠိ၌ ရှိသော နိစ္စဝိဓိရုပ်-အနိစ္စဝိဓိရုပ်-အသန္တဝိဓိရုပ်အား လျော်အောင် သုဘ် အစိအရင်ကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ပေးသည်၊ တဏှာ်ရာမှ သမ္မဒေတာ အထိ နိစ္စဝိဓိ (အမြဲစီရင်ရမည့်) ရုပ်များတည်း၊ [သမ္မဒေတာဇျာဒိသု၌ အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် "တဏှာ်ရာဘုရား" စသည်ဖြင့်

ပြထား သည်၊] ဣာ - ဤ ဆိုအပ်လဘ်းသာ ပြယုဂ်တို့၌၊ နဘဝတိ-ဝဂ္ဂန်မဖြစ်၊ နတံ+ကမ်ံကတံ သာရ, သရဏံ+ဂစ္ဆာမိ-ဟူ သည်တည်း။

စ-ဆက်ဥုးအံ့၊ [စောပရိ = စ+ဥပရိ] ဥပရိ - အထက် ပရော ဝါသရော သုတ်၌၊ ဝါဂ္ဂဟဏော - ဝါသဒ္ဓါသည်၊ သတိ ဝါ - ဂ္ဂိလျက်၎င်း၊ ဝိဇ္ဇာန်အရေ(ဝိမိ+အန်အရေ)-အစိအရင်တမျိုးသည်၊ သတိဝါ-၎င်း၊ ဣ-ဤသုတ်၌၊ ဝါဂ္ဂဟဏာ ကရဏံ - ဝါသဒ္ဓါကို ပြုခြင်းသည်၊ အတ္ထန်ရ ဝိညာပနတ္ထံ- အနက်တမျိုးကို သိစေရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ တေန - ကြောင့်၊ သံ ဥပသဂ္ဂ ပုမန်အသ-(ပုံ+အန်အသ)-သံဥပသာရ၏ အဆုံး, ပုံ၏အဆုံး ဖြစ်သော၊ နိဂ္ဂဟီဘာသ - ၏၊ (လေ - လ ကြောင့်၊) လကာရော - လ အပြုသည်၊ ဟောတိ၊ ယထာ - ကား၊ ပဒိသံ + လိနော - ဟု တည်၊ ပဒို သလ္လိနော ဟု ပြီး၏၊ (ဒေဝံ-တ္ဂ)၊ သလ္လက္ခဏာ၊ပေ၊သလ္လာပေါ်-ဟု ပြီး၏၊ (မုံ+လိဂ်ံ-ဟု တည်)၊ ပုလ္လိဂ်ံ-ဟု ပြီး၏၊ [လက်သည်းကွင်းဖြင့် ပြရာ ပုဒ်တို့ သိဟိုဠ်မှမှာသာဂှိ၍, မြန်မာမှ၌ မရှိ။]

နာမည်ဟောချင်း တ္ဂသော "ဒိပက်ရော, မေခက်ရော, သရဏာက်ရော" စသည်တို့ကိုဂင်း ကိတ် ဥဏာဒ် ပစ္စည်း နှောင်းရာ၌ သဂ်ါဟကော သဒ္ဒနီကော စသည်တို့ကို ဂင်း ယူရမည်-ဟု ဋီကာဆိုသည်၊] " တက်ရောတိ" သည် ဤသုတ်က စိရင်ထားသော ရုပ် " တံ+ကရောတိ " ကား ဤသုတ်က မစိရင်အပ်သော ရုပ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် " တက် ရောတိ"မှ " ဒါတုံ+ဂတော " တိုင်အောင် အနိစ္စဝိဓိရုပ်၊ " နတံ+ကမ်ံ " စသည်ကား ဤသုတ် အစိအရင် မရှိသော အသန္တဝိဓိရုပ်တည်း၊ " နတက်မ်ံ, သရဏာဂ်စ္ဆာမိ " ဟု မရှိနိုင်-ဟူလို။

သတိ စောပရိ၊ ပေ၊ ဝိညာပနတ္ထံ—အထက် "ပရော ဝါသရော"သုတ်၌ ဝါသဒ္ဓါ ရှိသောကြောင့် ထို ဝါသဒ္ဓါကို (သိဟဂတိကနည်းဖြင့် ပြန်၍) အလိုက်ခံလျှင် ဤသုတ်၌ ဝါသဒ္ဓါမပါဘဲ နိစ္စ အနိစ္စ အသန္တဝိဓိကို သတ်မှတ်ခြင်းကိစ္စ ပြီးနိုင်သည် မဟုတ်ပါ၊လော, ဝါသဒ္ဓါမလိုက်စေကာမူ "အံ ဗျဥ္ဇနေ နိဂ္ဂဟိတံ" သုတ်က နိဂ္ဂဟိတ်ကို အံ ပြုခြင်းဟူသော အစိအရင် တမျိုးရှိသောကြောင့်လည်း ဤ သုတ်အစိအရင် မမြဲကြောင်း ထင်ရှားသည် မဟုတ်ပါလော, အဘယ့်ကြောင့် ဝါသဒ္ဓါကို ဆိုပါသနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် " သတိ စော ပရိ " စသည်ကို မိန့်၊ အထက် ပရော ဝါ သုတ်၌ ဝါသဒ္ဓါရှိသည်ဖြင့်, "အံ ဗျဥ္ဇနေ နိဂ္ဂဟိတံ " ဟု အစိအရင် တမျိုးရှိပါလျက် ဝါသဒ္ဓါကို တိုက်ရိုက်သည်၍ ဆိုခြင်း ကြောင့် (နိစ္စ အနိစ္စ အသန္တဝိဓိဒုမျိုးကို သတ်မှတ်နိုင်ရုံသာမက) အနက်ပို တမျိုးကိုလည်း သိစေနိုင်ခြင်း အကျိုးရှိသည် - ဟူလို၊ အတ္ထန္တရ ဝိညာပန ဟူသည် လ နှောင်းရာ၌ သံ ဥပသာရ၏ အဆုံး နိဂ္ဂဟိတ်နှင့် ပုံ၏ အဆုံး နိဂ္ဂဟိတ်ကို လ ပြုခြင်းဟူသော (သုတ်မှ အပို ထွက်လာသော) အနက်တမျိုးတည်း၊ [အတ္ထ=အနက်+အန္တရ=တမျိုး+ဝိညာပန=

(၅၀) ပစ္စတ္တံ+ဒေဝ၊ပေ၊ ဇေံ+ဟိဝေါ ဣတိ ဣဝ, ဝါတိအဓိကာရော၊ [သုတ်ပေါင်းအတော်များများစွာ ဤဝါသဒ္ဒါ၏နောက်ပယ်ဖြစ်၍ တဆက်ထည့်လိုက်ဘို့ရာ "အဓိကာရော"ဟု ဆိုသည်၊]

ဇေဟေံ့။ ။ပရေ ဇကာရေ-ဇအာက္ခရာကြောင့်ဝင်း၊ ဟကာရေ-ဝင်း၊ ["ဇကာရ ဟကာရေ" ဟုလည်း ဂျိုး၏၊] နိဂ္ဂဟီတဒေါ၊ ဝါ-ပါဠိတော်မြတ် သတ်မှတ်အပ်ပြီးသော ရုပ်အားလျော်စွာ၊ ဥကာရံ ပပ္ပေါတိ၊ ဇကာရေ - ဇ အာက္ခရာကြောင့်၊ ဉာဒေသသ - ဉ အပ္ပြု၏၊ ဒွိဘာဝေါ (ဟောတိ)၊ ပစ္စတ္တဥော - ဖြိုး၏၊ ပစ္စတ္တံ ယေဝ ဟုလည်း ဂျိသေး၏၊ ["တဥော, တံ ယေဝ" စသည် နည်းတူပေး၊] ဝါသဒ္ဒဿ - ၏၊ စဝဂ္ဂါတ ဝိဘာသတ္တာ - ဝဝဂ္ဂါတဝိဘာသာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဇဝ ဟိ နိပါတတော - ဇဝနိပါတ်, ဟိနိပါတ်မှ၊ အညတ္ထ - အခြားသော ဇ, ဟ နှောင်းရာ၌၊ နှ ဟောတိ-ဉ အပ္ပြု မဖြစ်၊ ယထာ - ကား၊ ဇဝမေတံ, ဇဝံ ဟောတိ-ဟူသည်တည်း။ (၃၂)။

သိစေခြင်း၊] "သံလိနော" စသည်၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို လပြု၍ ရုပ်တွက်၊ ပုလ္လိင်္ဂလည်း "ပုမ+လိင်" ဟု အရင်းအမြစ်က စ၍ မတည်ဘဲ "ပုံ+လိင်" ဟု ဤ နေရာနှင့် ဆိုင်ရုံသာ တည်၍ ပုံ၏အဆုံး နိဂ္ဂဟိတ်ကို လပြု၊ ဤရုပ်များ၌ လနှောင်းလျက်ချည်း ရှိသောကြောင့် "ပုံ အန္တာသ လေ လကာရော" ဟု သိဟိုဠ်မူအတိုင်း ကောင်းပေ၏၊ ဋီကာဠလည်း လေကို "လကာရေ ပရေ" ဟု ဖွင့်သည်။

[ဆောင်] ပရောဝါဠ်, လိင်္ဂါဝါပြင်, စိရင် တတန်, ရှိသေး ဟန်ကြောင့်, ဝဂ္ဂံ ဝါဆို, သဒ္ဒါပို၏၊ ထိုသည့်အတွက်, အပိုနက်မှာ, သံပါပုံဆုံး, ဗိန္ဒုလုံးကို, ဆိုထုံးတခု, လ-အပ္ပြုသည်, သိမှ လနှောင်းရာဠ်ဒတည်း။

မှတ်ချက်။ ။"သလ္လိနော" စသည်ကဲ့သို့ နိဂ္ဂဟိတ်မှ ဖြစ်လာသော လ အက္ခရာကို နဂိုရုပ် နိဂ္ဂဟိတ်အသံအတိုင်း နာသိကဌာန်သံ ရွတ်ဆိုရ၏၊ ပတ္တကာလပုဒ်မှ "ပတ္တကလ္လ" ဖြစ်ရာ၌ လ အက္ခရာကိုကား နာသိက ဌာန်သံ မပါစေရ၊ ဒုမို ဂရု သုတ်နှင့် အညီ လ္ဟ လုံးကြောင့် ကကို ဂရုသံ ပေါက်အောင် (သံဃသဒ္ဒါ ဃသ်ရွတ်သလို) ရွတ်ရမည်၊ မုဒ္ဓဗောဓ "လေ လဿော" ၄၉ သုတ်၌ ဥ ဏာနဉမ တို့မှ ဖြစ်သော် လသည် နိဂ္ဂဟိတ်သံ ရှိ၍ အခြားလတို့ကား နိဂ္ဂဟိတ်သံ မရှိ-ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ပြထား၏၊ ထို့ကြောင့် ပတ္တကလ္လ-ဝေပုလ္လ-စသော ပုဒ်များ၌ နိဂ္ဂဟိတ်သံ မရွတ်ရ ဟု မှတ်။

(၅၀) စဝဂ္ဂါတဝိဘာသတ္တာ ဝါသဒ္ဒဿ — ဝဝဂ္ဂါတ အနက်ရှိသော ဝါသဒ္ဒါသည် အချို့သုတ်၌ နိစ္စဝိဓိ စသည်ကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၏၊ အချို့၌ကား "မည်ကဲ့သို့ အရာ၌သာ စိရင်ရမည်" ဟု သတ်မှတ်၏၊ ဤသုတ်၌ ဒုတိယနည်းဖြင့် သတ်မှတ်သည်၊ ထို သတ်မှတ်ချက်အရ "ပစ္စတ္တံ+ဒေ" ကဲ့သို့ ဝေနိပါတ်၏ နှောင်းရာ၌ဌင်း "တံ+ဟိ"

(၅၀) သံ+ယောဂေါ၊ ပေ၊ အာနန္တရိကံ + ယ မာဟု ဏ္ဍတိ ဏ္ဍဝ, ဥမိတိ-ဥဟူသောပုဒ်သည်၊ ဝတ္တုတော၊ [" ဥမိတိ " ကို " ဥံ+ဏ္ဍတိ " ဟု ပုဒ်ဖြတ်, နိဂ္ဂဟိတ်ကို (မ) ပြု၍သာ၊ " ဥမေတိ " ဟု တဆို့စာရှိ၏၊ ဏ္ဍကို ဇ မပြုနိုင်၍ ထိုပါဠိ မကောင်း။]

သ ယေစ။ ။ပရေ ယကာရေ နိဂ္ဂဟိတဒ်ေါ ယကာရေနဲ့ သဟ-တက္ခ၊ ဝါ-စွာ၊ ဥ ကာရံ ပပ္ပေါတိ၊ ဉာဒေသသ - ဥ အပြု၏၊ [" သယာဒေသသ " ရှိလျှင် " ယနှင့်တက္ခ နိဂ္ဂဟိတ်၏ အာဒေသ၏" ဟု ပေး၊] ဒိုတ္တံ (ဟောတိ)၊ [" ပရေဒ္ဗဘာဝေါ" သုဟ်လာ " သယာဒိနံ " အရ ဒွေ ဘာဝဒ္ဒါနတာည်း၊] သညောဂေါ - ဟု ပြီး၏၊ သံ+ယောဂေါ-ဟု လည်း ရှိသေး၏၊ [ဤနည်းအတိုင်းပေး၊] အာနန္တရိကံ + ယမာဟု - လည်း ရှိသေး၏။ (၃၃)။

စသည် ကဲ့သို့ ဟိနိပါတ်၏ ဟ နှောင်းဆုဒ္ဓိဂုဏ်း ဥပြုသည်၊ " ဓေံ+တေံ " ဝယ် တေံ၌ ဧ နှောင်းလျက် ရှိ၍, " ဓေံ+ဟောတိ " ၌ ဟ နှောင်းလျက် ရှိသော်လည်း ဝေနိပါတ် ဟိနိပါတ် တို့မှ ဧ နှင့် ဟ မဟုတ် ရကား ဝါ၏ သတ်မှတ်ချက်ကြောင့်ပင် ဥ မပြုရခြင်း ဟူသော အသန္တဝိဓိ ဖြစ်ရတော့၏၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကို(မ)ပြု၍ " ဓေဧတေံ" ဟုဂုင်း, အံဗျူဟနေ နိဂ္ဂဟိတံဖြင့် ဒဲပြု၍ "ဓေံ ဟောတ်" ဟုဂုင်း, ပြီးစေ။

[ဆောင်] ဝဝတ္ထိတ, ဝါသဒ္ဒကြောင့်, ဝေနှင့် ဟိ, နိ၂ါတ်ဒွိမှ, နှင့် ဟ သာ, နှောင်းလေရာ ဟု, ဥ အပြု, မှတ်ရှု ဟေ ဥံ။

ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ။ ။ဝဝတ္ထိတသ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်အပ်ပြီးသော ပြယုဂ်အား၊ (အနုရောဓေန-လျော်သဖြင့်၊ သုဇ္ဇပ္ပဝတ္တိကာ-သုတ်အစီအရင်ကို ဖြစ်စေတတ်သော) ဝိဘာသာ-ဝါသဒ္ဒါသည်၊ ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ-မည်၏၊ ပိဋကကောဒ်၌ " ဓေ-ဟိနိ၂ါတ် တို့၏ ဧ-ဟ နှောင်းဆုဒ္ဓိသာ ဥပြုထားသော" တညော ဓေဝိ" စသော ပြယုဂ်များကိုသာ တွေ့ရ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုပြယုဂ်များသည် ပိဋကပါဠိတော်၌ သတ်မှတ် အပ်ပြီးဖြစ်သော " ဝဝတ္ထိတ " ပြယုဂ်များတည်း၊ ထို ပြယုဂ်အားလျော်စွာ သုတ်အစီအရင်ကို ဖြစ်စေ တတ်သော ဝါသဒ္ဒါကို " ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ " ဟု ခေါ်သည်၊ ဝိဘာသာနှင့် ဝါကား အနက်တူတည်း၊ ဤနည်းအရ "ဝဝတ္ထိတဝိဘာသတ္တာ-ပိုင်းခြား မှတ်သားအပ်ပြီးသော ပြယုဂ်အားလျော်စွာ သုတ်အစီအရင်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ဝိဘာသာ၏ အဖြစ်ကြောင့်" ဟု ကျန်စွာ အနက်ပေး၊ ထိုထို သုတ်များ၌လည်း ဤနည်းကို မှီးပါ၊ [" ဝဝတ္ထိတသ လက္ခိယသ (ပြယုဂ်အား) အနုရောဓေန လက္ခဏပ္ပဝတ္တိကာ ဝိဘာသာ ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသာ"—မောင်လွှာန် ပဒသာဓနဋီကာ။]

[ဆောင်] ဝိဋကတ်၌, သတ်မှတ်ပြီးသား, ပြယုဂ်များနှင့်, လျော်ကန်သင့်စွာ, သုတ်လာဝိဓိ, ဖြစ်စေတိ, ဝဝတ္ထိဝိဘာသာ။

ဝါသဒ္ဒဿ-ဏီ။ ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသတ္တာဝ - ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသာ၏ အာဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ သံပဒန္တ်တော-သံပုဒ်၏အဆုံးဖြစ်သော၊ နိဂ္ဂဟီတာစ-နိဂ္ဂဟိတ်မှဉင်း၊ သဗ္ဗနာမ ယကာရ ပရတော - သဗ္ဗနာမ် ယအက္ခရာ နှောင်းလျက်ရှိသော၊ နိဂ္ဂဟီတာစ-မှဉင်း၊ အညထ္ထ-အခြားသောအရာ၌၊ ["အညဿ" ရှိလျှင် သာ၍ကောင်း၏၊ "တပါးသော နိဂ္ဂဟိတ်၏" ဟုပေး၊] နဟောတိ-ဥ အပြုမဖြစ်၊ ယထာ-ကား၊ ဇေတံ+ယောဇနံ, တံ+ယာနံ, သရဏံ+ယန္တိ-ဟူသည်တည်း။

စ-ဆက်ဥုံးအံ့၊ ဣတ္ထေ-ဤသုတ်၌၊ သဟယေစာတိ-သဟယေစဟူ၍၊ ဝတ္တာဇ္ဇေ - ဆိုဆိုက်လျက်၊ သယေစာတိ - သယေစဟူ၍၊ ဝစနတော-ဆိုခြင်းကြောင့်၊ ("ဟလောပေန-ဟကို ချေသဖြင့်" ဟု ဤနေရာ၌ ရှိ၏၊ မကောင်း)၊ သတ္တ သုခ္စာရဏဏ္ဍဆံ - ပါဋိဒ္ဓိ ရွတ်လွယ်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ ["သတ္တန္နံသု-ပါဋိဘိုဒ္ဓိ၊ သုခ္စာရဏဏ္ဍဆံ - ရွတ်လွယ်ခြင်းအကျိုးငှါ" ဟုလည်း ရှိ၏၊] အက္ခရလောပေါဝိ — အက္ခရာ ကြွရိုးသည်လည်း၊ (အတ္ထိ-ရှိ၏၊) ဣတိ ဒဠ္ဠဇ္ဇံ၊ တေန-ထို့ကြောင့် ပဋိသင်္ခါယ ယောနိသော၊ ပေ၊ ပရိယေသနာ, ပယျသနာတျာဒိ-ပဋိသင်္ခါယယောနိသော၊ ပေ၊ ပယျသနာ, အစရိသောပြယုဂ်သည်၊ သိဒ္ဓါဘိ-ပြီး၏။

(၅၁) ဝါသဒ္ဒဿ၊ ပေ၊ နဟောတိ — "သံ+ယောဇနံ"၌ သံ အဆုံးနိဂ္ဂဟိတ်ကို ဥပ္ပါဒ်၏၊ ထိုသံနိဿဟိတ်ဖြစ်မူ သဗ္ဗနာမ်ယ မဟုတ်သော သာမန် ယနှောင်းရာ၌လည်း နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဥပ္ပါဒိုင်သည်၊ "ယံ+ယဒေဝ"၌ နှံ ယ သည် သဗ္ဗနာမ်တွင် ပါဝင်သော ယ တည်း၊ ထို သဗ္ဗနာမ် ယ နှောင်းလျှင် သံ၏ ဗိန္ဒု မဟုတ်သော မည်သည့် ဗိန္ဒု (နိဂ္ဂဟိတ်) မဆို ဥပ္ပါသည်၊ "ဇေတံ+ယောဇနံ" စသည်ကား သံ အဆုံး နိဂ္ဂဟိတ်လည်း မဟုတ်, သဗ္ဗနာမ် ယ နှောင်းသော နိဂ္ဂဟိတ်လည်း မဟုတ်သောကြောင့် ဤသုတ်က မစီရင်အပ်သော အသန္တိဝိဓိဖြစ်၏၊ ["ဧဝံ ယောဇနံ-တံ ယောဇနံ" ဟု မူကွဲရှိ၏။]

[ဆောင်] ဝဝတ္ထိတာ, ဝါသဒ္ဒါကြောင့်, သံမှာ ဗိန္ဒု.မှတ် ရွတဘန်, သဗ္ဗနာမ်ယ, နှောင်းထဗိန္ဒု, ဤ၂ခုသာ, ဥပ္ပါရာဟု, ပိုင်းခြားပြု, မှတ်ရွသယေသုတ်။

ဇေ္ဈစ၊ ပေ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ — ဤစကား ကား ပါဋိအသုံးဉ် ထုံးစံတခု မှတ်ဘွယ်ကိုပြသော မှတ်ချက်စကားတည်း၊ "သ+ယေစ" သုတ်၌ သနှင့် ယသည် သမာသ်မဟုတ်၊ "တက္ခ" အနက်ဟောရာ၌ "သ ပုဒ်ရှင်းလည်းမရှိ၊ ဘို့ကြောင့် သယေစ၌ သ သည် "သဟ" ပုဒ်၌ ဟ ကို ချ၍ ကျန်နေသော (သ) တည်း-ဟု သိသာပြီ၊ ဟ ကို ချရာ၌ကား တသု စုဒ်သုတ်ကြိုးဖြင့်ဖြစ်စေ- "သယေစ" သုတ်ကိုပင် နိပါတန တမျိုးလုပ်၍ဖြစ်စေ ချနိုင်သည်၊ ဤသို့ ရှင်မဟာကစ္စည်းကိုယ်တော်ဘိုင် အက္ခရာတလုံးချ၍ သုတ်တည်ထားပုံကို ထောက်လျှင် "ပါဋိမျာဉ်၌ ရွတ်ဆို၍ ချောမောစေခြင်းအကျိုးငှါ တချို့နေရာဝယ် အက္ခရာ

(၅၂) တံ+အဟံ ဗြူဃိ၊ ပေ၊ ဧဘံ+ဧဝ ဣတိ အာတြ, ["ဧတံ+ဧဝံ" ဟုလည်း ရှိ၏၊ "ဧတဒေဝ တိဂိကွာယ" ပါဠိတော်ထောက်လျှင် "ဧဝံ" မကောင်း၊ "ဧဝ" သာ ကောင်းသည်။

မဒါ သရေ။ ။ပရေ သရေ, နိဂ္ဂဟိတသ ဧခါ-၏၊ ဝါ-စွာ၊ မကာရဒကာရာဒေသာ ဟောန္တိ၊ ဧဣွေစ-ဣသုတ်၌လည်း၊ ဝါသဒ္ဒါဓိကာရသ-လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါ၏၊ ဝဝတ္ထိတဝိဘာသတ္တာ-ကြောင့်၊ (ဝိဘာသာယ-ရှိလျှင် ပါဠိပျက်)၊ ယဧတဘာသဒ္ဒတော-ယ, တ, ဧဘာသဒ္ဒါမှ၊ ပရသေဝ-နောက်ဖြစ်သော နိဂ္ဂဟိတ်၏သာ၊ ဒကာရော-ဒအာပ္ပါသည်၊ (ဟောတိ)၊ တမဟံ ဗြူဃိ၊ ပေ၊ ဧတဒေဝ-ပြီး၏၊.... ဝါတိ ကိံ၊ တံ+အဟံ၊ ပေ၊ အက္ကောစ္ဆိမံ+အဝဓိမံ-တို့၌ .... ၏၊ စ-ဆက်ညှိုးအံ့၊ ဧဣွေ-ဣသုတ်၌၊ မဒါတိယောဂဝိဘာဂေန-"မဒါ" ဟူသော ဒ္ဒါဓာကရဏာ ယောဂဝိဘာဂဖြင့်၊ ဗျဉ္ဇနေဝိ-ဗျည်းကြောင့်လည်း၊ (ဝါ-

ချေရိုးရှိသည်" ဟူသော ထုံးတမ်း တရပ်ကိုလည်း မှတ်သား ရပြန်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ပဋိ+သံ+ပုဗ္ဗ,ခါဓေဘ်"တွာ ပစ္စည်းကို ယ ပြု၍ပြီးသော "ပဋိသန်ဳယ"၌ သုတ်ကြိုးဖြင့် ယ ကို ချေ၍ "ပဋိသန်ဳ" ဟုဂင်း, အဘိ+ဉာ နောင် တွာကို ယ ပြုပြီးသော အဘိညာယ (တိုးထွင်းသိ၍) ပဒ်၌ ယ ချေ"အဘိညာ"ဟုဂင်း ဖြစ်၏၊ ["ပရိယေသနာယ=ပရိယေသနာ"ဟု မြန်မာမူရှိ၏၊ "ပရိယေသနာယ"မှ "ပရိယေသနာ"ဖြစ်ရသော ပါဠိထုံးစံမရှိ၊ သိဟိုဠ်မူ၌ "ပရိယေသနာ=ပယ္ယေသနာ"ဟု ရှိ၏၊ "ပရိ+ယေသနာ" တည်, တေသုဝုဒ္ဓိဖြင့် ရိ၌ ဣ ဣ၍, ဒေါဓသစ္ဒ်စ ဖြင့် ရ ကို(ယ)ပြု၊ "ပရိယတ္တိ=ပယ္ယတ္တိ"နည်းတူ။

(၅၂) ဝါသဒ္ဒါ၊ ပေ၊ ပရသေဝ — ဝဝတ္ထိတဝါသဒ္ဒါကြောင့် "ယ-တ-တေ သဒ္ဒါ တို့နောက်၌ ရှိသော နိဂ္ဂဟိတ်ကိုသာ ဒ ပြု" ဟု တဒနုပရောဓေန ပရိဘာသာသုတ်နှင့်အညီ သတ်မှတ်သည်၊ (မ)အပြုကား အလွန်နယ် ကျယ်သောကြောင့် ထိုကဲ့သို့ သတ်မှတ်၍မဖြစ်နိုင်၊ ဤနှင့် စင်၍ မှတ်ဘွယ်ကို ကစ္စည်းဋီကာ၌ ပြထားသည်။

[ဆောင်] ဝဝတ္ထိတ, ဝါသဒ္ဒကြောင့်, ယ တ တေ, သဒ္ဒနောက်ရှိ, နိဂ္ဂဟိသာ, ဒပြုရာဟု, (ရ)မှတ်ပြုလျက်, မ အတွက်မှာ, .မ မှတ်သာ, မဒါသရေသုတ်။

ဝါတိကိံ— လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါသည် "မည်သည့် ပုဒ်နောက်၌ရှိသော နိဂ္ဂဟိတ်ကိုသာ(ဒ)ပြု"ဟု သတ်မှတ်ရုံမက, အနိစ္စ-အသန္တဝိမိ၂ မျိုးကိုလည်း သတ်မှတ်ပေးသော်-ဟု ပြလိုသောကြောင့် "ဝါတိ ကိံ"ဟု မိန့်ရပြန်၏-"တံ+အဟံ+တေံ+ဧဝ"တို့သည် (ဣသုတ်ဖြင့် စိ၍ဝင်၍ "တမတံ, တေဧဝ"ဟုလည်း ရှေ့ပြုခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့်) ဤသုတ်အစီအရင် မမြဲကြောင်း ပြသော အနိစ္စဝိမိရုပ်တည်း၊ "အက္ကောစ္ဆိမံ အဝဓိမံ"ကား မံ၏ နိဂ္ဂဟိတ်ကို လုံးဝ မစိ၍နိုင်ကြောင်းပြသော အသန္တဝိမိရုပ်တည်း။

ဝိကပ်အားဖြင့်၊ သိဟိုဠ်ဒိမှ) မကာရော - မအပ္ပါသည်၊ (ဟောတိ)၊ တေန-ရေကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓမ်+သရဏာမ်+ဂစ္ဆာမိတျာဒိ- " ဗုဒ္ဓမ်၊ပေ၊ မိ " ဟူသော ပြယုဂ်သည်၊ သိဒ္ဓန္တကို-ပြီး၏၊ (၃၄)။

မဒါတိ ယောဂဝိဘာဂေန— " မဒါသရေ " သုတ်၌ သရေကို ဖြုတ်၍ "မဒါ" ဟူ တသုတ်ခွဲခြင်းကို "ယောဂဝိဘာဂ" ဟု ခေါ်၏၊ (ဒိဓာတုရဏယောဂဝိဘာဂတည်း၊) ထို သုတ်၌ "ဗျဥ္ဇနေပိ-ဗျည်းကြောင့်လည်း၊ နိဂ္ဂဟီတံ မဒါဟောန္တိ " ဟု သုတ်နက်ပေး၊ "ဗုဒ္ဓံ+သရဏံ+ဂစ္ဆာမိ" ဟု နိဂ္ဂဟိတ်ဖြင့် နဂိရ်ရှိတိုင်း ရှပ်တည်, "မဒါ"ယောဂဝိဘာဂ ဖြင့် သ ဗျည်း-ဂ ဗျည်းကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို (မ) ပြု " ဗုဒ္ဓမ် သရဏမ် ဂစ္ဆာမိ " ပြီး၏၊ ၌ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် (ဒ) အပ္ပါကိုလည်း ဋီကာဌ်ပြု၍ "တဒ္ဓိတံ" ပုဒ်ကိုထုတ်၏၊ "တော်-ထိုနာမ်ပုဒ်တို့၏+ဟိတံ-အစီးအပွားတည်း" ဟူသော သမာသ်ဝိဂ္ဂဟအရ "တ+ဟိတံ" ဟု ပြီးသည့်နောက် နိဂ္ဂဟိတဥ္စ သုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ " တံ+ဟိတံ" ဟု သမာသ်ရှပ် ပြီး၏၊ ဒေါ်မသစ္ဆီ စသဒ္ဒါဖြင့် ဟကို ဓပ္ပါ, မဒါယောဂဝိဘာဂဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို(ဒ)ပ္ပါ၍ တဒ္ဓိတံ ပြီးသတဲ့၊ [သို့သော် နိဂ္ဂဟိတ် မယာဘဲ " တ+ဟိတ " တည်, ဓပ္ပါပြီးနောက် ဒဒွေဘော်လာလျှင်လည်း ဤသုတ်အစီအရင် မဝင်ဘဲ ပြီးနိုင်သည်သာ။]

နိဂ္ဂဟီတန္တ—သာမဏေတို့အား သရဏာဂုံပေးရာ၌ "ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာဒိ" ဟု နိဂ္ဂဟီတန္တ (နိဂ္ဂဟိတ် အဆုံးရှိသော) ပေးနည်း, " ဗုဒ္ဓမ် သရဏမ် ဂစ္ဆာမိ " ဟု မကာရန္တ (မ အက္ခရာ အဆုံးရှိသော) ပေးနည်း ဟု ၂ မျိုးရှိ၏၊ နိဂ္ဂဟိတန္တ၌ " ဒုံ " ဝယ် အသရတလုံးထည်းကို ဒ္ဓ ရော နိဂ္ဂဟိတ်ပါ မှိနေသောကြောင့် ဒ္ဓ နှင့် နိဂ္ဂဟိတ် အကြားဦ မပြတ်စေဘဲ တစပ်ထည်း ရွတ်ရမည်၊ ဏံ ဒဲ့လည်း ဤ နည်းပင်၊ ဤ အဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ "ကေသမ္မဒွာနိ-တစပ်ထည်း စပ်သည်တို့ကို၊ အနုနာသိကန္တာနိ-နိဂ္ဂဟိတ် အဆုံးရှိသည့်တို့ကို၊ ကတ္တာ ဝါ-ပြု၍ဂင်း" ဟု အဋ္ဌကထာမိန့်သည့်၊ ဤနိဂ္ဂဟိတန္တနည်းဦ ရွတ်ပုံမှာ ယခု ရွတ်ကြသည့် အတိုင်း ဌာန် ကရိဏ်းပြီသစွာ ရွတ်ရမည်။

မကာရန္တ—မကာရန္တဦ " ဓမ် " ဝယ် ဓ၏ မှိရာသရကို (မ) က မမှိသောကြောင့် ဓ နှင့် (မ) ကို (ဒုံ) ဟု တသံထည်းထွက်ခအောင် တဆက်ထည်း မရွတ်နိုင်၊ သိတာနှင့် ရာမကို " ဆိတာရာ-မ် " ဟု ရာနှင့် မ ခွဲ၍ ဟိန္ဒူများ ရွတ်သကဲ့သို့ "ဓ နှင့် မ်"ခွဲခြား၍ ရွတ်ရမည်, ဏ်ဒ္ဓသည်း နည်းဟူ၊ ဤ အဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ "ဝိစ္ဆိန္ဒိဘွာ-ဖြတ်၍" ဟု မိန့်သည့်၊ ဤကဲ့သို့ ဝိနည်း မဟာဝဂ်ပါဠိတော်၌ ၂ နည်း ခွင့်ပြုသုတ် ရှိသောကြောင့် " ဗုဒ္ဓမ် သရဏမ် " ရပ်ကို ရွပသိဒ္ဓိ ထုတ်ပြသေသည်၊ ဂမ္ဘဝါစာဌ်လည်း ဤ ၂ နည်းလုံး ရနိုင်၏-ဟု ဝဇိရဗုဒ္ဓိမိန့်သည်၊ [ဆရာအချို့ကား-နိဂ္ဂဟိတန္တပေးရာ၌ "ဗုဒ္ဓံ+သရဏံ+ဂစ္ဆာမိ "ဟု ဒုံဖြင့် သအကြား ဏံ နှင့် ဂအကြားကို (အသက်ရှူခွင့် မရအောင်) အလွန် ဆက်စပ်စွာ ရွတ်ဆို စေကြ၏၊ မကာရန္တ ပေးရာ၌ကား ဓမဲ နှင့် သ အကြားဦ (အနည်းငယ် ဆက်စပ်မိလျှင် ပျက်ရမလောက်) အတော်ကြာအောင် ရပ်တန့်၍ ရွတ်ဆို စေကြ၏၊ ထို နည်းကို ယခုခေတ်၌ အသုံးပြုသူ နည်းပါးလှပြီ၊ အမြန်ဆုံး ကွယ်ပျောက်ပါးစသတည်း။]

(၅၃) တာသံ+အဟံ သန္တိကေ၊ပေ၊တသ အဒါသိ+အဟံ ဣတိ ဣဓ, သရေဟိ ဝတ္တတေ။

ကွစိ လောပံ။ ။ပဒေရ သရေ နိဂ္ဂဟိတဒေါ် ကွစိ ဆန္ဒာနုရက္ခဏာ သုခစ္ဆာရဏာဒ္ဌာနေသု-ဆန်းစောင့်ရာဌာန ရွက်လွယ်ရာဌာနတို့၌၊ လောပံ ပပ္ပေါဘဲ၊ .... ပုဗ္ဗသရလောပေါ - ရွှေသရ ကြေခြင်းသည်ဂုဏ်း၊ အသံ ယောဂန္တသ-အဆုံးဒွိ သံယုဂ်မရှိသော၊ ပရသ-နောံ သရဖြစ်၊ ဒိယော-ဒိယသည်ဂုဏ်း၊ (ဟောဘိ၊).... တာသာဟံ သန္တိကေ၊ပေ၊တသ အဒါသဟံ-ပြီးဖြစ်၊..တထာ-ထို့အဘူ၊ ကထာဟံ, ဇေဝါဟံ, ကျာဟံ-ကထာဟံ ၊ပေ၊ကျာဟံ ဖြစ်ဖြစ်၊ ကွစိဘိ ကိ ံ၊ ဇေဝမသ, ကိ မဟံ-တို့၌....ဖြစ်၊ (၃၈)။

(၅၄) အရိယသစ္စာနံ+ဒဿနံ၊ ပေ၊ ဂန်ဆုံ၊+မနော ဣတိ ဣဓ, ကွစိ လောပန္တိ-ကွစိလောပံ သုတ်သည်၊ ဝတ္တတေ။

(၅၃) ကွစိ ဆန္ဒာ၊ပေ၊ဌာနေသု— ["ဆန္ဒာနုရက္ခဏာ သုခစ္ဆာရဏာ ဌာနေသု" ဟု ရှိမှ ကောင်းမည်၊] ကွစိ အရကိုပင် 'ဆန္ဒာ၊ပေ၊ဌာနေသု"ဟု ဖွင့်၏၊ ဆန်းစောင့် ဟူရာ၌ ဂါထာအရာ ဟုဂုဏ်း, "သုခစ္ဆာရဏာ"ဟူရာ၌ စုဏ္ဏိယပါဠိနှင့် ဂါထာအရာ ဟုဂုဏ်း မှတ်ပါ၊ ပုံစံများ၌ ဂါထာဟုတ်-မဟုတ်ကား တချို့သ်သာ၍ တချို့မသိသာ၊ ဤသုတ်၌ "တသ အဒါသဟံ" မှ တပါး အခြားပုံစံတို့ စုဏ္ဏိသချည်း ဖြစ်ဟန်တူ၏။

ပုဗ္ဗသရ၊ပေ၊ဒိဿော—"တာသံ+အဟံ"တည်, ဤသုတ်ဖြင့် သံ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ချေ, သရာ သရေ လောပံဖြင့် သ၌ အကို ချေ,(ဤ ချေမှုကို "ပုဗ္ဗသရလောပေါ"ဟု ဆိုသည်)၊ အဟံ၌ အ-သည် မိမိ၏ နောက်၌ သံယုဂ် (၂ လုံးတွဲ) မရှိသောကြောင့် အသံယောဂန္တ မည်၏၊ " ဝိဒူနံ+အဂ္ဂံ " ၌ကား နိဂ္ဂဟိတ် သရတို့ကို ချေပြီးနောက် အဂ္ဂံ၌ (အ) သည် မိမိအဆုံး (နောက်)၌ ဂ္ဂသံယုဂ်ရှိသောကြောင့် အ ကို ဒိဿ မပြုရ၊ ဝိဒူနဂ္ဂံ ပြီး၏၊ ဤသို့ မိမိနောက်၌ သံယုဂ်ရှိလျှင် ဒိဿ မပြုဘဲ , သံယုဂ် မရှိမှ ဒိဿ ပြုရသောကြောင့် " ပရဿ အသံယောဂန္တဿ ဒိဿော " ဟု ဓိန့်သည်၊ ထို စကား သင့်၏-မိမိ အဆုံး (နောက်)၌ သံယုဂ်ရှိလျှင် နဂိုရ် ဒိဿကိုပင် ရဿပြုသေး၏, နဂိုရ်ရဿကား အဘယ်မှာ ဒိဿ ပြုခွင့် ရှိတော့ အံ့နည်း၊ " အဒါသိ+အဟံ " ၌ အဟံဝယ် (အ) သည် သံယုဂ် မနောင်း သော်သည်း ဒိဿပြုလျှင် ဆန်းပျက်မည် စိုးသောကြောင့် ဒိဿ မပြု၏။

တထာ, ကထာဟံ၊ ပေ၊ ကျာဟံ-- ["တထာဂတာဟံ" ဟု မြန်မာမူရှိ၏၊ ထိုမူကို အမှန်ထင်လျှင် "တထာဂတံ+အဟံ" ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ သီဟိုဠ်မူ၌ကား ဆိုလတ့် ပုံစံတို့ မူလ ရုပ်တည်ရာတွင် မပါခဲ့သောကြောင့် တထာဖြင့်ညွှန်ပြ၍ "တထာ, ကထာဟံ" ဟု ရှိ၏၊] "ကထံ+အဟံ" ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ ဇေဝါဟံ=ဇေဝံ+အဟံ, ကျာဟံ=ကိ ံ+အဟံ, နိဂ္ဂဟိတ်ချေ, ဣကို ယ ပြု, တတိယပိုင်း ဒိဿံဒြင့် ဒိဿပြု၊ ကွစိတိ ကိ ံ ရုပ်များ၌ " ဇေဝံ+အဿ" (သီဟိုဠ် "ဇေ မယံ" ရှိ၏၊ ဇေဝံ+အယံ ဟု ပုဒ်ဖြတ်) ံ ကိ ံ+အဟံ "ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ ကွစိကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ် မချေဘဲ, မဒါ သရဖြင့် (မ်)ပြုသေး။

ဗျဥ္ဇနေစ။ ။ပဒေရ ဗျဥ္ဇနေစ နိဂ္ဂဟီဘဒ်ဒေါ် ကွစိ ဆန္ဒာနုရကွဏာဒိမှ် - ဆန်းစောင့်ရာဌာန အစရှိသည်၌၊ လောပံ ပပ္ပေါဘိ .... ရကာရ ဟကာရေသု - ရအာကွရာ ဟ အာကွရာတို့ကြောင့်၊ ["သကာရ ဟကာရေသု" ရှိသည်ကား ပ်ဒ်ဋ္ဌပျက်] ဥပသဂ္ဂန်သ - ဥပသာရ၏ အဆုံးသရဇ်၊ ဒီဃော (ဟောတ်)၊ အရိယသစ္စာနု ဒဿနံ၊ ပေ၊ စရပ္ပဝါသိ - ပြီး၏၊ ဒ္ဒိတ္တံ - ပန္ဓေဘော်လာ၊ ဂန္တုကာမော, ဂန္တုမနော - ပြီး၏.... ကွစိဘိ ကံ၊ ဇေတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ။ (၃၉)။

(၅၅) ကိ + ဏ္ဍတိ၊ ပေ၊ သဒ်္ဒိသံ+ဇော ဏ္ဍတိ ဏ္ဍော, နိဂ္ဂဟီဘမှာဘိစလောပန်ဖို့စ ဝတ္တတော၊

ပရော ဝါ သရော။ ။နိဂ္ဂဟီဘမှာ ပရော သရော, ဝါ-စွာ၊ လောပံ ပပ္ပေါဘိ၊ နိဂ္ဂဟီဘသ-၏၊ ဝဂ္ဂန်တံ - ဝဂ္ဂန်အဖြစ်သည့်၊ (ဟောတိ)၊ ကိန္တိ ၊ ပေ၊ သဒ်္ဒိသံဝ - ပြီး၏၊.... [ပုံစံမျှားကို နောံ၌ ပြသတံ့သော ဏ္ဍတိ ဏ္ဍဝ စသည့် အစဉ်အတိုင်း ပြဆားသည့်၊] ဝါဘိကိ ံ၊ ကထံ ဏ္ဍတိ ၊ ပေ၊ သာမံ ဇော-ဘို၌.... ၏၊ အယမ္ပိ - ပရော ဝါ သရောသုတ်၌ ဆိုအပ်သော ဤ ကြေခြင်းသည်လည်း၊ [" အယမ္ပိဘိ - ပရော ဝါ သရောဘိ ဂုတ္တ လောပေါဝိ " - ဋီကာ၊] ဂါသဒ္ဒဿ - ၏၊ ဝဝတ္ထိတဝိဘာသတ္တာ -

(၅၄) ဆန္ဒာနုရကွဏာဒိမှ် — အာဒိဖြင့် သုခုစ္စာရဏာ ဌာနကို ယူ၊ " အရိယသစ္စာနံ-ဒုဋ္ဌါနံ " တို့ကား ဂါထာပါဒ များတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဆန်းဂိဏ်းတဲ့အောင် နိဂ္ဂဟိတ်ကို ချေသည်၊ ကျန်ပြယုဂ်တို့၌ သုခုစ္စာရဏာ ဖြစ်အောင် နိဂ္ဂဟိတ်ကို ချေသည်။

[ဆောင်] ကွစိ လောပေ, ဗျဥ္ဇနေတို့, ဆန်းနေ သော်ပျက်, ရွှက်ခက်မည်စိုး,
တမျိုးမျိုးကြောင့်, ချေရိုးနည်းမှန်, မြဘ်ကျဲးဂန်, ပုံစံတွေတိုင်းရှု။

ရကာရ၊ ပေ၊ ဒီဃော=ကား "သာရတ္တော၊ ပေ၊ အဝိသာဟာရော" တို့ကို ရည်ရွယ်သော စကားတည်း၊ "သံ+ရဇ္ဇော" ၌ ဤသုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ချ, ဒီဃသုတ်ဖြင့် (ရ) ကျည်းကြောင့် သ၏ အ ကို အာဒီဃပြု၊ သာရာဂေါ, သာရမ္ဘော နည်းဘူး၊ အဝိသာဟာရော၌ကား ဟကျည်းကြောင့် ဒီဃပြုရုံသာ၊ [သို့၌ 'အဝိသာဟာရော" ဟု ရှိ၏၊ စမ္မသဂ်ကို ပါဠိတော် သမာဓိ နိဒ္ဒေသ၌သည်း "အဝိသာဟာရော" ဟုပင် ရှိသည်၊ အဝသာဟာရော ကား ပါဋ္ဌပျက်၊] "စိရံ+ပဝါသိ" တည်, ရံ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ချေ, ပဒ္ဓဘော်သာ, [ကစ္စည်းဝုတ်၌ တနည်းရုပ်ဋ္ဌကထာသေး၏၊] "ဂန်္ဓံ+ကာမော" စသည်၌ နိဂ္ဂဟိတ် ချေရုံသာ၊ ကွစိဘိကို၌ "တံ+မင်္ဂလံ" တည်, နိဂ္ဂဟိတ် မချေသော်လည်း ဆန်းမပျက်သောကြောင့် ကွစိသဒ္ဒါမြစ်၍ မချေရ။

ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣတိ·ဝ ဒါနိ·သိ·ပါဒိတော-ဏုတိ, ဣဝ ဣဒါနိ, အသိ, အဝို့ အစရှိသော ‘ပုဒ်တို့မှ၊ အညဉ္ဆ - အခြားသောပုဒ်၌၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊ ယထာ-ကား၊ အဟမေဏ္ဍ, ဧတဒဟောသိ-ဟူသည်တည်း။ (၄၀)။

(၅၆) ဧဝံ + အဿ တေ အာသဝါ, ပဟံ+အဿာ ဥပ်ဇ္ဈိဘိ ဣတိ ဣစ, ပရေ သရေ - သည်၊ လုတ္တေ - ကြေပြီးသော်၊ (ပရော ဝါ သရော

(၅၅) ဤသုတ်၌မြန်မာနှင့် သိဟိုဠ် အတော်များစွာ မူကွဲလျက်ရှိ၏၊ ၁-“ကံ်ဣတိ ၊ပေ၊သဒိသံဧဝ”ဟူရာ၌“ကထံ+ဣတိ, ကိံ+ဣတိ၊ပေ၊စဣံ+ဣဝ, (နာလံ+ဣဒါနိ), ၊ပေ၊သဒိသံ+ဧဝ”ဟု သိဟိုဠ်၌ရှိ၏၊ ဤ၌ “ကတံ+ဣတိ”ဟု ရုပ်အပိုပါပုံ, ကလိ+ဣဒါနိ၌ “ကလိ+ဣဝ”ဟု မူကွဲပုံ, “နာလံ+ဣဒါနိ”ဟု အပိုပါပုံကို သိပါ၊ ၂-ဝါတိကိ- “ကထံ+ဣတိ, မံ+ဣတိ,ဒါတုံ+အသ်,သာမံ+ဧဝ” တို့၌ “ကတံ+ဣတိ, ကိံ+ဣတိ, ဒါတုံ+အဝိ,သဒိသံ+ဧဝ”ဟု မူကွဲရှိ၏၊ ၃- ဝဝတ္ထိတဝိဘာသတ္ထ တာဃ=ဝဝတ္ထိတဝိဘာသတ္ထာ”ဟု မူကွဲရှိ၏၊ ၄-“ဣတိဝိဒါနိ သိ၊ပဝါဒိ နံပါတတော=ဣတိဝ ဒါနိ သိပါဒိတော”ဟု မူကွဲရှိ၏၊ ၅-“အဟံ+ဏ္ဌေ, တေံ+အဟောသိ”၌ “အဟမေဏ္ဍ, ဟေဒဟောသိ”ဟု မူကွဲရှိ၏။

စိစစ်ချက်။ ။၁-မူကွဲ၌ ကတံ+ဣကိ(ကတန္တိ)ကိ+ဣတိ(ကိန္တိ)”စသည်ဖြင့် ဤသုတ်စီရင်ရာ ရုပ်ကို ပြပြီး၍, “၂-ဝါတိကိ၊ ကတံ+ဣတိ၊ပေ၊သဒိသံဧဝ”ဟု ဝါမြစ်အပ်သော အနိစ္စ ဝိဓိရုပ်ကိုပြသော သိဟိုဠ်မူသည် ရုပ် ၂ မျိုး နေနိုင်ပုံ ဒွိရုပ်ကို ပြသောကြောင့် ရှေးနောက်ညီး၁၀၏၊ ၃-မူကွဲပုံမှာ မထူးလှချေ၊ ၄-မူကွဲပုံ၌ “ပေဝါဒိ” ဟူစေကို ပြထားသော မြန်မာမူ၌ အာဒိအတွက် ပုံစံကို တိုက်ရိုက် မရနိုင်၊ “ပါဒိ” ဟူဧဝ မပါသော သိဟိုဠ်မူ ၌ကား အာဒိအရ “သဒိသံဧဝ” ကို·ယူနိုင် သောကြောင့် ကောင်း၏၊ ထို့ပြင် “တုံသိ”၌ အသိသည် နိပါတ် မဟုတ်သောကြောင့် “နိပါတ” မပါခြင်းလည်း ကောင်း၏၊ ၅-မူကွဲပုံမှာ အရေးမကြီးလှ၊ ဤသုတ်ဖြင့် မစီရင်ရသော အသန္တရုပ်ကို ပြလိုခြင်းသာ ဖြစ်၏၊ သိဟိုဠ်မူ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို မ-ဒ ပြုရုံသာ။

အယမ္ပိ၊ပေ၊အညတ္ထ နဟောတိ—အယမ္ပိ ကို အညတ္ထ နဟောတိ၌ စင်၊ဤသုတ်ဖြင့် ဆိုအပ်သော ချေခြင်းသည်လည်း အခြားပုဒ်တို့၌ မဖြစ်-ဟူလို၊ ဝဝတ္ထိတ ဝါသဒ္ဒါကြောင့် ဣတိ-ဣဟ စသည်တို့မှ တပါးသော အနုတို့၌ မချေရာဟု ဆိုထားသော်လည်း “ဧဝံသ=ဧဝံ အဿ, ပုပ္ဖံသာ=ပုပ္ဖံ+အဿာ, တဒမိနာဝိ=တံ+ဣမိနာဝိ”ပုဒ်တို့မှ အ-ဣတို့ကိုလည်း ချေထားပုံကို နော်၌ပြဥုံးလတံ့၊ ထို့ကြောင့် ထိုပုဒ်များကို “သိပါဒိတော” ၌ အာဒိဖြင့် ယူသင့်လေသည်။

[ဆောင်] ပရော ဝါသရော, သုတ်အဟောရှိ, ဝဝတ္ထိတ, ဝါသဒ္ဒကြောင့်, ဣဝ-ဣတိ, ဣဒါနိနှင့်, အသိ·ပေဝ, အဿ အဿာ, ဣမိနာဟူ, ချေရန်စု, ဒွင့်ပြု ရူပသိဒ်။

သုတ်ဖြင့် ချေအပ်ပြီးသော်၊) ဝိပရိဏာမေန - ဖြင့်၊ ပရဿ်ိတိ သရေတိ စသုဇ္ဇတိစ ဝတ္တတေ၊ [ပရော ဝါ သရောသုတ်မှ ဝိဘတ်ပြင်၍ လိုက်။]

ဗျဥ္ဇနာစ ဝိသညောဂေါ။ ။နိဂ္ဂဟိတမှာ ပရဿ်ိ သရေ လုတ္တေ-သော်၊ ဗျဥ္ဇနာ-ဗျည်းသည်၊ သညောဂေါ-သံယုဂ်သည်၊ စေ(ဟောတိ)-အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ ဝိသညောဂေါ - ကင်းသောသံယုဂ်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ - ၌ သုတ်ဖြင့်၊ သံယောဂေကဒေသသ (သံယောဂ+ဧကဒေသ သ)-သံယုဂ်၏ တစိတ်ဖြစ်သော၊ ပုရိမဗျဥ္ဇနသ-ရှေ့ဗျည်း၏၊ လောပေါ (ဟောတိ)၊ .... ဒ္ဝိန္နံ - ၂ လုံးကုန်သော၊ ဗျဥ္ဇနာနံ - ဗျည်းတို့၏၊ ဧကတ္တ-တလုံးထည်းသော သရ၌၊ ဒ္ဝိတိ-တည်ခြင်းသည်၊ သံယောဂေါ-သံယုဂ်မည်၏၊ ပုရိမောဝဏ္ဏော- ရှေ့ ဝဏ္ဏ စ်ည်း၊ အသ - ထိုဝဏ္ဏ၏၊ ဝိဂတော - ကင်းသော၊ ဝါ - ကြသော၊ သံညောဂေါ- ယှဉ်စပ်အပ်သော ရှေ့ ဝဏ္ဏသည်၊ (အဏ္ဍ)ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိသညောဂေါ - ဝိသညောဂမည်၏၊ ပရော - နောက်ဝဏ္ဏတည်း၊ .... ဧဝံ သ တော အာသဝါ, ပုမ္မံသာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ပြီး၏။ (၄၁)။

(၅၆) ဗျဥ္ဇနာ သံယောဂေါစေ — "ရသံသုတ်ဖြင့် ရသ်ိပြီ" ဆိုရာ၌ နဂိုရှိ ရှိပြီး သရသည် ဒီဃ ဖြစ်ကြောင်း သိသာ သကဲ့သို့ ထို့အတူ "ဝိသညောဂ ပြီ" ဟု ဆိုသဖြင့် နဂိုရှိက သံယောဂဖြစ်ကြောင်း သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဗျဥ္ဇနာ သံယောဂေါ စေ"ဟု ပကိဏ်းနဝုတ္တိ အဖြစ်ဖြင့် အဝိထည့်၍ ဖွင့်နိုင်သည်၊ [ဗျဥ္ဇနာ သံယောဂေါစေတိ ဣဒံ ဝိသညောဂဝိဓာန သာမတ္ထိယတော သိဒ္ဓံ" - ဋီကာ၊] "သညောဂေါစ" ဟု ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်၊ စ အတွက် "စသဒ္ဒေန" ဖြည့်ဖြင့် သိုးခြားဖွင့်လတ်၊ ကစ္စည်း ဝုတ္တိဒ်လည်း "ယဒိဝိ ဗျဥ္ဇနာ" ဖြည့်ဖြင့် ဧ၏ ဂရိယာယ်ဖြစ်သော ယဒိနှင့် ဖွင့်သည်၊ သညောဂေါ အရာဒ်လည်း "သ သညောဂေါ" ဟု သ အဝိနှင့် မှတ်ရှိ၏၊ ထို သ အတွက် ရှုနှင့် ချာသတ်ိဒ်ဒ် အဖွင့် မတွေ့ရ။

ဒ္ဝိန္နံ၊ပေ၊ဒ္ဝိတိ သံယောဂေါ—ဤစကားသည် "သံယောဂေါစေ"ဒ်ဒ် သံယောဂ အရကို ဖွင့်ပြသော စကားဖြစ်ရာ၏၊ ဤစကားအရ "အသ"ဒ်ဒ် သ ဗျည်း ၂ လုံးသည် အသရ တလုံးဒ်ဒ် စုပေါင်း တည်နေ သကဲ့သို့ သရ တလုံးဒ်ဒ် ဗျည်း ၂ လုံး တည်နေခြင်းကို "သံယောဂ" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့ တည်နေခြင်းရှိသော ဗျည်း ၂လုံး ဒြပ်ကိုကား စုပေါင်း တည်နေခြင်း ကြိယာ၏ သံယောဂ အမည်ကို ဗျည်းပေါ်ဒဲ့ ဝင်စားသော ဌာန္ဂုပစာရ အားဖြင့် "သံယောဂ" ဟုပင် ခေါ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဗျဥ္ဇနာ သံယောဂေါ-ဗျည်းသည် သံယုဂ်ဖြစ်အံ့" ဟု ဗျည်း ဒြပ် ရအောင် မိန့်လေသည်။

လုတ္တေတိ ကိ်ံ၊ ဇဝမသ - ဏ်၊ .... စသဒ္ဒေန - ဖြင့်၊ တိဏ္ဏံ - ၃ လုံး ကုနိသေဒ၊ ဗျဥ္ဇနာနံ - တို့တွင်၊ သရ္ဗပသံယောဂေါဝိ - တူသော ရုပ်သွင် ရှိသော သံယုဂ်ဗျည်း ၂ လုံးသည်လည်း၊ ဝိသညောဂေါ - ကင်းသော သံယုဂ်ရှိသည်၊ ဝါ - ရွှေ့တလုံးကြေသည်၊ ဟောတိ၊ ယထာ - ကား၊ အာဗျာဝါရံ, ဝတ္တသ-ဟူသည်တည်း။

(၅၇) စက္ခု+ဥဒပါဒိ ၊ ပေ ၊ တ+သမ္ဗယဟ္တာ ဤတို့ ဆုဝ, သရေတိ အာဂမောတို့ ကွဓိတို့ ဗျဥ္ဇနေတိ်စ ဝတ္တွေတော၊ [မဒ္ဒါသရေ, ယဝမဒနံ, ကွစိ ဩ ဗျဥ္ဇနေသုတ်တို့မှ လိုက်သည်။]

နိဂ္ဂဟီတဉ္စ ။ ။သရေ ဝါ ဗျဥ္ဇနေ ဝါ နိဂ္ဂဟီတဉ္စ ကွစိ - အဆို့ သော၊ သုခ္စာရဏာဒ္ဂာနေ - ဂျတ်လွယ်ရာ ဥဒါန်၌၊ အာဂမော ဟောတိ၊ နိဂ္ဂဟီတသ - ဏ်၊ ရဿာနုဂတ္တာ - ရဿသရသို့ လိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ရဿတောယေဝ - ရဿမှ နောက်၌သာလျှင်၊ အယံ-

ဒုဓ ပန ၊ ပေ ၊ ပရော—ဤစကားကား သုတ်ဉပါသော "ဝိသညောဂေါ" ပုဒ်၏ ပဒဝိဂ္ဂဟသံဝဏ္ဏနာတည်း၊ ဝိသညောဂေါပုဒ်၌"ဝိသညောဂေါ"၏ ဝိဂ္ဂဟကို ရှေးဦးစွာ ပြလို၍ "သံယုဇ္ဇတိတိ သံယောဂေါ" ဟု ဓိန်သည်၊ [သံပုဗ္ဗ, ယုဇဓာတ်နောင် ကံဟော ယ ဖွေးသက်လျှင် " သံယုဇ္ဇ " ဟုသာ ဖြစ်နိုင်သော်ကြောင့် "သံယုဇ္ဇတိ"ဟု သိဟိုဠ်မှ အတိုင်း ပဝ်ဍမှန် ရှိစေ၊] အသကို ရုပ်တွက်လျှင် (တ)လိန်တည်, သသက်. (တ) ကို (အ)ပြု (အ+သ) ဟု ဖြစ်၏၊ ထိုနောင် သ လာလျှင် " အဿ " ဟု ဖြစ်၏၊ ဤသို့ ရုပ်တွက်ရာ၌ အဝိလာသော ရွှေ (သ) သည် နဂိုရ် သ သို့ ယှဉ်စပ် – ကပ်အပ်သော ကြောင့် " သံယုဇ္ဇတိ-ယှဉ်စပ်, ကပ်အင်၏ " ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ "သံယောဂ"မည်၏၊ ထို့ကြောင့် " ဂရိမေ ဝဏ္ဏာ " ဟု သံယောဂ၏ အဘိဓေယျကို ပြသည်၊ ထို့နောက် " ဝိဂတော+သညောဂေါ ယသ " ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြသည့် အခါ ထို ယှဉ်စပ် ကင်ထားအပ် သော ဗျည်းမှ ကင်းလွတ် ကုန်ရစ်သော နောက် သ ဗျည်း ရသေးကြောင့် ဝိသညော ဂေါ်၏ အဘိဓေယျကို " ဂရော " ဟု ပြုဂြန်သည်၊ ဤ ဝိသညောဂေါ၏ ဆိုလိုရင်းကား "သဗျဉ်း ၂ လုံးဝ့ဉ် ရွှေ့တလုံးကို့ ချေ"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထိုသို့ ချေခြင်းကို့ပင် စကားသုံး ယဉ်ကျေးအောင် "ဝိသညောဂပြု" ဟု ဆိုသည်၊ ဥပမာ–ရှင်ဘုရင်သေသည်ကို "နတ်ရွာ စံတော်မူသည်"ဟု သုံးနှုန်းသကဲ့သို့တည်း။

စသဒ္ဒေန—စသည်၏ အဝိပ္ပယ်မှာ ဂစ္ဆည်းအဖွင့်နှင့် တူပြီ၊ "သရ္ဗပသံယောဂေါဝိ" ဟု သိဟိုဠ်ကရှိတ်ုင်း ကောင်း၏၊ "သရ္ဗပါနံ+သံယောဂေါ" ဟု ဝါကျနှင့်ရှိသော မြန်မာ မူကားဗျည်းနှင့် သရ္ဗပါနံက် အရတ္ထပ. ထင်မှားဘွယ် ရှိရုံမက "သရ္ဗပါနံ သမာနရ္ဗပါနံ သံယောဂေါဒ ရုပသံယောဂေါ" ဟူသော ဋီကာနှင့်လည်း မညီ၊ သုတ်ရင်းဖြင့် ချေပုံကို ပေါင်းဆည်းဘို့ရာ ဝိသဒ္ဒါလည်း သိဟိုဠ်မူအတိုင်း ပါသင့်သည်။

ဤနိဂ္ဂဟိတ် လာခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊.... စက္ခုံ ဥဒပါဒိ၊ ပေ၊ တံ သမ္မယုတ္တော - ပြီး၏၊ ဇံ-တ္ဝ၊ တာဝ်ဏော, တံ သဘာဝေါ - ဟု ဖြစ်၏၊ ကွစိတ် ကိံ၊ နဟိ + ဇေတဟိ, ဣဝ + ဧစဝ-၏၊ [ရှေ့ပုံစံသည် သရနှောင်းရာ၌ နောံပုံစံသည် ဗျည်းနှောင်းရာ၌ မလာရပုံတည်း]။ (၃၀)။

(၅၈) ဇံ+ဂတော်၊ ပေ၊ အင်္ဂိ+ဝ သန္ဓိမံ ဣတိ ဣဝ, လောပါဒေသ ကာရိယေ-ချေခြင်း အာဒေသ ပြုခြင်းဟူသော ကာရိယသည်၊ သမ္မ-ရောက်လုလတ်သော်၊ ယောဂုယျုန-မျှားသောအားဖြင့်၊ တဒဟပဝါဒတ္ထိ-ထိုကားရိယကို တားမြစ်ခြင်းငှါ၊ အာဟ-ဤသုတ်ကို ဥန္ဒုပြု။

အံ ဗျဥ္ဇနေ နိဂ္ဂဟိတံ။ ။ပရေ ဗျဥ္ဇနေ နိဂ္ဂဟိတခ်ေါ အံဣတိ-အံ ဟု ရွတ်ဆိုအပ်သော ဤဓိန္ဒုသည်၊ ဟေးတိ၊ အကာရော- အံ၌ အ အက္ခရာသည်၊ ဥစ္စာရဏေဌာ - ရွတ်ဆိုခြင်း အင်္ဂါဒိ၏၊.... ဝါ - တနည်း၊ သရလောပေါ တျာဒိနာ - သရလောပေါ အာစရိသောသုတ်ဖြင့်၊ ပုဗ္ဗသရလောပေါ-ရှေ့သရကြဉ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ["ပုဗ္ဗသာလောပေါ" ဟု အာချိဂိ၏။] ဇံ ဂတော်၊ ပေ၊ အင်္ဂိ ဝ သန္ဓိမံ-ပြီး၏။ (၃၀)။

(၅၇) ကွစိ သုခုစ္စာရဏာဒ္ဒာနေ—နိဂ္ဂဟိတ်ချော်၌ ဆန္ဒာနုရက္ခဏာ သုခုစ္စာရဏာဟု နှစ်ဌာန ရှိသော်လည်း နိဂ္ဂဟိတ် လာရာ၌ကား သုခုစ္စာရဏာ တစ်ဌာနသာ ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ကွစိ ကို "သုခုစ္စာရဏာဒ္ဒာနေ" ဟု တစ်ဌာနသာ ဖွင့်သည်၊ ကျမ်းဂန်များ၌ လည်း ဂါထာအရာဝယ် ဆန္ဒာနုရက္ခဏာ အကျိုးငှါ၊ နိဂ္ဂဟိတ်အပိုထည့်ရိုး မရှိချေ၊ "မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာဓမ္မာ, ကတ္တာဇ္ဇံ ကုသလံ ဗဟုံ" တို့၌ ဂါထာပါဒ ဖြစ်သော်လည်း "ပုဗ္ဗံ+ဂမာ, ဗဟုံ" တို့၌ နိဂ္ဂဟိတ်တို့မှာ ဆန်းစောင့်ဘို့ရာ လာကြသည် မဟုတ်, ရွတ်၍ ချောမောခြင်း (သုခုစ္စာရဏာ) အကျိုးငှါသာ လာကြသည်၊ [ဗဟုံ၌ အလိုက်ကြဉ်၍ " နိဂ္ဂဟိတဿ " ဟူသော ဝိနာမိကာရ ယောဂ ဝိဘာဂဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်လာ။

[ဆောင်] နိဂ္ဂဟိတဿ. သုတ်အရမူ. ရသေ နောက်ရှိ, သုခုစာရဏာ, တစ်ဌာနသာ, နိဂ္ဂဟိတ်လာ, မှတ်ပါက္ခစိ တွက်။

(၅၈) လောပါဒေသ၊ ပေ၊ မာဟ — "နိဂ္ဂဟိတ်ကို အံပြုခြင်းသည် အကျိုးမရှိသည် မဟုတ်ပါလော, အဘယ်အကျိုးငှါဤသုတ်ကို မိန့်ရသနည်း" ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "လောပါဒေသ၊ပေ၊မာဟ" ဟု မိန့်သည်၊ ဝဂ္ဂန်ဝါဝဂ္ဂေ-ဧဟဉ် -သယေစ-ဗျဥ္ဇနေစ သုတ်တို့၏ အစိအရင်းကို များသောအားဖြင့် တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ ဤသုတ်ကို မိန့်ရသည်-ဟူလို၊ မှန်၏— " ဗျည်းနှောင်းရာ၌ လောပကာရိယကို တားမြစ်ခြင်းငှါ " ဟု ဆိုသဖြင့် ဗျဥ္ဇနေစသုတ်ကို တားမြစ်ကြောင်း သိသာ၏၊ "အာဒေသကာရိယကို တားမြစ်ခြင်းငှါ" ဟု ဆိုသဖြင့် ဝဂ်ဗျည်း ဟ-ယ ဗျည်းနောင်းရာ ဝဂ္ဂန်ဝါဝဂ္ဂေ ဧဟဉ်သယေစ ဤသုတ်တို့ကို တားမြစ်ကြောင်း သိသာသည်၊ ကြွင်းအဓိပ္ပါယ်ကို ကစ္စည်းဋီကာမှာ ရှု။

(၅၉) ဣစ-ဤ သန္ဓိကျမ်းဌ၊ အဝတ္တဝိသေသာနံပိ - မဆိုအပ်သော ဝိသေသဝိဓိ ရှိသော ပုဒ်တို့၏လည်း၊ ဝတ္တုနယာတ်ဒေသဏ္ဌံ - ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းကို ညွှန်ပြခြင်းအံ့ကျိုးငှါ၊ အတိဒေသံ-အနုပဒိဋ္ဌာနံ စသော အာဘိဒေသသုတ်ကို၊ အဟ-မိန့်ပြီ၊ [အရှင်ကစ္စည်း မိန့်ပြီဟူလို၊]

အနုပဒိဋ္ဌာနံ ဝတ္တုယောဂတော။ ။အမှေဟိ-ငါတို့သည်၊ ဣစ - ဤ သန္ဓိကျမ်းဌ၌၊ ဝိသေသတော - အထူးအားဖြင့်၊ ယေ ဥပသဂ္ဂ နိပါတာ ဒယော - အကြင် ဥပသာဂနိပါတ် အစရှိသော ပုဒ်တို့ကို၊ နဌပဒိဋ္ဌာ-

အံ ဣတိ၊ ပေ၊ ဥစ္စာရဏာဒ္ထော— ["အံ ဣတိ နိဂ္ဂဟိတံ" သုတ်၌ ဣတိ ကဲ့သို့ ဤ "ဣတိ" သဒ္ဒါလည်း အခြားမဲ့ ဗိန္ဒုကိုသာ ညွှန်ပြပုံကို သိပါ။] "ဓံ+ဝုတ္တော" ဉ္ဇ် နိဂ္ဂဟိတ်ကို အံပြုရာဝယ် ဗိန္ဒုပျောက်သာ ပြုပါ၊ (အံ) ဟု အသရေမ၊ါစေနှင့်၊ ဗိန္ဒုချည်း ပြုထားလျှင် ရွှာ်၍ မဖြစ် သောကြောင့် ရွှတ်ဖြစ်ရုံသာ အ အက္ခရာကို ထည့်ထားသည်-ဟူလို၊ ဤနည်းအလို ဤသုတ်ကို "ပကတိသန္ဓိ-ပတိသေဓိဓိသုတ်" ဟု မှတ်၊ "ဓံ+ဝုတ္တော" ဟုတည်, ဤသုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို အံပြု ဓံ ဝုတ္တော ပြီး၏။

သရလောပေါ၊ ပေ၊ လောပေါ — တနည်း, နိဂ္ဂဟိတ်ကို အံ ပြုရာ၌ အ သရနှင့် တကွ (အံ) ပြု၊ ဤနည်း၌ "ဓဝ+အံ+ဝုတ္တော" ဟု ဝ၌ အ သရပါနေရကား ထိုသရကို သရလောပေါဖြင့်ချေမှ "ဓ၁+အံ" ဟု ဖြစ်၍ ဝ ကို အံ သို့ ကပ်ရသည်၊ ဤနည်းအလို ဤသုတ်သည် အာဒေသဝိဓိ သုတ်တည်း။

(၅၉) ဣစ၊ ပေ၊ အတိဒေသမာဟ— "ဣစ-သန္ဓိကပေ" ဟုဌင်း "အဝတ္တဝိသေသ" ၌ ဝိသေသကို "ဝိသေသဝိဓိ" ဟုဌင်း ဋ္ဌီကာဖွင့်၏၊ "ဂေါသရေ ပုထသောဂမော" စသည်ဖြင့် ပုထ-ပါ-အာဘိ စသည်အတွက် အစီအရင်အထူးကို (စီရင်သောသုတ်ကို) ဆိုအပ်သကဲ့သို့ ပရိယုဒါဟာသိ စသည်၌ ပရိစသည်တို့အတွက် အစီအရင်ကို (စီရင်သောသုတ်ကို) အထူးတလည် မဆိုခဲ့သောကြောင့် "အဝတ္တဝိသေသ=မဆိုအပ်သော အစီအရင်ထူးရှိသောပုဒ်များ" ဟု ဆိုသည်၊ "ထိုသို့ အထူးတလည် စီရင်းညွှန်သုတ် မရှိသေးသော ပုဒ်များလည်း ဆိုခဲ့ပြီးသော နည်းကို မှီ၍ ရုပ်ပြီးနိုင်၏" ဟု ညွှန်ပြခြင်းငှါ ဤအတိဒေသသုတ်ကို အရှင်မဟာကစ္စည်း မိန့်တော်မူသည်၊ ["သညာ-အဓိကာရ-ပရိဘာသာ-ဝိဓိ" ဟု သုတ် ၄ မျိုးသာ ပြောရိုးရှိသော်လည်း ဤ "အတိဒေသမာဟ" ကို ထောက်၍ အတိဒေသသုတ်လည်း ရှိ၏- ဟု သိနိုင်ရကား (ဝဂ္ဂေလောသာလောသာနံ စသော နိယမသုတ်နှင့်တကွ) သုတ် ၆ မျိုးရှိသည် - ဟု မှတ်၊ အတိဒေသ အပြားကို "အမှတုမ္ဟာ" စသော သုတ်၌ တွေ့ရလတံ့။

သညာစ ပရိဘာသာစ, ဝိဓိ နိယမေဝိစ၊
အတိဒေသာဓိကာရော တိ, ဆဇ္ဇိဓံ သုတ္တလက္ခဏံ။

မပြုအပ်ကုန်သေး၊ တေသံ - ထို ဥပသာရ နိပါတ်ပုဒ် အစဂ္ဂါသည်ဟို့၏၊ (ရူပသိဒ္ဓိ၌ စပ်) ဝုတ္တယောဂတော , ဝုတ္တနယေန - ဆိုအပ်ပြီးသောနည်း ဖြင့်၊ သရ သန္ဓာဒိသု-သရသန္ဓိ အစဂ္ဂါသည်တို့၌၊ ဝုတ္တနယာနုသာရေန-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းကို အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ရူပသိဒ္ဓိ-ရုပ်ပြီးပုံကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-သိထိုက်၏။

တေန - ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဆိုအပ်ပြီး နည်းကို အစဉ်လိုက်၍ ရုပ်ပြီးပုံကို သိထိုက်ခြင်းကြောင့် ဟူလို၊) ဒေါဓသစာဘိသုတ္တော - ဒေါဓသစသုတ်၌၊ စသဒ္ဒေန-ဖြင့်၊ပရိယာဒိနံ-ပရိယ အစဂ္ဂါသည်တို့၏၊ ရယာဒိ ဝဏ္ဏော ဝိပရိယယောဂ-ရနှင့် ယ အစဂ္ဂါသော ဝဏ္ဏာတို့၏ ရှေ့နောက် ပြန်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ယထာ-ကား၊ ပရိယုဒါဟာသိ-ဟု တည်၊ ပယိရုဒါဟာသိ - ပြီး၏၊ အယိရသ - ဟု တည်၊ အရိယသ - ဟု ပြီး၏၊ ဗဟွာ

ယေ ဇာ ခ ၊ ပေ ၊ နိပါတာဒဒယော—ကစ္စည်း သန္ဓိ ပဋ္ဌမခဏ်းဌ ဥပါသာရ နိပါတ်ပုဒ်များကိုချည်း ဆိုထား၏၊ ထို့ကြောင့် ဥပသာရ နိပါတ်ပုဒ်များကို အခြေတည်၍ "ဥပသဂ္ဂနိပါဘာဒယော"ဟု မိန့်သည်၊ အာဒိဖြင့် ဗဟုဗာဓေါ စသော နာဓ်ပုဒ်များကို ယူ၊ ပုထနိပါတ်မှ စ၍ (ဩ အဝသာန်) အဝ ဥပသာရအထိ အချို့သော ဥပသာရနိပါတ်များ၏ အစီအရင် အထူးကို ဆိုင်ရာသုတ်များဖြင့် ပြခဲ့ပြီ၊ ပရိဥပသာရ-နှ နိပါဘ်စသည့် အတွက်ကား အစီအရင် အထူးကို မပြရသေး-ဟူလို။]

တေသံ ဝုတ္တနယာနုတောဂေ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ—ထိုသို့ အစီအရင်အထူးကို မပြရသေးသော ဥပသာရ နိပါတ် စသည်တို့၏ ရုပ်ပြီးပုံကို ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းကို မှီး၍ သိထိုက်သည်, သိနိုင်လောက်ပြီ၊ " ဆိုအပ်ပြီးသော သုတ်တို့ဖြင့်ပင် ပြီးနိုင်၏သည် " - ဟူလို၊ [ဝုတ္တယောဂတောကို " ဝုတ္တနယေန " ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ယောဂ သဒ္ဒါသည် ဤနေရာ၌ (သက္ကတ အဘိဓာန်လာ အနက်ဘို့တွင်) "ဥပါယ=နည်း" ဟုသော အနက်ရှိ၏-ဟု ကြံ၊ ဝုတ္တနယေနကို "သရသန္ဓာ၊ ပေ၊ နုသာရေန" ဟု ထပ်ဖွင့်ပြန်သည်၊ " ဆိုခဲ့ပြီးသော နည်း" ဟူသည်မှာလည်း " သရ သန္ဓိခဏ်း ဗျည်နသန္ဓိခဏ်း စသည်၌ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စီရင်နည်းပင်"-ဟူလို။

တေန ၊ ပေ၊ ဝိပရိယယေယော—"ဝိပရိယယေယော"ပါဠိမှန်ကြောင်းကို နောက်၌ ပြအံ့၊ သိမူ၌ စသဒ္ဒေနနောင် " ပရိယာဒိနံ ရဟနာဒိဝဏ္ဏာဃ ဝိပရိယယော ယာဒါဒိဟိ " ဟူ၍၏၊ ပုံစံ ၃ ခု အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်၍ ဂဏ်းခံသည်၊ [ရဟနာဒိ ဝဏ္ဏာဃ-ရ, ဟ, န, အစရှိသော ဝဏ္ဏာ၏၊ ယ ဝါဒိဟိ - ယ ဝ အစရှိသည် တို့နှင့်၊ ဝိပရိယယော - သည်၊ (ဟောတိ၊)] ပရိ+ဥ+အာဟာသိ" ဟု တည်၊ အနုပဒိဋ္ဌာနံ သုတ်က ဒေါဓသစသုတ်ကို ညွှန်ပြသောကြောင့် ဒေါဓသစ္ဆ စသဒ္ဒါဖြင့် ရနှင့် ယကို ရှေ့နောက်ပြန်, ပယိရုဒါဟာသိ ပြီး၏၊ [ဤနည်းအတိုင်း "အနုပဒိဋ္ဌာနံ" သုတ်က ညွှန်ပြသောကြောင့်-

ဗာရေဝ - ဟု တည်၊ ဗဂ္ဂါဗာဒေဝ - ဟု ပြီး၏၊ ခ အာဘိနေယျ- ဟု တည်၊ အနာဘိနေယျ-ဟု ပြီး၏၊ (၅၁)။

တံ+ဣမိနာပိ+ဓာနာထာတိဤ - တံ+ဣမိနာပိ+ဓာနာထ ဟူသော ၌ပြယုဂ်၌၊ ပရော ဝါသရော ဘိ-သုတ်ဖြင့်၊ သရေ-ကို၊ လုတ္တ-ချေအပ် ပြီးသော်၊ တတြာကာရော တိ ယောဂဒဲ ဘာဝေန - တတြာကာရော ဟူသော ဒွိဓာကရဏ ယောဂပရိဘာဝဖြင့်၊ အကာရော - (အ) လာသည်၊ (ဟောတိ)၊ နိဂ္ဂဟီတာသ-၏၊ ဒကာရော(ဟောတိ)၊ တာဒမိနာပိဓာနာထ-ပြီး၏၊ ဣမ္ဟာဒိ - ဤသို့ အစရှိသည်တည်း၊....။ဣတိ- ၌ စကား အစဉ်ဖြင့်၊ နိဂ္ဂဟီတာသန္ဓိပဓာနံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

ဟုချည်း ဆိုပြီးမှ ဆိုင်ရာသုတ်ဖြင့် စိရင်၊] “အယေ - ကြီးပွါးကြောင်း၌၊ ဣရယတိ - ဖြစ်တတ်၏”နှင့် အညီ အယပုဗ္ဗ ဣရဓာတ်(အ)ပစ္စည်းဖြင့် “အယိရဿ”ပုဒ်ရင်းတည်း၊ အနုပဒိဋ္ဌာနံ၊ပေ၊ည္တွန်ပြဲသောကြောင့် ဒေါဓသစ္ဆ စ သဒ္ဒါဖြင့် ယနှင့် ရကို ရွှေနောံပြန်, “အရိယဿ(ကြီးပွါးကြောင်းဲ့ဖြစ်တတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၏)”ဟု ဖြစ်၏၊ “ဗဟု+အာဗာဓေ(များသော အနာရှိသူ)”ဉ ကို ဝပြု,ဝ·အာဂမဝ်, ဟ-ဝါဂမဝ်, “ဗဟွာဗာဓော (ဟ ရွှေ ဝ နောက်)”ဟု ပုဒ်ရင်းတည်း၊ (ရွှေ အတိုင်းဆို) ထို စသဒ္ဒါဖြင့် ဟ နှင့် ဝ ကို ရွှေနောံပြန်, ဗဟွာဗာဓော (“ဗဝဟာဗာဓော”ဟု ဝရွှေ ဟနောံ) ဖြစ်၏၊ “အနာဘိနေယျ” ကား လွယ်ပြီ။

တံ-ထို အနက်ကို၊ ဣမိနာပိ-၌ ဆိုအပ်လတ္တံသော အကြောင်းဖြင့်လည်း၊ ဇာနာထ-သိကုန်လော၊ “တံ+ဣမိနာပိ” တည်း, (ရွှေ အတိုင်းဆို) ပရော ဝါသရော သုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်နောင် ဣကို ရွှေ, လောပဖူ သုတ်၌ “ တတြာကာရော ” ဟူသော ယောဂ ဝိဘာဝဖြင့် ထို ဣ ကြေရာ၌ (အ) လာ, မဒါ သရေ သုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို (ဒ်) ပြု, တဒမိနာပိ ပြီး၏ [လောပဖူကို ဖြုတ်၍“တတြာကာရော”ဟု ဒွိဓာကရဏ ယောဂဝိဘာဂ လုပ်လျှင် အခြားသုတ်ဖြင့် ချေပြီးနောက်“တတြ·ထို ကြေရာ၌၊ အကာရော-အလာဓသည်၊ (ဟောတိ)” ဟု သုဘ်နက်ပေးနိုင်သည်၊] မောဂ္ဂလ္လာန်၌ကား “ တဒမိနာဒိနိ ” ဟု သုတ်တည်း၍ ဣကို ထို သုတ်ဖြင့် (အ) ပြု၏၊ ထိုသို့ ပြုခြင်းသည်၊ “တဒမိနာတိ ဤ-တံ တိ နိပါတမတ္တံ၊ ဒကာရော ပဒသန္ဓိကရော၊ ဣကာရဿ အကာရံ ကတ္တာ နိဒ္ဒေသော” ဟု ဖွင့်သော(မူလပဏ္ဏာသ – ဝိမံသက သုတ်)ဋီကာနှင့် ညီပေ၏၊ ထို ဋီကာ၌ “တံ တိ နိပါတမတ္တံ”ကား ထိုထို အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပုံနှင့် မတူ။

ဣစ္စာဒိ—၌ ဣစ္စာဒိဖြင့် ထိုထို ဆိုခဲ့ပြီး သုတ်ရင်းများဖြင့်၎င်း ယောဂဝိဘာဂဖြင့်၎င်း စသဒ္ဒါဝါသဒ္ဒါ စသည်ဖြင့်၎င်း , စိရင်နိုင်သော မပြခဲ့ရသေးသော ရုပ်များ၏ ပြီးနိုင်ပုံကို ညွှန်ပြသည်၊ ထိုသို့ စိရင်ရမည့် ရုပ်များကို ၌ ရုပသိဒ္ဓိ၌ ပြနေလျှင် ပင်ကိုယ်က ကျယ်ဝန်းသော ရုပသိဒ္ဓိ စာကိုယ်ကို ဖွင့်ရသော ဘာသာဋီကာမှာ သာ၍ပင် သေးလံဘွယ် ရှိ၏၊

သညျာဝိခာနံ - သညျာဝိခာနခဏ်းဂုင်း၊ သရသဒ္ဒိ- သရသဒ္ဒိခဏ်း ဂုင်း၊ နိသေဓနံ-တားမြဲဲ်းသာ၊ သဒ္ဒိ-ပကဘိသဒ္ဒိခဏ်းဂုင်း၊ ဗျဉ္ဇနသဒ္ဒိ-ဗျဉ္ဇနသဒ္ဒိခဏ်းဂုင်း၊ နဂ္ဂဟီဘာသ - ဏ်၊ ဧယာ သဒ္ဒိ - အကြင်သဒ္ဒိသည်၊ (အတ္ထိ - ရှိ၏၊ သောသဒ္ဒိစ - ထိုနိဂ္ဂဟီဘာသဒ္ဒိခဏ်းဂုင်း၊ ဏ္ဍာဘိ - ဤသို့၊) သဒ္ဒိကပ္ပေ - သဒ္ဒိကျမ်းဌ်၊ သုနိန္တဆယော - ကောင်းသော အဆုံးအဖြတ် ရှိသော၊ သောဝိ-ထိုသဒ္ဒိ ၅ မျိုးလုံးကိုသည်း၊ မသာ-ငါသည်၊ ဇ္ဈေ-၌ ရူပသိဒ္ဓိကျမ်းဌ်၊ ဝဇ္ဈော-ဆိုအပ်ပြီ၊

ဏ္ဍာဘိ-ဤကား၊ ရူပသိဒ္ဓိယံ - ရူပသိဒ္ဓိကျမ်းဌ်၊ ပဌမော - ရှေးဦးစွာသော၊ သဒ္ဒိကဏ္ဍော-သဒ္ဒိအခဏ်းတည်း၊ [သိဟိုဠ်မှဌ် "ဏ္ဍာဘိ ရူပသဒ္ဒိယံ သဒ္ဒိကဏ္ဍော" ဟု စကားတရပ် ဖြတ်ပြီးနောက် "ပဌမော ပရိစ္ဆေဒေါ" ဟု ရှိသေးဏ်၊ သာ၍ကောင်းသည်။]

ထို့ကြောင့် ကို ရုပ်များကို အခြားသော အဖွင့်တို့မှ ယူ၍ ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ ဆိုင်ရာ သုတ်များဌ်သာ ပြမည်၊ ဤရူပသိဒ္ဓိ ဘာသာဋီကာမှာ ပေါ့ပါးနိုင်သမျှ ပေါ့ပါးအောင် ကျမ်းရင်းအဓိပ္ပါယ်နှင့် သက်ဆိုင်ရာလောက်ကိုသာ ဖွင့်ပြရပေလိမ့်မည်။

သညာဝိဓာနံ--ကား နိဂုံးချုပ်ပြဲသော (ဥပေန္ဒဝဇိရာမည်သော) ဂါထာတည်း၊ သညာဝိဓာနံ စသည်ဖြင့် ရှေ့၌ ပြခဲ့သော အခဏ်း ၅ ခဏ်းကို အစဉ်အတိုင်း ပြသည်၊ "ပကတိပ္ပြဲ" ဆိုလျှင် အခြား အစိအရင်ကို တားမြစ်ရာ ရောက်သောကြောင့် ပကတိသဒ္ဒိကိုပင် "နိသေဓနံ" ဟု ဆိုသည်၊ "သေးဟိ" ဌ် "သောဝိ" ဟု ရှိမှ ဋီကာဖွင့်နှင့်ညီမည်၊ အရှင် ကစ္စည်းထေရ်သည် ကစ္စည်းကျမ်းဌ် သဒ္ဒိ ၅ မျိုးကို ဆိုသားပြီ၊ သောဝိ-ထို ၅ မျိုးလုံးကိုလည်း၊ အဆုံး အဖြတ် ကောင်းမွန်စွာ ဤရူပသိဒ္ဓိဌ် ငါဆိုအပ်ပြီ-ဟူလို။

ဤကား သဒ္ဒိရူပသိဒ္ဓိ ဘာသာဋီကာ။

နာမရူပသိဒ္ဓိ ဘာသာဋီကာ

အဆ-သဒ္ဒိကတ္တာ၏ အခြားမဲ့၌၊ နာမိက ဝိဘာက္ခရော - နာမ်နှင့် ယှဉ်သော ဝိဘတ်တို့၏ သက်ပုံကို၊ ဝုဋ္ဌတေ-ဆိုအပ်၏၊ ဝါ-ဆိုဥုံးအံ့၊ (၆၀) အတ္ထာဘိမုခံ-အနက်သို့ ရှေးရှု၊ နမနတော-ညွတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဂုဏ်း၊ (နာမံ-ရှိသည်ကား အပို) အတ္တနိ-မိမိသို့၊ အတ္ထသ-အနက်ကို၊ နာမနတောစ-ညွတ်စေတတ်သည် အဖြစ်ကြောင့်ဂုဏ်း၊ နာမံ-နာမ်မည်၏၊ ဒဗ္ဗာဘိဓေယံ - ဒြိဗိဟောပုဒ်ဘဲ့ည်း၊ ပန - ဆက်ဥုံးအံ့၊ တံ-

နာမိက၊ပေ၊ဝတာရော ဝုစ္စတေ—သန္ဓိကပ္ပကို ဖွင့်ပြပြီး၍ နာမကပ္ပကို ဖွင့်ပြတော်မူလိုသော အရှင်ဗုဒ္ဓပိယ ဆရာသည် "အထ နာမိက၊ပေ၊ဝုစ္စတေ" ကို မိန့်၊ [နာမ-နာမ်တို့နှင့်+ဣက-ယှဉ်ကုန်သော(နာမ်နှင့်တွဲယှဉ်ရကုန်သော)+ဝိဘတ္တိ-ဝိတတ်တို့၏၊ အဝတာရ (သြဘာရ)-သက်ပုံ, (နာမ်၏ နောံ၌ သင်္ကရောံကြပုံ)၊ ၍ "အဝတာရ" ပါဠိသုံး လိုက်၍ "ဝိဘတ်သက်" ဟု မြန်မာ အသုံးလည်း ဖြစ်ပေါ်လာရသည်။]

(၆၀) အတ္ထာဘိမုခံ၊ပေ၊ဒဗ္ဗာ ဘိဓာနံ—ကား နာမ သဒ္ဒါ၏ ဝိဂြိုဟ်နှင့် သရုပ်ပြစကားတည်း၊ ခဲ့ဥုံးအံ့-"အတ္ထာဘိမုခံ နမနတော"ဖြင့် "အတ္ထံ နမတီတိ နာမံ"ဟူသော သုဒ္ဓကတ္တုသာဓနကို ပြ၏၊ "အတ္တနိ အတ္ထသ နာမနတော"၌ "နာံမန"ဝယ် နမုဓာတ်-ကာရိတ်ကောပစ္စည်း-ယုပစ္စည်းတည်း၊ ထိုပါဠိဖြင့် "အတ္တနိ အတ္ထံ နာမေတိတိ (မိမိသို့ အနက်ကို ညွတ်စေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်)နာမံ"ဟု ဟေတုကတ္တုသာဓနဝိဂြိုဟ်ကို ပြ၏၊ "ဒဗ္ဗာဘိဓာနံ ကား" နာမ၏ အရ အဘိဓေယျတည်း၊ "ဗုဒ္ဓ-ဘုရားဖြစ်၊ နိလ-အညိုဂုဏ်ဖြစ်၊ ပစနံ-ချက်ခြင်းကြိယာဖြစ်၊ တိသ-တိသ ဟူသော နာမည်ဖြစ်၊ ဂေါ-နွားမျိုးဖြစ်" ၍သို့စသည်ဖြင့် ဖြစ်ဟော သဒ္ဒါဟူသမျှကို "နာမ"အရ ကောံယူပါ-ဟူလို၊ ၍ " ဒဗ္ဗာဘိဓာနံ " ပါဠိဖြင့် ကြိယာကို ဟောသော အာချာတ်ကို နစ်စေ၏၊ မှန်၏-"အတ္ထံ နမတိ"အရ အာချာတ်တို့လည်း ဆိုင်ရာအနက်သို့ ညွတ်တတ်ကြ၏၊ သို့သော် "နာမ" ဟူသော အမည်ကား ဖြစ်ဟော သဒ္ဒါတို့၌သာ ထင်ရှားသော(အထင်ရှုဋ္ဌိ) အမည်ဖြစ်သောကြောင့် ကြိယာဟော အာချာတ်တို့ "နာမ" အမည်ကို မရကြ-ဟူလို။

အနက်သို့ ညွတ်ပုံ, ညွတ်စေပုံ ။ ။ သဒ္ဒါ ဟူသည် အနက်နှင့် မကင်းစကောင်း၊ အနက်ရှိမှသာ သဒ္ဒါဖြစ်နိုင်၏၊ ပြောဆိုဘို့ စကားလုံး(သဒ္ဒါ)တွေ့ မပေါ်မှီ ကမ္ဘာဥုံးက အနက်တွေ့ ရှေးဥုံးစွာ ပေါ်နှင့်၏၊ ထိုအခါ ကမ္ဘာဥုံးလူဘို့ ထိုအနက်တွေ့ကို ဟောပြနိုင်မည့်သဒ္ဒါ(စကားလုံး)မျိုးကို စဆွင်လိုတ်ကြသည်၊ ထိုသို့စဆွင်လိုက်သည့် အခါမှစ၍ သဒ္ဒါ (စကားလုံး) ဟူသမျှတို့သည် မိမိဟောပြာကွယ် အနက်ကို အမြဲ ညွှတ်လျက်ရှိကြ၏၊ ထို့ကြောင့် "အတ္ထံ နမတီတိ နာမံ"ဟု ဆိုသည်၊ လူ၏နောက်သို့ အရိပ်လိုက်ပါသကဲ့သို့ သဒ္ဒါဟူသမျှသို့သည်း ဆိုင်ရာ အနက်မျိုး လိုက်ပါကြ၏၊ ထို့ကြောင့် သဒ္ဒါဟူသမျှတို့က ဆိုင်ရာအနက်ကို မိမိသို့ ညွတ်လာစေတတ်(ညွတ်လာအောင်လုပ်တတ်)သည် မည်ရကား "နာမေတိ အိ နာမံ"ဟု တနည်း ဆိုရပြန်သည်၊ "ပုရိဒသာ"ပုံစံထုတ်၍

ထိုနာမ်သည်၊ အနွယ်ထူရုဋ္ဌိဝဿနေ - အနွယ်ထူနာမ် , ရုဋ္ဌိနာမ်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဒုဝိဓံ၊ ပုဓိတ္ထိနပုံသကလိင်ဝဿနေ - ပုလ္လိန်, ဣတ္ထိလိန်, နပုံလိန်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ တိဝိဓံ၊ယထာ-ကားံ၊ ရုက္ခော, မာလာ, ဓနံ-တည်း၊ သာမညေ ဂုဏ ကြိယာ ယဒိစ္ဆာနာမဝဿနေ - သာမညနာမ်, ဂုဏနာမ်, ကြိယာနာမ်, ယဒိစ္ဆာနာမ်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ စတုဇ္ဇံ၊ ယထာ-ကားံ၊ ရုက္ခော, နီလော , ပါစကော , သ်ရိဝဿော, ဣတျာဒိ-ရုက္ခော ၊ ပေ၊ သိရိ

ယောကျားခြင်းဟူသော အနက်သို့ ပုရိသသဒ္ဒါက ညွှတ်ပုံ, အနက်ကို မ်မိ (ပုရိသသဒ္ဒါ) သို့ ညွှတ်စေပုံကို ပြောပြပါ၊ ဤကား ရူပသိဒ္ဓိဠီကာ ဖွင့်ပုံအတိုင်း အဓိပ္ပါယ်တည်း၊ [ဤနှင့် စပ်၍ ပုဒ်စစ် စသည်ဝယ် အဓိပ္ပါယ်တမျိုး ရှိသေး၏၊ သင့်မည် ဟု မထင်၍ မရေးပြီ။]

တံ ပန ဒုဝိဓံ — အတ္ထံ+အနုဂတံ , အနွတ္ထံ = အနက်သို့ အစဉ်လိုက်သော နာမ်၊ ပုရိသော ဟူသော နာမ်သည် " မာတာ ပိတူနံ ဟဒယံ ပူရေတိ – မိဘတို့ စိတ်နှလုံးကို ရွှင်ပြုံး ပြည့်ဝစေတတ်၏"ဟူသော အနက်မှန်သို့ အစဉ်လိုက်သောကြောင့် အနွယ်ထူနာမ်မည်၏၊ ဝိဂြိဟ်လုပ်၍ ရကောင်းသော ထို ဝိဂြိဟ်၏ အနက်နှင့်လည်း လိုက်လျောသော နာမ် ဟူသမျှ အနွယ်ထူနာမ်ချည်း တည်း၊ ဝိဂြိဟ်ဝါကျ လုပ်၍ မရသော နာမ်သည်ၵင်း – ဝိဂြိဟ်လုပ်၍ ရသော်လည်း ထို ဝိဂြိဟ်အနက်နှင့် မလိုက်ရောသော (ဝိဂြိဟ်အနက်အတိုင်း မမှန်သော) နာမ်သည်ၵင်း ရုဋ္ဌိနာမ် မည်၏၊ "တိဿော–တိဿ မည်သူ, သ်ရိဝဿော–အသရေကို တိုးပွားစေတတ်သူ" ဟူရာ၌ "တိဿော သည်" ဝိဂြိဟ်လုပ်၍ မရ–ဆိုင်ရာ လူတို့က မှည့်ခေါ်ထားသဖြင့် တ်ိဿ မည်သူ လူတယောက် အပေါ်၌ တက်ရောက် ထင်ရှားနေသော အထင်ရှုဋ္ဌိနာမ်တည်း၊ "သ်ရိဝဿော" ကား ကျွန်၏ နာမည် ဖြစ်သည်၊ ထို ကျွန်ခံနေရသော လူသည် (သူ၏တွင်းတာ ဆိုလျင်) အဘယ်မှာ အသရေကို တိုးပွားစေနိုင်ပါတော့အံ့နည်း၊ သို့သော် "သိရိ-ကြက်သရေကို၊ ဝဓေတိ-တိုးပွားစေတတ်၏၊ ဣတိ သိရိဝဿော – မည်၏" ဟု ဝိဂြိဟ်ပြုလျင်၌ ကား ရကောင်း၏၊ ဤသို့ ဝိဂြိဟ်လုပ်၍ ဖြစ်နိုင်သော်လည်း ဝိဂြိဟ်နက်နှင့် မလိုက်လျောဘဲ ကျွန်အပေါ်၌ တက်ရောက်ထင်ရှားနေသောကြောင့် သ်ရိဝဿော လည်း အထင်ရှုဋ္ဌိနာမ်ပင်ဖြစ်သည်၊ "ရဟတိ-(အနက်တာခု အပေါ်၌) တက်ရောက် ထင်ရှားတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ရုဋ္ဌိ–မည်၏"၊ [ယခုကာလ လူနာမည် ရဟန်းဘွဲ့ တို့လည်း အနက်နှင့် မတန်လျင် ရုဋ္ဌိနာမ် ချည်းတည်း၊ လိန အကြောင်းကား "ဣတ္ထာဓိပ္ပာနံ" သုတ် အဆက်၌ လာလတံ့။]

စတုဇ္ဇံ၊ ပေ၊ ဝဓေသနံ — သမာနံ-တူသော အရာတို့၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတူညီပုံ အခြင်းအရာသည်၊ သာမညံ – သာမညမည်၏၊ သစ်ပင်တို့သည် မြေ၌ ပေါက်ရှ် ပင်လုံး ဒေခက် အလက် အရွက် ရှိချင်းအားဖြင့် တပင်နှင့် တပင် တူညီကြ၏၊ ထို့ကြောင့် "ရုက္ခော" ဟူသော နာမ်သည် သစ်ပင် အားလုံး တူညီပုံအခြင်းအရာကို စွဲ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော နာမ်ဖြစ်ရကား သာမညနာမ်တည်း၊ ဤသို့လျင် အများနှင့် ဆက်ဆံသော (ဂုဏ်စသည်လည်း မဟုတ်သော) နာမ်ကို သာမညနာမ်-ဟု ခေါ်သည်၊ ယခု

ဝဖောအားစရှိသည်တည်း၊ အဝဏ္ဏိုင် ဏ္ဏာ၂င်ဏ္ဏောက၁ာရနိဂ္ဂဟိတန္တပကတိ ဘေဒေန-အင်ဏ္ဏာန္တံ ပကတ်ရှိသော နာမ, ဣဝဏ္ဏာန္တံပကတ်ရှိသောနာမ်, ဥဝဏ္ဏာန္တံပကတ်ရှိသော နာမ်, သြကာရန္တံပကတ်ရှိသော နးမ်, နိဂ္ဂဟိတန္တ ကတ် ရှိသော နးမ်တို့၏ အ-ပြားအားဖြင့်၊ အဋ္ဌဝိဓံ၊ တတ္ထ - ထိုရှစ်ပါးတွင်၊ ပဋမံ-စွာ၊ အကာရန္တမှာ - အ အက္ခရာ အဆုံးရှိသော၊ ပုလ္လိင်္ဂါ - ပုလ္လိင်္ဂနရှိသော၊ ဇာတိနိမတ္တာ - ဇာတ်ဟူသော နိမိတ်ရှိသော၊ ပုရိသသဒ္ဒါ - ပုရိသသဒ္ဒါမှာ၊ ပရော - နှုးငံးကုန်သည် (ဟုတ္တွာ-ဖြစ်၍)၊ သျာဒ်ဝိဘတ္တိယော-ဆိ အ.ဧရှိသော ဝိဘတ်တို့ကို၊ ယေဇ်ယန္တေ-ယှဉ်စေအပ်ကုန်၏။

ကာလဒ္ဓ ကောင်းသော ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုသာ "ဂုဏ်" ခေါ်သည် ဟ နားလည် နေကြသော်လည်း ကျင်းဂန်တို့၌ ကောင်းသည်ဖြစ်စေ ဆိုးသည်ဖြစ်စေ ဒြပ်ကို အထူးပြုပေးသော အရာသည် " ဂုဏ် " ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အဝတ် ဒြပ်ကို အဖြူ အနီစသည်တို့မှ အထူးပြုပေးသော "နီလ" ဟူသော နာမ်သည် အညိုဂုဏ် တမျိုးတည်း၊ ထိုဂုဏ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်လာသောကြောင့် " နီလော " သည် ဂုဏနာမ်မည်၏၊ ချက်ခြင်းကြိယာကို စွဲ၍ ဖြစ်သောကြောင့် (စဗိသည် ထမင်းချက်သံ့ားကို ပောသော) ပါစကဟူသော နာမ်သည် ကြိယာနာမ်မည်၏၊ "သံ့ရိဝဗုက" ဟူသော နာမ်ကား ထိုကဲ့သို့ အကြောင်းတစုံတရာ ရှာ၍ မရ, မည်သို့၍ မည်ခေါ်အပ်သော နာမည် ဖြစ်သောကြောင့် " ယဒိစ္ဆာနာမ် " မည်၏။ [ယာယာ+ဣစ္ဆာ, ယဒိစ္ဆာ=အကြင်အကြင်အလို "အလိုရှိတိုင်း, မည်ခေါ်လိုတိုင်း၊" ယဒိစ္ဆာယ-မည်ခေါ်လိုတိုင်းအား၊ပဒတ္တံ-ဖြစ်သော၊ နာမံ-နာမ်သည်၊ ယဒိစ္ဆာနာမံ-ယဒိစ္ဆာနာမ်မည်၏၊ "ယဒိစ္ဆကနာမ်" ဟုလည်း ခေါ်၏၊] ဘာအကြောင်းမှမရှိဘဲ ခေါ်ချင်လို့ ခေါ်အပ်သော နာမည်ကဲ့သို့မျက် ယဒိစ္ဆာနာမ်ဟု ချည်းမှတ်။

အဋ္ဌဝိဓံ၊ပေ၊ ဝဿေန—ရုပ်တည်သည့် အခါ အဝဏ်(အ-အာ)ဆုံးလျှင် အဂ္ဂနာမ်မည်၏၊ ဣဂ္ဂဏ္ဏာန္တံ စသည်လည်းနည်းတ်၊ ဤသို့လျှင် "အကာရန္တံ, အာကာရန္တံ, ဣကာရန္တံ,ဤကာရန္တံ,ဥကာရန္တံ,ဥ၂ကာရန္တံ,သြကာရန္တံ,နိဂ္ဂဟိတန္တံ"ဟု ရှစ်မျိုးပြား၏၊ ပုရိသသည် - အကာရန္တံ ၊ပေ၊ ကိံ ဣဒံတို့သည် နိဂ္ဂဟိတန္တံ စသည်ဖြင့် အကျယ် လာလတံ့။ [ဝိဘာတ် မသက်ခင် နာမ်, ဝိဘတ်သက်ပြီးလျှင် ပုဒ်ဟု ခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် နာမ်ရှစ်မျိုးခွဲရာ၌ ဝိဘာတ် မသက်ခင် ရုပ်တည်သည့် အခိုက်အတန့်၌ ခွဲရသည်။]

တတ္ထ၊ပေ၊ ယောဇိယန္တေ— " ပုရိသ " ဟု အ အက္ခရာ အဆုံးရှိသောကြောင့် " အကာန္တော " ဟု ဆို၏၊ လိန်အားဖြင့် ပုလ္လိန် ရှိသောကြောင့် "ပုလ္လိင်္ဂါ" ဟု ဆို၏၊ ယောကျားဇာတ်ကို အကြောင်း (နိဒါတ်) ပြု၍ ဖြစ်လာသောကြောင့် "ဇာတိနိမတ္တာ" ဟု ဆို၏၊ ချဉ်းအုံ-သဒ္ဒါဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၏ အကြောင်းကို "နိဒါတ်" ဟုဂုဏ်း "ပဝတ္တနိမိတ်" ဟုဂုဏ်း ခေါ်၏၊ ယောကျားအရင်းချင်းပုံသဏ္ဌာန် စသည်ဖြင့် တူမျှသောဖြစ်ပုံကို "ဇာတိ"

ဇိနဝံစနယဂ္ဂုံဟိ။ ၅၂ ။ဒုယံ- ဤသုတ်သည်၊ အဓိကာရော-နောက်နောက်သုတ်၌ ယှဉ်စပ်ထိုက်သော သုတ်ခံတည်း၊ ဝါ-လိုက်သုတ်တည်း၊ တဏ္ဍ - ထို သုတ်၌၊ (ဝစနဏ္ဍော - ဝစနဏ္ဍကို၊ ဇံ-ဤသို့၊ ဝေဒိတဇ္ဇော-သိထိုက်၏၊) ပဠမောရေ-ငါးပါးသော မာရ်ဘို့ကို ဇိတဝါ-အောင်တော်မူပြီ၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဇိနော-ဇိန မည်တော်မူ၏၊ ဗုဒ္ဓေါ-ဘုရားတည်း၊ ဇိနသ - ဘုရားဂုဏ်၏၊ ဝစနံ-စကားတော်တည်း၊ ဇိနဝစနံ-ဘုရဲ့စကားတော်၊ တသေဇိနဝစနသ-ထိုဘုရဲ့စကားတော်အား၊ယဂ္ဂုံ-သင့်လျော်သည်တည်း၊ ဇိနဝစနယဂ္ဂုံ - ဘုရဲ့စကားတော်အား သင့်လျော်သည်၊ တေပိဒုကဿ - ပိဒုကတ် ၃ ပုံဟူသော၊ ဗုဒ္ဓဝစနဿ - ဘုရဲ့စကားတော်အား၊ (မာဂဓိကာယ-မဂဓတိုင်းသားတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ သဘာဝနိရုတ္တိယာ - အမြဲထင်ရှားရှိသော ဘာသာအား၊) ယဂ္ဂုံ (အနုရူပမေဝ)-သင့်လျော်သည်ချည်းတည်း၊ ဣတိ - ဤကား အနက်၊ ဣဒံ-ဤသုတ်ကို၊ အဓိကာရဂ္ဂုံ-အဓိကာရ အကျိုးရှိ၏ ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏။

ဟု ခေါ်၏၊ ထို တယောက်နှင့် တယောက် တူပုံ အခြင်းအရာကို စွဲ၍ “ပုရိသစောတ်—ယျောက်ျားမျိုး” ဟု တသီးတခြား ထင်ရှားရုံကား ပုရိသ သဒ္ဒါလည်း ဤဇာတ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော သဒ္ဒါဖြစ်ရလေသည်။

အဓိကာရောယံ—“အဓိကာရော-လိုက်သော” ဟု အနက်ပေးခဲ့လ၍၊ ထိုပေးခဲ့သော အနက်သည် သဒ္ဒါနက်မဟုတ်, အဓိပ္ပါယ်နက်သာ၊ “ဥပရိသုတ္တေသု-အထက်လာလတံ့သုတ်တို့၌၊ တဒုပကာရတာယ-ထို သဒ္ဒါ၏ ကျေးဇူးများသည့် အတွက်၊ အာစရိယေဟိ-ဆရာတို့သည်၊ နိယောဇိယတိ-ယှဉ်စပ်သုံးစွဲအပ်၏” ဟူသော ရူပသိဒ္ဓိဋီကာနှင့် အညီ, “အဓိကရိယတိ-အထက် သုတ်တို့၌ (တချို့အရာဝယ် ရှေးသုတ်၌လည်း) ယှဉ်စပ် သုံးစွဲအပ်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ အဓိကာရော-မည်၏”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၊ “အဓိကာရ”တွေ့သမျှ၌ ဤနည်းအတိုင်း အနက်ဆို။

ဇိနဿ ၊ ပေ ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ— “ပဠမောရေ ဇိတဝါ”မှ စ၍ “အနုရူပမေဝ” တိုင်အောင် ဇိနဝစနယုတ္တံဟိ၏ ဝိဂ္ဂဟကိုၵင်း , အရေကောက်ကိုၵင်း, ပြသော သံဝဏ္ဏနာများတည်း၊ ထိုတွင် ဇိနဝစန အရ“ပိဋကတ်သုံးပုံကို ယူပါ“ဟု သိစေလို၍ “တေပိဋကဿ” ဟု ဖွင့်၏, ထို ပိဋကတ်သုံးပုံ ဟူသော ဇိနဝစနဟူသည့် မာဂဓဘာသာ (ပါဠိဘာသာ) တည်း ဟု သိစေလို၍ “မာဂဓိကာယ” ဟု ထပ်ရပြန်သည်၊ ထို မာဂဓဘာသာသည် တချို့ဒေသ၌ ကွယ်ပစေကာမူ ကမ္ဘာလောကဌ (လုံးလုံးပျောက်ကွယ် မသွားဘဲ) အမြဲ တည်ရှိသော ဘာသာတည်း– ဟု သိစေလို၍ “ သဘာဝနိရုတ္တိယာ ” ဟု တဖန် ထပ်ဆင့်ရပြန်သည်၊ [သဘာဝနိရုတ္တိကို“အဝိပရီတနိရုတ္တိ (မဖေါက်ပြန် မပျောက်ကွယ်နိုင်သော စကား)” ဟု ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်း မူလဋီကာ ဖွင့်သည်၊ မပျောက်ကွယ်နိုင်ပုံကို ပြဟ္မာနော အရှင်၌

[“ယဒယဒါဒိ=ယဒယ+အာဒိ”ဟု ပုဒ်ခွဲ၊]ယာယ-အကြင်ဘာသာဖြင့်၊ အာဒိကပိုကာ-ကမ္ဘာဥုံးခွံ ဖြစ်ကုန်သော၊ နရာ-လူတို့သည်၎င်း၊ ဗြဟ္မာနောစ - နတ်ဗြဟ္မာ တို့သည်၎င်း၊ အဿုတာလာပါ- မကြားအပ်သော စကားပြောသံရှိသော ကလေး လူရိုင်းတို့သည် ၎င်း၊ ဝါ - သူတပါး၏ စွင့်ပြအံ့၊] ဇိနဝံစနယဂြံဟိသုတ်၌ ယုတ္တအရ “ယှဉ်ခြင်းကို မယူရ, သင့်လျော်ခြင်းကို ယူပါ” ဟု သိစေလို၍ “အနုရူပမေဝ” ဟု ဖွင့်၏။ ဝေကို ယုတ္တံဟိ၌ “ဟိ” အဖွင့် ဟု ယူကြသေး၏။

သာမာဂဂိ ၊ ပေ ၊ ဘာသရေ— ဤ ဂါထာကျဉ်း-မာဂဓဘာသာ၏ မူလဘာသာ ဖြစ်ကြောင်းကိုဆင်း· “ဗုဒ္ဓဝစနဿ မာဂဓိကာယ” ဟု ဆိုသည့် အတိုင်း ဗုဒ္ဓဝစနနှင့် မာဂဓဘာသာသည် သဘောတူ (အတူတူ) ဖြစ်ကြောင်းကိုဆင်း – “မာဂဓိကာယ သဘာဝနိရုတ္တိယာ”ဟု ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း မာဂဓဘာသာ၏ သဘာဝနိရုတ္တိ ဖြစ်ကြောင်းကိုဆင်း ထင်ရှားပြသော ဂါထာတည်း၊ မဂဓေ-မဂဓတိုင်း၌၊ ဇာတာ-ဖြစ်သူ မွေးဖွားသူတို့သည်၊ မာဂဓာ-တို့မည်၏၊ မာဂဓာနံ-မဂဓတိုင်းသားတို့၏၊ သော-ဥစ္စာသည်၊ မာဂဓိ-မည်၏၊ “ဘာသိတဗ္ဗာ – ပြောဆိုထိုက်၏၊ ဇုတိ– ထို.ကြောင့်၊ ဘာသာ–ဘာသာမည်၏”နှင့် အညီ ဘာသာဟူသည် လူမျိုးတမျိုး၏ ပြောဆိုရိုး စကားတည်း၊ မြန်မာဘာသာသည် မြန်မာ လူမျိုးတို့၏ ဥစ္စာ ဖြစ်သကဲ့သို့ မာဂဓ ဘာသာလည်း မဂဓ တိုင်းသားတို့၏ ဥစ္စာ ဖြစ်သည်၊ [ထို မဂဓတိုင်းဟူသည် ယခုအခါ ဇုန္ဒိယအလယ်ပိုင်း “ဗိဟာရ်နယ်” တည်း၊ အသောကမင်း၏ ဝိဟာရများ တည်ရှိရာ ဖြစ်သောကြောင့် အဓသာက လက်ထက်မှ နောက်၌“ဗိဟာရ်”ဟု နာမည်ဖြစ်လာသတတ်။]

အာဒိကပိုကာ ။ ။ အာဒိကပွေ – ကမ္ဘာအစ၌ (ကမ္ဘာဥုံး၌)၊ ဇာတာ–ဖြစ်သူ တို့သည်၊ အာဒိကပိုကာ– တို့မည်၏၊ ကမ္ဘာဥုံး ကံကုန်၍ ဖြစ်စေ အသက်တမ်းစေ့၍ ဖြစ်စေ ဗြဟ္မာ့ပြည်မှ အချို့ဗြဟ္မာတို့ စုတေ၍ လူ့ပြည် နတ်ပြည်၌ ဥပပတ် ငွေသန္နေ. တည်နေလာကြ၏၊ ထို ကမ္ဘာဥုံးလူတို့သည် မာဂဓဘာသာဖြင့် စကားပြောကြသည့်၊ [“ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ မာဂဓဘာသာသည် ဗြဟ္မာသုံးဘာသာ ဖြစ်ရိုးမှန်လျှင် ဗြဟ္မာ့ပြည်မှ စုတေ၍ လူ့ပြည်၌ ဖြစ်ကြသော ကမ္ဘာဥုံးလူတို့၌ မာဂဓဘာသာ အလိုလို နှုတ်တက် လာမည်မှာ အံ့သြဘွယ် မဟုတ်ချေ၊] ဤ“အာဒိကပိုကာ” ဖြင့် မာဂဓဘာသာ၏ မူလဘာသာ (အရင်းအစ ပဌမပေါသော ဘာသာ) ဖြစ်ကြောင်းကို ပြသည်၊ ထိုသို့ မာဂဓဘာသာဖြင့် ပြောဆိုနှုတ်ကြရာမှ ကာလကြာ၍ လူဥုံးရေ တိုးပွားတိုးပွား ထိုထို ဒေသသို့ ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်ကြသည့်အခါ ဒေသအလိုက် ဥတုဖရမြေအလိုက် စကားသံ ကွဲပြားမှု ဘာသာစကားအမျိုးမျိုး ခြားနားလာလေသည်၊ “ ဘာသာစကား အားလုံးပင် မာဂဓဘာသာမှ ပေါက်ဖွားလာခဲ့ကြရသည်”ဟူလို။]

ဗြဟ္မာနော ။ ။“ ဗြဟ္မာနော ” အရ ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ မာဂဓဘာသာဖြင့် စကားပြောကြုံးကြောင်းကို ထောင်း၍ ဤမာဂဓဘာသာသည် ကမ္ဘာပျက်သော်လည်း ၊ပျောက်ကွယ်နိုင်ကြောင်း သိရ၏၊ ခွဲဥုံးအံ့ – အခြားဘာသာတို့သည် ထို ဘာသာပြောသူ လူမျိုးတို့ ပျက်စီးခြင်းကြောင့် ဖြစ်စေ– တစုံတခုသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်စေ ကမ္ဘာ

စကားသံကိုမကြားဘူးသေးသောကလေး လူရိုင်းတို့သည်၎င်း၊ သမ္မုဒ္ဓါစာပိ-သူရားရှင်ဘို့သည်၎င်း၊ ဘာသရေ-ပြောဟောကြကုန်၏၊ မာဂဓိ-မဂဓတိုင်းသား တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ သာ - ထိ ဘာသာသည်၊ မူလဘာသာ-အရင်းခံ ဘာသာပေတည်း။

မပျက်သေ၍လည်း ပျောက်ကွယ်တတ်ကြ၏၊ ကမ္ဘာပျက်လျှင်ကား အမွေအဆက်မကျန်ကေန် ပျောက်ကွယ်ကြရ တော့သည်သာ၊ ဤ မာဂဓ ဘာသာကား လူ့လောကဝယ် အချို့အခါ၌ ပျောက်ကွယ်နေသေ၍လည်း ကမ္ဘာပျက်ပြီး နောက်မှာပင် ပြဟ္မာ့ပြည်၌ ဆက်လက် တည်ရှိသောကြောင့် 'ကမ္ဘာလောကကြီးမှ တခါထည်းး ပျောက်ကွယ်၍ မသွားနိုင်၊ သဘာဝနိရုတ္တိ ဘာသာပိဝိ အမြဲဆင်ရှား တည်ရှိနိုင်သည် – ဟူလို၊ ဤစကားဖြင့် မာဂဓဘာသား၏ သဘာဝနိရုတ္တိ ဖြစ်ကြောင်းကို ပြသည်။

အဿုတာ လာပါ။ ။[အဿုဘ-မကြားအပ်သေးသော+အာလာပ-စကားပြောသံရှိသူ၊] သူတပါးတို့ စကားပြောသံကို မကြားရသေးသော ကလေးနှင့် တောကြိုတောင်ကြား၌ (စကားပြောဘက်မရှိ) ဖြစ်နေရသူ လူရိုင်းတည်း၊ ခဲ့ဉုးအံ့ — ကလေးမွေးစဉ်"အမ္မ, အမ္မ"ဟုခေါ်၏၊မြန်မာမိခင်က"အမေ=အမ, အမေ=အေ"ဟုကြား၍ "အမ္မ" ဟူသော ပါဠိဘာသာမှ "အမေ, အမ" ဟူသော မြန်မာဘာသာ ပြောင်းလွှဲလာခဲ့သည်၊ ကလေးသည် မိခင် ဘခင်တို့၏ စကားပြောသံ မကြားရသေးသမျှ မာဂဓဘာသာကိုသာ ပြော၏၊ မိဘတို့ စကားပြောသံကို ကြားရဘန် မျှော်၍သာ မိဘတို့ဘာသာကို တတ်သိရလေသည်၊ တယောက်ထည်းဖြစ်ရသော တောသား လူရိုင်းလည်း ဤ အတိုင်းပင်တည်း။

သမ္မုဒ္ဓါစာပိ။ ။ဘုရားရှင်၏ ဘုရားဖြစ်ရာ တရားဥုးဟောတော်မူရာ အရပ်သည် မာဂဓနယ် တည်း၊ ထို့ကြောင့်လည်း ဘုရားရှင်တို့ မာဂဓဘာသာဖြင့် တရားဟောတော်မူကြ၏၊ ထို့ပြင် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မာဂဓဘာသာဖြစ်သော ပိဋကတော်ကို မသင်ရဘဲ အလိုလိုဘတ်၏၊ သက္ကဘဘာသာစသည်ကိုကား ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ရသော်လည်း တမင်လာ သင်မှ တတ်ကြသည်၊ ထို့ပြင်-မာဂဓဘာသာ၌ အလွဲအလာရှိသူ-မာဂဓ ဘာသာ ဖြစ်သော ပရိယတ်ကို သင်ယူသူသည် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ကို ရတို့ရာ အဆထောက်အပံ့လည်း ဖြစ်၏၊ ဤသို့သျှင် နိရုတ္တိသမ္ဘိဒါ ဉာဏ်၏ အာရုံဖြစ်ခြင်း-နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ကို ရတို့ရန်အထောက်အပံ့ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်း ဘုရားရှင်တို့ မာဂဓဘာသာဖြင့် ဟောပြခဲ့တော်မူကြသည်၊ ထို့ပြင်-မာဂဓဘာသာသည် အခြားဘာသာကဲ့သို့ လုံးဝ ပျောက်ကွယ်၍ မသွားနိုင်၊ ထို့ကြောင့်လည်း မာဂဓဘာသာဖြင့် ဟောတော်မူကြသည်၊ ဤစကားဖြင့် "မာဂဓဘာသာနှင့် ဇိနဝစန (ဘုရားပါဠိတော်) သည် ဘာသာအားဖြင့် သဒ္ဒဘာတူခကြောင်း' ကို ပြ၏။

ပါဠိဘာသာ။ ။ဤမာဂဓဘာသာကိုပင် ပိဋကတော်အဘွဲက် "ပါဠိဘာသာ" ဟုလည်း ခေါ်သေး၏၊ [ပါဠိ ကို "ပ+အာဠိ" ဟုပုဒ်ခွဲ၊ ပသည် ပကဋ္ဌ အနုက်ဟော

ပန - ဆက်ဥုံးအံ့၊ **အဓိကာရော** - အဓိကာရသည်၊ သိဟဂတိက မဏ္ဍူကဂတိက ယထာနုပုဗ္ဗီက ဝဿန - သိဟဂတိက, မဏ္ဍူက ဂတိက, ယထာနုပုဗ္ဗီကဘွဲ့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ကိဝိဓော-၃ ပါး အပြား တည်း၊] ပကဒ္ဒါနံ-မြတ်သော စကားတော်တို့၏+အာဒ္ဓိ-အစဉ်သည်၊ ပါဒ္ဓိ-မည်၏၊ ဘုရား့စကားတော်သည် "သီလ သမာဓိ ပညာ" စသော မြတ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ပြ၏၊ ထိုသို့ အနက်အဓိပ္ပါယ်တို့က မွန်မြ ဘဲလျှင် ထိုအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ပြသောစကား အစဉ်သည်း " စကားခကောင်း, စကားမြတ်, စကား အဘိုးတန် " ဖြစ်တော့၏၊ ထိုသို့ မွန်မြတ်သော စကားတို့၏ အစဉ် ဖြစ်သောကြောင့် ပိဋကတ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၌ ရှိသော မာဂဓ ဘာသာကို " ပါဠိဘာသာ " ဟုလည်း ခေါ်ရပြန်သည်၊ ဤစကားဖြင့် မာဂဓ ဘာသာတိုင်းကို "ပါဠိဘာသာ"ဟု မခေါ်၊ ဇိနဝစနနှင့် သက်ဆိုင်သော မာဂဓ ဘာသာတချို့ကိုသာ "ပါဠိဘာသာ" ခေါ်သည် ဟု မှတ်။

သတ္ထိယ ဒေသိယဘာသာ။ ။ [သတ္ထ=ကျမ်းဂန်၌+ဣယ=ဖြစ်သော(ကျမ်းဂန်သုံး စာပေသုံး) ဘာသာ၊ ဒေသ = အရပ်ထည်း၌+ဣယ = ဖြစ်သော (စကားပြောရာ၌ သုံးစွဲအပ်သော) ဘာသာ၊] မြန်မာ စကားသည် စာပေ ရေးသားရာ၌ အသုံးတမျိုး, စကားပြောရာ၌ အသုံးတမျိုးကွဲပြား၏၊ ဥပမာ-"မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိ ပြည်ဝယ် ဇေတဝန် ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသောအခါ ဤ မင်္ဂလ သုတ်ကို ဟောတော် မူ၏ "၊ ဤကား သတ္ထိယ (စာပေသုံး) စကားတည်း၊ " မြတ်စွာဘုရား သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန် ကျောင်းမှာ နေတော်မူတဲ့ အခါ ဒီ မင်္ဂလသုတ် ဟောတော် မူတယ် " ဤကား ဒေသိယ (အရပ်သုံး) စကားတည်း၊ ဤနည်း အတူ ဘာသာစကား တိုင်း၌ သတ္ထိယဘာသာ-ဒေသိယဘာသာ ဟု ကွဲပြားနိုင်သည့်အား လျော်စွာ မာဂဓ ဘာသာလည်း ကျမ်းစာတို့၌ တွေ့ရသော ဘာသာသည် စာပေသုံး သတ္ထိယဘာသာ ဖြစ်၍, ထိုစဉ်က မဂဓတိုင်းဖွား အရပ်သားတို့ ပြောသော ဘာသာသည် ဒေသိယဘာသာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် အာဒိကပ္ပိက စသည်တို့ ပြောသော မာဂဓဘာသာလည်း ဒေသိယမာဂဓပင် ဖြစ်ရာ၏၊ [ဤထက် ပိုမိုသော ဘာသာရပ် မှတ်ဘွယ်ကို ကျေးဇူးရှင် အာဘယာရာမ ဆရာတော်၏ မောဂ္ဂလ္လာန်နိသျ နိဒါန်းမှာ ရှု။]

အဓိကာရော ပန တိဝိဓော—သိဟသ-ခြင်္သေ့၏၊ ဂတိ-သွားပုံသည်၊ သိဟဂတိ-မည်၏၊ ခြင်္သေ့သည် သားကောင်ကို ဖမ်းဘို့ရာ အဟုန်ဖြင့် ခွေသို့ခုန်စဉ် ရန်သူကိုမြင်လျှင် ထိုအဟုန်မပျက်ဘဲ တဆက်ထည်း နောက်သို့ တုန့်လှည့်နိုင်သကဲ့သို့, ထို့အတူ လာလတံ့ နောက်သုတ်မျှားသို့ဌင်း ဆိုခဲ့ပြီးသော ရှေသုတ်မျှားသို့ဌင်း လိုက်နိုင်သော (တသုတ် ထည်းဖြင့် ရှေနောက် ၂ ဘက်လုံးသို့ လိုက်နိုင်သော) သုတ်သည်ဌင်း, သုတ်၌ ပါသော ပုဒ်သည်ဌင်း, သိဟဂတိဝိသ-ခြင်္သေ့သွားပုံနှင့် တူ၏၊ ဇာတ်-ကြောင့်၊ သီဟဂတိကော-သိဟဂတိက အဓိကာရသုတ် မည်၏၊ [မဏ္ဍူက ဂတိကကို ပြခဲ့ပြီ။] ရှေနောက် ၂ ဘက် သို့လည်း မလိုက်နိုင်, ခုန်ကျော်လည်း မလိုက်ဘဲ လာလတံ့သုတ်မျှားသို့ လိုက်နိုင်သမျှ စာသုတ် ၂ သုတ် ၃ သုတ် စသည်ဖြင့် အစဉ်အတိုင်းလိုက်သော သုတ် (ထိုသုတ်၌ပါသော

ဂိုဏ်၊ အယံပန - ဤ သုတ်ကား၊ ပုဗ္ဗာပရဝိလောကနတော - ရှေ့ နောက် ကြည့်ခြင်းကြောင့်၊ သိဟဂတိကော - သိဟဂတိက အဓိကာရ သုတ်တည်း၊ ဝါ-တနည်း၊ ယထာနုပုဗ္ဗိကောယေဝ-ယထာနုပုဗ္ဗိက အဓိကာရ သုတ်သာတည်း။

(၆၁) သက္ကတဝိသဒိသံ - သက္ကဘနှင့်မတူသည်ကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ ဇိနဝစနာနုရူပဘာသေန - ဘုရဲ့ပါဠိတော်အား လျော်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပကတိဘူပနဏ္ဍံ - ပကတိရုပ်ကို တည်ဆားခြင်း အာကျိုးငှါ ဝါ-ရုပ်တည်ခြင်းငှါ၊ ပရိဘာသံ - ပရိဘာသံဒသုတ်ကို၊ အာဟ - မိန့်ပြီ။

ပုဒ်) သည် "ယထာနုပုဗ္ဗံ - အစဉ်အတိုင်း + အဓိကာရော - ယှဉ်စပ်အပ်သော သုတ်တည်း၊ ဝါ-ပုဒ်တည်း၊ ဇာတိ - ကြောင့်၊ ယထာနုပုဗ္ဗိကော - မည်၏"၊ ၂ ဤ ၃ ကြိမ်းတွင် သိဟာတိကကို "သိဟဝိလောကန (ခြင်္သေ့ကြည့်ပုံနှင့် တူသော) အဓိကာရ" ဟုငင်း, ယထာနုပုဗ္ဗိကကို "နဒီသောတ (မြစ်ရေစီးပုံနှင့် တူသော) အဓိကာရ" ဟုငင်း ခေါ်သေး၏။]

အယံ ပန၊ ပေ၊ ဝိလောကနတော—ဤ ဇိနဝစန ယုတ္တံဟိ သုတ်သည် ရှေ့နောက် ၂ ဘက်လုံးကိုကြည့်သော (လိုက်သော) ကြောင့် သိဟာတိက အဓိကာရသုတ်တည်း၊ ရှေ့သို့လိုက်ပုံကား— "အက္ခရပါဒယော ဧကစတ္တာလိသံ" အက္ခရာအပိ—အက္ခရာတို့ မည်သည်လည်း၊ ဇိနဝစနယုတ္တာ - ဘုရဲ့ပါဠိတော်အား သင့်လျော် ညီညွတ်ကုန်သော၊ အာဒယော - အ အစရှိကုန်သော၊ ဧကစတ္တာလိသံ - ၄၁ လုံးတည်း၊ နောက်သုတ်များသို့ လိုက်ပုံကား— "လိင်္ဂနိပစ္စတေ" ဇိနဝစနယုတ္တံဟိ - ဘုရဲ့ပါဠိတော်အား သင့်လျော် ညီညွတ်စွာသာလျှင်၊ လိင်္ဂ - လိင်္ဂကိုလည်း၊ နိပစ္စတေ - ပြီးစေအပ် (အပြီးအစီးတည်ထားအပ်) ၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ရှေ့နောက်သုတ်များသို့ လိုက်နိုင်သည်။

ယထာနုပုဗ္ဗိကော ယေဝ ဝါ—တနည်း, သန္ဓိပိုင်းလာ သုတ်များသို့ ဤဇိနဝစန ယုတ္တံဟိသုတ်လိုက်ဘွယ်မလို၊ ထင်ရှားစေအံ့ - "အက္ခရပါဒယော ဧကစတ္တာလိသံ" ဥ "၄၁ လုံးသာ အက္ခရာ မည်သည်" ဟု ဆိုထားသဖြင့် ထို ၄၁ လုံးသည် ဇိနဝစန နှင့် လျော်သော ၄၁ လုံးသာဖြစ်ရကား "ဇိနဝစနယုတ္တံဟိ" ဟု အထူးပြုနေဘွယ်မလို၊ "သရာ သရေ လောပံ" စသော ဝိဓိသုတ်များလည်း ဘုရားပါဠိဘော်အဘိုင်း ရှိပြီးပုဒ်များကို ပုဒ်စပ်ရုံ စပ်ပေးသော သုတ်များသာ ဖြစ်၍ "ဇိနဝစနယုတ္တံဟိ" ဟု အထူးပြုနေဘွယ်မလို၊ နောက်လာမည့်သုတ်များဖြစ်သော (အချို့အရာ၌ ရဲတည်ပုံကစ၍ သက္ကဘနှင့်မတူရကား) "ဇိနဝစနယုတ္တံဟိ" ဟု အထူးပြုဘွယ် လို၏၊ ထို့ကြောင့် "ဤ သုတ်သည် နောက်နောက် သုတ်များသို့သာ အစဉ်ဘစိုက် လိုက်သွားမည့် ယထာနုပုဗ္ဗိက အဓိကာရ သုတ်တည်း" ဟု ဆိုလိုသည်။

(၆၁) သက္ကတဝိသဒိသံ၊ ပေ၊ မာဟ — သက္ကဘကျမ်းဘို့၌ "ပုဒ္ဓ" ကဲ့သို့ "ရာမ" ဟု သရအဆုံးရှိသော ရုပ်ဘည်နည်း 'လိင်္ဂ" စသည်ဖြင့် ဗျည်းဆုံးသော ရုပ်တည်နည်း

လိင်္ဂ ဏိ ပစ္စတေ။ ၅၃။ လိင်် - လိန် ဟူသည်၊ ပါဠိပဒိကံ - ပါဠိပဒိကတည်း၊ ဝါ-ပုဒ်ဘိုင်း ပါဝင်နိုင်သော ပကာသကသဒ္ဒါတည်း၊ ယဆာယထာ - အကြင်အကြင် အပြားအားဖြင့် (ပြီးစေအပ်သည်ရှိသော်)၊ ဇိန စဝစနယုတ္တံဟိ - သုရာ့ ပါဠိတော်အား လျော်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ လိင်် - လိန်သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်၏၊) တထာတထာ - ထိုထို အပြားအားဖြင့်၊ သ္မာ-၌ ကစ္စည်းသုတ်၌၊ လိင်် - လိန်ကို၊ ဏိပစ္စတေ - ပြီးစီးစေအပ်၏၊

ရှိ၏၊ ဗျည္ဇနန္တ ရုပ်တည်နည်းမှာ ဇိနဝစနနှင့် မလျော်သောကြောင့် " လိဟ် " စသော ရုပ်တည်ပုံမျိုးနှင့် မဘူစေဘဲ ဇိနာစနနှင့် လျော်စွာသံ " ပုရိသ-သတ္ထု " စသည်ဖြင့် ရုပ်တည်ဘို့ရန် ၅၃ " လိင်္ဂ ဏိပစ္စတေ " ဟူသော ပရိဘာသာသုတ်ကို မိန့်တော်မူသည်။

လိင်် ပါဠိပဒိကံ — " ပါဠိပဒိကံ " ကား လိင််၏အဖွင့်တည်း၊ ပဒံပဒံ+ပတိ, ပဠိပဒံ၊ ပဠိပဒမေဝ ပါဠိပဒိကံ၊ ပဒံပဒံ·ပုဒ်တိုင်း ပုဒ်တိုင်းကို+ပဘိ - စွဲမှီသည်တည်း၊ ပဠိပဒံ-ပုဒ်တိုင်း ပုဒ်တိုင်းကို စွဲမှီသည်၊ (ပုဒ်တိုင်း ပုဒ်တိုင်း၌ ပါဝင်သည်၊) ပဠိပဒမေဝ-ပုဒ်တိုင်း ပုဒ်တိုင်း၌ပါဝင်သော သဒ္ဒါသည်ပင်၊ (ကိုက ပစ္စည်းအနက်သီးခြားမရှိ၍) ပါဠိပဒိကံ-ပါဠိပဒိကလည်းမည်၏၊ ပုဒ်တိုင်းပုဒ်တိုင်း၌ ပါဝင်နိုင်ပုံကား-" ပုရိသ " ဟူသော ပကတိသဒ္ဒါသည် ပုရိသော ပုဒ်၌လည်း ပါဝင်၏၊ " ပုရိသာ ပုရိသံ၊ ပေ၊ပုရိသေသု " တို့၌လည်း ပါဝင်၏၊ဤသို့ပါဝင်ရကား " ပုရိသ " ဟူသော လိင််သည် ပါဠိပဒိကလည်းမည်၏၊ နာမလည်း လိင််နှင့်အရတူပင်၊ [" လိင်် ပါဠိပဒိကန္တိ နာမဿေဝ ပရိယာယော " - ဋီကာ။]

ယထာယထာ၊ပေ၊ဒ္ဒဝိယတေ — နိပစ္စတေသည် နိပါတန ပုဒ်နှင့် (နိပုဗ္ဗ+ပတ) ဓာတ်ချင်းလည်းတူ, အဓိပ္ပါယ်ချင်းလည်းတူ၏၊ " ပြီးစေအပ် " ဟူရာ၌ ရုပ်ပြီးစေသော " အပြီး " မဟုတ်၊ " လိင််အဖြစ်ဖြင့် အပြီးအစီးရှိစေရ-တည်ထားရမည် " ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် နိပစ္စတေကိုပင် " ဒ္ဒဝိယတေ " ဟု ဖွင့်သည်၊ ပုရိသောကို ရုပ်တွက်သည့်အခါ " ပုရဓာတ်, ဍုသပစ္စည်း " ဟုအရင်းအမြစ်လိုက်၍ မဘွက်ဘဲ " ပုရိသ " ဟု လိင််အဖြစ်မှာ အပြီးအစီးရုပ်တည်ပါ-ဟု ဆိုလိုသည်၊ထိုသို့ရုပ်တည်ရာ၌ " ပုရိသ, သတ္ထု, ရာဇ, ယ, တ " စသော အကြင်ကြင် အပြားအားဖြင့် တည်ထားလျှင် ဇိနဝစနနှင့် လျော်၏၊ ထိုထို (ဇိနဝစနနှင့် သင့်လျော်အောင်သော) အပြားအားဖြင့် ရုပ်တည်ပါ, " လိဟ် " စသည်ကဲ့သို့ ဇိနဝစနနှင့်မလျော်သောအပြားအားဖြင့် မတည်ပါနှင့်-ဟုပြလိုရှိ " ယထာယထာ ဇိနဝစနယုတ္တံဟိ လိင််, တထာတထာ " ဟု မိန့်သည်။

ဤပသိဒ္ဓိဋီကာ။ ။ " ယထာယထာ ယေနယေန ပကာရေန-အကြင်အကြင်သို့သော (ပုရိသ-ရုက္ခ အစရှိသော) အပြား အားဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-သော၊လိင််-သည်၊ ဇိနဝစနာ ဝိရုဒ္ဓံ-ဘုရား့ပ ဒ္ဒိဘော်နှင့် မဆန့်ကျင်သော၊နာမံ-နာမ်သည်၊ ဘဝတိ-၏၊တထာတထာ တေနတေန ပကာရေနေဝ-သာလျှင်၊ ပုရိသ,ရုက္ခ,သတ္ထု, ဘိက္ခု, ရာဇ, ပြဟ္မ, အတ္တ, သဒ္ဒ, ယ, တ, တေ, အမ္ဟ, တုမှဿတိ ဝေမာဒိနာနယေန-ပုရိသ (ပေ) တုမှ ဤသို့ အစရှိသော နည်းဟူသော၊ ဇိနဝစနသ-

ဌဝိယတော-ဝဏ်ဍထားအပ်၏၊ စသဒ္ဒေန-စသဒ္ဒါဖြင့်၊ ဓာတဝေါစ-ဓာတ်တို့ကိုလည်း၊ (နိပစ္စန္တော-ပြီးစီးစေအပ်ကုန်၏၊) [စသဒ္ဒေန-ဟု သိုးခြားမှင့်သေးကြောင့် ရှေ့၌ စ မပါဘဲ"လိင်"ဟု ရှိစေ။]

ဣတိ-ဤ၎ရိဘာသာကြောင့်၊ ဇိနဝစနာနုရူပတော - သေးအားဖြင့်၊ ပုရိသဣတိ - ပုရိသဟူ၍၊ လိင်္ဂေ-ကို၊ ထပိတေ-တည်ထားအပ်ပြီးသော်၊ တတော-ထိုမှ နေးက်ဒ်၌၊ ဇေတုန္တုယဝိဘတ္တိဝုဒ္ဓိတသ-ဓာတ်, ပစ္စည်း, ဝိဘတ်သည့် ကြည်အပ်သေး၊ အတ္ထဝတော - အနက်ရှိသော၊ တာသသဒ္ဒသ-ထိ ပုရိသသဒ္ဒါ၏၊ ပရသမညာပယောဂေတိ ပရိဘာသတော-ကြောင့်၊ လိင်္ဂသညာယံ-လိန်အမည်ကို၊ (ကတာပဒံ-ပြုအပ်ပြီးသော်)၊ [ဝိဘတ္တိယော ဟောန္တိ-သို့ လှမ်းစပ်။]

ဣတော - ဤ လိင်္ဂနိပ္ပန္နတေ သုတ်မှ၊ ပရံ-နေးက်ဒ်၌၊ ဝိဘတ္တိပစ္စယာဒိဝိဓေနေ-ဝိဘတ်ပစ္စည်း အစရှိသည့်ကို စိရင်ရာဖြစ်သော၊ သဇ္ဇုထ္ထေ-အလုံးစုံသော သုတ်၌၊ လိင်္ဂဂဟဏံ-လိင်္ဂသဒ္ဒါသည်၊ အနုဝတ္တတေ-လိုက်၏။

အား၊ အနုနုရူပ အက္ခရအန္တ ဝိဇ္ဇတာကာရေနေဝ-မလျော်သော အက္ခရာအဆုံးရှိသည့်(လိဟ်)အစရှိသည်ကို ရှောင်ကြဉ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် သာလျှင်၊ ဣဓကစ္စာယန လက္ခဏေ-၌ကစ္စည်းသုတ်၌၊ လိင်္ဂံ နာမ-လိင်္ဂမည်သော၊ ပဒပကတိရူပံ-ပုဒ်၏ ပကတိရုပ်ကို၊ နိပစ္စတေ သိဒ္ဓံ ကတ္တာ ဌဝိယတိ-အပြီးအစီးပြု၍ တည်ထားအပ်၏။

စသဒ္ဒေန ဓာတဝေါစ ၊ ပေ ၊ လိင်္ဂသညာယံ -- လိင်္ဂဥဒ္ဒါသည် ဓာတ်ကိုဆည်း၏၊ အာချာတ် ကိတ်အပိုင်းတို့၌ ဓာတ်ရုပ်တွက်သည့်အခါ ဓာတ်ကို့လည်း ဇိနဝစနနှင့်လျော်အောင်"ဘူ, ဂမု"စသည်ဖြင့် တည်ပါ-ဟု ဆိုလိုသည်၊ စသဒ္ဒါ၏ အနက် ၅မျိုးတွင် တိုက်ရိုက်မဆိုအပ်သော အနက်ကို ဆည်းသော အဝုတ္တသမုစ္စည်း အနက်- ဟု မှတ်၊ [လိင်္ဂနှင့်စပ်၍ နိပ္ပန္နလိန် အနိပ္ပန္နလိန် ၂ မျိုးကိုဂုဏ်း, စသဒ္ဒါနှင့် စပ်၍ ကာရကသမုစ္စည်း-ကြိယာ သမုစ္စည်း-ဝါကျ သမုစ္စည်း ၃ မျိုးကိုဂုဏ်း ပြောရိုး ပြုကြသည်၊ ဂုဏ်းတို့ကို ကစ္စည်း ဘာသင်္ခြိကာမှာ ရှု၊ " ဓာတုပစ္စယဝိဘတ္တိဝုဒ္ဓိတသ-အတ္ထဝတော" တို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပရသမညာပယောဂေသုတ်၌ ပြခဲ့ပြီ၊]ဤနေရာငယ် ရုပ်တွက်ရာ၌ ဆိုးရိုးအစဉ်ကို သိရာ၏၊- ပုရိသေးကို " လိင်္ဂနိပ္ပန္နတေ " ဟု ပရိဘာသာလာသော်ကြောင့် ဘုရားပါဠိတော်အားလျော်ပတ်စွာ"ပုရိသ"ဟု တည်၊ ထို ပုရိသကို "ပရသမညာပယောဂေ"ဟု ပရိဘာသာလာသောကြောင့် လိင်္ဂအမည်မှည့်။ .... [ဤစကားအစဉ်ဖြင့် " ပုရိသ ဟု ရုပ်တည်ပြီး-လိန်အမည် မှည့်ပြီး " လောက်ကိုသာ သိရသေးသည်, " ဂုရိသော " ဟု ရုပ်ပြီးအောင် မတွက်ရသေး-ဟု မှတ်။]

(၆၂) တတောဒေစ ဝိဘတ္တိယော။ ၅၄၊ ဇိနဝစနယုတ္တေဟိ-နံသော၊ တတောလိင်္ဂေဟိ-ထိ လိန်္ဂတ္ထိမှ၊ ပရာ - နှောင်းကုန်သည်(ဟုတ္ဝာ-၍)၊ ဝိဘတ္တိယော ဟောန္တိ၊ စသဒ္ဒဂဟဏေန - စသဒ္ဒါကိုယူသဖြင့်၊ တဝေတုနာဒိ ပစ္စယန္တ နိပါတတောဝိ - တဝေ တုန အစရှိသော ပစ္စည်းအဆုံးရှိသော နိပါတ်တို့မှလည်း၊ (ပရာ ဝိဘတ္တိယော ဟောန္တိ)၊ ကမ္မာဒိဝေသန-ကံ အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်ဂင်း၊ ဇကတ္တာဒိဝေသနစတုဒ္ဓ၏ အဖြစ် အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်ဂင်း၊ လိင်္ဂထွံ - လိန့် အနုက်ကို၊ ဝိဘဇန္တိ - ဝေဘန်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ ဝိဘတ္တိယော-ဝိဘတ်တို့ မည်၏။

ဣတော၊ ပေ၊ မနုဝတ္ထွတေ—လိင်္ဂသဒ္ဒါသည် ဤ"လိင်္ဂနုသာသနပစ္စတေ"သုတ်မှနောက် ဝိဘတ်ပစ္စည်း စသည်ကို စီရင်ရာ သုတ်တိုင်းဌ်လိုက်၏၊ ထိုဝဋ်ဝိဘတ်ကို စီရင်ရာသုတ်ကား "သော" စသော သုတ်များတည်း၊ ပစ္စည်းကို စီရင်ရာသုတ်ကား "ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စယော" စသော သုတ်များတည်း၊ ဝိဘတ်ပစ္စည်းကို မစီရင်ဘဲ လိန်၏ အဆုံးသရ စသည်ကို စီရင်သော "အကာရ ဝိတာဒ္ဓါနာနမာ" စသော သုတ်များလည်း ရှိသေး၏၊ ထိုသုတ်များကို ပစ္စယာဒိဌ် အာဒိဖြင့် ယူ၊ ဤသို့လျှင် လိင်္ဂသဒ္ဒါလိုက်မှ ပြီးမည်သုတ်ဟူသမျှသို့ လိုက်သည်။

(၆၂) စသဒ္ဒေန၊ ပေ၊ နိပါတတော်ဝိ—ဤသုတ်သည် ဝိဘတ္တိဝိဓိသုတ်တည်း၊ အကျယ်ကို ကစ္စည်းဋီကာမှာ ရှု၊ တတောစဌ် စဖြင့် တဝေတုန ပစ္စည်းစသည် ဆုံးလျက်ရှိသော ကာတဝေ ကာတုန ကတ္ထာ ကတ္ထာန စသော နိပါတ်များကို ယူ၊ [နိပါတ်ပုဒ်ခေါ်း၌ " ကာတဝေ " စသည်တို့ကို တွေ့ရလတံ့၊] ထို့ကြောင့် ပစ္စယန္တနိပါတတော်၌ ပစ္စယန္တအရ တခြား, နိပါတအရ တခြား ၂ မျိုးခွဲခြားရှု မယူအပ်၊ စ-ဝါစသော နိပါတ်များမှာ နဂိရကပင် လိင်္ဂ အမည်ရပြီး ဖြစ်၏၊ (ကာရက-လိင်္ဂထွေ ပဌမာသုတ်ကို လှမ်းကြည့်ပါ၊) ဆက်ဉုံးအံ့- " တဒ္ဓိတသမာသ ၊ ပေ ၊ နာမံဝါ တဝေ တုနာဒိသုစ" သုတ်က နာမ်ငဲ့ရ၌ တဝေတုနာဒိပစ္စယန္တ သဒ္ဒါစုကို နာမ်မငဲ့ဘို့ရန် တားမြစ်ထားသည်၊ ထိုသို့ တားမြစ်ထားသည့် အတွက် နာမ်မဟုတ်လျှင် (နာမ်နှင့်လိန်မှာ သဘောတူ ဖြစ်သောကြောင့်) လိန်လည်း မဟုတ်, လိန်မဟုတ်လျှင် " တတောစဝိဘတ္တိယော=ထိုလိန်နှင့်နောင် ဝိဘတ်သက်" ဟူသော သုတ်ရှင်း အဆိုအတိုင်း ဝိဘတ် မသက်နိုင်၊ ထို့ကြောင့်-တတောစဌ် စ သဒ္ဒါဖြင့် သက်ရသည်။

ကမ္မာဒိ၊ ပေ၊ ဝိဘတ္တိယော—ဤကား သုတ်ဌ်ပါသော"ဝိဘတ္တိယော"ပုဒ်၏ ပဒဝိဂ္ဂဟ သံဇ္ဇာန်းတည်း၊ ဝိဘတ္တိယောဌ် ဝိပုဗ္ဗ ဘဇဓောတ်သည် ဝေဘန်ခြင်း အနက်ကို ဟောင်၏၊ "ဝေဘန်"ဟူသည် (" အမွေဝေဘန် " ဟူသကဲ့သို့) ခွဲခြမ်းခြင်းပင်တည်း၊ ခွဲဉုံးအံ့ - " ပုရိသ " ဟူသော လိန်ဌ် ဝိဘတ်မသက်ရသေးမှီက "ယောကျား" ဟူသော

(၆၃) တာယော - ထို ဝိဘတ်တို့ဟူသည်၊ ကာစပနဲ - အာဘယ်တို့နည်း၊.... ဝိဘတ္တိယောတိ - ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အဓိကာရော- တည်း၊ [ဝိဘတ်ဆိုင်ရာ သုတ်တိုင်းသို့ လိုက်ရမည် ဖြစ်၍ " အဓိကာရော " ဟု မိန့်သည်။]

ဆိ ယော အံ ယော ၊ ပေ၊ သ္မိံ သု ။ ၅၅ ။ သျာဒယော - သိ အစရှိကုန်သော၊ ဒ္ဝိသတ္တာ-ခုနစ်သွယ် ၂လိုတို့သည်၊ဝိဘတ္တိယောနာမ ဟောန့်၊ တဇ္ဈ - ထို ဝိဘတ်တို့တွင်၊ ဆိ ယော ဣတိ - သိ, ယော ၂ လုံးတို့သည်၊ ပဌမာ(ဝိဘတ္တိ)- ပဌမာဝိဘတ်မည်၏၊ ပေ၊ သ္မိံ, သု ဣတိ-သ္မိံ, သု ၂ လုံးတို့သည်၊ သတ္တမီ (ဝိဘတ္တိ) - သတ္တမီဝိဘတ်မည်၏၊ ဣဒံ ပန - ဤသုတ်ကိုကား၊ သညာဓိကာရ ပရိဘာသာ ဝိဓိသတ္တောသု - တို့တွင်၊ သညာသုတ္တန္တိ - သညာသုတ်ဟူ၍၊ ဒဠ္ဎဗ္ဗံ - မှတ်ထိုက်၏၊ ဟိ- မှန်၏၊ ဝုတ္တိယံ- ကစ္စည်းဝုတ်ဖြို့၊ ဝိဘတ္တိ ဣစ္စနေန ကွတ္ထော , အမှသ မမံ သဝိဘတ္တိသဿေတိ - ဝိဘတ္တိ ၊ ပေ ၊ သေဟူ၍၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတရထာ - ဤသို့

အနက်သာရှိ၏၊ အံဝိဘတ်သက်၍ ပုရိသံ ဟု ဖြစ်သည့်အခါ ယောကျားအနက်နှင့် ကမ္မသတ္တိအနက် တွဲဘက်၍"ယောကျားကို"ဟု အနက်တမျိုး ဖြစ်၏၊ နာသက်၍ ပုရိသေန ဟူဖြစ်သည့်အခါ ယောကျားအနက်နှင့် ကရိဏ်းသတ္တိနက် တွဲဘက်၍ " ယောကျားဖြင့် " ဟု အနက်တခုကွဲလာပြန်၏၊ ဤသို့ ဝိဘတ်သက်ရဲ့ အနက်တခုစီတခုစီ ကွဲပြားသွားပုံကို သိပါ၊ ဤကဲ့သို့ ကွဲပြားပြီးသော အနက်များကိုပင် ကေဝုစ် ဝိဘတ်သက်၍ တခုထည်း အနက်စု , ဗဟုဝုစ်ဝိဘတ်သက်၍ အများအနက်စု ဟု ကွဲပြားရပြန်၏၊ ထိုသို့ ကွဲပြားမှုတွေသည် " အံ-ယော " စသော သဒ္ဒါတို့ကြောင့် ဖြစ်ရကား ထို သဒ္ဒါများကို "လိင်္ဂဆိုဝိဘဇနွိ"ဟူသော ဥဂ္ဂြိဟ်အရ " ဝိဘတ္တိ " ဟု ခေါ်ရသည်၊ ကမ္မာဒိဝသေနဉ္စ အာဒိဖြင့် ကရိဏ်း သမ္ပဒါန်စသော ဝိဘတ်နက်ကို ယူ၍, ကေတ္တာဒိဉ္စ အာဒိဖြင့် ဗဟုတ္တ (အများ၏ အဖြစ်)ကို ယူပါ။

သျာဒယော ၊ ပေ ၊ သတ္တမီဝိဘတ္တိ — " သျာဒယော ဒ္ဝိသတ္တာ"ဌ်" ၇ လုံး ၂၂ လိ" ဟူသည် သိ စသော ဝိဘတ် ၁၄ လုံး ပင်တည်း၊ ဤ သုတ်သည် " သိ စသည်ကို ဝိဘတ်အမည်မှည့်သော သညာသုတ်တည်း " ဟု ထင်ရှားစေလို၍ " ဝိဘတ္တိယောနာမ " ဟု နာမသဒ္ဒါထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ "သိယော ဏ္ဍတိ ပဌမာ"စသည်ကား သိနှင့် ယော ၂ လုံးကို ပဌမာဝိဘတ်မည်၏-စသည်ဖြင့် ပဌမာဝိဘတ် ဒုတိယာဝိဘတ်စသော အမည်ကိုပြသော စကားတည်း၊ [သိဟိုင်္ဂမှဉ် " ပဌမာဝိဘတ္တိ ၊ ပေ ၊ သတ္တမီဝိဘတ္တိ " ဟု ဝိဘတ္တိသဒ္ဒါတိုက်ရိုက် ပါ၏၊ ဤရူပသိဒ္ဓိဆရာသည် ဤသုတ်ကို ဝိဘတ်အမည်မှည့်သော သုတ်ဟု ဆိုလိုသောကြောင့် ဝိဘတ္တိသဒ္ဒါ တိုက်ရိုက်ပါခြင်းသည် သာ၍ ကောင်း၏၊ " သိယော ဏ္ဍတိ ဒေဝံ ပဌိတာ ဒွေပိ ပဌမာဝိဘတ္တိနာမ"ဟူသော ဋီကာနှင့်လည်း ညီပေသည်။]

မဟုတ်လျှင်၊ ပုရိမသုတ္တေန - ရှေသုတ်နှင့်၊ ဇကယောဂေါ - တသုတ် ထည်းကို၊ ကတ္တုဗ္ဗော-ပြုထိုက်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

စ-ဆက်ဥုံးအံ့၊ ဇဋ္ဌ - ၅၊ ဝိဘတ်တို့၌၊ ပဌမာဒိဝေါဟာရော-ပဌမာအစရှိသော အခေါ်အဝေါ် သည့်ဝှင်း၊ ဇကဝစနာဒိ ဝေါဟာရော စ-ဇကဝုစ် အစရှိသော အခေါ်အဝေါ် သည့်ဝှင်း၊ အနုဋ္ဌဝသေန-အနုဋ္ဌ၏ အစွမ်းဖြင့်ဝှင်း၊ ပရသမညာဝသေန ဝါ - ပရသမညာ၏ အစွမ်းဖြင့်ဝှင်း၊ သိန္ဓေါ-ပြီး၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဇကဿ-တ၌သော အနုက်ကို၊ ဝစနံ-ဟောသေးဝိဘတ်သည်၊ ဇကဝစနံ - ဇကဝုစ်မည်၏၊ ဗဟုနံ-များသော အနုက်တို့ကို၊ ဝစနံ - သည်၊ ဗဟုဝစနံ - မည်၏၊ ဒွိန္နံ - ၂ သွယ်တို့၏၊ ပုရတော် - ပြည့်ကြောင်းဝိဘတ်သည်၊ ဒုတိယာ - ဒုတိယာမည်၏၊ ဣတိ အာဒိ - ဤသို့ အစရှိသည်တည်း၊ ဣတရထာ - ဤသို့ မဟုတ်ဘဲ၊ ပုရိမ

ဣဒံ ပန ၊ပေ၊ ကေယောဂေါ် ကတ္တုဗ္ဗောတိ — ဤ စကားကား ချာသကို စောင်းသော စကားတည်း၊ ထင်ရှားစေအံ့ - ချာသ၌ ဤသုတ်ကို သည်းသုတ် ဟု မဆိုလို၊ တတောစဝိဘတ္တိယောသုတ်၌ ပြခဲ့သော ဝိဘတ်ဟူသည် ဤ " သိ " စသည်တို့ ပင်တည်း ဟု ဝိဘတ်သရုပ်ကိုပြသောသုတ် ဟု ဆိုလိုသည်၊ ["တတောစဝိဘတ္တိယောတိ ပုဗ္ဗေ ဝိဘတ္တိသည့် အထပေတ္ဝာ ဝုတ္တတ္တာ တာပနိမာတိ ဉာပနတ္ထံ တဒနန္တရံ ဝုတ္တံ " ချာသ၊] ရူပသိဒ္ဓိကား ဤသုတ်သည်ဖြင့် သညာသုတ်ပင်တည်း၊ ဘာထောက်၍ သိနိုင်သနည်း - ဟူမူ,.... ကစ္စညီးကျမ်း၌ သညာသုတ် မှန်လျှင် " တေန ကတ္ထော, ဣစ္ဆနေန် ကတ္ထော=ဤ အမည်ကို မှည့်သဖြင့် အဘယ်သုတ်၌ အကျိုးရှိသနည်း" ဟု ဝုတ္တိ ဖွင့်လွှဲရှိ၏၊ ဤသုတ်၏ ဝုတ္တိဋ္ဌလည်း " ဝိဘတ္တိ ဣစ္ဆနေန ကတ္ထော, အမှသ ၊ ပေ ၊ သေ " ဟု ဖွင့်ထားသည်၊ ဤဖွင့်ပုံကို ထောက်၍ သညာသုတ် ဟု သိနိုင်သည်၊ ဤ"သိယော ၊ ပေ ၊ သ္မိံသု " သုတ်သည် ချာသ အဆုံးအတိုင်း " ဝိဘတ်သရုပ်ပြသော သုတ် " ဖြစ်လျှင် ရှေသုတ်နှင့် တသုတ်ထည်းပေါင်း၍"တတောစ ဝိဘတ္တိယော-သိယော ၊ပေ၊ သ္မိံသု"ဟု သုတ်တည်သင့်ရာ၏၊ ယခုမှာ ထိုကဲ့သို့ မပေါင်းဘဲ "တတောစ ဝိဘတ္တိယော" တသုတ် "သိယော ၊ ပေ ၊ သ္မိံသု " တသုတ် ဟု ၂ သုတ်ခွဲထားရကား"ဝိဘတ် သရုပ်ပြ မဟုတ်, ဝိဘတ် အမည်မှည့်သော သညာသုတ်သာ ဖြစ်သည်"ဟူလို။

ကေသု ၊ပေ၊ တျာဒိ—ကား အန္တဋ္ဌနာမည်ဖြစ်ပုံကို အကျဉ်းပြသော စကားတည်း၊ ဝိဘတ် ၇ စုံတွင် ရှေ ၇လုံးသည့် တယောက် တခု တစု အနုက်ကို ဟောသောကြောင့် " ကေသ + ဝစနံ " အရ ကေဝုစ် မည်၏၊ နောက် ၇ လုံးကား ၂ မှ စ၍ အများကို ဟောသောကြောင့် " ဗဟုနံ + ဝစနံ " အရ ဗဟုဝုစ် မည်၏၊ ထိုဝှင်လည်း သိယော ၂ လုံးသည် " ပဌမေ + ဘဝါ—ပဌမာ " အရ ပဌမဆုံး ဖြစ်သောကြောင့် ပဌမာ ဝိဘတ် မည်၏၊ အံယော ၂လုံးသည်"ဒွိန္နံ + ပုရတော်" အရ ဒုတိယာဝိဘတ် မည်၏၊ ဣတိ အာဒိ၌ အာဒိဖြင့်"တိဏ္ဏံ + ပုရတော်—တတိယာ ၊ ပေ ၊ သတ္တန္နံ + ပုရတော်—သတ္တမီ" ဟု သိလေ။

သုတ္တေ-ရှေသုတ်၌၊ စသဒ္ဒေန-ဖြင့်၊ သညာကရဏေ-နာမည်ပြုခြင်းသည်၊ (သတိ-ရှိလတ်သော်) အပ္ပိကတာ နိရတ္ထက ဝိဓိပ္ပသင်္ဂါ - အရာမဟုတ်သည့်၌ စိရင်ခြင်း , အကျိုးမရှိသော စိရင်ခြင်း၏ ကပ်ငြိဘွယ်သည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏။

(၆၄) ဇိနဝစနယုတ္တံဟိတိ - ဇိန ၊ ပေ ၊ ဟိ သုတ်သည်ဌင်း၊ လိင်္ဂဉ္ဇနိပစ္စတေတိစ - သုတ်သည်ဌင်း၊ ဝတ္တတော၊ ဣဓ - ဤ ကစ္စည်းကျမ်း၌၊ ပဒနိပ္ဖါဒနံဝိ - ပုဒ်ကိုပြီးစေခြင်းသည်လည်း၊ ဇိနဝစနသ-အား၊ အဝိရောဓေန-မဆန့်ကျင်သဖြင့်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဥပေတံ-သိစေခြင်းငှါ၊ ပရိဘာသန္တိရံ-ပရိဘာသာတမျိုးကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

တဒနုပရောဓေန ။ ။ ယထာ ယထာ - အကြင် အကြင်သို့သော အပြားအားဖြင့် (ပြီးစေအပ်သော်)၊ တေသံဇိနဝစနာနံ - တို့အား၊ ဥပ

ဣတရထာ၊ ပေ၊ ပသင်္ဂေါ သိယာ— " ဇတ္ထစမ္ပစ၍ ပသင်္ဂေါသိယာ " တိုင်းအောင် ဤ စကားလည်း ချာသကို စောင်းသော စကားပင်တည်း၊ မှန်၏ — " တတောစ ဝိဘတ္တိယော " သုတ်အဖွင့် ချာသ၌ တတောစဝယ် စသဒ္ဒါဖြင့် ကေဝစန ဗဟုဝစန ပဌမာ ဒုတိယာ စသော နာမည်များကို မှည့်လေသည်၊ ထိုသို့ မှည့်ရာ၌ကား အရာဌာန မဟုတ်ရာဝယ် စိရင်ခြင်း တည်းဟူသော အပြစ်, အကျိုးမရှိ စိရင်ခြင်း တည်းဟူသော အပြစ်များ ရောက်သည်-ဟူလို၊ မှန်၏— " တတောစဝိဘတ္တိယော " ဟု သုတ်ရင်းက ဝိဘတ်ကို စိရင် ပါလျက် စသဒ္ဒါဖြင့် သညာကို စိရင်သောကြောင့် အရာဌာနနှင့် မတော်သော (မဆိုမဆိုင်) အစိအရင်ကို စိရင်ရာရောက်၏၊ ထို့ပြင်—အန္တဏ္ဍသညာ ဖြင့်ဌင်း ပရသမညာ ဖြင့်ဌင်း ပဌမာ စသော ကေဝစန စသော နာမည်များ ပြီးစီးပြီး ဖြစ်ပါလျက် စသဒ္ဒါဖြင့် ထပ်၍ နာမည် မှည့်ခြင်းလည်း ဘုန်းကြီး များကို ရှေထား၍ သွားနေပါလျက် " ဟေ့....ဘုန်းကြီး ရှေကထား " ဟုသော အစိအရင်ကဲ့သို့ အကျိုး မရှိသော အစိအရင်ကို စိရင်ရာ ရောက်သည်-ဟု ဆိုလိုသည်။ [ဤ၌ အပ္ပကတသည် "အပ္ပကရဏ"နှင့် အနက်တူတည်း၊ ပကတ=ပကရဏ-အရာ။]

(၆၄) ဣဝ၊ ပေ၊ ပရိဘာသန္တိရ မာဟ — " ပုရိသော ပုရိသာ " စသည်ဖြင့် ရုပ်ပြီးစေခြင်းကို " ပဒနိပ္ဖါဒန " ဟု ခေါ်၏၊ ထို ရုပ်ပြီးစေခြင်းသည်သည်း ဘုရဉ့်ပါဠိတော်နှင့် မဆန့်ကျင်စေရ-ဟု သိစေလို၍ " တဒနုပရောဓေန " ဟုသော ပရိဘာသာ သုတ်တမျိုးကို မိန့်ပြန်သည်၊ [" လိင်္ဂဉ္ဇနိပစ္စတေ " ဟု ပရိဘာသာသုတ် ရှိခဲ့ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ဤသုတ်ကို " ပရိဘာသန္တိရ=ပရိဘာသာတမျိုး " ဟု ဆိုသည်၊ သုတ်စစ်၌ကား ဤသုတ်ကို " ဥပ္ပရိဘာသာသုတ် " ဟု ဆို၏၊ " လိင်္ဂဉ္ဇနိပစ္စတေ " သုတ်က ရုပ်တည်ဘို့ရာ ပရိဘာသာ ပြုခြင်း - ဤသုတ်က ရုပ်ပြီး ဘို့ရာ ပရိဘာသာ ပြုခြင်းသည် ပရိဘာသာ ၂၂ သုတ်၏ ခြားနားချက်တည်း။]

ရောဓော-ဆန့်ကျင်ခြင်းသည်၊ နဟောဘိ-မဖြစ်၊ တထာ တထာ-ထိထိ အပြားအားဖြင့်၊ ဣဓ-ဤကမ္ဘာကြီးကျမ်းဌ၌၊ လိဂ်ံ-လိင်္ဂကိုဂုဏ်း၊ စသဒ္ဒေန-စ သဒ္ဒါဖြင့်၊ အာချာဘဉ္ဇ - အာချာတ်ကို ဂုဏ်း၊ နိပစ္စတေ - ပြီးစေအပ်၏၊ နိပ္ပါဒိယတိ-ပြီးစေအပ်၏၊ ဣကိအတ္ထော-ဤကား အနက်။

တေနေဝ - ထို့ကြောင့်ပင်လျှင်၊ ဣဒစ-ဤနာမ်ဌဂုဏ်း၊ အာချာတေစ-အာချာတ်ဌဂုဏ်း၊ ဒ္ဝိဝစနာဂတဟာဇာဉ္ဇ - ဒွိဝုစ်ကိုမယူခြင်းကိုဂုဏ်း၊ သကြ္ကတ ဝိသဒိသတော - သကြ္ကဘာနှင့် မတူသောအားဖြင့်၊ ဝိဘတ္တိပစ္စယာဒိဝိဓာနဉ္ဇ-ဝိဘတ် ပစ္စည်း အစရှိသည်ကို စီရင်ခြင်းကိုဂုဏ်း၊ ကတံ - ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-မှတ်သိုက်၏။

(၆၅) တဉ္ဆ - ထိုဝိဘတ်ကို စီရင်ရာဌ၌၊ အဝိသေသေန - 'မည်သည့် ဝိဘတ်ဟု အထူးမမှတ်ခြင်းကြောင့်၊ သဗ္ဗသျာဒိဝိဘတ္တိပသင်္ဂေ-အလုံးစုံသို အစရှိသော ဝိဘတ်ဘို့၏ ကပ်ငြိဘွယ်သည်၊ (သတိ - သေ၌၊) .... သဒ္ဒပဝတ္တိ-သဒ္ဒါ၏ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဝတ္တိဆ္ဆာနုပဋိကာ - ဝဒနာပုဂ္ဂိုလ်၏

ယထာ ယဏာ၊ပေ၊ နိပ္ပါဒိယတိ—အကြင်အကြင် "ပုရိသော, သတ္ထာ, ရာဇာ, ယော, သော " စသည်ဖြင့် ပြီးစေအပ်သည် ရှိသော် ဇိနာစနနှင့် မဆန့်ကျင်၊ ထိုထို "ပုရိသော" စသော အပြားအားဖြင့် လိန်ကို ပြီးစေရမည်၊ လိဂ်ဆ္ဌ နိပစ္စတေမှ လိုက်ပါလာသော စသဒ္ဒါဖြင့် " အာချာတ် ရုဟ်ကိုလည်း ဇိနဝစနနှင့် မဆန့်ကျင်အောင်ပြီးစေရမည်"ဟု ဆည်းသည်၊ "လိဂ်ဆ္ဌ နိပစ္စတေ" သုတ်၌ ရုဟ်တည်မှုနှင့် သက်ဆိုင်သောကြောင့် စသဒ္ဒါဖြင့် " ဓာတု " ကို ဆည်းခဲ့ရသည်၊ မှန်၏-အာချာတ်ရုပ် ကိတ်ရုပ် ၂ မျိုးလုံးပင် ရုပ်တည်သည့်အခါ"ဂမု ပစ"စသည်ဖြင့် တည်သေည်၊ ဤ တဒနုပရောဓေန သုတ်ကား ရုပ်ပြီးမှုနှင့်ဆိုင်သောကြောင့် စသဒ္ဒါဖြင့် ဓာတ်ကို မဆည်းတော့ဘဲ "ဂစ္ဆတိ" စသော အာချာတ်ကိုသာ ဆည်းရသတဲ့သည်၊ကိတ်ရုပ်ပြီးပုံကား နာမ်ဝိဘတ်သက်၍ ကိတ်နာမ် အဖြစ်ဖြင့် ပြီးရသောကြောင့် လိဂ်အရဌ် ပါဝင်လေပြီ၊နိပစ္စတေအရလည်း "ရုပ်ပြီးသော အပြီးတည်း " ဟု သိစေလိုခြင့် " နိပ္ပါဒိယတိ " ဟု ဖွင့်သည်။

တေနေဝ၊ပေ၊ ကတံ—ဤ " တဒနုပရောဓေန " သုတ်က ဇိနဝစနနှင့် မဆန့်ကျင်အောင် ရုပ်ပြီးစေရမည်—ဟု ပရိဘာသာပြုသောကြောင့် ဤနာမ်ပိုင်းနှင့် အာချာတ်ပိုင်း ၂ ပုဒ်နာနလုံးပင် သကြ္ကတ ဗျာကရဏ်းတို့၌ လာသော ဒွိဝုစ်ကို မယူရုံမက, ဝိဘတ်ပစ္စည်း စသည်ကိုလည်း သကြ္ကတ စီရင်ပုံနှင့် မတူအောင် စီရင်ထားသည်၊ အကျယ်ကို ကစ္စည်း ဘာသာဋီကာမှာ ရှု၊ အချုပ်မှာ-ဤသုတ်သည် ဒွိဝုစ်ကိုတားမြစ်၍ ဇိနဝစနနှင့် လျော်စွာ ရုပ်ပြီးစေရပုံကို ပြသောသုတ် တည်း၊ [အချို့ကား " ဒွိဝုစ်ကို တားမြစ်သော သုတ် " ဟု သာ ဆိုကြ၏၊ ထိုအဆိုမှာ "သကြ္ကတ ဝိသဒိသတော ဝိဘတ္တိပစ္စယာဒိ ဝိဓာနဉ္ဇ" ကို ထောက်၍ မလုံလောက်သော စကား ဟု မှတ်။]

အလိုသာလျှင် အစဉ်ရှိ၏၊ ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ ဝတ္တိန္ဆာဝဝသာ - ဝဒန္တ ပုဂ္ဂိုလ်အလို၏ အစွမ်းဖြင့်၊....(ပဒ္ဓမာ-၌ စ္ဆဝိ၊)

လိင်္ဂထွေ ပဒ္ဓမာ။ ၂၈၄ ။လိင်္ဂထ္ထာဘိဓာနမတ္တေ — လိင်္ဂ အနက်ကို ဟောဆော သာမညဿဒ္ဒါသည်၊ (သတိ-ဖြစ်လတ်သော်)၊ ပဒ္ဓမာဝိဘတ္တိ၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသုတ်ဖြင့်၊ ပဒ္ဓမာ - ပဒ္ဓမာဝိဘတ်သက်၊.... တတ္ထာဝိ-ထို ပဒ္ဓမာဝိဘတ်တွင်သည်း၊ အနိယမေန-ဧကဝုစ် ဗဟုဝုစ် ဟု မသတ်မှတ်ခြင်းကြောင့်၊ ဧကဝစန ဗဟုဝစနပ္ပသင်္ဂေ - ဧကဝုစ် ဗဟုဝုစ် ၂ ရပ်လုံး၏ ကပ်ငြိဘွယ်သည်၊ (ဃတိ) " ဧကမ်ဒြ-တခုကို၊ ဝတ္တာဇ္ဇေ - ဆိုထိုက်သော်၊ ဧကဝစနံ-ဧကဝုစ်ဝိဘတ်သက်၊ " ဣတိ-ဤသို့၊ ပရိဘာသတော-ပရိဘာသာလာခြင်းကြောင့်၊ လိင်္ဂထ္ထသ - လိင်္ဂအနက်၏၊ ဧကတ္တဝစနံ ဆ္ဆာယံ-တခုအဖြစ်ကိုဆိုလိုလတ်သော်၊ ပဒ္ဓမေကဝစနံ - ပဒ္ဓမာ ဧကဝုစ် ဖြစ်သော၊ သိ-သ်ဝိဘတ်သက်။

(၆၅) တတ္ထ၊ပေ၊ဝတ္တိန္ဆာဝဝသာ—ယခုအခါ ပုရိသလိင်္ဂနောင် ဝိဘတ်သက်ခွင့် ကြိုလာ၏၊ သို့သော် "တတောစ ဝိဘတ္တိယော" သုတ်က "ထို လိင်္ဂနောင် ဝိဘတ်သက်" ဟုသာ ဆို၏, "မည်သည့်ဝိဘတ်သက်" ဟုကား အထူးသတ်မှတ်၍ မပြခဲ့ချေ၊ ထို့ကြောင့် ထိုသုတ်လာ၊ "ဝိဘတ္တိယော" အရတွင် သိ အစရှိသော ဝိဘတ်အားလုံး ကဲ့ပြို့ (ပါဝင်)၍ လျက်ရှိသည်၊ သို့သော် "ဝတ္တိန္ဆာနပုဗ္ဗိကာ သဒ္ဒပဝတ္တိ=သဒ္ဒါ၏ ရှေနှောံဖြစ်ပုံ(ရှေနေခံစီစဉ်ပုံ) သည့် ဝဒန္တပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုသာလျှင် အစဉ်ရှိ၏(ဝဒန္တ အလိုအတိုင်း စဉ်နှိုင်၏)" ဟု အဆိုရှိသောကြောင့် ဝဒန္တပုဂ္ဂိုလ်က ဤနေရာ၌ လိင်္ဂအနက်ကို ဆိုလိုရကား လိင်္ဂအနက်မျက် ထွန်းပြနိုင်သော ပဒ္ဓမာ ဝိဘတ်သာ သက်ရတော့သည်၊ [ဝတ္တာနောရွတ်ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဇ္ဈန္ဆာ-အလိုဆန္ဒသည်၊ ဝတ္တိန္ဆာ-မည်၏၊ စာချပုဂ္ဂိုလ် စာသင်ပုဂ္ဂိုလ် ပါဠိစကားပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးကို "ဝတ္တာ(ဝဒန္တ)" ဟု ခေါ်၏၊ ထို ဝဒန္တပုဂ္ဂိုလ်၏ ဆန္ဒသည် "ဝတ္တိန္ဆာ" မည်၏၊ [ယသာ-အကြင် သဒ္ဒပဝတ္တိ၏၊ ဝတ္တိန္ဆာ-ဝဒန္တပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုဟူသော+အနုပုဗ္ဗံ-အစဉ်သည်၊ အတ္ထိ, ဣတိ ဝတ္တိန္ဆာနုပုဗ္ဗိကာ-မည်၏၊] ဝဒန္တ ပုဂ္ဂိုလ်က လိင်္ဂထ္ထမျက ဟု ဆိုလိုလျှင် ပဒ္ဓမာဝိဘတ် သက်ရ၏၊ ကံ အနက်စသည်ကို ဆိုလိုပြန်လျှင် ဒုတိယာစသည်သက်ရ၏၊ ["လိင်္ဂထ္ထာဘိဓာနမတ္တေ" အဖွင့်ကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ၌ ပြထားသည်။]

တတ္ထာဝိ၊ပေ၊ပဒ္ဓမေကဝစနံ သိ—"လိင်္ဂထွေ ပဒ္ဓမာ" ဖြင့် ပဒ္ဓမာ ဝိဘတ်သက်-ဟု ဆိုရာ၌ ပဒ္ဓမာဧကဝုစ် ပဒ္ဓမာဗဟုဝုစ် ၂ မျိုးလုံးပင် ကပ်ငြို(ပါဝင်)လျက်ရှိပါ၍၊ သို့သော် "ကေမ်ဒြ ဝတ္တာဇ္ဇေ ဧကဝစနံ" ဟူသော ပရိဘာသာကြောင့် ဤနေရာ၌ ဝဒန္တ ပုဂ္ဂိုလ်က လိင်္ဂအနက်၏ တခုထည်း အဖြစ်ကို (ယောကျ်ားတယောက်ထည်းကို) ဆိုလိုရကား ပဒ္ဓမာဧကဝုစ် သိဝိဘတ်သာ သက်ရတော့၏၊ [ကေမ်-အနက်တခုကို၊ ဝတ္တာဇ္ဇေ-ဝဒန္တ ပုဂ္ဂိုလ်က ဆိုထိုက်သော် (ဆိုလိုသော်)၊ ဧကဝစနံ-ဧကဝုစ် ဝိဘတ်သက်။]

(၆၆) အဆေတာ နေနာဘိဂ္ဂတော-အဘောနေနဟူးသာ ဤသုတ်မှာ၊ အဆေတာဘိ - အဘောပုဒ်သည်၊ ဝက္ကတေ - ၏၊ လိင်္ဂဝဟာဏာ - လိင်္ဂသဒ္ဒါသည်လည်း၊ ဝတ္ထုတေ၊ [လိင်္ဂသဒ္ဒါကား လိင်္ဂ နိပစ္စတေ သုတ်မှ လိုက်လာသည်။]

သော ။ ၁၀၄ ။ သိ - သိတပုဒ်၊ သြ - သြဘပုဒ်၊ ဣဘိ - ဤသို့ ဣဒံ - ဤသုတ် သည်၊ ဒွိပဒံ - ၂ ပုဒ်ရှိ၏၊ လိင်္ဂသ - လိင်္ဂ၏၊ အကာရတော-အာအာကွရာမှ၊ ပရသ သိဝစနသ သြကာရော ဟောတိ၊ ဟိ - မှန်၏၊ သုတ္တေသု-သုတ်ဘို့၌၊ ပဋမာနိဒ္ဒိဋ္ဌသ-ပဌမံဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော၊ ကာရိယိနော - ကာရိယီ၏၊ ဆဋ္ဌိဝိပရိဏာမေန-ဆဋ္ဌိဝိဘတ် ပြောင်းလဲသဖြင့်၊ ဝိဝရဏံ - ဝုတ္တိဖွင့်ခြင်းကို၊ အာဒေသာပေက္ခန္တိ - အာဒေသကို ငဲ့၏ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-၏။

စ-ဆက်ဥုံးအံ့၊ ဇ္ဈေ-ဤကဲ့တို့၌၊ သိဘိ-သိ ဟူသောပုဒ်ဖြင့်၊ ဝိဘတ္တိ-သိဝိဘတ်ကို၊ ဂယ္ဟတေ - ယူအပ်၏၊ (ကသ္မာ - အဘယ့်ကြောင့်နည်း)၊

(၆၆) သိ+သြ တိ ဒွိပဒဒိဒံ — ဤကား ဏာသကို စောင်းသော စကားတည်း၊ ဏာသ၌ " သိဿ-သိ၏၊ သြ-သြတည်း၊ သော-သိ၏ သြ " ဟု ဝိပြိဟ်ပြု၍ " သော " ကို ဆမာသ်ပုဒ် တပုဒ်ထည်း-ဟု ကြံလေသည်၊ ထိုဏာသကြံသည့်အတိုင်း သမာသ်ပုဒ် တပုဒ်ထည်းမဟုတ်, သိနှင့် သြ ၂ ပုဒ်ကို သန္ဓိစပ်ဆက်သဖြင့် "သော" ဟု ဖြစ်ရသည်၊ [ယံ ပန ဥာသေ "သိဿ+သြ" တိ သမာသံ ကတ္ဝာဝုတ္တံ၊ တံ သမ္ဘန္ဓိနော သြကာရဿ အဘာဝတော (သိ၏+သြ) ဟု ဆိုခိုက်၌ (သိ) သာ ရှိ၍ (သြ) မရှိသးသောကြောင့်ထင်း၊ ကာရိယမာန သြကာရဿစ သာပေက္ခတာယ သမာသာနုပပတ္တိတော၀စ (ပြုအပ်လတ္တံ့ သြကသည်း ဟောတိ ကြိယာကို ငဲ့သည့်အတွက် သမာသ် မစပ်သင့်သောကြောင့်ထင်း၊) အယုတ္တမေ၀ါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။—ဋီကာ။]

သုတ္တေသု ဟိ ၊ ပေ ၊ အာဒေသာပေက္ခံ—သိနောင် သိသက်ခေ၍ "သိ" ဟု ပြီးသော ပဌမန္တကာရိပုဒ်ဖြစ်လျှင် " သိ၀စနသ " ဟု ဖွင့်ခြင်းသည် သင့်နိုင်ပါမည်လော-ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "သုတ္တေသု ဟိ" စသည်ကိုဓိန့်၊ သုတ်တို့၌ ပဌမာဝိဘတ္တန္တကာရိပုဒ်များကို ဆဋ္ဌီ ဝိဘတ် ပြောင်းလဲ၍ ဖွင့်ခြင်းသည် အာဒေသကိုငဲ့၍ ဖွင့်ခြင်းဖြစ်၍ သင့်မြတ်ပါ၏-ဟူလို၊ ထင်ရှားစေအံ့—" သြကာရော-သြအပြို " ဟူရာ၌ " ဘာ၏အပြိုလဲ " ဟူသမျှန်ကို ငဲ့လျက်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "သိ၀ိဘတ်၏+အပြို" ဟု အာဒေသကို ငဲ့ကာ သမျှန်အနက်ကို ပြုသော ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ဖြင့် ဖွင့်ပြရလေသည်၊ ဥပမာ – "အံမော နိဂ္ဂဟိတံ စျလျေ ပေဟိ" သုဘဲ၌ အံမော ဟူသော ပဌမန္တကာရိကို " အံ၀စနသ မကာရဿစ " ဟု ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ဖြင့် ဖွင့်သကဲ့သို့ဘည်း။ [အဇ္ဈောအာဘိသုတ်၌လည်း ဤအဓိပ္ပါယ် ပါခဲ့ပြီ။]

စိဘတ္တိကာရိယ ဝိဓိပွဲကရဏတော- ဒိဘတ်၏ ကာရိယကို စိရင်သော သုတ်လျှင် အရာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ကည်း၊ ဝါ-တနည်း၊ တတောစ စိဘတ္တိယောဘိ ဇာတော- တတောစ စိဘတ္တိယော ဟူသော ဤသုတ်မှ၊ စိဘတ္တိဂဟာဏာ နုဝတ္တနတော - စိဘတ္တိ သဒ္ဒါ လိုက်လေးခြင်းကြောင့်တည်း၊.... ဇဝံ - ဤသို့၊ သဗ္ဗတ္ထ - အလုံးစုံသေး၊ သျာဒီနံ-သိ အစရှိသည့်တို့၏၊ ကာရိယဝိဓာနေ - ကာရိယကို စိရင်ရာ၌၊ စိဘတ္တိနမေဝ- စိဘတ်တို့ကိုသာ၊ (ဂဟဏံ-ယူရခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊) ဇာတိ-သို့၊ ဒဠ္ဠဗ္ဗံ-၏။

၎၇။ ဝါ ပရော အာသဗ္ဗပါတိ - သုတ်ဖြင့်၊ ပရလောပေ- နောက်သရကြေခြင်းသည်၊ သမ္ပတ္တေ - သော်၊ တဒုပဝါဒေန-ထို နောက်သရ ကြေခြင်းကို တားမြစ်သဖြင့်၊ ပုဗ္ဗလောပံ-ရှေသရကြေခြင်းကို၊ အာဟ-ပြီ။

သရလောပေါ မာဒေသ ၊ပေ၊ ပကတိ။ ဂဒု ။ပရေ-သော၊ အံဝစနေ-အံဝိဘတ်လည်းဖြစ်သော၊ အာဒေသပစ္စယာဒိဘူတေစ-အာဒေသ, ပစ္စည်း အစရှိသည် ဖြစ်၍လည်း ဖြစ်သော၊ သရေ - သရကြောင့်၊ ပုဗ္ဗသရဿ လောပေါ ဟောတိ၊ သရလောပေ-သရကြေခြင်းကို၊[လောပေ-ဟူသာ တာ၍စာရှိ၏၊ သုတ်မှာပင် " သရလောပေ " ဟု သရပါခဲ့သောကြောင့် " သရလောပေ " ဟု သိမှအံ့တိုင်း ရှိသင့်၏၊] ကတောတု - ပြုအံ့ပြီးသော်ကား၊ ပရသရဿ - ၏၊ ပကတိဘာဝေါ - ပကတိ အဖြစ်သည်၊

ဇွေစ သိတိ ၊ပေ၊ နုဝတ္တနတောဝေါ၊ ပေ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ — သုတ်၌ "သိ" ဟု သာမည်ဆိုထားရေ ယင်လည်း သိဝိဘတ်ကိုသာ ယူရမည်၊ ဝိဘတ်မဟုတ်သော "အသိ-သန်လျက်" စသည်၌ပါသော သိသဒ္ဒါမျိုးကို မယူပါနှင့်၊ ဘဉ္ဇကြောင့်နည်း - ဝိဘတ်ကို စိရင်သော အရာဌာနဝယ် "သိ" ဟူသော ဤစကားကို ဆိုထားသောကြောင့်တည်း၊ ခဲ့ပါဥုံးအံ့— "အတောနေန"သုတ်သည် နာဝိဘတ်၏ နေ အပြုဟူသော ကာရိယကို စိရင်သော သုတ်တည်း၊ " သော " သုတ်ကား "အတောနေန" သုတ်၏ အရာဝယ် ဆက်၍ ဆိုအပ်သော သုတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဤ "သော" သုတ်၌ပါသော သိလည်း အရာဌာနကို ထောက်၍ ဝိဘတ် (သိ) သာ ဖြစ်သင့်သည်၊ [ဤသို့ပကရဏကို ထောက်၍ အနက်မှန် ယူသင့်ပုံကို အတိသစန္တသသုတ်၌လည်း ဖွင့်ပြခဲ့ပြီ၊] တနည်း - တတောစ ဝိဘတ္တိယောသုတ်မှ ဝိဘတ္တိသဒ္ဒါသည် ဤသုတ်သို့ လိုက်လာ၏၊ ထို့ကြောင့် အရာ ဌာန (ပကရဏ) ကို မထောက်ဘဲလည်း "သိ" အရ သိဝိဘတ်ကို ယူနိုင်သည်၊ ပဌမနည်းအလို "သိ-သိဝိဘတ်သည် " ဟု ပေး၊ ဒုတိယနည်းအလို ဝိဘတ္တိသဒ္ဒါ လိုက်လာသောကြောင့် " သိဝိဘတ္တိ-သိ ဝိဘတ်သည် " ဟု အနက်ပေးပါ၊ ဝိဘတ်တို့၏ ကာရိယကို စိရင်ရာ သုတ်ဟူသမျှ၌ ဤနည်းအတိုင်း မှတ်။

ဟောတိ၊ စ - ဆက်ဥုံးအံ့၊ ဇေဋ္ဌ - ဤသုတ်၌၊ သရလောပေတိ - သရလောပေ ဟူ၍၊ ပုနဂ္ဂဟဏံ -'တဘန်ယူခြင်းသည်၊ ဣမိနာဝ - ဤသုတ်ဖြင့်သာ၊ ကတာသရလောပ နိမိတ္တေယေဝ- ပြုအပ်ပြီးသော သရချေခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်သာ၊ ပရသ - နောက်သရ၏၊ ဝိကာရေ- တမျိုးပြုဘွယ်သည်၊ သမ္ပတ္တေ - သော်၊ ပကတိဘာဝဝဏ္ဏံ - ပကတိဖြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ ပရသရသ- ၏၊ ပကတိဘာဝ ဝိဓာနန သာမတ္ထိယတော - ပကတိ အဖြစ်ကို စီရင်ခြင်း၏ အစွမ်းသတ္တိကြောင့်၊ အာဒေသပစ္စယာဒိဘူတေ သရေ ပရေ တိပိ - အာဒေသပစ္စယာဒိဘူတော သရေ ပရေ ဟူသော အနက်သည်လည်း၊ သိဒ္ဓံ- ပြီး၏။

(၆၇) ပုဗ္ဗသရဿ၊ ပေ၊ ပကတိ ဘာဝေါ — ဤစကားရပ်ကား သုတ်၏ အဖွင့်တည်း၊ အမာဒေသ၌ အံ အရ အံ့ ဝိဘတ်ကို ယူ ဟု သိစေလို၍ "အံ့ ဝစနေ" ဟု ဖွင့်သည်၊ " ပုရိသ + အံ " ဟု ရှိရာ၌ အံဝယ် သရပါ၏၊ အာဒေသ ဟူသည် သိကို ဩ ပြုခြင်းစသည်တည်း၊ ဤ အာဒေသ၌လည်း သရပါ၏၊ ပစ္စည်းဟူသည်လည်း ဏာ အစ ရှိသော ပစ္စည်းများတည်း၊ ဏ် အနုဗန်ကို ချေလိုက်သည့် အခါ အသရ ကျန်ရစ်၏၊ ဤသို့လျှင် အံ စသော အားလုံးမှာ သရပါသည်ချည်း ဖြစ်သောကြောင့် "သရေ ပရေ" ဟု ဖွင့်သည်၊ [အားလုံး သရပါကြောင်းကို နောက်၌ ထင်ရှားစေငြား လတံ့၊] ဣာသဒ္ဒါမှ ပဋ္ဌယ အင်္ဂါ "ထ" သော ဗျည်းပစ္စည်းများကိုလည်း ယူသေးသည်၊ [အကျယ်ကို ကစ္စည်း ဋီကာမှာ ရှု၊] ရှေးသရကို ချေပြီးသည့် အခါ နောက်၌ (ပကတိ မပြုခဲ့သော်) ဆက်၍ စီရင်ရမည့် သုတ်ကား ကွစာသဝဏ္ဏံသုတ်နှင့် ဒီဃံသုတ်တို့ သာတည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုသုတ်တို့၏ အစီအရင်ကို တားမြစ်ခြင်းငှါ " ပရသရသ ပကတိဘာဝေါ " ဟု ပရသရသထည့်၍ ဖွင့်နိုင်သည်။

ဇေ့စ၊ ပေ၊ ပကတိဘာဝဝဏ္ဏံ— "သရလောပေါ မာဒေသ ပစ္စယာဒိမှိ, တု ပကတိ" ဟု ဆိုလျှင် ပြီးနိုင်သည်မဟုတ်ပါလော, အဘယ်အကျိုးငှါ "သရလောပေတု ပကတိ" ဟု သရလောပသဒ္ဒါကိုထပ်၍ ပြသနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် " ဇေ့စ " စသည်ကို မိန့်၊ မြန်မာစကား၌ စကားတခွန်းကို ၂ ထပ်ပြောရသော အရာရှိ၏၊ ဥပမာ — "ထမင်းစားလော့, ထမင်းစားပြီးလျှင် လာခဲ့ " ဟူရာ၌ ဒုတိယထမင်းစားသည် ပဌမထမင်းစားကို ထင်ပြောသော စကားတည်း၊ ဤသို့ ထပ်ပြောသဖြင့် သူညွှန်ပြတဲ့ထမင်းကို စားပြီးနောက် လာခဲ့ဘို့ရန် တိုက်တွန်းသည်, အခြားအခါ၌ အခြား ထမင်းကို စားပြီးနောံ လာခဲ့ဘို့ရန် တိုက်တွန်းခြင်း မဟုတ် - ဟု သိသာသကဲ့သို့, ထို့အတူ "သရလောပေါ-ရှေ့သရကို ချေ၊ သရလောပေ — ရှေသရ ချေပြီးလျှင်၊ ပကတိ - နောက်သရကို ပကတိပြု " ဟု ဒုတိယ "သရလောပ"ကို ထပ်၍ ပြသောကြောင့် ဤသုတ်ဖြင့် ချေပြီးသည့် အခါ၌သာ ပကတိပြု- ဟု သိသာသည်၊ [ဣမိနာဝ၌ ဧဝဖြင့် သရာသရေလောပံ သုတ်ကို ကန့်၊ သရာသရဖြင့် ချေရာ၌ကား ပကတိပြုဘို့ မလို,နောက်သရကို တစုံတခု စီရင်ခွင့်ကြုံလျှင် စီရင်လိမ့်မည်။]

စ-ဆက်ဥုးအံ့၊ ဇာ္ထေ- ဤသုတ်၌၊ တျာဒိဝိဘတ္တိယော-တိ အစရှိသော အာချာတ် ဝိဘတ်တို့ကို၊ ပစ္စယတ္တေနု - ပစ္စည်း၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ - ပစ္စယသဒ္ဒါဖြင့်၊ ဂယ္ဟရေ - သွင်းယူအပ်ကုန်၏၊ ဇာဒံ အာဒိဂဟဏံ - ဤ အာဒိသဒ္ဒါသည်၊ အာချာတကိတကေသု - အာချာတ် ကိတ်တို့၌၊ အာဂမတ္ထံ - အာဂုံကို ယူရခြင်း ဒေကျိုးရှိ၏၊ ပစ္စယာသာဟစရိယာ - ပစ္စယသဒ္ဒါနှင့် တကွဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဒေသေဝစ - အာဒေသ ဟူသည်

ပရသရဿ ၊ ပေ ၊ သရေ ပရေတိဝိ သိဒ္ဓံ— "(နောက်သရကို တစုံတခု မပြု မစီရင်ရ) ပကတိ အတိုင်း နေပေစေ"ဟု နောက်သရ၏ ပကတိ အပြုကို စီရင်ခြင်း၏ အစွမ်းသတ္တိကြောင့် (နောက်သရ၏ ပကတိ ဖြစ်ပုံကို ကောက်ချက်ချလိုက်လျှင်) နောက်က နှောင်းသော အာဒေသပစ္စည်း စသည်တို့သည် အစဉ် သရပါသော အာဒေသပစ္စည်းများ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား၏၊ထို့ကြောင့် သုတ်ကိုဖွင့်ရာ၌ "အာဒေသ ပစ္စယာဒိဘူတေ သရေ ပရေ"ဟု "သရေ"သဒ္ဒါကို ထည့်စွက်၍ ဖွင့်နိုင်သည့်-ဟူလို၊ အံ ဝိဘတ်အတွက်မှာ သရ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား၍ အထူးမဆိုတော့၊ ထို့ကြောင့် " အာဒေသစ္စယာဒိဘူတေ သရေ ပရေ"ဟု ပါဠိမှန်ရှိစေ။

သိဒ္ဓံစသည်ထားပုံ ။ ။ကောက်ချက်ချ၍ အဓိပ္ပါယ် တခုခု ကျရောက် ပေါ်ထွက်လာသည်ကို"စကားကျ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့ အဓိပ္ပါယ်စကားကျရာ၌"သိဒ္ဓံ"ဟု ထားလေ့ရှိ၍, သန္ဓိဌာန်ကျ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရမည့် (ယုံမှားသံသယ မရှိ-အသေအချာ မှတ်ရမည့်)အရာဝယ် "ဒဋ္ဌပ်ံ" ဟု ထားလေ့ရှိ၏၊ "ဝေဒိတပ်ံ" ဟု ထားရာ၌မူ "မသေမချာ ရှိသော အရာ"ဟု ပြော်စမှတ်ပြု၍ " ဒဋ္ဌပ်ံကား သန္ဓိဌာန်၊ ဝေဒိတပ်ံကား သံသယ၊ သိဒ္ဓံရှိက စကားကျ"ဟု ဆိုရိုးပြုကြ၏၊ သို့သော် တချို့ဝေဒိတပ်ံ၌မူ မုချသိရမည့် အရာလည်းရှိ၏၊ သိဒ္ဓံကား စကားကျပင် များပေသည်။

တျာဒိဝိဘတ္တိယော၊ ပေ ၊ ဂယ္ဟရေ — သုတ်၌ "အမာဒေသပစ္စယာဒိမှိ" ဟုသာဆို၏၊ ပစမာတ်, အပစ္စည်း, အန္တိဝိဘတ်ရှိရာဝယ် ဤသရလောပေါသုတ်ဖြင့် ရှေ့သရကို ဧချရမည်မဟုတ်ပါလော,ထိုအာချာတ်ဝိဘတ်များကို အဘာယသဒ္ဒါဖြင့်ယူရမည်နည်း-ဟူမေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် " တျာဒိဝိဘတ္တိယော " စသည်ကို မိန့်၊ တိစသော အာချာတ်ဝိဘတ်များကို ပစ္စယာဒိမှိဝယ် ဂစ္ဆယသဒ္ဒါဖြင့် ယူရမည်၊ " ပစ္စယ " အရှေ့ တဒ္ဓိတ်ကိတ် ပစ္စည်းတို့သာမက, အာချာတ်ဝိဘတ်များလည်း ပါဝင်ကြသည်-ဟူလို၊ ထိုစကားသင့်၏-ပစ္စည်းနှင့်ဝိဘတ်တို့သည် လိန်ခာတ်နောင် သက်ရချင်း တူသောကြောင့် အချို့အရာဝယ် ဝိဘတ်များကို သီးခြားမဆိုဘဲ ပစ္စယအရှည် သွင်းယူလေ့ ရှိသည်၊ " ခာတုလိင်္ဂဟိ ပရာ ပစ္စယာ"၌ ပစ္စယအရတွင် ဝိဘတ်များ ပါဝင်ပုံမျိုးတည်း။

အာဒိဂ္ဂဟဏ ၊ ပေ ၊ အာဂမတ္ထိဒံ— [" ကိတကာဒိသွာဂမတ္ထိဒံ " ဟုငင်း"ကိတကေသွာဂမတ္ထိဒံ"ဟုငင်း ပါ၌ ၂ ထွေရှိရာ အာဒိဖြင့် ယူဘို့ရာ မရှိသောကြောင့် နောက်ပါ၌သာ ကောင်း၏၊]ပစ္စယအရတွင် အာချာတ်ဝိဘတ်များကို ယူပြီးဖြစ်သောကြောင့်

လည်း၊ ပကတိပွဏော-ပကတိ(လိန်ဓာတ်)မှ နောက်ဖြစ်သော အာဒေသ တည်း၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ အန္တရာဟာဒိကေ-အန္တရအပြို့,အာဟာအပြို့ အစ ရှိသော အာဒေသသည်၊ ပရေ-နှောင်းလတ်သော်၊ ပဒန္တသရလောပေါ-ပုဒ်အဆုံး သရဇ၏ ကြေခြင်းသည်၊ နံ-မဖြစ်။

တုဋ္ဌဟာဏံ- တုသဒ္ဒါသည်၊ ဘိက္ခုနိ အာဒိသု - ဘိက္ခုနိ အစရှိသော ပြယုဂ်တို့၌၊ သရလောပနိဝတ္တနဋ္ဌံ - ရှေသရကြေခြင်းကို တားမြစ်ခြင်း

ပစ္ဆယာဒိမှိ၌ အာဒိဖြင့် အာချာတ် ကိတ်တို့၌ အာဂုံသရကို ယူရမည်၊ အာချာဘ်၌ အာဂုံကား "ဣကာရာဂမော အသဗ္ဗဓာတုကမှိ" သုတ်ဖြင့်လာသော ဣသရတည်း၊ ကိတ်၌ အာဂုံကား"ယထာဂမမိကာရော"သုတ်ဖြင့် လာသော ဣသရတည်း၊ ထိုအာဂုံသရများ နှောင်းရှေ့၌လည်း ဤသုတ်ဖြင့် ရှေသရကို ချေနိုင်သည်-ဟူလို၊ "သုဏိဿတိ,သုဏိတဗ္ဗံ" စသည်ကား ပုံစံ။

ပစ္ဆယာသာဟစရိယာ၊ပေ၊ပကတိပွဏော—ကျမ်းဂန်တို့ဝယ် အဓိပ္ပါယ်ကို ယူရာ၌ "အတ္ထပ္ပကရဏာ" စသည်ကို ချိန်ဆ၍ ယူရသကဲ့သို့ " သာဟစရိယ "ကို ချိန်ဆ၍သည်း ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ်ကို နားလည် ရသည်၊ ဥပမာ – သာရိပုတြာသည် " ဟတ္ထက သာရိပုတြာ, အရှင်သာရိပုတြာ " ဟု ရှိ၏၊ ထို့ဝင် " သာရိပုတ္တ မောဂ္ဂလ္လာနာ " ဟု ဆိုလိုက်လျှင် သာရိပုတ္တအရ ဟတ္ထက သာရိပုတြာ မဟုတ်, အရှင် မောဂ္ဂလ္လာန်နှင့် တကွ ဖြစ်ဘက် အရှင်သာရိပုတြာ ဖြစ်ကြောင်းကို သာဟစရိယ နည်းအားဖြင့် သိရသကဲ့သို့, ထို့အတူ အာဒေသသည် ပကတိ (လိန်ဓာတ်)နောက်၌ ပြုရသော " သိ၏ သြ အပြို့, ဃျောဝိဘတ်၏ ဧအပြို့"သော ဝိဘတ်ပစ္စည်းတို့၏ အာဒေသ, ပကတိ (လိန်ဓာတ်)ကိုပင် ပြုရသော"အဘိကို အန္တ, ဗြူဓာတ်ကို အာဟ " စသော အာဒေသ စသည်ဖြင့် အများများရှိ၏၊ ထိုတွင် လိန်ဓာတ်နောင် သက်သော ပစ္ဆယသဒ္ဒါနှင့် တွဲဘက်၍"အာဒေသ ပစ္ဆယာဒိမှိ " ဟု ဆိုထားသောကြောင့် ပကတိ(လိန်ဓာတ်)နောင် ပြုရမသော အာဒေသ များကိုသာ ယူရမည်၊ [သဟစရိယ-အတူသွားဘက် အတူနေဘက် အတူဖြစ်ဘက်၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ (အတူတကွ သွားခြင်း နေခြင်း ဖြစ်ခြင်း) ကြိယာသည်၊ သာဟစရိယံ-မည်၏၊ ဤဥကား အတူတကွ ဆင်ခြင်းကိုပင်"သာဟစရိယ"ဟု မှတ်။]

ပဒန္တသရလောပေါန၊ပေ၊ပရေ—ဤသို့လျှင် အာဒေသအရ "လိန်ဓာတ်နောင် ဝိဘတ်ပစ္စည်း၏ အပြုဖြစ်သော အာဒေသကိုသာ ယူရမည် ဖြစ်သောကြောင့် " ကိတ္တိ သဒ္ဒေါ+အန္တာဂ္ဂဘော"စသည်၌ အဘိကို အန္တပြုသော အာဒေသ နှောင်းသော်လည်း သဒ္ဒေါပုဒ်၏ အဆုံး သြကို ဤသုတ်ဖြင့် မရှေနိုင်၊ " သတ္ထာ+အာဟ " ၌ ဗြူဓာတ်ကို ပြုသော "အာဟ" အာဒေသနှောင်းသော်လည်း သတ္ထာပုဒ်၏ အဆုံးအာကို ဤသုတ်ဖြင့် မရှေနိုင်၊ [အန္တာဟာဒိကော၌ အာဒိဖြင့် "ဂါထာဟိ+အဇ္ဈာဘာသိ, ဘိက္ခူ+အာဟံသု" စသည်ကို ယူ။]

တုဋ္ဌဟာဏံ၊ပေ၊ နိဝတ္တနဋ္ဌံ— " ဘိက္ခု+ဂုနိ " ဟု ဖြစ်ပြီးသည့်အခါ နောက်၌ ဂုနိပစ္စည်း နှောင်းလျက်ရှိ၏၊ ပစ္စည်းနှောင်းလျှင် သရလောပေါ မာဒေသပစ္စယာဒိမှိ၌

အနက်ရှိ၏၊....နယေ ပရံ ယုတ္တော်-သုတ်ဖြင့်၊ ပရံ - နောက်အက္ခရာသို့၊ နေတပ္ပံ-ဆောင်ကပ်ချ၏၊....ပုရိသော-သည်၊ တိဋ္ဌာကိ-တည်၏။

(၆၀) ပုရိသောစ - ယောက်ျားလည်း၊ ပုရိသောစ-လည်း၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ပုရိသ ပုရိသ ဣတိ - ပုရိသ ပုရိသ ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗေ - ဆို ထိုက်သော်။

သဂ္ဂပါနမေကသေသွသကိံ။ ၃၀၀ ။အသကိံ-၌၊ သဂ္ဂပါနံ=သမာန ဂ္ဂပ်နံ-တူသောသုတိရှိကုန်သော၊ ပဒဗျဉ္ဇနာနံ-တို့၏၊ မဇ္ဈေ - အလယ်၌၊ ဇကောဝ-တခုသားလျှင်၊ သိဿတော-ကြွင်း၏၊ အညေ - အခြား ပုဒ်ဗျည်း တို့သည်၊ လောပံ အာပဇ္ဇန္တေ၊ ဣတိ - ဤသုတ်ဖြင့်၊ ဇကသေသော - ဇကသေသပြု၊ စ-ဆက်၊ ဇဏ္ဍ-ဤသုတ်၌၊ သဂ္ဂပါနန္တိ - သဂ္ဂပါနံ ဟူ၍၊ ပစ္စယ အရ ဤသုတ်ဖြင့် ကွဲ၌ဥသရကို ချေရတော့မည်ကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ သို့သော် ဤကဲ့သို့ အရာ၌ တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါပင် တု သဒ္ဒါကို မိန့်ဆိုထားသည်-ဟူလို၊ [ကစ္စည်းဂုတို့ကလာ " တုဂ္ဂဟဏံ အဝဓာရဏတ္ထံ " ဟူရာ၌လည်း ဤ အဓိပ္ပါယ်ပင်၊ ဘိက္ခုနီ အာဒီသု၌ အာဒိဖြင့် "ဂဟပတာနီ" စသည်ကို ယူ။]

(၆၀) ပုရိသောစ၊ ဧပ၊ ဝတ္တဗ္ဗေ—ယောက်ျား ၂ ယောက် စသည်ကို ပြောဆို လိုရာ၌ "ပုရိသော" ဟု ရုပ်ဒြစ်လာပုံကို အရင်းမှစ၍ ပြလိုသောကြောင့် "ပုရိသောစ" စသည်ကိုမိန့်၊ "ပုရိသောစ ပုရိသောစ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု, (သမာသ်ထုံးစံအတိုင်း ဝိဘာဂ်နှင့် စနိပါတ်တို့ကို ချေပြီးသည့်အခါ) " ပုရိသ ပုရိသ " ၂ ခုကျန်၏၊ ၃ ယောက် ဆိုလိုရာ၌ "ပုရိသော" ၃ ခု ဝိဂ္ဂဟပြုပုံ စသည်ကို သိလေ [ထို့နောက် သဂ္ဂပါနမေကသေသွသကိံ သုတ်ဖြင့် တပုဒ်ကို ချန်၍ ကျန်အားလုံးကို ချေလိုက်သည့်အခါ "ပုရိသာ" ဟု ဖြစ်လတံ့။]

မှတ်ချက် ။ ။ ဆရာအချို့ကား — " ယောက်ျားအများကို ဆိုလိုရာ၌လည်း "ပုရိသောစ ပုရိသောစ" ဟု ၂ ပုဒ်သာ ဝါကျပြုရမည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း — ဇာတိသဒ္ဒါ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း " ဟု ဆိုကြသေး၏၊ ထိုအဆိုကို "အညေ လောပမာပဇ္ဇန္တေ= အခြားပုဒ်တို့ကိုချေ" ဟူရာ၌ ချေစရာပုဒ်တွေက ၂ ပုဒ် ၃ ပုဒ် စသည်များသောကြောင့် "အညေ" ဟု ဗဟုဝုစ် ဆိုပုံကဲ့ပြသော ရှေ့သိဒ္ဓိစာကိုယ်ဖြင့်ဂုဏ်း, အသကိံကို အနေကဝါရံ" ဟု (၂ ကြိမ်မက အကြိမ်များစွာ ဟု) ဖွင့်သော ဋီကာစကားဖြင့်ဂုဏ်း "ဒသ ဒသကံ သတံ" စသောသုတ်၌ သင်္ချာဇာတ်ကိုဟောသော ဒသသဒ္ဒါ ဆယ်ခုကို ဇကသေသပြုပုံ စသည်ကို ပြသောစကားဖြင့်ဂုဏ်း စဉ်းစားကြပါလေ။

ဖွင့်ပုံ။ ။သုတ်၌ သဂ္ဂပါနံကို " သမာနဂ္ဂပါနံ " ဟု ပဒ္ဓမဖွင့်၍ " ပဒဗျဉ္ဇနာနံ " ဟူ ဒုတိယဖွင့်၏၊ ထိုဘွင် "သမာန"ဖြင့် သဂ္ဂပါနံ၌ "သ"သည် သမာနအနက်ရှိ၏-ဟု သိစေ၏၊ "ပဒဗျဉ္ဇနာနံ" ဖြင့် " တူသောသုတိရှိသော အရာ " ဟူရာ၌ ဝိဘတ် ပစ္စည်း စသည် မယူရ, ပုဒ်ဗျည်းများကို ယူ၏-ဟု သိစေ၏၊ [" ပဒ+ဗျဉ္ဇန " ဟု တွဲ၍ဆိုသောကြောင့်

ဂုတ္တာဂုတ္တာဝ - ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ အသကိ ပယောဂေ - တကြိမ်မကသော ပြယုဂ်သည်၊ သိဒ္ဓေ - ပြီးပါလျက်။ ပုန - တဘန်၊ အသကိ ဂဘဏံ - အသကိ သဒ္ဒါသည်၊ (ဒဿနတ္ထံ ဒွေ စပ်)၊ ဧက ဝိဘတ္တိ ဝိသယာနမေဝ - တရုံသော ဝိဘတ်၏ သက်ရာ ပုဒ်ဘို့၏သာ၊ အသကိ ပယောဂေဝ - တကြိမ်မကသော ပြယုဂ်၌သာ၊ အယံ - ဤ ဧကဿသ် သည်၊ (ဟေတု)၊ ဣဘိ - ဤသို့၊ ဒဿနတ္ထံ - ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏။

ဗျဉ္ဇနအရ ဗျည်းတလုံးထည်းကို မယူရ - အက္ခရာအပေါင်းဖြစ်သော ပုဒ်ကိုသာ ယူရမည်၊ ထိုပုဒ်သည်လည်း နာဂိရိက ဝိဘတ်ဆုံးသောကြောင့်သာ ပုဒ်အမည်ရသည်, ဧကကေသ် ပြုရာအခါ၌မူ ဝိဘတ် မရှိးတဝ့ချေ၊ ဏာသန်ကား ·ဗျဉ္ဇန အရာယ် ·· တကယ့်ကိုယ် ဗျည်းတလုံးထည်း ယူနိုင်ကြောင်း (အတိသဒ္ဒန္တသုတ်၌) ဖွင့်သေး၏။] မဇ္ဈကား သရုပါနံ၌ နံဝိဘတ်သည် နိဒ္ဓါရဏာအနက်ရှိ၏-ဟု သိစေသော အဖွင့်တည်း၊ ထိုစကား မှန်၏-နံဝိဘတ်၏ နိဒ္ဓါရဏာအနက် ဖြစ်သင့်ရာ၌ "မဇ္ဈေ-အန္တရေ" ထည့်၍ ဖွင့်တတ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဗျဉ္ဇနောစ ဝိသညောဂေါ" သုတ်၏ စ အနက်ကို ပြရာ၌ ကစ္စည်းဝုတ္တိဝယ် "တိဏ္ဏံဗျဉ္ဇနာနံ အန္တရေ=ဗျည်း သုံးလုံးတို့၏ အလယ်၌" ဟု ဖွင့်၍ ရူပသိဒ္ဓိ၌ တိဏ္ဏံ ဗျဉ္ဇနာနံ-ဗျည်း သုံးလုံးတို့တွင်" ဟု ဖွင့်သည်၊ "ကောဝ သိသတေ" ကား ကသေသ၏ အဖွင့်တည်း၊ "အညေလောပမာပဇ္ဇန္တေ" ကား ကသေသော၏ သာမတ္ထိယတ္ထ (ပြစ္စမ်း နိုင်သောအနက်) တည်း၊ "ဧကသေသော-တခုသာကျန်သည်" ဟု ဆိုသဖြင့် အခြားပုဒ်များကို ချေပစ်ရမည်-ဟူသော အနက်ကို ပြစ္စမ်းနိုင်သည်-ဟူလို၊ ဤစကားအရ ဤသုတ်သည် လောပဝိဓိသုတ်တည်း-ဟု မှတ်။

ဇ္ဈေစ၊ပေ၊ဒဿနတ္ထံ—သုတ်၌ သရုပါနံ-သုတိတူပုဒ်" ဟု ဆိုသဖြင့် တပုဒ်ထည်းမက, အနည်းဆုံး ၂ ပုဒ်ရှိမှ "သုတိဘူ" ဖြစ်နိုင်ခဲ့သည်၊ (ဥပမာ-လူတယောက်ထည်းကို "တူသော လူ" ဟု မဆိုနိုင်, တူသူ အခြားတဒေသံရှိမှသာ "တူသောလူ" ဟု ဆိုနိုင်သကဲ့သို့တည်း၊) ဤသို့လျှင် "သရုပါနံ" ဟူသော စကားဖြင့်ပင် တကြိမ်မက, ၂ ကြိမ်စသည် ဖြစ်ကြောင်း ပြီးပြီးသား (သေချာပြီးသား) ဖြစ်၏၊ သို့ပါလျက် "အသကိ" သဒ္ဒါကို အဘယ် အကျိုးငှါ ထပ်၍ ဆိုပါသနည်း - ဟု မေးဘွယ် ရှိသောကြောင့် "ဇ္ဈေစ" စသည်ကိုမိန့်၊ "သရုပါနံ" ဟူသော စကားဖြင့် တကြိမ်မက ၂ ကြိမ်စသည် ဖြစ်ကြောင်း ပြီးပြီးပါသော်လည်း "အသကိ" သဒ္ဒါကို ထပ်၍ ဆိုခြင်းသည် "ဝိဘတ်တမျိုးထည်း ပြုယုဂ်တို့၏ တကြိမ်မက အကြိမ်ကြိမ် ဆိုရာ၌သာ ဤကေသသဖြစ်သည်" ဟု ပြရခြင်း အကျိုးရှိသည်၊ [ကဝိဘတ္တိ ဝိသယာနမေဝ၌ ဧဝသည် အမျိုးမျိုးသော ဝိဘတ်တို့၏ သက်ရာကို ကန့်သော နိဝတ္တာပနာဝ ဓာရဏာတည်း၊ အသကိ ပယောဂေဝေ၌ ဧဝကာ တကြိမ်ထည်းကို ကန့်သော နိဝတ္တာပနာဝဓာရဏာတည်း။]

ထင်ရှားစေအံ့ — ကိုရင်ကလေး ပုံလောင်းကို ၂ ခါခံ၍ "ဒီကိုရင်ဟာ တကြိမ်မကဘူး" ဟု ဆိုလိုက်ရာ၌ ဒီဆွမ်းကို ခံရာ၌သာ တကြိမ်မကကြောင်း ထင်ရှားသကဲ့သို့,

ဝိစ္ဆာပယောဂေ - ဝိစ္ဆာပြုယုဂ်၌၊ အတိပွသင်္ဂေါဒ - အလွန် ကပ်ငြိဘွယ်လည်း၊ နု-မ၌၊ (ကဿာ-နည်း၊) ဝဂ္ဂါ့ပဒ္ဓ ပဒ္ဓသော မန္တာတိဇြော-ဝဂ္ဂါ ပဒ္ဓ ပဒ္ဓသော မန္တာဟူသော ဤသုတ်၌၊ ပဒ္ဓ ပဒ္ဓသောဘဲ နိဒ္ဒေသနေဝ - ပဒ္ဓ ပဒ္ဓသော ဟု ညွှန်ပြခြင်းဖြင့်ပင် ဝိစ္ဆာပယောဂသိဒ္ဓိယာ - ဝိစ္ဆာပြုယုဂ် ပြီးခြင်း၏၊ ဝါ - ကို၊ ဥပါတဇ္ဇာ - သိစေအပ်ပြီး၏ အဖြစ် ကြောင့်တည်း၊ အထဝါ - တနည်း၊ သဟဝစနိစ္ဆာယံ-တကွဆိုလိုရာ၌၊ အယံဇေကသေသော - ဤဇကသေသသည်၊ (ဟာတိ - ၏၊) စ-

ထို့အတူ "အသကိ်-တကြိမ်မကသော ပြုယုဂ်" ဟု ဆိုရာ၌ ဝိဘတ်တမျိုးထည်း၏သက်ရာ (တထပ်ထည်း တူနေသော) ပြုယုဂ်ဖြစ်ကြောင်း သိသာသည်၊ အသကိ် မပါဘဲ " သရုပါနံ " ချည်း ဆိုထားလျှင်ကား " ပုရိသာ+ပုရိသာ+အပယန္တိ = ယောဂျားတို့သည် + ယောဂျားမှ+ဖဲသွားကုန်၏ " ဟူသော ပြုယုဂ်၌ ရှေ့ " ပုရိသာ " သည် ပဌမာဗဟုဝုစ်, နောက် "ပုရိသာ" ကား ပဉ္စမီဧကဝုစ်ဖြစ်၍ ဝိဘတ်ချင်း မတူသော်လည်း သုတိ (နားကြား) တူနေသောကြောင့် ဇကသေသပြုခွင့် ရော်ရာ၏၊ စင်စစ်ကား ထိုသို့ ဝိဘတ်မတူရာ၌ ဇကသေသ မပြုနိုင်၊ ဤသို့လျှင် ဝိဘတ်တမျိုးထည်း၏ သက်ရာ တကြိမ်မကသော ပြုယုဂ်ကိုသာ ဇကသေသ ပြုနိုင်သည်-ဟု ပြခြင်းအကျိုးငှါ အသကိ် သဒ္ဒါကို ထပ်၍ ဆိုရပေသည်၊ [ပါဏိနိဉ္ဇကား "သရုပါနမေကသေသော ဧကဝိဘတ္တိကာနံ" ဟု သုတ်တည်၏၊ ထိုဉ္ဇ ဧကဝိဘတ္တိကာနံသည် ဤ၌ အသကိ်နှင့် သဘောတူပင်တည်း။]

[ဆောင်] ဝိဘတ်တူသော, သက်တူရာသည့်, ခါခါပြုယုဂ်, ပေါင်းချုပ်စနစ်, ဧကသေသ ဟု, ပြုလစ်ကျိုးငှါ, ရည်ရွယ်ဘိ, မိန့်၏ အသကိ်။

နစဝိစ္ဆာပယောဂေ၊ ပေ၊ ဥပါတဇ္ဇာ — ဝိဘတ်တူ၏ သက်ရောဂါနှာ ၂ ခု ၃ ခု စသည်ကို ဧကသေသလုပ်တန်း ဖြစ်လျှင် " ဂါမေဂါမေ - ရွာတိုင်းရွာ တိုင်း၌ " စသော ဝိစ္ဆာ ပြုယုဂ်များ၌လည်း ဧကသေသ လုပ်ပါတော့သော - ဟု ကပဲသည်း ကပ်သတ် ပြောဘွယ် (စောဒနာဘွယ်) ရှိသောကြောင့် " နစဝိစ္ဆာပယောဂေ " စသည်ကို မိန့်၊ ဝဂ္ဂါပဒ္ဓ ပဒ္ဓသော မန္တာသုတ်၌ " ပဒ္ဓ ပဒ္ဓ " ဟူသော ဝစ္ဆာပုဒ်ကို ညွှန်ပြဆားသဖြင့်ပင် ဝိဋ္ဌကတော်ဝယ် ဧကသေသ မလုပ်ရသော ဝိစ္ဆာ ပြုယုဂ်များလည်း ပြီးနိုင်သေးသည်-ဟု ရှင်မဟာကစ္စည်းကိုယ်တိုင် သိစေတော်မူလျက် ရှိ၏၊ ထို့သို့ ဝိစ္ဆာပြုယုဂ် ရှိနိုင်သေးရကား " ဂါမေဂါမေ " စသော ဝိဘတ်တူသက်ရာ ဝိစ္ဆာပြုယုဂ်များ၌ ဧကသေသ လုပ်ပါတော့လား-ဟု ကပဲသည်း ကပ်သတ် မပြောသင့်တော့ပြီ စကားမကပ်သင့်တော့ပြီ-ဟူလို။

အထဝါ သဟ ဝစနိစ္ဆာယ မယ မေကသေသော — [" ၁စနိစ္ဆာယံဝိ ဧကသေသော"ဟု မူကွဲရှိ၏, မကောင်း၊] ဤဝါကျကို "နစဝိစ္ဆာ၊ ပေ၊ ပသင်္ဂေါ" နှင့် ဆက်၍ အဓိပ္ပါယ် မှတ်၊ မည်သည့်သဒ္ဒါမဆို ကျမ်းကျင်စွာ ဆိုတတ်သော ဝဒန္တာဂုဠုလ် အလိုသာ ပဓာန ဖြစ်၏၊ သို့ဖြစ်၍ ဝိဘတ်တူ၏ သက်ရာ ၂ ခု ၃ ခု စသည်ကို တဧပေါင်းထည်းဆိုလိုရာ၌သာ ဧကသေသပြုရသည်၊ "ဂါမေဂါမေ" စသည်ကဲ့သို့ ဝဒန္တာပုဂ္ဂုလ်က ဝိစ္ဆာဆိုလိုရာ

ဆက်ဥုံးအံ့၊ ဒြေ - ဤသုတ်၌၊ ကေသေသွသကိ ဣကာ - ဤသေသွသကိ ဟူ၍၊ ယောဂဝိဘာဂတော - သုတ်ကို ဝေဘာန်ခြင်းအားဖြင့်၊ ပိတူနံတျာဒိသု - ပိဘူနံ အစရှိသော ပြယုဂ်တို့၌၊ ဝိရူပေကသေသော ပြယုဂ်တို့၌၊ ဝိရူပေကသေသသည်၊ ဝါ-ဝိကပ်အားဖြင့်၊ ဟောဘိ။

တတြေဝ-ထို ပုရိသလိင်္ဂနိ၌ပင်၊ [“တာထေဝ” ဟု ရှိလျှင်“ထို အာတူပင်” ဟု ပေး၊] လိင်္ဂဆွသ - ဇော်၊ ဗဟုတ္တဝစနိစ္ဆာယံ - အများ၏ အဖြစ်ကို ဆိုလိုလတ်သော်၊ ဗဟုမှိ ဝတ္တုဒ္ဗေ ဗဟုဝစနန္တိ - ဟူ၍ ပရိဘာသာလာသောကြောင့်၊ ပဌမာဗဟုဝစနံ - သော၊ ယော - ယောဝိဘတ်သက်၊ “ပုရိသ+ယော” ဣကိ-ပုရိသ+ယော ဟူသော၊ ဣဓ - ဤရုပ်၌၊ (ဣတိဓ ဟု သိဟိုဠ်မူရှိ၏၊ “အာကာရော”၌ စပ်၊) အတောဘိ ဝါဘဲစ ဝတ္တတေ။

(၆၉) သဒ္ဒယောနိုနမာဒေါ်။ ၁၀၇ ။အာကာရန္တော-သော၊ လိင်္ဂမျာပရေသံ သဒ္ဒေသံ, ပဌမာယောနိုနံ - ပဌမာယော, နိတ္ထို၏ ၎င်း၊ ဒုတိယာယောနိုနဉ္စ - ၎င်း၊ ယထာလ္ကမံ အာကာရေကာရာဒေသာ၊ ဝါ - စွာ၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ဤသုတ်ဖြင့်၊ အာကာရော-အားပြု။

သဒ္ဒဂ္ဂဟာဏံ - သဒ္ဒသဒ္ဒါသည်၊ သဒ္ဒာဒေသတ္ထံ-အလုံးရုံကို ပြုရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ သရလောပါဒိ - သရချေခြင်း အစရှိသော အစိအရင်သည်၊ ပုရိမသဒိသမေဝ-ရှေးနှင့်တူသည်သာ၊ (ပုရိသောနှင့် တူသည်-ဟူလို၊) ၌ကား ဧကသေသ် မပြု၊ ထို့ကြောင့်“ဝိစ္ဆာပြယုဂ်များ၌ ကသေသ်လုပ်ပါတော့သား” ဟု စကား မကပ်သင့်တော့ပြီ- ဟူလို၊ ဝိစ္ဆာနှင့် ဧကသေသ် အထူးကို ကစွဉ်းငိုးကာမှာ ရှု။

ယောဂ၊ပေ၊ဝိတူနံတိ အာဒိသု—“သရုပါနမေကသေသွသကိ ”၌ “သရုပါနံ” ဟု ဆိုသောကြောင့် သုတ်ရင်းဖြင့် “ ပုရိသ ပုရိသ ” စသော သုတိတူ သဒ္ဒါစုကိုသာ ဧကသေသ် ပြုနိုင်သည်၊ တချို့နေရာ၌ကား - “ မာတာစ ပိတာစ မာတု ပိတု ” ဟု သုတိ မတူသော ၂ ပုဒ်ကို ဧကသေသ်ပြု၍ (မာတုကို ချေ၍) ဆိုင်ရာ ဝိဘတ်သက်လျှင် “ပိတရော-မိဘတို့၊ ပိတူနံ-မိဘတို့၏ ” စသော ပြယုဂ်များ ရှိခဲ့သေး၏၊ ထို ပြယုဂ်များကို “ ဝိရူပါနံ – သုတိ မတူသော ပုဒ်တို့၏၊ ဧကသေသော - တည်း ” ဟူသော ဝိဂြိဟ်အရ ဝိရူပေကသေသ် ဟု ခေါ်၏၊ ထို ဝိရူပေကသေသ် ပြယုဂ်များ၌ သရူပါနံကို ဖြုတ်၍ “ ဧကသေသွသကိ ” ဟူသော ဒ္ဌိဓကရဏာ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဧကသေသ် ပြုရမည်- ဟူလို၊ [ဝိရူပေကသေသ် အမျိုးမျိုးနှင့် ဧကဒေသ သရူပေကသေသ် စသည်ကို ကစွဉ်း အာသာဠိကာမှာ ရှု။]

(၆၉) သဒ္ဒဂ္ဂဟာဏံ သဒ္ဒာဒေသတ္ထံ -- ယောကိုငင်း နိ ကိုငင်း အာ ဧ ပြုရာ၌ အာ အပြု ဧ အပြုတို့က သရတလုံးထည်း ဖြစ်သောကြောင့် (အာဒေသနှင့် အာဒေသီ

စုရိသာ တိဉ္ဇန္တိ၊ ဝါ ဣ္ဂ္ဂေ ဝ-လိုက်သော ဝါသဒ္ဒါ အာဒေယ်အကျိုးရှိသနည်း၊ ရူပါ, ရူပါနှံ, အဂ္ဂယော, မုနယော- ရူပါ၊ ပေ၊ မုနယော ဟု ပြီးစေခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ အယံဝါသဒ္ဒေါ ဝ ဝတ္ထုတဒိဘာသတ္ထော၊ တောနော - ငင်၊ ဇော-ဤသတ်၌၊ ဝါသုတိ - ဝါသဒ္ဒါသည်၊ ပုလ္လင်္ဂ်-ပုလ္လိန်၌၊ နိစ္စမေဝ-မြဲသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဝိဓိ စ - အစီအရင်ကို ဂုဏ်း၊ နပုံသကော - ၌၊ အနိစ္စံ-သော၊ ဇဓိ စ-ကိုဂုဏ်း၊ တု-ထိုမှတပါး၊ ဧတ္ထ-ဤမည်သော ဣသရသည်၊ ကတတ္တော-(ကတ+အတ္တော)-ပြုအပ်ပြီးသော (အာ) အဖြစ်ရှိသည်၊ (သတိ-ဖြစ်လတ်သော်၊)အာသန္ဒံ-မရှိသော၊ ဝိဓိ စ-ကိုဂုဏ်း၊ ဒိပေတိ-ပြု၏။

(၇ဝ) တတ္ထေဝ- ထို ပုရိသလိန်၌ပင်၊ (တထေဝ-ဟု လည်း ရှိ၏၊) အာလပန ဝစနိစ္ဆာယံ — အာလုပ်ကို ဆိုလို လတ်သော်၊ လိင်္ဂထေ ပဌမာတိ-သုတ်သည်၊ ဝတ္တတော။

အာလပနေ။ ၂၀၅ ။အာဘိမုခံ-ရှေးရှု၊ ကတွာ-ပြု၍၊ လပနံ-ပြောဆိုခြင်းသည်၊ အာလပနံ - အာလုပ်ခြင်းငှာ၊ သမ္မောဓနံ - သိစေခြင်းတည်း၊

သရ တလုံးချင်း ညီအောင်) ယောဒ္ဓ ဩ-နိ ဒ္ဓ ဇ္ဈ ကိုသာ အာဒေ ပြုရမည် ဟု ထင်မှားဘွယ်ရှိသောကြောင့် "သဇ္ဈယောနိနံ" ဟု သဇ္ဈသဒ္ဒါထည့်၍ သုတ်တည်ရသည်၊ "ဩ-ဇ္ဈ" တို့ကိုသာ အာ-ဒေ ပြုရမည် မဟုတ်, ယောတခုလုံး-နိ တခုလုံးကို အာ-ဒေ ပြုပါ- ဟူလို။

ဝါဇ္ဈေ၊ ပေ၊ မုနယော—"သောဝါ" သုတ်မှ ဝါသဒ္ဒါလိုက်လာ၏၊ ထိုလိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါအတွက် အကျိုးပြုလိုရာ (က်ံထုတ်ရာ)၌ "ဇ္ဈော" ဟု ဒေ ထည့်စာတ်သည်၊ [မောဂ္ဂလ္လာန်၌ အမြဲထည့်လေ့ရှိ၏၊ ဤရူပသိဒ္ဓိမှာမမြဲတတ်၊] ထိုဝါသဒ္ဒါက ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသာအနက်ရှိသောကြောင့် နိစ္စဝိဓိ စသော ဇဓိသုံးပါးကို သတ်မှတ်ပြု၏၊ ဂါထာ၌ "နိစ္စမေဝစ ပုလ္လင်္ဂေ" ပါဠိဖြင့် ပုရိသာ ပုရိသေ စသော ပုရိသဒိဂုဏ်းရပ်တို့၌ အာဒေအပြုမြဲကြောင်း နိစ္စဝိဓိကို့ပြု၏၊ [ဂန္ထန္တရဒိဂုဏာဝါဒိ ရာဇာဒိ စသောဂိုဏ်းများ၌ ကား ဂုလိန်ပင် ဖြစ်သော်လည်း ဤသုတ်အစီအရင် မမြဲချ၊ ထို့ကြောင့် "နိစ္စမေဝစ ပုလ္လင်္ဂေ" စကားသည် ပုရိသဒိဂုဏ်းလောက်ကိုသာ ညွှန်ပြသော စကားဟု-မှတ်။] "အနိစ္စဆ နပုံသကေ" ဖြင့် "ရူပါ-ရူပါနိ, ရူပေ-ရူပါနိ" စသော စိတ္တာဒိဂုဏ်းရင်းများ၌ အာဒေအပြု မမြဲကြောင်း အနိစ္စဝိဓိကို ပြု၏၊ ("ရူပ" ဟုတည်း၊ အတောနိစ္စံ သုတ်ဖြင့် ယောကို နှံပြုပြီးနောက်, ဤသုတ်ဖြင့် နံကို အာပြု၍ ရူပါပြီး၏၊ ရူပါနှံ့ ဝါသဒ္ဒါမြစ်၍ နိ ကို အာ မပြုရ- ဟူလို၊) "အသန္ဒံ ဧဗျကတတ္တော" ဖြင့် "အဂ္ဂယော မုနယော' စသော ဇကာရန္တမှ အကာရန္တ ပြောင်းလာသော ပြယုဂ်တို့၌ အာဒေအပြု ရှိမြဲကြောင်း အသန္တဝိဓိကို ပြသည်၊ [ဧဗျဖြင့် ဗျအမြဲရှိသော ဒဂ္ဂိမုနိစသော ဇကာရန္တကို့ယူ၊ ထို့ဗျကို ယောသ္မကတရသော်ဗျောသုတ်ဖြင့် (အ)ပြုပြီးသည်ကို "ကတတ္တော(က+အတ္တော)" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ (အ) ပြုပြီး၍ အကာရန္တ ဖြစ်သော်လည်း ဤသုတ်ဖြင့် အာ-ဒေအပြု မရှိရ, အဂ္ဂယော-စသည်သာ ရှိရသည်။]

အာလပနတ္ထာဓိကေ – အားလုပ်အနက် အဓိပ္ပါယ်သော၊ တာသ်ိ လိင်္ဂတ္ထာ ဘိဓာနမတ္တေစ - ထို လိင်္ဂနှင့်အနက်ကို ဟောသော သာမညဝုတ္တိခွဲလည်း၊ ပဌမာ ဝိဘတ္တိ ဟောင်း၊ ပုရေဝိယ – ရှေ့၌ကဲ့သို့၊ ဂေကဝစနာဒိ – ဂေကစ္စ အစရှိသော အစိအရင်သည်၊ (ဟောတ်)၊ [အာဒိဖြင့် ဗဟုဝုစ်ကို ယူ၊] ပုရိသ+သိ, ဂ်ုန်ြဒြ-ပုရိသ+သိ ဟူသော ဤရုပ်ခွဲ။

(၇၈) အာလပနေ သိ ဂသညော။ ၅၇။ အာလပနတ္ထေ - အာလုပ်အနက်၌၊ ဝိဟိတော- စီရင်အပ်သော၊ သိ-သည်၊ ဂသညော ဟောတိ၊ ဂ္ဂတိ-ဖြင့်၊ ဂသညေယံ-ကို၊ (ကတာယံ-ဖသ်)။

(၇၂) ဘောဂေတ္ထုတိ ဂ္ဂတော-မှ၊ ဂေတိ ဝတ္တတော။

အာကာရပိတာဒျန္တာနမာ။ ၂၄၄။ ပရေ ဂေ လိင်္ဂသ - ၏၊ သမ္ဘဒ္ဓိ-သမ္ဗန္ဓိဖြစ်သော၊ အကာရောစ - သည်၎င်း၊ ဝိတု သဒ္ဒေ၊ ဂ္ဂဒ္ဓေဝမာဒီနံ-ဝိတု သဒ္ဒေ၊ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့၏၊ အန္တော၀ စ - အဆုံးသရသည်၎င်း၊ အာကာရံ အာပဇ္ဇတေ။

(၇၀) အဘိမုခံ၊ပေ၊သဒ္ဒေဟိ၀ေနံ—"အာလပန"၌ အာဥပသဂ်သရသည် "ရှေးရှု" အနက်ဟောတည်း-ဟု သိစေလို၍ "အဘိမုခံ ကတွာ" ဟု ဖွင့်သည်၊ "ရှေးရှုပြု" ဟူသည် စကားပြောလိုရာ လူတယောက်ယောက်ကို စကားပြောလိုသူက (ကိုယ် နှုတ် စိတ် တခုခုဖြင့် ဖြစ်စေ ၂ခု ၃ခုဖြင့် ဖြစ်စေ) အသံထုတ်၍ အာရုံပြုခြင်း-တရုံတခါ မျက်နှာပါလှည့်၍ ရှေ့ရောက်နေအောင် ပြုခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ ရှေးရှုပြု၍ ပြောခြင်းကို အာလုပ် ဟု ခေါ်၏၊ "ဥုးတ်သ-ဟေ့မောင်မောင်" စသည်ဖြင့် ပြောလိုက်သည့်အခါ(ထိုအပြောခံရသူသည် နာဂိရိက အမှတ်တမဲ့ နေသော်လည်း) ပြောလိုက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် သတ်ပြုရသော ကြောင့် ခေါ်မှု အားလုပ်ကိုပင် " သမ္ဘောဓန်=သိစေခြင်း " ဟု ဖွင့်သည်၊ အချုပ်မှာ " ရှေးရှုပြု၍ ပြောခြင်း-သိစေခြင်း-ခေါ်ခြင်း-ထူးခြင်း ဟူသမျှကို အာလုပ်ခေးည်း " ဟု မှတ်။ ["တသ်ိ အာလပနတ္ထာဓိကေ" စသော အဖွင့်ကို ကစ္စည်းဒီကာမှာ ရှု။]

(၇၂) လိင်္ဂသ သမ္ဘဒ္ဓိ အကာရော—"ပုရိသ"၌ အသရဆုံးလျက်ရှိ၏၊ ထိုအသရသည် "ပုရိသ"ဟူသော လိန်၏ အသရဖြစ်သောကြောင့် "လိင်္ဂသ သမ္ဘဒ္ဓိ အကာရော= လိန်၏ သမ္ဘန္ဓိဖြစ်သော (လိန်နှင့်စပ်ခြင်းရှိသော) အသရ" ဟု ဆိုသည်၊ မှန်၏—သမ္ဘန္ဓိပုဒ်ကို ဖြုတ်၍ " လိင်္ဂသ+အကာရော " ကို စပ်လျှင် — "လိင်္ဂသကား ၏-ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့်+အကာရောဋ္ဌ သမ္ဘန်, အကာရောကား သမ္ဘန္ဓိ"ဟု စပ်ရသည်၊ ထို့ကြောင့် အကာရောက် လိန်၏သမ္ဘန္ဓိဟု ဆိုထားသည်၊"လိင်္ဂသ သမ္ဘန္ဓိအကာရော= လိန်နှင့် ဆက်သွယ်ခြင်းရှိသော အ" ဟူသော စကားဖြင့် " အသ - အကုသလာ " စသည်၌ ပါသော လိန်နှင့် မဆက်သွယ်သော (လိန်၏ အစိတ်အပိုင်း မဟုတ်သော) အ အက္ခရာမျိုးကို တားမြစ်သည်။

(၇၃) ဂေတိ ရဿမိတိစ ဝတ္တာတေ၊ [ဗျလပါ ရဿံသုတ်မှလိုက်၊] အာကာရော ဝါ။ ၂၄၆။ပရေ ဂေ လိဂ်ဿ သမ္ဗန္ဓိ အာကာရော ဝိကပ္ပေန - ဝိကပ်အားဖြင့်၊ ရဿံ အာပန္နတော၊.... အဒုရဠ္ဘဿ - အနိုးဠဲ့ တည်နေသူကို၊ အာလပနေဝ - ခေါ်ရာ၌သာ၊ အယံ - ဤ ရဿအဖြစ် သည်၊ (ဟောတိ)။

(၇၄) သေသတော လောပ် ဂသိဝိ။ ၂၂၀။ [သော, သိ, သျာစ, သခတော ဂသေဝါ, စးတေစာတိ ဇဝမာဒိဟိ - သော၊ ပေ၊ စးတေစ ဤသို့ အစရှိသော သုတ်တို့ဖြင့်၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌဟိ - တိုက်ရိုက် ညွှန်ပြအပ်ကုန်သော လိင်္ဂတို့မှ၊ အညော-အံ့ခြားသော လိင်္ဂသည်၊ သေသောနာမ-သေသမည်၏၊ သေသတော-ကြွင်းသော၊ တတောလိင်္ဂာ-ထို လိင်္ဂမှ (နေခံဠ်)၊ ဂတိဂ္ဂတိ-ဂ မည်သေးသိ, လိင်္ဂတ္တသိ ဟူကုန်သော၊ ဇတော-

ဝိတု သတ္ထုဇ္ဈေဝမာဒိန မန္တေသု — [" ဝိတာဒျန္တာနံ " ကို ဖွင့်သောကြောင့် "ဝိတုသတ္ထု" ဟု သိဟိုဠ်မူအတိုင်း ကောင်း၏၊ ယခုစာများ၌ "သတ္ထုဝိတု" ဟု တွေ့ရ၏, ။ကောင်း၊] ဤ ဝိတာဒျန္တာနံဖြင့် သတ္ထာဒိဂိုဏ်းဝင် လိင်္ဂများ၏ အဆုံး ဥ သရကိုယူ၍ "အကာရန္တ လိင်္ဂမျာ်း၏ အ သရ ကိုဝင်း သတ္ထာဒိ ဂိုဏ်းဝင် လိင်္ဂတို့၏ ဥ သရ ကိုဝင်း ဂသိနောင်းရာ၌ အာပ္ပြသော သုတ်တည်း" ဟုမှတ်၊ ဤစကားအစဉ်ဖြင့် "ပုရိသာ+သိ" ဟု အာလုပ်ရုပ် ဖြစ်နေပြီ။

(၇၇) အဒုရဠ္ဘဿလပနေဝါယံ — [အဒူရေ-မဝေးသော အရပ်၌ (အနိုးဠဲ့)၊ ဘိဠ္ဘတ်-တည်၏၊ ဂတိ-ထို့ကြောင့်၊ အဒူရဠ္ဘော-မည်၏၊] အနိုးဠဲ့ နေသူကို ခတ်တိုးတိုး ခေါ်ရာဠဲ့သာ " ဘောပုရိသ" ဟူသော ဤသုတ်၏ ရဿရှာ် ရှိရမည်၊ အဝေးကို လှမ်းဟစ် ခတ်ကြွယ်ကြွယ်ခေါ်ရာဠဲ့ကား " ဘောပုရိသာ" ဟု အသံရှည်သော (ဤသုတ်ဖြင့် ရဿမပြုအပ်သော) ရုပ်သာရှိသည် - ဟူလို၊ သဒ္ဒနိတ်ဠဲ့ကား " ဘဂဝါ - မြတ်စွာဘုရား၊ - သုဂတ - မြတ်စွာဘုရား" ဟူရာဠဲ့ အနိုးတည်တော်မူသော ဘုရားရှင် ကိုပင် ဒီဃဆုံးသော ဘဂဝါပုဒ်-ရေသ ဆုံးသော သုဂတပုဒ်တို့ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်သောကြောင့် အနိုး အဝေး နှစ်ဌာနလုံးဠဲ့ပင် " ဘောပုရိသ-ဘောပုရိသာ" (အသံတို အသံရှည်) သင့်သလိုပင် ခေါ်နိုင်ကြောင်းကို ဒိန္နဲ၍ ဤဝါဒကို မနှစ်သက်ဟန်ဆိုသည်။

(၇၄) သောသိ, ပေ၊ သေသောနာမ—ဤစကားကား သေသတောပုဒ်ဝယ် သေသ အရကိုဝင်း သေသ၏ အပါဒါန်ကိုဝင်း ပြသော စကားတည်း၊ ခဲ့ပြုံးအံ့ - "သောတော- ကြွင်းသော လိင်္ဂမှ " ဟု ဆိုလျှင် "မည်သည့် လိင်္ဂတို့မှ ကြွင်းသနည်း" ဟု အပါဒါန်ကို မေးဘွယ်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် 'သောသိ, ပေ၊ သေသောနာမ" ဟု ဗ်နှံ့သည်၊ " သော, သိ, သျာစ, သခတောဂသေဝါ, စးတေစ " သုတ်တို့ဖြင့် စိရင်အပ်သော ပုရိသလိန်-စိတ္တလိန်- ရာဇလိန်-သခလိန်-ကညာလိန် စသည်ကို သေသ၏ အပါဒါန် ဟူ

၍ ဝိဘင်္ဂတို့သည်း လောပံ အာပဇ္ဇန္တေ၊.... အဝိဂ္ဂဟာဏံ - သည်၊ ဒုတိ
ယတ္ထသဒ္ဒိတ္ထုဒ္ဓံ - ဒုတိယ အနက်ကို ပေါင်းခြင်း အနက်၌၊ စ-ဆက်၊
ဇေဋ္ဌ- ဣသတ်၌၊ သိဂ္ဂဟာဏော- သိသဒ္ဒါသည်၊ သတိဝိ-ဂ်ိုပါလျက်လည်း၊
ဂန္ဓုတိဂေစနမေဝ - "ဂ" ဟူသော စကားသည်ပင်၊ အညတ္ထာပိ - အခြား
သုတ်တို့၌လည်း၊ သိဂ္ဂဟာဏော- သိ သဒ္ဒါ၌၊ အာလပနာဂ္ဂဟာဏသ (အာ
လပန + အဂ္ဂဟဏသ) - အားလုပ်သိကို မယူနိုင်ခြင်းကို၊ ဉာပကံ - သိ
စေသော စကားတည်း၊ ကေစိ - အချို့ဆရာတို့သည်၊ အာလပနာဘိ
ဗျတ္တိယာ - အားလုပ်အနက် ထင်ရှားဘို့ရာ၊ ဟဝန္တသဒ္ဒံဝါ - ဘဝန္တသဒ္ဒါ
ကိုသော်၎င်း၊ ဟောသဒ္ဒံဝါ-ဟောသဒ္ဒါကိုသော်၎င်း၊ ပယုဇ္ဇန္တေ - ယှဉ်စပ်
ကြကုန်၏၊ ဘောပုရိသ-အိုယောကျ်ား၊ တိဋ္ဌ-ရပ်လော၊ ဟောပုရိသာဝါ-
ဟောပုရိသာ ဟုလည်း ဂ်ိုဏ်၊ ["ဘောပုရိသာ" ဟု မူကွဲဂ်ိုဏ်၊] ဇဟုဝစနေန-

မှတ်ပါ - ဟူလို၊ ဝေဝေဒိဟိဋ္ဌ အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် " အာသိမှိ - အံ နပုံသကော-အာ ငဏ္ဍာစ
ဇဂ-ပုမန္တသားသိမှိ - ဇြဟ္မတော ဂဏစ " သုတ်တို့ဖြင့် စိရင်အပ်သော ဂုဏ်ဝန္တာလိန်,
ပုမ - မဃဝလိန်, ဇြဟ္မလိန် စသည်ကို ယူ၊ ထို အပါဒါန်ဖြစ်သော လိန်တို့မှ ကြွင်းသော
ဘောပုရိသ ပုရိသာ ဂုဒ်တို့၏ ပုရိသလိန်, အဂို ဘိက္ခုစသော ပဌမန္တ ပုဒ်တို့၏ အဂို
ဘိက္ခုစသော လိန်များ (နာမ်ဂိုဏ်းဋ္ဌ လာသော သိ ဝိဘတ်ကို ချေ၍ ရွဲပြီးကောင်းသော
လိန်အားလုံး) သည် သေသအရတည်း၊ ဂဂိဏ္ဍဇွေတဖွင့်ပုံကို ကစ္စည်းဋ္ဌိကာ၌ ပြထားပြီ။

အဝိဂ္ဂဟဏံ၊ ပေ၊ သမ္မိလ္လာနတ္ထံ— [ဋ္ဌိကာ၌ ဂသိပဝိကို " ဂဂါ+သိ+အဝိ " ဟု
ပုဒ်ဖြတ်၏၊ ဂေါဋ္ဌ သြကို လောပဟူ တတြာကာရောဖြင့် စိရင်။] " ဂ " အရ အာလုပ်
သိသည် ပဌမအနက်, သိအရ လိင်္ဂထ္ထသိကား ဒုတိယ အနက်၊ ပဌမ ဂသိအပေါ်၌ ဒုတိယ
လိင်္ဂထ္ထသိကို ပေါင်း၍ ပေးသောကြောင့် အဝိသဒ္ဒါကို ဒုတိယထ္ထသမ္မိလ္လာန ဟု ဆိုသည်၊
ဤနည်းအလို သုတ်နက်ပေးလျှင် " သေသတော-သော သိ သျာစ စသော သုတ်တို့ဖြင့်
ဆွန်ပြအပ်သော လိန်တို့မှ ကြွင်းသော လိန်မှ (နောက်၌) ၊ ဂေါ-ဂမည်သော အာလုပ်
သိသည်ဂျင်း၊ သိဝိ - လိင်္ဂထ္ထသိ သည်ဂျင်း၊ လောပံ အာပဇ္ဇတေ " ဟုပေး၊ [သမ္မိလ္လာန
သဘောကို ဒေါဒိသဲ့ရိ ပုဗ္ဗောစ ရသောသုတ်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ဇွေစ၊ ပေ၊ နာဂ္ဂဟဏသ — " သေသတော လောပံ သိ " ဟု (အာလုပ်သိ-
လိင်္ဂထ္ထသိ) ၂ မျိုးသုံးကို ပြသော "သိသဒ္ဒါ" ရှိပါလျက် အာလုပ်သိအတွက် "ဂ" ဟု သီးခြား
ဆိုထားဂ်ိုဏ်၊ ဤသို့ " ဂ " ဟု သီးခြားဆိုထားပုံ ထောက်၍ အခြားသုတ်၌လည်း "သိ" ဟု
သာမည ဆိုထားလျှင် အာလုပ် သိကို မယူရ-ဟု သိစေသော သာဓကတရပ်ဖြစ်သည်၊
ထို့ကြောင့် " သော-သိ သျာစ-အင်္ဂဿ-ပုမန္တသော သ်မှိ " စသော သုတ်များသည်
အာလုပ် သိကို မစိရင်, လိင်္ဂထ္ထ သိကိုသာ စိရင်သော သုတ်များ-ဟု မှတ်။

ဗဟုရစ်၌၊ ဝိသေသော - အထူးသည်၊ နု - မရှိ၊ (လိင်္ဂဗဟုရစ်နှင့် တူပြီ ဟူလို) ဘဝန္တော ပုရိသာ-အို ယောကျ်ားတို့၊ တိဋ္ဌထ-ရပ်ကုန်လော။

(၇၅) တဇ္ဇော - ထိုပုရိသလိန်၌ပင်၊ (တထေဝလည်း ရှိ၏၊) ကမ္မဇ္ဇ ဝစနီဿာယံ - ကံအနက်ကို ဆိုလိုလတ်သော်၊ (ကမ္မသည့် ဟောဘိ နှင့် ၇၆ သုတ် "ဒုတိယောကဝစနံ အံ" ၌ လှမ်းစပ်)၊ ဝါဘိ ဝတ္တတေ။

ယံ ကရောတိ တံ ကမ္မံ။ ၂၀၀ ။ယံပါ - အကြင် ကာရကကိုမူလည်း၊ ကရောတိ- ပြု၏၊ ယံဘါ-လည်း၊ ဝိကရောတိ-ထူးခြားအောင်ပြု၏၊ ယံဘါ-သို့လည်း၊ ပါပုဏာတိ-ရောက်၏၊ ကြိ ဃာနီမိတ္တံ - ကြိယာ၏အကြောင်း ဖြစ်သော၊ တံ ကာရကံ ကမ္မသည့် ဟောဘိ။

(၇၆) ကမ္မဇ္ဇ ဒုတိယာ ။ ၂၀၇ ။ ကမ္မဇ္ဇ ဒုတိယာ ဝိဘတ္တိ ဟောတိ၊ ပုရေဝိယ - ရှေ့၌ကဲ့သို့၊ (ပုရိဒသာကဲ့သို့ "ဂကမ္မံ ဝတ္တဒ္ဗေ ဂကေဝစနံ" ဟူသော ပရိဘာသာအကြောင့်)၊ ဒုတိယာဝစနံ - သော၊ အံ- အံဝိဘတ်သက်၊ သရလောပေါတျာဒိနာ-ဖြင့်၊ သရေ-ကို၊ လုဒ္ဓေ-ချေအပ်ပြီးသော်၊ ဒိဃ-ဒီဃန္တိ-သုတ်ဖြင့်၊ ဒိဃ-ဒီဃအဖြစ်သည့်၊ သမ္ဗန္ဓေ-ရောက်လုလတ်သော်၊ ပကာတိဘာဝေါစ - ပကာတိ အဖြစ်သည်လည်း၊ (ဟောတိ)....ပုရိသံ-ကို၊ ပဿ-ရှုလော၊ ဗဟုဝစနေ-၌၊ သဗ္ဗယောနိန

ကေစိ၊ ပေ၊ ဟေံပုရိသာဝါ — အာလုပ်ပုဒ်များ၏ ရှေ့၌ အာလုပ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထင်ရှားဘို့ရာ "ဘော-ဘောန္တော-ဟေ" သဒ္ဒါတို့ကို ရွာက်ဆိုရေးသားသူ တချို့က သုံးစွဲဖလှရှိကြ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဘောပုရိသ ဟေပုရိသာဝါ" တို့၌ ဘော ဟေ ဘို့ကို အာလုပ်မှန်းသိဘို့ရာ အပိုထည့်ထားသော ပုဒ်များတည်း ဟု မှတ်ပါ၊ ဟူလို၊ "ဘော, ဟေ" မပါဘဲ အာလုပ် အနက် ထင်ရှားမူကား "ကထံ နု ဘဂဝါ (မြတ်စွာဘုရား) တုယှံ" စသည်ဖြင့် "ဘော, ဟေ" မပါဘဲလည်း ထားနိုင်၏၊ တိဋ္ဌ, တိဋ္ဌထ တို့ကား အာလုပ်အနက် ထင်ရှားဘို့ရာ " ရပ်လော " ဟု အာဏာသံ ပါအောင် အပိုထည့်အပ်သော ကြိယာများတည်း၊ ဤနေရာ၌ ရပ်တန့်၍ "ပုရိသ, ပုရိသာ" တို့ကို ဒဘက် သက်ပိုနှင့်တကွ ရုပ်ဘွက်ခိုင်းပါ။

(၇၇) ကြိယာနိမိတ္တံ — ဤပါဠိဖြင့် ကြိယာ၏အကြောင်း မဟုတ်သော အန္တန္တိ သံယောဂစသည့် (ဒုတိယာ သက်ရသော်လည်း) ကံအနက်မရ-ဟု ကန့်ကွက်သည်၊ ကာရက ခေါ်းဆိုင် ဤသုတ် လာဥုံးလတ္တံ၊ ထို့ကြောင့် ကြွင်း အဓိပ္ပါတ်များကို ထိုကျမှ ပြမည်၊ [ကံစသောကာရက တို့ဆိုသာ နာမည်မှည့်သဲ့သာသုတ် ရှိ၍ လိင်္ဂထွ အာလပနတ္ထ စသော အကာရကတို့ဆိုသာ နာမည်မှည့်သော်သုတ် မရှိရကား " ပရ္ဏသမည္ဟာ ပယောဂေ " ပရိဘာသာအရ ထို အမည်များကို မှည့်ပြီး ဟု မှတ်ပါ။]

မာဇေဆိ-သုတ်ဖြင့်၊ ယောဝစနသ-ကို၊ ဇကာရော-ဇပြေ၊ ပုဂ္ဂိဒေသ-တို့ကို၊ ပသ-ရှုလော။

(၇၇) တဇ္ဇော - ဒွိပင်လျှင်၊ (တဒေဝလည်း ရှိ၏)၊ ကတ္တု ဝစနိဿာယံ-ကတ္တားအနက်ကို ဆိုလိုလတ်သော်၊("တတိယကဝစနံနာ"ဒွိစပ်)။

ယော ကရောဘိ သ ကတ္တာ။ ၂၈၁ ။ယော - အကြင် ကာရကသည်၊ အတ္တပ္ပဓာနော-မိဒ္ဓိဖြဉ္ဇာနိုးသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍)၊ ကြိယံ ကရောတိ၊ သော ကတ္တုသညော ဟောတိ၊ [ကာရကခဏ်းမှ လာဥုံးလတ့်။]

(၇၈) တတိယာဘိ ဝတ္တတေ (ကရဏော တတိယာသုတ်မှ လိုက်)။ ကတ္တရိစ။ ၂၈၈ ။ကတ္တရိစ ကာရကေ တတိယာဝိဘတ္တိ ဟောတိ၊ ဇကတိ-ဤသုတ်ဖြင့်၊ တတိယေကဝစနံ-သော၊ နာ-နာဝိဘတ်သက်။

(၇၉) အတောနေန။ ၁၀၃ ။[ဇနောဘိ - ဇနဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အဓိဘတ္တိက နိဒ္ဓေသော - ဝိဘတ်မရှိသည့်၏အဖြစ်ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော သဒ္ဒါတည်း၊] အကာရကတ္တာတော လိင်္ဂမှာ ပရသ နာဝစနသ ဇနော ဒေသော ဟောတိ၊.... သရလောပါဒိ - သရချေခြင်း အစရှိသော အစိ အရင်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပုရိဒေသနံ-သည်၊ ကတံ-ပြုအပ်၏။

(၈၀) ဗဟုဝစနမ်ဟိ-ဒွိ၊ [သိမ္ဗဒွိ"ဗဟုဝစနံ-သော၊ ဟိ - ဟိ ဝိဘတ်သက်"ဟု ရှိ၏။]

သုဟိသွကာရော ဇ။၁၀၁။ပဒရေသုသုဟိဇုတိ-သု,ဟိဟူကုန်သော၊ ဇတေသု ဝိဘတ္တိရှုပေသု-၍ဝိဘတ်တို့ကြောင့်၊ လိင်္ဂသ သမ္ပဒ္ဒိ အကာရော ဇတ္တံ အာပဇ္ဇတေ။

(၈၉) နောတိအဓိဘတ္တိကနိဒ္ဓေသော—[သုတ်ကို "အတော+နာ+နေ" ဟု သုံးပုဒ်ခွဲ၊] "နော"မဆိုဘဲ"နေ"ဟု ဆိုခြင်းကား နဂိရိကဝိဘတ်မပါဘဲ"အဓိဘတ္တိကနိဒ္ဓေသ"နည်းတမျိုးဖြင့် ပြထားသည် ဟူလို၊"အဓိဘတ္တိက=ဝိဘတ် မရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်+နိဒ္ဓေသ =ညွှန်ပြအပ်သောသဒ္ဒါ" တနည်း - နေနောင် သိဝိတတ်သက်ပြီးမှ ထိုဝိဘတ်ကို ချေ၍ ဝိဘတ် မရှိခြင်း ကိုလည်း " အဓိဘတ္တိကနိဒ္ဒေသ " ဟုပင် ခေါ်ရ၏။ [" အဓိဘတ္တိကနိဒ္ဒေသော နာမ - ထေရ ဝါဒါနုမတ္တမောတိ အာဒိသုဝိယ ဝိဘတ္တိလောပေါ"–ဓမ္မသင်္ကိမဓုဋ္ဌိကာ။] ဤသို့ ဝိဘတ်မပါဘဲ ညွှန်အပ်သောပုဒ်တွေ့ ကစ္စည်းသုတ်၌"ပရ ဒွေဘာဝေါ"၌ "ပရ"ပုဒ်, "ဂါဝ သေ"၌ အာဝပုဒ် စသည်ဖြင့် အလွန်များလေသည်၊ ["ပုရိသေန ကတံ " ၌ ကတံကား ပုရိသေနဟူ နာဝိဘတ်၏ ကတ္တားဟောဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားအောင် ထည့်အပ်သော ကြိယာတည်း။]

(၈၁) သ္မာဟိသ္မိုံနံ မှာဘိမ္ဒိဝါ။ ၉၉။ [ကစ္စည်းဝတ္ထိနှင့် တူပြီ၊] ပုရိသေဘိ, ပုရိသေဟိ-တို့သည်၊ ကတံ။

(၈၂) တာဏ္ဍော - ဒ္ဒပင်၊ ကရဏာဒစ္စနိဿာယံ - ကရိဏ်းအနက်ကို ဆိုလိုလတ်သေ၏၊....

ယေနဝါ ကယိရတော, တံ ကရဏံ။ ၂၇၉ ။[ကစ္စည်းနှင့်တူပြီ၊]

(၈၃) ကရဏော တတိယာ ။ ၂၈၆ ။ ဖေ၊ သေသံ - ကြွင်းသော အာစိဏ်းရင်သည်၊ ကတ္တုသမံ-ကတ္တားနှင့်တူ၏၊ (နာကို ဇနပြုခြင်း စသော အာစိအာရင်များ ကတ္တားနှင့် ကျပြီ ဟူလို၊) အာဝိဒ္ဓန - ပူးဝင်အပ်သော၊ ပုရိသေန - ယောကျ်ားဖြင့်၊ သော - ထို နတ်သည်၊ ပုညံ-ကောင်းမှုကို၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ ပုရိသေဘိ, ပုရိသေဟိ-တို့ဖြင့်။

(၈၄) တဏ္ဍော(တာဏေဝ-လည်းရှိ၏)၊ သမ္ဗဒါနဝစနိဿာဝဲံ-သမ္ဗဒါန် အနက်ကို ဆိုလိုလတ်သေ၏၊.... ယသ္မာ ဒါတုကာမော , ရောစတေ , ခာရယတော ဝါ၊ တံ သမ္ဗဒါနံ။ ၂၇၆ ။ [ကစ္စည်းနှင့် အားလုံး တူပြီ။]

(၈၅) သမ္ဗဒါနေ စတုတ္ထိ။ ၂၉၃ ။["စတုတ္ထေကဝစနံ = စတုတ္ထိ ယာ+ဧကဝစနံ" မှကွဲ။]

(၈၆) သာဂမော သေ။ ၆၁ ။ သမ္ဗတော - သော၊ လိင်္ဂမှာ ၊ ပေ၊ ပုရိသသ-အား၊ ဓနံ-ဥစ္စာကို၊ ဒဒါတိ-ပေး၏။

(၈၀) သုဟိဋ္ဌစ္စေတသု ဝိဘတ္တိရူပေသု — ဋ္ဌစ္စေတသုနှင့် လိန်ချင်းတူအောင် "ဝိဘတ္တိရူပေသု" ဟု ရူပသဒ္ဒါထည့်၍ဖွင့်သည်၊ "ဋ္ဌစ္စေတာသု ဝိဘတ္တီသု" ဟု မဆိုခြင်းမှာ ကစ္စည်းဝတ္တိဒ္ဓပင် ဋ္ဌစ္စေတသုရှိ၍ ကစ္စည်းဝတ္တိနောက်သို့ လိုက်လိုသောကြောင့်တည်း။

(၈၃) အာဝိဒ္ဓေန ၊ပေ၊ ကရောတိ — "ပုရိသေန+ကရောတိ" သော်သာ ဆိုလျှင် ယောကျ်ားသည် (တစုံစသည်ကဲ့သို့) ပြုလုပ်ကြောင်း ကရိဏ်းအနက် မဖြစ်နိုင်သော ကြောင့် ကရိဏ်းအနက် ဖြစ်နိုင်လေ်ကအောင် " အာဝိဒ္ဓေန ပုရိသေန " စသည်ဖြင့် ကြိကြိတန်ဘန် ပုံစံလုပ်၍ ထုတ်ပြထားသည်၊ နတ်သည် (သို့မဟုတ် ဘိလူးသည်) လူများကဲ့သို့ ရေလှူ ပန်းလှူ စသော ကောင်းမှုကို ပြုလိုခဲ့၊ ထိုအခါ ယောကျ်ားတယောက်ကို ပူးဝင်သည်၊ ထို့နောက် ထိုပူးဝင်အပ်သော ယောကျ်ားဖြင့် (ယောကျ်ား၏ လက် စသည်ဖြင့်) ကောင်းမှုကို ပြုသည်-ဟူလို။

(၈၄) သမ္ဗတောလိင်္ဂမှာ— ဤ၌ " လိင်္ဂ " ဟူသည် "လိင်္ဂ-နာမံ-ပါဋိပဒိကံ" ဟု ခေါ်ရသော်သာ ဝိဘတ် မသက်ခင် ရုပ်တည်ဆဲထားခိုက် " ပုရိသ " စသော သဒ္ဒါတည်း၊ ထို လိင်္ဂသည် အကာရန္တ အာကာရန္တ စသောအားဖြင့် များ၏၊ ထို လိင်္ဂ အားလုံး နောင်ပင် (သ) လာနိုင်သောကြောင့် "သမ္ဗတော" ဟု ဝိသေသန(မ) သည်၊ နောံ "သ္မာသ္မိံ နံဝါ"

(၈၇) ဗဟုဝစနမ္ပိ-၌၊ (“ဗဟုဝစနံ-သော၊ နံ-နံ ဝိဘတ်သက်” ဟုလည်း သိဟိုဠ်မူရိန်၏) ဒီဃနိကာယ်-ဒီဃံပုဒ်သည်၊ ဝတ္တတေ။

သုနံဟိသုစ။ ၈၉ ။ ပရေသု, သုနံဟိကွေတေသု လိင်္ဂသ-၏၊ အနုဘူဘာ-အဆုံးဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ သဇ္ဇု, ရသသရာ ဒီဃံ အာပစ္ဆန်၊ စဂ္ဂဟာဏံ-သည်၊ ဣကာရုကာရာနံ-ဣ အက္ခရာ ဥ အက္ခရာတို့၏၊ ကွစိ-အချို့အရာ၌၊ နိဝတ္တနဋ္ဌံ-ဒီဃအဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်းအနက်ရှိ၏၊ [ကယွဉ်း၌လည်း ဤစကားပါသည့်] ပုရိသာနံ-တို့အား။

(၈၈) တဆ္ဆေဝ (တထေဝလည်း ရှိ၏)၊ အပါဒါနဝစနိဿာယံ-အာပါဒါန အနက်ကို ဆိုလိုလတ်သော်၊ .... ယသ္မာ ဒပေတိ ဘယမာဒတ္တေ ဝါ, တဒ အာပါဒါနံ။ ၂၇၁ ။ အဝဓိဘူတာ-ပိုင်းခြားတတ်သည့်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဤသို့ စသည်ပေး၊ ကာရကဒွေ ဤသုတ် လာဥုးလတ္တံ့။

(၈၉) အပါဒါနေ ပဉ္စမီ။ ၂၉၅ ။လွယ်ပြီ။

(၉၀) အတောဘိ သဇ္ဇေသံဘိ အာဒတိစ ဝတ္တတေ။

သ္မာသ္မိံနံဝါ။ ၁၀၈ ။ပေ၊ ဝါ-ဝိကပ်၊ ဟောန္တိ၊....အညတ္ထ-အာအာပ္ပြမ္ဘ ဘပါးသောအရာ၌၊ မှာဒေသာ-မှာပ္ပြု၊ [အာမပ္ပြုလျှင် မှာပ္ပြုသည်ဟူလို၊]ပုရိသာ ပုရိသမှာ ပုရိသဿ-မှ၊ အပေတိ-ဖဲ၏၊.... ဗဟုဝစနေ-ဗဟုဝစ်၌၊ သဇ္ဇုတ္ထ - အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌၊ တတိယာသမံ - တတိယာဗဟုဝစ်နှင့် တူ၏၊ ဟိသ-ဟိ၏၊ ဘိအာဒေသာ ဟောတိ၊ ပုရိသေဟိ, ပုရိသေဘိ-တို့မှ၊ အပေဘိ။

(၉၁) တဆ္ဆေဝ သာမိဝစနိဿာယံ - သာမိအနက်ကို ဆိုလိုလတ်သော်၊....ယာဆ ဝါပရိဂ္ဂဟော, တံ သဒ်မိ။ ၂၈၃ ။လွယ်ပြီ။

သုတ်၌ကား လိင်္ဂအားလုံးကို မယူနိုင်သောကြောင့် “ အကာရန္တတော လိင်္ဂမှာ ” ဟု မိန့်လတ္တံ့၊ အချို့ကား-လိင်္ဂအရ ဇထ္ထ်လိန် ပုလ္လိန် နပုလ္လိန်ကိုယူ၍“ဗုဒ္ဓမာတုသ”ဟုသော ဇထ္ထိလိန်ဋ္ဌလည်း (သ) လာနိုင်သောကြောင့်“သဇ္ဇုတာ”ဟု ဝိသေသန ပ္ပြုရသည်-ဟု ကြံကြ၏၊ ကွမ်းဆရာ၏ အာဘော် မကျခဏ။ [ပုံစံ၌ သမ္မဒါန် အနက်ထင်ရှားအောင် “ဓနံ ဒဒါတိ”ဟု ထည့်သည်။]

(၉၇) စဂ္ဂဟာဏံ၊ပေ၊နိဝတ္တနဋ္ဌံ—စသဒ္ဒါသည် နိဝတ္တာပနာ ဝဓာရဏာ အနက်ရှိ၏-ဟု ပြလို၍“စဂ္ဂဟာဏံ၊ပေ၊နိဝတ္တနဋ္ဌံ”ဟု မိန့်သည်၊ ဣကာရန္တ“အဂ္ဂိ”စသော ပုဒ်, ဥကာရန္တ“ဘိက္ခု”စသော ပုဒ်များ၌ ဃနံဟိ နှောင်းရာယ် အချို့ဒီဃ မပ္ပြုဘဲ “ အဂ္ဂိဟိ အဂ္ဂိနံ အဂ္ဂိသု, ဘိက္ခုဟိ ဘိက္ခုနံ ဘိက္ခုသု”စသော ရုပ်များရှိပါ၏ဟု-ဟူလို။

(၉၂) သာဓိတ္ထိ ဆဋ္ဌီ။ ၃၀၁။ ၊ပေ၊ ဟောတိ၊ အာယာဒေသံ-အာယ အပြုကို၊ ထပေတွာ - ထား၍၊ သဗ္ဗဏ္ဍ - အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌၊ စတုဏ္ဍံဆဋ္ဌီနံ - စတုတ္ထီ ဆဋ္ဌီ ဝိဘတ်တို့၏၊ သမာနံ - တူသော၊ ရူပံ - ရုပ်သည်၊(ဟောတိ)၊ ဇတံ-ဤဥစ္စာသည်၊ ပုရိသဿ-၏၊ ဓနံ-ဥစ္စာတည်း၊ ပုရိသဿ-တို့၏၊ [သာဓိ အနုက်ထင်ရှားအောင် "နံ" ဟု ထည့်သည်။]

(၉၃) တဏ္ဍေဝ (တထေဝ - လည်း၏) ၊ ဩကာသဝစနိဿာယံ - ဩကာသအနုက်ကို ဆိုထတ်သော်၊....

ယောဓာရော,တမောကာသံ။ ၂၇၀ ။ယော-အကြင်ကာရကသည်၊ ကတ္တုကမ္မာနံ - ကတ္တား ကံတို့၏၊ ကြိယာယ- ကြိယာ၏၊ အာဓာရော-တည်ရာတည်း၊ တံကာရကံ ဩကာသသဒ်သည် ဟောတိ။

(၉၄) ဩကာသေ သတ္တမိ။ ၃၀၂ ။ပေ၊ ဏ္ဍတိ - ဤသုတ်ဖြင့်၊ သတ္တမိယာ-သတ္တမီဝိဘတ်၏၊ ဇကေဝစနံ-သော၊ သ္မိံ-သ္မိံဝိဘတ်သက်၊ စာသ - ထိသ္မိံဝိဘတ်၏၊ သ္မာသ္မိံနံဝါတိ-သုတ်ဖြင့်၊ ဇကာရော - ဇပြု၊ နီအာဒေသောစ-နီလည်းပြု၊ ပုရိဇသ, ပုရိသနီ, ပုရိသသ္မိံ-၌၊ ပတိဋ္ဌတံ-စာည်၏၊ [တည်ရာ ဩကာသအနုက် ထင်ရှားအောင် " ပတိဋ္ဌတံ " ဟု ထည့်သည်၊]ဗဟုဝစနေ-၌၊ သုဟိသုကာရောဇတိ-သုတ်ဖြင့်၊ ဇကာရော-ဇပြု၊ ပုရိသေသု-တို့၌။

ပဒမာလဝါ။ ။ပုရိသော - ယေးကျား၊ [သည်-ဟု မထည့်နှင့်၊]. ပုရိသာ-တို့၊ပေ၊ပုရိသေသု-တို့၌၊ တထာ-ထို့အတူ၊ သုဂတော-ဘုရား၊ သုဂတာ-ဘုရားတို့ ၊ ပေ ၊ သုဂတေသု-ဘုရားတို့၌၊

သုရာသုရ ၊ ပေ ၊ ယက္ခာ – သုရ, အသုရ, နာဂ, ဥရဂ, နာဂ, ယက္ခ သဒ္ဒါတို့ဂုဏ်း၊ [ကုန္ဓာဒယောဒ္ဓ ဂုတိတွင်စပ်။] (ပါဠိကို စာရှိအတိုင်းဘတ်)၊

(၉၂) ထပေတွာ အာယာဒေသံ — အာယ စတုတ္ထေက ဝေနသတု သုတ်၌ "အတ္ထာယ-အကျိုးငှါ" စသည်ဖြင့် ငှါပေးရသော ရုပ်များငယ် စတုတ္ထီသကို အာယပြု ထား၏၊ ထိုသို့ အာယပြုရာ ရုပ်မှတပါး အခြားရုပ်များ၌ ဧကဝုစ ဗဟုဝုစ ၂ ပါးလုံးပင် စတုတ္ထီနှင့် ဆဋ္ဌီရုပ်များ တထပ်ထည်း တူကြသည်။

ပဒမာလဝါ။ ။ [ပဒ-ပုဒ်၏+မာလဝါ-အစဉ်အတန်း၊] ပုဒ်တခုထည်းအတွက် အဆိုင်ရာဝိဘတ်တို့ဖြင့် စဉ်တန်းပြခြင်းကို "ပဒမာလာ" ဟု ခေါ်၏၊ "ပုရိသော ပုရိသာ၊ပေ၊ ပုရိသေသု" ကား ပြခဲ့ပြီးသော ရုပ်များကို စုပေါင်း၍ " ပဒမာလာ " ပြုခြင်းဖြစ်သည်၊ " သုဂတော သုဂတာ ၊ပေ၊ သုဂတေသု "ကား ပုရိသနှင့် အလားတူ ပဒမာလာပြုပုံကို ပြသော စကားတည်း၊ [ဂိုဏ်းနှင့် ပဒမာလာအထူးကို အခြေပြု နာမ်ဂိုဏ်းအခန်း၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ဂန္ဓဇ္ဈ, ကိန္နရ, မနုဿ, ဝိသာစ, ပေတ သဒ္ဒါဘို့ရင်း၊ မာတင်္ဂ, ဇင်္ဂမ, တုရင်္ဂ, ငရုဟ, သိဟသဒ္ဒါတို့ရင်း၊ ဗျဿ, အဿ, ကဿပ, တရဿ, မိဂ, အာသယ, သေးဏသဒ္ဒါတို့ရင်း၊ အာလောက, လောက, နိလယ, အနိလ, စာဂ, ယောဂ သဒ္ဒါတို့ရင်း၊ ဝါယာမ, ဂါမ, နိဂမ, အာဂမ, စမ္မ, ကာမ သဒ္ဒါတို့ရင်း၊ သံဃ, သြဃ, ဃောသ, ပဒိဃ, အာသဝ, ကောဓ, လောဘ သဒ္ဒါတို့ရင်း၊ သာရမ္ဘ, ထမ္ဘ, မဒ, မာန, ပမာဒ, မက္ခ သဒ္ဒါတို့ရင်း၊ ပုန္နာဂ, ပူဂ, ပနသ, အာသန, စမ္ပက, အမ္ဗ သဒ္ဒါတို့ရင်း၊ ဟိန္တာလ, တာလ, ဗကုလ, အဇ္ဇုန, ကိံသုကသဒ္ဒါတို့ရင်း၊ မန္ဒာရ, ကုန္ဒ, ပုစိမန္ဒ, ကရဥ္ဇ, ရက္ခ သဒ္ဒါတို့ရင်း၊ မယူရ, သကုန, အဏ္ဍဇ, ကောဥ္စ, ဟံသ သဒ္ဒါတို့ရင်း၊ ဤသို့ အစရှိသော အကာရန္တ သဒ္ဒါတို့

အလားတူရုပ်များ။ ။"သုရာသုရ၊ပေ၊ကောဥ္စဟံသာ" တို့ကား ပုရိသာဒိဂိုဏ်းဥ္စ ပါဝင်နိုင်သော ပိုလိုန်အကာရန္တပုဒ်များကို ထုတ်ပြသော စကားတည်း — သုရ-နတ် အသုရ-အသူရာ၊နရ-လူ၊ဥာရ-မြွေ(နဂါး)၊နာဂ-နဂါး, ဆင်, ဂန္ဓဗ္ဗ-ဂန္ဓဗ္ဗနတ် (ဝေဿဝဏ် နတ်မင်း၏ အခြံအရံများကား ဤ ဘီလူးများတည်း၊) ဂန္ဓဗ္ဗ-ဂန္ဓဗ္ဗနတ် (ဌင်းနတ်များကား ဝိရူဠ္ဟက နတ်မင်း၏ အခြံအရံများတည်း), စောင်းသမား, အဓိဝန်း တိုက်သို့ ရောက်ထိုက်သော ကိုယ်ဝန်လေးခင်း၊ ကိန္နရ-ကိန္နရာ၊မနုဿ-လူ၊ပိသာစ-ဘုတ် တစ္ဆေ(တဆေ)၊ ပေတ-ပြိတ္တာ၊ မာတင်္ဂ-ဆင်၊ ဇင်္ဂမ-(သံသရာ၌ လှည့်လည်သော) သတ္တဝါ၊ တုရင်္ဂ-မြင်း၊ ငရုဟ-ဝက်၊ သိဟ-ခြင်္သေ့၊ ဗျဿ-ကျား၊ အစ္ဆ-ဝံ၊ ကစ္ဆပ-လိပ်၊ တရစ္ဆ-အောင်း၊ မိဂ-သမင်(သားကောင်)၊အဿ-မြင်း၊သောဏ-ခွေး၊ အာလောက-အရောင်အလင်း၊လောက-လောကဓာတ်၊ နိလယ-နေရာအိမ်၊အနိလ-လေ၊စာဂ-စွန့်ကြဲခြင်း၊ ယောဂ-ယှဉ်ခြင်း, အားထုတ်ခြင်း၊ဝါယာမ-လုလွှဲ၊ဂါမ-ရွာ၊နိဂမ-နိဂုံး၊အာဂမ-အာဂုံ (ပရိယတ်ပိဋကတ်)၊မွေ-တရား၊ကာမ-အလို၊သံဃ-သံဃာ=အပေါင်း၊ သြဃ-ရေအယဉ်၊ ဃောသ-ကြွေးကြော်သံ၊ဇဋ်ဃ-ဒေါသ၊ အာသဝ-အာသဝေါတရား၊ ကောဓ-အမျက်၊ လောဘ-လိုချင်မှု၊ သာရမ္ဘ-ချုပ်ချယ်စော်ကားခြင်း၊ ထမ္ဘ-ခက်ထန်ခြင်း, အိမ်တို့၏ ထောက်တိုင်၊ မဒ-မာန်ယစ်ခြင်း၊မာန-မောက်မော်ခြင်း၊ပမာဒ-မေ့လျော့ခြင်း၊မက္ခ-သူ၏ ကျေးဇူးကို ချေဖျက်ခြင်း (ကျေးဇူးကန်းခြင်း)။

ပုန္နာဂ-ပုန်းညက်ပင်၊ ပူဂ-ကွမ်းသီးပင်၊ ပနသ-ပိန်းနဲ့ပင်၊ အသန-ပတောက်ပင်၊ စမ္ပက-စကားပင်၊အမ္ဗ-သရက်ပင်၊ ဟိန္တာလ-ဓနုန်းပင်(မင်းဘောပင်)၊ တာလ-ထန်းပင်၊ဗကုလ-ခယားပင်၊ အဇ္ဇုန-ဖေါက်ကြီ(ထေးကြီ)ပင်၊ ကိံသုက-ပေါက်ပင်၊မန္ဒာရ-နတ်သစ်ပင်(ထင်ရှားပင်)၊ကုန္ဒ-သင်းခွေပင်၊ပုစိမန္ဒ-တမာပင်၊ကရဥ္ဇ-သင်းဝင်ပင်၊ ရက္ခ-သစ်ပင်၊ မယူရ-ဥဒေါင်း၊ သကုန-ငှက်၊ [သကဓာတ်,ဥနန်ပစ္စည်းဖြင့် သက္ကတရှိ၏၊ မောဂ္ဂလ္လာန်ကား"သကုန=သကုဏ" ၂မျိုးပင်ပြ၏၊] အဏ္ဍဇ-ငှက်၊ ကောဥ္စ-ကြိုးကြာ၊ ဟံသ-ဟင်းသာ(ငန်းဓမ်းဘဲ)။ [ဤပုဒ်နက်များကို နိဿယချပေးရာ၌ ထည့်သွင်းချလျှင်

ကိုလည်း၊ ဒေါံ - ဤ ပုရိသ သဒ္ဒါအာတူ၊ ဥေ ယျော - သိထိုက်ကုန်၏၊ [ဤ စ၀ါထာကြိုးတို့၌ သိဟိုဠ်မူဝယ် "ကိ ံ သုကာဒ" တိုင်အောင် ၂၂ ပါဒမှ တဝိဘတ်ထည်း ထား၏၊ မြန်မာမူ၌ တပါဒ်လျှင် တဝိဘတ်ထား၍သည်၊]

မနောဂဏ္ဍာဒိသတ္ - မနောဂဏ္ဍာဒိ ဂိုဏ်း၏ကား၊ နာသသို့ံ သ-နာ, သ, သို့ံ ဝိဘတ်ဘို့၌၊ ဝိသေသော-ရုပ်ထူး၏၊ အညတ္ထ-အခြားဝိဘတ်တို့၌၊ ပုရိသသမံ-ပုရိသနှင့် တူ၏၊ ("ပုရိမသမံ-ရှေ့ပုရိသနှင့် တူ၏" ဟူလည်း ရှိ၏၊) မနော- စိတ်၊ မနာ-စိတ်တို့၊ ပေ၀မန-အရှိစိတ်၊ ပေ၀မနာ၀ါ-ပေ၀မနာ ဟူ လည်း ရှိ၏၊ ဘ၀ံန္တောမနာ-တို့၊ မနံ-ကို၊ မနေ-တို့ကို။

(၉၅) ၀ါတိ ဝတ္တေ၀။

မနောဂဏ္ဍာဒိတော သို့ံ နာနမိအာ။ ၁၀၁ ။ [မနောဇာတိ - မနော အစရှိသော၊ ဂဏော-သဒ္ဒါ အပေါင်းသည်၊ မနောဂဏော- မနောဂိုဏ်း မည်၏၊]၊ ပေ၊ အာဒိဂ္ဂဟဏေန - ဖြင့်၊ ဗိလ ပဒါဒိတော၀ိ - ဗိလ , ပဒ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့မှ နောက်၌လည်း ဣ ဒီး ပြု၊

ရအောင်ဆိုနိုင်ဘို့ ခဲယဉ်း၏၊ သို့ဖြစ်၍ မှတ်လိုကမှတ်ဘို့ရာ အဓိပ္ပါယ်၌သာပြထား၍သည်၊ ဤပုဒ်နက်များကို မမှတ်မိသော်လည်း အရေးကြီးလှ၊ သုရ-အသုရ စသည်ကို ပုရိသနှင့် အလားတူ အလွန်သွက်လက်စွာ ရုပ်စဉ်တတ်ဘို့သာ လိုရင်းဖြစ်၍ ပုဒ်နက်ထင်ဘို့ ထက် ရုပ်ဥာဏ်၌ လျင်မြန်သွက်လက်ဘို့အရေးကိုသာ အလေးပြု၍ ပို့ချကြပါကုန်။]

လိန် အာဆုံးအဖြတ် ။ ။ မနောဂဏ္ဍာဒိဂိုဏ်းကို ပုလ္လိန် အခေါ်း၌ ပြထားသော ရူပသိဒ္ဓိ အလိုအားဖြင့် ပုလ္လိန် ဟု ပင် ဆိုရမည်၊ သို့သော် ထောမနိမိ အဘိဓာန်ဋ္ဌကား " တပေါ " မှ တပါးသော မနောဂိုဏ်း၀င် ပုဒ်များကို နပုလ္လိန် ဟု ဝေ့ရ၏၊ ကျမ်းဂန်တို့၌လည်း " ယံ စိတ္တံ, တံ မနော၊ ယံ မနော, တံ စိတ္တံ " - "သုန္ဒရံ မနော သုမနော"- "အပ္ပံ ရေ၀ော"ဟု နပုလ္လိန်ပုဒ်များနှင့် တွဲဘက်၍ ပြထားသည်ကို ဝေ့ရ၏၊ ထို့ကြောင့် စာပမ္မ တပါးသော မန စသည့် (ဓေံ ဃစော-စသော၀ါထာလာ) ၁၅ ပုဒ်ကို နပုလ္လိန် ဟု ဆိုသင့်၏၊ မာဂဓ အဘိဓာန်၌မူ "မနောနိတ္ထိ=မနသဒ္ဒါပုံ, နပုံလိန်"ဟု ဆိုသေး၏။

(၉၅) မနော ပဘုတိ၊ ပေ၊ ဂဏော — ဤစကားကား မနောဂဏ္ဍာဒိတော သုတ်၌ " မနောဂဏ " ကို ဝိဂြိုဟ်ပြုသော စကားတည်း၊ မနောနှင့် ရုပ်အနေ (လုံး၀) တူသော ၀စော ၀ယော စသည့်ကို "မနောဂဏ"ဟု ဆိုလိုသည်၊ မနောနှင့် (လုံး၁) မတူသော (ကြိယာ၏ ကံပုဒ်ဖြစ်သည့် အခါ သမာသ် တဒ္ဓိတ်တို့၏ အလယ်ရောက်သည့် အခါတို့၌ " မနော ဉ တွာ မနောခာတု မနောမယံ " ဟု သြနှင့် ရှိနိုင်သကဲ့သို့ "ဗိလော ပဝိသ" စသည်ဖြင့် သြနှင့် မနေနိုင်သော)ဗိလ ပဒ စသော သဒ္ဒါစုကိုကား အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် ယူရသောကြောင့် မနောဂဏ္ဍာဒိဂိုဏ်း ဟု ဆိုရသည်၊ ထို့ကြောင့် " အာဒိသဒ္ဒေန ဗိလ

(၉၆) မနောဂဏ်ဟာဒိတောတ္တိ-ပုဒ်သည်၊ ဝတ္တာတော။ သ သဒ္ဒေ ဝါဂမော ။ ၁၀၄ ။ ပဒ္ဓေ သဒ္ဒေ , ဇေတောဟာဝ မနော-ဂဏာဒိဟိ - ဤ မနောဂဏ်းဒိဂိုဏ်း သဒ္ဒါတို့မှ (နောက်၌)၊ ဝါ - ပါဋ္ဌိတော်မြတ် သင်္ဂမ္ဂတ်အင်ပြိုးသော ရုပ်အားလျော်စွာ၊ သာဂမောဟောဘိ၊ မနသာ, မနေန-ဖြင့်၊ [အယံဝါသဒ္ဒါ ဝဝတ္ထိတဝိဘာသဇ္ဇော၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ မနော, မနာ, မနံ, မနေ, မနအာယတနံတ္ဝာဒိသု-မနော ၊ပေ၊ မနအာယတနံ အစရှိသော ပြယုဂ်တို့၌၊ နှ ဟောကိ-(သ)လာခြင်း မပြစ်၊ မာနသိကံ, စေတသိကံတ္ဝာဒိသု - တို့၌၊ နိုစ်-အမြဲ (သ) လာ၊] မနေဟိ၊ မနေဘိ-တို့ဖြင့်။

(၉၇) မနောဂဏာဒိတောတိ, ဝါတိစ ဝတ္တာတော။

သသ စော ။ ၁၀၂ ။ မနောဂဏာဒိတော ၊ ပေ ၊ ဝါ ဟောတိ၊ သာဂမော-(သ)လာ၊ မနသော, မနသ-အား ၊ ပေ ၊ မနေသု-တို့၌၊ ဇဝံ-ဤ အတ္ထ၊....ဝစော- ဝစသဒ္ဒါဂုင်း၊ (ဤနည်းအတိုင်း အနက်ဆို)၊ အဟော-အဟာသဒ္ဒါဂုင်း၊ ဣန္ဒြာဒိ - ဤသို့ အစရှိသော သဒ္ဒါအပေါင်းသည်၊ မနောဂဏော - မနေးဂိုဏ်းတည်း၊ [ဖွတ်ဘွယ်အဓိပ္ပါယ်ကို အခြေပြု နာမ်ဂိုဏ်း၌ ပြထား သည်။]

(၉၈) ဂုဏဝန္တာ၊ သဒ္ဒါသ - ၏၊ ဘာဒေါ - ရုပ်အထူးကား၊ ဂုဏ ဝန္တာ၊ + သိ ဣတိ - ဂုဏဝန္တာ သိ ဟူသော၊ ဣဓ - ဤရုပ်၌၊ (အာ အာ ဒေသော-၌ လှမ်းစပ်)၊ သဝိဘတ္တိသာတိ နှာ၊ သောတိစ အဓိကာရော၊ [အဖွာသ မံ သဝိဘတ္တိသ သော-နှာ၊ သဒ္ဓေါသုတ်တို့မှ လိုက်သည်။]

အာ သိမှ။ ၁၂၄ ။ကစ္စည်းနှင့် တူပြီ။

ပဒါဒိတောဝိ"ဟု မိန့်သည်၊ ပဒါဒိတောဝိ၌ အာဒိဖြင့်ကား "ဗိလံ ဗလံ ဒမော ဝါဟော" စသော ဂါထာ၌လာသော နေးဂိုဏ်း၏ လက္ခဏာ ၃ပါးတွင် အစလက္ခဏာ တပါးသာ ရှိသော ဗလ - ဒမ - ဝါဟ - ထာမ - ဇရ-မုခ သဒ္ဒါကို ယူ၊ ပဒမာလာကို အခြေပြု နာမ်ဂိုဏ်းမှာ ရှု။

(၉၆) ဝဝတ္ထိတ ၊ ပေ ၊ ဝါသဒ္ဒေါ — ဝါသဒ္ဒါက ပါဋ္ဌိ၌ ရှိပြီးသော နိစ္စ အနိစ္စ အသန္တဝိမိ ၃မျိုးကို ပိုင်းခြားပေးသောကြောင့် "မနော,မနာ,မနံ,မနေ,မန အာယတနံ (သန္ဓိစပ်၍ မနာယတနံ) " တို့သည် အသန္တဝိမိရုပ်၊ မာနသိကံ စေတသိကံ တို့ကား နိစ္စဝိမိရုပ်၊ အနိစ္စဝိမိရုပ်ကို တိုက်ရိုက် မပြသော်လည်း " နာသသ္မိ " ဝိဘတ်သက်ရာ မနသ္ဒ-မနေန၊ မနသော-မနသ, မနသိ-မနသ္မိ တို့ကို အနိစ္စဝိမိရုပ် ဟု မှတ်။

(၉၉) ယောဒ္ဓိတိစ ပဌမေတိစ, သိဒ္ဓာဂတိယာ-ဖြင့်၊ ဝါတိစ ဝတ္တတော၊ [နောက် နှဲ့သ သေဝါသုတ်မှ ပြန်၍လိုက်သည်၊] သုတ် မှင့်လည်း ကစ္စည်း(၁၂၂)နှင့် တူပြီ။

(၁၀၀) သုနံဟိသူတိ အတ္တံကိစ ဝတ္တတော။

နှဲ့သန္တော ယောသုစ။ ၉၂ ။ ပေ၊ အန္တော-အဆုံးဖြစ်သော၊ ဥကာရော-သည်၊ အတ္တံ အာပဇ္ဇတော၊ စဋ္ဌဟဏော့, အညော့သု-သုနံဟိ ယောတို့မှ တပါးကုန်သော၊ အံ နာ သဗ္ဗာ သဗ္ဗိ သုစ-အံ့,နာ,သဗ္ဗာ, သဗ္ဗိ ဝိဘတ် တို့ကြောင့်လည်း၊ (နှဲ့ပစ္ဆယံသ အန္တော ဥကာရော အတ္တ မာပဇ္ဇတော)၊ ဂုဏဝန္တော-တို့၊ ဆဋ္ဌီယာ-ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ကြောင့်၊ အန္တောဒေသ-အဆုံး ညသရဖြစ် အာဒေသသည်၊ သိဒ္ဓေါ-လည်း၊ ပုနံ-တာဘန်၊ ဘါ-အပို၊ အန္တ ဂွပာဏကရဏတော-အန္တသဒ္ဒါကို ပြုခြင်းကြောင့်၊ ကွစိ-ဒ္ဒ၊ ယောနံ-တို့ဖြစ်၊ ဣကာရောစ-ဣ အပြုံသည်သည်း၊ (ဟောဘိ)၊ ဂုဏဝန္တိ-ဂုဏ်ရှိသောအမျိုးတို့သည်, တို့ကို၊ [ကစ္စည်းဒ္ဒလည်း ဤစကားပါ၏။]

(၁၀၀) ဆဋ္ဌီယံဘာ၊ပေ၊ဂုဏဝန္တိ—နှဲ့သဒ္ဒ ဆဋ္ဌီသဝိဘတ်သည် အန္တ(အဆုံး)ကိုငဲ့သော ဆဋ္ဌီတည်း၊ ခဲ့ဦးအုံ့—ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ဖြင့်ဆိုလျှင် "နှဲ့၏+အပြုံ" ဟု အာဒေသကိုငဲ့သော အာဒေသာပေက္ခသော်သည်းဖြစ်သင့်၏၊ "နှဲ့၏+ကြေခြင်း"ဟု လောပကိုငဲ့သော လောပါပေက္ခသော်သည်း ဖြစ်သင့်၏၊ "နှဲ့၏+အဆုံး ဟု" အန္တကိုငဲ့သော အန္တာပေက္ခသော်လည်းဖြစ်သင့်၏၊ ဆိုဘွင် ဤသုတ်၌ နှဲ့တခုလုံး၏ အ-အပြုံ မဖြစ်သင့်၊ ဘဉ့ကြောင့်နည်း, မိမိနောက်၌ (ကစ္စည်းသုတ်စဉ်အတိုင်း) လာမည့် သမ္ဗဿဝါအံသော သု သုတ်ရှိသောကြောင့်တည်း၊ နှဲ့၏ကြေခြင်းသည် ပည်း မဖြစ်သင့်၊ ဤသုတ်ကို အပြုံ အာဒေသကို စိုးရင်သော သုတ်၏ အခြားမဲ့၌ ဆက်၍ ဆိုသားသောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဤသုတ်လာ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သည် အန္တာပေက္ခ ဆဋ္ဌီသာ ဖြစ်သင့်တော့သည်၊ အန္တာပေက္ခဆဋ္ဌီဖြစ်လျှင် သုတ်၌ အန္တသဒ္ဒါ မပါဘဲ "နှဲ့သ ယောသုစ" ဆိုရုံမျှဖြင့် လိုရာအနက် ပြည့်စုံနိုင်၏၊ သို့ပါလျက် အန္တသဒ္ဒါကို ထပ်မံ၍ ဆိုခြင်းကြောင့် အန္တသဒ္ဒါဝိ၏၊ သဒ္ဒါဝိလျှင် "သဒ္ဒါဓိကာ အတ္ထာဓိကော" ဟူသော ပရိဘာသာ အရ အနက်ပို ရှိစမြဲ ဖြစ်သောကြောင့် ထို အန္တသဒ္ဒါဝိဖြင့် အချို.အရာ၌ ယောဓိဘတ်ကို ဇာပြုခြင်း ဟူသော အနက်ပိုကို သိရသည်-ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။"ပုန အန္တဂ္ဂ ကဏကရဏ=ထ၍အန္တသဒ္ဒါကိုပြုခြင်း" ဟူရာဝယ် "ရှေ့၌ ရှိပြီးလျက် နောက်ထပ်ပြုခြင်း," ဟု မမှတ်ချ၊ ဓပါဘဲ ပြီးနိုင်လျက အဝိပြုခြင်းကို "ပုန+ကရဏ" ဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ပြင်-ဂုဏာဒန်္တရုပ်ကို ဥလိုနံအရာ၌ ပြထားသော ရူအလို အားဖြင့် ပုလ္လိန်ဟု ထင်ရ၏၊ သဒ္ဒနီဘိဒ္ဓာကား- 'နပုံသဒေ ယောသု,ယောနဋ္ဌဲ့' ဟု သုတ်တည်၍ "ဂုဏာဒန်္တိ ကုယာနိ" ဟု နပုံလိန် တို့ဘဂျက် ဆို၏၊ ထို အတိုင်းပင် အခြေပြု

(၁၀၁) အန္တိ-အံဟူသောပုဒ်သည်၊ ဝတ္တာတော။ အဝဏ္ဏာစ ဂေ။ ၁၂၆ ။ ၊ ပေ၊ ဂုဏဝန္တေ-တို့ကို။

(၁၀၂) ဝါတိ ဝတ္တာတော။

တော တိ တာ သဒ္ဒံ နာသု။ ၁၂၇ ။ကစ္စည်းနှင့် တူပြီ။

(၁၀၃) နံသ သေဝါ။ ၁၂၃။ ၊ ပေ၊ နံသတ္ထိတိ-နံသဟူသော၊ အယံအာဒေသော-သည်၊ ဟောတိ၊ ဂုဏဝန်သ, ဂုဏဝတော-အား။

(၁၀၄) နံမှိ တံဝါ။ ၁၂၈။ လွယ်ပြီ၊ ဂုဏဝတံ, ဂုဏဝန်သာနံ-တို့အား၊ အမှတုမှန်သ၊ ဣစ္စာဒိနာ - အမှတုမှန်သ၊ အစရှိသောသုတ်ဖြင့်၊ သ္မာဝစနသ - သ္မာဝိဘတ်၏၊ နာဗျာဒေသော - နာဝိဘတ်ဲ့ခြင်းသည်၊ (ဟောဘိ)၊ ပေ၊ ဂဟဝါ - ဂဏဝါသန္ဒါ၊ ပေ၊ ပညဝါ - ပညဝါသန္ဒါ၊ ဣစ္စာဒယော - ဤသို့ အစရှိသော သန္ဓါတို့သည်၊ ဇံဝံ - ဤ ဂုဏဝါသန္ဒါ အာတ္ဂုတည်း။

နာမ်ဂိုဏ်းဌ ပြထားသည်၊ [“နပုံလိန်ဌ ယော ဝိဘတ် တို့ကြောင့် နှ၏ ဥကို(အ)ပြု၊ ယောကိုလည်း ဣပြု” — သုတ်နက်။]

(၁၀၁,၂,၃,၄)—[“အံ အဝဏ္ဏ ဣဇုတေ အာဒေသာ” ဟုရာဌ “အံ အ အာဒေသာ “ဟု သိဟိုဠ်မူရိ၏၊] ဤအာလုပ် ကေဝုစ်အရာဌ် “မိတာ တုယ္ဟံ မဟာရာဇ, ပညဝန္တ ဇုတိန္ဒရ! “ဟူသော ဥပ္ပလဝဏ္ဏာအပါဒါနိပါဠိတော်ကို ထောက်၍ “ဂုဏဝန္တ-အိ ဂုဏ်ရှိသူ” ဟူသော ရုပ်ကဲ့လည်း ပြကြသေး၏၊ အံ ဝိဘတ်ဖြင့် ဂုဏဝံရုပ်, သ ဖြင့် “ဂုဏဝသ” ရုပ်များ ရှိသင့်ကြောင်းကိုလည်း (၁၀၆-သုတ်ဌ) ပြအံ့၊ သို့ဖြင့် ဂုဏဝန္တေ ရုပ်ကို တိုက်ရိုက်ပြထားသောကြောင့် သ္မာဖြင့် “ဂုဏဝန္တာ” ရုပ်လည်း ရှိနိုင်ကြောင်း သိသာ၏၊ ယခုစာတို့ဌ ကျနေဟန်တူသည်။

ဂုဏဝါ၊ ပေ၊ ပညဝါ—ဂိုဏ်းရှိသူ, အမျိုးရှိသူ, အားရှိသူ, အခြံအရံရှိသူ, ဥစ္စာရှိသူ, သုတဝါ-အကြားအမြင် ရှိသူ, ဘဂဝါ-ဘုန်းရှိသူ (ဘုရား), ဟိမဝါ-ဆီးနှင်းရှိသော တောင် (ဟိမဝန္တာတောင်) [ဆောင်းအခါ ဆီးနှင်းရှိ၏၊ နွေအခါဌ်ကား ဆီးနှင်းတွေ့ အရည်ပျော်ကျ၍ အံထွက်သကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် “ဟိမ = ဆီးနှင်းကို + ဝန္တ = အန်ထုတ်သောတောင်” ဟု ဆိုလိုလျက် နှ ကိုချေ, ဝဌ် ဒီဃပြု၍ “ဟိမဝါ” ဖြစ်၏-ဟု တနည်းကြံကြသေး၏၊] အကျိုးရှိသော တရား, (အသီးရှိသော သစ်ပင်၊) သီလရှိသူ, ပညာရှိသူ, [ပါဠိတော်များဌ် “ဝေဒနာဝန္တံ, သညာဝန္တံ” ဟု နာ-ညာတို့ဌ် ဇုတ္တိလိန် အာပစ္စည်းအတိုင်းရှိသောကြောင့် “ပညာဝါ” ဟု အာပစ္စည်း မပျက်ဘဲလည်း သင့်မည်ထင်၏၊ သို့သော်စာတို့ဌ် “ပညဝန္တ, ပညဝါ” စသည်ကိုသာ တွေ့ရသည်၊] ဤဂုဏဝါ စသော ရုပ်များကို ဂုဏဝါအတိုင်း စဉ်ပါ။

(၁၀၅) ဟိမဝန္တော သဒ္ဒေတော-ဟိမဝန္တော သဒ္ဒါမှ (နောက်၌)၊ သိမ်-ကို၊ ကတေ - ပြုအပ်ပြီးသော် (အတ္တံပောတိ-၌ လှမ်းစပ်)၊.... အတ္တံဘိန္တော်သဒ္ဒေါတိစ, ဝတ္တုမာနေ-သော် ....

သိမ်ဝါ။ ဧဝ ။ပေ၊ ဝါ - စွာ၊ အတ္တံ ပေါတိ၊ ဣတိ - ဤသုတ်ဖြင့်၊ အတ္တံ ပေါတိ၊ ဟိမဝန္တော, ဟိမဝါ - ဟိမဝန္တောတောင်၊ သေသံ-ကြွင်းသောရုပ် အပေါင်းသည်၊ သမံ - ဂုဏာဒန္တော်သဒ္ဒါနှင့် တူ၏၊ ပုန-တဘန်၊ ဝါဂ္ဂဟဏာကရဏံ - သည်၊ ဟိမဝန္တော်သဒ္ဒတော - ဟိမဝန္တော်သဒ္ဒါမှ၊ အညတြ - အခြားသဒ္ဒါတို့၌၊ အတ္တနိသေဓနတ္ထံ - အ အဖြစ်ကို တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ အယံဝါသဒ္ဒေါ ဝဏ္ဏတဝါဘာသဏ္ဌော၊ တေန - ကြောင့်၊ ဂုဏဝန္တောဒိသု - ဂုဏဝန္တော် အစရှိသော သဒ္ဒါတို့၌၊ အာတိပ္ပသင်္ဂေါ- အလွန်ကပ်ငြိဘွယ်သည်၊ နု-မရှိ၊....သတိမာ-သတိမာသဒ္ဒါ၊ ပေ၊ ဝိဇ္ဇုမာ - ဝိဇ္ဇုမာ သဒ္ဒါ၊ ဣစ္စာ ဒယော - ဤသို့ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့သည် ဇဝံ-ဤ ဟိမဝန္တော် အာဒေသတည်း။

(၁၀၅) ပုန၊ပေ၊အတ္တနိသေဓနတ္ထံ— [" သိမ္ပိ ဝိဘတ္တိမ္ပိတိ အတ္တံ "ဟု သိဟိုဠ်မူ ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဣတိ အတ္တံ ပေါတိ" ဟု ဆိုသည်၊ "သေသံ သမံ" အရ "ဟိမဝန္တော" ဟူသော ရုပ်ပိုတခုမှ ကြွင်းသမျှကို ဂုဏဝန္တော် အတိုင်း ရုပ်စဉ်ပါ - ဟု ဆိုလိုသည်၊]| "သဗ္ဗသ္မာ ဝါအံသေသု" သုတ်၌ ဝါသဒ္ဒါ ရှိပြီးဖြစ်ပါလျက် "သိမ္ပိဝါ" ဟု ဝါသဒ္ဒါထပ်၍ ဆိုခြင်းသည် အဘယ် အကျိုးရှိသနည်း-ဟု မေးဘွယ် ရှိသောကြောင့် "ပုန ဝါဂ္ဂဟဏာကရဏံ" စသည်ကို မိန့်၊ ဝါသဒ္ဒါကိုထပ်၍ ဆိုသဖြင့် ဟိမဝန္တော်သဒ္ဒါမှတပါး အခြားသော ဂုဏဝန္တော် စသည်၌ အ-မပြုရဟု တားမြစ်ခြင်း အကျိုးရှိသည်၊ [နိသေဓနတ္ထံ-နောက်၌ "ဝဏ္ဏတဝိဘာသဏ္ဌောယံ ဝါသဒ္ဒေါ" ဟူသော စကားသည် သိဟိုဠ်မူ၌ မရှိ၊ သို့သော် "ဝါသဒ္ဒါက ဂုဏဝန္တော် စသည်၌ (အ) အဖြစ်ကို တားမြစ်သည်" ဟု ဆိုလျှင် ဂုဏဝန္တော် စသည်တို့၌ အသန္တဝိဓိကို ပြုရာရောက်၍ "ဟိမဝန္တော, ဟိမဝါ' တို့၌ အနိစ္စဝိဓိကို ပြုရာရောက်သောကြောင့် "အတ္တနိသေဓနတ္ထံ" ဟူသော ရှေ့စကားကို မြစေသော စကားဟု သဘောထား၍ မြန်မာမူရှိ ဘိုင်းလည်း အမှန်ဟု မှတ်ရတော့သည်။]

တေန ဂုဏဝန္တောဒိသု နာတိပ္ပသင်္ဂေါ — ဝါသဒ္ဒါက ဟိမဝန္တော်မှ တခြားသော သဒ္ဒါတို့၌ (အ) အဖြစ်ကို တားမြစ်ထားသောကြောင့် (ဂုဏဝန္တော်စသော သဒ္ဒါတို့၌ ဉကို အ-ပြု၍ "ဂုဏဝန္တော" စသောရုပ်များ ဖြစ်သင့်သေးသည် မဟုတ်လား)ဟု စကား မကပ်သင့်တော့ပြီ-ဟူလို၊ ဤသို့လျှင် ရှေ့သိဒ္ဓိက ပဌမာသိဝိဘာဘဖြင့် " ဟိမဝန္တော " မှ တပါး ဂုဏဝန္တော်စသည် မရှိနိုင်ဟု ပိုင်ပိုင်ကြီးဘားမြစ်ထားသော်လည်း "အတုလ္လော နာမ နမေန, ပညဝန္တော ဇာဘိန္နဓာ(ဗုဒ္ဓဝံသ)၊ ဂတိမန္တော, သတိမန္တော, မိဘိမန္တော စ ယောဇုဲသိ (အာနန္ဒဿထရဂါထာ)" တို့ကို ထောက်၍ ဂုဏာဒန္တော စသော ပဌမန္တ

(၁၀၆) တတ္ထ-ထိ သတိမာစသော သဒ္ဒါတို့တွင်၊ သတိမန္တာ၊ ဗန္ဓု၊ မန္တာသဒ္ဒါနံ-တို့၏၊ အံသေသု - အံဝိဘတ် သဝိဘတ်တို့၌၊ ရူပဘေဒေါ-ရုပ်အထူးသည်၊ (အတ္ထိ-ရှိ၏)၊.... အတ္တံတိ နာမ်သာတိစ ဝတ္တာတော။

သဒ္ဒသဒ ဝါ အံသေသု၊ ဇ ၃ ။ ပေ၊ ဝါ အတ္တံ ဟောတိ၊.... ဤဝါဒီ-ဤသုတ်၌လည်း၊ ဝါသဒ္ဒသဒ ဝဝတ္ထိတဝိဘာသတ္ထာ, အာဒိပ္ပသင်္ခေါ-အာလွန်ကပ်ငြိဘွယ်သည်၊ နှ-မ၌၊.... သတိမံ, သတိမန္တံ - သတိရှိသူကို၊ ဗန္ဓုမံ, ဗန္ဓုမန္တံ - မိတ်ဆွေရှိသူကို၊ ပေ၊ ဗန္ဓုမသ-အား, ၏၊ သေသံ-ကြွင်းသောရုပ်အပေါင်းသည်၊ သမံ-ဂုဏ်ဝနာနှင့် တူ၏။

သတိမာ-သတ်ရှိသူ၊ မိတိမာ-လုလ္လရှိသူ၊ ဂတိမာ, မတ်မာ, မုတိမာ-ပညာရှိသူ၊ မုတ္တိမာ-လွတ်မြောက်ခြင်းရှိသူ၊ ဇုတိမာ-အရောင်ရှိသူ၊ သိရိမာ-အသရေရှိသူ၊ဟိရိမာ-အရှက်ရှိသူ၊ ထုတိမာ - ချီးမွမ်းဘွယ်ရှိသူ၊ ရတိမာ - မွေ့လျော်ခြင်းရှိသူ၊ ယဘိမာ-အားထုတ်ခြင်းရှိသူ၊ သုစိမာ-စင်ကြယ်ခြင်းရှိသူ၊ ကလိမာ-ဆုံးရှုံးခြင်းရှိသူ၊ ဗလိမာ-အစွန်အတုပ် ရှိသူ၊ ကသိမာ-လယ်ထွန်ခြင်းရှိသူ၊ ရုစိမာ-တင့်တယ်ခြင်းရှိသူ၊ ဗုဒ္ဓိမာ-ဉာဏ်ရှိသူ၊ စက္ခုမာ-မျက်စိရှိသူ၊ ဗန္ဓုမာ-မိတ်ဆွေရှိသူ၊ ဟေတုမာ-အကြောင်းရှိသူ၊ သေဘုမာ - တံတားရှိသူ ကေတုမာ-မှုံကင်းရှိသူ၊ ရာဟုမာ - ရာဟုရှိသူ၊ ဘာဏုမာ-အရောင်ရှိသော နေ၊ ခါဏုမာ-သစ်ငုတ်ရှိသူ၊ ဝိဇ္ဇုမာ-လျှပ်စစ်ရှိသူ။

(၁၀၆) ဤဝါဒိ၊ ပေ၊ ဝိဘာသတ္ထာ-—အဝိဖြင့် ရှေ့ သိမှဝါသုတ်ကို ပေါင်း၏၊ ဝါ၏ သတ်မှတ်ချက်ကြောင့် သတိမန္တာ၊ ဗန္ဓုမန္တာသဒ္ဒါတို့၌သော အံ-သ ဝိဘတ်ကြောင့် နာ်ကို (အ) ပြု၍, ဂုဏဝန္တာ-ဟိမဝန္တာ၊ စသော သဒ္ဒါတို့၌ (အ) ပြုမှု အစိအရင်၏ ကပ်ငြိဘွယ် လုံးပါးဘွယ် မရှိ၊ " ဂုဏံ, ဂုဏာသဿ " စသည် မရှိ-ဟူလို၊ ဤကား ရှေ့အလိုတည်း၊ သို့သော်-"ဟိမဝံဝ ပဗ္ဗတံ"-ဝိဓုရ၊ "ယံယံ ဟိ ရာဇ ဘဇတိ, သန္တံဝါ ယဒိဝါအသံ"-သတ္တိကုမ္ဘ-မဟာနာရဒ၊-"အနာပတ္တိ ဗုဒ္ဓိမဿ ဝိသယေ"-ဒုတိယ ပါရာဇိက၊-စသော ဇာတ်နှင့် ပါဠိတော်များ၌ "အသံ(မသူဓာတ်ကို), ဟိမဝံ,ဗုဒ္ဓိမဿ" တို့ကို ထောက်၍ ဂုဏံ-ဂုဏာသဿိုလည်း ကောန်ရှိသင့်သည်-ဟု မှတ်။

အကာရန္တဖြစ်ရပုံ ။ ။ ဤဂုဏဝါဒိဂိုဏ်းဝင် သဒ္ဒါစုကို မူသက " ဂုဏဝန္တာ " စသည်ဖြင့် ဥကာရန္တ ပကတိ ဖြစ်သော်လည်း ရုပ်ပြီးသည့် အခါ(ဥ) မရှိတော့-အသုံး မပြုရတော့ဘဲ အကာရန္တ ကဲ့သို့ ဖြစ်နေသောကြောင့် အကာရန္တ ဂိုဏ်းချဉ်းကပ်၍ ဤဂုဏဝါဒိဂိုဏ်းကိုလည်း ထည့် သွင်းထားသည်၊ [ထွေစ-ဤအရာ၌လည်း၊ ဝန္တာပစ္စယာနံ-ဝန္တာပစ္စည်း အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါတို့၏၊ ဥကာရသ-ဥအက္ခရာ၏၊ အပ္ပယောဂိတာယ-

(၁၀၆) ဂန္ဆိုနဲသဒ္ဒါသ- ဖြ၊ ဘေဒေါ - ရုပ်အထူးသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဂန္ဆိုန်+သိ- "ဂန္ဆိုန်+သိ" ဟု တည်ပြီးသော်၊ ဝါတိ ဝတ္တတေ။

သိမ္မိ ၎ဆိုန်ဝါဒိနံ ဆိုသဒ္ဒါ အံ။ ၁၀၆။ သိမ္မိ ဝိဘတ်မ္မိ ဂန္ဆိုန် ဧဒွေဝမာဒိနံ - ဂန္ဆိုန် ဤသို့ အဝတ္ထုဂ်ိုကုန်သော၊ အာဆိပဒ္ဓယသ္ဆဝံနံ - အာဆိ ပဒ္ဓနည်း အဆုံးဂ်ိုသော သဒ္ဒါတို့ဖြစ်၊ ဆိုသဒ္ဒါ၊ အံ ရူပံ - အံ ဟူသော ရုပ်သို့၊ ဝါ-ဝိဂ္ဂဟဝါ၊ အာပဇ္ဇတေ - ဖြစ်၊ .... သဂရလောပ သိလောပါ-သရ ကြေခြင်း သိကြေခြင်းတို့သည်၊ (ပေးနို့)၊ သော-ထိုသူသည်၊ ဂန္ဆံ-သွားစဉ်၊ ဂဏ္ဍာတိ-ယူဖြစ်၊ ဂုန္ဆန္တော ဝါ-ဟူလည်း ရုပ်ဂ်ိုဖြစ်။

(၁၀၈) ဂန္ဆိုန်ဝါဒိနံတိ ဆိုသဒ္ဒါတိစ ဝတ္တမာနေ - ["ဆိုသဒ္ဒါ အာနို" ဟု တဆျိုစာဂ်ိုဖြစ်၊ အံသဒ္ဒါ မလိုက်သောကြောင့် မကောင်း။]

သဿသုန္ဒ၂ဝ။ ၁၀၇ ။ [ကန္ဓည်းနှင့်တူ၊] အယံ-ဤသုတ်သည်၊ အာသိမ္မိ-သိမ္ဗတပါးသော ဝိဘတ်ပဒ္ဓနည်းကြောင့်၊ ကာရိယာတိဒေသော-ကာရိယကိုငဲ့ညွှန်သော သုတ်တည်း၊ သေသံ-ကြွင်းသော အစိရင်သည်၊

ယှဉ်စပ်ခြင်း မရှိတော့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အကာရေနေသု-အကာရနေ့ သဒ္ဒါတို့၌၊ ရဟာဏံ-သွင်းယူထားခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊-(ရူပသိဒ္ဓိဋီကာ)။]

(၁၀၇) အံ ရူပံ—"အံ" လောက်ဝင် ဆိုက "အံ ဇုတိ နိဂ္ဂဟီတံ" သည်ကဲ့သို့ "ဗိန္ဒုပ္ပေါက် နိဂ္ဂဟိတ်ကိုသာ ပြုရမည်" ဟု ထင်မှားဘွယ် ရှိသောကြောင့် "အံ ရူပံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ အသရေရောနိဂ္ဂဟိတ်ပါ "အံ"ဟု ရုပ်သဏ္ဌာန်ဖြစ်အောင် ပြုပါ-ဟူလို။

ဝါသဒ္ဒါ။ ။"ဂန္ဆံ"အပြင် "ဂန္ဆန္တော" ဟု ရှိသေးသောကြောင့် လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါကို ဝိဂ္ဂဟပြု ထို ဟု ကြိုသည်၊ ဋီကာဆရာကား ဂရေတော် အနုပဒ္ဓနည်းဖြင့် "ကရံ" ဟု ရှိ, "ကရောန္တော ကာရေပေန္တော" ဟုသာ ရှိသောကြောင့် ဝါသဒ္ဒါသည် "ဂန္ဆံ ဂန္ဆန္တော" စသည်ဂ် အနိစ္စ, ကရောန္တော စသည်ဂ် အသန္တနိဒ်ကို ပြသော ဝဂ္ဂဏ္ဍိတ ဓာတ်သဏ္ဌာဟု ဆိုသည်၊ သို့သော်-"ကရံ ပုရိသက်စ္စာနိ, သပဇ္ဇာနာနုတပ္ပတ်" ဟူသော မဟာဇနကဇာတ် စသည်၌ "ကရံ" ရုပ်ကို တွေ့ရသဖြင့် ဝါသဒ္ဒါကို ဝိကပ္ပနာဏ္ဍ ဟုသာ အတည်ပြုသင့် တော့သည်။

သော ဂန္ဆံ (ဂန္ဆန္တော ဝါ) ဂဏ္ဍာတိ—ဤ၌ "သေ+ဂဏ္ဍာတိ" ဟု ကတ္တားနှင့် ကြိယာကို ထည့်ထားခြင်းကြောင့် "ဂန္ဆံ ဂန္ဆန္တော" သော အနုပဒ္ဓယနည်း ပုဒ်များသည် "ဂန္ဆံ--သွားသူသည်" ဟု ပဓာနကတ္တား အဖြစ်ဖြင့်လည်း မနေနိုင်, "ဂန္ဆံ-သွား၏" ဟု ကြိယာ အဖြစ်ဖြင့်လည်း မနေနိုင်-ဟု သိစေသည်၊ သို့သော် ဘဝန္တသဒ္ဒါဠ်ကား "ဘဝံ-အရှင်သည်" ဟု ပဓာနကတ္တား နေနိုင်သေး၏။

ဂုဏ်ဝန်္တသမံ-ဂုဏ်ဝန်္တ အစိုးရင်နှင့် တူ၏။ [နှာကို နှာ့ဝဲခြင်း အစိုးရင်ဖြတ်သွင်းသော "ဂန္ဆုန်္တာ, ဂန္ဆုန်္တာ" စသည်၌ နှာ့ဝ အပြုံစသော အစိုအရင်များကို ဂုဏ်ဝန်္တသံဒ္ဓါအတိုင်း စိရင်ပါ-ဟူလို။]

ပဒမာလာ။ ။ဂန္ဆုန်္တာ, ဂန္ဆုန်္တာ - သွားကုန်သော၊ တေ-ထိုသူတို့သည်၊ ဘောဂန္ဆံ, ဂန္ဆု, ဂန္ဆာ- အို သွားသူ၊ ဘေးနှာ့ဂန္ဆုန်္တာ, ဂန္ဆုန်္တာ - တို့၊ ပေ၊ ဂန္ဆုန်္တသု - သွားသူတို့၌၊ ....မဟံ-မဟန်္တသဒ္ဒါ၊ (ဤအတိုင်းပေး)၊ ဝံ-ဝဓန်္တသဒ္ဒါ၊ ဣစ္စာဒယော-ဤသို့အစရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်၊ ဧဝံ-ဤ ဂန္ဆုန်္တာ အာဒုတည်း။

(၁၀၉) ဘဝန်္တသဒ္ဒသ-၏၊ ဂယော နာ သ ဝစနေသု-ဂသိ, ယော, နာ, သဝိဘတ်တို့၌၊ ဝိသေသော-ရုပ်အထူးသည်၊ (အတ္ထိ-၏၊)သောဘဝံ,

(၁၀၈) အသိမှိ ကာရိယာတိဒေသောယံ — [ကာရိယ=ပြုစိရင်မှုကို+အတိဒေသ = ညွှန်ပြသော သုတ်။] သိမှ တပါးကြောင့် နှာကို နှာ့ဝဲရာ၌ တကယ်ကို နှာ့ဖြစ်သွားသည် မဟုတ်၊ "နှာ့ဿ နှာ" စသော သုတ်တို့က နှာ့ကို စိရင်သကဲ့သို့ နှာကိုလည်း စိရင်ပါ-ဟု ထိုထိုသုတ်များဖြင့် စိရင်ဘို့ရာ ညွှန်ပြသည်၊ ဥပမာ - "ဟောသည့်ကလေးကို မိမိသားလို မှတ်ပါ" ဟု အပ်နှံရာ၌ ကလေးသည် သားအရင်း မဖြစ်, သားရင်းကို စောင့်ရှောက်သလို စောင့်ရှောက်မှုသာ ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့, ထို့အတူ နှာလည်း နှာ့မဖြစ်နိုင်၊ နှာ့ကိုစိရင်သလိုသာ စိရင်နိုင်သည်၊ ["အသိမှိကာရိယာတ်ဒေသေးယံတိ-နှာဝါတိ အယံ အတိဒေသော (အတ်ဒိဿတ်၌ လှမ်းစပ်) ယံနှာ့ဿ ကာရိယံ ဝိဟိတံ၊ စာမေဝ (ထို နှာ့၏ ကာရိယကိုပင်) နှ သဒ္ဒဿာတိ (နှ သဒ္ဒါအတွက် ဖြစ်၏ ဟု) အတ်ဒိဿတိ နိဒ္ဒိသတိ"-ဋီကာ။]

ပဒမာလာ။ ။ အံဖြင့် ဂန္ဆံရုပ် တချို့စာ၌ ပါ၏၊ ရုပသိဒ္ဓိအလို (ဂုဏဝံရုပ်ကိုပင် မလိုသောကြောင့်)မပါသင့်၊ အခြားကျမ်းများအလိုမူ "ဂန္ဆံ" ဟု ရှိနိုင်သည်သာ၊သို့ဖြင့် "ဂန္ဆန္တာ" ရုပ်လည်း တချို့စာ၌ ကဲ့သည် "ဂန္ဆသ" ဟူသည်း အခြားကျမ်းများ အလို ရှိနိုင်သည်။

ဧဝံ မဟံ၊ ပေ၊ ဣစ္စာဒယော—"မဟံ မဟန္တော, မဟန္တာ မဟန္တော" စသည်ဖြင့် ဂန္ဆန္တ အတိုင်းရပ်စဉ်ပါ၊ ["သုဏာတိ ပဒံ" -"စဝံ ဝိယံ" တို့၌ "သုဏာံ ပစံ"-"စဝံ မိယံ" ရှိသော သိဟိုဠ်မူသာ ထူးဝတ္ထုဂါထာထုံးစံကြ၍ ကောင်း၏၊] မဟံ-ကြီးသူ, မြတ်သူ, အများ၊ စရံ-လှည့်လည်သူ၊ တိဋ္ဌံ-ရပ်တည်သူ၊ ဒဒံ-ပေးသူ၊ ဘုဉ္ဇံ-စားသူ၊ သုဏာံ-နားထောင်သူ၊ ပစံ-ချက်သူ၊ ဇယံ-အောင်သူ, နိုင်သူ၊ ဇိရံ-ဆွေးမြေ့အိုင်းသူ၊ ဧဝံ-ရွှေ့လျောသူ၊ မိယံ-သေသူ၊ သရံ-အော်မေ့သူ၊ ကုဗ္ဗံ-ပြုသူ၊ ဇပံ-ရွတ်ဘတ်သူ၊ ဝဇံ-သွားသူ၊ ဣစ္စာဒယောဖြင့် အရဟန္တ ကရောန္တ သဒ္ဒါစသည်ကို ယူ၊ ထို ရုပ်များ၌ မှတ်ဘွယ်ကို အခြေပြု နာမ်ဂိုဏ်း၌ ပြထားပြီ။

ဘာဝန္တော - ထိုအရှင်သည်၊.... ဘဝတောဘိ - ဘဝတော ပုဒ်သည်၊ ဝတ္တာတော။

သြဘာဝေါ ကွစိ ယောသု ဝကာရဿ။ ။[သုတ်နှက်, ယေးသု-တို့ကြောင့်၊ ဝကာရဿ - ဝ အက္ခရာ၏၊ ကွစိ - ၌၊ သြဘာဝေါ - သြအဖြစ်သည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏။] ယော ဣစ္ဆဘေသု-ယော ဟူသော ဤဝိဘတ်တို့ကြောင့်၊ ဘဝန္တံ ဣစ္ဆေတဿ - ဘဝန္တံ ဟူသော ဤသဒ္ဒါ၏၊ ဝကာရဿ သြဘာဝေါ ဟောတိ ကွစိ၊ တေ ဘောန္တော, ဘဝန္တော, ဘဝန္တာ-ထိုအရှင်တို့သည်။

(၁၀၀) ဘဝတောဘိ ဝတ္ဟတေ။

ဘောဂေတု။ ၂၄၃ ။ ပရေ ဂေ သဗ္ဗဿေဝ ဘဝန္တံသဒ္ဒဿ ဘော ဟောတိ၊ .... တုသဒ္ဒေန - ဖြင့်၊ ဘန္တေ ဘောန္တောဒိစ - ဘန္တေ အပြု, ဘောန္တေ အပြု အစရိသည်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဂလောပေါ - ဂသိချေ၊ ဘော,ဘန္တေ, ဘောန္တေ,ဘောန္တော-အိုအရှင်၊....ဘောန္တော, ဘဝန္တော, ဘဝန္တာ - အိုအရှင်တို့၊ ဘဝန္တံ - အရှင်ကို၊ ဘောန္တေ, ဘဝန္တေ-အရှင်

(၁၀၉) ဤသုတ်သည် ယခုကစ္စည်းကျမ်းများ၌ မပါ၊ "ရွေးပါ၌မဟုတ်"ဟု ဆရာ ယယ်ထားသည်ကို ရှာသိဒ္ဓိက ပြန်ယူထားသည်-ဟု မှတ်၊ ဆရာအလို "ဘောဂေတု"၌ တု သဒ္ဒါဖြင့် ဘဝန္တ သဒ္ဒါကို "ဘောန္တ" ပြုနိုင်သည့်၊ ဘေးန္တောကို "ဘဝန္တ" တည်, ယောသက်, (ရှာသိဒ္ဓိအံလို) ဤ"သြဘာဝေါ ကွစိ ယောသု ဝကာရဿ" သုတ်ဖြင့် ဝ ကို သြပြု, ခွင်း, ချေ, ကပ် (ဘောန္တ) နှကို နှ၊ကဲ့သို့ ငဲ့၍ "နှ၊သ နှော" သုတ်ဖြင့် နှောပြု, ဘောန္တော ပြီး၏၊ (ဂစ္ဆန္တောကဲ့သို့) ယောကို အာပြု၍ ဘောန္တာ ရုပ်ကိုလည်း ပြလိုကြ၏၊ သို့သော် ထို ရုပ်ကား ပါဠိတော်များ၌ ရှိဟန် မတူ၊

(၁၁၀) တုသဒ္ဒေန ဘန္တေ — [" ဘော " အဖွင့်ကို ကစ္စည်းဌိကာ၌ ရှု။] ဘောဂေတု၌ တုသဒ္ဒါဖြင့် ဘဝန္တကို " ဘန္တေ - ဘောန္တေ " စသည်လည်း ပြု၍ ဂသိကို ချေလျှင် "ဘန္တေ-ဘောန္တေ"ဟု အာလပ်းကဝုစ်ရုပ်များ ဖြစ်သတဲ့၊ ထိုတွင် "ဘန္တေ"ကို "အာမန္တန(ခေါ်ခြင်း·ထူးခြင်း)အနက်ဟော နိပါတ်ပုဒ်(ဓာတုစ် ဗဟုဝုစ် ၂ မျိုးရ)"ဟု မောဂ္ဂလ္လာန် မိန့်သည်၊ ထို အမိန့် အတိုင်းလည်း ပြယုဂ်များစွာ ရှိ၏၊ ဘောန္တကား အာလပ် ကဝုစ်ရုပ်ပင်၊ ဘောန္တာဒိဒ္ဒ အာဒိဖြင့် ကစ္စည်းဝုတ္တိဒ္ဓ လာသော ဘဒ္ဒေ အပြုကို ယူလိုဟန်တူသည်၊ သို့သော် ထိုဘဒ္ဒေရုပ်လည်း "ဘဒ္ဒါ"ဟူသော အာပစ္စယန္တ ဣတ္ထိလိင် သဒ္ဒါရင်းမှ (ကဉ်ကဲ့သို့) ဘဒ္ဒေ ဖြစ်ရသည်-ဟု မောဂ္ဂလ္လာန် မိန့်သည်။

ဘော, ဘန္တေ, ဘောန္တ, ဘောန္တာတို့ကား အာလပ် ကဝုစ် ရုပ်၊ ထိုတွင် ဘောန္တ ဘောန္တာတို့ကို ဘောန္တ ပြုပြီးနောက် (ဘောပုရိသ - ပုရိသာ) တို့ကဲ့သို့ အကားရ

တို့ကို၊ နာသေသူ - နာဝိဘတ် သဝိဘတ် တို့၌၊ သြဘာဝေါ ကွစိဘိ ယောဂဝိဘာဂေနေ - "သြဘာဂေါ ကွစိ" ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့်၊ သြဘာဝေါ - သြပြု၊ ဘောတာ, ဘဝတာ, ဘဝန္တေနေ-ဖြင့်၊ ဘောတော, ဘဝတော, ဘဝန္တသ-အား ဂ္ဂန္ထာဒိ-ဤသို့ အစရှိသည်ဘည်း။

(၁၁၁) ဘဒန္တသ ဘဒ္ဒန္တ ဘဂေန္တ။ ။[ဘဒန္တသ - ဘဒန္တ သဒ္ဒါ၏၊ ဘဒ္ဒန္တ ဘဂေန္တ - ဘဒ္ဒန္တ ဒ္ဒ.ပြု, ဘဂေန္တ အ.ပြုတို့သည်၊ ဟောန်၊] ပရေ, ဂဂ- ဂသိကြောင့်ဂင်၊ ယောသုစ - ယောဝိဘတ်တို့ကြောင့်ဂင်း၊ သဗ္ဗဿဝ ဘဒန္တသဒ္ဒဿ, ဘဒ္ဒန္တ ဘဂေန္တ ဂုတိ - ဘဒ္ဒန္တ ဘဂေန္တ ဟူကုန်သော၊ ဇေတအာဒေသော-တို့သည်၊ ကွစိ-၌၊ ဟောန်၊ ဘောဘဒ္ဒန္တ, ဘဒန္တေ - အိုဘဂ္ဂင်၊ ဘဒန်္တ, ဘဒန္တာဝေါ-ဘဒန္တ ဘဒန္တာ ဟု လည်း ဂ်ိုဏ်၊ ဂ္ဂန္ထာဒိ-ဤသို့ အစရှိသော ရုင်စည်သည်၊ ပုရိသသဒ္ဒဿမံ-တူဇ်၊

ဒီတာဒျန္တာနမာ-အာကာရော ဝါတို့ဖြင့် စီရင်၊ ဘောန္တော, ဘဝန္တော, ဘဝန္တာတို့ကား အာလုပ် ဗဟုဝုစ်ရုပ် (ရုင်ပြီးဝုံမှာ ပဌမာ ဗ.ဝုစ်အတိုင်း-ဝင်)၊ ထို့နောက် "ဘာန်္တ" ဟု ဒုတိယာ ဧကဝုစ်ဖြင့် တရုပ်သာ ရှိသော်လည်း "သတိမံ-သတိမန်္တ" ကဲ့သို့ "ဘဝံ ဘဝန်္တ" ဟု ၂ရုပ် ရှိစေလိုကြသည်၊ "လုဒ္ဓံ တံ ဘောန်္တ နိရယေ ဝသန်္တ" ဟူသော နာရဒကဿပ ဇာတ်၌ ဘောန်္တ ရုင်လည်း ရှိ၏၊ သြဘာဝေါ ကွစိ - ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဝကို သြဖြစ်၍ စီရင်၊ "ဘောန္တေ" ဒုတိယာ ဗဟုဝုစ် ရပ်၌ သြဘာဝေါ ကွစိ ယောသု ဝကာရသ သုတ်ဖြင့် ဝကို သြပြု၊ (ချာသအလို ဘောဂေတုံ့ဟုဆိုင် ဧကာန္တပြု) ထို့နောံ ယောကို ပြေရုံသာ၊ နာနှင့် သဝိဘတ်တို့၌ ယောသုကို ဖြုတ်၍ " သြဘာဝေါ ကွစိ " ဟူသော ဗိဓာဂဇေတာ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဂကို သြပြု (ဂန္ဆတာ ဂန္ဆတော ကဲ့သို့) ဆက်၍ စီရင်၊ ဧကစ္စာဒိဖြင့် နံဒဘတ် မှစ၍ ကုန်ရုင်များကို ယူလေ၊ ထို ရုင်များကို ဂန္ဆန္တ သဒ္ဒါနည်း မှီး၍ သင်္ဂီဝင်လောက်ပြီ၊ ရုပ်စဉ်ပုံကို အခြေပြု နာမ်ဂိုဏ်းမှာ စုံလင်စွာ ရှု။

(၁၁၁) ဤသုတ်လည်း ယခုသုတ်နှင့်၌ မပါ, ချာသ ပယ်ထားသည့်ကို ရှုပသိဒ္ဓိက ထပ်မံ ထည့်စွက်ထားအင်သော သုတ်ပင်တည်း၊ ပယ်လည်း ပယ်သင့်ပေ၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း.... ဘဒ္ဒန္တ ဖြစ်ဘို့ရာ ဒဒွေးဘော်လာရုံဖြင့် ဗြီးသောကြောင့်ဂင်း, ဘန္တေ ရုပ်လည်း ဧဂဝုစ် ဗဟုဝုစ် ၂ မျိုးရ နိပါတပုဒ်ဖြစ်သောကြောင့်ဂင်းတည်း၊ ဤသုတ် အလိုအတိုင်း ဆိုလျှင် "ဘဒန္တ" ပုဒ်ရင်းသာတည်း၊ ထို့နောက် ဂသိခနောင်းဆာ၌ ဘဒ္ဒန္တ ပြု, ဂသိချေ, ဗြီး၏၊ ဘဒ္ဒန္တကို ဘန္တေပြု, ဂသ်ချေ၊ ဘဒန္တ ဘဒ္ဒန္တာရုပ်တို့လည်း ဘောပုရိသပုရိသာ ကဲ့သို့ ဗြီးသော အာလုပ် ဧကဝုစ်ရုင်များပင်တည်း။

ဂ္ဂန္ထာဒိ ပုရိသသဒ္ဒဿမံ — ဘဒန္တော-အရှင်သည်၊ ဘဒန္တာ, ဘဒ္ဒန္တာ-တို့သည်၊ ဘောဘဒ္ဒန္တ, ဘန္တေ, ဘဒန္တ, ဘဒန္တာ-ဗိုအရှင်၊ ဘောန္တော ဘဒန္တာ ဘဒ္ဒန္တာ ဘန္တေ-အိုအရှင်တို့၊ ဘဒန်္တ-ကို၊ ဘဒန္တေ, ဘဒ္ဒန္တေ-တို့ကို၊ ဘဒန္တေန၊ ပေ၊ ဘဒန္တေသု-တို့၌၊

(၁၁၂) သန္တသန္ဒိဿ သော ဘော, ဗေဝစနေန္တိ ။ ၁၀၅ ။ ပေ ။ သ သန္ဒါဒေသော-သသန္ဒါ အပ္ပိသည်၊ ဟောစတိ၊ ပေ၊ စသန္ဒဂ္ဂဟဏေန-ဖြင့်၊ အဘာကာရေဝိ-ဘဗ္ဘတပါး, အခြားအကွဲရာနှောင်းရာ၌လည်း၊ သမာသေ-သမာသ်၌၊ ကွဗိ-၌၊ သကာရာဒေသော-သအပ္ပိသည်၊(ဟောတိ)၊ သဿိ-သူးတော်ကောင်းတို့ဖြင့်၊ ဘေတိ-ကိုဴ၊ သနွေဟိ - သနွေဟိ ပြုယုဂ်၌ တားမြစ်ရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ သေသံ-ကြွင်းသောရုပ်အပေါင်းသည်၊ ဂန္ဆိတဲ့ သန္ဒိ သမံ-တူ၏၊ [အဓိပ္ပါယ်ကို ကမ္မညဲးဋီကာမှာ ရှု။]

(၁၁၃) ရာဇပြိဟွတ္တိ သံခသန္ဒါဒိနံ – ရာဇ, ပြိဟ္ဝ, အတ္တ, သခသန္ဒါ အစရှိသည်တို့၏၊ ဘေဒေါ - ရုပ်အထူးသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊....တထော-ထို့အတူပင်၊ သျာဒျုပ္ပတ္တိ - သဲအစရှိသောဝိဘတ်သက်၊ " ရာဇ+သိ " ဤတိ-ဟူ၍၊ ဋ္ဌိတေ-တည်ပြီးသော်၊ ("သိဝစနသ အာကာရော " ၌ စပ်)၊ ပြိဟ္ဝတ္တိသခရာဇာဒိတောတိ - ဟူသော သန္ဒါသည်၊ အဓိကာရော။

သျာစ။ ၁၀၉ ။ ပေ ၊ အာဒိသဒ္ဒေန-ဖြင့်၊ အာတုမာဒိသန္ဒဘောစ-အာတုမ အစရှိသော သန္ဒါဘို့မှ (နောက်၌) လည်း၊ [အာတုမာဒိ၌ အာဒိဖြင့် " ဥသ္မာ-အေွး၊ ဘေသ္မာ-ကြောက်ဘွယ် " စသည်ကိုယူ၊] (သိဝစနသ အာကာရော ဟောတိ)၊ သရလောပါဒေ၊ ရာဇာ တိဋ္ဌတိ။ [၁၁၆-သုတ် တိုင်အောင် လွယ်ပြီ၊] ၁၁၇-သုတ်၌ စသဒ္ဒေါ - သည်၊ ဝိကပ္ပနတ္ထော-ဝိကပ်အနက်ရှိ၏၊. သုနံဟိသုစာတိ-သုတ်ဖြင့်၊ ဒိဃော - ဒီဃပြု၊ ရာဇူဟိ [သုတ်၌ ဂသိယော နှောင်းရာ၌သာ " ဘဒ္ဒန္တ- ဘန္တေ " ပြိသည် ဟု ဆိုသောကြောင့် ထို ၂ ဝိဘာဂ်၌သာ ဘဒ္ဒန္တ အပ္ပိ ထည့်၍, ဘန္တေ အပ္ပါမှာ ပဌမာ ဒုတိယာ ယောတို့၌ မရှိသင့်သောကြောင့် မထည့်ဘဲထားသည်။]

သက္ကတနှင့် အဋ္ဌကထာ ။ ။ သက္ကဘာ၌ " ဘဒန္တ-ပူဇာ်အပ်သူ " ဟု သံယုဂ်မဲ့ ဒ တလုံးထည်းရှိ၏၊ ကာဋ္ဌဝါယိသေရုဋ္ဌကထာ၌ " ဘဒန္တော ဝုစ္စတိ ဂုဏဝိသေသ ယုတ္တော, ကေသဉ ဒကာရသဉ သောပံ ကတွာ=ဂုဏ်အထူးနှင့် ယှဉ်သူကို ဒလုံးချ၍ ဘဒန္တ ဟု ဆိုအပ်၏" ဟု မိန့်၏၊ ဤ၌ ' ဒတလုံးချ၍ ' ဟု ဆိုသဖြင့် ပုဒ်ရင်းမှာ " ဘဒ္ဒန္တ " ဖြစ်သည် ဟု ဆိုလိုသည်၊ မည်သို့ပင် ဖြစ်စေ " ဘဒန္တ=ဘဒ္ဒန္တ " ပါ၌ ၂ ထွေလုံး ပါဋ္ဌိသုံး ရှိသည်-ဟု မှတ်။

(၁၁၂) မှတ်ချက် ။ ။ သန္တ သဒ္ဒါသည် ဂစ္ဆန္တာဒိဂိဏ်းဝင် ဖြစ်သော်လည်း အန္တပစ္စယန္တမဟုတ်, သမုခာဘ်, တာစ္စသည်း, ဓာတွန္တ (မ်, ကုန်)ပြု၍ ပြီးသည်၊ ထို့ကြောင့် ဂစ္ဆန္တာဒိဂိဏ်းဝင် မှန်လျှင် အန္တပစ္စယန္တချည်း ဖြစ်ရမည်-ဟု ကိန်းသေ မဟုတ်ကြောင်းကို သတိပြုပါ။

ရာဇုဘိ-တို့ဖြင့်၊ ရာဇေဟိ ရာဇေဘိ ဝါ-လည်း ရှိ၏။ [စ သဒ္ဒါ၏ ဝိကပ် အာနက်ကြောင့် "ရာဇေဟိ - ဘိ" ရုပ်လည်းရှိနိုင်သည့်-ဟူလို၊ သုဟိသွ ကာရောဇဖြင့် စိရင်၊] ထို့နောက် ၁၁၉ တိုင်အောင် လွယ်ပြီ။

(၁၂၀) ပဠမိယံ- ပဠမိဝိဘတ်၌။

အမှ တုမှ ၊ ပေ၊ သ္မာနာဝ ။ ၂၇၀။ အမှ ၊ ပေ၊ ပိတု အာ့ရွေဝမာဒိဟိ- အမှ, တုမှ, ဘဲ့ပစ္ဆိအံ, ရာဇ, ဖြဟ္မ, အတ္တ, သခ, သတ္ထု, ပိတု အစ ရှိသော သဒ္ဒါဘို့မှ၊ (ပရံ-နောက်ဖြစ်သော၊) သ္မာဝစနံ - သ္မာဝိဘတ်ကို၊ နာဝ-နာဝိဘတ်ကိုကဲ့သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ - မှတ်ထိုက်၏၊ [ဝိတာဒိဟိ၌ အာဒိဖြင့် တု ပစ္ဆည်း အဆုံးရှိသော မာတု ကတ္တု စသည်ကိုယူ၊ " ဇ္ဇောဒိ သဒ္ဒေန တုပစ္စယန္တော ဂယ္ဟတိ " - ရူဒ္ဓိကာ။] ဣတိ - ၍်သုတ်ဖြင့်၊ သ္မာဝစန သ-၏ နာဗျပဒေသော - နာဝိဘတ်ကဲ့သို့ငဲ့၊ ပန - ဆက်ဥုံးအံ့၊ အတိဒေသော - အတိဒေသသုတ်သည်၊ ဆဋ္ဌီဓော-၆ ပါး အပြားရှိ၏၊ ဗျပဒေသော ၊ပေ၊ ဆဋ္ဌီဓောတိ-ဗျပဒေသော ၊ ပေ ၊ ဆဋ္ဌီဓော ဟူ၍၊ ဝုတ္တဉ္စ-ဂျိုး ဆရာ ဘို့လည်း ဆိုအပ်ပြီ။

အတိဒေသော - အတိဒေသသုတ်သည်၊ ဗျပဒေသော - ဗျပဒေသော တိဒေသသုတ်၎င်း၊ နိမိတ္တဉ္စ - နိမိတ္တာဘိဒေသသုတ်၎င်း၊ တံ့ရုပ်-တံ့ရုပါ

(၁၂၀) နာဗျပဒေသော — ဗျပဒေသ သဒ္ဒါသည် အမည်သည်ရာ အနက်ကို ဟောစ်၏၊ ဤအမှ တုမှ နှင့်စသော သုတ်ကား ရုပါတိဒေသ သုတ်တည်း၊ သ္မာဝိဘတ်ဖြင့် ဗြဟ္မုနာ ရုပ်၌ "ပဠမိယံ နာဘာဝါတိဒေသော" ဟု ဆိုလျက်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "သ္မာ ဝစနသ နာဗျပဒေသော" ဟူသော စကား၌ "နာဗျပဒေသော" မဟုတ်တန်ရာ "သ္မာ ဝစနသ နာဘာဝါတိ ဒေသော" ဟု ပါဠိမှန် ရှိ၏၊ သိဟိုဠ်မူ၌ "နာဗျပဒေသာ တိဒေသော" ဟု ရှိသည်မှာလည်း သင့်မည်မထင်၊ [နံ မှ တံ ဝါ သုတ် အဆက်၌လည်း "နာဗျပဒေသော" ဟု ဆိုခဲ့သေး၏, စဉ်းစားဘွယ်ပင်။]

အတိဒေသ။ ။"အတိဒိသာဂိ-ညွှန်ပြတတ်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ အတိဒေသော-မည်၏" နှင့် အညီ "နှံကို နှံကဲ့သို့ မှတ်, သမ္မာကို နာကဲ့သို့ မှတ်" စသည်ဖြင့် ညွှန်ပြတတ်သောကြောင့် အတိဒေသ သုတ်-ဟု ခေါ်၏၊ ထိုအတိဒေသ သုတ်သည် (ဂါထာမှာ လာသည့်အတိုင်း) ဗျပဒေသာတိဒေသ စသောအားဖြင့် ၆ မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင်.....

ဗျပဒေသ။ ။[ဝိ+အပ+ဒိသ, ဏ။] ဗျပဒေသသဒ္ဒါသည် ကထန(ပြောဆိုခြင်း) သည်ရာ (နာမည်) ကပဒ္ဒ (ကောက်ကျစ်သူ၏ အဖြစ်) ဟူသော အနက်ဘို့တွင် ဣ၌ သည်ရာ အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် နာမည်ကို ညွှန်ပြသော သုတ်သည် ဗျပဒေသာ တိဒေသသုတ်မည်၏၊ ထိုသုတ်ကား "တဒ္ဓိတသမာသကိတကာ နာမံဝါ တဝေတုနာဒိသူ

တိဒေသသုတ်ဂုင်း၊ တံသဘာဝတာ - တံသဘာဝတာတိဒေသသုတ်ဂုင်း၊ သုတ္တန္ဆေဝ - သုတ္တာတိဒေသသုတ်ဂုင်း၊ ဇာထာ-ထိမ္ဘတပါး၊ ကာရိယံ-ကာရိယာတိဒေသသုတ်ဂုင်း၊ ဇ္ဈတိ-ဤသို့၊ ဆဗ္ဗိဓေဝ-ရှိ၏။

တတြ-ထို ဒမျိုးတို့တွင်၊ အယံ - ဤသုတ်သည်၊ ဖြဟ္မတ္တ သခါဒိသု-ဖြဟ္မ, အတ္တ, သဒ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့၌၊ ပါဠသာမတ္ထိယတောာ- ပါဠိ၏ အစွမ်း သတ္တိကြောင့်၊ ရူပါတိဒေသော - ရူပါတိဒေသ သုတ်တည်း၊.... သေသံ-ကြွင်းသောအစိအရင့်သည်၊တတိယာသမံ-တတိယာဝိဘတ်နှင့် တူ၏၊ [သ္မာကို နာဟု ငဲ့ခြင်းမှ ကြွင်းသော အစိအရင်သည်၊ တတိယာဝိဘတ်ကို စိရင်ပုံနှင့် တူပြီ-ဟူလို။] ရညာ-မှ၊ အပေဘိ-ဖဲ၏၊ ရာဇုဟိ, စ" သုတ်တည်း၊ မှန်၏ – ထိုသုတ်သည့် တဒ္ဓိတ် စသည်ကို " နာမ် " အမည်ရအောင် ညွှန်ပြသော သုတ်တည်း၊ [နာမံဝ – တဒ္ဓိတ ၊ ပေ ၊ ဒီသုစ သုတ်သည်၊ ဗျာဒေသော– အမည်ကို ညွှန်ပြသော သုတ်တည်း။]

နိမိတ္တ ။ ။ သရာသရေ လောပံသုတ်၌ " သရေ " ကို နိမိတ် ဟု ခေါ်သကဲ့သို့ နောင်းသော အက္ခရာကို နိမိတ် ဟု ခေါ်၏၊ ထိုနိမိတ်ကို ညွှန်ပြသော နိမိတ္တာတိဒေသ သုတ်ကား " တထာ ကတ္တာရီ " သုတ်တည်း၊ မှန်၏ – ထိုသုတ်သည် ဘော ကံ ဟော ယပစ္စည်းကဲ့သို့ ကတ္တားဟော ယပစ္စည်း နိမိတ်ကို ညွှန်ပြသည်၊ [တထာကတ္တာရီ-တထာ ကတ္တာရီသုတ်သည်၊ နိမိတ္တံ-နိမိတ်ကို ညွှန်ပြသော သုတ်တည်း။]

တံ ရူပ ။ ။ [တံရူပ-ထိုရုပ်သွင်၊] သ္မာ ဟူသော ရုပ်ကို " နာ " ရုပ်သွင်ဘးမျိုးပြောင်း သွားအောင် (သ္မာကို နာဖြစ်အောင်) ညွှန်ပြသော တံရူပ ၁ တိဒေသသုတ်ကား ဤ အမှ တုမှ ၊ ပေ ၊ သ္မာနာဝ " သုတ်ပင်တည်း၊ ထိုစကား မှန်၏—သ္မာဝိဘတ်ဖြင့် " ဖြဟ္မုနာ, အတ္တနာ,သခိနာ"ဟု ပါဠိများရှိ၏၊ ထိုပါဠိများ၏သတ္တိကြောင့် ဤအမှ တုမှ နှုစသော သုတ်ကို တံရူပါတိဒေသ (တံဖြုတ်၍ "ရူပါတိဒေသ") သုတ်ဟုသိသာပြီ၊ ထို့ကြောင့် " တတြာယံ ဖြဟ္မတ္တာ၊ပေ၊ရူပါတိဒေသော " ဟု မိန့်သည်။ [သ္မာနာဝ—အှ တုမှ၊ပေ၊ သ္မာ နာဝ သုတ်သည်၊ တံရူပံ-ထိုရုပ်သွင်ရှိအောင် ညွှန်ပြသော သုတ်တည်း။]

တံ သဘာဝ ။ ။ ဇ္ဈတ္ထိလိန် သဘောမှ ပုလ္လိန် သဒ္ဒဘာတမျိုး ပြောင်းသွားအောင် ညွှန်ပြသော သုတ်သည် " တံ သဘာဝါတိဒေသ "မည်၏၊ ထိုသုတ် ကား " ဇ္ဈတ္ထိယံ ဘာသိတပုမိတ္ထိ ပုမာဝစေ " တည်း၊ [ပုမာဝ-ဇ္ဈတ္ထိယံ ဘာသိတပုဒိတ္ထိ် ပုမာဝ စေ သုတ်သည်၊ တံ သဘာဝေါ-ထို လိန်သဘောရှိအောင် ညွှန်ပြသော သုတ်တည်း။]

သုတ္တ ။ ။ထိုထို စိရင်မည့်သုတ်များကို ညွှန်ပြဒသော သုတ်သည် " သုတ္တာတိဒေသ " သုတ်မည်၏၊ အနုပဒိဋ္ဌာနံ ဝုတ္တယောဂတော သုတ်တည်း၊ [အနုပဒိဋ္ဌာနံ -အနုပဒိဋ္ဌာနံ် ဝုတ္တယောဂတောသုတ်သည်၊ သုတ္တံ-သုတ်ကိုညွှန်ပြသောသုတ်မည်၏။]

ရာဇုဘိ, ရာဇဟိ, ရာဇေဘိ - ဘို့မှာ၊ ရဉော, ရာဇိနော-၏၊ သန္တုက်-ဥစ္စာ၊ ရဉံ.ရာဇုနံ,ရာဇာနံ-ထို့၏။ [ထို့နေ့ ၁၂၁ သုတ်လည်း လွယ်ပြီ။] ရဉော, ရာဇိနိ-၌၊ ပဘိဒ္ဒိတံ-ဘည်၏၊ ရာဇုသု, ရာဇေသု-တို့၌။

(၁၂၂) ဖြဟ္မသဒ္ဒါသစ-၏သည်း၊ ဂ နာ သ သို့ သု-ဂသိ, နာ, သ, သို့ ဝိဘတ်တို့၌၊ ဝိသေသော - ရုပ်အထူးသည်၊ (အထိ)၊ ဖြဟ္မာ-ဖြဟ္မာ၊ ဖြဟ္မာနော-တို့၊ အာလပနေ - ၌၊ ဇတိ-ဇပုဒ်သည်၊ ဝတ္တတေ။

ဖြဟ္မတော ဂဿဒ။ ၁၉၃ ။ဖြဟ္မသဒ္ဒဿ(ပရဿ)ဂဿ-ဂသိ၏၊ ဇကောရော ဟောတိ၊ [“စဂ္ဂဟာဏံ”ဟု သိုးခြားဖွင့်လတ္တံ့ ဖြစ်သော်းကြောင့် “ဂဿစ” ဟု စပါနေခြင်းသည် မကောင်း၊] စဂ္ဂဟာဏံ-စသဒ္ဒါသည်း ဇေဂဟာဏာနုကာဗုံးထိုံ - ဇသဒ္ဒါကို ငင်ခြင်းအနက်ဂို၏၊ ဘောဖြဴးဟ္မ-အို့ ဖြဟ္မာ၊ ဘောန္တော်ဖြဟ္မာနော-တို့ ဖြဟ္မာနံ,ဖြဟ္မံ-ကို၊ဖြဟ္မာနော-တို့ကို။

(၁၂၃) ဝိပရိဏာမေန - ဝိဘတ် ပြောင်းလဲသောအားဖြင့်၊ ဖြဟ္မ သဟာဘိ အန္တောတိစ ဝတ္တတေ။

ဥတ္တံ သ နာ သု။ ၁၉၀ ။ပေ၊ ဥတ္တ + ဏာဘိ - ဥတ္တံ ဟူသော၊ ဘာဝ နိဒ္ဒေသော-ဘောအနက်ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သောသဒ္ဒါသည်၊ ကတ္ထစိ-အဆို့ အာရာဒ္ဓ (အဆို့သော သဝိဘတ်အရာဒ္ဓ - ဟူလို)၊ အဘာဝဒဿနတ္ထော-ဥ အပြု မဂို့ခြင်းကို ပြရခြင်း အကျိုးဂို၏၊ ဖြဟ္မုနော - ဖြင့်၊ ဖြဟ္မဟိ, ဖြဟ္မဘိ-တို့ဖြင့်။

ကာရိယ။ ။ကာရိယသဒ္ဒါသည် ပြုစိုရင်ခြင်းအနက်ကိုဟော၏၊ သေဿသု နှုဝ သုတ်၌ ပြခဲ့ပြီ၊ [သေဿသု နှုဝ-သေသေသု နှုဝသုတ်သည်၊ကာရိယံ-အပြုအစီအရင်ကို ညွှန်ပြသောသုတ်မည်၏။] အေဝံပါဂါထာကား “ဗျာဒေသော နိမိတ္တာ” ဂါထာနှင့် ဆက်၍ ကျက်ရန်တည်း၊ ဆိုင်ရာအဓိပ္ပါယ်၌အနက်ပေးခဲ့ပြီ၊ ၎င်းပြင် ပြခဲ့သောအတိဒေသသုတ်များတွင် သုတ္တာတိဒေသ မှတပါး အတိဒေသ ထင်ရှားဘို့ရာ ဇာဝ တထာပုဒ်များ ပါကြ၏၊ ထို့ကြောင့်လည်း ထိုသုတ်များကို အတိဒေသ သုတ်ဟု ဆိုရသည်။

ဗျာဒေသော တု နာမံဝ, တထာ ကတ္တာရိ နိမိတ္တံ၊
တံရူပံ ပန သဗ္ဗာနာဝ, တံသဘာဝေါ ပုမာဇ္ဈဝ၊
သုတ္တံ အနုပဒိဋ္ဌာနံ, သေသေသုနှုဝ ကာရိယံ။

(၁၂၄) ဥတ္တံ၊ ပေ၊ အဘာဝဒဿနတ္ထော — “ဥဿ - ဥ၏+ဘာဝေါ၊— အဖြစ်တည်း၊ ဥတ္တံ-ဥ၏ အဖြစ် ”ဤသို့လျှင် တွာပစ္စည်းသည် ဘာဝ အနက်၌သက်ရကား ဥတ္တံ ကိုလည်း “ ဘာဝနိဒ္ဒေသ = ဘာဝ အနက်ဟော တ ပစ္စည်းဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော

(၁၂၄) သသို့-သဝိဘတ်၌၊ ဥတ္တော-ဥ အဖြစ်ကို၊ ကတေ-သေ၌၊ ဇာဉဏ္ဏော့ ဝဏ္ဏစွလောတီ-သုတ်ဖြင့်၊ လသညှာယံ - လအာမည်ကို၊ (ကတာယံ-သေ၌)၊

စွလတော သသ နောဝါ။ ၁၁၇ ။စွလသညှတိ ဇာဝဏ္ဏော့ ဝဏ္ဏော ဟိ ပရသး၊ သဇာတိ - သ ဟူသော၊ ဇတသဝစနသ - ဤဝိဘတ်၏၊ နောဇာတိ-နော ဟူသော၊ အာဒေသော ဝါဟောတိ ၊ပေ၊ ဖြဟ္မ။နံဝါ-လည်း ဂိုဏ်၊ ဥတ္တံ့ ယောဂဝိဘာဝေန-ဖြင့်၊ အညထ္ထာပိ-အခြားဝိဘတ် ကြောင့်လည်း၊ ဥတ္တံ့-ဥပြု၊ ပဠမိယံ-၌၊ နာဘာဝါတ်ဒေသော-နာအဖြစ်ကို ဆဲ့ည္ဆန်းခြင်းသည်၊ (ဟောတ်)၊ ဖြဟ္မ။နာ-မှ ၊ပေ၊ ဖြဟ္မ။နံဝါ။

(၁၂၅) ဖြဟ္မတော တသ္မိံ့နိ။ ၁၉၇ ။ပေ၊ တသဒ္ဒေန-ဖြင့်၊ ကမ္မဓာရ မဒ္ဓါဒိတောစ - ကမ္မ, ဓမ္မ, မဒ္ဓ အစ်ဂါသော သဒ္ဒါတို့မှလည်း၊ (ပရသး, သ္မိံ့ ဝစနသ-ဇ်၊) ကွစိ ဟောတိ၊ ဖြဟ္မနိ-၌၊ ဖြပေ့ဌသု၊ [ဤတုဂ္ဂဟဏော နဲ့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာမှာ ရှာ့လေ။]

(၁၂၆) အတ္တာသဒ္ဒဿ-၏၊ တတိယာဒိသ္မေ-တတိယာအစ်ဂါသော ဝိဘတ်တို့၌သး၊ ဝိသေသော (အတ္တိ)၊ [ဒေဖြင့် ပဌမာ ဒုတိယာကိုကန့်၊ ပဌမာ ဒုတိယာတို့၌ ရာဇနှင့် တုပြိ - ဟူလို၊] အတ္တာ-အတ္တ ၊ပေ၊ အတ္တာနော.... နာမှ - နးဝိဘတ်၌၊ အကမ္မနာသဒ္ဒတော ဇာထွေ - အကမ္မနာသဒ ဟူသော ဤသုတ်၌၊ စသဒ္ဒေန-ဖြင့် အတ္တနာသ-အတ္တ၏အဆုံး အာသ ရ၏၊ အတ္တံ-အ အဒ် ဖြစ်သ ည်၊ ဝါ (ဟောတ်)၊ အတ္တနာ-ဖြင့်၊ အဇာတ္တနဝါ - လည်း ဂိုဏ်၊ ["အတ္တနာ " ဒ်(အ)ကို(အ)ထင်ပြုခြင်း အကျိုးကို အကမ္မနာသဒ သုတ်(ကမ္မနာ)ရပ်အဆိုင်းထိပါ ထိုရပ်ကို ကစ္စည်းဒီကာ၌ ပြထားသည်၊]

သဒ္ဒါ"ဟု ခေါ်သည်၊ "ဥ-သနာသု" လောက်တွင် ဆိုကပြီးကောင်းလုက် "ဥတ္တံ့" ဟု ထွက်ပုံးသည် အဂိုထဲ့၍ ဆိုခြင်းကြောင့် (" သဒ္ဒါဓိကာ အတ္ထာဓိကော " ဟူသော ဇရိဘာသးနှင့် အညီ) အချို့နေရာ၌ သနာနှောင်းသော်လည်း ဥ မပြုရ-ဟု အနက်ပိုကို သိခြင်း အကျိုးရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် သဝိဘတ်ဖြင့် ဥ မပြုဘဲ " ဖြဟ္မသ " ရှင်လည်း ရှိရပြန်သည်။

(၁၂၄) ဥတ္တံနိ ယောဂဝိဘာဝေန—"ဖြဟ္မ+နံ"ဖြစ်သည့်အခါ"ဥတ္တံ့"ဟူသော ဓိဓာကရဏော ယောဂဝိဘာဝဖြင့် (အ) ကို ဥပြု၊ ထို့နောက် ဒီဃပြု၊ သ်ဟိုဠ်မှဲကား "ဖြဟ္မုနံ"ဟု ဆိုရပ် ရှိ၏၊ ပဌမာဖြင့် "ဖြဟ္မုနာ"ဦး(အ)ကို(အ)ထင်ပြုခြင်း အကျိုးကို အကမ္မနာသဒ သုတ်(ကမ္မနာ)ရပ်အဆိုင်းထိပါ ထိုရပ်ကို ကစ္စည်းဒီကာ၌ ပြထားသည်၊

အတ္တန္တော ဟိသ္မိ မနုတ္တံ ။ ၂၁၁ ။ ပရေ ဟိသ္မိံ အတ္တသဒ္ဒါသေ, အန္တော-အဆုံးသရသည်၊ အနုတ္တံ အာပန္နတော၊ အတ္တနေဟိ, ဘိ-တို့ဖြင့်။

(၁၂၇) အတ္တတောတိ တံတောတိစ ဝတ္တတေ [(သိဟိုဠ်မူအတိုင်း) အတ္တန္တော ဟိသ္မိ မနုတ္တံ သုတ်မှ " အတ္တတော " ပုဒ် , တတော သ္မိံနိ. သုတ်မှ"တတော"ပုဒ်တို့ လိုက်ကြသည်။]

သသ နော ။ ၂၁၃ ။ ပေ ၊ အတ္တနော, အတ္တာနံ။

(၁၂၈) သ္မာ နာ ။ ၂၁၄ ။ ပေ ၊ အတ္တနာ အပေဘိ၊ နာဘာဝါတိဒေ သေနေဝ- နာ အဖြစ်ကို ငဲ့ညွှန်းခြင်းဖြင့်ပင်၊ သိဒ္ဓေါ - အတ္တနာရုပ် ပြီးနိုင် ပါလျက်လည်း၊ ဥတ္တရသုတ္တေန-နောက် " စုလတောစ " သုတ်နှင့်၊ ဇကာ ယေးဂံ - တသုတ်ထည့်းကို၊ အကတ္တာ - မပြုဘဲ၊ ဘိန္နယောဂကရဏံ- ကွဲပြားသောသုတ်ကို ပြုခြင်းသည်၊ အတ္ထနော ရဝိညာပနတ္ထံ-အနက်တမျိုး ကို သိစေရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ အတ္တန တကာရသ- အတ္တ၏ အဆုံး တ အက္ခရာ၏၊ ဇကာရေ - ဇ အက္ခရာကြောင့်၊ ကွစိ-၌၊ ရကာရော-ရပြု၊ အတြဇော-သဘာအရင်း၊ အတ္တဇောဝါ-လည်း ရှိ၏၊ပေ၊ အတ္တာနံ။

(၁၂၉) သတောတိ ဝတ္တတေ။

တတော သ္မိံနိ ။ ၂၁၂ ။ ပေ ၊ အတ္တနိ အတ္တေသု [မောဂ္ဂလ္လာန်၌ " အတ္တနေသု " ဟု ရှိသေး၏၊ အတ္တန္တော ဟိသ္မိမနုတ္တံသုတ်၌ " အနုတ္တံ " ဟူသော ဘာဝနိဒ္ဒေသဖြင့် ပြီးစေ။]

(၁၃၀) သခသဒ္ဒသ ဘောဒေါ (အတ္ထိ)၊ သခါ-မိတ်ဆွေ၊ သခါနော-တို့၊ ယောနမ်္ဆိ-ဝတ္တတေ။

(၁၂၈) နာဘာဝါတိဒေသေနေဝ ၊ ပေ ၊ အတြဇော — သ္မာဖြင့် "အတ္တနာ" ရှုပ်သည့် အမှတမှ စသော သုတ်ဖြင့် နာအဖြစ် ငဲ့လိုက်ရုံမျှဖြင့် ပြီးနိုင်သော်ကြောင့် ဤ သုတ်ကို သီးခြား မဆိုတော့ဘဲ နောက် စုလတောစ သုတ်နှင့် ပေါင်း၍ " စုလတော သ္မာနာ"ဟု တသုတ်ထည်း တည်ထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ သီးခြားခွဲ၍"သ္မာနာ"ဟု သုတ်တည်ရခြင်းသည် အဘယ်အကျိုး ရှိသနည်း – ဟု မေးဘွယ် ရှိသောကြောင့် "နာဘာဝါတိဒေသေနေဝ"စသည် မိန့်၊ "သ္မာနာ"ဟု သီးခြားခွဲ၍ သုတ်တည်ခြင်းသည့် အနက်တမျိုးကို သိစေရခြင်း (အတ္ထန္တရဝိညာပန) အကျိုးရှိသည်-ဟူလို၊ ထို အနက် တမျိုးကား-"အတြဇော" ရုပ်၌ ဇကြောင့် အတ္တ၏ အဆုံး (တ) ကို ရပြု၍"အတြဇော" ဟု ဖြစ်ရခြင်းပင်တည်း။

သခတောဃပေါနော၊ ၁၉၁။ ပေါသခါယော-မိတ်ဆွေတို့၊ [၎င်းနော်ဒ္ဓ "သဒိနော" ဟု တဆိုကို၏၊ ဤဒ္ဓ မလိုသေး။]

(၁၃၁) သခန္တသိ နော နာနံ သေသု ။ ၁၉၄ ။ ပေ၊ သဒိနော-တို့သည်၊ တိဒ္ဓန္တိ။ [မောဂ္ဂလ္လာနဒ္ဓ သခါရော, သခါ- တို့သည်၊ သခါရေ, သခေ-တို့ကို, ဟု ဂို၏သေး။]

(၁၃၂) အာလပနေ-ဒ္ဓ၊ ဂသညာယိံ (ကတာဝိံ)။

သခေတာ ဂသေပါ ။ ။ သခေတာ (ပရသ) ဂသာ, အကာရ အာကာရ ဣကာရ ဧကာရ ဤကာရ ဥကာရတဒေသ ဟောန္တိ၊ ဝါ သဒ္ဒေန-ဖြင့်၊ အညဆ္ဌာပိ - သခဓ တပါးသော သဒ္ဒါမှလည်း၊ (ပရသ ဂသ)၊ ကွစိ ဧကောရော - သည်၊ ဟောတိ၊ ယထာ - ကား၊ ဘဒ္ဒန္တေ , ဣသေ ဣတိ-ဘဒ္ဒန္တေ, ဣသေ ဟူသည်တည်း၊ [ဘဒ္ဒန္တေ-အမှာင်၊ ဣသေ-အိုရဟေ့။] အစ-အာလည်း၊ အာစ - အားလည်း၊ ဣစ-ဣလည်း၊ ဤစ-ဤလည်း၊ ဧစ-ဧလည်း၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (ဣတိဝိ-ဟု ဝိပါလျှင် အဝို)ဧ-ဧမည်၏၊ ပုဗ္ဗ သရာနံ - ရှေ့သရတို့ကို၊ ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ လောပေါ-ချေ၊ ဘော သခ, ဘောသခါ, ဘောသဒိ, ဘောသခေ-အိုမိတ်ဆွေ၊ပေ။

(၁၃၂) ဂသေ—"ဂသ+စ"ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ ထို ကို့လည်း "အစ အာစ ဣစ ဤစ ဧစ"ဟု ဒွန်သမာသ် ဝင်ဖြတ်ပြု၍ "အ အာ ဣ ဤ ဧ"ဟု ဖြစ်သည့် အခါ ရှေ့သရလေးလုံးကို "သရာ သရေလောပံ" သုတ်ဖြင့် အစဉ်အတိုင်း တလုံးစီ ချေ (အာကြောင့် အ ချေ. ဣကြောင့် အာချေ , ဤကြောင့် ဣချေ, ဧကြောင့် ဤချေ-ဟူလို၊) ဤ အဓိပ္ပါယ်ကို ညွှန်ပြ၍ "အစ အာစ၊ပေါကမေနလောပေါ" ဟု မိန့်သည်၊ သရာသရေ လောပံသုတ်ဖွင့် ဆရာသခ်ျကား " ဧကောရေ ပရေ သေသသရာနံ လောပေါ=ကြောင့် ရှေ့သရ ၄ လုံးကို ချေ"ဟု (တပြိုင်နက် ချေစေလိုဟန်) မိန့်သည်၊ ထိုတွင် ရူပသိဒ္ဓိက "အ အာ ဣ ဤ ဧ"စည်း နေရာဝယ် သရာသရေသုတ် ၌ သရေနိမိတ် အစွမ်းကြောင့် နှောင်းရောက် ရှေ့က အ အာ ဣတို့သည် (ဤ-ခြားနေသည့် အတွက်) မကြေနိုင်ရကား ရှေ့ကစ၍ ဖြစ်စေ နောက် (ဤ) ကစ၍ ဖြစ်စေ တလုံးစီသာ အစဉ်အတိုင်း ချေ၏၊ ဆရာသကား ဧကြောင့် ရှေ့လေးလုံးကို တဆက်ထည်း သိမ်း၍ ချရာ၌ ခြားကွယ်မှုမရှိတော့-ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။

ဝါသဒ္ဒေန ၊ပေ၊ ဣသေ ဣတိ—ဂသေဝါ၌ ဝါသဒ္ဒါသည် အဝုတ္တဝိကပ္ပန အနက် (တိုက်ရိုက်မဆိုအပ်သော အနက်ကို ပြုစီရင်ခြင်း)ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဘဒ္ဒန္တေကို ဘဒ္ဒန္တေ, ဣသေကို ဣသိတည်, အားလုပ် သိသက်, ဂမှည့် ဤသုတ် ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ဂသိကို ပြု, ခွင်း, ချေ, ကပ်၊ " မဟာမုနေ-အိုမြတ်သောမုနိ " စသော ရုပ်များလည်း နည်းဘူ၊ ဤ အဖွင့် အလို "သခတောဝါ-သခသဒ္ဒါမှလည်း" ဟု သုတ်နက်ပေး။ ["ဝါသဒ္ဒေါ အဝုတ္တဝိကပ္ပနေ၊ တေန တဒညောပိ စဒ္ဒါသောတ အသညမော နတ္ထိတိ ဝိဘာဝိတော"၊-သိလက္ခန်

(၁၃၃) သခန္တသာတိစ အာရောတိစ ဝတ္တတေ။....
သုနံသုဝါ ။ ၁၉၆ ။ ပေ၊ အာရော ဝါ ဟောတိ၊ သခါရံ သခါနံ သခံ-ကို၊ သခါနော, သခါယော, သဒိနော-တို့ကို၊ သဒိနာ-ဖြင့်။

(၁၃၄) သခန္တသာတိ ဝတ္တတေ၊.... အာရော ဟိမှိဝါ ။ ၁၉၅ ။ ပေ။ မ္ဟကာရာဒေသေ-ဣ အပြုကို၊ (ကတေ-ပြုအပ်ပြီးသော်)၊ ဗျသတော သဿနောဝါတိ-သုတ်ဖြင့်၊ နော-နေးပြု၊ [သခန္တသိ နော နာ နံ သေသု သုတ်ဖြင့် သဝိဘတ်ကြောင့် အ - ကို ဣပြု, ဗျမ္ဂည်, ဗျလတော သဿ နောဝါသုတ်ဖြင့် သ ကို နောပြု၍ သဒိနော်ပြီးသည်-ဟူလို၊] သဒိနော, သဒိဿ-အား၊ သခါရာနံ,သခါနံ-တို့အား၊ ဆဌဝစနသ-၏ နာဘာဝေါ (ဟောတိ)၊သဒိနာ-မှ၊ သခါရေဟိ, ဘိ, သခေဟိ , ဘိ-တို့မှ၊ ပေ၊

(၁၃၅) သခတောဘိ ဝတ္တတေ၊[တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်း"စ"ပါ၏၊ အဝိပင်၊]
သို့မေ ။ ၁၉၂ ။ ပေ၊ အယံ အာရဒ္ဓော-အားထုတ်အပ်သော ၍သုတ် သည်၊ နိစ္စထ္ထော-နိစ္စဝိဓိအကျိုးရှိ၏၊ သခေ-၌၊ သခါရေသု, သခေသု-တို့၌။

ဋီကာ၊ သဒ္ဒါဋီကာများ၌ ဝါ၏ အဝုတ္တာဝိကပ္ပနကိုပင် အဝုတ္တသမုစ္စည်းဟု ဖွင့်လေ့ရှိကြ၏၊ (ရူပသိဒ္ဓိဋီကာသည်ပင် "သုနံသုဝါ"သုတ်၌ ဖွင့်လတံ့၊) အဓိပ္ပါယ် မပျက်သော်လည်း စသဒ္ဒါ၏ သမုစ္စည်းအနက်နှင့် ရောယှက်နေလေသည်။]

(၁၃၆) ဝါဟောတိ—[ကစ္စည်းသုတ်စဉ်၌ "အာရာဟိမှိဝါ, သုနံသုဝါ" ဟု ရှေနောက်အစဉ် ရှိ၏၊] "အာရော ဟိမှိဝါ"သုတ်၌ ဝါသဒ္ဒါရှိပြီး ဖြစ်လျက် "သုနံသုဝါ" ဟု ဝါသဒ္ဒါကို ထပ်၍ ဆိုခြင်းသည် သမုစ္စည်းအနက်ကို ပြရခြင်း အကျိုးရှိ၏-ဟု ဋီကာ ဆွင့်၏၊ ("သုနံ သုဝါတ် ထွေ-ပုန ဝါဂ္ဂဟဏာ ကရဏံ သမုစ္စယတ္ထံ"-ဋီကာ၊) ထင်ရှားစေအံ့ – အာရော ဟိမှိဝါသုတ်၌ ဝါသဒ္ဒါသည် အာရအပြု မြေကြောင်းကို ပြသော စိကပ် အနက်ရှိ၏၊ ထို ဝါသဒ္ဒါကို အလိုက်ခံလျှင် စိကပ်အနက်ကိုသာ ထို ဝါသဒ္ဒါက ပြုလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် အာရအပြုကို ဆည်းပူးခြင်း အကျိုးငှါ ဤသုတ်၌ ဝါသဒ္ဒါကို ထပ်၍ အားထုတ်ပြန်သည် – ဟူလို၊ သို့သော် ရူစာကိုယ် အလိုမှာ ဝါသဒ္ဒါအတွက် (သခါရံ=သခံ)စိကပ်အနက်သာ ထင်သည်၊သို့ဖြစ်လျှင် ရှေသုတ်က ဝါကို လိုက်စေပါ တော့လော-ဟူအံ့၊ နောံသို့ဆက်၍ ပလိုက်စေခြင်းငှါ ဤသုတ်၌ ထပ်၍ ဆိုသည်-ဟု ဖြေ။

(၁၃၇) နိစ္စထ္ထေဃယ မာရဒ္ဓော—"သခေကို သွာ သို့ နံဝါဖြင့် သို့ကို ပြောလျှင် ပြီးနိုင်လျက် အဘယ့်ကြောင့် ဤသုတ်ကို အားထုတ်ရသနည်း" ဟု မေးဘွယ်ရှိသော ကြောင့် "နိစ္စထ္ထော" စသည် ဗန်း၊ သွာ သို့ နံဝါ၌ ဝါသဒ္ဒါပါသောကြောင့် ဇအပြု မမြဲ၊ ပုဗ္ဗဏ္ဏသို့ ပုရိသမို့ စသည်လည်း ရှိနိုင်သည်၊ သခ သဒ္ဒါ၌ကား "သခသို့ သခမို့" ဟု မရှိရေ၊ အမြဲပြု၍ "သခေ" ဟုသာ ရှိစေရမည်-ဟူလို။

အာတုမသဒ္ဒဿ-အာတုမသဒ္ဒါ၏၊ ပဌမာဒုတိယာသု-ပဌမာဒုတိယာဝိဘတ်တို့၌၊ အတ္တာသဒ္ဒဿဝ (သဒ္ဒဿ+အာဝ) - အတ္တာသဒ္ဒါ၏ ကဲ့သို့၊ ရူပနယော - ရုပ်ပြီးနည်းသည်၊ (ဟောဘိ) အာတုမာ - ကိုယ်၊ အာတုမာနော - ကိုယ်တို့၊ ဘော အာတုမ , အာတုမာ - အရှိကိုယ်၊ ဘဝန္တော အာတုမာနော - တို့၊ အာကုမာနံ, အာတုမံ - ကို၊ အာတုမာဒီနော-တို့ကို၊ အာတုမေန-ဖြင့်၊ ဣစ္စာဒိ-ဤသို့ အစရှိသော ရုပ်စဉ်သည်၊ ပုရိသသမံ-ပုရိသသဒ္ဒါနှင့် တူ၏။

(၁၃၆) ပုမသဒ္ဒဿ ဘာဒေါ (အတ္ထိ)၊ ပုမ+သိ - ပုမ သိ ဟု ဖြစ်ပြီးသော်၊....သဝိဘတ္တိသာတိ အဓိကာရော၊

ပုမန္တသဒ္ဒါ သိမှိ။ ၁၅၂၊ ပေ၊ ပုမသဒ္ဒန္တဿ - ပုမသဒ္ဒါ၏ အဆုံးသရ၏၊ အာကာရော့ဒေသော ဟောတိ၊ အန္တဿဂဟဏေန - ဖြင့်၊ မဃဝ

အာတုမ သဒ္ဒဿ—အာတုမသဒ္ဒါသည် အတ္တာသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ သက္ကဘာ၌ "အာတ္မာ" သည် ပါဠိ၌ "အာတုမာ" ဟု ဖြစ်သော်၏၊ ရူပသိဒ္ဓိ အလိုအားဖြင့် တတိယာဝိဘာဂ်မှ စ၍ ပုရိသအတိုင်း "အာတုဓမန-အာတုမေဟိ, ဘိ၊ အာတုမဿ-အာတုမာနံ" စသည် ဖြစ်၏၊ မောလ္လာန် အလိုအားဖြင့်မူ အတ္တာသဒ္ဒါနှင့် ရုပ်စဉ် တူသောကြောင့် "အာတုမနော , အာတုမေန၊ အာတုမနေဟိ, ဘိ , အာတုဓမေဟိ , ဘိ၊ အာတုမနော, အာတုမဿ၊ အာတုမာနံ၊ အာတုမနော (မှ) ၊ ပေ ၊ အာတုမနိ၊ အာတုမနေသု, အာတုမေသု" ဟု စဉ်ရာ၏။

သမာသ်၌ ရုပ်ပြောင်းပုံ ။ ။ ဤရာဇာဒိဂိုဏ်းလာ ရုပ်များသည် သမာသ်ဖြစ်သည့် အခါ အရှေ့, ရုပ်တမျိုး ပြောင်း၏၊ ရာဇ သဒ္ဒါသည် "မဟာရာဇ=မင်းမြတ်" ဟူသမာသ်ဖြစ်လျှင် ရာဇာဒိဂိုဏ်းအတိုင်းသည်း ရုပ်ရှိ၏၊ "မဟာရာဇာ-မဟာရာဇာနော" စသည်ဖြင့် စဉ်ရာ၏၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း အတိုင်းသည်း ရုပ်စဉ်နိုင်၏၊ " မဟာရာဇော - မဟာရာဇာ၊ မဟာရာဇံ-မဟာရာဇေ" စသည်ဖြင့် စဉ်ရာ၏၊ "ဓမ္မရာဇာ, ဓမ္မရာဇော-တရားမင်း၊ ဒေဝရာဇာ,ဒေဝရာဇော-နတ်မင်း" စသည်ဖြင့်သည်း ၂ဂိုဏ်း၀င်ဟုချသ်း မှတ်၊ [မြဟ္မသဒ္ဒါကိုကား "မဟာမြဟ္မာ-မြဟ္မာမင်း" ဟု သမာသ်ခွဲစေသော်လည်း ဂိုဏ်းတမျိုးပြောင်းသည်-ဟု မဆိုကြ။] သခ သဒ္ဒါကား " သဗ္ဗသခါ-အလုံးစုံဘို၏ မိတ်ဆွေ " ဟူသမာသ်ဖြစ်ရာ၌ ပုရိသာဒိဂိုဏ်းဟု သဒ္ဒနီဘိ မိန့်၏၊ အတ္တာသဒ္ဒါသည်း "ဘာဝိဘတ္တော-ပွားစေအပ်သော စိတ်ရှိသူ၊ ပဟိဘတ္တော-နှိမ်ချာန်သို့ စေလွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိသူ" ဟူသမာသ်ဖြစ်ရာ၌ ပုရိသာဒိဂိုဏ်းအတိုင်းသာ ရုပ်စဉ်ရမည်-ဟု သဒ္ဒနီတိ မိန့်၏၊ သို့သော်တရှေ့အရာ၌ "ဘာဝိတတ္တာနော-ပွားစေအပ်သော စိတ်ရှိသူ၏" ဟု တွေ့ရသောကြောင့် ရာဇာဒိဂိုဏ်းအတိုင်းလည်း ရုပ်စဉ်နိုင်၏-ဟု သိသာသည်။ [ဤရာဇ စသည်ဘို့ သမာသ်တွင်း၌ ရာဇာဒိဂိုဏ်း ပျက်ပုံကို သမာသ်ခဏ်း ကွစိ သမာသန္တာတာန မကာရန္တော-သုတ်၌ တွေ့ရလတံ့။]

ယုဝါဒိနံ-မစ္ဆဝယုဝအစရိသည်တို့၏၊ အန္တသစ-အဆုံးသရဖျိလည်း၊ (အာကာရဒေသေ ဟောတိ)၊ ပုမာ - ယောကျ်ား။ [အန္တံဂဟာဏောနစသည်ဖျိအဓိပ္ပါယ်ကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာမှာ ရှု။]

(၁၃၇) ပုမန္တသောဘိဝတ္တာတေ [သိဟိုဠ်ဒီပမှာ၌ "အဓိကာရော"ဟု ခေါ်၏၊ သူ့ဆိုင်ရာ ပုမာဒိဂိုဏ်းသုတ်ကုန်အောင် လိုက်မည်ဖြစ်၍ ကောင်းသည်။] ယောသွာနော။ ၁၅၅။ ပေ၊ ပုမာနော-တို့။

(၁၃၈) အမာလပနေကာစနေ။ ၁၅၃။ ပေ၊ ဟေပုမံ - အိုရ်.... ယောကျ်ား၊ ဟေပုမာနော - တို့၊ ပုမံ ကို၊ ပုမာနော - တို့ကို၊ [ဟေပုမံ အပြင် "ဟေပုမ"ဟု အာလုပ်ရုပ်ကိုဂင်း, ဒုတိယာယောဖြင့် "ပုမာနေ, ပုမေ" ရုပ်ဘို့ကိုဂင်း မောဂ္ဂလ္လာန်၌ ပြသေး၏။]

(၁၃၉) အာတိ ဝါဘိစ ပတ္တာတေ။ ဥနာဒိစ။ ၁၅၉။ ပေ၊ ဝါဟောန်၊ စသဒ္ဒေန, သသ္မာသု-တို့ခြင်း၊ ပုမကမ္မထာမသဒ္ဒေသစ-ပုမ, ကမ္မ, ထာမသဒ္ဒါတို့၏ အဆုံးဖျိလည်း၊ ဝါ,ဥကာရော၊ ပုမာနာ, ပုမုနာ-ဖြင့်၊ ပုမေနဝါ- လည်း ရှိသေး၏၊ ["ဤစသဒ္ဒါဖြင့် အဒ္ဓ၏ အကိုလည်း ဥပြု" ဟု အာကမ္မန္တသစသုတ် ဋီကာ၌ ပြသေး၏။]

(၁၄၀) အာနေတိဝတ္တာတေ။ [အာနေတိစ - ဟု စရိသည်ကားအပို။]

ဟိဝိဘတ္တိမ္ဟိစ။ ၁၅၇။ ဟိဝိဘတ္တိမှိ (စ) ပုမန္တသ, ၊ ပေ၊ ဝိဘတ္တိ ဂ္ဂဟဏံ-ဝိဘတ္တိ သဒ္ဒါသည်၊ သဝိဘတ္တိဂ္ဂဟဏနိဝတ္တနတ္ထံ - သဝိဘတ္တိ သဒ္ဒါကို နစ်ဇစရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ [အဓိပ္ပါယ်ကို ကစ္စည်းဋီကာမှာ ရှု။] ပုမာနေဟိ, ပုမာနေဘိ-တို့ဖြင့်၊ စ သဒ္ဒေန, သဗ္ဗဝိဘတ္တိသု-အလုံးစုံသော ဝိဘတ်ဘို့ကြောင့်၊ ယုဝမဃဝါဒိနံ-ယုဝမဃာ အစရိသည်တို့၏၊ [အာဒိဖြင့် အဒ္ဓကို ယူတို့ရန် အာကမ္မန္တသစသုတ် ဋီကာဖွင့်၏။] အန္တသ-အဆုံး အ၏၊ အာနာဒေသော - အာန အပြုသည်၊ ဝါ ဟောတိ၊ ဥနာမှိ စာဘိဇ္ဈေ-ဥနာမှိစ ဟူသော ဤသုတ်၌၊ စသဒ္ဒေန, သသ္မာသု- သ, သ္မာ ဟူကုန်သော၊ ဝိဘတ္တိသု - တို့ကြောင့်၊ ပုမန္တသ - ၏၊ ဥကာရော ဝါ (ဟောတိ) ပုမုနာ, ပုမဿ-အား [မောဂ္ဂလ္လာန် ပဒသာဓနဒ္ဒ "ပုမုဿ" ဟုလည်း ရှိ၏၊] ပုမာနံ-တို့အား။

(၁၄၁) သ္မာနာတိ - သ္မာနာသုတ်သည်၊ ဝတ္တာတေ၊....

စျသတောစ။ ၂၁၅။ ပေ၊ စဂ္ဂဟဏံ ကွစိ နိဝတ္တနတ္ထံ-၏ ပုမုနာ-မှ၊ ပုမာနေဟိ, ဘိ - တို့မှ၊ ပုမုနော, ပုမဿ- ၏၊ ပုမာနံ-တို့၏။

(၁၎၂) အာနေ သွိုဴမြိ၀ါ။ ၁၅၆ ။ ပေ၊ ပုမမြိ-၌။

(၁၎၃) သုသွိမာ၀ါ။ ၁၅၈ ။ ပေ၊ ပုမာသု, ပုဒမသု [ပဒသာခန္ဓ် "ပုမာနေသု" လည်း ရှိ၏။]

ယု၀ါဒိသု-ယု၀ အစရှိသည်ဘို့၌၊ [အာဒိဖြင့် မဃဝဲကို ယူ၊] "ယု၀+သိ" ဣတိ-"ယု၀ သိ" ဟု တည်ပြီးသော၊ ဣ၀-၌ချပ်၌၊ "ပုမန္တိသာသိမ္ဟိတိဇ္ဇေ - ၌ သုတ်၌၊ အန္တိ၀ဟာဇော်နဲ, အာကာရော - အာပြု၊ ဟိဝိဘတ္တိမ္ဟိစာတိသုဇ္ဇော - ၌၊ စသဒ္ဒေနဲ, အာနာဒေသာစ - အာနဲလည်းပြု၊ ယု၀ါ, ယု၀ါနော-လုလင်ဟို၊ ယုဝါနာ-တို့၊ပေ၊ ယုဝါနဲ, ယုဝေ-တို့ကို။ (၌၌"ယုဝေ"ကို ထောက်လျှင် ပဌမာဃောသ၌ "ယုဝါ"လည်း ရှိသင့်၏။)

အာကမ္မန္တိသစာတိဇ္ဇေ - ၌၊ စသဒ္ဒေနဲ, နာသု ဣစ္ဆေတသု-နာ, သု ဟူသော ဣဝိဘတ်တို့ကြောင့်၊ ယု၀မဃဝါဒိနံ-တို့၏၊ အန္တိသ-အဆုံး သရဖြစ်၊ အာ,၀ါဟောဘိ၊ ဣတိ-၌သုတ်ဖြင့်၊ အာတ္တံ-အာပြု၊ပေ၊ယု၀ါသု, ယုဝေသု, ယု၀ါနေသု၊ ဇံ - ဣ့ အတ္ထ၊ မဃဝါ, မဃဝါနော - သကြား၊

(၁၎၁) "ပုမ+သ္မာ" ဥနာမိစဉ် စသဒ္ဒါဖြင့် ဥပြု (ပုမု+သ္မာ), လမ္ပည့်, ဈလ တောစ သုတ်ဖြင့် သ္မာကို နာပြု, ပုမုနာပြီး၏၊ ပဒသာဓနဉ် "ပုမာနာ, ပုမာ" ၂ ရုပ်ကို လည်း သ္မာဝိဘတ်ဖြင့် ပြုသေး၏၊ [ဥနာမိစဉ် စဖြင့် သ္မာကြောင့်လည်း အာပြု၍ ပုမာနာ ပြီးသင့်၏၊ 'ပုမာကား ပုရိသာ၊ကဲ့သို့တည်း။] "ကွစိ နံ၀တ္တာနတ္ထံ" ဟုရာဒ်၌ "ဒက္ခိဏသ္မာ, ဘိက္ခုသ္မာ" စသည်ဖြင့် သ္မာကို နာ မပြုရာ၌ စသဒ္ဒါက နာအပြုကို တားမြစ်သည်-ဟူလို၊ ချာသဒ္ဓိကား- စသဒ္ဒါသည်ရှေ့သုတ်မှ "သ္မာနာ" ကိုငင်သော အနုကဗုနဟု မိန့်သည်။

(၁၎၃) ဤကျမ်း၌ မပါသော အချို့ရုပ်များသည် ညွှန်ပြထားသော ကျမ်း၏သုတ်များဖြင့်၎င်း, ကစ္စည်းသုတ်၏ စသဒ္ဒါစသည်ဖြင့်၎င်း ပြီးကြ၏၊ ထို့ကြောင့် "ပုမာနေသု" ဝယ် "ဟိဝိဘတ္တိမ္ဟိစ "၌ စသဒ္ဒါဖြင့် ပြီးနိုင်သည်-ဟုမှတ်၊ ယုဝါ၌ ပုမန္တိသာသိမ္ဟိသုတ်၌ အန္တိသဒ္ဒါဖြင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ ယုဝ၏ အဆုံး အကို အာပြု၊ယု၀ါနော၌ "ယု၀+သိ"ဖြစ်သည့်အခါ ဟိဝိဘတ္တိမ္ဟိစ သုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် ယု၀၏အဆုံး အကို အာနဲပြု, သိ သြပြု၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် အာနဲပြုရသည့် ရုပ်တိုင်းမှာ ဟိဝိ ဘတ္တိမ္ဟိစ၌ စဖြင့်ချည်း အာန , ထို့နောက် ပုရိသာဒိကိုဏ်းရုပ်များကဲ့သို့ စီရင်လျှင် အားလုံးရုပ်များပြီး၏၊ နာသုဝိဘတ်တို့၌ "ယု၀ါနာ-ယု၀ါသု"ကို အဂ်မန္တိသစ၌ စသဒ္ဒါဖြင့် ယု၀၏ အကို အာပြု၊ "ဒဟရသ္မာ ယုဝိနောစာတိ, အာဂမောဓ နဝိဇ္ဇတိ" ဟူသော ဥဒသဘဒ္ဒစာဘ်ကို ထောက်၍ သဝိဘတ်ဖြင့် "ယုဝိနာ" ရုပ်ကိုလည်း မောဂ္ဂလ္လာန်ပြုသေး၏၊ ယု၀သ္မိ်ကို ထောက်၍ "ယု၀သ္မာ,ယု၀မှာ,ယု၀ါ"ရုပ်များကိုလည်း သ္မာဝိဘတ်ဖြင့် ရှိသင့်သည်သာ။ [ယုဝါသု၀သု စု၀ါနုနုနာသုတ်၌ တမျိုးလာဥုးလတံ့။]

မယဝါနာ - တို့၊ ဣစ္ဆာဒိ- ဤသို့ အစရှိသော ရုပ်စဉ်သည်၊ ယုဝသဒ္ဒသမံ-တူ၏၊ အာကာရန္တံ - အအက္ခရာ အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါစသည်၊ (နိဒ္ဒိတံ-ပြီ)။

(၁၄၄) အာကာရန္တော-သော၊ ပုလ္လိင်္ဂါ - ရှိသော၊ သာသဒ္ဒေါ-သာသဒ္ဒါကို၊ (ဒဿီယတိ - ပြအပ်၏၊) သာ+သိ-သာ+သိ ဟု ဖြစ်ပြီးသော်၊ သိလောပေါ-သိချေ၊ သာ(သုနခါ)-ခွေး၊ ဗဟုဝစနေ-ဗဟုဝုစ်၌၊

အဓေယျာ ရဿ မေကာဝစနယောသွဝိစ ။ ဂဒံ ။ ပရေသု ဇောဝစနေသု- တို့ကြောင့်ဂုဏ်း၊ ယောသုစ-ဘို့ကြောင့်ဂုဏ်း၊ စသညာ အာကာရ ဂဒ္ဓိတော - စ အမည်ရှိသော အာ အက္ခရာသည် ကြည့်အပ်သော၊

ဣစ္ဆာဒိ ယုဝသဒ္ဒသမံ — "ဘော မဃဝါန, မဃဝါနော, မဃဝ, မဃဝါ၊ ဘောန္တော မဃဝါနော, မဃဝါ၊ မဃဝါနံ, မဃဝံ-ကို၊ မဃဝါနေ, မဃဇေ-တို့ကို၊ မဃဝါနော, မဃဝါနေန-ဖြင့်"စသည်ဖြင့် ယုဝအတိုင်း စဉ်ပါ-ဟူလို၊ သဒ္ဒနီဘိ ပဒမာလာ-မုဒ္ဓဗောဓိကာ (၁၉၁) တို့၌ကား မဃ သဒ္ဒါနောင် အသတ္ထိ အနက်၌ ဝန္တုပစ္စည်းသက်၍"မဃဝါ-မဃဟူသော နာမည်ရှိသူ(လူ.ဘဝတုန်းက"မဃ"နာမည်ရှိခဲ့သူ)"ဟု ပုလ္လိင်္ဂဏာဒါဒိဂိဏ်း သွင်းကြ၏၊ "မဃဝါ-သည်၊ မဃဝန္တော, မဃဝန္တာ-တို့သည်"စသည်ဖြင့် ရုပ်စဉ်ရာ၏၊ ဤနောက်နည်းနှင့် အလားတူပင် မာရသံယုတ်ဋီကာ၌လည်း " မဃံ ဝုစ္စတိ ဓနံ, တံ ပန သဒ္ဒါသခ်ါတံ် မဃံ အသ အတ္ထိတိ (သဒ္ဒါ ဟူသော ဥစ္စာ ရှိသောကြောင့်) မဃဝါ" မည်ကြောင်းကို မိန့်သည်၊ [ယခု မြန်မာမူအချို.၌"မာဃ"ဟုဂုဏ်း "မာဃဝါ-သကြား" ဟုဂုဏ်း ရေးသားကြသည်မှာ ကျမ်းဂန်များ ဖွင့်ပုံနှင့် မညီ။]

ဂိဏ်းသွင်းပုံ။ ။ပုမစသည်ကို "ပုမာဒိဂိဏ်း"ဟု ဆိုရိုး ပြုကြသော်သည်း ရူပသိဒ္ဓိဋီကာ၌ မဃဝါပြုံးမှ ရာဇာဒိဂိဏ်း အပြုံး-ဟု မိန့်သည်၊ ထို အမိန့် အတိုင်းသည်း ရာဇာဒိဂိဏ်း ပုမာဒိဂိဏ်းရုပ်များသည် ဆင်တူတွေများ၏၊ မောဂ္ဂလ္လာန်၌လည်း " ရာဇာဒိယုဝါဒိတ္တာ"ဟု တသုတ်ထည်းတည်း၍ ထိုသုတ်၌ပင် ပုမစသော သဒ္ဒါများကို ပြဆားသည်၊ အဒ္ဓါ သဒ္ဒါ၏ ရုပ်စဉ်ကိုလည်း အခြေပြု နာမ်ဂိဏ်း၌ ပြထားပြီ၊ ရူပသိဒ္ဓိ ဋီကာ၌ကား အကမ္မန္တသစ သုတ်၌ ပြထား၏။

(၁၄၄) သာ=သုနခါ—သာ သဒ္ဒါသည်"ခွေး"ဟူသော အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့်"သာ"ကို " သုနခါ " ဟု ဖွင့်သည်။ သုနသုနဿောဏ-စသော ဥဏာဒိသုတ်ဖြင့် သုန၏ ဥနကို အာပြုထားသောကြောင့်"သာ" ဟု အာကာရန္တဖြစ်၍"သာ" တည်, သိသက်, ချေ။

ဃသည၊ ပေ၊ အာကာရဝန္တိတော — မြန်မာမူ၌ " ဃသညတော အာကာရဝန္တိတော"ဟု ရှိ၏၊ "ဃသညတော"၌"တော"ပစ္စည်းသာ ဖြစ်ထိုက်၏၊ ဃသညတောဏ စဝ်ရာ "အာကာရဝန္တိတော" ကား တောပစ္စည်း မဟုတ် , တပစ္စည်းနောင် သိကို ပြုပြီးထားသော ပဋမန္တပုဒ်တည်း၊ ဃသညသဒ္ဒါလည်း ဝန္တိတော ထိအောင် မစပ်နိုင် , အာကာရတွင်သာ စပ်၍ "ဃ အမည်ရှိသော+အာအက္ခရာ"ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် "ဃသညု

လိင်္ဂသ - ၏၊ အင်္ကော-အဆုံးဖြစ်သော၊ သရော-သည်၊ ရသံ အာပစ္စတော၊ ဣတိ - ဤသုတ်ဖြင့်၊ ရသင်္ဂတံ - ပြု၊ အပိဂ္ဂဟဏံ- သည်၊ သိန္ဒ်-သိဝိဘတ်ကြောင့်၊ နိဝတ္တုးထိံ-တားဖြစ်ခြင်းအကင်္ခာ၏၊ သေသံ-ကြွင်းသောရုပ်ကို၊ နေယျံ - သိနိုင်လောက်ပြီ၊ သာ- သွေးတို့သည်၊ တိဋ္ဌန္တိ၊ ဟေသ, ဟေသာ- အို သွေး၊ ဟေသာ- အို သွေးတို့၊ သံ- သွေးကို၊ သေ - သွေးတို့ကို၊ ၊ပေ၊ သာသု-သွေးတို့၌.... ပစ္ဆက္ခမ္မော, ဂါထ္တိဝဓနွာ ပဘုတယော-ပစ္ဆက္ခမ္မော, ဂါထ္တိဝဓနွာ အစင်္ဂါသော သဒ္ဒါတို့သည်၊ ဇံ-ဤ အတ္ထတည်း၊ အာကာရတ္ထံ-အားကာရတ္ထသဒ္ဒါသည်၊ (နိဒ္ဒိတံ-ပြီ)။

ဧတာ အာကာရဇ္ဇိတော ” သည် သဒ္ဒယုတ္တိ အတ္ထယုတ္တိ ၂ မျိုးလုံး ရှိ၊ “ ဃသညကာအာကာရ ဝဇ္ဇိတော ” ဟူသော သိဟ်ဒ်ဋ္ဌသော သဒ္ဒါအနက် ၂ မျိုးလုံး ယုတ္တိ ရှိသည်၊ “ ဃသညကော စ+သော+အာကာရော စာတိ- ဃသညက အာကာဒေါ၊ ဃသညက အာကာရေန+ဇဋ္ဌိတော-ဃသညက အာကာရဝဇ္ဇိတော”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။

အပိဂ္ဂဟဏံ သိန္ဒ် နိဝတ္တနတ္ထံ — ယောသုပိ (ယော+သု+အပိ)၌ အပိသဒ္ဒါသည် သိဝိဘတ်နောင်းရှေ့ ရသ ပြုရ-ဟု တားမြစ်ရခြင်း အနက်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် “ ဒဏ္ဍီ-ဒ္ဓုတ်ရှိသူ၊ ဝဂ္ဂု-ချွေးမ” စသည်ဖြင့် သိဝိဘတ်နောင်းရာ၌ ရသမပြုဘဲ ရှင်ရှိရသည်။

သေသံ နေယျံ, သာ တိဋ္ဌန္တိ — ရှေးပဏ္ဍိတကာ၌ “ သာ+ယော ” ဖြစ်သည့်အခါ ဤသုတ်ဖြင့် (ပဋ္ဌမနှင့်ဖြစ်၍ ဃ အမည်မရသော)အာကို သေပြု, သဗ္ဗယောနိမာသေတ်ဖြင့် ယောကို အာပြုပြီးမှ “ သေသံ အဝသေသရူပံ နေယျံ” ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုဋီကာဖွင့်ပုံကို ကြည့်လျှင် “ သာ တိဋ္ဌန္တိ, သေသံ နေယျံ” ဟု ပဒဝိဘဇဉ်ရှိဟန်တူ၏၊ ထိုသို့ အဓိဉ်ရှိလျှင် လည်း သာ၍ကောင်း၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း- ဗဟုဝုစ် သာသဒ္ဒါကို ရပဲစိရံဇြီးနောက် “ ကြွင်းသောရုပ်များ သိန္ဒ်ဝင် လောက်ပြီ ” ဟု မှာထားမှသာ စကားအဆင်ပြေသောကြောင့်တည်း။

“ဟေသ”ဌ် သာ-တည်၊ ဂသိကြောင့် အာကာရော ဝ ဖြင့် ရသပြု၊ ဤအဃောရသော ဖြင့် ရသမပြုနိုင်ကြောင်းမှာ စျလပါသေသံသုတ်၌ထင်ရှားလတံ့၊ ဟေသာဠဲ သိချေရံသာ၊ သံဌ် ဌ္ဌ ဋ္ဌ ဋ်း, ချေ, ကင်ရုံသာ၊ သေဌ် အား ကို ရသ, သဗ္ဗယောနိမာ ဖြင့် ယောကို ပြု၊ သေနသည်ဌ် ဤသုတ်ဖြင့် အား ကို သေ ပြုပြီးနောက် ပုရိသာဒိဂ်ကားအတိုင်း စီရင်၊ သာယဌ် အာယ စတုတ္ထက ဝစနသတ္တုဖြင့် သဂ်ို အာယပြု၊ သာဟိ, သာနံ, သာသုတို့ဌ်ကား ဝိဘတ်သဂ်ိုရုံဖြင့် ပြီး၏၊ [ဤ “သာ” ၏ ပဒမာလာကို သဒ္ဒနီတိမောဂ္ဂလ္လာန်၌ တမျိုးပြကြသေး၏၊ ထိုကျမ်းတို့ကို နည်းမှီး၍ အင်္ဂါပြုနာဂိုဏ်းမှာ စီစဉ်ထားသည်။]

ဧဝံ ပစ္ဆက္ခ ဝမ္မာ—ပစ္ဆက္ခမ္မော, ဂါထ္တိဝဓနွာ ပုဗ်တို့သည် ဓနုမှာစ သုတ်ဌ် တို့ဂ်ရိုက်လာကုန်လတံ့၊ ရှေအလို “ သာ ”အတိုင်း ရပ်စဉ်၊ သဒ္ဒနီတ်၌ကား “ ဒဏ္ဍမ္မော ” ပုဗ်ကို ရှပ်ငဲ့ပြီးနောံ ပစ္ဆက္ခမ္မောကို နည်းတူ ညွှန်ပြ၏၊ သဒ္ဒနီတိအလို- “ပစ္ဆက္ခဝမ္မော-သည်၊ ပစ္ဆက္ခဝမ္မော, ပစ္ဆက္ခဝမ္မောနော – တို့သည်၊ ဧဘော ပစ္ဆက္ခမ္မေ, ပစ္ဆက္ခဝမ္မော-အို..... သူ၊

(၁၄၅) ဣကာရန်ဉ္စေ-ရှိသေး၊ ပုဂ္ဂလံဂေါ်, အာဂိသဒ္ဒေါ-ကို (ဒဿိယတဲ့)၊ သျာဒျုပ္ပတ္တိ - သိ အံ့ဧရှိသော ဝိဘတ်သက်၊ အာဂိ+သိ - ဟူ၍ ဖြစ်ပြီးသော်၊ အန္တောဘိစ, သဒ်မဂ်ါဘိစ-သတ်သည့်ဂုဏ်း၊ ဝတ္တာတော။

အာဂိသိနိ။ ၉၅။ ပေ၊ သေသတော လောပံ ဂသ်မိဘိ - သုတ်ဖြင့်၊ သိလောပေါ၊ အာဂိနိ, အာဂိ - ဒီး [အာဂိနိနှင့်စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို ကစ္စည်းဦးကာမှာ ရှု။]

(၁၄၆) ဗဟုဝစနေ-ဠွ၊ ဣဂဏ္ဏာဂဏ္ဏာစျလာတိ-သုတ်ဖြင့်၊ စျသညျာယံ (ကတာယံ)၊ စျလတောတိစ-စျလတောပုဒဲသည့်ဂုဏ်း၊ ဝါတိစ ဝတ္တာတော။

ဃပတောစ ယောနံ လောပေါ၊ ၁၁၈။ ဃပသညောဟိ - ဃ, ပ အာမည်ရှိကုန်သော၊ ဣတ္ထိဝါစကေဟိ - ဣတ္ထိလိင်ကို ပောကုန်သော၊ အာကာရိဝဏ္ဏော ဝဏ္ဏေဟိ-အာအကွရာ, ဣဝဏ်, ဥဝဏ်တို့ဖြင့်၊ စျလသညောဟိစ - စျလ အာမည်ရှိသော ဣဝဏ် ဥဝဏ် တို့ဖြင့်၊ (ပရေသံ) ယောဝစနာနံ လောပေါ, ဝါ ဟောတိ၊ အယံ-ဤဝါသဒ္ဒါသည်၊ ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ-ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာတည်း။

(၁၄၇) ယောသု ကတနိကာရလောပေသု ဒီဃံ။ ဂဂ။ကတနိကာရလောပေသု ယောသု လိင်္ဂသ, အန္တဿာတာ-အဆုံးဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘောန္တော ပစ္စက္ခဓမ္မာ, ပစ္စက္ခဓမ္မာနော-အို....တို့၊ ပစ္စက္ခဓမ္မာနံ-ကို၊ ပစ္စက္ခဓမ္မာနေ-တို့ကို၊ ပစ္စက္ခဓမ္မိနာ-ဖြင့်၊ ပစ္စက္ခဓမ္မေဟိ, ဘိ၊ ပစ္စက္ခဓမ္မသ၊ ပစ္စက္ခဓမ္မာနံ၊ [ပဋ္ဌမိရုပ်တာတီယာနှင့် ကူ၊ ဆဋ္ဌိရုပ် စတုတ္ထီနှင့်တူ၊] ပစ္စက္ခဓမ္မ ဉ်း၊ ပစ္စက္ခဓမ္မေသု" ဟု စဉ်ရာ၏၊ ["ပစ္စက္ခဓမ္မော" ဟု ပုရိသဒိဂုဏ်းဝင် ရှင်လည်း ရှိနိုင်သည်သာ။] ဂါထာဝန္တော ပဘုတယောဠ်ပဘုတိ သဒ္ဒါဖြင့် "ဒဋ္ဌဓမ္မော-ခိုင်ခဲ့သော လေးရှိသူ၊ ဝိဒဋ္ဌဆဒါ-ဖွင့်လှစ်အပ်ပြီးသော အမိုးရှိသူ" ဟူသော အာဂတာရန္တ သဒ္ဒါများကဲ့ ယူ၊ "ဒဋ္ဌဓမ္မော-ဝိဒဋ္ဌဆဒေါ" ဟု သြကာန္တ ပုရိသဒိဂုဏ်း ရှင်လည်း ရှိသည်ပင်၊ ယောဇ်ဘတ်ဖြင့် "ဒဋ္ဌဓမ္မိနော - ခိုင်ခဲ့သော လေးရှိ သူတို့သည်" ဟု ရှင်ထူး ရှိသေး၏၊ "ရာဇိနော-မင်းတို့သည်" ကဲ့သို့ ယောကို ဇနောပြု-ဟု မောဂ္ဂလ္လာန်နိသယ မိန့်သည်။ ["အသံ" ဟူသော အနက်ကို ဟောသော "ရာ" သဒ္ဒါကို ဇတ္ထိလိင် ဟု သဒ္ဒနီတ် မိန့်၏၊ "ရာ-ရာ, ရာယော" စသည်ဖြင့် ဂ ညွှာအတိုင်း စဉ်။]

(၁၄၆) ["ဣတ္ထိဝါစကေဟိ အာကာရိဝဏ္ဏော ဝဏ္ဏေဟိ" ဝယ် သိဟိုဠ်မူဋ္ဌ "ဣတ္ထိဝါစက အာကာရိ ဝဏ္ဏော ဝဏ္ဏေဟိ" ဟု ရှိ၏၊] ဤဝါသဒ္ဒါကို ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ ဟု ဆိုသော်လည်း "ဂညာ, ဂညေ ယော" စသည်ဖြင့် ရုံခါယောဝိဘတ် ကြ၍ ရုံခါမကြသော ဝိကပ် ရုပ်များသာ ထင်ရှား၏၊ လုံးဝ မချေနိုင်သော အာသန္နရုပ် မထင်၊ ထို့ကြောင့် စဉ်းစားသင့်သည်။

သဗ္ဗေ ရဿသရာ ဒီဃံ အာပဇ္ဇန္တော၊.... ယေသံ - အကြင် ယောဝိဘတ်တို့၏၊ ကတာ - ပြုအပ်ကုန်ပြီးသော၊ နိကာဂရလောပါ - နိအက္ခရာ, ကြေခြင်းတို့သ ည်၊ (သန္တိ, ဂ္ဂတိ) တေ - ထို ယောဝိဘတ်တို့သည်၊ ကတာနိကာဂရလောပါ-တို့မည်၏၊ အ-ဂ်ိ-တို့။

(၁၄၈) ပဠုဒီနမတ္တံဘိ ဂ္ဂတော- သုတ်မှ၊ အတ္တာနိ ဝတ္တာတေ။

ယောသွကတရဿသာ ဧဗျာ ။ ၉၆ ။ ပေ ၊ ဧဗျာဘိ ကိ ံ၊ ရတ္တိယော-ပြယုဂ်၌ တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးဂို၏၊ အာလပနေ - ၌၊ ၉ဝံ - ၍ ပဌမာ အာတ္ဂတာညီး၊ [ပဌမာ အတ်ိုင်း ရုပ်စိရင်ပါ - ဟူလို၊ ရုပ်စဉ် ကိုကား ကိုယ်တိုင်ပြုမည်၊] ဟေအဂ်ိ-အိုမိး၊ ဟေအဂ်ိ, ဟေအဂ္ဂယော-တို့။

(၁၄၉) ဒုတိယေက ဝစနေ - ၌၊ ပဗ္ဗဿရလောပေ - ရှေသရ ကြေခြင်းသည်၊ သမ္မတ္တေ-သေ၌ ["အဂ်ိ+အံ" ဖြစ်သည့်အခါ သရလောပေါ ဖြင့် ရှေသရချွတ်ရောက်သည်-ဟူလို။]

အံမော နိဂ္ဂဟီတံ စုလပေဟိ ။ ဂ၂ ။ စုသပ ဂ္ဂဘိ-စုလပ ဟူကုန်သော၊ ဧတေဟိ - ၍ သရတို့၌၊ ပရဿ-သော၊ အံဝစနဿ- ၏ ၎င်း၊ မကာရဿစ - ၏ ၎င်း၊ နိဂ္ဂဟီတံ အာဒေသော - နိဂ္ဂဟီတ် အပြုသည်၊ ဟောတိ ၊ ပေ ၊ သုနံဟိသုစာတိ ဧတ္ထ - ၍သတ်၌၊ စဂ္ဂဟဇဇနေ-ကြောင့်၊ ကတ္ထစိ-အ-ဆျိပြယုဂ်၌၊ ဒီဃာဘာဝေါ-ဒီဃာမဖြစ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ [အ-ဗဟုဝိယ်ကို ထိုသုတ် ပြန်ကြည့်၊] အ-ဂ်ိဟိ , ဘိ - တို့ဖြင့်၊ စုလတော သဿ နောဝါတိ - သုတ်ဖြင့်၊ နော - နောပြု၊ ပေ ၊ သ္မာနာတ် - သ္မာနာသုတ်သည်၊ ဝတ္တမာနေ - သေ၌၊ စုလတောစာတိ-သုတ်ဖြင့်၊ ဝိကပ္ပေန-ဝိကပ်အားဖြင့်၊ နာ - နာပြု ၊ ပေ ၊ အညေဝိ-အ-ခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊

(၁၄၇) ကတာ ၊ ပေ ၊ ကတနိကာရလောပါ—၍ ဂ်ဂြိဟ်၌ " ကတာ " ပုဒ်ကို နိကာရနှင့်ဂုင်း လောပနှင့်ဂုင်း ဆက်စပ်၍ "ပြုအပ်ပြီးသော နိအက္ခရာ, ပြုအပ်ပြီးသော ကြေခြင်း ရှိကုန်သော " ဟု အနက် ပေးသည်၊ ထိုဇွင် စိတ္တာနိ စသည်၌ ယောကို နိပြုပြီးသည့်အခါ " ပြုအပ်ပြီးသော နိအဖြစ်ရှိသော ယော " ဟု မှတ်၊ အဂ်ိ စသည်၌ ယောကို ခေပြီးသည့် အခါ " ပြုအပ် ပြီးသော ကြေခြင်း ရှိခသော ယော " ဟု မှတ်၊ ယောဝိဘတ်ကို နိ ပြုပြီးလျှင်ဂုင်း ခေပြီးလျှင်ဂုင်း ဒီဃပြုရမည်-ဟူလို။

ဂါထာ ။ " ဧတော် " မှ " ဒ္ဒိဝိ " အထိ ရှစ်လုံးဘွဲ့ အနုဋ္ဌုဘာဆန်း " သမာနိကာ " ဂါထာ၊ " ဂ္ဂသိ " မှ " အဓိပတိ " အထိ ၂၆ လုံးဘွဲ့ မတ္တာသမကဇာတ် " အစလ မိတိ " ဂါထာ၊ " အဠလိ " မှ " ဥဒမိ ပဘုတယော " အထိကား စုဏ်ဂိုယတည်း၊ အစလမိတိ

[ဥဒဓိပ္ပဘုတယောဒ္ဓ စပ်၊] ဓောတိ - ဓောတိသဒ္ဒါ၊ ပါဏိ- ပါဏိသဒ္ဒါ၊ (ဤသို့ စသည်ပေး) သမာဓိ- သမာဓိသဒ္ဒါ၊ ဥဒဓိပ္ပဘုတယော - ဥဒဓိအစရှိသော သဒ္ဒါတို့ကို၊ ဇဝံ- တူ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊.... ဣကာရန်နှံ (နဲ့ပြီတံ)။

ဂါထာ သိဟိုဠ်မူယ် "ယတိ" မပါ၊ ကပိသည် ပဌမပါဒ အဆုံး, ဟရိကား ဒုတိယပါဒ အဆုံး, ဇလဓိဠ် " ဇလနိဓိ "ဟု ရှိသည်၊ ပဘုတယောဒ္ဓ ပဘုတိ သဒ္ဒါဖြင့် သာရမတိ-သေဋ္ဌ-စက္ကဝတ္တိ စသော သဒ္ဒါစုကို ယူ။

ဓောတိ-မိး၊ ပါဏိ-လက်၊ ဂဏ္ဌိ-ခက်ခဲသော အနက်ရှိသော သဒ္ဒါ၊ ["ဂံ(ဥာဏံ) တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထောတိ ဂဏ္ဌိ= (ခက်ခဲသည့် အတွက် ဉာဏ်ရှေ့မတိုးနိုင်ဘဲ) ဉာဏ်၏ တန့်ရပ်စေတတ်သော သဒ္ဒါ၊] မုဋ္ဌိ-လက်ဆုပ်၊ ကုစ္ဆိ- ဝမ်း၊ [ဤဠ် " ကုစ္ဆိ " သဒ္ဒါကို ပုံလိန် ဟု ဆိုသော်လည်း အဘိဓာန်ဠ် " ကုစ္ဆိ တု ဒ္ဒိသု = ဇဋ္ဌိလိန် , ပုံလိန် ၂ မျိုး " ဟု ဆို၏၊ အဋ္ဌကထာ တို့ဠ်လည်း " ကုစ္ဆိယံ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌာသိ , အန္တော ကုစ္ဆိယံ " ဟု အတွေ့များသည်၊ ပတ္တိ ကဲ့သို့ ဇဋ္ဌိလိန် ရုပ်စဉ်၊] ဝတ္ထိ-ဆီးစ(ဆီးဖုံး)၊ [ဤ ဝတ္ထိလည်း "ထိ-ပုံ" ၂လိန် ဟု အဘိဓာန်ဆို၏၊] သာလိ-သလေး (ကေဒံကြီးစပါး)၊ ဝိဟိ-ကေဝံလတ်စပါး၊ ဗျာမိ-အနာ၊ ဩမိ-အရေးအသား, အဝိုင်းအခြား၊ ဗောဓိ-ဗောဓိပင်၊ [သဗ္ဗညုတဉာဏ် အရိယာ မဂ်ကို ဟောရာဠ် ဇဋ္ဌိလိန်, ပတ္တိနှင့် အတူစဉ်၊ ဗောဓိမင်းသား ဟု ဥာဉ်ကို ဟောရာဠ် ပုလိန်, ဗောဓိပင်ကို ဟောရာဠ် ထိ-ပုံ" ၂လိန် ဟု အဘိဓာန် ဆို၏၊] သန္ဓိ-သရဏန္ဓိ စသည်၊ [ပဋိသန္ဓေကို ဟောရာဠ် ဇဋ္ဌိလိန်သာ၊] ရာသိ-အစု၊ ကေသိ-ကေသိမည်သော ရထားထိန်း၊ သာတိ-သာတိမည်သော ရဟန်း၊ ဒီပိ-သစ်ကျွတ်။

ဇဋ္ဌိ-ရသေ့၊ [သက္ကတဠ် "ရိသိ(ရိဆိ) ကို စွဲ၍ "ရသေ့"ဟု ခေါ်လာဟန်တူသည်။] မုနိ-ရသေ့,(ရဟန်း)၊ မဏိ-ငှက်မြင်း၊ နေ-အသံ(သဒ္ဒါရုံ)၊ ယတိ-ရဟန်း၊ ဂိရိ-တောင်၊ ရဝိ-နေ၊ ကဝိ-ကဗျာဆရာ၊ ဂဝိ-မျောက်သတ္တာ၊ အသိ-သန်လျက်၊ မသိ-မင်, မီးသွေး၊ [သက္ကဘဠ် ဇဋ္ဌိလိန်သာ၊] နဒိ-ငွေ, ရွှေဒိုး၊ ဝိဓိ-အစီအရင်၊ အဟိ-မြွေ၊ ဂ်မိ ပိုးလောံ၊ ပတ်-လင်, အရှင်, သခင်၊ ဟရိ-ရွှေအဆင်း၊ [သိဟော-ခြင်္သေ့ " ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊]| အရိ-ရန်သူ၊ တ်မိ-တိမိမည်သော ငါးကြီး၊ ကလိ-ချွတ်ယွင်းခြင်း၊ ဗလိ-နတ်ပူဇော်ခြင်း၊ ဇလိ(ဇလန်မိ)-ရေ၏တည်ရာ သမုဒ္ဒြာ၊ ဧဟပတိ-အိမ့်ရှင်၊ [အိမ်ငှင်ရှိလျှင် "ဂဟပတိ" မည်သည်ချည်တည်း၊] ဥရုဗိတိ – ကြီးသော လှုလွှရှိသူ၊ [ဥရုဗိတိ-ဟု ပျက်နေသည်၊ ဋီကာဠ် " ဗောဓိရော " အဖွင့်ကို ထောက်၍ " ဥရုဗိတိ " ဟု သိဟိုဠ်မှရှိတိုင်း မှန်၏၊ "ဥရုဝေလာယ"ဠ် ဥရုသဒ္ဒါသည် ဗောဓိ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ ဥရုလည်း ဗောဓိ၏ ပရိယာယ်ပင်၊] ဝရမတိ-မြက်သော ငှာရှိသူ၊ နိရုပဓိ (နိ+ဥပဓိ)-ခန္ဓာစသော ဥပဓိမရှိ၊ အဓိပတိ-အကြီးအချုပ်။

အဠလိ-လက်အုပ်၊ သာရထိ-ရထားထိန်း၊ အတိထိ-ည့်သည်၊ သမာဓိ-သမာဓိ၊ ဥဒဓိ-သမုဒ္ဒြာ၊ ဤသဒ္ဒါများကို အဂ်ိနှင့် တူသည်-ဟု ဆိုသော်လည်း အဂ်ိသိုနဲ့သုတ်၏ အစီအရင် ဖြစ်သော " အဂ်ိနိ " ရုပ်မျိုး မရှိနိုင်ရကား ပဌမာသိဖြင့် ၁ ရုပ်သာ ရှိစေ၊ ထို့ပြင် သခတော ဂသေဝါသုတ်ဠ် ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ဂသိကို ဖြုတ်၍ " ဇသေ-မဟာမုနေ "

(၁၅၀) ဤကာရကွော ပုလ္လိင်္ဂါ ဒဏ္ဍီ သဒ္ဒါ (ဒဿိယာဂီ)၊ ဒဏ္ဍီ+သိ ဂုတိ - ဟူသော၊ ဂုမ - ဤရုပ်၌၊ အယော၊ ပေ၊ စာတိ - သုတ်ဖြင့်၊ ရဿတွေ သမ္မတွေ, ဇေဋ္ဌ၀ - ဤသုတ်၌ပင်၊ အပိဂ္ဂဟဏေန- အပိသဒ္ဒါကြောင့်၊ တဒဘာ၀ေ-ထို ရဿအဖြစ် မရှိခြင်းသည်၊ သိဒ္ဓေ-ပြီး၀ါလျက်၊ နိယမတ္ထံ-မှတ်သားခြင်း အကျိုးငှါ၊ အာဟ-ဤသုတ်ကို မိန့်ပြီ၊ ရဿန္တိ-ရဿံပုဒ်သည်၊ ၀တ္တမာနေ-သေ၏။

နသိသ္မိ မနုံသကာနိ ။ ဂ၅ ။ သိသ္မိ - ကြောင့်၊ နပုံသက၀ဒ္ဓိဘာန်-နပုလိန်သည်ကြည်အ၀်ကုန်သော၊ လိင်္ဂါနိ - ဂုဏ်လိန်, ပုလ္လိန်ဘို့သည်၊ ရဿံ နာ အာပဇ္ဇန္တေ၊ ဂုဘိ - ဤသို့ တားမြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ရဿဘ္ဘာဘာ၀ေါ - ရဿအဖြစ်မရှိခြင်းသည်၊ (ဟောဘိ)၊ သိလောပေါ၊ ဒဏ္ဍီ - ဒုတ်ရှိသူသည်၊ တိဋ္ဌတိ၊ အနုံသကာနိဘိ ကိ ံ၊ သုခကာရိ ဒါနံ-စသော

စသော ရုပ်များဖြစ်၏၊ မောဂ္ဂလ္လာန်၌ " သ-သ္မိ ं " ကိုလည်း ပြု၍ "ဂုသေ, မဟာမုနေ" ရုပ်များကို ပြုသေး၏၊ "အသာရေ သာရမတိနော"၌ ပဌမာယောဖြင့် "သာရမတိနော" ဟု ပြုလတ္တံ့ ဖြစ်သောကြောင့် ဤကာရန္တ ဒဏ္ဍီနောက်သို့ အချို့ရုပ်များ ရှိနိုင်ကြောင်းကို သဒ္ဒနီတိ မိန့်သေး၏၊ ထို့ကြောင့် ယောဝိဘတ်ဖြင့် " သေဋ္ဌနော, စက္ခုဝဏ္ဏိနော, သာရထိနော-တို့သည်, တို့ကို" စသည်များကိုလည်း ပဋိဟ၌ တွေ့ရလိမ့်မည်။

(၁၅၀) အယောရဿ၊ ပေ၊ မာဟ — " ဒဏ္ဍီ+သိ " ဟု ဖြစ်ပြီးသည့် အခါ " အယောရဿ သုတ်က ဧကဝုစ်ဝိဘတ် ယောဝိဘတ် နှောင်းလျှင် ရဿပြုရမည် " ဟု ဆိုထားသောကြောင့် ဤရုပ်၌လည်း ဧကဝုစ် ဝိဘတ်နှောင်းရကား ရဿပြုခွင့် ရောက်လျက်ရှိ၏၊ သို့သော် ထို သုတ်လာ အဝိသဒ္ဒါက တချို့အရာ၌ ရဿပြုခွင့်ကို တားမြစ်ထား၍ရကား သိနှောင်းရာ၌ ရဿပြုမှုသည့် ပြီးစီးလျက်ရှိ၏၊ သို့ရာဘွင် ထို အဝိသဒ္ဒါက " မည်သည့်လိန်-မည်သည့် ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ တားမြစ်သည် " ဟုကား သတ်မှတ်ချက် မရှိသေး၊ ထို့ကြောင့် အဝိသဒ္ဒါ၏ တားမြစ်ချက်ကိုပင် သတ်မှတ်ခြင်း အကျိုးငှါ ၌ " နသိသ္မိ မနုံသကာနိ " သုတ်ကို မိန့်ခဲ့ပြန်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား — အယောရဿသုဘလာ အဝိသဒ္ဒါ၏အနက်နှင့် နသိသ္မိမနုံသကာနိသုတ်၏ စီရင်ချက်သည် တထပ်ဆင်းဖြစ်၏၊ သို့သော် အဝိသဒ္ဒါ၏အနက်သည် " မည်သည့်လိန်-မည်သည့် ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ ရဿအဖြစ်ကို တားမြစ်သည့် " ဟု မသေချာ၊ နသိသ္မိမနုံသကာနိသုတ် ပေါ်ထွက်လာမှ နပုလ္လိန်မဟုတ်သော ဂုဏ်လိန် ပုလ္လိန်အရာဃ် သိဝိဘတ်နှောင်းရာ၌သာ ရဿအဖြစ်ကို တားမြစ်ကြောင်း သိသာသည်-ဟူလို။

" ဒဏ္ဍီ+သိ " ၌ အယောရဿ သုတ်လာ အဝိသဒ္ဒါနှင့် နသိသ္မိမနုံသကာနိ သုတ်တို့က တားမြစ်သောကြောင့် အယောရဿစသော သုဘ်ဖြင့် (ဤ) ကို ဂု ရဿ မပြုရသေသတော စသောသုတ်ဖြင့် သိချေ, ပြီး၏၊ " သုခကာရိ-ချမ်းသာကို ပြုလေ့ရှိသော

ပြယုဂ်ပြီးရခြင်း အာကျို ဂိုဏ်၊ [“ သုခကာရိ ” ဒွ် နပုံလိန်ဖြစ်၍ ဤသုတ်က ရသပြုံတို့ မဘားမြစ်သဖြင့် “သုခကာရိ” ဟု ရသရုပ်ပြီးသည်-ဟူလို။]

စ-ဆက်ဥုံးအံ့၊ ဇွေ-ဤသုတ်ဒွ်၊ ဝိသဒါ ဝိသဒါကာရ ဝေါဟာရော ဘယမုတ္တကာ - ဝိသဒါကာရဝေါဟာရ, အဝိသဒါကာရဝေါဟာရ, နှစ်ပါးစုံမှ လွတ်သော နေဝဝိသဒ နာဝိသဒါကာရ ဝေါဟာရတို့ကို၊ ပုမာဒိဓာနနေ - ပုမ အစရှိသည်ကို ဆိုရခြင်းဒွ်၊ ဝါ - ယောကျ်ား အစရှိသည်ကို ဆိုရခြင်းဒွ်၊ ဟေတုဘာဝတော-အကြောင်းတို့၏အဖြစ်ကြောင့်၊ လိင်္ - လိင်ဟူ၍၊ ဤဂါတာ-ဆိုအပ်ကုန်၏။

ဒါနံ-ဒါန”ဟူရာ၌ ဒါနံပုဒ်က နပုလ္လိန် ဖြစ်သောကြောင့် သုခကာရိသည်း နပုလ္လိန်ဖြစ်ရတော့သည်၊ ထို့ကြောင့် နံပုံလိန် အရာဝယ် အဝိ သဒ္ဒါနှင့် နသိသို့ စသော သုတ်တို့က ရသအပြုကို မတားမြစ်သောကြောင့် “သုခကာရိ + သိ”တည်, အဃောရသ စသော သုတ်ဖြင့် ရသပြု, သိ-ချ, ပြီး၏။ [နံပုံလိန်ဒွ် ဤကာရကနှုရုပ်အဖြစ်ဖြင့် လာလတံ့။]

ဇဏ္ဍစ, ဝိသဒါ၊ ပေ၊ မိရိတာ — ဤဂါထာသည် အရင်းခံ အတ္ထလိန်ကို ပြသော ဂါထာတည်း၊ အတ္ထလိန်ကို အတုလိုက်၍ သဒ္ဒလိန်ကဲ့လည်း ယူတို့ရာ ဤသုတ်ဒွ် ပြုထားသည်၊ ခွဲဥုံးအံ့-ဝိသဒါကာရ ဝေါဟာရသည် ပုံလိန်, အဝိသဒါကာရ ဝေါဟာရသည် နှုတ္ထိလိန်, “ဥဘယမုတ္တကာကာရ” ဟူသည်နှင့် “နေဝဝိသဒ နာဝိသဒါကာရ”ဟူသည် အတူတည်း၊ ဂါထာဖြစ်၍ စကားကဉ်းအောင် “ဥဘယမုတ္တကာကာရ”ဟု ဆိုထားသည်၊ ထို “ နေဝဝိသဒနာဝိသဒါကာရ ” ကား နပုံလိန်တည်း၊ [ဝိသဒ = သန့်ရှင်းသော+အာကာရ=အခြင်းအရာ+ဝေါဟာရ=ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ပညတ်တမျိုး၊ အဝိသဒ=မသန့်ရှင်းသော၊....နေဝဝိသဒ=သန့်ရှင်းသည်လည်းမဟုတ်, နာဝိသဒ(န+အဝိသဒ)=မသန့်ရှင်းသည်လည်း မဟုတ်သော+အာကာရ+ဝေါဟာရ။]

ပုမာဒိဓာနနေ ဟေတုဘာဝတော — ယောကျ်းတို့၏ အသွား အလာ အနေ အထိုင် အပြော အဆို၌ စ၍ များစွာသော အမှုကိစ္စ တို့ဒွ် သန့်ရှင်းသော အခြင်းအရာ တမျိုးရှိ၏၊ ထိုအခြင်းအရာသည် ပရမတ္ထ အားဖြင့် အထင်အရှား ရှိသော အရာဝတ္ထု မဟုတ်, ပြောဆို ပညတ် အပ်သော ပညတ်မျှသာ တည်း၊ အသွား အလာ စသည်ဒွ် သန့်ရှင်းလော အခြင်းအရာကို မှန်းဆ၍ ‘ဤသူ ကား ယောကျ်းဘည်း” ဟု (မနုပြာဘဲနှင့်) သိနိုင်ရကား ထိုသန့်ရှင်းသော အခြင်းအရာ ဝိသဒါကာရသည် ပုလ္လိင်္(ပုမ+လိင်္=ယောကျ်းဟု+သိခြင်း) မည်၏။ [ဤနေရာ၌ လိင်္သဒ္ဒါသည် “မှန်းဆ၍ သိရခြင်း၏အကြောင်း” ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “ပုမာဒိဓာနနေ ဟေတု” ဟု မိန့်သည်၊ ပုမဒ်ဒိဒ္ဓ အာဒိဖြင့် ဇုတ္ထိ-နပုံသက တို့ကိုယူ၊ လိင်္တိ ဂမေတိ ဗောဓေတိ-သိစေတတ်၏၊ ဇုတိ-ဆို့ကြောင့်၊ လိင်္-မည်၏။]

ဤသို့လျှင် ဤဂါထာသည် ယောကျ်း စသည်တို့ဒွ် ရဆိုက်သော အတ္ထလိန်(အနက်ဖြစ်တွင်ပါဝင်သော လိန်) ကို ပြလိုရင်း ဖြစ်သော ဂါထာတည်း၊ [အတ္ထလိန် ပြခြင်း

(၁၅၁) ယောလောပေ-ယောဝိဘတ်ကျပြီးသော်၊ ဒဏ္ဍီ-တို့သည်၊ တိဋ္ဌန္တိ၊ ဤတရြား - အခြားသောပြယုဂ်၌၊ [ဒဏ္ဍီမှတပါး "ဒဏ္ဍိနော" ပြယုဂ်၌ ဟူလို။] အဓေယျာရဿမိန္ဒါဒိနာ - အဓေယျာရဿံ အစရိသော သုတ်ဖြင့်၊ ရဿတြော-ရဿအဖြစ်ကို၊ ကတော-ပြုအပ်ပြီးသော်၊ ဗျဉ်ဘာတိ ကတရဿာတိစ ဝတ္တတေ။

ယောနံ နော ။ ၂၂၅ ။ ကတရဿ၊ ပေ၊ သာလပနာနံ (သ+အာလပနာနံ)-အာလုပ်အနက်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ ယောနံ-တို့၏၊ နော ဤတိ အာဒေသော ဟောတိ၊ ပေ၊ ကတရဿာတိ ကိံ၊ အဂ္ဂယော-....အဂ်္ဂိုး ရှိ၏၊ [အဂ္ဂယောဒွီ "အဂ္ဂိ" တည်, အကတရဿ ဖြစ်သောကြောင့် ဤသုတ်ဖြင့် "နော" မပြုနိုင်-ဟူလို။]

အဓိကာရံ - (ကတရဿာ - ဟူသော) အလိုက်ကို၊ ဝိနာ—ကြဉ်၍၊ ယောနံ နောတိ ယောဂဝိဘာဂတော- "ယောနံ နော" ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့်၊ ကွစိ အကတရဿာဝိ- မပြုပြင်အပ် ပင်ကိုယ်ရဿမျှသည်း၊ (ပရေသံ ယောနံ)နော-နောအပြုသည်း ဟောဘိ၊ သာရမဘိနောယထာ- "သာရမတိနော" ကား ပြယုဂ်ဘည်း။

ဂါထာဖြစ်ကြောင်းကို ကာရက "လိင်္ဂထွေ ပဌမာ" သုတ်၏ ဋီကာ၌ ထင်ရှားလတံ့၊]

အတ္ထလိန်ကို အတုလိုက်၍ သဒ္ဒလိန် (သဒ္ဒါတို့၏ အမှတ်အသား ဖြစ်သော ပုံလိန် ဧကတ္ထလိန် နပုံလိန်) ကိုလည်း သိအိုက်၏၊ သိအိုက် ပုံကား — ပုဒ်ဘခု၏ ရှေ့အခန့် အထားသည် သန့်ရှင်းလျင် ဝသဒါကာရရှိ၏၊ ထိုသန့်ရှင်းသော အခြင်းအရာသည် ထိုပုဒ်၏လိန်တည်း၊ ထိုသန့်ရှင်းသော အခြင်းအရာ (ဝိသဒါကာရ) ရှိသော ပုဒ်ကိုလည်း ပုံလိန်ပုဒ် (ပုံလိန်ရှိသော ပုဒ်) ဟု ခေါ်ဝေါ်ရသည်၊ ရှေ့ခန မသန့်ရှင်းလျင် ဧကတ္ထလိန်, ရှေ့နေ သန့်ရှင်းသည်သည်း မဟုတ်-မသန့်ရှင်းသည်လည်း မ ဟုတ်လျင် နပုံလိန်ဟု သိပါ။

"ရှေ့ခန" ကိုပင် ဝိဘတ်အမျိုးမျိုးနှင့် ရောနှောလျင် "မသန့်ရှင်း" ဟုလည်း ဝိဘတ်အမျိုးမျိုးနှင့် မရှုတ်ထွေးလျင် "သန့်ရှင်းသည်" ဟုလည်း ဘချို့ရှေ့ ရောနှောခြင်း တချို့ရှေ့ မရောနှောလျင် " သန့်ရှင်းသည်သည်း မဟုတ်, မသန့်ရှင်းသည်သည်း မဟုတ် "ဟုလည်း ယူလိုပေသည်၊ " ကညာဃ-ပုရိသေန-စိဏ္ဏာနိ " တို့ကဲ့သို့ ဆောက်ခဲ့လျှင် ဤစကားအရ ဓိန်းမ (အမ) ကိုပင် ဟောစေကာမူ ရှေ့ခနသန့်ရှင်းလျင် ပုံလိန်ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဩဒရာဓော-မောင်းမ၊ မာတုဂါမော-မာတုဂါမ" စသည်တို့သည် ပုံလိန်သဒ္ဒါများပင်တည်း၊ ရှေ့ခန မသန့်ရှင်းလျင် "တဋ္ဌာ-ကမ်းပါး၊ ခဏ္ဍာ-အ ၂တ်ကြီး" စသည်ဘို့သည် ဧကတ္ထလိန်ပင်တည်း၊ ရှေ့ခန အလတ်စားဖြစ်လျင် နပုံလိန်ပင်ဘည်း-ဟု မှတ်။

(၁၅၁) အဓိကာရံ ဝိနာ — " အသာရေ - အနှစ်မဟုတ်သော ခန္ဓာ ၅ ပါးဌ်း သာရမတိနော-အနှစ် ဟု မှတ်ထင်ကြကုန်၏" ဟူသော ဓမ္မပဒပါဠိတော်၌ သာရမတိ"

(၁၅၂) အာသပနေ-၌၊ ဂေတိ ဝတ္တတေ။

ဈလပါ ရဿံ။ ၂၄၅ ။ပဇေ, ဂဂ ဈလပက္ကဿတေ - ဈ, လ, ပ, မည်သို့ ကုန်သော ဤ ဒီဃ သရတို့ သည်၊ ရဿံ အာပဇ္ဇန်လော်၊ ဘောဒဿို - အို ဒုတ်ရှိသူ၊ အဓေယျာရဿန္တ္ဝါဒိနဝဝ - အဓေယျာရဿံ အစရှိသော သုတ် ဖြင့်ပင်၊ ရဿတ္တေ - သည်၊ သိဒ္ဓေါ - ပြီးစိုင်လျက်သည်း၊ ပုန - တဘန်၊ အာရဇ္ဇော-အားထုတ်အပ်သော ဤသဘံသည်၊ နိယမတ္ထော-မှတ်သား ခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ တေန-ကြောင့်၊ ဘောဂါ-အိုနွားး၊ ဣတိအာဒိသု-ဤသို့ အစရှိသော ပြယုဂ်ဘို့၌၊ နဲ ဘဝတိ - ရဿမဖြစ်၊ (ဘဝတ္တော) ဒဏ္ဍီ, ဒဏ္ဍိနော-တို့၊

ကား ဇာကာရန်ဖြစ်၍ ပင်ကိုယ်ရဿတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ကဘရဿော" ဟူသော လိုက် ပုံဒ်ကိုကြဉ်၍ "ယောနံနော" ဟူသော ဝ်နာမိကာရ ယောဂဝိဘာဂ သုတ်ဖြင့် ယောကို နောပြု၍ "သာရမတိနော" ပြီး၏၊ သေဋ္ဌနော စက္ကာတ္တိနော စသည်တို့လည်း နည်းတူ။ [မောဂ္ဂလ္လာန်၌ ဒုတိယာယောကို နေပြု၍ "ဒဏ္ဍိနေ အရိယဝုတ္တိနေ(သညတေ ဗြဟ္မစာရိ ဇန)စသော ရုပ်များကိုလည်း ပြသေး၏။]

[ဆောင်] ယောနံနောမ္ပ, ဝိဘာဂဖြင့်, ကတရဿ-ဈနောက်မှ ယော, နောပြုဟော၏၊ မှတ်လော တဖြာ, မောဂ္ဂလ္လာဝယ်, ဒုတိယာယောကို, နေပြု ဆိုသည်, ထိုထိုပါဠိ အလာတည်း။

(၁၅၂) ဤ "ဈလပါရဿံ" သုတ် မရှိလျှင် ဘောဒဏ္ဍို ရုပ်ကို (အာလုပ် ကေဝုစ် ဝိဘတ် နောင်းသောကြောင့်)အဓေယျာရဿ စသောသုတ်ဖြင့် ပြီးနေ၏၊ သို့ပါလျက် ဤသုတ်ကို အဘယ် အကျိုးငှါ အားထုတ်ရပြန်သနည်း-ဟု မေးဘွယ် ရှိသောကြောင့် "အဓေယျာရဿ၊ပေ၊နိယမတ္ထော" ဟု ဆိုန်၊ "သိဒ္ဓေ သတိဝဲ အာရဇ္ဇော နိယမာယဝါ" စသော ပရိဘာသာနှင့်အညီ ဤသုတ်သည် နိယမအကျိုးရှိ၏-ဟူလို၊ ဤနရာ၌ နိယမ ဟူသည် "မြဲစေခြင်း"မဟုတ်, သတ်မှတ်ခြင်းတည်း၊ သတ်မှတ်ဟူသည်ကား-"အဓေယျာ ရဿံ"သုတ်ချည်းထားလိုက်လျှင် ဂသိနှောင်းရာ၌ အာ-ဤ-ဥ-ဩ-ဒီဃ အားလုံးကိုပင် သိမ်းကြုံ၍ ရဿပြုလိမ့်မည်၊ [ဤကာရန်ကား နဂိုရကပင် မရှိ၊] "ဈလပါရဿံ" ဟု ဆိုလိုက်သဖြင့်ကား ဂသိနှောင်းရာ၌ ဈ-လ-ပ အမည်ရသော "ဤ-ဥ" တို့ကိုသာ ရဿ ပြုရမည်-ဟုဂင်း, "ဈ-လ-ပ အမည်မရသော ဩဒီဃ ကိုကား ရဿမပြုနှင့်-ဟုဂင်း သတ်မှတ်ရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဘောဂေါ" ပြယုဂ်၌ ဂသိနှောင်းသော်လည်း ဈ လ ပ အမည်မရ၍ ဩဒီဃကို ရဿမပြုရတော့ပြီ၊ ဘောဂေါ၌ "ဂေါ" သာ လိုရင်း, ဘောကား ဘဝန္တမှ ဖြစ်လာသောကြောင့် နဂိုရဿ မဟုတ်သဖြင့် တားမြစ် နေဘွယ် မလို၊ [အာ ဒီဃအတွက်ကိုကား ကစ္စည်းသုတ်စဉ်၌ တဆက်သည်း လာသော "အာကာရော ဝါ" သုတ်က ဝိကပ် ရဿပြု-ဟု သတ်မှတ်လိမ့်မည်။]

(၁၅၃) ဒုတိယာယံ-၌၊ ရဿတ္တေ, ကတေ-သေ၁၊ ဒးဓိဘိ (အံ+ဒ္ဓတိ)-အံဟ္ရသေဘုဒ်သည်၊ ဝတ္တတေ၊ ဃပ္ပတောဘွိ ယံ ဝါတိ ဒ္ဓတောဘြီသုတ်မှ၊ မဏ္ဍူကဂတိယာ-နည်းဖြင့်၊ ဝါတိ ဝတ္တတေ၊

နံ စျတောဘ ကတရဿသာ။ ၂၂၄။ ပေ၊ ဟောဘိ၊ [ဟောတိ ဝါ-ဟုရှိစေ၊] ပေ၊ ဒဏ္ဍိနံ-တို့ဖြစ်။ (၁၅၄) သုတ်လွယ်ပြီ။

ဒးညောနိုဝိ - ဒး ခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သေ၁၊ [ဤကာဒရန္တနာမာနိဒ္ဓိစပ်။] ဒေမြိ-ဒေမြိသဒ္ဒါ၊ ပေ၊ ဘူမိသာယိ-ဘူမိသေးယိသဒ္ဒါ၊ ဒ္ဓဋ္ဌောဒ်နိ-ဤသို့ အစရှိကုန်သေ၁၊ [ဒ္ဓဋ္ဌေးဒိ - ဟု ဝံ့ဆို့ရှိဖြစ်၊] ဤကာဒရန္တနာမာနိ - ဤ ဒးဆုံးရှိသော နာမ်တို့ကို၊ ဇဝံ-ဤဒေတ္တိသဒ္ဒါနှင့်အတူ၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာနိ)၊ ဂါမေတိသဒ္ဒသာတု-ဂါမေတိသဒ္ဒါဖြစ်ကား၊ သတ္တမိယံ-၌၊ ဘေဒေါ - ရုပ်ထူးဖြစ်၊ ဂါမေတိ-ရွာသို့ကြိုး၊ ဂါမေတိ, ဂါမေတိနော-တို့၊ ပေ၊ ဂါမတိနော-တို့ကို၊ သေသံ - ဒးကြွင်းသည်၊ ဒဏ္ဍိသဒံ - ဒဏ္ဍိသဒ္ဒါနှင့် တူ၏၊ နိဒ္ဒာဒေသော

ဓမ္မီ၊ ပေ၊ ဒဏ္ဍီသဒံ — ဓမ္မိ-တရားရှိသူ၊ သံဃိ-သံဃာရှိသူ၊ ဉာတိ-ဉာတ်ရှိသူ၊ ဟတ္ထိ-နာဂမောင်းတည်းဟူသော လက်ရှိသော ဆင်၊ ဧက္ကိ-ဧက်ရှိသူ၊ ပက္ခိ-အတောင်ရှိသောဥက်၊ ဒါဋိ-အစွယ်ရှိသော ခြင်္သေ့၊ ဧဋ္ဌိ တိုင်းနိုင်ငံရှိသောမင်း၊ ဆတ္တိ-ထီးရှိသူ၊ မာလိ-ပန်းရှိသူ၊ဓမ္မိ စစ်ဝတ်တန်ဆာရှိသူ၊ [“ကဝေဓရော-ချပ်ဝတ် စစ်ဝတ်တန်ဆာကို ဆောင်သူ”ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် “ဝမ္မိ”ဟု ရှိစေရမည်၊] ယောဂိ-အားထုတ်ခြင်းရှိသူ၊ ဘောဂိ-အဘိုရှိသူ၊ဘောဂိ-စည်းစိမ်ရှိသူ၊ ကာမိ-အလိုရှိသူ၊သာမိ-ဥစ္စာရှိသူ(အရှင်သခင်)၊ [ဓမ္မိမှစ၍ သာမိ တိုင်အောင် ဂရုရှင်လုံးလျင် တပါဒဒ်သော ဝိဇ္ဇုမ္မာလာဂါထာတည်း။]

ဓဇီ-တံခွန် အလံရှိသူ၊ ဂဏီ-ဂိုဏ်းရှိသူ၊ သသီ-ယုန်ရှိသောလ၊ ကုဋ္ဌီ-နူးဝရှိသူ၊ဇဋီ-ဆံကုစ်ရှိသော ရဟန်း၊ ယဉနီ-ယဉ်ဉာဏ်ရှိသူ၊ သုဒီ-ချမ်းသာရှိသူ၊ သိခီ-အဝေါက်ရှိသော ဥဒေါင်း၊ ဒဏ္ဍီ-အစွယ်ရှိသော ဆင်၊ ဆတ္တီ-အတ်ုင်အပင်ရှိသူ၊ ဂဒီ နာမောင်းရှိသောဆင်၊ စာဂီ-ဧုန်ကြွေခြင်းရှိသူ၊ ဝံ့စီ-စကားနှုန်းရှိသူ၊ [ဤပုဒ် သီဟိဠ်ဋ္ဌာန် မပါ၊] ကုသလီ-ကုသိုလ်ရှိသူ၊ မုသလီ-ကျည်ပွေ့ရှိသူ၊ ဗလီ-အခွန်အတုံရှိသူ၊ [သီဟိဠ်ဋ္ဌမ္ဟိ ဤ“ဗလီ”ကျမှ တတိယဂါထာဆုံး၏၊ သီဟိဠ်ဋ္ဌမှအတိုင်းပြန်လျင် ဝထျာဝတ္ထုဂါထာပင်တည်း။]

ပါပကာရီ-မကောင်းမှုကို ပြုလေ့ရှိသူ၊ သတ္တုဃာတီ-ရန်သူကိုသတ်လေ့ရှိသော မင်း၊ မာလုကာရီ – ပန်းကုံးပြုလေ့ရှိသော ပန်းသည်၊ ဒိဃဇီဝိ- ရှည်သော အသက် ရှိသူ၊ ဓမ္မစာရီ- တရားကျင့်လေ့ရှိသူ၊ သိဃယာယိ - လျင်စွာသွားလေ့ရှိသူ၊ [“လျင်စွာသွားလေ့ရှိသောဧတ်”ဟူသောအနက်က် ဟောရာ၌ နားလိုန်အပြစ်ဖြင့် လာဥုံးလတံ့၊] သီဟနာဒီ-မရွံ့မကြောက် ခြင်သံဟောက်သို့ ရဲရဲတောက် ပြောလေ့ရှိသူ၊ ဘူဒါသာယီ-မြေဦးအိပ်လေ့ရှိသူ၊ [ဤဂါထာကား သေတဝရကာရ ဝိပုလဂါထာတည်း။]

ဘာဝေါဝ - နိ အပြုဇ်၏ ဖဂိုခြင်းသည်သာ၊ ဝိသေသော - ထူး၏၊ [သို့မဟုတ် "ဒဏ္ဍိနိ"ဟု ဖဂိုခြင်းသားထူးသည်-ဟူလို၊]သေနာနိ သုဒိ ပဘုတာယော-သေနာနိ သုဒိ အာစဂိုသော သဒ္ဒါတို့သည်၊ ဇံ - ဤ ဂါဓာဇ်၏ သဒ္ဒါနှင့် အာတ္ဘုတည်း၊.... ဤကာဂရန်အံ-(နိဒ္ဒိတံ)။

(၁၅၅) ဥကာဂရန်အော ပုလ္လိင်္ဂေါ ဘိက္ခုသဒ္ဒေါ-ကို၊ (ဒသမီယာဘိ)၊ တာထေဝ-ထို ရှေ့နည်းအတိုင်းပင် [ပုရိသနောင် သိစသည် သက်တုန်းက အာတိုင်းပင် "လိန့်အနက်ကို ဆိုလိုလျှင်-ဇကဝုဒ်ကို ဆိုလိုလျှင်" စသည်ကို ညွှန်ပြသည်၊] ဘိက္ခုသဒ္ဒတော - မှ နေဝံ၌၊ သိ-သိသင်္ဂ်၊ သိလောပေါ၊ သောဘိက္ခု-ထိုရဟန်း၊ဗဟုဝစနေ-၌၊ ဃပတောစယေးနံလေးပေါတိ-သုတ်ဖြင့်၊ ယောလောပေါ - ယောကို ချေ၊ ယေးသုကတာ ဣစ္စာဒိနာ-ယောသုကတာ အာစဂိုသော သုတ်ဖြင့်၊ ဒိဃေဃာ ပြု၊ ဝေတိဂဒ္ဓေ-ထို ရဟန်းတို့၊ လောပါဘာဝေ-ကြေခြင်းမဂိုရာ၌၊ ဝါတိ ယေးနံတိစ ဝတ္တာတော။

လတောာ ဝေါကာရော စ ။ ၁၄၉ ။ လသညတော-လ အာမည်ဂိုသော ဥဝဏ်မှ ၊ပေ၊ ဝါ-စွာ၊ ဟောတိ၊ ကာရဂ္ဂဟဏေန- ဖြင့်၊ ယောနံ-တို့၏၊ နောစ-နော အာပြုသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ စသဒ္ဒဂ္ဂဟဏံ- သည့်၊ ကတ္ထစိ-အာချိအာရော၌၊ နိဂ္ဂဟီတံ - ဝေါ အာပြုကို နစ်ဝေခြင်း အနက်ဂိုရှိ၏၊ အာထေါ-

ဟတ္ထိဗြဟ္မစာရိ သဒ္ဒါတို့၌ ဣကာရန္တ အဂ္ဂိသဒ္ဒါကဲ့သို့ "ဟတ္ထယော-ဗြဟ္မစာရယော" ရုပ်များကဲ့သို့လည်း ပိဋကဝယ တွေ့ရ၏၊ ထို၌ ဟတ္ထိ ဟု ရဿပြုပြီးနောက် ဣကာရန္တဖြစ်သည်ဟုလည်း, ဗြဟ္မစရိတ်-ဗြဟ္မစာရိ (မုနိကဲ့သို့ ဒီဃဒုတိယာဒဲ့) ဣကာရန္တဟုလည်း သဒ္ဒနိတိကြီး၏၊ ထိုနည်းအတိုင်း အနက်ကာသုတ် အဋ္ဌကထာလည်း ဖွင့်လျက်ဂိုရှိ၏၊ ဤသို့လျှင် ဣကာရန္တ ဤကာရန္တ ပုလ္လိန်ရုပ်များသည့် အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲ တတ်လျက်ဂိုရာ ထိုရုပ်ထူးများ၌ ကာရန် ပြောင်းရှုံလည်း ဆိုင်ရာသုတ်များ၏ ယောဂဝိဘာဂဖြင့်လည်း ပြီးနိုင်သည်-ဟု မှတ်။

ဂါမံ - ရွာကို၊ ဝါ - ရွာသူရွာသားကို၊ နေတိ- ဆောင်တတ်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဂါဓေတိ-မည်၏၊ သဣ်္ဂတ္ဥ်ံ ဂြာမ" ဟု ရှိသောကြောင့် နကို ဏာပြုသည်၊ ဒဏ္ဍိအတိုင်းတွင်သို့ ဖြင့် "ဂါမဏိန်" ဟု နိ အပြု မရှိခြင်းသာ ထူး၏၊ "သေနံ-စစ်တပ်ကို + နေတိ-ဆောင်တတ်၏" အရ သေနာနိ-(စစ်သူကြီး) မည်၏၊ သုဓိ-ကောင်းသော ပညာရှိသူ၊ ပဘုတိ သဒ္ဒါဖြင့် "မွေသ်ရိ-တရားတည်းဟူသော အသရှိသူ" စသည်ကို ယူရမည်-ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ သို့သော် မွေသ်ရိဉ္ဇ အံကို နံ ပြု၍ "မွေသ်ဉ်နံ" ဟုကား မရှိ ဟု မိန့်သည်။

(၁၅၇) ကာရဂ္ဂဟဏေန၊ပေ၊ နိဝတ္တနတ္ထံ, ဝါ၊ပေ၊နတ္ထံ—"လတောဝေါစ" ဟုသာဆိုဘဲ " ဝေါကာရောစ " ဟု ဆိုသဖြင့် ကာရသဒ္ဒါပို၏၊ သဒ္ဒ်ပိုလျှင် အနက်ပိုလည်း ရှိသင့်၏၊ ထိုအနက်ပိုကား ယောကို ဤသုတ်ဖြင့် နောလည်းပြုနိုင်သည်-ဟူလို၊

စာနည်းကား၊ စဂ္ဂဟာထံ-သည်၊ နောဂဟာထာနုဝတ္တနဏ်-နော သဒ္ဒါကို အစည် လိုက်စေခြင်း အနက် ဂ်ီဇ်၊ တေန - ထို့ကြောင့်၊ ဇန္တု သဗ္ဗညူ။ အာဒိတော-ဇန္တု, သဗ္ဗညူ။ အဧဂ်ိသော သဒ္ဒါတ်ဌမှ၊ (ပရေသံ) ယောနံ, နောစ-နော အပြုသည်လည်း၊ ဟောဘိ။

ဝါသဒ္ဒါ ဝဝတ္ထိတဝိဘာသထွေ၊ တေန - ထို့ကြောင့်၊ ဘိက္ခုပုဗ္ဗတိတော-ဘိက္ခု အစဂ်ိသည်မှ(နောက်၌)၊ နိစ္စံ-အမြဲ၊ ယောနံ-တို့ဇ်၊ ဝေါ-ဝေါအပြုသည်၊ ဘဝေ-ဖြစ်ဇ်၊ ဟေတုအာဒိတော-ဟေထု အစဂ်ိသည်မှ (နောက်၌)၊ ဝိဘာသာ - ဝိကာလအားဖြင့်၊ ယောနံ - တို့ဇ်၊ ဝေါ - သည်၊ ဘဝေ-ဇ်၊ အမုပုဗ္ဗတိတော-အမုအစဂ်ိသည်တို့မှ(နောက်၌)၊ ဝေါ-ဝေါ အပြုသည်ဂုဏ်း၊ နောစ - နော အပြုသည်ဂုဏ်း၊ နစဘဝေ - မဖြစ်၊ [နစဒ္ဓိ စ-အနက်မှ ဂ်ိ။]

ဤနည်း၌ "ဝေါကာရောစ" ဝယ် စသဒ္ဒါသည် " အမု " စသော အချို့သဒ္ဒါများ၌ ဝေါ မပြုရ-ဟု တားမြစ်ခြင်း(နိဝတ္တာပန အဝဓာရဏာ)အနက်ရှိသည်၊ တနည်း ဝေါကာရောစ၌ စသည် စုလေတာ သဿနောဝါသုတ်မှ နောသဒ္ဒါကို လိုက်ပါစေခြင်း(အနုဝတ္တန)၊ အနက်ရှိ၏၊ ဤနောက်နည်းအလို ကာရသဒ္ဒါ အတွက် အနက်ထူး မရှိပြီ။

တေနဇန္တု၊ ပေ၊ နောစ ဟောတိ—တေန၌ တသဒ္ဒါဖြင့် ဆင်ခဲ့ပြီးသော ၂ နည်း လုံးကို ပြန်၍ ညွှန်ပြ၏၊ " တေန-ထိသို့ကာရသဒ္ဒါဖြင့် ယောကို နောပြုခြင်း , သို့မဟုတ် စသဒ္ဒါဖြင့် နောအပြုကို လိုက်စေခြင်းကြောင့် " ဟု အနက် မှတ်၊ ဇန္တု သဗ္ဗညူတို့နောင် ယောကိုနောပြု၍ "ဇန္တုနော-သဘ္ဘဴတို့သည်၊ သဗ္ဗညူနော-ဘုရားတို့သည်"ဟု ရှင်ဖြစ်၏၊ ထိုတွင် ဇန္တုသည် ဥကာရန္တ-သဗ္ဗညူကား ဥကာရန္တ၊ နောက်၌ ဤရုပ်များ လာလတံ့၊

ဝါသဒ္ဒါ ဝဝတ္ထိတဝိဘာသထွေ—ဝါသဒ္ဒါ၏ ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ ကြုံခြင်းသည် ပြုခဲ့သော ၂ နည်းတွင် "စသဒ္ဒါဖြင့် နောကို လိုက်စေသည်" ဟုသော နောက် နည်းအရ ကြုံခြင်းတည်း၊ ပဌမနည်း၌ စသဒ္ဒါက အမု စသည်၌ နော မပြုရ-ဟု တားမြစ်ပြီးသော ကြောင့် ဝါသဒ္ဒါက ဝဝတ္ထိတပြုဘွယ် မလို, ဝိကပ်သာ။

ဘိက္ခုပုဗ္ဗဘူတိတော နိစ္စံ — ဘိက္ခု သေတု ကေတု စသော (ဂါထာလာမည်ဟု) သဒ္ဒါတို့နောင် ဤသတော ဝေါကာရောစ သုတ်ဖြင့် ယောကို ဝေါအမြဲပြု၊ (နိစ္စံ)၊ ဆက်ဥုးအံ့- " ဝေါအမြဲပြု " ဟူသော စကားသည် နော အပြုကို စောင်းသော စကား တည်း၊ ယောကို မချေလျှင် အမြဲ ဝေါပြု၍ နော မပြုရ-ဟု ဆိုလိုသည်။

ဟေတုအာဒိတော ဝိဘာသာ—ဟေတု ဇန္တု သဒ္ဒါတို့မှ နောက်၌ကား ယောကို တရံ တခါသာ ဝေါပြု, တရံတခါ ဝေါမပြုဘဲ ယောအတ်ဥးလည်း နေနိုင်၏၊ ဇန္တု နောက်၌ကား ဝေါမပြုဘဲ နောလည်း ပြုနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဟေတု ဇန္တု သဒ္ဒါတို့၌ ဝေါအပြု မမြဲသော အနိစ္စဝိဓိဟုမှတ်။ [ဟေတု အာဒိ၌ အာဒိဖြင့် ဇန္တုကို ယူ။]

(၁၅၆) အတ္တံဘိ အကတရသောတိစ ဝတ္တတေ။
ဝေဝေါသု လောစ။ ၉၇။ ပေ၊ ဘိက္ခဝေါ - တို့၊ ဘော ဘိက္ခု၊ ဘဝန္တော်ဘိက္ခ။။

(၁၅၇) လောပါဘာဝေ (လောပ + အဘာဝေ) - ယောဝိဘတ် ကြေခြင်းမရှိရာ၌၊....

အကတရသာ လတော ယွာလပနသ ဝေဝေါ။၁၁၆။ ပေ၊ အာလပနေ-အာလုပ်အနက်၌၊ ဝိဟိတသ-စီရင်အပ်သော၊ ယောဇ္ကရွေတသ-ယောဟူသော ဤဝိဘတ်ဖြင့်၊ ဝေဝေါအာဒေသော ဟောန္တိ၊ အတ္တံ-ဝေဝေါသုလောစသုတ်ဖြင့် (အ) ပြု၊ ဘဝန္တော်ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခဝေါ-တို့၊ အံမော နိဂ္ဂဟီတံ စျလပေဟိတိ - သုတ်ဖြင့်၊ နိဂ္ဂဟီတံ- နိဂ္ဂဟီတ်ပြု၊ ဘိက္ခုံ-ကို၊ ၊ ပေ၊ သေတု - သေထုသဒ္ဒါ (ဤအတိုင်းပေး) ပဒု၊ - ပဒုသဒ္ဒါ၊ ဣစ္စာဒယော-ဤသို့အစရှိသောသဒ္ဒါတို့ကို၊ ဇံ - တ္၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ - ကုန်၏)၊ ဟောတု ဓန္တုသဒ္ဒါနံ - တို့၏၊ ပဌမာ ဒုတိယာသု - တို့၌၊ ဝိသေသေဘာ၊ ဟောတု - အကြောင်း၊ ဟောတ္၊ ဟောတဝေါ, ဟောတုယော - တို့ ၊ပေ၊ ဟောထုယော - တို့ကို၊ သေသံ - ကြွင်းသောရုပ်စဉ်သည်း၊ ဘိက္ခုသမံ-ဘိက္ခုနှင့်တူ၏၊ ဓန္တု-သတ္တာ၊ ဓန္တု။, ဓန္တုဝေါ-တို့၊ ကာရဂ္ဟဏေန-လတောဝေါကာရောစသုတ်၌ ကဲရသဒ္ဒါဖြင့်၊ ယောနံ - တို့၏၊ နေစ-နောအပြုသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ဓန္တုနော,ဓန္တုယော-တို့၊ ဘောဓန္တု-ဓိုသတ္တာ ၊ ပေ ၊ ဣစ္စာဒိ-ဤသို့ အစရှိသည်တည်း။

နစ ဝေါနောစ အမု၊ ပေ၊ ဘဝေ— သဗ္ဗနာမ်ဂိုဏ်း၌ လာလတံ့သော အမုသဒ္ဒါ နောက်၌ကား ဥကို လမ္ပည်ထားသော်လည်း ဝေါ - နော ၂ ပါးစုံ ပြုရ၊ ဤလတောဝေါကာရောစ သုတ်ဖြင့် လုံးဝ မစီရင်နိုင်သော အသန္တဝိဓိတည်း၊ အမုပ္ပဘုတိတောဒ္ဓ စဘုတိ သဒ္ဒါဖြင့် မည်သည့် သဒ္ဒါကို ယူရမည်-ဟု မပြကြ၊ ရှာဖွေကြလေတော့၊

သေတု-တံတား, ရေကာတာရိုး၊ ကေတု-တံခွန်, မှံကင်း၊ ရာဟု-ရာဟု မည်သော အသုရိန်၊ ဘဂ္ဂေါ-နေ, နေရောင်၊ ပဂ္ဂံ-ဆွံ့သူ (လမ်းမသွားနိုင်သူ)၊ [သီမူ၌ "သံကု-ဂြောင့်"ဟု ရှိ၏၊ ပဂ္ဂံသဒ္ဒါမပါ၊] ဥဇ္ဇု-ကြံ၊ ဓေဋ္ဌ-ဝါး၊ မစ္ဆ-မစ္ဆမာရ၊ သိန္ဓ-သမုဒြာ၊ ဓန္ဓ-ဆွေမျိုး၊ နေရု-နေရုမည်သော ရွှေတောင်၊ မေရု-မြင့်မိုတောင်၊ သတ္တာ-ရန်သူ၊ ကာရု-လက်သမား၊ ဟေတု, ဓန္တုတို့အောင် ရှစ်လုံးဘွဲ့ "သမာနိကာ ဂါထာ"၊ ရုရု-ဆတ် သတ္တာ၊ ဇဋ္ဌ-လူလိမ္မာ၊ ၎င်း၂ပုဒ်ကား ဇုဏ္ဏိယတည်း၊ ဟေတု ဓန္တုမှ တပါးသော ပုဒ်တို့၌ ဘိက္ခုနှင့်အတူစဉ်၊ ဟေတု ဓန္တုသဒ္ဒါတို့၌ စာကိုယ်ရှိတိုင်း ပဌမာ ဒုတိယာတို့၌ ရုပ်ထူးထည့်၍ အာလုပ်နှင့် တတိယာမှ စ၍ ဘိက္ခုအတိုင်း စဉ်ရုံသာ၊ ပိဋကဋ္ဌ အသုံး

(၁၅၈) သဏ္ဌာသဒ္ဒသ ဘေဒေါ (အတ္ထိ)၊ သဏ္ဌာ+သိ ဣဘိ - ဟု ဖြစ်ပြီးသော်၊ ဣစ-ဒ္ဒိ၊ အန္တော ဘိ ဝတ္တာတေ၊....
သဏ္ဌာ၊ ပေ၊ သိလောပေါစ။ ၁၉၉ ။ ပေ၊ သဏ္ဌာ-ဆရာ။
(၁၅၉) သဏ္ဌာပိဘာဒိနန္တိ - သဏ္ဌာပိဘာဒိနံ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အဓိကာရော။

အညေသွာရတ္တံ။ ၂၀၀ ။သိဝစနတော-ဗျ၊ အညေသု - အစ္ဆြားဝိဘတ် တို့ကြောင့်၊ သဏ္ဌာဝိတာ ဒိနံ အန္တော အာရတ္တံ အာပဇ္ဇတေ၊ အာရတ္တမိဘိ ဘာဝနိဒ္ဒေသန-"အာရတ္တံ" ဟူသော ဘာဝနိဒ္ဒေသကြောင့်၊ ကဏ္ဌဗိ-အာ့ဏ္ဍိ အရေဒ္ဒိ၊ အနိယမံ-မမြဲခြင်းကို၊ ဒသေဘိ-ပြ၏။

(၁၆၀) အာရဂ္ဂဟဏံ-သည်၊ အနုဝတ္တတေ-အစဉ်လိုက်ဖြစ်။
တတော ယောနမောတ္တ ။ ၂၀၅ ။ ပေ၊ တဂ္ဂဟဏေန-ဖြင့်၊ အညေ ဟိဝိ-အာရအပြုမှ အစ္ဆြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ စတု ဥဘ နဒိ ဂဝါဒိဟိ-စတု, ဥဘ , နဒိ, ဂေါ အစရှိသည်တို့မှ၊ (ပဒရေသံ ယောနံ သြကာရော ဟောတိ)၊ သရလောပါဒိ၊ သဏ္ဌာရော - တို့၊ အာလပနေ - အာလုပ်၌၊ အကာရဝိတာဒျန္တာနမာတိ - သုတ်ဖြင့်၊ အာတ္တံ - အာပြု၊ ဂေ ရသန္တိ-
များသော "ဂရု (ဂုရု) သဒ္ဒါ, ပုလ္လိန် ဗဟု သဒ္ဒါတို့သည်း မှတ်သားဆိုက်ကုန်၏၊" ဂရု-သည်၊ ဂရု, ဂရဒေါ-ဂရုနော-တို့သည်၊ ဘောဂရု-ဘဝန္တော ဂရု, ဂရဒေါ, ဂရုနော၊ ဂရုံ-ဂရူံ ဂရဒေါ ဂရုနော၊ တတိယာမှ စ၌ ဘိ ဘွ၊ အတိုင်းစဉ်၊ ဗဟုသဒ္ဒါကား ဘိကွန့်အလား ဘွတွင် နံဖြင့် "ဗဟုန်ဒ်" ဟု ရှုပိုကို (မောဂ္ဂလ္လာန်)ပြ၏၊ ထို့ဖွဲ့ပင် "ဟေတဒေယာ" ဟု အဂ္ဂဒေယာ ရှင်မျိုးကိုလည်း ပြသေး၏။ [ဂရု-အလေးပြုအပ်သော ဆရာ၊ ဂုရု-ဆရာ၊ ဗဟု-အများ၊ (အထွေ-နပုံလိန် ဗဟုသဒ္ဒါကိုကား ယာဂု-စသွေ့ တို့ကဲ့သို့ စဉ်။)]

(၁၅၉) အာရတ္တန္တိ ၊ ပေ၊ ဒသေတိ — [ဘာဝသ-ဘော အနက်ရှိသော ပစ္စည်းကို+နိဒ္ဒေသ-ညွှန်ပြခြင်းသည်၊ ဘာဝနိဒ္ဒေသာ-မည်၏။] "အညေသွာရုံ" ဟု လိုရင်းဖော်ကိုသာ မဆိုဘဲ ဘောအနက်၌ သက်သော ဤပစ္စည်းဖြင့် "အာရတ္တံ" ဟု ညွှန်ပြခြင်းကြောင့် တချို့ဝိဘတ် နှောင်းရာ၌ အာရအပြု မမြဲကြောင်း သိစေသည်၊ ထို့ကြောင့် နာဝိဘတ်၌ သဏ္ဌာဒေ "ရပ်ကိုလည်း တွေ့မြင်ရလတံ့။

(၁၆၀) ပဌမာယောဖြင့် " သဏ္ဌာရော " အပြင် "သဏ္ဌာ"ဟုလည်း သဒ္ဒနိတိဂြိုဟ်၊ အထောက်အား-"အဝိဘက္တိကာ-ဒေကြိ အစိ မရှိသူကို သည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ မစ္ဆုံ-သေခြင်း သို့၊ ဥပဓ္ဓန္တိ-ကပ်ရကုန်၏ ဥ "အဝိဘက္တိကာ" တည်း၊ သို့သော်-အဝိဘက္တိကာသည်၊ ဣတပစ္စည်း (တနည်း , တ-စွဲသည်း ဣအာဂုံ) ဖြစ်သောကြောင့် မသင့်-ဟု မောဂ္ဂလ္လာန်နိသယ ပယ်ထားသည်။

ဧ၊ ရဿံ ၂ ပုဒ်ကို၊ အမိကိစ္စ - လိုက်စေ၍၊ [ဘောဂေတုနှင့် စျလပါ ရဿံ ၂ သုတ်မှ "အာကာရော့ဝါ" သုတ်သို့လိုက်စေ၍ -ဟူလို၊] အာကာရော်ဝါတိ-သုတ်ဖြင့်၊ ဝိဘတ္တိနှ-ဖြင့်၊ ရဿတ္တံ၊ ဂလောပေါ၊ ဘောသဒ္ဓ, ဘောသဒ္ဓာ-အိုဆရာ၊ ဘဝန္တော သဒ္ဓါရော၊ သဒ္ဓါရံ, သဒ္ဓါရော။

(၁၆၁) တတောဥတိစ - တတော သဒ္ဒါသည်လည်း၊ ဝတ္တတော။ [စဖြင့် အာရကို ဆည်း၏၊ အာရလည်း လိုက်သည့်-ဟူလို။]

နာအာ။ ၂၀၇။ပေ၊ သဒ္ဓါရာ - ဖြင့်၊ ¯သဒ္ဓါနာဘိ - သဒ္ဓါနာ ဟူသော ရုပ်သည်၊ အာရတ္တ မိဘိဘာဝနိဒ္ဒေသန - အာရတ်တံ့ ဟူသော ဘာဝနိဒ္ဒေသကြောင့်၊ ဆိဒ္ဓံ ပြီး၏၊ ¯သဒ္ဓါရော်ဟိ, ဘိ-တို့ဖြင့်။

(၁၆၂) ဝါနံမှိဘိ ဇာတော-မှ၊ ဝါဘိ ဝတ္တတော။

ဥ သဘိုံ, သလောပေါစ။ ၂၀၃။ပေ၊ အယံ-ဤသုတ်သည်၊ အာရာဒေသာပဝါဒေါ - အာရ အပ္ပြုကို တားမြစ်သော သုတ်တည်း၊ သဒ္ဓါ - အား၊ အညတ္ထ - သဒ္ဓါမှ တပါးသော သဒ္ဓါသ သဒ္ဓါနော ရုပ်ဘို့၌၊ ဘာဝနိဒ္ဒေသန-ဘာဝနိဒ္ဒေသကြောင့်၊ အာရာဘာဝေါ-အာရမဖြစ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) သဒ္ဓါသ, သဒ္ဓါနော-အား၊ (၁၆၃) သုတ်လွယ်ပြီ။

(၁၆၃) သဒ္ဓါနာတိ၊ပေ၊ သိဒ္ဓံ— ["သဒ္ဓါနာတိ" ရှိစေ၊] အညေသွာရတ်တံ့ ဟူသော ဘာဝနိဒ္ဒေသဖြင့် အချို့ဝိဘတ်၌ အာရအပ္ပြု မမြဟု ပြခဲ့သေးကြောင့် "သဒ္ဓါနာ"ဟု အာရ မပ္ပြုဘဲ ပြီးနိုင်သည်-ဟူလို၊ ထို အာရတ်တံ့ ဟူသော ဘာဝနိဒ္ဒေသကြောင့်ပင် "မာတုံ ပိတုံ, မာတာ ပိတု(တို့ကို)" ဟူသော ရုပ်များလည်း ရှိနိုင်ပြန်သည်။

(၁၆၄) အာရာဒေသာ ပဝါဒေါယံ — "ဥကို ဥ ထပ်ပြုခြင်းသည် ဘာအကျိုးရှိသနည်း" ဟု မေး၊ အဖြေကား — အစီအရင် တမျိုးရှိလျှင် အခြား အစီအရင်များ ဆုတ်နစ်မြ ဖြစ်သောကြောင့် ဥကို ဥ ထပ်ပြုခြင်းသည် အညေသွာရတ်တံ့ သုတ်၏ အာရ အပ္ပြုကို တားမြစ်ရခြင်းအကျိုးရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် အာရမပ္ပြုဘဲ "သဒ္ဓါ" ဟုရှည်ရှိနိုင်သည်။ [ဝါသဒ္ဓါကြောင့် ဥကို ဥ ထပ်မပြု - သကို မချေဘဲလည်း " သဒ္ဓါသ, သဒ္ဓါနော " ရုပ်များ ပြီးဦးလတ္တံ့။]

အညတ္ထ၊ပေ၊ဘာဝေါ—"ဥသဘိုံ, သလောပေါစ" သုတ်က အာရမပ္ပြုဘို့ တားမြစ်သောကြောင့် "သဒ္ဓါ" ရုပ်ပြီးလျှင် ရှိပါစေဘော့, သဒ္ဓါသ သဒ္ဓါနော ရုပ်တို့ကို အဘယ့်ကြောင့် အာရ မပ္ပြုဘဲ ပြီးမပြန်သနည်း-ဟု မေး၊ ထို ရုပ်များ၌ကား " အညေသွာရတ်တံ့ " သုတ်၌ အာရတ်တံ့ ဟူသော ဘာဝနိဒ္ဒေသကြောင့် အာရမပ္ပြုဘဲ ပြီးနိုင်သည် - ဟု ဖြေ။ [ဘာဝနိဒ္ဒေသကြောင့် အာရ မပ္ပြုနိုင်ပုံကို နာအာသုတ်၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း သိ၁။]

(၁၆၄) အာရာဘာဝေ - အာရ မဖြစ်ရာ၌၊ ဝါနံမှိဘိ - သုတ်သည့် ၎င်တွေ။

သဏ္ဌာန်တွဲ။ ၂၀၂။ နံမှိ ဝိဘတ်ကိုမှိ သဏ္ဌာသဒ္ဒနှင့်သစ - သဏ္ဌာ၏၊ အဆုံး ဥ၏ဂုဏ်း၊ ပိဘာဒိနံ - ပိတု အစရှိသည်ဘို့၏၊ အနှင့်သစ - အဆုံး ဥ၏ဂုဏ်း၊ အတ်ံ ဝါ ဟောတိ၊ ပုန သဏ္ဌာဂုဟာဏံ - နောက်ဆက် သဏ္ဌာသဒ္ဒါသည်၊ သဏ္ဌာနော - သဏ္ဌာသဒ္ဒါကို၊ နိစ္စဝိဓာနတ္ထံ-အမြဲစီရင်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ သဏ္ဌာနံ-တို့အား။

အမှ တုမှနှင့်၊ ဆ၌ ပြိဟွတ်ဘွဲ့ သဓ သဏ္ဌာ ဝိတာဒိဟိ ဆွာနှာဝါဘိ-သုတ်ဖြင့်၊ နှာဘာဝေါ-နှာ အဖြစ်သည်၊ (ဟောဘိ)၊ သဏ္ဌာဆ-မှ၊ ပေ၊ သဏ္ဌာဆနံ, သဏ္ဌာနံ-တို့၏။

(၁၆၅) အာရဒေတာဘိ-အာရဒေတာပုဒ်သည်၊ ဝတ္တွေ။

(၁၆၄) သဏ္ဌာနတွဲ့ သုတ်၌ သဏ္ဌာသဒ္ဒါ တခုထည်းဖြစ်လျက် "သဏ္ဌာနံ" ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဆိုခြင်းကား သဏ္ဌာဒိဂိုဏ်းဝင် ပုဒ်အားလုံးကို ယူခဲလိုသောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "သဏ္ဌာနံ-သဏ္ဌာဒိဂိုဏ်းဝင်, သဒ္ဒါတို့၏" ဟု သုတ်နက်ပေး၊ ဝုတ္တိဒ္ဓလည်း "သဏ္ဌာသဒ္ဒန္တာသ, ပိတာဒိန မန္တာသ" သည် "သဏ္ဌာနံ" ၏ အဓွင့်တည်း၊ ထို အဖွင့်၌ ပိတာဒိနံဖြင့် ပိတုကဲ့သို့ တုဆုံးသော သဏ္ဌာဒိဂိုဏ်းဝင် အားလုံးကို ယူသည်။

ပုန သဏ္ဌာ၊ ပေ၊ နိစ္စဝိဓာနတ္ထံ—သဏ္ဌာပိတာဒိနမာ သိသို့, သိလောပေါစ သုတ်မှ သဏ္ဌာပိစာနံတို့ လိုက်လာပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် "သဏ္ဌာနတွဲ့" ဟု သဏ္ဌာ သဒ္ဒါကို ထပ်၍ ဆိုရပါသနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "ပုန သဏ္ဌာ၊ ပေ၊ နိစ္စဝိဓာနတ္ထံ" ဟု မိန့်၊ သဏ္ဌာနံ ဟု သဏ္ဌာသဒ္ဒါကို ထပ်၍ ဆိုခြင်းသည် နံဝိဘတ်ကြောင့် သဏ္ဌာ၏ ဥကို အမြဲ (အ)ပြု ဟု သိစေခြင်း အကျိုးရှိသည်-ဟူလို၊ ခဲ့ပြုံးအံ့ - "သဏ္ဌာပိတာဒိနံ" ကို အလိုက် ထားလျှင် သဏ္ဌာနှင့် ပိတု စသည်တို့၏ ဥသရကို (အ) ပြုသည်-ဟုသာ သိနိုင်၏၊ သဏ္ဌာ အာဘွက် အမြဲပြု-ဟုကား မသိနိုင်၊ "သဏ္ဌာနတွဲ့" ဟု သဏ္ဌာသဒ္ဒါကိုဆပ်၍ (သဏ္ဌာ အတွက် နာမည်ထပ်၍ ဗျာပါရကြီးစွာဖြင့်) ဆိုမှသာ "သဏ္ဌာအတွက် ဥ ကို အမြဲ (အ) ပြုစေလိုသည်" ဟု သိသာလာသည်-ဟူလို၊ အချာ်မှာ - "သဏ္ဌာနော နိစ္စဝိဓာနတ္ထံ' ဟုသော စကားသည် "သဏ္ဌာနံ" ကို စောင်းသော စကားတည်း၊ နံဝိဘာ် နှောင်းဆာ်၌ သဏ္ဌာ၏ ဥကို ဝါနံမှိစ သုတ်ဖြင့် အာရ ပြုလျှင် ပြုခဲတာ့, အာရ မပြုသျှင်းကား ဥကို ဥဒိဿ ပြု၍ သဏ္ဌာနံ" ၎ရှိစေရ, အမြဲ (အ) ပြု၍ "သဏ္ဌာနံ" သာ ရှိခဲစရမည်၊ ပိတု စသည်ကား မမြဲသောကြောင့် "ပိတုနံ" စသည်လည်း ရှိနိုင်သည် - ဟု မှာ်။ [သုာ်၌ ပါသော (သဏ္ဌာနံ + အတ္တာ-၌) "သဏ္ဌာနံ" ကား အစစ် မဟုတ် - အနုဂရားစာ သဒ္ဒါဖြစ်၍ သဏ္ဌာနံ" ဟု ရှိနိုင်သည်။]

တတော ဆိုဖိ၊ ၂၀၆၊ပေ၊ကစ္ဆည်းဝတ္တိနှင့် တူပြီ၊ ယထာ-ကား၊ ဆုဝိ, ဒိဝိ-ဟူသည်တည်း၊ [ဒုဝိ-ခြေခြွေ၊ ဒိဝိ-နတ်ပြည်ခွေ၊]

(၁၆၆) အာရော ရဿ မိကာရေ ။ ၂၀၈ ။ ကစ္ဆည်းဝဏ္ဏိနှင့် တူပြီ၊ အာရာဒေသော-အာရ အပ္ပါသည်၊ ရဿံ အာပဇ္ဇတော၊ သဏ္ဌရိ-၌၊ သဏ္ဌာရေသု-တို့၌။ [သဒ္ဒနီဘိပဒမာလာ၌ "သဏ္ဌာ-ဆရာ၊ သဏ္ဌော-(ဉစ္စာနှင့် တကွဖြစ်သော) ကုန်သည် အားပါင်း၊ သဏ္ဌံ - လက်နက်"ဟု ဆင်တူရုပ် ၃ ခု၏ ပဒမာလာ မတူပုံကို ပြဆားသေး၏, ရှုလေဘော့။]

၆ဝံ-၌ အတူ၊ ကတ္တာ-ပြုဘတ်သူ၊ ကတ္တာရော-ဘို့၊ပေ၊ ကတ္တာရာ-ဖြင့်၊ ကတ္တာရေဟိ, ဘိ-တို့ဖျင့်၊ ဥသဿိ, သလောပေါစာဘိ-သုတ်ဖြင့်၊ ဥတ္တံ - ဥ အဖြစ်သည် ၎င်း၊ သလောပေါစ - သ၏ ကြေခြင်းသည်၎င်း၊ (ဟောဘိ)၊ ကတ္တု , ကတ္တုနော, ကတ္တုသ-အား၊ ပေ၊ ကတ္တာရေသု-တို့၌၊ အာရာဘာဝေ - အာရ ပပြုရာ၌၊ ကတ္တုသု - ကတ္တုသု ဟု လည်း ဖြစ်၏၊....ဘတ္တု , ဝတ္တု ၊ပေ၊ ဝိညာပေတု အာဒယောဝိ-ဘတ္တု ၊ပေ၊ ဝိညာပေတု အစရှိသော သဒ္ဒါတို့လည်း၊ ၆ဝံ-၌ ကတ္တုအတူဘည်း။

(၁၆၇) ဥသဿိ သလောပေါစာဘိ-သုတ်သည်၊ ဝတ္တာတော။

သကမန္ဓာတာဒီနဥ္ဆ၊ ၂၀၃၊ပေ၊ပုနဗ္ဘဝနာ-ထပ်၍ စိရင်ခြင်းကြောင့်၊ နိစ္စံ-မြဲ၏၊ အာသရာဓိနော - ထို မင်း၏၊ ဝိဘဝေါ-စည်းစိမ်သည်၊ သက

၆ဝံကတ္တာ—ကတ္တု ဘတ္တု စသည်တို့၌ နာဖြင့် "ကတ္တုနာ" ဟု ရူပသိဒ္ဓိ မရှိသော်လည်း အခြားကျမ်းများ၌ ရှိသည်၊ နံဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုနံ , သုဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုသု ဟု ရုပ်ပိုသွင်း၍ သတ္တုအတိုင်း စဉ်ဆေး၊ ဘတ္တု - အရှင်, သခင်, လင်၊ ဝတ္တာ-ဆိုတတ်သူ၊ နေတာ - ဆောင်တတ်သူ၊ သောတာ-ကြားတတ်သူ၊ ဉာတာ- သိတတ်သူ၊ ဇေတာ-အောင်တတ်သူ၊ ဆေတ္တာ - ဖြတ်ဘတ်သူ၊ ဘေတ္တာ - ခွဲတတ်သူ၊ ဒါတာ-ပေးတတ်သူ၊ စာတာ-ဆောင်တတ်သူ၊နတ္တာ-မြေး၊ဗောဒ္ဓါ-သိတတ်သူ၊ ဝိညုဗေတာ-သိစေတတ်သူ၊ အာဒိဖြင့် "ကာရေတာ-ပြုစေတတ်သူ၊ သာဝေတာ-ကြားစေတတ်သူ " စသည်ကို ယူ၊ [ကတ္တု စသည်၌သာ "ကတ္တုနံ, ကတ္တုသု" ဟု ရုပ်ပို ပြထားသော်လည်း သဒ္ဒနီတို့၌မူ သတ္ထု၌သည်း " သတ္ထုနံ , သတ္ထုသု " ဟု ရှိစေလို၏၊ မောဂ္ဂလ္လာန် ပဒသာဓန၌ကား " သတ္ထုဟိ, ကတ္တုဟိ " ကိုလည်း ရှိစေလိုသည်၊ ထို့ပြင်-ကတ္တု၌ ဂသိဖြင့် "ကတ္တော-အို အလုပ်သမား အစတ်ကြီး"ဟု ရှိ၏၊ " ဘောဇ္ဈဃ " ကဲ့သို့ သခတော ဂသော၌ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် စိရင်၊ နေတာကဲ့သို့ " နေတ္တာ - ဆောင်တတ်သူ " ဟုလည်း, သို့ဝိဘတ်ဖြင့် "နေတ္တေ ဥဇုံ ဂတေ သတိ"ဟုလည်း ရှိသည်။

(၁၆၇) နိစ္စံ ပုနဗ္ဘဝနာ— [ပုန+ဝိခာနာ၊] ဥသို့ သလောပေါစ သုတ်ဖြင့် ပြီးသင့်လျက် ဤသုတ်ကဲ့စိရင်ခြင်းသည် "သကမန္ဓာတု" ပုဒ်၌ အမြဲစိရင်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊

မန္ဒါတု - သကမန္ဒါတ်ငင်းဏ်၊ (ဝိဘဝေါ) ဝိယ-စည်းစိမ်ကဲ့သို့တည်း၊ သေသံ-ကြွင်းသောရုပ်စည်သည်၊ သမံ- ကုတ္တုနှင့် တူ၏၊ မဟာမန္ဒါးတု ပ္ပဘုတယော - မဟာမန္ဒါးတု အစရှိသော သဒ္ဒါတို့သ ည်၊ ဇံ - တည်း။ [ပဘုဘိဖြင့် မူလမန္ဒါတ်၏ သားစည်ဖြေးဆက် မန္ဒါးတ်ငယ်များကို ယူ။]

(၁၆၈) ဝိတုသဒ္ဒသ ဘေဒေါ (အတ္ထိ)၊ သိမ္မှ-၌၊ အာတ္ထံ-အာ အဖြစ် သည်ဂုဏ်း၊ သိလောပေါ-သိကြေခြင်းသည်ဂုဏ်း၊ (ဟောတိ)၊ ဝိတာ-အဘာ၊ ယေးမှ-၌၊ အာရောတိ ရသန္တိစ ဝတ္တတော။

ဝိတဒိန မသိမ္မှ ။ ၂၀၉ ။ပေ၊ သိသ္မိံ - သိဝိဘတ်၌၊ အာရာဒေသာ ဘာဝေဝိ-ပင်ကိုယ်ကငင် အာရ အပြု မရှိပါဘဲလျက်လည်း၊ အသိမ္ဟိ-အာသ်ဒိဟ္ဂု၍၊ အဓိကာပဧနံ-အဓိပိုက်ဆိုခြင်းသည်၊ အတ္ထနော့ရဝိညာပနတ္ထံ-အရက်ဝါးမျိုးကို သိစေရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ [အဓိပ္ပါယ် ကစ္စည်းနှင့် တူပြီ၊] တေန - ထို့ကြောင့်၊ တောအာဒိမှိ - တောပစ္စည်းအစရှိသည်ကြောင့်၊ ဝိတာဒိနံ - ဝိတုအစရှိသည်တို့၏ (အဆုံးသရ၏)၊ ဣကာရော စ - ဣအပြု သည်လည်း၊ (ဟေးတိ)၊ ယထာ - ဥဒါဟရုဏ်ကား၊ ဝိတိတော၊ ပေ၊ မာတိပဧက္ခာတိ-ဝိတိတော၊ ပေ၊ မးတိပက္ခော စသည်တည်း။

ဝိတရော-တို့သည်၊ သေသံ-ကြွင်းသော ရုပ်စည်သည်၊ ကုတ္တုသမံ-ကုတ္တုသဒ္ဒါနှင့် တူ၏၊ ဘောဝိဘ, ဘောဝိတာ-အို အဘ၊ ပေ၊ [ရူအလို နာ၌ "ဝိတုနာ" ဟု မရှိ, အ ခြားကျမ်းအလိုရှိ၏၊] ဝိတရေဟိ, ဘိ-တို့ဖြင့်၊ ဘာဝနိဒ္ဒေသေန - ဘာဝနိဒ္ဒေသကြောင့်၊ အာရာဒေသာဘာဝေ - အာရ အပြုမရှိရာ၌၊ ဝိတူဟိ, ဘိ - ဝိတူဟ်, ဘိ ဟု ဖြစ်၏၊ [အညေသွာရတ္တံ၌ အာရတ္တံဟူသော ဘာဝနိဒ္ဒေသကြောင့် အာရမပြုလျှင် " ဝိတူဟိ, ဘ်" ပြီးသည်- ဟူလို။] ဝိတု ၊ ပေ၊ ဝိတူနံ-တို့အား၊ ဒီဃာဘာဝေ-ဒီဃ မဖြစ်ရာ၌၊ (သုနံဟိသုစ၌ စပြုင့်ဖြစ်၍ ဒီဃ မဖြစ်ရာ၌-ဟူလို၊) ဝိတူနံဝါ- လည်း ရှိ၏ ၊ ပေ၊ ဝိတူသု-တ်ဋ္ဌ၌ ဇံ- ဤအတူ၊ ဘာတာ-အစ်ကို၊ ဘာတရော-အစ်ကိုတို့၊ ဣစ္စာဒိ-ဤသို့ အစရှိသည်တည်း၊.... ဥကာရန္တံ - ဥကာရန္တ ပုလ္လိန်သဒ္ဒါသည်၊ (နိဋ္ဌိတံ)။

ထို့ကြောင့် ရူပသ်ဒ္ဒိအလို သဝိဘတ်ဖြင့် "သကမန္ဒာတု" ဒ ရုပ်သာ ရှိရသည်၊ သဒ္ဒုသ သဒ္ဒုနော ကဲ့သို့ " သကမန္ဒာတုသ , သကမန္ဒးတုနော " ဟု မရှိနိုင်၊ ကြွင်းသော သကမန္ဒာတာ , သကမန္ဒာတးရော စသော ရုပ်စဉ်မှာ ကုတ္တုအတိုင်းပင်တည်း။ [ဤသုတ်နှင့် စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို ကစ္စည်းဋီကာမှာ ရှု။]

ဥကာရန္တေသာ ပုလ္လိင်္ဂ်ေါ အဘိဘူသဒ္ဒါ (ဒသမီယတိ)၊ တထေဝ-ထိ ရှေးနည်းအတိုင်းငင်၊ သျှဉ်ဒျုပ္ပတ္တိ, ဆဠလောပေါ၊ သောအဘိဘူ-ထိ လွှမ်းမိုးတတ်သူ၊ ယောလောပေ - ကို၊ ကတေ - သော်၊ တေအဘိဘူ၊ ထို....တို့၊ [မြန်မာမှု၌ "ယောလောပေါ, တေအဘိဘူ" ဟု ရှိ၏။] အယော ရသံ တျာဒိနာ - အယော ရသံ အစရှိသောသုတ်ဖြင့် ရသတ္တံ-ရသ ပြု၊ ဝေါကာရော-ဝေါ ပြု၊ ကတရသတ္တာ - ကတရသ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္တာဘာဝေါ- (အ)အဖြစ်၏ မရှိခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ အဘိဘုဝေါ- [လတော ဝေါကာရောစ-သုတ်ဖြင့် ယောကို ဝေါပြု၊ အဘိဘုန္နံ ဥသည် အာဂတရသ မဟုတ်, ကတရသဖြစ်၍ "ဝေဝေါသု လောစ" သုတ်ဖြင့် ဥကို(အ)မပြုရ-ဟူလို၊]

ဘောအဘိဘု-ဒိ....သူ၊ [ဗျလပါရသံ-ဖြင့် ရသပြု၊] ဘဝန္တော အာဘိဘူ, အဘိဘုဝေါ၊ ကတရသတ္တာ-ကြောင့်၊ ဝေ အာဒေသော-ဝေ အပြုသည်၊ နဟောတိ - မဖြစ်၊ [" အကတရသာ လတော ယွာလ ပနသ ဝေဝေါ " သုတ်ဖြင့် ဝေ မပြုရ " အဘိဘုဝေ " မရှိ - ဟူလို။] သေသံ - ကြွင်းသောရုပ်စဉ်သည်၊ ဘိက္ခုသံမံ - ဘိက္ခုသဒ္ဒါနှင့် တူ၏၊ ရသတ္တာမေဝ-ရသအဖြစ်သည်သာ၊ ဝိသေသော-ထူး၏၊ [အဘိဘုဝေ-ဟု ဝေ အပြု မနှုတ်ခြင်းမှ ကြွင်းသောရုပ်များ ဘိက္ခုနှင့် တူပြီ၊ အယော ရသစသောသုတ်ဖြင့် " အဘိဘုံ " စသည်၌ ရသပြုခြင်းသာ ထူး-တော့သည်- ဟူလို၊] အဘိဘုံ-ကို၊ ပေ၊ အဘိဘူနံ - တို့အား၊ ဇာတိစ္ဆာဒိ-ဤသို့အစရှိသည်တည်း၊ သယမ္ဘူ။, ဝေသဘူ, ပရာဘိဘူအာဒယော-အစရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်၊ ဇဝံ - ဤ့အတူတည်း၊ [အဘိဘူနှင့်အတူ ရုပ်စဉ်လေ-ဟူလို၊ အဆို့စာ၌ " ပရာဘိဘူ သဟဘူအာဒယော " ဟု သဟဘူသဒ္ဒါ ပါနေ၏၊ နောက်၌ သိုးခြေးဆင်လတ်ဖြစ်၍ မပါသင့်။]

သဟဘူသဒ္ဒသ-၏၊ ယောနံ-တို့၏၊ နောအာဒေသေဝ - နောအပြု သည်သာ၊ ဝိသေသော - ထူး၏၊ [လေးတားဝေါကာရောစ၌ ကာရသဒ္ဒါ ဖြင့် ယေးကို နောပြု၍ "သဟဘုနော" ရုပ်သေးဝိသည်-ဟူလို။] သဟဘူ-တာကွဖြစ်သောတရား၊ သဟဘူ,သဟဘုဝေါ,သဟဘုနော-တို့၊ ဇာတိစ္ဆာဒိ-ဤသို့အစရှိသည်တည်း။

တထာ - ထိုနှုတပါး၊ သဒ္ဒဉ္ဉသဒ္ဒသ-၏၊ ယောသွဝ - တို့ဉ်သာ၊ ဝိသေသော-၏၊ [သဒ္ဒညုပေါ-ဟု ဝေါအပြုမရှိသည်ကို "ထူးသည်" ဟု

ဆိုသည်။] သောသင်္ဍညှ - ထို အလုံးစုံကိုသိသောဘုရား၊ တောသဒ္ဒိညှ-တို့၊ ယောလောပါဘာဝေ - ယေးဝိဘတ်ကြေခြင်းမရှိရာ၌၊ ရဿတွံ - ရဿပြု၊ လတောဝေါကာရောစးတိဇ္ဇေ-သုတ်၌၊ ကးရဂ္ဂဟဏေန-ဖြင့်၊ ယောနံ - တို့ဇ၏၊ နေးအာဒေသေစ - နေးလည်းပြု၊ ဝါဓိကာရဿ-လိုက်လာသော ဝါသန္ဒါ၏၊ ဝဝတ္ထိတဲ ဓိဘာသတ္တာ - ကြောင့်၊ နစ ဝေါကာရော- ဝေါအပြုကား မဖြစ်၊ [သင်္ဍညှနော-ဟု နေးအပြုသာ ရှိသည်၊ လတောဝေါကာရောစ သုတ်၌ စျလတောသသးနောဝါမှ လိုက်သော ဝါသန္ဒါက ဝေါအပြုကို တားမြစ်ရကား " သင်္ဍညှဝေါ " ဟု မရှိနိုင်။] သင်္ဍညှနော-တို့၊ ဘောသင်္ဍညှ၊ ဘဝန္တော သင်္ဍညှ, သင်္ဍညှနော [တ၌ရှိ စာ၌ ဘဝန္တောကျသည်၊] ၊ ပေ၊ ဇ္ဈာဒ်-တည်း၊ မဂ္ဂညှ၊ ပေ၊ ပါရဂူ ဇ္ဈာဒယော-မဂ္ဂညှ၊ ပေ၊ ပါရဂူ အစရှိသော သန္ဒါတို့သည်၊ ဇဝံ-၍ အာတူတည်း၊.... ဥကာရန်ဲ (နိဒ္ဒိတံ)။ ။ကောရန်ဲော - ကောရန်ဲကား၊ အပွသိန်ဒေါ်-ပါဋိအဋ္ဌကထာတို့၌ မဆင်ရှား။

(၁၆၉) ဩကောရန်ဲော ပုလ္လိင်္ဂေါ ဂေါသန္ဒေါ (ဒသိယတိ) တတော - ထိမှ နေးက်၌၊ သျာဒျုဒ္ဒေတို့, သိလောပေါ၊ ဂေါ- နှားသည်၊ ဂန္ဆတိ- ၏၊.... ဂါဝသေတိဇ္ဈတော - မှ၊ ဂေါတိ အဓိကာရော၊ အာဝါတိစ-ပုန်သည်လည်း၊ ဝတ္တွတော။

ယော်သုစ၊ ၇၄ ။ ပေ၊ စသဒ္ဒေန, နာ သ္မာ သ္မိံ သု ဇ္ဈာဒေသု-(ဂေါဇ္ဈာဒေတသ ဩကာရသ အာဝါဒေသော ဟောတိ)၊ တတော ယောနမေးတူတိဇ္ဈေ - ၍သုတ်၌၊ တုဂ္ဂဟဏေန ယောနံ ဩကာရော၊ သရလောပါဒိ၊ ဂါဝေါ တိဋ္ဌန္တိ၊

(၁၇၀) အစံမ်ိစ။ ၇၅ ၊ပေ၊ စသဒ္ဒေန, ယောနာသဌာသ္မိံ သုဇ္ဈာတိ-ဟူကုန်သော၊ ဇတေသု-၍ဝိဘတ်တို့ကြောင့်၊ အာဝါဒေသော ဟောတိ၊ ဂဝေါ-တို့သည်၊ ဂန္ဆန္တိ၊ ဟေဂေါ-အိန္ဒး၊ ဟေဂါဝေါ,ဟေဂဝေါ-တို့။

(၁၇၁) ဒုဘိယာယံ-၌၊ အံမ်ိတိ-အံမ်ိပုန်သည်၊ ဝတ္တွတော။

အာဝသုဝါ။ ၇၆ ။ အံမ်ိ ဝိဘတ်ိမှ ဂါဝါဒေသသ (ဂေါ - အာဝ+အာဒေသသ) - ဂေါသန္ဒါ၏ အာဝ အပြုဖြစ်သော၊ အာဝဇ္ဈာတသ-အာဝဟူသော၍သန္ဒါ၏၊ အန္တသရသ-အဆုံးသရ၏၊ ဥကာရာဒေသော ဝါ ဟောတိ၊ အာဝသ - အာဝ၏၊ အ-(အ)တည်း၊ အာဒ- အာဝ၏ အ၊

တာသ အာဝသဒ္ဓန္တိသ - ထို အာဝသဒ္ဓါ၏ အဆုံးအဖျား ["ဥကာဇာ ဒေသော ဟောတိ" ဟု လွှဲစပ်၊] အံမောတျာဒိနာ-အံမောနိဂ္ဂဟိတံ အစ ရှိသောသုတ်ဖြင့်၊ နိဂ္ဂဟိတံ - နိဂ္ဂဟိတ်ပြု၊ ဂါထုံ, ဂါဝံ, ဂဝံ-ကို၊ ဂါဝေါ, ဂဝေါ-တို့ကို၊

(၁၇၂) ဂေါဏတိ ဝါတိစ ဝတ္တတေ။ ["ဂေါဏ+ဝါတိ" ဟု ရှိစေ။]

သုဟိနာသုစ ။ ဂဘ ။ ပေ ၊ စသဒ္ဒေန, သေသေသုစ-သုဟိနာနံ ဘွိမ္ဘ ကြွင်းသော ဝိဘတ်တို့ ကြောင့်လည်း၊ (ဂေါဏာဒေသော ဟောတိ)၊ ဂေါဏော ၊ပေ၊ (၁၇၃) သုတ် လွယ်ပြု၊ ဂေါဏာဒေသာဘာဝေ-ဂေါဏအပြုမရှိရာ၌၊ ဂါဝေန, ဂဝေန-ဖြင့်၊ ဂေါဟိ,ဘိ-တို့ဖြင့်။

(၁၇၄) ဂါဝ သေ ။ ၇၃ ။ ဂေါ - ဂေါတပုဒ်၊ အာဝ - အာဝတပုဒ်၊ သေ-သေတပုဒ်၊ ဆွာတိ-ဤသို့၊ ဆွဒံ - ဤသုတ်သည်၊ တိပဒံ-၃ ပုဒ် ရှိ၏၊ ဂေါသ-ဂေါသဒ္ဒါ၏၊ သြ သြတည်း၊ ဂေါ - ဂေါသဒ္ဒါ၏ သြ၊.... သေ-သ ဖြစ်သော၊ ဝိဘတ်ဟု၊ ဂေါသဒ္ဒေါကာရသ – ဂေါသဒ္ဒါ၏ သြ၏၊ အာဝါဒေသော ဟောတိ၊ ဂါဝသ, ဂဝသ-အား။

(၁၇၁) အာဝသ အ ၊ပေ၊ အာဝသဒ္ဓန္တသ—"အာဝသ+အ, အာဝ"ကား သုတ်၌ပါသော အာဝသ ပုဒ်၌ "အာဝ" ၏ ဝိဂြိဟ်တည်း၊ " တာသ အာဝသဒ္ဓန္တသ" ကား ထို ဝိဂြိဟ်အရ "အာဝသ" ၏ အနက်ကို ပြသော စကားတည်း၊ " အာဝသ-အာဝ၏ အဆုံး အစ၏"ဟု အနက်ပေးပါ-ဟူလို။

(၁၇၂) စသဒ္ဒေန သေသေသုစ—ဤ၌ သေသ၏ အပါဒါန်ကို " သုဟိနာသုစ, ဂေါဏ နံမှိဝါ " သုတ်၌ ဆိုအင်ပြီးသော " နံ-သု-ဟိ-နာ " ဝိဘတ်တို့ကို ခံရမည်၊ သုဟိနာသုစ၌ စသဒ္ဒါဖြင့် ထို ဝိဘတ်တို့မှ ကြွင်းသော သိ စသော ဝိဘတ်တို့ကြောင့် ဂေါကို "ဂေါဏ" ပြုပါ-ဟူလို၊ "ဂေါဏ နံမှိဝါ, သုဟိနာသုစ" သုတ်ရင်း ၂ သုတ်နှင့် စသဒ္ဒ၏ အစီအရင်ပါ ပေ်ငြားလိုက် လျှင် ဝိဘတ် အားလုံးကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါကို ဂေါဏ-ပြုနိုင်ပြီ၊ "ဂေါဏော-ဂေါဏာ" စသည်ဖြင့် ပုရိသာဒိကိုလ်းသွင်း၍ ရှင်စဉ်ပါ။

(၁၇၃) ဂေါဏာဒေသာဘာဝေ — ဂါဝေါ, ဂဝေါ တိုင်အောင် ဒုတိယာ ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ပြုပြီးနောက် ဂေါဏအပြုများကို ဆက်လက် ပြုခဲ့၏၊ ယခုအခါ ထို ဂေါဏ အပြုဆုံးရှုံး ပြီးပြီဖြစ်၍ ယောသုစ-အင်မှိဒ်တို့၏ စဖြင့်စီရင်ရာ ရုပ်များကို ဆက်လက်ပြုလို သောကြောင့် ဂေါဏာဒေသာဘာဝေ" ဟု မိန့်သည်။

(၁၇၄) တိပဒမိဒံ—ဆရာသည်ကိုစောင်းသော စကားတည်း၊ ဆရာသည် "ဂါဝတပုဒ်, သေတပုဒ်" ဟု ၂ပုဒ်ဆိုထားရာ ထိုကဲ့သို့ ၂ပုဒ်မဟုတ်, ၃ပုဒ်ရှိသည်-ဟူလို၊ ထို၃ပုဒ်တွင် ဂေါကို "ဂေါသ+သြ, ဂေါ" ဟု ဝိဂြိဟ်ပြု၍ "ဂေါ-ဂေါသဒ္ဒါ၏ သြသည်" ဟု သုတ်နက် ပေးစေလိုသည်၊ [ဆရာအလိုကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ၌ ပြထား၏။]

(၁၇၅) နံမှိ-ဦ့၊ ဂေါတိ အဝါတိစ ဝတ္တုတော။

တတောနမံ ပတိမှာ လုတ္တေစ သမာသေ။ ၇၇ ။အလုတ္တေ - အလုတ္တေ ဖြစ်သော၊ သမာသေ- သမာသ်ဒ်၊ [သိဟိုဠ်မူဒ် စမ္ဂါ, စအနက် သိုးခြောင်းလားမည်ဖြစ်၍ မဂ္ဂါခြင်းသာ မှန်၏၊] ပရေ ပတိမှိ တတော ဂေါသဒ္ဒတော ပရသ နံဝစနသ, အံအာဒေသော ဟောတိ၊ ဂေါသဒ္ဒေါကာရသ အဝါဒေသာစ၊ စသဒ္ဒေန - ဖြင့်၊ အာသမာဒေသဝိ-သမာဆိ မဟုတ်ရာဒဲ့ လည်း စိ ချင်၊ ဇုတိ - ဤစသဒ္ဒါဖြင့်၊ အံအာဒါဒေသာ - အံအပြို, အဝအပြို တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဂဝံပဉ္စတိသ - ဂဝံပတိ မည်သော၊ ထေရသ-ထေရ်အား၊....ဂဝံ-နွားတို့အား၊

သုဟိနာသုစာတိဇ္ဇေ - ဤသုတ်ဒဲ့၊ စသဒ္ဒေန နံမှိ ဂုအာဒေသာစ-ဂုလည်းပြု၊နောစဒွါဒိတောနံမှိဘိ သုတ္တေ-ဒဲ့၊ စသဒ္ဒေန နကာရာဂမောစ-နလည်း လာ၊ ဂုနံ-နွားတို့အား၊ ဂေါနံဝါ-လည်း ရှိ၏၊ ပေ၊ ဂါဒဝသု, ဂဝေသု-တို့ဒဲ့၊["ဂေါသု" ဟုသည်းအခြားကျမ်းဒဲ့ ရှိ၏၊]....သြကာရန်ဆဲ့ (နိဒ္ဒိတံ)။

ပုရိသော - ပုရိသောသဒ္ဒါဂင်း၊ ဂုဏဝါ- ဂုဏဝါသဒ္ဒါဂင်း၊ ရာဇာ-ဂင်း၊သဒ-သဒသဒ္ဒါဂင်း၊အင်္ဂိ-ဂင်း၊["သဒ+အင်္ဂိ" ဟုဖြတ်၊]ဒဏ္ဍီစ-ဂင်း၊ ဘိက္ခုစ-ဂုံင်း၊ သတ္ထာ- ဂင်း၊ အာဘိဘူစ-ဂင်း၊ သဒ္ဒဉ္ဇူ-ဂင်း၊ ဂေါ-ဂင်း၊ ဇုတ်-ဤ သဒ္ဒါအပေါင်းကို၊ ပုလ္လိင်သင်္ခေပေါ - ပုလ္လိန်ဒဲ့ သွင်းယူအပ်၏၊ ပုလ္လိင်္ဂ-ပုလ်ိန်ရှိသော သဒ္ဒါရုသည်၊ နိဒ္ဒိတံ-ပြီ ပြီ၊

(၁၇၆) အထ- ပုလ္လိန်နးမ်ဒုဏ်၏ အခြားမဲ့ဒဲ့၊ ဇုထ္ထိလိင်္ဂါန်-ဇုထ္ထိလိန်ရှိသော နာမ်ဘို့ကို၊ ဝုစ္စန္တေ - ဆိုအပ်ကုန်၏၊ အာကာရန္တော - သော၊ ဇုထ္ထိလိင်္ဂသဒ္ဒေါ - ဇုထ္ထိလိန်ရှိသော သဒ္ဒါသည်၊ အပ္ပသိဒ္ဓေါ-မထင်ရှား၊ အာကာရန္တော-သော၊ ဇုထ္ထိလိင်္ဂေါ- ဇုထ္ထိလိန်ရှိသော၊ ကညာသဒ္ဒေါ-

(၁၇၅) တတောပေသမာသေ — " ဂဝံပတိ " ဦ့ ဝံဝယ် နံဝိဘတ်၏ ကာရိယ (အံ အပြို) မကြေခြင်းသည် နံဝိဘတ် မကြေခြင်းပင်ဘည်း၊ ထို အလုဘ္ဘသမာသ်အရာဒဲ့ သုတ်ရင်းက စီရင်၏၊ " ဂဝံပတိသ ထေရသ " သည် သုဘ်ရင်း ပုံစံတည်း၊ ထို ပုံစံဒဲ့ " ဂဝံပတိ" သာ လိုရင်းဖြစ်သည်၊ ဂဝံကား စသဒ္ဒါဖြင့် ပြီးရသော ရုပ်ဘည်း၊ ["စသဒ္ဒေန အသမာဒေသဝိတိ အံအဝါဒေသာ" ဟု သိဟိုဠ်မူဒဲ့ " ဇုဘိ " သဒ္ဒါ ပါ၏။] " ပုရိသော ဂုဏဝါ" စသော ဂါထာကား ရုပ်စဉ်မဘူသော ပုဒ်၏ အစ (ခေါင်းဆောင်) ပုဒ်များကို ထုတ်ပြသော ဂါထာတည်း။

ကညာသဒ္ဒါကို၊ (ဒသဃိယာဘိ-ပြအပ်ဖို၏)၊ ကညဣတိ-ကညဟူ၍၊ ဒွိဧတေ-တညျပြီးသေ၌၊....

ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စယော ။ ၁၃၇ ။ ဣတ္ထိယံ-၌၊ ဝတ္တမာနာ-ဖြစ်သော၊ အကာရန္တေတော-သော၊ လိင်္ဂမှာ ပရော (ဟုတ္ဝာ-ဖြစ်၍၊) အာပစ္စယော - ဟောဘိ၊ ဣတ္ထိပစ္စယာ-အာ, ဤ, ဣနီ, ဣတ္ထိပစ္စည်းဘို့သည်၊ သျာဒယောဝိယ - ဆိ အစရှိသော ဝိဘတ်ဘို့ကဲ့သို့၊ ပကတျတ္ထဓောတကာ-ပကတိလိန်၏ အနက်ကိုသာ ထွန်းပြတတ်ကုန်၏၊ (နတုဘါစကာ-

(၁၇၆) အကာရန္တော၊ ပေ၊ ကညာသဒ္ဒေါ— တည်ဘုန်းက " ကည " ဟူတည်ရ၍ အကာရန္တ ဖြစ်သော်လည်း ကည အခိုက်၌ နာမဓမဟုတ်သေး , အာပစ္စည်းသက်ပြီး-နာမ်ငဲ့ပြီးမှ နာမ်အဖြစ်သို့ရောဲ၏၊ ထို့ကြောင့် အကာရန္တ ဣတ္ထိလိန်သဒ္ဒါသည် ပါဠိ၌ ထင်ရှားမရှိ-ဟု ဆိုသည်၊ [ပုဒ်စစ်၌ကား ကညာကို အကာရန္တပကတိ" ဟုဆို၏၊ ထို စကားလည်း " ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စယော = ဣတ္ထိလိန်၌ ဖြစ်သော အကာရန္တလိန်နောင် အာပစ္စည်းသက် " ဟူသော သုတ် အသွားနှင့် ညီမျှပေသည်၊ ထို အလို အကာရန္တ ဣတ္ထိလိန်သဒ္ဒါ ထင်ရှား၏, အာကာရန္တသာ မထင်ရှားသည်။]

ပကတျတ္ထ၊ ပေ၊ ဝါစကာ— ဤဂါထာကား အာ ဤ ဣနီ ဟူသော ဣတ္ထိပစ္စည်းတို့ဝါစက မတတ်ကြောင်း-ဧာတကမျှသာ ဖြစ်ကြောင်းကို ပြလိုရင်းတည်း၊ ထိုသို့ပြုရာ၌ ဝါစက တတ်သော ပစ္စည်းနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြမှ သာ၍ ထင်ရှားသောကြောင့် ဏ စသော ပစ္စည်းများကိုလည်း ရောနှော ပြထားသည်၊ "သိယော အံယော" စသော နာဝ်ဝိဘတ် အားလုံးသည် ပကတိလိန်၏ ရှိရင်းစွဲ အနက်ကို ထွန်းပြတတ်ကုန် သကဲ့သို့, ထို့အတူ အာ ဤ ဣနီ ဟူသော ဣတ္ထိပစ္စည်းများလည်း ပကတ်လိန်၏ ရှိရင်းစွဲအနက်ကိုသာ ထွန်းပြကြသည်၊ မိမိတို့က သိမ်ခြားအနက်တမျိုးကို မဟောတတ်ကြ၊ ခဲ့ဦးအုံ—

"ဒိဇ္ဇမာနေဝိ သုက္ကာဒိ, ယထာ ဒီပါဒိကေ သတိ၊
ဗျတ္တိမာယာတိ ကမ္မာဒိ-အတ္ထော ဧဝံ ဝိဘတ္တိယံ"

ဟူသော ဘေဒစိန္တာနှင့် အညီ, အမှောင်ခန်း၌ ခုတင် – ထိုင်ခုံ စသော ပစ္စည်းများ ရှိနေသော်လည်း မီးရောင် မရှိလျှင် ထိုပစ္စည်းများ (အများမြင်လောက်အောင်) မထင်ရှားချေ, မီးထွန်း ပြမှသာ ထင်ရှားသည်၊ မီးရောင်သည် ခုတင် စသော ပစ္စည်းများဖြစ်အောင် မတတ်နိုင်, ရှိရင်းစွဲ ပစ္စည်းများကိုသာ ထင်ရှားအောင် ပြတတ် သကဲ့သို့, ထို့အတူ ပုရိသ သဒ္ဒါက " ယောကျ်ား " အနက်ကိုဟောရာ၌ ထိုယောကျ်း၏ ကမ္မ–ကရဏ စသော သတ္တိနက်တွေကိုလည်း တပါထည်း ဟောပြီးဖြစ်၏၊ သို့သော် ကံစသော အနက်များသည် ဝိဘတ်မပါလျှင် မထင်ရှား, ဝိဘတ်တည်းဟူသော မီးရောင်ပေါ်လာမှ ထင်ရှားကြရသည်–ဟု ဆိုလိုသည်။

ထို့အတူ အာပစ္စည်း ပေါသော ကညသဒ္ဒါ၏ " သဘို့သို့ " ဟူသော အနက်ဒြဗ်၌ (အဝိသဒါကာရဟူသော) ဣတ္ထိလိန်လည်း ပါဝင်၏၊ သို့သော် ထို့ဣတ္ထိလိန်သည် အာ

ဟောကား မဟောတတ်ကုန်)၊ ဏာဒယော - ဏအာစရိုးသာ တဒ္ဒိတ် ပစ္စည်းတို့သည်၊ ပစ္စယတ္ထသ - ပစ္စည်းအနက်ကိုဂင်း၊ သကတ္ထသာဝိ-သကတ်အနက်ကိုဂင်း၊ ဝါစကာ-ဟောတတ်ကုန်၏။

သရလောပေါ တျာဒိနာ - ဖြင့်၊ ပုဗ္ဗသရေ - ကို၊ လုတ္တေ-ချေအပ်ပြီးသော်ဂင်း၊ ပရနယနေ-ကို၊ ကတေစ - သော်ဂင်း၊ [နာမဗျာဒေသာဒ္ဒိ လှမ်းစပ်၊ ထို့နောဲ "ယထာ"ဟု ရှိသည်ကား အဝို, သိဟိုဠ်မှမှာလည်း မရှိ၊]ဓာတုပစ္စယ ဝိဘတ္တိဝစ်္ဆိတ မတ္ထဝံ လိင်္ဂံတိ- "ဓာတုပစ္စယဝိဘတ္တိ ဝစ်္ဆိတ မတ္ထဝံလိင်္ဂံ" ဟူ၍၊ ဥတ္တုတ္တာဝ- ဆိုအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ပစ္စယန္တသာဝိ-ပစ္စည်း အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါ၏လည်း၊ အာလိင်္ဂါ-လိင်္ဂမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိဘတ္တိုပ္ပတ္တိယံ-ဝိဘတ်သက်ခြင်းသည်၊ အာသဗ္ဗတ္ထေယံ - မရောက်လတ်သော်၊ [နာမဗျာဒေသာဒ္ဒိ စပ်၊] တဒ္ဓိတ၊ ပေ၊ စာတ်ဇ္ဇေ-ဒ္ဒိ၊ စဋ္ဌဟာဇောန-ဖြင့်၊ ဋ္ဌဂ်ိပစ္စယန္တသာဝိ- ဋ္ဌဂ်ိပစ္စည်း အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါကိုလည်း၊ နာမဗျာဒေသာ၊ ပုဒရိယ သျာဒျုပ္ပတ္တိ၊ သေသတော လောပံ ဂသိဝိဘိ သိဒ္ဓလောပေါ၊ သာကညာ-ထို သတ္ထိသဒ္ဒိး။

ပစ္စည်း မသက်သေးခင် မထင်ရှားသေး, အာပစ္စည်းသက်မှ ဋ္ဌဂ်ိလိန်ရှိကြောင်း အများသိကြရသည့်၊ ဤသို့လျှင် အာဤဋ္ဌနိ ဋ္ဌဂ်ိ ပစ္စည်းများသည် နာမဝိဘတ်တို့ကဲ့သို့ ရှိရင်းစွဲအနက်ကို သိသာထင်ရှား အများနားလည်အောင် (မိုးထွန်းပြသကဲ့သို့) ထွန်းပြရုံသာထွန်းပြကြသည်၊ သူတို့ကိုယ်တိုင်ကား ဋ္ဌဂ်ိလိန်ကို မဟောတတ်ကြ-ဟူလို၊ [ရှေးဆရာတို့ကား သျာဒသောဖြင့် "သိသော"၂ လုံးကိုသာ ယူကြသည်၊ ဤကျမ်းဒ္ဓကား "ဝိဇ္ဇမာနောဝိ သုက္ကာဒိ" ဂါထာကို ထောံ၍ နာမဝိဘတ်အားလုံး ဇောတက (ထွန်းပြရုံသာထွန်းပြတတ်သည်) ဟူသော ဝါဒအတိုင်းယူသည်၊ ဤအယူသာ ရူပသိဒ္ဓိအာဘော်ကျကြောင်းကို နောက်၌ အထောက်တွေ့ရဦးလတ့ံ။]

ဏာဒယော၊ ပေ၊ ဝါစကာ— တဒ္ဓိတ်၌လာသော ဏ ဏိကစသော ပစ္စည်းတို့ကား သူတို့အတွက် သီးခြားအနက်ကိုလည်း ဟောနိုင်၏၊ "ဝသိဋ္ဌသ+အပစ္စံ"၌ ဏပစ္စည်း သက်သည့်အခါ အပစ္စပုဒ်ကြ၍ "ဝါသိဋ္ဌ" ဟုပြီး၏၊ ဤဝ သိဋ္ဌန်ပါသော ဏပစ္စည်းသည် ကြေလေပြီးသော အပစ္စပုဒ်၏ အနက်ကို ဟောရကား ထို အပစ္စအနက်ကို ဏပစ္စည်း၏ အနက်ဟုဆိုရသည်၊ ဤကား "ဏာဒယော ပစ္စယတ္ထသ ဝါစကာ"၏ အဓိပ္ပါယ်တည်း၊ "ဒါနမယံ"၌ ဒါနစေတနာ ဟူသော အနက်သည် "သကတ္ထ (မိမိဟူသော ဒါနသဒ္ဒါ၏ အနက်)" တည်း၊ မယပစ္စည်း ထပ်သက်သည့်အခါ၌လည်း အနက်သီးခြား မရှိခဘဲ "ဒါနစေတနာ" ဟူသော သကတ္ထကိုပင် တွဲဘက်၍ဟောသည်၊ ဤကား "သကတ္ထသာဝိ ဝါစကာ"၏ အဓိပ္ပါယ်တည်း။

(၁၇၇) ဗဟုဝစနေ-၌၊ အာလပနေဆိ ဂသညောတိ ဏ္ဍတော-ဤ သုတ်မှ၊ သညာတိ-သညာပုဒ် သည်ဂုင်း၊ [တန္တိဝါဒ၌ "တေဏ္ဍထြိချာပေါ တိ ဏ္ဍတော"ဟု ရှိသေး၏၊] ဏ္ဍထြိချာတိစ-သည်ဂုင်း၊ ဝတ္တတော။

အာဧေဟာ ။ ဖဝ ။ လိင်္ဂသ အန္တော-အဆုံးဖြစ်သော၊ အာကာရော-သည်၊ ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ ဏ္ဍထြိချာ-ဏ္ဍထြိလိန်ကို ပေါဏ်၊ တဒါ ဃ သညော ဟောတိ၊ ဏ္ဍတိ - ဤသုတ်ဖြင့်၊ ဃ သညာသံ (ကဘာယံ)၊ ဃ ပတောစ ယောနံ လောပေါတိ - သုတ်ဖြင့်၊ ဝိကပ္ပေန ယောလောပေါ၊ တာ ကညာ, ကညာယောဃ

(၁၇၈) အာလပနေ-၌၊ သခီးတာ ဂသောတိ ဏ္ဍတော-မှ၊ ဂသောတိ ဝတ္တတော။

ဃတောစ ။ ၁၁၄ ။ ပေ ။ သရလောပပကာဘိဘာဝါ - သရချေခြင်း, ပကတိအဖြစ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ကညံ၊ ကညာ, ကညာယော၊....

(၁၇၉) တတိယာဒိသု - တတိယာဝိဘတ် အစရှိသည်တို့၌၊ အာယ စတုထ္ထေက ဝစနသတ္တဘိဏ္ဍတော-မှ၊ အာယ တိ-အာယပုဒ်သည်ဂုင်း။ ဧကဝစနာနန္တိစ ဝတ္တတော။["အာယော"ဟု ပါဠိပျက်တတ်သည်။]

ဃဘော နာဒီနံ။ ၁၁၁ ။ဃသညတော-ဃ် အမည်ရှိသော၊ လိင်္ဂသ-ဖြစ်၏၊ အာကာရော - အာ အက္ခရာမှ၊ ပရေသံ, နာဒီနံ - နာ အစရှိကုန်သော၊ သ္မိံပရိယန္တာနံ - သ္မိံ အဆုံးရှိကုန်သော၊ ဧကဝစနာနံ - ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိဘတ္တိဂဏာနံ - ဝိဘတ် အပေါင်းတို့၏၊ အာယာဒေသော ဟောတိ၊ သရလောပပရနယနာနိ-ရှေ့သရချေခြင်း , နောံအက္ခရာသို့ ဆောင်ကပ်ခြင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ပေ၊ သ္မိံမှိ-သ္မိံဝိဘတ်၌။

(၁၈၀) ဃပတော သ္မိံယံဝါ။ ၂၁၄ ။ ပေ၊ ဝါဟောတိ၊ အညထ္ထ-ယံ အပြုမှ တပါးသော ဖြယုဂ်၌၊ အာယာဒေသာစ - အာယ အပြုသည်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ကညာယံ , ကညာယ - ၌၊ ကညာသု - တို့၌၊...., အညောဝိ-အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သဒ္ဓါ-သဒ္ဓါသဒ္ဒါ။ပေ၊ လသိကာ-

သဒ္ဓါ-ယုံကြည်ခြင်း (သဒ္ဓါစေတသိက်)၊ မေဓာ-ပင်ကိုယ်ဉာဏ်၊ ပညာ-သုတမယစသောဉာဏ်၊ ဝိဇ္ဇာ-အတိညာဉ်စသောဉာဏ်၊ စိန္တာ-ကြံစိခြင်း၊ မန္တာ-အတိုင်အပင်၊ (အသိဉာဏ်)၊ ဝိဏာ-စောင်း၊တဏှာ-တပ်မက်ခြင်း၊ဏ္ဍန္ဆာ-လိုချင်ခြင်း၊မုန္ဆာ-တွေဝေခြင်း၊ဧဇာ-တုန်လှုပ်တတ်သော တဏှာ၊ မာယာ-(မိမိအပြစ်ကို ကာကွယ်တတ်သော)

လသိကာသဒ္ဒါ၊ ဝသုဓာဒယော - ဝသုဓာ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့ကို၊ ဇော်-ဒီ၏ ကညာအဟု၊ (ဝေဒိတဇ္ဇာ-သိထိုက်ကုန်၏)။

ဟန်ဆောင်မှု၊ မေတ္တာ - ချစ်ခြင်း၊ မတ္တာ - အတိုင်းအရှည်၊ သိက္ခာ-အကျင့်၊ ဘိက္ခာ-ဆေးအပ်သော အာဟာရ။ [ဂရု-ရှစ်လုံးရှိသော "ဇင္ဇုမ္မာလာ" ဂါထာ။]

ဇဃ်ာ - ခြေသလုံး (မြင်းခေါင်း)၊ ဂိဝါ-လည်ပင်း၊ ဇိဂ္ဂါ-လျှာ၊ ဝါစာ-စကား၊ ဆာယာ - အရိပ်၊ အာသာ - အလို၊ ဂဂ်ါ - ဂဂ်ါမြစ်၊ နာဝါ- လွှေ၊ ဂါထာ-ဂါထာ၊ သေနာ - စစ်တပ်၊ လေခါ- အရေးအသား (ရေးအင်သောစာ)၊ သာလာ - ဇရပ်၊ မာလာ-ပန်းကုံး, အစည်အတန်း၊ ဝေလာ - အချိန်, အိုင်းအခြား၊ ပူဇာ-ပူဇော်ခြင်း၊ ခီဠာ-မြူးတူးပျော်ပါးကစားမှု၊ ["ဇင္ဇုမ္မာလာဂါထာ" ပင်။]

ဝိပါသာ-ရေသောက်လိုခြင်း၊ (ရေငတ်ခြင်း)၊ ဝေဒနာ-ခံစားခြင်း၊ သညာ-မှတ်သားခြင်း၊ စေတနာ-စေ့ဆော်ခြင်း၊ တဏှာ-တပ်မက်ခြင်း၊ ပဇာ-သတ္တဝါ၊ ဒေဝတာ-နတ်၊ ဇင်္ဃာ-ဝံး၊ ဂေါခ-ဖွတ်၊ ဗလဝကာ-ဗျိုင်းအောက်၊ ပရိသာ-ပရိသတ်၊ သဘာ-(လူအများစုဝေးရာ)ရုံး,စျေး,ပွဲ,အစည်းအဝေး၊ [ပရိသာပုဒ်ဆုံဖြင့် "ပရိသတိ-ပရိသတ်ဌ" ဟု ရှိ၏၊ သုတ် ကြိုးဖြင့် သို့ကို တ်ပြု, အဘကို "ကွစာဒိဗ္ဗော်တ္တရာနံ" စသောသုတ်ဖြင့် ရသေ့ပြု၊ မောဂ္ဂလ္လာန်ဆရာကား " တံ သဘာပရိသာယ " ဟု သုတ်တည်၍ "သဘတံ-သဘင်ဌ၊ ပရိသတ်-ဌ" ဟု ပုံစံထုတ်သည်၊ [ဤဂါထာမှ၍ "ပထျာဝတ္တာဂါထာ" ချည်း။]

ဥုကာ-ဆန်း၊ သေဖလိကာ-ဆိတ်ဖလူးပင်၊ လြက်ာ-သီဟိုဠ်ကျွန်း, လင်းယင်တိုင်၊ သလာကာ-ဝါးခြမ်း၊ ဝါလိကာ-သဲ၊ သိခါ-အမောက်, ဥုးစွန်း၊ ဝိသးခါ-ဝိသာခါနက္ခတ်, ဝိသာခါကျောင်းအမ၊ ဝိသိခါ-လမ်း၊ သးခါ-သစ်ခက်၊ ဝစာ-လင်းလေ၊ ["ငစွာ်-မစင်" ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊ မင်ဟော "ဝစ္စ" ကို နုပုံလိန်ဟု အဘိဓာန်ဆိုသည်။] ဝဠှာ-မိန်းမြို့၊ ဇင်္ဃာ-ဆံကျစ်၊ ဃဋ္ဋာ-အိုး, အပေါင်း။

ဇေဋ္ဌာ-ဇေဋ္ဌနက္ခတ်, အစ်ကြီး၊ သောဏ်ာ-ဆင့်နှာမောင်း၊ ဝိတဏ်ာ-ဆန့်ကျင်ဘက်အယူ၊ ကာရဏာ-သနားခြင်း၊ ဝနိတာ-မိန်းမ၊ လတာ-နွယ်၊ ဂဏ-အစဉ်အတိုင်းသော စကား၊ နိဒ္ဒါ-အိပ်ပျော်ခြင်း၊ သုဓာ-နတ်အစာ (နတ်သုဓာ) ,အင်္ဂတေ၊ ရာဓာ-ရာဓနက္ခတ်, ဝါသနာ-အထုံ(ဝါသနာ)၊ သိ်သပါ-ရင်းတိုက်ပင်၊ ပပါ-ရေအိုးစင်။

ပဘာ-အရောင်။ သီမာ-သင်္မ,အဝိုင်းအခြား၊ ခမာ-သည်းခံခြင်း၊ ဇာယာ-မယား၊ ခတ္တိယာ-မင်းသျှီး၊ သက္ခရာ-ကျောက်စရေစ်၊ သုရာ-သေရည်၊ ဒေါလာ-ယေဉ်(ပုံခက်)၊ တုလာ-ချိန်ခွင်၊ သိလာ-ကျောက်၊ လိလာ-တင့်တယ်စံပယ်ခြင်း၊ [လာလာ+ဌော။] လာလာ-တံဆွတ်၊ ဌော-အားညှစ်လျှော်ရည်၊ မောလာ-ခါးကြိုး၊ ကလာ-အစိတ်၊ ဇဋ္ဌဝါ-မြည်းမ၊ အလမ္ဗုသာ-အလမ္ဗုသာနတ် သျှီး၊ မူသာ-မိုက်ခွက်၊ (ရွှေကျင်ရသောခွက်)၊ မဠူသာ-ပူတာ(တံတင်း,သွေး)၊ သုလသာ-သုလသာမည်သောဗိန်းမ၊ ဒီသာ-အာရင်မျက်နှာ၊ နာသာ-နှာခေါင်း ဇင်္ဃာ-လရောင်၊ ဂုဟာ-ဂူ၊ ဇ္ဈိဟာ-အားထုတ်ခြင်း၊ လသိကာ-အစေး၊ ဝသုဓာ-မြေ။

(၁၈၁) အမ္မာဒိနံ - အမ္မ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့၏၊ အာလပနေဝ— အာလုပ်၌သာ၊ ရုပဘေဒေါ - သည်၊ (အထိ)၊ အမ္မာ-အဝိ၊ အမ္မာ, အမ္မာယော-တို့၊ ဂဿ-ဂသိ၏၊ ဃတေစာတိ-ဃတေစသုတ်ဖြင့်၊ ဇကော်ရေ-ဇ အဖြစ်သည်၊ သမ္ပတ္တေ-သော်။

နံ အမ္မာဒိတော။ ။အမ္မာ အန္နာ ဣတ္ထေငမာဒိတော - အမ္မာ, အန္နာ အတ္ထရှိသော သဒ္ဒါတို့မှ၊ ပရဿ-သော၊ အာလပနေကငစနာသ ဇကော ရတ္တိံ နဟောတိ၊ အာကာရော၀ါတိ - သုတ်ဖြင့်၊ ရဿတ္တံ (ဟောတိ)၊ ဘောတိအမ္မ, ဘောတိအမ္မာ - ဒီဃိအဝိ၊ ဘောတိယော အမ္မာ, အမ္မယော-တို့၊ ဇံ-ဤ အတ္ထ၊ အန္နာ - အဝိ၊ အန္နာ, အန္နာယော-တို့၊ ဘောတိအန္နေ, ဘောတိအန္နာ၊ ဘောတိယော အန္နာ, အန္နာယော၊.... အမ္မာ-အဝိ ၊ပေ၊ အမ္မာယော-တို့၊ အာကာရန္တံ (နိဋ္ဌိတံ)။

(၁၈၂) ဣကာရန္တော ဣတ္ထိလိင်္ဂါ ရတ္တိသဒ္ဒါ (ဒုဿီယတိ) တရေထဝ သျာဒျာဒိတ္တိ, သိလောပေါ၊ ရတ္တိ-ညဉ်၊ ဗဟုစနေ-ဒွိ၊ သညာတိ ဣငဿာ၀ဿာတံစ ဝတ္တတေ၊

တေ ဣတ္ထိဿာပေါ ၊ ၅၉ ။ [ဣတ္ထိယော-ဣတ္ထိလိန်၏၊ အာဒေသ(သညာ)-အာဒေသ်ဒေးဉ်း၊ ဣတ္ထိဿာ- ဣတ္ထိလ်ိန်၏ အာဒေသ်တို့၊] လိင်္သ, အန္တော-အာဒေးဖြင်ကုန်သော၊ တေ ဣငဿာ၊ငဿာ - တို့သည်၊ ယဒါ, ဣတ္ထိဿာ ဣတ္ထိလိန်၏ အာဒေသ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊တဒါ ပသညာ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ဤသုတ်ဖြင့်၊ ပသ ညာယံ (က တာယံ)၊ ဃပတေးစးတျာဒိနာ- သုတ်ဖြင့်၊ ယောလောပေါ၊ ယောသု ကတဣစ္စာဒိနာ-ဖြင့်၊ဒီဃော၊ ရတ္တိ,ရတ္တိယော-တို့၊ ရတေျာ၀ါ- ရတေျာ ဟုလည်း ဂှိ၏၊ ဟောရတ္တိ-အိုညဉ်၊ ဟောရတ္တိ, ဟောရတ္တိယော-တို့၊ ဆံမောတျာဒိနာ-သုတ်ဖြင့်၊ နံဂဟီတံ- နိဂ္ဂဟီတ် ပြု၊ ရတ္တိံ၊ ရတ္တိ, ရတ္တိယော၊....

(၁၈၂) ဣတ္ထိယာ အာချာ သညာ, ဣတ္ထိချာ—ဣတ္ထိချာကို“ဣတ္ထိယာ+အာချာ= ဣတ္ထိချာ ”ဟု ဝိဂြိဟ်ပြု၊ “သညာ ချာ ဂှါ သမညာစ“အဘိဓာန်နှင့် အညီ, “အာချာ” သဒ္ဒါသည်“အမညသညာ”အနက်ဟောတည်း-ဟု သိစေလို၍ အာချာကို “သညာ” ဟု ဆွဲသည်၊ ¨ရတ္တိ-ဣတ္ထိ-ယာဂု-ဝဓူ”စသော လိန်တို့၏ အဆုံးဉ်တည်ရှိသော ဣ၀ဏ် ဥ၀ဏ် တို့သည် ဣတ္ထိလိန်၏ အမည်များ ဖြစ်သည့်အခါ ဤသုတ်က ထို ဣ၀ဏ် ဥ၀ဏ်များကို ပမှည့်၊ ဤနည်းအရ“ဣတ္ထိချာ-ဣတ္ထိလိန်၏ အမည်ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ—ထို ဣ၀ဏ် ဥ၀ဏ် တို့သည်၊ ပေါ်-၏”ဟု သုတ်နက်ငေး၊ [ချာသဒ္ဒါကား“အာစိက္ခန္တိ-ဧဟာတတ်ကုန်၏၊

(၁၀၃) တတိယာဒီသု-တို့ဒ်၌၊ ဂေါ်ငစနာနံတိ, နာဒီနံတိစ ဝတ္တာတော။ ပတော ယာ။ ၁၁ ၂ ။ ပသညတော-ပ အမည် ရှိကုန်သော၊ ဣဝဏ္ဏော စဝဏ္ဏောဟိ-ဣဝဏ်ဉဝဏ်တို့ရှိ၍၊ပေါ၊ယာအာဒေသော ဟောဘိ၊ရတ္တိယာ-ဖြင့်၊ပေါ၊ရတ္တိနံ-တို့အား။ [နဒီစသော ဝိဘတ်တို့ဖြင့် "ရတျာ" ရုပ်လည်း ရှိ၏၊ အဓေ့ဖြေပြု နဒ်ရိုက်းမှာ ရှု။]... (၁၀၄)ပဋ္ဌမိယဲ-၌၊....

အမာ ပတော သို့ံသွားနံ ဝါ။ ၆၀ ။ ပေ၊ ဝါ - စ္ဆာ၊ ဟောန္တို၊ အယံ ဝါသဒ္ဒါ ဝဝဏ္ဏိတဝိဘာသဏ္ဌေး၊ တေန - ကြောင့်၊ ဥဝဏ္ဏာနံတော - ဥဝဏ် အဆုံးရှိသော လိန်မှ (နေ့ာ်၌၊) နဟောန္တို-အံ အာအပြု မဖြစ်ကုန်၊ ဏ္ဍဝဏ္ဏာနံတော၀ိ-ဏ္ဍဝဏ်အဆုံးရှိသော လိန်မှ (နောက်၌) လည်း၊ ယထာ ပယေ့ာ်-ပြယုဂ်အား၊လျော်စွာ၊ (ဟောန္တို-အံ အာ အပြု ဖြစ်ကုန်၏)။

(၁၀၅) သရေတိ ယကာရောတိစ ဝတ္တာတော၊ သိဟမဏ္ဍူကဂတိ ဟိ- သိဟဂတိက အဓိကာရနည်း , မဏ္ဍူကဂတိက အဓိကာရနည်းတို့ ဖြင့်၊ ယောဝစနံ - ယော သဒ္ဒါသည်ဌင်း၊ ဂေါဝစနဋ္ဌဟာဏဉ္စ - ဂေါ်ငစန သဒ္ဒါသည်ဌင်း၊ (ဝတ္တာတော)၊ [ယောသုစသုတ်မှ ယောသဒ္ဒါသည် သိဟဂတိက အဓိကာရ နည်းဖြင့် ရှေသို့ လိုက်၏၊ သံသာသွေက ဝစနေသုစသုတ်မှ ဂေါဝစနသဒ္ဒါကား မဏ္ဍူကဂတိကအဓိကာရနည်းဖြင့် ဤသုတ်ကို ချန်ကျော်၍ လိုက်လာသည်။]

ပသညသစ္ဆာ ၂။ပရေ ယောဝစနေက ဝစနဝိဘတ္တိနံ-ယောဝိဘတ်, ဂေါတမ် ဝိဘတ်တို့၏၊ အာဒေသေ - အာဒေသ ဖြစ်သော၊ သရေ - သရေ ဇုတိ-ထို့ကြောင့်၊ အာချာ-တို့မည်၏ " ဟု ဆို၏၊ ချာသအလို " ဇုတ္ထိချာ-ဇုတ္ထိလိန်ကို ဟောကုန်သော" ဟု အနက်ပေး၊ သို့သော် ဇုဝဏ် ဥဝဏ်တို့က ဇုတ္ထိလိန်ကို မဟော, ထွန်းပြရုံသာ ထွန်းပြတတ်သောကြောင့် ထို ချာသအဆိုကို ရှုပသိဒ္ဓိမန္ထစ်သက်၍ တနည်း ဖွင့်ဟန် တူသည်။]

(၁၀၄) စဝဏ္ဌိတ ၊ ပေ၊ ယထာပယေ့ာ်ဂံ—"အမာ ပတော"ဌ်"ပတော"အရ ဇုဝဏ်ဥဝဏ် ၂မျိုးလုံးပင် ရသင့်သော်လည်း ဝါသဒ္ဒါ၏ သတ်မှတ်ချက်ကြောင့် ဥဝဏ်ကို မယူရ - ဇုဝဏ်ကိုသာ ယူရသည်၊ [ဥဝဏ်နေ့ာ်င် သို့ံသွား ဝိဘတ်ကို အံ့ အာပြုသော ပြယုဂ်မရှိ"အသန္တွိဝိမိ"-ဟူလို၊] ဇုဝဏ်ကို ယူပြန်ပါလည်း ပ အမည်ရသော ဇုဝဏ် ဟူသမျှကို သိမ်းကြုံး၍ မယူရ,ဝါသဒ္ဒါ၏ သတ်မှတ်ချက်ကြောင့်ပင် ပြယုဂ်ရှိကောင်းသော ရတျာ,ရုတ္တိ-ရတျာ, ရတ္တိ-စသည်ဖြင့် ရှိကောင်းသော) ရတ္တိ မတိ ရတိ နိကတိ ဂုထဝိ စသော ပြယုဂ်များ၌သာ ယူရမည် ဟု ပြလို၍ " ဇုဂ္ဂန္တွန္တတောဝိ ယထာ ပယော့ာဂံ— ဇုဂ်နေ့ာ်င်လည်း ပြယုဂ်ရှိသော်လည်း သို့ံ သွားကို အံ့ အာပြု"ဟု မိန့်သည်။

ကြောင့်၊ ပသ ညာသ-သော၊ ဣဝတ္ထာသ-ဏီ၊ ယကား ရေ ဒေသောဟောတိ။ စ-ဆက်ဥုံးခဲ့၊ ဇာတ္တ-ဤသုတ်၌၊ ယကာရသော ဝ-ယ အက္ခရာ ဏီ သာ၊ အဓိကာရတော-လိုက်ခြင်းကြောင့်၊ ပသညတ္ထဟ ထောနု - ပသည သဒ္ဒါ ဖြင့်၊ ဣဝတ္ထောဝ ဝ-ဣဝဏ်ကိုသာ၊ ဂယ္ဟတိ-ယူအပ်ဏီ။ [ဝေဖြင့် ဥဝဏ်ကို ကန့်။] စတ္ထဟဏံ ရတ္တောတျာဒိသု - ရတ္တော အစရိသော ပြယုဂ်တို့၌၊ နိဂဟီတဿ ဆံ - နစ်ဧဧခြင်း အနုဂ်ဂိဂ်၊ (နိဝတ္ထဉးပနာဂတာရဏ အနုဂ်ဂိသည်-ဟူလို၊)ရတျာ, ရတ္တိယာ-မှ၊ ပေ၊ သ္မိံ ဝစနေ-၌၊ အမာဒေသေ-အံ ပြုပြီးသော်၊ ယကာရာဒေသော-ယပြု၊ ["အမာဒေသယကာရာဒေသော-အံ အပြု, ယ အပြု တို့သည်၊ (ဟာန္တိ)" ဟူလည်း သိဟိုဠ်မူဂ်ဏီ၊]ရတျံ-၌၊ စသပတော သ္မိံ ယံ ဝါတိ - ဖြင့်၊ ယံအာဒေသော-ယံပြု၊ ရတ္တိယံ-၌။

(၁၀၆) အညတ္ထ - ရတျံ, ရတ္တိယံ တို့မှ အခြားသော ရုပ်တို့၌၊ အံတိ သ္မိံတိ ဝါတိစ ဝုတ္တတော။

အာဒိတေား ဩစ။ ။ပေ၊ စသဒ္ဒေန အညတ္ထဝိ - အာဒိမှ အခြားသော သဒ္ဒါမှ (နေးကံ၌) လည်း၊ (သ္မိံ ဝစနသဒ)အာ အံ ဩ အာဒေသော (ဟာန္တိ)၊ ပေ၊ ရတ္တိသု, ဝုတ္တိသု-တို့၌၊ အညာနိဝိ - အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပတ္တိ-ပတ္တိသဒ္ဒါ၊ ယုတ္တိ-ယုတ္တိသဒ္ဒါ၊ ပေ၊ ဆဝိအာဒိနိ-ဆဝိ

(၁၀၅) ဇာတ္တဝေါပေါဋ္ဌဝဿာဝ ဂယ္ဟတိ—ယဝကာရာစသုတ်မှ ယ အက္ခရာသာ လိုက်လာသည်၊ သို့ဖြစ်လျှင် ယပြုဘို့နှင့် ဆိုင်သော သရမှာ ဋ္ဌဝဏ်သာ ဖြစ်ထိုက်သော ကြောင့် "ပသညဿ" အရ (ပအာမည် ရှိနိုင်သော ဋ္ဌဝဏ် ဥဝဏ် ၂မျိုးတွင်) ဋ္ဌဝဏ်သာ ယူရတော့၏၊ ဥဝဏ်ကို မယူရ-ဟူလို။ [ရတ္တောဠ်ကား(သို့ဟုတ် သြပြုသဖြင့်)ဝိဒတ် အပြု သရ နှောင်းသော်လည်း ဧသဒ္ဒါ၏ တားမြစ်မှုကြောင့် ဋ္ဌကို ယ မပြုရ , တို့ဋ္ဌ ရောနှော်သြသို့ ကပ်ရုံသာ။]

(၁၀၆) မှတ်ချက်။ ။"အာဒိတော သြစ" သုတ်ကို ဤနေရာ၌ ပြထားခြင်းကား အာဒိအတွက် ပြုလို၍ မဟုတ်, စသဒ္ဒါဖြင့် စီရင်ရသော တို့ အတွက် ပြုလိုခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်၊ အာဒိသဒ္ဒါကား (ဗဟု ဒ္မီဟိ မဟုတ် ဘဲ-သူ့ ခုနည်းသက်သက် ဖြစ်လျှင်) ပုဗ္ဗန် အဂ္ဂိသဒ္ဒါနှင့် တူ၏၊ အခြေပြု နာမ်ဂိုဏ်းကြည့်၍ ရုပ်စဉ်၊ ဗဟုဒ္မီဟိ သမာသ်အတွင်းသို့ ရောက်လျှင် အညပုဒ်လိန် လိုက်၍ " အက္ခရပါဒယော " ဟု ပုလ္လိန်ဂဒင်း "ဧမာဒိနိ" ဟု (အဒ္မီကဲ့သို့) နပုလ္လိန်ဂဒင်းဖြစ်၏၊ ဋ္ဌထိလိန်ဉ် က ပစ္ဆဉ်းသက်၍ "ဧဝမာဒိကာ" စသည် ဖြစ်၏၊ ထို့ပြင်-ဂ စ္ဆဉ်းဂုတ္တိလား ဗာရ ဏ သိ-ဉ်" ဟူသော ပုံစံကို မှီ၍ သို့ဝိဘတ်ဖြင့် " တ္တိ " ပုဒ်ကို ပြထားသော်လည်း တတိယာ သတ္တမီ နဉ္ဆ သုဗ္ဗဉ်မှ " ဋ္ဌမံ ရတ္တိ " ဟု ဒုတိယန္တပုံစံ ထုတ်လတံ့။

အစရှိကုန်သော၊ ဣကာရန္တနာမာနိ - ဣကာရန္တနာမဘို့ကို၊ ဇေံ - ဤ့ အာတ္မ၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာနိ)၊ ဣကာရန္တံ(ပုဒ်တံ)။

(၁၈၇) ဤကာရန္တော ဣတ္ထိလိင်္ဂေါ ဣတ္ထိသဒ္ဒေါ (ဒဿီယထိ)၊ ဣတ္ထဣတိ - ဣတ္ထ ဟူ၍ တည်ပြီးသော်၊ ဣဓ - ဤရုပ်၌၊ ဣတ္ထိယံဘိ ပစ္စယောတိစ ဝတ္တတေ။

ဂါထာ။ ။ပတ္တိ-ခြေလျင် စစ်တပ်၊ ယုတ္တိ-အသင့် (ယုတ္တိ)၊ ဝုတ္တိ - သုတ်အဖွင့်, အသက်မွေးခြင်း၊ ကိတ္တိ- ကျော်စောခြင်း၊ မုတ္တိ-လွှတ်မြောက်ခြင်း၊ တိတ္တိ-တင်းတိမ်ခြင်း၊ ခန္တိ-သည်းခံခြင်း၊ ကန္တိ-နှစ်သက်ခြင်း၊ သန္တိ-ငြိမ်းခြင်း၊ တန္တိ- အစဉ်၊ သိဒ္ဓိ-ပြီးစီးခြင်း၊ သုဒ္ဓိ-စင်ကြယ်ခြင်း၊ ဣဒ္ဓိ-ပြည့်စုံခြင်း၊ဝုဒ္ဓိ-ကြီးပွားခြင်း၊ဗုဒ္ဓိ—သိခြင်း၊ ဗောဓိ-သစ္စာငါးကို သိခြင်း၊ဘူမိ-မြေ၊ဇာတိ-ဖြစ်ခြင်း၊ ဝိဘာ-နှစ်သက်ခြင်း၊သုတိ-သားမွှားခြင်း၊ နန္ဒိ-နှစ်သက်ခြင်း၊သန္ဓိ-ပဋိသန္ဓေ၊ [သရသန္ဓိစသည်ကဲ့ ဟောရာ၌ ပုလ္လိင်အဂ်ိနှင့်တူ၏၊] သာဏိ-ကန့်လန့်ကာ၊ကောဋိ-ကုဋေ, အစွန်း၊ဒိဋ္ဌိ-အယူ၊ဝုဓိ-ကြီးပွားခြင်း၊ တုဋ္ဌိ-နှစ်သက်ခြင်း၊ ယဋ္ဌိ-တောင်ဧင်း, ဒုတိ၊ ပါဋိ- အစဉ် , ပါဋိဓေတာ၊ အာဋိ - ဘမ်းခေါ်း, ပဋ္ဌန်သက်ခ၊ နာဋိ-ကျည်တောံ၊ [ဋီကာ၌ "ပဗ္ဗံ-အဆစ်" ဟု ဖွင့်၏] ၊ ကေဋိ-ကစားခြင်း၊ [ပတ္တိစသော ၅ ဂါထာသည် အနုဋ္ဌုဘဆန်း"သမာနကာ"ဂါထာတို့တည်း။]

သဘိ-သတိစေတသိက်၊မတိ-သိခြင်း၊ ဂတိ-နိရယဂတိစသည်၊ စုဘိ-ရွှေ့,လျော့ခြင်း၊ ဓိတိ-ဝိရိယ၊ ယုဝတိ-အပျို၊ ဝိကတိ-ဖေါက်ပြန်ခြင်း၊ ရတိ-မွေ့,လျော်ခြင်း၊ ရုစိ-အလို၊ ရသ္မိ-အရောင်၊ အသနိ-မိုးကြိုး၊ ဝသနိ-အဝတ်၊ ["ဝသတိ"ဟု ရှိလျှင်"နေရာအိမ်"ဟုပေး၊]ဩသဓိ-သောကြာကြယ်, ဆေးပင်၊ အဂိုလိ လက်ချောင်း၊ဓူလိ-မြွေ၊ ဒုန္ဒုဘိ-စည်ကြီး၊ ဒေါဏိ-စားကျင်း၊ အဋ္ဌဝိ-တောအုပ်၊ ဆဝိ-အခရ၊.... "ဤသဒ္ဒါတို့သည် ရတ္တိနှင့် တူ၏"ဟု ဆိုသော်လည်း "ရတ္တျာ, ရတ္တာ, ရတ္တိ, ရတ္တိ, ရတ္တောဟု" တို့ကဲ့သို့ "ပတ္တျာ, ပတ္တာ,ပတ္တိ,ပတ္တိ,ပတ္တောဟု" မရှိနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ထိုချွတ်မျိုးကြဉ်၍ ရုပ်စဉ်ရမည်၊ ခန္တိစသော အချို့ရုပ်များ၌ကား နာစသော ဒကာဒစ်ဂလုံး၌ "ခန္တျာ"ဟုဝင်း သို့၌ "ခန္တျ" ဟုဝင်းရှိနိုင်၏၊ ထို့အတူ "မတျာ-ပညာဖြင့်၊ မတျာ-၌ ၊...."နဘျာ-ချက်ဖြင့်၊ နဘျံ ၌"... "ဘူမျာ-ဘူမျံ"....ဝိကတိ(ရောင်ကြဉ်ခြင်း)ရတိ (မွေ့,လျော်ခြင်း) တို့၌ "ဝိကတျာ, ဝိကတျံ-ဝိရတျာ-ဝိရတျံ-ရတျာ, ရတျံ" ဗေဒဗိဓာန်၌ "ဗောဇ္ဈာ-တို့သည်၊ ဗောဇ္ဈာ-ဗောဇ္ဈံ" ရုပ်များကို သဒ္ဒနီဘိ စသည်၌ အဝိပ္ပကြဆေး၏၊ ["ဗောဓိ+ဓသာ" တတော ယောနမောတုဉ် တုဖြင့် ယောကို ညပြု ဇကို ယပြု, ယဝတံ် တလနစသော သုတ်ဖြင့် ဓကို စပြု, ဝဒွေးဘော်လား၍ ဗေ-ဇ္ဈေ-ပြီး၏ ဗောဇ္ဈာစသည်လည်း နည်းတူ။]

(၁၈၇) ဣဆဣတိဓ—"ဣတ္ထီဒုတိဓ"ဟုအချို့ရှိ၏၊ ဣသုဓာတ်, တစ်စွဲသက်၍ သုတ်ကြီးဖြင့် တကို ထပြု, ဓာတွန်သကို တပြု 'ဣတ္ထ"ဟုပြစ်၏၊ နဒကဲ့သို့ အကာရန္တနောင် ဤပစ္စည်းသက်ရမည်ဖြစ်၍"ဣတ္ထ"ဟု ကိတ်ပြီးလိန်သာ ဤနေရာ၌ ရှိသင့်သည်။ [ကွာဒိ ဓာတုဂဏလွှာန်၌ကား "ဣသ+တ္ထိ"ဟု သုတ်တည်၍ တ္ထိပစ္စည်းသက်၏။]

နဒါဒိတောဝါ၌ ၂၃၀။ နဒါဒိတောဝါ - နဒအာတ္မရှိသည်မှုလည်း ဖြစ်သော၊ အနဒါဒိတောဝါ - နဒ အတ္မ မရှိသည် မှုလည်း ဖြစ်သော၊ ဏ္ဍုထိုယံ ဝတ္ထုမာနာ လိင်္ဂါ - လိန်မှ (နောက်၌)၊ ဤပစ္စယော ဟောတိ၊ ဝါဠဟာဏံ - သည်၊ အနဒါဒိသဒ္ဒိဿနတ္ထံ - အနဒါဒိကို ပေါင်းခြင်းအနက် ရှိ၏၊ တေန - ထို့ကြောင့်၊ ပုထုဝဝါဒိတော (ဝေါ + အာဒိတော) စ-ပုထု, ဝေါ အစရှိသောလိန်မှ (နောက်၌) လည်း၊ ဤ - ပစ္စည်းသက်၊ သရလောပေ-ရှေသရကြေပြီးသော် ("ဏ္ဍထ္ထ-ဤ"ဟု ဖြစ်ရာ၌ ထ္ထ ဝယ် အသရကြေပြီးသော်)၊ ကွစာ သဝဏ္ဏံလုတ္တေတိ-သုတ်ဖြင့်၊ အသဝဏ္ဏော-အသဝဏ်သည်၊ သမ္ပတ္တေ-သော်၊ ပကတိဘာဝေါ-ပကတိအဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ နာမဗျာဒေသော - နာမ်ဝဲ့၊ သျာဒျုပ္ပတ္တိ၊ ဏ္ဍထ္ထိ-ဖိန်းမ၊ ဏ္ဍထ္ထိ-တို့၊ အလောရသံတျာဒိနာ- ဖြင့်၊ ရသတ္တံ၊ ဏ္ဍထ္ထိယော - တို့၊ သမ္ပတ္တေ-(အာလုပ်)အနက်၌၊ စျလပါရသန္တိ-သုတ်ဖြင့်၊ ရသတ္တံ၊ ဘောတိ ဏ္ဍထ္ထိ၊ ဘောတိယော ဏ္ဍထ္ထိ, ဏ္ဍထ္ထိယော၊

(၁၈၁) ဒုတိယေကဝစနေ - ၌၊ ဃပတော သ္မိံယံဝါတိ ဏ္ဍတော-မှ၊ ဝါတိ ဝတ္တတေ။ ။အံ ယ ဓိတော ပသည္ဉတော။ ၂၂၃။ပေ၊ဏ္ဍထ္ထိသု-တို့၌၊

ဇံ - ဤ အတ္ထ၊ နဒိ - မြစ်၊ [နဒတည်, ဤပစ္စည်း သက်, စ သည်ဖြင့် ရုပ်စိရင်ပုံ တူသည်ကို " ဇံ " ဟု ဆိုသည်၊] နဒိ-တို့၊ ယောလောပါဘာဝေ-ယောဝိဘတ် ကြေခြင်း မရှိရာ၌၊ တတော ယောနဲ့ မောတ္ထဘိဇ္ဇထ္ထ-၌၊ ထု သဒ္ဒေနဲ့ - ဖြင့်၊ ယောနံ, ဩကာရော စ - ဩ အပြုသည်ရှင်း၊ ပသည္ဉသစာတိ - ဖြင့်၊ ဤကာရသ, ယကာရော - ယ အပြုသည်ရှင်း၊ ယဝတံ တလနဲ့ ဒကာရ ဏ္ဍစ္ဆာဒိနာ - အစရှိသော သုတ်ဖြင့်၊ ဒျသ-ဒျ၏၊ ဇကာရော - ဇ အပြုသည်ရှင်း၊ ဒ္ဓိတ္တံ - ဒွေးဘော် သည်ရှင်း၊ ဟာနံ့ -

နဒါဒိတောဝါ — နံ့ဒါဒိ၌ အာဒိသဒ္ဒါသည် ပကာရ (အလားတူ) ဟူသော အနက်ရှိ၏၊ နဒကဲ့သို့ အကာရန္တနာမ်ဆုံးသက်၍ ပြီးချင်းလည်းတူ-ဤ ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးချင်းလည်းတူသော "မဟ-ကုမာရ-တရုဏ" စသည်ကိုယူ၊ ဝါသဒ္ဒါကား အနဒါဒိကို ပေါင်းခြင်း သမ္ပိဏ္ဍနအနက်ရှိ၏၊ အနဒါဒိဟူသည် နဒကဲ့သို့ အကာရန္တမဟုတ်သော ပုထု (ဥကာရန္တ) ဝေါ (ဩကာရန္တ) သဒ္ဒါစုတည်း၊ [တိုက်ရိုက် မဆိုအပ်သော အနဒါဒိကို ဆည်းယူခြင်း သမုစ္စည်းအနက်ကိုပင် သမ္ပိဏ္ဍနဟု ဆိုသည်၊] ဋီကာဉ်ကား— "ပကတိဝိကပ္ပနတ္ထော-ပကတ်လိန်ကို သီးခြား စိရင်ခြင်းအနက်ရှိ၏" ဟု မိန့်၏၊ "နဒ" ဟု တည်ရသော ပကတိလိန်အပြင်-ဝါသဒ္ဒါက "ပုထု-ဝေါ" ဟု တည်ရသော ပကတိလိန်ကို သီးခြားစိရှင်သည်-ဟူလို၊ ဋီကာဆိုပုံက သာ၍ ဝါသဒ္ဒါ၏ ဝိကပ္ပနတ္ထ ရိုးရာကျပေသည်။

ဖြစ်ကုန်၏၊ [ကတ္တားများ၌ "ဟောန္တိ" ဟု ထည့်သည်၊] နဒ္ဓော, နဒိယော-တို့သည်၊ သဒ္ဒန္တိ-စီးကုန်၏။

စ-ဆက်ဥုံးအံ့၊ ဇ္ဈေ-၌အရာ၌၊ ဇေံ - ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ထိဇ္ဈန္တာနံ - ပြီးနိုင်ကုန်သော၊ နဒ္ဓော အာဒိနံ - နဒ္ဓော အစရှိသည် တို့ကို၊ [နိပ္ပါဒနံ၌ စပ်၊ အာဒိဖြင့် "နဒ္ဓာ, နဒ္ဓံ" တို့ကိုယူ၊] ဂတ္တိယံ-ကစ္စည်း ဂတ္တိ၌၊ အာနတ္တဂဟဟာဏာဒိနာ - အာနတ္တသဒ္ဒါ အစရှိသည်ဖြင့်၊ နိပ္ပါဒနံ - ပြီးစေခြင်းသည်၊ အတြဓ သဂတာဒိနံဝိယ - အတြဓ သဂတ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့ကဲ့သို့၊ နိပ္ပါဒနုပါယန္တရ ဒဿနတ္ထံ-ပြီးစေခြင်း၏ နည်းတမျိုးကို ပြရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ဒဠ္ဍဗ္ဗံ-မှတ်သိကိုယ်၏၊ ဟေနဒိ-အရှုဖြစ်၊ [ဗျလပါ ရသင့်ဖြင့် မသယ်ပြု၊] ၊ ပေ ၊ နဒိ, နဒ္ဓော, နဒိယော-တို့ကို၊

အမာဒိသဒ္ဒေ-အမာပတော စ ဒေ သာ သုတ်၌၊ အာပတော တိယောဂ ဝိဘာဝေန - ဖြင့်၊ ကွစိ၊ နာသာနဉ္ဆ-နာ, သဝိဘတ်ဘို့၏လည်း၊ အာတွံ-အာပြု၊ တေန-ကြောင့်၊ နဇ္ဈာ ဝသလော ဟောတိ,ပဿဗျာ ဇောရဇ္ဇေနာ တျာဒိ - အစရှိသော ပြယုဂ်သည်၊ သိဒ္ဓါဘိ - ပြီး၏၊....ပုရေဝိသ-ရှေ့၌ ကဲ့သို့၊ (နဒ္ဓောဒ္ဒံကဲ့သို့ ဟူလို၊) ယကာရ ဇကာရာဒေသဒ္ဒိတ္တာနိ-ယ အပြု, ဇ အပြု, နွေဘော်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ) နဒ္ဓာ, နဒိယာ - သည်၊ ကာတံ-

(၁၈၈) ဇ္ဈေ ၊ ပေ ၊ ဒဿနတ္ထံ — ကစ္စည်းဝုတ္တိ၌ ရုပသိဒ္ဓိနည်းကို မပြဘဲ မာတုလာဒိန မဒနတ္တ မိကာရေ သုတ်၌ အာနတ္တံ ဟူသော ဘာဝနိဒ္ဒေသဖြင့် နဒိသဒ္ဒါ၏ ဒိကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ ဇ္ဈော ဇ္ဈာပြု၍ "နဇ္ဈော-နဇ္ဈာ" ပြီးပုံကိုပြ၏၊ ထိုသို့ပြခြင်းသည် (ရုပသိဒ္ဓိနည်းအတိုင်း မပြီးနိုင်၍ပြခြင်းမဟုတ်) ရုပသိဒ္ဓိနည်းမှ တနည်းတဖုံ ပြီးနိုင်ပုံကိုပြသည်-ဟု မှတ်၊ ဥပမာ-ဒေါဓသစသုတ်၌ အတြဓ သဂတ ပြယုဂ်တို့ကို ပြခဲ့ပြီးနောက်, ယဝမဒန သုတ်၌ သဂတ ပြယုဂ် - သွာနာ သုတ်၌ အတြဓ ပြယုဂ်ကို ထပ်ပြရာဝယ် ဒေါဓသစသုတ်ဖြင့် ပြီးနိုင်သော နည်းမှ တနည်း တဖုံ ပြီးနိုင်ပုံကို ပြသကဲ့သို့တည်း၊ အချုပ်မှာ-— အတြဓ သဂတတို့ကို ရုပ် ၂ နည်းစီ ပြီးနိုင်သကဲ့သို့, နဇ္ဈော နဇ္ဈာတို့ကိုလည်း ရုပသိဒ္ဓနည်း-ကစ္စည်းဝုတ္တိပြုသော ဘာဝနိဒ္ဒေသနည်းဘို့ဖြင့် ပြီးစေနိုင်သည်-ဟူလို။

အမာဒိ ၊ ပေ ၊ သိဒ္ဓျာဘိ — "အာပတော" ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ပြီးပုံကို အခြေပြု၍ပင် ပြခဲ့ပြီ၊ သဒ္ဒနီတိ၌ကား "နာသသို့ နှ+မာ" ဟု သုတ်တည်း၍ နာ-သ-သို့ တို့ကို အ-ပြု၏၊ သို့၏ ပုံစံကား-"ပထဗျာ စာရုပုဗ္ဗိုဂိ ဝရသု ဒသခာ ဝရေ" တည်း၊ " ပထဗျာ-လူတို့ မြေ " ဟု ပေး၊ ကစ္စည်းဝုတ္တိ အလိုအားဖြင့် အာဒိတော သြစ္ဆ စဖြင့် သို့ကို အာပြု၍ "ပဿဗျာ" ပြီးသည်။

ဂါထာ ။ ။ မဟိ - မြေ , မဟိမြှစ်၊ ဝေတ္တရဏီ-ဝေတ္တရဏီမည်သော သံရည်ငရဲ၊ ဝါဟိ-ရေကန်၊ ပါဠလိ-သစ္ဆတ်ပင်၊ကဒလိ-ငှက်ပျော၊ စ၊ ဃဋီ-အိုး၊ နာရိ-လူမိန်းမ၊ ကုမာရိ

ပြုအပ်၏၊ ပေ၊ နဒိသု-တို့၌၊ အညေဝိ-အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မဟိ-မဟိသဒ္ဒါ၊ ပေ၊ ကုက္ကုဠိ-ကုက္ကုဠိသဒ္ဒါ။ ဣစ္စာဒယော-ဤသို့ အစရှိသော သဒ္ဒါကို သည်၊ ဣတိသဒ္ဒသမာ-ဣတိသဒ္ဒါနှင့် တူကုန်၏။

(၁၈၉) တထေဝ-ထို့အတူပင်၊ မာတုလသဒ္ဒတော-မှ (နောက်၌)၊ ဤ ပစ္စယော-ကို၊ ကတော - သော်၊ [သိဟိုဠ်မှာ၌ " တထေဝ မာတုလသဒ္ဒတော " ဟု ရှိ၏၊ ဣတိသဒ္ဒါကဲ့သို့ ဤပစ္စည်း သက်ရောက်ရင်း တူသည်ကို "တထေဝ"ဟု ဆိုသည်၊ "တတောစ"ဟု အဆိုစာရှိသည်ကို ဆင်ခြင်၊]

မာတုလာဒိန မာနတ္တာ ဒိကာရေ ၊ ဧဂ ၊ ပရေ ဤကာရေ ပစ္စယော - ကြောင့်၊ မာတုလ အယျက ဝရဏ ဣစ္စေဝမာဒိနံ - အစရှိသော သဒ္ဒါတို့၏၊ အန္တော - အဆုံး သရသည် အာနတ္တံ အာပဇ္ဇတေ၊ အယံ ဆဋ္ဌီ-ဤဆဋ္ဌီ ဝိဘတ်သည်၊ အန္တာပေက္ခာ - အန္တကို ငဲ့သော ဆဋ္ဌီတည်း၊ သရလောပါဒိ၊ မာတုလာနိ-အဒေါ်သည်၊ ဧဝံ-တူ၊ အယျကာနိ-အဖွားသည်၊ ဝရဏာနိ - ဝရဏာ၏ မယားသည်၊ ဧသသံ - ကြွင်းသော ရုပ်စဉ်သည်၊ ဣတိသဒ္ဒသမံ။

အနဒါဒိသု - အနဒါဒိသဒ္ဒါတို့တွင်၊ ပုထုသဒ္ဒတော - မှ (နောက်၌)၊ ဤ ပစ္စယော-ဤပစ္စည်းသက်၊ [နဒါဒိတော ဝါ ဤ သုတ်၌ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ပြခဲ့သော " ပုထု-ဂေါ " စသော အနဒါဒိတို့တွင် ပုထုနှင့် ဤပစ္စည်း သက် - ဟူလို၊] ဩသရေစာတိဇ္ဇေ - သုတ်၌၊ စသဒ္ဒေန ဥကာရသဿ အဝါဒေသော၊ ပုထဝိ , ပုထဝိယော - တို့၊ [တချို့၌ ဗဟုဝစ် ပုထဝိ

တရုက္ခိ-အပျို၊ ဝရုက္ခိ-ဝရုက္ခ၏မယား၊ ပြာဟ္မက္ခိ-ပုန်းကေားမ၊ သခိ-မိတ်ဆွေမ၊ ဂန္ဓဗ္ဗိ-ဂန္ဓဗ္ဗနတ်မ၊ကိန္နရိ-ကိန္နရာမ၊ နာဂိ-နဂါးမ၊ ဒေဝိ-နတ်သမီး,မိဖုရား၊ ယက္ခိ ဘီလူးမ၊ အဇ္ဇိ-ဆိတ်မ၊ ဓေနိ-သဝန်မ၊ ဝါနရိ-မျောက်မ၊ သူကရိ-ဝက်မ၊ သိဂါ-ခြင်္သေ့မ၊ ဟံသိ-ဟင်္သာမ၊ ကာကိ-ကျီးမ၊ ကုက္ကုဋိ-ကြက်မ။

အညေဝိ ၊ ပေ ၊ ဣစ္စာဒယော—ဣစ္စာဒယောဌ် ဒအာဒိဖြင့်"ဒါသိ-ကျွန်မ၊ ဗာရာဏသိ-ဗာရာဏသီပြည်" စသည်တို့ကိုယူ၊ "ပြာဟ္မက္ခိ ဒါသိ ဗာရာဏသိ" ရှဲတို့၌ ယောဖြင့် "ပြာဟ္မက္ချော,ဒါသျော,ဗာရာဏသျော" ဟုငင်း,နာဂိဘတ် စသည်ဖြင့် "ပြာဟ္မက္ချာ" စသည်ကိုငင်း, သို့ဖြင့် "ပြာဟ္မက္ခံ" စသည်ကိုငင်း သဒ္ဒနိတိ ပြဿေး၏၊ ရတျော,ရတျာ, ရုတံ်အတိုင်း ရှဲတွက်၊ [တချို့စာ၌ "ဧဝမညေဝိ"ဟု ဧဝံသဒ္ဒါပါနေသည်ကား (ဣတ္ထိသဒ္ဒသမာ"ဟူသော စကားနှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့်ငင်း မဟိ စသည်ကို နဒိသဒ္ဒါနှင့် ထပ်တူ ရုပ်စဉ်၍ မဖြစ်သောကြောင့်ငင်း)ဝိသည်။]

ကျသည်, ဂုတ္ထိ ဂုတ္ထိယောကဲ့သို့ ၂ ရုင်ရှိရမည်၊] သ သဉာ သို့ံသု-တို့၌၊ ပုထုဗျာ, ပုထုဝိယာ - ဒုံး၊ ပုထဗျာ , ပုထ့ဝိယာ-မှ၊ ပုထဗျံ , ပုထဝိယံ, ပုထဝိယာ-၌၊ ဂုဏ္ဍာဒိ-ဤသို့ အစရှိသည်တည်း။

ဂေါသဒ္ဒတော-မှ နောက်၌၊ နဒါဒိတော၀ါဤတို့ ဤ ပစ္စယော၊ မဟာ ၀ုတ္တိနာ၀ါ - သုတ်ကြိုးဖြင့်ယေသ်ဂုံး၊ ဂါ၀သေတိဇ္ဇေ-ဤသုတ်၌၊ ဂါ၀ ဣတိ ယောဂဝိဘာဂေနု၀ါ - သေသ်ဂုံး၊ ဩကာရသ အာ၀ါဒေသော၊ ဂါဒိ-နွားမ၊ ဂါဒိ, ဂါဒိယော-တို့သည်၊ (တချို့စာ၌ " ဂါဒိ" ကျသည်၊) ဏ္ဍာဒိ-ဤသို့ အစရှိသော ရုယ်စဉ်သည်၊ ဣတိသဒ္ဒသမံ-ဖြစ်။

(၄၉၀) မာနု၀ ဣတိ၊ - မာနု၀ဟု တည်ပြီးသော၊ ဣ၀ - ဤရုပ်၌၊ ဣတိယံ ဘိ ၀ါဘိ ဤ ဘိစ ၀တ္တာတေ။

ဏ၀ကိကဏေယျ ဏ ဆုံ၂ဟိ ။ ၂၃၉ ။ ဏ၀ကိကဏေယျ ဏ ဆုံ၂ပစ္စယဧဆုံဟိ - ဏ၀, ကိက, ဏေယျ, ဏ, ဆုံ၂ပစ္စည်း, အဆုံးရှိ ကုန်သော၊ ဣတိယံ, ၀တ္တုမာနေဟိ လိင်္ဂဟိ ဤပစ္စယော ဟောတိ၊ ၀ါဒိကာရော-လိုက်သော ၀ါသဒ္ဒါသည်၊ ကတ္ထုစိ-အချို့အရာ၌၊ နိ၀တ္တ နဇ္ဇော - နစ်စေခြင်း အနက်ရှိ၏၊ သရလောပါဒိ၊ မာနု၀ိ-လူမ၊ ဇေံ-ဤ့ အာတ္မ၊ နဒိကံ - လွှသူကြီးကတော်၊ ဝေနတေယျ-ဂဠုနိမ၊ ဂေါတမိ-ဂေါတမဖြစ်သို့။

သသ္မာသို့ံသု၊ ပေ၊ ပုထဝိယာဇ္ဇနွာဒိ— တချို့စာ၌"ပုထဗျာ ပုထဝိယာ"တစုံကျ၏၊ သ်ဟိုင်္ဂမ္ဘာ ပါသည်၊ သ္မာသို့ံဝိဘတ် အတွက် အမာပတော သို့ံသ္မာနံ၀ါသုတ်ငြင်း ရှိ၍ "ပုထဗျာ-ပုထဗျံ"ဟု ပြု၏၊ "ဂုထဗျာဧကရဇ္ဇေန" ဟု သဝိဘတ် အတွက် ပါဠိပုံစံရှိသော ကြောင့် (ပထဗျာနှင့် ပုထဗျာလည်း တူရကား) အာပတော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အာပြု ဘို့ရာ သဝိဘတ်ဖြင့် ပုထဗျာကိုလည်း ပြုထားသည်၊ နာဝိဘာဘ်အတွက် မပြုသော်လည်း သဒ္ဒနီတ်၌နာ-သို့ံအတွက်လည်းပုထဗျာရုပ်ကို ပြုလိုသည်သာ၊ရုပ်တွက်ပုံမှာ"ပုထုတည့်, ဤပစ္စည်းသက် , ဩသရေသုတ်၌ စဖြင့် ဥကို အဂပြု, ဝဒွင်း ချေ, ဂ၀်, နာမ်ငဲ့, နာသ စသည် သက်၍ တွက်လေ၊ ဒေါဓသစ္ဒ်၌ စဖြင့် ဝကို ဗပြုရုံသာ ထူးသည်။

(၁၉၀) ဝါဒိကာရော၊ ပေ၊ နိ၀တ္တနဇ္ဇော— ဏ၀ ကိက စသော ပစ္စည်းများသည် တဒ္ဓိတ်ခေါ်၌လာလတ့ံသော ပစ္စည်းများတည်း၊ မာ ယူနမာဂမော ဌာနေသုတ်၏ အဆက် ကိကပစ္စည်းသက်ခေါ်၌"ထေရိကာ,ပဏ္ဍသတိကာ" စသည်ဖြင့် ကိကပစ္စယနှင့် နောင် ဤပစ္စည်းမသက်ဘဲ အာပစ္စည်း သက်သော ပြယုဂ်များကို ပြလတ့ံ၊ ထိုရုပ်များ၌ (ဤ) ပစ္စည်းသက်ခြင်းကို ဝါသဒ္ဒါက တားမြစ်သည့်-ဟူလို၊ "မနုနော+အပစ္စံ" အရ လူ့သို့း-လူမိန်းမကို"မာနဝိ"ဟု ခေါ်၏၊ နကို ဏပြန်၍ "မာဏဝိ" ဟု ဖြစ်သည့်အခါ

(၁၉၁) ဂုဏ်ဝန္တုံ+ဣကိ-"ဂုဏဝန္တုံ+ဣ" ဟူသော၊ ဣဝ-၌၊ ဝါတိဝတ္တတော။

နှုံးသ တဒိကာ။ ၂၎၁ ။ ပရေ, ဣကာရပစ္ဆယေ - ဣအံကွရာ ပစ္ဆည်းကြောင့်၊ သဗ္ဗသေဝ နှုံးပစ္ဆယသ တကာရော ဝါ ဟောတိ၊ အာညတ္ထ-အံခြား (တ) မပြုရသော ရုပ်၌၊ သရလောပါဒိ - သရချေခြင်း စသည် ဖြစ်၏၊ ဂုဏငတိ - ဂုဏ်ရှိသူ၊ ဂုဏဝတိ , ဂုဏဝတိယော - တို့၊ ဂုဏဝန္တိ - ဂုဏ်ရှိသူမ၊ ဂုဏဝန္တိ, ဂုဏဝန္တိယော - တို့၊ ဣစ္စာဒိ၊ ဣတ္ထိသဒ္ဒသမံ-၏၊ ဇေံ-ဣ့အံတူ၊ ကုလငတိ-အံမျိုးရှိသောမိန်းမ၊ သိလငတိ - သိလရှိသောမိန်းမ၊ ယသဝတိ - အံခြိအရံရှိသော (ကျော်စော သတင်းရှိသော) မိန်းမ၊ ရူပဝတိ-ရုပ်ရှိသောမိန်းမ၊ သတိမတိ - သတိရှိသောမိန်းမ၊ ဂေါတ္တမတိ - အနွယ်ရှိသော မိန်းမ၊ မဟန္တသဒ္ဒတော-မှ နောက်၌၊ နဒါဒိတောဝါဣိတိ, ဣပစ္ဆယော - သက်၊ [မဟန္တသဒ္ဒါက နှုံးပစ္ဆယနဲ့ မဟုတ်, နှုံးပစ္ဆယနဲ့ ဖြစ်၍ ဏဝ ကိက ငသော သုတ်ဖြင့် မသက်နိုင်၊] နှုံး ဗျပဒေသေ - နှုံးကဲ့သို့ ငဲ့ပြီးသော်၊ ဝိကပ္ပေန - ဖြင့်၊ တကာရာဒေသော-(တ)ပြု၊ မဟတိ, မဟန္တိ-ကြီးသော မိန်းမ။

(၁၉၂) ဘဝန္တု+(ဣ)အံတိ-ဟူသော၊ ဣဝ - ဣရုပ်၌၊ ဣကာရေတိ စတ္တာတော၊ [" ဘဝန္တု ဣတိဝ " ဟု ဝိရုဟ်၌ (ဣ) ကျသည်၊ ဣကာရေတိစ ဟု စဝိသည်ကား အံပို, ချာသ၌"ဣ"တရသာလိုက်သည်-ဟု ဆိုသည်။]

အပျိုအရွယ် မိန်းမငယ်ကို ဟောသည်၊ ထို့ကြောင့် "မာနဝိ,မာဏဝိ" ၂ ချက်လုံးသင့်၊ [" မာနဝေါ-မာဏဝေါ "လည်း နည်းတူ။] ဝိနတာဟူသည် ဂဠုန်၏ မိခင်ဖြစ်သော ကဿပ မယား၏ နာမည်တည်း၊ ထို ဝိနတာ၏သွေးကား ဂဠုန်မပင်တည်း။]

(၁၉၁) "ဂုဏဝန္တုံဣတိဝ"ဟု ဣပစ္ဆည်းကျလျက်ရှိ၏၊ "ဂုဏဝန္တု+ဣ" ဣတိဝ-ဟု ရှိရမည်၊ နှုံးသ တဒိကာရေ သုတ်ဖြင့် စိရင်လျှင် ဂုဏငတိ - စသည်ဖြစ်၍ မစိရင်ဘဲ "ဂုဏဝန္တု+ဣ"၌ ခွင်းချေးပ်လျှင် ဂုဏဝန္တိစသည်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "အညတ္ထ သရ လောပါဒိ" ဟု မိန့်သည်၊ မဟတိ၌ နှုံကို နှုံ့ငဲ့ပြီးနောက် ဣသုတ်ဖြင့် (တ)ပြု, စသည် စိရင်၊ ဂဠုနာဒိဂိုဏ်းငင် ပုဒ်များးနောင် (ဣ) ပစ္ဆည်း သက်လျှင် ဣတ္ထိလိန်ဒုန်များး ဖြစ်ကြသည်၊ [ဆရာတို့ကား "ဝေနာ ဒိရပါယိန်" ဟု ပါဠိကို့ညွှန်ပြ၍ "ဝေနာ" ကဲ့သို့သော အနှုပစ္ဆယနှုနောင် အာ ပစ္ဆည်းလည်း သက်နိုင်သည်ဟု မှန်ကြသေး၏၊ သို့သော် စိတ္တာ ပလ္လိတဇာတ်၌"ဝေနှုာ ဒိရပါယိတော"ဟု ဤပစ္ဆည်းဖြင့်ပင် ဧတ္တသည်၊ ["ဝေနှုာ-အရှာအဘွေသွားသော မိခင်ဒွန်းစလွှာမသည်၊ ဒိရပါယိတော-နို့တိုက်အပ်ခဲ့ပြီးသည်" ဟု ပေး၊ ဝေနှိနောင် နာကို အာပြု, (ဣ)ကို ယပြု။]

ဘဝတော ဘောတော ။ ၂၄၂ ။ ပရေ, ဣတ္ထိဂတေ - ဣတ္ထိလိန္ဒ် ဖြစ်သော၊ ဤကာရေ - ကြောင့် ၊ ပေ၊ ဘောတာဒေသော ဟောတိ၊ [ဘောတော အာဒေသော ဟု ရှိသည်ကဲ့သ် ပါဠိပျက်] သာ ဘောတိ-ထိုအရှင်မ၊ ဘောတိ ဘောတိယော-ထို....တို့၊ ဟ ဘောတိ-ဒုံအရှင်မ၊ ဟာဘောတိ, ဟာဘောတိယော၊ ဣစ္စာဒိ-တည်း။

(၁၉၃) ဘိက္ခုံ ဣာတိ - ဟူသော၊ ဣဝ-ဤရုပ်၌၊ ဣတ္ထိယံတိ ဝါတိစ စတ္တာတေ။

ပတိ ၊ ပေ၊ ဣနီ။ ၂၄၀ ။ ပေ၊ ပတိ ဘိက္ခုံ ရာဇ ဣာတိ-ဟူကုန်သော၊ ဇေတေဟိ လိင်္ဂေဟိ - ဤ လိုနှိုမှ (နောက်၌) ၎င်း၊ ဤကာရဏ္ဍေဟိ-ဤအက္ခရာ အဆုံးရှိကုန်သော၊ (လိင်္ဂေဟိစ-၎င်း)၊ ဣနီပစ္စယော ဟောတိ၊ [ဝါအတွက် နေ၁်၌ "ဝါဓိကာရော အနုတ္တသမုစ္စယတ္ထော" ဟု ဖွင့်လတ္တံ့၊] သရလောပေါမာဒေသဣစ္စာဒိသုတ္တေ-၌၊ တဂ္ဂဟဏေန - ဖြင့်၊ ကွစိ-၌၊ ပုဗ္ဗိလောပသ - ရှေ့သရ ကြေခြင်းကဲ့၊ နိသေဓနတော - တားမြစ်ခြင်း ကြောင့်၊ ဝါပရော အသရူပါတိ-သတ်ဖြင့်၊ ပရလောပေါ-နေ၁်သရ ချေ၊ ဘိက္ခုနိ-ရဟန်းမ၊ ဘိက္ခုနိ, ဘိက္ခုနိယော၊ ဣစ္စာဒိ-တည်း။

(၁၉၄) ဂဟပတိ သဒ္ဒတော - မှ (နောက်၌)၊ ဣနီ-သက်၊ အတ္တံဘိ စတ္တာတေ။

ပတိသသိ နိမှိ ။ ၀၁ ။ ပေ၊ တာထေဝ-ထို ဘိက္ခုနိ အတိုင်းပင်၊ ပရသရေ-ကို၊ လုတ္တေ-ချေအင်ပြီးသော်၊ ပုဗ္ဗေဝစာတိ-ဖြင့် ဒီဃော-ပြု၊ ဂဟပတာနိ-အိမ်ရှင်မ၊ တာထေဝ- ထို့အတူပင်၊ ရာဇသဒ္ဒတော-မှ (နောက်၌)၊ ဣနီ-သက်၊ သရလောပ ပကတိဘာဝေါ - ရှေ့သရ ချေခြင်း , နောက် သရ ပကတိ ပြုခြင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ရာဇိနိ-မိဖုရား။

ဣကာရန္တသ - ဣကာရန္တ သဒ္ဒါတို့တွင်၊ ဒဏ္ဍိသဒ္ဒတော , ဣနီ, သရလောပါဒိ ဒဏ္ဍိနိ-ဒုတ်ရှိသူမ၊ ဒဏ္ဍိနီ,ဒဏ္ဍိနိယော-တို့၊ ဇေဠံ-ဤ့အတူ၊ ဟတ္ထိနိ-ဆင်မ၊ မေဓာဝိနိ- ပညာရှိသူမ၊ တပသိနိ - အာကျင့်ရှိသူမ၊ ဝိယ ဘာဏ်နိ-ချစ်ဘွယ်စကားကို ပြောဆိုလေ့ ရှိသူမ၊ ဣစ္စာဒိ-တည်း။

ပေါက္ခရိနီဣတိ-ပေါက္ခရိနီ ဟု ဖြစ်ပြီးသော်၊ ဣဝ- ဤရုပ်၌၊ တေသုဂုဏ်ဒီ တျဒိနာ-ဖြင့်၊ ဣကာရ နကာရာနံ-ဣအက္ခရာ, နအက္ခရာတို့၏၊ အကာရ ထကာရာ ဒေသာ (ဟောန္တိ)၊ ပေါက္ခရဏိ-ရေကန်၊ ပေါက္ခရဏိ-တို့၊ စာတော ယောနမောဇ္ဈတိ သုတ္တေ-၌၊ တဂ္ဂဟဏေန-ဖြင့်၊ ယောနံ-တို့၏၊

ဩကာရော၊ ဤကားရသ - ဇ်၊ ယကားရော-ယပြု၊ [ပသည္ဩသစဖြင့် ယပြု - ဟူလို၊] ယဝတ ဒိစ္ဆာဒိ သုတ္တေ - ယဝတဲ အစရှိသော သုတ်၌၊ ကာရဂ္ဂဟဏေန-ဖြင့်၊ ဏ္ဍသ-ဏ္ဍဇ်၊ ဥကာရော-ဥပြု၊ ဒွိတ္တံ-လာ၊[ဝါ ဟု ရှိသည်ကား အဝို၊] ပေါက္ခရညော - တို့၊ ပေါက္ခရဏ်ယောဝါ-ဟုလည်း ရှိ၏၊ ဏ္ဍဿဒိ-တည်း။

ဝ ဓိကာရော - လိုက်သော ဝါသဒ္ဒါသည်၊ အနုတ္တ သမုစ္စယတ္ထော-တို့ကိုရိုက် ဆေိုအပ်သော အနုက်ကို ဆည်းခြင်း အနုက်ရှိ၏၊ တေနုထို့ကြောင့်၊ ဝိဒု ယကွဿဒိတောပိ-ဝိဒု, ယဟူ အစရှိသည်တို့မှ(နောက်၌) လည်း၊ ဏ္ဍနိ-သက်၊ ပရိတ္တဝိဒုနိ-သူ့စိတ်ကိုသိသော မိန်းမ၊ ပရလောပ ရသတ္တားနိ-နောက်သရေ့ , ရှေသရ ရသပြု၊ သန္ဓိစပ် မဟုတ်ရကား ရသံပြင့် ပြုဘဲ ကွစေဒိမဏ္ဍူ၊တ္ထရုံဖြင့် ဒုဒ္ဒိ ဥုကို ရသပြု၊] ပရိတ္တ ဝိဒုနိ, ပရိတ္တဝိဒုနိယော-တ္ဂ်၊ ယက္ခိနိ- ဘီလူးမ၊ (ယက္ခိနိ) ယက္ခိနိယော-တို့၊ သိဟ်နိ-ခြင်္သေ့မ၊ (သိဟ်နိ), သိဟိနိယော-တို့၊ ဏ္ဍစ္စာဒိ-တည်း၊.... ဤကားရန်တံ (နှဒ္ဒြိတံ)။

ပေါက္ခရိနိ ဏ္ဍတိစ—"ပေါက္ခရဏိ ဏ္ဍတိစ"ဟု တချို့စာရှိ၏၊ ဏ္ဍတိနှင့် လာသမျှဥ် စိရင်ဘို့ရန် တည်သောရွင်ကိုသာ ပြုလေ့ရှိ၏၊ ပြီးပြီးသားရွယ်ကို ပြုလေ့ မရှိ၊ ပေါက္ခရသဒ္ဒါသည် "ပေါက္ခရံ ပဒုမေ ဒေဟေ, ငဇ္ဇာ ဂ္ဂါ မုခေဝိစ၊ သုန္ဒရတ္ထေစ သလိလေ, မာတင်္ဂကရကောဋ္ဌယံ"ဟူသော အဘိဓာန်လာ အနုက်တို့တွင် ဤနေရာ၌ ပဒုမ ပဒုမ္မာကြာ)ကိုဂင်း သလိလ (ရေ)ကိုဂင်း ဟောဏ်၊ "ပေါက္ခရံ ယ သံ အတ္ထိ"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ ဤ ပစ္စည်းသက်လျင် ဒဏ္ဍိကဲ့သို့"ပေါက္ခရိ ကြာရှိသော (တနည်း-ရေရှိသော) ကန်"ဟု ဖြစ်၏၊ ဏ္ဍထို့ လိန်ဖြစ်သောကြောင့် ("ပတိဘိက္ခုရောဇိကာရန္တေဟိ ဏ္ဍနိ" သုတ်၌ ဤကာရန္တေဟိဘွင် ပေါက္ခရိသဒ္ဒါပ ဝင်ရကား) ဏ္ဍနိ ပစ္စည်းသက်လျင် "ပေါက္ခရိ+ဏ္ဍနိ" ဖြစ်၏၊ ရ၌ဉး, ချေ, ကပ်လျင် "ပေါက္ခဏိ"ဟု ပါဠိမှန်ဖြစ်သည်၊ ထို့နောက် တေသုဝုဒ္ဓိသုတ်ကြိုးဖြင့် ရှဉ် ဏ္ဍကို အ-နကို ကာပြု၍ ပေါက္ခကြေိ၊ နဲမ်ငဲ့, သိသက်, ချေ, ပြီး၏၊ [သက္ကာ သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ရနောက် နကို ကာပြုလေ့ရှိသည်၊] ပေါက္ခရညော ရုပ်ပြီးပုံမှာ စာကိုအတိုင်း သိသာပြီ၊ နာဧသော ဧကဝုစ် ၄ လုံးဖြင့် ပေါက္ခညော - သို့ဖြင့် ပေါက္ခညဲ့ ဟုလည်း ရှိနိုင်သည်၊ အမာပတော သို့သွားနံဝါသုတ်ရင်း-ယောဂဝိဘာဂ-ပသည္ဩသစ သုတ်တို့ဖြင့် စိရင်။

ဝါဒိကာရော အနုတ္တ သမုစ္စယတ္ထော — "နဒါဒိတော ဝါဂျိ"သုတ်မှ လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါသည် သုတ်၌ မပါသော အနုက်ကို ဆည်းယူခြင်း အနုက်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ပတ်ဘိက္ခုရောဇဂ ည်း မဟုတ် - ဤကာရန္တေလည်း မဟုတ်သော ဝိဒု ယကွ စသည်နောင် ဏ္ဍနိပစ္စည်း သက်နိုင်ပြန်သည်၊ [ဤနည်းအလို "ပတ်ဘိက္ခုရောဇိကာရန္တေဟိဝါ-ပတ်ဘိက္ခု ရောဇ ဤကာရန္တေသဒ္ဒါတို့မှ နောက်၌လည်း" ဟု သမုဒ္ဒည်း အနုက်ပေး။]

ဥကာရန္တော ဂ္ဂတ္ထိလိင်္ဂေါ် ယာဂုသဒ္ဒေါ် (ဒဿီယာဘိ)၊ တာသ-ထိုယာဂုသဒ္ဒါ၏၊ ရတ္တိသဒ္ဒသော၀ - ရတ္တိသဒ္ဒါ၏ကဲ့သို့၊ ရူပနဲယော - ရုပ်နည်းသည်၊ (ဟောဘဲ)၊ အမးဒေသာဒိ အာဘာဧ၀ါ၀ - အံ အပြု အစရှိသည်၏ မရှိခြင်းသာ၊ ဝိဓေသေသော - ထူး၏၊ ယာဂု-ယာဂု၊ (ရေမန်းဟုလည်း ခေါ်၏)ယာဂူ, ယာဂုဒယော-တို့၊ ပေ၊ ဓာတု-ဓာတုသဒ္ဒါ၊ ပေ၊ သသုအာဒိနို - သသု အစရှိသော နာမ်တို့သည်၊ ဇော်-ဤ့အဟုဘည်း။

မာတုသဒ္ဒသ ဘေဒေါ် (အထွေ)၊ တာသ - ထိုမာတုသဒ္ဒါ၏၊ ဝိတုသဒ္ဒသော၀- ဝိတု သဒ္ဒါ၏ကဲ့သို့၊ ရူပနဲယော (ဟောတိ)၊ အာရတ္တမိတိဘာ၀နိဒ္ဒေသေန—(အညေသွာရတ္တံဒွိ)အာရတ္တံ ဟူသော ဘာ၀နိဒ္ဒေသကြောင့်၊ အာရာဒေသာဘာဧ၀ - အာရအပြု မရှိရာ၌၊ ပဒေတာယာတိ-သုတ်ဖြင့်၊ ယာဒေသော၀ - ယာ အပြုသည်သာ၊ ဝိဓေသေသော - ထူး၏၊ မာတာ - အမိ၊ ပေ၊ မာဘရ, မတျာ - ဖြင့်၊ ဘာသုဝုဒ္ဓိတျာဒိနာ - ဖြင့်၊ ဥကာရလောပေါ-ဥကိုချေ၊ ရဿတ္တာဒ္ဒ-ရဿလည်းပြု၊ပေ၊ မာတရ်ရသ္မာ, မာတုသ္မာ-ဘွိဒ္ဒိ၊ ဇော်-ဤ့အာဘျာ၊ ဓိဘာ-သ္မိုး၊ ဓိဘရော-ဘွိ ဒုဟိဘာ-သ္မိုး၊ ဒုဟိတရော-တို့၊ ဏ္ဍစ္စာဒိ-တည်း၊....ဥကာရန္တံ (နိဋ္ဌိတံ)။

ဥကာရန္တံ များ။ ■ဓာတု-ဓာတ်သဘော၊ [သဏ္ဌာဒိဓာတုသဒ္ဒါသည် ဆောင်ခြင်းကြိယာကို ပဝတ္တာနိမိတ်ပြု၍ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်"ဓာတု-ဆောင်တတဲ့သူ"ဟု အနက်ပေးရသည်၊ ဤဓာတုသဒ္ဒါကား"ဓာတ်"ဟုဆသာ ဇာတ်ကို ပဝတ္တာနိမိတ်ပြု၍ ဖြစ်၏၊"ဓာတု-ဓာတ်"ဟု ပေးရ၏၊ ဤနည်းမှီး၍ သဏ္ဌာဒိဥကာရန္တာနှင့် ဤဥကာရန္တ၏ (များသောအားဖြင့်)ထူးခြားပုံကို မှတ်ရာ၏၊] ဓေနု စသည်တို့၏ ပုဒ်နက်ကို အခြေပြု နာမ်ဂိုဏ်း၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ထိုတွင်" က၀္ဆ။ "ကို နာမ်ဂိုဏ်း ဥကာရန္တ၌ ပြခဲ့၏၊ သက္ကတအဘိဓာန်မှာလည်း ဏ္ဍစ္ဆိလိန် ဥကာရန္တပင်။

မာတုသဒ္ဒါ၀ယ် ရူပသိဒ္ဓိယခုစာတို့၌ နာဒိဘာဘ်ဖြင့်သာ"မတျာ"ရုပ်ကိုရင်း,သဝိဘတ်ဖြင့်သာ"မာတုယာ ရုပ်ကိုရင်း တွေ့ရသော်လည်း သဒ္ဒနိဘိဒ္ဓာမူ နာစဆသာ ဝိဘတ်၅လုံးဖြင့်ပင် "မာတုယာ,မတျာ" ရုပ်, သို့ဖြင့် "မာတုယံ-မတုံ" ရုပ်များကို ပြဆားသည်၊ ပတောယာ, ဆပတော သို့ယံ၀ါတို့ဖြင့် ယာ -ယံပြုလျှင် မာတုသာ-မာတုယံ ဖြိုး၏၊ တေသုဝုဒ္ဓိဖြင့် တုဒ္ဓဥချေ- မာဒ္ဓ အာကို ရသပြုလျှင် မတျာ မတုံ ဖြိုး၏၊ မာတုသရုပ်ကိုကား သဒ္ဒနိတ် မနှစ်သက်သော်လည်း အခြေးကျခဲးဘို့ က ပြကြသည်၊ [မတျာကဲ့သို့ နာဝိဘာဘ်ဖြင့်"ပေတျာ-အဘာသည်, အဘဖြင့်"ဟုသည်း ရှိ၏၊နာအာ ယောဂဒါဘာဂဖြင့် နာကို အားပြု၍ သုတ်ကြိုးဖြင့် ဝိတုဒ္ဓ ဥကို ယဖြု, ပိဒ္ဓ ဏကို ဧပြု။]

ဓိတုသဒ္ဒါဒ္ဓကား "ဓိတျာ-ဓိတုံ" ရုပ်မျိုးမရှိ၊ သို့သော် "ဇာလိကဏ္ဍာဇိနံ ဓိတံ"ကို ထောက်၍ "ဓိတံ-သ္မိုးကို" ဟုကား ရှိသည်၊ မြေးမိန်းမကိုဟောသော နတ္ထုသဒ္ဒါလည်း

ဥုကာရန်ကော ကွထ်ိလိင်္ဂေါ် ဇမ္ဗူသဒ္ဒေါ် (ဒသိယဘိ)၊ ဇမ္ဗူ-သဖြေပင်၊ ဇမ္ဗူ, ဇမ္ဗုယော - တို့၊ ဟေဇမ္ဗု - အိုသဖြေပင်၊ (စူလပါရသံသုတ်ဖြင့် ရသဖြူ)၊ ပေါဇမ္ဗူ, ဇမ္ဗုယော - တို့ကို၊ ကွစ္စာဒိ ကွထ်ိ သဒ္ဒသမံ၊ ဇေဝံ-တူ၊ ဝဂ္ဂစ-ဝဂ္ဂသဒ္ဒါသည်ဂင်း ပေါနာဂနာသူဂ္ဂ-သည်ဂင်း၊ ဇမ္ဗုယော-ဇမ္ဗူသဒ္ဒါနှင့်၊ ခလု- စင်ပစ်၊ သမာနိ - တူကုန်၏။.... ဥုကာရန်ကို နိဒ္ဒိတ်။ ["ဇမ္ဗုယော" ကား အနုကရဏသဒ္ဒါတည်း၊ ဝဂ္ဂစသည်တို့၏ ပုဒ်နက်ကို အခြေပြုနာမဂိုဏ်းဒွ ပြခဲ့ပြီ။]

ကြကာရန်ကော ကွထ်ိလိင်္ဂေါ် ဂေါသဒ္ဒေါ် (ဒသိယဘိ)၊ တာသ-ထိ ကွထ်ိလိန်ဂေါသဒ္ဒါ၏၊ ပုလ္လိင်္ဂေါသဒ္ဒသေဝ - ပုလ္လိန်ဂေါ သဒ္ဒါကဲ့သို့၊ ရူပနယော ရုပ်နည်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ကညာ-ကညာသဒ္ဒါ၊ ပေါမာတာစ - မာထု သဒ္ဒါ၊ ဇမ္ဗူ - ဇမ္ဗူသဒ္ဒါ၊ ဂေါ - ဂေါသဒ္ဒါ၊ ကွတိ - ဤသဒ္ဒါအပေါင်းကို၊ ကွထ်ိသင်္ဂဟော-ကွထ်ိလိန်ဒွ သွင်းယူအပ်၏။.... ကွထ်ိလိင်္ဂ် နိဒ္ဒိတ်။

ဓိတုနှင့် အတူပင်၊ ဤမာတုဓိဘု ဒုဟိတု နတ္ထုသဒ္ဒါတို့သည် "ရာဇမာတာ - မင်း၏မယ်တော်, သေဋ္ဌိဓိတာ-သေဋ္ဌေးသမီး" စသည်ဖြင့် သမာသ်ဖြစ်သည့်အခါ "ရာဇမာတော, သေဋ္ဌိဓိတေ" စသည်ဖြင့် ကညာဒိဂိုဏ်းဝင်, သတ္ထာဒိဂိုဏ်းဝင် ရုပ်များလည်း ရှိနိုင်သည်ဟု-သဒ္ဒနီတိမ်နှံ့သည်။

ကြကာရန်။ ။"ကွထ်ိလိန် ဂေါသဒ္ဒါ၏ ရုပ်စဉ်ပုံမှာ ပုံလိန်ဂေါသဒ္ဒါအဘိုင်းပင်" ဟု ရူပသိဒ္ဓိဆို၏၊ သဒ္ဒနီတိကား ဂေါ, ဂါဝိ-နွားမ၊ ဂါဂေါ, ဂါဝိ, ဂဒေါ-တို့၊ ဂါဝံ, ဂဝံ, ဂါဝိ်-ကို၊ ဂါဂေါ, ဂါဝိ, ဂဝေ-တို့ကို၊ ဂေါဟိ, ဘိ-တို့ဖြင့်၊ ဂဝံ, ဂုန်း. ဂေါန်-တို့၏၊ ဂေါသု-တို့၌၊ ဘောတိ ဂေါ-အိုနွားမ၊ ဘောတိယော ဂါဂေါ, ဂါဝိ, ဂဝေါ-တို့" တမျိုးပြ၏၊ ဤရုပ်စဉ်ပုံ၌ "ဂါဝံ" ကိုဂင်း, နာ-သ-သ္မာ-သ- သ္မိ် ရုပ်တို့ကိုဂင်း မပြခြင်းမှာ ထို ရုပ်များသည် ပုလ္လိန်ရုပ်များ သာတည်း ဟု အယူရှိသော ကြောင့်တည်း၊ သိဖြင့် ဂါဝိလည်း ဤပစ္စယန္တ မဟုတ်, ဂေါ+သိ-ဟု ဖြစ်သည့်အခါ ဂါဝံသေ သုတ်၌ "ဂါဝ" ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အာဝပြု, သိကို သုတ်ကြိုးဖြင့် (ဤ)ပြု၊ ယောဝိဘတ်၌လည်း သုတ်ကြိုးဖြင့်ပင် ယောကို(ဤ)ပြု၊ ဂါဝိ်၌ အံကိုအိ်ပြု-ဟု သဒ္ဒနီတိ ပဒမာလာမိန့်သည်၊ ထို့ပြင် "ဂါဝိ-ဂါဝိ်"ပုဒ်တို့သည် သိယော အံယော တို့ကို "ဤ-အိ်" ပြု၍ ပြီးသောအခါ၌ ကွထ်ိလိန် ပုလ္လိန် (နွားထီး, နွားမ) ၂ မျိုးရ ဟု မိန့်၏၊ အကျယ်ကို ထိုပဒမာလာမှာ ရှု။

[ဆောင်] ၁။ ကွထ်ိဂေါဟူ, ပုံးဂေါဟူ, အတူ ရုပ်ဆို။

၂။ ဂါဝုံမရှိ, အံယောသိ၌, ထည့်၍ ဂါဝိ, နာ စသည်ငါး,
ကေဝုစ်များဝယ်, ရုပ်သွားမရှိ, ဂေါကွထ်ိ, နိတိကျမ်းအလို။

(၁၉၅) အထ - ဣတ္ထိလိန်နာမ်၏ အဲခြားမဲ့၌၊ နပုံသကလိင်္ဂါနိ-နပုံလိန်ရိုးသာ နာမ်တို့ကို၊ ရုဋ္ဌေ၊ အက္ခာရန္တော, နပုံသကလိင်္ဂါ စိတ္တာသဒ္ဒါ (ဒဿိယတိ)၊ ပုဒရိယ သျာဒျုပ္ပတ္တိ၊ [လိန့်အနက်ကို ဆိုလိုလျှင် ပဌမာ, တာရေသာအနက်ကို ဆိုလိုလျှင် ဇောကဝစ် - ဟု ပုဂ္ဂိသ တုန်းက ဆိုခဲ့သည့် အတိုင်း သိစေသာ ဝိဘတ်များသက် - ဟူလို၊] "စိတ္တ+သိ" ဣတိ, ဣဓ-၌၊ နပုံသဒေဟိဘိ အတောနိစ္စန်စ ဝတ္တတေ။

သိ ။ ၂၁၉ ။သိ-သိဘာပုဒ်၊ အံ-အံဘာပုဒ်၊ ဣဘိ-ဤသို့၊ ဣဒံ-ဤသုတ်သည်၊ ဒွိပဒံ- ၂ ပုဒ်ရှိ၏၊ ပေ၊ ဟောတိ၊ သရလောပ ပကတိဘာဝါဒိ-သရချေခြင်း, ပကတိအဖြစ် အစရှိသော အစီအရင်သည်၊ (ဟောတိ)၊ စိတ္တံ-စိတ်။

(၁၉၆) ဗဟုဝစနေ - ၌၊ ယောနံ နိ နပုံသကေဟိဘိ - သုတ်သည်၊ ဝတ္တတေ။

အတောနိစ္စံ ။ ၂၁၀ ။ ပေ၊ ဟောတိ၊ သဗ္ဗဓေယျာနိနမာဒေဘိ-သုဘ်ဖြင့်၊ နိ သ - နိ၏၊ ဝါ - ဝိကပ်အားဖြင့်၊ အာကာရော - အာပြု၊ [နိ သ ဝါ အာကာရော-ဟု ပါဠိမှနိရိစေ၊] အညတ္ထ- တပါးသော ပြဿဂ်၌၊ (နိကို အာပြုရသော ပြဿဂ်မှတပါး အာ မပြုရသော ပြဿဂ်၌-ဟူလို)၊ ယောသု ကတ ဣစ္စာဒိနာ - ယော သု ကတနိကာရ လောပေသု ဒီဃံ သုတ်ဖြင့်၊ ဒီဃော-ပြု၊ စိတ္တာ, စိတ္တာနိ-တို့။

အဝိသေသတော - ယောနံ နိ နပုံသကေဟိ ဟူသော သာမည အစီအရင်ဖြင့်၊ ယောနံ - ယောဝိဘတ် တို့၏၊ နိဘာဝေ - နိ အဖြစ် သည်ဂုဏ်း၊ အာ ဇေတ္တေစ - နိမှတဆစ် အာ ဇအဖြစ် သည်ဂုဏ်း၊ သိဒ္ဓေဝိ - ပြီးနိုင်ထျက်လည်း၊ အတောနိစ္စန္တိ- အတောနိစ်ံ ဟူ၍၊ အာဂမ္ဟာ-အားထုတ်ပြန်ခြင်း

(၁၉၅) သိ+အံ္ဂတ်ဒွိပဒမိဒံ — ဤကား နျာသကိုစောင်းသော စကားတည်း၊ နျာသ၌ ၂ နည်းပြထားရာ ပဌမနည်း၌ "သိသ-သိ၏၊ အံ-အံဘည်း၊ သိ-သိ၏ အံ"ဟု သမာသ်စပ်၍ "သိ" ဟု သမာသ်ပုဒ် တပုဒ်ထည်းဆို၏၊ ထိုနည်းအတိုင်း တပုဒ်ထည်း မဟုတ်, "သိ+အံ" ၂ ပုဒ်ကို သန္ဓိစပ်၍ (ဝါပရောဖြင့် နောက်အကို ချ၍) "သိ"ဖြစ်နေသည်-ဟု ဆိုလိုသည်၊ နျာသ နောက်နည်းနှင့် အတူပင်တည်း။

(၁၉၆) ယောနံ ၊ ပေ ၊ ကွစိဒေဝိဓ— "ယောနံ နိ နပုံသကေဟိ" သုတ်သည် "မည်သည့် ကာရန္တနောင် နိပြုမည်"ဟု အထူးမဆို "နပုံလိန်နောင် ယောကို နိပြု"ဟု သာမညဆိုထား၏၊ ထို့ကြောင့် "အတော နိစ်ံ"သုတ် မရှိလျှင် ယောနံ နိ နပုံသကေဟိ

ကြောင့်၊ ဣဝ- ၌ အာကာရန္တအာဂုန်၊ အာဒတ္တံ - နိဗ္ဗာဆစ် အာဒေအဖြစ် သည်၊ ကွဗ ဒေဝ (ကွစိ+ဒေဝ) - တချို့ကလေ့သား၊ (ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-၌သို့၊ ဉာပေကိ-သိစေ၏)။

အာလပနေ - ၌၊ ဂလောပေါ - ချေ၊ ဟစိတ္တာ ၊ ပေ ၊ ဒုတိယာယံ-၌၊ နိသ-နိ၏၊ ဝိကပ္ပေန-ဝိကပ်အားဖြင့်၊ ဇောရော-ဇပြု၊ စိတ္တံ-ကို စိတ္တော စိတ္တာနိ - တို့ကို၊ သေသံ- အကြွင်းသည်၊ ပုရိသသဒ္ဒေန-ပုရိသသဒ္ဒါနှင့်၊ သမံ-တူ၏၊ အညာနိပိ-အခြားသည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ [ဣစ္စာဒိနိဒ္ဒေသော၊] ပုညပါပဖလဘုပသာဓနံ - ပုညသဒ္ဒါ , ပါပသဒ္ဒါ , ဖလသဒ္ဒါ, ဘုသဒ္ဒါ, သာဓနသဒ္ဒါငင်း၊ [ဤနည်းအတိုင်းပေး၊] စရတော ၊ ပေ ၊ ဆိန္ဒါဒဂ်ာနိ-စရတ္တာသဒ္ဒါ, နဂရသဒ္ဒါ, တိရသဒ္ဒါ,ဆတ္တာသဒ္ဒါ, ဆိန္ဒသဒ္ဒါ, ဥဒကသဒ္ဒါ တို့ငင်း၊ ဣစ္စာဒိနဲ-ဤသို့ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်၊ ဇဝံ-၌ အတူတည်း။

သုတ်၏ သာမညအစိအရင်ဖြင့်ပင် အကာရန္တနောင် ယောကို နိပြုခြင်း ကိစ္စသည်ငင်း, နီ ပြုပြီးမှ တဆင့် သဗ္ဗယောနိနမာဒေသုတ်ဖြင့် အာဒေပြုခြင်း ကိစ္စသည်ငင်း ပြီးနိုင်၏၊ ထိုသို့ အားလုံးအစိအရင်များ အနှောက်အရှက် မရှိ ပြီးနိုင်ပါလျက် "အဒေါနိစ္စံ=အကာရန္တနောင် အမြဲနိပြု" ဟု ဗျာပါရကြီးစွာ သုတ်တည်တော်မူသော အရှင် ကစ္စည်း ဆရာသည် "ယောကို နိပြုပြီးနောံ တဆင့် ဆက်၍ အာဒေပြုဘို့ အချက်မှာ နဲနဲပါးပါးသာ ရှိသည်" ဟု သိစေတော်မူသည်၊ ဆိုလိုရင်းကား - နပုံလိန် အကာရန္တအရာ၌ " စိတ္တာနိ-ရူပါနိ-သဗ္ဗာနိ-ယာနိ-တာနိ" စသောရုပ်တွေသာ ပိဋကတော်၌ အများအပြားရှိသည်၊ နိကိုမှ တဆင့်ဆက်၍ အာဒေပြုထားခဲသော "စိတ္တာ-စိတ္တော, ရူပါ-ရူပေ, သဗ္ဗာ-သဗ္ဗေ, ယာ-ယေ, တာ-တေ" စသောရုပ်ဘို့မှာ အလွန်နည်းပါး၏-ဟု ဆိုလိုသည်၊ [ဋီကာဆိုကား "သဗ္ဗာ-သဗ္ဗေ, ယာ-ယေ" စသည်တို့ မရှိနိုင် - ဟုပင် မှတ်ချက်ပြု၏၊ သို့သော် "ယာ ပုဗ္ဗ ဗောဓိသတ္တာနံ, ပလ္လင်္ကရ မာဘုဇေ , နိဓိတ္တာနိ ပဒီသန္တိ , တာနိ အဇ္ဇ ပဒိဿရေ" ဟူသော ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်၌ "ယာ+နိဓိတ္တာနိ" ဟု နပုံလိန် "ယာ" ပုဒ်ကို တွေ့ရသည်သာ။]

အာလပနေ ဂလောပေါ, ဟေ စိတ္တ — အာလုပ်၌ "ဂသိကို ချေ" ဟုသာ ဆို၏၊ အကာရ ပိတာဒျန္တာနမာ·အာကာရောဒါ သုတ်ဘို့ဖြင့် စိရင်ဘို့ရန် မညွှန်ပြ၊ ထို့ကြောင့် ရူပသိဒ္ဓိ အလို ဂသိဖြင့် "ဟေစိတ္တ" တရုပ်သာ ရှိစေလိုဟန်တူသည်၊ သဗ္ဗသဒ္ဒါ နပုံလိန်၌ ထည်း "ဟေသဗ္ဗ" ဒရုပ်သာ သိဟိုင်္ဂမူရှိ၏၊ သို့သော် အခြားသဒ္ဒါကျမ်းတို့၌မူ "ဟောပုရိသ, ပုရိသာ" ကဲ့သို့ "ဟေစိတ္တ, စိတ္တာ" ဟု ဂသိဖြင့် ၂ ရုပ်ပင် ပြကြသည်။ [ဟေစိတ္တာ, ဟေစိတ္တာနိ-ဟု ရှိရာ၌ 'ဟေစိတ္တာ" ကား ဗဟုဝုစ်တည်း၊ ပဌမာ ဧယောဝိဘာဂ်ဖြင့် ၂ ရုပ် ရှိသကဲ့ အာလုပ်ယောဖြင့်လည်း ၂ ရုပ်ရှိရမည်။]

ဂါထာ ။ ။ ပုည ပါစ စသော ဂါထာသည် " ရ-န-ရ-လ-ဂ " ဂိုဏ်းစဉ်ရှိသော ရထေးဒွဘာ ဂါထာတည်း၊ နဒ္ဒိန လိဂ် စသော ဂါထာသည် " နှ-ဘ-ဘ-ရ " ဂိုဏ်းစဉ်

(၁၉၇) ကမ္မသဒ္ဒသ-၏၊ တတိယေကဝစနာဒိသု-တတိယာ ဧကဝုစ်အစရှိသည်တို့၌၊ (နာစသော ဧကဝုစ် ၅ လုံးကို ဆိုသည်၊) ရွပ ဘေဒေါ (အထွိ)၊ ကမ်္ဘံ-အမ္ဘ၊ပေ၊ ကမ္မေ, ကမ္မာနိ-တို့ကို၊ [ဤတိုင်အောင် စိတ္တအတိုင်းပင်၊] ဝါဘိ ဥတိ နာမ်ဘိစ-နာမ် ပုဒ်သည်ရင်း၊ ဝတ္တတေ။

အကမ္မနိသဒ္ဒေ၁၆င်းနာမ် ဝိဘတ်တို့, ကမ္မသဒ္ဒနိသ-ကမ္မသဒ္ဒါ၏ အဆုံး(အ)၏၊ ဥကာရ အကာရာဒေသာ ဝါ ပေါနိ့၊ အန္တဂုဟာဃောနံ-ဖြင့်၊ (နာမ် - ကြောင့်၊) ထာမဒ္ဓါဒိနံ - ထာမ, အဒ္ဓ အစရှိသည်တို့၏၊ အန္တသဿဝိ - အဆုံးသရ၏လည်း၊ ဥတ်-ဥပြု၊ စသဒ္ဒဂုဟာဃောနံ နာသုဇ္ဈနေတသု-နာသု ဟူကုန်သော ၅၂ဝိဘတ်တို့ကြောင့်၊ ယုဝ မဃဝါနံ-တို့၏၊ အန္တသ-၏၊ ကွစိ-၌၊ အာ-အာ အပြုသည်၊ ပေါတိ၊ ကမ္မုနာ, ကမ္မနာ-ဖြင့်၊ ကမ္မေနဝါ-လည်း ရှိ၏၊ ကမ္မေဟိ, ဘိ-တို့ဖြင့်၊ သသ္မာသု-

ရှိသော ဇဂတိဆန်း " ဒုတဝိလမ္မိတာ " ဂါထာတည်း၊ နယ်နဝဒန စသော ဂါထာကြီးကား "န-န-မ-ယ-ယ" ဂိုဏ်းစဉ်ရှိသော "မာလိနီ" ဂါထာတည်း၊ အားလုံး ၃ ဂါထာရှိသည်၊ (ခက်ရာဉ်သာ အနက်ပြန့်) -လောစနံ-မျက်လုံး၊ မူလံ-အမြစ်၊ ကူလံ-ကမ်း၊ ဇာလံ-ပိုက်ကွန်၊ နဒ္ဒိနံ-ငဒုမ္မာကြာ၊ ဇလံ-ရေ၊ အမ္ဘုဇံ ကြာ၊ပုလိနံ-သဲ၊ အမတံ-အမြိုက်၊ [အမတန္ဒ် အမရိတသည် တူ၏၊ " အမရိတ-အမြိတ် " ကို "အမြိုက်" ဟု နားကြား၍ "အမြိုက်" ဟု တွင်နေသည်၊] အာယုခံ-(ယကို ဝပြု၍ "အာဒုခံ")-လက်နက်၊ ဟဒယံ-စိတ်, နှလုံး၊ နယနံ-မျက်လုံး၊ ဝဒနံ-ခံတွင်း၊ သောပါနံ-စောင်းတန်း၊ ဘဝနံ, ဘုဝနံ-ဗိမာန်၊ လောဟံ-ကြေး, သံ၊ အလ္လဝံ-မိုးစ၊ တုလ္လံ-နှုတ်သီး၊ အလ္လံ-အဥ၊ အာရမ္ဘံ-အားရုံ၊ [ဂါထာ၌ ဆန်းတဲ့အောင် " အာရမ္ဘဏံ " ဟု မဒ္ဒေဘော်ဖြင့် ရှိသော်လည်း " အာရမ္ဘ " ဟု မဒ္ဒေဘော် ပေါ်တော်သော ပါဠိသာ အမှန်၊ " ဥဏာ လမ္ဘနာ ရညွတာဏံ " ရှိမှု ဆန်းလည်းသင့်-သဒ္ဒါလည်းသင့်၏၊ အာလမ္ဘနံ-အာရုံ၊] အရညံ-တော၊ တာဏံ-စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ ဧရဏံ-အကျင့်, ခြေ၊ တိရံ - ဂမ်းပါး၊ ဆိဒ္ဒိ-အပေါက်။

(၁၉၇) ဝါ, ဥ, နာမ်တိစ ငတ္တာတေ — ဟု ပါဠိမှန် ရှိရမည်၊ ယခုစာများ၌ "သုသ္မိမာဝါ,ဥနာမ်္ဂိစာတိစ ငတ္တာတေ" ဟု ဧတ္တဓ၏၊ သို့သော်ထို ၂ သုတ်လုံး လိုက်သည်မဟုတ်, ဝါ-ဥ-နာမ်္ဂိဒုပုဒ်သာ လိုက်သောကြောင့် ပါဠိပျက်ဟန်တူသည်၊ ချာသင်္ခလည်း ဟိဝိဘတ်တ်မ်္ဂိစသုတ်မှ ဝိဘတ်သဒ္ဒါနှင့်တကွ ဝါ-ဥ-နာမ်္ဂိသာ လိုက်သည်ဟု ဖွင့်သည်။

အန္တဂုဟာဃောနံ၊ပေ၊ကွစိ နာသုဇ္ဈနေတသု — " အကမ္မသစ " ဟု ဆိုလျှင် ကမ္မသ-ကမ္မ၏၊အ-အဆုံးအ တည်း၊ ကမ္မ-ကမ္မ၏အဆုံးအ" ဟု အန္တမပါဘဲ ပြုနိုင်လျက် အန္တပို၏၊ ထိုအန္တပိုဖြင့် နာဝိဘတ်ကြောင့် ထာမအဒ္ဓစသည်တို့၏ အဆုံး(အ)ကို ဥပြုရခြင်းဟူသော အနက်ပိုကို သိရ၏၊ စသဒ္ဒါဖြင့် နာသု တို့ကြောင့် ယုဝ မဃဝ တို့၏ အဆုံး(အ)ကို အာပြု၊ [သဒ္ဒါအတွက် ကန္ဦးမှာလည်း ဤအတိုင်းဆိုသည်။]

တို့ရှိ၌၊ ပုမ ကမ္မ ထးမန္တံသ စုကးရောဝါ သသ္မာသူတိ – "ပုမ ကမ္မ ထာမန္တံ သ စုကာရောဝါ သသ္မာသ" ဟူသော စကားအရ၊ ဥတ္တံ-ဥပ္ပါ၊ ၊ ပေ၊ သ္မိံ ဝစနေ-၌၊ ဖြဟ္မတောတ္ထ သ္မိံ နိမိတ္တေ ထြေ - ၍သုတ်၌၊ ထုသဒ္ဒေ နာ-ဖြင့်၊ ကွစိ-၌၊ နိ-နိ အံပြုသည်၊ ဟောတိ၊ ကမ္မနိ ၊ ပေ၊ ကမ္မေသု၊ ဇဝံ-၍ အံတူ၊ ထာမုနာ, ထာမေန - အံစွမ်းဖြင့်၊ ထာမသာဝါ - လည်း ရှိ၏၊ ထာမုနော, ထးမသ-အား၊ [ထာမသောဝါ-လည်း ရှိသေး၏၊ တစ္ဆိုစာ၌ ကျသည်၊] ထာမုနဲ, ထာမာ-မှ၊ အဒ္ဓုနာ - အဝွန့်ဖြင့်၊ အဒ္ဓုနော-အား၊ ဣန္ဒြိယ-၍သို့ အံစရှိသောရုပ်စဉ်သည်၊ ပုရိမ သဒံ-ရှေ့က မ္မသဒ္ဒါနှင့်တူ၏။

သသ္မာသူ "ပုမကမ္မ၊ ပေ၊ သသ္မာသူ" တိ— "သသ္မာသူ" ၂ ထပ်ပါသဖြင့် အနက်ပေး ခက်လျက်ရှိ၏၊ သို့သော် ဥနာမိစသုတ်၌ "ပုမကမ္မ၊ပေ၊သသ္မာသူ" ဟု ဆုံခဲ့သည်ကို ပြန်၍ကြည့်လျှင် ရှင်းပါလိမ့်မည်၊ ဆိုလိုရင်းမှာ—သသ္မာဝိဘတ်တို့၌ ဥနာမ်စ သုတ်ဝယ် ပြခဲ့သော "ပုမ ကမ္မထာမန္တံသ စုကာရောဝါ သသ္မာသူ" ဟူသော စကားအရ ဥနာမ်စ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် ကမ္မ၏(အ)ကို ဥပ္ပါပါ-ဟု ဆိုလိုသည်၊ [သီဟိုဠ်မူ၌ သသ္မာသူ "ဥနာမ်စာတိ ထြေ စသဒ္ဒေန ပုမကမ္မထာမန္တံသ စုကာရောဝါ သသ္မာသုစာ" တိ ဥတ္တံ-ဟု ရှိ၏၊ "စမ်ံ-အ ရော၊ ငေသွံ-အိမ်၊ ဘသွံ-ပြော၊ အသွံ-ကျောက်ခဲ" ဤသဒ္ဒါတို့လည်း ဥ အပြုကို ကြဉ်၍ ကမ္မနှင့်ရုပ်စဉ်တူ၏ ဟု ပဒသာဓနဓိန်သည်၊ "စမ်ံ-ငွေအခါ" လည်း ဤနည်းပင်။]

ထာမအဒ္ဓ ။ ။အကမ္မန္တံသစ သုတ်၌ အန္တံ သဒ္ဒါဝိုဖြင့် နာကြောင့် ဥပ္ပြုလျှင် "ထာမုနာ-အဒ္ဓုနာ" ဟုဂုင်း, ဥနာမိစ်စဖြင့် သသ္မာကြောင့် ဥပ္ပြုလျှင် "ထာမုနော,အဒ္ဓုနော၊ ထာမုနာ,အဒ္ဓုနာ" ဟုဂုင်း, ထာမ သဒ္ဒါကား မနောဂဏာဒိဂိုဏ်းဝင်လည်းဖြစ်သောကြောင့် မနောဂဏာဒိတော သ္မိံ နာနုမိအာဖြင့် နားကို အာပြု, သသရေဝါဂမောဖြင့် သလာလျှင် "ထာသော" ဟုဂုင်း ရုပ်ဖြစ်၏၊ ယုခုစားများ၌ "ထာမုနာ,ထာမာ" အပြင် သ္မာဝိဘတ်ဖြင့် " ထးမသောဝါ" ဟုလည်း တွေ့ရ၏၊ သ္မားဖြင့် "ထာမသော" မရှိနိုင်၊ သီဟိုဠ်မူမှာလည်း မရှိ၊ သဝိဘတ်ဖြင့်ကား သသစော သုတ်ဖြင့် သက်ဲ့ ဩပြု, သလာ၍ "ထာမသော" ရှိနိုင်သည်၊ [၍ထာမသဒ္ဒါရုပ်စဉ်ကို အးခြေပြုမနောဂိုဏ်း၌ပြထားသည်၊]

အဒ္ဓ သဒ္ဒါကို ရွှဋ္ဌိကာဝယ် အကမ္မန္တံသစ သုတ်နှင့် စပ်၍ နပုံလိန် ခက်း၌ ပြထားသော်လည်း အမှန်မှာ ပုလိန်သာတည်း၊ ရုပ်စဉ်ကို အခြေပြုဝယ် ပုမာဒိဂိုဏ်း၌ ပုံထား သည်၊ ရုပဲတွက် မပြရသေးသော ရုပ်များဝယ် " အဒ္ဓါ = ယုဝါနှင့် တူ၊ အဒ္ဓါနော, (ဗဟုဝုစ်) = ယုဝါနောနှင့် တူ၊ အဒ္ဓါနံ= (ဒုတိယာ) ယုဝါနံနှင့်တူ၊ အဒ္ဓနိ=ဗြဟ္မတော တူ သ္မိံ နိန္ဒ် တုသဒ္ဒါဇြင့်စိရင်၊ သ္မိံဖြင့် "အနာဂတမ္ပိ အဒ္ဓါနေ" ဟုလည်း ရှိ၏၊ ယုဝါနေကဲ့သို့ စိရင်၊ အဒ္ဓါသု - တို့၌၊ သုသ္မိမာဝါဖြင့် စိရင်၊ " အဒ္ဓါ-ဧင်စစ် " ဟူရာ၌ကား နိပါတ်တည်း၊ ရှည်သော ခရီးကို ဟောရာ၌ " အဒ္ဓါန " လည်း ရှိသေး၏၊ "အဒ္ဓါနမဂ္ဂ ပဋိပန္နော-အဝွန့်ရှည်သော ခရီးကို သွားသည်" စသည်တည်း၊ ထိုအဒ္ဓါန သဒ္ဒါကိုကား နပုံလိန်ဟု သဒ္ဒနိတ်ဂန္ထသည်၊ အဒ္ဓါနှင့်စပ်၍ ("ဥုးထိပ်" အနက်ဟော) ပုံလိန် "မုဒ္ဓါ"

(၁၉၈) ဂုဏာဝန္တ+သိ- " ဂုဏာဝန္တ+သိ " ဟု ဖြစ်ပြီးသော် သ စိဘတ္တိသာတ် နှုံသာတ် သိမှိတိစ ဝတ္တာတေ။

အံ နပုံသကေ ။ ၁၂၈ ။ ပေ၊ ဂုဏဝံ-သော၊ စိတ္တံ-စိတ်၊ ယောဒ္ဓိ-ဒ္ဓါ၊ နှုံသ ဏ္ဍော ယောသုစာတိ - သုတ်ဖြင့်၊ အာတ္တံ - အ အာဖြစ်သည်ဂုင်း၊ ဏ္ဍကာရော၀ - ဏ္ဍအဲပြုသည်ဂုင်း၊ (ဟောတ်)၊ ဂုဏာဒ္ဓိ, ဂုဏဝန္တာနိ-ဂုဏ်ရှိသော စိတ်တို့၊ သေသံ-အကြွင်းကို၊ ဥ ယျံ-သိနိုင်လောက်ပြီ။

ဂန္ဆိတွဲ + သိ- " ဂန္ဆိတွဲ+သိ " ဟု ဖြစ်ပြီးသော်၊ သိမှိဂန္ဆိတွဲနှုံ နှုံသဒ္ဒါ အံတိ - သုတ်ဖြင့်၊ အံ-အံပြု၊ ဂန္ဆိံ, ဂန္ဆိတွံ - သွားသောစိတ် (ဂန္ဆိတွာ) ဂန္ဆိတွာနိ - သွားသောစိတ်တို့၊.... အာကာရန္တံ (နိဒ္ဒိတံ)၊ [ရုပ်စဉ်ကို အာဖြေပြုနေ မိဂိုဏ်းမှာ ကြည့်။]

အာကာရဏ္ဍော နပုံသကလိင်္ဂါ, အသဒ္ဓါသဒ္ဒါ-အသဒ္ဓါသဒ္ဒါကို၊ (ဒဿီယတိ)၊ "အသဒ္ဓါ "ဏ္ဍတိ-ဟူ၍၊ ဋ္ဌတေ-သော်၊ သမာသသာတိ-သမာသသပုဒ်ကို၊ အဓိကိစ္စ-လိုက်စေ၍၊ ("သမာသသ အဏ္ဍောတိစ" ဟု သိမှဒ္ဓိ အဏ္ဍောပါ လိုက်စေ၏၊) သရော ရသော နပုံသကောတိ-ဖြင့်၊ သမာသန္တသ-သမာသ်၏ အဆုံး အာသရ၏၊ ရသတ္တံ (ဟောတိ)၊ [သိဒ္ဓိ"သမာသန္တသ ရသံ"ဟု ဂ္ဂိ၏၊ သမာသတ္တာ-သမာသ်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နဝံမဗျာဒေသော-နာမ်ငံ့၊ သျာဒျုပ္ပတ္တိ-သိ အစရှိသောဝိဘတ်သက်၊ သေသံ - သည်၊ စိတ္တသမံ - စိတ္တသဒ္ဒါနှင့် တူ၏၊ အာသဒ္ဒံ - သဒ္ဒါမရှိလော်၊ ကုလံ-အမျိုး၊ အသဒ္ဓါ, အသဒ္ဓါနိ၊ ဏ္ဍစ္စာဒိ။

သဒ္ဒါ၏ ပဒမာလာကိုလည်း သဒ္ဒနီတိပြု၏၊ "မုဒ္ဓါ-သည်၊ မုဒ္ဓါ, မုဒ္ဓါနော-တို့သည်၊ မုဒ္ဓံ-ကို၊ မုဒ္ဓေ,မုဒ္ဓါနေ-တို့ကို၊ မုဒ္ဓါနာ-ဖြင့်၊ မုဒ္ဓဟိ, ဘိ၊ မုဒ္ဓဿ-မုဒ္ဓါနံ၊ မုဒ္ဓါနာ-မုဒ္ဓေဟိ,ဘိ၊ မုဒ္ဓဿ-မုဒ္ဓါနံ၊ မုဒ္ဓနိ-မုဒ္ဓနေသု၊ ဘောမုဒ္ဓ-ဘောဏ္ဍောမုဒ္ဓါ, မုဒ္ဓါနော"။

ဂန္ဆိန္တသဒ္ဒါ။ ။ဂန္ဆိတုံဒ္ဓ ဂန္ဆိန္တတည် , သိ အံပြုရံသာ၊ ယောဝိဘတ်ဖြင့် သိဟိုဋ္ဌ မှဒ္ဓိ"ဂန္ဆိန္တာ,ဂန္ဆိန္တာနိ"ဟုရှိ၏၊ ဂုဏဝန်ကဲ့သို့ ဂန္ဆိန်ရင်သည် ရှုပသိဒ္ဓိဋ္ဌသာ မပါသည့် မဟုတ်,အခြားကျမ်းတို့ဋ္ဌလည်း မပါ၊ ဆရာတို့ကား ဂုဏဝန္တနှင့် ရုပ်သွားတူသောကြောင့် ဂန္ဆိန္တိ" ရုပ်လည်း ရှိသင့်၏ဟု ယူတော်မူကြသည်၊ အာလုပ်ဖြင့် " ဘောဂန္ဆံ, ဂန္ဆ, ဂန္ဆာ"ဟု မောဂ္ဂလ္လာန် ပဒသာဓနဋ္ဌလည်း ရှိ၏၊ [သဒ္ဒနီတိဋ္ဌ"ဘောဂန္ဆံ, ဘောဂန္ဆန္တ, ဟု ဂသိရုပ်ကို ပြု၏၊ ထို့ပြင်-မဟန္တနပုံလိန်ဋ္ဌ သ်ဖြင့် "ဗာရာဏသိရဇ္ဇံနာမ မဟာ = ဗာရာဏသီပြည်မည်သည် ကြီးကျယ်၏"ကို ထောက်၍ "မဟာ" ရှိကြောင်းကို မိန့်သည်။

အသဒ္ဓါ ဏ္ဍတိ ၊ ပေ ၊ ရဿတ္တံ— "နတ္ထိ သဒ္ဓါ ယဿ ကုလဿ"ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိ ဝဂ်ိုဟိ ပြု၍ ဆိုင်ရာ သမာသ်ရုပ်တွက်၊ ပကတ်ပြုသည့်အခါ"နသဒ္ဓါ"ဟု ဖြစ်၏၊ နကို (အ) ပြု

မုခနာသိကာသဒ္ဒေါ - မုခနာသိကာသဒ္ဒါသည်၊ တထာ - ထို့အတူ တည်း၊ တသ - ထို မုခနာသိကာသဒ္ဒါ၏၊ ဒွန္ဒေကတ္တာ - ဒွန်ဒ္ဝ ဂကဝုစ်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သင်္ဇ္ဇတ္ထ - အလုံးစုံသော ဝိဘတ်တို်ဒ္ဝ်၊ ဂကဝစနမေဝ - ဂကဝုစ်ချည်းသာ၊ မုခနာသိကံ-ခံတွင်း နှာခေါင်း၊ ဟာမုခနာသိက ၊ ပေ၊ ဣစ္စာဒိ၊ အာကာရန္တံ (နိဒ္ဒိတံ)။

(၁၉၉) ဣကာရန္တော နပုံသကလိင်္ဂေါ အဒ္ဒိသဒ္ဒေါ(ဒဿီယတိ)၊ သျာဒျုပ္ပတ္တိ, သိလောပေါ၊ အဒ္ဒိ-အရိုး၊....ဝါတိ ဝတ္တတေ။

ယေးနံ နိ နပုံသကေဟိ။ ၂၁၇။နပုံသကလိင်္ဂေါ်ဟိ ၊ ပေ၊ ဝါ ဟောဘိ၊ အဒ္ဒိနိ- အရိုးတို့၊ အညတ္ထ - အခြားသေးရပ်၌၊ (နိပြုရသောရုင်မှ အခြားသော နိ မပြုရသော ရုပ်၌)၊ နိစ္စံ-အမြဲ၊ ယောလောပေါ - ဣ၊ အဒ္ဒိ တို့၊ တထာ-ထို့အတူ (လိင်္ဂထ္ထရုပ်များနှင့် အတူ အားလုပ်ရုင်များ ဖြင်သည်-ဟူလို)၊ ဟာအဒ္ဒိ-အိုအရိုး ၊ ပေ ၊ ဣစ္စာဒိ-ဤသို့ အစရှိသော ရုပ်စဉ်သည်၊ အဂ္ဂိသဒ္ဒသမံ- အဂ္ဂိသဒ္ဒါနှင့် တူ၏၊ သင်္ထို-ပေါင်၊ ဒဓိ-နို့ဝမ်း၊ ဝါရိ-ရေ၊ အက္ခိ (အန္တို)- မျက်လုံး၊ အစ္ဆိ-မီးလျှံ၊ ဣစ္စာဒိနိ-ဤသို့ အစရှိသော နာမ်တို့သည်၊ ဂဝံ - ဤ့အတူတည်း၊ .... ဣကာရန္တံ (နိဒ္ဒိတံ)။ [သိဟိုဠ်မှာဒ္ဒါ "အဆ္ဆိ"ဟု ပါသေး၏၊ အစ္ဆိကား ဣထ္ထိလိန်လည်း ရှိ၏။]

လျှင်"အသဒ္ဓါ"ဟု နပုလ္လိန်အာကာရန္တသဒ္ဒါဖြစ်၏၊ "အသဒ္ဓါ"ဟု၊တည်ရှိပြီးနောက်.... သရော ရသေ နပုံသကေသုတ်ဖြင့် အာကို အရသပ်ပြု၊ "အသဒ္ဓ"ဟု အကာရန္တ ဖြစ်ပြန်၏၊ သမာသ်ဖြစ်ရကား အသဒ္ဓကို နာမ်ငဲ့၍ အကာရန္တစိတ္တနှင့် အတူ ရုပ်စဉ်နိုင်သည်၊ သဒ္ဓါမရှိသူကို ဟောရာ်ကား"အသဒ္ဓေါ"ဟုငင်း"အသဒ္ဓါ"ဟု ဣထ္ထိလိန်ငင်း ဖြစ်၏။

မုခနာသိက။ ။" မုခဿ-ခံတွင်းလည်း၊ နာသိကာစ-နှာခေါင်းလည်း " ဟု ဒွန်ဒ်ဂျိဟ်ပြု၍ , ပကတိ ပြုသည့်အခါ (နာသိကာပုဒ်က ဣထ္ထိလိန် အာကာရန္တ ဖြစ်သောကြောင့်) "မုခနာသိကာ" ဟု ဖြစ်၏၊ သမာဟာရဒွန်သမာသ်၏ ထုံးစံအတိုင်း များသောအားဖြင့် နပုံကေတ်ငဲ့လိုက်သည့်အခါ (နာသိကာဟုဣထ္ထိလိန်ဖြစ်သော်လည်း) နပုလ္လိန်-ကဝုစ် ဖြစ်ရတော့၏၊ ထို့နောက် သရော ရသော နပုံသကေသုတ်ဖြင့် ရသပ်ပြု (မုခနာသိက) , နာမ်ငဲ့ သိအံ်ပြု၍ "မုခနာသိကံ" ဟု ဖြစ်သည်။

ဗုတ်ချက်။ ။ ဤအသဒ္ဓါ— မုခနာသိကာ တို့သည် နာမ်မငဲ့မိ နာမ်မဖြစ်မိသော အာကာရန္တ ဖြစ်၏၊ နာမ် ငဲ့ပြီးသည့်အခါ အကာရန္တဖြစ်နေပြီ၊ ထို့ကြောင့် နာမ်အတွင်း ရောက်စဉ် နာမ်ရုပ် တည်သော ပကတိ ကာရန္တမှာ အကာရန္တပင် ဖြစ်သေးကြောင့် "အကာရန္တပကတိ ရှိသောနိဂ္ဂဟီတန္တနပုံလိန်" ဟုသား စိတ္တအတိုင်းနှုတ်ထိုက်မည်ထင်၏၊ ရွှေပဉ္ဇိ၏"အာကာရန္တ ပကတိ ရှိသော ပုဒ် " ဟု သီးခြားထုတ်ထားပုံကို ဆင်ခြင်သင့်၏၊ ဗာလာဝတာရဋီကာ သဒ္ဓါဒိတောဏ သုတ်မှာလည်း အကာရန္တပင် နှစ်သက်သည်။

၍ကာရန္တေ၁ နပုံသကလိင်္ဂ်ါ သုခကာရိသဒ္ဒေါ (ဒဿိယတိ)၊ "သုခကာရိ+သိ" ဣတိ-ဟူ၍ ဖြဲ့ပြီးသော၊ [အဆို့စာဌ် "သိ" ကျသည်။] ဣဏ္ဍ - ၍ ရုပ်၌၊ အနပုံသကတ္တာဘာဝါ (အနပုံသကတ္တ + အဘာဝါ) နပုံလိန် မဟုတ်သည်၏ အဖြဲ့ + မရှိခြင်းကြောင့်၊ (နပုံလိန် ဖြဲ့ခြင်းကြောင့် - ဟူလို)၊ သိသ္မိ ဝိ - ကြောင့်လည်း၊ အဓေ-ရသံ ဣစ္စာဒိနာ-အစရှိသော သုတ်ဖြင့်၊ ရသတ္တံ-ပြု၊ သိ၊လောပေါ၊ သုခကာရိ-ချမ်းသာကို ပြုလေ့ရှိသော၊ ဒါနံ-ဒါန၊ [နပုံလိန်ထင်ရှားအောင်"ဒါနံ"ဟုထည့်သည်။] သုခကာရိ, သုခကာရိနိ - တို့၊ ပေ၊ သုခကာရိနံ, သုခကာရိ ံ-ကို၊ သုခကာရိ, သုခကာရိနိ-တို့ကို၊ သေသံ- ကြွင်းသောရုပ်စဉ်သည်၊ ဒဏ္ဍိသဒ္ဒ သဎံ - ဒဏ္ဍိသဒ္ဒါနှင့်တူ၏၊ သိဿယာယိအာဒိနိ-သိဿယာယိအစရှိသော နာမ်တို့သည်၊ ဇဝံ-တည်း၊....၍ကာရန္တံ (နိဋ္ဌိတံ)။

ဉကာရန္တေ၁ နပုံသကလိင်္ဂ်ါ အာယုသဒ္ဒေါ (ဒဿိယတိ)၊ တာသ-ထို အာယုသဒ္ဒါ၏၊ အဋ္ဌိသဒ္ဒေဿာ - အဋ္ဌိသဒ္ဒါ၏ကဲ့သို့၊ ရုပနယော - ရုပ်နည်းသည်၊ (ဟောတိ)၊.... အာယု - အာသင်္ကာ၊ အာယူ, အာယူနိ-တို့၊ ပေ၊ အာယုနာ - ဖြင့်၊ အာယုသာတိ - အာယုသာပုဒ်သည်၊ မနော ဂဏာဒိတ္တာ-မနောဂဏာဒိဂိုဏ်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သိဒ္ဓံ - ပြီး၏၊ [မနော ဂဏာဒိဂိုဏ်းဝင်ဖြစ်၍ "အာယုသာ" ဟုလည်း "မနာသာ" ကဲ့သို့ ရုပ်ပြီးနိုင်သည် - ဟူလို၊] အာယူဟိ, ဘိ - တို့ဖြင့်၊ ပေ၊ အာယူနံ - တို့အား၊ ဆုစ္စာဒိ-တည်း၊ စက္ခု၊ ပေ၊ အာသုတျာဒိနိ-စက္ခု၊ ပေ၊ အာသုအစရှိသော နာမ်တို့သည်၊ ဇဝံ-၍အတူတည်း၊....ဉကာရန္တံ (နိဋ္ဌိတံ)။

၍ကာရန္တ ။ ။ နသိသ္မိမနပုံသကာနိ သုဘ်က "နပုံလိန် မဟုတ်သော ဇာတိလိန် ပုလ္လိန်အရာဝယ် သိနှောင်းရာ၌ ရဿ မပ္ပြရ" ဟု အဓေယျာရဿသုဘ်ကို တားမြစ်ဆား၏၊ နပုံလိန် အရာ၌ကား မတားမြစ်၊ ထို့ကြောင့် "သုခကာရိ" ၌ သိနှောင်းရာဝယ် ရဿပြု၍ "သုခကာရိ" ဟု ဖြစ်ရသည်၊ ၍ သုခကာရိသိဿယာယိ (လျင်စွာ သွားလေ့ရှိသောစိတ်) သဒ္ဒါတို့သည် ဒါနဟူသောအနက် စိဘ်ဟူသောအနက်ကို ဟောချ၌သာ နပုံလိန်တည်း၊ " သုခကာရိ - ချမ်းသာကို ပြုလေ့ရှိသူ၊ သိဿာယာယိ - လျင်စွာ သွားလေ့ရှိသူ " ဟု ယောကျ်ားကို ဟောလျင် ပုလ္လိန်တည်း , ဒဏ္ဍီနှင့် ရုပ်စဉ် တူ၏၊ မိန်းမကို ဟောချ၌ ဂဟပတာဒိဂိုဏ်းဝင်လျက် ဇာနိပဒ္ဓည်းသက်၍ "သုခကာရိနိ, သိဿာယိနိ" ဟုဖြစ်သည်။

ဉကာရန္တ ။ ။ အာယု သဒ္ဒါကို နပုံလိန် ဟု ပြဘားသော်လည်း " ပုနာရာယုစ (ပုံန+အာယုစ) မေ လဒ္ဓေါ" ဟူသော သက္ကာဥသုတ်ပါဠိတော်၌ 'အာယု+လဒ္ဓေါ" ကို ထောက်၍ ပုံလိန်လည်း ရှိ၏-ဟု မှတ်၊ [စက္ခု-မျက်စိ၊ ဝသု-ဥစ္စာ၊ ဓနု-လေး၊ ဒါရု-

ဥုကာရန္တော၊ ပေ၊ ဂေါတြဘူသဒ္ဒေါ (ဒဿီယဘိ)၊ ဂေါတြဘူ+သိ-"ဂေါတြဘူ+သိ" ဟု ဖြစ်ပြီး၊ သော်၊ နပုံသကတ္တာ - နပုံလိုန်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ရဿတ္တံ၊ သိလောပေါ၊ ဂေါတြဘု – ဂေါတြဘု မည်သော၊ စိတ္တံ-စိတ်၊ ဂေါတြဘူ, ဂေါတြဘူနိ - ဂေါတြဘုစိတ်ဘုံ၊ ပေ၊ ဂေါတြဘုနာ-ဖြင့်၊ ဏ္ဍဒ္ဓာဒိ - ဤသို့ အစရှိသော ရုပ်စဉ်သည်၊ ပုလ္လိင်္ဂ် - ပုလ္လိန်ဒွဲ၊ အာဘိဘူသဒ္ဒသဓံ - အာဘိဘူသဒ္ဒါနှင့်တူ၏၊ အာဘိဘူ သဃမ္ဟာ။ မေ့မည်။ အာဒိနိ-အစရှိသောနာမ်တို့သည်၊ ဇဝံ-တည်း၊ ဥုကာရန္တံ (နိဋ္ဌိတံ)။

ဩကာရန္တော နပုံသကလိင်္ဂ် ၁ စိတ္တဂေါ သဒ္ဒေါ (ဒဿီယဘိ)၊ အာသကုလသ - ထိုအမျိုး၏၊ စိတ္တာ - ဆန်းကြယ်ကုန်သော၊ ဂါဒေါ-နွားဘို့သည်၊ (သန္တိ)၊ ဏ္ဍတိအဏ္ဍေ-၌၊ ဗဟုဇ္ဇိဟိသမာသေ-ကို၊ ကတေ-သော်၊ သရော ရသော နပုံသကေတိ - သုတ်ဖြင့်၊ ဩကာရသ-ဩ အာကွရာ၏၊ ဌာန ပယတနာသန္နိတ္တာ - ဌာန် ပယတ် အား ဖြင့် နီးစပ်သည့် အဖြစ်ကြောင့်၊ ရဿတ္တံ – ရဿအဖြစ်ဟူသော၊ ဥကာရော – ဥပုံ၊ သျာဒျုပ္ပတ္တိ, သိလောပေါ၊ စိတ္တာဂု-ဆန်းကြယ်သောနွားရှိသော၊ ကုလံ-အမျိုး၊ စိတ္တာဂူ, စိတ္တာဂူနိ-တို့၊ ဏ္ဍဒ္ဓာဒိ - သည်၊ အာယုသဒ္ဒသဓံ - အာယုသဒ္ဒါနှင့်တူ၏၊ ....ဩကာရန္တံ (နိဋ္ဌိတံ)။

စိတ္တံ စိတ္တသဒ္ဒါဂုဏ်း၊ ကမ္မဠ-ကမ္မသဒ္ဒါဂုဏ်း၊ အာသဒ္ဓံ-အာသဒ္ဓါသဒ္ဒါဂုဏ်း၊ အထ-ထိုဖွဘပါး၊ အဋ္ဌ-ဂုဏ်း၊ သုခကာရိစ-ဂုဏ်း၊ အာယု-ဂုဏ်း၊ဂေါတြဘူ-ဂုဏ်း၊ ဓမ္မညု-ဂုဏ်း၊ စိတ္တာဂူ-ဂုဏ်း၊ ဏ္ဍတိ-၌သဒ္ဒါအပေါင်းကို၊ နပုံသကေ-

သစ်သား၊ တိပု-သလွဲမည်း(ခဲပုတ်)၊မဓု-ပျားရည်၊ဟိင်္ဂု-ရှိန်းခို၊သိင်္ဂု-ချင်း("ချင်းစိမ်းနှင့် မိသလင်" ဟူရာ၌ချင်း)၊ ဝတ္ထု-နေရာ၊ မတ္ထု-နို့ဓမ်းအကြည် (ဒိန်ရည်)၊ ဇတု-ချိပ်၊ အမ္ဗု-ရေ၊ အယု-မျက်ရည်။]

ဥုကာရန္တ။ ။ "ဂေါတြဘု – ဂေါတြဘု မည်သော စိတ်၊ သဃမ္ဟု – အလိုလို ဖြစ်သော ဥာဏ်၊ ဓမ္မညု – တရားကို သိသောဥာဏ်" ဤသဒ္ဒါတို့သည် စိတ် ဟူသော အနက်-ဥာဏ်ဟူသော အနက်ကို ဟောရာ၌သာ "စိတ္တံ-ဥာဏံ" နှင့် လိုက်ရောအောင် နပုံလိုန် ဖြစ်ကြရသည်၊ "ဂေါတြဘူ-ရဟန်း အန္တယ်ကို လွှမ်းမိုး တတ်သော ရဟန်းတု ရဟန်းယောင်" သည်၌ကား ပုလ္လိန်သာ၊ ဏ္ဍတ္ထလိန် ဖြစ်စေလို့မူ ပရစိတ္တဝိဒုနီ ကဲ့သို့ ဂေါတြဘုနီ စသည်ဖြင့် ဏ္ဍနီပစ္စည်းသက်လျက် ဂဟပတာဒိဂိဏ်းဝင် ဖြစ်၏။

ဩကာရန္တ။ ။သမာသ်ပြီး၍ ပကတ်ပြုသည့်အခါ "စိတ္တဂေါ" ဟု ဖြစ်၏၊ ဂေါသည် ဥနှင့် ဌာန် ပယတ် အား ဖြင့် နီးစပ်၏၊ [နီးစင်ပုံကို ဌာန် ပယတ်ခဏ်းကြည့်၊] ထို့ကြောင့် ဩကို ရဿပြုလိုလျှင် အနီးစပ်ဆုံးဖြစ်သော ဥရဿပြု၍ "စိတ္တာဂု" ဟု ဥကာ

နုပုံလိန်၌၊ (သင်္ဂဟာ - သွင်းယူအပ်၏)၊ [ဤဂါထာကား ခေါင်းဆောင်ပုဒ်များကို အာကျဉ်းချုပ်ပြသော ဂါထာတည်း၊] နုပုံသကလိင်္ဂ - နုပုံလိန်ဂိုသော နာမ်ရသည်၊ နိဒ္ဒိတံ-ပြီးပြီ။

(၂၀၀) အထ-နုပုံလိန်နာမ်ဘို့၏ အခြားမဲ့၌၊ သဒ္ဓနာမာနိ-သဒ္ဓနာမ်တို့ကို၊ ဝုစ္စန္တေ၊ သဒ္ဓ - သဒ္ဓသဒ္ဒါ၊ ပေ၊ အမ္ဟ-အမ္ဟသဒ္ဒါ၊ ဣဘိ-ဤသို့၊ သဗ္ဗာဒိသတိ-၂၇ ပါးသည်၊ သဒ္ဓနာမာနိ - သဒ္ဓနာမ်တို့တည်း၊ တာနိ-သဒ္ဓနာမာနိ - ထို သဒ္ဓနာမ်တို့သည်၊ တိလိင်္ဂါနိ-လိန် ၃ ပါးရှိကုန်၏၊ တထ္ထ-ထိုသဒ္ဓနာမ်တို့တွင်၊ သဒ္ဓသဒ္ဒါ- သဒ္ဓသဒ္ဒါသည်၊ နိရဝသေသဏ္ဍော (နိ+အဝသေသဏ္ဍော) - အကြွင်းမရှိဟူသောအနက်ရှိ၏၊ သော-

ရန္တဖြစ်၏၊ ထို့နောက် နာမ်ငဲ့, သိစသည်သက်၍ (အာယုသာရုပ်ကို ချန်လှပ်လျက်) အာယု အတိုင်း ရုပ်စဉ်၊ [မှတ်ချက်။ ။နာမ်ငဲ့၍ နာမ အတွင်းသို့ ရောက်သည့်အခါ သြကာရန္တမဟုတ်, "စိတ္တဂု"ဟု ဥကာရန္တဖြစ်ပြီ၊ ထို့ကြောင့် "စိတ္တဂေါ"ကို သြကာရန္တလိန်ဟု ခွဲခြားထားသည်မှာလည်း (အသင်္ခါကဲ့သို့) ဆင်ခြင်ဘွယ်ရာပင်တည်း။]

(၂၀၀) သဒ္ဓနာမာနိ— " သဗ္ဗ, ကတရ, ကတမ " စသည်ဖြင့် ၂၇ ပါး ရှိ၏-ဟူ စာကိုယ် အတိုင်း မှတ်၊ မောဂ္ဂလ္လာန် ဠီကား " တျ " သဒ္ဓနာမ် ကိုလည်း ပြသေး၏၊ [[စာကိုယ်၌ ၂၇ ပါးသရုပ်ကို "သဗ္ဗော, ကတရော" စသည်ဖြင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ မပြဘဲ " သဗ္ဗ, ကစ္စာရ " စသည်ဖြင့် ဝိဘတ်မပါဘဲ ပြထားခြင်းမှာ သရုပ်သကောင် ထင်ရှားအောင်(သဗ္ဗသရုပ်-ကတရသရုပ် ထင်ရှားအောင်) ပြခြင်း ဟု မှတ်၊ မှန်၏-"သဗ္ဗော, ကတရော" ဟု ဝိဘတ်နှင့် တကွ ပြထားလျှင် " သဗ္ဗ " ဟု သရုပ် မထင်ရှားဘဲ သဗ္ဗော သဒ္ဒါလေလား, သဗ္ဗသဒ္ဒါလေလားဟု ယုံမှားဘွယ် ရှိသည်။]

တာနိ သဒ္ဓနာမာနိ တိလိင်္ဂါနိ—ဤ၌ "တိ" မပါဘဲ "လိင်္ဂါနိ" ဟု အချို့စာရှိ၏၊ သိဟိုဠ်မူ၌တိသဒ္ဒါပါသည်၊ သဗ္ဓနာမ်တို့၏ "လိင်္ဂဉ္စ နိပစ္စတေ" သုတ်၌ပြခဲ့သော လိန်မည်ကြောင်းမှာ အထူးပြောဘွယ် မလို, ၃ လိန်ရှိကြောင်းသာ ပြောဘွယ် လိုသောကြောင့် " တိလိင်္ဂါနိ " သာ အမှန်တည်း။

သဒ္ဓသဒ္ဒါ နိရဝသေသဏ္ဍော— "အကြွင်းမရှိ-အကျန်မရှိ" ဟူသည် "အားလုံး=အကုန်=အလုံးစုံ" ပင်တည်း၊ ဘာမျှ မကျန်အောင် ခပ်၍ သိမ်းယူသကဲ့သို့ ဖြစ်ရကား "ခပ်သိမ်း" ဟုလည်း အနက်ပေးကြရသည်၊ " အလုံးစုံ=အကုန်အစင် " ဟူရာ၌လည်း သူ့ဆိုင်ရာ အနက်သာ ကုန်သည်၊ ဥပမာ—အာယတနကို ဆိုရာ၌ အာယတနအားလုံး ကုန်လျှင် "အကုန်ပင်"ဖြစ်၏၊ ဓာတ် သစ္စာ စသည် ကျန်သော်လည်း ဆိုလိုသော အရာမဟုတ်၍ "ကြွင်းကျန်သည်"ဟု မဆိုထိုက်၊ သဒ္ဒနီတိဠီကား "သဗ္ဗသဗ္ဗ, ပဒဒေသ သဗ္ဗ, အာယတနသဗ္ဗ, သကွာယသဗ္ဗ"ဟု ၄မျိုးခွဲထား၏၊ အကျယ်ကို သဒ္ဒနီတိ ပဒမာလာမှာ၌၊ ရှေး ဆရာတို့ကား " သဗ္ဗေ တသန္တိ ဒဿသ = အားလုံး သတ္တာတို့ ဒဏ်မှ လွန်ကြ

ထိုသဗ္ဒသဒ္ဒါသည်၊ ယဒါ-၌၊ ပုလ္လိင်္ဂဒိသိဒ္ဓဣတ္ထာဘိဓာယိ-ပုံလိန်ဖြင့်အထူး ပြုအပ်သော အနက်ကိုဟော၏၊ တဒါ-၌၊ ရူပနယော-ရုပ်နည်းကို၊ (ဇဝံ-ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-သိထိုက်၏၊) ပုရေဝိယ သျာဒျုပ္ပတ္တိ၊ သောတိ-သော သုတ်ဖြင့်၊ သိသ-သိ၏၊ သြကာရော-သြပြု၊ သရလောပ ပရနယနာနိ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ သဗ္ဗော-အလုံးစုံသော၊ ဇနော-လူအပေါင်း၊ [ပုလ္လိန် ထင်ရှားအောင် "ဇနော" ဟု ထည့်သည်၊ ထိုသို့ ထည့်ရာ၌ "ပုရိသော" ဟု ထည့်လျှင် ဧကဝုင်ဖြစ်၍ ယောက်ျားတယောံ ထည်းသာ ရနိုင်သောကြောင့် "သဗ္ဗော=အလုံးစုံ" ဟူသော စကားနှင့် မလျော်ရကား "ဇနော=လူအပေါင်း" ဟု ထည့်သည်။]

ဇဟုဝစနေ-၌၊ သဗ္ဗ+ယော ဣတိ-ဟု ဖြစ်ပြီးသော၊ ဣဝ-၌ချပ်၌၊ ပရသမညာပယောဂေတိ-သုတ်ဖြင့်၊ သဗ္ဗာဒီနံ-သဗ္ဗ အစရှိသော နာမ်တို့၏၊ သဗ္ဗနာမသညာ-သဗ္ဗနာမ် အမည်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ယောဘိ-ယောဟူသော ပုဒ်သည်၊ ဝတ္တတေ။

သဗ္ဗနာမကာရတော ပဌမော။ ၁၆၄ ။ [သဗ္ဗေသံ-ကုန်သော၊ ဣတ္ထိ ပုမ နပုံသကာနံ-ဣတ္ထိလိန် ပုံလိန် နပုံလိန်တို့၏၊ နာမာနိ-နာမ်တို့တည်း၊ ကုန်၏" ဟူရာ၌ အနာဂါမိရဟန္တာတို့ မလန့်ကြသောကြောင့် သမ္မေ အရှင် သတ္တာ အားလုံးမျ၊ါဝင်ဘဲ အနာဂါမိရဟန္တာတို့ ကျန်နေ ရကား သာဝသေသ သဗ္ဗ (အကြွင်း ရှိသော သဗ္ဗ) ဟုဂုဏ်း, "သဗ္ဗေ မေ္မာ အနတ္တာ=နိဗ္ဗာန် ပညတ်မကျန် တရားအားလုံး အနတ္တချည်း" ဟူရာ၌ အကြွင်းအကျန် မရှိတော့ရကား အနဝသေသ သဗ္ဗ ဟုဂုဏ်း ခွဲပြကြသေး၏။

ယဒါပုလ္လိင်္ဂဒိသိဒ္ဓဣတ္ထာ၊ပေ၊ ရူပနယော— [ပုံလိင်္ဂ=ပုံလိန်သဒ္ဒါဖြင့်+ဒိသိဒ္ဓ+ အတ္ထ = အထူးပြုအပ်သော အနက်ကို+အဘိဓာယိ = ဟောလေ့ရှိ၏၊] သဗ္ဗစသော သဒ္ဒါတို့သည် ပုံလိန်ဖြင့် အထူးပြုအပ်သော (ပုံလိန်ရှိသော) လူ, ယောက်ျား, သစ်ပင်, စသော အနက်ကို ဟောလျှင် ပုံလိန်ရှိသော နာမ်ဖြစ်၍ ပုံလိန် ရှင်စဉ်ရမည်၊ ["သတိုး သမီး" စသော ဣတ္ထိလိန်ဖြင့် အထူးပြုအပ်သော အနက်ကို ဟောချ၌ ဣတ္ထိလိန်ရှင်စဉ်၊ "စိတ်" စသော နပုံလိန်အနက်ကို ဟောရာ၌ နပုံလိန် ရှင်စဉ်ရမည်-ဟူလို။]

သဗ္ဗာဒီနံ သဗ္ဗာနာမသညာ—"သဗ္ဗနာမ်" အမည်သည် သက္ကတဋ္ဌကထာသော အမည် စည်း၊ထို့ကြောင့် ပရသမညာသုတ်ဖြင့် သဗ္ဗနာမ်အမည် မှည့်ရသည်၊ ဤသို့မှည့်ခြင်းမှာ လည်း သဗ္ဗနာမကာရတော ပဌမော သုတ်က သဗ္ဗနာမ် အစီအရင်ကို ပြုရတော့မည်ဖြစ်၍ ရှေးဦးစွာ နာမည်မှည့်ခြင်း ဖြစ်သည်၊ သဗ္ဗနာမ်သက်သက်ကိုသာ စီရင်ရမည့် သုတ်နှင့် ဆိုင်လာလျှင် ဤသို့ သဗ္ဗနာမ် အမည်မှည့်ရသေးကြောင်းကို သတိပြုပါ။

သဗ္ဗနာမာနိ - အလုံးစုံသော ဣတ္ထိလိန် ပုံလိန် နပုံလိန်ဘို့၏ နာမ်တို့။]
သဗ္ဗေသံ-ကုန်သော၊ သဗ္ဗနာမသညာနံ-သဗ္ဗနာမ် အမည်ရှိကုန်သော၊ (ပရသမညာပယောဂေ သုတ်ဖြင့် ဖွည့်ထား၍ သဗ္ဗနာမ် အမည်ရကုန်သော-ဟူလို)၊ တေသံလိင်္ဂါနံ-ထိုလိန်တို့၏၊ အကာရတော-မှ၊ ပရော, ဝဋ္ဌမော ယော ဇွတ်ကို အာပစ္စတေ၊ သဗ္ဗေ-ကုန်သော၊ ပုရိသာ-တို့၊.... အကာရတောတိ ကိံ၊ သဗ္ဗာ, အမှ - တို့၌ တားမြစ်ရခြင်း အံ့ကို ရှိ၏၊ [သဗ္ဗာကား ဣတ္ထိလိန် အာကားရ၏, အမှကား ပုံ-ဣတ္ထိ-နပုလိန် ဥကာရ၏ဖြစ်၍ အာကာရ၏ နောင် မဟုတ်သောကြောင့် ယောကို ဇ မပြုဘို့ရန် တားမြစ်ရကို့ ရှိသည် ဟူလို၊ သဗ္ဗာ အလုံးစုံသော မိန်းမတို့သည်၊ အမှ - ထို သူတို့သည်။] ဟေသဗ္ဘိ, ဟေသဗ္ဘာ - ဒုရိ အလုံးစုံ၊ ဟေ သဗ္ဘေ-ဒုရိ အလုံးစုံဘို့၊ ဟေ၊ သဗ္ဗေဟိ, ဘိ။

(၂၀၁) စတုတ္ထေကဝစနေ-ဌေ၊ အာယာဒေသေ သမ္ပတ္တေ၊ [အာယာဘာဝေါဌေ လှမ်းစပ်၊ သဝိဘတ်ကို အာယ ပြုဖွင့် ရောက်လတ်သော် - "တယောနေဝ" စသောသုတ်ကြောင့် အားယမပြု-ဟူလို၊] အတောတိ, အာဇတိ, သွားသို့နံတိ, အာယတိ, စတုတ္ထေကဝစနသောတိစ ဝတ္တတေ။

တယောနေဝစ သဗ္ဗနာမေဟိ။ ၁၁၀။အကာရန္တေဟိ သဗ္ဗနာမေဟိ ပရေသံ, သွားသို့ ဣစ္ဆတေသံ-တို့၏ဂျင်း၊ စတုတ္ထေကဝစနသစ-ဂျင်း၊ အာ , ဇ , အာယဣတိ ဇတေအာဒေသာ , နေဝဟောန္တို့ - မဖြစ်ကုန်သည် သာတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ တားမြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အာယာပေသာဘာဝေါ-အာယအာပြု၏ မရှိခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ စဂ္ဂဟဏံ-သည်၊ ကတ္တစ်-အဆို့

သဗ္ဗေသံ နာမာနိ သဗ္ဗနာမာနိ — ဤစကားကား "သဗ္ဗနာမ" ပုဒ်ကို ဝိဂြိုဟ်လုပ်ပြသော ဝိဂ္ဂဟဝါကျ သံဃ်ာနာ တည်း၊ "သဗ္ဗေသံ" အရ ဣတ္ထိလိန် ပုံလိန် နပုံလိန် အားလုံးကို ယူစေလိုခြင့် "ဣတ္ထိပုမနပုံသကာနံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ အလုံးစုံသော မိန်းမ-အလုံးစုံသော စီတ် စသည်ဖြင့် လိန် ၃ မျိုးကို ဟောနိုင်သည် - ဟူလို၊ ယ သဒ္ဒါလည်း "ဣကြင် ယောကျား-အကြင် မိန်းမ-အကြင် စိတ်" စသည်ဖြင့် လိန် ၃ မျိုးလုံးကို ဟောနိုင်၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် သိလော၊ တနည်း-"သဗ္ဗေသံ အလုံးစုံသော အနက်တို့၏၊ နာမာနိ-နာမ်တို့တည်း" ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ သဗ္ဗသဒ္ဒါသည် "အလုံးစုံသော ယောကျား-သစ်ပင်-မိန်းမ-စိတ်" စသည်ဖြင့် အနက်အားလုံးနှင့် ဆက်ဆံ၏၊ ယ သဒ္ဒါလည်း "အကြင်ယောကျား အကြင်သစ်ပင်" စသည်ဖြင့် အနက်အားလုံးနှင့် ဆက်ဆံ၏၊ ထို့ သဗ္ဗနာမ်တို့ မဟောနိုင်သောအနက် ဟူ၍ မရှိ၊ ထို့ကြောင့် "သဗ္ဗနာမ=အားလုံးအနက်တို့၏ နာမ်-အနက်အားလုံးကို ဟောနိုင်သောနာမ်" ဟုလည်း အဓိပ္ပါယ်ဆိုဆိုက်သေး၏။

အ-ကျာန်၌၊ ပဋိသေဓနိဝတ္တုနတ္ထိ - တားမြစ်ခြင်းကို နှစ်ဧခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ တေန-ကြောင့်၊ ပုဗ္ဗာဒီဟိ - ပဗ္ဗ အာဧရှိသည်တို့မှ (နောက်၌)၊ ဘွာဘွိ်နံ-တို့၏၊ အာဧ-အာ အ-ပြု, ဧ အ-ပြုတို့သည်၊ ဟောန္တိစ-ဖြစ်ကုန်သည်လည်း ရှိသေး၏၊ သဒ္ဒသ-အား။

(၂၀၂) ၊ ပေ၊ သဒ္ဒနာမာနံ နံမှိစ။ (၂၀၃)၊ ပေ၊ သဒ္ဒတော နံ သံသာနံ။ ၁၆၈ ။ဤသုတ်များ လွယ်ပြု၊ ပေ၊ သဧ့သ-တို့၌။

ဣတ္ထိယံ-၌၊ ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စယောတိ-သုတ်ဖြင့်၊ အာပစ္စယော-သက်၊ သ နံ သွိ် ဝစနေဟိ-သ, နံ, သွိ်ဝိဘတ်ဘို့ကို၊ အညတြ - ကြဉ်၍၊ အညံ - အခြားဝိဘတ်သည်၊ (အခြားဝိဘတ်များဖြင့် ရုပ်သည် - ဟူလို၊) ကညာသဒ္ဒသမံ - ကညာသဒ္ဒါနှင့် တူ၏၊ သဗ္ဗာ - သော၊ ပဇာ- သတ္တွာ၊ သဗ္ဗာ, သဗ္ဗာယော-သတ္တွာတို့ ၊ ပေ၊ သဗ္ဗာဟိ, ဘိ-တို့ဖြင့်။

(၂၀၄) စတုဿ်ထကဝစနေ - ၌၊ သဒ္ဒနာမတောတိ ဝါဘိစ၊ သဒ္ဒတောကောထိ ဣတော-သုတ်ဖြ၊ သဒ္ဒတောဘိစ ဝတ္တဝေ၊ ဃပတောသွိ် သာနံ သံသာ။ ၁၇၉ ။ပေ၊ ယထားဣမံ, သံသာအာဒေသာ ဝါ ဟောန္တိ။

(၂၀၅) သံသာသွေက ဝစနေသုစာတိ-သုတ်သည်၊ ဝတ္တတေ။ ဧကာဝရဿံ ။ ၆၆ ။ ပရေသု ဧကဝစနေသု ဝိဘတ္တာဒေသေသု သံသာသု, ဃသညော အာကာရော ရဿံ အာပဇ္ဇတေ။

(၂၀၆) သဗ္ဗကမေးတိ-သဗ္ဗကမေးပုဒိသည်၊ ဝတ္တတေ။

သံသာသွေက ဝစနေသုစ ။ ၆၂ ။ ပရေသု ဧကဝစနဒ္ဒွာနသမ္ဘွ။တေသု-ဧကဝုစ် အာရော်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိဘတ္တာဒေသေသု, သံသာဇ္ဇာဒေသော

(၂၀၁) စဋ္ဌဟဏံ ၊ ပေ၊ နိဝတ္တနတ္ထံ — သမ္ဗန်ာမ် အရာဝယ် သွာ သွိ် နံဝါနှင့် အာယ စတုတ္ထေက ဝစနသတ္တ ၂ သုတ်၏ အစီအရင်ကို တားမြစ်သော သုတ်တည်း၊ ထိုသို့ တားမြစ်ရာ၌ ဧဝနှင့် စ ၂ ပုဒ်လုံးကို ပြထားသဖြင့် လုံကိုင် ခွေးခေါ်သောနည်း-ဟု မှတ်၊ ခွါဥုံးအံ့—မိမိမွေးထားသော ခွေးတကောင်သည် ခွေးအများနှင့် ရောရှိ နေရာ အစာ ကျွေးလိုသော် လက်တဘက်ဖြင့် အခြား ခွေးတွေ့ မလာအောင် လုံကိုင်ပြ၍, လက်တဘက်ဖြင့် မိမိ ခွေးကို လာအောင် ခေါ်သကဲ့သို့ – ထို့အတူ ဧဝ သဒ္ဒါသည် များစွာသော သဗ္ဗနာမ်တို့နောင် သွာ သွိ်ဝိဘတ်တို့၏ အာအာပြု, သ၏ အာယ အပြုကို တားမြစ်ရာ၌ ခိုင်မြဲစေ၏၊ စသဒ္ဒါကား ပုဗ္ဗစသော သဗ္ဗနာမ်တို့နောင် သွာသွိ်၏ အာဧ အပြုကို မတားမြစ်ဘို့ရာ ဆွဲယူပြန်၏၊ ထိုကဲ့သို့ ဆွဲယူခြင်းကို့ပင် "ပဋိသေဓနိဝတ္တနံ" ဟု မိန့်သည်၊ ဧသည် လုံနှင့် တူ၍, စသဒ္ဒါကား ခေါ်ခြင်းနှင့် တူသည်၊

[ဆောင်] ဧဝလည်း ထိုင်, ဧလည်း ထိုင်, လုံကိုင် ခွေးခေါ်နည်း။

သူ, လိင်္ဂမှာ-လိန်မှ (နောက်၌)၊ သကာရဂမော(ဟောတိ)၊ သဒ္ဒသာ, သဒ္ဒာယ-အလုံးစုံသော သတ္တဝါအား ၊ ပေ ၊ သဒ္ဒါသာနံ-တို့၏။

(၂၀၇) သြိမှိ- ၌၊ သဒ္ဒနာမတော်တိ ဃပဘောတိစ ဝတ္တတေ။

နေတာဟိ သြိ မာယယာ ။ ၁၈၀ ။ ဃပသညြေတိ - ဃပ အာမည်ရှိ ကုန်သော၊ ဇတေတိ သဒ္ဒနာမေတိ-တို့မှ၊ ပရသ သြိ ဝစနသ , အာယ ယာဒေသာ- အာယ အပြုံ, ယာ အပြုတို့သည်၊ နော ပေဟာန္တိ - မဖြစ်ကုန် သည်သာတည်း၊ ဇ္ဈတိ - ဤသို့ တားမြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အာယာဒါဝေါ- အာယ အပြု၏ မရှိခြင်းသည် (ဧဟာတိ)၊ ဝါဓိကာရတော-လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါကြောင့်၊ ကွစိ- အချို့အရာ၌၊ ပေဟာဘိ- အာယအပြု ဖြစ်သေးရာ၏၊ ဒက္ခိဏာယ ဥတ္တရာယ တျာဒိ - အစရှိသည်တည်း၊ .... သံယမာဒေသာ (သံယံ အာဒေသာ)-သံအပြု,ယံ အပြုတို့သည်၊(ပေဟာန္တိ)၊[သဒ္ဒသံ၌ ဃပတော သြိ သာနံဖြင့် သံပြု(သ လာ), သဒ္ဒဿံ၌ ယံပြု-ဟူလို၊]သဒ္ဒသံ, သဒ္ဒါယံ-၌၊ သဒ္ဒါသု-တို့၌။

(၂၀၆) ကေဝစနဋ္ဌာန သမ္ဘူတေသု — "ကေဝစနေသု+သံသာသု" တို့ကို တိုက်ရိုက် အဓိပ္ပါယ်ယူလျှင် "ကေဝုစ်ဖြစ်သော+သံသာ အပြု"ဟု ဖြစ်၏၊ စင်စစ်မှာ— သံသာသည် နှင့်ကေဝုစ်မဟုတ် , ကေဝုစ်ကား " သြိ , သ " ဝိဘတ်သာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ကေဝစနေသု"အရ ကေဝုစ် သြိ သကို မယူဘဲ ကေဝုစ်သြိ သအရာ၌ ဖြစ်သော သံသာ အပြုကိုယူ-ဟု သိစေလို၍ " ကေဝစနေသု " သုတ်ပုဒ်ကို "ကေဝစနဋ္ဌာန သမ္ဘူတေသု" ဟု ဖွင့်သည်၊ ကေဝစနေသု သဒ္ဒါသည် ဌာနဖြစ်သော သြိ သဝိဘတ်တို့၏ အမည်ကို ဌာနီ ဖြစ်သော သံသာ အပြု၌ တင်စားထားသော ဌာနူပစာ ဖြစ်သည် — ဟူလို၊ နည်း အားဖြင့်ကား-သြိ သ အဖြစ်တုန်းက ရခဲ့ (ဖြစ်ခဲ့) သော ကေဝုစ် နာမည်ကို သံသာ အဖြစ်၌လည်း ဆက်လက်၍ ခေါ်ရသောကြောင့် " ဘူတပုဗ္ဗဂတိကနည်း " ဟု မှတ်၊ [၅၂ "ကေဝစနေသု ဝိဘတ္တေသေသု " ဟူသော ဝိသေသနဖြင့် တားမြစ်အပ်သော ရုပ်တို့ကို ကစ္စည်းဝတ္တိ၌ တိုက်ရိုက်ပြထားပြီ။]

(၂၀၇) ဝါဓိကာရ၊ပေ၊ တျာဒိ—ဤသုတ်ကား ဃဋ္ဌနာမ်ပုဒ်နောင် သြိ ဝိဘတ် အရာ၌ ဃတောနာဒိနံ ပတောယာသုတ်တို့၏ အာယ – ယာ အပြုကို တားမြစ်သော သုတ်တည်း၊ ထိုသို့ တားမြစ် သော်လည်း တသ ဝါ နတို့ သတ်မှ လိုက် လာသော ဝါသဒ္ဒါက ဝိကပ်ပြုသောကြောင့် (တားမြစ်ချက်၏ မမြဲကြောင်းကို ပြသောကြောင့်) "ဒက္ခိဏာယ (ဒိသာယ) – တောင်အရပ်၌၊ ဥတ္တရာယ (ဒိသာယ) – မြောက်အရပ်၌၊ နိမိတ္တံ-သိမ်နိမိတ်ကား၊ ကိံ-အဘယ်နည်း"ဟူရာ၌ ဒက္ခိဏာ-ဥတ္တရာဟူသော ဃဋ္ဌနာမ် နောင် သြိကို ဃတော နာဒိနံဖြင့် အာယ ပြုနိုင်သေး၏၊ ဒက္ခိဏာယ ဥတ္တရာယတျာဒိ၌ အာဒိဖြင့်"တာယ-ထိုမိန်းမ၌၊ ပတိမ္ဟစိဇ္ဇာ-ငြိသော စိတ်ရှိ၏"ကို ယူ။

နပုံသကော - နပုလိုန်၌၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော၊ စိတ္တံ - စိတ်၊ သဗ္ဗာနိ-အလုံးစုံသော စိတ်တို့၊ ဟသဗ္ဗံ- ဒိရိ အလုံးစုံးသော စိတ်၊ ဟသဗ္ဗာနိ-ဒိရိ အလုံးစုံသေးစိတ်တို့၊ သဗ္ဗံ-ကို၊ သဗ္ဗာနိ-တို့ကို၊ သေသံ-ကြွင်းသော ရုပ်ဧည့်ကို၊ ပုလ္လင်္ဂေါဃ-ပုလ္လင်္ကသဗ္ဗ သဒ္ဒါ၌ကဲ့သို့၊ ဧ၊ ယျံ-သိဆိုက်၏။

ကဲတရာဒီနံ - ကဲတရ အစရှိကုန်သော၊ အညတမ သဒ္ဒပရိယန္တာနံ-အညဘမ သဒ္ဒါ အဆုံးရှိကုန်သော သဒ္ဒါတို့၏၊ တိသုဝိလင်္ဂသု - လိန်ဒုပါးတို့၌လည်း၊ ရုပနယော-ရုပ်နည်း သည့်၊ ဇဝံ-၌ အတူတည်း၊ ဘဏ္ဍ-ထိ ကဲတရ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့တွင်၊ ကဲတရ ကတမ သဒ္ဒါ - ကဲတရ, ကတမ သဒ္ဒါတို့သည်၊ ပုဆ္ဆနဏ္ဍာ - မေးခြင်း အနက်ရှိကုန်၏၊ ဉဘယ သဒ္ဒေါ- သည်၊ ဒွိ အဝယဝ သမုဒါယဝစနော - ၂ ခုသော အစိတ်တို့၏

နပုံသကော၊ ပေ၊ ဧ၊ ယျံ — နပုံလိန်၌ ယောဝိဘတ်ဖြင့် "စိတ္တာ, စိတ္တေ" တို့ကဲ့သို့ "သဗ္ဗာ, သဗ္ဗေ" ရုပ်တို့ကို မပြု၊ ထိုသို့ မပြုခြင်းကား အကာရန္တ အရာဝယ် နိပ္ဖြစ်နောက် သဗ္ဗယော်နိန မာဖြင့် နိကို တဘန် အာပြုခြင်းက (မရှိသလောက်ပင်) နည်းပါးသော ကြောင့်ဖြစ်သည်၊ မေးဂ္ဂလွာန်၌ကား နိကို လုံးဝ အာ မပြု၊ ကား ပြုသည်၊ သို့သော် အာအေပြု ၂ ခုလုံးပင် နည်းနည်းပါးပါး ရှိနိုင်သည်သာ၊ အဓိတာနိစ္စံ သုတ်လာ ဂါထာကို ပြန်ကြည့်ပါ၊ ဂသိဖြင့် မြန်မာမှ၌ "ဟသဗ္ဗ, သမ္ဗာ" ဟု ၂ ရုပ်ရှိသော်လည်း ဟိဟိုင်္ဂမူ၌ "ဟေတမ္ဗ" ဟု တရုပ်သာ ရှိ၏၊ သိဟိုင်္ဂမူအတိုင်းသာ ရုပသိဒ္ဓိ အာဘော် ကျေးကြောင်းကို စိတ္တ ရုပ်စဉ်၌ ပြခဲ့ပြီ၊ သို့သော် မောဂ္ဂလွာန် ပဒသာဓနဉ်ကား " ဘောစိတ္တ, စိတ္တာ၊ ဘောသမ္ဗ, သဗ္ဗာ" ဟု ၂ ရုပ်ပင် ပြသည်။

ဧဝံ ကဲတရာဒီနံ၊ ပေ၊ ရုပနယော — "လိန် ဒုပါးလုံး သဗ္ဗသဒ္ဒါနှင့် ရုပ်စဉ်တူ၏" ဟု ဆိုသော်လည်း ဧတိမာသမိ သုတ်၌ သ ဝိဘတ်ဖြင့် " အညိဿာ, ဇုတရိဿာ" သို့ဖြင့် " အညိသံ, ဇုတရိသံ" ဟု ပြုလုပ်ခဲ့ဖြစ်သောကြောင့် ဉဘယမ္ဟ တပါး ကဲတရ စသော ဒုဒ်ဖ ဒုပါးလုံး၏ ဇုတ္ထိလိန်၌ သသို့ ဝိဘတ်ဖြင့် " ကဲတရိဿာ – ကဲတရိသံ " စသည်ဖြင့် ရှိသင့် ကြောင်းကို ဆရာတို့ မိန့်ကြ၏၊ သဒ္ဒနိတ်၌ကား ဇုတရ စသော ၄ ပုဒ်၌သာ သ ဝိဘတ်ဖြင့် ဇုတရိဿာ စသည် ၁ ရုပ်စီ-သို့ဖြင့် " ဇုတရိဿာ, ဇုတရိသံ" စသည် ၂ ရုပ်စီ ရှိကြောင်းကို ပြသည်။

ကဲတရ ကတမသဒ္ဒါ ပုဆ္ဆနဏ္ဍာ — " ကဲတရ ဂါမဝါသိ - အဘယ်ရွာ၌ နေလေ့ရှိသူနည်း၊ ကဲတမေသံ ဗုဒ္ဓါနံ-အဘယ် ဘုရားရှင်တို့၏ " စသည်ဖြင့် ပုဆ္ဆာကို ဟောသော ပုဒ်များ၌ ထို သဒ္ဒါ ၂ ပါးကို သုံးစွဲလေ့ ရှိ၏၊ ထိုတွင် ကဲတရ သဒ္ဒါသည် အပ္ပဝိသယ (နည်းသော ဟောရာ အနက်ရှိ၏), ကဲတမ သဒ္ဒါကား ဗဟုဝိသယ (များသောဟောရာ အနက်ရှိ၏) ဟု သဒ္ဒနိတ် ဆိုသည်။

ဉဘယ၊ ပေ၊ ဝစနော — [ဒွိ အဝယဝ = ၂ ခုသော အစိတ်တို့၏ + သမုဒါယ = အပေါင်းကို + ဝစနော = ဟော၏၊] " ဉဘယေ ဒေဝမနုဿာ " စသည်၌ နတ်သည်

အပေါင်းကို ဟောဖြ၊ ဇုတရသဒ္ဒါ - သည်၊ ဝုတ္တပဘိယောဂဝစနော-ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်၏ တွဲဘက် အနက်ကို ပေါဖြ၊ အညသဒ္ဒါ - သည်၊ အဓိဂတာပရိဝစနော- သိအပ်ပြီးသောအနက်မှ အခြားအနက်ကို ပေါဖြ၏ အညတရ, အညဘမသဒ္ဒါ - အညတရသဒ္ဒါ, အညတမ သဒ္ဒါတို့သည်၊ အနိယမတ္ထော-မမှတ်သားအပ်သော အနက်ရှိကုန်၏။

အစိတ်တခု, လူသည် အစိတ်တခု, ဤသို့ အစိတ် ၂ ခု ပေါင်း၍ ပြလိုသည့် အခါဥာဘယသဒ္ဒါကို အသုံးပြုရ၏၊ "ဥာဘယေ- ၂ ပါးစုံကုန်သော ဟု အနက်ပေး၊ လိန် ဒုပါး ဝုစ် ၂ ပါးဒ္ဝိပင် သမ္မသဒ္ဒါနှင့် ရုပ်စဥ်ဘူ၏၊ သဒ္ဒနီတိ၌ကား ယောဒိဘတ်ဖြင့်သာ "ဥာဘယော" ဟု ပြ၍, သိဝိဘတ်ဖြင့် "ဥာဘယော" ဟု မရှိ, ပါဠိအဋ္ဌကထာတို့၌ တွေ့လျှင် ဂရုစိုက်ကြပါကုန်-ဟု မှာထား၏၊ ယောဝိဘတ်ဖြင့် ဥာဘယော ဟု ရှိလျှင် ဥာဘယတည်, တတော ယောန မောတ္ဝဲ တုသဒ္ဒါဖြင့် ယောက်ံ သြပြု၍ ရုပ်ပြီးနိုင်၏၊ ဟောဝုစ်ကား - "ဥာဘယံ တေ နသမေတိ=သင်၏ နှုတ်ပြောနှင့် စားပုံ ၂ ပါးစုံ မညီညွတ်ပါတကား"တည်း။

ဇုတရသဒ္ဒါဝုတ္တပတိယောဂဝစနော-ပတိယောဂ(အချို့,ဝါ၌"ပတိယောဂိ") သဒ္ဒါသည် ယှဉ်ဘက် တွဲဘက် အနက်ကိုဟော၏၊ ဥပမာ — ဝိနည်း သုတ် အဘိဓမ္မာသည် တွဲဘက်အနက်များဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိနယသဒ္ဒါကို ဖွင့်ပြပြီးနောက် သုတ္တသဒ္ဒါကို ဖွင့်ပြလိုလျှင် "ဇုတရံ ပန" ဟု အဋ္ဌကထာတို့၌ ပြကြသည်၊ ဤစကားစဉ်အရ "ဇုတရသဒ္ဒါသည် ဇုမသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်မဟုတ်ရကား (ဤ) ဟူသော အနက်ကိုမဟောနိုင်"ဟု မှတ်၊ ထို့ကြောင့် ဆိုပြီးအနက်ကို အပါဒါန်ခံ၍ "ဇုတရံ-ဝိနည်းမှ+တပါးသော သုတ္တန်ကို"ဟု အနက်ဆိုရသည်၊ "ဤမှ+တပါး"ဟုဂင်း "ဇုတရသာ-ဤသို့+မဟုတ်လျှင်"ဟုဂင်း ပေးကြရာ၌ "ဤ"ဟူသော အနက်ကိုလည်း ဇုတရ၏ အနက်ဟု မမှတ်ရ၊ ဆိုခဲ့ပြီး အနက်ံကို ညွှန်ပြဘို့ရာ သက်သက် အပိုထည့်ပေးခြင်း-ဟု မှတ်။

အညသဒ္ဒါ အဓိဂတာပရဝစနော — [အဓိဂတ=သိအပ်ပြီး, ရအပ်ပြီး, ဆိုအပ်ပြီးအနက်မှ+အပရ = အခြားအနက်ကို+ဝစနော = ပေးသောသဒ္ဒါ၊] "ဆိုခဲ့ပြီးအနက်မှ အခြားအနက်"ဟူရာ၌ အခြားတွဲဘက် အနက်သာ မက, ဆိုခဲ့ပြီးမှ ကျန်သမျှ အားလုံးကို ယူရမည်၊ မြန်မာလို "သည့်ပြင် ဟူသော အသုံးနှင့် ညီမျှဘွယ်ရှိ၏၊ ဥပမာ- ခတ္တိယ, ဗြဟ္မဏ, ဝေဿ, သုဒ္ဒဟု အမျိုး ၄ ပါးရှိရာ၌ ဗြဟ္မဏအမျိုးကို ပြပြီးနောက် အခြားအမျိုး အားလုံးကို ပြလိုလျှင် အညသဒ္ဒါဖြင့်ပြရမည်၊ ဆို့ကြောင့် "ဗြဟ္မဏာဝ သေဋ္ဌာ ဝဏ္ဏော, အညေ တယောဝဏ္ဏာ ဟီနာ=ဗြာဟ္မဏ်မျိုးသာ မြတ်သောအမျိုးဖြစ်၏, အခြားအမျိုး ၃ ပါးတို့ကား (သည့်ပြင်အမျိုး ၃ ပါးတို့ကား) ယုတ်ညံ့ကြသည်"ဟု မိန့်သည်။

[ဆောင်] ဆိုပြီးအနက်, တွဲဘက်တခု, ပြလိုမှု၌, မှတ်ရှုသေကြ, ဇုတရ တည့်၊ ဆိုပြီးမှလျှင်း, ကျန်ကြွင်းအားလုံး,သမ်းကြိုးလိုငြား,အည-ထားသည့်, မှတ်သား, ဥပဒေသတည်း။

အညတရ၊ပေ၊အနိယမတ္ထော—ဤ၌ "အနိယမတ္ထ"ဟူသည် အမည် အနွယ် စသည်ဖြင့် သတ်မှတ်၍ မပြအပ်သော အနက်တည်း၊ "အညဘရာ-အမှတ်မရှိ တစုံဘယောက်

(၂၀၈) ယော တိ, သဗ္ဗနာမကာရဒေါ ပဌမောတိစ - သုတ်သည့်ငင်း၊ ဝတ္တတေ။

နိဒ္ဒေဝါ၁၆၅။နိဒ္ဒသမာသဿာ- နိဒ်သမာသ်၌ တည်ဒေသာ၊ သဗ္ဗနာမကာရတော-မှ၊ ပရော,ပဌမော ယော ဇွတ်ဝါ အာပဇ္ဇတေ၊ ကတရော-အာဘယ်သူနည်း၊ ကတမော၀ - အာဘယ်သူနည်း၊ ဣတိ – ထို့ကြောင့်၊ ကတရကတမေ-ကာရကတမတို့မည်၏၊ ကတရကတမာဝါ- ကတရကတမာ ဟုလည်း ရှိ၏၊ ဣစ္စာဒိ။

ပုဗ္ဗာဒယော-ပုဗ္ဗအစရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်၊ ဒိသာဒိ၀ာဝုတ္တာနဝစနာ-အရပ် အစရှိသည်ကို ပိုင်းခြားခြင်း အနက်ကို ပောကုန်၏၊ ပုဗ္ဗော

သော၊ ဒေ၀တာ–နတ်” စသည်ဖြင့် အနက်ပေး၊ ထိုသို့ သတ်မှတ်၍ မပြုရာ၌ ထင်ရှားသူ ဖြစ်ပါလျက် မပြလို၍ မပြခြင်းလည်းရှိ၏၊ ထင့်ကိုယ် မထင်ရှား၍ ပြခြင်းလည်း ရှိသည်၊ ထိုစကားမှန်၏ – အချို့အရာ၌ အလွန် ထင်ရှားသော သကြားကဲ့ပင် “ အညတရဿ မဟေသက္ခဿ ယက္ခဿ”ဟု သုံး၏၊[အညတမ အသုံးအစွဲကား ကျမ်းဂန်၌နည်းပါး၏။]

[အန္ဓကထာ] အညတရာတိ အနိယမိတ နိဒ္ဒေသော (မမှတ်သား အပ်သော အနက်ကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတည်း) ၊သာ ဟိ နာမ ဂေါတ္တတော အပါကဋာ(မင်္ဂလသုတ်)၊..“အဘိညာတော သက္ကော၀ိ ဒေ၀ရာဇာ အညာရာတိ ဝုတ္တော၊....(ဒေ၀ပုတ္တသံယုတ်)။

(၂၀၈) ဒွန္ဒသမာသဿာ — “ ဒွန္ဒဿ – အစုံ၌ တည်ကုန်သော ” ဟု အနက်ယူမှားမည် စိုးသောကြောင့် “ ဒွန္ဒသမာသဿာ ” ဟု သမာသသဒ္ဒါ ထည့်၍ ဖွင့်ရသည်၊ “ ကတရကတမေ ” သည် ပဌမာယောကို ပြု ထားသော ဒွန်သမာသ်ပုဒ်၊ “ ကတရကတမာ” ကား ဝါ၏အတွက် မေပြုဘဲ အာပြုထားသော ဝိကပ်ရုပ်တည်း၊ ဤ “ကတရကတမေ” သည် အသမာဟာရ ဒွန်သမာသ်ပုဒ်ဖြစ်၍ အမြဲမဟုဝစ်ချည်း ရုပ်စဉ်ရမည်၊ ထို့ကြောင့်“ကတရကတမေ-တို့ကို၊ကတရကတမေဟိ–တို့ဖြင့်၊ [စတုတ္ထီ ဆဋ္ဌီ အတွက် နောက်၌ အထူးပြဉ်းမည်၊] ကတရကတမေသု-တို့၌”ဟု ရုပ်စဉ်၊ ဣစ္စာဒိဖြင့် ပုဗ္ဗာပရ၊ ပုဗ္ဗာပရာ၀ါ” စသည်ကို ယူ။

ပုဗ္ဗာဒယော ဒိသာဒိ၀ုတ္တာနဝစနာ— ပို့ဗ္ဗာဒယော၌ အာဒိဖြင့် ပရမ္မုခ၌ အဓရ တိုင်အောင် ယူ၊ ဒိသာဒိ၌ အာဒိဖြင့် ဒေသကာလတို့ကိုယူ၊ ပုဗ္ဗသဒ္ဒါသည် “ပုဗ္ဗဒိသာ-အရှေ့အရပ် ” ဟု ဆိုလျှင် အနောက်အရပ် တောင်-မြောက် – အထက်-အောက်အရပ် မဟုတ်ဟု အရပ်ချင်း ပိုင်းခြားပြီး (ခွဲခြားပြီး) ဖြစ်၏၊ “ ပုဗ္ဗော ဒေသော–ရှေ့ဒေသ၊ ပုဗ္ဗံဌာနံ–ရှေ့ဌာန ” ဟု ဆိုလျှင် “ နေဝံဒေသ နေဝံဌာန မဟုတ်”ဟု ဒေသချင်း ဌာနချင်း ခိုင်းခြားပြီးဖြစ်၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ပရ(အနောက်), အပရ(အခြားအရပ်), ဒက္ခိဏ (တောင်, လက်ျာ), ဥတ္တရ (မြောက်) အဓရ(အောက်အရပ်)ဟု ခွဲခြားပုံကို သိလေ

(ကာလော) - ရှေကာလ၊ ဗဟုဝစနေ - ဗဟုဝုစ်၌၊ ဓာထုသိဒ်ဟိ ပရာပစ္စယာတိဇ္ဇော-ဤသုတ်၌၊ ပရာတိနိဒ္ဒေသတော - ပရာဟူ၍ ညွှန်ပြခြင်းကြောင့်၊ ပုဗ္ဗာဒီဟိ- ပုဗ္ဗဲအစရှိသည်တို့မှ (နောက်၌)၊ ယောဝစနသ-၏၊ ဝိကပ္ပေန-ဖြင့်၊ ဇကောရော-ဇပြု၊ ပုဗ္ဗေ, ပုဗ္ဗာ - ရှေကာလတို့ဲ ဟေပုဗ္ဗေ, ဟေပုဗ္ဗော-အိုရှေကာလ၊ဟေပုဗ္ဗေ,ဟေပုဗ္ဗာ-အိုရှေကာလဘို့၊ပုဗ္ဗံ-ကို၊ ၊ပေ၊ သ္မာဘို့ံနံဝါဘိ - သုတ်ဖြင့်၊ ဝိကပ္ပနေ-ဖြင့်၊ အာကာရော - အာပြု၊ [သိဟိုဠ်မူ၌ “ အာကာရေကာရာ-အာ အပြု ဇ အပြုဘို့သည် ” ဟု ရှိ၏၊ ဘို့ံဖြင့် “ပုဗ္ဗေ”ဟု ဇ အပြုလည်းရှိသည်-ဟူလို။] ပုဗ္ဗာ,ပုဗ္ဗဘွာ,ပုဗ္ဗမှာ-ဗ္ဗာ၊ပေ၊ ပုဗ္ဗေသု-တို့၌၊ ဣတ္ထိယံ-ဣတ္ထိလိင်နှင့်၊ ပုဗ္ဗာ (ဒိသာ)- အရှေအရပ်၊ ပုဗ္ဗာ, ပုဗ္ဗာယော - အရှေအရပ်တို့၊ ဣစ္ဆာဒိ - ဤသို့ အစရှိသော ရုပ်စည်သည်၊ သဗ္ဗာသဒ္ဒါ သမံ-သဗ္ဗာသဒ္ဒါနှင့် တူ၏၊ နပုံသကော-၌၊ ပုဗ္ဗံ (ဌာနံ)-ရှေဌာန၊ ပုဗ္ဗာနိ - ရှေဌာနတို့ဲ ၊ပေ၊ သေသံ ပုလ္လိင်သမံ၊ ပရာပရ ဒက္ခိဏာဒိကာရာရေသဒ္ဒါ - ပရ, အပရ, ဒက္ခိဏ, ဥတ္တရ, အဓရ သဒ္ဒါတို့သည်၊ ဇဝံ-ဤတူတည်း။

(၂၀၉) သဗ္ဗနာမတောတိ ဒွန္ဒဋ္ဌာတိစ ဝတ္တတေ။

ဓာတုလိင်္ဂံတိ ၊ပေ၊ ပရာတိ နိဒ္ဒေသတော — “ ဓာတုလိင်္ဂဟိ ပရာ ပစ္စယာ ” သုတ်၌ ပဌမာယောကို အာပြုထားသော “ပရာ” ပုဒ်ကို အရှင်ကစွဲသွင်း ကိုယ်တော်တိုင် ထုတ်ပြထား၏၊ သုတ်တည်သောဆရာ၏ စကားသည် ထိုဆရာ စိရင်အပ်သော ကျမ်းအတွက်ဆိုလျှင် ဘုရားစကားလောက် အဆောံအထား ကောင်း၏၊ ထို့ကြောင့် ပရနှင့် ရုပ်သွားတူသော ပုဗ္ဗ အစ, အရေ အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါတို့ဲ့လည်း ပဌမာယောကို ရံခါ အာပြု၍ “ပုဗ္ဗာ,အပရာ,ဒက္ခိဏာ,ဥတ္တရာ,အဓရာ” ဟု ပုလ္လိန်ရုပ်များ ပိုလွန်သေးကြောင်းကိုဂုဏ်း, အာမပြုဘဲ ဇပြုလျှင် “ပုဗ္ဗေ” စသည် ဖြစ်ကြောင်းကိုဂုဏ်း သိသာပြန်သည်။

သ္မာသ္မိံနံဝါ ၊ပေ၊ အာကာရေကာရာ—တယော နောစ သဗ္ဗနာမေဟိ သုတ်ဖြင့် သ္မာ သ္မိံဝိဘတ်တို့၌ အာ ဇ အပြုက်, တားမြစ်ခဲ့သော်သည်း ထို သုတ်လာ စသဒ္ဒါသည် ပုဗ္ဗစသည်ဘို့ဲ့ ထိုတားမြစ်ချက်ကို ပြန်၍ကန့်ကွက်ထား၏၊ ထို့ကြောင့် ပုံနုပုံ အရာဝယ် သ္မာ၌ ပုဗ္ဗာ-သ္မိံ၌ ပိုဗ္ဗေရုပ်များလည်း သဗ္ဗထက် ပိုလွန်သေး၏၊ ပရ-အပရ-ဒက္ခိဏာ-ဥတ္တရ-အဓရသဒ္ဒါများလည်း ပုဗ္ဗသဒ္ဒါနှင့်တူပြီ၊ ဒက္ခိဏ ဥတ္တရတို့၏ ဣတ္ထိလိင်သ္မိံ၌ကား “ ဒက္ခိဏာယ, ဥတ္တရာယ ” ဟု ပိုလွန်၏၊ [ပုဗ္ဗ သဒ္ဒါသည် ဒိသာ ဒေသ ဌာန ကာလ အနက်ပြင် “ပြည်,ပဓာန” အနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ပရသဒ္ဒါသည် “အမြင်” ဟူသော အနက်ကိုလည်း ဟောသေး၏၊ ဣတ္ထိလိင် ဒက္ခိဏာ သဒ္ဒါသည် “အလျှဒါန” ဟူသော အနက်ကိုလည်း ဟောသေး၏၊ ဥတ္တရ သဒ္ဒါသည် “အမြတ်-အပေါ်ရုံ-အဖြေ” စသော အနက်ကိုလည်း ဟောသေး၏၊ ထိုအနက်များကို သဗ္ဗနာမ် မဟုတ်-ဟု သဒ္ဓနီတိမိန့်၏။]

နာညံ့ သဗ္ဗနာမိကံ။ ၁၆၆။ နိဒ္ဒေသာ-သော၊ သဗ္ဗနာမတော-မှ၊ ပရံ-နောက်ဖြစ်သော၊ (ကာရိယံ၌ စပ်၊ ပရသ-ဟု ရှိသည်ကား အပဓာန ဖြစ်သော "ယောဝစနသ" ၌ စပ်ရမည် ဖြစ်း သာကြောင့် မကောင်း)၊ ယောဝစနသ-ပဌမာ ယောဝိဘတ်၏၊ ငွေ့-ငေ အဖြစ်ကို၊ ဌပေတွာ-ထား၍၊ အညံ့-အခြားသော၊ သဗ္ဗနာမိကံ-သဗ္ဗနာမ်ဘို့၌ စိရင်အပ်သော၊ ကာရိယံ-သံသာနံ အစရှိသော အစိအရင်သည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊ ဣတိ-ဤသို့ တားမြစ်ခြင်းကြောင့်၊ သံသာန မာဒဒသာဘာဝေါ-သံ, သာနံ အပြု၏ မရှိခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ [ဤဝိဟိုဠ်ကမ္ဘီ၌ "သံသာနမာဒိသာ ဘာဝေါ-သံသာနံ အစရှိသော အစိအရင်၏+မရှိခြင်းသည်" ဟု ရှိ၏။] ပုဗ္ဗာပရာနံ-အရှေ့အရပ် အနောက်အရပ်တို့အား, တို့၏၊ ပုဗ္ဗာတ္တရာနံ-အရှေ့အရပ်, မြောက်အရပ်တို့အား, တို့၏၊ အာဒက္ခိဏာနံ- အောက်အရပ်, အထက်အရပ်ဘို့အား,တို့၏၊ ["အရတ္တရာနံ"ဟု တဆို့စေရှိ၏၊ "အရော+ဥတ္တရ" ပုဒ်ဖြတ်လျှင် အရော ပုဒ်က သဗ္ဗနာမ် မဟုတ်၍ ပါဠိပျက်သာ။]

ဝိနာဓိကာရေန-နိဒ္ဒေသာဟူသော အလိုက်ကို ကြဉ်၍ဖြစ်သော၊ နာညံ့ သဗ္ဗနာမိကန္တိ ယောရေန-နာညံ့သဗ္ဗနာမိကံဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့်၊ တတိယာသမာသေဝိ-တတိယာ တပ္ပုရိသ် သမာသ်၌လည်း၊ (အညံ့-ပဌမယောဂ၏ ဇအဖြစ်မှ အခြားသော၊ သဗ္ဗနာမိကံ-သဗ္ဗနာမ်၌ စိရင်အပ်သော အစိအရင်သည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်)၊ မာသပုဗ္ဗာယ-တလဖြင့် ရှေးကျသော မိန်းမအား, ၏, ၌၊ မာသပုဗ္ဗာနံ-တလဖြင့် ရှေးကျသော မိန်းမ, ယောကျ်ား, နပုံးဘို့အား, တို့၏။

(၂၀၉) နာညံ့ သဗ္ဗနာမိကံ—ပုဗ္ဗာဒ-အရှေ့အရပ်လဲည်း၊ အပရောစ-အနောက်အရပ်လည်း (ဤကား ဝိဂြိဟ်တည်း)၊ ပုဗ္ဗာပရာ-အရှေ့အရပ် အနောက်အရပ်တို့၊ (ဤကား ဒွန်သမာသ်ပုဒ်တည်း)၊ [အညံ့အရ အခြား အစိအရင်များကို ကစွဲညီးဘာသာဋီကာ၌ ပြထား၏၊] ဤဒွန်သမာသ်၌ ဒုနိဒ္ဒေသာဝါသုတ်ဖြင့် ပဌမာယောကို ဖြေနိုင်၏၊ ထိုသို့ ဇအပြုမှ အခြားသော "သဗ္ဗတောနံ သံသဒ်နံ" ဖြင့် သံသာနံအပြု စသည်ကား မရှိ-ဟု တားမြစ်သော သုတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပုဗ္ဗာပရာသံ, ပုဗ္ဗာပရာသာနံ"ဟု ပုလ္လိန် နပုသ္သိန်ချဲ့ကိုဂင်း "ပုဗ္ဗာပရာသံ, ပုဗ္ဗာပရာသာနံ"ဟု ဇုတ္ထလိန်ရဲ့များကိုဂင်း မရှိနိုင်ဟုမှတ်၊ ထိုသို့ မရှိနိုင်ကြောင်းကို သိစေလိုရှေ့ "ပုဗ္ဗာပရာနံ" စသည်ကိုသာ ပြရသည်၊ ပုရိသာနံ ကညာနံတို့ကဲ့သို့ ရုပ်တွက်ရုံသာ။

နာညံ့၊ ပေ၊ ဝိနာဓိကာရေန ယောရေန—"ဒွန္ဒေဿာ" ဟူသော လိုက်ပုဒ်ကိုကြဉ်၍ "နာညံ့ သဗ္ဗနာမိကံ" ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အခြားသမာသ်၌လည်း သဗ္ဗနာမ် အစိ

(၂၁၀) နာညံ့ သဇ္ဈနာမိကံတိ-သုတ်သည်၊ ဝတ္တတေ၊ (တသုတ်လုံး လိုက်သဖြင့် စသဒ္ဒါ မလို)။

ဗဟုဇ္ဈိဟိဒ္ဒိစ။ ၁၆၇၊ ဗဟုဇ္ဈိဟ်ဒ္ဒိစသမာသေ-ဒ္ဒိလဒ်း၊ အညံ့-ပဌမာယောဇ်၏ ဇ အာဖြစ်မှတပါးသော၊ သဇ္ဈနာမိကဝိဓာနံ-သဇ္ဈနာမ်ဒ္ဒိ ဖြစ်သော အစီအရင်သည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊ [နာညံနောက်ဒ္ဒိ"ကာရိယံ"ပါသည့်ကား ဝိဓာနံနှင့် ထပ်နေသောကြောင့် အပို, သိဟိုဠ်မှာမှားလည်း မဟိ၊] ပိယပုဗ္ဗာယ-ရှေးဒ္ဒိ လင်ချစ်ရှိသော မိန်းမအား, ၏, ဒ္ဒိ၊ ပိယပုဗ္ဗာနံ - ရှေ့ဒ္ဒိ

အရင်ကို တားမြစ်နိုင်၏၊ "မာသေန-တလဖြင့်၊ ပုဗ္ဗာ-ရှေကျသော မိန်းမတည်း၊ မာသ ပုဗ္ဗာ-တလဖြင့် ရှေကျသော မိန်းမ၊ ဝါ-တလကြီးသော မိန်းမ" ဤတတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ်ဒ္ဒိ (ဇုတ္ထိလိန် အရာဝယ်) သို့ံသတို့၏ သံသာ အပြု, လိန် ၃ ပါးလုံးဝယ် နံ့ဝိဘတ်၏ သံသာနံ အပြု ရှိဟု တားမြစ်ရကား "မာသ ပုဗ္ဗသာ, မာသ ပုဗ္ဗသုံ, မာသ ပုဗ္ဗသံ" စသည်ရှိရ၊ "မာသ ပုဗ္ဗာယ-မာသ ပုဗ္ဗာနံ" ဟုသာ ရှိရသည်၊ ထိုတွင် "မာသ ပုဗ္ဗာယ" သည် "ကညာယ-အား,၏,ဒ္ဒိ" ကဲ့သို့ ဇုတ္ထိလိန် သသ္ဒိဝိဘတ်တည်း၊ "မာသ ပုဗ္ဗာနံ" ကား လိန် ၃ ပါး၏ နံ ဝိဘတ်တည်း၊ [ပုံလိန် အရာဒ္ဒိ"မာသ ပုဗ္ဗေ-တလဖြင့် ရှေကျသော ယောကျားတို့သည်" ဟု မရှိရ၊ ပုရိသာကဲ့သို့"မာသ ပုဗ္ဗာ"ဟု ရှိရမည်။]၊

မှတ်ချက်။ ။"နာညံ၊ ပေ၊ တတိယာသမာသေပိ"ဟူသော စကားသည် ကလာပ် "တတိယာသမံသေစ" ဟူသောသုတ်ကို မှီး၍ ဆိုခြင်းဖြစ်ရာ၏၊ ထိုသုတ်ဒ္ဒိကား"တတိယာယ-၏၊ သမာသေ-ဒ္ဒိဂုင်း၊ အသမာသေ-သမာသ် မဟုတ်သော ဝါကျဒ္ဒိဂုင်း၊ ဥတ္တံ-မဆိုအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်သော၊ အညဉ္စ-အခြား မဆိုအပ်သေးလည်း ဖြစ်သော၊ သဇ္ဈနာမိကံ ကာရိယံ နဘဝတိ" ဟု ဖွင့်၏၊ ထို အဖွင့်ဝယ် " မာသေန+ပုဗ္ဗာ " စသော တတိယာ စဝါကျဒ္ဒိလည်း သဇ္ဈနာဝ် အစီအရင် မဖြစ်-ဟု အပိုဆိုထားသည်။ [တတိယာ သမာသ်ဟူသည် ဟေသေနဒ္ဒိ နာဝိဘတ်ကြသော တပ္ပုရိသ်သမာသ်ပင်တည်း။]

(၂၁၀) ပိယပုဗ္ဗာယ — [သုတ်ဖွင့်ဒ္ဒိ အညံပုဒ် ပေါသင့်ကြောင်းကို ကစွဲညီးဒ္ဒိကာဒ္ဒိ ပြထား၏၊] ဇုတ္ထိလိန် အရာဒ္ဒိ သကို (သာ) မပြုရသဖြင့်"ပိယပုဗ္ဗသာ"ဟု မရှိနိုင်ပုံကိုဂုင်း, သို့ံကို သံ မပြုရသဖြင့်"ပိယပုဗ္ဗသုံ"ဟု မရှိနိုင်ပုံကိုဂုင်း, သို့ံဝိဘတ်၏ အာယ အပြုကို နေတာဟိသို့ မာယ်ယာ သုတ်က မတားမြစ်ကြောင်းကိုဂုင်း " ပိယပုဗ္ဗာယ"ပါဒ္ဒိဖြင့်ပြ၏၊ထို့ကြောင့်"ပိယပုဗ္ဗာယ-ရှေ့ဒ္ဒိ လင်ချစ်ရှိသော မိန်းမအား,၏,ဒ္ဒိ"ဟု ၃ နက်ပြဲထားသည်၊ "ပိယော ပုဗ္ဗေ စတိသာ" ဟု ဝိဂြိဟ်ပြု၊ စေ်သာ-ဤ မိန်းမ၏၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေ့ဒ္ဒိ၊ ပိယော-ချစ်အပ်သောဂုင်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏"ဟု ပေး၊ ဒ္ဒိကာဒ္ဒိကား ပိယာပုဗ္ဗာ စတိသာ"ဟု ပြု၏၊ စေ်သာ-၏၊ ပိယာ-ချစ်အပ်သော၊ ပုဗ္ဗာ-ရှေးသို့မီးဟောင်းသည်၊ အတ္ထိ-၏, ဟုပေး၊ " ပိယပုဗ္ဗာ-ပိယပုဗ္ဗာ, ပိယပုဗ္ဗာယော"စသည်ဖြင့်"ကညာ" အတိုင်းစဉ်ရုံသာ။

ချစ်အပ်သူရှိသော ယေးကျား , မိန်းမ , အမျိုးတို့အား, တို့၏၊ ဝိယပုဗ္ဗေ-ရှေးဦး ချစ်အပ်သူရှိသော ယေးကျား, အမျိုးဦး။

စသဒ္ဒဂဟဏေန, ဒိသဏ္ဌသဗ္ဗနာမာနံ-ဒိသာ အာနက်ရှိသော သဗ္ဗနာမ် တို့၏၊ ဗဟုဗ္ဗိဟိမှ - ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ဦး၊ သဗ္ဗနာမိကဝိဓာနံဝ ဟောတိ-သဗ္ဗနာမ် အစီအရင် ဖြစ်သည်သင်း၊ ယံ - အကြင် အကြား အရပ်သည်၊ ဒက္ခိဏာသေစ - တောင်အရပ်၏ဝင်း၊ ပုဗ္ဗသောစ - အရှေ့ အရပ်၏ဝင်း၊ အန္တရာလံ - အလယ် အပိုင်းအခြားကို ယူတတ်၏၊ ဝါ- စပ်ကြားကို ယူတတ်၏၊ ဣတိအတ္ထေ - ဤအနက်၌၊ ဗဟုဗ္ဗိဟိ- ဗဟုဗ္ဗိဟိ သမာသ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဒက္ခိဏပုဗ္ဗသံ-တောင်အရပ် အရှေ့အရပ်၏ ကြားဦး၊ ဝါ-

ဝိယပုဗ္ဗာနံ, ဝိယပုဗ္ဗေ— "ဝိယပုဗ္ဗာနံ" ကား နံ ဝိဘတ်ကို သံသာနံ မပြုရကြောင်း ပြုသော ရုပ်တည်း၊ "ဝိယပုဗ္ဗေသံ-သာန်, ဝိယပုဗ္ဗာသံ-သာနံ" ဟု မရှိနိုင်၊ လိန် ဒုပါးဦးပင် "ဝိယပုဗ္ဗာနံ" ဟုသာ ရှိရမည်၊ ထို့ကြောင့် "ရှေးဦးချစ်အပ်သူရှိသော ယောကျား-မိန်းမ-အမျိုးတို့အား, တို့၏" ဟု ဒုလိန်ရအောင်ပေးသည်၊ "ဝိယပုဗ္ဗေ" ကား သွာသို့ နံဝါသုတ် ဖြင့် သို့ကို ဧပြုသော ရုပ်တည်း၊ ထို ရုပ်ဖြင့် " သို့ ဝိဘတ်၏ အေပြုကို တယောနေဝစ သဗ္ဗနာမေဟိ သုတ်က တေားမြစ် " ဟု ပြသည်၊ ပုံ - နပုံရှိသာ ဖြစ်သင့်သောကြောင့် ရှေးဦး ချစ်အပ်သူရှိသော ယောကျား-အမျိုး " ဟု ၂ လိန်အတွက်သာ အနက်ပေးသည်၊ [၂ လိန် - ဒု လိန် ရောပေးရာ၌ သေချာစွာ ပေးလိုလျှင် တနက်စီလည်း ခွဲခပေးရမည်၊ လိန်အားလျော်သော ဝိဂြိုဟ်ပြုသင့်ပုံကို အခြေရသည့်အခါ အလိုလို နားလည်ပါလတံ့။]]

စသဒ္ဒဂဟဏေန — [ဤ ပုဒ်၏ နောက်၌ " အညံ " ဟု တဆို့စာရှိ၏၊ သဗ္ဗနာမ် အစီအရင် ရှိသည်-ဟု ဆိုလျှင် "အညံ" ဟု ဂန္ထသတ်ဘွယ် လိုသောကြောင့် "အညံ" မပါသောမူသာ ကောင်း၏၊ ထို့ပြင် " သဗ္ဗနာမိကဝိဓာနဥ္စ=သဗ္ဗနာမိကဝိဓာနံဝ " ဟု ပါဠိ ၂ ထွ ရှိ၏၊ ထိုတွင် "ဝိဓာနဥ္စ" ၌ စသဒ္ဒါဖြင့် ဆည်းယူဘို့ရာ အခြားအနက် မရှိတော့သောကြောင့်ဝင်း, သိမူ၌ "ဝိဓာနံဝ" ကို မူမှန် ဟု ပြထားသောကြောင့်ဝင်း "ဝိဓာနံဝ" ပါဠိသာ ကောင်း၏၊] "ဒိသဏ္ဌသဗ္ဗနာမ်" ဟူသည် အရပ်မျက်နှာ အနက်ကိုဟောသော " ဒက္ခိဏာ၊ ပေ၊ အဓရာ " တို့တည်း။ ထို ဒိသာအနက်ဟော သဗ္ဗနာမ်တို့ကို ဗဟုဗ္ဗိဟိ သမာသ်တွဲရာ၌ "သံသာနံ-သံသာ" ဟူသော သဗ္ဗနာမ်အစီအရင်များ ရှိနိုင်သည်-ဟူလို၊ ဒိသာအနက်က ဣတ္ထိလိန်ဖြစ်သောကြောင့် နေတာဟိ သို့ မာယဃသုတ်ဖြင့် တားမြစ်ထားသော သဗ္ဗနာမ် အစီအရင်လည်း တားမြစ်မြဲ တားမြစ်စေ၊ ပုံလိန် နပုံလိန် ဆိုင်ရာ ပဌမာယောကို ဧပြုခြင်းနှင့် အာ-ဧ-အာယ အေပြုတို့မှာ ဣတ္ထိလိန်သာ ဖြစ်သော ဤဒိသာ အနက်၌ စဉ်းစားဘွယ် မလို။

ယာဒန္တရာလံ — ကို " ယံ+အန္တရာလံ " ဟု ခွဲ၊ "အန္တရာလံ" ကိုလည်း "အန္တရ+အာလံ" ဟု ခွဲ၊ အန္တရသဒ္ဒါသည် "အလယ် အပိုင်းအခြား" ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ "အာလ" ၌ အာ ရှေးရှိသော "ရ" ဓာတ်, အ-ပစ္စည်း, ရကို လပြု၍ "အာလ" ဟု ဖြစ်၏။

အရှေ့ တောင်ထောင့်၌၊ ဒက္ခိဏာပုဗ္ဗဿာ - အား, ၏၊ ဇေဝံ - ဤ့ အတူ၊ ဥတ္တရပုဗ္ဗဿံ-မြောက်အရပ် အရှေ့အရပ်၏ ကြားဒ်၌၊ ဝါ-အရှေ့မြောက် ထောင့်၌၊ ဥတ္တရပုဗ္ဗဿာ-အား, ၏၊ ဂန္ဓာဒီ-တည်း။

ယတေတ သဒ္ဒါဒိနံ-ယ, တ, ဇတသဒ္ဒါ အစရှိသည်တို့၏၊ [အာဒိဖြင့် နေးကဲလာမည့် သဒ္ဒနာမ်စုကို ယူ၊] အာလပနေ - ၌၊ ရူပံ - ရုပ်သည်၊ နသန္တော ဝတိ-မဖြစ်သင့်၊["ဘောယ-အိုအကြင်" စသည်ဖြင့် အနက် မဖြစ် နိုင်ရကား အားလုပ်ရုပ်များမရှိ-ဟူလို၊]ယသဒ္ဒါ-သည်၊ အနိယမတ္ထော-မမှတ်သားအပ်သော အနက်ရှိ၏၊ .... ယော (ပုရိသော) – အကြင်ယောကျား၊ ယေ (ပုရိသာ) – အကြင်ယောကျားတို့၊ ယံ – အကြင်ယောကျားကို၊ ယေ-တို့ကို၊.... ယာ (ကညာ)-အကြင်သတ္တိသို့၊ ယာ, ယာယော-တို့၊ ယံ-ကို၊ ယာ, ယာယော - တို့ကို၊ ယံ (စိတ္တံ)- အကြင်စိတ်၊ ယေန-အကြင်ဧတ်တို့၊ ယံ-ကို၊ ယာနိ-တို့ကို၊ ယေသံ-ကြွင်းသော ရုပ်စသည်သည်၊ သဒ္ဒတ္ထ - အလုံးစုံသော လိင်္ဂတို့၌၊ သဒ္ဒါသဒ္ဒဿမံ - သဒ္ဒါ အန္တရံ-အလယ် အပိုင်းအခြားကို (တောင်အရပ် အရှေ့အရပ်တို့၏ အလယ် အပိုင်း အခြားဖြစ်သော"စပ်ကြား"ကို) +အာရာတိ(ဂဏ္ဌာတိ)-ယူတတ်၏၊ ဤတို အန္တရာလံ-မည်၏၊ အန္တရာလသဒ္ဒါသည် နပုံလိင်္ဂတည်း၊ လ နှင့် ဠ မထူးသောကြောင့် ယခုစာတို့၌ "အန္တရာဠံ"ဟု ရှိ၏၊ သဒ္ဒါက နပုံလိင် ဖြစ်သော်လည်း အနက်မှာ "ဝိဒိသာ-အထောင့်အရပ်" ကို ရသောကြောင့် ပဌမာ ဝိဘတ်ဖြင့် (ကညာကဲ့သို့) "ဒက္ခိဏာပုဗ္ဗာ" ဟု ပြီးရမည်၊ သို့သော် "ဒက္ခိဏာပုဗ္ဗာ" ရုပ်မှာ သဗ္ဗနာမ် အစိအရင်အထူး မဟုတ်တော့၍ မပြတော့ဘဲ သဗ္ဗနာမ် အစိအရင်ရှိသော ရုပ်ကိုသာ'ပြလိုသောကြောင့် "ဒက္ခိဏာပုဗ္ဗဿံ, ဒက္ခိဏာ ပုဗ္ဗဿာ'ဟု မိန့်သည်၊ [ဗဟုဗ္ဗီဟိ ခုပ်တွက်ပုံကို သမာသ်ခဏ်းကျမှ သိ၊ နာမ်ငဲ့ ပြီးနောက် သို့ဝိဘတ်ကို သံ,သ ဝိဘတ်ကိုသာ ပြု, (သ) လာ၍ ပြီးသည်၊ "ဥတ္တရဿာ ပုဗ္ဗဿာ ယဒန္တရာလံတိ ဥတ္တရပုဗ္ဗာ"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၊ ဤသမာသ်များကို "ဒိသန္တရာလတ္ထ= အထောင့် အရပ်အနက်ကို ရသော" ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် – ဟု ခေါ်သည်၊ ရုပ်ဧပုံမှာ ဇာတ္ထိလိင် ပုဗ္ဗာနှင့် အတူသာတည်း။]

ယသဒ္ဒါ အနိယမတ္ထော — အညတရ အညတမတို့၏ အနိယမဋ္ဌသည် မည်သူ မည်ဝါဟု သေချာပြီးဖြစ်သော်လည်း အမည်အနွယ်အားဖြင့် မထင်ရှား၍ မမှတ်သား အပ်သော"အနိယမတ္ထ"တည်း၊ယသဒ္ဒါ၏ အနိယမတ္ထကား မည်သူမည်ဝါဟု သေချာစွာ မသတ်မှတ်အပ်သေးသော အနိယမတ္ထတည်း၊ "ယော ပန ဘိက္ခု မေထုနံ ဓမ္မံ ပတိသေ ဝေယျ=အကြင်ရဟန်းသည် မေထုန် မိုဝဲအံ့" ဤဝါကျ၌ "အကြင်ရဟန်း" ဟူရာဝယ် "မည်သည့် ရဟန်း" ဟု သေချာစွာ သတ်မှတ်ပြီး မဟုတ်, အားလုံး ရဟန်းများနှင့် သက်ဆိုင်နေ၏၊ ဤသို့ မသတ်မှတ်အပ်သေးသော အနက်ကို ယသဒ္ဒါက ဟောသည်။

သဒ္ဒါနှင့် တူ၏၊ တ, ဧတ, ဣမ, အမု, ကိံ ဣတိ - တ, ဧဝ, ဣမ, အမု က်ံ ဟူကုန်သော၊ ဧတေ - ၌သဒ္ဒါတို့သည်၊ ပရမ္မုခ, သမီပ, အစ္စန္တ သမီပ, ဒူရ, ပဿိဒ္ဓထြင်နှာ - မျက်ကွယ်အနက်, အနီးအနက်, အလွန်အနီးအနက်, အဝေးအနက်, အမေးအနက်ကို ပေါကုန်၏။

(၂၁၁) တသဒ္ဒဿ ဘေဒေါ (အထွိ)၊ တ+သိ ဣတိ, ဣဓ-၌ရုပ်၌၊ အနုပုံသကဿသာတိ, သိမ်ဗိတိ, သန္ဓိစ-ဂင်း၊ ဝတ္တွေတေ၊ [“ အနုပုံသကဿ, သိမ်ဗိ, သန္ဓိ ” ဟု ဂ်ိုစေ။] ဧတေတေသံ တော။ ဘ၇၅ ။ပေ။

(၂၁၂) သဗ္ဗနာမဂ္ဂဟဏဆ္ဆ - သည်ဂင်း၊ ဣတော-၌ “ဧတေတေသံ တော ” သုတ်မှ၊ တဂ္ဂဟဏဆ္ဆ - တ သဒ္ဒါသည်ဂင်း၊ ဝတ္တွေတေ၊ [“ တ ကာရဂ္ဂဟဏဆ္ဆ ” ဟု တဆ္ဆိစာ၌၏၊ လိုက်ခဲ့ရာ “ ဧတေတေသံတော ” သုတ်၌ငင် “တကာရ” ဟု ဓ၌၊ “တ” ဟုသာ၌ရကား “တဂ္ဂဟဏဆ္ဆ” ဟူသော သိဟိုဠ်မှသာ ကောင်းသည်၊ နောက် (၂၁၅) သုတ်၌လည်း “တဂ္ဂဟဏဆ္ဆ”ဟုပင်၌လတံ့။] တသ ဝါနံ ဟွဲ သဗ္ဗတ္ထ ။ဘ၇၅ ။သဗ္ဗတ္ထ လိင်္ဂသု, တ ဣတိ-တ ဟူသော၊ ဧတသ သဗ္ဗနာမသ-၌သဗ္ဗနာမ်၏၊ တကာရသ နဟွဲ ဝါ ပေါတိ၊ နေ, ဧတ-ထိုယောဂျားတို့ ၊ ပေ ။

တ, ဧတ, ဣမ ။ ။“တနှင့် ပရမ္မုခ, ဧတနှင့် သမီပ, ဣမနှင့် အစ္စန္တသမီပ”ဟု တွဲ၊ ထိုသဒ္ဒါ ဥမျိုးလုံးပင် နိယမတ္ထ (သတ်မှတ်အပ်သောအနက်) ရှိကြ၏၊ ထိုတွင် တ သဒ္ဒါသည် မျက်စိကွယ်ရာအနက်ကိုပေါ၏၊ (မျက်စိဖြင့် မြင်နေရပြန်လျှင် စိတ်အားဖြင့် မျက်ကွယ်ဟု သဘောထား၍ ညွှန်ပြအပ်သော အနက်တည်း၊) မြန်မာ ပြန်ရာ၌ “ ထို ” ဟု ပြန်ကြ၏၊ဧတသဒ္ဒါသည် အနီးအနက်, ဣမကား သာ၍နီးသော (လက်ဖြင့် ထောက်၍ ပြရမလောက် ကပ်နေသောအနက်)ကိုပေါ၏၊“ဧတံ-၌, ဣမံ-၌”ဟု မြန်မာပြန်ကြ၏၊ “ဧတံ-အဒိ (အဲနီ, အဲသည်) ” ဟု ပြန်ရလျှင် ဣမံနှင့် အနက်ချင်း ကွဲဘွယ်ရှိ၏၊ ၌ကား သဒ္ဒါကျမ်းတို့အဆိုတည်း၊ ကျမ်းဂန်တို့၌ကား “ ထွေ-၌စကား၌ ” စသည်ဖြင့် အလွန်နီးကင်းသောအနက်ကိုပင် တသဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်ပြ၏၊ ဝိနည်းဠီကာ ၂ တောင့်ထွာပြင်ဘက်ကို “ဧတ” ဟုဂင်း, ၂ တောင့်ထွာ အဝင်းကဲ့ ဣမဟုဂင်း ညွှန်ပြတို့ရာ သတ်မှတ်သည်။

အမု, ကိံ ။ ။အမု သဒ္ဒါသည် ဒူရ (အဝေး) အနက်ကို လှမ်း၍ ညွှန်ပြခြင်း အနက်ရှိ၏၊ တသဒ္ဒါ ညွှန်ပြအပ်သော အဝေးသည် မျက်ကွယ် အဝေးတည်း၊ အမုဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော အဝေးကား မျက်မြင် အဝေးတည်း-ဟု ခွဲသင့်၏၊ “ထို” ဟု အနက်မပေးဘဲ “ အမု-ဟို = အဲဟို ” ဟု ပေးရလျှင် တသဒ္ဒါနှင့် အနက်ချင်း ကွဲဘွယ် ရှိသည်၊ ကိံသဒ္ဒါ၏ ပုစ္ဆာအနက်မှာ ထင်ရှားပြီ၊ ထိုက်နောက်၌ စ်နိပါတ် ရောက်၍ “ ကေစ ” စသည်ဖြစ်ရ.အခါ, ယသဒ္ဒါ ရှေးရှိ၍ “ ယောကေစ ” ဖြစ်ရာအခါတို့၌ ဟောနိုင်သော အနက်နှင့် ရုပ်စဉ်ပုံကို အခြေပြုနာမ်ဂိုဏ်း၌ ပြခဲ့ပြီ။

(၂၁၃) သဗ္ဗဿသာတိ, တဿသာတိ, ဝါတိ, သဗ္ဗဣာတိစ ဝတ္တွေတာ၊ သသ္မာဆ္မိံသံသာသွ·တ္ဂံ။ ၁၇၆။ သဗ္ဗိတ္ထ. လိ၎ကိသု - တ္ဂိန္ဒ်၊ သဆ္မာဆ္မိံ သံသာ ဣကွေတေသု, တဒ္ဓကိတိ - တ ဟူသော၊ ဇတေဿ သဗ္ဗိနာမဿ-၏ သဗ္ဗနာမိဒ္ဓိ၊ တကာရဿ-၏၊ အတ္တံ ဝါ ဟောဘိ၊ ပေ၊ နေသံ ဘောသံ။

(၂၁၄) ဆ္မာဟိ ဆ္မိံ နံ မှာဘိမှိဝါတိ ဣ၎ဘာ-၌ သုတ်မှ၊ ဆ္မာ ဆ္မိံ နံတိ, မှာမှိဘိစ ဝတ္တွတော၊ နံတိမေဟိ ကတ၎ကာရဓေဟိ။ ၁၀၀။ ပေ၊ [ကစ္စည်းနှင့် တူပြီ၊] ၊ ပေ၊ နေသု-ဘောသု-တ္ဂိန္ဒ်၊ ဣတ္ထိယံ-၌၊ "တာ+သိ" ဣတိ- "တာ+သိ" ဟု ဖြစ်ပြီးသော၊ ဣဝ - ၌၊ သာဒေသ သိလောပါ-သ ပြုခြင်း, သိ ချေခြင်းဘို့သည်၊(ဟောန္တိ)၊ သာ[ကညာ]-သို့ သဘို့သို့။ နတ္ထံ - နပြု၊ (ယောဝိဘတ် စသည် နှောင်းရာ၌ တသဝါ နတ္ထံဖြင့် တ ကို နပြု-ဟူလို၊) နာ, တာ, နာယော, တာယော - ထို သဘို့သို့ဘို့၊ ပေ၊ တာဘိ-တို့ဖြင့်။

(၂၁၅) ဇတိမာသဓိဘိ ဣတော - ၌ သုတ်မှ၊ ဇာဘိမာဂွ ဘဏ္ဍန္တွ-ဇာဘိမာ သဒ္ဒါသည်ဂုင်း၊ တသာဝါတိ ဣတော-သုတ်မှ တာဂွဟဏန္တွ-တာသဒ္ဒါသည်ဂုင်း၊ ပဋ္ဌမိယန္တွဝသေန - ပဋ္ဌမိဝိဘတ် အဆုံးရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ စတ္တာတေ-၏၊ ဝါတိစ-ဝါဟူသော ပုဒ်သည်လည်း၊ ဝတ္တွေ၊ တတော သသ သာယ။ ၆၅။ ပေ၊ ဝါ ဟောဘိ။

(၂၁၆) သံသာ သ္မွက ဝစနေသူဘိ, ဣ ဣဘိစ ဝတ္တွေ(“သံသာ သ္မွက ဝစနေသစ”ဟု စပါသည်ကား အဝို)၊ တ သာဝ။ ၆၇။ ဒဘတ္တာ ဒေသသု ဇကဝစနေသု သံသာသု, ဣတ္ထိယံ ဝတ္တမာနသ - သော၊ တာဣဿတသ - တာဟူသော ၌ သဒ္ဒါ၏၊ အန္တသ - အဆုံးအာ၏၊ ဣကာရော ဝါ ဟောတိ၊ တိသာယ၊ ပေ၊ နာယ တာယ-ထို သဘို့သို့အား၊ နးသံ, တာသံ - တို့အား၊ ပဋ္ဌမိ ဆဋ္ဌိသု - ပဋ္ဌမိဝိဘတ် ဆဋ္ဌိဝိဘတ်ဘို့၌၊ (ရုပံ - ရုပ်သည်) တာဣယာ စတုတ္ထိသမံ - တတိယာဝိဘတ် စတုတ္ထိဝိဘတ်၏ ရုပ်နှင့် တူ၏၊ သတ္တမိယံ-သတ္တမီဝိဘတ်၌၊ ပေ၊ နာသု, တာသု-ထို သတ္တိသို့တို့၌၊ နပုံသကေ-၌၊ သိမှိ- သိဝိဘတ်၌၊ သာဒေသဘာဝါ-သ အပြု၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ [ဒေဝေဘသံတေ၊ - သုတ်က (သ) မပြု ခြင်းကြောင့်၊] နတ္ထံ - နပြု၊ နံ, တံ-ထိုစိတ်၊ ပေ၊ နေန, ဘေန-ထိုဗိတ်ဖြင့်၊ ဣစ္ဆာဒိ-သည်၊ ပုလ္လိင်သမံ-ပုလ္လိန်ရုပ်စဉ်နှင့် တူ၏။

(၂၁၇) ဇတေ+သိ-ဇောဓ+သိဟု ဖြစ်ပြီးသော်၊ ဇောတေသံတောတိ-သုတ်ဖြင့်၊ သကာရာဒေသော့ သပ္ပါ၊ ဇေသော [ဝုရိသော]-ဤယောကျ်ားး၊ ။ပေ။ ဣန္ဒြာဒိ - သည်၊ သဒ္ဒသဒ္ဒါသမံ - ၏၊ .... ဣတ္ထိယံ-၌၊ ဇတော+သိ-ဇတော+သိဟု ဖြစ်ပြီးသော်၊ သာဒေသော - သပ္ပါ၊ ဇသော [ကညာ]-ဤ သတ္ထိသို့၊ ။ပေ။ သဿိံ သုပနု - သ, သို့ဝိဘာတ်ဘို၌ကား၊ (ဣကာရော ဟောတိ၌စပ်)၊ သံသာသွေကာဝစနေသုစာတိ-သုတ်သည်၊ ဝတ္တာဘော။

ဇကိမာသမိ၊ ဖ၃။ [အယံ - ဤဆဋ္ဌိဝိဘတ်သည်၊ အန္တာပေက္ခာ-အန္တံကို ငဲ့၏၊] ။ပေ။ အန္တော - အဆုံးအာသည်၊ ဣကာရော ဟောတိ၊ သာဒေသ ဂတိကတ္တာ- သာ အပ္ပြုနှင့် အလားတူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သသာယာဒေသေဝိ - သသာယ အပ္ပါကြောင့်လည်း၊ (ဣ - ဣပ္ပါ၊) စသဒ္ဒါဓိကာရတော - စသဒ္ဒါလိုက်ခြင်းကြောင့်၊ အညောကာသဒ္ဒါဒိနံ - အညာဇကာသဒ္ဒါ အစရှိသည်တို့၏၊ [သဒ္ဒါဒိနံ ဟု သိဟိုင်္ဂမှု ရှိ၏၊ အာဒိဖြင့် ဣတရာစသည်ကို ယူ။] အန္တံသစ - အဆုံးအာ၏လည်း၊ (ဣ - ဣပ္ပါ၊) ဇတိသာယ , ဇကိသာ , ဇောယ - ဤ သတ္ထိသို့အား ။ပေ။ ဇတိသံ, ဇတာယံ-၌၊ [ဇတာယ-ဟု တချို့ဘာဝိ၏၊ နေတာဟိ သို့မာယယာသုတ်ကာတားမြစ်သောကြောင့် အာယအပ္ပါ မရှိစေရ၊] ဇတာသု။

စသဒ္ဒတော-စသဒ္ဒါကြောင့်၊ ["စသဒ္ဒါဓိကာရတော"ဟု ပြခဲ့သော စသဒ္ဒါကြောင့်] အညိသာ, အညာယ-အခြားသတ္ထိသို့အား, ၏၊ အညိသံ, အညာယံ - ၌၊ ဇကိသာ , ဇကာယ - တယောက်သော သတ္ထိသို့အား, ၏၊ ဇကိသံ, ဇကာယံ - ၌၊ ဣဘာရိသာ , ဣတရာယ-ဆိုအပ်ပြီးမှ

(၂၁၇) အန္တာပေက္ခာယံ— ဇင်္ဂမာသံဒ္ဒ ဆဋ္ဌိသည် "တော ဣမာ၏+ဣ အပ္ပြု" ဟု အာဒေသက်ငဲ့သော ဆဋ္ဌိမဟုတ်၊ အန္တကိုငဲ့သော(အန္တဒ္ဒစပ်ရသော)ဆဋ္ဌိဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဝုတ္တိဒ္ဒ "အန္တော" ပဒကို ထည့်၍ ဖွင့်ရသည်-ဟူလို၊ [ဤ ယုတ်၌ အန္တာပေက္ခာ ဆဋ္ဌိ ဖြစ်သကဲ့သို့ " တဿာဝါ " သုတ်၌လည်း အန္တာပေက္ခာ ဆဋ္ဌိပင်၊ ထို့ကြောင့် "တာ ဣမွေတဿ အန္တံ သ" ဟု အန္တသဒ္ဒါထည့်၍ ဖွင့်ခဲ့သည်။]

သာဒေသ ဂတိကတ္တာ သသာယာဒေသေဝိ — သုတ်၌ "သံ အပ္ပြု သာ အပ္ပြုကြောင့် ဣပ္ပြု" ဟု ဆိုထားသောကြောင့် "ဇကိသာယ"-စသည်၌ ဘယ်သုတ်ဖြင့် ဣပ္ပြုရမည်နည်း-ဟု မေးဘွယ် ရှိ၍ " သာဒေသဂတိကတ္တာ သသာယာဒေသေဝိ " ဟု မိန့်သည်၊ သသာယ အပ္ပြုသည် သာ အပ္ပြုနှင့် အလားတူ၏၊ သသာယ၌ ယကို မကြည့်ဘဲ သသာကို ကြည့်လျှင် သာအပ္ပြုနှင့် တူသည် – ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် သသာယ အပ္ပြုနောင်းရာ၌လည်း ဇကိမာသမိ သုတ်ဖြင့်ပင် အာကို ဣပ္ပြုရသည်။

စာပါးသော သတ္ဂိုဘိုး အား, ၏။ ကုတရိသံ, ဆာဘာရယံ - ၌၊ ကုစ္ဆာဒိ - ၍သို့ အစရှိသည်တည်း။.... နပုံသကော-၌၊ ဇတံ - ၍စိတ်၊ ဇောနိ-တို့၊ ဇတံ-ကို၊ ဇတောနိ-တို့ကို၊ ဃသံ-ကြွင်းသော ရုပ်စည်ကို၊ ဥယျုံ-ပြု။

(၂၁၈) ကုမသန္ဓသ ဘေဒေါ (အတ္ထိ)၊ ကုမ+သိ- ဟု ဖြစ်ပြီးသော်၊ သဗ္ဗညုမဟာသာဘိ - သဗ္ဗညု, ကုမသ ၂ ပုဒ်သည်၊ ဝတ္တတော၊ အနုပုံသကသာယံသိဒ္ဓါ။ ၁၇ ၂။သိဝိဘတ္တိဒ္ဓါ၊ ပေ၊ အယံ အာဒေသော ဟောတိ၊ သိလောပေါ၊ အယံ [ပုရိသော]- ၍ယောက်ျား၊ ကုမေ-တို့၊ ကုမံ၊ ကုမေ။

(၂၁၉) အနိမိနာဒ်ဒိစ။ ဝံ၇ ၁ ။ ပေ၊ ဟောန္တိ၊ ဇတံ - ၍သုတ်သည်၊ အနိဗ္ဗိ လိင်္ဂသေဝ - ကုဏ္ဍလိန် မဟုတ်သော ပုလ္လိန် နပုံလိန် ကိုသာ၊ ဂဟဏံ-ယူကြောင်းသုတ်တည်း။[၍သို့ ပုံ-နပုံလိန်သာ ယူခြင်းကြောင့် "အနေန, ကုမိန"ရုပ်များကို ပုံ-နပုံ၌သာ ဂိုနိုင်သည် ဟု မှတ်။]

(၂၂၀) သုနံဟိသူတိ ဝတ္တတော၊ .... သဗ္ဗညု မသော်၇ ။ ၁၇ ဝ။ ၊ ပေ၊ အာပစ္စယန္တာဒေသေ (အာပစ္စယန္တ + အာဒေသေ)- အာပစ္စယန္တ ပုဒ်ဖြင့် မည္ဆုနပြုခြင်းကြောင့်ဂင်း၊ သဗ္ဗညုတာတိ-သဗ္ဗညုတ္တ ဟူ၍၊ အနုတ္တတော စ-မဆိုအပဲသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဂင်း၊ ကုမသိတိ - ကုမသဟူသော၊ ဇတံ-၍သဒ္ဒါသည်၊ အနိဗ္ဗိလိင်္ဂသေဝ - ကုဏ္ဍလိန် မဟုတ်သော ပုလ္လိန် နပုလ္လိန် ကုမသဒ္ဒါကိုသာ၊ ဂဟဏံ - ယူကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊.... ဇော်၊ ဇောိ, ဇောမေဟိ, ကုမေဟိ-၍ယောက်ျားတို့ဖြင့်။

စသဒ္ဒါဓိကာရတော၊ ပေ၊ အန္တသ္သစ — "သံသာသွေကဝစနေသု" သုတ်မှ လိုက်လာသော စသဒ္ဒါဖြင့် အညာ ကော-အာဒိဖြင့် ကုတရာ (သဒ္ဒနီဘိအလို အညတရာ အညတမာ-ဆရာတို့အလို ကတရာ ကတမာတို့ကိုပါ)ယူ၊ ထိုသဒ္ဒါတို့၏ အဆုံး အာကို ကုပြု၊ ကုတရာ အညာတို့၏ ရုပ်စည်ကို ပြုခဲ့ပြီ၊ ကောရုပ်စည်မှာ နောက်၌ လာဦးလတ့ံ။

(၂၂၀) အာပစ္စယန္တာ၊ ပေ၊ ကုမသိတိ — "တေါမာသမိ" သုတ်၌ "တော ကုမာ" ဟု အာပစ္စယန္တ ပုဒ်ဖြင့် ညွှန်ပြသကဲ့သို့ ကုဏ္ဍလိန်ကို ယူစေလိုလျှင် အာပစ္စယန္တ ပုဒ်ဖြင့် သုတ်၌ ညွှန်ပြလေ့ရှိ၏၊ ၍သုတ်ကား ထိုအာပစ္စယန္တ ပုဒ်ဖြင့်လည်းမညွှန်ပြ၊ တသော်၇ နတ္တံ သမ္ဗုဒ္ဓ သုတ်၌ လိန်ခပါးလုံးကို ယူစေလိုသောကြောင့် သမ္ဗုဒ္ဓဟု ညွှန်ပြသကဲ့သို့ ၍သုတ်၌ "သမ္ဗုဒ္ဓ" ဟုလည်း မညွှန်ပြ၊ ပုံလိန် နပုံလိန် ရုပ်မျိုးဖြစ်သော ကုမသကိုသာ ညွှန်ပြထားသည်၊ ထို့ကြောင့် သုတ်၌ပါသော "ကုမသ" သဒ္ဒါသည် ပုံလိန် နပုံလိန် ကုမကိုသာ ယူကြောင်း သဒ္ဒါဖြစ်သည်-ဟု သိနိုင်သည်၊ [ဝေတံ၌ သိဟိုဠ်မှာယ် "ဝေဒံ" ဟုရင်း, ဋီကာ၌ "ဝေဍ္ဎ" ဟုရင်း ရှိသည်။]

(၂၂၁) သဗ္ဗသော်တိ, ဝါဘိ, သဗ္ဗတ္ထာဘိ, သဗ္ဗာသို့ သံသာသွတ်ဲ တိစ - သုတ် သည်ဂုင်း၊ ဝတ္တာဒတာ၊.... ကမ္မသဒ္ဒသစ ။ ၁၇၇ ။ သဗ္ဗတ္ထ-အာလုံးစုံကုန်သော၊ လိင်ဂ်သု-တို့၌၊ သာဒ္ဗာသို့ သံ သာသုဏ္ဏတိ-သ,သ္မာ, ဘို့, သံ, သာ ဟူ ကုန်သော၊ ဒေါဘသု ဝစနသု - ၍ဝိဘတ်တို့ကြောင့်၊ [သံသာဘို့လည်း ဝိဘတ်မှ ဖြစ်သာသောကြောင့် (ဘူဘာပုဗ္ဗဂတိကာနည်းအားဖြင့်) ဝိဘတ်အာမည်တွင် ပါဝင်ကြသည်၊] သဗ္ဗသော်, ကမ္မသဒ္ဒသစ-ကမ္မသဒ္ဒါ၏လည်း၊ အတွဲ့ ဝါ ဟောတိ၊ အာသ, ဏ္ဍမသ-အား၊ ၊ပေ၊ ဒေသု, ဏ္ဍမေသု-တို့၌။

ဏ္ဍတ္ထိယံ-၌၊ ဏ္ဍမာ+သိ - ဟု ဖြစ်ပြီးသော်၊ အယမာဒေသသိလောပါ-အယံအပြု, သိချေခြင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ အယံ[ကညာ]-၍သတ္တိဝိုင်း၊ ၊ပေ၊ ကမ္မာဟိ, ဘိ - တို့ဖြင့်၊ စဘုတ္ထိယံ-၌၊ အတွဲ့-အ အဖြစ်သည်ဂုင်း၊ ဏ္ဍကာရ သာယာဒေသာဒ - ဏ္ဍ အပြု, သာယ အပြု တို့သည်ဂုင်း၊ (ဟောန္တိ)၊ အာသာ ၊ပေ၊ ဏ္ဍမာယ-အား၊ ဏ္ဍမာသံ, ဏ္ဍမာသာနံ-တို့အား၊ သတ္တမိယံ-၌၊ အာသံ, ကမ္မသိသံ-၌၊ ဏ္ဍမိသာဝါ - ဟုလည်း ရှိ၏၊ တေသု ဝုဒ္ဓိလောပါဒေနာ - အစရှိသောသုတ်ဖြင့်၊ သ္မိံ ဝစနသ-၏၊ သာဒေသော-သာပြု၊ ကမ္မာယံ, ဏ္ဍမာသု၊ ဧသံ - ကြွင်းသောရုပ်ကို၊ နယျံ - သိနိုင်လောက်ပြီ၊ [စဘုတ္ထိပြီး သတ္တမိကျော်ခဲ့ရကား ကြွင်းကျန်သော ပဌမိ၌ "ဏ္ဍမာယ - ကမ္မာဟိ, ဘိ" ဟု ရုပ်, ဆင့်၌ စဘုတ္ထိအာဘိုင်းရုပ်များ သိနိုင်လောက်ပြီ-ဟူလို။]

(၂၂၂) နပုံသကော-၌၊ ဏ္ဍမ+သိ - ဟု ဖြစ်ပြီးသော်၊ သဝိဘတ္တိသာတိ, ဝါတိစ ဝတ္တာတေ၊....ဏ္ဍမသိဒမံသိသု နပုံသကော ။ ၁၂၉ ။ ပရေသု, အံသိသု နပုံသကေ ဝတ္တမာနသ သဝိဘတ္တိသ သဗ္ဗသော်ဝ ဏ္ဍမသဒ္ဒသ, ဏ္ဍံ ဝါ ဟောတိ၊ ဏ္ဍဒံ [စိတ္တံ] - ၍စိတ်သည်၊ ဝိ၊ရာစတ်-

(၂၂၃) ဏ္ဍမသဒ္ဒသစ — "ဏ္ဍမသစ" ဟု သုတ်တည်လျှင် "ဏ္ဍမသ-၍သူအား" စသည်ဖြင့် အနက်ခပ်းရမည်လော ဟု တွေးတောဘွယ် ရှိသောကြောင့် "ဏ္ဍမသဒ္ဒသစ" ဟု သဒ္ဒပုဒ်ကို ထည့်၍ သုတ်တည်ရသည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "သဒ္ဒဂ္ဂဟဏံ - သဒ္ဒသဒ္ဒါသည်၊ အသန္နေဟတ္ထံ-မယုံမှား (မတွေးခတာ) ရခြင်း အကျိုးရှိ၏" ဟု မိန့်သည်၊ [သန္တသဒ္ဒသ သော ဘေ, ဗောစန္တေ-သုတ်ဋ္ဌလည်း "သန္တသ-သူခတ်ကောင်း၏" ဟု ယုံမှားဘွယ် ရှိသောကြောင့် "သဒ္ဒ" ထည့်၍ သုတ်တည်ခဲ့သည်၊ အခြားသုတ်များ တည်ပုံကိုလည်း ၍နည်းမှီး၍ ကြံပါ။]

တင့်တယ်ဖြစ်၏ ကွမ်-ဤဒိတ်၊ ကွမာနိ-တို့၊ ဒွဒံ [ပုဖွံ]- ဤပန်းကို၊ ပသသိ-ရှုလော၊ ကွမ်-ကို၊ ကွမာနိ - တို့ကို၊ အာနေန္ဒ, ကွမိနာ-ဖြင့်၊ ပေ၊ ကွစ္စာဒိ-ဤသို့ အဓိပ္ပါယ်ရှိသော ရှင်စည်သည်၊ ပုလ္လိင်္ဂါဝိယ, ဥပယျံ-သိမ့်ဝင်လေ၏ပြီ။

(၂၂၃) အမုသဒ္ဓသ ဘေဒေါ (အတ္ထိ)၊ အမု+သိ-ဟု ဖြစ်ပြီးသော်၊ ဝတ္တွေ၊ ဝါတ် အနုပုံသကသားတို့ သိမ့်ဘိစ ဝတ္တွေ။....

အမုသ မောသံ ။ ၁၇၃ ။ ပရေ သိမ့် အနုပုံသကသ, အမုသဒ္ဓသ ၊ ပေ၊ အာသု[ရာဇာ]-ထိုမင်း။

(၂၂၄) သဗ္ဗနာမတောတို့ ဝါတိစ ဝတ္တွေ၊ .... သဗ္ဗတော ကော ။ ၁၇၈ ။ သဗ္ဗတော သဗ္ဗနာမတော-မှ၊ ပရော-နှင်းသည်၊ (ဟုတ္ထာ-ဖြစ်၍) ကင်္ကတိ - က ဟူသော၊ အယံ - ဤသဒ္ဒါသည်၊ အာဂမော ဝါ ဟောတိ၊ ပုန-တာဒိန်၊ သဗ္ဗတောဂဟဏေန - သဗ္ဗတော သဒ္ဒါကြောင့်၊ ဟိနာဒိတော ဝိ-ဟိန အင်္ဂါသော သဒ္ဒါတို့မှ (နောက်၌)လည်း၊ ကော-က အက္ခရာသည်၊ (အာဂမော ဟောတိ)၊ ဝိနာဒိကာရေန - လိုက်ပုဒ်ကို ကြဉ်၍ ဖြစ်သော၊ အမုသ မောသံတို ယောဇေန - ဟူသော ယောဇ ဝိဘာဇဖြင့်၊ ကကာရေဝိ - က အက္ခရာကြောင့်လည်း၊ သာဒေသော-သပြု၊ အသုကော-ထိုယောက်ျား၊ အသုကာ-ထိုမိန်းမ၊ အသုကံ-ထိုဗိတ်၊ [ဤနောက်၌ " အသုကော " ရှိသည်ကား ပါဠိပုံတည်း၊] သာဒေသာ ဘာဝေ-သ အပြုမရှိရာ၌၊ [ဘာဝေါ ဟု တဆိုင်းရှိ၏၊ ဘာဝေဟု ပါဠိမှန်ရှိစေ၊] အမုကော , အမုကာ , အမုကံ ကွစ္စာဒိ-အမုကော ၊ ပေ၊ အမုကံ အာစရှိသော ရုပ်စည်ဖြစ်၏။

(၂၂၄) က ကွစ္စယမာဂမော—အက္ခရာလာရာ၌ များသောအားဖြင့် သရမပါ၍, ယ်-ဝ်-မ်-ဒ်-န်-စသည်ဖြင့် ဗျည်းချည်းသာ လာလေ့ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤသုတ်၌လည်း "က်"ဗျည်းချည်းသာ လာရမည်လော-ဟု တွေးတောဘွယ် ရှိသောကြောင့် "က ကွစ္စယ မာဂမော " ဟု " ကွတိအယံ " ထည့်၍ မိန့်သည်၊ ကကွတိအယံ- (အသရနှင့် "က်"ဗျည်း တွဲလျက် "က"ဟု ခွဲတ်ရသော)ဤ(က)သဒ္ဒါလာရမည်-ဟူလို။ [ပုန သဗ္ဗတောဂဟဏေန"စသည်မှာ ကစ္စည်းဝုတ်တို့နှင့် စာသွားတူပြီ။]

အမုသ၊ ပေ၊ ကကာရေဝိ သာဒေသော — အမုသမော သံ သုတ်၌ " အနုပုံသကသ-သိမ့် " နှစ်ပုဒ်လိုက်လာ၏၊ ထိုလိုက်ပုဒ် နှစ်ခုကို ကြဉ်လျှင် သိမနှောင်းဘဲ က အက္ခရာ နှောင်းရာ၌လည်း လိန် သုံးပါးလုံးပင် မကို သပြုနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "အသုကော,အသုကာ,အသုကံ" တို့သည် (အစဉ်အတိုင်း) ပုလ္လိန်-ဣတ္ထိလိန်-နပုံလိန် ရုပ်များတည်း-ဟုမှတ်၊ [အသုကောကို "အမု" တည်, သိသက်, ကလာ, အမုသမောသံဟူသော

ဗဟု၀စနေ - ဒ္ဒ်၊ လတော ၀ေါကာရောစာတိသုတ္တော - သုတ်ဒ္ဒ်၊ အနု ၀တ္တမးန ပါဠဟာဇးန - အးစဉ်လိုက်သေး ၀ါသဒ္ဒါကြောင့်၊ ၀ေါ ကာရော-၀ေါ အးပြုသည်၊ နဟောတိ-ဖြစ်၊ နိစ္စံ-အမြဲ၊ ယောလောပေါ-ယော ချ၊ ဒိဓေယာ - ဒိစယပြု၊ [ယောလောပဒိစယာ ဟုလည်း ရှိ၏၊] အမှ [ပုရိသာ]-ထိ ယေးကျားတို့၊ အးမံ့-ကို၊ ပေ၊ အမုသ-အား၊ ဝိနာဓိကာ ဓေန - သော၊ အးမုသးဒုန်ဒိ ယောဓေန- ဖြင့်၊ အးဒုံအာဒေသော-အဒုံပြု၊ အာဒုသ-ထို ယေးကျားအား၊ [၎င်းနောက်ဒ္ဒ် " အးမုသ " ဟု အးချိုစာဒ္ဒ် ထင်လျက် ရှိ၏၊] အးမှသံ, အးမှသာနံ-တို့အား၊ ပေ၊ အးမှသု-တို့ဒ္ဒ်။

ဏ္ဍထိယံ-ဒ္ဒ်၊ ဆိမ်္ဂ်-ကြောင့်၊ သာဒေသဒိ- သအပြု အစရှိသော အးစိ အးရင်သည်၊ (ပေးတိ)၊ [သာဒေသာဒိဒ္ဒ် အာဒိဖြင့် "က" လာခြင်း, မကို သပြုခြင်းမျိုးကို ယူ၊] အးသု [ကညာ] - ထို သတ္ဆိသို့၊ အာသုကာ, အးမုကာ၀ါ-ဟုလည်း ရှိ၏၊ အးမှ, အးမုယော-ထို သတ္ဆိသို့တို့၊ ပေ၊ အးမှသု။

(၂၂၅) နပုံသကော-ဒ္ဒ်၊ အးမု+ထိ-ဟု ဖြင်ပြီးသော်၊ သဝိဘတ္တိသာတိ ဏ္ဍမသိဒမိစ္စာဒိတော - ဏ္ဍမသိဒမံသိသု နပုံသကော သုတ်မှ၊ အံသိသူတို့, နပုံသကောတိစ ၀တ္တတော။

အးမုသာဒုံ။ ၁၃၀ ။ပရေသု အံသိသု နပုံသကော ၊ ပေ၊ ဟောတိ၊ အးဒုံ [ပုပ္ဖံ]-ထိ၊ နံး၊ အးမှ, အးမှနိ-ထိုပနံးတို့၊ အးဒုံ- ထိုပနံးကို၊ [အံဝိဘတ်ဖြင့် " အးမံ့ " ရှိသည်ကား အးပိသာ၊ ဤသုတ်ဒ္ဒ် ၀ါ မပါသေးကြောင့် "အးဒုံ"

ဝိနာဓိကာရယေးဂ ဝိဘာဂဖြင့် မကို သပြု, သိကို သြပြု၊ ရှင်စဉ်ပုံမှာ ပုရိသာဒိ ကညးဒိ စိတ္တာဒိဂိဏ်းအတိုင်း စဉ်။]

ဗဟု၀စနေ၊ ပေ၊ အဒုဿ — "အသု" ဟု ရှင်ပြီးပြီးနောက် ကအားဂုံ၀င်၍ အသုကော စသော ရှင်များကို ပြုနေရာမှ ယခုအခါ (က) မလာသော အခုသဒ္ဒါ ဗဟု၀စ်ကို ပြလို၍ "ဗဟု၀စနေ" ဟု စခိုပြုန်သည်၊ လတော ၀ေါကာရောစသုတ်ဒ္ဒ်လိုက်လာသော ၀ါသဒ္ဒါ၏ အသန္တ၀ိဓိကို ပြခြင်းကြောင့် "အးမုဝေါ" ဟု မရှိနိုင်ပုံကို ထုံသုတ်ပြန်ကြည့်ပါ၊ အမုသာဒုံဒ္ဒ် "အံသိသု-နပုံသကော" ဟူသော လိုက်ပုဒ် ၂ ခုကို ကြည့်လျှင် ပုံလိန် သဝိဘတ်ကြောင့် လည်း အခုံပြုနိုင်သောကြောင့် "အးခုံသ" ဟု ဖြစ်သည့် အခါ ဗျည္ဇနေစသုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ် ချေ၍ "အဒုဿ" ပြီး၏။

ဏ္ဍထိယံ— ဏ္ဍထိလိန်ဒ္ဒ် "အးမု" တည့်, ကလာ, အးပစ္စည်းသက်, နာင့်, သိသက်, ချ, အမုကာ ပြီး၏၊ မကို ယောဂဝိဘာဂဖြင့် သပြုလျှင် အသုကာ ဟု ဖြစ်၏၊ အသုကာ အမုကာတို့ကို ကညာဒိရုပ်စဉ်၊ နပုံလိန်ဒ္ဒ်လည်း အသုကံ-အမုကံ ဟု စိတ္တာဒိရုပ်ရှိ၏။

ဟုသော အဖြာရှိသည်၊] အမှ, အမှနိ - တို့ကို၊ အမုနာ-ဖြင့်၊ ကုန္ဓာဒိ-၍သို့ အစရှိသော ရုပ်စဉ်သည်၊ ပုလ္လိင်္သမံ-ပုလ္လိန် ရုပ်စဉ်နှင့် တူ၏။

(၂၂၆) ကိံသဒ္ဒသ ဘေဒေါ (အထွေ)၊ "ကိံ+သိ" ကုတိ-ဟု ဖြစ်ပြီးသော၊ ကုဝ-၍ရုပ်၌၊ ကိသ က ဝေစာဘ် ကုတော-သုတ်၌၊ ကိသာတိ, က ကုတိစ ဝတ္တဗေ။

သေသေသုစ ။ ဘ ၂၉ ။ ဝပစ္ဆယတော-၌၊ သေသေသု - ကုန်သော၊ စိဘတ္တိဘေဒေသု - စိဘတ်အပြားတို့ကြောင့်၊ ကိမိစ္ဆေတသ - ကိံ ဟူသော ၍သဒ္ဒါ၏၊ ကသဒ္ဒေါ-ကသဒ္ဒါဟူသော၊ အာဒေသော-အာဒေသသည်၊ ဟောတိ၊ စ-ဆက်ဉူးအံ့၊ ကိသကဝေစာတိသုတ္တေ - သုတ်၌၊ စသဒ္ဒေန-ဖြင့်၊ ဝပစ္ဆယာဝသိဒ္ဓ ထမာဒိဝပစ္ဆယာနံ- ဝပစ္ဆည်းမှ ကြွင်းသော ထံ အစရှိသော ပစ္ဆည်းတို့၏၊ ဝါ - တို့ကို၊ ဂဟိတတ္တာ - ယူအပ်ကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ("ဇ္ဇေစ" ၌ ဇ္ဇေကို ၍ကျမှ အနက်ပေး)၊ ဇ္ဇေ-၍သုတ်၌၊ သေသဂ္ဂဟဏေန-သေသ သဒ္ဒါဖြင့်၊ စိဘတ္တိယောဝ-စိဘတ်တို့ကိုသာ၊ ဂယှန္တေ - ယူအပ်ကုန်၏၊ [စိဘတ္တိယောဝ၌ ဇဝဖြင့် "ပဒန္တည်းတို့ကို မယူအပ်ကုန် " ဟု ကန့်။] စဋ္ဌဟဏံ - သည်၊ ကတ္ထစိ-အဆို့အရာ၌၊ နိဝတ္တနတ္ထံ - က အပြုကို နစ်စေခြင်း အနက်ရှိ၏၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ ကိသ, ကိသ္မိံတျာဒိစ-ကိသ, ကိသ္မိံ အစရှိသော ပြယုဂ်သည်လည်း၊ သိဒ္ဓါတိ-ပြီး၏၊ သောတိ-"သော" သုတ်ဖြင့်၊ သိသ-သိ၏၊ ဩ-ဩပြု၊ သရလောပါဒိ-သည်၊ (ဟောတိ)ဇ္ဇေသော-၍သူကား၊ ကော-အာဘယ်သူနည်း၊ ကေ - အာဘယ်သူတို့နည်း၊ ကံ-အာဘယ်သူ့ကို၊ ကေ-တို့ကို၊ ပေ၊ ကသ, ကိသ - အာဘယ်သူအား၊ နိဂ္ဂဟီဘလောပါဒိ -

(၂၂၆) ဇ္ဇေစ၊ပေ၊စိဘတ္တိယောဝဂယှန္တေ — "ကိသကဝေစ" သုတ်ရှေးသည် ဝပစ္ဆည်းကြောင့် ကိံကို ကပြု၍၊ စသဒ္ဒါက ဝပစ္ဆည်းမှ ကြွင်းသော ထံ အစရှိသော ပစ္ဆည်းကြောင့် ကိံကို ကပြု၏၊ ၍သို့လျှင် ကိသ က ဝေစ သုတ်၌ ပစ္ဆည်း အားလုံးကို သိမ်းရုံး ယူထားပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ၍သေသေသုစ သုတ်၌ သေသအရ ဝပစ္ဆည်းမှ အကြွင်းဟူရာ၌ ယူဘို့ရာ ပစ္ဆည်းမရှိတော့ချေ၊ ထို့ကြောင့် သေသအရ စိဘတ်များကို ယူရတော့သည်၊ [ကစ္ဆည်းဝုတ္တိ၌ကား သေသအရ ဝပစ္ဆည်းမှ ကြွင်းသော စိဘတ်ပစ္ဆည်း အားလုံးကို ယူ၏။]

စဋ္ဌဟဏံ၊ပေ၊သိဒ္ဓါတိ—စသဒ္ဒါ၏ အနက် ၅ပါးတွင် ၍သေသေသုစ်၌ စသဒ္ဒါသည် အဝဓာရဏာအနက် (အဝဓာရဏာ ၂ မျိုးတွင် နိဝတ္တာဝပနာဝဓာရဏာ အနက်ရှိ၏) ဟု သိစေလို၍ "ကတ္ထစိနိဝတ္တနတ္ထံ" ဟု မိန့်၊ ကိသ၌ "ကိံ+သ" ဟု ဖြစ်သည့်အခါ စသဒ္ဒါက

မိုဂ္ဂဟိတ်ချေခြင်း အဓိဂ္ဂိဟီသော အစိအရင်သည်၊ (ဟောတိ)၊ [ကိ ံသဒ္ဒါ ဗျဥ်နေစ သုတ်ဖြင့် မိုဂ္ဂဟိတ်ချေ, သံလာ - ဟူလို၊) ကောသံ, ကောသာနံ ၊ပေ၊ကောသု။

ဣတ္ထိယံ-၌၊ (" ကိ ံ+သိ " ဟု ပါဠိဂ္ဂိဟီစေ၊) " ကိ ံ+သိ " ဣတိ, ဣဝ, သေသေသုစာတိ - သုတ်ဖြင့်၊ ဝိဘတ္တိယံ - သည်း၊ ပရာယံ - သော်၊ ကာဒေသေ-ကအပြုကို၊ ကတေ-သော်၊ ဣတ္ထိယမတောအာပစ္စယောတိ-သုတ်ဖြင့်၊ မဇ္ဈေ - အလယ်၌၊ အာပစ္စယော - သက်၊ သိလောပေါ၊ ဥသာ ကညာ - ၍ သတ္ထိသ္မိုးသည်၊ ကာ - အာဘယ်သူနည်း၊ ကာ, ကာယော-အာဘယ်သတ္ထိသ္မိုးတို့သည်၊ ကံ - ကို၊ ကာ, ကာယော - တို့ကို၊ ဣစ္စာဒိ-သည်၊ သဗ္ဗာသဒ္ဒမံ-သဗ္ဗာသဒ္ဒါနှင့် တူ၏။

နပုံသကေ - ၌၊ ကိ ံ+သိ-ဟု ဖြစ်ပြီးသော်၊ လောပဝိဓိသ - လောပဝိဓိ၏၊ ဗလင်တရတ္တာ - အာဒေသဝိဓိထက် သာ၍ အားရှိသည် အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋမံ-ရှေးဦးစွာ၊ သိလောပေ-သိ ချေခြင်းကို၊ ကတေ-ပြုအပ်ပြီးသော်၊ ပုန - တဘန်၊ ဝိဘတ္တိ ပရတ္တာဘာဝါ - (ပရတ္တ+အဘာဝါ)-ဝိဘတ်နှောင်းသည်၏ အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့် (ကာဒေသာဘာဝေါ-က အပြု၏ မရှိခြင်းသည်၊ ဟောတိ)၊ ဝါ-တနည်း၊ တဒနုပရောဓေနာတိ

ဖြစ်သောကြောင့် သေသေသုစဖြင့် ကမပြု၊ သံ လာ, ဗျဥ်နေဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ၊ ကိသ္မိံ (တျာဒိဒ္ဒ အာဒိဖြင့် ယူရသော) " ဂ်မ်မိ " တို့ဒ်္ဒလည်း နည်းတူ၊ [" သောတိ သိသဿ " ကား ကောကို ရုင်စီရင်သော စကားတည်း၊ ကိ ံကို ကပြုပြီးနောက် သိကို သြဖြု-ဟူလို။]

ဣတ္ထိယံ။ ။ " ကိ ံ+သိ " ဟု ဖြစ်ပြီးနေဝံ အားပစ္စည်း မသက်မှိ ကိ ံကို ကပြုရမည်-ဟု ပြလို၍ " ဝိဘတ္တိယံ ပရာယံ ကာဒေသေ ကတေ " ဟု ဓိန်း၊ ထို့နောက်မှ " က နှင့် သိ " ၂ခု အလယ်၌ အာပစ္စည်းသက်(က+ါ+သိ), သိချေ, " ကာ " ပြီးသည်၊ [အာပစ္စည်းသည် ဝိဘတ်မသက်ခင် သက်လေ့ရှိ၏၊ ဤရုပ်မျိုးဒ်္ဒမှု " သေသေသုစ် " သုတ်က (ရူပသိဒ္ဓိအလို ပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ က မပြုနိုင်ဘဲ) ဝိဘတ် နှောင်းရာ၌သာ က ပြုနိုင်သောကြောင့်ရင်း, အာပစ္စည်းကလည်း အကာရန္တနောင်သာ သက်လေ့ရှိ၍ " ကိ ံ " သဒ္ဒါက နိဂ္ဂဟိတန္တ ဖြစ်သောကြောင့်ရင်း ဝိဘတ်သက်ပြီးမှ အာပစ္စည်း သက်ခွင့်ရသည်။]

နပုံသကေ " ကိ ံ+သိ "၊ပေ၊ ကာဒေသာဘာဝေါ — က ပြုမည့် အာဒေသဝိဓိ, သိချေမည့် လောပဝိဓိ ၂မျိုးသည် " ကိ ံ+သိ " ရုပ်ဒ္ဓ ပြိုင်လျက်ရှိ၏၊ ထိုသို့ ဆိုင်ပြိုင်နေရာ၌ လောကထုံးစံ အားဖြင့် ဖျက်မှုနှင့် တစုံတခု ဖြစ်အောင် ပြုမှုဘွင် ဖျက်မှုက လွယ်သောကြောင့် ထို့စံ အတိုင်း လောပဝိဓိက အားကောင်း၏၊ ထို့ကြောင့် သိကို ရှေးဦးစွာ ချေရသည်၊ ထိုသို့ ချေပြီးသည့်အခါ " ကိ ံ " ဒ္ဒ နှောင်းသော နိမိတ်မရှိတော့ရကား ကိ ံကို က မပြုဘဲ " ကိ ံ " ဟုပင် ရုပ်ရှိရတော့သည်။

ဗဟုပရိဘာသာတော - တဒဒုံပရောဓေန ဟူသော ပရိဘာသာသုတ်ကြောင့်၊ ကာဒေသာဘာဝေါ-က အပြုဓာတ်ရှိခြင်းသည်၊(ဟောအိ)၊ဇေတံ-ဤစိတ်ကား၊ ကိံ-ဆာဘယ်စိတ်နည်း၊ ကာနိ-အာဘယ်စိတ်ဘို့သည် ဒုတိဒယ ကဝစနေ-ဒုတိယာဇကဝုစ်စိဘတ်၌၊ ကွစိလောပန္တိ- သုတ်ဖြင့်၊ နိဂ္ဂဟီဘလောပေ-နိဂ္ဂဟိတ် ချေခြင်းကို၊ ကတေ- သေ၌၊ (ကုကံ့ စျမှည့်ပြီးနောက်) အံဒးမာ နိဂ္ဂဟီတံ စျလပေဟိတိ - သုတ်ဖြင့်၊ နိဂ္ဂဟီတံ - အံကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြု၊ ကိံ-အာဘယ်စိတ်ကို၊ ကာနိ-တို့ကို၊ ဂုစ္ဆာဒိ ပုလ္လိင် သဓံ။

ဇကသဒ္ဒါ - ဇကသဒ္ဒါသည်၊ သင်္ချာတုလျာ·သဟာယညဝစနော - (သင်္ချာ + အတုလျ + အသဟာယ + အညဝစနော) - သင်္ချာအနက် , အတုလျအနက်, အသဟာယအနက်, အညအနက်ကို ဟောဏ်၊ ယဒါ-၌၊ သင်္ချာဝစနော - သင်္ချာအနက်ကို ဟောဏ်၊ တဒါ - ၌၊ သဗ္ဗဓာ - အလုံး

တဒနု၊ပေ၊ကာဒေသာဘာဝေါ—"လောပဝိဓိကအားဇောင်း၍ သိကိုရှေးဥုးစွာ ရှေ့လျှင် ကော-ကာ-စသည်တို့ဉ်လည်း လောပဝိဓိ အလိုကျအောင် သိကို ရှေးဥုးစွာ ချေစ်လိုက်ပါတော့လော, အဘယ်ကြောင့် ဤရုပ်ကျမှ ချေရသနည်း" ဟု ကပ်ဘွယ်ရှိ၍ ထို "လော-ဝိဓိသဿ ဗလဝတရတ္တာ" ဟူသော ပဌမအကြောင်းဖြင့် မလုံလောံသေးရကား ဒုတိယ အကြောင်းတမျိုးဖြင့် ထပ်မံ ထောက်ပုံလိုသောကြောင့် " တဒနုဘာရောဓေနာတိ ပရိဘာသာံတာဝါ"ဟု မိန့်ပြောနိုင်သည်၊နံလိန်(သိ+အံ)တို့၌ "ကိံ" ဟူသော ပါဠိတော် ရှိသောကြောင့် ပါဠိတော်နှင့် လျော်အောင် က်ကို က မပြုရ ဟူလို။

သင်္ချာအနက်။ ။သင်္ချာအနက်ဟူသည် "ဒ" ဟူသော ဂဏန်းသင်္ချာအနက်တည်း၊ ဤသင်္ချာအနက်၏ ပြယုဂ်ကို ဦးကာ၌ " ဒေရိယဝိနယေတိဝါ သပ္ပုရိသဒိနယေတိဝါ ဧသေ သေ ဓေက ကေဠေ သမေ သမဘာဂေ တဇ္ဇာတေ"ကို ထုတ်၏၊ ထို၌ "ဓေက-တူ၏"ဟု အနက်ပေးကြ၏၊ သဓေ-ဟူသော အဖွင့်ကို ထောက်လျှင် 'အဘူ' အနက်ပင် သင့်ဘွယ်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် သင်္ချာအနက်ပြယုဂ်ကို "ဓေကာဝ ဓေါ ဘိ ဘွဒဝ ဗြဟ္မစရိယဝါသာယ" ဟု သီလက္ခန်ဦးကာ (ကော်သမယံ အဒွဲ) ထုတ်ပုံ ကောင်းသည်၊ ဗြဟ္မစရိယဝါသာယ-မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယကို ကျင့်သုံးဘို့ရာ၊ ဓေကဝ-တခုသော ဗုဒ္ဓါပဒါဒနဝမခဏသာတည်း။

အတုလျ, အသဟာယ။ ။"ဒေကာမို သမ္မာသမ္မုဒ္ဓေါ"ဦး ဇကသဒ္ဒါသည် အတုလ အနက်ကို ဟော၏၊ ဓေကာ-တပါးထည်းသာ၊ သမ္မာသမ္မုဒ္ဓေါ-ဘုရားသည်၊ အပို-ဖြစ်၏၊ ဤ၌ " တပါးထည်း " ဟု မြန်မာပြန်ရသော်လည်း အနက်အသားမှာ "အတူမရှိ" ပင်တည်း၊ အတူမရှိ အပြိုင်မရှိသဖြင့် "တပါးထည်းဖြစ်သည်" ဟူလို၊ "ဓေကာဝ အရညဲ ပဝိသိတွာ—တဓေးကဲသည်းသာ တောသို့ဝင်၍" ဤနည်းလည်း " တဓေကဲသည်း" ဟု မြန်မာပြန်ရသော်လည်း အနက်အသားမှာ " အဓေါမရှိ " ပင်တည်း၊ အဓေါမပါဘဲ "တယောက်ထည်း ဝင်သည်"-ဟူလို။

အသဟာယ။ ။"ဒုကာမို သမ္မာသမ္မုဒ္ဓေါ"ဦး ဇကသဒ္ဒါသည် အတုလ အနက်ကို ဟော၏၊ ဓေကာ-တပါးထည်းသာ၊ သမ္မာသမ္မုဒ္ဓေါ-ဘုရားသည်၊ အပို-ဖြစ်၏၊ ဤ၌ " တပါးထည်း " ဟု မြန်မာပြန်ရသော်လည်း အနက်အသားမှာ "အတူမရှိ" ပင်တည်း၊ အတူမရှိ အပြိုင်မရှိသဖြင့် "တပါးထည်းဖြစ်သည်" ဟူလို၊ "ဓေကာဝ အရညဲ ပဝိသိတွာ—တဓေးကဲသည်းသာ တောသို့ဝင်၍" ဤနည်းလည်း " တဓေကဲသည်း" ဟု မြန်မာပြန်ရသော်လည်း အနက်အသားမှာ " အဓေါမရှိ " ပင်တည်း၊ အဓေါမပါဘဲ "တယောက်ထည်း ဝင်သည်"-ဟူလို။

စုံသော ဝိဘတ်ဘို့၌၊ ကေဝစနန္တော၁၀ - ကေဝစ် အဆုံးရှိသည်သာ၊ အညထ္ထ - သရျာအနက်မှ အခြားအနက်ဘို့၌၊ ဗဟုဝစနန္တော၀ိ-ဗဟုဝစ် အဆုံးလည်းရှိ၏၊[ဝစနန္တော၀်၌ အဝိဖြင့် ကေဝစ်အဆုံးရှိခြင်းကိုပေါင်း]၊ ကေကော - ယောကျ်ား တယောက်၊ ကော - မိန်းမ တယောက်၊ ကေံ-စိတ်တခု၊ [၎င်းနောက် "ကေ" ဟု ရှိသည်ကား အဝို့, သိဟိုဠ်မှ၌လည်း

အည (ကေစ္စ) အနက်။ ။ "ကေ အာစရိယာ"၌ ကေသဒ္ဒါသည် အညအနက်တည်း၊ ကေ-အခြားကုန်သော၊ အာစရိယာ-ဆရာတို့သည်၊ (ဝဒန္တိ - ဆိုကြ၏)၊ ဤပြုယုဂ်၌ ကေသဒ္ဒါကို "ကေစ္စ=အချို့" အနက်ရှိ၏-ဟု သဒ္ဒနီတိမိန့်၏၊ ကေ-အချို့ကုန်သော၊ အာစရိယာ ဝဒန္တိ-ဟု အနက်ဆို၊ ဤ "ကေ" သဒ္ဒါမျိုး၌ "အညအနက်, ကေစ္စအနက်" ၂ ချက်လုံးပင် အသုံးရှိကြကြောင်းကို သီလက္ခန္ဓိကာသစ်၌ "ကေတိ ကေစ္စေ, အညေတိပိ ဝဒန္တိ" ဖွင့်သည်။

မိဿနအနက်။ ။ "ပဠာလေးစ ဝိဒေဟာစ, ဥဘောပေကာ ဘဝန္တု၊ တေ" ၌ ကေသဒ္ဒါသည် "မိဿန=ရောနှောခြင်း" အနက်ရှိ၏၊ ဂါထာ၏အဖွင့်(မဟာသဓာတ် အဋ္ဌကထာ)၌ "ကေသဒိသာ" ဟုဖွင့်၏၊ ဤ၌ သဒိသဟူသော်လည်း "သဘောတူသော အချင်းချင်းရောနှောမိသော" မိဿန အနက်ပင်၊ ပဠာလေးစ - ပဠာလမင်းသည်ဌင်း၊ ဝိဒေဟောစ-ဝိဒေဟမင်းသည်ဌင်း၊ ဧတဥဘောဝိ - ဤမင်း ၂ ပါးလုံးတို့ သည်လည်း၊ ကော-တပေါင်းထည်း သဘောတူကုန်သည်၊ ဘဝန္တု-ဖြစ်ပါစေကုန်၊ [ဤ၌ "ကေ" ဟူ မရှိ "ကော" ဟု ရှိသောကြောင့် သဒ္ဒနာမ်မဟုတ် "ပုရိသာ" တို့ကဲ့သို့ သုဒ္ဓနာမ်တည်း၊ ဗဟုဝစ်သာရှိသည် - ဟု သဒ္ဒနီတိဆို၏၊ ဆရာတို့ကား ဝုစ် ၂ ပါးဟုပင် မိန့်သည်။]

သေဋ္ဌအနက်။ ။ "ကောဒိဘာဝံ၊ ပေ၊ ဒုဘိယံစျာနံ" ၌ ကေသဒ္ဒါသည် "သေဋ္ဌ=အမြတ်" အနက်ကို ဟောဏ်၊ "ကောဒိဘာဝံ(ကေဉဒိဘာဝံ)-မြတ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော သမာဓိကို ဖြစ်စေတတ်သော" ဟုပေး၊ ထောမနိမိ အဘိဓာန်၌ "ကေဝလ=ဗရောမယွက်သက်သက်, မုချ=ကေန်မုချ, သစ္စ=အမှန်, အပ္ပ=အနည်းငယ်" ဟူသော အနက်များကိုလည်း ပြသေး၏၊ ထို အနက်များ၌လည်း သဒ္ဒနာမ် ဟုတ်-မဟုတ်ကို ပြယုဂ်တွေ့ရာ၌ သတိထားကြပါ့ကုန်။

ဧကော တိသု သရျာတုလျာ-တုလျာသဟာယ မိဿနေ၊
သေဋ္ဌညသစ္စမုချေသု, အပ္ပမှိ ကေဝလေပိစ။

ယဒါ၊ ပေ၊ သဒ္ဒဋ္ဌကဝစနန္တော၀ --သရျာအနက်ကို ဟောရာ၌ "ဝ" သရျာဖြစ်သောကြောင့် ဝိဘတ်အားလုံး၌ပင် ကေဝုစ်ချည်းသာ ဖြစ်၏၊ သဒ္ဒသဒ္ဒါ ကေဝုစ်အတိုင်း ရုပ်စဉ်ရမည်၊ သို့သော် ဇာတိလိန်သို့သတို့ကို သံသာပြုရာဝယ် "ကေသံ-ကေသာ" ဟုမရှိ၊ ဧတိမာသမိသုတ်၌ လိုက်လာသော စသဒ္ဒါဖြင့်ဆုပြု၍ "ကေသံ-ကေသာ" ဟုထူး၏၊ ဤ ထူးပုံကို ရည်ရွယ်၍ "သံသာသွေဝ ဝိသေသော" ဟု မိန့်သည်၊ [ဆရာတို့ကား "သရျာအနက်၌ ကေဝုစ် ကတရသဒ္ဒါအတိုင်း ရုပ်စဉ်ရမည်" ဟု မိန့်ကြသည်၊ သဘောတူပင်။]

မပါ၊] ဣစ္ဆာဒိ - ဤသို့ အစရှိသော ရုပ်သည်၊ သဗ္ဗဝိ - အလုံးစုံသော လိင်္ဂတို့၌၊ သဗ္ဗသဒ္ဒေ- သဗ္ဗသဒ္ဒါနှင့် တူ၏၊ သံသာသ္မေဝ-သံအပ္ပါ, သာအပ္ပါတို့၌သာ၊ ဝိဓေယ်သော-ထူး၏၊

(၂၂၇) ဥဘသဒ္ဒေါ-ဥသသဒ္ဒါသည်၊ ဒ္ဝိသဒ္ဒပရိယာယော-ဒ္ဝိသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ သဒါ - အခါခပ်သိမ်း၊ ဗဟုဝစနန္တော ဝ-ဗဟုဝစနံ သာတည်း၊ "ဥဘ+ယော" ဿတိ, ဿ၀၊ တတော်ယောနမောတ္ဝတိဇ္ဇေ-ဤသုတ်၌၊ တုဂ္ဂဟဏေန ကွစိ ယောနံ သြကာရော ဥဒေဘာ-၂ယောက် ကုန်သော၊ ပုရိသာ-ဘို့၊ ဥဘော ဝါ - ဥဘော ဟုလည်း ရုပ်ရှိ၏ ဥဘော-

အညတ္ထ ဗဟုဝစနန္တော ဝိ—သရ်ျာအနက်မှ အခြားသော အတုလျ-အသဟာယ-အည အနက်တို့၌ ဗဟုဝုစ်လည်း ရှိ၏၊ ဤကား ရှေပသိဒ္ဓိ အလိုတည်း၊ သဒ္ဒနီတိ၌ "သရ်ျာ, အတုလျ(အသဒိသ), အသဟာယ"အနက်တို့၌ ဧကဝုစ်ရုပ်သာ ရှိ၏-ဟု ဆို၏၊ သရ်ျာအနက် အသဟာယ အနက်တို့၌မူ ဗဟုဝုစ် ဆိုလိုမူ က အကွာရာ လာ၍ "ကေကာ မယံ ဝိဟာရာမ = ငါတို့သည် တယောံထည်းဖြစ်ကုန်လျက် နေရကုန်၏၊ ဇုမေ ဂဟပတယော ကေကာ အာဂတာ=ဤ သူကြွယ်တို့သည် (အခေါ်မပါ) တယောက်ထည်းစီသာ ဖြစ်ကုန်လျက် လာကြကုန်၏"ဟု ရုပ်ဖြစ်၏၊ ဤကအကွာရာလာရာ၌ ကေကာ(ပုရိသာဒိ) ကေကာ(ကညာဒိ) ကေကံ(စိတ္တာဒိ) ဖြစ်၏။

ဝိန္ဆာပုဒ်။ ။ဧကေကော(ကောကော)ဟု ဝိန္ဆာပုဒ်လည်း ရှိ၏၊ ကေကော-တယောက်တယောက်သော ယောကျား၊ ကေကာ-တယောက်ဘယောံသော မိန်းမ၊ ကေကံ-တခုတခုသော စိတ်၊ လိင် ၃ပါးလုံးပင် ကဝုစ်သာ ရှိ၏၊ ကဝုစ်ကတရသဒ္ဒါ ဇုတရ သဒ္ဒ ၁အတိုင်း ရုပ်စဉ်၊ ကနောင် သုဘံကြီးဖြင့် အာကီ၂စွသ်းသက်သျှင် သဗ္ဗနာမ် မဟုတ်၊ "ကောကိ-တယောံထည်းသော ယောကျား" ဒဏ္ဍီကဲ့သို့ ရုပ်စဉ်၊ "ကောကိနီ-တယောက်ထည်းသော မိန်းမ" ဒဏ္ဍီနီကဲ့သို့ ရုပ်စဉ်၊ "ဧကာကိ-ဘခုသည်းသော စိတ်" သုခကာရီကဲ့သို့ ရုပ်စဉ်၊ ၂ သဒ္ဒနီတိ၌ "ကောကိယ" ပုဒ်ကိုလည်း ပြသေး၏၊ ပုရိသ-ကညာ-စိတ္တအတိုင်းစဉ်။]

ဧကစ္ဆ, ဧကတိယ, ဧကစ္ဆိယ။ ။ကသဒ္ဒါနှင့်ဧ၀်၍ ထို ဒုမျိုးကိုလည်းမှတ်ဆိုက်၏၊ ဧကစ္ဆော-အချို့သူသည်၊ ဧကစ္ဆေ-တို့သည်၊ ဧကစ္ဆံ-ကို၊ စသည်ဖြင့် ပုရိသာဒိဂဏ်းတည်း၊ ဧကတိယော - အချို့သူသည်၊ ဧကတိယေ-တို့သည် စသည်အဘူပင်၊ ပုလ္လိန် ပဌမာ ဗဟုဝုစ်၌ သဗ္ဗနာမ် အစိအရင်ဝင်၍ "သဧဗ္ဗ"ကဲ့သို့ ဖြစ်ပုံကို သတိပြု၊ ဇုတ္ထိလိန်၌ကညာ အတိုင်း, နပုံလိန်၌ စိတ္တအတိုင်းပင်၊ "ဧကစ္ဆိယ-အချို့သူ"ကား လိန် ၃ ပါးလုံး၌ပင် ပုရိသ ကညာ စိတ္တအတိုင်း ဖြစ်သည်။

(၂၂၇) သဒါ ဗဟုဝစနော ၀ — ဤ စကားသည် " ဥဘသဒ္ဒေါ ဒ္ဝေတ္တာဒိသိဒ္ဓေသ ၁၀စကော၊အဓေတာ၀ေ နိစ္စံ ဒ္ဝိ၁စနန္တော" ဟု ဆိုသော သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ စသော သက္ကတ

ကုန်သော၊ ပုဂ္ဂိသေ-တို့ကို၊ ဥဘော-လည်း ရှိ၏၊ သဟိသု-သ, ဟိဝိဘတ် တို့၌၊ တေသုဒ္ဓိတျာဒိနာ-ဖြင့်၊ ကွစိ-၌၊ ဧကာဒသ-၏၊ သြကာရော-သြဖြူ၊ ဥဘောဟိ, ဘိ, ဥဘေဟိ, ဘိ - တို့ဖြင့်၊.... ဥဘာဒိတောနယိန်း ၊ ဂဖ။ ၊ ပေ ၊ ဥဘောသု, ဥဘေသု-တို့၌။

(၂၂ဂ) ဒွိအာဒယော-ဒွိအစရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်၊ သင်္ချာသင်္ချေယျ ဝစနာ - သင်္ချာကိုလည်း ဟောကုန်, သင်္ချေယျကိုလည်း ဟောကုန်၏၊ ဗဟူနံ - များသောအနက်ဘို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဝါစိဉ္ဇာ - ဟောကုန်သည်ဖြစ်၍ အဖြစ်ကြောင့်၊ [" ဝါစိဘတ္တာ " လည်း ရှိ၏။] သဒါ, ဗဟုဝစနန္တုဝဝ ဗဟုဝစနန္တုတို့သာ တည်း၊ "ဒွိ+ယော" ဤဘိ, ဤခ၊.... သဝိဘတ်သာတိ - သဒ္ဒါသည် ၎င်း၊ ဤတ္ထိပုမနပုံသကာသင်္ခန်စ - ဤတ္ထိပုမနပုံသကာသင်္ခံဟူသော သုတ်သည်၎င်း၊ အဓိကာရော-၏၊

ယောသုဒ္ဓိန် ဒွေစ ။ ဝဂ္ဂ ၂ ။ ပရေသု ယောသု , ဤတ္ထိပုမနပုံသကော ဝတ္တမာနသ သဝိဘတ်သ၊ ဒွိဤတိ - ဒွိ ဟူသော၊ ဧတသ သင်္ခါ ကျမ်းဂန်မှိ၍ ဆိုအပ်သော ဧကာဒတည်း၊ ပ ဦဋ္ဌကား-"ဥဘာ သော ဓံသတေ လောကာ (အသိတိ, မဟာဟံသ), ဒေဝလောကာစ မနုသ လောကစာတိ ဥဘယမှာ" ဟူသော ၎င်း အဋ္ဌကထာတို့ကို တွေ့ရသောကြောင့် ဧကာစနန္တုလည်း ရှိသည်-ဟု မောဂ္ဂလ္လာန် နိသယသစ်ဓန့်သည်၊ "ဥဘေတပ္ပုရိသာ" ဟု ဆရာ့သုတ်ကို ထောက်၍ "ဥဘော" လည်း ရှိ၏၊ သဗ္ဗေကဲ့သို့ စိးဝင်၊ ဥဘောဟိ စသည်၌ သုဟိသွကာရောဖြင့် ရှေးဥုးစွာ ပြေပြိုးမှ သုတ်ကြိုးဖြင့် ဧကို ဩပြု၊ ဤတ္ထိလိုန် နပုံလိန်၌ "ဥဘ" ရုပ်ကို ချန်ထား၍ နည်းတူစဉ်သေ။

(၂၂ဂ) ဒွိအာဒယော သင်္ခါ သင်္ချေယျဝစနာ — ဒွိအာဒယောဠ အာဒိဖြင့် (ဤသဒ္ဒနာမ်ခဏ်းဝယ် ယူထားသော) တိ - စတုတ္ထိကိုသာ ယူစေလိုသည်၊ သို့သော် ဤသဒ္ဒနာမ်ခဏ်းဠ မပြအပ်သော ပဌမစသော သင်္ခါများလည်း သင်္ခါ-သင်္ချေယျ၂ မျိုးကိုပင် ဟောကြ၏၊ သင်္ခါ အနက်က လိုရင်းပဓာန ဖြစ်သော အရာကို သင်္ခါ ဝစန (သင်္ခါဟော) ဟု ဆို၏၊ ပုံစံကား-ဒွေဘိက္ခူသတာနိ-ရဟန်း နှစ်ရာတို့၊ တိဏိ ဘိက္ခူသတာနိ-ရဟန်းသုံးရာတို့၊ စတ္တာရိ ဝဿသဟဿာနိ-အနှစ်းသောင်းထောင်တို့၊ ဤပြုယုဂ် များ၌ "ရဟန်း" ဟူသော အနက်တို့က ပဓာနမဟုတ်, "၂ရာ-၃ရာ-၄ထောင်" ဟူသော အရေ အတွက် သင်္ခါ အနက်သာ ပဓာန ဖြစ်၏၊ ရောက် အပ်သော အရာ ဝတ္ထုကို "သင်္ချေယျ" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသင်္ချေယျ အနက်က လိုရင်း ပဓာနဖြစ်သော အရာကို "သင်္ချေယျဝစန" ဟု ဆို၏၊ ပုံစံကား-ဒွေစတ္တာရီ-၂ပါးကုန်းသောစိဉ်တို့၊ တိဏိကုသလမူလာနိ-၃ပါးကုန်သော ကုသိုလ်မူလတို့၊ စတ္တာရိ သစ္စာနိ-၄ပါးကုန်သော သစ္စာတို့၊ ဤ၌ "စိတ်-ကုသလမူလ-သစ္စာ" ဟူသော သင်္ချေယျအနက်တို့သာ လိုရင်းပဓာနဖြစ်ပုံ (အရေ ကောက်ယူရပုံ) ကို သိပါ။

သန္ဒဿ - ဏ်၊ နွေ ဣစ္ဆာဒေသော - နွေ ဟူသော အပြိုသည်၊ ပေးဘိ၊ စသန္ဒေန,ဒုဝေစ-ဒုဝေလည်းပြု၊ ကွစိ-ဒွဲ၊ နံမ္ဒိ-ကြောင့်၊ ဒုဝိစ-ဒုဝိလည်းပြု၊ ဗဟုဝေနဒ္ဓာရေဏံ (ဗဟုဝေန+ဥစ္စာရေဏံ) - ဒွိန္နံဟု ဗဟုဝုစ်ကို ရွတ်ဆိုခြင်းသည်၊ ဒွိသန္ဒေတာ- ဒွိသန္ဒါမှ (နောက်၌)၊ ဗဟုဝစနမေဝ- ဗဟုဝုစ်ချည်းသာ၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဥပနီထွံ-သိစေခြင်း ဒီကျိုးဂိုဏ်၊ နွေ-ပါးကုန်သေး၊ ဧမ္မာ၊ပေါ်လိန် ဒုပါးထင်ရှားအောင် "ဧမ္မာ, ဣထွိယော, ရူပါနိ" ဟု ထည့်သည်၊ ဒုဝေ ဝါ - ဒုဝေဟုလည်း ဂိုဏ်၊ ဒုတိယာဃဋ္ဌိ-ဒွဲလည်း၊ ဇဝံ - ဤအတူတည်း၊ ဒွိဟိ, ဒွိဘိ - တို့ဖြင့်၊ (၂ , ၉) နံမ်-ဒွဲ၊ ဒီဃေ-ဒီဃ အဖြစ်သည်၊ သမ္မတ္တေ-သော်၊....

နောစန္ဒါဒိတော နံမ္မိ ။ ၆၇ ။ နံမ္မိ ဝိဘတ္တိမ္မိ, ဒွိဏ္ဏွစ္စေဝမာဒိတော- တို့မှ (နောက်၌)၊ နကာရာဂမော ဟောတိ၊ စသန္ဒဂ္ဂဟဏေန, ဣထွိယံ-ဒွဲ၊ နံမ္မိ ဝိဘတ္တိမ္မိ၊ တိစတုသန္ဒတော-မှ (နောက်၌)၊ သဗ္ဗ-သဲ့သည်လည်း၊ အာဒရမော-လာဂိုဏ်၊ ဒွိန္နံ-တို့အား၊ ဒုဝိန္နံဝါ-ဒုဝိန္နံဟုလည်း ဂိုဏ်၊ ပေ ဒွိသု-တို့၌၊[ဤသုတ်အဋ္ဌကထာကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ၌ အကျယ်ပြထား၏။]

(၂၃၀) တိသန္ဒဿ ဘေဒေါ (အတ္ထိ)၊ "တိ+ယော" ဣတိ, ဣဓ, ယောလောပေ - သည်၊ သမ္မတ္တေ - သော်၊ (တိကို ပ - စ္ဆ တရစ္ဆမည့်၍ တ္ထေ, အင်္ဂိတ်ရှေ့သို့ ဃပတောစ ယေးနံ လောပေါ သုတ်ဖြင့် ယောကို ရွေ့ခွင့်ရောက်လတ်သော်-ဟူလို)၊ ယောသူဘိ ဝတ္တတေ။

တိဇတုန္နံ၊ ပေ၊ စတ္ထာရိ၊ ဒဒ္ဒ ။ပေ၊ တယော-ဒ္ဒ ယောက်ကုန်သေး၊ ပုရိသာ-တို့ ပေ၊ တိဘိ, တိဘိ-တို့ဖြင့်၊ (၂၃၁)နန္တိ-နံပုဒ်သည်၊ ဝတ္တတေ။

ဣဒ္ဓာ၊ ပေ၊ သင်္ခါဟိ ။ ၈၇ ၊ တိဣတိ- တိဟူသော ဇာတသ္မာ သင်္ခါသဒ္ဒါ-ဤသင်္ခါသဒ္ဒါမှ၊ ပေ၊ သဇလောပါဒိ၊ တိဏ္ဏံ, တိဏ္ဏန်း-ဒ္ဒ ယောက်တို့အား၊ ပေ၊ တိသု-တို့၌၊ ဣထွိယံ-ဒွဲ၊ တိသော-ဒ္ဒ ယောက်ကုန်သေး၊

ဗဟုဝစနေ၊ ပေ၊ ဥပနီထွံ—ဒွိသဒ္ဒါတခုထည်းဖြစ်သောကြောင့် "ယောသု ဒွိသ" ဟု ကေဝုစ်ဖြင့် ဆိုသင့်လုက် မဆိုဘဲ "ဒွိန္နံ" ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဆိုခြင်းသည် ဒွိသဒ္ဒါနောင် ဗဟုဝုစ်သာ ရှိ၏ - ဟု သိစေခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ ထိုစကားမှန်၏ - ကျမ်းဆရာတို့သည် ("သွားရင်းဟန်လျှဲ" ဆိုသကဲ့သို့) ဆိုပုံ ဆိုနည်းတမျိုးမျိုးဖြင့် အဓိပ္ပါယ် အဝိုကိုလည်း သိစေကြရိုးရှိသည်၊ [အနုကရဏ၂မျိုးတွင်ကား ဒွိသဒ်္ဒါရင်း၏ ဝုစ်သဘောကိုမစွန့်သောကြောင့် အပရိစတ္တာထွေးနုကရဏ်းတည်း၊ အနုကရဏ ၂မျိုးအခွဲကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာစာသားဝါသုတ်၌ ဆိုထားသည်။]

ဣတ္ထိယော-တို့၊ ပေ၊ နံမှိ-နံဝိဘတ်၌၊ သဒ္ဓ-သံသည်လည်း၊ အာဂမော-လာ၏၊ တိသဒ္ဒံ - ၃ ယောက်သော မိန်းမတို့အား၊ သံဗျာခရဏတော-သံသဒ္ဒါခြားခြင်းကြောင့်၊ ဣတ္ထာဘာဝေါ - ဣတ္ထီအပြု မရှိခြင်းသည်၊ (ဟောထိ)၊ သေသံ-ကြွင်းသော ရုပ်စဉ်သည်၊ သမံ-တူ၏၊ [ပဋိဓိသည် တတိယာနှင့် ဆဋ္ဌိသည့် စတုတ္ထိနှင့် တူ၍ သတ္တမိ၌ "တိသု" ဟု ပုလ္လိင်အတိုင်း တူပြီ- ဟူလို၊] နပုံသကော-၌၊ တိဏိ-၃ ပါးကုန်သော စိတ်ဘူ၊ တိဏိ-တို့ကဲ့၊ သေသံ-သည်၊ ပုလ္လိင်သမံ-၏။

တထာ-တို့ဖွတပါး၊ စတုသဒ္ဒသာဝိ-၏လည်း၊ ယောသု-တို့ကြောင့်၊ တိစတုန္နံတိ အာဒိနာ - တိစတုန္နံ အစရှိသော သုတ်ဖြင့်၊ ယထာဂုတ္တာဒေသော - အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော အပြုသည်၊ (ဟောတိ)၊ [ယေးဝိဘတ်ကြောင့် "တိစတုန္နံ" စသောသုတ်ဖြင့် ဝိဘတ်နှင့် တကွ စတုကို လိန်အားလျော်စွာ စတ္တာရော စတသော စတ္တာရိပြု - ဟူလို၊] တတော ယောနမောတူတိ ဇ္ဇေ - ၌၊ တုသဒ္ဒေန ကွစိ သြကာရော၊ စတ္တာရော-၎ ယေဝံကုန်သော ယောက်ျားတို့၊ စတုရော၀ါ-လည်း ရှိ၏၊ စတ္တာရော, စတုရော-တို့ကို၊ [ဒုတိယာယောဖြင့် "စတုရေ,"" ဟု သိဟိုဠ်ကျွန်မှု မရှိသော်လည်း သဒ္ဒနီတိ - မောဠ္ဍလွန်ဘို့၌ ရှိသည်၊] စဘူဟိ, စတူဘိ, စတုဘိ-တို့ဖြင့်၊ စတုန္နံ-တို့အား၊ နကာရာဂမော-နအကွရာလာ၊ [နောစ ဒွါဒိတောနံမှိသုတ်ဖြင့် (န) လာ-ဟူလို]၊ ပေ၊ စတုသု-တို့၌။

ဣတ္ထိယံ-၌၊ စတဿော-၎ ယေဝံသောမိန်းမတို့၊ စတဿော-တို့ကို၊ နံမှိ - ၌၊ သဒ္ဓအာဂမော - သံလည်းလာ၊ တောသဒ္ဒိတ္ဝါဒိနာ - ဖြင့်၊ စတု ရကာရဿ - စတုသဒ္ဒါ၏ ဥအက္ခရာ၏၊ အကာရော - (အ) ပြု၊ စတဿန်း - တို့အား၊ သေသံ - ကြွင်းသော ရုပ်သည်၊ သမံ-တူ၏၊ နပုံသကော-၌၊ စတ္တာရိ-စိတ်တို့၊ စတ္တာရိ-တို့ကို၊ သေသံ ပုလ္လိင်သမံ။

တထာ - ထိမှတပါး၊ ဒိလာဒိဂဏနာမဉ္စ-ဒိလ အစရှိသော ဂုဏ်နာမ်သည်ရင်း၊ ဗဟုဗ္ဗိဟိစ - ဗဟုဗ္ဗိဟိ သမာသ်သည် ရင်း၊ သာမညဂုဏ်-

(၂၃၁) သံဗျ၀ါပေါဏ္ဏာဘာဝေါ—တိသန္နံ၌"တိ+နံ"ဖြစ်ပြီးနော် နောစဒွါဒိတော နံမှိ၌ စသဒ္ဒ်ဖြင့် သံလာသည့်အခါ " တိသံ+နံ " ဟု ဖြစ်၏၊ တိနှင့် နံ အကြားး၌"သံ"ခြားနေသောကြောင့် နံကို ဏ္ဍံ့ မပြုရတော့ပြီ၊ ["ဝဏ္ဏခြားရာ ကာလခြားရာ၌ သန္ဓိအစိအရင်မဖြစ်"ဟု သရာသရေလောပံ သုတ်၌ ပြခဲ့သော ပရိဘာသာအရ ဤကဲ့သို့သော နာမ်အစိအရင်လည်း မဖြစ်နိုင်ပင်။]

သာမညာ အနက်ရှိ ဖြစ်သော၊ တဒ္ဓိတ် - တဒ္ဓိတ်သည်၎င်း၊ အတိတာဒိကိတန္တံ - အတိတ အစရှိသော ကိတ်ပစ္စည်း အဆုံးရှိသော ပုဒ်သည်၎င်း၊ ဝါစွလိင်္ဂကံ - ဝါစွလိင်္ဂရှိ၏။

နိလာဒိဂုဏနာမဉ္စ—နိလာဒိရှိသည် အာဒိဖြင့် ဗိဘ-လောဟိတ-သြဒါတ-မဉ္ဇိဋ္ဌစသော အဆင်းဟော သဒ္ဒါစုကိုဂုဏ်း, ဂရု-လဟု-ထဒ္ဓ မုဒု-ဝဇ္ဇ စတုရသ-သဒ္ဒါစုကိုဂုဏ်း ဌိကာဉ်ပြထားသည်၊ ထို နာမ်အားလုံးကို ဂုဏနာမ် ဟု ခေါ်၏၊ ဤနေရာ၌ "ဂုဏ" သဒ္ဒါသည် "ဂုဏ်ကျေးဇူး" စသော အနက်ကို မဟော, အပဓာန ဝိသေသန အနက်ကို ဟော၏၊ ထင်းရှားစေအံ့- "နိလော ပဒ္မော=ညိုသောအဝတ်" ဟူရာ၌ "အညိုသည် အဝတ်ခြင်္ကို (အဖြူအနီ စသည်မှ ကွဲပြားအောင်) အထူးပြုသော ဝိသေသန သဒ္ဒါမျှသာ ဖြစ်၍ လိုရင်းအရ ပဓာန မဟုတ်သေး၊ အဝတ်ခြင်္သာ လိုရင်းပဓာန ဖြစ်၏၊ သို့ဖြစ်၍ "နိလ" ဟူသော နာမ်သည် ဝိသေသန အပဓာနဖြစ်သော ဂုဏနာမ်တည်း၊ ဗိဘစသည်ကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်း ခွဲထွင်လေ။

တဒ္ဓိတံ သာမညဂုတ္တိ — ယောက်ျား, မိန်းမ, နပုံး ဟူသော အနက် ၃ ပါးလုံးနှင့် ဆက်ဆံခြင်းကို "သာမည" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသာမည အနက်ဖြစ်သော တဒ္ဓိတ်သည် သာမညဂုတ္တိ တဒ္ဓိတ်မည်၏၊ ထိုသာမညတဒ္ဓိတ်ကား အပဋ္ဌ တဒ္ဓိတ်အစ ပကတိတဒ္ဓိတ် အဆုံးကအောင် များ၏၊ တဒ္ဓိတ်ခက်ဉ် သိရလိမ့်မည်။

ကိတန္တံ—အတိတောဉ် "အတိပုဗ္ဗ, ဋုဓောတ်, တပစ္စည်း" တည်း၊ ဤသို့ ကိတ်ပစ္စည်း အဆုံးရှိသော (ဋုထ္ထိယ မတိယဓဝါ ဝါ-သုတ်၌ တိပစ္စည်း စသည်ကဲ့သို့ အမြဲ သတ်မှတ်အပ်သော လိန်လည်း မရှိသော) ပုဒ်များလည်း ဝါစွလိန်သို့ လိုက်ကြသည်၊ အတိတာဒိဉ် အာဒိဖြင့် လိန် ၃ ပါးလုံးနှင့် ဆက်ဆံသော ကိတ်ပုဒ်အားလုံးကို ယူ။

ဝါစွလိင်္ဂကံ—ဝါစွသဟောအပ်သော အနက်၏၊ လိင်္ဂ-လိန်တည်း၊ ဝါစွလိင်္ဂ-ဟောအပ်သောအနက်၏လိန်၊ ဝါစွလိင်္ဂယသ အတ္ထိတိ ဝါစွလိင်္ဂကံ=ဟောအပ်သော အနက်၏ လိန်ရှိသော (ဟောအပ်သော အနက်၏ လိန်သို့လိုက်သော) သဒ္ဒါတည်း၊ ဂုဏနာမ်၌ဟောအပ်သောအနက်က "ပဒ္မော" ဖြစ်လျှင် ပဒ္မောလိန်သို့ လိုက်၍ "နိလော" ဟု ပုရိသာဒိကိုက်းရုပ် ဖြစ်၏၊ သာဋိကာ (အဝတ်) ဖြစ်လျှင် "နိလာ" ဟု ကညာဒိဖြစ်၏၊ စတ္ထုံဖြစ်လျှင် နိလံ" ဟု စိတ္တာဒိရုပ်ဖြစ်၏၊ ဗာဟုဒ္ဓိဟ်၌ဟောအပ်သောအနက်၏ "စမ္မကော, မာလော, စန္ဒနံ" ဟူသော လိန်သို့လိုက်၍ "သုဂန္ဓော စမ္မကော=ကောင်းသော အနံ့ရှိသော စကားပန်း၊ သုဂန္ဓာ မာလာ, သုဂန္ဓံ စန္ဒနံ" ဟု ဖြစ်၏၊ သာမညဂုတ္တိ တဒ္ဓိတ်၌ ပုရိသော, ကညာ, အပစ္စံ" တို့၏ လိန်သို့လိုက်၍ "ဝါသိဋ္ဌော ပုရိသော, ဝါသိဋ္ဌီ ကညာ, ဝါသိဋ္ဌံ အပစ္စံ=ဝသိဋ္ဌ၏အနွယ်" ဟု ဖြစ်၏၊ ကိတန္တာဉ် "အတီတော ကာလော, အတီတာ ရတ္တိ, အတီတံ စိတ္တံ" ဟု ဖြစ်၏၊ [ဝါစွလိန်သို့ လိုက်ခြင်းနှင့် အတိဓေယျလိန်သို့လိုက်ခြင်းသည် ဤနေရာ၌ သဘောတူပင်တည်း။]

မေးဘွယ်။ ။"သဗ္ဗေသံ နာမာနိ" အရ အလုံးစုံသော လိန်တို့နှင့် ဆက်ဆံသော နာမ် (သို့မဟုတ်-အလုံးစုံသော အနက်ကို ဟောနိုင်သော နာမ်) ဖြစ်သောကြောင့်

ဇွေ- ဤအရာ၌၊ ဇုံ - ဤသင်္ဘာစကားကို၊ ဝါ - ဤအကျဉ်းချုပ်စကားကို၊ ဝုစ္စတေ-ဆိုအင်၏၊ [ထိုသင်္ဘာစကားဟူသည် "ဇေသေသာဇေတဒိတိစ" စသောဂါထာပင်တည်း၊] ယေသု အာဇ္ဇေသု- အကြင်အနက်တို့၌၊ ဇေသာတိစ - ဇေသာဟူ၍ဂုဏ်း၊ ဇေသာတိစ - ဇေသောဟူ၍ဂုဏ်း၊ ဇေတံတိစ-ဇေတံဟူ၍ဂုဏ်း၊ လောကသ - လူအာပေါင်း၏၊ ပဓိဒ္ဓိ-ပြေးရိုးဆိုစည်အားဖြင့် ထင်ရှားခြင်းသည်၊ (ဟောတိ - ဖြစ်၏၊ တေသုအဇ္ဇေသု - ထိုအနက်တို့၌၊ ပဝတ္တေနိ - ဖြစ်ကုန်သော၊) တာနိနာမာနိ - ထို နာမ်တို့ကို၊ ထိပုမနပုံသကာနိတိ - ဣထ္ထိလိန်, ပုလ္လိန်, နပုလ္လိန်ဂိုဏ်းသော နာမ်တို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တေ ဆိုအာပ်ကုန်၏၊....တိလိင်ံ-လိန် ၃ ပါးဂိုဏ်းသောနာမ်သည်၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌတံ။

"သဗ္ဗနာမ်"ဟု ဆိုလျှင် "အတိတ" စသော သဒ္ဒါတို့လည်း လိန်အားလုံးနှင့် ဆက်ဆံ၍လွန်လေသမျှအနက်အားလုံးကိုပင် ဟောနိုင်ကြရကား သဗ္ဗနာမ်ဟု အမည်ရသင့်သည်မဟုတ်ပါလော, အဘယ့်ကြောင့် သဗ္ဗနာမ်မမည်သနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊အဖြေကား-သဗ္ဗနာမ် ဟူသည် သဗ္ဗာဒိဂိုဏ်း တဂိုဏ်းပင် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အလုံးစုံသော လိန်နှင့် ဆက်ဆံရုံမျှဖြင့်ရင်း အလုံးစုံသောအနက်ကိုဟောနိုင်ရုံမျှဖြင့်ရင်း သဗ္ဗနာမ်အမည်မရနိုင်၊ ပူရိသနှင့် ပဒမာလာတူသော နာမ်စုကို ပုရိသာဒိဂိုဏ်းဟု ဆိုရသကဲ့သို့ သဗ္ဗနှင့် ပဌမာယောဋ္ဌ သဗ္ဗေ,သ နံ သို့တို့ဋ္ဌ သဗ္ဗဿာ,သဗ္ဗေသံ သဗ္ဗေသာနံ, သဗ္ဗသ်ိုးရပ်မျိုး(အားလုံးဖြစ်စေ-တချို့ဖြစ်စေ)ရှိကောင်းသော နာမ်စုသာ သဗ္ဗနာမ်အမည်ရသည်၊ ထို့ကြောင့် မောဂ္ဂလ္လာန်ဋ္ဌ သဗ္ဗနာမ်အစိအရင်မပါသော ဒွိ-တိ-စတုတို့ကိုပင် သဗ္ဗနာမ်ဋ္ဌ မသွင်းချေ။

သို့ဖြစ်၍ ဆေဝမနိဓိ အာဘိဓာန်ဋ္ဌ "သဗ္ဗနာမ" သဒ္ဒါကို — "ဗျာကရဏောဇ္ဇာ-ဗျာကရဏ်းကုမ်းတို့ဋ္ဌ ဆိုအင်သော၊ ကာရိယဝိသေသတ္တံ - တာရိယ အထူး အကျိုးငှါ!(ပုရိသ စသည်တို့နှင့် မတူဘဲ "သဗ္ဗေ,သဗ္ဗေသံ" စသော ကာရိယ အထူးအကျိုးငှါ)၊ကတသညာဝတိ- ပြုအပ်သော(သဗ္ဗနာမ)အမည်ရှိသော၊ သဗ္ဗာဒိသဒ္ဒဘေဒေ- သဗ္ဗအစရှိသော သဒ္ဒါ အထူးဋ္ဌ " ဟု ဖွင့်ပြသည်၊ ဤစကားအရ " သဗ္ဗသဒ္ဒါနှင့် ရုပ်ချင်းဆင်တူသော သဒ္ဒါစုကို သဗ္ဗနာမ် ဟု သဒ္ဒါကျမ်းတို့ဋ္ဌ အမည်ပေးသည်"ဟု အရင်းအစစ်ကို မှတ်၊ သို့သော် နောက်နောက် သဒ္ဒါကျမ်းတို့ဋ္ဌ ကား သဗ္ဗနှင့် ရုပ်စဉ် မတူစေကာမူအနက် သာမညကိုငဉ်း လိန် သာမည ကိုငဉ်း ဟောသော တချို့ပုဒ်စုကို သဗ္ဗနာမ်ဋ္ဌသွင်းယူကြဟန် တူသည်၊ ထို့ကြောင့် ပုဒ်စစ်ဋ္ဌ နိလော-ထေကံ-ဒိဿော-အတိတော တို့ကိုပင် ဂုဏသဗ္ဗနာမ်,ပမာဏိက သဗ္ဗနာမ်, အဇ္ဈတ္တာ သဗ္ဗနာမ်, ကာလ သဗ္ဗနာမ်ဟု မှည့်ခေါ် ထားလေသည်။

ဧသေသော၊ ပေ၊ တာနိနာမာနိ — ဤဂါထာကား ဣထ္ထိလိန် ပုလ္လိန် နပုလ္လိန်၏လက္ခဏာကိုပြသောဂါထာတည်း၊ လောကဋ္ဌ ပိန်းမဟူသော ဣထ္ထိလိန်အနက်ကို ညွှန်ပြလိုလျှင် "သော" ဟု ပြောဆိုညွှန်ပြရ၏၊ ထိုအနက်ကိုဟောသော ဣထ္ထိ-ကညာစသောနာမ်သည် ဣထ္ထိလိန်ရှိသော နာမ်မည်၏၊ ယောကျ်းစသော အနက်ဋ္ဌ ဧသေဟုငဉ်း,

(၂၃၂) အာထ - တိလိန်၏ အခြားမဲ့၌၊ အလိင်္ဂသ - အလိန်ဖြစ်ကုန်သော၊ နာမေသု-နာမ်တို့တွင်၊ တုမှာမှသဒ္ဒါ - တို့ကို၊ ဝုစ္စန္တေ - ကုန်၏၊ ပန-ဆက်၊ တေသံ - ထို တုမှ, အမှသဒ္ဒါတို့၏၊ အလိင်္ဂာ-အလိန်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တိသုလိင်္ဂေသု-လိန် ၃ ပါးဘို့၌၊ ရုပံ-ရုပ်သည်၊ သမာနံ-တူ၏၊ တုမှာမှဏ္ဍတိ-တုမှ,အခွဟူ၍၊ ဒ္ဝိတေ-တည်ဖြိုးသော်၊ သျာဒျုပ္ပတ္တိ၊ သဝိဘတ္တိနံတိ, တုမှာမှာကံဘိစ အာဒိကာရော။

တွမဟံသိဒ္ဓိစ။ ၁၄၀ ။ ပေ၊ စသဒ္ဒေန- ဖြင့်၊ တုမှသ-ကုမှသဒ္ဒါ၏၊ တုဝံစ ဟောတိ-ထုဝံလည်းပြု၊ တွံ-သင်သည်၊ပုမာ-ယောကျ်ားတည်း၊ ၊ ပေ၊ ဝါ-တနည်း၊ တုဝံ- အာဖျင်သည်၊ သဇ္ဇာ-ဆရာပါတည်း၊ အဟံ-ငါသည်၊ ပုမာ-တည်း၊ပေ၊ဗဟုဝစနေ-၌၊ သဗ္ဗနာမကာရတောပဌမောဘိ-ဿတိဖြင့်၊ ဧကောရော - ဧပြု၊ တုမှေ တိဋ္ဌထ၊ ဘိယျော - အလွန်၊ အမှေ-တို့သည်၊ မဟာမဒသ-ပူဇော်ကြကုန်စို့။

စိဘ်စဒသာအနက်၌ တေံဟုဂင်း ညွှန်ပြပြောဆိုရာ၏၊ ထိုအနက်တို့၌ဖြစ်သော ပုရိသော စသောနာမ်သည် ပုံလိန်ရှိသောနာမ်,စိတ္တံစသောနာမ်သည် နပုံလိန်ရှိသောနာမ်မည်၏။ ဆိုလိုရင်းကား—ဧသောနှင့် တုလျာမိကရဏာ ဖြစ်ကောင်းသော ပုရိသော စသော နာမ်သည် ပုံလိန်ရှိသောနာမ်, ဧသာနှင့် တုလျာမိကရဏာ ဖြစ်ကောင်းသော ကညာ စသောနာမ်သည် ဣတ္ထိလိန်ရှိသောနာမ်,တေံနှင့် တုလျာမိကရဏာဖြစ်ကောင်းသော စိတ္တံစသောနာမ်သည် နပုံလိန်ရှိသောနာမ်ဖြစ်၏-ဟူလို။ [အရိယာဂါထာတည်း,စစ်ကြည့်လေ။]

(၂၃၂) အလိင်္ဂသု နာမေသု — "နတ္ထိ လိင်္ဂံ ယေသံတိ အလိင်္ဂါနိ" ယေသံ-အကြင်နာမ်တို့၏၊ လိင်္ဂံ-ဣတ္ထိလိန်, ပုံလိန်, နပုံလိန်သည်၊ နတ္ထိ, ဋ္ဌတိ, တာနိ- ထိုနာမ်တို့သည်၊အလိင်္ဂါနိ-အလိန်တို့မည်၏၊ "တွံ သင်၊ အဟံ-ငါ" ဟု ဆိုရာ၌ မိန်းမယောကျ်ားနပုံးအားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် တုမှ-အမှ သဒ္ဒါတို့သည် လိန္ဂကြောင့် ရုပ်နေမထူးရကား အလိင်္ဂ(အ+လိန်)တို့ မည်ကြ၏၊ ပဌမသော သဒ္ဒါများလည်း အလိန်တို့ပင်တည်း၊ထို့ကြောင့် "အလိင်္ဂသု နာမေသု" အရ တုမှ အ၃ သဒ္ဒါတို့ အပြင် ပဌမသော သဒ္ဒါများကိုပါ ယူ၊ တွာပစ္စယန္တ ပုဒ်များကိုကား အလိင်္ဂပင် ဖြစ်သော်လည်း နာမ် ဟု မခေါ်ဘဲ နိပါတ် ဟု ခေါ်လတ္တံ့။

မှတ်ချက်။ ။ဤစကားစဉ်အရ "ဣတ္ထိလိန် ပုံလိန် နပုံလိန် ဟု ခေါ်ရသော လိင်္ဂဘေဒများ, လိင်္ဂဿ နိပစ္စတ သုတ်လာ လိင်္ဂတဗျိုး" ဟု လိင်္ဂ ၂ မျိုးရှိသည်၊ ထိုဘွင် အဒိသဒါကာရ (ရုပ်စဉ် မသန့်ရှင်းသော အခြင်းအရာ ပညတ်) ကို ဣတ္ထိလိန် စသည်ဟုဂင်း , ဝိဘတ် မသက်ခင် ရှိတည့်ခိုက်ဖြစ်သော နာမ်ကို လိင်္ဂဿသုတ်လာ လိင်္ဂဟုဂင်း မှတ်၊ ဤသို့လျှင် အလိင်္ဂသုအရ ဣတ္ထိလိန် ပုံလိန် နပုံလိန် မရှိကြသော်သည်း ဝိဘတ်မသက်ခင် ရှိတည့် ထားရသော လိင်္ဂဘေး ဟုတ်သောကြောင့် (လိင်္ဂနှင့် နာမလည်း အရတူသောကြောင့်)

(၂၃၃) အမှသာတိ ဝတ္တာတေ။ .... မာသံ ယောမှိ ပဒ္ဓမေ၊ ၁၂၁။ ၊ပေ၊ ဂန္ဆိးမ၊ စ-ဆက်၊ ဇြွေ - ဤမယံရုပ်ဒွံ၊ ကောဘ်ိဝိ - တခုသော အနက်ဒွံလည်း၊ ဂါရဿဗဟုမာဒံနှန - သေးစားခြင်း , များစွာ မြက်နှိုးခြင်း အတွက်၊ ဗဟုတ္တံ သမာရော်ဂါ - များသည်၏ အဖြစ်ကို တင်စားခြင်း ကြောင့်၊ ဗဟုဝစနံ ပေါတိ-ဗဟုဝုစ်ဖြစ်နိုင်၏။

"အလိဂံသု နာမေသု"ဟု မိန့်သည်၊ [တွံ အဟံတ်ိုနှင့် တွဲ၍ ဇုတ္တိ - ပုမာ- နပုံသကံ ဟု ပြသည်မှာ တွံ-အဟံသဒ္ဒါတို့၏လိန့်ကြောင့် ရုပ်အထူးမရှိကြောင်း(အလိန်ဖြစ်ကြောင်း) ထင်ရှားခေအောင် ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။]

(၂၃၄) ကေသ်ိဝိ၊ပေ၊ ဗဟုဝစနံဟောတိ—"မယံဂစ္ဆာမ"ဟု ဗဟုဝုစ်သုံးစွဲရာ၌ "မယံ" ဟု ပြောဆိုအပ်သူတွေ့ များနေမှ ဗဟုဝုစ် သုံးစွဲရသည့် မဟုတ်၊ တနက်ထည်း (တယောက်ထည်း)ဒွံလည်း ဗဟုဝုစ် သုံးဒွံနိုင်သည်၊ ထိုသို့ သုံးစွဲရာ၌ ဂါရဝ-လေးစား သည့်အတွက်ကြောင့်ဂင်း, ဗဟုမာန-များစွာ မြတ်နိုးသည့် အာဒုက်ကြောင့်ဂင်း, "ဗဟုတ္တာ သမာရော်ပ-အများဖြစ်ခအောင် တင်စား၍သုံးစွဲထားသော ရုဒ္ဓိစကား"ဟုမှတ်၊ [ဂါရဝ ဗဟုမာနေနသည် ဗဟုတ္တာသမာရောပ၏ အကြောင်းပြုဖြစ်သော မူလိဟိဘ် (ဟိတ်ကူ) တည်း၊ ဗဟုတ္တာသမာရောပါကား ဗဟုဝုစ် ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော မူလဟိဘ် တည်း၊ ဤသို့ဟိဘ် ၂ပါးထပ်လျက် မူလိမူလ ဖြစ်နေသောကြောင့် မူလိဟိဘ်ကို "ကြောင့်" ဟု မပေးဘဲ"အတွက်"ဟု ပေးလိုက်သည်၊ သိဟိုဒ္ဓမ္မဒွံ " ဗဟုမာနေန " ဟု ရှိ၏၊ အချို့ မြန်မာမူဒွံ"ဗဟုဝစနေန"ဟု ရှိသည်၊ ဆင်ခြင်။]

ဆက်ဥုးအုံ့— မိမိတယေဒံထည်းကို"မယံ"ဟု သုံးစွဲရာ၌ နဂိရကာပင် ကိုယ့်ကိုယ်ကို လေးစားလျက် မြတ်နိုးလျက်ရှိ၏၊ သို့အတွက် ကိုယ့်ကိုယ်ကို အများ မဟုတ်ဒသဂ်လည်း စကားပြောရာ၌ အများအနေ ရောက်အောင် တင်စား၍"မယံဂစ္ဆာမ=တပည့်တော်များ သွားကြပါဉုးမည်၊ မယံ ဝက္ခာမ=ငါတို့ ဆိုကုန်အုံ့"ဟု ဗဟုဝုစ်သုံးစွဲရိုး ရှိ၏၊ ဆရာသမား စသော လေးစားလောက်သူကိုလည်း ရိုသေလေးစားခြင်း မြတ်နိုးခြင်း အတွက် တပါး ထည်းကိုပင် အများကြိုးဖြစ်ခအောင် တင်စား၍ " တုမှေ ဂစ္ဆထ==အရှင်ဘုရားတို့ ကြွကြ ပါဉုးတော့"ဟု ပြောဆိုသုံးစွဲရိုး ရှိသည်၊ [ထိုတင်စားမှုဒွံ အများမဟုတ်ဘဲ များသလို လုပ်ထားသောကြောင့် တဒွမ္မုပစာ ဟုလည်း ကြံသင့်၏၊ လူတယောက်ဒွံ လက်ခြေ နား နာ ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်အစိတ်တို့ များသည်၏ အဖြစ်ကို တင်စားထားသောကြောင့် အစိတ်၏ အမည်ကို အပေါင်းဒွံ တင်စားသော ဂေဒေသုပစာဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်၊]

ထို.ပြင်— ရူပသိဒ္ဓိအဆိုဘွင် မဟါသော ဒေသနာဒသာတဗဟုဝုစ်သည်း ရှိခေသး၏၊ ခမ္မသဂ်ကိမာတိကာဒွံ"ကုသလာမ္မော, အကုသလာခမ္မော"စသည်ဖြင့် ဗဟုဝုစ်ဒေသနာ အစဉ်သည့် တသွင်သွင် ရေးဉ်စီးသကဲ့သို့ တစဉ် တတန်းကြီး ဟောတော်မူသာခဲ့ရာ နိဗ္ဗာန်တည်း ဟူသော အနက်တပါးကို ပြခွင့်ကြိုသာသည့် အခါလည်း ထို ဗဟုဝုစ် ဒေသ နာအယဉ်တွင် ပါဝင်ကျရောက်လျက် ရှိရကား "အပ္ပစ္ဆယာ ခမ္မော, အသခံတာ ခမ္မော"ဟူ

[၂၃၄ သုတ်မှ ၂၄၁ သုတ် အထိ အနက် အဓိပ္ပါယ် ထင်ရှားပြီ။ ၂၃၇ ၌ "အာကံဘိစ" ဟု စပါစေ၊ ၂၄၀ ၌ "သဿိ - သဝိဘတ်၌" ဟု ပေး၊ ဝါတိစ-ဟု စရှိသည်ကား အပိုသာ။]

(၂၄၁) တဝ မမ သေ။ ။သေဝိဘတ္တိမှိ-သဝိဘတ်ကြောင့်၊ ပေါ်ဟောန္တိ၊ အယံ-ဤ တဝ အပြု, မမ အပြုသည်၊ ဝိကပ္ပေန-ဖြင့်၊ ဟောဘိ-ဖြင့်ဏိ၊ (ကသ္မာ-အဘယ့်ကြောင့်နည်း)၊ ဝိဏ္ဏာနာ ရသ-အစိအရင်တမျိုးဏိ၊ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ - ရှိသေးသည်ဏိ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ [သဝိဘတ် အချာ၌ " တေ- မေ- တုမှံ- အမှံ-မယံ " ဟူသော အခြားအစိအရင်များ ရှိသေးသောကြောင့် ဤသုတ်၌ ဝါ မပါသော်လည်း တဝ-မမ အပြု အမြဲမဟုတ်, ဝိကပ်ဖြစ်သည်-ဟူလို၊ ဝါမပါဘဲ ဝိကပ်ဖြစ်သင့်သော အခြားသုတ်များ၌လည်း ဤနည်းကို မှီးနှိုင်ဏိ။] (၂၄၂, ၂၄၃, – သုတ်များလည်း ထင်ရှားပြီ။) ၂၄၄ သုတ်၌ "နံဝစနသ-ဏိ၊ အာကမိ့ာဒေသော-အာကံဟူသော အပြုသည်၊ ဟောတိ၊ အဋ္ဌ-အံ့သည်း ပြု၊ တေသုဒ္ဓိတျာဒိနာ-ဖြင့်၊ အမှသ-ဏိ၊ ကွစိ, အသ္မာဒေသော-အသ္မပြု၊ပေ၊ အမှာကံ-တို့အား၊ အသ္မာကံဝါ-လည်း ရှိဏိ" ဟုပေး။

ပဋ္ဌမိယံ - ၌၊ အမှ တုမှ နှံ၊ ရာဇ ဂ္ဂစ္ဆာဒိနာ - အာရှိသောသူကဲ့ဖြင့်၊ ထျာဝစနသ- ဏိ၊ နာဘာဝါတိဒေသော-နာအဖြစ်ကို ငဲ့ညွှန်းခြင်းသည်၊

ဗဟုဝုစ်၊ဒေသနာကိုပင် အစဉ်မပျက်အောင် ဆက်လက် ဟောပြတော် မူ၍တော့သည်၊ အကယ်၍ "အပ္ပစ္ဆယောဓမ္မော" ဟု ဟောတော်မူလျှင် အစဉ်တမျိုး ဖြစ်လာသဖြင့် ကြားနာသူ နတ် ဗြဟ္မာတို့ မှတ်သားဘို့ ခက်ဘွယ်ရှိသည်-ဟူလို။

[ဘောဒိနာ] သဏ္ဌေတ္တာနိ ဂုရူသုစေ, တိလက္ခဏာ မုဒါဟဋ္ဌံ၊
မယံ ဂစ္ဆာမ တုမှေစ-ဂစ္ဆာထာတိ ယထာဂ္ဂမံ။
ဗဟွဇ္ဈာနံဝိ ဧကဏ္ဌေ, သမာရောပနတော ဗဟု-
ဝစနံ ဒေသနာသောတေ, ပတိတဇ္ဈာဝစ မနှတေ။

သဏ္ဌေ - သဒ္ဒါကျမ်းဌ်၊ အတ္တာနိ ဂုရူသုစေတိလက္ခဏံ - အတ္တာနိ ဂုရူသုစ ဟူသော သုတ်ကို၊ ဥဒါဟဋ္ဌံ-ထုတ်ဆောင်အပ်ပြီ၊ မယံ-တပည့်တော်များသည်၊ ဂစ္ဆာမ-သွားကြပါဉ်းမည်၊ တုမှေစ – အရှင်ဘုရားတို့သည်လည်း၊ ဂစ္ဆထ- ကြကြပါဉ်းတော့၊ ဣတိ-ဤကား၊ ယထာဂ္ဂမံ-အစဉ်အတိုင်း ဥဒါဟရဏ်ဘည်း။.... ဧကဏ္ဌေ-တခုထည်းသော အနက်၌၊ ဗဟွဇ္ဈာနံဝိ-များစွာသော အနက်တို့ကိုလည်း၊ သမာရောပနတော-တင်စားခြင်းကြောင့်ဌင်း၊ ဒေသနာသောတေ-ဒေသနာဘော် အာသဉ်၌၊ ပတိဘဇ္ဈာဝစ-ကျရောဲသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ဌင်း၊ ဗဟုဝစနံ-ဗဟုဝုစ် တမျိုးကို၊ မနှတေ-သိအပ်သေး၏။

(ဟောဘိ)၊ တယာ-မှ၊ ပေ၊ မမံ-ဇာ၊ ပရိဂ္ဂဟော - သိမ်းပိုက်အပ်သော ဥစ္စာ၊ ပေ၊ အသွာကံ- ငါ့ဘို့၏၊ ဓမ္မဘာ-ထုံးစံဘည်း။ (၂၄၅) သို့မှတ်တို့ ဝတ္တတော။ ပေ၊ တဘာရဿ-တအက္ခရာဇာ၏၊ တွတ္တံ-တွပြု၊ တွယိ, တယိ ၊ပေ၊ အဒမ္မသု-တို့၌၊ [ဤရူပသိဒ္ဓိ ဝေါဟာရော မပါဘဲ တုမှအမှ သက်သက် ပဒမာလာကို ပြထား၏၊ ဝေါ ဟာရော အာဒေသနှင့်တကွ ရှုပ်စဉ်ပုံကို အဒေြ ပြု၌ ပြသားပြီ။]....

(၂၄၆) ပဒတော-ပုဒ်မှ၊ ပရေသံ - ကုန်သော၊ တေသံဝေတုမှာမှ သဒ္ဒါနံ - ထို ထုမှ အမှ သဒ္ဒါတို့၏ပင်၊ ကွစိ-၌၊ အာဒေသန္တရ ဒီဃနော-ဝေါဟော အာဒေသ တမျိုးကို စိရင်ရာ၌၊ ရူပဘေဒေါ (အထြိ)၊ နဝါတိ-သည်၊ အဓိကာရော။

ပဒတော ဒုတိယာ စတုတ္ထိ ဆဋ္ဌီသု ဝေါ နော ။ဝဂ္ဂ။ပေ၊ စ - ဆက်၊ ကေဝစနေသူတိ - ကေဝစနေသုဟူ၍၊ ဝက္ခမာနတ္တာ- ဆိုလတ္တံ့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဆြ-ဤသုတ်၌၊ ဗဟုဝစနေသူတိ-ဗဟုဝစနေသုဟူသော သဒ္ဒါကို၊ လဒ္ဓံ-ရအပ်၏။ [ကစ္စည်းဝုတ်တို့နှင့် တူရကား နိသယနက်ကို ကစ္စည်း ဋီကာမှာရှု။]

(၂၄၇) ပဒတောတိ, စတုတ္ထိ ဆဋ္ဌီ သူဘိစ ဝတ္တတော။

တေ မေ က ဝစနေသုစ ။ ဝဂ္ဂ ။ ကေဝစနေသု စတုတ္ထိ ဆဋ္ဌီသု ပဒသ္မာ ပရေသံ သဝိဘတ္တိနံ [ကစ္စည်းနှင့် တူပြီ] နဝါတိ ကိ၊ ဏ္ဍံ စိဝရံ ၊ပေ၊ ဝစနံ မမ-ဏ္ဍံ ၊ပေ မမ ဟူသော ပြယုဂ်တို့၌ တာ၊မြဲ်ရခြင်း အာကျိုးရှိ၏ [ဏ္ဍံ စိဝရံ - ကို၊ တုယှံ-အား၊ ဝိကပ္ပနတ္ထာယ - ဝိကပ္ပနာ ပြုဘို့ရာ၊ ဒဗ္ဗိ-၏၊ မမ-၏၊ ဝစနံ-ကို၊ သဏ္ဌာထ-နားထောင်ကြကုန်။]

စ-ဆက်ဥုံးအံ့၊ ဣဆြ - ဤသုတ်ဘို့၌၊ နဝါဓိကာရတော - နဝါသဒ္ဒါ လိုက်လာခြင်းကြောင့်၊ ဝေါနော တေမေတို - ဝေါ, နော , တေ , မေ ဟူကုန်သော၊ ယေ ဏ္ဍမေ (အာဒေသာ) - အကြင် အာဒေသတို့သည်၊

(၂၄၈) ဆြစ၊ ပေ၊ ဗဟုဝစနေသူတိ လဒ္ဓံ—သုတ်၌ "ဗဟုဝစနေသု" သဒ္ဒါ မပါ, အခြားသုတ်မှလည်း လိုက်မလာဘဲလျက် အဘယ်ကြောင့် "ဒုတိယာစတုတ္ထီဆဋ္ဌီသု ဗဟုဝစနေသုံ" ဟု "ဗဟုဝစနေသု" သဒ္ဒါကို ထည့်၍ ဖွင့်နိုင်ပါသနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "ဆြစ၊ပေ၊လဒ္ဓံ" ဟု မိန့်၊ နောက်မှာလာမည့် "တေမေက ဝစနေသုစ" သုတ်၌ "ကေဝစနေသု" ဟု ဆိုလတ္တံ့ ဖြစ်သောကြောင့်, ဤသုတ်လာ ဒုတိယာ စတုတ္ထီ ဆဋ္ဌီတို့ ဗဟုဝုစ်ဖြစ်ကြောင်း (အဝုတ္တသိဒ္ဓိနည်း, ပါရိသေသနည်းအားဖြင့်) ထင်ရှား၏၊ ထို့ကြောင့် "ဗဟုဝစနေသု"ဟု ဝုတ်ဆိုထည့်၍ ဖွင့်နိုင်သည်-ဟူလို။

(သန္တိ-ဂ္ဂိကုန်၏၊) တေ-ထိအာဒေသတ္ထိသည်၊ ပါဒါဒေါစ-ဂါထာပါဒ၏ အစဦးဝဏ်း၊ စဝါ ဇဝါဒိယောဂေစ - စ, ဝါ, ဇဝ အစရှိသည်တို့နှင့် ယှဉ်ရာဦးဝဏ်း၊ နဟောန္တိ-မဖြစ်ကုန်၊ ယထာ-ဥဒါဟရဏ်ကား၊ နသောစာမိ ပေါထုမာကန္တာတိ-နသောစာမိ၊ပေါထုမာကန္တ ဟူသည်တည်း။ [မာဏဝ-လုလင်၊ တဝ- သင်၏ (စကားကို)၊ သုတွာန - ကြားရခြင်းကြောင့်၊ နသောစာမိ-ဝမ်းမနည်းတော့ပါ၊ နရောဒါမိ-မငိုတော့ပါ၊.... မဟာရာဇ-မင်းမြတ်၊ တုယ္ဟဉ္စာဝိ - အာမှာင်၏ဝဏ်း၊ ရဋ္ဌဝဓုန- တိုင်းပြည်ကို တိုးပွားစေတတ်သော မင်းမြတ်၊ မယ္ဟဉ္စဝိ - ကျွန်၏ဝဏ်း၊.... ဇဝံဒိဃံ-ဤသို့ ရှည်လျားစွာသော၊ ဣဒံ အဒ္ဓါနံ-ဤသံသရာအဆွန့်ကို၊မမဥ္စဝ-ငါတုရားသည်ဝဏ်း၊ တုမှာကဉ္စ - သင်တို့သည်ဝဏ်း၊ သန္ဓါဝိတံ - ပြေးသွားအပ်လတ်လေပြီ၊ သံသရိတံ- ကျင်လည်အပ်လတ်လေပြီ၊ (ပုံစံနက်များး ခက်သည် ဟု ထင်လျှင် မချဘဲ ထားနိုင်သည်)၊]ပဒတောတိ ကိ ံ၊ တဝ ဉာတိ, မမ ဉာတိ။

(၂၄၇) နဝါဓိကာရတော၊ ပေ၊ တုမှာကဉ္စာတိ — တဝံ မမဉ္စ နဝါ သုတ်မှ စလိုက်လာသော နဝါသဒ္ဒါသည် ကွစိသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သောကြောင့် "အချို့(တချို့တလေ) အရာဌသာ ဝေါနော တေမေပြုပါ"ဟု ပြု၏၊ ထို့ကြောင့် ပဒတော ပရ ဖြစ်စေကာမူ ဝေါနောတေမေ ပြုရာ ဌာနသည် အနည်းငယ်သာ ရှိ၏ ဟုမှတ်။

ပါဒါဒေါစ— ဒုတိယဝါကျ၌ အစဖြစ်သော တုမှ အမှတို့ကို ပဒတော ပရ မဟုတ်သောကြောင့် ဝေါစသည် မပြုရကြောင်းမှာ " ပဒတော ပရောသံ " ဟူသော သုတ်လာကောင်းဖြင့် ထင်ရှား ပါပြီ၊ ဂါထာ ပါဒ၏ အစဦးဝဏ်းတဝါကျ ထည်းဝယ် ရှေးပါဒ၌ ပုဒ်များရှိပြီး ဖြစ်၍ နောက်ပါဒရှိ တုမှ အမှတို့သည် ပဒတော ပရ ဖြစ်ကြသောကြောင့် ဝေါ စသည် ပြုရလေမည်လော — ဟု တွေးတောဘွယ် ရှိနေရကား " ပါဒါဒေါစ " စသည်ကို မိန့်၊ နောက်ပါဒရှိ တုမှ အမှတို့သည် ရှေးပါဒပုဒ်ကို ထောက်၍ ပဒတော ပရ ဖြစ်ကြသော်လည်း နဝါသဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် ဝေါ-စသည် မပြုရ-ဟူလို၊ " နသောစာမိ နရောဒါမိ , တဝ သုတ္တာန မာဏဝ " ၌ " တဝ" ကား ဂါထာ၏ ဒုတိယပါဒ အစဖြစ်၍ "တေ" မပြုရပုံတည်း၊ "တုယ္ဟာဝိ မဟာရာဇ, မယ္ဟ ရဋ္ဌဝဓုန " ၌ ဒုတိယပါဒ၏ အစဖြစ်သော မယုံသည့် ရှေးပါဒ ပုဒ်များကို ထောက်၍ " ပဒတောပရ " ဟုတ်သော်လည်း ဝါသဒ္ဒါမြစ်၍ "မေ" မပြုသော ပုံစံလည်းဖြစ်, စနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် "မေ" မပြုရသော ပုံစံလည်းဖြစ်သည်၊ "တုယ္ဟ" ကား စနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် "တေ" မပြုရပုံသား။

စဝါ၊ပေ၊ယောဂေစ— စ, ဝါ, ဝေဟူသော နိပါတ်တို့နှင့်ဂဏ်း အာဒိဖြင့် ယူရသော ဟ-အဟနိပါတ်တို့နှင့်ဂဏ်း ယှဉ်တွဲနေရာ၌ (ယှဉ်တွဲနေသော တုမှအမှတို့ကို) ဝေါစသည် မပြုရ၊ "တုယ္ဟာဝိ မယ္ဟ" ဟု စနှင့် ယှဉ်ရာ၌ ပုံစံပြခဲ့ပြီ၊ ဝေမိဒံစသောပုံစံ၌ မမဥ္စဝတုမှာကဉ္စတို့လည်း စနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် " မေ-ဝေါ" မပြုရပုံပင်၊ ဝါနှင့် ယှဉ်ရာ၌ "ဂါမောတာဝ ဝါ ပရိဂ္ဂဟော, မမ ဝါ ပရိဂ္ဂဟော=ရွာသည် သင်၏လည်းအဝိုင်, ငါ၏လည်းအဝိုင်"

(၂၄၈) တော မေတိ ဝတ္တဗ္ဗော။....နဲ့ အံမိ။ဝဒ္ဓ။အံမိ ဝိဘတ္တိမိ၊ ပေ၊ [ကာရကဉ်းဝတ္တိနှင့် ဝဏ္ဏဖြိ] (၂၄၉)တော မေတိ ဗောဝစနေတိစ ဝတ္တဗ္ဗော။ ဝါတတိယေစ။ ၁၅၀ ။ ပရေ, တတိယေကဝစနေ - ကြောင့်၊ ပေ၊ [ကစ္စဉ်းနှင့် ဝဏ္ဏဖြိ] (၂၅၀)ဝါတိ တတိယာဘိစ ဝတ္တဗ္ဗော။

ဗဟုဝစနေသု ဝေါ နော ။ ၁၅၁ ။ ပရေ , တတိယာ ဗဟုဝစနေ - တတိယာဗဟုဝုစ်ဝိဘတ်ကြောင့်၊ပေ၊ ဝေါ နော အာဒေသာ ယထာက္ကမံ ဝါ ဟောန္တိ ၊ ပေ၊ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသေန - ဗဟုဂုဏ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကြောင့်၊ (ဝါ-ဗဟုဝစနေသုဟု သဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကြောင့်၊)ကွဗိ-ဒ္ဒ၊ ပဋ္ဌမေ-ပဉ္စမာ ဖြစ်သေး၊ ယောဓိစ - ယောဝိဘတ်ကြောင့်လည်း၊ ဝေါ နော ဟောန္တိ ၊ ပေ၊ [အဓိပ္ပါယ်ကို ကစ္စဉ်းဘာသာဋီကာမှာ ရှု။]

(၂၅၁) တထာ - ထိုမှတပါး၊ ပဋ္ဌာဒိနံ-ပဋ္ဌ အစရှိကုန်သော၊ အဋ္ဌာရသန္နံ - အဋ္ဌရသ အဆုံးရှိကုန်သော သဒ္ဒါသဒ္ဒါတို့၏ ဂုဏ်း၊ ကတိသဒ္ဒသစ - ကတိသဒ္ဒါ၏ဂုဏ်း၊ အလိင်္ဂာ - ကြောင့်၊ တိလိင်္ဂဝိ- လိန် ၃ ပါးဦးလည်း၊ သမာနံ ရုပံ၊ အလိင်္ဂာဇေဝ- ကြောင့်ပင်၊ ပဋ္ဌာဒိတော- ပဋ္ဌအစရှိသည်တို့မှ (နေးကော်ဒွ်)၊ ဣတ္ထိပစ္စယာဘာဝေါ - ဣတ္ထိပစ္စည်း၏

ဟူသည်တည်း၊ ဧနှင့် ယှဉ်ရာ၌"ဂါမော တဲဝေဝ ပရိဂ္ဂဟော, မမေဝ ပရိဂ္ဂဟော=ရွာသည် သင်၏သာ အပိုင်, ငါ၏သာ အငိုင်"တည်း၊ ဟနှင့် ယှဉ်ရာ၌ "ဂါမော တဝ ဟ ပရိဂ္ဂဟော, မမ ဟ ပရိဂ္ဂဟော=ရွာသည် သင်၏အငိုင်ဟ , ငါ၏အပိုင်ဟ "၊ အဟနှင့် ယှဉ်ရာ၌ "ဂါမော တဝါဟ ပရိဂ္ဂဟော, ဂါမော မမာဟ ပရိဂ္ဂဟော=ရွာသည် သင်၏ အငိုင်ဟာ , ငါ၏ အပိုင်ဟာ (အပိုင်ဥစ္စာ - ဟူလို) "၊ ဤ ပုံစံမျိုးကို မေးဂ္ဂလွာန် ထုတ်သည်၊ ဤ ပုံစံတို့ဖြင့် "တဝေါ" စသည်၌ ဝါစသည်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် တဝေါ စသည် ဧရှိရေပုံက် ပြသည်၊ [ဂါထာတို့၌"ဝေါ နော တေမေတိ အာဒယော" ဟု အချို့ စာရှိ၏၊ အာဒယောဖြင့် ယူဘို့ရာ မရှိသောကြောင့် " ဝေါ နော တေ မေတိ ယေ ဏမေ" ဟုသော ဘိုဋ်ဒွဲမူသော"ယေ ဏမေ အာဒေသာ" ဟူသော ဋီကာဖွင့်နှင့် ညီသည်၊ ထို့ပြင် သီဟိုဠ်မူ၌"ပါဒါဒေါစ စဝေဝါဒိ, ယောဂေစ နစ ဟောန္တိ တေ"ဟု ရှိ၏၊ [ဆောင်းစ်ကို ကစ္စဉ်းဘာသာဋီကာမှာ-ရှု။]

(၂၅၁) တထာ ပဋ္ဌာဒိနံ၊ပေ၊သမာနံ ရုပံ— ["ကတိသဒ္ဒသစ ဝါနွလိင်္ဂာ" ဟု ပါဠိအရှိ၏၊ ဝါနွလိန်သို့ လိုက်လျှင် " နိလော (ပဒ္မော) နိလာ (သာဋိကာ) နိလံ (ဥတ္တံ ; ကဲ့သို့ လိန် ၃ ပါးဦး ရုပ်နေ ကဲ့ပြားရေးမည် ဖြစ်သောကြောင့် " ဝါနွ လိင်္ဂာ" ဟု မရှိရ၊ "သဒ္ဒသစာလိင်္ဂာ' (စ+အလိင်္ဂာ)"ဟုသာ ရှိရမည်၊] ပဋ္ဌ အစ အဋ္ဌာရသ အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါသည် လိန်ကြောင့် ရုပ်အထူးမရှိ (လိန် ၃ ပါးလုံးပင်"ပဋ္ဌ" ချည်ရှိ) သောကြောင့် လိန် ၃ ပါးလုံးဖြစ် ရုပ်နေ တတ်သည်။

မ၌ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ပဉ္စ+ယော ဣတိ, ဣဝ-ဤရုပ်၌၊ [အကာရော၌ ထွမ်းစပ်၊] ယောသုဒ္ဓိန္နံ ဒွေစာတိ ဣတော - ၍၊ ယောသ္မာတိ, ဣထိုပုမနပုံသကာသင်္ခံတိစ ဝတ္တွေတော။

ပဉ္စာဒိန မကာရော။ ၁၃၄ ။ အယံဆဒ္ဒြိ - ဤဆဒ္ဒြိဝိဘတ်သည်၊ အန္တာပေက္ခာ-အဆုံးကိုငဲ့၏၊ ပရေသု ယောသု ဣထိုပုမနပုံသကေ ဝတ္တမာနာနံ ပဉ္စာဒိနံ အဒ္ဒါရသန္တိနံ, သင်္ခါနံ - သင်္ခါသဒ္ဒါတို့၏၊ သဝိဘတ္တိသ - သော၊ အန္တသ-အဆုံးသရ၏၊ အကာရော ဟောတိ၊ အယံ-ဤ အစိ အရင်သည်၊ အာဇအောဒေသာပဝါဒေါ - အာဇအေပြုကို တားမြစ်သော အစိအရင်တည်း၊ ပဉ္စ - ငါးပါးကုန်သော၊ ခန္ဓာ - ခန္ဓာတို့၊ ဂတိယော-ဂတိတို့၊ ဣန္ဒြိယာနိ- ဣန္ဒြေတို့၊ ဒုတိယာယဉ္စ - ဒုတိယာဝိဘတ်ခွဲလည်း၊ ဇဝံ-ဤ့အတူတည်း။

အလိင်္ဂတ္ထာ ဝေ၊ပေ၊ဣထိပစ္စယာ ဘာဝေါ—အလိန် ဖြစ်သောကြောင့်ပင် "ပဉ္စ+ဂတိယော " ၌ ဣထိလိန်ကိုဟောသော ဂတိနှင့် တွဲရပါလျက် ပဉ္စနောင် ဣထိလိန် ဖြစ်ကြောင်းကို ညွှန်းပြသော အာပစ္စည်း မသက်ဘဲ"ပဉ္စ"ဟုသာ ရှိရစေတော့သည်၊ နောက်၌ "ပဉ္စ+ခန္ဓာ"စသည်ဝယ် ခန္ဓာ-ဂတိယော-ဣန္ဒြိယာနိတို့ကား (အစဉ်အတိုင်း) ပုလ္လိန် ဣထိလိန် နပုံလိန် သဒ္ဒါတို့တည်း၊ ထို လိန် ၃ မျိုးနှင့် တွဲဘက်ရသော်လည်း "ပဉ္စ" မှာ အလိန်ဖြစ်သေးကြောင့် ရုပ်နေမပြောင်းရတော့ ချေ။

အာဇအာဒေသာပဝါဒေါယံ— ["အယံဂိမိ"ဟု နောက်သုတ်ဋီကာ၌ ဖွင့်လတ္တံ့ ဖြစ်သော်ကြောင့် "အယံ-ဤ အစိအရင်သည်"ဟု ပေးသည်၊] ပဉ္စ စသည်တို့၏အဆုံးသရဟူသည် အ သရုပင်တည်း၊ ထို အသရကို (အ) ထပ်ပြုခြင်းသည် ဘာ အကျိုးရှိသနည်း-ဟု မေးဘွယ် ရှိသောကြောင့် " အာ ဇ၊ပေ၊ပဝါဒေါ " ဟု မိန့်သည်၊ အစိအရင် တမျိုးရှိထားလျှင် အခြားအစိအရင်များ ဆုတ်နစ်မြဘည်း၊ထို့ကြောင့် (အ) ကို (အ) ထပ်ပြုခြင်း ဟူသော အစိအရင်သည် သဗ္ဗယေးနိုနမာဇသုတ်၏ အာဇအပြုကိုတားမြစ်ခြင်း အကျိုးရှိသည်။ [အခြေပြုရှေးရိုက်၌ သဗ္ဗနာမကာရတေပဌမောသုတ်နှင့်အတောနိစ်ဆုံ သုတ်တို့ကိုလည်းတားမြစ်သည် - ဟု ရေးဒီ၏၊ ထိုအရေးသည် ရွှေပသိဒ္ဓိ အလိုကျ၊ မှန်၏-ရှင်္ခတုမှအမှအထိသာ သဗ္ဗနာမ် ဟုပြု၍, ပဉ္စစသည်ကို သဗ္ဗနာမ်တွင်း၌ မသွင်း၊ ထို့ကြောင့် သဗ္ဗနာမ်၌သာ စိရင်သော သဗ္ဗနာမကာရတေပဌမော သုတ်ကို တားမြစ်ဘွယ်မလို၊ အကို(အ)ထပ်ပြုရုံမျှနှင့် အတောနိစ်ဆုံ၏ နိအပြုကိုလည်း မတားမြစ်နိုင်သော်၊ ပါဠိတော်နှင့် လျော်အောင်သာ နိမပြုဘဲ ရှိရသည်၊ ထို့ကြောင့် အခြေပြု ဆောင်ပုဒ်ကို ဖျက်၍ ဤဆောင်ပုဒ်သစ်ကို မှတ်ရာ၏။]

[ဆောင်] ပဉ္စဒိန-မကာရောကား, သဗ္ဗယောနိ, သုတ်၏ အာဇ, ပြုမည့်ရှေး, မြောက်တွေး တားမြစ်သည်။

(၂၅၂) သုနံဟိသူတိ ဝတ္တာတေ၊ [သုနံဟိသုစ သုတ်မှ စသဒ္ဒါကား မလိုက်၊ ထို့ကြောင့် "သုနံဟိသူတိ ဝတ္တာတေ" ဟုသာ ပါဠိရှိရမည်။]

ပဠွာဒိန မတ္တံ ။ ၉၀ ။ ပရေသု, သုနံဟိ ဇာတ္ထေတသု ပဠွာဒိနံ အဠွာ ရသန္တာနံ သဒ္ဒါးနံ, အန္တော-အဆုံးသရသည် [သိဟိုဠ်မဒ္ဒါ "အန္တော သရော" ဟု ရှိ၏၊] အတ္တံ အားပဋ္ဌတော၊ အယံ-ဤ အစိအရင်သည်၊ ဇော ဒိဃာပဝါဒေါ-ဇ အဖြစ်, ဒိဃအဖြစ်ကို တားမြစ်သော အစိအရင်တည်း၊ ပဠွဟိ, ဘိ-တို့ဖြင့်၊ ပဠွန်နံ-တို့အား၊ ပေ၊ ပဠွသု-ဘို့၌၊ ဆ သတ္တာ အဠွနဝ ဒသ သဒ္ဒါ-ဆ သဒ္ဒါ၊ ပေ၊ ဒသ သဒ္ဒါတို့သည်၊ ဇဝံ-ဤ့အတူတည်း။

(၂၅၃) ဇကဠ-တဆုလည်း၊ ဒသစ-ဆယ်ခုတို့လည်း၊ ဇွတိအဏ္ဍ-၌၊ ဒွိန္နသမာသေဝါ – ဒွန်သမဲသည် ကိုသော်ငင်း၊ ဇကေန - တဆုဖြင့်၊ အဓိကာ ပိုလွန်ကုန်သော၊ ဒသ - ဆယ်ခုတို့၊ ဇွတိအဏ္ဍ - ၌၊ တပ္ပုရိသေဝါ - ကိုသော်ငင်း၊ ကတော - သော်၊ [အားကာရော၌ လှမ်းစပ်၊] သဒ္ဒါးနေတိ - သဒ္ဒါးနေ ပုဒ်သည်၊ ဝတ္တာတေ၊ (ဇကောဒိတော ဒသ ရ သဒ္ဒါးနေ သုတ်မှလိုက်)။

ဒွေကဠွေန မာကရောဝါ ။ ၃၀၃ ။ ပရေ, သဒ္ဒါးနေ - သဒ္ဒါးဖြစ်သော၊ ညတ္တရပဒေ - ကြောင့်၊ ဒွိဇောအဠွဇွတို့ ဇတော်သံ-တို့၏၊ အန္တော-အဆုံး သရသည်၊ အာကာရော ဝါ ဟောတိ၊ အယံ-ဤဝါဒဒ္ဒါသည် ဝဝဏ္ဏိဘာ ဒိဘာသေ - တည်း၊ [ဝဝဏ္ဏိတ ဝိဘာသာ၏ သတ်မှတ် ပုံကို တဒ္ဓိတ် ခဏ်းဒွ် ပြလတံ့။] ဇကောဒသ- တဆဲ့တဆုတို့၊ ဒွါဒသ, အဠွာရသ၊ သဒ္ဒါးနေဘိ ကံမတ္တံ၊ ဇကဒန္တော၊ ပေ၊ အဠွထန္တော - တို့၌ တားမြစ် ရခြင်း

(၂၅၂) ဇော်ဒိဃာပဝါဒေါယံ — ဤသုတ်လည်း သုနံဟိ နောင်းရာ၌ အ ကို "အ" ထင်ပြူသော သုတ်ပင်၊ ထိုသို့ ထင်ပြူသဖြင့် သုဟိသွကာရော သုတ်ဖြင့် အဖြစ်- သုနံဟိသုစ သုတ်ဖြင့် ဒိဃအဖြစ်များ ဆုတ်နစ်ကြ၍ "ပဠွသု, ပဠွဟိ, ပဠွာနံ" စသော ရှင်များ မရှိနိုင်တော့ပြီ၊ ထို့ကြောင့် ဤသုတ်လည်း သုဟိသွကာရောနှင့် သုနံဟိသုစ သုတ်၏ ဇအာ အဖြစ်ကို တားမြစ်သော သုတ်ပင်တည်း၊ [ရှေးဆောင်ပုဒ်ကို ဖျက်ပါ။],

[ဆောင်] ပဠွဒိန-မတ္တံအရဖြင့်, အကိုအဟု, ထင်ပြူမှုကြောင့်,
သုနံဟိစ, သုဟိသွ၏, ဒိဃအဖြစ်, ဇအဖြစ်, တားမြစ်ကျိုးရှိသည်။

(၂၅၃) ကဠွေပေါကတေ — ကေ အစဒသတိုင်အောင်သော သရှ်ာသဒ္ဒါစုကို ပြုခဲ့ပြီ၊ ယခုအခါ "ကောဒသ" စသော သရှ်ာသဒ္ဒါစုက် ပြန်ဆင့်ရောက်လာ၏၊ ထိုကောဒသ စသည်တို့ကား ကေနှင့်ဒသစသောသဒ္ဒါ ၂ ခုကိုပေါင်းစပ်၍ တသမာသ်ထည်းဖြစ်အောင်

အာကျိုးရှိ၏၊ ["တခြောင်းသော သွားရှိသူ၊ ရှစ်သုံးသော တိုင်ရှိသော ပြာသာဒ် " ဟု ပေး။]

(၂၅၄) ဝါတိ ဝတ္တတော၊....ကောဒိတော ဒသ ရ သရျာနေ ။ဝဂ။ သရျာနေ - သရျာပခဝနေ အရာ၌၊ ကောဒိနံတာ - ကေ အစ ရှိသော၊ သရျာနံတာ - သရျာနေ၊ ပရသ, ဒသသ - ဒသ သဒ္ဒါ၏၊ အာဒိသ - အစဖြစ်သော၊ ဒသ - ဒ အက္ခရာ၏၊ ရကာရော ဝါ ဟောတိ၊ သေသံ သမံ၊ ကောရသ, ကောဒသ။

(၂၅၅) ဧကဒ- ၂ ရဘိလေညွှန်း၊ ဒသဒ- တိုလွှဲလည်း၊ ဝါ- တနှည်း၊ ဒ္ဒိဟိ အဓိကာဒသ၊ ဏ္ဍတိ - ဤ အနက်၌၊ ဒ္ဒိဒသဏ္ဍကိ-ဒ္ဒိဒသ ဟု ဖြစ်ပြီး၊ သော၊ ဏ္ဍဝ-ဤရုပ်၌၊ [ဗာ-၌ လမ်းစပ်၊]ဝါဘဲ ဝတ္တတော (သ ဆသဝါမှသိုက်)။

ဝိသတိဒနသသ ဗာ ဒ္ဒိသတ္တ ။ ၃၈၀။ ပဒရသ, ဝိသတိ ဒသ ဏ္ဍဿ တော သ - ဝိသတိ ဒသသဒ္ဒါတို့နောက်၊ ဒ္ဒိသဒ္ဒသ ဗာ, ဝါ ဟောတိ၊ တု သဒ္ဒေန - ဖြင့်၊ တိံသာဃယိမ္မိ - တိံသဒ္ဒါနောက်လည်း၊ (ဗာ - သည်၊ ဟောတိ)၊ ရကာရော-ရ အပြိသည်ရင်း၊ အာတ္တဒ္ဒ-အာ အဖြစ်သည်ရင်း၊ သမာသ်ဘွဲ့ဆားဒသော သရျာများတည်း၊ ထို့ကြောင့် ရှေးဥုးစွာ ဖြစ်သင့်ရာသမာသ်ကို ပြလိုခြင် "ဧကဏ္ဍ" စသည်ကိုဦးနှံသည်၊ ဧကာဒသဖြစ်အောင် "ဧကဏ္ဍဒသစ" ဟု ဒွန်ဒါကျ ပြု၍ ဒွန်သမာသ်သော်လည်း တွဲနိုင်- " ဒေကန အဓိကာဒသ " ဟု တပ္ပုရိသ်ဝါကျပြု၍ တပ္ပုရိသ် သမာသ် သော်လည်း တွဲနိုင်သည်-ဟူလို၊ ထို သမာသ်များ ဒွိစ်ပုံကို သမာသ် ခဏ်းဲ့ လွယ်ကူစွာ နားလည်နိုင်လတ္တံ့၊ [လိန် ဥမျိုးနှင့် ဆက်ဆံသော သာမည အရာ၌ နပုံလိန်ဖြင့် အထားများသောကြောင့် "ကေဏ္ဍ" ဟု နပုံလိန်ဖြင့် ပြထားသည်။]

(၂၅၄) ကောဒိတော၊ပေ၊ကောဒသ—ခြေသုတ်ဖြင့် "ဧကောဒသ" ဟု ဖြစ်ပြီး နောက် ဤသုတ်က ဒသ၏ ဒကို ရပြုခြင် 'ကောရသ" ဟု ဖြစ်၏၊ ဝါကြောင့် ရမပြုဘဲ "ကော ဒသ" လည်း ရှိ၏၊ "ဧကာရသ ဧကာဒသ" ဟု ပြီးစဉ် သရျာ တဒ္ဓိတ် ဒ္ဒိဖြစ်သောကြောင့် (တနည်း-သမာသ်ဖြစ်သောကြောင့်) နာမ်ငဲ့ရလိခဲ့ဥုးမည်၊ ထို့နောက် ယောစသော ဗဟုဝုစ်ဒိဘတ်များသက်၍ 'ပဿကဲ့သို့ ရုပ်တွက်-ရုပ်စဉ်းလ" ဟု ပြုလိုခြင် "သေသံ သမံ" ဟု မိန့်သည်၊ [ဤသုတ်၌ သရျာနောက်" သရျာပခဝန အရာဒွေ" ဟု အနက်ခံးရမည်၊ " ကော ရသ-တဆဲ့တခုတို့သည်" ဟု သရျာအနက် (အခရအဘွက် အနက်) က ပခဝနဟောရာ၌ သော "ရ" ပြုရသည်၊ ကောဒသ-တဆဲ့တဘုံကုန်သော၊ ကာမဘူဒေယျ-ကာမဘုံတို့" ဟု ရေဘွက် အပ်သော သရျှေ့ယျအနက် (ကာမဘုံ ဘူသောအနက်) ကို ပခဝနဟောရာ၌ ကား "ရ" မပြုရ-ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။]

(၂၅၅) ဝိသတိ၊ပေ၊ဗာရသ, ဒ္ဒါဒသ—ဒ္ဒိကို ဗာပြု၍ (ဗာဒသ), ရှေသုံတ်ဖြင့် ဒကို ရပြု၍ 'ဗာရသ" ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် " ရကာရော " ဟု မိန့်သည်၊ ဤသုတ်၌ ဝါ

(ဟောတိ) ဗာရဏ, ဒ္ဝါဒသ-တဆဲ့နှစ်ချက်ရှိ၊ ....တယောစ-ဉ ချင်္ဂါလည်း၊ ဒသစ- တို့လည်း၊ ဝါ-တနည်း၊ တိဟိ အဓိကာ ဒသ ဣတိ, တေရသ-တေရသ ဟု ဖြစ်၏၊ ဇ္ဇေ - ဤရုပ်၌၊ တေသဒ္ဓိတျာဒိနာ-ဖြင့်၊ အာနဝုတိယာ - နဝုတိတိုင်အောင်သော သင်္ချာသဒ္ဒါကြောင့်၊ တိသဒ္ဒသ-၏၊ တေအာဒေသော-တေပြု။

(၂၅၆) စတ္ထာရော စ-ဌ ချင်္ဂါလည်း ၊ ပေ ၊ ဣတိဝါ-ဌင်း၊ စတုဒ္ဒသဣတိ-စတုဒ္ဒသ ဟု ဖြစ်ပြီးသော၊ အတြ-ဤရုပ်၌၊ [“စတူဟိ ဝါ အဓိကာ ဒသ ” ကား သိဟိုဠ်မှာ၌ မ၌၊ ရသင့်၍ မြန်မာမှာ၌ ထည့်သားဟန် တူ၏၊ ဣစ္စတြကို“ဣတိ+အတြ”ဟုပုဒ်ဖြတ်၊]ဂဏနေတိဒသသဒ္ဒါတိစဝဏ္ဏတော။

စတူပ ၊ ပေ ၊ နဝါ။၃၉ဝ။ဂဏိနေ-ဂဏနိုင်းသင်္ချာအရာ၌၊ ဒသသ-၏၊ အာဒိမ္ဟိ - အစ၌၊ ဠဘသ-တည်သော၊ စတုဣတိ-စတုဟူသော၊ ဇောသဉ္ဉပပဒသ-၌ အနိုးပုဒ်၏၊ တုသဒ္ဒေါ-တု သဒ္ဒါသည်၊ လောပေါ-ချေအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဥတ္တရပဒါဒိမ္ဟိ - နောက်ပုဒ်၏ အစ၌၊ ဠတသ - သော၊ စတူပပဒသ - စတုဟူသော အနိုးပုဒ်၏၊ စကာရသ - စ အက္ခရာ၏၊ စုစောအာဒေသ-စု အပြု, စောအပြုတို့သည်လည်း၊ နဝါ-အ၌ အရာ၌၊ ဟောန္တိ၊ စုဒ္ဒသ, စောဒ္ဒသ, စတုဒ္ဒသ - ၁၄ ချင်္ဂါ၊ အဝိဂ္ဂဟဏေန-ဖြင့်၊ အနုပပဒဿဝါ - အနိုးပုဒ် မဟုတ်ပါသော်လည်း၊ ဂဏနေ - ၌၊ ပဒါဒိ စကာရသ - ပုဒ်၏ အစဖြစ်သော စ အက္ခရာ၏၊ လောပေါ - ကြေခြင်းသည်ဌင်း၊ စုဒေသ-စု အပြု,စောအပြုတို့သည်ဌင်း၊ နဝါ ဟောန္တိ၊ ယထာ-ကား၊ တာလိသံ၊ ပေ၊ စတ္တာလိသံ - ဟူသည်တည်း၊ [အဓိပ္ပါယ်မှာ ကစ္စည်းနှင့် တူပြီ၊] ပဠစ- ငါးဆို့လည်း၊ ဒသစ ဣတိအာဖွေဝါ-၌ဌင်း၊

မြစ်သောကြောင့် ဗာ မပြုဘဲ ဒွေကဒ္ဒါန မာကာရော ဝါ သုတ်ဖြင့် ဒ္ဝိ၏ ဣကို အာပြုလျှင် “ဒ္ဝါဒသ”ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “အာတ္တ” ဟု မိန့်သည်၊ “ ဒ္ဝိတိ်သ=၃၂ ” ဟူရာ၌ တုသဒ္ဒါဖြင့် တိ်သသဒ္ဒါကြောင့် ဒ္ဝိကို ဗာပြု , တိဉ္စ ဒွေဘော်လာလျှင် “ ဗာတ္တိ်သ ” ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “ တုသဒ္ဒေန တိ်သာယမိ ” ဟု မိန့်သည်၊ ဗာရဏ ဒ္ဝါဒသတို့နောင် ယောစသည် သက်၍ ပဠကဲ့သို့ပင် ရုပ်တွက် ရုပ်စဉ်ရမည်။

တယောစ၊ပေ၊အာနဝုတိယာ—“တိဒသ”ဟု ဖြစ်သည့် အခါ“ဘောဒိတော ဒသ ရသင်္ချာနေ ” သုတ်ဖြင့် ဒကို ရပြု (တိရသာ), တေသဝုဒ္ဓိ သုတ်ကြိုးဖြင့် တိကို တေပြု “တေရသ”ဟု ဖြစ်၏၊ ဒသမ့စ၍ ဝိသတိ်သ စသည်ဒဲ့ဌင့် နဝုတိတိုင်အောင်သော သင်္ချာသဒ္ဒါနှောင်းချာ၌ တိကို တေပြု၍“တေဝိသ·ဘေတ္တိ်သ၊ပေ၊တေနဝုတိ”ဟု ဖြစ်၏၊ တေရသနောင် ယောစသည် သက်၍ ပဠကဲ့သို့ပင် ရုပ်တွက်ရမည်။

ပဠွဟိ အဓိကာ ဒသ၊ ဣတိအနဏ္ဏော၀ါ- ၎င်း၊ ပဠွဒသ-ပဠွဒသ ဟု ဖြစ်၏၊ တောသုဂ္ဂိတျာဒိနာ - ဖြင့်၊ ပဠွ သဒ္ဒဿ - ၏၊ ဒသဝိသတိသု-ဒသသဒ္ဒါ, ဝိသတိသဒ္ဒါတို့ကြောင့်၊ ကွဗ် - ၌၊ ပန္နဳပဏ္ဏာအာဒေသာ - ပန္နဳ အပြု, ပဏ္ဏ အပြုတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ပန္နရသ, ပဏ္ဏရသ-တဆဲ့ငါးခု ဘို့။

(၂၅၃) ဆဝ - ၆ ခု တို့ဘည်း၊ ဒသစ ဣဘိအဏ္ဏော - ဤ အနက်၌၊ [“ဆဟိ အဓိကာ ဒသာတိ ၀ါ အဏ္ဏော ” ကား သိဟိုဠ်မူ၌ မပါ၊ ပါသော မူ၌ အနက်ထင်လောက်ပြီ] ဆ ဒသ ဣတိ - ဟု ဖြဝ်ပြီးသော၊ ဣဒ - ၌၊ ဆသသာဘိ- ဆသသဒ္ဒါသည်၊ ၀ဏ္ဏတော၊....

ဒသေသော နိစ္စဉ္စ ။ ၃၇၆ ။ပဒရေ-သော၊ ဒသေ-ဒသသဒ္ဒါကြောင့်၊ ဆ ဣတိ-ဆ ဟူသော၊ ဇောသသသဒ္ဒါသဒ္ဒေသ - ဤ သဒ္ဒါသဒ္ဒါ၏၊ နိစ္စံ-အမြဲ၊ သော-သောအပြုသည်၊ [သိဟိုဠ်မူ၌“သော ဣစ္စာဒေသော-သော ဟူသော အာဒေသသည်”ဟု ရှိ၏၊] ဟောတိ။

(၂၅၈) သဒ္ဒါနံဘိ ၀ါတိစ ၀ဏ္ဏတော။

လဒဂုနံ။ ၃၇၉ ။သဒ္ဒါနံ-သဒ္ဒါဖြဝ်ကုန်သော၊ ဒ ဣတ ရကာဂုနံ-ဒ ဣက္ခရ, ရ ဣက္ခရတို့၏၊ လကာရဒေသော, ၀ါ ဟောဘိ၊ လဠာနံ-လငယ် ဠကြီး တို့၏၊ ဣဝိသေသော - မထူးကုန်သည်၏ အဖြဝ်သည်၊ ဟောဘိ၊ ဣဃဲ ၀ါ သဒ္ဒေါ ၀ဝတ္ထိတ ဝိဘာသဏ္ဌော၊ ဝေဟနဳ - ကြောင့်၊ သောဠသ ဣတိ-သောဠသဟူသောပြယုဂ်၌၊ နိစ္စံ-အမြဲ လပြု၊ တောဠသ, တေရသ,စတ္တာလိသံ,စတ္တာဂိသံ ဣဘိ-ဟူသောပြယုဂ်ဘို့၌၊ ဝိဘာသာ-ဝိကပ်အားဖြင့် လပြု၊ ဒသ ပန္နဳ ရသာဒိသု - ဒသ, ပန္နရသ အစရှိသော ပြယုဂ်တို့၌၊ နစဟောတိ-လ အပြု မဖြစ်။

(၂၅၀) လဠာန မဓိသေသော — သုတ်၌“လဒဂုနံ”ဟု လငယ်ပြထားသော်လည်း လငယ်နှင့် ဠကြီးမှာ အနက်အားဖြင့် မထူးသောကြောင့် ရပ်ကို ဠကြီးဖြင့်ပင် ပြီးစေရမည်–ဟူလို၊ [ဇဝိသေသော၏ အနက်ကို ရှေးရှု ပြခဲ့ပြီ၊] ၀ါသဒ္ဒ၏ သတ်မှတ်ချက်ကြောင့်“သောဠသ”ပြယုဂ်၌ နိစ္စဝိဓိဖြစ်၍ ဒကိုအမြဲ ဠပြု၊ တဆဲ့သုံးခုဟာ သရဲ်ကားအနိစ္စဝိဓိဖြစ်၍ ရကို ဠပြုလျက်“တေဠသ”ဟုငင်းရပ် ၂ မျိုးရှိ၏၊ [တေရသ ရပ်ပြီးပုံကို ရှေ့ရှုပြခဲ့ပြီ၊ တေရသဖြစ်ပြီးမှ ရကို ဠပြုရမည်၊] ဂဏနာန ဒသသစသော သုတ်၌ လာလတံ့အတိုင်း“စတ္တာလိသံ”ဟုငင်း, ရကို လငယ်ပြု၍ “စတ္တာလိသံ”ဟုငင်း အနိစ္စဝိဓိဖြစ်၏၊ “ဒသ-တဆယ်တို့၊ ကောဒသ-တဆဲ့တစ်တို့ ဟူသော ပြယုဂ်တို့၌ ဒကို ဠ မပြု၍၊ ပန္နရသ၌ ရကိုငင်း, အာဒိဖြင့် ယူသော“သတ္တရသ”၌ ရကိုငင်း, ဠ မပြု၍၊ အနိစ္စဝိဓိရပ်များ ဖြစ်သည်၊ [တဒ္ဓိဘ်ခဏ်း၌ ဂါထာနှင့်ဘက္ခ လာဥုံးလတ့ံး၊]

(၂၅၉) သတ္တစ-ခုနှစ်ခုတို့သည်း၊ ဒသစ ဣတိအဏ္ဍေ-၌၊ [“သတ္တဟိ အဓိကာ ဒသာဘိ ဝါ အဏ္ဍေ” ကား သို့ မပါ]သတ္တရဿ, သတ္တဒသ-ဖြစ်၏၊ အဋ္ဌစ ဒသစ ဣတိအဏ္ဍေ၊ “အဋ္ဌဟိ အဓိကာဒသာဘိ ဝါ အဏ္ဍေ” ကား သို့ မပါ၊]အဋ္ဌဒသ ဣတိ-အဋ္ဌဒသ ဟု ဖြစ်ပြီးသော၊ ဣဝ-ဤရုပ်၌၊ အာဏ္ဍေ - အာ အဲ့ဖြစ်.ကို၊ ကတေ - သော် (ဒွေကဋ္ဌာနေ မကာရော ဝါ သုတ်ဖြင့် အာပ္ဘပြီးသော်- ဟူလို) ဝါတိ, ဒသတိ, ရတိ, သင်္ချာနေတိစ ဝတ္တေတေ။

အဋ္ဌာဒိတောစ ။၃၈၂။ သင်္ချာနေ-သင်္ချာပဓာနအရာ၌၊ အဋ္ဌာဒိတောစ-အဋ္ဌအာဒိရှိသော သင်္ချာသဒ္ဒါတို့ဖွယ်သည်း၊ (ပရဿ)ဒသသဒ္ဒဿ ဒကာရဿ ရကာရော ဝါ ဟောတိ၊ အဋ္ဌာရသ , အဋ္ဌာဒသ- တဆဲ့ ရှစ်ရာဘို့၊ အဋ္ဌာဒိတောတိ ကိ်၊ စဘုဒ္ဒသ-၌ တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ [တဒ္ဓိတ်၌ လာဥုးလတ့်။]

ကတိသဒ္ဒါ-ကတိသဒ္ဒါသည်၊ ဗဟုဝစနေ္တာဝ-ဗဟုဝစနနှင့်သာ၊ ကတိ+ယောဏ္ဍတိ-ဟု ဖြင့်ပြီးသော၊ ဏ္ဍဝ- ဤရုပ်၌၊ နိစ္စံ, ယောလောပေါ၊ [သိဟိုင်္ဂမူ၌ “ ယောလောပါဒ- ယောကို ချေခြင်းအစရှိသော အပစိအရင်သည်၊ ဟောဘိ ” ဟု ရှိ၏၊ ယောကို၊ ချေရုံဘွင် မက , ယောသု ကတ နိကာရလောပေသု ဒီဃံသုတ်ဖြင့် ဒီဃလည်း ပြုဘို့ရာ“ယောလောပါဒ်” ဟု အာဒိပါဒ်ခြင်းသည် ကောင်း၏၊] ရဿတွဲ့ - ရဿ အဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်၏)၊ ကတိ-အာဘယ်မျှဘို့သည်၊ တ်ဌန်ဆို-တည့်ကုန်သံနည်း၊ ကတိ - တို့ကို၊ ပဿသိ - မြင်သနည်း၊ ကတိဟိ , ကတိဘိ၊ ကတိနံ၊ ကတိဟိ, ဘိ၊ ကတိနံ၊ ကတိသု၊.... အလိင်္ဂနာမံ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတံ)။

ကတိသဒ္ဒါ။ ။ဗဟုဝုစ်ချည်းဖြစ်၍ ဗဟုဝုစ် ရှာစဉ်ရသည်၊ “ကတိ+ဇယာ”၌ ဇုကို ဏမှည့်, ဃပနတောစ ယောနံ လောပေ ဖြင့် ယောကို ချေ၊ ဇုကို ဒီဃပြု၊ ထို့နောက် ကွစာဒိ မဏ္ဍူကရာနံ ဒီဃ ရဿာ ပစ္စယေ သုစဖြင့် ဤကို ဣရဿပြု၍ “ကဘိ” ဟု ပြီး၏၊ ကဘိဟိ စသည်၌ကား သုနံဟိသုစ သုတ်၌ စသဒ္ဒါ က တားမြစ်သောကြောင့် ဒီဃမပြုဘဲပြီးသည်၊ [မောဂ္ဂလ္လာန်၌ “ကတိနံ” အရာဝယ် နတလုံးလာ၍ “ကတိန်ဒံ”ဟု ရှိ၏။]

အလိင်္ဂနာမံ—မြန်မာမူနှင့် သိဟိုင်္ဂမူစာကိုယ်များ၌“အလိင်္ဂသဗ္ဗနာမံ”ဟု အပြီးသတ် နိဂုံးစကား ရှိ၏၊ ဋီကာဆရာ်ကား“အလိင်္ဂနာမံ”ဟုသာ ရှိ၏၊ သဗ္ဗနာမ်အစ၌“သတ္တဝိသတိ သဗ္ဗနာမာနိ”ဟု သဗ္ဗနာမ်သရုပ် (တုမှ အမှ တိုင်အောင်) ၂၇ ပဲ့သာ ပြခဲ့သောကြောင့်ဖြင်း, ပဌ စသည်တို့၌ သဗ္ဗနာမ် အစိအရင် မပါဝင်သောကြောင့်ဖြင်း “အလိင်္ဂနာမံ” ဟူသာမည ရှိသော ဋီကာပါဠိသာ သင့်မြတ်ဘွယ် ရှိ၏-ဟု သဘောရသည်။

(၂၆၀) ဒးထ - ဒးလိန်နာမ်တို့၏ အခြားမဲ့၌၊ ဝိဘတ္တိပစ္စယန္တာ - ဝိဘတ်ပစ္စည်း ဒးဆုံးရှိသော သဒ္ဒါတို့ကို၊ ဂုစ္ဆေန္တာ၊ ငန - ဆက်၊ တေသံ-ထိသဒ္ဒါတို့၏၊ အလိင်္ဂတ္ထာ-ဒးလိန်တို့၏အဖြစ်ကြောင့်ငင်း၊ နိပါတတ္ထာစ-နိပါတ်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်ငင်း၊ တိလိင်္ဂ-၌ငင်း၊ ဝစနတ္ထေယစ-ဂုစ် ၂ ပါး လုံး၌ငင်း၊ ရူပံ သမဲးနံ၊ ပုရိသ သဒ္ဒာ - ၌၊ ဣတိ အာဇ္ဇာဝါ - ဤ ဇကဂုစ် အာနက်၌ငင်း၊ ပုရိသေဟိ-တို့မှ၊ ဣတိအာဇ္ဇာဝါ- ဤဗဟုဂုစ် အာနက်၌ငင်း၊ [နောက် "ပုရိသဓတာ" ၌ လှမ်းစပ်။]

ကွစိတော ပဉ္စမျာဇ္ဇေ၊ ၂ဝ်ဂ။ပဉ္စမျာဇ္ဇေ-၌၊ သဗ္ဗဆ္ဌာ-အလုံးစုံသော၊ သုဒ္ဓနာမတော- သုဒ္ဓနာမ်လည်း ဖြစ်သော၊ သဗ္ဗနာမတောစ- သဗ္ဗနာမ်လည်းဖြစ်သော၊ လိင်္ဂမှာ-လိန်မှ(နောံ၌)၊ ကွစိ တောပစ္စယော ဟောတိ။

(၂၆၁) တွာဒယော ဝိဘတ္တိသညာယော ။ ။ဒါနိပရိယန္တာနံ-ဒါနိပစ္စည်း ဒးဆုံးရှိကုန်သော၊ ယေသံပစ္စယာနံ - အကြင်ပစ္စည်းတို့၏၊ တော- တောဟူသော၊ အာဒိ - အစသည်၊ (အတ္ထိ-ရှိ၏)၊ တောပစ္စယာ-

(၂၆၀) ဝိဘတ္တိပစ္စယန္တာ ဂုစ္ဆေန္တေ — တော အစရှိသော ပစ္စည်းများသည် သဗ္ဗာဝိဘတ် ဟိ ဝိဘတ် သ္မိံ ဝိဘတ် စသည်တို့၏"မှ-၌" စသော အနက်ကို ဟောကြ၏၊ ဤသို့ ဝိဘတ် အနက်များကို ဟောသောကြောင့်ငင်း, တွာဒယော သုတ်ဖြင့် ဝိဘတ် အမည် မှည့်ထားသောကြောင့်ငင်း " ဝိဘတ္တိပစ္စယ " ဟု ခေါ်သည်။ [ဝိဘတ္တိဘူတာ-ဝိဘတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ပစ္စယာ-ပစ္စည်းတို့တည်း၊ ဝိဘတ္တိပစ္စယာ-တို့၊] ယခုအခါ ထိုဝိဘတ်ပစ္စည်းဆုံးရှိသော "ပုရိသတော" စသော သဒ္ဒါတို့ကို ပြတော့မည်-ဟူလို။

တေသံ ပနာ လိင်္ဂတ္ထာ နိပါတတ္ထာစ၊ပေ၊ရူပံ—ထို ဝိဘတ္တိပစ္စယန္တ သဒ္ဒါတို့သည် ဒးထွေလ်န် ပလ်ိန် နပဲလ်ိန်ကြောင့် ရှင်အထူး မရှိကြသဖြင့် " အလိန် " တို့ချည်းတည်း၊ ဝိဘတ်နက်အမျိုးမျိုး - ကေဂုစ်နက် ဗဟုဂုစ်နက် အမျိုးမျိုးကို ဟောရစေကာမူ "ပုရိသတော" စသည်ဖြင့် ရုပ်နေ တမျိုးထည်းသာ ရှိသောကြောင့် နိပါတ် ပုဒ်များတွင်လည်း ပါဝင်ကြ၏၊ "လိန်ခုပါး ဂုစ် ၂ ပါး၌ ရုပ်သွားတမျိုးထည်းသာ ရှိကြရသည်"-ဟူလို၊ "ပုရိသသဒ္ဒာ ပုရိးသဟိဝါအစ္ထေ" ကား "ပုရိသတော" ၏ အနက်ကို ပြသောစကားတည်း၊ [ဝိဂြိဟ် လုပ်ပြသည်-ဟု မမှတ်လင့်၊ " ယောကျွားမှ " ဟု ဗဟုဂုစ်နက်လည်း ပေးနိုင် "ယောကျွားတို့မှ" ဟု ဗဟုဂုစ်နက်လည်း ပေးနိုင်၏-ဟူလို။]

သုဒ္ဓနာမတော သဗ္ဗနာမတော — သဗ္ဗနာမ် ဂိုဏ်းဝင် နာမ်စုမှ တခြားသော ပုရိသဒ်ဂိုဏ်းစသည်၌ဝင်သော နာမ်ငှက် "သုဒ္ဓနာမ်" ဟု ခေါ်၏၊ သုဒ္ဓ=(အားလုံးအနက်ကို မဟော)မိမိဆိုင်ရာ အနက် သက်သက်ကိုသာ ဟောသော+နာမ=နာမ်၊ထိုပုရိသစသော သုဒ္ဓနာမ် နောင်၌ငင်း သဗ္ဗစသော သဗ္ဗနာမ် နောင်၌ငင်း, ဤ 'တော"စသော ဝိဘတ္တိပစ္စည်းများသက်ကြသည်၊[ကြွင်းသောမှတ်ဘွယ်ကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာမှာရှု။]

တို့သည်၊ တွားဒယော - တွားဒိတို့မည်သည်၊ ပေါ၏၊ တေပစ္စယော - တို့သည်၊ [အာချိစာ၌ "တွာဒယော ပစ္စယော" ဟု ရှိ၏၊ တွာဒယေး-တောအစရှိကုန်သော၊ ပစ္စယော - တို့သည်" ဟု ပေး၊] ဝိဘတ္တိသညာ-ဝိဘတ်အမည်ရှိကုန်သည်၊ ပေါ၏၊ တေန - ထို့ကြောင့်၊ တဒန္တာနံဝိ- ထိုပစ္စည်းအဆုံးရှိသော သဒ္ဒါတို့၏လည်း၊ ဝိဘတ္တာနာတွာ - ဝိဘတ်အဆုံးရှိကုန်သည့်ဖြစ်ကြောင့်၊ ပဒတ္တံ- ပုဒ်၏အဖြစ်သည်၊ သိဒ္ဓံ-ပြီးသည်၊ ပေါတိ၊ ပုရိသတော-ပုရိသတေးဟု ဖြစ်၏။

ဇံ - တူ၊ ရာဇတော၀ါ - မှငင်း, တို့မှ၎င်း၊ [ဤသို့ ဇကာဝစ် ဗဟုဝစ် ၂ နက်ချည်း နေးက်ခဲ့ပေးလေ၊] "ယုတ္တိ-အာသင်" ဟု ပေး၊ စ - ဆက်၊ ဇဏ္ဍေ-ဤကဏ္ဍိတော၁, ဘိက္ခုနိတော၁ပြုယုဂ်တို့ခဲ့၊ ကွစးဒိမဏ္ဍူတွေရာနံ ဒီဃ ရသးပစ္စယေသုစာတိ- သုတ်ဖြင့်၊ တော၁ပစ္စယေ-ကြောင့်၊ ရသတ္တံ-ပြု၊ ၊ပေ၊ ဏ္ဍုဩဒိ-တည်း။

သဇ္ဇုနးမတော-သဇ္ဇုနဝ်မှနေးက်ခဲ့ (ဥဒါဟရဏ်-ကား)၊ သဇ္ဇိသ္မာ-မှ၊ ဏ္ဍတိအဇ္ဇေ၀ါ - ဤဇကဝစ်အနက်ခဲ့ဝင်း၊ သဇ္ဇေဟိ - တို့မှ၊ ဏ္ဍတိအဇ္ဇေ၀ါ-ခဲ့ဝင်း၊ သဇ္ဇတော-ဟု ဖြစ်၏၊ ဇံ- တူ၊ ယတော-အကြင်မှ, အကြင်တို့မှ၊ (နေးက်လည်း ၂နက်ပေး)၊ ပေ၊အမုတော-ထိုမှ , ထိုတို့မှ။

(၂၆၂) ကိသတိ ကုဏ္ဍတိစ ဝတ္တေ။

တေန တဒန္တာနမိ၊ ပေ၊ သိဒ္ဓံ — ကိုသို့ ဝိဘတ်အမည်မှည့် ခြင်းကြောင့် ထိုပစ္စည်းများဆုံးသော "ပုရိသတော" စသော သဒ္ဒါများလည်း ဝိဘတ်အဆုံးရှိရာရောက်၏၊ ထိုသို့ ဝိဘတ်အဆုံးရှိမှလည်း "ဝိဘတ္တုန်+ဒံ" ဟူသော စကားအရ "ပဒ" ဟူသော အခေါ်အ၀ေါ် (အမည်) ပြုနိုင်သည်၊ [" ဝိဘတ္တုန်ပဒံ " ဟု မြန်မာမှုရှိ၏၊ တောအားဒိပစ္စယန်နာနံပိ " ဝိဘတ္တုန် ပဒံ " တ် ကတ္တာပဒ၀ေါဟာရော သိဒ္ဓေါပေးတိ " ဟူသော ဋီကာနှင့်ကား "ဝိဘတ္တုန်တ္တာပဒံ" ဟု ရှိသော သိဟိုဠ်မူသာ ညီ၏။]

ပုရိသတော ဇံ ရာဇတော-ဝဲဖြင့် "ရာဇသ္မာ,ရာဇဿိ" ဟု ကေဝစ် ဗဟုဝစ် ၂နက်ရကြောင်းကို ညွှန်ပြသည်၊ ပုရိသတေးမှ စ၍ အာယုတော ဏ္ဍုဩဒိ တိုင်အောင် သုဒ္ဓနာမ်များနောင် တောပစ္စုည်းသက်ပုံတည်း၊ သဇ္ဇတောမှစ၍ အမုတောတိုင်အောင် သဇ္ဇနာမ်နောင် တောပစ္စည်းသက်ပုံတည်း၊ "ဏ္ဍတ္ထိ-ဘိက္ခုနိ-ဇမ္မု" ဟု ဒီဃဖြင့် ရှုပ်တည်၊ (ဏ္ဍတ္ထိတော) စသည် ဖြစ်သည့်အခါ ကွစးဒိ ဇဏ္ဍုတွေရာနံ သုတ်ဖြင့် " ဤ-ဥ၊ " တို့ကို ရသပြု၊ ဟ ထ္ထိတော်ခဲ့လည်း "ဟတ္ထိ" ဟု တည်၍ ရသပြုရသေးသည်၊ ပုဗ္ဗ စသည်လည်း ဏ္ဍတ္ထိလိန်ဖြစ်လျှင် အာကို ရသပြု, ပုံ-နပုံဖြစ်လျှင် ပြုဘွယ်မလို။

တြ တောဌေသုစ။ ၂၃၀။ ပရေသု, တြ တောထ ဆ္ဆန္ဒေတေသု-ဟူသော ဤပစ္စည်းတို့ကြောင့်၊ ပေ၊ ကဿာ-အာဘယ်မှ၊ ဣတိဝါ-ဒွိဂုဏ်း၊ ကေဟိ-တို့မှ၊ ဣတိဝါ-ဒွိဂုဏ်း၊ ကုတော-ကုတောဟု ဖြစ်၏။

(၂၆၃) တောထေသူတိ ဝတ္တတော၊.... သဗ္ဗသေတာသသာကာရော ဝါ။ ၂၃၁။ [ကစ္စည်းနှင့်တူပြီ။] ဇတောဿာ-ဤမှ၊ ဣတိဝါ-ဂုဏ်း၊ ဇတောဟိ-တို့မှ၊ ဣတိဝါ-ဂုဏ်း၊ အတော - ဟု ဖြစ်၏၊ [ဇတောသ္မာ, ဇတေးယဝါ ဟု ပါဠိပျက်တတ်၏၊ "ဇတောဿာ, ဇတောဟိဘိဝါ" ဟု ရှိရမည်။]

(၂၆၄) သဗ္ဗဿာတိ ဇတဿာတိစ ဝတ္တတော။....

ဇတောထေသုစ။ ၂၃၃။ ပေ၊ ဒွိတွံ၊ ဇတ္ထော-ဤမှ, ဤတို့မှ။ [ဤသုတ်ကို နှာသကပယ်ထား၏၊ အကျယ်ကို ကစ္စည်းဒီကာမှာ ရှု။]

(၂၆၅) သဗ္ဗဿာတိ ဝတ္တတော။.... ဣမဿိ ထံ ဒါနိ ဟာတော ဓေသုစ။ ၂၃၄၊ပေ၊ဣမဿာ-ဤမှ၊ ဣတိ-ဤအနက်၌၊ ဣတော-ဣတောဟု ဖြစ်၏၊ [ဗဟုဝုစ်လည်း ရှိ၏၊ ဂြိုးနည်းအတိုင်းသိလော်၍ မပြဟန်တူသည်။]

ကွမိတောတိ ယောဂဝိဘာဂေန - ကွမိတော ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့်၊ အးဒွိဝုတ္တိတိ - အာဒိ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့မှ (နောက်၌)၊ သတ္တမိယန္တေ - သတ္တမီ အနက်၌ဂုဏ်း၊ အနိစ္စာဒိဟိ - အနိစ္စ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့မှ (နောက်၌)၊ တတိယန္တေ-တတိယာ အနက်၌ဂုဏ်း၊ တော-တောဇနည်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ယထာ-ကား၊ အာဒိဒ္ဒိတိအာဒေ-အာဒိမှ ဟူသော အနက်၌၊ အာဒိတော - ဟု ဖြစ်၏၊ [အာဒိတော - အစ၌၊] မဇ္ဈေတော - အလယ်၌ ဇကတော- တဘက်၌၊ ပုရ-ရှေ့၊ ပစ္ဆာ-နောက်၊ [အားကို ရသပြု၊ ပသ- နံပါး (နံဘေး)၊ ဝိပ္ပ-နောက်ကျော၊ ပါဒ-ခြေ၊ သီသ-ဦးခေါင်း၊ အင်္ဂ-အင်္ဂျား၊ မုလ-အရင်း၊ ပရတော- ထိ မှာဘက်၌၊ [ဥကာရ၌ "ဥပရိတော-အထက်၌" ဟု ပုဒ်ဖြတ်၏၊ ဆင်ခြင်၊] ဣစ္စာဒယော-ဤသို့ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်၊ ဇဝံ - ဤအာဒိတော အဝတ္ထုတည်း၊

(၂၆၅) ကွမိတောတိ ယောဂဝိဘာဂေန-ပဋ္ဌမာဒ္ထကို ဖြုတ်၍ "ကွမိတော" ဟု ဒွိဓာကရဏ ယောဂဝိဘာဂ လုင်လျှင် ပဋ္ဌမိမှတပါး အခြားအနက်များ၌သည်း တော ပစ္စည်းသက်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "အာဒိတော" စသော ပြယုဂ်ငယ် သတ္တမီအနက်၌ တောပစ္စည်းသက်၍, "အနိစ္စတော"စသော ပြယုဂ်ငယ် တတိယာဒိဘတ်၏ ဝိသယအနက်၌ တောပစ္စည်း သက်သည်၊ [အခြားအနက်များ၌ တောပစ္စည်း သက်နိုင်ပုံကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာမှာ ရှု၊]

တ၊တိယ၊ဇွေ- တ၊တိယာ အ၊နက်၌၊ (ယထား - ကား)၊ အနိ၍ဓေန - အနိဓ
ဓား၊ဖြင့်၊ အနိဓ္ဓတော- အနိဓ္ဓအား၊ဖြင့်၊ သမ္မသတိ-သုံး၊သပ်၏၊ [အနိ၍ဓေန-
ကား အ၊နိဓ္ဓတော၊၏ အ၊နက်ကို ဖွင့်ပြသော ပုဒ်ဘည်း၊] ဒုက္ခတော- ဒုက္ခ
အား၊ဖြင့်၊ ရောဂတော - ရောဂါအား၊ဖြင့်၊ သလ္လတော - မြား၊ငြောင့်နှင့်
တူသော၊အား၊ဖြင့်၊ [တ၊ဆျိုဝါ၌ "ဂဏ္ဍတော- အိုင်း၊အမာအား၊ဖြင့်" ဟု ဂို၏၊]
(သမ္မသတိ-သုံး၊သပ်၏၊) ဣစ္စာဒယော- ဤသို့ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်၊
ဇေံ-ဤ အနိဓ္ဓတော အတူတည်း။

(၂၆၆) အ၊ဏ္ဍော ကုစိတိ ဝတ္တတော၊ .... တြဆ သတ္တမီယာ
သဒ္ဒနာမေဟိ ။ ၂၄၉ ။ ပေ၊ သဒ္ဒသ္မိံ-၌၊ ဣတိဝါ-၌၎င်း၊ သဒ္ဒေသု-တို့၌၊
ဣတ်ဝါ-၌၎င်း၊ သဒ္ဒတြ, သဒ္ဒဣ-ဟု ဖြစ်၏၊ ["သဒ္ဒသ္မိံ, သဒ္ဒေသုဝါတိ"
ဟု ပါဠိမှနှိုင်းစေ၊] ဇေံ-တူ၊ ဃ၊တြ, ယ၊ဏ္ဍ-အ၊ကြင်း၌၊ တ၊တြ, တ၊ဏ္ဍ-ထိုင်း၊
ဣတ၊ရတြ , ဣတ၊ရဏ္ဍ - ဆိုအပ်ပြီးမှ တ၊ခြား၌၊ အာ၊တြ , အာ၊ဏ္ဍ -
သည့်ပြင်၌၊ ဥဘ၊ယတြ, ဥဘ၊ယဏ္ဍ - ၂ ပါး၊ရုံ၌၊ ပရတြ , ပရဏ္ဍ- တပါး
တ၊ခြား၌၊ ဂုတြ, ဂုဏ္ဍ- အာ၊ဃ်၌၊ တြတော ထေ သုစာတိ-သုတ်ဖြင့်၊
ဂုဏ္ဍံ-ဂုပြု၊ ကိသ ဂ၊ ဝေစာတိသုတ္တေ-၌၊ စသဒ္ဒေန-ဖြင့်၊ ကာဒေသ-
က ပြုလတ်သော်၊ (ဂ၊တြ) ဂဏ္ဍ-ဟု ဖြစ်၏၊ အ၊မုတြ, အ၊မုဏ္ဍ-ဘို၌၊

(၂၆၇) သဒ္ဒသော တသာ ကာရောဘိ-သုတ်သည်၊ ဝတ္တတော။

တြ နိဒ္ဒိ။ ၂၃၂ ။ပရေ, တြံ-ကြောင့်၊ ပေ၊ အ၊တြ-ဤ၌၊ သဒ္ဒသော
တသာကာရော ဝါတိ-သုတ်ဖြင့်၊ အ၊တ္တံ- (အ) ပြု၊ ဒေါဝေသုစာတိ-
သုတ်ဖြင့်၊ ဒေကာရော-ဒေပြု၊ အ၊ဏ္ဍ, ဒေဏ္ဍ-ဤ၌။

(၂၆၈) ကုစိဘိ-ကွဒိဟူသော သဒ္ဒါသည်ဂုင်း၊ အ၊ဏ္ဍတို, သတ္တမီ
ယာတိစ-သည်ဂုင်း၊ အ၊ဓိကာရော - တည်း၊ သဒ္ဒသ္မိံ - ၌၊ ဣတိအ၊ဏ္ဍ-
ဤအ၊နက်၌၊ (ဇဟု ဝုဒ်လည်း ဂို၍ဒိုင်သည်သာ၊) ....သဒ္ဒတောဓိ။ ၂၅၀ ။
။ပေ၊ သဒ္ဒဓိ-အာလုံးရုံ၌၊

(၂၆၆) ကိသ က၊ ပေ၊ ကာဒေသေ-ကတြ, က၊ဏ္ဍ— " ကာဒေသော "ဟု
စောအ၊များ ရှိ၏၊ နောက်အ၊ဘွက် စိရင်ရာ၌ သတ္တမီ ဗ၊ဘတ်ဖြင့် ထား၊လေ့ရှိသောကြောင့်
"ကာဒေသေ"ဟုဂို၍လျှင် ကောင်း၊မည်၊ နောံ့်လည်း ကာဒေသောချည်း ရှိ၏၊ [သိဟိုဠ်ဒီပ၌
"ကတြ"ဟု မပါ၊ ကိသ က၊ဝေစသုတ်၌ စဖြင့်လည်း ထ ပစ္စည်းက၊စ၍ ပြုလတ်ဖြစ်ရကား
" တြပစ္စည်း နှောင်းရာ၌ က မပြု " ဟု အဓိပ္ပါယ် ရသောကြောင့် "ကတြ"မပါခြင်းသော
ကောင်း၏။]

(၂၆၉) ကိဆ္ဆာဝေါ။ ၂၅၁။ပေါ၊ [“ကိသ္ဆာဘိ နိဂ္ဂဟီဘလောပံ ကတွာ ဝုတ္တံ”ဟူသော ဋီကာနှင့်အညီ, ကိ်ဒ္ဓဲ နိဂ္ဂဟိတ်ဆ္ယ“ကိသ္ဆာ”ဟု ပါဠိမှနိဂ္ဂိုဟီတစေ။]

(၂၇၀) ကိသကဝေစ။ ၂၂၇။ပဒရ, ဝပစ္စယေ-ကြောင့်၊ ကိ ဓိစ္စေတသ - ကိ်ဟူသော ၅၏သဒ္ဒါ၏၊ ကသဒ္ဒေါ - ကသဒ္ဒါ ဟူသော၊ အာဒေသော - သည်၊ ဟောဘိ၊ စဂ္ဂဟဒဏေန - ဖြင့်၊ ထဟမာဒိ အဝ ပစ္စယေဝိ-ထ,ဟံ အစဂ္ဂိသော ဝပစ္စည်းမှတစြားပစ္စည်းနှောင်းရာ၌လည်း၊ (က-က အပြိုသည်၊ ဟောတိ၊) တေသုဒ္ဓိတျာဒိနာ- ဖြင့်၊ ဝမှိ-ဝ ပစ္စည်းကြောင့်၊ကကာရေ-က အာကွရာ၌၊ အကာရသ-အ အာကွရာ၏၊ လောပေါ စ-ကြေခြင်းသည်လည်း၊ (ဟောတိ၊) [ဆ္ဆ]ဟသိဒ္ဓိအလို- အစ၌ဗျည်းဂ္ဂိုသော ပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ သရလောပေါဖြင့်မချေနိုင်သောကြောင့် တေသုဒ္ဓိဖြင့် ချေသည်။ [တွံ-သည်၊ ကွ-သို့၊ ဂတော-သွားသည့်၊ အံသိ-ဖြစ်သနည်း။

(၂၇၁) ကိသ္ဆာတိ ဝတ္တာတေ၊....ဟိ ဟံ ဟိဠ္ဆနံ။ ၂၅၂။ပေါ (၂၇၂) ကိသာတိ ဝတ္တာတေ၊ (ကိ ဿ-ဟု အဓိကာရ ပျက်လျက်ရှိ၏။)

ကု ဟိ ဟံသုစ။ ၂၂၀ ။ပေါ စဂ္ဂဟဏေန- ဖြ့၊ ဟိဠ္ဆနံ ဒါစနံ ကုစ္ဆာဒိသုဝိ-ဟိဠ္ဆနံ ဒါစနံ အစဂ္ဂိသော ပစ္စည်းဘို့နှင်းကြောင့်လည်း၊ (ကိ၏ဿဘာသကု ဟောဘိ)၊ ကိဘ္ဗိ-အာဘယ်၌၊ ဂ္ဂတိ-၅ိ အနက်၌၊ ကုဟိ’၊ ပေ၊ ကဟံ-ဟု ဖြစ်၏၊ ကာဒေသော-ကပြု။

(၂၇၀) စဂ္ဂဟဏေန၊ ပေ၊ အဝ ပစ္စယေဝိ—ဒဝစ္ဆ် စဖြင့် ဝ ပစ္စည်းမှ တစ်ပါး အခြားသော ထ ဟံ စသော ပစ္စည်းနောင်းရာ၌သည်း ကိ’ကို ကပြုဆိုသေး၏၊ [ထံဟ မာဒိ-ဟု တချို့စာရှိ၏၊ တြထသတ္ထမဒိယာ စဒသော သုတ်မှ စ၍ ယူသင့်ရာ ပစ္စည်းများကို ပြုလိုသောကြောင့် “ ထဟမာဒိ ” ဟု ရှိဒသော မူသာ မကောင်း၏၊ သီဟိုဠ်မူ၌ ကား “ ထ ဟံ ဒါ ထ မာဒိ အာဝပစ္စဒယိဝိ ” ဟု ရှိ၏၊ ထ မာဒိကို “ ထံ + အာဒိ ” ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ အာဒိဖြင့် ကရဟိ ပုံစံအတွက် ရဟိ ပစ္စည်းကို ယူ။]

(၂၇၂) စဂ္ဂဟဏော ၊ ပေ ၊ ကာဒေသော — ဒါစန မိစ္ဆာဒိသုဒ္ဓ ဒေါဒိဖြင့် ဒါပစ္စည်းကို ယူ၊ ကုဒါဟု ဖြစ်၏၊ သဒ္ဒနိတိဒ္ဓ ဟိဠ္ဆပစ္စည်းလည်းရှိ၏၊ ထို အလို ဟိဠ္ဆပစ္စည်းကိုပါ အာဒိဖြင့် ယူ၊ "ကုဟိဠ္ဆိဘဝေ-တစုံတခုသောဘဝ၌" ဂ သည်တည်း၊ [မောဂ္ဂလ္လာန်၌ "ကုဟိ်စိ" ကို စနိပါတ်အဆုံးရှိသော ပုဒ်ဟုဂုဏ်း, ကုဟိ်ဿနံဒ္ဓဲ မနံနိပါတ်ဟုဂုဏ်း မိန့်၏။] ကဟံဒ္ဓ ရှေ့သုတ်ဖြင့် ဟံပစ္စည်း သက်ဩဇ်းနောက် ကိသ ကဝေစ သုတ်၌ စဖြင့် ကိ’ကို ကပြု၊ ထို့ကြောင့် “ကဟံ-ကာဒေသော” ဟု မိန့်သည်။

(၂၇၃) ဟိ ံ ဟန္တိဝတ္တာတေ။.... တမ္မာစ။ ၂၅၃။ သတ္တမျထေ, တာ ဏှတိ-တာ ဟူသေး၊ ဒေတဒ္ဓာ သဒ္ဒနာမတောစ - ဤ သဒ္ဒနာမ်မှ (နေဝံ၌) လည်း၊ ဟိ ံ ဟံ ပစ္စယာ ကွစိ ဟောန္တိ၊ တသ္မိ ံ-ထိုး၌၊ ဏှတိ - ဤအနက်၌၊ တဟိ ံ တဟံ ဟု ဖြစ်၏။ [သုတ်၌ "တမ္မာစ" နှင့် ညီအောင် ဝုတ်ြ၌လည်း "တဏှဒ္ဓေတသ္မာစ" ဟု စ ရှိစေ၊ ထိုစဖြင့် ကသ္မာဝေါ သုတ်မှ ဟိ ံ ဟံ ဟိ၌နံ သုတ်သို့ လိုက်လာသော ကိသ္မာကို ပေါ်ငး်သည်။]

(၂၇၄) ဏှမသ္မာ ဟ ဝာစ။ ၂၅၄။ သတ္တမျထေ, ဏှမသဒ္ဒဘော-ဏှမ သဒ္ဒါမှ (နေဝံ၌)၊ ပေ၊ ဏှမသိ ထံ တျာဒိနာ- ဏှမသိ ထံ အစရှိသော သုတ်ဖြင့်၊ ဏှကာရော-ဏှပြု၊ ဏှမသ္မိ ံ-၌၌၊ ဏှတိ-၌အနက်၌၊ ဏှဟ ဏှဝ-ဟု ဖြစ်၏။....(၂၇၅)ယတောဟိ ံ ။ ၂၅၅။ [လွယ်ပြီ။]

(၂၇၆) ကာလေတိ-ကာလေဟူသော၊ အယံ-၌သုတ်သည်၊ အဓိကာရော-တည်း၊ ကိ ံသ္မိ ံကာလေ-အဘယ်အခါ၌၊ ဏှတိအတ္ထေ-၌[နေဝံ၌ "ကဒါ" ကို လွှမ်းစပ်။] ကိ ံသ္မာ၊ ပေ၊ ဒါဒါစနံ။ ၂၅၇ ။သတ္တမျထေ-၌၊ ကာလေ-၌၊ ကွစိ-၌၊ ကိ ံ သ္မာ အညဂေါ ယဏှတိ-ကိ ံ၊ ပေ၊ ယ ဟူကုန်သော၊ ဒေတေဟိ သဒ္ဒနာမေဟိ-၌ သဒ္ဒနာမ်တို့မှ (နောက်၌)၊ ဒါပစ္စယော ဟောတိ၊ ကု ဏှစ္ဆေဘာသ္မာ-ကု ဟူသော ဤသဒ္ဒါမှ (နောက်၌ကား)၊ ဒါစနဥ္ဆ - ဒါစနံ ပစ္စည်းလည်း သက်၊ ကိသ ဂ ဝေစာဘိသုတ္တေ - ၌၊ စသဒ္ဒေန ကာဒေသော၊ ကဒါ-ကဒါ ဟု ဖြစ်၏။

(၂၇၇) သဒ္ဓသ သော ဒါဒ္ဒိဝါ။ ၂၆၈။ပရေ ဒါပစ္စယေ, သဒ္ဓဏှတိ-သဒ္ဓဟူသော၊ ဒေတေသသဒ္ဒဿ - ဤသဒ္ဒါ၏၊ သသဒ္ဒါဒေသော-သအပြု သည်၊ ဝါ ဟောတိ၊ သဒ္ဓသ္မိ ံကာလေ - အလုံးစုံသော အခါ၌၊ ဏှတိ-ဤအနက်၌၊ သဒါ သဒ္ဓဒါ-ဟု ဖြစ်၏။....ဒေဝံ-တှ၊ ["အညသ္မိ ံ ကာလေ" ဟု အနက်ဖွင့်ပုံ တှသည်ကို " ဒေဝံ " ဟု ဆိုသည်၊] အညဒါ- သည်ဖြင့် အခါ၌၊ ဧကဒါ - တခုသော အခါ၌၊ ယဒါ - ၌၊ ကသ္မိ ံကာလေ-အဘယ်

(၂၇၆) ကိ ံ သဒ္ဓဉ္ဉ၊ ပေ၊ ယကုဟိ—ကိ ံဟု ပဌမဆိုပြီးလျက် ကိ ံမှဖြစ်သော ကုကို ဆိုပြန်ခြင်းသည် "ကု" သဒ္ဒါ၏ နိပါတနဖြစ်ကြောင်းကိုဂုဏ် ကုနာဂ်သာ ဒါစနံ ပစ္စည်း သက်ကြောင်းကိုဂုဏ် ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ ကု၏ နိပါတနဖြစ်ပုံမှာ နောက်သုတ်အဆွင့်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။

(၂၇၇) ကသ္မိ ံကာလေတိ ၊ ပေ၊ ကုဟိတိ နိပါတနေနဝါ — ကုဒါစနံ ကို က် ံတည့်, ဒါစနံသက်, ကုဟိ ံဟံသုစသုတ်၌ စဖြင့် ကိ ံကို ကုပြု၊ တနည်း—က် ံသဒ္ဓညွ

အခါ၌၊ ဣတိ-ဤအနက်၌၊ ကုဒါစနံ-ဟုဖြစ်၏ ကုဟိံဟံသုစာတိသုတ္တေ-၌၊ စသဒ္ဒေန-ဖြင့်၊ ကုတ္တံ-ကုပ္ပြဳ၊ ဝါ-တနည်း၊ ကု ဟိဘိ နိပါဘနေန- ကုဟိ ဟူသော နိပါတနဖြင့်၊ (ကုတ္တံ-ကုပ္ပြဳ။)

(၂၇၀) ဒါတိ ဝတ္တတေ၊.... တမှာ ဒါနိစ။ ၂၅၀။ ကာလေ သတ္တ မျတ္ထေ တက္ကတိ ဇတေသ္မာ သဒ္ဒနာမတော , ဒါနိ ဒါပစ္စယာ ကွစိ ဟောန္တိ၊ တသ္မိံ ကာလေ-ထိ အခါ၌၊ တဒါနိ, တဒါ-ထိ အခါ၌။ (၂၇၉) ဣမသ္မာ ရဟိရနာစ။ ၂၅၉။ [လွယ်ပြီ။]..... (၂၈၀) သဒ္ဒသသာဘိ ဣမသဿာဘ်စ ဝတ္တတေ။....ဇတေ ရဟိမှိ ။ ၂.၃၆ ။ ["ဇတေ ရဟိမှိစ" ဟု တဆျိုစာဝယ် စ-ပါသည်ကား ဒီဝိုး။] ပရေ , ရဟိမှိပစ္စယေ-ကြောင့်၊ ပေ၊ ဣမသ္မိံ၊ ကာလေ-ဤ အခါ၌၊ ဇတရဟိ-ဤ အခါ၌၊

(၂၈၁) အာရုနာမှိစ။ ၂၃၅။ [ဤ စသဒ္ဒါကို ကား ဣမသ္မိ ထံဒါနိ သုတ်ဖြင့် ဣ အပြုကိုငဲ့ခြင်း အပေက္ခာ အနက်ရှိ၏-ဟု ဋီကာဖွင့်၏။]ပရေ, ရုနာပစ္စယေ ၊ ပေ၊ အာရုနာ- ဤ အခါ၌၊ ဣမသဒ္ဒဿ-ဣမသဒ္ဒါ၏၊ ဣကာရော-ဣပြု၊ ဣမသ္မိံ ကာလေ-ဤ အခါ၌၊ ဣဒါနိ-၌။....ဝိဘတ္တိပစ္စယဝိဓာနံ-ဝိဘတ် ပစ္စည်းတို့ကို စိရင်ရာ အခ အာ်း သည်၊ နိဋ္ဌိတံ။

က ယ ကုဟိ ဒါဒါစနံ သုတ်၌ "ကုဟိ" ဟူသော နိပါတနဖြင့် ကိံကို ကုပ္ပြဳ၊ ဤသို့ကုပ္ပြဳဘို့ရန် ၂ နည်းရှိရကား " ,ကုဟိတိ နိပါတနေနဝါ " ဟု မိန့်သည်၊ [ရုပ်မပြိုးနိုင်သော တဝဝန် တခုကို ဝန်ကျ သွားစေနိုင်သော သုတ်ကိုဖြစ်ေစ - သုတ်၌ ပါသော စကားကို ဖြစ်ေစ နိပါတန-ဟု ဒေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် ကိံသဒ္ဒသည် စသော သုတ်လာ " ကုဟိ " ကိုလည်း နိပါတန ခေါ်ရသည်၌၊ ဆိုလိုရင်းကား—"ကုဟိ" ဟူသော စကားဌ် ကုသဒ္ဒါကို ရှင်းပဟာ ကစွဲည်းဆရာ ကိုယ်တိုင် မိန့်တော်မူ၏၊ ထိုဆရာ၏ စကားသည်ပင် (ပါဠိတော် စကား ကဲ့သို့) သဒ္ဒါအရာ၌ ရှုပ်ပြိုးစေနိုင်သော စကားတရပ်ဖြစ်၏-ဟု ဆိုလိုသည်၊ "ကုဟိတိ" အရာဝယ် " ကု ဇတိ " ဟုလည်း ပါဌ်ရှိ၏။]

(၂၇၈) တမှာ ဒါနိစ — စသဒ္ဒါသည် ရှေသုဘ်မှ ဒါပစ္စည်းကို ငင်သော အနုကဗုန အနက်ရှိ၏-ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ "ဒါတိဝတ္တတေ" ဟုလည်း အဓိကာရသဘောအား ဖြင့် လိုက်ခဲ့ပြီ၊ ထို့ကြောင့် အဓိကာရသဘောအားဖြင့် လိုက်သော်လည်း နောက်နောက် သုတ်များသို့ ဆက်၍ မလိုက်စေလိုလျှင် စသဒ္ဒါဖြင့် ထပ်၍ ငင်တတ်သည်- ဟု မှတ်ချက် တခု ရပြန်သည်။

(၂၇၉) ဣမသ္မာ ရဟိ ရုနာ ဒါနိစ — ဟု ယခု စာများရှိ၏၊ ဋီကာဌ်ကား "စသဒ္ဒေါ-စသဒ္ဒါသည်၊ ဒါနိပစ္စယသမ္ပိဏ္ဍနဋ္ဌော-ရှေသုဘ်မှ ဒါနိပစ္စည်းကိုပေါင်းခြင်း အနက်ရှိ၏"ဟု ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာအလို "ဣမသ္မာ ရဟိရုနာစ " ဟုသာ ရှိရမည်၊ ကစွဲည်းသိုဟိုင်းမှဲ့လည်း "ဣမသ္မာ ရဟိရုနာစ" ဟုပင် ရှိသည်။

အထ-ဝိဘတ္တိပစ္စယဝိဓေနဂ်၏ အခြားမဲ့ဒ်၊ အလိင်္ဂသဒ်္ဂါဝိဘတ္တိဂေဒါ-လိန်, သဒ်္ဂါ , ဝိဘတ်ဘို၏ ကွဲပြားခြင်း မရှိ.ဟုန်သော၊ ဥပသဂ္ဂနိပါတာ-ဥပသာဂနိပါတ်ဘို့ကို၊ဝုစ္စန္တေ-ဆိုအပ်ကုန်၏၊ ပ-ပဂုင်း၊ ပဂ္ဂ-ပဂ္ဂဂုင်း၊ ၊ ပေ၊ ဥပ-ဥပဂုင်း၊ ဘ္ဂဘိ-ဤသို့၊ ဥပသဂ္ဂါ-ဥပသာဂတို့သည်၊ ဝိသတိ-၂၀-တည်း၊ တတ္ထ-ထို ဥပ သာဂတို့တွင်၊ (က) ပသဒ္ဒါ-ပသဒ္ဒါသည်၊ (ပဏ္ဍနာဒိသု - ကျမ္မ တဝိဘတ်ဆုံးသော ဒွန်ပုဒ်ဖြစ်သော်သည်း အာနက်၊ ထင်ရှားအောင်ဘာသစ်ခွဲ၍ အနက်ပေးရမည်၊)ပကာဒ္ဂ-အပြား၊ အာဒိကမ္မ-အာဒအမှ၊ ပဓာန-ပြဋ္ဌာန်း၊ ဣသရိယ-အစိုးရသူ၏အဖြစ်၊အန္တောဘာဝ-အတွင်းဖြစ်ခြင်း၊ ဝိယောဂ-ကွေကွင်းခြင်း၊ တဒ္ဓရ-ထိုမှတပါး၊ ဘုသဏ္ဌ-အလွန်ဟူသော အနက်၊ သမ္ဘော ဝ - စ၍ ဖြစ်ရာ၊ တိတ္တိ - တင်းတိမ်ခြင်း၊ အနာဝိလ - မနောက်ကြခြင်း၊ ပဏ္ဍနာဒိသု - တောင့်တခြင်း အစရှိသော အနက်တို့ဖြင့်၊ (ဝတ္တတိ - ဖြစ်၏၏၊) ပဒုတိ - ပဟူသော်း၊ အယံဥပသဂ္ဂေါ-ဤ ဥပသာဂပုဒ်သည်၊ ပကာရာဒိသု-ပကာရ အစရှိကုန်သော၊ ဒုတော်သု အဂ္ဂေသု-ဤ အနက်တို့၌၊ ပတ္တံဘိ-ဖြ၏။

အထ၁လိင်္ဂ၊ ပေ၊ဝုစ္စန္တေ-ဥပသာဂနိပါတ်တို့သည် ဒုတ္ထိလိန် ပုံလိန် နပုံလိန်အားဖြင့် ကွဲပြားခြားနားခြင်း မရှိကြ၍ အလိင်္ဂတို့တည်း၊ထို့ကြောင့် "ပညာ,ပါစရိယော,ပဏီတံ" ဟု(အစဉ်အတိုင်း) ဒုတ္ထိလိန် ပုံလိန် နပုံလိန်တို့နှင့် တွဲယှဉ်ရသော်လည်း ဥပသာဂမှာ ရုပ်နေ မပြောင်း၊ ဧကဝုစ် ဗဟုဝုစ် သဒ်္ဂါ အားဖြင့်လည်း ရုပ်နေ မကွဲပြား၍ အသင်္ခါတို့ တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပဘာဝတိ-ပဘာဝန္တိ" ဟု ဧကဝုစ် ဗဟုဝုစ်ကြိယာများနှင့် တွဲနေရသော်လည်း " ပ "မှာ ရုပ်နေ မပြောင်း၊ ပဌမာ ဒုတိယာစသော ဝိဘတ် အားဖြင့်လည်း ရုပ်နေ မခြားနား သဖြင့် အဝိဘတ္တိ ကိုတည်း၊ ထို့ကြောင့် " ပညာ, ပညံ, ပညာယ " စသည်ဖြင့် ဝိဘတ် အမျိုးမျိုးဆိုးသော ပုဒ်နှင့် တွဲရသော်လည်း"ပ"မှာ ရုပ်နေ မဆူးခြား၊ အခြားသော ဥပသာဂနိပါတ်ပုဒ်များလည်း ဤနည်းပင်တည်း၊ ထိုသို့ လိန်သင်္ခါ ဝိဘတ်တို့၏ ကွဲပြားခြင်း မရှိသော ဥပသာဂ နိပါတ်တို့ကို ယခု ဆိုဒတဲ့မည်-ဟူလို။

အထ၁လိင်္ဂ၊ ပေ၊ဝုစ္စန္တေ-ဥပသာဂနိပါတ်တို့သည် ဒုတ္ထိလိန် ပုံလိန် နပုံလိန်အားဖြင့် ကွဲပြားခြားနားခြင်း မရှိကြ၍ အလိင်္ဂတို့တည်း၊ထို့ကြောင့် "ပညာ,ပါစရိယော,ပဏီတံ" ဟု(အစဉ်အတိုင်း) ဒုတ္ထိလိန် ပုံလိန် နပုံလိန်တို့နှင့် တွဲယှဉ်ရသော်လည်း ဥပသာဂမှာ ရုပ်နေ မပြောင်း၊ ဧကဝုစ် ဗဟုဝုစ် သဒ်္ဂါ အားဖြင့်လည်း ရုပ်နေ မကွဲပြား၍ အသင်္ခါတို့ တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပဘာဝတိ-ပဘာဝန္တိ" ဟု ဧကဝုစ် ဗဟုဝုစ်ကြိယာများနှင့် တွဲနေရသော်လည်း " ပ "မှာ ရုပ်နေ မခြောင်း၊ ပဌမာ ဒုတိယာစသော ဝိဘတ် အားဖြင့်လည်း ရုပ်နေ မခြားနား သဖြင့် အဝိဘတ္တိ ကိုတည်း၊ ထို့ကြောင့် " ပညာ, ပညံ, ပညာယ " စသည်ဖြင့် ဝိဘတ် အမျိုးမျိုးဆိုးသော ပုဒ်နှင့် တွဲရသော်လည်း"ပ"မှာ ရုပ်နေ မဆူးခြား၊ အခြားသော ဥပသာဂနိပါတ်ပုဒ်များလည်း ဤနည်းပင်တည်း၊ ထိုသို့ လိန်သင်္ခါ ဝိဘတ်တို့၏ ကွဲပြားခြင်း မရှိသော ဥပသာဂ နိပါတ်တို့ကို ယခု ဆိုဒတဲ့မည်-ဟူလို။

တတ္ထ ပသဒ္ဒါ၊ပေ၊အဂ္ဂေသု၊ပေ၊ဧကိဘိတံ—"ပသဒ္ဒါ၊ပေ၊ပဏ္ဍနာဒိသု"ကား သုတ်နှင့် တူ၏၊ "ပဏ္ဍတိ အယံ၊ပေ၊ဝတ္တာဘိ" ကား သုတ်ကိုဖွင့်သော သုတ်နက်နှင့်တူ၏၊ ယထာ ၊ပေ၊ ပဏီဟိတံ တို့ကား ဥဒါဟရဏ် များဟည်း၊ ထို ဥဒါဟရဏ်များကို အနက် ပေးရာ၌ သဒ္ဒတ္ထ-သင်္ကေတတ္ထ ဟု ၂ မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် သဒ္ဒတ္ထဟူသည် သဒ္ဒါရှိဘိုင်း ရအပ် သော အနက်တည်း၊ သင်္ကေတတ္ထ ဟူသည် အများမှတ်သားအင်သော ပေးရိုးပေးစဉ် ဖြစ်နေသော အနက်တည်း၊ ထို သင်္ကေတတ္ထကိုပင် ဝေါဟာရတ္ထ(ပြောရိုး ဆိုစဉ်အနက်) ဟုသည်း ခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် တချို့ပုဒ်များ၌ သဒ္ဒတ္ထဖြင့် အနက်အဓိပ္ပါယ် မဝေါလျှင် သင်္ကေတတ္ထကို ပေးရလိမ့်မည်။

ယကာ-ကား၊ ပကာရေ-ပကာရ အနက်၌၊ ပညာ - အပြားအားဖြင့် သိသောကားရား၊ အာဒိကမ္မေ - ၌၊ (နောက်၌လည်း ဤသို့ အလွယ်ပေး၊) ဝိ၊က်တံ - စ၍ ပြုအပ် အပြီးမသတ်သေးသော အလုပ်၊ ပဋ္ဌာနေ- ပဋ္ဌာန အနက်၌၊ ပဏီတံ- ပြဋ္ဌာန်းသည်၏ အဖြစ်သို့ ဆောင်အပ်၏၊ ဝါ- မွန်မြတ်၏၊ အ.ထဝါ-တနည်းကား၊ ပဋ္ဌာနံ - ပြဋ္ဌာန်း၏၊ ပဋ္ဌာနတ္ထံ - ပြဋ္ဌာန်းသူ၏

ပကာရေ, ပညာ — ဉာဏ်တည်သည် " သင်္ခြင်း " အနက်ရှိ၏၊ ပ-ပကာရ အနက်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် " အပြားအားဖြင့် + သိတတ်သော ဉာဏ် " ဟု သဒ္ဒါနက် ပေးရသည်၊ ဤ၌ ပဥပသာသည် သိပုံအမျာ်းအပြား ရှိကြောင်းကို ပြသောကြောင့် ဓာတ်နက်ကို အထူးပြုသော ဓာတ္ထုဝိသေသက ဥပသာရတည်း၊ "အမျာ်းအပြား အမျိုးမျိုးအစားစား သိ" ဟူသည် အနိစ္စဟုလည်း သိ, ဒုက္ခဟုလည်း သိ, ကံ ရှိ၏ ဟုလည်း သိ, ကံ၏အကျိုး ရှိ၏ပုံလည်း သိ, စသည်တည်း၊ ဤနည်းအတိုင်း နောက်ပုဒ်များ၌လည်း စိစစ်ခွင့် ရှိ၏၊ သို့သော် အလွန်ကျယ်မည်စိုး၍ အကျဉ်းမျှသာ ပြတော့မည်။

အာဒိကမ္မေ, ဝိပွကတံ — ဝိ+ပ+က်ဓောတ်၊ ပ-စ၍+ကတံ-ပြုအပ်သော အမှု စသည်း၊ ပက်တံ-စ၍ပြုအပ်သော အမှု၊ (ပြုခါစအလုပ်)၊ န+ပက်တံ=ဝိပွက်တံ-ပြုခါစ အလုပ် မဟုတ်၊ ပြု၍ အတော်ကြာသော ပြီးလည်း မပြီးနိုင်သေးသော အလုပ် တည်း၊ ဤကား ပဥပသာရ၏ အာဒိကမ္မအနက်ကို ဖွင့်သော ရှုပသိဒ္ဓိအလိုတည်း၊ [အန္ဓရာက်ထာ ဝိပွကတာ ဟ်၌ကို ဖွင့်သော သီလက္ခန်ဋီကာ၌ကား " ပကာရေန + က်ရေ်ံ, ပကတော = အပြားအားဖြင့် ပြုခြင်း " ဟု ပဥပသာရ၏ ပကာရအနက်ကို ဖွင့်လေသည်။] မည်သို့ပင် ဖွင့်ဖွင့်, စ၍အားထုတ်ပြီးနောက် အပြီးမသတ်သေးသော တဝက်တပျက်အလုပ် (ပစ္စုပ္ပန်အလုပ်) ဟူသမျှကို "ဝိပွကတ" ခေါ်သည် ဟု မှတ်။

ဘေဒစိန္တာ။ ။ယော သဗ္ဗညုတဉာဏော မာရဗ္ဘေါ်, နစ နိဋ္ဌမုပဂဉ္ဆတော၊
ဝတ္တမာနောတိ သော ဝုစ္စတော, သောဝ ဝိပွကတောတိစ။

ပဓာနေ, ပဏီတံ — "ပဓာန - နိဓာတ်, တ ပစ္စည်း" ပသည် သက္ကတ၌ "ပြ" ဟု ရှေ့၌ ရှိ၏၊ ထိုရ အတွက် နက်ကား ပြန်လျှင် "ပဏီတံ" ဟု ဖြစ်ရသည်၊ ပဏီတံကို "ဥတ္တမံ" ဟု ဖွင့်သော အနက်မှာ သင်္ကေတအနက် သာတည်း၊ "ပဓာနံ - ပြဋ္ဌာန်းသည်၏ အဖြစ်သို့၊ နီတံ-ဆောင်အပ်၏၊" ဤသို့ဖွင့်မှ သဒ္ဒါနက်ကျသည့်ပြင်, ပ၏ပဓာနအနက်ထင်ရှားမည်။

အာထဝါ, ပဋ္ဌာနံ-ဤနည်းအလို ပပုဗ္ဗဌာဓာတ်တည်း၊ ပဥပသာရပုဒ်က ဓာတ်နက်ကို အထူးပြုမှုကြောင့် ဌာဓာတ်သည် ပဋ္ဌာန (ပြဋ္ဌာန်း) အနက်ကို ပေါ်ရကား ပလည်း ပဋ္ဌာန အနက်ကိုပင် ပေါသည်- ဟု မှတ်၊ [သင်္ကေတ၌ ပြဓာန (ပရိဓာန) ဟု ရှိ၏၊ သင်္ကေတ၌ ဓသည် ပါဠို၌ ဋ ဖြစ်၍ ဒွေဘော်လေးငါး "ပဋ္ဌာန" ဟု အရှိများ၏၊ ထို့ကြောင့် "ပဋ္ဌာန" သည် ရှေးရိုး ပါဠိသုံး, "ပဓာန" ဟု ရေးလျှင် သင်္ကေတ နောက်ယောင်ခံသော ပါဠိသုံး ဟု မှတ်၊ " ပြဓာန်း=ပြဋ္ဌာန်း " ဟူသော မြန်မာ စကားများသည်း ထိုပါဠိနှင့် သင်္ကေတမှ လာသော စကားများပင်။

အဖြစ်သည်၊ ဣသရိယံ - ဣသရိယ မည်၏၊ တတ္ထိ - ထို ဣသရိယ-အနက်၌၊ အယံ-ဤမင်းသည်၊ ဒေသသ-အရပ်၏၊ ပဘူ - အစိုးရသော အရှင်တည်း၊ အန္တေဝာသိေ-အန္တေဝာသိအနက်၌၊ ပက္ခိတ္တံ-ထည့်သွင်းအပ်၏၊ ဝိယာဂေ-၌၊ ပဝါသိ - ကင်း၍ နေခြင်းရှိသူ၊ တပ္ပရေ-၌၊ ပါစရိယော-ဆရာ၏ဆရာ ကြီး၊ ဘုသဣ္ဌေ-ဘုသအနက်၌၊ ပဝုဒ္ဓကာယော-အလွန်ကြီးမားသော ကိုယ်ရှိသော နဂါး၊ သမ္ဟေ-၌၊ ဂဂ်ါ - ဂဂ်ါ မြစ်သည်၊ ဟိမဝတာ-ဟိမဝန္တာတောင်မှ၊ ပဘဝတိ-ပဌမဖြစ်၏၊ ဝါ-၌ဖြစ်၏၊ ထိတ္တိယံ - အနက်၌၊ ပဘူတံ - ပေါများသော၊ အန္နံ - အစာ၊ အနာဝိလေ-၌၊ ပသန္နေ-ကြည်လင်သော၊ ဥဒကံ-ရေ၊ ပတ္ထနေ- အနက်၌၊ ပဏိဟိတံ- ဆုတောင်းအပ်၏။

ပန္နာနတ္တံ ဣသရိယံ တသ္မိံ, ပဘူ — [ဤနေရာ၌ သိဟိုဠ်မြန်မာ စာမူချင်း မတူ၊ ၂မျိုးလုံးပင် ခတ်ပျက်ပျက် ဖြစ်နေသည် – ဟု ထင်၏၊ ဤ၌ သိဟိုဠ်မူလိုက်၍ အဓိပ္ပါယ်ရေးမည်၊] ဣသရသ-အစိုးရသူ၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းသည်၊ ဣသရိယံ-မည်၏၊ (ဘာဝတန္ဒိတ်၌ လာလတံ့၊) အစိုးရသူ ဟူသည် ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို သိသော စိတ်နှင့် ဣသရသဒ္ဒါ၏ဖြစ်ကြောင်းကား ထိုထိုကိစ္စ၌ပဌာနဖြစ်နေခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဣသရိယံပုဒ်ကို ပဌာနတ္တံဟု ဖွင့်သည်၊ ပဘူ၌ ပဉ္စသာ၏ ဓာတ္ထတ္ထဝိသေသကကြောင့် ဘူဓာတ်သည် အစိုးရခြင်းအနက်ကို ဟောရကား ပလည်း အစိုးရခြင်းအနက်ကိုဟော၏။

အန္တေဝာသိေ, ပက္ခိတ္တံ — ခိတ္တံဠ် ခိပဓာတ်သည်ပစ်(လွှင့်)ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ဓာတ္ထတ္ထဝိသေသက ပဉ္စသာန္တေကြောင့် " အတွင်း၌ ပစ်ခြင်း " အနက်ကို ဟော၏၊ "ပက္ခိတ္တံ-အတွင်း၌ ပစ်အပ်၏" သဒ္ဒါနက်၊ "ထည့်အပ်, သွင်းအင်၏" သင်္ကေတနက်။

ဝိယောဂေ၊ပေ၊ပဝုဒ္ဓကာယော – "ပ-မိမိအရေပ်နှင့် ကွေကွင်း၍ + ဝါသိ-နေရခြင်းရှိသူ" သဒ္ဒါနက်၊ "အရပ်တပါး၌နေသူ" သင်္ကေတနက်၊ "တပ္ပရ=တ-ထိမ္ဗ+ပရော-တခြား" မိမိဆရာ၏ ဆရာဖြစ်သော ဆရာကို "ပါစရိယ (ပ+အာစရိယ)=ဆရာ့ဆရာကြီး" ဟု ခေါ်သည်၊ ပ=အလွန် + ဝုဒ္ဓ=ကြီးသော + ကာယ=ကိုယ်ရှိသောနဂါး၊ (စတုက္ကနိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ၌ "ပဝယုကာယော" ဟု ရှိ၏၊) ["ဘုသဏ္ဌ=အလွန်အကဲ၏အဖြစ်" ဟုလည်း အခြားနေရာ၌ ရှိ၏။]

သမ္ဟေ၊ပေ၊ပဘဝတိ—ပဘဝတိကို "ပဌမံဇာယတိ" ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် သမ္ဟာဝ အနုက် ဟူသည် " ဧ၌ ဖြစ်ရာဌာန " ဟူသော အနက် ပင်တည်း၊ " သမ္ဟာဝတိ ဧတသ္မာတိ သမ္ဟဝေါ"ဟု သံအနက်အဖွင့်၌ ဋီကာဝိဂြိုဟ်ပြုလတံ့။ [ဧတသ္မာ-ဤအရပ်မှ၊ သမ္ဟဝတိ-ပဌမဖြစ်၏၊] ဂဂ်ါမြစ်၏ ပဌမပေါ်လာရာ ဒေသမှာ ဟိမဝန္တာတောင်တည်း၊ [ပြခဲ့သော အာဒိကမ္မနှင့် ဤသမ္ဟဝ အနက်သည် ရောယှက်သကဲ့သို့ ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် စတည်အားထုတ်၍ ဧပြီးခင်အမှုကို "အာဒိကမ္မ" ဟု မှတ်၍, သက်သက် အစဖြစ်ခြင်းကို "သမ္ဟဝ" ဟု ခွဲရာ၏၊ သဒ္ဒနိတ်၌ကား ပဘဝတ်၌ ပကို သန္ဓန(စီးခြင်း)အနက်ဟု ဆို၏။]

(ခ) ပရာ ဇ္ဈတိ - ပရာ ဥပသာရသည်၊ ပရိဟာနိ - ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊ ပရာဇယ - ရှုံးခြင်း၊ ဂတိ - လည်းလျောင်းရာ၊ ဝိက္ကမ - အားထုတ်ခြင်း၊ အာမသနာဒိသု - သုံးသပ်ခြင်း အစရှိသော အနက်တို့ဒဲ့၊ ဝတ္တတိ၊ ယထာ - ကား၊ ပရိဟာနိယံ - ပရိဟာနိ အနက်၌၊ ပရာဘဝေါ - ပျက်စီးခြင်း၊ ပရာဇယေ - ၌၊ ပရာဇိတော - ဆုံးရှုံးစေအပ်၏၊ ဂတိယံ - ၌၊ ပရာယနံ (ပရာ+အယနံ)- လည်လျောင်းမှီခိုရာ၊ ဝိက္ကမေ - ၌၊ ပရက္ကမတိ (ပရာ+ကမတိ) - အားထုတ်၏၊ ["ပရံ+အာ+ကမတိ" ဟု လည်းဖြစ်၏၊ ထိုနည်း၌ ပရာဥပသာရမဟုတ်၊] အာမသနေ - ၌၊ အဂိသ - အင်္ဂါကြီးငယ်ကို၊ ပရာမသနံ - သုံးသပ်ခြင်း။

(ဂ) နိဇ္ဈတိ - နိဟ္ဂေသာ ဥပသာရသည်၊ နိဿသ - အကြွင်းမရှိ၊ နိဂ္ဂတ - ထွက်ခြင်း၊ နိဟာရထာ - ထုတ်ဆောင်ခြင်း၊ အနွေဝပဝေသန - အတွင်းသွင်းခြင်း၊ အဘာဝ - မရှိခြင်း၊ နိဿဝ - တားမြစ်ခြင်း၊ နိက္ခွန - လွတ်မြောက်ခြင်း၊ ပါတုဘာဝ - ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၊ အဝဝေါရထာ - ပိုင်းခြားသတ်မှတ်(ဆုံးဖြတ်)ခြင်း၊ ဝိဘဇန - ဝေဘန်ခြင်း၊ ဥပမာ - နှိုင်းယှဉ်ခြင်း၊ ဥပဓာရထာ - စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်း၊ အဝသာန - ပြီးဆုံးခြင်း၊ ဆကာဒိသု - လိမ္မာသူ အစရှိသော အနက်တို့ဒဲ့၊ (ဝတ္တတိ)။

တိတ္တိယံ၊ ပေ၊ ပသန္နမုဒကံ — ဤနေရာ၌ ပဟူတံကို "ပပုဗ္ဗ, ဟူဓာတ်, တပစ္စည်း" ဟုကြံ၊ "ပဟူတံ - ပေါများ၏ ဟူရာ၌ "ပြည့်စုံ လုံလောက်သည်" ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် စကို "တိတ္တိ" ဟု အနက်ဆိုသည်၊ [တချို့အရာ၌ကား ပဟူတံကို "ပဟ" ဓာတ်လည်း ကြံကြ၏။] မနောက်ကြွခြင်းနှင့် ကြည်လင်ခြင်းမှာ သဘောတူပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ပသန္နံ၌ ပကို အနာဝိလအနက်ဟု ဆိုသည်၊ [ပသန္နံ၌ ပပုဗ္ဗ သဒ္ဒဓာတ် တပစ္စည်းတည်း။]။

ပဏ္ဍေန, ပဏိဟိတံ — [ပဏိဟိတံ၌ ပ-နိပုဗ္ဗ, ဓာဓာတ်, တပစ္စည်း၊ ပ (ပြု) ဥပသာရ နောင်ဖြစ်၍ ဏကပြန်ထားသည်၊] ဤ ပဏိဟိတံသည် "ပဏိဓာနဒတာ ပဋ္ဌာယ တထာဂတသဒ္ဒပါရမိယော"၌ လာသော ပဏိဓာနနှင့် အနက်တူတည်း၊ ထို့ကြောင့် ပဏ္ဍေန (ဆုဓတာင်းခြင်း) အနက်ဟု ဖွင့်သည်၊ [အချို့အရာ၌ကား "သမ္မာ ပဏိဟိတံ စိတ္တံ, အတ္တာသမ္မာပဏိဓိ" စသည်ဖြင့် ပဏိဓိသဒ္ဒါသည်လည်း "ထားခြင်း" အနက်ကိုလည်းဟောသေး၏၊ ပဏ္ဍေနာဒိသုဒ္ဓဲ့ အာဒိဖြင့် "ပကာသတိ - ထင်ရှား၏" ၌ ပကာသန (ထင်ရှားပြခြင်း) အနက်, သပ္ပဒေသဘိက် စသည်၌ "ဧကဒေသ = တစိတ်တဘို့တချို့" ဟူသော အနက်ကိုလည်း ဋီကာယူသည်။

(ခ) ပရိဟာနိ — ဆုတ်ယုတ်ခြင်း ဟူသည့် စည်းစိမ် ဥစ္စာစသည်ဘို့ ပျက်စီးခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပရာဘဝေါ" ဟု ထုတ်သည်၊ ဤပရာအနက် အားလုံးထင်ရှားပြီး၊ အာမသနာဒိသုဒ္ဓဲ့ အာဒိအနက်ကို ဋီကာမ၌ပြ၊ အဘိဓေန်၌ ပဋိလောမ (ဆန့်ကျင်ဘက်) အနက်ပါ၏၊ ထိုအနက်ကို အာဒိဖြင့် ယူ။

နိသေသေ - နိသေသအနက်၌၊ နိရုတ္တိ (နိ+ဥတ္တိ)- အကြွင်းမဲ့+ဆိုခြင်း၊ နိရဝသေသံ (နိ+အဝသေသံ) - အကြွင်းအကျန်မရှိအောင်၊ ဒေတိ-ပေး၏၊ နိဂ္ဂတော-၌၊ နိက္ကိလေသော-ထွက်သွားသော ကိလေသာရှိသူ၊ နိယျာတိ - ထွက်မြောက်၏၊ နိဟာရဒေဆ - ၌၊ နိဒ္ဓါရဏံ - ထုတ်ဆောင်ခြင်း အန္တောပဝေသနေ-၌၊ နိခါတော-စိုက်အပ်၏၊ အဘာဝေ-၌၊ နိမ္မက္ခိကံ — ပျားကောင်မရှိ၊ နိသေဓေ - ၌၊ နိဝါရေတိ - တားမြစ်၏၊ နိက္ခန္တေ-၌၊ နိဇ္ဈာနော - ဝါနမှ လွတ်မြောက်သူ၊ နိဇ္ဈံ - ဝါနမှ လွတ်မြောက်သော နိဇ္ဈာန်၊ ပါကဘာဝေ - ၌၊ နိဋ္ဌိတံ - ပန်ဆင်းအပ်၏၊ အဝေါရဏော - ၌၊ ဝိနိစ္ဆယော - အဆုံးအဖြတ်၊ ဝိဘဇနေ-၌၊ နိဒ္ဒေသော—အကျယ်ညွှန်ပြခြင်း၊ ဥပမာယံ-၌၊ နိဒဿနံ-ညွှန်ပြအပ်သောဥဒါဟရဏ်၊ ဥပဓာရဏော-၌၊ နိသာဓနံ - စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်း၊ အဝသာနေ-၌၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီးဆုံးပြီ၊ ဆကော-၌၊ နိပုဏော-သိမ်မွေ့သူ။

(၇) နိသေသေ — သဒ္ဒနိတ်၌ "နိရုတ္တိ-ထုတ်ဖေါ်+ရွတ်ဆိုခြင်း"ဟု ပြသည်၊ စိတ်၌မထားဘဲ နှုတ်ဖြင့် ဖေါ်ထုတ် ရွတ်ဆိုအပ်သော သဒ္ဒါကို "နိရုတ္တိ"ဟု ခေါ်သည်၊ ဤရူပသိဒ္ဓိဆရာလည်း "နိရုတ္တိ"တခုဖြင့် အားမရ၍ "နိရဝသေသံ ဟု ပုံစံတခု ထပ်ပြဟန်တူသည်။

နိဂ္ဂတေ၊ပေ၊ဝိဘဇနေ—"နိက္ကိလေသော-ထွက်မြောက်သော ကိလေသာရှိသူ" ဟူသည့် ကိလေသာ ကင်းသူပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "နိဂ္ဂတာ"ကို "ဝိဂတာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ နိယျာတိမှာ ထင်ရှားပြီ၊ "နိခါတော- စိုက်အပ်" ဟူသည့် မြေစသည်တို့၏ အတွင်းသို့ သွင်းထားခြင်း (အန္တောပဝေသန)ပင်တည်း၊ "နိဒ္ဒေသ"ဟူသည့် အကျဉ်းစကားကို အကျယ် ဝေဘန်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် နိကို ဝိဘဇန အနက် ဟု ဆိုသည်။

ဥပမာယံ ဥပဓာရဏေ — "နိဒဿန" ဟူသည် သုတ်အဆိုနှင့် ညီညွတ်အောင် ညွှန်ပြအပ်သော ဥဒါဟရဏ်တည်း၊ ထိုဥဒါဟရဏ်ကို "နဂ္ဂနာ, ပုံစံ" ဟုသည်း ခေါ်၏၊ ထိုနဂ္ဂနာပုံစံ ဥဒါဟရဏ်သည် ဥပမာပြ စကားပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဥဒါဟရဏ်ပြလိုသည့်အခါ တွေ့နေရာ၌ "ယထာ" ဟု ဥပမာ ဇောတက စကားကို စချီလေ့ ရှိသည်၊ "နိသာမန" အရ ဥာဏ်ဖြင့် စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်းကိုဂုဏ်း, "ကုယ် ဇာလိ နိသာမေဟိ— တိုက်တွန်းပါရဲ့ ဇာလိ....ကြည့်စမ်းပါ"၌ မျက်စိဖြင့် စူးစမ်းခြင်းကိုဂုဏ်း ရ၏။

ဆကေ—"နိပုဏော-သိမ်မွေ့, နုည့်သူ"ဟူသည် အစစအရာ လိမ္မာသူပင်တည်း၊ ဆကာဒိသုဒ္ဓ အာဒိဖြင့် "နိကွေပေါ်-ချထားခြင်း" ဟူရာ၌ နိဓေန-သိုမှီးချထားခြင်း အနက်"နိဇ္ဈာတော-ငြိမ်းစေ"ဟူရာ၌ ဥပသမ-ငြိမ်းခြင်း အနက်"နိဂ္ဂဟာ-နှိပ်ခြင်း" ဟူရာ၌ အဘိဘာဝ-လွှမ်မိုးခြင်း အနက် "နိပါတော-ပျံဝင်ခြင်း"ဟူရာ၌ အဘိဝန္ဒန-ရှိခိုးခြင်းအနက်"နိလယော-နေရာအိမ်"ဟူရာ၌ နိဝါသ-နေရာဟူသော အနက်များကို ဋီကာပြသည်၊ [အဓိပ္ပါယ်မပြခဲ့သော ပုဒ်များ၌ အနက်အထိုင်း ထင်ရှားပြီ။]

(ဃ) နိ ဂ္ဂတိ-သည်၊ နိဟရဏ-ပယ်ထုတ်ခြင်း၊ အာဝရဏာဒိသု-တားမြစ်ခြင်း အစရှိသော အာနက် ဘို့၌၊ (ဝတ္တာတိ)၊နိဟရဉော-နိဟရဏ အာနက်၌၊ နိဟရတိ - ပယ်ထုတ်၏၊ အာဝရဏော- ၌၊ နိဝရဏံ-တားမြစ်တတ်သော တရား။

(င) ဥ ဂ္ဂတိ- သည်၊ ဥဂ္ဂတ - တိုးတက်ခြင်း၊ ဥဒ္ဓကမ္မ-အထက်အမှု၊ ပဒ္ဓာန - ပြဌာန်း၊ ဝိယောဂ - ကွေကွင်း၊ သန္ဟာဝ - ကောင်းစွာဖြစ်ခြင်း၊ အာဏ္ဍလာဘ-သရုပ်ကိုရခြင်း၊ သဏ္ဌိ-စွမ်းနိုင်ခြင်း၊ သရူပကထာနာဒိသု-သရုပ်အားဖြင့် ဆိုခြင်းအစရှိသောအနက်တို့၌၊ (ဝတ္တာတိ)၊ ဥဂ္ဂတော-၌၊ ဥဂ္ဂ ဆတိ-တိုးတက်၏၊ ဥဒ္ဓကမ္မေ-၌၊ အာသနာ - နေရာမှ၊ ဥဋ္ဌိတော - ထ၏၊ ဥက္ကေးပါ- မြှောက်ခြင်း၊ ပဒ္ဓာနေ- ၌၊ ဥတ္တာမော-မြတ်သူ၊ လောကုတ္တရော-လောကထက်မြင့်မြတ်သောတရား၊ ဝိယောဂေ-၌၊ ဥဗ္ဘာသိတော-ကင်း၍နေစေအပ်သူ သန္ဟာဝေ-၌၊ ဥဿာ။ဟတော-ဖြစ်ပေါ်လာပြီ အာဏ္ဍလာဘော-၌၊ ဥာဏံ-ဉာဏ်သည်၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ပြီ၊ သတ္တိယံ-သတ္တိအနက်၌၊ ဂန္ဆံ။ - သွားခြင်း၌၊ ဥသဟတိ - စွမ်းနိုင်၏ သရူပကထနေ - ၌၊ သုတ္တံ - ပါဠိကို၊ ဥဒ္ဒိသတိ-သရုပ်အားဖြင့် ရွတ်ဆို၏။

(စ) သဒ္ဒနီတိ၌—"မမ သာသနံ နိယျာနံကံ=ငါ့သာသနာသည် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်းနှင့် ယှဉ်၏"ဟူရာ၌ နိဉပသဂ်ရလည်း "နိဂ္ဂမ-ထွက်မြောက်ကြောင်း အနက်"ဟု ဆို၏၊ အာဝရဏာဒိသု၌ အာဒိဖြင့် ထို နိဂ္ဂမ အနက်ကို ယူ၊ နိယျာနိကံဝယ် နိယျာန၌ နိပုဗ္ဗ ယဝဓာတ်, ယဒွေဘော်လာ၍ နိ၌ ရဿပြုထားသတဘ်။

(ဂ) ဥဂ္ဂတ, ဥဒ္ဓကမ္မ — "နေသည် ကောင်းဘက်သို့ တက်သွား၏" ဟူရာ၌ တဒ္ဓိ.ရွေ. တိုးတက်ခြင်းကို "ဥဂ္ဂတ"ဟု ဆိုသည်၊ "နေရာမှ ထ၏, မြှောက်၏" ဟူရာ၌ ထခြင်း မြှောက်ခြင်းတို့ကား အထက်၌ ပြုအပ်သော အလုပ်တည်း၊ ထို အထက်အမှုကို "ဥဒ္ဓကမ္မ" ဟု ခေါ်သည်။

ပဒ္ဓာနေ ဝိယောဂေ — "ဥတ္တမော-မြတ်သူ" ဟူသည် ထိုထိုကိစ္စ၌ လိုရင်းပဒ္ဓာန ဖြစ်သူဘဉ်း၊ လောကုတ္တရာ တရားလည်း တရားတို့တွင် ပဒ္ဓာနတရားပင်တည်း၊ဝိယောဂ အနက်၌ "ဥပဝါသိးတာ" ဟု ရှိသည်ကား "ဥပ" ရှေးရှိသော ဝသဓာတ် တပဒ္ဒဉ်း ဖြစ်သောကြောင့် ဤနေရာနှင့် မဆိုင်၊ "ဥဗ္ဘာသိတော" ဟု ဥပုဗ္ဗဝသဓာတ်, ဝ ၂ လုံးကို ဗ ၂ လုံး ပြုထားသော သိဟိုဠ်မူအတိုင်းသာ ဤနေရာနှင့် သင့်မြဘ်သည်။

အာဏ္ဍလာဘေ သရူပကထနေ—"ဉာဏံ ဥပ္ပန္နံ-ဉာဏ်ဒ်စ်၏" ဟူရာ၌ မိမိသန္တာန်ဝယ် ဉာဏ်ဟူသော သရုပ်သဘောင်ကို ရခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အတ္ထကို "သရူပ" ဟုဋီကာဖွင့်သည်၊ ပါဠိ ဟိ ရွက်ဆိုရာ၌ ပါဠိကို သရုပ်သဘောင်ပေါ်လာအောင် ရွက်ခြင်းတည်း၊ တနည်း-ပါတိမောက်ပါဠိကဲ့သို့သော ပါဠိ ကို ရွက်ရာ၌ ပဌမပါရာဇိကသင်္ကာဝုန်

(စ) ဒု ဣတိ—သည်၊ အသောဘန-မတင့်တယ်၊ အဘာဝ-မရှိခြင်း၊ ကုစ္ဆိတ-စက်ဆုပ်အပ်ဏ်၊ အသမိဒ္ဓ-မပြည့်စုံခြင်း၊ ကိစ္ဆ-ဆင်းရဲငြိုငြင်ခြင်း၊ ဝိရူပတာဒီသု-ပေါက်ပြန်သောအဆင်းရှိသူ၏အဖြစ်အစရှိသည်တို့၌၊ (ဝတ္တာတိ)၊ အသောဘနေ-၌၊ ဒုဂ္ဂန္ဓော-မတင့်တယ်သောအနံ့၊ အဘာဝေ-၌၊ ဒုဿိက္ခံ – ထမင်းမရှိခြင်း၊ ဝါ – တော်မွတ်ခေါင်းပါး အစာရှားခြင်း၊ ကုစ္ဆိတော-၌၊ ဒုက္ကဋံ-စက်ဆုပ်အပ်စွာ ပြုအပ်သောအမှု၊ အသမိဒ္ဓိယံ-၌၊ ဒုဿဿံ-ကောံစပါးဘို၏ မပြည့်စုံခြင်း၊ ကိစ္ဆော-၌၊ ဒုက္ခံ-ခဲယဉ်းစွာပြုအပ်ဏ်၊ ဝိရူပတာယံ - ဝိရူပတာအနက်၌၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏော – ပေါက်ပြန်သောအဆင်းရှိသူ၊ (အဆင်းမလှသူ)၊ ဒုမ္မုခေါ – ပေါက်ပြန်သောမျက်နှာရှိသူ။

(ဆ) သံဣတိ-သည်၊ သမောဝေန – ပေါင်းခြင်း၊ သမ္မာ-အကောင်း၊ သမ-အညီအမျှ၊ သမန္တာဘာဝ – ထက်ဝန်းကျင်အဖြစ်၊ သင်္ဂဟ – ပေါင်းဆုံခြင်း၊ သခ်ဝ်ပ – အကျည်းချုံးခြင်း၊ ဘုသဏ္ဌ – အလွန်အကဲဟူသောအနက်၊ သဟဏ္ဌ-တကွဟူသောအနက်၊ အဗ္ဘဏ္ဌ – အနည်းငယ်ဟူသောအနက်၊ ပဘဝ – စ၍ဖြစ်ရာ၊ အဘိမုခဘာဝ – ရှေးရှု၏အဖြစ်၊ သင်္ဟ-ပေါင်းယှဉ်ခြင်း၊ ဝိဓာန – စီစဉ်ခြင်း၊ ပုနပ္ပုနကရဏ – အဘန်ဘန်ပြုခြင်း၊ သမိဒ္ဓါဒီသု-ပြည့်စုံခြင်းအစရှိသော အနက်တို့၌၊ (ဝတ္တာတိ)။

စသည်ဖြင့် သိက္ခာပုဒ်များ၏ သရုပ်သကောင် ပေါ်လာအောင် ရွက်ခြင်းကိုပင် "သရူပကထန" ဟု ဆိုသည်၊ ကထနာဒီသုဉ် အာဒိဖြင့် "သရီရဥဇ္ဇုဓေဟိ-မတ်စောက်သောကိုယ်တို့ဖြင့်၊ ဥဂ္ဂတော-မြင့်တက်၏" ဟူရာဉ် အရပ်မြင့်ခြင်း ဟူသော ဥဂ္ဂဆန အနက်, "ဂဇော-ဆင်သည်၊ ဥဒ္ဓါမော-ယုတ်လျော့သော ခွန်အားရှိ၏" ဟူရာဉ် ဥဂ္ဂအနက်, "ဥဒ္ဓဟာရော-နုတ်ခြင်း" ဟူရာဉ် ဥဒ္ဓါရ (ကထိန်နုတ်ခြင်းစသော)နုတ်ခြင်းအနက် 'ဥဒ္ဓမ္မ-ဖဲ၍" ဟူရာဉ် အပဂ္ဂမ-လမ်းဖယ်ခြင်းအနက်များကို ဋီကာယူသည်။

(စ) အသောဘနေ ဝိရူပတာယံ– "ဒုဂ္ဂန္ဓော-မတင့်တယ်သောအနံ့" ဟု ပေးရာဉ် အသောဘန အနက်တည်း၊ သမာသ်ခဏ်းဥကား "ကုစ္ဆိတော ဂန္ဓော" ဟု ဒုအပ္စက် ကုစ္ဆိတအနက် လာဥုံးသတ်၊ "စက်ဆုပ်ဘွယ်သော အနံ့" ဟု ပေး၊ ဒုဋ္ဌအနက် ကြံ၍ "ဒုဂ္ဂန္ဓော-မကောင်းသော အနံ့" ဟုလည်း ဖြစ်နိုင်သည့်သာ၊ [ဝဏ္ဏပ=ပေါက်ပြန်သော အဆင်းနှင့်သူ၏+တာ=အဖြစ်၊] ဤဝိရူပတာ ဟူသည် မလှခြင်း အရှပ်ဆိုးခြင်းတည်း၊ ဝိရူပတာဒီသုဉ် အာဒိဖြင့် ဒုမ္မနော-မကောင်းသောစိတ်" စသည်ဉ်လာသော ဒုဋ္ဌ အနက်စသည်ကို ယူသင့်၏။

(ဆ) ပုဒ်၂ပါးတို့၏ ပေါင်းစပ်ခြင်းကို "သန္ဓိ" ဟု ခေါ်၏၊ သံဃ်ဟ, ဓာဓာတ် ဏ္ဍပစ္စည်း၊ သမာဓိဉ် " သံ– အာ ပုဗ္ဗ ဓာ ဓာတ်, ဏ္ဍ ပစ္စည်း" ပင်၊ သံသည် သမ္မာ အနက်တည်း၊

သမောခာနေ - သမောခာန အနက်၌၊ သန္ဒိ-ပေါင်းစပ်ခြင်း၊ သမ္မာသမေသု-သမ္မာအနက်, သမအနက်ဘို့၌၊ သမာဓိ - အာရုံ၌ ကောင်းစွာထားတတ်သောတရား၊ သမ္မယုတ္တော- အံညီအမျှ အပြားဘို့ဖြင့် ယှဉ်၏၊ သမန္တာဘာဝေ - ၌၊ သံကိဏ္ဏာ -ထက်ဝန်းကျင် ရောပြွမ်းကုန်၏၊ သမုလ္လပနာ (သံ + ဥ + လပနာ)-ထက်ဝန်းကျင် မြောက်ပင့် ပြောဆိုခြင်း၊ သင်္ဂတာ-၌၊ သင်္ဂမော - ပေါင်းဆုံခြင်း၊ သခေါပေ-၌၊ သမာသော (သံ+အာသော)- ပုဒ်ဘို့ကိုချုံးခြင်း၊ ဆုသတ္ထေ-ဆုသ အနက်၌၊ သာရတ္တော (သံ + ရတ္တော)- ပြင်းစွာတွယ်မက်၏၊ သဟတ္ထေ - သဟ အနက်၌၊ သံဝါသော - အတူနေခြင်း , ပေါင်းသင်းခြင်း၊ အပ္ပတ္ထေ - အပ္ပအနက်၌၊ သမင်္ဂေါ(သံ+အင်္ဂေါ)-နည်းသောအဘိုးရှိ၏၊ ဝါ-အဘိုးချို၏၊ ပဘဝေ-၌၊ သန္တေဝါ - စ၍ ဖြစ်ရာအရပ်၊ အဘိမုခဘာဝေ-၌၊ သမ္မုခံ-မျက်နှာ၏ ရှေးရှု၊ ဝါ-မျက်မှောက်၊ သင်္ဂဟ-၌၊ [၎င်းနောက် "သံဝိကာရော" ဟု တချို့စာရှိ၏၊ သိဟိုဠ်မှာ၌ မရှိ , ပါဠိပိုသာ၊] သင်္ကာဘိ - သိမ်းယူ၏၊ (သိမ်းသွင်း၏)၊ ["သိမ်းယူ- သိမ်းသွင်းခြင်း" ဟူသည် ပေါင်းရ၍ယူခြင်းတည်း၊] ဝိဓာနေ-၌၊ သံယုတ္တံ-ဖော်စပ်အပ်၏၊ ပုနပ္ပုနကရဏော-၌၊ သန္ဓိဝဘိ - အာဘန်ဘန်ပြေးသွားရ၏၊ သမိဒ္ဓိယံ - သမိဒ္ဓိအနက်၌၊ သမ္ပဒါနံ - ပြည့်ရုံ၏။.

(၈) ဝိဇ္ဇတိ-သည်၊ ဝိဒေသ-အထူး၊ ဝိဝိဓ-အပြား၊ ဝိရုဒ္ဓ-ဆန့်ကျင်ဘက်၊ ဝိဂတ-ကင်းခြင်း၊ ဝိဒယာဂ-မယှဉ်ခြင်း၊ ဝိရူပတာဒီသု-ဖေါက်ပြန်သော အဆင်းရှိသူ၏အဖြစ်အစရှိသောအနက်ဘို့၌၊(ဝဇ္ဇတိ)၊ဝိဒေသ-

သမ္မယုတ္တော၌ သံကားသမအနက်တည်း၊ သံယုတ်၌ သံသည် ("သုသံယုတ်-ကောင်းစွာ ဖေါ်စပ်အပ်သော၊ သြသဓံ-ဆေး" ဟုရာ၌ ကဲ့သို့) ဖေါ်စပ်ခြင်း ဆေးစိရင်ခြင်းအနက်ရှိ၏၊ သဒ္ဒနီတ်၌"ဝိဓာန-ပိတ်ခြင်းအနက်" ဟု ဆို၍"သံဝုတံ-ပိတ်ဆို့အပ်၏ ဟုထုတ်၏၊ ကြွင်းသော အနက်များ ထင်ရှားပြီ။

အာဒိဖြင့် "သံ+ဈာ=သရ်ျာ-ရေတွက်ခြင်း"၌ ဂဏနအနက်၊ "သမူဟ=သံ+ဥဟ-ပေါင်းခြင်း"၌ သမူဟအနက်၊"သဏ္ဌာနံ-ပုံသဏ္ဌာန်"၌ အာကတိ-အခြင်းအရာအနက်၊ "ဗောဓိသမ္ဘာရ=ဗောဓိ၏ အကြောင်း"၌ အင်္ဂ-အကြောင်းအင်္ဂါအနက်၊ "သမ္မုခီ-သမုတ် ခေါ်ဝေါ်ခြင်း" ၌ ဓဝါဟာရ - အခေါ်အဝေါ်အနက်၊ " သညာဏံ-အမှတ်အသား ၌ အင်္ဂ-အမှတ်အသားအနက်၊ "သင်္ဂဟ-သိမ်းယူခြင်း"၌ ဂဟဏ-ယူခြင်းအနက် (ဤ အနက်မှာ " သင်္ဂဟ " ဟု ဆိုခဲ့သော အနက်နှင့် ထပ်သကဲ့သို့ ထင်၏) ၊ "သံသယော-ယုံမှားခြင်း"၌ ဝိမတိ-ဓွေးဓောခြင်း အနက်များကို ဋီကာယူသည်။

ဝိသေသ အနက်၌၊ ဝိမုတ္တိ - အထူးသဖြင့် လွတ်ခြင်း၊ ဝိသိဋ္ဌော - ထူးဖြစ်၊ [မြန်မာမှု၌ “ ဝိသုဒ္ဓေါ-အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်၏ ” ဟု ရှိ၏၊ သိဟိုဠ်မှု၌ “ဝိသိဋ္ဌော”ဟု ရှိ၏၊ သာ၍ ဝိသေသအနက် ထင်ရှားသည်၊] ဝိဝိဓ-၌၊ ဝိမဘိ-အမျိုးမျိုး မှတ်ထင်ခြင်း၊ ဝါ-တွေးတောခြင်း၊ ဝိစိတြံ-အထူးထူး ဆန်းကြယ်၏၊ ဝိရုဒ္ဓ - ၌၊ ဝိဝါဒေါ- ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောဆိုခြင်း၊ ဝါ-ငြင်းချန်ခြင်း၊ ဝိဂတေ-၌၊ ဝိမလံ-ကင်းသော အညစ်အကြေးရှိ၏ ဝိယောဂေ-၌၊ ဝိပ္ပယုတ္တော-မယှဉ်၊ ဝိရူပဘာဃံ- ၌၊ ဝိရူဎေါ- ပေါက်ပြန်သော အဆင်းရှိ၏။

(ဈ) အဝ ဏ္ဍတိ - အဝ ဟူသော ဥပသာရသည်၊ အဝေဘာဂ-အောက်အမှို၊ ဝိယောဂ - ကင်းခြင်း၊ ပရိဘဝ - လွှမ်းမိုးခြင်း၊ ဓာနန-သိခြင်း၊ သုဒ္ဓိ - စင်ကြယ်ခြင်း၊ နိဿယ - ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ ဒေသ - အရပ်၊ ထေယျာဒိသု-ခိုးခြင်း အစရှိသော အနက်ဘို့၌၊(ဝတ္တာတိ)၊အဝေဘာဂေ-၌၊အဝကိဏ္ဏ စကွေ-အောက်သို့ချအပ်သော မျက်စေ့ရှိသူ၊ ဝိယောဂေ-၌၊ ဩဒုက္ခဒုပါဟနော - ဆွတ်အပ်သော ဘိနပ် ရှိသူ၊ (“ ဆွတ် ” ဟူသည် ဘိနပ်နှင့် မယှဉ်ခြင်းတည်း) အဝကောကိလံ - ဥဩဂ္ဂကသည် စွန့်ပစ်အပ်သော၊ ဝနံ - တော၊ (“ စွန့်ပစ် ” ဟူသည်လည်း ကင်းခြင်း မရှိခြင်း ပင်တည်း၊) ပရိဘဝေ - ၌၊ အဝဓာနနံ - အထင်သေးခြင်း၊ အဝမညတိ-အထင်သေး၏၊ (“ အထင်သေး ” ဟူသည် ထိုသူ့ကို လွှမ်းမိုးခြင်းပင်

(ဇ) “ဝိသေသ-အထူး ” ဟူသည် အများရိုးရာထက် ပိုမို ထူးခြားခြင်းတည်း၊ “ ဝိဝိဓ-အထူးထူး အပြားပြား ”ဟူသည်ကား တမျိုးနှင့် တမျိုး မတူကွဲလွဲခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့်“ဟိုသို့ ထင်-သည်လို ထင် တွေးတော မှတ်ထင်ခြင်းကို“ဝိမတိ”ဟု ခေါ်၏၊ တမျိုးနှင့်တမျိုး (ပုံတခုနှင့် အခြား ပုံတခု, အဆင်တမျိုးနှင့် အခြားအဆင်တမျိုး) မတူသည်ကို “ဝိစိတြ” ဟု ခေါ်သည်၊ ကြင်းအနက်များ လွယ်ပြီ၊ ဝိရူပတာဒိသု၌ အာဒိဖြင့် “ဝိရတိ-ရှောင်ခြင်း”၌ နိဝတ္တိ-ဆုတ်နစ်ခြင်း အနက် [“ ရှောင် ” ဟူသည် မကောင်းမှုမှ ဆုတ်နစ်ခြင်းပင်တည်း၊] “ဝိဟာရော-ကျောင်း”၌ နိဝါသ-နေရာအနက်၊ “ဝိဿဿေ-အကြွင်းဝင်ခြင်း”၌ နိဿမ္ဟရ-ချစ်ကျွမ်းခြင်းအနက် ‘ဝိဝါဟ-ထိမ်းမြားခြင်း”၌ အာဒါန-သိမ်းယူခြင်း အနက် “ ဗျာပါဒေါ - စိတ် ပေါက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်း ဒေါသ ” ၌ ဝိကာရ-ပေါက်ပြန်ခြင်း အနက်များကို ဋီကာယူသည်။

(ဈ) “ယေ ဂတျဏ္ဍာ, တေ ဗုဒ္ဓျဏ္ဍာ=အကြင်ဓာတ်တို့ ဂတိ အနက် ရှိကြ၏၊ ထို ဓာတ်တို့ ဗုဒ္ဓိ-သိခြင်းအနက်လည် ရှိကြသည် ”ဟူသည်နှင့်အညီ အဝဂစ္ဆတ်၌ ဂမုဓာတ် သည် သိခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ အဝကား ဓာတ္ဝဏ္ဍာနုဝတ္တကသာ၊ ဆေယျာဒိသု၌

စာညိး)၊ဓာနနေ-၌၊ အဝဂ္ဂတိ-သိဒ္ဓိ၊ သုဒ္ဓိယံ-၌၊ ဝေါဒါနံ(ဝ+သြဒါနံ)-ဖြိုဝင်ခြင်း၊ နိဿယေ-၌၊ အဝဓာရဏံ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်း၊ ("ဟိုဟာမဟုတ်, သည်ဟာ" ဟု ပိုင်းခြား သတ်မှတ်မှု ဟူသည် ဆုံးဖြတ်မှုပင်၊) ဒေသေ-၌၊ အဝကာသော - အရပ်၊ ထေယျေ-၌၊ အဝဟာရော-ခိုးခြင်း။

(၉) အနုဇာတိ-သည်၊အနုဂတ-အစဉ်လိုက်ခြင်း၊ အနုပဿိန္နေ-မပြတ်စဲခြင်း၊ ပဿဒ္ဓေ-နှောံဟူသောအနက်၊ ဘုသဒ္ဓေ-အလွန်ဟူသောအနက်၊ သာဒိသေ - တူသည်၏ အဖြစ်၊ ဟိနေ-အယုတ်၊ တတိယတ္ထေ - တတိယာဝိဘတ်၏အနက်၊ လက္ခဏေ-အမှတ်အသား၊ ဇာတ္ထေ-။တက္ခာနေ-တရုံတာ၌ အထူးသို့ ရောက်သည်ကို ပြောပြခြင်း၊ ဘာဝေ-အာဘို့၊ ဝိန္ဓာဒိသု- ပိန္ဓာအစရှိသော အနက်ဘို့၌၊ (ဝတ္ထုတိ)။

အနုဂတေ-၌၊ အန္ဓေတိ (အနု+ဇေတိ)-အစဉ်လိုက်၏၊ အနုပဿိန္နေ-၌၊ အနုသယေဝ-အစဉ်မပြတ် ကိန်းဝပ်သော ကိလေသာ၊ ပန္ဓာသဒ္ဒတ္ထေ-ပန္ဓာသဒ္ဒါ၏အနက်၌၊ ("နောက်"ဟူသောအနက်၌-ဟူလို၊)အနုရထံ-ရထားဖျိနောက်၊ ဘုသတ္ထေ-၌၊ အနုရတ္တော-အလွန်တပ်မက်၏၊ သာဒိသေ-၌၊ အနုရူပံ - လျော်၏၊ ("အလျော်" ဟူသည် မဆန့်ကျင်ခြင်း, သဘောတူခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့်"သာဒိသ"ဟု ဆိုသည်)၊ ဟိနေ-၌၊ ပညဝန္တော - ပညာရှိဟူသမျှတို့သည်၊ အနုသာဂိပုတ္တံ - အာဂုင်သာဂိပုတြာ၏ အောက်တို့ချည်းတည်း၊ ["အာဂုင်သာဂိပုတြာလောက် ပညာမရှိကြ၊ အာဂုင်သာဂိပုတြာအောက် ယုတ်လျော့ကြသည်ကို "ဟိန" ဟု ဆိုသည်၊ ယုတ်မာသော "ဟီန" မဟုတ်၊] တတိယတ္ထေ-၌၊ သေနာ-စစ်တပ်သည်၊ နဒိံအနု - မြစ်နှင့်တကွ၊ အဇ်ဇိတာ - စပ်နေ၏၊ (ဤ၌ "နှင့်တကွ" ဟူသော တတိယာဝိဘတ်၏ အနက်ကို "အနု" သဒ္ဒါက တာဝန်ယူ၍ ဟောသည်)။

အာဒိဖြင့် "ဒေဝဒတိ-ရှိုး၏" ၌ ပရာဇယအနက်၊ "အဝဇ္ဇိယတိ-တည်ရာ၏"၌ ဌိတိအနက်၊ "ဂင်္ဂာဝေါက္ကန္တိ (ဂင်္ဂာ+အဝကန္တိ)-အမိဝမ်းသို့သက်ခြင်း"၌ ပဝေသအနက်၊ "သြဝဒတိ(အဝဝဒတိ)-ဆုံးမ၏"၌ သြဝါဒအနက်၊ "သြသာနံ(အဝသာနံ)-အဆုံး"၌ ပရိယန္တအနက်များကို ဒီပကာယူသည်။

(ည) အနုဂတအနက်မှ တတိယတ္ထအထိ နားလည်လောက်ပြီ၊ လက္ခဏအနက်၌ အမိပ္ပါယ်ကား- လျှင်စစ ပစ်သည်ကို မမြင်လိုက်သူက မြင်လိုက်သူကို မေးရာ၌ " ရက္ခအနု ဝိဇ္ဇောတတေ ဝိဇ္ဇု- သစ်ပင်ပေါ်မှာ လျှင်စစ်ရောင် တောက်သည် " ဟု မြင်လိုက်

လက္ခဏော-၌၊ ဝိဇ္ဇု - လျှပ်စစ်သည်၊ ရုက္ခံအနု - သစ်ပင်၌၊ ဝိဇ္ဇောတတော - တောက်ပ၏၊ ဇုတ္တမ္ဘူတကျွာနေ- ၌၊ ဒေဝဒတ္တော - ဒေဝဒတ်သည်၊ မာတရံအနု - အမိ၌ (အမိအပေါ်၌)၊ သာရ - အကျင့်ကောင်း၏၊ ဘာဂေ-၌၊ ဇဏ္ဍေ - ဤပစ္စည်းရ၌၊ ယံ- အကြင်ပစ္စည်းကို၊ မံအနု - ငါ့ကို ရည်ရွယ်၍၊ ဝါ-ငါ့ဘို့၊ သိယာ-ရှိရာ၏၊ [ဋီကာ၌ "ထဝိတံ - ထားအပ်ပြီ" ဟု ရှိ၏၊ ဋီကာအလို "သိယာ"ပါပုံမရ၊] တံ-ထိုငါ့ဘို့ပစ္စည်းကို၊ ဒိယတ္ထ-ပေးအပ်စေသတည်း၊ ဝိစ္ဆာယံ - ၌၊ စန္ဒော - လရောင်သည်၊ ရုက္ခံ ရုက္ခံအနု-သစ်ပင်ဘိုင်း၌၊ ဝိဇ္ဇောတတော-တောက်ပ၏။

(၃) ပရိဿုတိ - ပရိဘုပသာရသည်၊ သမန္တာတောဘာဝ - ထက်ဝန်းကျင်ဖြစ်ခြင်း၊ ပရိဿ္သေဒ-ပိုင်းခြားခြင်း၊ ဝဇ္ဇန-ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊အာလိင်္ဂန-လည်ဘက်ခြင်း၊ နိဝါသန - ဝတ်ရုံခြင်း၊ ပဂ္ဃာ - ပူဇော်ခြင်း၊ ဘောဇန-ကျွေးခြင်း၊ အာဝဇ္ဇာနန-အာထင်သေးခြင်း၊ ဒေါသကွာန-အပြစ်ပြောခြင်း၊ လက္ခဏာဒိသု-လက္ခဏာအစရှိသော အနက်တို့၌၊ (ဝတ္တာတိ)။

သမန္တာတောဘာဝေ- ၌၊ ပရိဝုတော - ထက်ဝန်းကျင် စောင့်ရှောက်အပ်၏ (သဒ္ဒါနက်၊ " ဝု=သံဝရဏော-စောင့်ရှောက်ခြင်း " ဟု ဓာတ်နက် ရှိသည်)၊ ဝါ-ခြံရုံအပ်၏ (သကော်တာနက်)၊ ပရိဿ္သေဒ-၌၊ ပရိညေယျံ-ပိုင်းခြားခြင်းဩဇာအပ်၏၊ ဝဇ္ဇနေ-၌၊ ပရိဟရတိ-ရှောင်လွှဲ၏၊ အာလိင်္ဂနေ- ၌၊

သူက ပြောပြသည်- ဟု ဆိုကြပါစို့၊ သစ်ပင်သည် လျှပ်စစ်ရောင် တောက်ရာ ဒဏ္ဍာရိပ်ကို မှတ်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် လက္ခဏာတည် မည်၏၊ ထို့ကြောင့် ရုက္ခသည် မုချ လက္ခဏာဖြစ်၏၊ အနုကား ထိုလက္ခဏာအနက်ကို ထင်ရှားအောင်ထွန်းပြ၏၊ ထို့ကြောင့် လက္ခဏာအနက်သည် အနု၏ အနက်လည်း ဖြစ်တော့၏၊ ["ရုက္ခံ-သစ်ပင်ကို၊ အနု-အမှတ်ပြု၍" ဟု အနက်ပေးကြသေး၏၊] ဇုတ္တမ္ဘူတကျွာန အနက်ကို နောက်ပုဒ်၌ ရေးမည်။

ဝိစ္ဆာဘာနက်။ ။ရုက္ခံ ရုက္ခံ ၂ ပုဒ်သည် ဝိစ္ဆာအနက်ကိုဟော၏၊ အနုကား ဝိစ္ဆာအနက်ဟောပုဒ်နှင့် ယှဉ်တွဲရသောကြောင့် ဝိစ္ဆာ အနက်ဟော ဖြစ်ရတော့သည်၊ ထို အနုသည် ဂမ္ဘပ္ပဝစနီယ အမည်ရသောကြောင့် အနုနှင့် ယှဉ်သော ရုက္ခံ ရုက္ခံ တို့ဝယ် သတ္တမီအနက်ပေးရသော်လည်း ဒုတိယာ ဝိဘတ်သာ သက်ရောက်သည်၊ ဇ၊ချို့အရာ၌ကား ရုက္ခံ ရုက္ခံကဲ့သို့ ၂ ပုဒ်မရှိဘဲ "အန္တဒ္ဓမာသံ-အနု+အဒ္ဓမာသံ" ဟု ဇပုဒ်ထည်းလည်းရှိ၏၊ ထို အရာမျိုး၌ကား ဝိစ္ဆာ အနက်ကို အနုသဒ္ဒါက ဟောသောကြောင့် အဒ္ဓမာသံ တပုဒ်ထည်းထားသည် ဟု ကြံသင့်သည်။

(၄) "သာဓုဒေဝဒတ္တော မာတရံ ပရိ" ဟူသော ဇုတ္တမ္ဘူတကျွာနပုံစံ၌ ဇုတ္တံဟူသည် ထူးခြားသော အချက်ဇာတ်း၊ ထို့ကြောင့် ဒေဝဒတ်၏ အကျင့်ကောင်းခြင်း ဂုဏ်ကို

ပရိသဇတိ - လည်ဘက်၏၊ နိဝါသနေ - ၌၊ ဝတ္ထုံ - အာဝတ်ကို၊ ပရိဝ သတိ (သိဟိုဠ်မှာ၌ " ပရိဒဟောသကိ ") ဝတ်ရုံလတ့ံ၊ ပုဇာပသံ - ၌၊ ပါရိ စရိယာ - ပြုစုလုပ်ကျေးခြင်း၊ (ပြုစုခြင်းနှင့် ပူဇော်ခြင်းဟူသည့် သဘော တူပင်တည်း)၊ ဘောဇနေ - ၌၊ ဘိက္ခုံ - ရဟန်းကို၊ ပရိဝိသတိ - ဆွမ်း လုပ်ကျွေး၏၊ အာဇာနနေ - ၌၊ ပရိဘဝတိ - လွှမ်းမိုး၏၊ (လွှမ်းမိုးခြင်း - ဟူသည်မှာ သူတပါးကို အထင်သေးခြင်းပင်တည်း၊) ဒေါသက္ခာနေ - ၌၊ ပရိဘာသတိ - အပြစ်ပြော၏၊ ဝါ - ချိန်းချောက်၏၊ လက္ခဏာဒိသု - လက္ခဏာအင်္ဂါရှိသော အနက်တို့၌၊ [အာဒိဖြင့် ဋီကာဆရာ၊ တက္ခာန, ဘာဂ, ဝိစ္ဆာတို့ကို ယူ၊] ဒိဋ္ဌေ - သည်၊ ရုက္ခံပရိ - သစ်ငင်၌၊ ဝိဇ္ဇောတတော - တောက်ပ၏၊ ဋီကာဒိ - ၌သို့ အစရှိသည်တည်း၊ [ဋီကာဒိ၌ အာဒိဖြင့် "သာရ ဒေဝဒတ္တော မာတရံ ပရိ"စသော ပုံစံများကို ယူ။]

(၄) အဓိဋ္ဌတိ - သည်၊ အဓိက - အလွန်အကဲ၊ ဋီကာသရ - အစိုးရသူ၊ ဥပရိဘာဝ - အထက်၌ ဖြစ်ခြင်း၊ အဓိဘဝန - လွှမ်းမိုးခြင်း၊ အစ္ဆရိယန - ဘရစ္ဆာယ်ခြင်း၊ အဓိဋ္ဌာန - အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း၊ နိဿယ - ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ ပါပုဏ နာဒိသု - ရောက်ခြင်း အစရှိသော အနက်တို့၌၊ (ငတ္တာတိ)။

အဓိကော - ၌၊ အဓိသိလံ - လွန်ကဲသော သိလ၊ (သဲလွန်သော သီလ)၊ ဋီကာသရေ - ၌၊ အဓိပတိ - အကြီးအကဲ၊ ပဠာလော - ပဠာလတိုင်းသားတို့သည်၊

"ဋီကာ" ဟူမှာက်၊ ထို ဂဏ်သို့ရောက်သော (ထို ဂဏ်ရှိသော) ဒေဝဒတ်သည် ဘူတတည်း၊ (ဋီကာဆရာ - လည်း ဟုတ်၏၊) ဒေဝဒတ်၏ အကျင့်ကောင်းခြင်းသည် "မည်သူ့အပေါ်၌ ကောင်းသည်" ဟု အရာဌာနကို ပြောလျှင် အကျင့်ကောင်းပုံ ထင်ရှားနိုင်သေး၊ သို့ဖြစ်၍ အကျင့်ကောင်းပုံ ထင်းရှားဘို့ရန် "မာတရံ" ဟု ထုတ်ပြရသည်၊ "ဒေဝဒတ်သည့် အမိ အပေါ်၌ အကျင့်ကောင်းသည်"ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် "မာတရံ"သည် ဋီကာဆရာဖြစ်သော ဒေဝဒတ်ကို (ဒေဝဒတ်၏ အကျင့်ကောင်းပုံကိုပါ ထင်ရှားအောင်) ပြတတ်သောကြောင့် ဋီကာဆရာ မည်၏၊ [ဤ၌ " အက္ခာန " ဟူသည် နှုတ်ဖြင့် ပြောပြခြင်း မဟုတ်, ထင်ရှားအောင် ပြခြင်းတည်း၊] အနု - ပရိ - ပတိဉာသရတို့ကား ထို ဋီကာဆရာ၊ တက္ခာန အနက်ကို မာတရံနှင့် တွဲဘက်၍ ထွန်းပြရုံသာ ထွန်းပြ တတ်သောကြောင့် ဋီကာဆရာ တက္ခာန ဇောတက တို့သာတည်း၊ သို့သော် ဓာတ္ထဏာနုဝတ္တက ဉ သာရတို့သည် တွဲဘက်ဖြစ်သော ဓာတ်၏ အနက်ကို ဟောရာ ရောက်သကဲ့သို့ (ပစ္စည်းရှိသူနှင့် အိမ်ထောင်ပြုရသော ပစ္စည်းမဲ့ မိန်းကလေးသည် ပစ္စည်းရှင် ဖြစ်သကဲ့သို့) ထို့အတူ အနု ပရိ ပတိ တို့သည် ဋီကာဆရာ ဖြစ်သော မာတရံနှင့် တွဲရသဖြင့် ဋီကာဆရာ အနက်ကို ဟောရာ ရောက်ကြလေသည်။ ["သဲခုဘဲဝဂ္ဂော ဋီကာ" စသော ဂါထာကို ကမ္မပ္ပ ဝစနီယခဏ်း၌ ပြအံ့။]

ဗြဟ္မဒတ္တော အဓိ- ဗြဟ္မဒတ်မင်းဟူသော အစိုးရသူရဿကုန်၏၊ [ငိုကားပွင့် အတိုင်း ပေးသည်၊] ဥပရိဘာဝေ - ၌၊ အဓိရောဟတိ-တက်၏၊ ပထိ - မြေ၏၊ [အဋ္ဌိစာ၌ " ပထိ " ကျန်သည်၊ သိဟိုဠ်မှာနှင့် ငိုကား၌ ပါ၏၊] အာဠဝေသဿတိ - အပေါ်၌ ဆိုဝိရလတံ့၊ အဓိဘဝနေ - ၌၊ အဓိဘဝတိ - လွှမ်းမိုး၏၊ အဇ္ဈုယနေ - ၌၊ ဗျာကရဏံ-ဗျာကရဏ်းကျမ်းကို၊ အဓိတေ-ရွတ်အံ၏, သင်ယူ၏၊ အဓိဋ္ဌာနေ - ၌၊ ဘူမိကမ္ပဒေါ် - မြေလှုပ်ခြင်း အစရှိသည်ကို၊ အဓိဋ္ဌာတိ - ဓိဋ္ဌာန်၏၊ နိဆ္ဆယေ - ၌၊ အဓိမောက္ခော-ဆုံးဖြတ်တတ်သော တရား၊ ပါပုဏာနေ - ၌၊ ဘောဇကညံ - စည်းစိမ်ရကို၊ အဓိဂစ္ဆတိ-ရ၏။ [ရေ့က်ခြင်း=ရခြင်း သဘောတူ။]

(၃) အဘိက္ကတိ-သည်း၊ အာဘိမုခဘာဝ-ရှေ့ရှုဖြစ်ခြင်း၊ ဝိသိဋ္ဌ-အထူး၊ အဓိက - အလွန်အကဲ၊ ဥဠာကမ္မ - အထက်အမှု၊ ကုလ - အမျိုးကောင်း၊ သာရုပ္ပ-လျောက်ပတ်သပ္ပါယ်၊ ဝန္ဒန-ရှိခိုးခြင်း၊ လက္ခဏံထုန္တိ။တက္ခာန ဝိန္ဆာဒိသု-လက္ခဏာ, ဂုထုန္တိ။တက္ခာန, ဝိန္ဆာ အစရှိသော အနက်တို့၌၊ (ဝတ္တတိ)။

အဘိမုခဘာဝေ-၌၊ အာဘိမုခေါ-ရှေးရှု၊ အာဘိက္ကမတိ-ရှေးရှုသွား၏၊ ဝိသိဋ္ဌေ-၌၊ အဘိဓမ္မော-သုတ္တန်ပါဠိထက် ထူးကဲသောတရား(သဒ္ဒါနက်)၊ ဝါ-အဘိမွှး(သင်္ကေတနက်)၊ အဓိကေ-၌၊ အဘိဝဿတိ-အလွန်ရွာ၏၊ ဥဠာကမ္မေ - ၌၊ အဘိရုဟတိ - တက်၏၊ ကုလေ-၌၊ အဘိဇာတော-မြတ်သော အမျိုး၌ဖြစ်သူ၊ သာရုပ္ပေ - ၌၊ အဘိရူပေါ-လွန်ကဲသော အဆင်းရှိသူ၊ ဝန္ဒနေ - ၌၊ အဘိဝါဒေတိ - ရှိခိုး၏၊ လက္ခဏာဒိသု - လက္ခဏာ အစရှိသော အနက်တို့၌၊ ပုရိဓသဒ်-ရှေးနှင့် တူ၏။

(၄) အဇ္ဈယနှ၌ "အဓိပုဗ္ဗ ဣဓေတ် ယုပစ္စည်း" ဖြစ်၍ ဣကို အယ-အဓိကို အဇ္ဈ ဖြစ်သဖြင့် ဒီဃဝုဒ္ဓိ ရောက်ခွင့်မရှိ၊ ထို့ကြောင့် "အဇ္ဈာယန" ဟု မရှိရ၊ အဓီးတွင် အဓိပုဗ္ဗ ဣဓေတ် တေဝိဘတ်တည်း၊ ပါပုဏနှ၌ ပပုဗ္ဗ အပဓာတ်, အာချတ် ဥဏာပစ္စည်း သက်ရုံဖြင့် ကိတ်ရပ် ဓပြုနိုင်သေး, ယုပစ္စည်း သက်ရုဉ်းမည်၊ ထို့ကြောင့် "ပါပုဏာ" ဟု မရှိရ၊ သီဟိုဠ်မူအတိုင်း " ပါပုဏာန " ဟု ရှိရမည်၊ ထို ပါပုဏာန၏ "ရောက်ခြင်း" ဟူသည်လည်း "ရခြင်း" အနက်ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "ပဋိလာဘော" ဟု ဖွင့်သည်။

(၅) သာရုပ္ပ၌ "သုဋ္ဌုပသဒ-ကောင်းသော အဆင်းရှိသူ၏၊ ဘာဝေါ-အဖြစ်တည်း၊ သာရုပ္ပံ - ကောင်းသော အဆင်းရှိသူ၏ အဖြစ်၊ သာရုပ္ပကို " လျောက်ပတ်, သပ္ပါယ် " ဟု သင်္ကေတနက် ရှိ၏၊ လျောက်ပတ် သပ္ပါယ် ဟူသည် လွှဲခြင်းပင်တည်း၊ [သီဟိုဠ်မူ၌ "သောရုပ္ပံ" ဟု ရှိ၏၊ သုဒ္ဓပမ္ဘ ဥကို သြဝုဒ္ဓိ ပြုထားသောကြောင့် သာ၍ ကောင်းသကဲ့သို့

(စ) ပတိက္ကတိ - သည်၊ ပဘိဂတ - မှီ ခြင်း၊ ပဘိလောမ - ဆန့်ကျင်ဘက်၊ ပကိနိဓိ - အတူ၊ ပတိဒါန - အစားပေးခြင်း၊ နိသေဓ - တားမြစ်ခြင်း၊ နိဝတ္တန - ပြန်နစ်ခြင်း (ဆုတ်နစ်ခြင်း)၊ သာဒိသ - တူ သည့်၏ အဖြစ်၊ ပတိကရဏ်-ကူစား ခြင်း၊ အာဒါန-ယူခြင်း၊ ပတိဗောဓ-ထိုးထွင်းသိခြင်း၊ ပဋိစ္ဆ-စွဲမှီခြင်း၊ လက္ခဏ်ထြအ်ု။ တက္ခာနဘာဂဝိစ္ဆာဒိသ-ဘူ၌ (ဝတ္တာဘိ)။

ပတ်ဂတေ-၌၊ ပစ္စက္ခံ-စက္ခုစသောဣန္ဒြေကို မှီး သာဉာဏ်(သဒ္ဒဏ်ထြ)၊ ဝါ-မျက်မှောက် (သကော်တထြ)၊ ပဘိလောမေ-၌၊ ပဘိသောတံ-ရေ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် (သဒ္ဒဏ်ထြ)၊ ဝါ-ရေညာ (သကော်ဘထြ)၊ ပဘိနိဓိမှိ - ၌၊ အာစရိယတောပတိ- ဆရာနှင့်တူသော၊ ဝါ - ဆရာ့ကိုယ်စား ဖြစ်သော၊ သိသော-တပည့်၊ ပတိဒါနေ, တေလဏ်ထြကသ(တေလ+အဏ်ထြကသ)-ဆီဖြင့် အလိုရှိသူအား၊ ဃတံ- ထောပတ်ကို၊ ပဘိဒဒါတိ - အစားပေး၏၊ (ဆီ့အစား ထောပတ် ပေးသည် - ဟူလို)၊ နိသေဓေ- ၌၊ ပဋိသေဓေနံ-တားမြစ်ခြင်း၊ နိဝတ္တေန-၌၊ ပတိက္ကမတိ-နောက်ဆုတ်၏၊ သာဒိသေ-၌၊ ပတိရူပက်-အတူ၊ဝါ-အတူ၊ ပတိကရဏေ-၌၊ပဘိကာရော-ကူစားခြင်း၊ (ဆေးကုခြင်း)၊ အာဒါနေ- ၌၊ ပတိဂ္ဂဏှာတ် - ခံယူ၏၊ ပဘိဗောဓေ-၌၊ ပတိဝေဓော - ထိုးထွင်းသိခြင်း၊ ပဋိစ္ဆေ-၌၊ ပစ္ဆယော (ပတိ+အယော)-စွဲ၍ဖြစ်သည်၊ လက္ခဏာဒိသု-တို့၌၊ ပုရိမသမံ-ရှေးနှင့်တူ၏။

(ဏ) သုဏ်ဘိ-သည်၊ သောဘန - တင့်တယ်၊ သုဋ္ဌု - ကောင်းစွာ၊ သမ္မာ-အာသင့်၊ သမိဒ္ဓိ - ပြည့်စုံခြင်း၊ သုခဏ်ထြဒိသု - လွယ်ကူခြင်းအနက် အစရှိသည်တို့၌၊ (ဝတ္တာဘိ)၊ သောဘနေ-၌၊ သုဂန်ဓော - တင့်တယ်သော

ထင်၏၊ သို့သော် ဂုရုမှ ဥကို အာပြု၍ ဂါရဝံဖြစ်သကဲ့သို့ သာရုပ္ပံသဉ်း အပြစ်မတင်သာ၊ လက္ခဏ စသော အနက်များ၁ယ် အနုဒ္ဒ ပြုခဲ့သည့် အတိုင်း ပုံစံကို သိနိုင်လောက်ပြီ၊ "အဘိဝဒ္ဓေါတတေ" စသည် ဆိုရုံသာ။]

(ဝ) ပစ္စက္ခံ— "ပတိ+အက္ခံ" အက္ခ သဒ္ဒါသည် စက္ခုစသော ဣန္ဒြေကို ဟော၏၊ စက္ခုစသော ဣန္ဒြေကို မှီ၍ဖြစ်သော ဉာဏ်ကို (အသိကို)ပစ္စက္ခ ဟု ခေါ်၏၊ ယခုအခါ၌ "မျက်မှောက်" ဟု သဒ်တန်က် ပေးကြသည်၊ မျက်မှောက် ဟူသည်လည်း "မျက်စိ+အောက်" ရောက်နေသကဲ့သို့ စက္ခု သောတ စသည်ဖြင့် တိုက်ရိုက်မြင်-တိုက်ရိုက်ကြား-တိုက်ရိုက်သိတည်း၊ တဆင့်ကြားခြင်းမဟုတ်-ဟူလို၊ လက္ခဏ စသည်တို့၌ ရုက္ခံပတိဝဒ္ဓေါတတေ စနေ္တာ" စသည်ဖြင့် ပုံစံထုတ်ရုံသာ၊ ဤပတိပုံစံများ၌ "ပဋိ" ဟု ရှိရာ၁ယ် "ကွဖိ ပဋိ ပတိသ" သုတ်ဖြင့် ပဘိပုဒ်ရင်းကို ပဋိပ္ပါထားသည်-ဟုမှတ်၊ သို့သော် ပဋိမပြုရသော အရာက သာ၍များသောကြောင့် " ပဘိ " ဟုချည်း ရေးသားလိုက်သည်။

အာနုံ၊ သဠ္ဌ သမ္မာ ဒဇ္ဈေသ - သဠ္ဌ အနက် , သမ္မာ ဒနက်တို့၌၊ သဠ္ဌ-ကောင်းစွာ၊ ဂတော - ကြွတော်မူ၏၊ ဣဘိ - ထို့ကြောင့်၊ သုဂတော-သုဂတမည်တော်မူ၏၊ သမ္မာ - အသင့်အားဖြင့်၊ ဂတော-ကြွတော်မူ၏၊ ဣတိဝိ-ထို့ကြောင့်လည်း၊ သုဂတော-သုဂတမည်တော်မူ၏၊ သဝိဇ္ဇိယံ-၌၊ သုဘိက္ခံ-ထမင်း၏ ပြည့်စုံခြင်း၊ (ဝါ-သာယာ ဝပြော, အစာပေါ်ခြင်း)၊ သုခဇ္ဈေ-သုခအနက်၌၊ သုကရော-လွယ်ကူစွာ ပြုအပ်၏။

(တ) အာဣတိ - သည်၊ အဘိမုခဘာဝ- ရှေးရှု၏ အဖြစ်၊ ဥဒ္ဓကမ္မ-အထက်အမှု၊ မရိယာဒါ - အပိုင်းအခြား အဘိဝိဓိ - ပုံနှံ့စေခြင်း၊ ပတ္တေ-ရောက်ခြင်း၊ ဣစ္ဆာ-လိုချင်ခြင်း၊ ပရိသမာနေ-လည်ဘက်ခြင်း၊ အာဒိကမ္မ-အစအမှု၊ ဂဟဏ - ယူခြင်း၊ နိဝါသ - နေရာ၊ [“နိဝါသန” ဟု အဆိုစာရှိ၏၊ နောံ၌ “ နိဝါသ ” ဟု ရှိလတ္တံ့ဖြစ်၍ “သိဟိုဠ်မှ အင်္ဂတိုင်း ကောင်း၏၊] သမီပ-အနီး၊ အဝ္ဘါနာဒိသု -ခေါ်ခြင်းအစရှိသော အနက်တို့၌၊ (ဝတ္ထုဘိ)။

အဘိမုခဘာဝေ-၌၊ အာဂစ္ဆတိ-လာ၏၊ [“လာ”ဆိုသည်မှာ လာရာအရပ်သို့ ရှေးရှုသော သွားခြင်းပင်ဘည်း၊] ဥဒ္ဓကမ္မေ- ၌၊ အာရောဟတိ-တက်၏၊ မရိယာဒါယံ - ၌၊ အာပဇ္ဇတာ - တောင် တိုင်အောင်၊ ခေတ္တံ-လယ်သည်း၊ (တိဋ္ဌတိ-တည်၏) အဘိဝိဓိမှိ-၌၊ ကစ္စာယနသ - ကစ္စည်းထေရ်၏၊ ယသော - အကျော်အစောသည်၊ အာဟုမာရံ - သူငယ်တို့ တိုင်အောင်၊ (ဟောတိ - ဖြစ်၏)၊ ပတ္တိယံ - ၌၊ အာပတ္တိံ - အာပတ်သို့၊ အာပန္နော-ရောက်၏၊ ဣစ္ဆာယံ-၌၊ အာကဒ်ါ-လိုလားခြင်း၊ ပရိသမာနေ-၌၊ အာလိင်္ဂနံ - လည်ဘက်ခြင်း၊ အာဒိကမ္မေ - ၌၊ အာရဇ္ဇော - စတည်အားထုတ်ခြင်း၊ ဂဟဏေ-၌ အာဒိယတိ-ယူ၏၊ အာလမ္ဗတိ-ဆွဲကိုင်၏၊ [“အာလိမ္ဗတိ”ဟု အဆိုစာရှိ၏၊ “အာလမ္ဗတိ” ဟု ရှိသော သိဟိုဠ်မှသာ

(ဏ) ကိလေသာတို့ကို တဘန် မပေါ်စေဘဲ ဉာဏ်ကြွ - ကြွတော်မူခြင်းကြောင့် “သဠ္ဌုဂတ”အရ “သုဂတ”မည်တော်မူ၏၊ ကာမသုခလျိက, အတ္တကိလမထ ဟူသော စကား ၂ ပါးသို့ မကပ်ရောက်စေဘဲ မဇ္ဈိမပဋိပတ်ဖြင့် (လမ်းမှန်ကျအောင်) သင့်မြတ်စွာ ကျင့်တော်မူခြင်းကြောင့် “သမ္မာဂတ”အရ “သုဂတ”မည်တော်မူ၏။

(တ) မရိယာဒ, အဘိဝိဓိ။ ။ လယ်၌ ကန်သင်းသည့် လယ်၏ အပိုင်းအခြားဖြစ်၍ ကန်သင်းပေါ်သို့ လယ်မရောက်သကဲ့သို့ ထို့အတူ မိမိအပေါ်သို့ မရောက်စေဘဲ ပိုင်းခြားခြင်းသည် မရိယာဒါ မည်၏၊ “ အာပဇ္ဇတာ ခေတ္တံ (တိဋ္ဌတ်) ” ၌ လယ်သည် တောင်ပေါ်သို့ မရောက်, တောင်ခြေ၌သာ တည်၏၊ ထို့ကြောင့် တောင်သည် လယ်၏

ကောင်းသည်၊] နိဝါသေ - ၌၊ အာဝသထော - နေရာအိမ်၊ သဒိပေ - ၌၊ အာသန္နံ-အနီး၊ အဂ္ဂါနေ-၌၊ အာမန္တေတိ- ခေါ်၏၊ [“အာမန္တေသိ” ဟု အဆိုစာ ရှိ၏။]

(ထ) အတိက္ကတိ - သည်၊ အတိက္ကမန - သာလွန် , ကျော်လွန်သော လွန်ခြင်း၊ အတိက္ကန္တ - မရှိသော လွန်ခြင်း၊ အတိသယ - ကဲလွန်သော လွန်ခြင်း၊ ဘုသဏ္ဌာဒိသု-ပြင်းထန်သော အလွန်အနက် အစရှိသည်တို့၌၊ (ဝတ္တာတိ)၊ အာဘိက္ကမနေ-၌၊ အဓေဟိ-ငါတို့ဆက်၊ အတိ၊ရောစဘိ-လွန်၍ တင့်တယ်၏၊ အတိတော - လွန်၍ ပြစ်၏၊ အာဘိက္ကန္တေ-၌၊ အစ္ဆန္နံ - အပိုင်း အုခြားကို လွန်၏၊ အတိသယေ-၌၊ အတိကုသလော - အလွန် လိမ္မာ၏၊ ဘုသဏ္ဌေ-၌၊ အတိက္ကောဓော - လွန်ကဲသော ဒေါသ၊ အတိဝုဋ္ဌိ-အလွန် အမင်း ကြီးခြင်း။

(ဒ) အဝိက္ကတိ- သည်၊ သန္တာဝနာ - ချီးမြှောက်ခြင်း၊ အပေက္ခာ-ငဲ့ခြင်း၊ သမုစ္ဆယ - ဆည်းခြင်း၊ ဂရဟ - ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ ပဋ္ဌာဒိသု - မေးခြင်း အစရှိသော အနက်တို့၌၊ (ဝတ္တာဘိ)၊ သန္တာဝနာယံ - ၌၊ ဒိဋ္ဌာသု-နတ်၌ ပြစ်ကုန်သော၊ ကာမေသုအဝိ - ကာမဘို့၌သော်လည်း၊ မေထုဗိ - မြင့်မို

အဝိုင်းအခြားတည်း၊သို့ဖြစ်၍ ပဋ္ဌတသည် မုချဓရိယာဒါဖြစ်၏၊(အာ)ကား ထိုမရိယာဒါ အနက်ကို ထွန်းပြသဖြင့် မရိယာဒါအနက်ရှိသည်-ဟု ဆိုရသည်၊ မိမိအပေါ်၌ ပုံနှိမ်စေခြင်းသည် “အဘိဇိမိ” တည်း၊ “အာကုမာရံ ယသော ကစ္စာယနသဿ”၌ အရှင်ကစ္စည်း၏ ဂုဏ်သတင်းကို ကလေးသူငယ်များပင် သိ၏၊ ထို့ကြောင့် ဂုဏ်သတင်းသည် ကလေးသူငယ်တို့အပေါ်၌ ပုံနှိမ် နေရကား ကုမာရသဒ္ဒါသည် အဘိဒိမိ အစစ်တည်း၊ အာကား အဘိဒိမိကို ထွန်းပြသဖြင့် အဘိဒိမိ အနက်ရှိသည်-ဟု ဆိုရသည်။

(ထ) “အတိက္ကမန” အရ “လွန်ခြင်း” ဟူသည် သူတပါးထက် သာလွန်ခြင်း-လွန်သွားခြင်းတည်း၊ “အတိက္ကန္တ” အရ “လွန်ခြင်း”ကား အပိုင်းအခြား မရှိ၍ အပိုင်းအခြားကို လွန်ခြင်းတည်း၊ “အတိသယ” အရ “လွန်ခြင်း” မှာ အလွန် လိမ္မာသော အားကြီး လိမ္မာသော သိပ် လိမ္မာသော “အလွန်” တည်း၊ “ဘုသ” အရ အလွန်မှာမူ ပြင်းပြသော အလွန်တည်း၊ အာဒိဖြင့် အတိရိတ္တ (အပိုအလျံ အကြွင်းအကျန်) အလွန် ကိုဎင်း, အတိဒေဝ (ထူးလွန်သော နတ်) ဟူရာ၌ ထူးခြားသော အလွန်ကိုဎင်း ဋီကာယူသည်။

(ဒ) သန္တာဝနာ—ချီးမြှောက်ခြင်း-မြှင့်ခြင်းကို သန္တာဝနာ”ဟု ခေါ်၏၊ “ဒေဝိဒိဋ္ဌေသု ကာမေသု” ကား နတ်ကာမဂုဏ်ကို မြှောက်ပင့်သော စကားဘည်း၊ လူ့ကာမဂုဏ်ထက် အထက်တန်းကျသော နတ်ကာမဂုဏ် ကြီးများရှိပင် ထိုသောဂို ရဟန်းမှာ မခမ္မ့လျော်-ဟူလို၊ “မေထုဗိ”၌ အဝိလည်း မြင့်မိတောင်းကို မြှောဲသော စကားပင်တည်း၊

တောင်ကိုသော်လည်း၊ ဝိနိဝိဇ္ဈိဘွာ - ပေါက်ထွင်း၍၊ ဂန္ဆေ့ယျ-သွားနိုင်ရာ၏၊ အဒေပက္ခာယံ - ၌၊ အယံပဋိဒေဓမ္မော - ဤ အာပတ်လည်း၊ အနိယတော-အနိယတဘတည်း၊ သမုဒ္ဒေယ - ၌၊ ဣတိပိ - ဤ အဒေကြောင်းကြောင့်လည်း၊ အရဟံ - အရဟံ မည်တော်မူ၏၊ အန္တံဝိ - အရှက်ကိုဖုံး၊ အန္တံဂုဏံဝိ - အရှက်မိတ်ကိုဖုံး၊ အာဒါယ - ယူ၍၊ ဂရုဟာ - ၌၊ အမ္မာကံ - ငါတို့၏၊ ပဏ္ဍိ တကအဝိ-စက်ဆုပ်အပ်သော ပညာရှိ၊ ပဠေ - ၌၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ အဝိလဘိတ္ထ-ရပါကုန်၏လော။

သာမန် အရာဝတ္ထုကို မဆိုထားဘိ, အလွန်ကြီးမားသော မြင့်မိုတောင်ကြီးကိုပင် ဖေါက်ခဲ့၍ သွားနိုင်သည်–ဟူလို။

အပေက္ခာ --- ဆိုပြီးအနက်ကို ဲ့သော စကားသည် " အပေက္ခာ " မည်၏၊ ပဌမအနိယတ သိက္ခာပုဒ် နောက်၌ ဒုတိယ အနိယတ သိက္ခာပုဒ်ကို ပြရာဝယ် " အယမ္ပိ " ဟူဆိုအပ်သော အဝိသဒ္ဒါသည် ပဌမသိက္ခာပုဒ်၌ ပြခဲ့သော အနိယတအာပတ်ကို ဲ့သော အဝိဘည်း၊ "ဤအာပတ်သာ အနိယတမဟုတ်, ဤအာပတ်လည်း အနိယတမည်သည်" ဟူလို။

သမုဒ္ဓေည်း သမ္ပိဇ္ဇာန အပေက္ခာ ။ ။သမုဒ္ဓေည်း၌ ဆည်းအပ်သော အနက်ဘမျိုး ရှိ၏၊ ဥပမာ-လိင်္ဂ၌ စဖြင့် ဓာတုကို ဆည်းရာဝယ် " ဓာတ် " ဟူသော အနက်တမျိုး ရှိသကဲ့သို့တည်း၊ သမ္ပိဇ္ဇာနအနက်၌လည်း မူလအနက်ပေါ်ဝယ် ပေါင်းအပ်သော အနက်တမျိုး ရှိသေး၏၊ ဥပမာ-ဓေါဒိဿရိသုတ်၌ ရိပ္ပြခြင်း အနက်အပြင် ရသပ္ပြခြင်း အနက်တမျိုး ရှိသေးသကဲ့သို့တည်း၊ အပေက္ခာ အနက်၌ကား ထိုကဲ့သို့ အနက်တမျိုး သိုးခြားမရှိ၊ ရှေနောံ ၂ ချက်လုံးမှ အနက်တခုသာ ရနိုင်၏၊ ဥပမာ-အတ္ထောအက္ခရသညာဒတာသုတ်လာ အက္ခရာနှင့် အက္ခရပါဒယော သုတ်လာ အက္ခရာသည် တမျိုးထည်းသာ ဖြစ်သကဲ့သို့ဝင်း , အနိယတ သိက္ခာပုဒ် ၂ မျိုးလုံး၌ အနိယတ အမည်တမျိုးထည်း သာ ဖြစ်သကဲ့သို့ဝင်း တည်း။

သမုဒ္ဓေည်း—" ဣတိပိ-ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း " ဟူရာ၌ " အခြားအကြောင်း ကြောင့်လည်း အရဟံ မည်ဒတော်မူ၏" ဟု အခြား အကြောင်းတမျိုးကို ဆည်းယူဒသော ကြောင့် အဝိသဒ္ဒါကို "သမုဒ္ဓေည်း" ဟု ခေါ်သည်၊ ဤသမုဒ္ဓေသ်းကို "အဝုတ္တ သမုဒ္ဓေည်း— တိုက်ရိုက် မဆိုအပ်သော အနက်ကို ဆည်းသည် " ဟု ဆို၏၊ အန္တံမိ အန္တံဂုဏမိတို့၌ အဝိကား အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ဆည်းသောကြောင့် "အညမည သမုဒ္ဓေည်း" မည်၏။

ဂရုဟာ—ပဏ္ဍိတကဒ္ဒ က ပဒ္ဓေည်းကို " ကုစ္ဆိတ အနက်ရှိ၏" ဟု အာလုတဒ္ဓဟုလော သုတ်အဆက်၌ ပြသတုံ၊ ဤ " ပဏ္ဍိတက " ဟု ပြောဆိုခြင်းသည် မိမိမလိုသားသော အကြောင်းအရာကို အပိုအမို ပြောဆိုလာသော တာဉ်အား ဆရာက ကဲ့ရဲ့သော အရာ၌ ပြောဆိုခြင်းတည်း၊ "စက်ဆုပ်အပ်သောပညာရှိ, စုပ်ချာသောပညာရှိ" ဟူလို ထို့ကြောင့် အဝိသဒ္ဒါလည် ဂရုဟာ အနက်ရှိ၏ – ဟု ဆိုရသည်၊ [ပဠာ အနက်မှာ ထင်ရှားပြီ။

(၈) အပဏ္ဍတိ - သည်၊ အပဂတ - ကင်ခြင်း၊ ဂရဟ - ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ ဥဇ္ဇုန - ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ ပူဇာ - ပူဇော်ခြင်း၊ ပဒုဿနဒိသု- ပြစ်မှားခြင်း အာဧရှိသော အနက်တ်ဒ္ဓိ၌၊ (ပတ္တတ်)၊ အပဂတော-၌၊ အမေးနော-ကင်းသော မာနရှိ၏၊ အပေတော(အပ+ဏ္ဍတော)-ကင်း၏၊ ဂရဟော-၌၊ အပဂဇ္ဇော-ယုတ်ညံ့သော အဓိဝင်းတိုက် ရှိခဲ့သူ၊ ဥဇ္ဇုနေ - ၌၊ ဝါကိဇာ - ကုန်သည် တို့သည်၊ အပ သာလာယ-ကင်းဝေါကိုရှောင်လွှဲ၍၊ အာယန္တိ-လာကုန်၏၊ ပူဇာယံ-၌၊ ဝုဋ္ဌါပစာယိ (ဝုဋ္ဌ+အပ+စးယိ)- ကြီးရင့်သူကို ရိုသေလေ့ရှိသူ၊ ပဒုသနေ-၌၊ အပရဇ္ဈာဘိ-ပြစ်မှား၏။

(၉) ဥပဏ္ဍတိ - သည်၊ ဥပဂမန - ချဉ်းကပ်ခြင်း၊ သဓိပ-အနီး၊ ဥပ ပတ္တိ - ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၊ ဝါ - အာသင့်၊ သာဒိသ - တူသည်၏ အဖြစ်၊ [သဒိသသ- တူသည်၏၊ ဘာဝေါ-အဖြစ်တည်း၊ သာဒိသံ- တူသည်၏ အဖြစ်၊ ဏျပစ္စည်းသက်၍ သျကို သပ္ပိ, နွေဘော်လာ၊] အဓိက-အလွန်၊ ဥပရိဘာဝ-အထက်၌ ဖြစ်ခြင်း၊ အနုသန-အစားမစားခြင်း၊ ဒါသကွာန- အပြစ်ပြောင်းခြင်း၊ သညာ - အမည်၊ ပုဗ္ဗကမ္မ - ရှေးဥးစွာပြုခြင်း၊ ပူဇာ - ပူဇော်ခြင်း၊ ဂယှာကာရ - ယူထိုက်သော အခြင်းအရာ၊ ဘုသဏ္ဍာဒိသု- အာလွန်အကဲဟူသော အနက် အစရှိသည်ဘို့၌၊ (ဝတ္တတိ)။

ဥပဂမံနေ - ၌၊ နိသိန္နံဝါ - ထိုင်သူကိုမူလည်း၊ ဥပနိသိဒေယျ- ကပ်၍ ထိုင်အံ့၊ သဓိပေ-၌၊ ဥပနဂရံ - မြို၏ အနီး၊ ဥပပတ္တိယံ-၌၊ သဝံလေးကံ- နတ်ပြည်သို့၊ ဥပပဇ္ဇတိ - ရောက်ရ၏၊ [နတ်ပြည်၌ ပဋိသန္ဓေနေရ၏- ဟူလို၊] အထဝါ - တနည်းကား၊ ဥပပတ္တိ - ဥပပတ္တိဟူသည်၊ ယုတ္တိ- အာသင့်တည်း၊ ယထာ-ဥဒါဟရဏ်ကား၊ ဥပဂတ္တိတော (ယုတ္တိတော)- အသင့်အားဖြင့်၊ ဏ္ဍကွတိ - ရှုတ်၏၊ ဏ္ဍတိ - ထို့ကြောင့်၊ ဥပေက္ခာ - ဥပေက္ခာ မည်၏၊ [ဥပေက္ခာ၌ ဥပသည် ယုတ္တိအနက်ရှိ၏ - ဟူလို၊]

" အပိဓာယတိ- ပိတ်၏၊ အပိဓာနံ-အပိတ် " စသည်ကဲ့သို့ အာချာတ်ကိတ် ကြိယာ၏ ရှေ့ကနေသော အပိသာလျှင် ဥပသာရတည်း၊ "အပိဒိဗ္ဗေ သု, အယံပိဓမ္မော" တို့၌ အပိနှင့် တိဋ္ဌတိပိ စသည်၌လေးသော ပိသဒ္ဒါများကို နိပါတ်ပုဒ်၌ သဒ္ဒနီတိ သွင်းလိုသည်။]

(၀) " အပဂဇ္ဇော " ကား ဝေရဉ္ဇပုန်ကားက ဘုရားကို ကဲ့ရဲ့သော အရာ၌ သုံးစွဲသော စကားတည်း၊ (အခြားအရာ၌လည်း ဤသို့ကဲ့ရဲ့ခဏ်း၌ သုံးသည်၊) ထို့ကြောင့် အပသဒ္ဒါကို ဂရဟာ အနက်ရှိ၏ - ဟု ဆိုသည်၊ ပဒုဿနဒိသုဉ် အာဒိဖြင့် ဗျပဒေသ (ဝိ+အပ+ဒေသ)ငဲ့ညွှန်းခြင်းအနက်, အပဝါဒ- စွင့်စွဲခြင်းအနက်များကို ငဲ့ကာယူ၏။

သာဒိသေ - ၌၊ ဥပမာနံ , ဥပမာ - နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း ဥပမာ၊ [ဥပမာန ဝတ္ထု၂နှင့် ဥပမေယျဝတ္ထု၂ ၂ ခုတို့၏ တူသည့်၏ အဖြစ်ကို ဥပမာဟုဆိုင်း သာဒိသ-သဒိသတ္တဟုဆိုင်း ခေါ်သည်။]

အဓိကေ - ၌၊ ဥပခါရိယံ - တတ်ိုထက်ပိုသော၊ ဒေါဟော - တစ်တ်၊ ဥပရိဘာဝေ ၌ ဥပသမ္ပန္နော-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်၏၊ အာနသနေ-၌၊ ဥပဝါသော-ဥပုသ်စောင့်ခြင်း၊ [သးသနာပဥပုသ်၌ အစာ မစားဘဲ နေခြင်းကိုပင် " ဥပုသ်စောင့် " ဟု ခေါ်၏၊] ဒေါသက္ခာနေ - ၌၊ ပရံ - သူတပါးကို၊ ဥပဒဒတိ - စွင့်စွဲ၏၊ [" စွပ်စွဲ=အပြစ်ပြော " တူ၏၊] သဉ်ဉးယံ-၌၊ ဥပဓာ-ဥပဓာအမည်၊ [ဥပဓးဟူသောအမည်ကို " ဂဟာသု ပဓသေဝါ " သုတ်၌ တွေ့ရလတံ့၊] ဥပသဂ္ဂါ-ဥပသးရပုဒ်၊ [၍ " ဥပသဂ် " ဟူသည်လည်း " ပ-ပရာ " စသည်တို့၏ အမည်ပင်ဘည်း၊ သက္ကတ၌ " ဥပသရ် ဂ " ဟု ရှိသောကြောင့် အထက်၌ ရေးပျောက်၍ နွေဘော်လးပြီးလျှင် ပ်ဒို၌ " ဥပသဂ် " မြန်မးလို သက္ကတ နောက်ယောင်ခံ၍ " ဥပသာရ " ဟု ခေါ်နေကြသည်၊] ပုစ္ဆကမ္မော-၌ ဥပက္ကမော-လုလ့ပြုခြင်း၊ [ပါဏာတိပါတစသည် မဖြစ်ဘို့ရန် ရှေ့အဘို့၌ လုလ့ပြုခြင်းဖြစ်၍ ဥပကို ပုဗ္ဗကမ္မအနုက်ရှိ၏ - ဟု ဆိုသည်၊] ဥပကာရော- ကျေးဇူးပြုခြင်း၊ [စ၍ ကျေးဇူးပြုသည်ကို " ဥပကာရ " ဟု ခေါ်၏၊] ပူဇးယံ-၌၊ ဗုဒ္ဓဥပဋ္ဌာကော-ဆုရားကို လုပ်ကျေးသူ၊ မးတုပဋ္ဌာနံ - မိခင်ကို လုပ်ကျေးခြင်း၊ ဂယ္ဟာကာရေ-၌၊ သောဧယျပန္နုပဋ္ဌးနံ (ပတိ+ဥပ+ဋ္ဌးနံ) - စင်ကြယ်သူ၏ အဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှားလာတတ်၏၊ [စင်ကြယ်သူ၏ အဖြစ်သည် ဉာဏ်၌ ထင်လး လျှင် စင်ကြယ်သူ၏ အဖြစ်သည် ဉာဏ်ဖြင့်ယူအပ်သော အခြင်း အရာတမျိုး ဖြစ်၏၊] ဘုသဇ္ဈ - ၌၊ ဥပါဒါနံ - ပြင်းစွဲယူခြင်း၊ ဥပါယာသော - ပြင်းစွာငိုပန်းခြင်း၊ ဥပနိဿယော - အားကိုးသောမှီရာ၊ ဇာတိ-၍တွင် အပြီးတည်း။

ဇာတိ - ၍သို့၊ ဥပသဂ္ဂါ - ဥပသာရတို့သည်၊ အနေက ဇားဟိ (အနေက ဇာဂေ)- များသောအနက် ရှိကုန်သည်သာ၊ ဥပသဂ္ဂနိပါတာစ၊ ပေ၊

(န) ဥပ အနက်များ၏ ပုံစံများမှာ ထင်ရှားပြီ၊ ဥပနိဿယောတ်၌ ဇာတိကား ပရိသမာပန (အပြီး) အနက်ရှိ၏၊ " ဇာတိ အနေက ဇားဟိ ဥပသဂ္ဂါ " ကား နိဂုံးစကားတည်း၊ ဝုတ္တဉ္စ-စသော ဂါထာကား ထို နိဂုံးကိုပင် သာဓကပြသော ပါထာတည်း၊ ထို ဂါထာ၌ " ဥပးသာရ-နိပါတ်-ပဒ္ဓည်း " ၍ ခု မျိုးသာ ပြသော်လည်း " ဓာတုနံ အနေကတ္ထတ္တာ " ဟူ

ဖြဂန်ဆိ-"ဥပသဂ်၊ ပေ၊ဖြဲ" ဟူ၍၊ ဂတ္တဥ္စ-ရှေးဆရာတို့လည်း ဆိုအင်ပြီ၊ [ဥပသဂ်နိပါတဝစ - ဥပသာရပုဒ် , နိပါတ်ပုဒ်ဘို့သည်ဂင်း၊ ပစ္စယာ-တဒ္ဓိတ် , ကိတ်စသော ပစ္စည်းတို့သည်ဂင်း၊ ဣမေတယော - ဤ၃ မျိုးတို့သည်၊ အနေကေ - များလည်း များကုန်၏၊ အနေကတ္ထဝိသယာ-များသော အနက်လျှင် အရာရှိကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ နေရုတ္တိကာ - သဒ္ဒါကျမ်းတတ်, ဆရာမြတ်တို့သည်၊ အဖြဲဒုံ- ဆိုကြကုန်ပြီ၊]

တတ္ထ - ထို ဥပသာရ နိပါတ်တို့ဝယ်၊ ဥပသဂ်နံ - ဥပသာရတို့၏၊ နာမာချာတဝိသေသကတ္တာ- နာမ်ပုဒ် အာချာတ်ပုဒ်တို့ကို အထူးပြုတတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ လိင်္ဂသဉ္ဉာယံ-လိင်္ဂအမည်ကို၊ (ကတာယံ-ပြုအင်ပြီးသော်)၊ အနိယမေန - မည်သည့်စီဘတ် ဟု မမှတ်သားခြင်းကြောင့်၊ သျာဒိမှိ-သိအင်္ဂါသော စီဘတ်အားလုံးသည်၊ သမ္ဘတ္တေ-ရောလုလတ်သော်၊ တေသံ - ထို ဥပသာရတို့၏၊ သဏ္ဌာကမ္မာဒိဘေဒါဘာဝါ-သဏ္ဌာအပြား ကဲ့ အင်္ဂါသော အပြားတို့၏ မှီခြင်းကြောင့်၊ (ကမ္မာဒိဒ္ဒိ များစွာလာသောကြောင့် ဓာတ်တို့ကိုပါ သွင်းယူသင့်၏၊ထို့ကြောင့် "ဥပသဂ်နိပါတာစ, ပစ္စယာ ဓာတဝေါစ်မေ "ဟု ဒုတိယပါဒကို မှတ်ပါ၊ ဥပသာရ စသော ၄ မျိုးတို့သည် အနေကေ-ဥပသာရ ၂၀, နိပါတ်ပစ္စည်းဓာတ်တို့ မရေတွက်နိုင်အောင် များလှကုန်၏၊ အနေကတ္ထဝိသယာ-သူတို့ဟောဘို့ရာ အနက်နယ်ပယ်မှာလည်း ပဓာန်အနက်ပင် ပကာရ-အာဒိက်မ္မ စသည်ဖြင့် အလွန်များ၏၊ တိုကဲ့သို့ပင် အခြား ဥပသာရ အနက်များလည်း ကျယ်ဝန်း များပြားကြသည်-ဟူလို။

တတ္ထ၊ပေ၊လိင်္ဂံသညာယံ— [ဂါထာဌ္ဌ ဥသာရ-နိပါဘ်-ပန္နည်း ဟု ၃ မျိုးပြထားသော်လည်း နောက်ဌ္ဌ ဥပသာရနိပါတ် ၂ မျိုးသာ ခဲ့လေ့တုံ့ဖြစ်သောကြောင့် " တတ္ထ-ထို ဥပသာရနိပါတ်တို့ဝယ် "ဟု ၂ မျိုးသာ စွဲသည်၊] " နာမာချာတဝိသေသကတ္တာ " ဟူသော ဟိတ်ကား လိန်အမည် ရခြင်း၏ အကြောင်းပြ တည်း၊ နာမ် အာချာတ် တို့ကို အထူးပြုတတ်သောကြောင့် ဥပသာရတို့သည် ဆိုင်ရာအနက်ရှိသော "အတ္ထဝန္တ" သဒ္ဒါများတည်း၊ ဥပမာ-" ပညာ "ဌ္ဌ ပသည် " ဥာ " ဟူသော ကိတ်နာမ်ကို အထူးပြုရကား "အပြားအားဖြင့်"ဟူသော အနက်ရှိ၏, စသည်တည်း၊ ဤသို့အနက်ရှိလျှင် "ဓာတုပစ္စယ စီဘတ္တိဝဋ္ဋိတမတ္ထဝံ လိင်္ဂံ" — ဓာတ်ပစ္စည်း စီဘတ်မှ တပါး အနက်ရှိသော သဒ္ဒါသည် လိန်မည်၏"နှင့်အညီ ဥပသာရတို့ လိန်အမည် ရနိုင်ကြသည်-ဟူလို။

လိင်္ဂံသညာယံ၊ပေ၊သမ္ဘတ္တေ—လိန်အမည်ရပြန်လျှင် " တဘောဒ စီဘတ္တိယော " သုတ်အရ စီဘတ်သက်နိုင်ပြီ၊ ထိုသို့သက်ရာဌ္ဌ "မည်သည့်စီဘတ်"ဟု မသတ်မှတ်ရသဖြင့် သိအစရှိသော အားလုံးပင် သက်ဆင့် ရောက်နေပြန်သည်။

အားဒိဖြင့် ကရိယာစသော အနက်များကိုယူ၊) တေဟိ- ထိုဥပသာရတို့မှ (နေခံ၌)၊ ပဌမေကာဝစနမေဝ-ပဌမာဧကဝုစ်ချည်းသာ၊ ဘဝတိ-ဖြစ်။

လောပန္တိ-လောပံဟုဒ်သည်၊ ဝတ္တမာနေ-လိုက်လတ်သော်။

သဗ္ဗာသ၊ ပေ၊ဒိဟိစ။ ။အာဝုသောသဒ္ဒေတာ - အာဝုသော သဒ္ဒါ မှလျင်း၊ ဥပသဂ္ဂနိပါတောဟိစ - ဥပသာရနိပါတ်တို့မှလျင်း၊ (ယားသံ – ဟု ရှိသည့်ကား အဝိ၊ သုတ်၌ပါသော "သဗ္ဗာသံ" ဟုသာ ရှိသင့်၏။)ပရာသံ-နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗာသံ - အလုံးစုံကုန်သော၊ ဝိဘတ္တိနံ - တို့၏၊ လောပေါ ဟောတိ၊ အာဒိသဒ္ဒေန-ဖြင့်၊ ကွစိ- ၌၊ သုတ္တပဒါဒိဟိစ–သုတ္တ, ပဒ အစရှိသည်တို့မှ နောက်၌လည်း၊ (ဝိဘတ္တိနံ လောပေါ ဟောတိ)၊

တေသံသန်ဓျာ၊ ပေ၊ပဌမေကဝစနမေဝ—ထိုသို့ ဝိဘတ်အားလုံး သက်ဆိုင်ရောက်နေသော်လည်း အားလုံး မသက်ရ၊ ကမ္မဓာရိဘေဒါဘာဝါ(ကမ္မာဒိဓာရ+အဘာဝါ)ကံ, ကရိယာစသော အကွဲအပြားမရှိ၊ "ပဟာရော – ပုတ်ခတ်ခြင်း" ဟူရာ၌ ပဓာတ်ကံကရိယာစသော ဝိဘတ်နက်အထူးမရှိ၊ ထို့ကြောင့် မူလရှိရင်းဖြစ်သော လိန်အနက်ကို ထွန်းပြဘို့ရာ ပဌမာဝိဘတ်သာ သက်ရမည်၊သန်ဓျာဘေဒါဘာဝါ-ကေဝုစ် ဗဟုဝုစ်သန်ဓျာအကွဲအပြားလည်း မရှိ၊ "ပဟာရာ–ပုတ်ခတ်ခြင်းတို့သည်" ဟု ဗဟုဝုစ်အနက် ပေးရုံစေကား မူ ပဓာတ်နက် ဗဟုဝုစ်ပေးရခြင်း မဟုတ်၊ ပ–ကား " ဟာရ "ဟူသော နာမ်ကိုသာ အထူးပြုသည်၊ ထို့ကြောင့် ပဌမာဝိဘတ်လည်း ကေဝုစ်သာ သက်သည်၊ [ကမ္မာဒိဘေဒါဘာဝါသည် ပဌမာဝိဘတ်သက်ခြင်း၏ အကြောင်းပြ, သန်ဓျာဘေဒါဘာဝါကား ကေဝုစ် သက်ရခြင်း၏ အကြောင်းပြတည်း၊ " သန်ဓျာကာလာဒိ " ဟု အချို့စာ ရှိရာ၌ " ကာလ " ကား ပါဠိပျက်၊ " သန်ဓျာကမ္မာဒိ "ဟုသာ ဋီကာမည်၊] ဤကား ရူပသိဒ္ဓိဝါဒတည်း၊ သဒ္ဒနီတ်နှင့် ဆရာတို့ဝါဒကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာမှာရှု။

အာဒိသဒ္ဒေန ကွစိ သုတ္တပဒါဒိဟိ—အဗျယ တဒ္ဓိတ်ခေါ်း (ဝိဘာဂေခေးစသုတ်)၌ "သုတ္တသော, ပဒသော, ဗျဉ္ဇနသော" စသော ပုဒ်များကို ပြလတံ့၊ ထိုသုတ္တသောစသည်တို့သည် နိပါတ်ပုဒ် မဟုတ်, ပဒမာလာ စဉ်ရှိရသော ရိုးရိုး တဒ္ဓိတ်မျိုးလည်း မဟုတ်, အဗျယတဒ္ဓိပုဒ်တမျိုး ဖြစ်ရကား "သုတ္တသော"ဟု တဒ္ဓိတ်ပြိုးပြိုးနေဝံ, နာမ်ငဲ့, နာသက်, ဤသုတ်၌ အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် နာကို ချေ၊ ဤကား " သုတ္တပဒါဒိဟိ " ဟု ပဒနှင့်တွဲ၍ဂုဏ်း, အားဒိဖြင့် ဗျဉ္ဇန စသည်ကို ယူနိုင်သောကြောင့်ဂုဏ်း ဖွင့်ပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်၏၊ သို့သော် " သုတ္တသော ပဒသောဗျဉ်ဒိဟိ " ဟု မဆိုသောကြောင့် ဤအဖွင့်ကို ဝေချို့က လက်ခံနိုင်ကြမည် မဟုတ်ပေ၊ သို့သော် စကားဆိုပုံ (သော) မပါ၍ အနည်းငယ် လိုဟန်တူသော်လည်း ကျမ်းဆရာ၏ အားဘော်မှာ ဤအတိုင်းပင် ဖြစ်မည်ထင်သည်။

အချို့ကား " သုတ္တပဒါဒိဟိ-သုတ်ပုဒ် အစရှိသည်တို့မှ "ဟု အနက်ပေး၍ " သိ-သော-သျာစ "စသော ကစ္စည်းသုတ်၌ ပါသောပုဒ်ကို " သုတ္တပဒ " ဟု ဆိုလိုသတတ်၊ (" ဇုဓ အာဒိသဒ္ဒေန သုတ္တောသ္မာဂတသဒ္ဒေဟိ ဝိဘတ္တိ လုပျနေ္တ " — ဗာလာဝတာရ

စ-ဆက်၊ ဇွေ-ဤသုတ်၌၊ အာဝုသောဘိက္ခုမသေ - အာဝုသော ဟူသော ဤနိပါတ်ကို၊ ဝိသုံ-သိ.ခြား၊ ဂဟဏံ – ယူခြင်းသည်၊ သဒ္ဒသို့တွဲဒီပနဿိ-ကေဝစ် ဗဟုစ် သဒ်တို့၏ အဖြစ်ကို ပြုရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-မှတ်သိထိုက်၏။

ဟိ- ဆက်ဥုးအုံ၊ ဥပစ္စ- နာမ်ပုဒ် အာချာတ်ပုဒ်ဘို့ကို ကပ်၍၊ အတ္ထံ-အနက်ကို၊ သဇ္ဇန်-ဆင်ပြင်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ပါဒယော-ပ အစရှိသော ပုဒ်ဘို့သည်၊ ဥပသဂ္ဂါ - ဥပသဂ်တို့မည်၏၊ စာဒိ - စအစ

ဋီကာ။) ထို့အတိုင်း မှန်လျှင် သုတ္တပဒါဒိဟိဠ် အာဒိဖြင့် ဘာကို ယူဥုး မည်နည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုဝါဒကိုလည်း စဉ်းစား၍ နှစ်သက်သလို လက်ခံကြပါကုန်။

အာဝုသောတိ၊ ပေ၊ သသဒ္ဒသို့ဒီပနတ္ထံ — နိပါတ်ပုဒ်များနောင် ပဌမာ ဒုတိယာ စသော ဝိဘတ် အမျိုးမျိုး သက်ခြင်းကို ခွင့်ပြုကြ သော်သည်း ဧကဝုစ် ဝိဘတ် ကိုသာ များစွာသော သဒ္ဒါဆရာတို့ သက်စေလိုကြ သတတ်၊ အာဝုသော နိပါတ် အတွက်ကား "တွံပနာဝုသော-ငါ့ခင်....သင်ကား, တုမှေ ပနာ ဝုသော-ငါ့ခင်....သင်တို့ကား" ဟု အာလုပ် (ပဌမာ) အနက်၌ ဧကဝုစ် ဗဟုဝုစ် ၂ ချက်ပင်ရှိကြောင်းကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ အာဝုသောနိပါတ်ကို သီးခြားပြုရလေသည်၊ ဤကား များစွာသော သဒ္ဒါဆရာတို့အယူတည်း၊ သဒ္ဒနီတိနှင့် ဆရာတို့ဝါဒကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာမှာ ရှု။

ဥပစ္စတ္ထံ၊ ပေ၊ ပါဒယော—ဤစကားအရ ဥပသဂ်၌ ဥပ်ပုဒ္ဓ+သဒ္ဒခတ် ကတ္တားဟော ကျ၊ စွဲည်း၊ဥပသည် ဥပစ္စအနက်ဟောတည်း၊ "ဥပစ္စအတ္ထံ သဒ္ဒန်္တိတိ ဥပသဂ္ဂါ= ဥပစ္စ-၍၊ အတ္ထံ- ဓာတ်နာမ်တို့၏ အနက်ကို၊ သဒ္ဒန်္တိ – ဆင်ပြင်ဘတ်ကုန်၏" ဟု ဆို၊ ဓာတ်နာမ်တို့၌ နဂိရရှိရင်းအနက်သက်ထူးဝေလွှပ (အနက် အမျိုးမျိုးရအောင်)ဥပသာရတို့က ဆင်ပြင် ပေးကြသည်၊ သွားခြင်းအနက်ဟာ ဂမုဓာတ်သည် အာဒ္ဒသာရ၏ ဆင်ပြင်မှုကြောင့် "အာဂစ္ဆတိ – လာ၏" စသည်ဖြင့် အနက်တမျိုး (အသွင်တမျိုး) ပြောင်းလာရသည်၊ ဇာတွဇ္ဇနုဝတ္ထုက ဥပသာရတို့သည်း မူလ အနက်ကို ပိုမို၍ ထင်ရှားအောင် ဆင်ပြင် ပေးကြသည်ပင်။ [သဒ္ဒနီတိ၌ " ဥပစ္စ-ကပ်ဆောက်၍၊ နာမဉ္စ-နာမ်ကိုဂုဏ်း၊ အာချာတံစ-ကိုဂုဏ်း၊ သဇန္တိ လဂန္တိ-ငြိဘတ်ကုန်၏၊ ဣဘံ ဥပသဂ္ဂါ " ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုသေး၏။]

ဆက်ဥုးအုံ — ဤဥပသာရတို့ကို ဓာတ်နာမ်ဘို့၏ ရှေ့၌သာ သုံးစွဲရမည်-ဟု ရူပသိဒ္ဓိဋီကာဖွင့်၏၊ သဒ္ဒနီဘိဋ္ဌကား ဥပသာရ ၂၀ တို့တွင် "ပတိ-ပရိ-အနု-အဘိ" ဤ ၄ ပုဒ်တို့သည် နာမ်ပုဒ်တို့၏ အစဉ်သည်း နောဘတ်-အဆုံးဥ်လည်း နေတဘ်ကြ၏-ဟု ဆို၏၊ အစဉ် နေသော ပုံစံကား များ၏၊ အဆုံးဥ် နေပုံကား " သူရိယုဂ္ဂမနံ ပတိ = နေထွက်သည်နှင့် တပြိုင်နက်၊ ရွက်ခပရိ ဝိဇ္ဇောတတေ စန္ဒော, သာဓု ဒေဝဒတ္တော မာတရံ အနု. မာတရံ အဘိ " တို့တည်း၊ အာချာတ်ပုဒ်တို့၏ နောက်၌ကား နေရိုးမရှိ၊ ကြွင်းသော ဥပသာရ ၁၆ ပုဒ်တို့သည် ပုဒ်ဘို့၏ အစဉ်သာ နေရိုးရှိကြသည်။ [သက္ကဘ ဗျာကရဏ်း

ရှိသော ပုဒ်တို့သည်၊ ပဒ်၊ဒိမဏ္ဍာန်တို့ - ပုဒ်ဘို့၏ အစအလယ် အဆုံးဌာ၊ နိပ တန်တို့-ကျရောက်တတ်ကုန်၏။ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ နိပါတာ-တို့ မည်၏။

ပဟာရဏံ-ပုတ်ခတ်ခြင်း၊ ပဘာရော - ပုတ်ခတ်ခြင်း၊ ဇဝံ-ဤ့အတူ၊ ပရာဘဝေါ-ပျက်စီးခြင်း၊နဝါသော-နေရာ၊နိဘာရော-ထုတ်ဆောင်ခြင်း၊ ဥဒ္ဓါရော- ထုတ်ဆောင်ခြင်း၊ ["ဥဟာရော-ထုတ်ဆောင်ခြင်း " လည်း ရှိ၏၊] ဒုဟာရော-မကောင်းသော ဆောင်ခြင်း၊ သံဟာရော-ကောင်းစွာ ဆောင်ခြင်း၊ ဝိဟာရော - နေခြင်း၊ ဝါ - နေရာကျောင်း၊ အဝဟာရော-အယုတ်အားဖြင့် ဆောင်ခြင်း၊ အနုဟာရော ,- လျော်စွာ ဆောင်ခြင်း၊ ပရိဟာရော-ထက်ဝန်းကျင် ဆောင်ခြင်း၊ [ဝါ-ဖြေဆိုခြင်း၊] အဓိဟာရော-အလွန် အကဲ ဆောင်ခြင်း၊ အာဘိဟာရော - ရှာ့ရှု ဆောင်ခြင်း၊ ပတိဟာရော - ရှာ့ရှုဆောင်ခြင်း၊ သုဟာရော-ကောင်းစွာ ဆောင်ခြင်း၊ ဝါ-ကောင်းသော ပုလဲသွယ်၊ အာဟာရော - ဆောင်ခြင်း၊ ဝါ - အားကို ဆောင်တတ်သော အစာ၊ အတိဟာရော - လွန်မြောက်၍ ဆောင်ခြင်း၊ အဝိ

တို့ကမူ "သူရိယုဂ္ဂမနံ ပတိ" စသည်၌ ပတိစသည်ကို ဥပသာရ ဟု မဆိုလို, ကမ္မပ္ပဝစနီယ ဟုသာ ဆိုလိုကြသည်။]

ပတိ ပရိ အန္ဓဘီဘိ-စတုရော ဩပသဂ္ဂိကာ၊
အာဒိမ္ဟိပိ ပဒါနံ ဝေ, အန္တေပိစ ပဝတ္တရေ၊
သေသာ သောဠသ သဗ္ဗေပိ, အာဒိမ္ဟိယေဝ ဝတ္တရေ၊
နေဝ ကဒါစိ တေ အန္တေ, ဣတိ နိတိ် မနေ ကရေ။

စာဒီ ပဒါဒိ ၊ ပေ ၊ နိပတန္တေ—ဤပါဠိဖြင့် "ပဒါနံ·ပုဒ်တို့၏၊ အာဒိ မဇ္ဈအန္တေသု-·အစအလယ် အဆုံးတို့၌၊ နိပတန္တေ-ကျရောက်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ·ထို့ကြောင့်၊ နိပါတာ-နိပါတ်တို့မည်၏ " ဟူသော ဝိဂြိဟ်ကိုပြု၏၊ " ပုဒ်တို့၏ အစအလယ် အဆုံး၌ ကျရောက်" ဟူသော စကားကိုလည်း နိပါတ်အားလုံးအတွက် ဆိုခြင်းဖြစ်သည်၊ နိပါတ်တခုထည်းပင် အစ အလယ် အဆုံး၌ ကျရောက်နိုင်သည် ဟု မှတ်၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ အချို့ နိပါတ်က အစ၌ အချို့က အဆုံး အလယ်၌ ကျရောက်သည်- ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထိုတွင် "အ-မာ"နိပါတ်တို့သည် အစ၌သာ ကျရောံ၏၊ အလယ်အဆုံး၌ မကျရောံ "အညာတံ-မသိအပ်၊ မာဟေဝံအာနန္ဒ " စသည်တည်း၊ စဝါနိပါတ်တို့ကား အလယ် အဆုံးတို့၌ ကျရောက်၏၊ အစ၌ မကျရောက်၊ " သမဏောစ, သမဏောဝါ၊ ဧသောစ သမဏော ဧသောဝါ သမဏော" စသည်တည်း၊ ["ဝါပရောအသရူပါ " စသည်၌ ဝါနိပါတ်ကို ပုဒ်အစ၌ ဝတ္တရသည်မှာ သဒ္ဒါကျမဲး သုတ်တည်ပုံ တမျိုးသာတည်း၊ ထို အနေချိုးကို ပါဠိတော်၌ မရှိရ။] ဤသို့လျှင် ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ပုဒ်တို့၏ အစ အလယ် အဆုံး တို့၌ ကျရောက်တတ်သောကြောင့် စဝါစသည်ကို နိပါတ် ဟု ခေါ်ဝေါ်ရသည်။

ဟာရော-ဝိတ်၍ ဆောင်ခြင်း၊ အပဟာရော-ဖဲဆောင်ခြင်း၊ ဥာဟာရော-ပူဇော်ခြင်း။

ပဟာရတိ - ပုတ်ခတ်၏၊ ပရာဘဝတိ - ပျက်စီး၏၊ နိဝသာဘိ - နေ၏၊ နိဟာရတိ-ဆောင်၏၊ ဥဒ္ဓရတိ-ထုတ်ဆောင်၏၊ ဣန္ဒ္ဓာဒိ-ဤသို့ အစရှိသော ပြဲယုဂ်ကို၊ ယောဇေတဗ္ဗံ-ယှဉ်စေရာ၏။

ကောစိ - အချို့ ဥပသာရသည်၊ ဓာတ္ဝတ္ထံ - ဓာတ်၏ အနက်ကို၊ ဗာဓတေ - တားမြစ်တတ်၏၊ ကောစိ-သည်၊ တံ-ထိုဓာတ်၏ အနက်သို့ အနုဝတ္တတေ-လိုက်၏၊ အညော-အခြားသော ဥပသာရသည်၊ တမေဝ-ထိုဓာတ်နက်ကိုပင်၊ ဝိသေသဘိ-အထူးပြု၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ဥပသဂ္ဂတိ-ဥပသာရ၏ ဖြစ်ပုံသည်၊ တိဓာ - ၃ မျိုး ပြား၏၊.... သြပသဂ္ဂိကပဒံ-ဥပသာရပုဒ်သည်၊ (နိဋ္ဌိတံ)။

ပဟရဏံ ပဟာရော၊ ပေ၊ ဥပဟာသရာ—"ပဟရဏံ"သည် ပဟာရော၏ ဝိဂြိဟ်တည်း၊ ပဟာရောသာ ပုံစံရင်းတည်း၊ ဧဝံပရာဘဝေါဠ္ဟ ဧဝံဖြင့် "ပရာဘဝနံ-ပျက်စီးခြင်း" စသော ဝိဂြိဟ်ကို ပြသည်၊ ဥပဟာရောတိုင်အောင် ပဗန္ဓနိစသော ဥပသာရ ၂၀ အစဉ် အတိုင်း နာမ်နှင့်တွဲစပ်သော ဝုံစံများတည်း၊ ထိုပုံစံများ၌ "ပ+ဟရဏံ" ပပုဗ္ဗ ဟရဓာတ်, ပနောင် သိသက်, ဟရဓာတ်နောင် ယုပစ္စည်း၊ "ပ-သိ+ဟရဏံ" ဟု ဖြစ်ပြီးမှ ပနောင် သိကို သဗ္ဗာသမာဝုသောဖြင့် ချေ၊ ပဟာရော စသည်၌လည်း ဤနည်းပင်၊ ပဟာရော စသော ပုဒ်အားလုံးသည် (ပဗုဒ်နှင့် ဟာရပုဒ် စသည်ကို တွဲစပ်ထားသော) သမာသ် ချည်းတည်း။ [ဒုနောက်၌ ဒွေဘော် မလားလျှင် "ဒု" ဟု ဒီဃပြုရသည်။]

ပဟရတိ၊ပေ၊ယောဇေတဗ္ဗံ- ပဟရတိစသည်ကား အာချာတ်ပုဒ်နှင့် ဥပသာရတို့ တွဲစပ်သောပုံစံများတည်း၊ ထိုတွင် အာချာတ်ပုဒ်နှင့် သမာသ် မဖြစ်သောကြောင့် ပ+ဟရတိစသည်၌ သမာသ်မဟုတ်ကြ၊ ပနောင် သိသက်, ချေ၊ဟရတိကိုလည်း ဟရဓာတ် တိဝိဘတ်ဖြင့်သီးခြားရုပ်ပြီးစေရမည်၊ ပ-တပုဒ်, ဟရတိလည်း တပုဒ်ပင်ဟု ရှုသိမှုဒိဋ္ဌိကာ မိန့်၏၊ သဒ္ဒနီတိ သုတ္တမာလာ (၂၅၇) သုတ်၌ကား "ပဘဝတိ ပရာဘဝတီတိ အာဒီသု သဗ္ဗေသုပိ ကြိယာပဒေသု သဗ္ဗထာ အဝိဘတ္တိကတ္တံ (ပ-ပရာတို့ နောက်၌ ဝိဘတ်မရှိ-ဝိဘတ်မသက်ရသည်အဖြစ်ကဲ့) ဒဿနာမ " ဟု မိန့်သည်။ [သဓာသ်ခဏ်း၌ကား "ပဘဝတိ" စသည်ကို သမာသ် ဟု ဆိုသောဝါဒ လာဥုံးလတ္တံ့။]

ဓာတွတ္ထံ၊ပေ၊ ဂတိတိဓာ—ဓာတွတ္ထဗာဓက, ဓာတွတ္ထဗာနုဘာဝက, ဓာတွတ္ထဝိသေသက-ဟု ဥပသာရ ၃ မျိုး ရှိ၏၊ ထိုတွင် ဗိဓာတ်သည် အောင်ခြင်း နှိုင်ခြင်း အနက်ကို ဟောဏ်၊ ပရာ ဥပသာရ ရှေရှိရာ၌ကား ဗိဓာတ်၏ အနက်ကို တားမြစ် ကန့်ကွက်လျက် "ပရာဇယတိ-ရှုံး၏"ဟု ပြောင်းပြန်အနက်ကိုဟော၏၊ ဤ၌ ပရာဥပသာရသည် ဓာတွတ္ထဗာဓက ဥပသာရတည်း၊ "စရတိ, အာစရတိ-ကျင့်၏"၌ အာ ဥပသာရကဲ့သို့ နကိုရဓာတ်

သမုစ္ဆယ ဝိ ကပ္ပန ပဒိုဌေ ပုရဏာဒိအတ္ထံ-သမုစ္ဆည်းအနက်, ဝိ ကပ် အနက် , ပဒိုဌေ အနက် , ပုရဏ အနက် အစရှိသော အနက်ရှိသော၊ အသတ္တဝါစက်- ဒြဗ်မဟုတ် သမုစ္ဆည်း စသည်ကို ဟောသောပုဒ်သည်၊ နေပါတိကံပဒံ- နိပါတ်ပုဒ်တည်း၊ တတြ-ထို နိပါတ်ပုဒ်တို့တွင်၊ စက္ကာဘိ- စဟူသော နိပါတ်သည်၊ သမုစ္ဆယာ၊ ပေ၊ ဝခေါရဏာဒီသု - သမုဉ္စည်း အနက် , အန္ဓာစည်းအနက် , ဣတရေတရယောဂအနက် , သမာဟာရ အနက်, အဝခေါရဏအနက် အစရှိသည်ဘို့၌ (ဝတ္တာတော-ဖြစ်၏)။

နက်သို့ အစဉ်လိုက်သော ဥပသာရသည် ဓာတ္ထတ္ထာနုဝုတ္တိ မသ်၏၊ "ဘဝတိ-ဖြစ်၏၊ အနုဘဝတိ-ခံစား၏" ၌ အနု ဥပသာရကဲ့သို့ နဂိုရ ဓာတ်နက်ကို (ဝိသေသနကူ-မသကဲ့သို့)ထူးခြားအောင်ပြုသော ဥပသာရသည် ဓာတ္ထတ္ထဝိသေသက မည်၏။ [ဤ "ဥပသဂ်" သည်ပင် အနက်သီးခြား မရှိသော ကိုက်ပစ္စယ်းသက်၍ "သြပသဂ်က "ဟုလည်း နာမည်ရသေး၏၊ ထို့ကြောင့် နိဂုံးချုပ်စကား၌ "သြပသဂ်ကံ "ဟု မိန့်သည်။]

သမုစ္ဆယ၊ပေ၊နေပါတိကံ ပဒံ — ဤစကားကား နိပါတ်ပုဒ်၏လက္ခဏာကိုပြသော စကားတည်း၊ [ပုရဏာဒိ၌ အာဒိဖြင့် အန္ဓာစယ-ဥပမာဒီစသော (လာသတ်ံ)နိပါတ်နက်များကိုယူ၊] သမုစ္ဆည်း, ဝိကပ်စသော အနက်တို့သည် ဒြဗ်မဟုတ်ကြ၊ ထိုဒြဗ်မဟုတ်သောအနက်ကို ဟောသော ပုဒ်သည် နိပါတ်ပုဒ်မည်၏၊ "သမုစ္ဆည်း စသော အနက်ကို ဟောခြင်း,ဒြဗ်ကိုမဟောနိုင်ခြင်းသည့် နိပါတ်ပုဒ်၏ လက္ခဏာဖြစ်သည်"ဟူလို၊ မှန်၏- နာမ်ပုဒ်သည် "ဒဗ္ဗဝါစကံ နာမံ" ဟူသည်နှင့်အညီ ဒြဗ်ကို ဟော၏၊ အာချာတ်ပုဒ်ကား ဒြဗ်ကို မဟောဘဲ ကြိယာကို ဟောသော်လည်း ထို ကြိယာသည် ဒြဗ်၌ တည်သောကြောင့် အပဓာနအားဖြင့် ဒြဗ်ကို ဟောလျက်ပင်ရှိ၏၊ ဥပသာရတို့မှာ နာမ် အာချာတ်ကို အထူးပြုရသဖြင့် နာမ် အာချာတ်တို့ကဲ့သို့ ဒြဗ်နက်နှင့် ဆက်သွယ်လျက် ရှိသေး၏၊ နိပါတ်တို့ကား ဒြဗ်နှင့်အလွန်ဝေးသော သမုစ္ဆည်းစသော အနက်ကိုသာ ဟောကြသည်၊ ထို့ကြောင့် ဒြဗ်ကို လုံးဝမဟောခြင်း သမုစ္ဆည်းစသော အနက်များကို ဟောခြင်းသည် နိပါတ်ပုဒ်ဖြစ်ကြောင်းကို မှတ်တမ်းတင်ဘို့ရာ အမှတ်လက္ခဏာ ဖြစ်သည်။ [အသတ္တ၌ သတ္တ သဒ္ဒါသည် ဒြဗ်အနက်ကို ဟော၏။]

စ ဇ္ဇတိ ၊ ပေ ၊ အဝဓာရဏာဒီသု — [ရောဒိ ပေါင်းမိ စည်းမိအောင် ပြုခြင်းကို "ဆည်း"ဟု ခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် စသဒ္ဒါသည် ဆည်း၏၊ စသဒ္ဒါ၏ ဆည်းမှုကြောင့် ပေါင်းစည်းမိ၏၊ အနက်ပေးရာ၌ကား "စသဒ္ဒေါ-သည်၊ သမုစ္ဆိနောတိ- ဆည်း၏"ဟု ပေးရသည်၊] ပေါင်းစည်းခြင်းသည် သမုစ္ဆည်း မည်၏၊ ပုံစံကား— "အန္ဓဉ္စ ပါနဉ္စ ဝတ္ထ ဿနာဿနာနိစ ဒေတိ"တည်း၊ မြန်မာလို တမင်းရော, ဖျော်ရည်ရော, အဝတ်ကျောင်း အိပ်ရာနေရာတွေရော ပေး၏"ဟူရာ၌ "ရော"ဟူသော စကားသည် "ရောနှော ပေါင်းစပ်ခြင်း" ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ပြ၏၊ ဤနေရာ၌ သမိုလ္လာန အနက်လည်း ဤသမုစ္ဆည်းနှင့် သဘောတူ၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ " သမုစ္ဆယနံ (သမိုလ္လာနံ)-ပေါင်းစည်းခြင်းသည်၊

သမုစ္စယော-သမုစ္စည်းမည်၏ ”ဟု ဖွင့်၏၊ တတိယစျာန်ဖွင့် မဟာဋီကာ စသည်၌လည်း သမ်ပိလ်ဟာနံ သမုစ္စယော ”ဟုပင် ဖွင့်၏၊ ကစ္စည်းကုံမ်းဦကား ထို ၂ မျိုး မဘုတတ်ချေ၊ ဧဝါဒိသရိပုဗ္ဗောစရသော-သုတ်၏ ကစ္စည်းဘာသာဋီကာမှာ ရှု။

သမုစ္စည်း ၃ မျိုး။ ။ထိုသမုစ္စည်းသည် က်ရိယာ သမုစ္စည်း—ကာရက သမုစ္စည်း—ဝါကျသမုစ္စည်းအားဖြင့် ၃ မျိုးပြား၏၊ “တွံ ပစာဟိစ ဘုဥ္ဇာဟိစ” ဟူရာဝယ် ပစာဟ်စဥ် စသည် ဘုဥ္ဇန်ကြိယာကို ဆည်း၍ ဘုဥ္ဇာဟိစဥ် စလည်း ပစနကြိယာကို ဆည်းသောကြောင့် ကြိယာသမုစ္စည်း မည်၏၊ ” သာရိပုတ္တောစ မောဂ္ဂလ္လာနောစ မမံ ဒေသေတိ ” ဝယ် သာရိပုတ္တောဥ် စသည် မောဂ္ဂလ္လာနောဟူသော ကာရကကို-မောဂ္ဂလ္လာနောဥ် စလည်း သာရိပုတ္တောဟူသော ကာရကကို ဆည်းသောကြောင့် ကာရကသမုစ္စည်းမည်၏၊ ဤသို့လျင် တဝါကျထည်းဥ် ကံပုဒ်ခွင်းချင်း ကရိဏ်းပုဒ် ချင်းချင်း စသည် ဆည်းလျင် ကာရက သမုစ္စည်းမည်၏၊ [”လိဂ်ဆ္ဆ နိပစ္စတေ, ဓာတုစ” ဥ် စသည် (ရူပသ်ဒ္ဒိအလို) ကာရက သမုစ္စည်းပင်တည်း၊] “သာရိပုတ္တောစ မမံ ဒေသေတိ, မောဂ္ဂလ္လာနောစ ဇုဒ္ဓိံ ဒသေတိ” ကား ၂ ဝါကျဖြစ်နေသောကြောင့် ရှေဝါကျဥ် စသည် နောက်ဝါကျ အနက်ကို ဆည်း၍ နောံဝါကျဥ် စလည်း ရှောါကျအနက်ကို ဆည်းသောကြောင့် ဝါကျသမုစ္စည်း မည်၏၊ ဤသို့လျင် ကာရကတပါးရှိ၍ ကြိယာအများရှိရာဥ် ကြိယာသမုစ္စည်း– ကြိယာတပါးသာ ရှိ၍ ဝိဘတ်တူ ကာရက အများရှိရာဥ် ကာရက သမုစ္စည်း – ၂ ဝါကျ စသည် ရှိရာဥ် စပါလျင် ဝါကျသမုစ္စည်း ဟု မှတ်။

အန္ဓာစည်း။ ။အနု - နောံထပ်+အာစယနံ - ပေါင်းဆည်းခြင်း၊ အန္ဓာစယော–ခြင်း၊ ဤ အန္ဓာစည်းဥ် ရူပသိဒ္ဓိဋီကာဝယ် “ယ တြ-အကြင်အရာ၌၊ ကိဉ္စိ - တစုံတခုကို၊ စိဓာယ-စိုင်ပြီး၍၊ အညေနဝါကျေန-အခြားနောံတဝါကျဖြင့်၊ အညံ-အခြားအနက်ကို၊ ဥပဒိဿတိ-ညွှန်ပြ၏၊ သော-ထို အရာသည်၊ အန္ဓာစယော-မည်၏ ” ဟု ဆို၏၊ “ဒါနံ ဒေဟိ – အလှူပေးလော၊ သီလဉ္စ ရက္ခာဟိ–စွမ်းနိုင်လျင် သီလကိုလည်း စောင့်လော” ဤပုံစံ၌ “ ဒါနံ ဒေဟိ ” ဝါကျဖြင့် ဒါနပြုဘို့နေ တိုက်တွန်းခြင်းဟူသော အနက်ကို ပြ၍, “သီလဉ္စရက္ခာဟိ”ဝါကျဖြင့် သီလစောင့်ဘို့ရန် တိုက်တွန်းခြင်းဟူသော အခြားတနက်ကို ညွှန်ပြ၏၊ ထိုသို့ ညွှန်ပြရာ၌ “ ဒါနံ ဒေဟိ ” အခိုက်တုန်းက သီလစောင့်မှုကို လုံးလုံး မငဲ့သေး၊ ထို့ကြောင့် စသဒ္ဒါမပါရ၊ “သီလဉ္စရက္ခာဟိ” အခိုက်ကမှ ရှေအလှူပေးမှုကို ငဲ့၍ စသဒ္ဒါပါရသည်၊ ထို စသဒ္ဒါမျိုးကို အန္ဓာစယတ္ထ စနိပါတ် ဟု ဆိုသည်။

သဒ္ဒနီတိ မောဂ္ဂလ္လာန်တို့ကား— ပဌမ အနက်တခုကို လိုရင်းအနေအားဖြင့် ပြောဆို၍ နောက်အနက်ကို(ဖြစ်နိုင်လျင် ဖြစ်ဘို့ရာ)အပဓာနအားဖြင့် ပြောဆိုရာဥ် စသဒ္ဒါကို အန္ဓာစည်း အနက်ရှိ၏ – ဟု ဖွင့်ကြသည်၊ ပုံစံကား– ဘိက္ခံ စရ, ဂါဝေါစ အာနယ= ဘိက္ခံ-ထမင်းကို၊ စရ-လှည့်လည် တောင်းခံချေ၊ ဂါဝေါစ-နွားတို့ကိုလည်း၊ အာနယ–အဆင်သင့်တွေ့လျင် ဆောင်ယူခဲ့၊ ဤ၌ ထမင်းခံရမည့် အနက်ကား လိုရင်းပဓာန (ကောန်ပြုရမည့် အနက်) တည်း၊ နွားကို ယူခဲ့ဘို့ရာ ကိစ္စမှာ အသေအချာ မဟုတ် , ယူနိုင်လျင် ယူခဲ့ရန်ဖြစ်သည်၊ စကားဆိုပုံ ကွဲသော်လည်း ရှုဋီကာအဓိပ္ပါယ်နှင့် အတူငင်တည်း၊ ဤ အန္ဓာစည်း ဥဒါဟရဏ်ကိ်ပြရာ၌ မောဂ္ဂလ္လာန်ဝယ် နောက်ဝါကျ၌သာ စသဒ္ဒါပါသည်၊ သဒ္ဒနီတိ ရူပသိဒ္ဓိဋီကာတို့ဲ“ဒါနဉ္စဒေဟိ, သီသဉ္စရက္ခာဟိ”ဟု ၂ ဝါကျလုံးဥ်ငင် စသဒ္ဒါ

ဝါက္ကတိ-ဝါဟူသော နိပါတ်သည်၊ ဝိကပ္ပနုပမာနသမုစ္စယ ဝဝတ္ထိတ ဗိဘာသသာသု-ဝိကပ်အနက်, ဥပမာန အနက်, သမုစ္စည်း အနက်, ဝဝတ္ထိတ ဗိဘာသာ အနက်ဘို့၌၊ (ဝတ္တာတေ)။

ပါလျက်ရှိ၏၊ မှားနေဟန်တူသည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း – ဤ အန္တရာစည်းခံ့ ပဌမဝါကျ၏ အနက်သည် ဒုတိယ ဝါကျ၏ အနက်ကို လုံးဝ မငဲ့ချေ၊ ဒုတိယ ဝါကျ၏ အနက်ကသာ ပဌမ ဝါကျ၏ အနက်ကို ငဲ့ရသောကြောင့်တည်း၊ အကယ်၍ ၂ ဝါကျလုံး(စ)ပါရမည် ဖြစ်လျှင် အန္တရာစယ မဖြစ် , အညမည ဝါကျသမုစ္စည်းသာ ဖြစ်၍ ကေဝလ သမုစ္စည်း သဘောပင်ဖြစ်သည်။

ဇုတရေတရယောဂ။ ။[နောက် ဇုကို ဧအသဝဏ် မပြုဘဲ"ဉ"ပြု၍"ဇုတရိတရေယောဂ"ဟုလည်း ပါဠိ၌ရှိ၏၊]ဇုတရေတရယောဂ ဟူသည် သမုစ္စည်းအနက်မှ ထွက်လာသော အနက်ထူး တမျိုးတည်း၊ နောက် လာမည့် သမာဟာရလည်း သမုစ္စည်း အနက် အထူးငဲ့တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဇုတရေတရယောဂါ သမာဟာရော၀ သမုစ္စယသော ဘေဒေါ"ဟု မောင်္ဂလာန် ပဠိကာ မိန့်သည်၊ "ဇုတသဒ္ဒ-အခြားအနက်၏၊ ဇုတရေန-အခြားအနက်နှင့်၊ ယောဂေါ- ယှဉ်ခြင်းသည်၊ ဇုတရေတရယောဂေါ၏ သမဏောစ ဗြာဟ္မဏောစ သမဏဗြာဟ္မဏာ" ဤ၌ ရဟန်းဟူသော အနက်သည် ပုန်ကားဟူသော အနက်နှင့်ယှဉ်ရ၏၊ ပုန်ကားဟူသော အနက်လည်း ရဟန်းဟူသော အနက်နှင့် ယှဉ်ရ၏၊ ကိစ္စတခုဌ ရဟန်းချည်းသာ မပြီး , ပုန်ကားလည်း ယှဉ်စပ် ပါနေရဦးမည်၊ ပုန်ကားချည်းလည်း မပြီး , ရဟန်းလည်း ယှဉ်စပ်ပါနေရဦးမည်၊ ဤနည်းအားဖြင့် ကိစ္စ တခု၌ ၂ နက်လုံး ပဓာန(အားချင်းတူမျှ)နေရာဝယ် အပြန်အလှန် ဆည်းခြင်းကို ဇုတရေတရယောဂ သမုစ္စည်းဟု ခေါ်သည်၊ [၂နက်သာမက, အနက်အများပင် မပါလျှင် ပြီးကြ-အားတူမျှနေလျှင် ဇုတရေတရယောဂ ပင်တည်း။]

သမာဟာရ။ ။သံ (သံဝိဇ္ဇော်တွေ၁) - ပေါ်း၍ + အာဟရဏံ ဆောင်ခြင်းသည်၊ သမာဟာရော-မည်၏၊ ငွေပေါ်းများစွာကို တတုပ်ထည်း စုစည်းလိုက်သကဲ့သို့ အနက်အများကို ပေါင်းစု၍ တခုထည်း ပြုခြင်းသည် သမာဟာရမည်၏၊ "စက္ခုစ သောတဉ္စ" စသော သမာဟာရဒွန် ဝါကျလာ စသဒ္ဒါများတည်း၊ ဤ သမာဟာရ သမုစ္စည်းခံ့ အသီးအသီး ပဓာန မဖြစ်ကြ၊ အားလုံး ပေါင်းစပ်၍ တစုတစည်းထည်း ဖြစ်ကြရသည်၊ အဝမာရဏာ အနက်ဟူသည် ဝေသဒ္ဒါ၏ အနက်တည်း၊ "ဗျဉ္ဇနဉ္စ သေ စောဆပစ္စယေသုစ"ဉ် အဝဓာရဏာ အနက်ကို စသဒ္ဒါက ဟောသည်၊ အဝဓာရဏာဒိသုဉ် အာဒိဖြင့် အနုကမ္ပန အနက် ဝါစသိလိဉ် ခေါ် ပဒပူရဏာ အနက် စသည်ကို ယူ။

ဝါနိပါတ်။ ။ဝိကပ္ပနကို " ဝိဝိဓကပ္ပန-အထူးထူးအထွေထွေ ပြုခြင်း " ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ အထူးထူးပြုခြင်းဟူရာ၌ တခုထည်း အသေအချာ မဟုတ်,ဟိုဟာလည်း ဖြစ်သင့်-သည်ဟာလည်း ဖြစ်သင့်ခြင်းတည်း၊ ဤဝိကပ်အနက်ကို မြန်မာပြန်ရာ၌ "သော်လည်း"ဟု ပြန်၏၊ ပုံစံကား – " သမဏောဝါ ဗြာဟ္မဏောဝါ" တည်း၊ သမဏောဝါ=ရဟန်းသည်သော်၎င်း၊ ဗြာဟ္မဏောဝါ-ပုန်ကားသည်သော်၎င်း၊ ဤပုံစံ၌ ရဟန်းပုန်ကား ၂ မျိုးလုံးကို-

နှ - နနိပါတ်၊ နော - နောနိပါတ်၊ (ဤ အဘိုင်းပေး)၊ မာ-အာ-အလံ-ဟလံ-ဟလံနိပါတ်၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဇတော-ဤ နိပါတ်တို့သည်၊ ပဋိသေဓ

မရ, ရဟန်းအသေအချာ – ပုန်ကားအသေအချာလည်း မရ၊ ရဟန်းသော်လည်း ရဏ်, ရဟန်းမရလျှင် ပုန်ကားသော်လည်း ရ၏၊ ဤသို့ မသေမချာဖြစ်၍ တနက်နက် ရင်ခြင်းကို စိုက်ပွန်း ဟု ခေါ်၏၊ ဝါသဒ္ဒါက ဝိကင်အနက်ကို ထွန်းပြသည်၊ [ဥပမာ အနက်ရှိသော ဝါကို သန်ရှေ့သံ သုတ်၌ "မဓုံဝါ မညတိ ဗာလော" ဟု ထုတ်ပြခဲ့ပြီ။]

သမုန္ဓည်း။ ။သမုန္ဓည်း အနက်ကား ၂ မျိုး ၃ မျိုး စသည်ပြရာ၌ ထိုပြသမျှ အားလုံးကိုဝင်ရ၏၊ ပုံစံကား-"ရာဇတောဝါ စောရတောဝါ မနုဿတောဝါ အာရက္ခံ ဂဏှန္တု" တည်း၊ ဤပုံစံ၌ မင်း-ခိုးသူ-လူ အစရှိသော အားလုံးဘေးရန်ကိုပင် ရ၏၊ ရာဇတောဝါ၌ ဝါသည် စောရ မနုဿ စသည်ကို ဆည်း၍ စောရတောဝါ၌ ဝါလည်း ရာဇမနုဿ စသော တွဲဘက် အနက်အားလုံးကို ဆည်းသည်၊ ဤသမုန္ဓည်း အနက်ပေးရာ၌ "သော်" ဟု မပါရ၊ "လည်းကောင်း=ၵင်း" ဟုသာ ပေးရမည်။

[ဆောင်] သော်လည်း ဝိကပ်, သော် မပါလတ်, မှတ်လေ သမုန္ဓည်း။

အနိယမတ္ထ ။ ။ဝိကပ်လည်း မဟုတ် – သမုန္ဓည်းလည်း မဟုတ်ဘဲ အနိယမတ္ထ အနက်ရှိသော ဝါသဒ္ဒါလည်း ရှိခဲ့သေး၏၊ ဝိကပ်ကဲ့သို့ တနက်နက်သာ ရသည်လည်း မဟုတ်, သမုန္ဓည်းကဲ့သို့ တွဲဘက် အနက်အားလုံး ရသည်လည်း မဟုတ်, ၂ မျိုး ၃ မျိုးအတူ ပြရာဝယ် တရုံတခါ တနက်စီသာရ၍ တရုံတခါ ၂ နက် ၃ နက်လုံး ရနိုင်သော အရာဝယ် အနိယမ (မမှတ်သားအပ်သော) အနက် ဟု ခေါ်သတတ်၊ ဥပမာ-"မမံဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ အဇ္ဇက္ခံ ဘာသေယျုံ, မမ္မသဝါ, သံဃသဝါ" ၌ တရုံတခါ ဘုရား၏ ကျေးဇူးမဲ့ကိုသာ ပြောရ၏၊ တရုံတခါသော် ဘုရား တရား ၂ ပါးလုံး၏, တရုံတခါ၌မူ တနာ ၃ ပါးလုံး၏ ကျေးဇူးမဲ့ကို တပြိုင်နက် ပြောရ၏၊ ဤသို့ အမြဲသတ်မှတ်၍ မရနိုင်သော အရာကို အနိယမတ္ထ ဟု ဆို၍ ထို အနိယမ အနက်ကို ဝါသဒ္ဒါက ထွန်းပြ၏၊ ထို အနိယမ အနက်ရှိသော ဝါကို "သော်လည်း" မပေးဘဲ "မူလည်း" ဟု အနက်ပေးရမည်-ဟုလည်း ခွဲခြားကြသည်။ [" စိက္ခပွ သမာနေ သမုန္ဓယ စိဘာဝနေသုဝိယ အဝဓာရဏော အနိယမေစ ဝါသဒ္ဒါ ဝတ္တတိ၊ ပေ၊ အနေကန္တိကတ္ထော အနိယမတ္ထော"-မွေသဂ်ကို ရှုပကာလ္ဘ အနုဋီကာ။]

[ဆောင်] သော်လည်း ဝိကပ်, အနိယမတ္ထ-မူလည်း၊ ....သီးသီးခံခါ, ပြိုင်ရံခါ, အနိယမတ္ထာ ဆိုသတည်း။

ပဋိသေဓနိပါတ်။ ။နဘုဇ္ဇာမိ-ငါမစား၊ နော ဟေတံ ဘန္တေ-ဤအရာ မသင့်ပါ ဘုရား၊ မာဘာယိ-မကြောက်ပါလင့်၊ အညာတံ-မသိအပ်၊ အလံ-အကျိုးမရှိ၊ ဟလံ ဒါနိ ပကာသိတုံ-ယခုအခါ ထင်ရှားပြခြင်းငှါ မသင့်၊ ဤသို့စသော အနက်ကို နှ-စသော နိပါတ်တို့က ဟောကြသည်၊ သဒ္ဒနိတ်ဋီကား နှ-နော-အတို့၏ (ပဋိသေဓ အပြင်) အခြားအနက်များကိုလည်း ပြသေး၏၊ "နကတံ-မပြုအပ်သကဲ့သို့တည်း" ဤဥပမာနအနက်ကို ဟော၏၊ "အဘိဇာနာသိနော - သိ၏လော" ၌ ပုစ္ဆာအနက်ကိုဂုင်း "နနော (နဧဝ)

နဂြေထွေ - တားဖြစ်ခြင်း အနက်၌၊ (ငတ်မွတ်ခြင်း) အလံ - သည်၊ ပရိယတ္တိ ဘုသနေသုစ-စွမ်းနိုင်ခြင်း အနက်, တန်ဆးဟူသော အနက်တို့၌လည်း၊ (ဝတ္တတေ)။

ပုရဏထွံ - ပုရဏ အနက်ရှိသော နိပါတ်သည်၊ ဒုဝိဓံ - ၏၊ အထွ ပုရဏံ - အထွပုရဏာနိပါတ်ငှင်း၊ ဒေဒပုရဏံစ- ငှင်းတည်း၊ တတ္ထ-တွင်၊ အထ - အထနိပါတ်၊ (ဤအတိုင်းပေး) သေယျထိဒံ- သေယျထိဒံနိပါတ်၊ ဣဿေဝမာဒိနိ - ဤသို့ အစရှိသော နိပါတ်တို့သည်၊ ပဒပုရဏာနိ - ပဒပုရဏ နိပါတ်တို့တည်း။

အတ္ထိ-မ၌သည်သာ"၌ အဝဓာရဏာ အနက်ကိုငှင်း ဟော၏၊ အသဒ္ဒါကား ဝုဒ္ဓိ တဒ္ဓာဝစသော များစွာသော အနက်ကိုလည်း ဟောသေး၏၊ ထို အနက်များကို သဒ္ဒနိတိစတုပဒဝိဘာဂ အခန်းမှာ ရှုလေတော့။

အလံ ပရိယတ္တိဘူသနေသုစ — စသဒ္ဒါကား ဆိုအပ်ပြီးသော ပဋိသေဓ အနက်ကို ပြန်၍ဆည်းသော ဝုတ္တသမုစ္စည်း၊ တနည်း "သမ္မိလ္လာန" တည်း၊ အလံသဒ္ဒါသည် ဆိုအပ်ပြီးသော ပဋိသေဓအနက်သာ မက, ပရိယတ္တိဘူသန အနက်တို့၌လည်း ဖြစ်သေးသည်-ဟူလို၊ ထိုတွင် သာမတ္ထိယ (စွမ်းနိုင်သူ၏ အဖြစ်=စွမ်းနိုင်ခြင်း) အနက်သည် ပရိယတ္တိ အနက်တည်း၊ ပုံစံကား- "အလံ မလ္လော မလ္လသ = လက်ဝှေ့သည် တယောက်သည် လက်ဝှေ့သည် တယောက်အား (ထိုးသတ်မှု၌) စွမ်းနိုင်၏"၊ ဘူသနဟူသည် တန်ဆာတည်း၊ "အလင်္ကတော-ပြုအပ်သော တန်ဆာရှိသူ၊ ဝါ-ဆင်အပ်သော တန်ဆာရှိသူ၊ အလင်္ကာရော-ပြုအပ်သော တန်ဆာ၊ ဝါ-ဆင်အပ်သော တန်ဆာ"။

ပုရဏ ၂ မျိုး ။ ။ ["ပုရဏထွံ ဒုဝိဓံ" ကား အစွဲပြုခဲ့သော ပဋိသေဓ ပုရဏာဒိ အတ္ထဆံ့၌ ပုရဏမှ ထွက်လာသော စကားတည်း၊ ဤနေရာ၌ ပုရဏ ၂ မျိုးကဲ့ပြု၍ ထိုပုရဏာတ္ထ နိပါတ်များကိုငှင် (ဆုံးသည့်တိုင်အောင်) ခွဲပြလတံ့၊] အနက်ရှိသော နိပါတ်သည် အတ္ထ ပုရဏမည်၏၊ " အနက်ရှိ " ဟူရာ၌ စနိပါတ်ကဲ့သို့ ထွန်းပြအပ်သော သမုစ္စည်း စသော အနက် ရှိသည့် ဖြစ်စေ - အတ္ထိ သက္ကာ လဗ္ဘာတို့ကဲ့သို့ မိမိကိုယ်တိုင် ဟောအပ်သော အနက်ရှိသည့် ဖြစ်စေ " အနက်ရှိ "ငှင် ဓည်၏၊ ထို့ကြောင့် စဝါစသော နိပါတ်, အတ္ထိသက္ကာစသော နိပါတ်များသည် အတ္ထပုရဏနိပါတ်များတည်း၊ အနက်မရှိဘဲ, ရွတ်ဆိုရာ၌ ရွေ့နောက် စကားတို့ ချောမော ပြေပြစ်ဘို့ရာ ဝါစာသိလိဋ္ဌ အကျိုးငှါ ထည့်အင်သော နိပါတ်သည် ပဒပုရဏနိပါတ်မည်၏၊ ထိုပဒပုရဏနိပါတ်ကို ပြလို၍ " တတ္ထ အထ-ခလု၊ ပေ၊ သေယျထိဒံ ဣဿေဝမာဒိနိ ပဒပုရဏာနိ"ဟု မိန့်သည်၊ ! သိဟိုဠ်မူနှင့် သဒ္ဒနိတိဝယ် " ဧတ " နောက်၌ " ဧထ " ဟုလည်း ဒုတိယ ကွာရာနှင့် နိပါတ်တမျိုးကို ပြသေး၏၊ ဧဝံ နိပါတ်ကို သိဟိုဠ်မူ၌ (ပဒပူရဏ အရာတွင်) မတွေ့ရ၊ သဒ္ဒနိတိ၌လည်း မပါ၊ အဝိဘတ္တိ ယုတ္တနိပါတ်၌ ပြလတံ့ဖြစ်သေးကြောင့် မပါမှ ကောင်းသည်၊ ဧနံကို နိပါတ်ဟု ဤနေရာ၌ ပြထားသော်လည်း မောဂ္ဂလ္လာန်အလို ဧတံမှ ဖြစ်လာသော ပုဒ်ဟု မှတ်။]

တတ္ထ - ထိ ပဒပူရဏ္ဏ နိပါတ်ဘို့တွင်၊ အထ ဏ္ဍတိ - အထဟ္ဂူသော နိပါတ်သည်၊ ပဥ္စာနန္တရိယာဓိကာရဒီသု၌ - အဓေမး အနက် , အခြားမဲ့ အနက်, အဓိကာရအနက် အစရှိသည်ဘို့ခဲ့လည်း၊ (ဝတ္ထုဒေါ-သေးဏီ၊) ခလုဏ္ဍတိ-သည်၊ ပဋိသေဓဝေါရဏ္ဏ ပသိဒ္ဓိသု၌- တားမြစ်ခြင်း အနက်, ပိုင်းခြား သတ်မှတ်ခြင်း အနက်, ပြီးခြင်း အနက်တို့ခဲ့လည်း၊ (ဝတ္ထုဒေါ)၊ ဝတဏ္ဍတိ - သည်၊ ဒုက်သ ဒေဒါနုကမ္ပ သက်ဒေပ္ပသု၌ - ၎က် ဟူသော အနက်,ပင်ပန်းခြင်းအနက်,သနားခြင်းအနက်,ကြိုစိုခြင်းအနက်ဘို့ခဲ့လည်း၊ ဝတ္ထုတိ၊ အထောဏ္ဍတိ - သည်၊ အန္ဓာဒေဒေသု၌- နောက်ထပ် ညွှန်ပြခြင်း အနက်ခဲ့လည်း၊ ဝတ္ထုဂိ၊ ဟိ ဏ္ဍတိ-သည်၊ ဟေတု အာဓာရဏေသု၌-

အထ ဏ္ဍတိ၊ ပေ၊ ပသိဒ္ဓိသု—အထကား ပဒပူရဏ်အပြင် ပဥ္စာစသော အနက်ဘို့ခဲ့လည်း ရှိသေး၏၊ ထိုတွင် "အထ-သို့ဖြစ်လျက်၊ ဝါ-မေးပါ၊ ရစေ၊ ငနာလ္လောန-အဘယ် အကြောင်းကြောင့်၊ ဂန္ဓဒထနောဘိ - နံ့သာခိုးဟူ၍၊ ဝုစ္စတိနု – ဆိုအပ်သနည်း"ဟု ပဥ္စ အနက်ဘည်း၊ " အထ-သညာဝိဓာန၏ အခြားမဲ့ဟု " စ သည်ဖြင့် လာသော အထကား "အာနန္တရိယတ္ထ=အခြားမရှိသည်၏ အဖြစ်" ဟူသော အနက်ရှိ၏၊ အဓိကာရ ဟူသည့် "အရာဟူသော" အနက်တည်း၊ " အထ-ထို အခါဟု " ဟုပေး၊ "ထိုသို့နေတော်မူရာ၌၊ ထိုသို့ပြောဆိုရာ၌" စသည်ဖြင့် ဆိုလိုသည်၊ သဒ္ဒနီဘို့ "အာဆွိန္ဒ-မပြာဘ်စဲခြင်း " အနက်ကိုလည်း ပြခဲ့သေး၏၊ အာနန္တရိယ အနက်နှင့် အတူ ဟု ထင်သည်၊ ကစ္စည်း (အာချာတ် အစ) ဝုတ္တိဒ္ဓ အခြားအနက်များ ရှိသေး၏။

ခလုအနက်။ ။ပသိဒ္ဓိသုစဒ္ဓ စဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော ပဒပူရဏအနက်ကိုဆည်းသည်၊ ခလုသဒ္ဒါသည် ပဒပူရဏအနက်ပြင် ပဋိသေဓစသော အနက်လည်း ရှိသေးသည်-ဟူလို၊ [သေယျထိဒံ တိုင်အောင် စသဒ္ဒါ အဝိသဒ္ဒါတို့သည် ဆိုအပ်ပြီးသော ပဒပူရဏအနက်ကို ပြန်၍ ပေါင်းကြ ဆည်းကြသည်- ဟုမှတ်၊] " ခလုပစ္စာဘတ္တိဓကာ- နောက်ထပ် ထမင်းမစားသူ "ဟု ခလုသဒ္ဒါသည် ပဋိသေဓအနက်ရှိ၏၊ " သာဓုခလု·ကောင်းသည်သာ "ဟု အဝဓာရဏ အနက်၌၏၊ ပသိဒ္ဓိအနက်၏ ပုံစံကို ရှာဘွေ၍ယူ၊ " ခလု·တဆင့် စကား ကြားရသည်ကား "ဟု အနုသဝနတ္ထတည်း။

ဝတအနက်။ ။ကံသ=ဓက+အံသ-တခုသော အဘို့ (၂ မျိုးခု မျိုးမဟုတ်ဘဲ) တဘို့သာဖြစ်သည်ကို "ကံ" ဟု ခေါ်သည်၊ " ဝတ-စင်စစ်, ဓကံ " ဟုပေး၊ " အယံ လောကော-ဤသတ္တဝါအပေါင်းသည်၊ ကိလေ့-ဆင်းရဲခြင်းသို့၊ အာပန္နော ဝတ-ရောဂလေ့ တကား " ဟု ခေဒအနက်ဟော၊ " အယံ သမဓဏော- ဤရဟန်းသည် ကပဓဏော ဝတ-အထီးကျန်လေ့တကား"ဟု အနုကမ္ပာအနက်ဟော၊ "အဟော ဝတ-ဩဿဓကောင်းစွ"ဟု သက်ပွ အနက်ဟောတည်း။

အထော—အန္ဓာဒေသ = အနု+အာဒေသ၊ ပဌမ စကားတရပ် ပြောပြီးနောက် ထိုစကား၏အနက်ကိုပင် နောက်ထပ်ဆက်၍ စကားသုံးတမျိုးဖြင့် ပြောပြလိုရာ၌ "အထော"

အကြောင်းဟူသောအနက်,အဝစာရဏာ အနက်တို့ခွဲလည်း၊ ဝတ္တုတိ-ဏ်၊ ["ဟိ (ယထွာ) - အကြင့်ကြောင့်၊ ဤနဝစနယုတ္တံဟိ-ဘုရား ပါဠိတော်နှင့် သင့်တော်သည်သာ" တို့ကား ပုံစံ။] တု ဆုတိ - သည်၊ ဝိသေသ့ပေါတု နိဝတ္တနဒီသုစ - အထူးအနက် , အကြောင်းအနက် , နစ်နစ်ခြင်း အစရှိသော အနက်တို့ခွဲလည်း၊ ဝတ္တုတိ၊ ပနဆုဘိ - သည်၊ ဝိသေသေဝိ-ဝိသေသ အနက်ခွဲလည်း၊ ဝတ္တုဘိ-ဏ်၊ ဟဝေ ဝေ ဆုတိ - ဟဝေ, ဝေ ဟူကုန်သော၊ ဒေဘ-ဤနိပါတ်သို့လည်း၊ ဇကဲသဏ္ဌေဝိ - ဇကုန်ဟူသော အနက်ခွဲလည်း၊ ဝတ္တုန်း၊ [ဟဝေ - စင်စစ် ၊ဟု ပေး။] ဟံဆုတိ - သည်၊ ဝိသာဒသမ္ဘာမေသုဝိ-ပင်ပန်းခြင်း, ကုန်လွှဲချောက်ချားခြင်း အနက်တို့ခွဲလည်း၊ ဝတ္တုတိ - ဏ်၊ [" သမ္ဘာဝေသု " ဟု ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်၊] သေယျထိဒံ ဆုတိ - သေယျထိဒံ ဟူသော နိပါတ်သည်၊ တံ ကာဘဲမံဘိ အာဇ္ဇေဝိ-တံ ကတမံ ဟူသော အနက်ခွဲလည်း၊ ဝတ္တုတိ-ဏ်။

အာဇ္ဇပုဂရဏံ - အာဇ္ဇပုဂရဏာနိပါတ်သည်၊ ဒုဝိခံ - ၂ ပါးအပြားရှိ၏၊ ဝိဘတ္တိယုတ္တာဒ္ဓ-ဝိဘတ်အနက်နှင့်ယှဉ်သော နိပါတ်ဒုင်း၊ အဝိဘတ္တိယုတ္တာဒ္ဓ-ဝိဘတ်အနက်နှင့် မယှဉ်သော နိပါတ်သည်ဒုင်းတည်း၊ အတ္ထိ - ရှိ၏၊ ဟု သုံးစွဲခြင်းကို "အန္ဓာဒေသ" ဟုခေါ်၏၊ "သွာဂတံတေ မဟာရာဇ=အရှင်မဟာရာဇာ ကောင်းသောလာခြင်းပါတည်း" ဟု ပဌမ ပြုပြီးနောက် "အထော တေ အဒုရာဂတံ= ထို့ပြင် အရှင် မဟာရာဇာ ယခုမှ လာခြင်း ဖြစ်ပါသည်=ယခုမှ လာတော့သကိုး" ဟု တမျိုးပြင်၍ ဆက်ပြန်သည်။

တု, ပန, ဟံ—"တု-အထူးကား" ဟူရာ၌ ဝိသေသအနက်, "တု-အကြွင်းကြောင့်" ဟူရာ၌ ဟေတု အနက် , သရလောပေါ သုတ်၌ တု သဒ္ဒါကား နိဂ္ဂဟ အနက်တည်း၊ "ကံသဏ္ဌ" လည်း ရှိသည့်ပင်၊ "ပန-အထူးကား" ဟု ပေးရာ၌ ဝိသေသအနက်တည်း၊ "အထူးကား" မပေးရသော်လည်း ဝိသေသဝါကျ၌ ပန သဒ္ဒါသည် ဝိသေသ ဇောတက ပင်တည်း၊ ဤနည်းအားဖြင့် ဥပသ္သာသ-ဝါကျရှိမှ အနက် စသည်များလည်း ဖြစ်သင့်ကြောင်းကို သိပါ၊ "ဝိသာဒ-ပင်ပန်းခြင်း" အနက်ခွဲ "ဟံ-ဟင်း " ဟု သက်မကြီးချလိုက်သလို ပေး၊ "သမ္ဘာမ-လှုပ်ရှား ချောက်ချားသံ" ကိုလည်း ပြယုဂ်အားလျော်စွာပေး။

သေယျထိဒံ— "တံ+ကတမံ" သာ မက "တာနိ ကတမာနိ, သော ကတမော, တေ ကတမေ, သာ ကာဘမာ, တာယော ကတမာယော" ဟု လိန် ၃ ပါး ဝုစ် ၂ ပါးပင်ဖြစ်၏၊ တွဲဘက်အနက်ကို ကြည့်၍ " ထိုစကားဟူသည်+အဘယ်နည်း " စသည်ဖြင့် ပေးလေ၊ တချို့အရာ၌ သေယျထာ နိပါတ် ဇာဒံနိပါတ် ၂ ခုစပ်သားသည် ဟုလည်း ဖွင့်ကြ၏၊ [ဤပဒပူရဏာ နိပါတ်ဒုတွင် အချို့ နိပါတ်များ၏ အနက်ထူးကိုသာ ပြထားသည်၊ မပြုံအပ်သော နိပါတ်၏ အနက်ထူးကိုလည်း အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၌ တွေ့ရဦးမည်သာ။]

သက္ကာ - တတ်နိုင်၏၊ လဇ္ဇာ - ရအပ်၏၊ ဆုတိ-ဤသို့၊ ဇတေ - ဤနိပါတ်တို့သည်၊ ပဌမာယံ - ပဌမာဝိဘတ်၏ အနုက်၌ (ဝတ္တာနို-ပြစ်ကုန်၏)၊ အာဝုသော - ငါ့ရှင်၊ အန္တော-အမောင်၊ ဟန္တော-အမောင်၊ ဇရေ, အဇရေ, ဟဇရေ - အာချင်း၊ ဇဓ - ဟဲ့ကျွန်မ၊ ဇုဘိ ဇတေ, အာမန္တနေ - ခေါ်ခြင်း (အာလုပ်) အနုက်၌၊ (ဝတ္တာနို)၊ ဒိဝါ, ဘိယျော, နမော ဟုကုန်သော၊ ဇတေ - တို့သည်၊ ပဌမာယံ - ပဌမာဝိဘတ်၏အနုက်၌ငင်း ဒုတိယာယ ဥ-၌ငင်း၊ (ဝတ္တာနို)။

သယံ, သာမံ, သံ, သမ္မာ,,ကိန္တိ ဆုတိ-သယံ ပေ၊ ကိန္တိ ဟုကုန်သော၊ ဇတေ- တို့သည်၊ တတိယာဇထ-၌ (ဝတ္တာနို)၊ သော တော ဓာပစ္စယန္တဝစ-

ဝိဘတ္တိယုတ္တံ—နိပါတ်ပုဒ်နောင် ဝိဘက်သက်ပြီးနောက် များသောအားဖြင့် ချေစရသည်ချည်းတည်း၊ ထို့ကြောင့်"ဝိဘတ္တိယုတ္တာ-ဝိဘတ်နှင့်ယှဉ်"ဟုဆို၌ "ဝိဘတ်မကျေဘဲယှဉ်ဘွဲ့နေသည်" ဟု မမှတ်စဲရ၊ "ပဌမာအာလုပ် စသော ဝိဘက်နက်များနှင့် ယှဉ်သည်, ဝိဘတ်နက်၌သည်"ဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌"ဇတေ ဟဒယော နိပါတာ ပဌမာယ ဝိဘတ္တိယာ အာဒေ့ထေန ယုဇ္ဇန္တိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝိဘတ္တိယုတ္တံ၌ ဝိဘတ္တိအရ ဝိဘတ်၏အနုက် တိုင်အောင် ယူ၊ါ-ဟူလို၊ အဝိဘတ္တိယုတ္တာ၌ "လုံးလုံးဝိဘတ်မသက်၍" ဟု မမှတ်ထိုက်၊ ဝိဘတျန္တံပဒံ=ဝိဘတ်ဆုံးမှ နိပါတ်ပုဒ် တပုဒ်အနေဖြင့် ပုဒ်ချုဝင်နိုင်မည်၊ "အသရီ်ာဟိ သဗ္ဗာသံ" ဟုသော မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ် ပုံစံ၌ အဝိဘတ္တိယုတ္တာ"ဧဝံ"နိပါတ်ကို ထည့်ထားသောကြောင့်ငင်း, ကိတံ - "ပုဗ္ဗကာသေကကတ္တုကာနံ တုနဘွာနဘွာဝါ" သုတ်၌ "ကာတုန"ဟူသော အဝိဘတ္တိယုတ္တာ နိပါတ်နှောင် "သိဒ္ဓေါ"ဟု ရူပသိဒ္ဓိ ဖွင့်လတ္တံ့ဖြစ်သော်ကြောင့်ငင်း ဤအဝိဘတ္တိယုတ္တာ နိပါတ်များနောင်လည်း သိဝိဘတ် သက်သင့်ကြောင်းကို သူနိုင်ပေသည်၊ [ဝိဘတ်သက်သော်လည်း ဝိဘတ်နက် မထင်ရှားသောကြောင့်"အဝိဘတ္တိယုတ္တာ"ဟု ခေါ်နိုင်သည်။]

အတ္ထိ၊ ပေ၊ ပဌမာယံ — "အတ္ထိ·ရှိ၏, ရှိကုန်၏"ဟု ကောစ် ဗဟုဝုစ် သင့်သလို ပေးနိုင်၏၊"ဓနံ+အတ္ထိ, ပုတ္တာ+အတ္ထိ"တို့၌ အတ္ထိ၏ တွဲဘက်ဖြစ်သော ဓနံ,ပုတ္တာတို့က ပဌမာဝိဘတ် ဖြစ်သောကြောင့် အတ္ထိနောင်လည်း·ပဌမာဝိဘတ်သက်၍ ချေပစ်ရမည်၊ သက္ကာ လဇ္ဇာတို့၌သည်း နည်းတူ။

ဒိဝါ၊ပေ၊ဒုတိယာယဥ္စ— ပြယုဂ်အားဒလျော်စွာ ပဌမာ ဒုတိယာ အနုက်ရှိကြသည်၊ ရတ္တိယဝ-ညဉ့်သည်ပင်၊ သမာနာ-ဖြစ်ပါလျက်၊ ဒိဝါ-နေ့ဘည်း၊ ဇုတိသဒ္ဒါနန္တိ-ဤသို့မှတ်ထင်ကြကုန်၏၊ ဘိယျော - လွန်ကဲသော၊ သောမနသံ-ဝမ်းမြောံခြင်း၊ ဥပဋ္ဌတိ - ဖြစ်၏၊ နမော - ရှိခိုးခြင်းသည်၊ အတ္ထု - ဖြစ်စေသတည်း၊ ဤ၌ ပဌမာ အနုက်တည်း၊ ဒိဝါဒယဝ-နေ့ကိုပင်၊ ရတ္တိံ တိ - ညဉ့်ဟု၍၊ သဒ္ဒါနန္တိ၊ ဘိဒယျော - အလွန်၊ ပဒလ္လောမံ-ကျသော အမွေးရှိသူ၏အဖြစ်သို့၊ အာပါဒိ - ရောက်ပြီ၊ နမော-ရှိခိုးခြင်းကို၊ ဂ.ရေ ဟို-ပြီလော၊ ဤ၌ ဒုတိယာ အနုက်တည်း။

သော,တော,ခေပစ္စည်းအဆုံးရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်လည်း၊ (တတိယဇွေ့ ဝတ္တုနှိ)၊ သုတ္တသော-သုကာအား ဖြင့်၊ ပဒသော-ပုဒ်အား ဖြင့်၊ အနိစ္စတော-အနိစ္စအား ဖြင့်၊ ဒုက္ခတော-ဒုက္ခအား ဖြင့်၊ ဇကခ-တဘို့ ဖြင့်၊ ဒွိခ-၂ ပါး အပြားအား ဖြင့်၊ ဣစ္စာဒိ-၍ိသို့ အစရှိသည်တည်း။

တဝေတုံပစ္စယနှာ - တဝေပစ္စည်း , တုံပစ္စည်း အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်၊ စတုတ္ထိယာ-စတုတ္ထိဝိဘတ်၏၊ (အတွေ ဝတ္တုနှိ)၊ ကာတဝေ-ဌါ၊ ပေ၊ ဒါပေတုံ - ဌါ၊ ဣစ္စာဒိ - တည်း၊ သောတောပစ္စယနှာ-သော, တောပစ္စည်း အဆုံးရှိသော နိပါတ်ဟု သည်၊ ပဋ္ဌမိသတွေ-ဒ်၊ (ဝတ္တုနှိ)၊ ဒိဃသော - အလျားမှ သြရသော - ၍ိ ဘက်မှ၊ ရာဇဒါဝါ စောရတောဝါ ဣစ္စာဒိ၊ တော - တောပစ္စည်းသည်၊ သတ္တမျာတွေဝိ - လည်း၊ (ဝတ္တဘိ)၊ တြဿဒိပစ္စယနှာစ တြဿ အစရှိသော ပစ္စည်းအဆုံးရှိသော နိပါတ်ဟု သည်လည်း၊ (သတ္တမျာတွေ ဝတ္တုနှိ)၊ [ဟိ ဟံစသော သတ္တမျာတွေ ပစ္စည်းအား လုံးကို ယူဟု ရာ " တြဿဒိပစ္စယနှာစ " ဟု အာဒိနှင့် (သိဟိုဠ်ပကာအဋ္ဌကထိုင်း) ပါဠ်ဘာသာနှိုက်စ၊] ဇကတော-ဒ်၊ ပေ၊ မူလတော - ဒ်၊ ယတြ-ဒ်၊ ပေ၊ တဟိံ-ဒ်၊ [နိပါတပစ္စယခေါ်း ဒ် အနက်ပေးခဲ့ပြီ] ဣစ္စာဒိ-၍ိသို့ အစရှိသည်တည်း။

တတိယတွေ —သယံကို "အတ္တနာ-ကိုယ်တော်တိုင်" ဟု ဖွင့်သည်၊ သဒံ-ကိုယ်တိုင်၊ သံကို သာမံဟုဆိုင်း, သာမံကို အတ္တနာဟုဆိုင်း ဖွင့်၏၊ သမ္မာကို "အဝိပရီတတော မဖေါက်ပြန်သော အားဖြင့်" ဟု ဖွင့်၏၊ ကိန္တိကို "အဘာယအကြောင်း အဘာယနည်းဖြင့်" ဟု ဖွင့်၏၊ ထို အားလုံးပင် တတိယာဝိဘတ်၏ ဝိသေသန အနက်ကို ဟောကြသည်၊ သောပစ္စည်း စသည်ဆုံးသော ပုံစံများ တိုက်ရိုက်ပါရှိပြီ၊ သိမှဉ် " ဒွိခ " ဟု ရှိသေး၏၊ " သုတ္တသော " စသည် တည်ပြီးနောက် နာဝိဘတ်သက်၍ ချေရာဉ်းမည်ကို သတိပြု။

တဝေတုံ၊ ပေ၊ ဒါပေတုံ ဣစ္စာဒိ—ကာတဝေစသော ပုဒ်များလည်း နာမ်ဂိုဏ်းစဉ်၍ မရ၊ " ဌါ " ဟူသော တုမတ္ထသမ္ပဒါန် အနက်၌ စတုတ္ထီကြေလျက် ရုပ်တမျိုးသာ ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် နိပါတ်ဟုင် ပါဝင်ကြသည်၊ [အာချာတ်လည်း မဟုတ် , ဥပသာရလည်း မဟုတ်, နာမ်ပဒမာလားလည်း စဉ်၍ မရသော ပုဒ်ဟူသမျှတို့ နိပါတ်ဘွင်း၌ ပါဝင်ကြရသည်ချည်းဟု မှတ်၊] " ကာတဝေ " စသည်ဖြင့် ပြီးပြီးနောက် " သ-နံ " တခုခု သက်, ချေ၊ " သော တော ပစ္စယနှာ " မှ စ၍ အနက်အတိုင်း သိသာပြီ၊ ပဌမာ အနက် ဟောရာ၌ ပဌမာ ဝိဘတ်သက်၍ ချေ၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဆိုင်ရာ အနက်၌ ဆိုင်ရာ ဝိဘာ်သက်၍ ချေရမည်၊ သို့သော် " တော " စသော နိပါတ်ပစ္စည်းကား သူတို့ကိုယ်တိုင် ဝိဘတ်အမည်ရှိကြသောကြောင့် ထပ်၍ ဝိဘတ်သက်ဘွယ် မလိုတော့ပြီ။

သမန္တာ-အလုံးရှိ၍၊ သာမန္တာ-ထက်ဝန်းကျင်၌၊ ဝါ-အနီး၌၊ပရိတော-ထက်ဝန်းကျင်၌၊ အာဘိတော - ဝှေ့ရှု၌၊ သမန္တတော - ထက်ဝန်းကျင်၌၊ ဂေကဏ္ဍံ - တဲချုံ၌၊ [ဂေကတြ - ဟု ပွင့်သည်၊] ဂေကမန္တံ-သင်္ဃတ္ထေရသော အရပ်၌၊ [" ဂေကံ+အန္တံ " ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ အန္တံသဒ္ဒါ အနက်အထူးမရှိ၊ တနည်း - အန္တံသဒ္ဒါကို ဘာဝအနက်ကြံ၍ " ဂေကမန္တံ - သင်္ဃတ္ထေရာ တဲချုံသော အရပ်အတ်ိုင်၌" ဟု ပေးကြ၏၊] ပေဉ္ဇာ-အောက်၌၊ ဥပရိ, ဥဒ္ဓံ-အထက်၌၊ အဓော-အောက်၌၊ တိရိယံ-ဖိလား၌၊ သမ္မုခါ-မျက်မှောက်၌၊ ပရမ္မုခါ-မျက်ကွယ်၌၊အာဝိ-ထင်ရှားသောအရပ်၌၊ရဟော-ဆိတ်ကွယ်ရာ၌၊ တိရော-တဘက်၌၊ ဥစ္စံ-အမြင့်၌၊ နိစံ- အနိမ့်၌၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ အန္တရာ-အကြား၌၊ အန္ဆတ်ံ-ဒိပ်သန္တာန်၌၊ ဗဟိဒ္ဓါ, ဗာဟိရာ, ဗဟိဂံ, ဗဟိ - အပ၌၊ သြဂံ - ဤဘက်၌၊ ပါဂံ - ထိုဘက်၌၊ အာရာ , အာဂကာ-အဝေး၌၊ ပန္ဆာ - နောက်၌၊ ပုရေ - ရှေ့၌၊ ဟုံ - တပါးသော အရပ်၌၊ ပစ္ဆာ-တမလွန်ဘဝ၌၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဧတေ-ဤနိပါတ်တို့သည်၊ သတ္တမိယာ-၏၊ (အတ္ထေ-အနက်၌၊ ဝတ္တာတ်ိ-ပြစ်ကူန်၏)။

သမ္မတိ - ယခုအခါ၌၊ အာယတိ - နောင်အခါ၌၊ အဇ္ဇ - ယနေ့၌၊ အပရဇ္ဇု-နက်ဖန်၌၊ [သိဟ်ဠိဋ္ဌမှ၌ " အပရဇ္ဇု " ဟု ဂိုသည့်ပြင်, ထို့နောက်၌ " ပရဇ္ဇု-နက်ဖန်၌ " ဟုလည်း ဂိုသေး၏၊] သုဝေ, သွေ- နက်ဖန်၌၊ ပရသုဝေ-သဘက်ခါ၌၊ [သိဟ်ဠိဋ္ဌမှ၌ "ဥတ္တရသုဝေ-သဘက်ခါ၌" ဟု ဂို၏၊] ဟိယျော-ယမန်နေ့၌(မနေ့၌,မနေ့က) ပရေ-တဘန်မနေ့၌၊ ["တဖြန်နေ့" ဟု တဆို့အရပ်၌ခေါ်၏၊ လွန်ကဲ့သော ၃ ရက်ဖြောက်နေ့တည်း၊] သဇ္ဇု-လက်ငင်း (ချက်ခြင်း)၊ သာယံ-နေ့ငင်ချိန်၌၊ ["ညချမ်းအခါ၌" ဟု ပေးကြ၏၊] ပါဝေတာ - နံနက်၌၊ ကာလံ - အခါ၌၊ ကာလ္လံ - လျောက်ပတ်သော အခါ၌၊ ဒိဝါ-နေ့၌၊ ရတ္တိံ-ညဉ့်၌၊ ဒုန်စ်ံ, သသတံ-အမြဲ (မြဲသောအခါ၌)၊ အာဘိက္ခဏံ , အဘိက္ခဏံ - မပြတ် (မပြတ်သော အခါ၌)၊ မုဟုံ -ချက်စွဲ၊ မုဟုတ္တံ-တမုဟုတ်မျှ၊ ဘူတပုဗ္ဗံ-ရှေးအခါ၌၊ ပုရာ-ရှေး၌၊ ယဒါ - အကြောင်းအခ်ဳ၌၊ တဒါ - ထို အခါ၌၊ ကဒါ - အဘယ် အခါ၌၊ ဥဘယတ္ထ၁ယာ - ဤသို့ အစရှိသော နိပါတ်တို့သည်၊ ကာလသတ္တမိယာ - ကာလ အနက်ရှိသော

ဘူတပုဗ္ဗံ — ဤ၌ နိပါတ်တွင် သွင်းသော်လည်း " ပုဗ္ဗ+ဘူတံ-ဘူတပုဗ္ဗံ (ရှေးက်ဲ့ဖြစ်သော ဂဏ္ဌ၊ အကျင့်)၊ယထာ-ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ" ဟု ဖွင့်သော သီလက္ခန်(ကဋ္ဌဒန္တ)ဋီကာသစ်မူလို နိပါတ်မဟုတ်, သမာသ်ပုဒ် ဟု မှတ်။

သတ္တမီ ဝိဘတ်ဒု၏၊ (အာဇ္ဈေ ဝတ္တာနီ)၊ ဣတိ - ဤသည်တို့ကား၊ ဝိဘတ္တိ ယုတ္တာနိ-ဝိဘတ်၏ အာနက်နှင့်ယှဉ်သော နိပါတ်တို့ဘည်း။

အဝိဘတ္တိယုတ္တော သုစ-အဝိဘတ္တိယုတ္တနိပါတ်တို့တွင်လည်း၊ အဲပွဝ-အာပွေဝနိပါတ်ဂုင်း၊ အဲပွဝနာမ- ဂုင်း၊ နု-ဂုင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဧတ-ဤ နိပါတ်တို့သည်၊ သံသယေဇ္ဈ-ယုံမှားခြင်းအာနက်၌၊(ဝတ္တာနီ-ဖြစ်ကုန်၏)၊ အဒ္ဓါ-အဒ္ဓါနိပါတ်ဂုင်း၊ ပေ၊ သံသဂ္ဂံ- သံသဂ္ဂံနိပါတ်ဂုင်း ဣတိ ဧတော, ဧကံသဇ္ဈေ- ဧကန် (စင်စစ်) ဟူသော အနက်၌၊ (ဝတ္တာနီ)၊ ဧဝဣတိ-ဧဝ ဟူသော နိပါတ်သည်၊ အဝဓာရဏေ - ပိုင်းခြား သတ်မှတ်ခြင်း အာနက်၌၊ (ဝတ္တာဘိ-ဖြစ်၏)။

သံသယဇ္ဈ — " ယုံမှားခြင်း " ဟူသည် မဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် " အပွေနုမညေ သက်မေယျုံမ - ချဉ်းကပ်နိုင်ကုန်အံ့လည်း မသိ " ဟူရာ၌ ချဉ်းကပ်နိုင်မည့် - မချဉ်းကပ်နိုင်မည်ကို မဆုံးဖြတ်နိုင် - ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်၏၊ အပွေဝ-နတ်နှင့်တွဲရာ၌လည်း နည်းတူ၊ ကံသဇ္ဈ၌ " အဒ္ဓါ-မချွတ်, ဧကန် , အမှန်, စင်စစ်၊ တဿ-တကယ်"စသည်ဖြင့် သင့်သလို ပေး။

အဝဓာရဏဇ္ဈ—အဝပုဗ္ဗ ရဓေါတ် (စုရာဒိဏော ပစ္ဆိညိးခကြ) ယုပစ္ဆိည်း၊ " အဝဓာရဏံ - အဝဓေါရဏော ဟူသည်၊ အယောဂ အညယောဂ ပဋိယောဂ နိဝတ္တနဝဒသန - အယောဂနိဝတ္တန အညယောဂနိဝတ္တန ပဋိယောဂ နိဝတ္တန၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သန္နိဋ္ဌာနံ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းတည်း" ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ထိုဝဋ် " ဧသောဝ-ဤအနိစ္စဟု ပညာဖြင့် ရှုခြင်းသည်ပင်၊ ဝိသုဒ္ဓိယာ - ကိလေသာ စင်ကြယ်ခြင်း၏၊ မဂ္ဂါ-အကြောင်းတည်း " ဟူရာ၌ အယောဂ-ကိလေသာ စင်ကြယ်ကြောင်းနှင့် မယှဉ်ခြင်း (ကိလေသာ စင်ကြယ်ကြောင်း ပေါ်ခြင်း) ကို ဧသဒ္ဓါက တားမြစ်သည်၊ " ဧသောဝ-ဤတရားသည်သာ၊ မဂ္ဂါ-လမ်းကြောင်း အမှန်တည်း၊ အဧညာ - အခြားသော တရားသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ " ဟူရာ၌ အညယောဂ-အခြားမဂ္ဂတို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းကို တားမြစ်သည် ပဋိယောဂနိဝတ္တန ဝိယုဂ်ကို ပြရာ၌ ဋီကာ ပဒ်ဋ္ဌပုဂ်နေ ဟန်တူ၏၊ ထို့ကြောင့် " တိသေးဧဝ-တ်သသည်သာ၊ ဓနုမရော-လေးအတတ်ကို တတ်၏ " ၌ ဧဝဖြင့် ပဋိယောဂ-တိသနှင့် တွဲဘက်ဖြစ်သော ဒတ္တကို တားမြစ်သည်-ဟု ပုံစံတမျိုး ထုတ်ပါ။

ဂဟေတမ္မတ္ထဓသော ဒုမျိုး။ ။ဝေသဒ္ဓါဖြင့်ဆိုရာ၌ ဂဟေတမ္မတ္ထ-နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္ထ-အနုညာဇာတတ္ထဟု ဒုနက်ကို အချို့အရာ၌ပြု၏၊ ထိုတွင် ယူအပ်သော အနက်သည် ဂဟေတမ္မတ္ထမည်၏၊ တားမြစ်အပ်သော အနက်သည် နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္ထမည်၏၊ ခွင့်ပြုအပ်သော အနက်ကား အနုညာတတ္ထ မည်၏၊ သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏာ၌ နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္ထကို မငဲ့သောကြောင့် နိဒတ္တေတဗ္ဗတ္ထ ရသင့်သော်လည်း ပြဿဝယ်မလို၊ တားမြစ်ခြင်း မရှိသောကြောင့် ခွင့်ပြုစရာလည်း မလိုတော့ရကား အနုညာတတ္ထလည်း ပြဿဝယ် မလို၊ နိဝတ္တာပနာ-

စမာရဏာဒ်ကား ဂဟေတဗ္ဗထ္ထ-နိဝတ္တေတဗ္ဗထ္ထ ၂ မျိုးလုံးရ၏၊ အနုညာတထ္ထကား ခွင့်ပြုစရာ အနက်ရှိမှသာ ရမည်။

ထင်ရှားစေအံ့ — "ကောဝခေါ ဘိက္ခဝေ ခဏောဒ သမယောစ ဗြဟ္မစရိယ စဝါသာယ=ဘိက္ခုတို့ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယကိုကျင့်သုံးဘို့ရာ (မဂ်ရဘို့ရာ) တခုသော နဝမခဏ (ဘုရားပွင့်ရာ - မိဒိုက တိဟိတ်ဉာဏ်ရှိသော လူဖြစ်ရာ) အခါသာတည်း" ဟူရာ၌ ကောဝဝယ် ဝေ ပါရှိ၏၊ ထိုဌာန နဝမခဏာသည် ဂဟေတဗ္ဗထ္ထ (ဤနေရာ၌ ယူအပ်သော အနက်) တည်း၊ ရပ်ပြစ်ရှစ်ပါး ဟူ ခေါ်စမှတ်ပြုအပ်သော အင်္ဂကဏာသည် နိဝတ္တေတဗ္ဗထ္ထ (ငို ဝေဖြင့် တားမြစ်အပ်သော အနက်) တည်း၊ ဤ၌ ခွင့်ပြုဘို့ရာ အနုညာတထ္ထ မရတော့ပြီ၊ ဂုဏောဝေ နေ့ဦးလည်း သီလ သမာဓိ ပညာ သဒ္ဓါစသော ဂုဏ်တို့သည် ဂဟေတဗ္ဗထ္ထ, ရွှေ ငွေ ဥစ္စာကားဒိ နိဝတ္တေတဗ္ဗထ္ထ ဟု ကြံသင့်၏၊ [တနည်း-ရွှေ ဆိုသော စဒန္ဓုပဂ္ဂိုလ်က ရွှေ ငွေစသည်ကို တားမြစ်လိုခြင်း မရှိလျှင် "ဂုဏောဝေ-ဂုဏ်သည်ပင် ဥစ္စာ" ဟု မိမိအနက်ကိုသာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချသော သဒ္ဒန်ဿာနဝဝစနောလည်း ဖြစ်သင့်၏၊ ရွှေငွေကို ဥစ္စာဟုတ်-ဟု မတားမြစ်လို, သူ့နည်းနှင့် သူ့ဥစ္စာပင်ဖြစ်ပေသည်-ဟူလို။]

အနုညာတထ္ထ ။ ။ နိဝတ္တေတဗ္ဗထ္ထကို ပြရာ၌ ဂုဏ်ချင်း ခြင်္ဂါချင်း ကြိယာချင်းသာ ပြရမည်၊ ဂုဏ်ဟော သဒ္ဒါက ခြင်္ဂါကြိယာက်ိ မကန့်ကွက်နိုင်၊ ထို့အတူ ခြင်္ဂါဟော ကြိယာဟော သဒ္ဒါတို့ကလည်း မိမိတို့ အချင်းချင်းသာ ကန့်ကွက် နိုင်ကြသည်၊ ထို့ကြောင့် ဂုဏ်ဟောသဒ္ဒါနောင် ဝေထိုင်လျှင် အခြားဂုဏ်ကို နိဝတ္တေတဗ္ဗထ္ထ ပြု၍, ခြင်္ဂါကို အနုညာတထ္ထ ပြုနိုင်သည်၊ ခြင်္ဂါနောင် ထိုင်ရာဋ္ဌလည်း ဤနည်းပင်တည်း၊ ပုံစံကား-"တိသောဝေ ခနုဓရော ဟောတိ" တည်း၊ [ဓနရော - လေးကိုဆောင်သည်၊ ဝါ- လေးအတတ် တတ်သည်၊] ၁-တိသောဝေ၌ တိသခြင်္ဂါနောင် ထိုင်သော ဝေဖြင့် မိတ္တ - ဒတ္တခြင်္ဂါကို တားမြစ်၏, တိသ၏ ဓနုဓရဂုဏ်မှတပါး ဆင်အတတ် မြင်းအတတ်စသော အတတ်ကို ("မတတ်" ဟု) မကန့်ကွက်၊ တတ်သည် ဟု ခွင့်ပြုလျက် ရှိသည်၊ ၂-ဓနုဓရောနောင် ဝေထိုင်လျှင် ထို ဝေဖြင့် ဆင် မြင်း အတတ် စသော ဂုဏ်ကို ကန့်ကွက်၏၊ မိတ္တခြင်္ဂါကိုကား ခွင့်ပြုသည်၊ ၃-ပေ့ါတ်နောင် ဝေထိုင်လျှင် ထိုဝေဖြင့် မိတ္တဒတ္တတို့ လေးအတတ် တတ်ကြောင်းကိုလည်း တိသ၏ ဆင်အတတ် စသည်ကိုလည်း အနုညာတပြုသည်-ဟု ရှေးဆရာတို့ မိန့်ကြလေသည်။

[ဆောင်] ဒေသဒ္ဒါ, ရှိလေရာ, ရံခါအနုညာတ ထုတ်မြ။
နိဝတ္တေတဗ္ဗ, ခြင်္ဂါပြု, အနုညာတ ဂုဏ်ကို ထုတ်မြ။
နိဝတ္တေတဗ္ဗ, ဂုဏ်ဖြစ်က, ဒဗ္ဗ အနုညာတ ထုတ်မြ။
နိဝတ္တေတဗ္ဗ, ကြိယာပြု, ဂုဏ်ခြင်္ဂါကို အနုညာတထုတ်မြ။

ပုတ်ချက်။ ။ခြင်္ဂါနောက် ဝေဖြင့် ခြင်္ဂါချင်းကန့်၍ ဂုဏ်ကို အနုညာတပြုခြင်း-ဂုဏ်နောဝေဖြင့် ဂုဏ်ချင်းကန့်၍ ခြင်္ဂါကို အနုညာတ ပြုခြင်းကား သင့်ဘွယ် ရှိ၏၊ ကြိယာနောင် ထိုင်သော ဝေဖြင့်ကား အခြားကြိယာကို ဂန့်လိုရိပ် မထင်၊ မိမိအနက်ကိုသာ မြဲစေသော သဒ္ဒိဋ္ဌာနဝဝစနာဟု ထင်သည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုဝေဖြင့် ခြင်္ဂါ-ဂုဏ်များကို အနုညာတ ပြုသည်-ဟုသော ရှေးဆရာတို့ စကားကို စဉ်းစားထိုက်သည်။

ကစ္စိ - ကစ္စိနိပါတ်ဂုင်း၊ ပေ၊ ကိ ံ - ဂုင်း၊ ကွတိ ဇေတ, ပန္ဆုနထြေ-ဖေးခြင်းအနက်၌၊ (ဝတ္တာနီ)၊ [ကစ္စိ - အာသိန်ည်း၊ ဝါ - ဘယ်နှယ်လဲ၊ ခမနိယံ-ခန့်ကျန်းပါ၏လော,စသည်တည်း၊ ဇဝံ-ဂုင်း၊ ကွတိ, ကွထြံ-ဂုင်း၊ ကွတိ - ဤသို့၊ ဇတေ, နိဒဿနေ - ညွှန်ပြခြင်း အနက်၌၊ (ဝတ္တာနီ) [“ဇဝံ-ဤသို့”စသည်တည်း၊] ကွတိ-ကွတိနိပါတ်သည်၊ ပေါတူ ဝါကျပရိသမတ္တိသုစ - အကြောင်းဟူသော အနက် , စကားတရပ် အပြီးသတ် ဟူသော အနက်တို့ကို၌လည်း၊ (ဝတ္တာတိ-ဖြစ်သေး၏)၊ ယာဝ-ဂုင်း၊ ပေ၊ ကိဝ-ဂုင်း၊ ကွတိ ဇတေ, ပရိစ္ဆေဒနထြေ-ပိုင်းခြားခြင်း အနက်၌၊ (ဝတ္တာနီ)၊ ဇဝံ-ဂုင်း၊ ပေ၊ သာဓု- ဂုင်း၊ ကွတိ ဇတေ, သမ္ပဋိစ္ဆနထြေ-ဝန်ခံခြင်း (လက်ခံခြင်း) အနက်၌၊ (ဝတ္တာနီ)၊ ယထာ-ဂုင်း၊ ပေ၊ တထာစ - တထာစ နိပါတ်ဂုင်း၊ ကွတိဇတေ, ပဋိဘာဂထြေ - အတူဟူသော အနက်၌၊ (ဝတ္တာနီ)၊ ယထာ

ကွတိ၊ပေ၊သမတ္တိသုဒ။ ။ဤကား ကွတိအတွက် အပိုအနက်ပြ စကားတည်း၊ “ကွတိ-ထို့ကြောင့် , ဤ အကြောင်းကြောင့် ” ဟု ပေးရာ၌ ဟေတုအနက်၊ “အဘိနန္ဒါနီ (အဘိနန္ဒုံ+ကွတိ)၊ အဘိနန္ဒုံ-နှစ်သက်ကြကုန်ပြီ+ကွတိ-ပြီးပြီ ” ဟု အဲနက်ပေးရာ၌ စကားတရပ် ပြီးဆုံးကြောင်းကို ပြသော ဝါကျပရိသမတ္တိ အနက်တည်း၊ [ပရိ,သံပုဗ္ဗ အပဓာတ် ဘိပစ္စည်းဖြင့် ပရိသမတ္တိ, ယုပစ္စည်းဖြင့် ပရိသမာပနံ, တပစ္စည်းဖြင့် “ပရိသမတ္တော”ဟု သုံးနှုန်းပုံကို သိပါ။]

ပရိစ္ဆေဒနထြေ။ ။“ယာဝဇီဝံ-အသက်အပိုင်းအခြား အတိုင်း, အသက်ထက်ဆုံး၊ စာဝ-ထိုမျှလောက် , ယာဝတာယုကံ - အသက်ရှည်သမျှ ” စသည်ဖြင့် ယာဂ စသော နိပါတ်တို့ ပရိစ္ဆေဒန အနက်ရှိကြ၏၊ ထိုတွင် ယာဝတာ စသော ၅ ပုဒ်တို့သည် အာဝန္တာ၊ စာဝန္တာ၊ ပစ္စည်းဖြင့် ယာဝါ တာဝါ တ္တောဝါ ကိဝါ စသော ဂုဏ်ဝါဒိ ဂိုဏ်းဝင်များ ဖြစ်နိုင်ရကား “ ယာဝတာ - အကြင်မျှလောက် အတိုင်းအရှည် ရှိသော အရေ၌ဖြင့် ” ဟု စာတိယာ ဂိဘတ် ဆိုးသော နာမ်ပုဒ်များလည်း ဖြစ်နိုင်ကြသည်။

သမ္ပဋိစ္ဆနထြေ ။ ။ နိဿယည်းယူရာ စသည်၌ တပည့်က“အာစရိယောမေ ဘန္တေ ဟောဟိ , အာယသ္မတော နိဿာယ ဇန္တာမိ = အရှင်ဘုရား.... တပည့်တော်၏ ဆရာ ဖြစ်တော်မူပါ, အရှင်ဘုရားကို မှီ၍ နေလိုပါသည် ” ဟု တောင်းပန်လ:လျှင် ဆရာက “ဧဝံ-သင်လျှံသည့်အတိုင်း ရှိစေ၊ သာဟု, သာဓု-ကောင်းပြီ၊ လဟု-(ဝန်မလေးပါ) ပေါ်ပါးပါ၏၊ ဩပါယိကံ - သင့်တော်ပါ၏၊ ပဋိရူပံ- လျောက်ပတ်ပါ၏၊ အာမ-အင်း (ဒ်ံမ်း)”ဟူသော စကားလုံးတို့ဖြင့် တခုခုကို သုံး၍ ဇန်ခံရ-လက်ခံရသည်၊ [ထိုတွင် လဟု - ဩပါယိကံ - ပဋိရူပံ ၃ ပုဒ်ကား နာမ်ပုဒ်လည်း ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် “ လဟုနိ, လဟဝေါ ” စသော ပုဒ်, ပဋိရူပေ-စသော ပုဒ်များကို ဝေဋ္ဌကရသည်၊ ဩပါယိကံကား “ဥပါယေ-သင့်တော်သော အကြောင်း၌၊ နိယုတ္တံ- ယှဉ်ဆ ည်တည်း” ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ ကိုယ်ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော တဒ္ဓိတ်နာမ်ပုဒ်တည်း။]

ဏ္ဍကိ-ယထာဟူသော ဤနိပါတ်ကား၊ ယောဂဝိဘာဝိဆွာပဒဖြင့်နာမ်ဘာဝနိဒ္ဒသနေသုစ-သင့်လျော်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်, ဝိဆွာအနက်, ပုဒ်အနက်ကို မလွန်ခြင်းအနက်, ညွှန်ပြခြင်း အနက်ဘို့ရှိလည်း၊(ဝတ္တာဘိ)။

ဧဝံ ဏ္ဍကိ - သည်၊ ဥပဒေသ, ပဠာဒိသုစ - နည်းလမ်း ညွှန်ပြခြင်း, မေးခြင်း အစရှိသော အနက်ဘို့ရှိလည်း၊ (ဝတ္တာဘိ)၊ [ဆိုအပ်ပြီးသော ပဒိဘာဂအနက်အပြင် ဤအနက်များလည်း ဖြစ်သည် - ဟူလို၊]ကိုဋ္ဌဝိ ဏ္ဍကိ - သည်၊ ဒုနိုဂ္ဂဟဏာဒတ္ထ - ချီးမြှောက်ခြင်း အနက်၌ (ဝတ္တာဘိ)၊ အပေဟာဏ္ဍကိ-သည်၊ ဂရဟာ ပသံသန ပတ္ထနေသု-ကဲ့ရဲ့ခြင်း,ချီးမွမ်းခြင်း,

ပဒိဘာဂတ္ထ ။ ။ "အတူ" ဟူသော အနက်ကို ပဒိဘာဂတ္ထ ဟု ခေါ်၏၊ ယထာတထာစသော နိပါတ်တို့သည် "ဟောတိယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့, တသာ-ထို့အတူ၊ ဧဝံ-ဤ့အတူ၊ ဟောတိသေယျထာပိ-ဖြစ်သကဲ့သို့, သေယျထာဒိနာမ-ဥပမာ မည်သည်" စသည်ဖြင့် ဥပမာနဝတ္ထုနှင့် ဥပမေယျဝတ္ထုတို့ တူမျှကြောင်းကို ထွန်ပြသည်၊ ဧဝမေဝ နောက်၌ "ဒေမေဝံ" ဟု နိဂ္ဂဟီဘန္တ နိပါတ်သည်ရင်း သေယျထာပိ နောက်၌ "သေယျထာပိနာမ" ဟူသော နိပါတ်သည်ရင်း သံဟိဋ္ဌမူ၌ ပေါ်ရ၏၊ ထိုဘွင် 'ယဒထဝ-ဒေမေဝ-ဧဝမေဝံ-ဒေမို-ယထာပိ-သေယျထာပိ-ယထရိဝ-တထရိဝ-ယထာနာမ-တထာနာမ-ယထာဟိ-တထာဟိ-ယထာစ-တထာစ " တို့သည် " ယထာ+ဒေ " စသော နိပါတ်ပုဒ် ၂ ခုမှ ပေါင်းထားသော နိပါတသမုဒါယ (နိပါတ်ပုဒ်အပေါင်း) ဟုသည်း တနည်းကြံသင့်၏၊ ထို့ကြောင့် " ယထရိဝ " တို့၌ " ယထာ+ဒေ " ဟူ ၂ ပုဒ်ခွဲသောနည်းဖြင့် " ဒေါဒိသရိ " သုတ်က စီရင်သည်၊ တပုဒ်ထည်း ယူသောနည်း အလိုအားဖြင့်ကား " ယထရိဝ"ကို " ယထာ+ဧဝ"ဟု ပုဒ်ခွဲဘွယ် မလို။

ယထာဏ္ဍကိ.— စသည်ကား ယထာ၏ အပို အနက်ကို ပြပြန်သော စကားတည်း၊ ထိုတွင် "ယောဂတာ" ဟူသည် သင့်လျော်ခြင်း(အနုရူပ)အနက်တည်း၊ "ယထာသရူပံ-သရုပ်အားလျော်စွာ" စသည်တည်း၊ ဝိဆွာအနက်ကား " ယထာဝုဒ္ဓံ-ကြီးကုန် ကြီးကုန်သူတို့" စသည်တည်း၊ ပဒတ္ထာနတိဝတ္တာဟူသည် "ယထာဂတံ-အစဉ်ကို မလွန်ဘဲ" စသည်တည်း၊ ဤ၌ ကမပုဒ်၏ အနက်ကို မလွန်ခြင်းသည် " ပဒတ္ထ + အနတိဝတ္တ " မည်၏၊ နိဒဿန ဟူသည် " တံ ယထာ "ကဲ့သို့ ဥဒါဟရဏ်ထုတ်ပြသော အရာတည်း။

ဧဝံ၊ဧပေ၊ပဠာဒိသုစ — "ဧတ-သင်သည်၊ ဧဝံ-ဤသို့(သည်လို)၊ အဘိက္ကမိဘဒ္ဒံ-ရှေးရှုသွားရမည်=သည်လိုသွား, သည်လိုလာ" ဟု နည်းလမ်းညွှန်ပြခြင်းကို "ဥပဒေသ" ဟု ခေါ်၏၊ "ဧဝံ ဤသို့ပါသော" ဟူ၍ပဠာအနက်တည်း၊ ဂရဟာစသော အနက်များကိုလည်း အဋ္ဌကထာတို့၌ တွေ့ရသည်၊ ကိဠာပိသဒ္ဒါ၏ အနုဂ္ဂဟအနက်ကို အဋ္ဌကထာတို့၌ များစွာတွေ့ရလတံ့၊ "ကိဠာပိ သေက္ခော, တထာပိ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဥစ္စိနာဟု— အရှင်အာနန္ဒာသည် သေက္ခလောက်သာ ဖြစ်သေးသည်ကား မှန်၏၊ သို့သော် ရွေးချယ်တော်မူပါ"၌ ကိဠာပိကား သေက္ခအဖြစ်ကို နှိပ်ချသော ဂရဟတ္ထဘည်း။

တောင်တခြင်းအနက်ဘို့၌၊ (ဝတ္ထုတိ)၊ [" ပထွေနသုစ "ဟု ရှိသည်ကား ဆည်းစရာ မရှိ၍ အပို၊] နာမက္ကတိ - သည်၊ ဂရဟာ, ပသံသန, သညာ, ပဠေသု-ပေ၊ အာမည်, အမေးအနက်ဘို့၌၊ (ဝတ္ထုဘိ)၊ သာဓုက္ကတိ-သည်၊ ပသံသန , ယားစနသုစ - ချီးမွမ်းခြင်း , တောင်းပန်ခြင်း တို့၌လည်း၊ (ဝတ္ထုတိ)၊ [စဖြင့် ဆို အပ်ပြီးဒသာ သမ္ပဒိဆွဲနအနက်ကို ဆည်းသည်၊] ဏှယ်, ဟန္ဒဏ္ဍတိ-ဏှယ်,ဟန္ဒဟဏ္ဍနသော၊ ဇတော-တို့သည်၊ စောဒနထွေ-တိုက်တွန်းခြင်းအနက်၌၊ (ဝတ္ထုန္တိ)။

အဟော—"အရေပဏ္ဍိတက-ဟယ် စုပ်ချာသော်ပညာရှိ၊ အဟောဝတ-အံ့ဩလောက်ပါပေရဲ့ " တဗျည့် ပညာရှိက အလွဲ လုပ်လာ၍ ဆရာက ကဲ့ရဲ့သော စကား ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် အဒဟာသဒ္ဒါလည်း ဂရဟတ္ထတည်း၊ " အဟော ဗုဒ္ဓါ-သြော်ဘုရား "၌ ချီးမွမ်းခြင်းအနက်တည်း၊ "ဘဂဝါ-သည်၊ မေ-ငါ့အား၊ ဓမ္မံ-တရားကို၊ ဒေသေယျ-ဟောတော်မူပါမူကား၊ အဟောဝတ-သြော် ကောင်းလေစွ" ဤ၌ ပတ္ထနာအနက်တည်း။

နာမ — သူမျ ားအိမ်နံရံခြေရင်း၌ မုယောမုံသိုးကို ဘဉ်းပေးနေသော သားဖြစ်သူ ရှင်သဒိန်ကို ဘခင် သေဋ္ဌေးကြီးမြင်၍ "အတ္ထိနာမ တာတသုဒိန္နာ=ချစ်သား သုဒိန်..... ငါတို့မှာ အသက်ရှည်လျက်ရှိသေးတယ်မဟုတ်ပါလား, ငါတို့မှာ ဥစ္စာရှိသေးတယ်မဟုတ်ပါလား, လုပ်မှ လုပ်ရက်ပလေ" ဟု အပြစ်တင်သော ဂရဟာ စကားတည်း၊ သို့ဖြစ်၍ နာမကို ဂရဟတ္ထ ဟု ဆိုသည်၊ "ယတြဟိ နာမ သာဝကောဝိ ဧဝံ မဟိဒ္ဓိကော ဘဝိဿတိ၊ ယတြဟိ-အကြောင့်ကြောင့်၊ သာဝကောဝိ-တပည့်သော်မှလည်း၊ ဧဝံ မဟိဒ္ဓိကော-သို့ကလောက် တန်ခိုးကြီးသည်၊ ဘဝိဿတိနာမ-ဖြစ်နိုင်ပါ့ပေ၏" ဤကား ချီးမွမ်းသော စကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် နာမသည်ပသံသနတ္ထ၊ နာမ၏သညာအနက်ကား ပေါများ၏၊ ဝိဘတ်မထင်ရှားဘဲ "လောဘသဟဂတစိတ္တာနိနာန, သရာနာမ" စသည်တို့၌ နာမသည် ဤနိပါတ် "နာမ" ငင်တည်း၊ ထိုနာမနောင် (အဝိဘတ္တိယုတ္တနိပါတ်ဖြစ်၍) သိဝိဘတ်သာ သက်ခွင့်ရှိရကား "သရာ+နာမ=သရတို့+ မည်၏" ဟုသာ အနက်မှန်ပေး၊ "သရတို့+ မည်ကုန်၏" ဟု မပေးရ၊ ["ကိ ံနာမံ ယသ္မာတိ ကိ ံနာမမာ"၌ လာသော "နာမံ"ကား စိတ္တာဒိဂိဏ်းနာမ်ပုဒ်တည်း၊]ပဠာအနက်၌ ပြုယုဂ်ကိုရှာဘွေကြကုန်၊ "အတ္ထိနာမတာတ သုဒိန္နာ = ချစ်သား သုဒိန်၊ အတ္ထိနာမ-သင် စားနေတာမှ ဟုတ်ကဲ့လား, ငါ့မျက်စိများ အထင်မှားနေရော့သလား" ဟု ကြီရာ၌ အတ္ထိနာမကို " အနောကပ္ပန=မယုံကြည်နိုင်ခြင်းအနက်ဟော" ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်၏၊ ထိုအနက်၌ "သလား" ဟူသော အနက်သည် နာမ၏ ပဠာအနက်တည်း-ဟုလည်း ကြီသင့်၏။

သာဓု, ဏှယ်, ဟန္ဒ— " သာဓု သာဓု သာရိပုတ္တ=သာရိပုတြာ....ကောင်းပေစွ, ကောင်းပေစွ "၌ ပသံသာအနက်၊ "သာဓု, မေ ဘာဒန္တ ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေတု=တောင်းပန်ပါ၏ ဘုရား၊ ဘုရားရှင်သည် တပည့်တော်အား တရားဟောတော်မူပါ" ၌ ယာစနအနက်တည်း၊ " ဏှယ်-တိုက်တွန်းပါ၏၊ မေ - ငါ့ကို၊ ပါနိယံ - သောက်တော်ရေကို၊ အာဟရ-ဆောင်ခဲ့လော၊ ဟန္ဒ ဒါနိ ဘိက္ခဝေ အာမန္တယာမိ ဝေါ=ဘိက္ခုတို့...တိုက်

သာဂရ , သုဠ္ဂ , ဇာမေတံဘိ - သာဂရ , သုဠ္ဂ , ဇာမေတံ ဟူသော ၂၅ နိပါတ်တို့သည်၊ အနုမောဒနေ-ဝမ်းမြောက်ခြင်း အနက်၌၊ (ဝတ္တာနီ)၊ ကိရဇ္ဇတိ-သည်၊ အနုသယန အာသင်္ခေယျသု - တဆင့်ကြားခြင်း, မယုံကြည်ခြင်း အနက်ဘို့၌၊ (ဝတ္တာတိ)၊ နူနဿတိ-သည်၊ အနုမာနနဲသဒ္ဒတ္ထ ပရိဝိဘင်္ကေသု-မှန်းဆခြင်း, ဧအာဒ်မေ့ခြင်း, ကြံစည်ခြင်း အနက်တို့၌၊..ဖြ။

ကသ္မာတိ-သည်၊ ကာရဏာပုစ္ဆနေ- အကြောင်းကို မေးခြင်းအနက်၌ (ဝတ္တာတိ)၊ ယသ္မာ, တသ္မာ, တထာဟိ, တေနဿတိ- ယသ္မာ ၊ပေ၊ တေန

တ္တန်းတော်မူ၏၊ ယခုသိစေတော်မူမည်" ဤပါဠိများ၌ ဇုဃ်-ဟန္ဒဘို့ စောဒနဿတည်း၊ ဟန္ဒကို "ဧစသာယတ္ထ=စကား၏ ပြီးဆုံးခြင်း(စကားလက်စသတ်ခြင်း) အနက်ရှိ၏" ဟုဂုင်း, ဝသဂ္ဂ(ဝေါသဂ္ဂ) - ပြောနေဆဲ စကားကို စွန့်လွှတ်ခြင်း (စကားဖြတ်ခြင်း) အနက်ရှိ၏ ဟုဂုင်း အဖွင့်ရှိသေး၏၊ အဖွင့် ၂ မျိုးလုံး အဓိပ္ပါယ်ဘူပင်တည်း။

သာဓု, သုဋ္ဌု, ဧဝမေတံ—သူတပါးက အမျှဝေရာ၌"သာဓုသာဓု"ဟူသော စကားသည်ဂုင်း, တေ-သင်သည်၊သုဋ္ဌု-ကောင်းစွာ၊ကတံ-ပြုအပ်ခဲပြီ(သင်ပြုဘာ ကောင်းပါပေတယ်၊)"ဧဝမေတံ မဟာရာဇ=မဟာရာဇာ....ဤစကား ဟုတ်ပါပေသည်" ဟူသော စကားသည်ဂုင်း အနုမောဒနာစကားတည်း၊ ["ဧဝဓမ်တံ 'ကို နိပါတ်ဟု ဆိုသော်လည်း ဧဝံနိပါတ်နှင့် ဧတံ နာမ်ပုဒ်ကို တွဲစပ်၍ " ဧတံ-ဤစကားသည်၊ ဧဝံ-ဟုဟ်ပါ၏၏ " ဟု အနက်ပေးရသော ၂ ပုဒ်ဟု ထင်သည်။]

ကိရ—"ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အနုပပ္ပန္နောကိရ-ကြွရောက်ခဘော်မူလာပြီတဲ့" ဤ၌ အနုသဝနတ္ထ(သူများက တဆင့်ပြော၍ ကြားရသော အရာ၌ သုံးစွဲသော စကား) တည်း၊ " ကိရ-တဆင့်စကား ကြားရာဘူးသည်ကား " ဟုလည်း အနက်ပေးကြသေး၏၊ "ကေစိ-အချို့တို့က၊ဝဒန္တိ ကိရ-ဆိုကြသတတ်" အသင်္ခေယျတ္ထတည်း၊ဤအသင်္ခေယျတ္ထကိုပင် "အရုစိသံသူစန=မနှစ်သက်ကြောင်းကို ထင်ရှားပြခြင်း" ဟုလည်း ဆိုကြ၏၊ တစုံတခုကို အကျယ်ချဲ့လိုရာ၌လည်း"ကိရ"ဟု ထားတတ်သေး၏၊ " သာဝတ္ထိယံ ကိရ မဟာသုဘဏ္ဍောနာမ ကုဋုမ္ဗိကော အဟောသိ" တည်း၊ ["တေ ကိရာက် အာဒိ ဝတ္ထု ရဒဿနံ၊ ကိရသဒ္ဒေါ ဟေတ္ထု ဝိတ္ထာရဇောတကောဒယော" ....မြဟ္မဇာလသုတ်ဋီကာသစ်။]

နူန—"သောမ္မဝိနယော-ထို ဓမ္မဝိနယသည်၊ သြရကော-ယုတ်ညံ့သည်၊ နဟိနူန-မဖြစ်တန်ရာ " အနုမာနတ္ထ၊ " သာအမ္မာ-ထို မယ်တော်ဘုရားသည်၊ ကပဏာ-ဆင်းရဲလျက်၊ ရုဒ္ဓတိနူန-ငိုနေရှာလေလိမ့်မယ်နော်" ဟု ဇာလိ မင်းသားကလေးက ပုန်ကားယူသွားစဉ် မယ်တော်ကို အမှတ်ရ (အောံမေ့-လွမ်းပုံ) ၌ အနုသရဏာတ္ထ၊ နိရယံ-ငရဲသို့၊ ဂစ္ဆာမိနူန-ရောက်ရတော့မည် ထင်ပါ့တ ကား " ၌ ပရိဝိတက္ကနတ္ထတည်း၊ [သောဟံ-ထို ငါသည်၊ ဇုဇောဘာ-ဤ ငရဲမှ၊ ဂန္တ်ဝါ လူ့ပြည်သို့ သွားရသည်ရှိသော်၊ နူန-စင်စစ်၊ ဝါ-တကယ်ကို၊ ကာဟာမိ-ပြုတော့အံ့၊ ဤလည်း ငရဲသားအာ ကြံပုံ ၂ ခုတည်း၊ "နူန-စင်စစ်" ဟူ ပေးသော်လည်း ပရိဝိတက္ကနတ္ထပင်၊ (သဏ္ဌတ၌"နူနမ်"ဟု ဒိစပြုင့် ရှိ၏၊)]

ဟူကုန်သော၊ ဇေတ-ဘို့သည်၊ ကာရဏာဝဒ္ဓနဖြေ-အကြောင်းကို ပိုင်းဖြတ်ခြင်း အနက်၌၊ (ဝတ္တာနီ)၊ သဟ,သဒ္ဓိ,အမာဂတိ-သဟ, သဒ္ဓိ, အမာဟူသော နိပါတ်ဘို့သည်၊ သမကြိယာယံ - ညီမျှသော ကြိယာ အနက်၌၊ (ဝတ္တာနီ)၊ ဝိနာ, ဂိတဂတိ-တို့သည်၊ ဝိုင်းယောဂေ-မသွင်ခြင်း အနက်၌၊ (ဝတ္တာနီ)။ [" ကင်း၍ " ဟု အနက်ဆပး နိဘိဒ္ဓ " ရဟိဘာ " ဟုလည်း ရှိသေး၏၊] နာနာ, ပုထု - နာနာ , ပုထု နိပါတ်တို့သည်၊ ဗဟု ပွကာဒေ-များသော အပြားဟူသောအနက်၌ (ဝတ္တာနီ)၊ ["နဒီနာကုလာ-အဲထူးထူးအပြားပြား များသောအမျိုးမှ၊ ပုထုကိလေသေ-များစွာသော ကိလေသာဘို့ကို" စသည်ဘည်း၊] ပုထု, ဝိသုံ-ပုထုနိပါတ်, ဝိသုံ နိပါတ် တို့သည်၊ အသယ်ဝါဒတစ - မပေါင်းစပ်ခြင်း အနက်၌လည်း၊ ဝါ- အသိုး အခြား ဟူသော အနက်၌လည်း၊ (ဝတ္တာနီ)၊ [စဖြင့် ပုထု၏ ဗဟုပွကာဒေ အနက်ကို ပေါင်း၊ " အယံစနော - သည်၊ ပုထု - အရိယာဘို့မှ သိုးခြား တည်း၊"ဟု ပုံစံထုတ်၊ ပုထနိပါတ်လည်း ရှိ၏၊ "ပုဿုနံ " စသည်ဖြင့် ပုထု နာမ်ပုဒ်လည်း ရှိ၏။]

ကသ္မာ,ယသ္မာ,တသ္မာ—ကသ္မာ အဘာယဲ့ကြောင့် (အဘယ်အကြောင်းကြောင့်) " ဟု ပေးရသောအနက်ကို ကာရဏာပုစ္ဆနတ္ထ ဟု ဆိုသည်၊ သဗ္ဗနာမ်၌ ပါခဲ့သော"ကသ္မာ, ကမ္မာ"တို့ကား " အဘာယ်သူမှ-အဘာယ်သူ့ကြောင့် " စသည်ဖြင့် ဒြဗ်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် ဒြဗ်ကို ဟောရာ၌ ကသ္မာကို နာမ် , ဒြဗ်ကို မဟောဘဲ အမေး ဒနှက်ကိုသာ ဟောလျှင် နိပါတ် ဟု ခွဲပါ၊ နောက် ယသ္မာ တသ္မာ တို့၌လည်း နည်းတူ၊ " ကာရဏာ-အကြောင်းကို၊ အဝယ္ဆေဒန-ပိုင်းဖြတ်ခြင်း" [တချို့စာ၌"အဝ"ကျသည်၊] "ယသ္မာ ရူပံ အနတ္တာ,တသ္မာ အာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ"ဤ၌"ယသ္မာ-အကြင့်ကြောင့်"ဟု ပေးသော်လည်း"အကြင် အနှစ်သာရမရှိခြင်း အလိုသို့ မလိုက်ခြင်း ဟူသောအကြောင်းကြောင့်" ဟု ဆိုလိုရာအကြောင်းကို ပိုင်းဖြတ် သတ်မှတ်၏၊ "တသ္မာ-ထို့ကြောင့်" ဟူရာ၌လည်း "ထိုအနတ္တဖြစ်ခြင်းကြောင့်"ဟု အခြားအကြောင်းတို့နှင့် မဆန့်နှောရအောင် သတ်မှတ်၏၊ "တထာဟိ-ထို့ကြောင့်ပင်လျှင်၊ တေန-ထို့ကြောင့်"တို့၌လည်း ဤနည်းပင်။

သဟ ၊ ဧပ ၊ သမကြိယာယံ—"ပတ္တေန သဟ အာဂတော (သဒ္ဓိံ အာဂတော), စိတာ=အဘသည် သားနှင့်အတူလာ၏"ဤ၌လာခြင်းကြိယာ၏ သားနှင့် အဘ ၂ ဦး အပေါင်း ညီမျှခြင်းကို "သမကြိယာ"ဟု ဆိုသည်၊ " သဗ္ဗကိစ္စေသု -ကိစ္စအားလုံးတို့၌၊ အမာ-မင်းနှင့်အဘူ၊ ဝတ္တတိ-ဖြစ်တာ်၏၊ ဇာတိ-ထို့ကြောင့်၊ အမစ္စော-အမစ္စမည်၏" ဤ၌ အမာသည် ဖြစ်ခြင်းကြိယာအားဖြင့်"မျှသော"အနက်ကို ဟော၏၊ [အချို့စာ၌ "အမာ"မရှိဘဲ"သမံ"ဟုရှိ၏၊ "သမော-သမာ"စသည်ဖြင့် ရှုပ်စဉ်၍ ရကောင်းသော နာမ်ပုဒ်ဖြစ်ရကား သိဟိုဠ်မူနှင့် သဒ္ဒနီတိတို့၌"အမာ"ဟု ရှိသောပုဒ်သာ ကောင်း၏။]

ဒုဠ္ဍ - ဒုဠ္ဍနိပါတ်သည်ဌင်း၊ ကု - ကုနိပါတ်သည်ဌင်း၊ ဇိဂုစ္ဆာယံ-စကဆုပ်ခြင်း အနက်၌၊ (ဝတ္တာဒိ)၊ ["ဒုဠ္ဍု မကောင်းသဖြင့်၊ ဝါ စက်ဆုပ်အပ်စွာ၊ ကတံ - ပြုအပ်သော အမှုသည်၊ ကုကာဘံ - မည်၏" ဟု ပုံစံထုတ်။] ပုန - ပုနနိပါတ်သည်၊ အပဌမေ - ပဌမ မဟုတ်သော အနက်၌၊ ဝါ - နောက်ထင်ဟူသောအနက်၌၊ (ဝတ္တာတိ)၊ [သဒ္ဒနီတိ၌ "ပုနော, ပုနံ, ပုနပ္ပုနံ" တို့ကိုလည်း ပြသေး၏။] က: ထဉ္စိ - ကဆင်ခြင်နိပါတ်သည်၊ ကိစ္ဆဇ္ဈာသယေ - ဆင်းရဲငြီးငြင်ခြင်းအနက်၌၊ (ဝတ္တာတ်)၊ [အဘိဓာန်၌ "စ" ပါသေး၏၊ "က: ထဉ္စိ" ဟု မြန်မာမှုဂို့၏, မကောင်း။] ဓာ - ဓာပစ္စည်းသည်ဌင်း၊ ကုတ္တုံ - ကုဒ္ဓတုံသဒ္ဒါသည်ဌင်း၊ သက်ဥ္စ - သကိံသဒ္ဒါသည်ဌင်း၊ သင်္ခေဝိဘာဂေ - သင်္ခေးကို ဝေဘန်ခြင်းအနက်၌၊ (ဝတ္တာတ်)။

ဤသကံ-ဤသကံနိပါတ်သည်၊ အပ္ပ, မန္နေသု - အနည်းငယ်ဟူသော အနက်, နုံ့ညံ့ခြင်းဟူသောအနက်တို့၌၊ (ဝတ္တာတိ)၊ ["ဓဉ်ငယ်, အနည်းငယ် " ဟု အနက်ပေး၊ ဝဏ္ဏိစာ၌ " အပ္ပမတ္တော - အနည်းငယ် အဝိုင်းအဝန်းဟူသော အနက်၌" ဟု ဂို၏၊] သကိံ - သကိံနိပါတ်သည်၊ မန္ဒတ္ထေ - နုံ့ညံ့ခြင်းအနက်၌၊ (ဝတ္တာတိ)၊ ["ဖြေးဖြေးနှေးနှေး" ဟု ပေး၊] ခိပ္ပံ-ခိပ္ပနိပါတ်သည်ဌင်း၊ အံရံ-လဟု-အဒ္ဓသု-တုဏ္ဏံ၊ ပေ၊ အစိရံ-အစိရဒုနိပါတ်သည်ဌင်း၊ သိဃတ္ထေ - အလျင်အမြန်ဟူသော အနက်၌၊ (ဝတ္တာန်)၊ ["လျင်လျင်, မြန်မြန်" စသည်ပေး၊] စိရံ - စိရံနိပါတ်သည်ဌင်း၊ စိရဿံ-သည်ဌင်း၊ ဒီဃကာလေ - ရှည်သောကာလဟူသောအနက်၌၊ (ဝတ္တာန်)၊ [" ကြာမြင့်စွာ, ကြာမြင့်မှ " စသည် ပေး၊] စေ - စေနိပါတ်သည်ဌင်း၊

ဓာ, ကွဇ္ဇုံ, သကိံ — "ကေဓာ - တဘို့ဖြင့်၊ ဒွိဓာ - ၂ ပါးအပြားတို့ဖြင့်၊ ကေကွဇ္ဇုံ တကြိမ်၊ ဒွိကွဇ္ဇုံ - ၂ ကြိမ်၊ သကိံ တကြိမ်" ဤသို့ သရုပ်ကိုနှဲခြားခြင်းအနက်၌ဖြစ်ကြသည်။ ["ကေဓာ, တိကွဇ္ဇုံ ယံကံ ဒွိ" ဟု ပါဠိပျက်တတ်၏၊ ဒွိဓာစသည်ရှိသောကြောင့် ကေဓာလည်း ဟုတ်နိုင်၊ ဧကွဇ္ဇုံ စသည်ရှိသောကြောင့် တိကွဇ္ဇုံလည်း မဟုတ်နိုင်၊ ယံကံဒွိသဒ္ဒါသည် သရုပ်အထူးကို မဟောသောကြောင့်ဌင်း, "သကံ နိမုဂ္ဂေါ - တကြိမ် နစ်မြုပ်သည်"ဟု ဋီကာပုံစံ ပြုသောကြောင့်ဌင်း " ဓာ, ကွဇ္ဇုံ, သကံ " ဟု သီဟိုဠ်မူ အတိုင်းကောင်းသည်။]

ဧ, ယဒိ — "စေဇာနေယျုံ - အကယ်၍သိကုန်အုံ၊ ယဒိကုပ္ပေယျ - အကယ်၍ စိတ်ဆိုးအုံ့" ဤသို့ တွေးတောခြင်းကြီစဉ်း၏ တည်ရာအနက်ကို ဧ - ယဒိတို့က ထွန်းပြသည်၊ သဓနိပါဘ်လည်း ဤအနက်ပင်တည်း၊ ["သက်ဝဋ္ဌာနေကား သိမူတည်း၊" သက်ာ စဋ္ဌာနေသု" ဟု ဗဟုဝုစ်ရှိရာ၌ သက်ာ တနက်, အဝဋ္ဌာန တနက်ကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ ဋီကာ

ယဒိ - သည်ဌင်း၊ သက်ာဝဋ္ဌာနေ - တွေးတောခြင်း၏ တည်ရာဖြစ်သော အာနက်၌၊ (ဝတ္တာန်)။

ရုဝံ - ရုဝံနိပါတ်သည်၊ ထိုရာဝတောရဏေသု - ခိုင်မြဲသော အနုက်, အာဝဓာရဏအနုက်တို၌၊ (ဝတ္တာတိ)၊ ဟာ - ဟာနိပါတ်သည်၊ ဝိသာဒေ-ပင်ပန်းခြင်း အနုက်၌၊ (ဝတ္တာတိ)၊ ["ဟာ မတောာ - ဟင် သေရာပေါ့ " အကတဝိသာဒေ - ဟု အဆျိုစာ ရှိ၏, မကောင်း၊] တုလ္မိ - တုလ္မိနိပါတ်သည်၊ အဘာသနေ - စကား မပြောခြင်း၌၊ (ဝတ္တာတိ)၊ [ပါဠိ သက္ကတ ၂ ဌာန၌ပင် " တုလ္မိ " ဟု ဒီဃဖြင့် ရှိ၏၊ ဆိတ်ဆိတ်=တိတ်တိတ် " ဟု အနုက်ပေး၊] သန္တိ - သန္တိနိပါတ်သည်၊ ပစ္စက္ခေ - မျက်မှောက် ဟူသော အနုက်၌၊ (ဝတ္တာတိ)၊ [" မျက်မှောက် " ဟု ပေး၊] မုသာ - မုသာနိပါတ်သည်ဌင်း၊ မိန္ဆာ - ဌင်း၊ အလိကံ - အလိကံနိပါတ်သည်ဌင်း၊ အသဒ္ဓေ-မမှန်ဟူသော အနုက်၌၊ (ဝတ္တာတိ)၊ ["မုသာ-အလွဲ၊ မိန္ဆာ-အမှား၊ အလိကံ-ချွတ်ချွတ်ချော်ချော်" စသည်ဖြင့် ပေးလေ၊] သဝတ္ထိ - သဝတ္ထိနိပါတ်သည်၊ အာသိဋ္ဌေ - တောင့်တခြင်း အနုက်၌၊ (ဝတ္တာတိ)၊ ဣစ္ဆာဒိ-ဣသို့ အစရှိသည်တည်း၊ [အာသိသနတ္ထေ - ဟု ရှိသည်ကား " အာသိဋ္ဌံ= အာသိသနံ" ဟူသော ဋီကာဖွင့်နှင့် မညီ။]

များ၌ တနက်သာဖွင့်သည်၊ သဒ္ဒနီတိဋ္ဌလည်း "သက်ာဝတ္တနေ" ဟု တနက်သာရှိသည်၊] "ယညဒေဝ ပရိသံ ဥပသင်္ကမတိ, ယဒိ ခတ္တိယပရိသံ ယဒိ ဗြဟ္မဏပရိသံ "ဋ္ဌ ယဒိနိပါတ်သည် ဝါသဒ္ဒါ၏ (ဝိဂ.ဝ) အနုက်ကို့လည်း ဟောု၏၊ " ခတ္တိယ ပရိသံ ယဒိ - ခတ္တိယပရိသတ်သို့သော်ဌင်း" ဟု ပေး၊ "တသ္မာ ယဒိ ပစ္ဆုပ္ပန္နာရမဏေသု ရေန္ဒြေသွေဝ မဏော် ဟောတိ, တဒါ ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂါနံဝိ ပစ္ဆုပ္ပန္နာရမဏတာ လဒ္ဓတ်" ဋ္ဌကား ယဒိသည် ယဒါ အနုက်ရှိ၏၊ (သဒ္ဒနီတ်)။

ရုဝံ—"ရုဝံဋ္ဌိတိ-ခိုင်မြဲတည်တန့်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ"ဋ္ဌ ထိရအနုက်၊ "ဝုဝံ-မဆွတ်၊ ဗဟုဒ္ဓါ- ဘုရားသည်၊ဘဝိသတိ-ဖြစ်ပါလတံ့"ဋ္ဌ"ဘုရားဖြစ်-မဖြစ်" ၂ မျိုးတွင် ဖြစ်ခြင်းကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်သောကြောင့် ရုဝံသည် "မဆွတ်" ဟုပင် ပေးရသော်လည်း အဝဓာရဏတွင်ပင်၊ ["နိစ္စော ဓုဝေါ(ခိုင်ခံ့၏)သဿတော, ဓုဝါနိ(ခိုင်မြဲသော ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းတို့ကို)ပရိဘုဉ္ဇ-စွန့်၍" တို့ဋ္ဌကား ဓုဝကို နာမ်ပုဒ် ဟု ဆိုထိုက်၏။]

သုဝတ္ထိ— " ကောင်းကျိုး ချမ်းသာ မင်္ဂလာသည်၊ ဟောတု-ဖြစ်ပါစေ "ဟု ပေး၊ သောတ္ထိလည်း သုဝတ္ထိနှင့် အနုက်တူ နိပါတ် ဟု သဒ္ဒနီတိ ဆင်၏၊ "သောတ္ထိ-ချမ်းသာခွင့်ကို၊ နပသဿမိ-မြင်တော်မမူ"ဋ္ဌ အံဝိဘတ်, "သောတ္ထိနာ ဂန္တ္ဗဝုဋ္ဌာနံ"ဋ္ဌ နာဝိဘတ် မကြေဘဲ ရုပ်ရှိသော်လည်း အခြားဝိဘတ်များဖြင့် ရုပ်ခန မကွဲပြားသောကြောင့် " နတ္ထိ ဗုဒ္ဓေ ဧတေသံ" ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ "အဗျယ" အမည်ရနိုင်သည်-ဟု သဒ္ဒနီတ်ဆိုသည်၊

ထုနတ္တာနတ္တာပစ္စယန်္တာ - တုန, တ္တာန , တ္တာပစ္စည်း အာဆုံးရှိသော နိပါတ် တို့သည်၊ ဥဿုက္ကနဏ္ဍေ - နဲ့ဂ် ကြွယာ၌ စပ်ဆိုက် ဘို့ရာ အားထုတ်ခြင်းအနက်၌၊ (ဝတ္တာန်)၊ ယထာ-ကား၊ ပသိတုန၊ပေ၊ အာဂမ္မ; ဣစ္စာဒိ-ပသိတုန ၊ပေ၊ အာဂမ္မ - အစရှိသည်တည်း၊ [ပသိတုန ၊ပေ ၊ ဒိသွာန - ဖြင်၍, ဒသေတ္တာ-ပြ၍၊ ဒါတုန်, ဒတ္တုန, ဒတ္တာ - ပေး၍၊ ဥပ်၊ ဒါယ - ကပ်ယူ၍၊ ဒါပေတ္တာ - ပေးစေ၍၊ ဝိညာပေတ္တာ - သိစေ၍၊ ဝါ-တောင်း၍၊ ဝိစေယျ - စိစစ်၍၊ ဝိနေယျ- ငယ်ဖျောက်၍၊ နိပစ္စ- တုပ်ဝပ်၍၊ [ဝိဟစ္စ-ဟု ရှိရာ၌ "ညှဉ်းဆဲ၍" ဟု ပေး၊] သမေစ္စ-ကောင်းစွာရောက်၍၊ အပေစ္စ- ဖဲ၍၊ ဥပေစ္စ-ကပ်၍၊ အာရဗ္ဘ-အာဂမ္မ-လာ၍။]

ဇဝံ-၍သို့၊ နာမာချာတောပသဂ္ဂဝိနိမုတ်- နာမ်, အာချာတ်, ဥပသာရတို့မှ လွတ်သော၊ ယံ-အကြောင်းပုဒ်သည်၊ အဗျယလက္ခဏံ-(လိန်, ဝိဘတ်, ဝုစ်တို့ကဲ့ ကဲ့ပြားသော်လည်း) ရုပ်နေ ပျက်ပြားခြင်း လက္ခဏာ ရှိ၏၊ တံ သဒ္ဒံ - ထို အလုံးစုံသောပုဒ်ကို၊ နိပါတပဒန္တိ - နိပါတ်ပုဒ် ဟူ၍၊ ဝေဒိ တာဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ မုတ်တံ ပဒတ္တယာ ၊ ပေ ၊ ယံ အဗျယသလက္ခဏန္တိ-မုတ်တံ

[" ဧတေသံ- ၍ သောတို့ သုဝတ္တိသဒ္ဒါတို့၏၊ ဗျယော- အံ နာ ဝိဘတ်မှတပါး အခြား ဝိဘတ်များကို စွဲ၍ ရုပ်နေ ပျက်ပြားခြင်းသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ" ဟု ပေး။]

တုန တွံန ၊ပေ ၊ ဥဿုက္ကနဏ္ဍေ— "ကော-အဘယ်သူသည်၊ ဒိသွာ- ဖူးမြင်ရ၍၊ စ၊-ဖူးမြင်ရသော်၊ နပွသီဒေယျ- မကြည်ညိုဘဲ ရှိပါအံ့နည်း" စသည်၌ "ဒိသွာ" ဟူသော တ္တာပစ္စယန္တ ပုဒ်သည် သူ့ခည်း သက်သက် အဓိပ္ပါယ် မပြီးပြတ်၊ "မြင်ရသော်-ဘာဖြစ်သနည်း" ဟု တဆင့်မေးဘွယ် ရှိနေ၏၊ ထို့ကြောင့် တ္တာပစ္စယန္တပုဒ်များသည် မိမိနောံ၌ ကြွယာ တခုခုသို့ စပ်ဆိုက်ဘို့ရာ အမြဲငဲ့လျက် ရှိကြသည်၊ ထို့ကြောင့် ၍ တ္တာပစ္စယန္တ ကြွယာများကို "ဥဿုက္ကကြွယာ=နောက်ကြွယာ၌ စင်ဘို့ရာ ဖျာပါရရှိသောကြွယာ" ဟု နာမည်တင်ရသည်၊ တတိယ ပါရာဇိက အဋ္ဌကထာ " သဒ္ဓိစ္စ " အဖွင့်၌လည်း သဒ္ဓိစ္စကို ဝေါရောပေယျ၌ ငဲ့သော ဥဿုက္ကကြွယာ ဟု ဖွင့်သည်။ [၍ စကားအရ " အာဘိဝါဒိယ ဘာသိသံ, နတ္ထာ ဝန္ဒာယိသံ " စသည်တို့၌ "အာဘိဝါဒိယ-ရှိခိုးပါ၏" စသော မကိုမဟူ။ သာ ဋီကာအဖွင့်လိုက်၍ နောက်ကြွယာကို မငဲ့ဘဲ တဝါကျ အပြီးသတ် အနေအားဖြင့် အနက်ပေးကြခြင်းကို "မသင့်" ဟု ဆရာတို့ မိန့်တော်မူကြသည်၊] ၍တွင် အဝိဘတ္တိယုတ္တ နိပါတ်အဖွင့် ပြီးပြီ။

စံနာမာ ၊ပေ ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ— ၍ကား ပြခဲ့ပြီးသော နိပါတ် အားလုံးကို နှံုးအုပ်သော စကားတည်း၊ အဗျယငယ် ဗျယ၌ "ဝိ+အယ" ပုဒ်ရင်းတည်း၊ အယ=ဖြစ်ခြင်းမှ+ ဝိ=ကင်း၊ ဖြစ်ခြင်းမှကင်းလျှင် ပျက်ခြင်း" ငင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝိအယ (ဇကို ယပြု စက်ဗမပြု၍) ဗျယ- ပျက်ခြင်း+အ=မရှိ၊ အဗျယ=ပျက်ခြင်းမရှိ၊ စနိပါတ်သည် ပုရိသော

ပေါလက္ခဏ်ာ ဟူ၍၊ ဂတ္တဉ္စ-ရှေးဆရာတို့လည်း မိန့်အပ်ပြီ၊ [ယံ-အကြင်၊ ပုဒ်သည်၊ ပဒတ္ထယာ - နာမ်, အာချာတ်, ဥပသာရ ဟူသော ပုဒ် ၃ မျိုး အပေါင်းမှ၊ မတ္တံ-လွတ်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ-ဖြစ်၍၊) အန္တရန္တရာ-အကြား အကြားဌာ၊ ယသ္မာ - အကြင့်ကြောင့်၊ နိပတတိ - ကျတတ်၏၊ အဗျယသဒ္ဒလက္ခဏံ - ရုပ်နေ ၆ ပျက်ခြင်း ဟူသော မိမိလက္ခဏာရှိ၏၊ (တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊) တံ - ထို ပုဒ်ကို၊ နေပါတိကန္တိ - နိပါတ်ပုဒ် ဟူ၍၊ ဂတ္တံ-ဆိုအပ်၏၊]....နေပါတိကဝေဒံ-နိပါတ်ပုဒ်သည်၊ (နိဋ္ဌိတံ)။

ပုဋ္ဌ်ံ - ပုဋ္ဌိနှိသော နာမ်ဂုဏ်း၊ ဂ္ဂဏ္ဌိလိဂ်ဥ္စ - ဂ္ဂဏ္ဌိလိန် ရှိသော နာမ်ဂုဏ်း၊ နပုံသကံ-နပုဋ္ဌိနှိသောနာမ်ဂုဏ်း၊ အထာပရံ-ထိမ့တပါးသော၊ တိလိဂ်ဥ္စ - ၃ လိန်ရှိသော နာမ်ဂုဏ်း အလိဂ်ဥ္စ - လိန်အထူး မရှိသော နာမ်ဂုဏ်း၊ (ဂ္ဂတိ-ဤသို့၊) နာဓိကံ - နာမ်ဝိဘတ်နှင့် ယှဉ်သောပုဒ်သည်၊ ပဥ္စဝေ-ငါးမျိုးအပြားအားဖြင့်၊ ဌိတံ-တည်၏။

ပဒရူပသိဒ္ဓိယံ-၌၊ ဒုတိယော - ၂ ပိုင်းခြောက်သော၊ နာမကဏ္ဍော-နာမ်ပိုင်းသည်၊ ဂ္ဂတိ-ပြီး၏။

ဤကား နာမ်ရူပသိဒ္ဓိဘာသာဋီကာ။

ကာရကဘာသာဒီကာ

(၂၈၃) အထ - နာမကတ္တာ၏ အခြားမဲ့၌၊ ဝိဘတ္တိနံ - တို့၏၊ အတ္ထ ဘေဒါ - အနက်အပြားတို့ကို၊ ဝုစ္စန္တေ၊ တတ္ထ - ထိုဝါကျ၌၊ ဧကမ္ပိအတ္ထံ - တစ်ခုလည်း ဖြစ်သော အနက်ကို၊ ကမ္မာဒိဝသေန ၊ ပေ ၊ [တတောစ ဝိဘတ္တိယောသုတ်ဖြန်ကြည့်၊] ဝိဘတ္တိယော၊ သျာဒယော-သိအစသည့် တို့ဝဘည်း၊ ပန - ဆက်ဥုးအံ့၊ တာ-ထိုဝိဘတ်ဘို့သည်၊ ပဌမာဒိဘေဒေန-ပဌမာ အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ သတ္တဝိဓာ - ခုနစ်ပါး အပြားရှိကုန်၏၊ တတ္ထ - ထို ဝိဘတ်တို့တွင်၊ ကဿိံအတ္ထေ - အဘယ် အနက်၌၊ ပဌမာ-ပဌမာဝိဘတ် သက်သနည်း။

လိင်္ဂတ္ထေ ပဌမာ။ ၂၀၃။ပေ၊ ဟောတိ၊ လိင်္ဂသ-၏၊ အတ္ထော-တည်း၊ လိင်္ဂတ္ထော - အနက်၊ စ - ဆက်၊ ဇွေ-၍ လိင်္ဂတ္ထောပဒ်၌၊ လိနံ-လျှို့ဝှက်သော၊ ဝါ - မထင်ရှားသော၊ အင်္ဂံ - အဗတ် အပိုင်းတည်း၊ ဣတိ, လိင်္ဂံ - မည်၏၊ အပါကဋော-မထင်ရှားသော၊ အဝယဝေါ-အဗိတ်အပိုင်းတည်း၊ ဟိ - ချဲ့ဥုးအံ့၊ ပုရိသေဝတျာဒီနံ - ပုရိသော အစရှိကုန်သော၊ ပကတိ

(၂၉၀).အထ ဝိဘတ္တိန မတ္ထဘေဒါ—နာမကတ္တာ ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ကာရကကတ္တာ ကို ဖွင့်ပြလိုသော အရှင်ဗုဒ္ဓပိယ ဆရာသည် "အထ ဝိဘတ္တိန်မတ္ထဘေဒါ" စသည်ကို မိန့်၊ "အတ္ထဘေဒ"အရ ဝိဘတ်တို့၏ အနက်အပြား ဟူသည် ဒုတိယာ ဝိဘတ်၏ ကံအနက်, အစွန်ကွသယော၀ အနက်စသော အနက်များတည်း၊ ["ဧကမ္ပိအတ္ထံ ကမ္မာဒိဝသေန " စသည်တို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို တတောစ ဝိဘတ္တိယောသုတ်၌ ပြခဲ့ပြီ။

လိင်္ဂသ အတ္ထော၊ ပေ၊ အဝယဝေါ — "လိင်္ဂသ+အင်္ဂတ္ထော, လိင်္ဂတ္ထော"ကား သုတ်၌ပါသော လိင်္ဂတ္ထေ၏ ပဒဝိဂ္ဂဟ သံဝဏ္ဏနာတည်း၊ " ဣတ္ထေစ လိနံ "စသည်လည်း လိင်္ဂ၏ ပဒဝိဂ္ဂဟ ပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း၊ လိင်္ဂံ၌ "လိနံ+အင်္ဂံ, လိင်္ဂံ" ဟု ကမ္မဓာရည်း ဝိပြိဟ်ပြုပါဟူသို့၊ သို့နောက် အပါကဋ္ဌောသည် လိနံ၏ အနက်ဖွင့် , အာယဝေါကား အင်္ဂံ၏ အနက်ဖွင့်တည်း၊ ဤ"လိနံ+အင်္ဂံ"ဟူသော ဝိဂြိဟ်အလိုအားဖြင့် "လိနင်္ဂံ" ဟု ဆိုထိုက်လျက် နိရုတ္တိနည်းဖြင့် (သုတ်ကြိုးဖြင့်) လိင်္ဂ ရသ-နကိုလည်းခဲ့၊ အင်္ဂ၌ အကို ဝါပရော အသရွပါသုတ်ဖြင့် ချေ၍ 'လိင်္ဂ"ပြီးရသည်-ဟု မှတ်။

ပုရိသေဝတျာဒီနံဟိ၊ပေ၊ လိင်္ဂန္တိ ဝုစ္စတိ—ကား"လိနံ+အင်္ဂံ"ဟူသော ဝိဂ္ဂဟ၏ ဝိဏ္ဍာရ ဝါကျတည်း၊ ထို ဝါကျ၌ လိုရင်းကား- " ပုရိသေဝတျာဒီနံ နာမိက ပဒါနံ ပဌမံ ထပေတဗ္ဗံ ပကတိရူပံ လိင်္ဂန္တိ ဝုစ္စတိ"တည်း၊ "ပုရိသေဝ-ပုရိသာ"စသော ရှည်ပြီးပြီးသော

ပစ္စယာဒိဝိဘာဂ ကပ္ပနာယ-ဤကား ပကာဘိ, ဤကား ပစ္စည်း, အစရှိသော အပြားကို ပြုစိရင်မြဲငြင်းဖြင့်၊ ဒိမ္မါဒိတာနံ-ရုပ်ပြိုးစေအပ်ကုန်သော၊ သဒ္ဒပတိ ရူပကာနံ-အစစ်သဒ္ဒါ၏ အတုဖြစ်ကုန်သော၊နာမိကပဒါနံ-နာမ်ဝိဘတ်နှင့် ယှဉ်သော ပုဒ်ဘို့၏၊ ပဒ္ဒမံ - ခြေးဥးစွာ၊ ထပေတာဇ္ဇံ-ရုပ်တည်ထားထိုက် သော၊ ပကတိရူပံ - ပကာဘိရုပ်ကို၊ အပါကဒုတ္တာ - မထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဂင်း၊ အဝယဝတ္တာစ - အစိတ်အပိုင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်ဂင်း၊ လိင်္ဂန္တိ-လိင်္ဂဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။

နာမ်ပုဒ်တို့၏ (ရုပ်မပြိုးခင်) ရုပ်တည်ထားခိုက် ဖြစ်သော "ပုရိသ" ဟူသော ပကတိရုပ်ကို "လိင်္ဂ"ခေါ်သည်-ဟူလို၊ [ပရသမညာပယောဂေသုတ် လိင်္ဂဥနိပစ္စတေသုတ်၌ ပြခဲ့သော "လိင်္ဂ"နှင့် အတူပင်။]

ပကတိပစ္စယာဒိ၊ ပေ၊ နိပ္ဖါဒိတာနံ ။ ။ နာမ်ပုဒ်ဖြစ်စေ အာချာတ်ပုဒ်ဖြစ်စေ "ဤကား ပကတိ, ဤကား ပစ္စယ" ဟု ခွဲခြမ်းတည်း၊ ထိုတွင် ရုပ်တည်ခိုက်ဖြစ်သော လိန်-ဓာတ်တို့သည် ပကတိ မည်၏၊ ဝိဘတ်နှင့် တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်း ကိတ်ပစ္စည်းတို့သည် ပစ္စယ မည်၏၊ [ဝိဘတ်တို့ ပစ္စယမည်ပုံကို ဓာတုလိင်္ဂဲဟိ ပရောပစ္စယာသုတ် ထောက်၊] ပစ္စယာ ဒိဒွ အာဒိဖြင့် သိဝိဘတ်၏ ကာရိယဖြစ်သော ဩ အပြို - ဂမုဒွ မ၏ ကာရိယ ဖြစ်သော (ဆ) အပြိုစသော အစိအရင်များကို ယူ၊ ထို ပကတိပစ္စယစသော အကွဲအပြားကို ခွဲခြားဝေရင်ခြင်းဖြင့် ရုပ်ပြိုးစေအပ်သော "ပုရိသော, ပုရိသာ" စသည်ကို "ပကတိပစ္စယ ၊ ပေ၊ နိပ္ဖါဒိတ" ဟု ဆိုသည်၊ "နိပ္ဖါဒိတာနံ" ကို နာမိကပဒါနံ်ဒွ စပ်။

သဒ္ဒပတိ ရူပကာနံ—ရွတ်ဆိုအပ်သော အသံ, နားဒွ်ကြားအပ်သော အသံသာလျှင် သဒ္ဒါအစစ်တည်း၊ ရွာ်ဆိုအပ်သည့် အခါဒွ် "ပု-ရိ-သ" ဟု တလုံးချင်းစီတန်း၍ ရွာ်ရ၏၊ ထို အသံများကို နောက်ထပ်လိုက်၍ စိတ်ဖြင့် မှတ်ယူရာဒွ်ကား "ပုရိသ" ဟု တဆက်ထည်း မှတ်သား ထားလေသည်၊ ဥပမာ- မီးစတခုကို စက်ဝိုင်းဖြစ်အောင် ရမ်းရာဒွ် မြင်ရသူမှာ မီးစက်ဝိုင်းကြီး ထင်မှတ်သကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် ယခုကာလ မှာ်သားထားသော "ပုရိသော" သည် ရွတ်အပ်ကြားအပ်သော သဒ္ဒါစစ်မဟုတ်, ထို သဒ္ဒါစစ်ကို နောက်ထပ် လိုက်၍ စိတ်ဖြင့် မှတ်သားအပ်သော သဒ္ဒါအတုသာတည်း၊ (အရွယ် လုပ်ပြုရာဒွ် အရွယ် ပြီးသကဲ့သို့ သဒ္ဒါအရွယ် သဒ္ဒါအတုကို လုပ်ပြုရာဒွ် သဒ္ဒါအတု သဒ္ဒါရွယ် ပြီးစေအပ်သော) ထို ပုရိသော စသော နာမ်ပုဒ်တို့၏ (ပုရိသ-ဟု ရုပ်တည်ခိုက်) ပကတိရုပ်ကို လိင်္ဂ ဟု ဆိုအပ်သည်။

အပါကဒုတ္တာ အဝယဝတ္တာ။ ။လိနမည်ခြင်း-အင်္ဂမည်ခြင်း (၂ ခုစပ်၍ လိင်္ဂ မည်ခြင်း)၏ အကြောင်းကိုပြသော ဟိတ် တည်း၊ "ပုရိသ" ဟု ရုပ်တည်ထားခိုက် သဒ္ဒါသည် အပါကဒုလည်း ဖြစ်၏, အဝယဝလည်း ဖြစ်၏ ခွဲဝေးအံ့- "ပုရိသော, ပုရိသာ, ပုရိသံ" စသည်ဖြင့် ဝိဘတ်သက်ပြီးမှသာ ပုဒ်ရာဝင်၍ ပေါ်လွင်ထင်ရှားလျက် ပါကဋ ဖြစ်၏၊ ပုရိသ ဟု ရုပ်တည်ခိုက်ဒွ်ကား ပုဒ်ရာမဝင်၍ မပေါ်လွင် မထင်ရှားသေး ချေး

အထဝါ-တနည်းကား၊ ဝိသဒ္ဒါဝိသဒ္ဒေါဘယ ရဟိတာကာရ ဝေါဟာရ သခ်ါတေန- ဝိသဒ္ဒါကာရဝေါဟာရ, အဝိသဒ္ဒါကာရဝေါဟာရ, ဥဘယရဟိတာကာရဝေါဟာရဟု ဆိုအပ်သော၊ တိဝိဓလိင်္ဂကို-၃ ပါး အပြားရှိသော လိင်္ဂနှင့်၊ သဟိတဇ္ဇသ - တကွဖြစ်သော အနုက်သည်း ဖြစ်သော၊ တဇ္ဇိနိမုတ္တသ - ထိုအနုက်မှ လွတ်သော၊ ဥပသဂ္ဂါဒိနံ - ၄က်ပျောပင်၏ အတွင်းသားသည် တိမ်မြုပ်ကွယ်၀ှက်ကာ မထင်ရှားသကဲ့သို့ ပုရိသော စသော ပုဒ်တို့၏ အတွင်းသားဖြစ်သော "ပုရိသ" လည်း တိမ်မြုပ်ကွယ်၀ှက်ကာ မထင် မရှားပင် ဖြစ်နေသေးသည်- ဟူလို၊ ယခင် ၄က်ပျောပင်၏ အတွင်းသားသည် ၄က်ပျော တပင်လုံး၏ အစိတ် အပိုင်း ဖြစ်သကဲ့သို့ ပုရိသ ဟု တည်ထားခိုက် ရုပ်လည်း ပုရိသော စသော ရုပ်ပြီးပုဒ်တို့၏ အစိတ်အပိုင်း(အာယ၀)လည်း ဖြစ်သည်၊ ၎်သို့ ပုဒ်ချမဝင်၍ မထင်ရှားသေးသောကြောင့် လိင်္ဂလည်း ဟုတ်၏၊ ပုရိသောစသော ရုပ်ပြီးပုဒ်၏ အစိတ် အပိုင်း ဖြစ်သောကြောင့် အင်္ဂလည်း ဟုတ်၏၊ ထိုလိင်္ဂနှင့် အင်္ဂကို သမာသ်စပ်၍ လိင်္ဂဟူ နာမည်ဘပ်ရသည်။.... ["ယထာ ပန ကဒလိုရုက္ခာနံ ဂဗ္ဘပတ္တံ အပါကဋ္ဌံ အင်္ဂံ၊ ဧ၀ံ ပုရိသောတိ အာဒိနံပိ နိပ္ပန္နပဒါနံ ပဌမံ ထပေတဗ္ဗမ္ပံ အပါကဋ္ဌတ္တာ အာယ၀တ္တာစ လိင်္ဂန္တိ"—ဏာသ။]

အထဝါ၊ပေ၊ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-လိင်္ဂဉ်"လိန+အင်္ဂ"မှဖြစ်လာသော ကမ္မဓာရည်းသမာသ်ပုဒ် ဖြစ်ကြောင်းကို ပြပြီး၍ ယခုတဖန်(၁)လိန သဒ္ဒါပပဒ ဂမုဓာတ်ဖြင့် လိင် ဖြစ်သော နည်းကိုဂင်း,(၂)လိင်ဓာတ်ဖြင့် ပြီးသောနည်းကိုဂင်း,(၃)ပရသမညာဖြစ်ကြောင်းကို ဂင်း,(၄)၎်လိင်္ဂကိုပင် "ပါဋိပဒိက" ဟု နာမည်တမျိုး ရှိဒသးကြောင်းကိုဂင်း ပြလို သောကြောင့်"အထဝါ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ ထိုဝါကျ၌ရှည်၌....(၁)-"ဝိသဒါဝိသဒေါ ဘယ၊ပေ၊လိနသ ဂမနတော လိင်္ဂန္တိ အန္တဋ္ဌနာမဝသေန လိင်္ဂန္တိ ပါဋိပဒိကာပရနာမ မေယျံ သျာဒိဝိဘတ္တန္တပဒ ပကတိရူပမေဝ ဝုစ္စတိ"ဟုဂင်း,(၂)-"လိနသ ဂမနတော" နေရာ၌ လိင်္ဂနတောကိုသွင်း၍ "ဝိသဒါဝိသ၊ပေ၊မတ္ထသဒ လိင်္ဂနတော လိင်္ဂန္တိ အန္တဋ္ဌ နာမဝသေန လိင်္ဂန္တိ ပါဋိပဒိကာပရနာမဒမေယျံ သျာဒိဝိဘတ္တန္တပဒ ပကတိရူပမေဝ ဝုစ္စတိ"ဟုဂင်း,(၃)ဓာတုပစ္စ၊ပေ၊ပရသမညာ၀သေန လိင်္ဂန္တိ ပါဋိပဒိကာပရနာမမေယျံ သျာဒိဝိဘတ္တန္တပဒပကတိရူပမေဝ ဝုစ္စတိ"ဟုဂင်း, ၃ ဝါကျ ခွဲထားခြင်း၏။

(၁)ဝိသဒါ၊ပေ၊လိနသ ဂမနတောလိင်္ဂန္တိ—[ဝိသဒါကာရဝေါဟာရ, အဝိ သဒါကာရ ဝေါဟာရ, ဥဘယရဟိတာကာရ ဝေါဟာရ-ဟူသည် (အစဉ်အတိုင်း) ပုလ္လိန်, ဣတ္ထိလိန်, နပုလ္လိန်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝေါဟာရ သခ်ါတေန တိဝိဓလိင်္ဂေန"ဟု မိန့်သည်၊ ထို ဝိသဒါကာရ ဝေါဟာရ စသည်တို့၏ သဒ္ဒါနက်ကို နသိသ္မိမ နပုံသကာန် သုတ်၌ ဖွင့်ပြခဲ့ပြီ၊ထို၌"ဥဘယမုဘ္ဘက"ဟူသောစကားနှင့် ၎င်း၌"ဥဘယရဟိတ"ဟူသော စကားသည် သဘောတူပင်တည်း၊ ဥဘယရဟိတ-ဝိသဒါကာရ အဝိသဒါကာရ ၂ ပါး စုံမှ ကင်းသော အခြင်းအရာ ဟူသည် "နဝိသဒနာဝိသဒါကာရ ဧခါ သန္နိဂ္ဂင်း သည်လည်း မဟုတ်-မသန္နိဂ္ဂင်းသည်လည်း မဟုတ်သော အခြင်းအရာတည်း။]

ဥပသာရအာဒဂိုသည်တို့၏၊ အတ္ထသစ-အနက်လည်းဖြစ်သော၊ လိနသ-လျှို့ဝှက်အပ်သော အနက်ကို၊ ဂမနတော - သိစေတတ်သည့်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-တနည်း၊ လိင်္ဂနဘော - သိစေတတ်သည့်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ လိင်္ဂံ-လိနမည့်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အနုတ္ထနာမဝေသနဝါ-အနုတ္ထ နာမည့်၏ တိဝိဓလိင်္ဂံန သဟိတတ္ထသ။ ။ထို ဥ ပါးသော လိန်နှင့်တကွဖြစ်သော အနက်ဟူသည် ပုလ္လိန်နှင့် တကွဖြစ်သော ယောကျ်ားခြင်း စသော အနက်, ဣတ္ထိလိန်နှင့်တကွဖြစ်သော သတ္တိသ္မိးစသောအနက်,နပုံလိန်နှင့်တကွဖြစ်သော စိတ်စသောအနက်တည်း၊ " တွံ—သင်ယောကျ်ား " ဟူရာ၌ ပုလ္လိန်နှင့် တကွ ဖြစ်သော ယောကျ်ားခြင်း—စသည့် တို့လည်း ပါဝင်သည်။

တဒ္ဓိနိမုတ္တသုပသဂ္ဂါဒိန မတ္ထသစ— [ဥပသဂ္ဂါဒိ၌ အာဒိဖြင့် နိပါတ်ပုဒ်ကိုယူ၊] ဥပသာရပုဒ်၏ အာဒိကမ္မစသောအနက်များ နိပါတ်ပုဒ်တို့၏ သမုစ္စည်း စသော အနက်များသည် တိဝိဓလိင်္ဂံန သဟိတတ္ထသ အရတွင် မပါဝင်သဖြင့် ထိုအနက်တို့မှ အလွတ်ဖြစ်သော အနက်များတည်း။

လိနသဂမနတောလိင်္ဂံ။ ။"လိနသ"အရ၌"တိဝိဓလိင်္ဂံန သဟိတတ္ထသ-ဥပသဂ္ဂါဒိနမတ္ထသ"ဟု ပြခဲ့သောအနက်များကို "လိန"ဟု ခေါ်ရသည်၊....ချဲ့ဥုံးအံ့— ဝိဋ္ဌကဒတ် မရှိလျှင် ဝိဋ္ဌကတော်၏ သိလ သမာဓိ စသော အနက်များသည် တိမ်မြုပ်ငုပ်ကွယ်နေသကဲ့သို့ ထို့အတူ "ပုရိသ"စသော သဒ္ဒါမရှိလျှင် " ယောကျ်ားခြင်း " တည်းဟူသော အနက်သည် တိမ်မြုပ် ငုပ်ကွယ်နေ၏၊ ဤသို့ ဆိုင်ရာသဒ္ဒါ မရှိလျှင် တ်မ်မြုပ်နေသောကြောင့် အနက်ကို "လိန" ဟု ခေါ်ရသည်၊ "ပုရိသ"စသော သဒ္ဒါကား ထိုလိနဖြစ်သောအနက်ကို သိစေတတ်သောကြောင့် လိင်္ဂံမည်၏၊ ဤ"လိနသ ဂမနတော"ဖြင့် "လိနံ-လျှို့ဝှက် တိမ်မြုပ်နေသောအနက်ကို၊ ဂမယတိ-သိစေတတ်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ လိင်္ဂံ-လိင်္ဂံမည်၏ " ဟူသော ဝိဂြိုဟ်ကို ပြသည်၊ လိန သဒ္ဒါပပဒ ဂမုဓာတ် ကွိ ပစ္စည်း, ဓာတ္ဝန်ချေ,ကွိချေ,(လိနဂ)သုတ်ကြိုးဖြင့် လိင်္ဂရသ, နကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြု, နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဂဂွန်း "င"ပြု၍ လိင်္ဂ် ဟု ပြီးရသည်၊ [လိနသ ဂမနတောတိ- ပုရိသာဒိသဒ္ဒသ အပပယောဂေ (မသုံးစွဲခြင်းဘည်၊ သတိ-ရှိသော်)လိနသ (အပါကဋ္ဌသ) ပုရိသာဒိအတ္ထသ ဂမန စတာ(ဗောဓနတော)လိင်္ဂံ" ....ဋီကာ။]

(၂) ဒိသဒ္ဒါဒိသ၊ ဗေ၊ မတ္ထသ လိင်္ဂံနတော ဝါလိင်္ဂံ။ ။" လိင်္ဂံနတော" ပါဠိဖြင့် လိင်္ဂံဓာတ်(အ)ပစ္စည်း ကြိုသည်၊ "အတ္ထံ-ယောကျ်ားစသော အနက်ကို၊ လိင်္ဂေတိ (ဉာပေတိ)-သိစေတတ်၏၊ ဣတိ လိင်္ဂံ-လိင်္ဂံမည်၏ " မိမိဆိုင်ရာ အနက်ကို သိစေတတ်သောကြောင့်"ပုရိသ"စသည်ကို လိင်္ဂံ ဟု ခေါ်သည်၊ [ဤလိင်္ဂံနတောဝါ၌ ဝါကား "လိနသ ဂမနတော"ဟူသော အနက်တမျိုးကို ဝိကပ်ပြုသော အတ္ထန္တရဝိကပ်တည်း။]

အနုတ္ထနာမဝေသနဝါလိင်္ဂံန္တိ ဝုစ္စတိ။ ။"လိနံ+ဂမယတိ "ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ ဖြစ်စေ-"လိင်္ဂေတိ"ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ ဖြစ်စေ လိင်္ဂံဟူသော နာမည်သည် အနုက်အား

အစွမ်းဖြင့်ဂုင်း၊ ဓာတုပစ္စယဝိဘတ္တိ ဝဋ္ဋိတမတ္ထဝံ လိင်္ဂန္တိ- ဓာတု ၊ ပေ၊ လိင်္ဂံ ဟူ၍၊ ဝစနတော - ဆိုခြင်းကြောင့်၊ ပရသမညာဝသေနဝါ - ပရသမညာ၏အစွမ်းဖြင့်ဂုင်း၊ (လိင်္ဂန္တိကို နေဝံမှ အနက်ဆို)၊ ဣဓ-ဤသုတ်၌၊ ပါဠိပဒိကာပရနာမဓေယျံ-"ပါဠိပဒိက"ဟု အခြားနာမည် တမျိုးရှိသော၊ သျာဒိဝိဘတ္တိန္တေ ပဒပကတိရူပမေဝ - သျာဒိဝိဘတ္တိန္တေပုဒ်တို့၏ ပကတိရုပ်ကိုပင်၊ လိင်္ဂန္တိ-လိင်္ဂဟူ၍၊ (ချန်ခဲ့သော "လိင်္ဂန္တိ"ကို ဤ၌ ယူသည်၊) ဂုဗ္ဗတိ-ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-ဧ။

["လိင်္ဂသ အတ္ထောနာမ"ကို နောက်မှ အနက်ပေး၊]ပဗန္ဓဝိသေသာကာရေန - ပေါင်းဖွဲ့ပုံ၏ ထူးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဝတ္တမာနေ-

လျော်သောအနွတ္ထနာမည်တည်း၊ဤသို့ အနွတ္ထနာမည်အားဖြင့်လည်း ပုရိသ စသည်ကို လိင်္ဂဟု ဆိုရသည်၊ [ဤ၌ ဝါကားပရသမညာဝသေနာဂက်ဒိဝိဘတ်ပြီသည်]

(၃) ဓာတုပစ္စယ ၊ ပေ ၊ ပရသမညာဝသေနဝါလိင်္ဂန္တိ ။ ။ " ဓာတု ပစ္စယ ဝိဘတ္တိဝဋ္ဋိတမတ္ထဝံ လိင်္ဂ" ပါဠိ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပရသမညာ ပယောဂေ့သုတ်၌ ပြခဲ့ပြီ၊ "ဓာတ်ပစ္စည်းဝိဘတ်တို့မှ တပါးဖြစ်သော အနက်လည်းရှိသောသဒ္ဒါသည် လိင်္ဂမည်၏" ဟု သက္ကတကျမ်းတို့၌ ဆိုခြင်းကြောင့် ထို ပရသမညာ အားဖြင့်လည်း ပုရိသ စသည်ကို လိင်္ဂ ဟု ခေါ်ဆိုရသည်။

ပါဠိပဒိကာပရနာမဓေယျံ— [ပါဠိပဒိက+အပရ-အခြားသော+နာမဓေယျ-ထားအပ်သော နာမည်၊] ပါဏိနိခေါ် သက္ကတ သဒ္ဒါကျမ်းကြီး၌ ပုရိသ စသော သဒ္ဒါများကို "ပါဠိပဒိက" ဟု နာမည်မှည့်၏၊ [" အတ္ထဝံ အဓာတုရပ္ပစ္စယော ပါတိပဒိကံ "- ပါဏိနိသုတ်၊] ပါဠိပဒိကသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို "လိင်္ဂဉ္စ နိပစ္စတေ" သုတ်၌ ပြခဲ့ပြီ။

သျာဒိဝိဘတ္တိန္တေ ပဒပကတိ ရူပမေဝ — ဤစကားကား လိင်္ဂ-ပါဠိပဒိက အမည်ရသောသဒ္ဒါ၏ သရုပ်သကောင်ကို ပြသောစကားတည်း၊ သျာဒိဝိဘတ္တိန္တေ ပဒဿ - သိစသော နာမ်ဝိဘတ်ဆုံးလျက်ရှိသော ပုရိသော စသော ပုဒ်၏+ပကတိရူပံ - ပကတိရုပ်သည်၊ ဝါ-ရှုပ်တည်ခိုက်ဖြင့်သော "ပုရိသ " စသောရုပ်သည်၊ သျာဒိဝိဘတ္တိန္တေ ပဒပကတိရူပံ-မည်၏၊ ရူပမေဝဋ္ဌ ဝေကား သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏာတည်း၊ " လိန်+အင်္ဂ " ဟု ပဌမပြုခဲ့သော ပကတိရုပ်ကိုပင် လိင်္ဂခေါ်သည် ဟု ထပ်၍ ခိုင်မြဲအောင် ဝေဖြင့် သန္နိဋ္ဌာန်ကို ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည်။

လိင်္ဂံ သ ထ္ထောနာမ၊ပေ၊သာမညာကာရောစ— လိင်္ဂထ္ထော ပဌမာသုတ်၌ လာသော လိင်္ဂကို "ထ္ထော စ လိန် အင်္ဂန္တိ" စသော စကားဖြင့် ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ ထို လိင်္ဂ၏ အနက် (လိင်္ဂထ္ထ)ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "လိင်္ဂံ သ ထ္ထောနာမ ၊ ပေ ၊ သာမညာကာရောစ" ဟု မိန့်သည်၊ ထိုဝါကျ၌(၁) "ပဗန္ဓဝိသေသာကာရေန ၊ပေ၊ ဒေါဟာရထ္ထောစ" ဖြင့် ပညတ္တိအထူးဖြစ်သော လိင်္ဂထ္ထကို ပြ၏၊ (၂) " ဇာထိဓာတု ၊ ပေ ၊ သာမညာကာရောစ " ဖြင့် ဇာရမထ္ထ ဖြစ်သော လိင်္ဂထ္ထကို ပြ၏။

ဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပါဒ္ဒယော - ရုပ် , ဝေဒနာ အစရှိသော သဘောတရား တို့ကို၊ ဥပါဒါယ - စွဲမှီ၍၊ ပညတ်ယမာနော - ပညတ်အပ်သော၊ တဒညာ နညာဘာဝေန - ထိုရုပ်စသော သဘောတရားတို့မှ တမျိုးတခြား၏ အဖြစ်, တမျိုးတခြားမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အနိဇ္ဈစနိယော-မဆိုထိုက်သော၊

ဃဋ္ဋ ပဋ္ဋ ၊ပေ၊ ဝေါဟာရတ္ထ။ ။ပညတ္တိ လိင်္ဂတ္ထ ဟူသည် (အိုးခြင်း-ပုဆိုးခြင်း အစရှိသော) လူ အများတို့ ခေါ်ဝေါ် ပြောဆို အပ်သော အနက် ခြင်းတည်း၊ ထို ခြင်းကို "ဝေါဟာရ - တယောက်နှင့် တယောက် စကားပြောရာ၌ ခေါ်ဝေါ် သုံးစွဲအင်သော + အတ္ထ-အနက် " ဟုဆင်း " ပညတ္တိ-အများ နားလည်အောင် ပညတ်ထားအပ်သော + အနက်"ဟုဆင်း ခေါ်သည်၊ ဝေါဟာရတ္ထနှင့် ပညတ္တိအတ္ထသည် သဘောတူ၏။

ပဓန္ဓိသသာ၊ ပေ၊ ပညဗိယမာနော။ ။အိုးခြင်း၌ ရုပ်ကလာပ်တို့ ပေါင်းစပ်နေပုံသည် ပျားချပ် လုံးဝိုင်းသော ပုံသဏ္ဌာန်ရှိ၏၊ ပုဆိုးခြင်း၌ ရုပ်ကလာပ်တို့ ပေါင်းစပ်နေပုံမှာ ပျားချင်ချပ် သဏ္ဌာန်သာရှိ၏၊ သက်ရှိ လူ သတ္တဝါ၌ ရုပ်ခန္ဓာတို့ ပေါင်းစပ်နေပုံကား အထက်သို့ မြင့်လျက် အတွင်းဘက်၌ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်တို့ အဆက်ဆက် ဖြစ်ပျက်လျက်ရှိ၏၊ ဤသို့ ပေါင်းစပ် စုဝေးပုံအားဖြင့် မတူ ထူးခြားလျက် ဖြစ်လျက်နေသော ရုပ် အစရှိသည်ကို (ရူပါဒယော၌ အာဒိဖြင့် သက်ရှိ ဝတ္ထုအဟုတ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဉ်တို့ကိုယူ) စွဲ၍ " ဤကဲ့သို့ စုဝေးတည်နေသော ရုပ်အပေါင်းကို ဃဋ္ဋ (အိုး)"ဟုဆင်း"ဤကဲ့သို့ တည်နေသော ရုပ်အပေါင်းကို ပဋ္ဋ(ပုဆိုး)"ဟုဆင်း"သက်ရှိ ဝတ္ထုများကို မနုဿ (လူ) "ဟုဆင်း ရှေးလူကြီး သူမတို့ ခေါ်ဝေါ် ပညတ် ထားအပ်လေသည်၊ ["ဥပါဒါယ-စွဲ၍ " ဟူရာ၌ အရုပ်ရေးဘို့ရာ ကားပေါင်၍ ကြံ့ကဲထားသော အဝတ်ကို အရုပ်၏တည်ရာ မှီရာ ပြုလုပ်သကဲ့သို့ ရုပ်ဝေဒနာ စသည်ကိုလည်း ဃဋ္ဋ ပဋ္ဋ စသော နာမည်၏ စွဲရာ မှီရာ တည်ရာ ပြုလုပ်သည်-ဟု ဆိုလိုသည်၊ ပညတ်ခြင်းဟူသည် မှာလည်း ဂန္ထာဉ်းဂ၍ ရှေးရှေးလူကြီး သူမတို့ နာမည်တပ်ထားခြင်းတည်း၊ ပညဗိယမာနော်ကို "ဃဋ္ဋ ပဋ္ဋဒိ ဝေါဟာရတ္ထော" ၌ စင်၍ ညတ်အင်သော ဃဋ္ဋ ပဋ္ဋ စသော ဝေါဟာရတ္ထ-ဟု မှတ်။]

တဒညာ နညာ ဘာဝေန အနိဇ္ဈစနိယော။ ။[တဒည (တံ+အည) - ထို ရုပ်စသည်တို့မှ တခြား+အနည(န+အည)-ထိုရုပ်စသည်မှ တခြား ဟုတ်၊ အနိဇ္ဈစနိယ (အ+နိဝစနိယ)-မဆိုထိုက်၊]ထိုရုပ်စသည်တို့ကိုစွဲ၍ ပညတ်အပ်သော အိုးပုဆိုးစသော အနက်များသည် ရုပ်က တခြား-အိုးက တခြား (ရုပ်နှင့်အိုးတို့ လုံးဝ မဆပ်သွယ်) ဟုလည်း မဆိုထိုက်၊ အကယ်၍ "အိုးပုဆိုး စသည်တို့သည် ရုပ်မှ တမျိုးတခြား"ဟု ဆိုလျှင် ရုပ်ကလာပ် များနှင့် လုံးဝ မစပ်သွယ်ဘဲ သီးသန့် ရှိနေရာ၏၊ ယခုမှာ ထိုရုပ်စသည်တို့ကိုပင် ဃဋ္ဋ ပဋ္ဋ စသည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်အပ်သောကြောင့် အိုး-ပုဆိုးတို့ကို ရုပ်ကလာပ်တို့မှ တခြားဟုသည်းမဆိုထိုက်၊ရုပ်ကလာပ်တို့မှ တခြားမဟုတ်သော်လည်း ရုပ်ကလာပ်နှင့် အိုး-ပုဆိုးတို့ မကွဲမပြား တသားထည်း ဟု လည်း မဆိုထိုက်၊ အကယ်၍ မကွဲမပြား တသားထည်း ဟု ဆိုပြန်လျှင် အိုးတလုံး၌ ရုပ်မှန် ကလာပ်ဝတ္ထ အလွန်များပြားစွာ ပါနေ

သမ္မဟာသန္တာနာဒိဘေဒေါ-သမ္မဟာပညတ်, သန္တာနပညတ်အစရှိသော အပြားရှိသော၊ ဥပါဒါပညတ္တိသဒ်ါတော - ဥပါဒါပညတ် ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဃဋ္ဋ ပဋာဒိဝေါဟာရတ္ထောစ - ဃဋ , ပဋအစရှိသော ခေါ်ဝေါ်အပ်သော အနက်သည်ဌင်း၊....ကာလဒေသာဒိဘေဒဘိန္နာနံ - ကာလ, ဒေသအစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ပြားကုန်သော၊ ပထဝီခာတု ဖဿာဒိနံ-ရကား ရုပ်ကလာပ်များသလောက် ပုဆိုးတွေ အိုးတွေလည်း များပြားလေရာ၏၊ ထိုသို့ အိုးတလုံး ပုဆိုးတထည်ထည်း၌ ရုပ်ကလာပ်များသလော် အိုးပုဆိုးတွေလည်း မများချေ၊ ထို့ကြောင့် ရုပ်ကလာပ်တွေနှင့် အိုး ပုဆိုး စသည်ကို မကဲ့မပြား တသားထည်း ဟု လည်း မဆိုထိုက်။

သမ္မဟာ၊ပေ၊ဥပါဒါပညတ္တိ — အိုးသည် ရုပ်ကလာပ် အပေါင်းကို စွဲ၍ ပညတ်အပ်သောကြောင့် သမ္မဟာပညတ် မည်၏၊ ပုဆိုးသည် ချည်ချောင်းတွေ စဉ်တန်း နေသည်ကို စွဲ၍ ပညတ်အပ်သောကြောင့် သန္တာနပညတ် မည်၏၊ [သန္တာန = အစဉ်သန္တာန်။] သန္တာနာဒိဒ္ဓ အာဒိဖြင့် သင်္ဂြိဟ် ပစ္စည်းပိုင်းအဆုံး ပညတ်ခဏ်းဝယ် ပြထားသော ဒိသာပညတ်- ကာလပညတ် - စသည်ကို ယူ၊ ဃဋ္ဋ- ပဋ- ပုရိသ စသောပညတ်များသည် ရုပ်စသည်ကို စွဲမှီ၍ ပညတ်ရသောကြောင့် "ဥပါဒါပညတ်" မည်၏၊ ဤစကားစဉ်အရ "ဃဋ္ဋ-ပဋ-ပုရိသ-မနုဿ-ရုက္ခ-အာကာသ စသော သဒ္ဒါတို့သည် လိင်္ဂ်, အိုး-ပုဆိုး-ယောကျား-လူ-သစ်ပင်- ကောင်းကင် ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သော အနက်များသည် လိင်္ဂ်ထွ" ဟု မှတ်။

ပထဝီခာတု၊ပေ၊ သာမညာကာရောစ — "ပထဝီခာတုအာဒိနံ, ဖဿာဒိနံ" ဟု ဤ မျိုးခွဲ၊ အာဒိဖြင့် အာပေါ် တေဇော စသော ရုပ်တရားများကို ယူ၊ နောက် အာဒိဖြင့် ဝေဒနာ သညာ စသော နာမ်တရား အားလုံးကို ယူ၊ ထို ရုပ် နာမ် အားလုံးသည် (သ=မိမိ၏+ဘာဝ=လိင်္ဂကာရှိသောကြောင့်) သဘာဝဓမ္မတို့ မည်၏၊ ထိုတွင် ပထဝီသည် ကက္ခဋ (ခက်မာခြင်း) လက္ခဏာရှိ၏၊ ဖဿသည် ဖုသန (တွေ့ထိခြင်း) လက္ခဏာရှိ၏၊ ကက္ခဋတ္တာဒိဒ္ဓ အာဒိဖြင့် အာပေါ်၏ အာပန္ဓန (ဖွဲ့စည်းခြင်း) စသော လက္ခဏာကို ယူ၊ ဖုသနာဒိဒ္ဓ အာဒိဖြင့် ဝေဒနာ၏ အနုဘဝန (ခံစားခြင်း) စသော လက္ခဏာကို ယူ၊ ထိုတွင် ကက္ခဋတ္တ လက္ခဏာသည် ပထဝီခာတ် အားလုံးနှင့် ဆက်ဆံ သောကြောင့်ဌင်း ဖုသန လက္ခဏာသည် ဖဿအားလုံးနှင့်ဆက်ဆံသောကြောင့်ဌင်း သာမညာကာရ(အများနှင့် ဆက်ဆံသော အခြင်းအရာ) မည်၏၊ ပထဝီသည် လိင်္ဂ်, (ပထဝီခာတ် - ဟု မြန်မာပြန်ရာ၌လည်း မြန်မာလို လိင်္ဂ်ပင် ရှိသေး၏), ခက်မာခြင်း သဘောသည်သာ လိင်္ဂ်ထွ၊ စသသည် လိင်္ဂ် တွေ့ထိခြင်းသဘာကား လိင်္ဂ်ထွ၊ နိဗ္ဗာနသည် လိင်္ဂ်, ငြိမ်းခြင်း သန္တိသဘောသည် လိင်္ဂ်ထွ၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ပရမတ္ထအတွက် လိင်္ဂ်နှင့် လိင်္ဂ်ထွကို ခွဲခြားပါ။

ကာလဒေသာဒိ ဘေဒဘိန္နာနံ ။ ။ [ဤပုဒ်ကို သဘာဝ ဓမ္မာနံ၌ ပြန်ချစပ်။] အတိတ်ကာလ၌ ဖြစ်သော ပထဝီ-အနာဂတ်ကာလ၌ ဖြစ်းသာ ပထဝီ-ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ ဖြစ်သော ပထဝီ ဟု ကာလအားဖြင့် ပထဝီပြား၏၊ အပါယ်ဘုံဒေသ၌ ဖြစ်သော ပထဝီ

ပထဝိဓာတ် , ဖဿ အစရှိကုန်သော၊ သဘာဝဓမ္မာနံ - သဘောတရား တို့၏၊ ဒိဇာတိယ ဝိနိဝဋ္ဋော - မတူသော ဇာတ်ရှိသော တရားတို့မှ ဆုတ်နစ်သော၊ သဇာတိယ သာဓာရဏော - တူသော ဇာတ်ရှိသော တရားတို့နှင့် ဆက်ဆံသော၊ ယထာသင်္ကေတံ-သင်္ကေတအားလျော်စွာ၊ အာရောပသိဒ္ဓေါ - တင်စားခြင်းဖြင့် ပြီးသော၊ တဇ္ဇာပညတ္တိသဒ်္ဒါတော- တဇ္ဇာပညတ်ဟုဆိုအပ်သော၊ ကင်္ခဋ္ဌကဖဿနာဒိ သာမညာကာရော စ - ခက်မာသည်၏အဖြစ်, ထွေထင်ခြင်းအစရှိသော သာမညအခြင်းအရာသည်ဎင်း၊ လိင်္ဂသင်္ခ-လိန်၏၊ အတ္ထောနာမ-အနက်မည်၏။

လူ့ဘုံဒေသ၌ဖြစ်သော ပထဝီ-စသည်ဖြင့် ဒေသအားဖြင့်လည်းပြား၏၊ [ဒေသာဒိဌ္ဌ အာဒိဖြင့် သန္တာန်စသည်ကို ယူ၊] အဇ္ဈတ္တ (မိမိ) သန္တာန်၌ဖြစ်သော ပထဝီ-ဗဟိဒ္ဓ (ပြင်ပ) သန္တာန်၌ဖြစ်သော ပထဝီအားဖြင့် လည်းပြား၏၊ ဖဿစသည်သည်းနည်းတူပင်ပြား၏၊ ဤကဲ့သို့ ကွဲပြားသော သဘာဝဓမ္မများ ဟူလို။

ဝိဇာတိယဝိနိဝဋ္ဋော သဇာတိယ သာဓာရဏော။ ။ [ဎင်းတို့ကို "ကင်္ခဋ္ဌက ဖုသနာဒိ သာမညာကာရော" ၌ စပ်၊ ဝိဇာတိယ - မတူသော ဇာတ်ရှိသော တရား၊ သဇာတိယ-တူသောဇာတ်ရှိသော တရား၊ (တချို့စာဋ္ဌ ယ မပါဘဲ "ဝိဇာတိ-သဇာတိ" ဟုလည်းရှိ၏၊) ပထဝီဓာတ်၏ ကင်္ခဋ္ဌ လက္ခဏာသည် ပထဝီဓာတ်မှ တပါး တခြားတရားတို့သို့ရောက်လျင် ဆုတ်နစ်၏၊ အခြားတရားများနှင့် မဆက်ဆံ-ဟူလို၊ ဤသို့ ပထဝီမဟုတ်သော တရားတို့၌ ကင်္ခဋ္ဌ လက္ခဏာ မရှိခြင်းကို "ဝိဇာတိယ ဝိနိဝဋ္ဋော" ဟုဆိုသည်၊ ထို ပထဝီဓာတ်၏ ကင်္ခဋ္ဌ လက္ခဏာသည် ကာလဒေသ သန္တာန် စသည်ဖြင့် ကွဲပြားလျက် ရှိကြသော ပထဝီဓာတ် ဟူသမျှနှင့်ကား ဆက်ဆံလျက်ရှိ၏၊ အားလုံးပထဝီဟူသမျှ၌ (ပေါ်-မလိုဘဲ) ကင်္ခဋ္ဌ လက္ခဏာအညီအမျှ ရှိကြသည်ကို "သဇာတိယ သာဓာရဏော" ဟု ဆိုလိုသည်။]

ယထာ သင်္ကေတ မာရောပ သိဒ္ဓေါ။ ။ [သင်္ကေတ-ရှေးကမှတ်သားအပ်သော အမှတ်အသား၊ အာရောပ-တင်စားခြင်း။] ကမ္ဘာဥုံးက လူတို့သည် မြေကြီး၏ ပြန့်ကျယ်ပုံကို ကြည့်၍ ပထဝီ ဟု သင်္ကေတ ပြုခဲ့ကြ၏၊ ထို ပထဝီသည် ခက်မာသကဲ့သို့ ရုပ်တရားတို့တွင် ကင်္ခဋ္ဌတွ(ခက်မာခြင်း)သဘောကိုလည်း ပထဝီဟု(ဘုရားရှင်တို့)တင်စားတော်မူခဲ့ကြ၏၊ တခုနှင့် တခု ထိခိုက်မှုကို " ဖဿ - တွေ့ထိခြင်း " ဟု ရှေးက သင်္ကေတ ပြုခဲ့ကြ၏၊ ထို သင်္ကေတအား လျော်စွာ အာရုံနှင့် အာရမဏိကတို့ ဓာတ်ထိမှု ဓာတ်ခိုက်မှုကိုလည်း " ဖဿ " ဟု ဘုရားရှင်တို့ တင်စားတော်မူခဲ့ကြ၏၊ ထို ရှေးသင်္ကေတအားလျော်စွာ အဆက်ဆက် တင်စားအပ်သော နာမည်ဖြင့် ထင်ရှားလျက်ရှိသော ကင်္ခဋ္ဌတွ ဖုသနစသော အနက်များ-ဟူလို၊

တဇ္ဇာ ပညတ္တိ သဒ်္ဒါတော။ ။ပရမတ္ထတရားတို့၏ နာမည်များကို "တဇ္ဇာပညတ်" ဟုဆိုသည်းမှတ်၊ " တဿ - ထို သဘောအား + အနုရူပံ - လျော်စွာ + ဇာတာ - ဖြစ်သော

ပန ဆက်ဥုံးအံ့၊ သော-ထိ လိင်္ဂတ္ထ သည်၊ ကမ္မာဒိသံသဒ္ဒော-ကမ္မာဒိသံသဒ္ဒလိင်္ဂတ္ထဂုင်း၊ သုဒ္ဓါစ - သုဒ္ဓလိင်္ဂတ္ထဂုင်း၊ ဣတိ နုဝိဓော၊ တတ္ထ-ထိ ၂ မျိုးတို့တွင်၊ ကမ္မာဒိသု - ကံအစရှိသော အနက်တို့၌၊ ဒုဘိယာဒိနံ-ဒုတိယာအစရှိသော ဝိဘတ်တို့၏၊ ဝိဓိယမာနတ္တာ- စီရင်အပ်ကုန်လတ်ံ့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကမ္မာဒိသံသဂ္ဂရဟိတော - ကံ အစရှိသော အနက်တို့နှင့် ရောရှက်ခြင်းမှ ကင်းသော၊ လိင်္ဂသဒ္ဒါပရိမာဏယုတ္တော - လိင်္ဂသဒ္ဒါ ပညတ်" တည်း၊ပထဝီဟူသော နာမည်သည် ကကွဋ္ဌတ္တာသဘောအားလျော်စွာ၊ ထို့အတူ တွေ့ထိခြင်းသဘောကို ဖဿဟုပညတ်မှာလည်း အလွန်သင့်လျော်၍ပေသည်၊ ဤနေရာ၌ ကား နာမည်ကို အရမဇကောက်ရ, ထို နာမည်၏ တည်ရာဖြစ်သော အနက် သဘော (သဘာဝဓမ္မ)ကို အရကောက်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် "တဇ္ဇာပညတ္တိ" ဖြင့် ထိုပညတ်၏ အနက်ကို (ဌာနူပစာရအားဖြင့်)ယူ၏၊ ထို့ကြောင့် ဦးကာ၌ " ပဇ္ဇမာန ပညတ္တိဘူတာ တဇ္ဇာပညတ္တိယာ အတ္ထောတိ သဒ်ါတော " ဟု ဖွင့်သည်၊ [ထင်ရှားရှိသော ပရမတ္ထ တရားတို့၏ နာမည် ဟူသမျှကို ဝိဇ္ဇမာနပညတ် ဟုလည်း ခေါ်၏၊ ဝိဇ္ဇမာနပညတ်နှင့် တဇ္ဇာပညတ် ဟူသည် သဘောတူပင်တည်း၊] ဤသို့လျှင် ကာလဒဿီစသော အပြား အားဖြင့် ကွဲပြားကုန်သော ပထဝီဓာတ် ဖဿစသော ရုပ်နာမ် တရားတို့၏ ဇာတ် မဟူ တရားတို့မှ ဆုတ်နစ်လျက် ဇာတ်တူ တရားတို့နှင့် ဆက်ဆံသည်သည်း ဖြစ်သော, ရှေး သင်္ကေတအား လျော်စွာ တင်စားခြင်းဖြင့် ပြီးသည်သည်း ဖြစ်သော, တဇ္ဇာပညတ်၏ အနက်လည်း ဖြစ်သော ခက်မာသည်၏ အဖြစ်-တွေ့ထိခြင်း စသော သာမည အခြင်း အရာသည် ပရမတ္ထဖြစ်သော လိင်္ဂတ္ထတည်း။

သော ပန၊ ပေ၊ ဒုဝိဓော၊ ။ကံအစရှိသော အနက်နှင့် ရောသော လိင်္ဂတ္ထသည် ကမ္မာဒိသံသဒ္ဒလိင်္ဂတ္ထ မည်၏၊ ကမ္မာဒိ၌ အာဒိအရ ကရိယာ စသော (ဝိဘတ်အဘွက် ထင်ရှားသော) အနက်အားလုံးကို ယူ၊ ပုံစံကား- "ပုရိသ-ယောကျားကို, တို့ကို, ဖြင့်, တို့ဖြင့်, ကြောင့်, တို့ကြောင့်၊ ပေ၊ယောကျား၌, ယောကျားတို့၌"ဟူသည်တည်း၊ ဤ၌ " ယောကျားကို "ဟု အနက်ပေးရသော ကံ အနက်နှင့် ရောနေသော ယောကျ ားခြင်း သည်ဂုဏ်း၊ ပေ၊ ယောကျားဘို့၌ ဟု ပေးရသော အဓိကရဏာအနက်နှင့် ရောနေသော ယောကျားခြင်း သည်ဂုဏ်း ကမ္မာဒိသံသဒ္ဒလိင်္ဂတ္ထ မည်၏၊ ကံ စသော အနက် မပါဘဲ "ပုရိသ-ယောကျား"ဟုဂုဏ်း "ယောကျားသည် "ဟုဂုဏ်း အနက်ပေးရသော ယောကျား ခြင်းသည် သုဒ္ဓလိင်္ဂတ္ထမည်၏။

ကမ္မာဒိသု ဒုတိယာဒိနံ ဝိဓိယမာနတ္တာ။ ။ကံအနက်၌ ဒုတိယာ, ကရိဏ်း ဟိတ် စသော အနက်၌ တတိယာစသည်ဖြင့် ဆိုင်ရာအနက်၌ ဆိုင်ရာဝိဘတ်များကို "ကမ္မတ္ထေ ဒုတိယာ"စသော သုတ်များက စီရင်လတ်ံ့ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ကမ္မာဒိသံသဒ္ဒလိင်္ဂတ္ထကို ဤ လိင်္ဂတ္ထ ပဌမာသုတ်ဝယ် လိင်္ဂတ္ထအရ၌ မယူအပ်၊ ကံစသောအနက်များနှင့် မရောရှက်သဖြင့် သက်သက်ဖြစ်သော သုဒ္ဓလိင်္ဂတ္ထကိုသာ ဤသုတ်၌ လိင်္ဂတ္ထအရ ယူရမည်။

ပရိမာဏာ အနက်ဘို့နှင့် ယှဉ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ တစ်ခြိုနိမုတ္တ့ပသဂ္ဂါဒိ ပဒဏ္ဍဘူတော စ – ထို လိန် သဒ္ဒါ ပရိမာဏ အနက်ဘို့မှ လွတ်သော ဥပသာရ အစရှိသောပုဒ်ဘို့၏ အနက်ဖြစ်၍လည်းဖြစ်သော၊ သုဒ္ဓါ-သက်သက်သော၊ သဒ္ဒဏ္ဍော - သဒ္ဒါ၏အနက်သည်၊ ဣစ-ဤ လိင်္ဂဏ္ဍ ပဒ္မမာသုတ်၌၊ လိင်္ဂဏ္ဍောနာမ-လိင်္ဂဏ္ဍမည်၏။

ပန-ဆက်၊ အာဈာတ ကိတက တဒ္ဓိတ သမာသေဟိ-အာချာတ်, ကိတ်, တဒ္ဓိတ်, သမာသ်ဝါစကဘို့သည်၊ ဝုတ္တော - ဟောအပ်သော၊ ကမ္မာဒိသံသဒ္ဒော - ကံ အစရှိသော အနက်တို့နှင့် ရောသော၊ ယော အတ္ထော - အကြင်အနက်သည်၊ (အတ္ထိ - ရှိ၏၊) သောဝိ - ထို အနက်သည်လည်း၊ ဒုတိယာဒီနံ - အစရှိသည်တို့၏၊ ပုန - တဘန်၊ ဝါ-ထပ်၍၊ အာဘုန-မိမိသည်၊ ဝတ္တုဗ္ဗသ - ဟောထိုက်သော၊ အတ္ထဝိသေသသ-

လိင်္ဂံသဒ္ဒါ၊ပေ၊ပဒဏ္ဍဘူတော–ထိုသုဒ္ဓလိင်္ဂဏ္ဍသည် လိင်္ဂယုဘ (ပုလ္လိန်-ဣတ္ထိလိန်-နပုလ္လိန်နှင့် ယှဉ်သော) သဒ္ဒါနက်, သဒ္ဒါယုတ္တ (တစ် နှစ်စသော သဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သော) သဒ္ဒါနက်, ပရိမာဏယုတ္တ (တပြည်–တစိတ် စသော အတိုင်းအရှည်နှင့် ယှဉ်သော) သဒ္ဒါနက်လည်းရှိ၏၊ ထိုလိင်္ဂယုတ္တ-သဒ္ဒါယုတ္တ-ပရိမာဏယုတ္တ ဥမျိုးမှ အလွတ်ဖြစ်သော ဥပသာရ နိပါတ်ပုဒ်တို့၏ အာဒိ ကမ္မ အနက် သမုဒ္ဒဲသ်းအနက် စသော အနက်များလည်းရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် သုဒ္ဓလိင်္ဂဏ္ဍသည် လိင်္ဂယုတ္တ-သဒ္ဒါယုတ္တ-ပရိမာဏယုတ္တ-(ထို ဥမျိုးမှ လွတ်သော) ဥပသဂ္ဂါဒိပဒဏ္ဍ အားဖြင့် ၄ မျိုး ပြား၏–ဟု မှတ်။

ယော ပန၊ပေ၊ကမ္မာဒိသံသဒ္ဒော အတ္ထော–[အာချာတ်, ကိတ်, တဒ္ဓိတ် သမာသ်ဤ ၄ ပါးကို ဝါစကကြိုး ၄ ပါးခေါ်ကြောင်း နားလည်နှင့်ရမည်၊ (ဝါစက–ဟောတတ်သောသဒ္ဒါ)၊] ဩဒနော-ထမင်းကို၊ ပစ္စတိ-ချက်အပ်၏၊ ဂေါ်-လမ်းကို၊ ဂန္တုမ္မော-သွားအပ်၏၊ ဝေယျာကရဏိကော–ဗျာကရဏ်းကျမ်းကို သင်သူ၊ အာဂတသမဏော–ရဟန်းတို့ လာရောက်အပ်သော ကျောင်း၊ ဤပြဿုဂ်တို့တွင် "ပစ္စတိ ဩဒနော" ၌ ဩဒနအရ ချက်ခြင်းကြိယာဖြင့် ရောက်အပ်သော ကံအနက်နှင့် ထမင်းဖြစ်တည်းဟူသော အနက်တို့ကိုရ၏၊ ထို့ကြောင့် ထမင်းဖြစ်တည်းဟူသော လိင်္ဂဏ္ဍသည် ကံအနက်နှင့် ရောနှော နေသော သံသဒ္ဒလိင်္ဂဏ္ဍ ဖြစ်၏၊ မဂ္ဂေါအရ လမ်းဖြစ်တည်းဟူသော လိင်္ဂဏ္ဍ၌ ကံ အနက် ရောနေပုံ, ဝေယျာကရဏိကောအရ ဗျာကရဏ်းသင်သူ ဟူသော လိင်္ဂဏ္ဍ၌ "ဗျာကရဏ်းကို" ဟု ကံအနက် ရောနေပုံ, အာဂတသမဏောအရ ကျောင်းတည်းဟူသော လိင်္ဂဏ္ဍ၌ "လာရောက်အပ်" ဟု ကံအနက် ရောနေပုံများကို သိပါ၊ ကရိဏ်းအနက် ကတ္တားအနက် စသည် ရောသော လိင်္ဂဏ္ဍ ပြဿုဂ်များကိုလည်း ထုတ်ပြကြပါလေ။

သောဝိ၊ပေ၊ပဒ္မမာယေဝ ဝိသယော — "ပစ္စတိ ဩဒနော" ၌ ဩဒန အရတွင် စပါဝင်သော ကံအနက်ကို ပစ္စတိ ဟူသော အာချာတ် ဝါစက သည် ဟောပြီး ဖြစ်၏၊

အာနက်အထူး၏၊ အဘာဝေန - မရှိတော့သည့် အတွက်၊ အဒိသယတ္တာ-သက်ရာ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ လိင်္ဂဏ္ဍမတ္တသ-လိန်အနက် သာမည်၏၊ သဒ္ဓါဝေတောဒ - ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ ("သဒ္ဓါဝေတော" ဟု သိဟိုဠ်မူဠ္ဠရှိ၏)၊ ပဒ္မမာယေဝ-ပဒ္မမာဝိဘင်္ဂ၏ သာ၊ ဗိသယော-သက်ရာတည်း။

စ-အကျည်းချုပ်ကား၊ ဇေဋ္ဌ-ဤအရာ၌၊ (သင်္ဂဟဂါထာ-အကျည်းချုပ်ဂါထာသည်၊) ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဥပသဂ္ဂဇေဋ္ဌ-ဥပသာရပုဒ်ဘို့၏ အနက်၌ဌာန်၊ ကေသဋ္ဌိ - အချို့ကုန်သော၊ နိပါတသဒ္ဒါနံ - နိပါတ် သဒ္ဒါတို့၏၊ အဇေဋ္ဌ-အနက်၌ဌာန်၊ သုဒ္ဓေ-သုဒ္ဓဖြစ်ဒေသာ၊ လိင်္ဂါဒိကေစ-လိန်, သင်္ချာ, ပရိမာဏနှင့်ယှဉ်ဒေသာ အနက်၌ဌာန်၊ အဘိဟိတေ - အာချာတ်စဒေသာ ဝါစကတို့ ဟောအပ်ပြီးသော၊ ကမ္မာဒိအဇ္ဈေပိ - ကံ အစရှိသည့်ဘို့နှင့် ရောသောအနက်၌ဌာန်း၊ ပဒ္မမာဝ-ပဒ္မမာဝိဘင်္ဂ်သည့်သာ၊ (ဟောတိ-၏)။

"ထမင်း+ချက်အပ်" ဟူသော မြန်မာပြန်ကို စဉ်းစားကြည့်ပါ, ကံ အနက်ကို ပစ္စတိက ဟောထားကြောင်း ထင်ရှားပါသည်၊ ဂန္ဓဗ္ဗော+မဂ္ဂေါ=သွားအပ်သော+လမ်း" စသည်တို့၌လည်း ကိတ် တဒ္ဓိတ် သမာသ်ဝါစကတို့သည့် ကံအနက်ကို ဟောပြီးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဒုတိယာ ဝိဘင်္ဂတည်းဟူသော မိဒဲသည့် နောက်ထပ်ဟောဘို့ရာ ကံ အနက်မရှိတော့သည့်အတွက် သြဒနော မဂ္ဂါ စသည်တို့၌ပါသော ကံ အနက်သည့် ဒုတိယာဝိဘင်္ဂ်၏ သက်ရာဌာန မဟုတ်ချေ၊ သြဒနစသည်တို့ အရှဉ် ထမင်းခြင်-လမ်းခြင်-ဗျာကရဏ်း သင်သူခြင်-ကျောင်းခြင်တည်း ဟူသော လိန်အနက် သာမည်သာ ရှိတော့ရကား ဤလိင်္ဂဏ္ဍပဒ္မမာသုတ်ဖြင့် ပဒ္မမာဝိဘင်္ဂ်၏ သက်ရာသာ ဖြစ်လေတော့သည်၊ [ကျရိဏ်း အနက်စသည်တို့နှင့် ရောသော သံသဋ္ဌလိင်္ဂဏ္ဍများဌာလည်း ဤနည်းပင်တည်း။]

သင်္ဂဟဂါထာ ။ ။ [ဤဂါထာဌာ၌ ယခုတွေ့ရသော မြန်မာမူအတိုင်း ဆန်းစစ်၍ မကောင်း၊ သိဟိုဠ်မူ အဘိုင်းကား ပထျာအရိယာ ဂါထာတည်း၊ ထို့ကြောင့် သိဟိုဠ်မူအတိုင်း...."ပထမာ ဥပသဂ္ဂဇေဋ္ဌ, ကေသဋ္ဌဇေဋ္ဌ နိပါတသဒ္ဒါနံ၊ လိင်္ဂါဒိကေစ သုဒ္ဓေ, ဘိဟိတေ ကမ္မာဒိအဇ္ဈေပိ"ဟုရှိရမည်၊] "ဥပသဂ္ဂဇေဋ္ဌနှင့် ကေသဋ္ဌဇေဋ္ဌနိပါတ သဒ္ဒါနံ" သည်"တဗ္ဗိနိမုတ္တာပသဂ္ဂါဒိပဒဇ္ဇဘူတော သုဒ္ဓေါ"ကို အကျဉ်းချုပ်ပြသော စကားတည်း၊ [" နမော ကရောဟိ "၌ နမောနိပါတ်သည် ဒုတိယာဝိဘတ်၏ သက်ရာ ဖြစ်၏၊ ဤသို့စသော နိပါတ်များကို ကြဉ်ဖယ်လိုရှိ၍ ကေသဋ္ဌိသဒ္ဒါဖြင့်"ကေသဋ္ဌိနိပါတ"ဟု ဆိုသည်။] "လိင်္ဂါဒိကေ သုဒ္ဓေ" ကား "ကမ္မာဒိ သံသဋ္ဌရဟိတော လိင်္ဂသင်္ချာ ပရိမာဏယုတ္တော သုဒ္ဓေါ" ကို အကျဉ်းချုပ်သော စကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် လိင်္ဂါဒိ၌ အာဒိအရ သင်္ချာပရိမာဏကိုယူ၍, ထိုလိင်္ဂါဒိကေဖြင့် လိင်္ဂယုတ္တ-သင်္ချာယုတ္တ-ပရိမာဏယုတ္တအနက်များကိုယူ၊ "အဘိဟိတေ ကမ္မာဒိအဇ္ဈေ" ကား "ယော ပန ၊ ပေ ၊ ပဒ္မမာယေဝ ဝိသယော" ကို

တာဝ - ရှေးဦးစွာ၊ သလိဒ်က် - ပုလ္လိန်, ဇာတ္ထိလိန်, နပုလ္လိန်နှင့် တကွ ဖြစ်သော လိင်္ဂထွန်၌၊ (ဥဒါဟာရဏ် - ဥဒါဟာရဏ်ကား)၊ ဇေသော-ဤသူကား၊ ပုရိသော-ယောကျ်ားတို့၊ ဇေတာ-ဤသူဘို့ကား၊ ပုရိသာ-ယောကျ်ားတို့၊ ဇော - ဤသူမကား၊ ကညာ - သတို့သမီး၊ ဇတာ - ဤ သူမဘို့ကား၊ ကညာယော - သဘို့သမီးတို့၊ ဇတံ-ဤ တရားကား၊ စိတ္တံ-စိတ်၊ ဇတာနိ-ဤ တရားတို့ကား၊ စိတ္တာနိ-စိတ်ဘို့၊ သသဒ္ဒ်-သဒ္ဒါနှင့် တကွဖြစ်သော လိင်္ဂထွန်၌ (ဥဒါဟာရဏံ-ကား၊)ဇေကာ-တယောက်၊ ဇေ-၂ယောက်တို့၊ သပရိဝါဇဏ-အတိုင်းအရှည်နှင့်တကွဖြစ်သောလိင်္ဂထွန်၌၊(ဥဒါဟာရဏံ-

အကျဉ်းချုပ်သော စကားဘည်း၊ ထို့ကြောင့် " ကမ္မာဒိအတ္ထေ " ကို " ကံ အစရှိသော အနက်၌" ဟု မပေးဘဲ"ကံ အစရှိသည်နှင့် ရောသော အနက်၌" ဟု ပေးသည်။

သလိဂ်၊ ပေ၊ လက္ခာဏစ္စာဒိ — သုဒ္ဓလိင်္ဂထွန်၌"လိင်္ဂသဒ္ဒါ ပရိမာဏာယုတ္တော" ဟုဆိုခဲ့သည်အားလျော်စွာ လိင်္ဂယုတ္တ-သဒ္ဒါယုတ္တ - ပရိမာဏာယုတ္တ - ဥပသဂ္ဂါဒိပဒထွန်၌ အာဒိအရ နိပါတပဒထွတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ပုံစံပြုလိုရကား " သလိဂ် " စသည်ကို မိန့်၊ ရှေ့၌ " လိင်္ဂယုတ္တ " ဟူသည်နှင့် ဤ၌ "သလိင်္ဂ"ဟူသည် သဘောတူပင်တည်း၊ သဒ္ဒါယုတ္တ စသည်နှင့် သသဒ္ဒ်စသည်တို့ သဘောတူကြောင်းကိုလည်း သိပ[1]။

သလိဂ်၊ပေ၊ ဇတာနိ စိတ္တာနိ —သလိဂ်၌ လိင်္ဂဟူသည် ပုလ္လိန် ဇာတ္ထိလိန် နပုံလိန်တည်း၊ ယောကျ်ားဖြစ်သည် ပုံလိန်နှင့်ဘက္ခ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် " ဇေသော ပုရိသော " ဟုဆိုခဲ့သည်အားလျော်စွာ ဇတံ-ဤ တရားကို "ဇေသော ပုရိသော ဂန္ထတိ" ဟု ပုံစံဆုတ်လျှင် ဂန္ထကံဒ၏ ကတ္တားအနက်ပါရသဖြင့် သံသဒ္ဒလိင်္ဂထွ ဖြစ်သောကြောင့် ဤနေရာ၌ မထုတ်ပြဘဲ သုဒ္ဓလိင်္ဂထွ ပုံစံ သက်သက်ကိုသာ ပြုလို၍ ကြိယာ မပါဘဲ ထုတ်သည်၊ "ဇော ကညာ, ဇတာ ကညာယော " တို့ ကား ဇာတ္ထိလိန်နှင့် တကွဖြစ်သော လိင်္ဂထွ ပုံစံတည်း၊ [ဤ၌"ဇော ပညာ"ဟု မြန်မာမှု ရှိသည့်ကား မကောင်း၊ ဇာတ္ထိလိန် အရာဝယ် ကညာသဒ္ဒါသာ အသုံးများ၍ ကညာဒိဂုဏ်း ဟုပင် ပြုခဲ့ရသည်၊] "ဇတံ စိတ္တံ, ဇတာနိ စိတ္တာနိ"တို့ကား နပုလ္လိန်နှင့် တကွဖြစ်သော လိင်္ဂထွ ပုံစံတည်း။

သသဒ္ဒ်၊ ဇကော ဒွေ — "ဇကော-တယော" ဟူရာ၌ "တယော" အရ တစ်ဟူသော သဒ္ဒါ အနက်ကိုဂုဏ်း , တယောက် ဟု ပြောဆိုအပ်သူ လူဒြဗ်ကိုဂုဏ်း ရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဇကော"အရ လိင်္ဂကို "တစ်"သဒ္ဒါနှင့် တကွဖြစ်သော လိင်္ဂထွ ဟု ဆိုသည်၊ ဒွေကား ဗဟုဝုစ်ဖြစ်၍" ၂ "သဒ္ဒါနှင့် တကွဖြစ်သော လိင်္ဂထွတည်း။

သပရိမာဇော၊ပေ၊အာဒ္ဒကံ — "ဒေါဏ"အရ"တစိတ်"ဟူသော အတိုင်းအရှည် ပရိမာဏ အနက်ကိုဂုဏ်း , တစိတ်ရှိသော စပါးဒြဗ် စသည်ကိုဂုဏ်း ရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဒေါဏော" အရ လိင်္ဂထွကို ပရိမာဏနှင့် တကွဖြစ်သော လိင်္ဂထွ ဟု ဆိုသည်၊ ခါရီ-အာဒ္ဒကံတို့လည်း နည်းတူ။

ကား၊) ဒေါ်ထော - တစိတ်၊ ခါရိ - တတ်ရှိ၊ အာဥကံ- တပြည့်၊ လိင်္ဂါဒိ-စိနိမုတ္တော - လိင်္ဂနအစရှိသည်မှ လွတ်သော၊ သတ္တာမတ္တော - သမုဒ္ဓဉ်း စသော အနက်၏ ထင်ရှားရှိခြင်း မျှစ်၌၊ (ဥဒါဟရဏ်-ကား၊)စ-လည်း၊ ဝါ-သော်လည်း၊ ဟ-ဟ၊ ဟံ-ဟင်း၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ သက္ကာ - တတ်ကောင်း၏၊ လဇ္ဇာ-ရအပ်၏၊ ဣစ္စာဒိ-တည်း။

လိင်္ဂဏ္ဍပဒ္မမာတိ - သုတ်ကို၊ အဓိကိစ္စ - ၌၊ အာလပနေစာကိ - သုတ်ဖြင့်၊ အာလပနဏ္ထေ စ - အာလုပ်အနက်၌လည်း၊ [စသဒ္ဒါဖြင့် လိန့် အနက်ကို ပေါင်းသည်။] ပဒ္မံမာ - ပဒ္မမာဝိဘတ်သက်၊ အာဘိမုခံကတ္တာ-

လိင်္ဂါဒိ စိနိမုတ္တော သတ္တာ မတ္တော—စ ဝါ စသော နိပါတ်ပုဒ်၏ အနက်တို့၌ လိန်-သဒ္ဒါ-ပရိမာဏ အနက်များ ပေါ်သောကြောင့် "လိင်္ဂါဒိ စိနိမုတ္တော" ဟု ဗ်ိန့်သည်၊ "သတ္တာ" ဟူသော် သန္တသ-ထင်ရှားရှိသည်၏+ဘာဝေါ - အဖြစ်တည်း၊ သတ္တာ-ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်၊ ဤသို့ သဒ္ဒါနက် ထွက်သော်လည်း လိင် သဒ္ဒါ ပရိမာဏ ဟူသော အနက်ထူး မပါသော သမုဒ္ဓဉ်းအနက် စိကပ်အနက် စသည်တို့ကိုပင် သတ္တာ အနက်ဟု ခေါ်သည်၊ပုရိသ သဒ္ဒါ၏ လိန်အနက်ဖြစ်အနက် မပါဘဲသော "ယောကျား ဇာတ်" ဟူသော သကတ် အနက်လည်း "သတ္တာ" အနက်ပင်တည်း၊ အာချာတ် ကြိယာ များငယ် သတ္တာ ကြိယာသည် သာမညကြိယာ (အများနှင့် ဆက်ဆံသော ကြိယာ) ဖြစ်သကဲ့သို့ . ဤလိင်္ဂဏ္ဍ အရာ၌ သတ္တာအနက်လည်း သာမညလိင်္ဂဏ္ဍပင် ဖြစ်သည်၊ မည်သည့် သဒ္ဒါမဆို သာမညဖြစ်သောသတ္တာအနက်ကို ရှေးဦးစွာဟောပြီးမှ ဟောစရာ ရှိသေးလျှင် အခြားအနက်များကို နောက်မှ ဆက်လက်၍ ဟောသတဲ့၊ ဤသို့လျှင် စ-ဝါ-တို့၏ သမုဒ္ဓဉ်း စိကပ် စသော အနက်သည် သာမညအနက် ဖြစ်သောကြောင့် "သတ္တာ မတ္တော" ဟု မတ္တ သဒ္ဒါဖြင့် ဗ်ိန့်သည်၊ [အတ္ထ မတ္တော-ဟု မြန်မာမှရှိသည်မှာ အခြားကျမ်း အဆိုနှင့်ဂုဏ်း "အဒဗ္ဗတူးတ သမုဒ္ဓယနာဒိ သတ္တာဝမတ္တော" ဝယ် "သတ္တာဝ' ဟူသော ဋီကာအဖွင့်နှင့်ဂုဏ်း မညီ၊ထိုစကားမှန်၏-"အတ္ထ ရှိလျှင် သတ္တာဝဟု မဖွင့်ထိုက်! သတ္တာ ရှိသောကြောင့်သာ သတ္တာကို သတ္တာဝ (သန္တ+ဘာဝ) ဟု ဖွင့်သည်။]

[နျာသ] သဒ္ဒါဟိ ပဒ္မံ သတ္တာဘိဓယကော, တတော တံမုခေန တသ
လိင်္ဂံနဝါ ဝုစ္စတေနဝါ (ဝုစ်နှင့်ဂုဏ်း) ယောဓဂါဝုတ္တော။

စ ဝါ၊ ပေ၊ လဇ္ဇာ—အနက်ကို နိသယအတိုင်းသိ၊ ဟ၏နောက်၌ "အဟံ"ဟုဂုဏ်း "အဟ"ဟုဂုဏ်းမြန်မာမှနှင့် သိဟိုင်္ဂမှရှိ၏၊ ရှေ့ပါတ်ခဏ်း၌ "အဟံ-အဟ" ၂မျိုးလုံးကို မပြခဲ့၊ "ဟံ" ဟူသာ ပြခဲ့သဖြင့် "ဟံ"ဟု ရှိသင့်သည်၊ [ဤပုံစံများသည် နိပါတ်ပုဒ်ချည်း တည်း၊ ဥပသာရများမှာ သူတို့ချည်းသက်သက် ဝိဘတ်ဆုံးလုက် မနေနိုင်ကြသဖြင့် မပြ ဟန်တူသည်၊ ရပ်တုက်ရာ၌ " စ "ကို " စ "တည်, သမုဒ္ဓဉ်းအနက်ဟူသော လိင်္ဂဏ္ဍမျှ ရှိသောကြောင့် လိင်္ဂဏ္ဍပဒ္မမာသုတ်ဖြင့် သိသက်, သတ္တာသ မာဝုသောစသော သုတ်ဖြင့် ခဲ့ချ, " ဝါ " စသည်လည်း နည်းဘု။

ရှေးရှုပြု၍၊ လပနံ - ပြောဆိုခြင်းသည်၊ အာလပနံ - အာလုပ်မည်၏၊ အာမန္တဏ်- ရှေးရှုပြောဆိုခြင်း၊ ဒုဝိုနံ-ခေါ်ခြင်း၊ ဣတိအတ္ထော - ၌ကား အနက်၊ စ - ဆက်ဥုံးအံ့၊ ဇတ္ထ-၌ အာမန္တဏဲ အဝိုနံဟူသော အဖွင့်၌၊ အာမန္တဏဲနာမ - အာမန္တဏ မည်သည်၊ ပဂေဝ - ရှေးဦးကပင်လျှင်၊ လဒ္ဓသရူပသဒ်-ရအပ်သော သရုပ်သကောင်ရှိသော ဝတ္ထုကို၊ သဒ္ဒေန-အသံဖြင့်၊ အာဘိမုခီကရဏံ-ရှေးရှု ပြုခြင်းတည်း။

သလိင် စသည်ကို ပုံစံထုတ်ရပုံ ။ ။ လိင်္ဂတ္ထ ပုံစံ့ကို ထုဟ်ရာ၌ သလိင်-သသန်ျာ-သဇရိမာဏနှင့် တပ္ပိနိမုတ္တ သတ္တာမတ္တာဟု ၌ ၎ မျိုးကို ဘာ့ကြောင့် ထုဟ်ရသနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား- "ပါဠိပဒိကတ္ထ လိင်္ဂပရိမာဏ ဝစနမတ္တေ ပဌမာ" ဟူသော သက္ကဘ (ပါဏိနိ) သုတ်ကို မှီ၍ ထို၎ မျိုးကို ထုဟ်ပြရသည်၊ ထို့၌ ပါဠိပဒိကတ္ထ ဟူသည် ၌၌ သတ္တာမတ္တာနှင့် အတူတည်း၊ လိင်္ဂပရိမာဏတို့မှာ တထပ်ထည်း တူပြီ၊ ဝစနဟူသည်လည်း ၌၌ သန်ျာနှင့် သဘောတူပင် ဖြစ်၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် " ထိုသက္ကတ သုတ်၌လည်း ၌သလိင် စသော ၎ မျိုးကို အဘယ့်ကြောင့် ပြရသနည်း" ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ ထို ၎ မျိုး ဖြင့်ပင် လိင်္ဂတ္ထအားလုံးကို သိမ်းကြုံးနိုင်သောကြောင့် ထို၎ မျိုးကိုသာ ပြသည်၊ ချဉ်းအံ့- " သလိင် " ဖြင့် လိန်နှင့်တကွ ဖြစ်သော ဒြဗ်နက် တည်းဟူသော လိင်္ဂတ္ထ အားလုံးကို သိမ်းကြုံးနိုင်ပြီ၊ သသန်ျာဖြင့် ကေ ဒွိ တိ စသော သန်ျာသဒ္ဒါတို့၏ အနက်ဖြစ်သော လိင်္ဂတ္ထ အားလုံးကို သိမ်းကြုံးနိုင်ပြီ၊ သဇရိမာဏဖြင့် တင်းတောင်းအတိုင်းအရှည်ဆိုင်ရာ လိင်္ဂတ္ထ အားလုံးကို သိမ်းကြုံးနိုင်ပြီ၊ ပါဠိပဒိကတ္ထ ဟု ဆိုအပ်သော သတ္တာမတ္တာဖြင့် ဥပသဂ္ဂ နိပါတ်တို့၏ အနက်ဖြစ်သော လိင်္ဂတ္ထ အားလုံးကို သိမ်းကြုံးနိုင်ပြီ၊ ထို့ကြောင့် ထို ၎ မျိုးကိုသာ ထုဟ်ပြရသည်၊ ဂစ္ဆည်းသုတ်၌ကား အာချာတ်ကြိယာမှ တပါးသော ပုရိသ စသော သုဒ္ဓနာမ်, သဗ္ဗစသော သဗ္ဗနာမ်, ကေ ဒွိ တိ စသော သန်ျာဝါစကနာမ်-ဒေါဏ စသော ဧရိမာဏ ဝါစကနာမ်, သမာသိနာမ်, တဒ္ဓိတ်နာမ်, ကိတ်နာမ် ဟူသမျှသည် ဝိဘတ်မသက်ခင် ရုပ်တည်တုန်းအခိုက်၌ "လိန် + အင်္ဂ" စသော အနက်အရ လိင်္ဂအမည် ရှိကြသည်ချည်းသာ၊ ထိုလိင် ဟူသမျှ၏ ယောကျ်ားဒြဗ် စသော အနက်များလည်း လိင်္ဂတ္ထ မည်သည်ချည်းသာ-ဟု နှလုံးပိုက်၍ သက္ကတ သဒ္ဒါကျမ်းကဲ့သို့ မခွဲခြားတော့ဘဲ အားလုံးကို သိမ်းကြုံး၍ " လိင်္ဂတ္ထေ ပဌမာ " ဟု သုတ်တည်လိုက်တော့ သတည်း။
[ကြွင်းသော မှတ်ဘွယ်ကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာမှာ ရှု။]

[ဆောင်] သက္ကတရှိ, သုတ်ကိုကြည့်သော်, ပါဠိပဒိက, လိင်-ပရိမာ, ဝစနာမတ္တာ, ခွဲခြားပြလည်း, လိင်္ဂတ္ထတွင်း, အားလုံးသွင်း၍, အကျဉ်းမျှပေ, လိင်္ဂတ္ထေ ဟု-ဆက်လေ ပဌမာ, သုတ်တည် ပါသည်. ဆရာကစ္စည်း ဥာဏ်တော်တည်း။

ဇတ္ထဝါပေါအာဘိမုခီကရဏံ — [ပဂေဝ=မခေါ်မီ ရှေးဦးစွာ+လဒ္ဓ=ရအင်ပြီးသော (ရှိပြီးသော) +သရူပ=သရုပ်သကောင် (ခေါ်ဘို့ ထူးဘို့ အရာဝတ္ထု)] တကယ် ဖြစ်စေ-လုပ်ကြံ၍ဖြစ်စေ ရှိနှင့်ပြီးသော ၎ ဝတ္ထု ကို့သာ ခေါ်၍ဖြစ်၏, မရှိသေးသော ဝတ္ထု ကို

ပန - ဆက်၊ ကတ္တာဘိမုခေါ- ပြုအပ်ပြီးသော ရှေးရှု၏ အဖြစ်ရှိသူကို၊ ဂန္ဆာတိအာဒိနာ - ဂန္ဆ အစရှိသော၊ နယေန - နည်းဖြင့်၊ ကိရိယာယ - ကြိုယာနှင့်၊ ယောဇိယတိ - ယှဉ်စေအပ်၏၊ ဝါ - စပ်အပ်၏၊ တသ္မာ - ထို့ကြောင့်၊ အာမန္တာ သမယေ - ခေါ်ရာ အခါ၌၊ ကြိယာယောဂါ ဘာဝတော - ကြိုယာနှင့် စပ်ခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နှုံ - ဤ အားလုပ်သည်၊ ကာရကဝေါဟာရံ-ကာရကဟူသော အခေါ်အဝေါ်ကို၊ နှလောတိ-မရ။

စ- သာဓကကား၊ သန္ဒေနာဘိမုခီကာရော ၊ပေ၊ နတ္ထိ ရာဇာ ဘဝေ တိဒန္တိ-၊ပေ၊ဟူ၍၊ ဝတ္တံ-ရှေးဆရာတို့ ပြန့်အပ်ပြီ၊ [ဝိဇ္ဇမာနသ-ထင်ရှား ရှိသော၊ ငဏ္ဍေနာ - ငဏ္ဍကို၊ သန္ဒေန - အသံဖြင့်၊ အဘိမုခီကာရော - ရှေးရှုပြုခြင်းသည်၊ အာမန္တာဏံ - အာမန္တာဏမည်၏၊ "ရာဇာ-မင်းသည်၊ ဘဝ - ဖြစ်ပါလော၊ " ဣတိ- ဤသို့၊ ဝိဓေတဇ္ဇော-စိမံထိုက်သော အရာ၌၊ ဣဒံ-ဤ အားလုပ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။]

ဘော ပုရိသ - အို ယောကျ်ား၊ ဇေဟိ- လာလော၊ ဘော ပုရိသာဝါ-ဘောပုရိသာ ဟု လည်း ရှိ၏၊ ဘဝန္တော ပုရိသာ - အို ယောကျ်ားတို့၊ ဧထ-လာကြကုန်လော။

ခေါ်၍ မဖြစ်၊ ထို့ကြောင့် မခေါ်မိက ရှိနှင့်ပြီးသော သက်ရှိ သက်မဲ့ ဝတ္ထုတခုခုကို အသံထုတ်၍ ရှေးရှုပြုခြင်းကို "အာမန္တဏ" ဟု ဆိုသည်၊ "သန္ဒေန အဘိမုခီကရဏံ" ဟူရာ၌ ခေါ်လိုသည့်အခါ စိတ်ထဲက ခေါ်နေ၍ မဖြစ် . (လေသံကလေးမျှ ဖြစ်စေ) အသံထုတ် လိုက်ဦးမှ ခေါ်ခြင်းကိစ္စ အထမြောက်သောကြောင့် "သန္ဒေန " ဟု ဆိုသည်၊ တစုံတခု အကြောင်း အရာကို ပြောဆိုရာ၌ သူတပါးကို ရှေးရှုပြုသော အမှုအရာမပါ၊ ခေါ်သံ ထူးသံ၌သာ "ရဟန်းတို့, အရှင်ဘုရား" စသည်ဖြင့် တဦးက တဦးကို ရှေးရှုပြုပုံ အမှုအရာ ပါ၏၊ ထို့ကြောင့် "အဘိမုခီကရဏံ" ဟု ဆိုသည်။

ကတ္တာဘိမုခေါ၊ပေ၊ နလောတိ— ["ကြိယံဝါ" ဟု အချို့စာရှိ၏၊ ယုဇ္ဇန ကြိယာ သည် "စိတ္တေန+သမ္မယုတ္တော" ကဲ့သို့ သဟာဒိယောဂ အနက်နှင့်သော်လည်း တွဲနေ တတ်၏၊ "သတ္တာသမ္မတ္ထယုဇ္ဇန္တိ" ကဲ့သို့အာဓာရနှင့်သော်လည်း တွဲနေတတ်၏၊ဝါသဒ္ဒါ၏ ဝိကပ်နက် သမုစ္စည်းနက်များလည်း မလို၊ ထို့ကြောင့် " ကြိယာယ ယောဇိယတိ " ဟု သီဟိုဠ်မှုနှင့် သဒ္ဒနိတ်၌ ရှိသည်၊] လူတယောက်ကို ခေါ်ပြီး-ထူးပြီးသည့် အခါကမှ မိမိ ဆက်လိုရာကြိယာကို ဆက်နိုင်၏၊ ဥပမာ " ဘောပုရိသ " ဟု ခေါ်ပြီးမှ "ဂစ္ဆ" ဟု ဖြစ်စေ "ဘုဉ္ဇ" စသည်ဖြစ်စေ ကြိယာတခုခုနှင့် ယှဉ်စပ်နိုင်သည်၊ခေါ်တုန်းဆဲဆဲမှာ ယှဉ်စပ်ဦးရာ ကြိယာမရှိသေး၊ ကြိယာ မရှိသေးလျှင် "ကြိယံ ကရောတိ ကာရကံ" ဟူသော ဝိဂ္ဂဟနှင့် မညီရကား အာလပနသည် ကာရက အမည်ကို မခံရ၊ "အကာရကသာ" ဟူလို။

(၂၀၄) ကဿိံ အတ္ထေ-၌၊ ဒုတိယာ-ဒုတိယာဝိဘတ်သက်သနည်း။
ကမ္မတ္ထေ ဒုတိယာ ။ ၂၉၇။ ကမ္မတ္ထေ၊ ပေ၊ ဟောတိ၊ အနဘိဟိတေ ဇေဝ-မဟေးအပ်သော အာဝတ္တကံ၌သာ၊ အံယံ- ဤ ဒုတိယာဝိဘတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ စ-ဆက်၊ ဇတ္ထေ-ဤ အာဝတ္တကံ၌သာ ဒုတိယာသက်ရာ၌၊ ကမ္မနိ ဒုတိယာယံ ကြောတိ ငစနံ- ကမ္မနိ ဒုတိယာယံ ကြော ဟူသော စကားသည်၊ ဥပကံ-သိစေတတ်သော စကားတည်း။
(၂၀၅) ကမ္မံ-ကံဟူသည်၊ ကိံ-အဘယ်နည်း၊ ယေန ဝါကယိရတေ တံ ကရဏံ တိ ဋီကာတော-သုတ်မှ၊ ဝါတိ ဝတ္တတေ။
ယံ ကရောတိ တံ ကမ္မံ။ ၂၀၀ ။ [အနက်ကို နာမ်ခေါ်း၌ ဆိုခဲ့ပြီ။]
ဋီက - ဤ ကးရက အရာ၌၊ လိင်္ဂကာလငစနံ - လိန် ကာလ ဝုစ်သည်၊

သဒ္ဒေနာဘိ၊ ပေ၊ ဘဝေတိဒံ—ဤဂါထာကို မဋ္ဌ။သာကျမ်း၌ဆိုသည်-ဟုဋ္ဌိကာဖွင့်၏၊ ထိုဂါထာ၌"ဝိဇ္ဇမာနသ ငတ္ထုနော"သည်"ပဂေဝ လဒ္ဓသရူပသ"၏သာဓက၊ "သဒ္ဒေနာဘိမုခီကာရော"သည်"သဒ္ဒေန အဘိမုခီကရဏံ"၏သာဓက၊"ဝိဓာတဒ္ဗ နတ္ထိ ရူဇာဘဝေတိဒံ"ကား"ဝိဇ္ဇမာနသ ဝတ္ထုနော"၏ ဗျတိရေက(ပြောင်းပြန်အနက်)ကို ပြသော စကားတည်း၊ " ထင်ရှား ရှိပြီးသောဝတ္ထုကိုသာ ခေါ်ခြင်းငှါ တတ်ကောင်းသည် , မင်း ဖြစ်ပါလော (ရှင်ဘုရင်လုပ်ပါလော)"ဟု တိုက်တွန်းရာ၌ ရှင်ဘုရင်ဖြစ်ပြီးသူ မရှိသေး-ရှင်ဘုရင်ဧလောင်းသာ ရှိသေး၏၊ ထိုသို့ ရှင်ဘုရင်တည်းဟူသော အရာဝတ္ထု ထင်ရှားမရှိသေးချာ၌ " ဘောရာဇ....တွံ ရာဇာ ဘဝ=အိ ရှင်ဘုရင်....သင်သည် ရှင်ဘုရင် ဖြစ်ပါလော"ဟူရာဝယ်"ဘော ရာဇ"ဟူသော ဤ အဘိနှစ်ပုဒ်(အာလုပ်)ပုဒ်ကို မဆင့်နိုင်-ဟူလို။

(၂၀၄) အနဘိဟိတေ ဧဝါယံ၊ ပေ၊ ဥပကံ—အဘိဟိတနှင့် ဝုတ္တ. အနဘိဟိတနှင့် အဝုတ္တသည် သဘောတူ၏၊ အနဘိဟိတေဧဝ်ဒ် ဧဝဖြင့် အဘိဟိတ ကံ၌ ဒုတိယာမသက်ရ-ဟု ကန့်သည်၊"အဝုတ္တကံ်သာ ဒုတိယာသက်ရမည်, ဝုတ္တကံ်ဒုတိယာ မသက်ရ"ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို "ကမ္မနိ ဒုတိယာယံ ကြော" သုတ်က သိစေသည်၊ အကျယ်ကို ထိုသုတ်လှမ်းကြည့်ပါ။

(၂၀၅) ဇ္ဈာဓလိင်္ဂ၊ ပေ၊ အာတန်္ကေ— [ယံ ကရောတိဖြင့် ပြီအပ် ဖြစ်စေအပ်သော နိပ္ဖတ္တိကံကို,ယံဝိကရေ တိဖြင့် ဝိကတ်ကံကို,ယံ ပသတိဖြင့် ပတ္တိကံကို ပြု၏၊] "ယံ ကရောတိ"၌ ကရောတိသဒ္ဒါသည် ပစ္စုပ္ပန်ကာလကိုဟောသော ကေဝုစ်ကြီယာတည်း၊ ယံသဒ္ဒါလည်း ကေဝုစ်ပင်၊ ကရောတိ ကြီယာ၏ ကတ္တားက " ပုရိသော " ဟု ထည့်လျှင် ပုလ္လိင်နသဒ္ဒါတည်း၊ ဤကာရကကို့ပြုရာအခေါ်း၌ ထိုလိန်-ကာလ-ဝုစ်ဘို့သည် ပဓာန မဟုတ်ကြ၊ ထို့ကြောင့်"ယောကရောတိ".... "ယာ ကရောတိ".... "ယံ ကရောတိ" ဟု လိန်အမျိုးမျိုးဖြင်း, "ယော အကာသိ".... "ယော ကရိသတိ" ဟု ကာလ အမျိုးမျိုးဖြင်း, "ကရောန်, ကရိံသု, ကရိဿန်" ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင်း, သုံးစွဲရာ၌လည်း ဤသုတ်ဖြင့်ပင် "ကမ္မ" အမည် ရှည့်နိုင်သည်-ဟု မှတ်။

အတာန္တံ-ပခေန မဟုတ်၊ ကရိယတိ - ပြုအပ်၏၊ ဣတိ, ကမ်ံ - ကံ မည်၏၊ တဋ္ဌ-ထို"တံ ကာရကံ"ဟူသော စကားရပ်၌၊ ကြိယာနိပ္ဖတ္တိကာရဏံ-ကြိယာပြီးခြင်း၏အကြောင်းကို၊ ကာရကံ-ကာရက ဟူ၍ဂုဏ်း၊ သာဓကံ-သာဓက ဟူ၍ဂုဏ်း၊ ဥစ္စတေ-ဆိုအပ်၏။

ပန-ဆက်၊ တံ ကာရကံ - သည် ကမ်ံ-ကမ္မကာရကဂုဏ်း၊ ကတ္တာ-ကတ္တုကာရကဂုဏ်း၊ ပေ၊ သြကာသေသစ-သြကာသကာရကဂုဏ်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဆဗ္ဗိဓံ-၏၊ တဋ္ဌ-ထို ကာရကအာရာ၌၊ သဘာဝတောဝါ - ထင်ရှားရှိသောအားဖြင့် သော်ဂုဏ်း၊ ·ပရိ ဟပ္ပတောဝါ - ကြီဆခြင်း တင်စားခြင်းအားဖြင့်သော်ဂုဏ်း၊ ကမ္မာဒိမှိ-ကံအစရှိသောအနက်သည်၊ သတိယေဝ-ရှိမှသာ၊ ကြိယာဘာဝတောဝ - ကြိယာ ဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ကမ္မာဒိနံ-ကံအစရှိကုန်သော၊ ဆန္နံဝိ - ၆ ပါးသော အနက်တို့၏သည်း၊ ကာရက ဝေါဟာရော-ကာရကဟူသော အခေါ်အဝေါ်သည်၊ သိဒ္ဓေါ-ပြီးတော့သည်သာလျှင်၊ ဟောတိ-၏။

ကရိယတိတိ ကမ်ံ — "ကရိယကိတိ ကမ်ံ"ဟု ကမ္မသာဓိဂြိဟ်ပြုပုံကို ဆောက်လျှင် ယံ ကရောတိသုတ်၌ ယံ အရကိုပင် အရကောံရမည်-ဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် "ယံ-အကြင်ကာရကကို၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ တံ-ထိုပြုအပ်သော ကာရကသည်"ဟု ဝုတ္တကံသံပါအောင် "အံ"ဟုအနက်ပေးပါ၊"ယံကရောတိ"ဝါကျကိုသည်း "နံသာယနံ ဝသတ်"ကဲ့သို့ အဝုတ္တကမ္မသာဓနကို ပြသော ဝါကျဟု မှတ်။

တဋ္ဌ ကာရကံ ၊ပေ၊ ကာရကာ မုစ္စတေ — " ကရောတိ ကြိယံ အဘိနိပ္ဖါဒေတီတိ ကာရကံ"နှင့်အညီ ကြိယာကို ပြီးစေတတ်သော အနက်သည် ကာရကမည်၏၊ "ပြီးစေတတ်"ဆိုလျှင် ပြီးကြောင်း"လည်းဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "ကြိယာ နိပ္ဖတ္တိကာရကံ"ဟု မိန့်သည်၊ ထိုကာရကံကိုထောက်၍ ကတ္တာ၊ သာဓနအပြင် "ကရောတိ အနေနာတိ ကာရကံ"ဟု ကရကသာဓနပြုဘို့ရန်လည်း ခွင့်ပြုကြပြန်၏၊ ကြိယာကို ပြီးစေတတ်သောကြောင့်ပင် "သာဓေတိတိ သာဓကံ"ဟူသော ဝိဂြိဟ်အရ ကာရကကို သာဓက"ဟုလည်း နာမည်တမျိုးပေးနိုင်သည်။

[ဆောင်] ပြီးစေတတ်က, ပြီးကြောင်းရ၏, ကရက ကတ္တာ,
ကာရကကို ဝိဂြိဟ်ပြု.....ရွေးနိယာမ။

တဋ္ဌသဘာဝတောဝ၊ ပေ၊ သိဒ္ဓေါ — သဘာဝ ဟူသည် အစစ်အမှန် ထင်ရှားရှိသော(မုချဖြစ်သော) ကာရကတည်း၊ [သ=ထင်ရှား+ဘာဝ=ရှိသည်။] ပရိကပ္ပ ဟူသည် ကြိုစီအပ် တင်စားအပ်သော ကာရကတည်း၊ သဘာဝတောဖြင့် ကတ္တာကာရကကို ပြ၍ ပရိကပ္ပတောဖြင့် ကံ စသော ၅ ပါးကို ပြသည်၊ ဥပုံးအံ့ — "ပုရိသော မဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ စသည်၌ သွားခြင်းကြိယာကို ယောက်ျား၏ သတ္တိကသာ ပြီးစေ၏၊ ထို့ကြောင့်

ပန-ဆက်၊ တံကမ်ံ - သည်၊ နိဗ္ဗတ္တနိယံ-နိဗ္ဗတ္တနိယကံဂင်း၊ ဝိကရဏီ ယံ - ဂင်း၊ ပါပုဏနိယဉ္စ - ပါပုဏနိယ ကံဂင်း၊ ဣတိ - သို့၊ တိဝိဓံ-ဖြင့်၊ ယထာ-ကား၊ မာဘာ ပုတ္တံ ဝိဓာယတိ ၊ပေ၊ ပဏ္ဍိတော ပယိရုပါသတိ-တည်း၊[အဓိသည် သား:ကို ဖြစ်စေဖြင့် (ဖွား:ဖြင့်)၊ အာဟာရသည် ချမ်းသာ ကို ဖြစ်စေဖြင့်၊ ဒေဝဒတ်သည် ဗျာကို ပြုဖြင့်၊ (" ဃဋံ - အိုး:ကို " ဟုလည်း ပုရိသော ကတ္တားသည့် ကြိယာကို ပြီးစေဘို့ရန် အစစ်အမှန် သဘာဝတည်း၊ မဂ္ဂံ ကား ယောကျ်ားက သွား:ခြင်း:ကြိယာကို ပြီးစေရာဝယ် အဆော်အပံ့မျှသာ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အကျိုးကတ္တား၏ ကာရက အမည်ကို အကြောင်း အဆောက်အပံ့ ကံ၊ပါဒ် တင်စား အပ်သော ဖလူပစာရကာရကဖြစ်၍ မဂ္ဂံ သည် ပရိကပ္ပကာရကတည်း၊ ဤသို့ သဘာဝ အား:ဖြင့်ဖြစ်စေ ပရိကပ္ပအား:ဖြင့်ဖြစ်စေ ကံစသော အနက်များရှိမှသာ ဆိုင်ရာကြိယာတို့ ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ကံစသော အနက် ၆ ပါး:လုံး:ပင် " ကာရက " ဟူသော အခေါ် အဝေါ်များ ပြီး:ကြရသည်။

မှတ်ချက်။ ။"ကတ္တာ့ ကာရကသည် စင်စစ်ကြိယာကို ပြီး:ငေတတ်သောကြောင့် မုချအား:ဖြင့် ကာရကမည်၏၊ ကံ အစရှိသော ၅ ပါး:သော ကာရကတို့သည် ကြိယာကို ပြီး:စေခြင်း:၏ အကြောင်း:ဖြစ်၍ ဖလူပစာရတွေ အား:ဖြင့် ကာရက မည်ကုန်၏" ဟူသော ပုဒ်စစ်စာသွား:ကို နည်း:မှီး:၍ ဤ၌ သဘာဝကာရက ၊ရိကပ္ပကာရက ဟု ခွဲပြလိုက်သည်၌၊ ဤသို့ ခွဲခြင်း:သော "ကမ္မာဒီနံ ဆန္နံဝိ" ၌ ပိနိပါတ် ထား:ပုံနှင့် သင့်လျော်၏၊ သင့်လျော်ပုံကား — "ဆရာ,....ကြိယာ:ကို မုချ ပြီး:စေနိုင်သော ကတ္တား:အနက် တခုအတွက်သာ ကာရက ဝေါဟာရ ပြီး:သင့်သည် မဟုတ်ပါလော" ဟု စောဒနာဘွယ် ရှိသောကြောင့် ဆန္နံဝိဟု မိန့်၊ ကတ္တား:အနက် တခုအတွက်သာ မက, ၆ပါး:လုံး:ပင် မုချအား:ဖြင့် ဖြစ်စေ ဖလူပစာပရိကပ္ပအား:ဖြင့် ဖြစ်စေ ကာရကဝေါဟာရ ပြီး:သင့်သည် - ဟူလို၊ နိဒ္ဒေသဉ္စ လည်း: ဤအတိုင်း: ခွဲထား:သည်ကို တွေ့ရ၏။

ဋီကာဉ်ကား " အသန်္ကံ ဃဋံ ကရောတိ= ထင်ရှား: မရှိသော အရာကို အိုး:လုပ်၏၊ အဘာဝံ ဝိသယံ ကရောတိ=မရှိခြင်း: (အဘာဝ ပညတ်)ကို အာရုံပြု၏ " စသည်ဉ္ဈ အသန်္ကံ-အဘာဝံ ဟူသော ကံတို့သည်လောကဉ္ဈ ထင်ရှား:မရှိဘဲ ကြံစိအပ်သောကြောင့် (တဒ္ဓမ္မုပစာရအား:ဖြင့် တင်စား:အပ်သောကြောင့်) ပရိကပ္ပ ကာရက တို့တည်း၊ " ရူပံ ပဿတိ-သဒ္ဒံ သုဏာတိ " စသည်ဉ္ဈ ရူပံ သဒ္ဒံ စသည်တို့ကား: လောကဉ္ဈ ထင်ရှား: ရှိသောကြောင့် သဘာဝကာရက တို့တည်း ဟု ခွဲလေသည်၊ ထို ခွဲပုံသည် သဒ္ဒနီတိ "အသန်္ကံ သန်္ကံ ဝ ကုရိယတိ,တဉ္စ"ဟူသော ၊ရိကပ္ပိတ ကတ္တား:ကိုပြသော သုတ်နှင့်လည်း: တူပေ၏၊ သို့သော် ဆန္နံဝိဉ္ဈ ပိနိပါတ်ထား:ပုံဖြင့်ကား: စဉ်း:စား:သင့်သည်။

နိဗ္ဗတ္တိနိယကံ။ ။နိဗ္ဗတ္တိယတေ-ဖြစ်စေအပ်၏၊ ဣတိ နိဗ္ဗတ္တနိယံ-မည်၏၊ [နိပုဗ္ဗ, ဝတုဓာတ်၊"နိပ္ဖတ္တနိယံ"ဟု တချို့စာရှိ၏၊ နိပုဗ္ဗ, ပဒဓာတ်၊ အနီယပစ္စည်း:ဖြင့် နိပ္ဖတ္တဟူ ၂ လုံး: မြစ်နိုင်သောကြောင့် ပါဠိပျက်၊] ဘ-မူလအထည်ဝတ္ထု၊ မရှိသေးဘဲ ယခုမှ

ရိဏ်၊) ထင်းကို ဒီးကျိုးကို ပြုဏ်၊ ဒွေကို လက်ကြွပ်ကို ပြုဏ်၊ (တနည်း- လက်ကောက်ကို ပြုဏ်၊) ကောက်ဝိုကို ရိတ်ဏ်၊ အိမ်သို ဝင်ဏ်၊ နေကို ကြည့်ဏ်၊ တရားကို နာဏ်၊ ပညာရိတ်ဝိုကို ဆည်းကပ်ဏ်။]

ဖြစ်ပေါ်လာစေအပ်သော ကံသည်ဌင်း, ၂-မူလ အထည်ာတ္ထု (ပကတိဝတ္ထု) ရှိနေသော်လည်း ထို မူလပကတိကို မပြဘဲ ဖြစ်စေအပ်သော ကံသည်ဌင်း နိဒ္ဒေသနိယကံ မည်၏၊ "မာတာ ပုတ္တံ၊ ပေ၊ ဒေဝဒတ္တော" တို့ကား ပုံစံများတည်း၊ ထိုတွင် ပုတ္တံအရ သားဖြစ်သည့် မူလက မရှိသေး (ဝမ်းတွင်း၌ ရှိသည်မှာလည်း ထင်ရှားသော အရှိမဟုတ်)၊ ထိုသို့ မူလက မရှိသေးဘဲ သရုပ်သဏ္ဌာန် (သားဖြစ်) ပေါ်လာအောင် မိခင်က ဖြစ်စေအပ် (မွေးဖွားအပ်)သောကြောင့် ပုတ္တံဟူသော ကံသည် နိဒ္ဒေသနိယကံတည်း၊ သုခံဒုက္ခနယတို့၌ သုခံအရ ချမ်းသာခြင်းလည်း အာဟာရ မစားမိက မရှိသေးဘဲ စားလိုက်မှ အာဟာရသည် ဖြစ်ခြစေအပ်သော ကံတည်း၊ ကဋ္ဌံ ကရောတိ၌ ကဋ္ဌံ အရ ဖျာကား ဖျာမယက်မှိ သင်မြက်အဖြစ်ဖြင့် ရှိ၏၊ သို့သော် ထိုသင်မြက်များကို မဖေါ်ပြဘဲ ကဋ္ဌံချည်း ထုတ်ပြ သောကြောင့် နိဒ္ဒေသနိယ(သင်ဖျာ)အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာစေအပ်သော ကံပင်ဖြစ်သည်၊ [အကယ်၍ "ကာသေ-သင်တို့ကို၊ ကဋ္ဌံ-ဖျာကို၊ ကရောတိ-၏၊" ဟု မူလပကတိ ကံကို ဖေါ်ပြလျှင်ကား ကဋ္ဌံသည် ဝိကရဏီယကံသာ ဖြစ်လတံ့၊ "ဃဋ္ဌံ ကရောတိ" ဟု ရှိရာ၌လည်း "မတ္တိကံ-မြေညက်ကို၊ ဃဋ္ဌံ အိုးကို" ဟု ပကတိဒြစ်သော မတ္တိကံကို ဖေါ်ပြလျှင် ဝိကရဏီယကံပင်။]

ဝိကရဏီယကံ။　။ဝိသဒ္ဒါသည် ပကတိသဘောမှ (နဂိုရအနေမှ) တမျိုးတဖုံ ပြောင်းလွဲခြင်းဟူသော ဝိကာရအနက်ရှိ၏၊ ထိုသို့ပြောင်းလွဲအောင် ပြုအပ်သော ကံကို ဝိကရဏီယကံ ဟု ခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ " သတော - ထင်ရှားရှိပြီး ဝတ္ထု၏၊ အညထတ္တာပါဒနလက္ခဏံ - တမျိုးတဖုံ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်း လက္ခဏာရှိသော၊ ကမ္မံ - ကံသည်၊ ဝိကရဏီယံ - မည်၏ " ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝိကရိယတော - ပြောင်းလွဲအောင် ပြုအပ်၏၊ ဤတိ ဝိကရဏီယံ၊ "ကဋ္ဌံ အင်္ဂါရံ၊ပေ၊ဝိဟယော လုနာတိ" တို့ကား ပုံစံဘည်း၊ ထိုဟွင် " ကဋ္ဌံ အင်္ဂါရံ " ၌ ကဋ္ဌ အရ ထင်းဖြစ်သည် နဂိုရရှိသော ပကာ ဝတ္ထုတည်း၊ အင်္ဂါရံ အရ မီးကျီးဘား ထင်းမှ ပြောင်းလွဲသာသော ဝိကတိဝတ္ထုတည်း၊ ထို့ကြောင့် အင်္ဂါရံသည် ထင်းမှ တမျိုးတဖုံ ပြောင်းလွဲအောင် ပြုအပ်သော ဝိကရဏီယကံတည်း၊ "သုဝဏ္ဏံ ကေယူရံ, သုဝဏ္ဏံ ကဋကံ" ဟု ၂ မျိုးခွဲ၊ အဓိပ္ပါယ် ထင်ရှားပြီ၊ သုဝဏ္ဏံသည် ပကတိ, ကေယူရံ - ကဋကံတို့သည် ဝိကရဏီယ (ဝိကတိ) ကံဘို့တည်း၊ [ဝိဟယော လုနာတိတို့လည်း ဝိကရဏီယကံ ဟုပင် ဋီကာဖွင့်၏၊ "ဝိဟိနံ-ကောက်တို့ကို၊ လဝနဿ-ရိတ်ခြင်းလည်း၊ ဝိကရဏမေဝ-တမျိုးတဖုံ ပြုခြင်းပင်ဘည်း၊ "ကောက်ပင်တို့ကို ရိတ်ဖြတ်လိုက်သည့် အခါ တမျိုးတဖုံ ပြောင်းသွား သောကြောင့် ဝိကရဏီယကံ" ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ ဤကံ၌ ပကတိကံ သိုးခြား မရတော့ပြီ။]

ပါပဏီယကံ။　။[သိဟိုဠ်မူ၌ "ပါပဏီယ" ဟု ရှိ၏၊ ပဝုတ္တအပဓာတ် အနိယပစ္စည်း, နကို ဏပြန်၍ ပြီးသည်၊ ပါဝုဏီယ ဟု မြန်မာမူ၌ ပဝုတ္တ အပဓာတ် ဥဏာဒပစ္စည်းဖြင့် ပါပုဏ

စ-သာခကကား၊ နိဗ္ဗတ္တိ၊ ပေ၊ နိဧသနန္တိ-နိဗ္ဗတ္တိ၊ ပေ၊ နိဧသနံ ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ - ဂြ်ဆရာတို့ ဆိုအပ်ပြီ၊ [ယံ-အကြင်ကာရကကို၊ ကတ္တု-ကတ္တားဇ၏၊ ကြိယာဘိဂမ္ဗံ-ကြိယာသာသည်ရေဝံအပ်၏၊ တံ-ထိုကာရကကို၊ နိဗ္ဗတ္တိ ဝိကာဘိ ပတ္တိဘေဒေန - နိဗ္ဗတ္တိကံ ဝိကတိကံ ပတ္တိကံတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ တိဝိဓံ - ၃ ပါး အပြားရှိ၏ ဟူ၍၊ မတံ - သိအပ်၏၊ သုခင်္ဂါရံ နိဧသနံ-သုခံ, အင်္ဂါရံ, နိဧသနံတို့ကား ဥဒါဟရဏ်တည်း။]

ဖြစ်ပြီးနောက် " ဤသ " ဖြစ်ဘို့ ခဲယဉ်း၏၊ အနိယ ပစ္စည်းသက်၍ " ပါဒကာနိယ " ဆိုလျှင် တော်သေး၏၊] ပါပုဏိယတေ-ရောံအပ်၏၊ ဗုတိ ပါပဏိယံ၊ ဤ၌ " ရောက် " ဟူရာဝယ် ကိုယ်ဖြင့် တိုက်ရိုက်ရောက်ခြင်း အာရုံပြုသော အားဖြင့် စိတ်ရောံခြင်း ၂ မျိုးပင် ပါဝင်၏။ ထို့ကြောင့် " နိဧသနံ ပဝိသတိ " ၌ ကိုယ်ဖြင့် ရောက်အပ်၏၊ " ပဏ္ဍိတေ ပယိရုပါသတိ " ၌ ပဏ္ဍိတေလည်း အနားသို့ ချဉ်းကပ်သောအားဖြင့် ကိုယ်သည် ရောက်အပ်သော ကံပင်၊ အာဒိစ္စံ ဓမ္မံတို့ကား အာရုံပြုသောအားဖြင့် စိတ်ရောက်အပ်သော ကံတည်း။

တနည်း။ ။ထိုသို့ ကိုယ်စိတ်ဖြင့် ရောက်မှုကို ဂရုမစိုက်ဘဲ " ကြိယာသည် ကပ်ရောက်အပ်သောကြောင့် ပါပဏိယကံ မည်၏ " ဟုလည်း အဓိပ္ပါယ်တနည်းမှတ်သင့်၏၊ ဤနည်းအလို နိဗ္ဗတ္တနိယ-ဝိကရဏိယတွင် မပါဝင်သောကံဟူသမျှ ကြိယာသည် ကပ်ရောက်အပ်စပ်အပ်သည့် အတွက် ပါပဏိယကံတွင် (ပတ္တိကံတွင်) ပါဝင်နိုင်ကြသည်၊ ထို့ကြောင့် ကဋ္ဌံ အင်္ဂါရံ စသည်၌ " ကဋ္ဌံ-သုဏ္ဏာ " ဟူသော ပကတိကံများသည်၎င်း " ကာသေ ကဋ္ဌံ ကရောဘိ " ၌ ကာသေ ဟူသော ပကတိကံသည်၎င်း မဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ စသည်၌ မဂ္ဂံ စသော ကံများသည်၎င်း ပတ္တိကံ မည်နိုင်ကြတော့သည်၊ ဤကား " နိဗ္ဗတ္တိ ဝိကာရဘ်န္တတ္တေ - နိဗ္ဗတ္တိကံ ဝိကာရကံအဖြစ်မှ ကွဲပြားသည့်၏ အဖြစ်သည်၊ သတိ - သော်၊ ကြိယာဇညှ ဖလသာမိတ္တံ-ကြိယာသည် ဖြစ်စေအပ်သော အကျိုးရှိသည့်၏ အဖြစ်သည်၊ ပတ္တိတာ-ပတ္တိကံ၏ အဖြစ်မည်၏ " ဟူသော သက္ကတဋီကာကို မှီသေးနည်းတည်း။

နိဗ္ဗတ္တိ ဝိကတိ၊ ပေ၊ နိဧသနံ—ဂါထာ၌ နိဗ္ဗတ္တိ-ဝိကတိ-ပတ္တိကံတို့သည် (အစဉ်အတိုင်း, နိဗ္ဗတ္တနိယ-ဝိကရဏိယ-ပါပဏိယ ကံတို့တည်း၊ " နိဗ္ဗတ္တိယတေတိ နိဗ္ဗတ္တိ, ဝိကရိယတေတိ ဝိကတိ, ပါပိယတေ-ရောံအပ်၏၊ ဗုတိ ပတ္တိ " ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၊ နိဗ္ဗတ္တိ ဟု သီဟိုဠ်မှ ရှိ၏၊ နိပ္ပတ္တိလည်း အချို့ရှိ၏၊ သူ့နည်းနှင့်သူ ဖြစ်နိုင်သည်သာ၊ သုခံ-အင်္ဂါရံ-နိဧသနံ ပုံစံများလည်း ရှေးအတိုင်းပင်၊ ကတ္တုကာရကသည် ကြိယာကိုဖြစ်စေနိုင်သော ကြိယာဘိနိပ္ပါဒနသတ္တိ ရှိသကဲ့သို့ ကမ္မကာရကလည်း ကြိယာသည် ရောက်အပ် (ကပ်အပ်စပ်အပ်သော) ကြိယာပါပုဏနသတ္တိ ရှိ၏၊ ထိုကြိယာ ပါပုဏနနှင့် ကြိယာဘိဂမ္မသည် သဒ္ဒါကွဲသော်လည်း အနက်အဓိပ္ပါယ် အတူတည်း၊ ထို့ကြောင့် " ကြိယာဘိဂမ်မံ ' အရ " ကြိယာသည် ရောက်အပ် " ဟူရာဝယ် အားလုံး ကံများ၌ ကြိယာနှင့် ဆက်စပ် - ကပ်နေသကဲ့သို့ ဆိုင်ရာကြိယာများ ရောက်လျက်ရှိ၏-ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဥပမာ-" မဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ " ဝယ် လမ်းခြင်းပေါ်၌ သွားခြင်းကြိယာ ဆက်ကပ် ရောက်နေခြင်းမျိုးတည်း၊ ထို့ကြောင့် ကံဟူသမျှကို

စ-ဆက်၊ ဇွေ - ဤကဋ္ဌည်းကျမ်းဌ် (၀တ္တတ္တာ - လွမ်းစပ်၊ သုတ်က ကဋ္ဌည်းသုတ် ဖြစ်သောကြောင့် ကဋ္ဌည်းကျမ်းကို စွဲသည်၊) ဣန္ဆိတာ နိန္ဆိတ ကထိတာဒိဘေဒံ - ဣန္ဆိတ်ကံ, အနိန္ဆိတ်ကံ, ကထိတ်ကံ အစ ရှိသောအပြားကို၊ အနပေက္ခိတွာ - မငဲ့မူ၍၊ သဇ္ဇသင်္ခါရကဝသေန-ကံအားလုံးကို သိမ်းကြုံးခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ယံ ကရောတိ တံ ကမ္မန္တိ - ကြိယာဖြင့် ရောက်အပ်သောကြောင့် "ပါပကိယ-ပတ္တိ" ကံဟု နာမည်ရနိုင်သည်ဟု မှတ်၊ ဣသေဿ သုခံ-အင်္ဂါရံ စသည်တို့ကား နိဗ္ဗတ္တနိယ (နိဗ္ဗတ္တိ) ဝိကရဏိယ (ဝိကတိ) ဟု နာမည်ထူးရပြီး (လဒ္ဓနာမ ဝိသေသံ) ဖြစ်၍ ပတ္တိဟူသော နာမည်ကို မခံကြတော့ချေ။

ပကတိကံ ဝိကတိကံ။ ။ "ကဋ္ဌံ အင်္ဂါရံ ကရောတိ" စသည်၌ ကဋ္ဌ (ထင်း) သည် မီးကျီးမဖြစ်မီ မူလတည်ရှိသော ပကတိဝတ္ထု၊ တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ကဋ္ဌံ-သုဇ္ဇန္တံ-ကာသေ" စသောကံများကို ပကတိကံဟု လည်းနာမည်မှည့်ကြသေး၏၊ ထိုပကတိ ဝိကတိ ၂ မျိုးတွင် ပကတိသည် မူလအကြောင်းတည်း, ထင်းကို အကြောင်းပြု၍ မီးကျီးဖြစ်ရသောကြောင့် မီးကျီးစသော ဝတ္ထု (ဝိကတိ) ကား အကျိုးတည်း-ဟု ခွဲပါ။ [ဤသို့ အကြောင်းအကျိုး ခွဲ၍လည်း ရကောင်းသော-မူလအဖြစ်မှ တမျိုး တဖုံလည်း ပြောင်းလွဲ သွားသော ကံကတ္တား တို့ဌ်သော ပကတ်ကံ ပကတိကတ္တား ဝိကတိကံ ဝိကတိကတ္တား ဟု ခွဲခြားလေ့ရှိကြ၏၊ ထိုသို့ တမျိုးတဖုံမပြောင်းလွဲသော "အက္ခရာ သရာနာမ ဟောန္တိ, ဘိက္ခူ တေံ အဝေါစ" စသော ၂ မျိုးစီ ရှိရာတို့ဌ် ပကတိ ဝိကတိနာမည် မရ၊ အက္ခရာသည် သညီ နာမီကတ္တား, သရာကား သညာနာမကတ္တားဟုဆင်း-ဘိက္ခူသည် ကထိတ (ဆိုလိုရင်း) စကံ, တေံကား အကထိတကံဟုဆင်းဖြင့် အခြားသင့်တော်သော နာမည်သာ ရသင့်သည် ဟု မှတ်။]

[နိယာမ်] ပကတိ ဝိကတိ, ၂ ပါးရှိက, ပကတိမှာ, အကြောင်းသာ, နောက်လာ ဝိကတိ, အကျိုး ရှိ, မှာ်သိလေ အဟုတ်။

ဇ္ဈာ ဣန္ဆိတာ၊ ပေ၊ ဣမိနာဝ ကမ္မသညာ ဟောတ် — ပါဏိနိ သဒ္ဒါ ကျမ်းဌ် ဣန္ဆိတကံ အမည်မှည့်ဘို့ရာ "ကတ္တု ဓိန္ဆိတတမံ ကမ္မံ" သုတ်ကဲ့ဆင်း, အနိန္ဆိတကံ အမည်မှည့်ဘို့ရာ "တထာ ယုတ္တမ္ပဋိန္ဆိတံ" သုတ်ကိုဆင်း ဤသို့ စသည်ဖြင့် ကံ အမည်မှည့်သော သုတ်ပေါင်း များစွာကို တည်ထား၏၊ ဤကဋ္ဌည်း ကျမ်းဆရာကား အကယ် မလိုက် အကျဉ်းကြိုက်တော်မူသည်အားလျော်စွာ ဣန္ဆိတကံ အနိန္ဆိတကံ ကထိတကံ အကထိတကံ စသော အကွဲအပြားကို မငဲ့ မူ၍ (ကံအမျိုးမျိုး ကွဲပြားသလောက် သုတ်များစွာ မတည်တော့ဘဲ) ဣန္ဆိတ စသော ကံအားလုံးကို သိမ်းကြုံးနိုင်လောက်အောင် "ယံ ကရောတိ တံ ကမ္မံ" ဟု သုတ်တည်တော်မူသည်၊ ထိုသုတ်ဌ် "ယံ ကရောတိ" သည် (ရေလဲ အမျိုးမျိုး သုံးနိုင်သော ဆေးကဲ့သို့) ဣန္ဆိတ စသော ကံအမျိုးမျိုးနှင့် သက်ဆိုင်သော စကားတည်း၊ ယံ-အကြင်ကမ္မလာ စသောအနက်ကို၊ ကရောတိ-လိုသားသမှ ပြု၏၊ တံ-ထို လိုလားအပ်သော ဣန္ဆိတကမ္မလာသည်၊ ကမ္မံ-ကံမည်၏ " ဤသို့ စသည်ဖြင့် "ယံ ကရောတိ" ဖြင့် ကံအားလုံးကို သိမ်းကြုံးနိုင်သည်။

"ယံ ကရောတိ တံကမ်ံ" ဟူ၍၊ ဂတ္တးတ္တာ- ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဉင်း၊ အတ္ထကံ့ရဝိကပ္ပနဝါဒိကာဉ်ရတောစ-အနက်တမျိုးကိုစီရင်နိုင်သောဝါသဒ္ဒါ လိုက်လာသည်၏ (အဖြစ်) ကြောင့်ဉင်း၊ သဗ္ဗတ္ထ-ကံအားလုံးတို့၌၊ ဋီကာဝ- ၌ "ယံ ကရောတိ တံကမ်ံ" သုတ်ဖြင့်ပင်၊ ကမ္မသညာ (သညော ဂိလျင် ပါဠိပျက်)-ကံအာမည်သည်၊ ဟောတိ-၏။

တတ္ထ-ထိုကံတို့တွင်၊ အနိစ္ဆိတကမ်ံ-အနိစ္ဆိတကံဟူသည်၊ ယထာ-နှည်း၊ ဂ.ဏ္ဌကံ မဒ္ဒတိ၊ ပေ၊ ဥပဂစ္ဆတိ - ဟူသည်တည်း၊ [ဆုံးကိုနှင်းချေ၏၊ အဆိပ်ကိုမျိုဓ၏၊ ရွာသို့ သွားစဉ် သစ်ပင်အနီးသို့ ကပ်ဝင်၏။]

ဝါဒိကာဒရတော။ ။"ယေနဝါဂရိယတေ တံ ဂရုဏံ" သုတ်မှ လိုက်လာသောဝါသဒ္ဒါသည် တိုက်ရိုက်ပါသော အနက်မှတပါး အခြားအနက်မျိုးကိုလည်း စီရင်နိုင်သော အတ္ထန္တရဝိဂပ္ပန အနက်ရှိ၏၊ (အဂတ္တ သမုစ္စည်း အနက် ရှိသော စနှင့်တူ၏) ထို့ စသဒ္ဒါဖြင့် "ယံ ဝါ ကရောတိ, ယံ ဝါ ဝိကရောတိ, ယံ ဝါ ပါပုဏာတိ, ယံ ဝါ ဥပ္ပစ္ဆတိ, ယံ ဝါ နဥပ္ပစ္ဆတိ, ယံ ဝါ ကထိယတိ" သည်ဖြင့် ကံအားလုံးကိုပင်စီရင်နိုင်၏၊ထို့ကြောင့် သက္ကတကျမဲးကဲ့သို့ သုတ် အသီးအသီးဖြင့် ကံ အမည်မှည့်ဘွယ် မလိုတော့ဘဲ ဥပ္ပစ္ဆိတ အနိစ္ဆိတ စသော ကံအားလုံးကိုပင် ဤ " ယံ ကရောတိ တံ ကမ်ံ" တသုတ်ထည်းဖြင့် ကံ အမည် မှည့်နိုင်သည်။

တတ္ထ အနိဿိတကမ်ံ၊ ပေ၊ ဥပဂစ္ဆတိ — [ကတ္တားဖြစ်သူ ပုဂ္ဂိုလ်က အလိုရှိအပ်သော ကံသည် ဥစ္ဆိတကံမည်၏၊ အလိုရှိအပ်သည် မဟုတ်သော ကံသည် အနိစ္ဆိတကံမည်၏၊ ထိုဝင် ရွာကို သွားလိုရာ၌ "ဂါမံ ဂစ္ဆတိ" စသောကံ,ထင်းစားလိုရာ၌ "ဘတ္တံ ဘုဥ္ဇတိ"စသော ကံသည် ဥစ္ဆိတ ကံ မည်၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဥစ္ဆိတ ကံ တို့ ပေါများသောကြောင့် ဥစ္ဆိတကံ၏ ပုံစံကို သိးခြားမပြတော့ဘဲ အနိဿိတကံ၏ ပုံစံများကိုသာ ထုတ်ပြလေသည်၊ "ကဏ္ဍကံ-ဝိသံ" အရ ဆူးနှင့်အဆိပ်သည် (စိတ်ညစ်နေသူ သေချင်နေသူမှတပါး) ရိုးရိုးသားသား စိတ်ထားရှိသူ လူအများတို့ အလိုမရှိအပ်သောကြောင့် အနိစ္ဆိတ ကံ မည်၏၊ [စိတ်ညစ်နေ၍ ဆူးကို နင်းရာ , သေချင်၍ အဆိပ်ကို စားရာတို့ဉ်ကား ကဏ္ဍကံ ဝိသံတို့ကို ဥစ္ဆိတ ကံ ဟုလည်း ဆိုကြ၏၊] "ဂါမံ ၊ပေ၊ ဥပဂစ္ဆတိ " ၌ ရွာသည် သွားလိုအပ်သောအရပ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဂါမံသည် ဥစ္ဆိတကံပင်၊ ဤနေရာ၌ ပုံစံထုတ်လိုရင်းမှာ " ရုက္ခမူလံ " သာတည်း၊ ရွာသို့ သွားလိုသူသည် လမ်းခရီး၌ ပေါက်နေသော သံစပင် အောက်သို့ ဝင်လိုဇ်တ် မရှိသော်လည်း လမ်းကျနေ၍ ဝင်သွားရာ၌ ရုက္ခမူလံသည် အလိုရှိအပ်သော ကံ မဟုတ်သောကြောင့် အနိစ္ဆိတကံပင် မည်၏။ [ဥစ္ဆိတစသောအခွဲ၌ "ဥစ္ဆိတ-အနိစ္ဆိတ" ဟု ၂ မျိုး ခွဲနည်း, "နေဝိစ္ဆိတ နာနိစ္ဆိတ" ဝဉ်၍ ၃ မျိုးခွဲနည်းဟု ၂ နည်းရှိ၏၊ ၃ မျိုး ခွဲရာ၌ ရုက္ခမူလံသည် အလိုရှိအပ်သည်လည်း မဟုတ်-ဝိသံကဲ့သို့ အလိုမရှိအပ် နှိမ့်နိမ်းအပ်သည်လည်း မဟုတ်သောကြောင့် နေဝိစ္ဆိတ နာနိစ္ဆိတကံ မည်၏။]

အကထိတကမ်ံ - မဆိုလိုအပ်သော ကံဟူသည်၊ ယထာ - နည်း၊ ယညဒတ္တံ ၊ ပေ ၊ ဇြဟ္မဒေဝော - တည်း၊ • [ပုဏ္ဏားသည် ယဉ်ဒတ်ကို ကမ်ံလာကို တေးင်း၏၊] ဟိ - ခဲ့၊ ဇဋ္ဌ-ဤပြယုဂ်၌၊ ကမ်ံလန်္တိ-ကမ်ံလံ ဟူသောကံသည်၊ က ထိတကမ်ံ - က ထိတကံတည်း၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ဒ္ဒိကမ်ံကေယ-ကံ ၂ ချက်သော၊ယာစနကြိယာယ-တောင်းခြင်းကြိယာဖြင့်၊ ဝတ္ထုံ - ဆိုခြင်း၌၊ ဇုန်ဆိတတရတ္တာ - အလွန်အလိုရှိအပ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်တည်း၊ ယညဒတ္တံနှိ - ယဉ်ဒတ်ံဟူသောကံသည်၊ အဇ္ဈေးနတ္တာ-မပြဋ္ဌာန်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အကထိတကမ်ံ-တည်း၊

တထာ - ထို့အတူ၊ သမိဒ္ဓံ- ကြွယ်ဝသူကို၊ ဓနံ-ဥစ္စာကို၊ ဘိက္ခုတော-တောင်း၏ အဇံ - ဆိတ်ကို၊ ဂါမံ- သို့၊ နယတိ-ဆောင်၏၊ ပရာဘဝန်္တံ- ပျက်စီးတတ်သော၊ ပုရိသံ - ကို၊ မယံ- ကျွန်ုပ်တို့သည်၊ ဂေါတမံ-အာရှင် ဂေါတမကို၊ ပုဏ္ဏဝမ - မေးလိုပါကုန်၏၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဇေတံ - ဤစကားကို၊ အဝေါစ-ဟိန့်တော်မူပြီ၊ ဇုန္ဒဒ်-တည်း၊ အတိဟိတကမ်ေ ပန - အတိဟိတကံ၌ကား၊ (ဒုတိယာ - ဒုတိယာဝိဘတ်သည်၊) နေဟာဘိ-မဖြစ်၊ ယထာ-ကား၊ ကဒ္ဓော ကရီယတေ ၊ပေ၊ ဇြဟ္မဒေဝေနေ

အကထိတ္တာကမ်ံ၊ပေ၊ဒေဝါစ ဇုန္ဒဒ်— ["အကထိတကမ်ံ ယထာ" ဟု စကား ရှေးသော်လည်း မှတ်၍ ပြသော ဥပလက္ခဏာ နည်းသာတည်း၊ ကထိတကံကိုပါ ပုံစံ၌ ပြလတ္တံ့၊] ဝဒန္တေ ပုဂ္ဂိုလက ပဒေန ထားခြင့် ဆိုလိုအပ်လျှင် ကထိတ , မဆိုလိုအပ်လျှင် အကထိတ ဟု မှတ်၊ " ယညဒတ္တံ ကမ်ံလံ " ၌ ကမ်ံလာသည့် တောင်းခြင်းကြိယာဖြင့် ဆိုလိုအပ် (တောင်းလိုအပ်) သော ပဓာနကံ ဖြစ်၍ ကထိတကံတည်း၊ ယညဒတ္တံကား တောင်းလိုအပ်သော အရာ မဟုတ်၍ အပဓာနဖြစ်သောကြောင့် အကထိတကံ တည်း၊ [" ယာစနကြိယာယ ဝတ္ထုံ " ၌ " ပတ္ထုံ " ဟု စာပုဒ်လျက်နှိ၏, " ဝတ္ထုံ ဇုန္ဒိတ " သည့် " ကထိတ " ၏ အဓွန်တည်း၊ " ဝတ္ထုံ ဇုန္ဒိတ - ဆိုခြင်း၌ အလိုရှိအပ်၊ ကထိတ = ဆိုလိုအပ် " ဟု အနက်တူပုံကို သတိပြုပါ၊ သိဟိုဠ်မှဉ်လည်း " ဝတ်ံ " ဟုပင် ရှိသည်။]

တထာသမိဒ္ဓံ ၊ ပေ ၊ ဒေဝါစ— သမိဒ္ဓံသည် တောင်းခြင်း ကြိယာဖြင့် မဆိုလိုအပ် (မတောင်းလိုအပ်) ၊ အဇံဂါမံတွင် ဂ မံသည် ဆောင်ခြင်း ကြိယာဖြင့် မဆိုလိုအပ် (မဆောင်လိုအပ်) ၊ ပရာဘဝန်္တံ ပုရိသံသည် မေးခြင်းကြိယာဖြင့် မဆိုလိုအပ် (အမေး မခံအပ်) ဘိက္ခုတော်ဝင် ဘိက္ခုသည် ဝေနေကြိယာဖြင့် မဆိုလိုအပ်၊ ထို့ကြောင့် ထိုကံ အားလုံး အပဓာန , အကထိတကံတည်း၊ ဓနံ , အဇံ , ဂေါတမံ , စတုဘိုကား ဆိုင်ရာ ကြိယာဖြင့် ဆိုလိုအပ် (တောင်းလိုအပ် , ဆောင်လိုအပ် , အမေးခံရ , ပြောလိုအပ်) သောကြောင့် ပဓာန-ကထိတ ကံများတည်း၊ [ဇုန္ဒဒ်ဖြင့် ကြွင်းသော ဆာဒိ ဒုဟာဒိ ဒ္ဒိကမ္မိက စာတ်များကိုယူ၊]

ကုန္ဓဲးဒိ-ကာဒ္ဓေါ ၊ ပေ၊ ဗြာဟ္မဏောနု အာစရိသည်တည်း၊ [ဒေဝဒတ်သည် ဗျာကို ပြုအပ်၏၊ မြတ်စွာဘုရားသည် တရားကိုဟောအပ်ပြီ၊ ပုဏ္ဏားသည် ယညဒတ်ကို ကာမွေလာကို တောင်းအပ်၏။]

(၂၀၄) ဒုတိယာတိ အဓိကာရော။

ဂတိ ဗုဒ္ဓိ၊ ပေ၊ ဝါ။ဒုဝဝ။ဂမု-ဂမုဓာတ်သည်ဌင်း၊ သပ္ပ-သည်ဌင်း၊ ဂတ်ဒ္ဒိ-ဒ္ဒိ၊ (ဝတ္တာတိ - ဇ၏၊) ဗုဓ-သည်၊ ဗောဓနေ-ဆိုခြင်းဒ္ဒိ၊ ဝါ-တနည်း၊ ဗုဓ - သည်၊ အာဝဂ်ဓနေ - ထိုးထွင်း၍ ဆိုခြင်း အနက်ဒ္ဒိ၊ (ဝတ္တာတိ - ဇ၏၊) [နောက်ဒ္ဒိ ဒ္ဒါ၊ ညိုးချည်းပေး၊] ဘုဓ=ပါလန ဗျဝဟာရဏောသု-စောင့်ခြင်း, စားခြင်းတို့ဒ္ဒိ၊ ပဋ္ဌ=ဗျတ္တိယံ - အနက်ကို ထင်စွာပြတတ်သော၊ ဝါစာယံ-ဒ္ဒိ၊ ဟ်ာရ = ဟ်ာရဏော၊ ကာရ = ကာရဏော၊ သိ = သယော၊ ကုန္ဓေဝမာဒိနံ-ကုန်သော၊ ဓေတုနံ - တို့ဇ၏၊ ပယောဇေ- ယှဉ်ရာဒ္ဒိ၊ ကာရိတော-ကာရိတ်ပစ္စည်းသည်၊ သတိ-ရှိသော်၊ ပယောဇ္ဇကဟ်ာတုဘူတော-ပယောဇ္ဇကဟ်ာဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ကမ္မနိ - ကံဒ္ဒိ၊ လိင်္ဂမှာ ဒုတိယာဝိဘင်္ဂတို့ ဝါ ဟောတိ၊

အာဘိဟိတော၊ ပေ၊ ဗြာဟ္မဏောနု—ဝုတ္တကံကို အာဘိဟိတကံဟု ခေါ်သည်၊ ထိုကံကို အားချတ်ကိတ်ကြိယာတို့က ဟောပြီးဖြစ်၍ ဒုတိယာဝိဘတ်သက်ဘွယ်မလို၊ လိင်္ဂထွမျှကို ထွန်းပြဘို့ရာ ပဌမာဝိဘင်္ဂသာ သက်ရောက်သည် - ဟူလို၊ ယညဒတ္တောကမ္မလံတွင် ယညဒတ္တောသာ အာဘိဟိတ ကံတည်း၊ ကမ္မလံကား အနာဘိဟိတ အဝုတ္တကံ ဖြစ်၍ ဒုတိယာ သက်ရသည်၊ ထို့ကြောင့် - "အာဘိဟိတော ပန နဟောတိ" ဦ "ဒုတိယာ" ဟု ကတ္တားပုဒ် ထည့်ပါ၊ ထို့ကြောင့် "ကရဏတိတ္ထေ၊ပေ၊ဒုတိယာ နပေါတိ" ဟု ဋီကာမိန့်သည်။

(၂၀၆) ကာရိတော၊ ပေ၊ ဒုတိယာဝိဘတ္တိ—"ဂမယတိ-သွား+စေ၏" ဟူရာ၌ "သွားခြင်းကြိယာ, စေ (စေခိုင်း) ခြင်း ကြိယာ" ဟု ၂ မျိုးရှိ၏၊ သွားခြင်းကြိယာကို ပြုစေသော ကတ္တား , စေခိုင်းခြင်း ကြိယာကို ပြုစေသော ကတ္တား ဟု ကတ္တားလည်း ၂ ခုက် ရှိသင့်၏၊ သို့ဖြစ်၍ "သာမိကော ဒါသေန ဂါမံ ဂမယတိ- အရှင်သည် ကျွန်သည် ရွာသို့ သွားစေ၏" ဟူသော ဝါကျ ဖြစ်လာသည်၊ ထိုတွင် သာမိကောသည် "စေ" ဟူသော ကြိယာ၏ ကတ္တားတည်း၊ စေခိုင်းတတ်သောကြောင့် "ပယောဇက ကတ္တား" ဟုဌင်း , ကာရိတ်ကော ပစ္စည်း၏ ကတ္တားဖြစ်၍ "ကာရိတ်ကတ္တား" ဟုဌင်း ခေါ်သည်၊ ဒါသေနကား "သွား" ဟူသော ကြိယာ၏ ကတ္တား (သူ့ကိုယ်တိုင် သွားရသော ကတ္တား) တည်း၊ အရှင်က စေခိုင်းအပ်သောကြောင့် "ပယောဇ္ဇ (စေခိုင်းအပ်သော) ကတ္တား" ဟုဌင်း, ဂမုဓာတ်၏ ကတ္တားဖြစ်၍ "ဓာတ်ကတ္တား" ဟုဌင်း ခေါ်သည်၊ ["သာမိကော" သည် "စေ၏" ၌ စပ်သောကြောင့် တိဝိဘတ် ဟောအပ်သော ဝုတ္တကတ္တားဖြစ်၍ ပဌမာဝိဘတ်နှင့် နေရ၏၊ ဒါသေနကတ္တားကား "သွား" ဟူသော ဂမုဓာတ်၌သာ စပ်ရ၏၊

နိစ္စသမ္မတ္တေ - ဒုတိယာဝိဘတ် အမြဲရောက်လုလတ်သော်၊ အယံ - ဤသုတ်သည်၊ ဝိကပ္ပတ္ထော-ဝိကပ်စိရင်ခဲ့ခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ တေန-ကြောင့်၊ (ဝါသ-ဝါ၏၊) ပက္ခေ - အာဘိုဒ္ဓ၊ တတိယာ - တတိယာဝိဘတ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

ခတ်မည်သည် ကြွယာ ဟူသော ဘော အနက်ကိုသာ ဟော၏, ကတ္တားကံကို မဟော။ ထို့ကြောင့် ဂမုခတ်၏ ကတ္တား ဖြစ်သော ဒါသေနဒ္ဓ အဝတ္တာကတ္တား ဖြစ်၍ တတိယာနှင့်သာ နေရသည်၊ ဂါမံကား ဂမုခတ်၏ ကံဖြစ်၍ ခတ်ကံတည်း၊ ခတ်ကံဖြစ်သောကြောင့် အဝတ္တကံ ထုံးစံအတိုင်း ဒုတိယာနှင့် နေရသည်။]

ပယောဇ္ဇ ကတ္တုဘူတေ ကမ္မနိ— ဒါသေနကို "ပယောဇ္ဇ ကတ္တား" ဟု ဆိုခဲ့ပြီး၊ ထို ပယောဇ္ဇ ကတ္တားသည်ပင် အရှင်က စေအပ် (စေခိုင်းအပ်) သောကြောင့် ကံသည်းဖြစ်ပြန်၏၊ ထိုစေခိုင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသောကမ္မသတ္တိကို တတိယာဝိဘတ်က မဟောသောကြောင့် ကံအနက်၌ (ထုံးစံအတိုင်း) ဒုတိယာဝိဘတ်သက်၍ "ဒါသံ" ဟု ရှိရတော့သည်၊ ထို့ကြောင့် "သာမိကော ဒါသံ ဂါမံ ဂမယတိ=အရှင်သည် ကျွန်ကို ရွာသို့ သွားစေ၏"ဟု ဝါကျတမျိုးဖြစ်ရပြန်သည်။

နိစ္စ သမ္မတ္တေ၊ ပေ၊ တတိယာ ဟောတိ—"ကမ္မတ္ထေ ဒုတိယာ" သုတ်ဖြင့်ပင် ဒုတိယာဝိဘတ်သက်ခြင်းကိုယ် ပြီးနိုင်သည်မ ဟုတ်လော, အဘယ့်ကြောင့် ဤသုတ်ကို အားထုတ်ရသနည်း-ဟု မေးဘွယ် ရှိသောကြောင့် "နိစ္စ သမ္မတ္တေ" စသည်ကို မိန့်၊ "ကမ္မတ္ထေ ဒုတိယာ" သုံတ်သည် ကံအနက်၌ ဒုတိယာ အမြဲ သက်သောတြောင့် ဤ ကာရိကာကံ၌လည်း ဒုတိယာ အမြဲသက်ရလေမည်လော-ဟု တွေးတောဘွယ်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဤသုတ်သံည် ကာရိတ်ကံ၌ ဒုတိယာ အမြဲမသက်ရ, ဝကပ်သာ သက်ရမည်" ဟု သိစေရခြင်း အကျိုးရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် ဝါမြစ်သော အဘိုဒ္ဓ (ဝါမြစ်သောဝါကျ၌) ဒုတိယာမသက်ရဘဲ ပဒယောဇ္ဇ ကတ္တားဝိဘိ ထုံးစံ အတိုင်း တတိယာ သာ သက်ရ တော့သည်။ ["နိစ္စံ သမ္မတ္တေ" ဟုဆင်း "တေန ပက္ခေ" ဟုဆင်း သိဟိုဠ်ဒီပမှ ရှိ၏၊ မြန်မာမူ၌ "နိစ္စသမ္မတ္တေ" ဟုဆင်း "တေန တာသ ပက္ခေ" ဟုဆင်း တွေ့ရ၏၊ နိစ္စံနှင့် နိစ္စသာ မထူးလှ၊ "တာသ ပက္ခေ" အရာ၌ "ဝါသ ပက္ခေ" ဟု မူလပါဠိရှိမည် ထင်သည်၊ ဋီကာဆရာမူ "ဒုတိယာပက္ခေ" ဟု ပါဠိရှိ၏။]

မှတ်ချက် ။ ။ "နိစ္စသမ္မတ္တေ ဝိကပ္ပတ္ထော ယံ" ဟူသော စကားအရ ဂတိဗုဓိစသော သုတ်၌ လာသည့် ခတ်နက်များ၏ယှဉ်ရာ ကာရိတ် ဝါကျ၌ ကာရိတ်ကံဝယ် ဒုတိယာ အမြဲသက်မည် စိုးသောကြောင့် ဤသုတ်ကို တည်ရသည်-ဟု ဆိုသဖြင့် အခြားခတ်များ၏ ယှဉ်ရာ ဝါကျ၌မူ ကာရိတ် ကံဝယ် ဒုတိယာ အမြဲ သက်ပါလေတော့-ဟု ခွင့်ပြုရာ ရောက်နေ၏၊ သို့သော် "ဧဝံ သမ္မတ္တေ ကာရိတေ"—အဖွင့် ဋီကာ၌ လိခခတ်ကို (သုတ်၌မပါဘဲ) ပြထားသောကြောင့်ဂင်း, သဃာဒိနံ-ဟု သုဘ်ရင်းမှာပင် အာဒိသဒ္ဒါပါနေသောကြောင့်ဂင်း ဂတိဗုဓိစသော (သုတ်၌, တိုက်ရိုက်ပါသော) ခတ်များအပြင် အခြားခတ်တို့၏ ကာရိတ်ကံ၌လည်း ဒုတိယာ မမြဲကြောင်း တတိယာလည်း

ယောကောစိ - တစုံတယောက်သော၊ ပုရိသော - သည်၊ ဂါမံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ-သွားစွမ်းနိုင်၏၊ တံ-ထိုယောကျ်ားကို၊ အညော-အခြားသူသည်၊ ပဒယာဇယတိ - စေခိုင်း၏၊ ပုရိသော - ယောကျ်ားတယောက်သည်၊ ပုရိသံ - ယောကျ်ားတယောက်ကို၊ ဂါမံ - သို့၊ ဂမယတိ - သွားစေ၏၊ သက်နိုင်ကြောင်းကို မှတ်ဆိုက်သည်၊ မောဂ္ဂလ္လာန် ကစ္စာယနသာရ တို့၌ကား (ဟရ ကရ စာတ်မှတပါး) ဂတိ ဗုဒ္ဓိ စသောခာဘ်များ၌ ကမ္မသညာရ၍ ဒုတိယာ အမြဲသက်ရသည်, တတိယာ မသက်ရ၊ ဟရ,ကရ,အဘိဝါဒိ ဟူသော နာမခာတ်,ဒိသ,အဓိ ညြွှေးရှိသော ဟရခာတ်တို့၌ကား ဒုတိယာချည်း မမြဲ, ဒုတိယာ-တတိယာ ၂ မျိုးလုံးပင်သက်နိုင်သည်၊ ထိုမှဘပါး များစွာသော ခာတ် တို့၌ကား ဒုတိယာ မသက်ရ—ဟု ဆိုရာ ရောက်သဖြင့် စတုတ္ထီယာချည်း အမြဲသက်လေ-ဟု ခွင့်ပြုရာလည်း ကျသည်။

ပါဠိတော်သွား။ ။"ယောပန ဘိက္ခု အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ပုရာဏစီဝရံ ခေဝါပေယျဝါ ရဇာပေယျဝါ အာကောဋာပေယျဝါ၊ပေ၊ ဝိဇဋာပေယျဝါ"...."တဉ္စ ဝါယေဟိ စီဝရံ ဝါယာပေယျ"....စသော ပါတိဒေါက် ပါဠိတော်,...."ဥဂ္ဂဏှာပေယျ ဝါတိ တဒေဝ အညေန ဂါဟာပေယျ"စသော အဋ္ဌကထာတို့ဝယ် ကစ္စည်းသုတ်ရင်း၌ သတ်မှတ်ထားအပ်သော ဂတိ ဗုဒ္ဓိ စသော ခာတ် မဟုတ်ပါဘဲလျက် ပဒယာဇကတ္တားဖြစ် တတိယာ သက်ထား၏၊.... " မနုဿဝိဂ္ဂဟံ ဇိဝိတာ ဝေါရောပေယျ, ... အပ္ပေဝနာမ နံ ဇုမမှာ ပြဟ္မစရိယာ စာဝေယျံ,.... အညာတကံ ဂဟပတိံ ဝါ ဂဟပတာနိံ ဝါ စီဝရံ ဗိညာဝေယျ,....သိက္ခာမာနံ ဝုဋ္ဌာပေယျ"....စသော ပါဠိတော်များဝယ် မောဂ္ဂလ္လာန်၌ ကမ္မသညာ ရ၏ ဟု သတ်မှတ် ထားသော ခာတ် မဟုတ်ပါဘဲလျက် ကမ္မသညာ ရနေပြန်သည်။

မှတ်ဘွယ် ။ ။သို့သော် မည်ကဲ့သို့ အရာ၌ ဒုတိယာ သက်၍ မည်ကဲ့သို့ အရာ၌ တတိယာ သက်ရမည် - ဟု သတ်မှတ်လိုပြန်လျှင် ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ သွားကိုပင် စဉ်းစားရလိမ့်ဦးမည်၊ သက်နိုးဟောင်းကို အလျော်ခိုင်းရာ အဆိုး—အထု ခိုင်းရာတို့၌ အခိုင်းခံရသူ၏ လျော်မှု - ဆိုးမှု - ထူရိုက်မှု ကြိယာများပါရသည့် အတော် အားကြီး၏၊ ထိုကဲ့သို့ အခိုင်းခံရသူ၏ များပါရ အားကြီးရာ၌ ကတ္တုသတ္တိ ထင်ရှား သောကြောင့် ပယောဇကတ္တားအနေဖြင့် တတိယာသာ သက်သင့်၏၊ အညာတကံ ဂဟပတိံ ဝါ ဗိညာပေယျ၌ အတောင်းခံရသော ဂဟပတိ၏ ကတ္တုသတ္တိ မထင်ရှား, တောင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ကမ္မ သတ္တိသာ ထင်ရှား၏၊ ထိုသို့ ကမ္မသတ္တိက ပို၍ ထင်ရှားရာ၌ ကာရိတ်ကံ အနေအားဖြင့် ဒုတိယာသာ သက်သင့်၏ - ဟု ခွဲခြားထိုက်သည်၊ ဤကား ဤကျမ်းအယူသာတည်း၊ သာ၍ သေချာသော အချက်ကိုလည်း ရှာကြပါလေ။

ယောကောစိ၊ပေ၊ဂမယတိ— "ယောကောစိ ပုရိသော ဂါမံ ဂစ္ဆတိ" နှင့် "တမညော ပယောဇယတိ" တို့သည် ဤသုတ်၌ ပြလိုရင်း ပုံစံ မဟုတ်ကြသေး၊ ကာရိတ် ဝါကျ ခင်းပြဘို့ရာ အခြေခံစကားမျှ သာ ဖြစ်သည်၊ ထိုတွင် "ယောကောစိ ပုရိသော ဂါမံ

ဝါ-တနည်း၊ (ပုရိသော-ယောကျ်ားတယောက်သည်၊) ပုရိသေန-ယောကျ်ားတယောက်သည်၊ ဂါမံ-သို့၊ ဂ့ဟဃတိ-ဖို့၊

ဇဝံ-တူ၊ အာစရိယော-ဆရာသည်၊ သိဿံ-တပည့်ကို၊ ဓမ္မံ-ပါဠိကို၊ ဗောဓေတိ-သိစေဖို့၊ မာတာ ပုတ္တံ ဘောဇနံ ဘောဇယတိ-စားစေဖို့၊ ဝါ-ကျွေးဖို့၊ အာစရိယော သိဿံ ဓမ္မံ ပါဠေဘိ-ရွတ်ဆိုစေဖို့၊ ပုရိသော ပုရိသံ, ဘာရံ-ဝန်ကို၊ ဟာရေတိ-ဆောင်စေဖို့၊ တထာ-တူ၊ ပုရိသော ပုရိသံ,ကမ္မံ-အလုပ်ကို၊ ကာရေယတိ-လုပ်စေဖို့၊ ဝါ-တနည်း၊ (ပုရိသော) ပုရိသေန-သည်၊ ကမ္မံ- အလုပ်ကို၊ ကာရာပယတိ-ဖို့၊ ပုရိသော ပုရိသံ သယာပယတိ - အိပ်စေဖို့၊ ဇဝံ - ဤ အတူ၊ သဗ္ဗတ္ထ - အားလုံးစုံသော၊ ကာရိတေ - ကရိတ်ပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်ရာ၌၊ ကတ္တု ကမ္မနိ - ပယောဇ္ဇ ကတ္တားဖြစ်သောကံ၌၊ ဒုတိယာ (ဟောတိ)၊ ကာရိတေတိ- ကာရိတေ ပုဒ်သည်၊ ကိ - နည်း၊ ပုရိသော ဂါမံ ဂစ္ဆတိ - ဖို့၊ [ကာရိတ် မယှဉ် ဂစ္ဆတိ"ဖြင့် အခြားသူက ခိုင်းလျှင် သွားခြင်း ကြိယာကို ပြီးစေနိုင်သော (သွားစွမ်းနိုင်သော-ဒူလာ ပါဒရက် စွဲ၍ ပုံလဲနေသူ မဟုတ်သော)ယောကျ်ားတဦးယောက်ကို ပြု၏၊ "တ မညော ပယောဇယတိ"ဖြင့် ထိုယောကျ်ားကို အခြားသူက ခိုင်းပုံကို ပြု၏၊ ထိုသို့ တယောက်က တယောက်ကို ခိုင်းရာ၌"ပုရိသော ပုရိသံ ဂါမံ ဂမယတိ"ဟု ကာရိတ်ယှဉ်ရာ ဝါကျဖြစ်သည်၊ ဤဝါကျသာ ဤသုတ်၏ ပုံစံပြ ဝါကျတည်း၊ "ပုရိသေန ဝါ ဂါမံ ဂမယတိ"ကား ဝါသဒ္ဒါမြစ်၍ ဤသုတ်ဖြင့် ဒုတိယာ မသက်ရဘဲ တတိယာ သက်ရပုံကို ပြသော်ဝါကျတည်း၊ ဤ တတိယာ ဝိဘတ်ကို ကတ္တုရိစ သုတ်ဖြင့် သက်ရမည်၊ ["ပုရိသေန ပုရိသံ"ဟု ထားခြင်းမှာ အနက်ဆင်လွယ်အောင် ထားခြင်း ဖြစ်၏၊ ရှေ့ ပုရိသော်ဖြစ် ပဌမာ-နောက် ပုရိသံ်ဖြစ် ဒုတိယာ ထားရပုံကို"သာမိကော ဒါသံ" ဟု ပြခဲ့သော ဝါကျအတိုင်း သိပါ။]

ဇဝံ သိဿံ၊ ပေ၊ သယာပယတိ—ဤ ပုံစံများကား "ဗုဓိ-ဘုဇ-ပဋ-ဟရ-ကရ-သယာဒိနံ" ဟူသော သုတ်၌ လာသည့် ဓာတ်စဉ်အတိုင်း ပုံစံများတည်း၊ ထို ပုံစံများ၌ တတိယာဝိဘတ်ဖြင့် သိဿေန စသည်ကို မပါသော်လည်း "ဇဝံ" ဟု ညွှန်ပြထားသောကြောင့် " သိဿေန မွံ့ ဗောဓယတိ အာစရိယော, မာတာ ပုတ္တေန ဘောဇနံ ဘောဇယတိ"စသော ဝါကျများလည်း ရှိနိုင်သည် ဟု မှတ်၊ "ပုရိသော ပုရိသံ သယာပယတိ"၌ သိဓာတ်ရင်းက ကံမရှိ၍ ဓာတ်ကံ မပါနိုင်, ပုရိသံ ဟု ကာရိတ်ကံ တခုသာ ပါသည်။

ဇဝံ သဗ္ဗတ္ထ ကာရိတေ၊ ပေ၊ ဒုတိယာ—"သဗ္ဗတ္ထ ကာရိတေ"ဟု ဆိုသောကြောင့် "ပုရိသော ပုရိသံ (ပုရိသေန ဝါ) သေခံ-စာကို၊ လေခယတိ-ရေးစေ၏၊" စသည်ဖြင့် ကာရိတ်ယှဉ်ရာ အခြားဓာတ်များ၏ ပယောဇ္ဇ ကတ္တား ဟု ခေါ်ရသော ကာရိတ်ကံ၌ ဒုတိယာနှင့် ပယောဇ္ဇ ကတ္တား အဖြစ်ကိုငဲ့ရာ၌ တတိယာလည်း သက်နိုင်သည်-ဟု မှတ်၊

သောကြောင့် " ပုရိသော ပုရိသေန " စသည်ဖြင့် မရှိတော့ပြီ - ဟူလို၊]
အာဘိဟိတေ - အာဘိဟိတကံ၌၊ နဘဝတိ - ၍သုတ် အစိအရင် မဖြစ်၊
ပုရိသေန - သည်၊ ပုရိသာ - ကို၊ ဂါမံ - သို့၊ ဂမယိယတေ - သွားစေအပ်
၏၊ (အာစရိယန - သည်၊) သိသော - ကို၊ ခမ္မံ - ကို၊ ဗောဓိယတေ - သိစေ
အပ်၏၊ ဣစ္စာဒိ - တည်း။

ဋီကာ၌ကား " သဗ္ဗတ္ထာတိ - ပုရိသံ လေခံ သေခယတိ, ပုရိသေနဝါ လေခံလေခယတိတိ
ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ (အလုံးစုံသော ကာရိတ်ယှဉ်ရာ၌)အနဘိဟိတကတ္တရိ (အဝုတ္တကတ္တား၌)
ပက္ခေ (ဝါမြစ်သော အဘို၌)တတိယာဝိ ယောဧတဗ္ဗာ" ဟု ပါဠိရှိ၏၊ ၍ပါဠိအလိုသော်
စာကိုယ်၌ "ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ကာရိတေ" ဟုသာ ရှိသင့်၍ "ကတ္တုကမ္မနိ ဒုတိယာ" တို့ မပါသင့်
တော့ပြီ။]

ပုရိသေန၌ ကံလော ကတ္တားလော ။ ။ " ပုရိသော ပုရိသေန ဂါမံ ဂမယတိ "
စသည်၌ နာဝိဘတ်သည် "ကတ္တားဟော - ကံဟော" ဟုငြင်းခုံချက်ရှိ၏၊ ယခုမြန်မာနိုင်ငံ၌
ဆရာအများပင် " ကာရိတ်ကံမှာ, ဒုတိယာနှင့်, တတိယာ ဆင်ခြင်, သုံးလိပ်ဘတ်, သက်တံ
လတ် ဟု, ကျမ်းမြတ် ၍သို့ မိန့်သတည်း " ဟူသော နိယာမ်အရ တတိယာ ဝိဘတ်သည်
ကံဟော ဟု အပြော များလျက် ရှိ၏၊ ထို အပြောကား "အပဒရပန ဇုဓ ဝါသဒ္ဓေန ကမ္မ
သည် နိဝတ္တေတိ၊ တေန ပုရိသေနာတိတ္ထေ ကတ္တရိ တတိယာတိ ဝဒန္တိ၊ ကာရိတေ ပန
သတိ သပရဗျာပါရေသု ပရဗျာပါရဿ ပဒ္ဒာနတ္တာ ပရဗျာပါရံ ပဋိစ္စ ကမ္မသညာ ယဒိ
လဗ္ဘတိ, ပုရိသေနာတိ တတ္ထာဝိ ကတ္တုသညာ ကထံသိယာ (ကတ္တုသညာ အဘယ်မှာ
ဖြစ်နိုင်တော့အံ့နည်း - မဖြစ်နိုင် - ဟူလို၊)၍နိဒ္ဒေသစကားကို ထောက်၍ ပြောခြင်းတည်း။

ကျမ်းစာတို့၌မူ တတိယာ ဝိဘတ်သည် ပယောဇ္ဇကတ္တား အဖြစ်ကို ငဲ့ခိုက် (ကတ္တု၊
သတ္တိ နက်၌သာ) သက်ရသောကြောင့် ကတ္တားဟောသာလျှင် ထင်ရှားလျက် ရှိ၏၊
ရူပသိဒ္ဓိဋီကာ၌ " ကတ္တရိ ပက္ခေ တတိယာဝိ ယောဧတဗ္ဗာ - ဟု မိန့်၏၊ မောဂ္ဂလ္လာန်
ပဋိကာ၌လည်း "ပစိသ ပယောဇ္ဇေ ကတ္တရိ တတိယာဝ ဟောတိ" ဟု မိန့်၏၊ ဘောဒစ်ကွာ
၌လည်း " အကြောင်း ကြိယာ ဖြစ်သော (စေ) ဟူသော အနက်နှင့် စပ်ခိုက် ကံ ဖြစ်၍
ဒုတိယာ သက်, သွားခြင်း ဟူသော အကျိုး ကြိယာ၌ စပ်ခိုက် ကတ္တား အနက်ဖြစ်၍
တတိယာသက်" ဟုသာ ဆိုသည်၊ ပုရိသေန တဉ္စိထည်းက အကြောင်း ကြိယာ၌ စပ်
အကျိုး ကြိယာ၌လည်း စပ်၍ ကံလည်း ရ - ကတ္တားလည်း ရ - ဟု ဆိုလိုသည် မဟုတ်၊
ထို့ကြောင့် ပုရိသေန စသော (ကာရိတ် ဝါကျလာ) တတိယာ ဝိဘတ်ဆုံးသော ပုဒ်များ
သည် ကတ္တားဟောသာ ဖြစ်သင့်ပေသည်။

ဆဋ္ဌိသက်ရာ။ ။အချို့ကာရိတ်ဝါကျများ၌ ပုရိသေန အရာဝယ် " ပုရိသဿ " ဟု
ဆဋ္ဌိဝိဘတ်သက်၍ "ပုရိသော ပုရိသဿဝါ ဂါမံ ဂမယတိ " စသော ဝါကျများကို ပြကြ
သေး၏၊ ထိုဆဋ္ဌိဝိဘတ်သည် "ဆဋ္ဌိစ" သုတ်ဖြင့် တတိယာဝိဘတ်၏ အနက်၌ သက်သော
ဆဋ္ဌိတည်း - ဟု ချာသ (ယော ကာရေတိ သဟေတုသုတ်) ၌ ဖွင့်၏၊ အကယ်၍ ဆဋ္ဌိ

(၂၈၇) ကာလဒ္ဓါနမစ္စန္တသံယောဂေါ။ ၂၉၈။ [အစ္စန္တံ (နိဂန္တံ၀်) အဆက်မပြတ်၊ သံယောဂေါ - ယှဉ်ခြင်းသည်၊ အစ္စန္တသံယောဂေါ-မည်၏။] ကာလဒ္ဓါနံ - တို့၏၊ ဒဗ္ဗဂုဏကြိယာဟိ - ဒြဗ်, ဂုဏ်, ကြိယာတို့နှင့်၊ အစ္စန္တသံယောဂေ-သည်၊ (သတိ - သေဝ်၊) ကာလဒ္ဓဝါစိဟိ-ကာလအဓွန်းကို ဟောကုန်သော၊ တေဟိလိင်္ဂ်ဟိ- ထိုလိန်တို့မှ နေဝံဒ္ဓါ၊ ဒုတိယဝိဘတ္တိ ဟောတိ၊.... တာဝ - အဓွန်းမှ ရှေးဦးစွာ၊ ကာလေ-အခ်ဒ္ဓါ (ဥဒါဟရဏံ-ကား) သင်္ဘာဟံ - ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ ဂဝပါနံ - နွားမှဖြစ်သော သောက်ဘွယ်သည် (ဟောတိ-ဖြစ်၏၊) ပေါသဗ္ဗကာလံ-အလုံးစုံသောကာလပတ်လုံး၊ ရမဏီယံ-သော၊ နန္ဒနံ-နန္ဒနဥယျာဉ်၊ ပေ၊ စာယောမာသေ- ၃ လတို့ပတ်လုံး၊ အာဘိဓမ္မံ- အာဘိဓမ္မာကို၊ ဒေသေသိ-ဟောတော်မူပြီ၊ အဓ္ဓါနေ-အဓွန်းဒ္ဓါ၊ (ဥဒါဟရဏံ- ကား၊) ၊ ပေ၊ အစ္စန္တသံယောဂေတိ ကိံ၊ မာသေ၊ ပေ၊ ပဘိဉ္ဉာပေသိ- တို့ဒ္ဓါ တားမြစ်ရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ [လတိုင်း လတိုင်းဒ္ဓါ စားဖို၊ တယူဇနာ တယူဇနာဒ္ဓါကျောင်းကို တည်စေပြီ။]

စိဘတ်သည် ကံအနက်၌ သက်ရမည်ဖြစ်လျှင် "ဒုတိယာ ပဉ္စမီနဉ္စ" သုတ်ဖြင့်သာ သက်ခွင့်ရှိ၏၊ ထိုသုတ်ဖြင့် မသက်ဘဲ ဆဋ္ဌီစ သုတ်ဖြင့် သက်သောကြောင့် တတိယာ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်တို့ဖြင့် "ပုရိသေန-ပုရိသဿ" တို့သည် ကာရိတ်ကံ မဟုတ်ကြ, ဓာတ်၌ စပ်ရသော ဓာတ်ကတ္တားများသာဖြစ်၍ "သည်" ဟု အနက်ပေးရမည်-ဟု သိသာပြီ။

အာဘိဟိတေ၊ပေ၊မေးခ်ိယတေ ဋုစ္စာဒိ —ပုရိသေန ပုရိသော၊ပေါသိဿော တို့၌ ပုရိသော သိဿော တို့သည် အာဘိဟိတ (ဝုတ္တ) ကံများတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဒုတိယာ တတိယာ မသက်ရဘဲ ပဌမာသာ သက်ရတော့သည်-ဟူလို၊ ဋုစ္စာဒိဖြင့် ဘုဇပဌစသော ဓာတ်စည် အတိုင်း " မာတရာ ပုတ္တော ဘောဇနံ ဘောဇိယတေ " စသော ကံဟောကာရိတ်ဝါကျများကို သိဓာတ်တိုင်ခအောင် သိလေ – ဟု ညွှန်ပြသည်။ [အကျယ်ကို ဂ စွည်းဘားသာဋီကာ၌ ပြထားး၏။]

(၂၈၇) နိဂန္တံရံ သံယောဂေါ — နိဂန္တံရံသည် အစ္စန္တံ၏ အဖွင့်၊ သံယောဂေါ အရ "ယှဉ်" ဟူသည် ဆက်သွယ်ခြင်း (ထိုနှင့်မကင်းခြင်း) တည်း၊ ဥပမာ–သင်္ဘာဟံ ပဝပါနံ၌ ၇ ရက် လုံးလုံး ဂဝပါနနှင့် မကင်းခြင်း (ဂဝပါန ရှိနေခြင်း) ကဲ့သို့တည်း၊ [ဂဝ=နွားမှဖြစ်သော+ပါန=သောက်ဘွယ် (နွားနို့, နို့ချဉ်စသည်၊)] ကြွင်းသော မှတ်ဘွယ်ကို အစေ့ပြည့်ဝင် ပြန့်ပြီ၊ ဤသုတ် ဆိုရကျိုးကို့ကား ကစွည်း ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားသည်။

အစ္စန္တသံယောဂေတိ ကိံ— " မာသေ မာသေ " သည် ကာလအစ္စန္တ သံယောဂ ဖြစ်ပုံ၊ " ယောဇနေ ယောဇနေ" ကား အဒ္ဓါအစ္စန္တ သံယောဂ ဖြစ်ပုံတည်း၊ မှန်၏—

(၂၈၈) ကမ္မပ္ပဝစနီယ ယုတ္တေ၊ ၂၉၉ ။ကမ္မပ္ပဝစနီယေဟိ - ကမ္မပ္ပ ဝစနီယမည်ကုန်သေး၊ နိပါတေးပသဇ္ဈေဟိ-နိပါတ်,ဥပသာရပုဒ်တို့နှင့်၊ ယုတ္တေ (ယောဂေ)-ယှဉ်ခြင်းသည်၊ သတိ - သော်၊ လိင်္ဂမှာ ဒုတိယာ ဝိဘတ္တိ ဟောတိ၊ ယေသံ - အကြင် ဥပသာရပုဒ် နိပါတ်ပုဒ်တို့သည်၊ ကမ္မံ - ကြိယာကို၊ ပဝစနီယံ - ဟောအပ်၏၊ ဣတိ - ထိုသို့ ကြိယာကို ဟောတတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တေ-ထိုဥပသာရပုဒ် နိပါတ်ပုဒ်တို့သည်၊ ကမ္မပ္ပဝစနီယာ-တို့မည်၏၊ ဝါ-တနည်း၊ ပရဿမညုဝသေန-တပါးသော သက္ကတကျမ်းတို့၏ အာမည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အန္ဓာဒယော-အနုအစရှိသော ဥပသာရတို့သည်၊ ကမ္မပ္ပဝစနီယာ-တို့မည်၏၊ [“ကမ္မပ္ပဝစနီယ သညာ” ဟု မြန်မာမှာရှိသော်လည်း “ပရဿမညာဝသေန” ဟု စိသေသန ရှိပြီး ဖြစ်သောကြောင့် “ သညာ ” မပါသော သိဟိုဠ်မှသာကောင်းသည်၊]

(၂၈၈) ကမ္မံ+ပဝစနီယံ ယေသံ — သိလက္ခန် ဋီကာသစ် ဥက္ကဋ္ဌ အဘိဓာဝသတိ အဖွင့်၌ “ကြိယာသဒ်တံ ကမ္မံ” ဟု ၎င်း, ကစ္စာယနသာရဋီကာသစ်၌ “ကမ္မံ(ကြိယာ) ပဝစနီယံ (ဝတ္ထုမ္ဘံ) ” ဟု ၎င်း ဖွင့်ကြ၏၊ ထိုသို့ ဖွင့်သော ထိုဆရာတို့သည် ကမ္မံအရ ကြိယာကို ယူလေလို့ကြောင်း ပဝစနီယံ၌ ပဥ္စမသာရ အနက်မရှိ, ဝစဓာတ်၏ ဟောခြင်း ဆိုခြင်းအနက်ဟောကြောင်းကို ပြကုန်၏၊ ထိုအတိုင်းပင် ရူဋီကာလည်း အနုက် “လက္ခဏံ ကတွာ” ဟု ဖွင့်၍ နေ့ဆရာတို့လည်း “အနု-အမှတ်ပြု၍ ” ဟု အနုသဒ္ဒါ၏ အမှတ်ပြုခြင်း ကြိယာဟောဖြစ်အောင် အနက်ပေးကြ၏၊ ထိုသို့အနက်ပေးကြ ဖွင့်ကြခြင်းသည် “ကမ္မံ (ကြိယံ)”စသော ဝိဂြိုဟ်နှင့်ကား သင့်တင့်ပါပေသည်။

စိစစ်ဘွယ်။ ။သို့သော်ထိုဝိဂြိုဟ်နှင့်တကွ အနက်များကို စိစစ်သင့်၏၊ ချဲအုံ-ရက္ခံ အနုဝိဇ္ဇောတတေ စနွောဉ် “အနုဝိဇ္ဇောဝေတ-အမှတ်ပြု၍ တောက်ပ၏” ဟု ပေါင်း၍ ပေးပေး, “အနု-အမှတ်ပြု၍=ဝိဇ္ဇောတတေ- ၏ ” ဟု ခွဲ၍ ပေးပေး, အနု သဒ္ဒါသည် စိဇ္ဇောတတေဉ် ဇုတဓောတ်၏ အနက်ကို အထူးပြုသော ဓာတ္ဝတ္ထဝိသေသက ဥပသာရ

သာ ဖြစ်နေ၏၊ ထိုသို့ ဖြစ်လျှင် ရုက္ခ်ဉ်၌ ဒုတိယာလည်း ကမ္မတ္ထေ ဒုတိယာ သုတ်ဖြင့်ပင် သက်နိုင်တော့၏၊ " ပဗ္ဗဇိတ မနု ပဗ္ဗဇိ်သု—ရဟန်းပြုသော ဘုရားအလောင်းကို အတူ ပြု၍ ရဟန်းပြုကြကုန်၏ " ဟု အနက်ပေးရောဉ်၌လည်း ထိုအနက်သည် အမှန်ပင်၊ " အနု ပဗ္ဗဇိ်သူတိ-အနုပဗ္ဗဇိတာနိ " ဟု ဖွင့်ကြသည်ပင်၊ သို့သော် ထိုအဖွင့်မျိုး၌ အနုကို ကမ္မပ္ပ ဝစနီယ ဟု မဆိုလို, ဓာတ္ထတ္ထိသေသက ရိုးရိုး ဥပသာရ ဟုသာ ဆိုလိုသည်၊ " မဠ္ဆံဝါ-ကိုဂုင်း၊ ဝိဠံဝါ-ကိုဂုင်း၊ အဘိနိသီဒဒယျ-လွှမ်းမိုး၍ (ဖိ၍) ထိုင်အံ့ " ဟု ပေးရောဉ်၌လည်း အဘိသည် ဥပသာရသာ၊ ထို့ကြောင့် " အဘိဘဝိတ္ဝာ နိသီဒတိ " ဟု အဋ္ဌကထာတို့ ဖွင့်ကြသည်။

ပရသမညာဝသေနဝါ — ပြခဲ့သော စိစစ်ချက်အရ " ကမ်ံ+ပဝစနီယံ ယေသံ " ဟူသော ဝိဂ္ဂဟကို အားရ ကျေနပ်ပုံ မရသောကြောင့် " ပရသမညာဝသေနဝါ " ဟု တနည်းပြောဟန် တူသည်၊ ဤ နောက်နည်းသာ သင့်ဘွယ်ရှိ၏၊ မှန်၏—ကမ္မပ္ပဝစနီယ အမည်သည် " လက္ခဏိတ္ထမ္ဘူတာနဘာဂဝိစ္ဆာသု ပတိပရိအနဝေါ " စသော သုတ်တို့ဖြင့် မှည့်အပ်သော (ပါဏိနိဗျာကရဏ်းစသည်၏) အမည်တည်း၊ ထိုသက္ကတဋ္ဌ " ဗုဒ္ဓသ္မာ ပတိ သာရိပုတ္တော, ဥပနိက္ခေ ကဟာပဏံ " ကဲ့သို့သော ပတိ-ဥပ စသည် ကိုလည်း ကမ္မ ပ္ပဝစနီယ မှည့်၏၊ သို့သော် ဒုတိယာဝိဘတ်၏ သက်ရာဌာနဋ္ဌကား လက္ခဏစသည်ကဲ့သို့ ဟောသော ပရိ စသည်ကိုသာ ယူရသည်၊ ဤသို့လျှင် ကမ္မပ္ပဝစနီယ အမည်၏ သက္ကတ ဗျာကရဏ်းတို့၌ လားသောနာမည်ရင်း ဖြစ်သောကြောင့် ကမ္မပ္ပဝစနီယ၏ ဟောလိုရင်း ဝင်ပြိုဟ်နက် အမှန်ကိုလည်း သက္ကတ ဋီကာများဖြင့်သာ သိထိုက်ပေသည်။

သက္ကတဝိဂ္ဂဟ။ ။ကမ်ံ (ကြိယံ)-ကြိယာကို၊ ပဝုတ္တဝန္တော-ဟောဘူးကုန်ပြီ၊ ဣတိ, ကမ္မပ္ပဝစနီယာ-တို့မည်၏၊ ပဝစနီယံ၌ အနီယပစ္စည်းကို " ပဝုတ္တဝန္တော " ဟု အတိတ် ဟော တဝန္တုပစ္စည်းဖြင့် ဖွင့်ပြထား၏၊ ထို့ကြောင့် " ပရိဂ္ဂဏှာတိ—သိမ်းပိုက်၏၊ ပတိ ဇာနာတိ-ဝန်ခံ၏၊ အနုဘဝတိ-ခံစား၏ " စသည်ဖြင့် ပတိ-ပရိ-အနုတို့သည် ဥပသာရ အဓိက်တုန်းက (ဥပသာရ နာမည်ရစဉ်က) ဓာတ်နှင့်တွဲ၍ ကြိယာအနက်ကို ဟောခဲ့ဘူး ကုန်၏၊ ယခုသော် ဓာတ်နှင့် မတွဲရသဖြင့် ဥပသာရ အမည်လည်းမရ, " ကမ္မပ္ပဝစနီယ " ဟူသော အမည်သစ်ကို ရနေသောကြောင့် ကြိယာ အနက်ကိုလည်း မဟောတော့, လက္ခဏစသော အနက်ကိုသာ ဟောကြတော့သည် — ဟူလို။ [အတိတေတိ ဇတေန ဥပသဂ္ဂတာဒဿာယံ (ဥပသာရ အမည်ရတုန်းက) အဘျာဒယော ကြိယာဇောတကာ၊ တသ္မာ သမ္မတိ (ယခု) ကမ္မပ္ပဝစနီယတာဒဿာယံ (ကမ္မပ္ပဝစနီယ အမည် ရခိုက်၌) နု ကြိယံ ပတိပါဒကန္တိ တိ ပတိပါဒိတံ (သိစေအပ်ပြီ)၊—ကဝိရာဇဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ဤဋီကာကို ကောက်ချက်ချလိုက်သော် " ဥပသာရ အမည်နှင့် ကမ္မပ္ပ ဝစနီယအမည်သည် တပြိုင်နက် မဖြစ်နိုင် " ဟုငင်း, " ကြိယာကိုအထူးပြုနေလျှင် ဓာတ္ထတ္ထ ဝိသေသက ဥပသာရတို့သာ ဖြစ်၍, ကြိယာ မဟုတ်သော လက္ခဏ အနက် စသည်ကို ဟောနေမှသာ ကမ္မပ္ပဝစနီယ ဖြစ်၏ " ဟုငင်း မှတ်ချက် ရသည်၊ ထို့ကြောင့်လည်း သက္ကတ၌ ကမ္မပ္ပဝစနီယ ပုံစံများကို ကြိယာနှင့် တွဲစပ်၍ မထုတ်ဘဲ " ရက္ခမဘိ+ဝိဇ္ဇော တတေ ဝိဇ္ဇ " စသည်ဖြင့် ကမ္မပ္ပဝစနီယ တခြား+ကြိယာတခြားထုတ်၍ အနက်ကိုလည်း

တတ္ထ-ထိုသင်္ကာတကျမ်း (ပါဏိနိ)၌၊ [ဝုတ္တာဒ္ဒိ စပ်၊ အနုသဒ္ဒဿ-အနုသဒ္ဒါ၏၊ လက္ခဏေ - လက္ခဏအနက်ဒ္ဒိဂုဏ်း၊ [နောက်ဒ္ဒိ"လက္ခဏာဒိသု" ဟု ခဲ့လတုံ့ပြစ်၍ "လက္ခဏာဒိသု" ဂိုလျှင် သာ၍ကောင်းမည်။] သဟာတ္ထေ - သဟ အနက်ဒ္ဒိဂုဏ်း၊ ဟိနေစ - ဟိန အနက်ဒ္ဒိဂုဏ်း၊ ကမ္မပ္ပဝစနီယသညာ - အမည်ကို၊ ဝုတ္တာ - ဆိုအပ်ပြီ၊ ယထာ- ကား၊ ပဇ္ဇဓိဘာမနုပဇ္ဇဓိံသု၊ ပေ၊ အနု သာဂိုပုတ္တံ ပညဝါ - ဟူသည်တည်း၊ [ပဇ္ဇဓိတံ-အနု-(ဘုရားအထေးင်း) ရဟန်းပြုလတ်သော်၊ ပဇ္ဇဓိံသု- လူအပေါင်းတို့

"ရုက္ခံ အဘိ-သစ်ပင်ဒ္ဂို"စသည်ဖြင့် ကြိယာနှင့်မတွဲဘဲ ရှေ့ပုဒ်နှင့်တွဲ၍ ပေးလေ့ရှိကြသည်၊ [ရုက္ခမဘိတိ-လက္ခိယလက္ခဏသမ္ဘန္ဓော ဒုတိယတ္ထော၊သော အဘျာဒိဓောတိယော= သစ်ပင်နှင့် လျှပ်စစ်ရောင်တောက်ခြင်းတို့၏ လက္ခ၂+လက္ခဏအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ရုက္ခံဒ္ဒို အံဝိဘတ်၏ အနက်တည်း၊ ထို အနက်ကို အဘိက ထွန်းပြ အပ်သည်၊ "သစ်ပင်ပေါ်၌ လျှပ်စစ်ရောင် တောက်သည်" ဟု ပြောရာ၌ သစ်ပင်သည် လျှပ်ရောင်တောက်ခြင်းကို မှတ်သားကြောင်း လက္ခဏာတည်း၊ ထိုလက္ခဏာကို အဘိက ထွန်းပြ၏၊ ထို့ကြောင့် အဘိသည် လက္ခဏာအနက်ဒ္ဒို ဖြစ်၏-ဟူလို။]

ကမ္မပ္ပဝစနီယ များနေဘွယ်။ "ဥပသာရပုဒ် ဟူသမျှသည် "ဓာတ္မတ္တံ ဥပေစ္စသဇ္ဇေန်" အရ ဓာတ်နှင့်တွဲလျက် ဓာတ်နက်ကို အထူးပြုကြ - ဆင်ဂြင်ပေးကြ၏၊ "မဒ္ဒံ အဘိနိသီဒေယျ, ဥက္ကဉ်ဒ္ဒံ အဇ္ဈာဝသတိ"စသည်၌ ဓာတ်နက်ကို အထူးပြုနေသောကြောင့် အဘိ အဓိ တို့သည် (သိလက္ခန်ဒ္ဒိကာသစ်နှင့်တကွ နောက်ဆရာတို့က ကမ္မပ္ပဝစနီယ ဟုဖွင့်ကြသော်လည်း ကမ္မပ္ပဝစနီယမဟုတ်) ဥပသာရပုဒ် ရိုးရာတို့သာတည်း၊ အကယ်၍ ထို ဥပသာရ မျိုးလည်း ကမ္မပ္ပဝစနီယ အမည်ရသေးလျှင် ကမ္မပ္ပဝနီယတွေ မိုးခိုးမဆုံး မိုးမဆုံးဖြစ်နေပေလိမ့်မည်၊ အမှန်မှာ-ကြိယာနှင့်မတွဲဘဲ လက္ခဏာ ဧကတ္ထမှ။ တစသော သီးခြားအနက်ကိုထွန်းပြသော ပရိစသည်ကိုသာ (ဥပသာရအမည်ဟောင်းကို ဖျောက်၍ ကမ္မပ္ပဝစနီယအမည် မှည့်ရသည်။ [ဗုဘုက္ခိတံ နပတိဘာတိ ဂ်ိုတိ - ခုဒ္ဒါဒိဋ္ဌိတသကိပ္ပါပိ နု ဖုရတိတျတ္ထော၊ ဘာ=ဒိတ္တိယံ(ဘာဓာတ်သည် တောံပခြင်းအနက်ဒ္ဒို ဖြစ်၏)၊ ဧကဟတု ဥပသဂ္ဂမလေန ဖုရတော (ထင်ရှားပြခြင်းဒ္ဒို) ဝတ္တာတိ၊ တတော လက္ခဏာဒိမ္ဒိ အပ္ပဝတ္တိတော (လက္ခဏာစသောအနက်ဒ္ဒို ပတိသဒ္ဒါမဖြစ်ခြင်းကြောင့်)ပတ်သ နကမ္မပ္ပဝစနီယတ္တံ (ကမ္မပ္ပဝစနီယအမည် မရ, ဥပသာရသာ မည်သည်-ဟူလို)။— ဗာလ မနောရမာဋီကာ။]

ပဇ္ဇဓိတ မနုပဇ္ဇဓိံသု — " ပဇ္ဇဓိတ မနုပဇ္ဇဓိံသု " သည် လက္ခဏာထူပုံစံ၊ အမှတ်အသားကို လက္ခဏာဟု ခေါ်၏, ကားလဘားဝေသုစ သုတ်ဒ္ဒို လားလတုံ့သော လက္ခဏာမျိုးပင်၊ ထို့ကြောင့်"ပဇ္ဇဓိတ မနု-(ဘုရားအလောင်း)ရဟန်းပြုလတ်သော်"ဟု အနက်ပေးသည်၊ ဘုရားအလောင်း ရဟန်းပြုခြင်းသည် (မှတ်သားကြောင်းဖြစ်၍) လက္ခဏာ, များစွာသော လူတို့ ရဟန်းပြုခြင်းကား(မှတ်သားအပ်၍)လက္ခဏာ။ [ပဇ္ဇဓိတံသည် လက္ခဏာ,

ရဟန်းပြုကုန်ပြီ၊ ဗာရာဏသိ - ဗာရာဏသိ မြို့သည်၊ နဒီ အနု - မြစ်နှင့် တကွ၊ အဝသိတာ - စပ်၏၊ နဒီယာ - မြစ်နှင့်၊ သဟ - တကွ၊ အဝဗ္ဘါ - စပ်၏၊ ဣတိအဆ္ဆေဝ၊ ပညဝါ - ပညာရှိသူ ဟူ သမျှ သည်၊ အနု သာရိပုတ္တံ - အရှင်သာရိပုတြာ၏ အောက်ချည်းတည်း။]

ပဗ္ဗဇိသုကား လက္ခဏ] တည်း၊ အနုကား ထို လက္ခဏာ လက္ခဏ ၂ ပါးတို့၏ စပ်သွယ်ခြင်း ဟူသော သမ္ဗန်အနက်ကို ထွန်းပြ၏၊ ထင်ရှားစေအံ့ - "ပဗ္ဗဇိတံ+ပဗ္ဗဇိ သု" လေံတွင် ဆိုထားက ထို ၂ ပုဒ်၏ လက္ခဏာ လက္ခဏအဖြစ်ဖြင့် စပ်ငုံမသင်ရှားသေး၍ "ပဗ္ဗဇိတံ-ရဟန်း ပြုလတ်သော်" ဟု လက္ခဏာ အနက်သည်း မပေးနိုင်၊ "ပဗ္ဗဇိတံ အနု" ဟု ဆိုလိုက်မှ ထို ၂ ပုဒ်၏ လက္ခဏာ လက္ခဏ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ငုံထင်ရှား၍ "ပဗ္ဗဇိတံ အနု-ရဟန်းပြုလတ်သော်" ဟု လက္ခဏာအနက် ပေးနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် အနု သည် လက္ခဏာ လက္ခဏာဝ သမ္ဗန်ကို ထွန်းပြ၏၊ ထိုသို့ ထွန်းပြရာ၌ ရှေ့လက္ခဏာ ၂ ပုဒ်နှင့် တွဲဘက်နေမှသာ ထို ၂ ပုဒ်၏ အဆက် အသွယ် (သမ္ဗန်) ကို ထွန်းပြနိုင်သည်၊ ဥပမာ "လင်နှင့်+မယား, လျာနှင့်+သွား" ဟူရာ၌ အဆက်အသွယ် သမ္ဗန်ကို ပြသော "နှင့်" ကို ရှေ့ပုဒ်နှင့် တွဲရိုး ရှိသကဲ့သို့ဂုင်း, "ရဇညာ+ပုတ္တော" ဟူရာ၌ မင်းနှင့် သား၏ အစပ်သမ္ဗန်ကို ပြသော ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သည် ရှေ့ပုဒ်၌သာ သက်သကဲ့သို့ဂုင်း တည်း၊ ဤသို့ လက္ခဏာပုဒ်နှင့် တွဲဘက်လျက် သမ္ဗန်ကို ထွန်းပြသောကြောင့် မိမိတွဲနေရာပုဒ်၏ နာမည်သို့လိုက်၍ "အနုသည် လက္ခဏာ အနက်ကို ထွန်းပြ၏—လက္ခဏာအနက်၌ ဖြစ်၏" ဟု ဆိုရသေသည်။

[ဝါက္ကျပဒီယ] ကြိယာ ဇောတကော နာယံ, သမ္ဗန္ဓသဒ္ဒ နဝါစကော၊
နာဝိ ကြိယာန္တရာပေက္ခီ, သမ္ဗန္ဓသဒ္ဒ တုဘေဒဓကော။

ကြိယံ ဇောတကော နာယံ — အယံ - ဤအဘိဓေယ သဒ္ဒါသည်၊ နု ကြိယာ ဇောတကော - ကြိယာကို မထွန်းပြတတ်။ ["သုခံ အနုဘူယတေ" စသည်၌ ကြိယာနှင့် တွဲဘက်လျက် ကြိယာအနက်ကို ထွန်းပြသကဲ့သို့, ပဗ္ဗဇိဘ မနုသည် (သဘ္ဘာဘ သဒ္ဒါကျန်း အလို) ဥပသာရ မဘုတ်၍ "အနုပဗ္ဗဇိသု" ဟု ကြိယာနှင့် မတွဲနိုင်သဖြင့် ကြိယာ အနက်ကို မထွန်းပြနိုင်—ဟူလို။]

သမ္ဗန္ဓသဒ္ဒ နဝါစကော—သမ္ဗန္ဓသဒ္ဒ-သမ္ဗန်ကိုလည်း၊ နု ဝါစကော-မဟောတတ်၊ ["ရဇညာ+ပုတ္တော" စသည်၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သည် သမ္ဗန်ကို ဟောသကဲ့သို့ ဤ အနု စသော ကမ္မပ္ပဝစနိယသည် သမ္ဗန်ကိုလည်း မဟောတတ်၊ လက္ခဏာ လက္ခဏ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း ဟူသော သမ္ဗန်ကိုကား ဒုတိယာဝိဘက်ကပင် ဟောသေသည်။

နာဝိ ကြိယာန္တရာပေက္ခီ — ကြိယာန္တရ+အဓိကွိယာ - ကြိယာတပါးကို ငဲ့သည်လည်း၊ နု မဟုတ်၊ ["ပဒေသံ-လက်ညှိုးထွာကို၊ ဝါပရိလိခတိ-(တိုင်း၍) ရေးတတ်၏" ဟူရာ၌ လိခတိ၏ အနက်ရင်းမှာ "ရေး၏" ဟုသာ ရှိ၏၊ သို့သော် ဝိပရိဉာသာရသည် "မာန—တိုင်းခြင်း" ဟူသော ကြိယာတပါးကို ငဲ့သကဲ့သို့ အဘိဓေယော ကမ္မပ္ပဝစနိယ မျိုးသည် ကြိယာတပါးကိုလည်း မငဲ့ကြ၊] " နာဝိ ကြိယာပဒက္ခေဝိ—ကြိယာပုဒ် တပါးကိုလည်း

[ရှေ့၌ ပြခဲ့ပြီးသော လက္ခဏာ (လက္ခဏာဒိသု) အခုကိုပင် သတ္တာအဆိုဖြင့် ခဲ့ပြလိုကြောင်း "လက္ခဏာဒိသု" စသည်ကိုမိန့်၊] လက္ခဏာဒိသု- လက္ခဏာ အစရှိသော အနက်ဘို့၌၊ လက္ခဏိတ္ထမ္ဘူ။တကွာနဘာဂ ဝိစ္ဆာသု ပတိ ပရိ အနုဝေါတိ - လက္ခဏိတ္ထမ္ဘူ။တကွာန ဘာဂဝိစ္ဆာသု ပတိပရိအနုဝေါ ဟူသော သုတ်ဖြင့်၊ ပတိ ပရိ အနူနံ - ပတိ ပရိ အနုတို့၏၊ ကမ္မပ္ပဝစနီယ သညာ - ကမ္မပ္ပဝစနီယ အမည်ကို၊ ဝုတ္တာ - ဆိုအပ်ပြီ၊ လက္ခဏော-လက္ခဏာ အနက်၌၊ (ဥဒါဟရဏံ-ဘား၊) သူရိယုဂ္ဂမနံ၊ပေ၊ ရုက္ခံ အနု-သူရိယုဂ္ဂမနံ၊ ပေ၊ ရုက္ခံအနု ဟူသည်တည်း၊....[သူရိယုဂ္ဂမနံ

မထည့်ရ"ဟု မူကွဲရှိ၏၊ ပမ္မဇိတံ-ရဟန်းပြုသော ဘုရား အဒေလာင်းကို၊ အနု (လက္ခဏံကတ္တာ - အမှတ်ပြု၍) ဟု ကြိယာတပါးကိုလည်း ထည့်ဘွယ် မလို၊ ထိုသို့ ထည့်လျှင် ပမ္မဇိတံကို အနု (လက္ခဏံ ကတ္တာ)၌ စပ်ရသောကြောင့် ရိုးရိုးကမ္မဏ္ဍ၌ ကမ္မဏ္ဍေဒုတိယာသုတ်ဖြင့် ဒုတိယာ သက်လိမ့်မည်-ဟူလို။

သမ္မန္နသ တု ဘေဒကော—တု-စင်စစ်ကား၊ သမ္မန္နသ-လက္ခဏာ လက္ခဏအဖြစ်ဖြင့် ဆက်သွယ်ခြင်း စသော သမ္မန်ကို၊ ဘေဒကော-အထူးပြုတတ်၏၊ [ဒုတိယာပ္ပ"ဟူသည် ထင်ရှားအောင် ပြုခြင်း-ထွန်းပြခြင်းတည်း။]

သဟတ္ထနှင့်ဟိနတ္ထ ။ ။"နဒီ မန္ဒဝသိတာ ဗာရာဏသီ"သည် သဟတ္ထပုံစံ, "အနု သာရိပုတ္တံ ပညဝါ"ကား ဟိနတ္ထ ပုံစံ၊ "နဒိံ အနု - မြစ်နှင့်တကွ" ဟူရာ၌ "တကွ" အနက်သည် အနု၏ အနက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "နဒိယာ သဟ အဝဗ္ဘါတိ အတ္ထော"ဟု အနက်ဖွင့်သည်၊ ဗာရာဏသီပြည်သည် ဂင်္ဂါမြစ်နှင့် တစပ်ထည်း (တဆက်ထည်း) နေသည်-ဟူလို၊ အနု ဟူသော ကမ္မပ္ပဝစနီယနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် နဒိ၌ ဤသုတ်ဖြင့် ဒုတိယာ သက်၊ အနု သာရိပုတ္တံ၌လည်း အနု သဒ္ဒါသည် ဟိန အနက်ဟော၊ ဟိန-အရ "ယုတ်ညံ့" ဟူသည် အောံကျခြင်း-ပညာအားဖြင့် အရှင်သာရိပုတြာကို မမှီခြင်းတည်း၊ [ဤ၌ ပညဝါ အရ ဘုရားမှ တပါး အခြားပညာရှိသူများကိုသာ ယူ၊ သီဟိုဠ်မူ၌ကား "ပညဝါဘိက္ခု"ဟု ရှိ၏, သင်္ခေရှင်းသည်၊] ဤ၌လည်း "ကမ္မံ ဝစနီယံ ယေသံ"ဟူသော ဝိဂြိုဟ်နှင့်ညီအောင် "နဒိံ-ကို၊ အနု-အစဉ်လျှောံ၍၊ အဝသိတာ-စပ်၏၊ ပညဝါ-သည်၊ သာရိပုတ္တံ-ကို၊ အနု-ထောက်သော် အောက်ကျ နောက်နေ၏"ဟု အနက်ပေးကြသေး၏၊ အနုကို သဟတ္ထ ဟိနတ္ထ ဟု ဆိုထားလျက် ကြိယာ အနက်ဖြစ်အောင် ဆွဲယူခြင်းမှာ "ကမ္မံ ဝစနီယံ ယေသံ"ဟူသော ဝိဂြိုဟ်မျက်နှာကို လိုက်လွန်းရာ ကျသည်။

လက္ခဏာဒိသု၊ပေ၊ ဝုတ္တာ—"လက္ခဏိတ္ထမ္ဘူတ၊ပေ၊ အနဝေါ"ကား ပါဂိုနိဒ္ဒါလာသော သုတ်တည်း၊ လက္ခဏာဒိသုဒ္ဒါ အာဒိအရ ဤသုတ်ဒွါလာသော ဇဋ္ဌမ္ဘူတကွာနဘာဂ ဝိစ္ဆာတို့ကို ယူ၊ [" လက္ခဏိတ္ထမ္ဘူတကွာန ဘာဂဝိစ္ဆာသု-လက္ခဏာ, ဇဋ္ဌမ္ဘူတကွာန, ဘာဂ, ဝိစ္ဆာ အနက်တို့ဒွါ၊ ပတိ ပရိ အနုဝေါ - ပတိ, ပရိ, အနုတို့သည်၊ ကမ္မပ္ပဝစနီယာ-ကမ္မပ္ပဝစနီယတို့ မည်၏"ဟု သုတ်နက်ပေး၊] လက္ခဏာ ဟူရာ၌ သီဟိုဠ်မူဝယ်

ပတိ - နေထွက်သတ်သေသ်၊ ဒိဗ္ဗာ ဘက္ခာ - နတ် အစာတို့သည်၊ ပါတု ဘဝေယျုံ - ထင်ရှားဖြစ်စေကုန် သဘည်း၊ ရုက္ခံပတိ - သစ်ပင်၌၊ စန္ဒော ဝိဇ္ဇောတတော၊ ရုက္ခံပဂိ - ၌၊ (စန္ဒော ဝိဇ္ဇောတတော)၊ ရုက္ခံ အနု - ၌၊ (စန္ဒော ဝိဇ္ဇောတတော)၊] ဣတ္ထန္တိ။တက္ခာနေ-ဣတ္ထန္တိ။တက္ခာနအနက်၌၊ (ဥဒါဟရဏ်-ကား၊) သာဓု ဒေဝဒတ္တော ၊ ပေ၊ မာတာရံ အနု-တည်း၊ [ဒေဝဒတ္တော-သည်၊ မာတရံပတိ- အမိ၌၊ သာဓု- အကျင့်ကောင်းဖြစ်၊ ဒေဝဒတ္တော,မာတရံပရိ-၌၊ သာဓု၊ ဒေဝဒတ္တော,မာတရံအနု-၌၊ သာဓု-ဖြစ်၊]

ဥပလက္ခဏော"ဟု ရှိ၏၊ လက္ခဏေအရ"အမှတ်အသား"အနက်ထင်ရှားစေအောင်ဆိုဟန်တူသည်၊သူရိယုဂ္ဂမနံအရ နေထွက်ခြင်းသည် နာဏ်သြဇာ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်သားကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် လက္ခဏာ, ဒိဗ္ဗာ ဘက္ခာ ပါတုဘဝေယျုံအရ နတ်သြဇာ ဖြစ်ခြင်းကား ထို နေထွက်ခြင်းဖြင့် မှတ်သားအပ်သောကြောင့် လက္ခဏ, " နေထွက်သည်ရှိသော် (နေထွက်သည်နှင့် တပြိုင်နက်) နတ်သြဇာများ ပေါ်လာကြပါစေ "ဟူလို၊ ("ဂေါသုဒုယ္ဟ မာနာသုဂတော ပုရိဒသော"မျိုးပင်ဘည်း၊) ပတိ ကား ထိုသူရိယုဂ္ဂမနံနှင့် ပါတုဘဝေယျုံတို့၏ လက္ခဏာ လက္ခဏ အဖြစ်ဖျံ့ဲ စပ်ခြင်းသမ္ဗန်ကို ထွန်းပြ၏-စသည်ဖြင့် ရှေးနည်းမှီ၍ သိလေ၊ ရုက္ခံပတိဝိဇ္ဇောတတေ စန္ဒောဒ်ဒ ရုက္ခံအရ သစ်ပင်သည် လရောင်တောက်ခြင်းကို မှတ်သားကြောင်း လက္ခဏာ, ဝိဇ္ဇောတတေသည် လက္ခဏ စသည်ဖြင့် ခွဲလေ။

ဣတ္ထန္တိ။တက္ခာနေ၊ ပေ၊ မာတရံ အနု — [" သာဓု ဒေဝဒတ္တော မာတရံပရိ, သာဓု ဒေဝဒတ္တော မာတရံ အနု"ဟု ဆိုလိုလျက် စာကျဉ်းခအောင် "မာတရံပရိ, မာတရံ အနု"ဟုသာ ဆိုသေးသည်၊] ဣတ္ထံသည် ဣမသဒ္ဒါနောင် ကိမိမေဟိထံ သုတ်ဖြင့် ပကာရအနက်၌ ထံပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသော အဗ္ယယတဒ္ဓိတ်ပုဒ်တည်း၊ ပကာရဟူသည် သာမည အနက်ကို ထူးခြားအောင် ပြုတော်သော ဝိသေသန (ဂုဏ်) တည်း၊ ထို့ကြောင့် "အယံ ပကာရော-ဤ အထူးသည်၊ ဣတ္ထံ-မည်၏၊ [ရူဠှိကာ၌ "အနေန ပကာရေန ဣတ္ထံ ဟု ဖွင့်၏၊ များသောအားဖြင့် ထံပစ္စည်းသည် တတိယာအနက်ကို ဟောတတ်၍ " အနေန ပကာရေန "ဟု ဖွင့်ဟန်တူသည်၊ ဇတာဒိဂဏသွယ်လုံး၏ အနက်ဖွင့်ပင် ထံပစ္စည်း ဖြစ်၏၊] ဣတ္ထံ-တစုံတခုသော ထူးခြားချက်သို့၊ ဘူတော - ရောက်သူတည်း၊ ဣတ္ထမ္ဘူတော-တစုံတခု ထူးခြားချက်သို့ ရောက်သူ၊ ဣတ္ထမ္ဘူတသ-တစုံတခုသော ထူးခြားချက်သို့ ရောက်သူကို၊ အကွာနံ-ပြောပြခြင်း ထွန်းပြခြင်းသည်၊ ဣတ္ထမ္ဘူတကွာနံ မည်၏၊ ["အကွာန" အရာ၌ "အာချာန—အကျွာန" ဟုသည်း ရှိ၏, အာပုပ္ပ ခါခာတ် ယုပစ္စည်းချသ်း ဖြစ်၍ အနက်တူတည်း၊] ဤ၌ အကွာနအရ ပြောပြခြင်း ဟူသည် နာဏ်ဖြင့် ပြောပြခြင်း မဟုတ်, ထွန်းပြခြင်း ထင်ရှားအောင် ပြခြင်းတည်း၊ အဓိပ္ပါယ်ကို ပရိဉ္ဉာသာရ၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ဤ၌ မာတုသည် ကောင်းရာဌာနဖြစ်၍ (ဝိသယ) အရာတည်း၊ သာဓုကား ထို အရာဌာန ရှိသောကြောင့် ဝိသယီဘည်း၊ မာတုနှင့် သာဓုကို၏ ဝိသယ ဝိသယီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်ကြောင့်သာ

ဘာဂေ-ဘာဂအနက်၌၊ (ဥဒါဟရဏ်-ကား၊) ယဒေတ္ထ မံ ပတိ၊ပေး တံ ဒိယတု-တည်း၊ [ဇေတ္ထ - ဤပစ္စည်းပုံ၌၊ ယံ - အကြင်ဝတ္ထု သည်၊ မံ-ငါ၏၊ ပတိ-အာတ္မိသည်၊ သိယား၊ တံ-ထိုဝတ္ထုကို၊ ဒိယတု-ပေးအပ်လော၊ (ဇေတ္ထ ယံ စ သည်လိုက်) မံ - ငါ၏၊ ပရိ-အာတ္မိသည်၊ ပေ၊ မံ-ငါ၏၊ အနု-အာတ္မိသည်၊ သိယာ , တံ - ကို၊ ဒိယတု - လော၊] ဝိစ္ဆာယောဂေ-ဝိစ္ဆာ

ဒေဝဒတ်၏ ကောင်းသောဂုဏ်များ ထင်ရှားရကား ထို ဝိသယဝိသယီဘာဝ သမ္ဗန်သည် ဇာတ္ထမ္ဘူတကွာနမည်၏၊ ပဘိသည် ထိုဝိသယဝိသယီဘာဝသမ္ဗန်ကို ထွန်းပြသောကြောင့် ဇာတ္ထမ္ဘူတကွာနဇောတက မည်၏, ["သမ္ဗန္ဓသဘု ဘေဒကော"ဟု ဆိုခဲ့သော ဂါထာနှင့် အညီတည်း၊ [ထို ပတိနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် မာတရံ၌ (ဝိသယာဓာရ ဖြစ်သော်လည်း သတ္တမီဝိဘတ် မသက်ဘဲ)ဤသုတ်ဖြင့် ဒုတိယာဝိဘတ်သာ သက်ရသည်။

ဝါဒန္တရ။ ။"သာဓု ဒေဝဒတ္တော မာတရ မဘိ"၌"ဇာတ္ထမ္ဘူတကွာန"အရ ဝိသယဝိသယီဘာဝသမ္ဗန်ကို မယူဘဲ မာတရံ၌ မာတုဇ၏ အနက်ဖြစ်သော အမိကို ဇာတ္ထမ္ဘူတကွာနဟု ယူပြီးလျှင်"ဒေဝဒတ်သည် အခြားသူအပေါ်မှာ မကောင်းသော်လည်း ငါ့အမိအပေါ်မှာတော့ အကျင့် ကောင်းရှာပါပေသည် - ဟု အမိက မပြောသော်လည်း ပြောသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်"ဟု အမိပ္ပါယ် ပြောဆိုရေးသားကြသေး၏၊ အဘိကား ထို ဇာတ္ထမ္ဘူတကွာနကို ထွန်းပြသတဲ့၊ ထိုအယူအတိုင်းဖြစ်လျှင် အဘိသဒ္ဒါက"အမိ"ဟူသော အနက်ကို ထွန်းပြရာ ရောက်နေ၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် မာတုပုဒ်ရင်းက"အမိ"ဟူသော အနက်ကို အထင်အရှား ဟောနိုင်ပြီးသား ဖြစ်သောကြောင့် အဘိသဒ္ဒါကထွန်းပြနေခြင်းသည် ဘာအကျိုးရှိတော့မည်နည်း၊ [ဒေဝဒတ် ဟူသည်လည်း ဘုရားကိုပြုခဲ့သော ဒေဝဒတ်ကို ဆိုလိုသည့်မဟုတ် , " ဒေဝဒတ္တ, ယညဒတ္တ " စသည်ဖြင့် ဟိန္ဒူလူမျိုးတို့ မှည့်ခေါ်ရိုး နာဖည်ရင်းတည်း၊] ထို့ကြောင့် ထို အကောက် အယူ အဓိပ္ပါယ်များနှင့် တကွ ...

"သာဓုဘာဝဂုဏော ဇာတ္ထံ, ဒတ္တော ဘူတော တဒါပနွော၊
မာတရတ္ထော တဒါချာနံ, အဘျာဒယော တု တဇ္ဇောတာ"

ဟူသော"နိရုတ္တိဘေဒသင်္ဂဟ"လာ သာဓကဂါထာဝယ် တတိယပါဒအဆိုကိုပါစဉ်းစား သင့်သည်၊ [သာဓုဘာဝဂုဏော-ကောင်းသူ၏ အဖြစ် (ကောင်းခြင်း) ဂုဏ်ထူးသည်၊ ဇာတ္ထံ-ဇာတ္ထမည်၏၊ တဒါပနွော-ထို ဂုဏ်ထူးသို့ ရောက်သော၊ ဒတ္တော-ဒေဝဒတ်သည်၊ ဘူတော-ဇာတ္ထမ္ဘူတ မည်၏၊ ("ဘူဘမည်၏" ဟု မပေးလျှင်၊ ဘူတချည်း သက်သက် ဂုဏ်ထူးသို့ရောက်သူကို မဟောနိုင်၊)မာတရတ္ထော-မာတရံ၏ အနက်သည်၊ တဒါချာနံ-ထို အာချာနမည်၏၊ ဝါ-ဇာတ္ထမ္ဘူတာချာန မည်၏၊ အဘျာဒယောတု-အဘိ အစရှိသော ကမ္မပ္ပဝစနီယတို့ကား၊ တဇ္ဇောတာ-ထို ဇာတ္ထမ္ဘူတာချာနကို ထွန်းပြတတ်ကုန်၏။]

ဘာဂေ၊ပေ၊တံ ဒိယတု— ဇာတ္ထမ္ဘူတကွာနကို ပြုပြီး၍ ဘာဝကို ပြလိုသောကြောင့် "ဘာဂေ"စသည် မိန့်၊ ဘာဝ ဟူသည် တစုံတယောက်၏ အဘို့-ဥစ္စာတည်း၊ "ငါ့ဘို့-သူ့ဘို့, ငါ့အတွက်-သူ့အတွက်,"ဟူသော အသုံး အနှုန်းများတည်း၊ ဤ၌"မံ ပတိ, မံ ပရိ,

အနက်ရှိသော ပုဒ်တို့နှင့် ယှဉ်ရာ၌၊ (ဥဒါဟရဏ် - ကား) အထွဲ အထွဲ ပတိ၊ ပေ၊ ရုက္ခံ ရုက္ခံ အနု - တည်း၊ [အထွဲ အထွဲ ပတိ- အနက် အနက် တိုင်း၌၊ သဒ္ဒါ-သဒ္ဒါသည်၊ နိဝိသတိ- ပြန့်နှံ့၏၊ (အနက်တိုင်းမှာ သဒ္ဒါရှိသည်-ဟူလို)၊ ရုက္ခံ ရုက္ခံ ပတိ-သစ်ပင် သစ်ပင်တိုင်း၌ စန္ဒာ - သည်၊ ဝိဇ္ဇောတတော-၏၊ ရုက္ခံ ရုက္ခံ ပရိ, ရုက္ခံ ရုက္ခံ အနု-လည်း နည်းတူ။]

မံ အနု" တို့သော လိုရင်း၊ "ယဒေတ္ထ, တံဒိယတု " တို့ကို တွဲဘက်ဖြင့်၍ ထည့်ထားသည်၊ "ထိုပစ္စည်းပုံထည်းက ငါ့အတို့ကို ပေးပါ" ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤဝါကျ၌ ဘာဂ အနက်ကို ဟောသော ပတိကို ပရသမညာ ပယောဂဂ သုတ်ဖြင့် ကမ္မပ္ပဝစနီယ အမည် မှည့်၍, ထို ပတိနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ("ငါ၏" ဟု အနက်ပေးရသော "မံ" ဝယ် ဆဋ္ဌီ ဝိဘတ် ဖြစ်သင့်လျက် မဖြစ်ဘဲ) ဤသုတ်ဖြင့် ဒုတိယာသာ ဖြစ်သည်။ ["မံ"အရ ဥစ္စာရှင်နှင့် ယံ- တံ တို့အရ ဥစ္စာတို့၏ သာမိ+သံ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်ကို ပကာက ထွန်းပြ၏၊ ထိုပတိနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် မံ၌ ဆဋ္ဌီမသက်ဘဲ ဒုတိယာသာ သက်ရသည်။]

ဋီကာ အဆို။ ။ရူပသိဒ္ဓိဋီကာ၌ "မံ ပတိ" ကို "မံ ဥဒ္ဒိဿ"ဟု ဖွင့်၏, ထိုအဖွင့်မှာ "ကမ္မံ (ကြိယံ) ပဝစနီယံ ယေသံ" ဟူသော ဆိုခဲ့ပြီး ဝိဂြိုဟ်အရ ပတိသဒ္ဒါက "ဥဒ္ဒိဿန" ကြိယာကို ဟောခ်-ဟု ဆိုလိုဟန် တူသည်၊ ဋီကာ အလို "မံ - ငါ့ကို၊ ပတိ-ရည်စူး၍" ဟု အနက်ပေး၊ သို့သော် ထိုဋီကာအဖွင့်သည် "အာယသ္မန္တံ ယေဝ သာရိပုတ္တံ ပတိဘာတုတိ အာယသ္မတော ယေဝ သာရိပုတ္တသ္သ ဘာဂေါ ဟောတု " ဟူသော မူလပဏ္ဏာသ, မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသဋ္ဌကထာ.... "ကာမံ ပတိဘာတုတိ ဣဓေ ပတိသဒ္ဒါပေက္ခာယ ဥပယောဂံ ဝစနံ၊ အထွောပန သာမိဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ဒဿေန္တော အာဟ-အာယသ္မတော ယေဝ သာရိပုတ္တသ္သာတိ" ဟူသော ဋီကာတို့နှင့်မညီ။ [ဤ၌ ပတိဘာတုကို "ဘာဂေါ ဟောတု"ဖွင့်သောကြောင့် ပတိသဒ္ဒါသည် ဘာဂ အနက်ဟောတည်း-ဟု သိသာပြီ။]

ဝိန္ဆာယောဂေ၊ ပေ၊ ရုက္ခံ ရုက္ခံ အနု— "အထွဲ အထွဲ ပတ် သဒ္ဒေါ နိဝိသတိ" ၌ သဒ္ဒေါ နိဝိသတိ အရ သဒ္ဒါ၏ ပြန့်နှံ့ခြင်း ကြိယာသည် သာဓ္ယ (ပြီးစေအပ်သော ကြိယာ) တည်း၊ အထွအရ အနက်ကား ("ဥ" ဟု ပေးရသော အာဓာရ ကာရကဖြစ်၍) ကြိယာကို ပြီးစေတတ်သော သာနေ (ကာရက) တည်း၊ ထိုအထွနှင့် နိဝိသတ်တို့၏ သာဓနသာဓ္ယ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်ကို ပတိ သဒ္ဒါသည် ထွန်းပြ၏၊ ထို့ကြောင့် "သမ္ဗန္ဓသဒ္ဒတော ဘေဒကော" ဟု ပြခဲ့သော လက္ခဏာနှင့်အညီ ပတိသဒ္ဒါသည် ကမ္မပ္ပဝစနီယ တည်း၊ ထိုသို့ သမ္ဗန်ကို ထွန်းပြသော်လည်း အထွဲ အထွဲ ဟု ဝိစ္ဆာနှင့်တွဲ၍ ထွန်းပြရသောကြောင့် ဝိစ္ဆာအနက် ရှိသည် ဟုပင် ဆိုရ၏၊ ထိုပတိဟူသော ကမ္မပ္ပဝစနီယနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် အထွဲ အထွဲ ဟူသော ဝိစ္ဆာပုဒ်ဝယ်(၌-ဟု အနက်ပေးရသော်လည်း သတ္တမီမသက်ဘဲ) ဒုတိယာသာ သက်ရသည်။

ဆက်ဦးအံ့-"အထွဲ အထွဲ"ဟု ၂ကြိမ်ဖြစ်ခြင်းမှာ ပတိနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် မဟုတ်, ဝိစ္ဆာထုံးစံအတိုင်း "ဂါမေ ဂါမေ ဇလံ အတ္ထိ" စသည်ဖြင့် ၂ကြိမ်ရိုးရာ ဖြစ်သောကြောင့်

အာဘိရဘာဂေတိ - " အာဘိရဘာဂေ " သုတ်ဖြင့်၊ အာဘိသ - အာဘိသဒ္ဒါ၏၊ ဘာဂဝန္တိတောသု - ဘာဂအနက်သည် ကြည်အပ်ကုန်သော၊ လက္ခဏာဒိသု - လက္ခဏာ အစရှိသော အနက်တို့၌၊ ဝါ - လက္ခဏာဂုဏ်မှ။ တကွာနှ, ဝိစ္ဆာအနက်တို့၌၊ ကမ္မပ္ပဝစနီယသညာ - ကို၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ တံခေါပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ အာဘိ - ထိုအရှင်ဂေါတမဏ်၊ ဇံ-ဤသို့၊ ဂဒ်လျာဏော - ကောင်းသော၊ ကိတ္တိသဒ္ဒေါ - ကျော်စောသံသည်၊ ဥဂ္ဂတော - တက်ပြီ၊ သဒေ၇ ဒေဝဒတ္တော (မာတရံ အာဘိ - အဓိဋ္ဌာ၊) ဟု ရှေး

၂ ကြိမ်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်၊ ဤ၌-ပတိနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ဒုတိယာ သက်ရခြင်းသာ ထူးသည်၊ ထို့ကြောင့် " အန္တဒ္ဓမာသံ - လန္ဒဲတိုင်း " စသည်ဖြင့် " အဒ္ဓမာသံ " ဟု တပုဒ်ထည်းရှိရာဝယ် အနု+အဒ္ဓမာသံတို့ ဝါကျမဟုတ် ဝိစ္ဆာသမာသ်သာ, ဝါကျတွင်း၌ကား " အဒ္ဓမာသံ အဒ္ဓမာသံ+အနု " ဟု ၂ ပုဒ် ရှိရမည်-ဟု မှတ်၊ ရုက္ခံရုက္ခံ ပတိ-ဇရိ-အနု တိဋ္ဌလည်း ဤနည်းမှီးလေ၊ [ရုက္ခ ရုက္ခမဘိ တိဋ္ဌတိဇ-ဒ္ဒိတ်ယရုက္ခေနံ ဝိစ္ဆိယမာနာနံ ဒ္ဒိတ်ပတိသာမိယသဒ္ဒနလက္ခဏော သမ္ဗန္ဓော အဘိနာ ဇောတိယတေ၊ ဇုတိတံယုတ္တော ရုက္ခတ္ထော၊ သဘာဝတော ဝိစ္ဆာ ဒ္ဒိဗ္ဗစနဇောတိယာ။ — ကာတန္တဋီကာ။]

လက္ခဏာနှင့် ဝိစ္ဆာကဲ့ပုံ ။ ။ " ရုက္ခံ ရုက္ခံ ပတိ ဝိဇ္ဇောတတေ စန္ဒော " စသည်၌ လရောင်တေးခြင်းကို မှတ်သားကြောင်း ဖြစ်၍ လက္ခဏာ အနက် ဟု ဆိုသင့်၏၊ သို့သော် ၂ ကြိမ် ဆိုသော အရာဖြစ်သောကြောင့် ဝိစ္ဆာဟု ဆိုရသည်၊ လိင်္ဂတ္ထ အနက်ပေါ်တွင် အာလုပ်အနက် အပို ပါဝင်လာသည့်အခါ အာလပနတ္ထ ဆိုရသကဲ့သို့, လက္ခဏာအနက်ပေါ်တွင် ဝိစ္ဆာအနက် အပိုပါဝင်သောကြောင့် " ဝိစ္ဆာတ္ထ " ဟု ဆိုရခြင်း ဖြစ်သည်၊ [" ရုက္ခံရုက္ခံ-သစ်ပင် သစ်ပင်တိုင်းကို၊ ပတိ, ပရိ, အနု-ပြန့်နှံ၍ " ဟု ကြိယာအနက် ပေါ်အောင်ပေးကြသေး၏၊ ထိုအတိုင်းမှန်လျှင် " ပတိဝိဇ္ဇောတတေ-ပြန့်နှံ၍ တောက်၏ " ဟု ကြိယာနှင့် တွဲဘက်ကာ ကြိယာအနက်ကိုထွန်းပြသော ဓာတ္ထတ္ထဝိသေသက ဥပသာရ ဖြစ်၍ ကမ္မပ္ပဝစနီယ အမည် မရနိုင်။]

အာဘိရဘာဂေ—ကား ပါဂိနိ သုတ်တည်း၊ " အာဘိး+အဘာဂေ " ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ သက္ကတ၌ သိဝိဘတ်ကို ဝိသဇ္ဇနီပြု၍ " အာဘိး " ဟု ပဌမန္တ ဖြစ်၏၊ ထိုဝိသဇ္ဇနီကို ရေ ခေါ်(ရှု) ပြု၍ " အာဘိရဘာဂေ " ဟု ဖြစ်သည်၊ [" အာဘိး-အာဘိသဒ္ဒါသည်၊ အဘာဂေ-ဘာဂအနက်မှ တပါးသော အနက်၌၊ ကမ္မပ္ပဝစနီယာ-ကမ္မပ္ပဝစနီယ မည်၏ " ဟု သုတ်နက်ပေး၊] " လက္ခဏိတ္ထမ္ဘူတကွာနု ဘာဝဝိစ္ဆာသု ပတိဇရိ အနဝေါ " ဟု သုတ်စာည်ပြီးနောံ " အာဘိရဘာဂေ " သုတ်တည်ရကား လက္ခဏာစသော အနက် ၎ပါးတို့တွင် ဘာဝအနက်ချန်၍ ကုန်ခုနက်၌ အာဘိသဒ္ဒါသည် ကမ္မပ္ပဝစနီယ အမည်ရ၏ဟု မှတ်၊ ထို့ကြောင့် " ရုက္ခံ အာဘိ + ဝိဇ္ဇောတတေ စန္ဒော (လက္ခဏာ), ရုက္ခံ ရုက္ခံ အာဘိ+ ဝိဇ္ဇောတတေ စန္ဒော (ဝိစ္ဆာ)" ပြုယုဂ်များကဲ့သို့လည်း အာဘိနှင့်တွဲ၍ ထုတ်လေ၊ " တံခေါပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ-မားတရံ အာဘိ" တို့ကား ဇာတ္ထမ္ဘူတကွာနု ပုံစံတည်း၊ ထိုပုံစံများ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ကမ္ဘည်း ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ၊ " တံခေါပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ - ထို

အားတိုင်းပေး၊ နိပါတော - နိပါတ်၌၊ (ဥဒါဟရဏ်-ကား၊) ပြာဟ္မဏအသ-ရဟန္တာကို၊ ဟန္တာရံ-သတ်တတ်သူကို၊ ဓိ-ကဲ့ရဲ့ရ၏၊ ဣဿရော်မာဒိ-တည်း။

အရှင်ဂေါတမကို၊ အဘိ-စ္စွဲ၍"ဟု "ကမ္မံ ကြိယံ ပဝစနိယံ ယေသံ" ဟူသော်ငြားဤအောင် အနက်ပေးကြသေး၏၊ ထို အနက်ကား ပါရာဇိကဏ် စသော အဋ္ဌကထာ-ဋီကာကြီးတို့နှင့်ဂဠုံး သဏ္ဌတ ဗျာကရဏ်းတို့ အဆိုနှင့်ဂဠုံး မညီ၊ "ဒေဒဒ္ဓော-သည်။ မာတရံ-ကို၊ အဘိ-ရှေးရှု ပျပ်ဝပ်၍"ဟု အနက်ပေးကြရာ၌လည်း မညီပင်။

ဓိ ပြာဟ္မဏသ ဟန္တာရံ—ပြာဟ္မဏအရ မကောင်းမှုကို အပယ်ပြုပြီးသော ရဟန္တာကို ယူ၊ "ဟန္တာရံ-သတ်တတ်သူကို၊ ဓိ-ကဲ့ရဲ့၏"ဟု ဋီကာဖွင့် အတိုင်း အနက်ပေးထား၏၊ ဋီကာလည်း "ကမ္မံ ပဇစနိယံ ယေသံ" အရ ဓိ နိပါတ်ပုဒ်က ကဲ့ရဲ့ခြင်း ကိရိယာကို ဟောအောင်ဖွင့်ထားဟန် တူသည်၊ ဣဿရော်မာဒိ၌ အာဒိဖြင့် ဝိနာ နိပါတ်ကို ယူ၍"ဝိနာ အာဟာရံ သဖသေဟိ ဝေဒနာဒိတ္တယံ ဘဝေ" ဟု ဋီကာပုံစံ ထုတ်၏၊ အာဟာရံ-(အဇ္ဈော, တဏှာ, ကံ, အာဟာရ, ဖဿ, ဇိညာဉ် - ဟူသော နာမ် ရုပ် ဖြစ်ကြောင်းတရားတို့တွင်) အာဟာရကို၊ ဝိနာ - ကြဉ်၍၊ သဖသေဟိ - ဖဿနှင့် တကွသော အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဝေဒနာဒိတ္တယံ-ဝေဒနာအစရှိသော ခန္ဓာ ၃ ပါး အပေါ်င်းသည်၊ ဘဝေ - ဖြစ်၏၊ ဤ ပုံစံ၌ "အာဟာရံ" ကား ကံ အနက်ပင်တည်း၊ ဝိနာလည်း ဝဇ္ဇန (ကြဉ်ခြင်း) ကြိယာကို ဟောသဖြင့် ကမ္မပ္ပဝစနိယ မည်သည်-ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။

မှတ်ချက်။ ။နိပါတ်တို့ကို ကမ္မပ္ပဝစနိယတွင်း၌ သွင်းခြင်းသည် ပါဠိသဒ္ဒါဆရာတို့ အလိုသာ ဖြစ်မည်ထင်၏၊ သဏ္ဌတ၌မူ ဥပသာရအချို့ကိုသာ(ကမ္မပ္ပဝစနိယအမည် မရမီ ရှေးက ဓာတ်နှင့် တွဲဘက်၍ ကြိယာ အနက်ကို ဟောဘူးသောကြောင့်) ကမ္မပ္ပဝစနိယ အမည်မှည့်၏၊ ပါဠိသဒ္ဒါဆရာတို့ကား"ကမ္မံကြိယံ ယေသံ"ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ ကြိယာကို ဟောနိုင်လျှင် ဓိ - ဝိနာနိပါတ်တို့လည်း ကမ္မပ္ပဝစနိယ အမည် ရသိုက်၏ ယူဆ၍ နိပါတ်တို့ပါ သွင်းပြထားဟန်တူသည်၊ စ - ဝါ စသော နိပါတ်တို့ကား ကြိယာအနက်ကို လုံးဝ မဟောကြသောကြောင့် ပါဠိသဒ္ဒါဆရာတို့ကလည်း ကမ္မပ္ပဝစနိယတွင်း၌ မသွင်းလိုကြ၊ ဓိဝိနာတို့ကို ကမ္မပ္ပဝစနိယ၌ သွင်းထားခြင်းမှာလည်း သူတို့ယှဉ်ရာ၌ ဒုတိယာသက်မည့် သုတ်မရှိသောကြောင့်သာ ဟုမှတ်။ [မောဂ္ဂလ္လာန်၌ "ဏျာဒိဟိယုတ္တာ" သုတ်၌ရှင်း ကလာဝ်၌ "ဒုတိယေနေန" သုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြုံ့ရှင်း ဓိ ယှဉ်ရာ၌ ဒုတိယာ သက်သည်၊ ဝိနာကိုမူ ဏျာဒိဟိ၌ အာဒိဖြင့် ယူ။]

[ဆောင်] သဏ္ဌတအလို, ရှေးအဟိုက, ထိုထို ဓာတ်နှင့်, တွဲစပ်လျှင်၍, အသင့်ကြိယာ,ဟောခဲ့ပါသဖြင့်,ဥပသာရ,တချို့မျှကို, ကမ္မပ္ပ-ဟု, မည်သစ်ပြုကာ, ဥပသာနာမ,မခေါ်ရစေ၊ အနက်ဝတ္ထုလည်း, ထွေထွေကြိယ, မဟော ကြတည့်၊ ပါဠိသဒ္ဒါ , ကျမ်းတို့မှာကား , ကြိယာ အတွ , ဟောနက်ပြလျက် , ဥပသာ် - နိပါတ်, ထိုနှစ်ရပ်ကို , ကမ္မပ္ပဝစနီ, ခေါ်တွင်မည်၏၊ အရှည်ကျစ်လစ် အဆိုညွှစ်၍, အစစ်ကိုသာ, ယူကြရာသည်, နှောင်လာ ငါတို့ တာဝန်တည်း။

(၂၀၉) ကွစိ ဒုတိယာ ဆဒ္ဒိနမဏ္ဍေ ။ ၃၀၆ ။ ပေ ။ ဟောတိ၊ အန္တရာ အာဘိတော ပရိတော ပတိ ပဒိဘာဒိ ယောဂေဝ - အန္တရာ, အာဘိတော , ပရိတော , ပတိ , ပဒိဘာ အစရှိသည်တို့နှင့် ယှဉ်ရာ၌သာ၊ အယံ- ဤ ဒုတိယာ ဝိဘတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ [" ယောဂေဝါယံ " ဟု သိဟိုဠ်မှ ရှိ၏၊] ရာဇဂဟံ - ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏၊ အန္တရာစ - အကြားဒ်ဌင်း၊ နာဠန္ဒံ-နာဠန္ဒာမြို့၏၊ အန္တရာစ-ဌင်း၊ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပဋိပဇ္ဇနွော-အဝေးခရီးကိုသွား၏၊ ရာဇဂဟာသစ - ၏ဌင်း၊ နာဠန္ဒာယစ - ၏ဌင်း၊ မဇ္ဈေ - အလယ်၌၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဂါမံ-၏၊အာဘိတော-အံတွင်း၌၊ ဝသတိ-နေ၏၊ ဂါမံ-၌၊ ပရိတော-ထက်ဝန်းကျင်၌၊ ဝသတိ-နေ၏၊ နေဂမ္မရံ- နေဂမ္မရာမည်သော၊ နဒိ - မြစ်၏၊ ပတိ - အနီး၌၊ နေဂမ္မဂနဒိယာ - နေဂမ္မရာ

(၂၀၉) အန္တရာ၊ပေ၊ယောဂေဝါယံ—အန္တရာ, အာဘိတော, ပရိတောတို့သည် နိပါတ်၊ ပတိကာဒိပသာရ (သက္ကတအလို – ကြိယာနှင့် မတွဲသောကြောင့် ပတိသည် ကမ္မပ္ပဝစနီယ,) ပဒိဘာကား ပတိပုဗ္ဗ ဘာဓာတ်တည်း၊ ထိုနိပါတ် ဥပသာရ ဓာတ်တို့နှင့် ယှဉ်ရာပုဒ်၌သာ ဤသုတ်ဖြင့် ဆဋ္ဌီ အနက်၌ ဒုတိယာသက်၊ ပုံစံကို အစဉ်အတိုင်းပြုလုပ်၊ " သမယာနိကသာဟာပတိယောဂေသုစ ဒိဿတိ " ဟူသော ဝါတ္တိက သုတ်၌ ပတိသဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ ပါသော်လည်း ပုံစံကိုကား "ဗုဘုက္ခိတံ နပတိဘာတိ ကိဉ္စိ" ဟု ပတိဘာဒိ(ပတိပုဗ္ဗ ဘာဓာတ်) ၏ ယှဉ်ရာကိုပင် ထုတ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤရူပသိဒ္ဓိက ပတိသဒ္ဒါသက်သက်၏ ယှဉ်ရာ၌ ဤသုတ်ဖြင့် ဒုတိယာသက်ခြင်းကို သက္ကတနှင့် မညီဟု မှတ်ခဲ့ပါ။ ["ဗုဘုက္ခိတံ - ဆာလောင်သူ၏၊ ကိဉ္စိ-ဘာတခုမျှ၊ နပတိဘာတိ-မထင်ရှား" ပုံပေး။]

အန္တရာစ ရာဇဂဟံ ၊ပေ၊ မဇ္ဈေ တျဿော — ရာဇဂဟသည် ရာဇဂဟံ၏ အနက်ပြု, နာဠန္ဒာယသည် နာဠန္ဒံ၏ အနက်ပြု, (သိဟိုဠ်မှာ၌ ရှိသော) ဝိဇရဘူတေ မဇ္ဈေသည် အန္တရာ၏ အနက်ပြုတည်း၊ [နာဠန္ဒာသဒ္ဒါသည် ဗဟုလိန်တည်း၊ ထို့ကြောင့် " နာဠန္ဒာယ " ဟု သိဟလကွန် အဋ္ဌကထာ၌ဌင်း သိဟိုဠ်မှာဌင်း ရှိ၏၊] ပါဠိတော် စုဏ္ဏိယများ၌ "အန္တရာစ ရာဇဂဟံ အန္တရာစ နာဠန္ဒံ" ဟု သူ့အန္တရာနှင့်သူ ယှဉ်ရာဝယ် ဒုတိယာသက်၏၊ ဂါထာဒေရာ၌ဌင်း သဒ္ဒါကျမ်း အလိုအားဖြင့်ဌင်း အန္တရာတခုရှိလျှင်ပင် သူနှင့် စပ်ရာ ၂ ပုဒ်၌ ဖြစ်စေ ထို့ထက် အများ၌ဖြစ်စေ ဒုတိယာ သက်နိုင်၏၊ ပုံစံကား "အန္တရာ ဝါသဘဂါမံ, ဗာရာဏသိံစ သန္တိကေ" (အဘိဇ္ဈမာန ပေတဝတ္ထုပါဠိတော်) " အန္တရာ ဂါမဉ္စ နဒိဉ္စ ယာတိ=ရွာ၏အကြားဒ်ဌင်း မြစ်၏ အကြားဒ်ဌင်း သွား၏" သဒ္ဒါကျမ်းပုံစံ။

အာဘိတော ဂါမံ—အာဘိတောကို "အနွော" ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် "အဝှင်း ၌" ဟု ပေးသည်၊ မောဂ္ဂလ္လာန် နိဿယ၌ " အာဘိတောသည် သမန္တတော (ထက်ဝန်းကျင်၌) နှင့် အနက်တူ" ဟု ဝိန္ဓ်၏၊ "သုဓမ္မာယ ဘိတော သဘန္တိ သုဓမ္မာယ သဘာယ သမိပေ" (မူလပဏ္ဏာသ မာရတဇ္ဇနိယသုတ်) ကို ထောက်လျှင် "အာဘိတော-အနီး၌" ဟု ပေးသင့်သည်။ [ပရိတော ထင်ရှားပြီ။]

မြစ်၏၊ သမိဿေပ-နိုးဌ်၊ ဣတိ အာထ္ထော၊ ဗုန္ဒ - ဗုန္ဒ၊ ဗောန္တွာဂါ - ဗောန္တွင်တို့သည်၊ တံ - သင်၏၊ ပဋိဘန္တု - ဤအဲ၏ အာရုံ ဖြစ်စေကုန်သော၊ ဥပမာ - ဥပမာသဒ်သည်၊ မံ - တပည့်တော်၏၊ ပဋိဘာတိ - ဤထံ၏အာရုံဖြစ်လာ၏၊ ဥပမာ-သည်၊ မယ္ဟံ-၏ (ဤထံ၌)၊ ဥပဋ္ဌာတိ - ထင်လာ၏၊ ဣတိ အာထ္ထော။

(၂၉၀) ကွစိ ဣတိ ဒုတိယာဘိ အာထ္ထေတိစ ဝတ္တတေ။

တတိယာ သတ္တမိနဉ္စ။ ၃၀၇။ ပေ၊ ဟောတိ၊ တတိယ ဇ္ဈေ - တတိယာအနက်၌၊ (ဥဒါဟရဏ်-ကား၊) သစေ မံ၊ ပေ၊ အာထ္ထဿိဒ္ဓ - ဘည်း၊ မံ - ငါနှင့် တကွ၊ သစေ နာလပိသတိ - အကယ်၍ စကား မပြော အံ့၊ တွဋ္ဌ - အရှင်

နဒိံ နေရဉ္ဇရံ ပတိ — ၎င်းကား သက္ကတကျမ်းအလို "ကမ္မပ္ပဝစနီယ" သာဖြစ်သင့်၏၊ ကမ္မပ္ပဝစနီယ ဖြစ်လျှင် ကမ္မပ္ပဝစနီယ ယုတ္တေ သုတ်ဖြင့် ဒုတိယာ သက်သင့်သည်၊ [နဒိံ နေရဉ္ဇရံ ပတိတိ လက္ခဏံ နိဒ္ဒိသတိ (လက္ခဏဥတ္တမ္ဘူတာ စသော ၆ ပါးတွင် လက္ခဏာအနက် ညွှန်ပြသည်-ဟူလို၊) လက္ခဏံ ဟိ ပဓာနပဟိတတ္တတာယ နေရဉ္ဇာ နဒီ၊ တေနေဝတ္ထ ဥပယောဂဝစနံ၊ အယမ္ပနတ္ထော-"နဒိယာ နေရဉ္ဇာယာတိ"-သုတ္တနိပါတ် ပဓာနသုတ် အဋ္ဌကထာ။] ဤအလို "နေရဉ္ဇရံ နဒိံ ပတိ=နေရဉ္ဇာမြစ်၌" ဟုပေး၊ "မြစ်ကမ်းနားသည် လက္ခဏာ, ပဓာနသို့ စိတ်ကို စေလွှတ်ထားခြင်းသည် လက္ခဏာ" စသည်ဖြင့် ကမ္မပ္ပဝစနီယ ထုံးစံအတိုင်း (ပဌမာတ မနု ပဌမာံ သုနည်း မှီ၍) ခဲ့။

ပဋိဘန္တု၊ ပေ၊ ဥပဋ္ဌာတိတိ အာထ္ထော—ပဋိဘာတိကို ဥပဋ္ဌာတိဖွင့်သဖြင့် ပဋိဘန္တု ကိုလည်း ဥပဋ္ဌာန္တု" ဟုပင် ဖွင့်လိုဟန်တူ၏၊ သို့သော် ("ပဋိဘန္တု တံ စုန္ဒ ဗောဇ္ဈင်္ဂံ" ဟူသောသံယုတ်၌ အဋ္ဌကထာ မဖွင့်သော်လည်း အလားတူ အခြားနေရာ၌) "မန္တိ မမ၊ ပဋိတံသူတိ ပဋိဘာနသခ်ါတဿ ဉာဏဿ ဂေါစရာ အဟေသုံ=ပဋိဘာန် ဟု ခေါ်ဆို အပ်သော ဉာဏ်၏အာရုံဖြစ်လာကုန်ပြီ" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ထိုအဖွင့်အတိုင်း အနက် ပေးလိုက်သည်၊ "ဥပမာ မံ ပဋိဘာတိ" ကို " ဥပမာ မယ္ဟံ ဥပဋ္ဌာတိ ' ဟု ဖွင့်ထား၏၊ ထိုအဖွင့်သည် အဖွင့်မှန် ဖြစ်သော်လည်း မယ္ဟံ ဟု လာရာ၌ သမ္ဗန္ဓနအနက်ဟု ဂိုကာတို့ ဖွင့်ဓလေ့ရှိသောကြောင့် ဆဋ္ဌိအနက်ကို ပြုနေသော ဤသုတ်နှင့် မလျော်ချေ၊ "ဥပမာ—သည်၊ မံ-ငါ့အား၊ ပဋိဘာတိ-ထင်လာ၏၊ မယ္ဟံ-အား၊ ဥပဋ္ဌာတိ-၏" ဟုသာ ထိုအဖွင့် အတိုင်း အနက်ပေးသင့်၏၊ နိဿယဆ္ဆာကား ရှုပသိဒ္ဓိ အလို ဤအောင် "မယ္ဟံ-ငါ၏" ဟုပင် ပေးရတော့သည်၊ အချုပ်မှာ "ပဋိဘာတိ-ဉာဏ်၏အာရုံဖြစ်လာ၏" ဟု ပေးလျှင် "မံ-တံ" တို့ကို "၏" ဟု ပေး၍ ဤသုတ်ဖြင့် ဒုတိယာသက်၊ "ပတိဘ်ာတိ-ထင်လာ၏" ဟု ပေးလျှင် "မံ-တံ" တို့ကို "အား" ဟု ပေး၍ "ကွစိ ဒုတိယာ" ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဒုတိယာသက်။

(၂၉၀) သစေ မံ၊ ပေ၊ အာထ္ထသိဒ္ဓိ — သဂါထာဝဂ္ဂ မာနတ္ထဒ္ဒ ဗြာဟ္မဏသံယုတ် ပါဠိတော်၌ "သစေ မံ သမဏော ဂေါတမော အာလပိဿတိ, အဟမ္ပိ အာလပိဿာမိ;

မင်းဖြတဲ့ သည်လည်း၊ မံ - ကျွန်မနှင့် အဘျ၊ နာဘိဘာသသိ - စကား ပြောတော်မူ၏ သဒ္ဓမ္မံ - သူ့တော်ကောင်း တရားနှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ သုခံ-ချမ်းသာသည်၊ ကုတော-အာဘယ်မှာ ရှိအံ့နည်း၊ ဥပါယံ-နည်းလမ်းနှင့်၊ အန္တရေန-ကင်း၍၊ အတ္ထသိဒ္ဓိ-အကျိုးပြီးခြင်းသည်၊ နု-မရှိ။

သတ္တမိယတ္ထေ-သတ္တမီအနက်၌၊ ကာလေ-အခါဟူသောအနက်၌ဂုဏ်း၊ ဥပါနဒ္ဓာ ဝသသ- ဥပ, အန, အဓိ, အာပုဗ္ဗ ဝသဓာတ်၏၊ ပယောဂေ-ယှဉ်ရာ၌ဂုဏ်း၊ အဓိသိဒ္ဓာသာနံ-အဓိပုဗ္ဗ သိဓာတ်, ဌာဓာတ်, အာသဓာတ်တို့၏၊ ပယောဂေ - ၌ဂုဏ်း၊ တပ္ပါန စာရေစ - ထိုး၌ သောက်ခြင်း, ထိုး၌လှည့်လည်ခြင်း အနက်၌ဂုဏ်း၊ ဒုတိယာ-ဒုတိယာ ဝိဘတ်သက်၊ တာဝ-ရှေးဦးစွာ၊ ကာလေ-အခါ ဟူသော အနက်၌၊ (ဥဒါဟရဏံ - ကား၊) ပုဗ္ဗဏ္ဟ သမယံ : ပေ၊ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော-တည်း၊ [နံနက်အခါ၌ သင်းပိုင်ကို ဝတ်ပြီး၍၊ တခုသော အခါ၌ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဤညှဉ်း၌ ၄ ယောက်ကုန်သော နတ်မင်းကြီးတို့သည်။]

သစေ သမဏော ဂေါတမော နာလပိသတိ, အဟမ္ပိ နာလပိဿာမိ " ဟု ရှိရကား ထိုပါဠိကို ခြုံ၍ " သစေ မံ နာလပိသတိ " ဟု ပုံစံလုပ်ဟန်တူသည်၊ " မံ-ငါနှင့်တကွ " ဟူရာ၌ သဟတ္ထ တတိယာ အနက်၊ နောက်ပုံစံ၌ " တွဉ္စ မံ နာဘိဘာသသိ " ဟူသော ဝေဿံဇာတ်ဝယ် " ဣဒံ တဝ မယာ သဒ္ဓိံ အကထနံ " အဖွင့်ကို မှီ၍ပေးသည်။

ဝိနာ သဒ္ဓမ်ံ, ဥပါယ မန္တရေန — " သဒ္ဓမ်ံ-ကို " ဟု အနက်ပေးရလျှင် " ဝိနာ-ကြဉ်၍ " ဟု ပေး၊ " သဒ္ဓမ်ံ-နှင့် " ဟု ပေးလျှင် ဤသုတ်ဖြင့် ဒုတိယာသက်၊ ထို ၂ နက်သည် အဘယ်သို့ထူး၍ ၂ သုတ်မှာ ပါနေသနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ " သဒ္ဓမ်ံ ကို၊ ဝိနာ-ကြဉ်၍ " ဟု ပေးရာ၌ ဝိနာသည် " ဝေဇ္ဈတ္တာ " ကြိယာအနက်ရှိသောကြောင့် " ကမ္မပ္ပဝစနီယယုတ္တော " သုတ်၌ဝင်ရသည်၊ " သဒ္ဓမ်ံ-နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍ " ဟု ပေးရာ၌ကား " သဒ္ဓမ္မဿ အဘာဝေန-သဒ္ဓမ္မ မရှိသဖြင့်၊ သဒ္ဓမ္မ ရဟိတေန-သဒ္ဓမ္မ ကင်းသဖြင့် " ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤသို့ " ဝိနာ " အနက်သည် ကြိယာနက် မဟုတ်သဖြင့် " ကမ္မပ္ပဝစနီယ ယုတ္တော " သုတ်၌ မသွင်းဘဲ ဤသုတ်၌ သွင်းထားသည်- ဟု (ပါဠိသဒ္ဒါကျမ်းဘို့ အလို) မှတ်သင့်သည်၊ " ဥပါယ မန္တရေန "၌ အန္တရေနလည်း ဝိနာနှင့် အနက်တူပင်ဖြစ်၍ ဝိနာအတိုင်း အဓိပ္ပါယ်မှတ်၊

သတ္တမိယတ္ထေ ၊ ပေ ၊ တပ္ပါန စာရေစ ဒုတိယာ — သတ္တမိယတ္ထေသည် ဝိဘတ်အနက်တည်း၊ " ကာလေ၊ ပေ၊ တပ္ပါန စာရေ " တို့ကား ထိုသတ္တမီဝိဘတ်၏ သက်ရာဌာန အမျိုးမျိုးတည်း၊ ထို့ကြောင့် " သတ္တမိယတ္ထေ - ၌ " ဟု သတ္တမိယတ္ထ တမျိုးထည်း ဖြစ်သောကြောင့် " ၎င်း " ဟု မထည့်ဘဲ, သက်ရာဌာနကား " ကာလတ္ထ ဥပါနဒ္ဓာ ဝသ ပယောဂ " စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုးရှိသောကြောင့် " ၎င်း " ဟု ပေးသည်၊ တပ္ပါန စာရေစ-၌ စသဒ္ဒါသည် " ကာလေ-ဥပါနဒ္ဓာဝသသ ပယောဂေ " စသည်တို့ဲ့သာ ပြန်၍လိုက်, သတ္တမိယတ္ထေ၌ကား မလိုက်ရ-ဟူလို။

ဥပါဒိပုဗ္ဗသ-ဥပ အစရှိသော ဥပသာရဒွေးရှိသော၊ ဝသခေါတုသ-ဝသခေါတ်၏၊ ပယောဂ-၌၊ (ဥဒါဟရဏ်-ကား၊) ဂါမံ ဥပဝသတိ၊ ပေ၊ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတိ-တည်း၊ [ဂါမံ-ရွာ၌၊ ဝိဟာရံ-ကျောင်း၌၊ အဂါရံ-အိမ်၌၊ ဥပဝသာ အနဲဝသတိ အဓိဝသတိ အာဝသတိ အဇ္ဈာဝသာ-နေ၏၊] တထာ-ထိုမှတပါး၊ ပထဝိ-မြေ၌၊ အဓိသေသတိ-အိပ်ရလတံ့၊ အဓိတိဋ္ဌာ-တည်၏၊ အဇ္ဈာဝသတိ- နေ၏၊ တဒုါနစာရေသု-ထို၌သော် ခြင်း, ထု၌ လှည့်လည်ခြင်း အာနက်တို့၌၊ (ဥဒါဟရဏ်-ကား၊) နဒိ-ပဝတိ, ဂါမံ စရတိ-တည်း၊ [မြစ်၌ သောက်၏၊ ရွာ၌ လှည့်သည်၏၊] အာနုစ္ဆာဒိ။

ကာလဇ္ဈ၊ ။ပုဗ္ဗဏ္ဟသမယံစသည်၌ ကာလဇ္ဈသတ္တမီအနက်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပြီ၊ အဋ္ဌကထာ တို့၌ကား ပုဗ္ဗဏ္ဟ သမယံ-နံနက်တွင် တခုသော အခါပတ်လုံး၊ ဧကံ-များစွာသော အခါတို့တွင် တခုသော၊ သမယံ-တရားဟောတော်မူရာ အခါပတ်လုံး၊ ဇ္ဈာမံ ရတ္တိ-ဤညဉ့်ပတ်လုံး" ဟု (ကာလဇ္ဈ သတ္တမီအနက် အပြင်) အဋ္ဌန္ဟ သံယောဂ အနက်ကိုလည်း ဖွင့်ကြသေး၏။

ဥပါဒိပုဗ္ဗ ဝသခေါတုသ ပယောဂေ—ဥပါဒိဉ္စ အာဒိဖြင့် (ဥပါန္ဒဏ္ဍာ-ဟု ပြခဲ့သည့် အတိုင်း) အနု-အဓိ-အာ ဥပသာရဘို့ကို ယူ၊ ဥပပုဗ္ဗ, အနုပုဗ္ဗ, အဓိပုဗ္ဗ, အာပုဗ္ဗဝသခေါတ် အစဉ်အတိုင်း ပုံစံထုတ်ထားသည်၊ အဇ္ဈာဝသတိကား အဓိ , အာပုဗ္ဗ ဝသခေါတ်တည်း၊ ဥပ အနု အဓိ အာ ဥပသာရတို့ကို "ခေါတ်နက်သို့ အစဉ်သိုက်သော ခေါဘွထွာနုဝတ္တက ဥပသာရသာ, အနုက်အထူးမရှိ" ဟု ကြံသောကြောင့် "ဂါမံ-ရွာ၌" စသည်ဖြင့် သတ္တမီ အနက်၌ ဒုတိယာ သက်ရသည်၊ ဥပ စသည်ကို "ခေါတ္တထ္ထဝိသေသက ဥပသာရဖြစ်၍ အနက်ရှိသည်" ဟု ကြံလျှင် "ဂါမံ ရွာသို့၊ ဥဝဝသတိ-ကပ်နေ၏၊ အနုဝသတိ-အလျော်နေ၏၊ အဓိဝသတိ-အုပ်စိုးနေ၏၊ အာဝသတိ - (အာသဒ္ဒါမရိယာဒ အနက် ကြံ၍) အပိုင်း အခြား အတိုင်းနေ၏၊ အဇ္ဈာဝသတိ-အုပ်စိုး၍ အပိုင်း အခြား အတိုင်းနေ၏" ဟု အနက်ပေးရမည်၊ ထို အဖွင့်မျိုးကိုလည်း အဋ္ဌကထာတို့၌ တွေ့ရသတံ့၊ [သီလက္ခန် အမ္မဋ္ဌ ဃုတ်၌ "ဥက္ကဋ္ဌံ အဇ္ဈာဝသတိ" အဖွင့် စသည်ကို ရှာပါ။]

တထာပထဝိ၊ ပေ၊ အဇ္ဈာသတိ—ကား "အဓိ သိဋ္ဌာသာနံ ပယောဂေ"၏ ပုံစံများတည်း၊ အဓိကို ဌာ အာသ တို့၌လည်း စပ်၍ "အဓိပုဗ္ဗ သိခေါတ်, အဓိပုဗ္ဗ ဌာခေါတ် အဓိပုဗ္ဗ အာသခေါတ်" ဟု မှတ်၊ [အစိရံဝတ ယံ ကာယော, ပထဝိံ အဓိသေသတိ" ဟု ဓမ္မပဒ ရှိသောကြောင့် 'အဓိသေသတိ" ဟု ပါဠိမှန် ရှိခဲ့၊] မောဂ္ဂလ္လာန်၌ကား "ပထဝိံ-မြေကို၊ အဓိသေသတိ-လွှမ်းမိုးရှိ အိပ်ရလတံ့' စသည်ဖြင့် ကံ အနက်ပင် ဆို၏။

တပ္ပါန စာရေသု —["တပ္ပါနာ" ဟု ဒီဃဖြင့် ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်၊ တ=ဆိုဖြို့+ပါန=သောက်ခြင်း၊ ('တကို လိုက်ခဲ့၍) တ=ထိုဖြို့+စာရ=လှည့်သည်ခြင်း။] နဒိ-ပဝတိကား တပ္ပါန၏ ပုံစံ, ဂါမံ စရတိကား တစ္ဆာရ၏ ပုံစံ၊ တပ္ပါန တစ္ဆာရ အနက် ဖြစ်သောကြောင့် နဒိ ဂါမံတို့၌ သတ္တမီအနက်ဝယ် ဒုတိယာသက်ရသည်၊ [မောဂ္ဂလ္လာန်

(၂၉၁) ကသွိ်ံအထွေ.... တတိယာ - သက်သနည်း၊ ကရေးဆာ တတိယာ။ ၂၈၆။ ပေ၊ ဟောတိ၊ ကရဏံ-ကရဏာ ကာရက ဟူသည်၊ ကိ်ံ-အာဘယ်နည်း။

(၂၉၂) ယေန ဝါ ကယိရတေ, တံ ကရဏံ။ ၂၇၉။ ကတ္တာ-ကတ္တားသည်၊ ဥပကရဏာ ဘူတေန-အဆောက် အဥ်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဝတ္ထုနာ - ဝတ္ထု ဖြစ်သော၊ ယေန ဝါ- အကြောင် ကာရကဖြင့် မူလည်း၊ ကြိယံ - ကြိယာကို၊ အဗျာဓာနေန - မခြေား မကွယ်စေဘဲ၊ ကရောတိ-ပြုတတ်၏၊ ယေန ဝါ - အကြောင် ကာရကဖြင့် မူသည်း၊ ဝိကရောတိ-ထူးအောင်ပြု၏၊ ယေန ဝါ - ဖြင့် မူလည်း၊ ပါဝုဏာတိ - ရောက်၏၊ ထံ

ဌ် နဒိ်အရ မြစ်ဌ်တည်သော ရေကို ဌာနူပစာရအားဖြင့် ယူ၍ " နဒီ-မြစ်ကို " ဟုဆင်း " ဂါမံ-ရွာကို" ဟုဆင်း ကံအနက် ဆို၏၊] "ဇလစ္ဆာဒိ"ဌ် အာဒိဖြင့် "မဏ္ဍံ-ညောင်စောင်းဌ်၊ အာဘိနိသီဒေယျ ဝါ-ထိုင်မူလည်း ထိုင်အံ့" စသည်ကို ယူ။

(၂၉၁) ယေန ဝါကတ္တာ ဥပကရဏာ၊ပေ၊ကရောတိ— ["ယေန ဝါကတ္တုနော" ဟု တချို့စာရှိ၏၊ သိဟိုဠ်ဋ္ဌမဌ် " ယေန ဝါကတ္တာ " ဟု ရှိ၏၊ ကရောတိ ဟူသော ပဓာန ကြိယာနှင့် စပ်ဘို့ရာ "ကတ္တာ" ဟု ရှိခြင်းသာ ကောင်း၏၊ ကတ္တုနောရှိလျှင် ဥပကရဏာဌ် စပ်နိုင်ပါ၏၊ သို့သော် ဥပကရဏာသည် ပဓာန မဟုတ်၊] " ဟတ္ထေန ကမ်ံ ကရောတိ" ဌ် တစုံတရာကို လုပ်ရာဝယ် လက်သည် ကတ္တား၏ အဆောက်အဥ်း ဖြစ်၏၊ (သစ်-ဝါး အဆောက်အဥ်း မရှိလျှင် အိမ်ဆောက်၍ မဖြစ်သကဲ့သို့ လက်တည်း ဟူသော အဆောင် အဥ်းမပါလျှင် အလုပ်လုပ်၍ မဖြစ် ;) "စက္ခုနာ ရူပံ ပဿတိ"ဌ် ရူပါရုံကို ကြည့်ရာဝယ် မျက်စေ့သည် အဆောက်အဥ်း ဖြစ်၏၊ ဤသို့လျှင် ကရဏာ မည်သင့်သော ဝတ္ထုဟူသမျှ ကတ္တားဇ် အဆောက်အဥ်း ဖြစ်ပုံကို သိပါ။

ကြိယံ အဗျဝဓာနေန။ ။ ["အဗျဝဓာနေ " ဟု ရှိ၏၊ ဝိသေသနပုဒ် ဖြစ်သော ကြောင့် " အဗျဝဓာနေန " ဟု ရှိရမည်၊ အကယ်၍ ကြိယံနှင့် အဒတ္ထစေလိုလျှင် "အဗျဝ ဓာနံ " ဟုသာ ရှိလိမ့်မည်၊] ဤ " အဗျဝဓာနေန " ဟူသော ဝိသေသနဖြင့် ကရိဏ်း အနက်နှင့် တတိယာဝိဘာဘ် သက်ရချင်းတူသော ဟိတ်ကို တားမြစ်၏၊ ထင်ရှားစေအံ့-

အန္ဓေန ဝသတိ=ထမင်းကြောင့် နေ၏ " ဟူသော ဟိတ်ပုံစံဌ် ထမင်းသည့် နေခြင်း ကြိယာနှင့် တစပ်ထည်း မဟုတ်ဘဲ အတော်ကြာမှ ရလတံ့ ဖြစ်၏၊ နေခြင်း ကြိယာကား ယခုပင် ဖြစ်နေပြီ၊ ဤသို့ ဟိတ်အနက်ဌ် ကြိယာနှင့် တဆက်ထည်း မရှိ, ခြားကွာလျက် ရှိရသည်၊ ကရိဏ်းကား ကြိယာနှင့် ဆက်စပ်လျက် ဖြစ်၏၊ "ဟတ္ထေန ကမ်ံ ကရောတိ— လက်ဖြင့် အမှုကိုပြု၏ " ဟူရာဌ် ပြုခြင်းကြိယာနှင့် လက်သည် အခြားမရှိ, ပြုခြင်းကြိယာ ဖြစ်တိုင်း လက်ပါရသည်၊ ဤသို့ ကရိဏ်း ဟူသမျှ ကြိယာနှင့် အခြားအကွာ မရှိသောကြောင့်"ကြိယံ အဗျဝဓာနေန"ဟု ဆိုသည်။

ကာရက်ကရထာသည် ဟောတိ၊ အနေနာ-ဤသဒ္ဒနေဖြင့်၊ ကရိယတေ-ပြု အပ်ဖို၏၊ ဣတိ - ထိုသို့ ပြုကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊(တံ-ထို သဒ္ဒနေသည်၊) ကရထံ-ကရဏာ မည်၏။

စ-ဆက်၊ ဇ္ဇေ-ဤသုတ်၌၊ သဗ္ဗကာရကေဒနံ-အလုံးစုံသော ကာရက တို့၏၊ ကြိယာ သာဓကတ္တော - ကြိယာကို ပြီးစေတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ် သည်၊ သတိ ဝိ-ဖြစ်ပါလျက်လည်း၊ ယေန ဝါ ကယိရတောတိ- "ယေန ဝါ ကယိရတော" ဟူ၍၊ ဝိသေသေတွာ - အထူးပြု၍၊ ဝစနံ - ဆင့်ခြင်းသည်၊ ကတ္တုပကရဏဘူတေသု ကတ္တားဖြစ် အဆောဝံအဉ္ဇုဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော ကာရက တို့တွင်၊ (ကာရကသု - ဟု တဇ္ဈိစဒ္ဒ ပါ၏၊) - သာဓက

ယေန ဝါ ဝိကရောတိ၊ ပေ၊ ပါပုဏာတိ — ၎င်းတို့ကား ယောဝါဠ် အတ္ထနှရ ဝိကပ္ပန (အနက်တမျိုးကို စီရင်နိုင်သော) ဝါ သဒ္ဒါအတွက် ရအပ်သော အနက်များ ဟူသည်၊ ယေနဝါကရောတ်ဖြင့် နိဗ္ဗတ္တိကြိယာ၏ ကရိဏ်းကို ပြု၍, ယေနဝါဝိကရောတိ ယေနဝါ ပါပုဏာတိ တို့ဖြင့် ဝိကတိ ကြိယာ ပတ္တိ ကြိယာ တို့၏ ကရိဏ်းကို ပြသည်၊ ကံ ဒု မျိုး ခွဲခဲ့သည်အား လျော်စွာ ထို ကံ ဒု မျိုးနှင့် စပ်သော ကြိယာလည်း ဒု မျိုး ရှိ၍ ကရိဏ်းလည်း ဒု မျိုးပင် ရှိသည် — ဟူလို၊ သို့သော် ထို ကရိဏ်း ဒု မျိုးနှင့် စပ်သော ပုံစံကိုကား ပြလိမ့်မည် မဟုတ်၊ နိဗ္ဗတ္တိကံ စသည်၌ ပြခဲ့သော ပုံစံများ၌ သင့်လျော်ရာ ကရိဏ်းထည့်၍ နိဗ္ဗတ္တိကရိဏ်း စသည်ကို သိရာ၏။

ကရိယတေ အနေနာတိ ကရဏံ — "ကရိယတေ" သည် ကရဓာတ် ယ ပစ္စည်း တေဒိဘတ်ဖြစ်၍ ကံဟော ကြိယာတည်း၊ ထို့ကြောင့်ဋီကာ၌ "ကတ္တာရာ-ကတ္တာသည်" ဟု တတိယာကတ္တားကို ထည့်သည်၊ သုတ်၌ပါသော "ကယိရတေ" ကား ကရဓာတ် ယိရ ပစ္စည်းဖြစ်၍ ကတ္တားဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝုတ္တိ၌ ကယိရတောကို "ကရောတ်" ဟု ဖွင့်သည်၊ သုတ်၌ ပါသည့်အတိုင်း "ကယိရတေ အနေနေတိ ကရဏံ" ဟု ဒိဂ္ဂိဟ ပြုလျှင်လည်း သင့်သည်သာ၊ "ကယိရတေ-ပြုတတ်၏" ဟုပေး၊ သာဓနနှင့် ကာရက အရတူ၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "အနေနာတိ သာဓနေန" ဟု ဖွင့်သည်။

ဇ္ဇေ စ၊ ပေ၊ ဂဟဏာဇ္ဇံ — ကမ္မကာရကကို ပြရာသုတ်၌ "ယံ ကရောတိ-အကြင် ကာရကကို+ပြု၏" ဟု ဆိုထား၏၊ ထိုစကားဝယ် ကြိယာကို ပြီးစေမှု၌ အရေးကြီးသော စကားလုံး မပါ၊ သမ္ပဒါန် အပါဒါန် စသည်ကို ပြရာ၌လည်း ဤနည်းပင်၊ ဤ ကရဏာ ကာရကကို ပြရာသုတ်၌ကား "ယေန ကယိရတေ = အကြင် ကာရကဖြင့်+ကြိယာကို ပြုလုပ်ရ၏" ဟု ဆိုသဖြင့် "အကြင် ကာရက မပါလျှင် ကြိယာကို မပြုလုပ်နိုင် မပြီးစီးနိုင်" ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏၊ ဤသို့လျှင် ဤကရဏာ ကာရကကိုမှ "ယေနဝါ ကယိရတေ" ဟု အထူး တလည် ဆင့်ခြင်းသည် အဘယ်အကျိုး ရှိသနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "ဇ္ဇေစ၊ ပေ၊ ဂဟဏာဇ္ဇံ"ကို မိန့်၊ အဓိပ္ပါယ်ကား— ကရဏာ ကာရကနှင့်တကွ ကံ သမ္ပဒါန်စသော ကာရက အားလုံးပင် ထိုက်သည် အား လျော်စွာ ကြိယာကို ပြီးစေနိုင် ကြသည်ကား

တမသေဝ-ကြိုယာကို အဃထူးပြီးစေတော်သော ကာရကကိုသာ၊ ဂဟာထာတ္ထံ - ယူရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ စ- သာရက ကား၊ ယသသ သဗ္ဗ၊ ပေ၊ ကာရကန္တိ- "ယသ၊ ပေ၊ ကာရကံ" ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ုယသ-အကြင်ကာရကဖြစ်၊ သဗ္ဗ ဝိသေသေန-ကံအစရှိသော ကာရကအားလုံး တို့မှ ထူးသောအားဖြင့်၊ ကြိုယာသံသိဒ္ဓိ ဟေတုတာ- ကြိုယာကို ပြီးစေခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာဒိယတိ - ချီးမွမ်း အပ်၏၊ တံ - ထိ ကာရကကို၊ ကရဏံနာမ ကာရကံ - ကရဏ မည်သော ကာရက ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်၏။]

တံ ပန - ထို ကရဏ ကာရက သည်ကား၊ အစ္ဆာတို့က ဗာဟိရ ဝသေန - အစ္ဆာတို့က ကရိယာ်း, ဗာဟိရ ကရိယာ်းတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဒုဝိဓံ- ၂ပါး အပြားရှိ၏၊ ယထာ- ကား၊ ဟာဇ္ဇေန၊ ပေ၊ စျာပေတိ- တည်း၊ [လက်ဖြင့်အမှုကိုပြု၏၊ မျက်စိဖြင့် ရူပါရုံကိုကြည့်၏၊ စိတ်ဖြင့် ဓမ္မာရုံကို အာမှန်ပင် ဖြစ်၏၊ သို့သော် ကြိုယာကို ပြီးစေရာဝယ် (ကတ္တားကို ချန်၍ ကျန် ကာရက ၅ ပါးတွင်) ကရဏ ကာရကသည် ကံ သမ္ပဒါန် စသော ၄ ပါးထက်ပို၍ ကြိုယာကို့ပြီးစေစွမ်းနိုင်၏၊ [ပို၍ ပြီးစေနိုင်ပုံကား — "စက္ခုနာ ရူပံ ပဿတိ" ဉ် ကြည့်သူ ကတ္တားက ရူပါရုံကို မြင်သော်လည်း မျက်စေ့ မပါလျှင် မြင့်ကိုယ် မမြင်နိုင်, ရူပါရုံ မြင်မှ ကြိုယာကို စက္ခုသည် ပို၍ပြီးစေနိုင်၏၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ကရဏ ကာရက၏ ကြိုယာသာဓကတမသတ္တိရှိပုံကို သိ၁ါ။] ထိုသို့ ကတ္တား၏ အဆောက်အဦးဖြစ်သော ကာရက ၅ ပါးတွင် ကြိုယာကို အထူးပြီးစေနိုင်သော ကာရကကို ယူရခြင်းအကျိုးငှါ "ယေန ကယိရတေ" ဟု အထူးတလည် မိန့်ရပေသည်-ဟူလို။

ကတ္တာ၊ ပေ၊ သာဓကတမသေဝ။ ။ကြိုယာကို ပြီးစေရာ၌ ကတ္တားသည် ပဓာန, ကတ္တား မပါလျှင် မည်သည့် ကြိုယာမှ မပြီးနိုင်၊ ကျန် ကာရက ၅ ပါးကား ကတ္တားက ကြိုယာကို ပြီးစေရာဝယ် ထိုက်သင့်သလို အသုံးပြုဘို့ရာ ကတ္တား၏ အဆောက် အဦးများသာ ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ကရဏ ကာရကကို ကြိုယာသာဓကတမ (ကြိုယာကို အထူးပြီးစေနိုင်သော) သတ္တိရှိသည်" ဟု ဆိုသော်လည်း ကတ္တာသတ္တိထက်ပင် ထူး၍ ပြီးစေနိုင်သည်-ဟု မမှတ်ရ, ကတ္တားကို ချန်၍ ကျန်ကာရက ၄ပါးထက် သတ္တိထူးသည်-ဟု သာ မှတ်ရမည်။

ယသ၊ ပေ၊ ကာရကန္တိ-ဤဂါထာကား မဂ္ဂသာဒ္ဓိလာသတတ်၊ "သဗ္ဗဝိသေသေန-အလုံးစုသော ကာရကတို့မှ ထူးသော အားဖြင့်" ဟု ဆိုရာ၌ သဗ္ဗအရ ကတ္တာကာရကကို (ဆိုခဲ့သည့် အတိုင်း) ချန်၍ ကျန် ကာရက ၄ ပါးထက် သာလွန်ထူးကဲသည် - ဟု မှတ်ပါ။ ["ကရဏံ ကတ္တာတောဉေသ, ဓမိကန္တိ မုဒ္ဒိရိတံ = ကရဏကာကာရကကို ကတ္တားမှ အခြားသော ကာရကတို့ထက် သတ္တိလွန်ကဲ၏ဟု ဆိုအပ်သည်"....ဘာဒစိန္တာ။]

ဗိညာယ - သိ၍၊ (" ဒိညာယတိ " ဟု ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်၊ " ဗိညာယတိ-သိအပ်၏"ဟု ဆိုလိုလျှင်လည်း "ဓမ္မော"ဟု ဝတ္တုကံရှိရလိမ့်မည်၊ သိုဟိုင့်မှန် " ဗိညာယ " ဟုသာ ရှိသည်၊) တစည်ဖြင့် ကောက်ပင်ဘို့ကို ရိတ်၏၊ မိုးဖြင့် ကျောင်းငယ်ကို လောင်စေ၏။]

(၂၉၃) တတိယာတိ အဓိကာရော။....ကတ္တရိစ။ ၂၀၀။ ပေ၊ စဋ္ဌ ဟာထောန-ဖြင့်၊ ဆုတ်ဆွဲ။တလက္ခဏော-ဆုတ်ဆွဲ။တလက္ခဏာအနက်၌ဂင်း၊ ကြိယာပဝတ္တိ - ကြိယာ ပဝတ္တိ အနက်၌ဂင်း၊ ပုဗ္ဗ၊ ပေ၊ ယောဂေ- ပုဗ္ဗ, သဒိသ , သမ , ဥုန အနက်ရှိသော သဒ္ဒါ , ကလဟ, နိပုဏ , မိသက, သဒိလ, အဏ္ဍ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့နှင့် ယှဉ်ရာ၌ဂင်း၊ ကာလဒ္ဓါနေသု-ကာလအဓွန့်တို့၌ဂင်း၊ ဇနပ္ပဒ ကမ္မဏ္ဍ ပဉ္စမိယဏ္ဏာ ဒိသု-ပဌမာဝိဘတ်၏ အနက်,ကံအနက်, ပဉ္စမိဝိဘတ်၏ အနက် အစရှိသည်တို့၌ဂင်း၊ တတိယာ (ဟောတိ)။

(၂၉၄) ကတ္တာ-ကတ္တားဟူသည်၊ ကေစ-အဘယ်နည်း။[ကတ္တရိစသုတ်အရ ကတ္တားအနက် ဟူသည် အဘယ်နည်း-ဟု မေးသည်။] ယော ကာရေတိ, သကတ္တာ။ ၂၀၁၊ယော - အကြင်ကာရကသည်။ ကြိယံ-ကို၊ အတ္တာပဓာနော - မိမိပြဋ္ဌာန်းသည်၊ ဟုတ္ဝာ - ၍၊ ကရောတိ-

စံ ပန ဒုဝိဓံ၊ ပေ၊ ဝေသန — ခန္ဓာကိုယ်ကို အစွဲတွေ, ထိုအစွဲဘွဲ့၌ ဖြစ်သော ကရိဏ်းကို အစွဲတို့က ကရိဏ်း ဟု ခေါ်၏၊ ဟထ္ထေန, စက္ခုနာ, မနသာတို့တည်း၊ ခန္ဓာကိုယ်မှ အပင့်ဖြစ်သော ကရိဏ်းကို ဗဟိရ ကရိဏ်းဟု ခေါ်၏၊ [ဆရာတို့ကား "ဗဟိ+ဇာတံ" ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ "ဗဟိယ" ကရိဏ်းဟုဆို၏။] ပုံစံကား-ဒါထွေန အင်္ဂါနာတို့တည်း။

(၂၉၇) စဋ္ဌဟဏောန၊ပေ၊တတိယာ — ဤစသဒ္ဒါဖြင့် သက်ရသော ပုံစံများကို "ယော ကာရေတိ သဟေတု" သုတ်အဆက်၌ " ဏုဇ္ဇမ္ဘုတ လက္ခဏော "စသည်ဖြင့် (အတော်ခေးမှ)ပြလတံ့၊ ဆက်ဥုးအံ့ — တဘိယာဝိဘတ် သက်နိုင်သော သုတ်များသည် "ကရဏော တတိယာ" သုတ်မှ၍၌ "ဝိသေသနေစ" တိုင်အောင် ၇ သုတ်, မကျိုဘူသူးကွဲသုသုတ်နှင့်တကွ ဂ သုတ်ရှိ၏၊ ထိုသုတ်များနှင့်ဆိုင်းသော အနက်မှတပါးအခြားအနက်၌ တဘိယာသက်လိုလျှင် ဤ "ကတ္တရိစ" သုတ်သာ စသဒ္ဒါဖြင့်ချည်း သက်ရမည်။

[ဆောင်] ကတ္တရိစ, သုတ်၌ စ ဖြင့်, သက်ကြဘို့ရန်. ဏုဇ္ဇမ္ဘုတ-လက္ခဏာနှင့်, ကြိယာ့ ပဝတ်, နောက်ဆက်ပုဗ္ဗ. သဒိသ ဟူ, သ မူနဇ္ဇ. ကလဟတည်း, နိပု-မိသက, သဒိသအဏ္ဍာ, ယှဉ်ရာစွာနှင့်,အဒ္ဓါကာလ,ပစ္စက္ခကမ္မတ်, ပဉ္စမျတ် ဟု, ဧသည်စု, သက်မှ တတိယာ။

ပြုတ်တတ်၏၊ သော-သည်၊ ကတ္တုသညော ဟောတိ၊ သော ထိုကတ္တားသည်၊ သုဒ္ဓကတ္တာ-သုဒ္ဓကတ္တားဂုဏ်း၊ ဧဟေတုကတ္တာ-ဂုဏ်း၊ ကမ္မကတ္တာ-ဂုဏ်း၊ ဣတိ-သို့၊ တိဝိဓော၊ တတ္ထ-ထို ၃ မျိုးတွင်၊ ယော-အကြင်ကတ္တားသည်၊ သယမေဝ-ကိုယ်တိုင်ပင်၊ ကြိုယံ-ကို၊ ကရောတိ-၏၊ သော-ထိုကတ္တားသည်၊ သုဒ္ဓကတ္တာ-သုဒ္ဓကတ္တားမည်၏၊ ယော-အကြင်ကတ္တားသည်၊ ကာရေတွံ-ပြုခြင်းငှါ၊ သမတ္ထံ-စွမ်းနိုင်ပါလျက်၊ အာကရောန္တံ-မပြုဘဲနေသော၊ အညံ-အခြားကတ္တားကို၊ ကမ္မနိ-အလုပ်၌၊ နိယောဇေတိ-စေခိုင်းတတ်၏၊ သော-ထိုကတ္တားသည်၊ ဟေတုကတ္တာ-ဟေတုကတ္တားမည်၏၊ ယထာ-ကား၊ ဒေဝဒတ္တော-သည်၊ ဂန္တုံ-သွားခြင်းငှါ၊

(၂၉၄) ယော ကြိယံ အတ္တာပဓာနော၊ ပေ၊ ဟောတိ--"ယော ကရောတိ" ဟူသော သုတ်စကားကို ထောက်၍ "ကရောတိ ကြိယံ (အဘိနိပ္ဖါဒေတိ) တိ ကတ္တာ"ဟု ဖြေကြားပြုရာ၏၊ ကားရကကို ဝိဂြိုဟ်ပြုရာ၌လည်း "ကရောတိ ကြိယံ အဘိနိပ္ဖါဒေတိ"ဟု ပင်ပြု၏၊ ဤသို့လျှင် ကတ္တုသဒ္ဒါလည်း ကြိယာကို ပြီးစေခြင်း အနက်ရှိ-ကာရကသဒ္ဒါလည်း ကြိယာကို ပြီးစေခြင်း အနက်ရှိရကား ကြိယာကို ပြီးစေမှုန့် ကတ္တုကာရကသည် သတ္တိအသာဆုံးဖြစ်ကြောင်း သိသာနိုင်သည်၊ [ဤအရာမျိုးကို "အတိသယနည်း"ဟုခေါ်၏။]

အတ္တာပဓာနော။ ။"အတ္တာပဓာနော"ဟူသော ဝိဿဿနဖြင့် ကရကကာရကကို ဖော်ပြစ်သည်၊ ချဲ့အံ့— "ယေနဝါ ကယိရတေတံ ကရကံ" နှင့်အညီ ကရကကာရကသည်း ကြိယာကို ပြီးစေ၏၊ သို့သော် ပဓာနအဖြစ်ဖြင့် မပြီးနိုင်၊ "ကရကကာရကကိုယ်တိုင် မလုပ်နိုင်, ကတ္တုကာရက၏ အကူအညီသာ ဖြစ်နိုင်သည်" ဟူလို၊ ကတ္တုကာရကကား ကိုယ်တိုင်ပင် ကြိယာကို ပြီးနေနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် "အတ္တာပဓာနော" ဟူသော ဝိဿဿနဖြင့် (ကြိယာကို ပြီးစေချင်း တူ၍ ယုံမှားဘွယ်ရှိသော) ကရကကာရကကို တားမြစ်သည် ဟု မှတ်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "အတ္တာပဓာနော ကရကံ ဝိယ နပရတန္တတော (ကိုယ်ကိုကဲ့သို့ သူတပါးပြုခြင်းသောအားဖြင့် ကြိယာကိုပြီးစေရသည် မဟုတ်ဘဲ)"ဟု ဖွင့်သည်။

ယော သယမေဝ၊ ပေ၊ သုဒ္ဓကတ္တာ— သုဒ္ဓကတ္တား-ဟေတုကတ္တား-ကမ္မကတ္တား ဟု ၃ မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် ဟေတုကတ္တားကဲ့သို့ ဟေတုဟူသော ဝိဿဿနလည်း မပါ-ကမ္မကတ္တားကဲ့သို့ ကမ္မဟူသော ဝိဿဿနလည်း မပါဘဲ သက်သက် (သန့်သန့်) ဖြစ်သောကတ္တားသည် "သုဒ္ဓကတ္တား" မည်၏၊ သုဒ္ဓေါ-ဟေတု ကမ္မ ဟူသော ဝိဿဿနမဘက်သက်သက်သော၊ ကတ္တာ-ကတ္တားသည်၊ သုဒ္ဓကတ္တာ-မည်၏၊ "ပုရိသော မဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ" စသည်၌ ပုရိသောကတ္တား-"ဇိနေန ဒေသိတော ဓမ္မော"၌ ဇိနနကတ္တား စသည်ဘည်း။ ["သယမေဝ"ဟူသော ဝိဿဿနဖြင့် "ကိုယ်တိုင်မလုပ်ဘဲ သူတပါးကို ခိုင်းတတ်သော ဟေတုကတ္တားကို တားမြစ်သည်။]

သမတ္ထော - စွမ်းနိုင်၏၊ တံ- ထို ဒေဝဒတ်ကို၊ အညော-အခြားသူသည်၊ ပယောဇယဘ်-စေခိုင်း၏၊ (ဘဏ္ဍ-ထိ စေခိုင်းရာ၌) ဂမယဘိဒေဝဒတ္တ န္တိ-"ဂမယဘိ ဒေဝဒတ်"ဟု ပြယုဂ်ဖြစ်၏။

ပန-ဆက်၊ တဏ္ဍတဏ္ဍ- ထိုထို ကာရိဘ်အရာ၌၊ ဂန္ဆတိ ဒေဝဒတ္တော, တမညော ပယောဇယဘ်, ဂမယတိ ဒေဝဒတ္တန္တိ - ဂန္ဆတိ၊ ပေ၊ ဒေဝဒတ်ံ ဟူ၍၊ ယံဟေတွတ္ထဂုနိဒဿနံ - အကြင် အကြောင်းကြီးသာအနက်ကို ညွှန်ပြခြင်းသည်၊ (အတ္ထဲ-၇၊) တဗ္ဗိ ထို အကြောင်း ကြီ သာအနက်ကို ညွှန်ပြခြင်းကိုလည်း၊ သာမတ္ထိယဒဿနာဝေသေန - ပြုစွမ်းနိုင်သူ၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဂတ်ံ - ဆိုအပ်၏၊ ဿဘိ - ဤသို့၊ ဂဟောတဗ္ဗံ-ယူရာ၏၊ အညထာ - ဤသို့ မဟုတ်ဘဲ၊ သယံမဝ - ကိုယ်ဘိုင်သာလျှင်၊ ယဒိဂန္ဆာဘိ-အကယ်၍ သွားအံ့၊ တဏ္ဍ-ထိုကိုယ်တိုင် သွားရာ၌၊ ပနယာ

ယောအည်၊ ပေ၊ သော ဟေတုကတ္တာ — ယည်ဒဘ်က စေခိုင်းခြင်းနကြောင့် ဒေဝဒတ်သည် တစုံတခုကို ပြုလုပ်ရာ၌ ထို ဒေဝဒတ် ပြုလုပ်ခြင်း၏ အကြောင်းကား ယညဒတ်၏ ခေါ်ခိုင်းမှုတည်း၊ ထို့ကြောင့် ယညဒတ်၏ လက်ပြခေါ်၍ ခိုင်းမှု (သို့မဟုတ် နှုတ်ဖျင့် ခိုင်းမှု) ဖျာပါရသည့် ဒေဝဒတ် ပြုလုပ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၍ ဟေတု" လည်း မည်၏၊ စေခိုင်းခြင်း ကြိယာကို ဦးစစာတ်သောကြောင့် ကတ္တားလည်း မည်၏။ ထို့ကြောင့် ဟေခိုင်းမှုဖျာပါရကို ဟေတုကတ္တားဟု ခေါ်သည်။

ယံ ပန တဏ္ဍ တဏ္ဍ ၊ပေ၊ ဟေတွတ္ထဒဿနံ—ကာရိဘ်နှင့် စပ်ဆိုင်ရာဝယ်"ဂန္ဆတိ ဒေဝဒတ္တော, တမညော ပယောဇယတိ, ဂမယတိ ဒေဝဒတ္တံ" စသည်ဖြင့် ဟောအနက်ကို ပြသော စကားရပ်များ ပ၌ရှိ၏၊ ပြဿနာ - ဂန္ဆတိ ဒေဝဒတ္တော = ဒေဝဒတ်သည် သွားစွမ်းနိုင်သူ ဖြစ်၏၊ (သို့ဖြစ်သော် သူ့ဘာသာဆိုလျှင် သွားမည် မဟုတ်)၊ တမညော ပယောဇယတိ - ထို့သို့ သွားစွမ်းနိုင်ပါလျက် မသွားသော ဒေဝဒတ်ကို အခြားသော (ယညဒတ် စသူက) အသွားခိုင်း၏၊ ဤသို့ ခိုင်းရာ၌ "ဂမယတိ ဒေဝဒတ္တံ=ဒေဝဒတ်ကို သွားစေ၏"ဟူသော ခိုင်းစခြင်း ဟိတ်အနက် ထင်ရှားလာလေသည်။

တမ်ဗိ သာမတ္ထိယ၊ ပေ၊ ဂဟေတဗ္ဗံ — ထို့ဟောဘွဲ့ နိဒဿန ဝါကျ၌ " ဂန္ဆတိ ဒေဝဒတ္တော " ဟူသော သုဒ္ဓကတ္တုဝါကျ ပါးနှင်၏၊ ထို့ သုဒ္ဓကတ္တုဝါကျသည် အမှန်အားဖြင့် ဟိတ်အနက်ကို ပြသော စကားမဟုတ် , ဒေဝဒတ်၏ သွားစွမ်းနိုင်ကြောင်းကို (သွားနိုင်သော သတ္တိကို) ပြလိုသော (ဟေတုဝါကျ၏ အခြေခံ) ဝါကျသာ ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဂန္ဆတိ ဒေဝဒတ္တော, တမညော ပယောဇယတိ, ဂမယတိ ဒေဝဒတ္တံ"ဟု စကားရှည်စွာ ပြထားသော်လည်း ထို စကား အားလုံးကို ဟေတုကတ္တားကို ပြသော ဟေတုဝါကျဟု မမှတ်လင့်၊ စေခိုင်းအင်သူ၏ သွားခြင်း စသော ကြိယာကို ပြုစွမ်းနိုင်ကြောင်း ထင်ရှားစလိုသောကြောင့် စကားရှည်စွာ ပြုနခြင်းဟု မှတ်၊ ဟေတု

ဖက ဗျာပါရေန - စေခိုင်းသူ၏ ဗျာပါရကြောင်းဖြင့်၊ ကိ-အာဘယ်အကျိုး ရှိတော့အုံနည်း၊ အကရောန်္ဂံ ဗလေန ကာရေတိ , ပါသာဏံ ဥဒ္ဓါပယတီတိဘိအာဒိကဆ္ဆ- "အကရောန်္ဂံ ဗလေန ကာရေတိ" ဟူသော ပြယုဂ်, "ပါသာဏံ ဥဒ္ဓါပယတိ" အစရှိသော ပြယုဂ်သည်လည်း၊ နသိဒ္ဓေယျာ-မပြီးနိုင်ရာ၊ [အကရောန်္ဂံ - မပြုဘဲ ပေနသူကို၊ ဗလေန- အားစွမ်းဖြင့်၊ ကာရေတိ- ပြုစေ၏၊ ပါသာဏံ - ကျောက်ခဲကို၊ ဥဒ္ဓါပယတိ-ထစေ၏၊ ဝါ-ထေးဝင်၏၊]

ဝါကျမှာ " ယညဒတ္ထော ဒေဝဒတ္တံ မဂ္ဂံ ဂမယတိ=ယညဒတ်သည် ဒေဝဒတ်ကို လမ်းကို သွားစေ၏" စသော ဝါကျမျိုးတည်း၊ ထို ဝါကျ၌ ပါသော "ယညဒတ္ထော" သည် ဟေတုကတ္တားတည်း။

အညထာယဒိ , ပေ , ဗျာပါရေန — "ဂန္ဆတိ ဒေဝဒတ္ထော" စသော ဝါကျသည် ဟေတွတ္ထ နိဒဿန (ဟိတ် အနက်ပြ) ဝါကျ မဟုတ်ဘဲ "ဂန္ဆ ကိ ဒေဝဒတ္ထော" အရ ဒေဝဒတ်သည် အကယ်၍ သူ့ဘာသာသူ မခိုင်းရဘဲ သွားနေပုံကို ပြသော ဝါကျ - ဟူဆိုလျှင် ထို မခိုင်းဘဲ သွားနေရာ၌ ခိုင်းမှုဗျာပါရသည် (ဝါ - ဟေတုကတ္တားသည်) ဘာအကျိုးရှိတော့အုံနည်း၊ ဘုန်းကြီးမျာ:ကို ရွှေကထား၍ သွားနေပါလျက် မစိမံရသျှင် မကျေနပ်သူ လူကြီးတယောက်က" ဟေ့....ဘုန်းကြီး ရွှေကထား"ဟု ဒေခိုင်းချွန်ကဲ့သို့ အကျိုးမရှိတော့သည်သာ။

အကရောန်္ဂံ , ပေ , ဗျာဒိကဆ္ဆ နသိဒ္ဓေယျ — "ဂန္ဆတိ ဒေဝဒတ္တော, တ မညော ပယောဇယတိ"တို့သည် ဟေတုကတ္တား (ဟေတု ဝါကျ) တိုက်ရိုက် စကားမှန်လျှင် လုံးလုံးကိုယ် မပြုဘဲ ပေနေသူကို အားရှိအားမဲ့ပြုလုပ်၍ (အနိုင် အထက် နှိပ်စက်၍) ပြုစေ-ဥဒ္ဓါနမျိုးဲ့ " ကရောတိ ဒေဝဒတ္တော, တ မညော ပ:ယောဇယတိ-ဒေဝဒတ်သည် ပြု၏, ထို ပြုနေသော ဒေဝဒတ်ကို ဒေခိုင်း၏ " ဟူသော စကားမျိုး မရနိုင်ရကား "ယညဒတ္ထော ဒေဝဒတ္တံ ဗလေန ကာရေတိ=ယညဒတ်သည် မပြုဘဲ ပေနေသော ဒေဝဒတ်ကို အားရှိအားမဲ့ လုပ်၍ ပြုစေ၏ " ဟူသော ဝါကျမျိုး မပြီးနိုင်ဘဲ ရှိရာ၏၊ အမှန်မှာသည်း "ကရောတိ ဒေဝဒတ္တော, တ မညော ပ:ယောဇယတိ " ဟူသော စကားမျိုး မဟုစကားမှ "ယညဒတ္ထော ဒေဝဒတ္တံ ဗလေန ကာရေတိ" ဟု ဟေတုဝါကျကား ဖြစ်နိုင်သည်သား။

ကျောက်ခဲသည် သူ့ဘာသာသူ မထနိုင်သောကြောင့် " ပါသ:ကော ဥဒ္ဓဟတိ, တ မညော ပယောဇယတိ "ဟူသော စကားမျိုးလည်း မဖြစ်နိုင်ရကား "ပုရိသော ပါသာဏံ ဥဒ္ဓါပယတိ"ဟူသော ဟေတုဝါကျလည်း မပြီးနိုင်ရာ၊ အမှန်မှာ "ပါသကော ဥဒ္ဓဟတိ, တ မညော ပယောဇယတိ " ဟူသော အခြေခံ စကားမျိုး မ:နိုင်စေကားမူ " ပုရိသော ပါသာဏံ ဥဒ္ဓါပယတိ " ဟူသော ဟေတု ဝါကျကား ပြီးနိုင်သည်သာ၊ ထို့ကြောင့် ကာရိတ်ကံပြရာ အခက်းတိုင်း၌ "ဂန္ဆတိ ဒေဝဒတ္တော၊ ပေ၊ ဂမယတိ ဒေဝဒတ္တံ" ဟူသော စကားမျိုးသည်ဌင်း, ဓာတ္ထဟိ ကော ကာယစဒသော သုဘ်၌ လာလတံ့သော "ယောကော

(၂၉၅) ပန-ဆက်၊ ထွေ-၍ ဟေတုကတ္တားဒ်၊ ...ကတ္တာဘိ-ကတ္တာ ဟူသောပုဒ်သည်၊ ဝတ္တာတေ။

ယောကာရေတိ, သဟေတု ၂၀၂ (ကစ္စည်းဝုတ်နှင့်တူ)၊ ပေ၊ ဟေဘိ၊ ဣတိ-၍သုတ်ဖြင့်၊ ဟေတုကတ္တု သည်ရာ-ဟေတုကတ္တား အာမည်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန-အာဘို့ တပါး ကား၊ ယော-အကြင်ကတ္တား သည်၊ ပရသ-အခြားကတ္တား၏၊ ကြိယံ-ကြိသာကို၊ ပဋိစ္စ-စွဲ၍၊ ကမ္မ တူးတာ-ကံဖြစ်၍ ဖြစ် သည်၊ (သမာနော) ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ သုကရ တ္တာ-လွယ်ကူစွာပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သဟမေ၁-အလိုလိုသာ၊ သိဒ္ဓေန်္ဓဝိယ-ပြီးသကဲ့သို့၊ ဟောတိ-၏၊ သော-ထို ကတ္တားသည်၊ ကမ္မကတ္တာနာမ-ကမ္မကတ္တားမည်၏၊ ယသာ-ကား၊ သယံ ကဒိယနေတ ၊ပေ၊ သြဒနော-တည်း၊ ဣတိ-၍သို့ မှတ် အပ်၏၊ [သင်္ဂြိုဟ်းသည် ကိုယ်တိုင် ပြုတတ်၏၊ ထမင်းသည် ကိုယ်တိုင်ပင် ချက်ဘတ်၏။]

အဝတိ, တမဉ္ဉာ ဘဝါဟိ ဘာဝါဟိ"စသော စကားမျိုးသည်ရင်း ဟေတုဝါကျ အစစ် မဟုတ်-ဟိတ်အနက်ကို ထင်ရှားအောင်ပြုသော စကားသာဖြစ်သည်, ဟေတုဝါကျကား "ယညဒတ္ထာ ဒေဝဒတ္တံ ဂါမံ ဂမယတိ"ဟု ပြခဲ့သော ဝါကျမျိုးသာတည်း-ဟု မှတ်၊

(၂၉၅) ထွေ ပန၊ ပေ၊ ဟေတု ကတ္တုသညာ—နဉ္ဆကို " ဣဘိ ဟေတုကတ္တု သညာ " ၌ လှန်းစပ်၊ " ဤဟေတုကတ္တားဌ ယောကာရေတိ စသောသုတ်ဖြင့် ဟေတု ကတ္တား အမည်မှည့်ပါ"ဟုလို၊ ["ဟေတုကတ္တုသညာ" ဟု တချို့စာရှိ၏၊ "ဟေတု ကတ္တုသဉ္ဉာ·ဟေတုကတ္တား အမည်ရှိသည်" ဟု ဆိုလျှင် "ကတ္တုသဉ္ဉာ"နှင့် အရ တူအောင်(ထွေဟု မထားဘဲ)အယံ ပန ဟု ထားရလိမ့်မည်၊ ထွေနှင့် လိုက်အောင်ကား "ဟေတုကတ္တုသညာ"ဟု သိဟိုဠ်မှ အဘိဓာန်ရှိမှ သဒ္ဒါသွား ဖြောင့်သည်။

ယော ပန၊ ပေ၊ ကမ္မကတ္တာနာမ— "ကမ္မကတ္တား"ဟူရာ၌ အစစ်အမှန်မှာ ကံပင် တည်း၊ ထင်ရှားစေအံ့- " ကဠော-သင်္ဂြိုဟ်းကို၊ ကရိယတေ-ယက်အပ်၏ "၌(ပရသ ကြိယံ ပဋိစ္စ ကမ္မဘူတော) ယက်တတ်သူ အခြားတယောံယော်၏ ယက်ခြင်းကြိယာကို စွဲ၍ ယက်တတ်သူ လူသာလျှင် ကတ္တားတည်း၊ ထို အခြားကတ္တား၏ ယက်ခြင်းကြိယာကို စွဲ၍ သင်္ဂြိုဟ်းသည် ယက်အပ်သော် ကံသာတည်း၊ (အပိ) သို့သော်(သင်္ဂြိုဟ်းသည် အကြင်းစားကို ယက်ရသကဲ့သို့ မခက်ခဲဘဲ)ယက်လို့ အလွန်လွယ်ကူ၏၊ (သုကရဘာဝေါ) ဆိုသို့ အလွန် လွယ်ကူသည့် အတွက်(သယမေဝ သိဒ္ဓေန်္ဓဝိယ)သူ့ဘာသာပင် ပြီးသွားသလို ဖြစ်၏၊ "ယက်သူ လူက အားစိုက်ရလှသဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်းကိုယ်တိုင် ယက်သွားသလို ထင်ရ၏၊" ထိုသို့ ကံ အစစ်ဖြစ်လျက် ကတ္တားသဘော သက်သော ကံကို "ကမ္မကတ္တား"ဟု ခေါ်သည်။

ဆက်ဥုးအံ့။ ၊ ၌ဝါကျ၌ "ကမ္မဘူတော"ကို ထောံ၍ ကံ အစစ်ဖြစ်ကြောင်းကိုဌင်း "သမဉ္ဉယဝ သိဒ္ဓေန်္ဓဝိယ" ၌ ဝိယကို ထောံ၍ ကတ္တားအဖြစ်၌ တင်စားထားကြောင်း

အတ္တပဋ္ဌာနော ကြိယံ၊ ပေ၊ ကထိယတေ-အတ္တပဋ္ဌာနော၊ ပေ၊ ကထိ
ယ၊ တဟူ၍၊ ဝုဘွဉ္စ-ဂေ့၊ ဆရာဘို့လည်း ဆိုအပ်ပြီ၊ ့ယောကာရ၊ ကော-
အကြင်ကာရကသည်၊ အတ္တာ့ဋ္ဌာနော-မိဒဲပြဋ္ဌာန်းသည်၊ (ဟုတ္တွာ-၍)၊
ကြိယံ-ကို၊ နိဒ္ဒေတ္တာဘိ-ဖြစ်စေနိုင်၏၊ အပ္ပယုတ္တော၀ါ-မမှိုင်းစေအပ်သည့်
မှုသည်း ဖြစ်၍၊ ပယုတ္တာ၀ါ - စေခိုင်းအပ်သည်မှုသည်း ဖြာ်စေ၊ သ
(သော)-ထို ကာရကကို၊ ကတ္တာတိ - သဒ္ဓကတ္တားဟူ၍၊ ပဒုစ္စကိ-အပ်၏၊
ယော - အကြင်ကာရကသည်၊ ကတ္တုနော - သဒ္ဓကတ္တားကို၊ ပယော

ကိုဝင်း သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် "ကမ္မဓာ ကတ္တာ, ကမ္မကတ္တာ" ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၊ ကမ္မဓာ၀ဟ-
ကံသည်ပင်၊ ကတ္တာ-(ကတ္တားအဖြစ်၌ တင်စားထားသည့် အတွက်)ကတ္တား တည်း၊
ကမ္မ ကတ္တာ-ကံသည်ပင်ကတ္တား၊ ["တင်စား" ဟူရာ၌ ပြုလုပ်တတ်သော(တမင်းဖြစ်လျှင်
ချက်တတ်သော) ကတ္တုသတ္တိ မရှိဘဲလျက် ကတ္တုသတ္တိ ရှိသကဲ့သို့ ဆိုသောကြောင့်
"တဒ္ဓမ္မုပစာ, အတင်ရုဋ္ဌိ" သဒ္ဒ ဖြစ်၍ "တင်စား"ဟု ဆိုသည်၊ ဝိယသဒ္ဒ်လည်း ဥပမာန
ဇော၊ တဘ မဟုတ်, "ဒေ၀ဒိန္နော သိဒ္ဓိ-နတ်ဒေဒတ္တာန်၏ အသင်္ဂရကို၊ အာဟသန့် ဣ၀-
ပြက်ရယ်ပြုသကဲ့သို့" ဥ ဣာ ကဲ့သို့ ဥပရိကျွာဇောတကသ ဖြစ်သည်၊ ပြက်ရယ်ပြုနိုင်သော
သတ္တိ မရှိဘဲ အလွန်အကဲ ဆိုခြင်းကို " ဥ-ရိကျွာ " ဟု ခေါ်သည်၊ ဥပရိ-အထက်၌၊
၀ါ-အလွန် + ဆာ-ဆိုခြင်း။]

သယံ ကရိယတေ၊ ပေ၊ သြဒနော—သယံ ဟု ထည့်ခြင်းမှာ ဂဠ သြဒနုတ်၌ ကတ္တု၊
သတ္တိရှိသကဲ့သို့ ထင်ရှား၊ အ ငှ ထည့်ခြင်းဖြစ်သည်၊ သယံ မပါဘဲလည်း ကမ္မကတ္တား
ဖြစ်နိုင်သည်သာ၊ [သက္ကတဋီကားမျာ၌ " အတြ သယမေ၀ါတိ - ဝိသေသျဓမ္မ၊ မနုတ္ထံ
(ကုသူလော-စသော ဝိသေသျကို သိ၊ စခြင်.ငှါသား) ဝုတ္တံ၊ ပေ၊ နတု ပဒသာဓနော
ပယောဂိဿ ဒဿနတ္ထံ (ပုဗ်ပြု ဓေရန် ယှဉ်စပဲအပ်သည်၏ အဖွစ်ကိုပြုခြင်းငှါ ဆိုအပ်သည်
မဟုတ်)၊ ဘာ့ကြ ဉ်နည်း .... သယမေ၀ါတိ ပဒံ ဝိန-ဝိ " အာယု ပရံ ဒိယတေ—
အသက်သည် အလွန် ကုန်ခမ်းလွယ်၏ " ဣစ္စာဒိပယောဂဒဿနာ၊ - ကာရကဒီပကာ၊]
သယံ ကရိယတေ ကလောင်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပြခဲ့ပြီ၊ သြဒနော ပစ္စတ္တ၌ ချက်ဘဲသူ လူ၏
ချက်ခြင်း ကြိယာကို စွဲ၍ သြဒနောသည် ကံ ဖြစ်သော်လည်း လွယ်ကူသည့် အတွက်
သူ့ဘာသာ ချက်ဘတ်သကဲ့သို့ ထင်ရသည်။ [" ပစ္စတေ - ကျက်၏ " ဟု မခပ်နှင့်,
"ကျက်၏" ဟု ပေးလျှင် (ချက်အပ်သည့် အဖြစ်ဟူသော ကမ္မသတ္တိ လုံးလုံး မပါသော
စကြောင့်) သဒ္ဓကဘူးသာ ဖြစ်သည်၊ " ကုသူလော ဘိဇ္ဇတေ သယံ " ပုံစံလည်း-
"ကျိုသည် အလိုလို ဖြိုဘဘ်၏"ဟု ဆို၊ "မျိုး၏"ဟု ဆိုလျှင် သဒ္ဓကတ္တားသား။]

အာဟာရပဋ္ဌာနော၊ ပေ၊ ကထိယတေ—ဤကဲ့သို့ ပြခဲ့ပြီးသော ကတ္တုဒုမျိုး၏ သဘော
တည်း၊ အတ္တာပဋ္ဌာနော၊ ပေ၊ ပဒုစ္စတိ" ဟူသော ပဌမကါလာဖြင့် သဒ္ဓကတ္တားကို ပြ၏၊
အပ္ပယုတ္တော ပယုတ္တော၀ါ၌ အပ္ပယုတ္တော ဖြင့် "ဒေ၀ဒတ္တော ဂါမံ ဂစ္ဆတိ" ကဲ့သို့ ဟော
ကတ္တားက မခိုင်းရသဘဲ ပြုလုပ်ဘဘ်သော သဒ္ဓကတ္တားကို ပြ၏၊ ပယုတ္တော၀ါ ဖြင့် "ယည္ဟ

စကော - စေခိုင်း တိုက်တွန်းတတ်၏၊ (သော-ထိ ကာရကကို၊) ဟောတု ကတ္တာတိ- ဟေတုကတ္တာဟူ၍၊ ကတိတော- ဆိုအပ်၏၊ ကဗ္ဗဝေါဟာရကံ ဖြစ်ပါလျက်၊ သကရော - လွယ်ကူစွာ ပြုအပ်သော ကာရကကို၊ ကမ္မကတ္တာတိ-ကမ္မကတ္တားဟူ၍၊ ကထိယတော-ဆိုအပ်၏။]

နနု စ - စောဒနာဥုံးအံ့၊ သံယောဂေါ ဓာယတေ တဗ္ဗးဒိသု - "သံယောဂေါ ဓာယတေ" အစရှိသော ပြယုဂ်တို့၌၊ ပုရေ - မစင်္ကြိ ရှေး၌၊ အာသတော-ထင်ရှား မရှိသေးသော သံယောဂ၏၊ ဓနနကြိယာယ-ဓာယတေငယ် ဓနန ကြိယာ၏၊ ကတ္တုဘာဝေါ - ကတ္တားဖြစ်သည်၊ ကထံ သိယာ - အဘယ်နည်းကြောင့် ဖြစ်နိုင်ပါသနည်း၊ (မဖြစ်နိုင်သည် မဟုတ်လော - ဟူလို၊) ဣတိ-ဤကား စောဒနာတည်း၊ ဝုစ္စတေ-အဖြေကို ဆိုအပ်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ သဒ္ဒပ္ပယောဂေါ-သဒ္ဒါပြယုဂ်သည်၊ လောကသင်္ကေတဘဉ္ဇေါ- လောကအသုံးတွင်သော အသံးအနှုန်းတို့၏၊ ဟိ-မှန်၏၊ အဝိဇ္ဇမာနဘိ-ထင်ရှား မရှိသောအရာကိုလည်း၊ လောကော-လူအပေါင်းသည်၊ သဒ္ဒါဆိုးဝယ်တာယ - သဒ္ဒါ၏ ဟောနက်အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝိဇ္ဇမာနဝိယ - ထင်ရှား

ဒတ္ထော ဒေဝဒတ္တေန ဂါမံ ဂယေတိ" ကဲ့သို့သော ဟေတု ဝါကျ၌ ယဉ်ပစ္စတ်က ဧခိုင်း အပ်သည် ဖြစ်၍ ရှာသို့ သွားရေးသော "ဒေဝဒတ္တေန" ဟူသော ကတ္တားမျိုးကို ပြု၏၊ [ဤ၌ "ဒေဝဒတ္တေန" လည်း သဒ္ဒကတ္တားပင်၊ "ဒေဝဒတ်သည်" ဟုပေး။] "ဟေတုကတ္တာတိ၊ လေ၊ပယောဇကော" ဤ၂ ပါဒဖြင့် ဟေတုကတ္တားကို ပြု၏၊ "ကမ္မကတ္တာတိ၊ ပေ၊ ကထိယတေ" ဤ၂ ပါဒဖြင့် ကမ္မကတ္တားကို ပြု၏၊ အဓိပ္ပါယ်မှာ ရှေးအကျယ်စကား၌ ပြခဲ့သည့် အတိုင်းပင်တည်း။

နနု စ၊ ပေ၊ သိယာ — ["နနု စ" ကား သူတပါးကို စောဒနာလို၍ စချိသော "စောဒနာ အချီ" နိပါတ်တည်း၊ "စောဒနာ ပဋိဉ္ဇာမည်, စောဒနာလိပါသည်, စောဒနာပါရဓစ" ဟု ဆိုလိုသည်။] "ယောကရောတိ, သကတ္တာ" နှင့် အညီ ကြိယာကို ပြုတတ် ပြုစေတတ်မှ ကတ္တားမည်၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် "သံယောဂေါ - ယှဉ်စပ်ခြင်းသည်၊ ဓာယတေ - ဖြစ်ဆဲ" ဟူရာ၌ ယှဉ်စပ်ခြင်းသည် ယခုမှဖြစ်၏, သံယောဂ မရှိသေး၊ ဥပမာ - လက် ၂ ချောင်း ပူးကပ်ယှဉ်စပ်ရာ၌ လက် ၂ ချောင်း ပူးမိသည်နှင့် တပြိုင်နက် "သံယောဂေါ ဓာယတေ" ဟု ဆိုနိုင်၏၊ ထိုယှဉ်စပ်မှု သံယောဂသည် မပူးမိ မစပ်မိခင်က မရှိသေး၊ ထိုသို့ မစပ်မိခင်က မရှိသေးသော သံယောဂသည် ဓာယတေ အရ ဓနန ကြိယာကို အဘယ်မှာ ပြုစေနိုင်ပါမည်နည်း၊ ထိုသို့ ကြိယာကို မပြုစေနိုင်လျှင် ဓနန ကြိယာ၏ ကတ္တားအဖြစ်ဖြင့် "သံယောဂေါ" ဟု အဘယ်မှာ ဖြစ်နိုင်ပါတော့မည်နည်း၊ [စောဒက ၎ဂ္ဂါလသည် "ထင်ရှားရှိသော အနက်ကိုသာ သဒ္ဒါအရာ၌ သုံးစွဲသည်" ဟု ယူဆ၍ စောဒနာသည်။]

ရှိသကဲ့သို့၊ ဂပေးတွာ-ဧတ် ဖြင့်ယူ၍၊ ဝေါဟရတိ-ပြေးဆို၏၊ ဟိ-မှန်၏၊ ဝိကပ္ပဗုဒ္ဓိဟိတာဘာကာရောယေဝ - ကြံစိဘတ်သော ညာဏ်ဖြင့် ယူအပ်သော အခြင်းအရာ ဟူသမျှကိုပင်၊ သန္ဒေန-သန္ဒါသည်၊ အာဘိဓယတော-ဟောအပ်၏၊ ဝဏ္ဏုသဘာဝေါ - ထင်ရှားရှိသော ဝဏ္ဏုကိုသာ၊ နု ထု အာဘိဓယတော - ဟောအပ်သည်မဟုတ်၊ အညဿာ - ဤသို့မဟုတ်လျှင်၊ သုတမယညာဏောနှာဝိ - သုတမယ ညာဏ်ဖြင့်လည်း၊ ပစ္စက္ခေနဝိဇာန-

ဝုစ္စတေ, လောကသင်္ကေတ ၊ ပေ ၊ ပဇေဝေါ— ["ဝုစ္စတေ" ကား ဖြေလိုရာ၌ အစေခြီသော "အဖြေအခြီ" ကြိယာပုဒ်တည်း၊ "အဖြေကို ဆိုအပ်၏, အဖြေကို ဆိုအံ့"-ဟူလို၊] ပထဝိ ဖဿ စသော ပရမတ္ထတရားတို့ကဲ့သို့ ထင်ရှားရှိသည်ဖြစ်စေ, ငါ သူတပါး ယောကျ်ား မိန်းမ " ယုန်ချို လိပ်ဥမွေး ဂွေးနှဲသွေး ခွေးခေလွေး တောင်ပန်ဖြူ " ဟူသကဲ့သို့ ထင်ရှားမရှိသည်ဖြစ်စေ) လောက၌ မှတ်သားထားသည့်အတိုင်း သဒ္ဒါပြီးစီးရသည်။

အဝိဇ္ဇမာနဒီပေ၊ပေ၊ဝေါဟရတိ— ["အဝိဇ္ဇမာနမိဟိ" မှ၍ "သဒ္ဒပဝတ္တိ ဟောတိ" တိုင်အောင်ကား "လောက သင်္ကေတ သိဒ္ဓါ ဟိ သဒ္ဒပဇေဝေါ"ကို ထောက်ခံသော ဒဋ္ဌိဝါဒကို၊ တနည်း-အကျယ်ပြုတော ဒိဋ္ဌိရဝါဒကုတည်း၊] "ငါ-သူတပါး ယောကျ်း-မိန်းမ" ဟူသည့် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှား မရှိ, ငါဦးသည့် ရုပ်နှင့်နာမ် ပေါင်းစပ်ထားသော ခန္ဓာခြောက်တည်း၊ သူ-ယောကျ်း-မိန်းမဟူသည်လည်း ဤနည်းပင်၊ ယုန်ဥ ချိုမရှိ, လိပ်ဥ အားမွေးမရှိ, ဂွေးလုံးဥ သွေးမရှိ, ခွေးခေလွေးခေါ် ခွေးသန်းဥ အတောင်ဖြူ မရှိ၊ ထိုသို့ ထင်ရှားမရှိသည်ကိုပင် လူတို့က "အဟံ-ငါ, ပရော-သူတပါး, ဇာတိ ပုရိသော သသ စိသားဏံ (ယုန်ချို), ကစ္ဆပလေးမံ (လိပ်မွေး), ကက္ကဋ လေးဗဟံ (ဂွေးသွေး), သုနခဉ္ဇာဘယ ပလိတပက္ခေး (ခွေးသန်း၏ ဖြူသော အတောင်)" စသည်ဖြင့် "အဟံ, ပရော" စသော သဒ္ဒါတို့ ဟောဘိုရာ အနက်အဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှား ရှိသလို စိတ်ဖြင့် ကြံစိ၍ ခေါ်ဝေါ်ကြ ပြောဆို သုံးနှုန်းကြသည်။

ဓိကပ္ပဗုဒ္ဓိ၊ပေ၊နတုဇ္ဇုသဘာဝေါ— ထို့ကြောင့် ကြံစိ၍ စိတ်ဖြင့်ယူအပ်သော အခြင်းအရေးကိုပင် (စိတ်ဖြင့် ကြံစိအပ်သော အနက်ကိုငင် ရှိ ရှိ-မရှိ ရှိ) သဒ္ဒါက လိုက်၍ ဟောရာ၏၊ ဇွတ်ထိခြင်း ဖုသနသဘော, ခံစားခြင်း အနုဘဝနသဘော စသော အစစ်အမှန် ထင်ရှားရှိသော ပရမတ္ထ အဇဉ်ဝတ္ထု သဘောစုကိုသာ ဟောသည်မဟုတ်၊ ပရမတ္ထ အဇဉ်ဝတ္ထု သဘောစုကိုလည်း "ဖဿော, ဝေဒနာ" စသော သဒ္ဒါတို့က ဟောရ၏၊ ငါ-သူ-ယောကျ်း မိန်းမစသော ထင်ရှားမရှိသော အနက်တို့ကိုလည်း "အဟံ, ပရော, ပုရိသော, ဇာတိ" စသော သဒ္ဒါတို့က ဟောရသည်-ဟူလို။

ဓိကပ္ပ ဗုဒ္ဓိဟိတာဘာကာရော။ ။"ဝိဂ-ပ္ပ-ကြံစိ၍, ဗုဒ္ဓိ-သိသောစိတ်၊ ဂဟိတ-ယူအပ်သော, မှတ်သားအင်သော + အာကာရ - အခြင်းအရာ" ဟူရာ၌ ပုံသဏ္ဌာန်ရှုကောင်းလျှင် ပုံသဏ္ဌာန်သည်ပင် အာကာရတည်း၊ ပုံသဏ္ဌာန် မရကောင်းလျှင် စိတ်

မျက်မှောံသိသေးညာဏ်ကဲ့သို့၊ ဝတ္ထုသဘာဝ သန္တိကရဏပွသင်္ဂါ-ထင်ရှားရှိသော ဝတ္ထုကို မျက်မှောံ ပြုခြင်းဒွါ လျဉ်းပါးဘွယ်သည့်၎င်း၊ မုသာပါဒ ကုဒ္ဒိဋ္ဌဝါဒါဒိနှံ - မုသားပြော၏သော အရာ, မိန္ဆာအယူဖြင့် ပြောအပ်သောအရာ အစရှိသည့်တို့၏၊ သဘာဝပွသင်္ဂါစ - အစစ်အမှန် အဖြစ်ဒွါ လျဉ်းပါးဘွယ်သည့်၎င်း၊ သိယာ - ဖြစ်ရာ၏၊(ဖြစ်ကား မဖြစ်နိုင်-ဟုလို၊)တာဒ္ဓာ - ထို့ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓပရိကပ္ပိတပညတ္တိဝေသနဝိ - ဉာဏ်ဖြင့် ကြံစိအပ်သော ပညတ်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း၊ သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိ - သဒ္ဒါဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဇာတိ-ထို့ကြောင့်၊ အသတောဒါ-ထင်ရှားမရှိသေးသော၊

ဆည်းဒွါ ထင်လာသော အခြင်းအရာသည် အာကာရဘည်း၊ ထို့ကြောင့် ငါဟု ဆိုအပ်သော လူခြင်း,မိန်းမဟု ဆိုအပ်သော လူခြင်း-ယုန်ချိုဟု စိတ်ဖြင့် ကြံစိအပ်သော (စိတ်ဒွါ မှန်းထားသော) အရာ, ဤသို့ အဇည်ခြင်း ရကောင်းသည် ဖြစ်စေ မရကောင်းသည် ဖြစ်စေ ပရမတ္ထသဘောတရားဖြစ်ခဲ့စေ "အာကာရ" ဟု ဆိုအပ်သည်။

အညထာ၊ ပေ၊ ပသင်္ဂါ— "အမှန်ရှိသော အနက်ကိုသာ သဒ္ဒါက ဟော၏" ဟု ဆိုလျှင် အဘယ်အပြစ် ရောက်ရာသနည်း – ဟု မေးဘွယ်ရှိ၍ အညထာ စသည် ဒွန်း၊ "အတီတေ မဟာသမ္မတေနာမ ရာဇာ အဟောသိ – ရှေးတုန်းက မဟာသမ္မတမင်း ဖြစ်ခဲ့ဘူးပြီ"ဟု ပြောဆိုအပ်သောအသံ(သဒ္ဒ)ကို ကြားရသည့်အခါ ကြားရသူဌ မဟာသမ္မတမင်းကို သိသော သုတမယဉာဏ် ဖြစ်၏၊ "မဟာသမ္မတေနာမ ရာဇာ' ဟူသော သဒ္ဒါ၏ အနက်ဖြစ်သော မဟာသမ္မတမင်းဒြိုကား ယခု မရှိတော့ချေ၊ တကယ်ရှိသော အနက်ကိုမှ သဒ္ဒါက ဟောသည် ဟု ဆိုလျှင် " မဟာသမ္မတောနာမ ရာဇာ " ဟူသော သဒ္ဒါ၏ အနက်ဖြစ်သော မင်းသည် ထင်ရှားရှိရလိမ့်မည်၊ သို့ဖြစ်လျှင် အသံကိုကြားရ၍ မဟာသမ္မတမင်းကို သိသော သုတမယ ဉာဏ်သည် တိုက်ရိုက် သိသော အဘိညာဉ် ဉာဏ်ကဲ့သို့ မဟာသမ္မတမင်းဟူသော အဇည်ဝတ္ထုကို မျက်မှောက် ပြုနိုင် (သေသေ ချာချာ မြင်နိုင်) လေရော့သလားဟု လျဉ်းပါးဘွယ် ရှိရာ၏၊ အမှန်အားဖြင့်လည်း သုတမယဉာဏ်ဖြင့် တိုက်ရိုက် မသိနိုင်၊ "အနာဂတေ သဒ္ဒါနာမ စက္ကဝတ္တိ ဘဝိဿတိ— နောင်ခါ သခ်စကြာမင်း ဖြစ်လတ္တံ့"ဟု ကြားရာဌ်လည်း ဤနည်းပင်။ [ပစ္စက္ခေနဌ် ပစ္စက္ခ ဟူသည် မျက်စိဖြင့်မြင်ရသကဲ့သို့သိသော အဘိညာဉ်ဉာဏ်နှင့် တကဲ့ကိုယ် မျက်မြင်ဖြစ်၍ သိသောဉာဏ်တည်း၊ ဝတ္ထုသဘာဝဟူသည် အမှန်ရှိသော ဝတ္ထုတည်း။]

မုသာဝါဒ၊ ပေ၊ သဘာဝပွသင်္ဂါစ — [အဘာဝ ဟု ပါဠိပျက်ရှိ၏၊ ဋီကာဌဉ်း သိဟိုဋ္ဌမ္ဘဉ်း"သဘာဝ"ဟု ရှိသည်။] "အမှန်ရှိသော အနက်ကိုမှ သဒ္ဒါက ဟောသည်" ဟု ဆိုလျှင် မုသားပြောသူ၏ သဒ္ဒါ (စကား ပည်း သူတို့ပြောတိုင်း အမှန်ရှိလေရာ၏၊ ရွှေမရှိဘဲလျက် ရွှေရှိသည်ဟု ပြော်လျှင် အမှန်ရွှေရှိတော့မလို ဖြစ်နေသည်-ဟုလို၊ [ကုစ္ဆိတ်ဆုပ်အပ်သော+ဒိဋ္ဌ=အယူရှိသူ (မိန္ဆာအယူရှိသူ)] မိန္ဆာအယူရှိသူတို့က "အတ္တ ရှိ၏" ဟု ဆိုရာဌ်လည်း သူတို့စကား (သူတို့သဒ္ဒါ) အတိုင်း အမှန် အတ္တ ရှိလေရာ၏၊

သံယောဂါဒိသုဝိ-ယ္ဘဉ်စပ်ခြင်းအစရှိသည်၏လည်း၊ ဓနနာဒိကြွယာယ-ဓာယတေဝယ် ဓနန အစရှိသော ကြွယာ၏၊ ကတ္တုကာရကတာ-ကတ္တုကာရက၏ အဖြစ်သည်၊ ဟောတေဝ-ဖြစ်နိုင်သည်သား။

ယထာဟ - အာဘယ်သို့ မိန့်သနည်း၊ .... ဝေါဟာရဝိသယော၊ ပေ၊ ဓာတိယာတိ-ဝေါဟာရ၊ ပေ၊ ဓာတိယာဟူ၍၊ အာဟ-မဠ္လ။သာဒ္ဓ မိန့်ပြီ။ [သဒ္ဒါ - သဒ္ဒါသည်၊ ဝေါဟာရဝိသယော - ပညတ်နက် ဟူသော ဟောရာအနက်သည်းရှိ၏၊ ဇကန္တ့ပရမတ္ထိကော - ဇကန် ပရမတ်အနက် သာရှိသည်၊ နု - မဟုတ်၊ ဗုဒ္ဓိသက်ပိုတော - အာသိဉာဏ်ဖြင့် ကြံစိအပ်သော၊ အတ္ထော - အနက်ကို၊ တသ-ထိုသဒ္ဒါ၏၊ အတ္ထောတိ - အနက်

ဤသို့ "အမှန်ရှိသောအနက်ကိုမှ သဒ္ဒါကဟောနိုင်သည်"ဟု ယူလျှင် သုတမယဉာဏ်ဖြင့် သိရာ၌ တိုက်ရိုက် သိရတော့မလို ဖြစ်ခြင်း - မုသား ပြောရာ၌ရှင်း မိန္ဆာအယူ ရှိသူတို့ ပြောဆိုရာ၌ရှင်း ပြောတိုင်း ဓနန်ရှိရဒတ့်မလို ဖြစ်ခြင်းဟူသော "ဩဗိတျဟိနဒေါသ" ခေါ် အသင့်ယုတ္တိမရှိသော လောက၌ မဖြစ်နိုင်သောအပြစ်များ၊ရောဝံတွယ်ရှိသည်-ဟူလို။

တသ္မာ၊ ပေ၊ ကတ္တုကာရကတာ— [ပညတ္တိဝေသနပိဉ် အပိဖြင့် ပရမတ္ထဝေသနပိ ဟု ဆည်းပါ။] "သဒ္ဒါက အမှန်ရှိသော အနက်ကိုမှ ဟောသည်"ဟု ယူလျှင် ထို ဆိုအပ်သော အပြစ်များ ရောံလာဘွယ် ရှိသောကြောင့် စိတ်ဖြင့်ကြံဆ၍ယူအပ်သော ထင်ရှား မရှိသော ပညတ်အနက်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း သဒ္ဒါ ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ထင်ရှား ရှိသော ပရမတ္ထောတ္ထုအနက်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း ဖသော ဝေနာ စသော သဒ္ဒါဖြစ်ပေါ်လာသည်၊ ထို့ကြောင့် "သံယောဂေါဇာယတေ" ဟူသော ပြယုဂ်၌ ထင်ရှား မရှိသေးသော သံယောဂသည် ဇာယတေအရ ဖြစ်ခြင်းကြိယာကို ပြုစေနိုင်သော ကတ္တုသတ္တိ မရှိသော်လည်း ကတ္တုသတ္တိ ရှိသကဲ့သို့ စိတ်ဖြင့်ကြံစိ၍ ပြောဆို ထားသောကြောင့် " သံယောဂေါ"ဟု ကတ္တုကာရက ဖြစ်နိုင်တော့သည်သား။

ဝေါဟာရ၊ ပေ၊ ဇာတိယာ— "လောက သင်္ကေတ သိဒ္ဓေါဟိ" စသော အကျယ်၏ သာဓကဂါထာတည်း၊ ဝေါဟာရ ဝိသယော သဒ္ဒေါ၌ ဝေါဟာရဟူသည် " ဝေါ-သူ-ယောက်ျား-မိန်းမ "စသည်ဖြင့် လူအမျိုးတို့ ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ပညတ်အနက်တည်း၊ ဝိသယဟူသည် သဒ္ဒါ၏ဖြစ်ရာဌာနတည်း၊ ဝေါဟူ၍ ရှင်း-သူ ဟူ၍ ရှင်း-ယောက်ျားဟူ၍ ရှင်း ဤသို့စသည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်အပ်သော အထည်ခြမ် ပညတ်အနက်များရှိ၏၊ ယုန်ချိ ဟူ၍ ရှင်း လိပ်မွေးဟူ၍ ရှင်း ဤသို့စသည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်အပ်သော(လောက၌ မရှိသော)ပညတ် အနက်များလည်း ရှိ၏၊ ထိုအနက်များသည် သဒ္ဒါ၏ဖြစ်ရာဗဟာရ ဝိသယချည်းတည်း၊ နေကန္တ ပရမတ္ထိကော-တွေ့ထိခြင်းသဘော ခံစားခြင်းသဘော စသော ပရမတ်အနက်များကိုသာ ဟောသည်မဟုတ်၊ "ပရမတ်နက်ကိုလည်း ဟော-ပညတ်အနက်ကိုလည်း ဟောသည်" ဟူလို။

ဟူ၍၊ ပဝုစ္စတိ - ဆိုအပ်၏၊ ဟိ - မှန်၏၊ ဗုဒ္ဓိယာ- အာသိဉ္ဉာဏ်ဖြင့်၊ ဂဟိတတ္တာ - ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သံယောဂေါ ဇာယတေ ဇာတိ- "သံယောဂေါ ဇာယတေ" ဟူသော ပြဿဂ်၌၊ သံဒယောဂေါ-ယှဉ်စပ်ခြင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေါဝ - မရှိသော်လည်း ရှိ သကဲ့သို့၊ ဇာတိယာ - ဖြစ်ခြင်းကြိယာ၏၊ ကတ္တာ-ကတ္တားသည်၊ ဘဝတိ-ဖြစ်၏။]

တတြ - ထို ကတ္တား အနက်၌၊ တတိယာ - တတိယာ ဝိဘတ်သက်၊ ဇိနေန - သည်၊ မဇ္ဈော - ကို၊ ဒေသိဒဘာ - ဟောအပ်ပြီ၊ ဗုဒ္ဓေန - သည်၊ မာရော - မာရ်ကို၊ ဇိဒဘာ - အောင်တတ်မူအပ်ပြီ အဟိနာ- ဖြေသည်၊ နရော - သူကို၊ ဒဠ္ဎော - ကိုက်အပ်ပြီ၊ ဗုဒ္ဓေန-သည်၊ လောကော-သတ္တဝါအပေါင်းကို၊ ဗောမဒတာ - သိစေတတ်မူအပ်ပြီ၊ သဒ္ဓေဟိ - သဒ္ဓါရှိသူတို့သည်၊ ဝိဟာရော - ကျောင်းကို၊ ကာရိဒတာ-ဆောက်လုပ်စေအပ်ပြီ၊ [သိမှုဒ္ဒ် " ကာရိဘာ ဝိဘာရော " ဟု ဗဟုဝုစ် ရှိ၏၊] အာဘိဟိဒတာ - အာဘိ

ဗုဒ္ဓိယာ ဂဟိတတ္တာ၊ ဧပ၊ ဇာတိယာ— [ဋီကာ၌ "ဝိဇ္ဇမာနောဝိယ" အဖွင့်ထေဝံ၌ "ဝိဇ္ဇမာနောဝ" ဟု ရှိခဲ့] "သံဃေါဂေါ ဇာယတေ" ၌ သံဃောဂအရ ယှဉ်စပ်မှုသည် (ယခုမှ ဖြစ်တုန်းဘဉ်း) ဖြစ်ပြီး မရှိခဲသး၊ ထိုသို့ မရှိခဲသးသော်လည်း ရှိ သကဲ့သို့ စိတ်ဖြင့် ယူဆခြင်းခြင်းကြောင့် ရှိသလိုပင် ဖြစ်နေတော့သည်၊ ထို့ကြောင့် အမှန်အားဖြင့် မရှိသေးသော သံဃောဂ (ယှဉ်စပ်မှုသည်) ဇနနကြိယာကို ပြုခဲ့နိုင်သော ကတ္တားဖြစ်နိုင်လေသည်၊ [ဤသို့လျှင် စောဒကဂ္ဂါလိက " တာကယိန်ခဲသော အနက်မှ သဒ္ဒါဟောသင့်သည်"ဟု အာစေဝ်ဆဲး၍ " သံဃောဂေါ ဇာယတေ " ဝယ် သံဃောဂေါ ဟူသော ကတ္တားမဖြစ်နိုင်-ဟု စောဒနာ၏၊ ပရိဟာရ် (အခြေ) ဆရာက သဒ္ဒါဆိုတာ စဉ်ဖြင့် မှတ်ယူဆဲးခသော အနက်ကို (ရှိ ဒဲ့ မရှိ ရှိ) ဖေဟာရသည်-ဟု အာဘော်ပြု၍ မရှိခဲသော သံဃောဂကို ရှိသလို ယူဆဲးခသောကြောင့် " သံဃောဂေါ " ဟူသော ကတ္တား ဖြစ်နိုင်သည်-ဟု ဖြေသည်။

တတြ တတိယာ၊ ဧပ၊ ဝိဟာရော— "ကတ္တုဒိစ-ဃောကရောတိ သကတ္တာ-ယောကာရော သဟေတု" သုတ်ဘို့၌ ပြခဲ့သော ကတ္တားကို ' တတြ " ဟု ဆိုသည့် "ဇိနေန၊ ဧပ၊ ဒဠ္ဎော နရော" တို့၌ ဇိနနေန - ဗုဒ္ဓေန - အဟိနာ တို့သည် မဒိ.ကိုယ်တိုင် ကြိယာကို ပြုစေရခဲသော သုဒ္ဓ ကတ္တား များဘည်း၊ ဗုဒ္ဓေန ဗောမဒတာ၌ ဗုဒ္ဓေနသည် (သတ္တဝါတို့ သိစေခြင်း ကြိယာကို ပြုစေဘို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက ဟောပြော ရသောကြောင့်) သိစေတတ်သော ဟေတုကတ္တားတည်း၊ သဒ္ဓေ ဟိ သည်း (ကျောင်းကို ဆောက်လုပ်စေရာ၌ လက်သွားတို့က ဆောက်ခြင်းကြိယာကို ကိုယ်ဘိုင ပြုခစရ၍ သဒ္ဒါရှိသူတို့က ပြုခအောင် စေခိုင်းရခဲသောကြောင့်) ဟေတုကတ္တားပင်တည်း၊ [ဋီကာ၌ "ကတ္တာရိဘ သုဒ္ဓကတ္တာရိ" ဟု ဖွင့်သည်ကို ဆင်ခြင်, ပါဠိပျက်နေဟန်ဘူသည်။]

ဟိတကတ္တားဒ်၊ နဲ ဘဝတိ-တတိယာဝိဘတ် မဖြစ်၊ ဒေဝဒတ္တော- သည်၊ ကုဋုံ-ကို၊ ကရောတိ-ယက်၏၊ ဝါ-တနည်း၊ ကာရေတိ-ယက်စေ၏။

ဇာထ္ထမ္ဘာ။ ဘသ- တရုံဘရ ထူးခြားချက်သို့၊ ရေဝံသကို၊ လက္ခဏော- မှတ်ကြောင်း အနက်ဒ်၊ (ဥဒါဟရဏ်-ကား၊) သာ-ထိ ကာဋ္ဌိမည်သော ကျွန်မသည်၊ ဘိန္နေန-ကွဲသော၊ သိဒသန-ဥုးခေါင်.ဖြင့်၊ ပဿရန္တေန-ယို စီးသော၊ လေဟိတေန-သွေးဖြင့်၊ ပဒိဒိသကာနံ-ဓမ်နီးချင်းတို့သည်၊ ဝါ- တို့ကို၊ ဥဏ္ဏာပေတိ - ကဲ့ရဲ့စေ၏၊ ဥုးနုပဇ္ဈဗန္ဓနေန - ယုတ်ဆွဲသော ငါး ဖဲ့.ရိုသော၊ ပတ္တေန-သပိတ်ဖြင့်၊ အည်-အခြားသော၊ နဝံပတ္တံ-သပိတ်

အဘိဟိတေ နဘဝတိ— "ဒေဝဒတ္တော ကုဋုံ ကရောတိ" ဒ်ဒေဝဒတ္တော ဟူသော သုဒ္ဓကတ္တား, "ယညဒတ္တော ဒေဝဒတ္တံ ကုဋုံ ကာရေတိ"ဒ်ယညဒတ္တော ဟူသော ဟေတုကတ္တားများသည် ဝုတ္တကတ္တား ဖြစ်သောကြောင့် တတိယာ မသက်ရ , ပဌမာဝိဘတ်နှင့် နေကြရသည်၊ တတိယာ မသက်ဒုသော်လည်း " ယောကရောတိ သကတ္တာ " သုတ်ဖြင့် ကတ္တား အမည်ကား မှည့်နိုင်သည်သာ၊ [" သုဇာတိသ ပစ္စာယောဂေ " ဟူသော သမ္ဗဒါန်ခဏ်းဒ္ဓ ဘဂဝါကို ကတ္တားမှည့်ပုံထောက်ပါ။]

ဇာထ္ထမ္ဘာ။ တသ လက္ခဏော—ဤ "ဇာထ္ထမ္ဘာ။ ဘသ လက္ခဏော" စသည်ကား ကတ္တရိစသုဘ်ဒ္ဓ စသဒ္ဒါဖြင့် သက်ရသော အနက်များ၏ ဥဒါဟရဏ်ကို ပြသော စကားတည်း၊ သူတပါးထက် ထူးခြားချက်သို့ ရောက်သူကို " ဇာထ္ထမ္ဘာ။တ "၊ ထို ဇာထ္ထမ္ဘာ။တ ဖြစ်သူကို မှတ်သားကြောင်း ဖြစ်သော ထူးခြားသော အမှတ်အသားသည် "ဇာထ္ထမ္ဘာ။တ လက္ခဏာ" မည်၏၊ သေဋ္ဌးကတော် တယောက်ဒ္ဓ ကာဋ္ဌိမည်သော ကျွန်မရှိ၏၊ ကျွန်မသည် အလုပ်ကို မှန်ကန်စွာ လုပ်သဖြင့် သေဋ္ဌးကတော် မပြောဆို မမြည်ရသောကြောင့် "သေဋ္ဌးကတော် သဘောပြည့်ဝသည်"ဟု အရပ်ထဲဥုးဒ္ဓ နာမည်ကောင်း ထွက်နေ၏၊ ထို အကြောင်းကို ကာဋ္ဌိ ကြားရ၍ " ငါကောင်းလို့ သူကောင်းတာလား, သူ့ကိုယ်က ကောင်းလို့ ကောင်းတာလား"ဟု စမ်းသပ်လို၍ အိပ်ရာထဆိုန် မထဘဲ ဒုရက်လောက် အရွဲ့.တိုက်နေရာ , ရွှေ J ရက်ဒ္ဓ ခတ်ထန်ထန်ခပြာ , နောက်ဆုံးရက်ဒ္ဓ ကျည်ပွေ့.ဖြင့် ဥုးခေါင်း ချလေသော် ဥုးခေါင်းကွဲ၍ သွေးဘွေ့ ယိုစီးလာလေသည်၊ ကာဋ္ဌိသည် ထိုကဲ့သော ဥုးခေါင်း ယိုစီးသော သွေးချဲ့ဖြင့် အိမ်နီးချင်းတို့ကို သေဋ္ဌးကတော်အား အထင်သေး အမြင်သေး ဖြစ်ကြလေအောင် "ကြည့်ကြပါဥုး အရပ်ကတို့"ဟု အော်ပြီး ပြောလေသည်၊ ဤဒ္ဓ ဥုးခေါင်းကွဲနေခြင်း သွေးတွေ ယိုဖိးနေခြင်းသည် ကာဋ္ဌိ၏ ပကတိ အနေထက် ထူးခြားသောကြောင့် ဇာထ္ထတည်း၊ ထို ဇာထ္ထသို့ ရောက်နေသော ကာဋ္ဌိသည် ဇာထ္ထမ္ဘာ။တဘည်း၊ ကွဲနေသော ဥုးခေါင်း ယိုသော သွေးများကား (" ခေါင်းကွဲကြီးနဲ့ ကာဋ္ဌိ, သွေးတွေ ယိုနတဲ့ ကာဋ္ဌိ " ဟု) ကာဋ္ဌိကို မှတ်သားကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဇာထ္ထမ္ဘာ။တ လက္ခဏာတည်း၊ ထို ဇာထ္ထမ္ဘာ။တ လက္ခဏာ အနက်ဒ္ဓ ကတ္တရိစသုတ်၏ စသဒ္ဒါဖြင့် တတိယာ သက်ရသည်။

ဆစ်ကို၊ ဧစတာပေယျ - တောင်းအံ့၊ တိဒဏ္ဍကေန - အလံဗျားဝယ် ကြိုး ၃ ချောင်း အမှတ်ပါသော တောင်ဝှေးဖြင့်၊ (ဥပသက္ကိတံ - မှတ် သား အပ်သော၊) ပရိဗ္ဗာဇကံ - ပရိဗ္ဗိုဇ်ကို၊ အဒက္ခိ - မြင်ပြီ၊

အာပဝဋ္ဋ - အာပဝဋ္ဋအနက်၌၊ (ဥဒါဟရဏံ-ကား၊) ဒီဃာဟေနေဝ-တရက်ချည်းဖြင့်သာ၊ ဗာရာဏသိယံ - ဗာရာဏသီ မြို့သို့၊ ပါယာသိ-အာရောက်သွားပြီ၊ နဝဟိမာသေဟိ - ၉ လတို့ဖြင့်၊ ဝိဘာဝံ- ကျောင်းကို၊

ဥ၂နပဏ္ဍုဇန္ဓုနေန ပဇ္ဇုန — ရဟန်းထုံးစံမှာ မြေသဝိတ်၌ အက်ကြောင်း ကွဲလာလျှင် ၂လက်မလောက်နေရာ၌ စူးဖြင့် အက်ကြောင်း ၂ ဘက်ဖေါက်၍ ခဲကြိုးစသည်ဖြင့် (နောက်ထပ်မအက်အောင်)ဖွဲတုပဲထားရ၏၊ ထိုသို့အက်တိုင်း ၂ လက်မ တဖွဲ-ဖွဲတုပ်၍ ၅ဖွဲ ပြည့်သည့်အခါ သဝိတ် အသစ်သို့ တောင်းကောင်း ပြီ၊ ၅ဖွဲ မပြည့်သေးဘဲတောင်းလျှင်ကား ရဟန်းထုံးစံထက် ထူးခြားသောကြောင့် အာပတ်သင့်၏၊ ဤ၌ သဝိတ်၏ ၅ဖွဲ မပြည့်သေးခြင်းသည် ဇာတ္တ, ထို ဇာတ္တသို့ ရောက်သူ သဝိတ်ရှင် ရဟန်းသည် ဇာတ္တမှာ။ က, ၎င်းဖွဲ မပြည့်သေးသော သဝိတ်ကား ထိုရဟန်းထူးကို မှတ်ကြောင်း ဖြစ်၍ ဇာတ္တမှာ။တ လကွဏာတည်း။

တိဒဏ္ဍကေန ပရိဗ္ဗာဇကံ—ရသေ့ ပရိဗ္ဗိုဇ်ဘို၌ ရောံလေးလာအရပ်ဝယ် ရေကသား တင်ဘို့ရာ (တခုနှင့်တခု ဆက်သွယ်ထားသော) တုတ် ၃ခြောင်းရှိ၏၊ ထို တုတ် ၃ခြောင်းကို တိဒဏ္ဍက ဟု ခေါ်သတတ်၊ ၃ ချောင်းဆထက် ခွေးခြေ ကိုပင် တိဒဏ္ဍ က ဟုသည်း ခေါ်ကြသေး၏၊ ထို ၂မျိုးလုံးပင် ပရိဗ္ဗိုဇ် အားလုံးနှင့် ဆက်ဆံ၍ ထူးခြားသော အမှတ်အသား မဟုတ်သောကြောင့် ဤနေရာ၌ လိုမည် မထင်၊ " ဝေဏဝေန တိဒဏ္ဍေန, နတိဒဏ္ဍိဘိ ကထျဒတ = ဝါးဖြင့် လုပ်အပ်သော တိဒဏ္ဍ တောင်ဝှေးဖြင့် တိဒဏ္ဍိ ဟု မဆိုအပ်"ဟူသော ယတိဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်း၌ကား ဝါးတောင်ဝှေးဖျားဝယ် အလံသဘွယ် အဝတ်စည်း၍ ထိုအဝတ်၌ ကျိုး ၃ ခု အမှတ်အသား ပါသော တောင်ဝှေးကို တိဒဏ္ဍ ဟု ခေါ်၏၊ ထိုတိဒဏ္ဍမျိုးကို ရသေ့ပရိဗ္ဗိုဇ်တိုင်း မကိုင်ကြ "ဒဏ္ဍိ သွာဒိ=တောင်ဝှေးဆောင်သင်ကြိုး" ခေါ်သော အချို့ရသေ့များသာ ကိုင်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤနောက်နည်းသာ ၍ ဇာတ္တမှာ။တ အရာနှင့် သင့်သည်၊ တောင်ဝှေးဖျား၌ ထူးခြားသော ကြိုး ၃ ချောင်း အမှတ်အသားပါသော တောင်ဝှေးကို ကိုင်ဆောင်ခြင်းသည် ဇာတ္တ, ပရိဗ္ဗိုဇ်ရသေ့သည် ဇာတ္တမှာ။တ, ကြိုး ၃ ချောင်း ပါသော တောင်ဝှေးကား " ဒဏ္ဍိ သွာဒိ " ပရိဗ္ဗိုဇ် ဟု မှတ်သားခြောင်းဖြစ်၍ ဇာတ္တမှာ။တလကွဏာ တည်း၊ "ရွှေမျက်မှန်နဲ့ ကိုယ်တော်, သက်နီနီကြိုးနဲ့ ဘုန်းကြိုး" စသည်ကိုလည်း ဇာတ္တမှာ။တလကွဏာ ဟု ချည်းမှတ်။

အပဝဋ္ဋ၊ပေ၊ ပရိနိဋ္ဌာပနံ—အပ ပုဗ္ဗ ဝဇဓာတ် ကာပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော အပဝဋ္ဋ သဒ္ဒါသည် "ဒါန အနက်-မောက္ခ (နိဗ္ဗာန်) အနက်-ဖလသာဓန (အကျိုးပြီးစေခြင်း) အနက်-သမတ္တ (ပြီးဆုံးခြင်း) အနက်များကို ဟော၏" ဟု ထောမနိဓိ အဘိဓာန် ဆို၏၊ ထိုတွင် "ကြိယာယ ပရိနိဋ္ဌာပနံ=ကြိယာကို ပြီးစေခြင်းသည် ကြိယာဝဋ္ဋမည်၏" ဟူသော

နိဋ္ဌာပေသိ-ပြီးစေပြီ၊ ယောဇနေန-တယူဇနာဖြင့် ဋီတံ-တည်၏၊ ကြိယာပဝတ္ထေါတိ - ကြိယာအပပဋ္ဌ ဟူသည်၊ ကြိယာယ - ကြိယာကို၊ အာသုံ-လျင်မြန်စွာ၊ ပရိနိဋ္ဌာပနံ ပြီးစေခြင်းတည်း။

ပုဗ္ဗာဒိယောဂေ - ပုဗ္ဗ အစရှိသည်တို့နှင့် ယှဉ်ရာ၌၊ (ဉဒါဟရဏံ)။ မာသေန-တလဖြင့်၊ ပုဇ္ဇော- ရှေးကျသူ၊ ပဘာရ - နှင့်၊ သဒ္ဒိသော-ဘုသူ၊ မာတရာ - နှင့်၊ သမော - တူသူ၊ ကဟာပဏေန - တကျပ်ဖြင့်၊ ဥုနော-ယုတ်လျော့သောငွေ၊ ဓနေန - ဥစ္စာဖြင့်၊ ဝိကလော-ချို့တဲ့သူ၊ အာသိနာ-

စကားသည် ဖလသာဓနေ အနက် သမတ္တ အနက်ကို ပြသော စကားတည်း၊ ထိုစကား၌ "အာသုံ-လျင်စွာ ပြီးစေခြင်း" ဟု အာသုံ သဒ္ဒါကို ထည့်ထားခြင်းသည် အပဘဋ္ဌ၏ အနက်ပြမဟုတ်၊ "ဧကာဟေနဝ ပါဃာသိ= (အကြာကြီး မသွားရဘဲ) နွေချင်းပေါက် အရောက်သွား၏" စသည်ကို ထောက်၍ "မြန်မြန်ပြီးစေခြင်း" ဟု ဖွင့်ဟန် တူသည်၊ အမှန်မှာ — ကြာသည် ဖြစ်စေ မြန်သည် ဖြစ်စေ အလုပ်၏ ပြီးစီးကြောင်းကို ပြလျှင် "ဖလသာဓန" အနက်, တနည်း- "သမတ္တ" အနက်ရှိသော ကြိယာပဘဋ္ဌပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် မောဋ္ဌလွှာန်၌ အာသုံသဒ္ဒါ မထည့်ဘဲ "ဖလပတ္တိယံ-အကျိုးရခြင်းသည်၊ (သဘိ-ရှိသော်၊) ကြိယာပရိသမတ္တိ-ကြိယာ၏ ပြီးခြင်းသည်၊ အပဘဋ္ဌေါ—မည်၏" ဟု မိန့်သည်၊ ကြိယံ-အကျိုးကြိယာကို၊ အပဝဇ္ဇေတိ-ပြီးစေတတ်၏၊ ဇုတိ-ကြောင့်၊ ကြိယာပဝတ္ထေါ—မည်၏။

ဧကာဟေနဝ ပါဃာသိ၌ ဧကာဟေနေဝသည် ကြိယာ အမြန် ပြီးစီးနိုင်ခြင်းကို ပြသော ကြိယာပဝတ္ထဘည်း၊ "နဝဟိမာသေဟိ" ကား "အာသုံ ပရိနိဋ္ဌာပနံ" ဟု ဖွင့်သော ရူပသိဒ္ဓိအလို လျင်စွာ ပြီးစေပုံကို ပြသော စကား ဟု ဆိုလိုဟန် တူသော်လည်း ဧ လ ကြာအောင် ဆောက်နေရလျှင် မြန်သည် ဟု မဆိုသာ, နွေးပင် နွေးသေး၏၊ ထို့ကြောင့် ဆောက်လုပ်ခြင်းကိစ္စ (ရည်ရွယ်ရင်းအကျိုး) ပြီးစေပုံကို ပြသော ကြိယာပဝတ္ထ ဟုမှတ်၍ "ဧမ္မိ တိဟိ သံဝစ္ဆရေဟိ ဝဟာရကမ်ံ နိဋ္ဌာပေသိ= ဧမ္မိ လူဘို့စွမ်းနိုင်ရာကို လူတို့ကလုပ် လူဘို့ မစွမ်း နိုင်ရာကို အရှင် ဇနဂုတ္တာထေရ်က တန်ခိုးဖြင့် ပြီလုပ်ပါသော်လည်း၊ တိဟိ သံဝစ္ဆရေဟိ-၃ နှစ်တို့ဖြင့်၊ ဝါ-၃ နှစ်ခေတ်ကြာမှ၊ ဝိဟာရကမ်ံ-ဓမ္မာသောကမင်း၏ ကျောင်းခေတ်ကြီး ဆောက်လုပ်မှုကို၊ နိဋ္ဌာပေသိ ပြီးခဲ့ပြီ" ဤ၌ ကြိယာပြီးပုံ မြန်ရုံသာမက, နွေးပင်နွေးသေး၏၊ သို့သော် တိဟိ သံဝစ္ဆရေဟိသည် ကြိယာပဘဋ္ဌပင်၊ ယောဇနေန ဋီတံ၌ ယောဇနနကား (ရည်ရွယ်အပ်သော ဘည်ခြင်းကြိယာ အကျိုးပြီးပုံကိုပြသော) ကြိယာ ပဘဋ္ဌဘည်း၊ ဤပုံသဏ္ဌာန်ကိုကြည့်၍ မိမိ လို အပ်သော အကျိုးပြီးကြောင်းကို ပြရာ၌ ကာလအနက် အဓွန်(ခရီး) အနက်များကို ဟောသော သဒ္ဒါနောင် အာပဝဋ္ဌ အနက်၌ တတိယာသက်သည်-ဟု မှတ်။

ပုဗ္ဗာဒိယောဂေ၊ပေ၊ပိတရာ တုလျော—ကတ္တရိစသုတ်ဝယ် ကြိယာပဘဋ္ဌနောက်၌ သဒိသမှ စ၍ သခိလတ္ထာဒိ ယောဂေ တိုင်အောင် ပြအပ်သမျှ ပုဒ်စုကို ပုဗ္ဗာဒိ၌ အာဒိဖြင့်

သံဃ်ဏ္ဍက်ဖြင့်၊ ကလဟော - ငြင်းခုံခြင်း၊ အာစာရေန - အကျင့်ဖြင့်၊ နိပုဏော - ဆိပ်မြေ့သူ၊ ဝါစာယ-စကားဖြင့်၊ နိပုဏော၊ ဂုဇ္ဈေန-တင်လဲနှင့်၊ မိသကံ-ရောဒ်းပ်သောဒ်းစာ၊ တိလေန-နှမ်းနှင့်၊ မိသကံ၊ ဝါစာယ-ဖြင့်၊ သဒ်ဒိလော- ပြေပြစ်သူ၊ မဏိနာ - ပဒမြားဖြင့်၊ အဏ္ဍော- အလိုရှိ၏၊ စရေန အဏ္ဍော၊ ပိတရာ-နှင့်၊ တုလျော-တူသူ။

ကာလဒ္ဓါနေသု - ကားလအင်္ဂန့်တို့၌၊ (ဥဒါဟရဏ်) မာသေန - ဖြင့်၊ ဘုဥ္ဇတိ-စား၏၊ ယောဇနေန-တယူဇနားဖြင့်၊ ဂစ္ဆတိ-သွား၏၊ ပန္နဗ္ဘာဏ္ဍေ-ပဥ္စမာဝိဘတ်၏ အနက်၌၊ (ဥဒါဟဏ်) အတ္တနာဝ-မိမိသည်ပင်၊ အတ္တာနံ-ငိုမိကို၊ သမ္မနတိ-သမုတ်၏၊....ကမ္မဏ္ဍေ-၌၊ (ဥဒါဟရဏ်)၊ တိလေဟိ-နှမ်းတို့ကို၊ ခေတ္တံ-လယ်၌၊ ဝပတိ- စိုက်၏၊ ပဉ္စမိယေဍ္ဍေ-၌၊ (ဥဒါဟရဏ်)၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ ဝေဒနာ မဟာသမယေဟေန- ထိရဟန်းကြီးမှ၊ သုမဂ္ဂဿ-ကောင်းစွာ လွတ်ကြရကုန်ပြီ၊

(၂၉၆) သဟာဒိယောဂေစ၊ ၂၀၇။ သဟာ၊ပေါက်မိစ္ဆဝမာဒိဟိ-သဟ , သဒ္ဓိ , သမံ, နာနာ, ဝိနာ, အလံ, ကိံ , ဤသို့ အစရှိသော နိပါတ်

ယူ၊ ပုံစံကိုလည်း ထို အစဉ်အတိုင်း "ဝေနေန အတ္ထော" ဟု အထွေနှင့် ယှဉ်ဘက်တင်အောင် ထုတ်ပြီး၍ သံဒိလဋ္ဌဃာဒိ၌ အာဒိအရ " ပိတရာ တုလျော " ဟု တုလ၏ ယှဉ်ဘက်ကို ပြထားသည်၊ ဤ ပုံစံများဝယ် "ပိတရာ သဒိသော" စသည်ဖြင့် သဒိသ-သမ-မိသက-တုလတို့၏ ယှဉ်ဘက်များ၌ " နှင့် " ဟု အနက်ပေးရသောကြောင့် သဟာဒိယောဂေစ သုတ်အရာ ဟု မှတ်ထင်ဘွယ် ရှိ၏၊ သို့သော် သဟာဒိယောဂေစ သုတ်၌ သဟာဒိဝယ် အာဒိဖြင့် နိပါတ်များကိုသာ ယူမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဤ ကတ္တရိစ၌ စသဒ္ဒါဖြင့် (နှင့်—ပေးရသော်လည်း) သဒိသ စသည်တို့၏ ယှဉ်ဘက်များကို ယူထားသည်။

ကာလဒ္ဓါနေသု—ကာလအနက်၌ ခရိုးအဝှန့်ဟူသော အနက်တို့၌ (အစွန်သံယောဂ မာ့တ်လျှင်) ဤ ကတ္တရိစသုတ်၏ စသဒ္ဒါဖြင့် တတိယာသက်၏၊ (ဆေးတခုကိုစားရာ၌) " တလဖြင့် စားသည် " စသော အရာ, (ခရိုးသွားရာ၌ တနေ့လျှင်) " တယူဇနာကျ သွားသည်" စသည်ဖြင့် သုံးစွဲရာ၌ "မာသေန ဘုဥ္ဇတိ, ယောဇနေန ဂစ္ဆတိ" ပုံစံများဖြစ်၏။

ပန္နဗ္ဘာဏ္ဍေ—"အတ္တနာ-မိမိသည်" ဟု ပေးရသောကြောင့် ပဥ္စမာအနက်၌ နာဒိဘတ် သက်သည် ဟု ဆိုသည်၊ သို့သော် " ထေရော ဝိနယံ ပုစ္ဆနတ္ထာယ အတ္တနာဝ အတ္တာနံ သမ္မနိ" ဟူသော အဋ္ဌကထာတို့၌ " ထေရော " ဟု ကတ္တားပုဒ် ပါပြီး ဖြစ်သောကြောင့် အတ္တနာ၌ နာသည် တတိယာ ဝိသေသန အနက်ဟောသာ, " အတ္တနာဝ – ကိုယ်တိုင်သာလျှင်" ဟု အနက်ပေးရမည် ဟု သီလက္ခန် ဋီကားသစ်ဖွင့်သည်၊ [ကမ္မတ္ထ ပဉ္စမိယတ္ထ ပုံစံများ ထင်ရှားပြီ။]

တို့နှင့်၊ ယောဂေ - ယှဉ်ခြင်းသည်၊ (သတိ) လိင်္ဂမှာ တတိယာဝိဘတ္တိ ဟောတိ၊ စသဒ္ဒေန - ဖြင့်၊ သဟသဒ္ဒဿယောဂေဝိ - သဟသဒ္ဒါ၏ အနက်နှင့် ယှဉ်ရာ၌လည်း၊ (တတိယာဝိဘတ္တိ ဟောတိ)၊ တတ္ထ - ထို သဟအစရှိသည်တို့တွင်၊ သဟသဒ္ဒေန-နှင့်၊ ယောဂေါ-ယှဉ်ခြင်းသည်၊ ကြိယာ ဂုဏ ဒဗ္ဗ သမဝါယေ - ကြိယာ , ဂုဏ် , ဒြဗ်ဘို့နှင့် အညီအမျှ ဖြစ်ရာ၌၊ သမ္ဘဝတိ - ဖြစ်၏၊ ယထာ - ကား၊ ဝိတက္ကေန သဟ ၊ ပေ၊ လာဘော - တည်း၊ [ဝိတက်နှင့် တကွဖြစ်၏၊ သားနှင့် အတူ၊ (ဝိတာ-အဘာသည်၊) ဝ၏၊ အန္တေ ဝါဆိက ဘပည်၌ , သဒ္ဓဝိဟာရိက တပည့်တို့နှင့်တကွ ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့၏ လာဘ်ဖြစ်၏၊]

(၂၉၆) သဟ သဒ္ဓိံ ၊ ပေ ၊ သဟတ္ထယောဂေဝိ— သဒ္ဓိံ' သမံ၊ပေ၊ကိံ' တိုကား သဟဒိဗ္ဗ အာဒိဖြင့် ယူရသော ပုဒ်တို့တည်း၊ ထို ပုဒ်အားလုံးပင် နိပါတ်ချည်း ဖြစ်သော ကြောင့်ဂုဏ်း , သဒိသ မိဿက တုလျ စသော နာမ်ပုဒ်တို့ကို ကတ္တရိစဉ် စဖြင့် ယူခဲ့သော ကြောင့်ဂုဏ်း ဤ သဟာဒိအရ သဟနှင့် နိပါတ်ချင်း တူသော ပုဒ်များကိုသာ ယူလိုဟန် တူသည်၊ " စသဒ္ဒေန သဟတ္ထေဝိ " ဟု မြန်မာမူ၏၏၊ " သဟသဒ္ဒဿ - သဟ သဒ္ဒါ၏၊ အတ္ထေန - " တကွ " ဟု ပေးရသော အနက်နှင့်၊ ယောဂေါ - ယှဉ်ခြင်းသည်၊ သဟ သဒ္ဒတ္ထ ယောဂေါ - မည်၏ " ဟု ဋီကာ ဖွင့်သောကြောင့် " သဟသဒ္ဒတ္ထယောဂေဝိ " ဟု ရှိသော သိဟိုဠ်မူသာ မှန်သည်၊ ပုံစံ၌ ထင်ရှားလတ်။

သဟ သဒ္ဒေန ၊ ပေ ၊ သမ္ဘဝတိ— " သမံ - အညီ အမျှ၊ ဝိသေသေန - အတူးအားဖြင့်၊ အယနံ - ဖြစ်ခြင်း " ဟူသည်နှင့် အညီ, ကြိယာ - ဂုဏ် - ဒြဗ် - တို့တွင် တခုခုအားဖြင့် ညီတူ ညီမျှ ဖြစ်ခြင်းကို " သမဝါယ " ဟု ခေါ်၏၊ [ဝိပုဗ္ဗ ဣခေါတ် ဏပစ္စည်း, ဣကို ဧဝုဒ္ဓိ, ဧကို အာယပြုချ် " ဝါယ " ဟု ဖြစ်သည်၊] ကြိယာ သမဝါယ, ဂုဏ သမဝါယ, ဒဗ္ဗ သမဝါယ ဟု ခု မျိုးရှိ၏၊ " နှင့် " ဟု အနက်ပေးရတိုင်း သမဝါယ မဟုတ်, သဟသဒ္ဒါပါသော အရာ၌သာ သမဝါယ ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် " သဟသဒ္ဒေန ယောဂေါ ကိရိယာ ဂုဏ ဒဗ္ဗ သမဝါယေ သမ္ဘဝတိ=ကြိယာ ဂုဏ ဒဗ္ဗ သမဝါယဖြစ်ရာ၌သာ သဟသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်နိုင် (သဟသဒ္ဒါကို အသုံးပြုနိုင်) သည် " ဟု မိန့်သည်၊ ဤ စကားအရ-သဒ္ဓိံ ဇိနာ စသည်တို့ ယှဉ်ရာဝယ် သမဝါယဖြစ်-မဖြစ်ကို စိစစ်ဘွယ်မလို၊ " သမဝါယဖြစ်သည်လည်း ရှိ, မဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏ " ဟု ဆိုလိုသည်။

ဝိတက္ကေန ၊ ပေ ၊ လာဘော— ဝိစာရ ဧသော တရားစု၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့် ဝိတက်၏ ဖြစ်ခြင်းသည် ညီ၁, ညီမျ တကွဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ခြင်း ကြိယာအားဖြင့် ညီမျှရကား " ဝိတက္ကေန သဟ ဇတ္တတိ " သည် ကြိယာသမဝါယတည်း၊ [" ဝသည် - ဝိန်သည် - လှသည် - အရုပ်ဆိုးသည် " စသည်တို့သည် အထူးပြုသော ဝိသေသန ဂုဏ်ခုည်းတည်း၊] အဘာနှင့် သား၏ အဝဂုဏ်သည် (အဘလည်း ဝ, သားလည်း ဝ၌) တူမျှသောကြောင့်

ဘဂဝါ-သည်၊ ဘိက္ခုသံဃနာ- ရဟန်းအပေါင်းနှင့်၊ သင်္ဃံ-အတူ၊ နိဆိဒိ-ထိုင်တော်မူပြီ၊ သဟသေသနာ- တထောင်နှင့်၊ သမံ-အမျှ၊ ဇိတာ-နှိုင်းယှဉ်အပ်ကုန်၏၊ မေ-ငါ၏၊ သဒ္ဓေဟိ-ကုန်သော၊ ဝိယေဟိ-ချစ်အပ်ကုန်သော၊ မနာပေဟိ - မြတ်နိုးအပ်သူတို့နှင့်၊ နာနာဘာဝေါ- ကိုယ်အားဖြင့် တသီးတခြား ဖြစ်ရခြင်းသည်၊ ဝါ-ရှင်ကွဲ ကွဲရခြင်းသည်၊ ဝိနာဘာဝေါ- သေခြင်းအားဖြင့် ကင်းၝဖြစ်ရခြင်းသည်၊ ဝါ - သေကွဲ ကွဲရခြင်းသည်၊ (ဟောတိ - ဖြစ်၏) သံဃော - သံဃာသည်၊ ဂဂ္ဂနဂ - ဂင်္ဂါ ရဟန်းရှုးနှင့်၊ ဝိနာဝိ-ကင်းၝလည်း၊ ဥပေါသထံ-ဥပုသ်ကို၊ ကရေယျ-ပြုကောင်း၏၊ ဇတ-သင်၏၊ ဣဝ - ဤကျောင်းခွ၊ ဝါသေန - နေခြင်းဖြင့်၊ အလံ-အကျိုးမရှိ၊ ထာမဒဿိနာ-ကိုယ့်အစွမ်းကိုဖြင်သေး၊ ဝါ - ကိုယ့်အစွမ်းကို ဖြင်ပါလျက်၊ ဇကေန-တယောက်ထည်းသည်၊ (ဟုတ္ထာ-၍၊) တိဏ္ဏာန-သံသရာရေအယဉ်မှကူးသော၊ ပုရိသေန-ယောကျ်ားဖြင့်၊ မေ-အား၊ ကိံ-အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ဒုမ္မဓ-ပညာမရှိသော ဟယ်ရဲသွဲ၊ ဇတ-သင်အား၊ ဝါ- သင့်၏၊ ဇဋာဟိ - ဆံကျစ်တို့ဖြင့်၊ ကိံ - ဘာလုပ် အံ့နည်း၊ ဇတ-အား၊ ဝါ-၏၊ အဇိနသာဋိယာ-သစ်နက်ရေ အဝတ်ဖြင့်၊ ကိံ-ဘာလုပ်အံ့နည်း၊ သဟသဒ္ဒါဇ္ဇုယောဂေ- သဟသဒ္ဒါ၏ အနက်နှင့်

ပုဗ္ဗေန သဟ ထူသော (ဝိတာ) သည် ဂဏသမဝါယ တည်း၊ [ဆွမ်း သက်နှံး စသော လာဘ်များသည် အထည်ဝတ္ထုခြင်းများတည်း၊] အန္တေဝါသိက တပည့် သဒ္ဒါဝိဟာရိက တပည့်တို့မှာလည်း လာဘ်ပေါများကြ, ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့ မှာလည်း လာဘ် ပေါများကြသဖြင့် လားဘ်ချင်း တူမျှသောကြောင့် " အန္တေဝါသိက သဒ္ဒါဝိဟာရိကေဟိ သဟ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ လာဘော " သည် ဒုတ္ထ သမဝါယတည်း၊ ဤသဟနှင့်ယှဉ်ရာဝယ် သဟသဒ္ဒါက ရှေးမူပဿမိ သတ္တမိ ဝိဘတ်များလည်း သက်၏၊ ပုံစံကား— "သဟ+ပရိနိဗ္ဗာနာ=ပရိနိဗ္ဗာန် စံသည်ဖြင့် တပြိုင်နက်၊ သဟ+သဗ္ဗေ=သစ္စာပြုသည်နှင့် တပြိုင်နက်" စသည်။

နိသိဒိ ဘဂဝါ၊ပေ၊အဇိန သာဋိယာ—ၝင်းတို့ကား သဟာဒိမည်သော သဒ္ဒါအစ ကိုအဆုံးရှိသော ပုဒ်တို့နှင့် ယှဉ်ရာ (သဟာဒိယောဂ)၌ တတိယာ သက်ပုံတည်း၊ ထိုပုံစံများဝယ် "အလံ တေ ဇုဓ ဝါသေန" စသည်ကား " နှင့် " ဟု မပေးရ၊ " ဖြင့် " ဟုပေးရသော ပုံစံများတည်း၊ "ဖြင့်" ဟု ဝိသေသန အနက်ပေးရသော်သည်း သဟာဒိ၌ အာဒိဖြင့် "အလံ" စသည်တို့ကို ယူထားသောကြောင့် သဟာဒိ ယေဂေစ သုတ်ဖြင့်ပင် တတိယာ သက်ရောက်သည်၊ ကိုယ်ဇေမခေကန တိဏ္ဏာန ပုရိသေနကို မူလဒီကာအဖွင့် မဓုဒီကာက် မှီ၍ အနက်ပေးထားသည်၊ "ကိုယ့်အစွမ်းကို မြင်သော ယောကျ်ားမှန်လျှင် စာယောက်ထည်း မကူးထိုက်၊ ကိုယ့်အစွမ်းကို မြင်ပါလျက် တယောက်ထည်း ကူးသော

ယ္ဘဉ်ရာ၌၊ (ဥဒါဟရဏ်-ကား၊) ဒေဝဒတ္တော-သည်၊ ပန္ထာသမဏော နောက်လိုက်ရဟန်းဖြစ်သော၊ ကောကာလိကေန-ကောကာလိကနှင့် တကွ၊ ရာဇဂဟံ-ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့၊ ဟိဒိသိ-ဝင်ပြီ၊ ဗာလေဟိ-လူရိုက် တို့နှင့်၊ သံဝါသော-တကွနေရခြင်းသည်၊ ဒုက္ခော-ဆင်းရဲကြောင်းတည်း။

(၂၉၇) ပေးတွေထွေး၂၀၉[ယောဂဝဂ်ဟဏ်-ယောဂသဒ္ဒါသည်၊ ဂုဟ-ဤသုတ်သို့၊ (သိဟိုဠ်မှာ၌ "ဒွဇ" ရှိ၏) အနုဝတ္တေတာ၊ (သဟာဒိယောဂေစသုတ်မှ လိုက်သည်-ဟူလို၊)] ပေးတွေထွေစ-ဟိတ် အနက်၌ ၎င်း၊ ပေးတွေထွင်ပွဲယောဂေစ-ဟိတ်အနက်ရှိသော သဒ္ဒါတို့နှင့် ယ္ဘဉ်ရာ၌ ၎င်း၊ လိင်္ဂမှာ တတိယာဝိဘတ္တိ ပေးတိ၊ ကိဆ္ဆိဗ္ဗိဖလေ-တရုံတရသော အာကျိုး၌၊ ဒိဋ္ဌသာမတ္ထိယံ-မြင်အပ်သော အစွမ်းသတ္တိရှိသော၊ ကာရဏ်-အကြောင်းသည်၊ ပေးတု-ဟိတ်မည်၏၊ သောယေဝ-ထိုဟိတ်သည်ပင်၊

ယောက်ျားမျိုးဖြင့် ငါ့မှာ ဘာအကျိုး ရှိတော့မည်လဲ" ဟု ကိုယ့်ကိုယ် ကိုးပင် အခြားယောက်ျားကဲ့သို့ အပြစ်တင်သော စကားဖြစ်သည်။

သဟ သဒ္ဒဿယောဂေ၊ပေ၊သံဝါသော— "ကောကာလိကေန, ဗာလေဟိ" တို့၌ "နှင့်"ဟူသော အနက်သည် နာဝိဘတ် ဟိ ဝိဘတ်တို့၏ အနက်တည်း၊ "ကောကာလိကေန-နှင့်+တကွ"၌ "တကွ"ကား အပိုဆည့်ရခသော သဟ၏အနက်ဘည်း၊ ဗာလေဟိ သံဝါသော၌ သံသည် သဟအနက်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ကောကာလိကေန-ဗာလေဟိ" တို့၌ တတိယာသက်၍ "နှင့်"ဟု အနက်ပေးရသည်၊ [ဤ၌လည်း "သဟတ္ထေ"ဟု ရှိပြန်၏, ရှေနောက်ညီအောင် "သဟသဒ္ဒတ္ထယောဂေ-ဒေဝဒတ္တော" စသည်ဖြင့် ရှိသင့်သည်၊ သဒ္ဒနီတိနှင့်တကွ မြန်မာမူရှုပသိဒ္ဓိ၌ "သဟဒတ္ထေ"ဟုချည်း ရှိသောကြောင့် ဆိုစာကိုအမှန်ယူလျှင် "သဟတ္ထေ-သဟသဒ္ဒ၏ အနက်၌၊ တတိယာ-သည်၊ဟောတ်"ဟု ဆို၍ "သဟအနက်၌ ဝိဘတ်သက်၍ မဖြစ်ရကား သဟ အနက် နှင့် ယ္ဘဉ်ရာ ကောကာလိက-ဗာလတို့၌ တတိယာသက်"ဟု အဓိပ္ပါယ်ယူလျှင်လည်း သင့်ဘွယ်ရှိ၏၊]

(၂၉၇) ကိသ္မိံစိဖလေ၊ပေ၊ဟေတု—ဟေတု အမည်ရသော အကြောင်း၌ ကရဏကာရကကဲ့သို့ အကြောင်းနှင့် အကျိုးတို့ သဟစရဏာ (တပြိုင်နက်) မဖြစ်ကြ၊ အကျိုး၏ ရှေကဖြစ်စေ နောက်မှဖြစ်စေ အကြောင်း ဖြစ်ရသည်၊ "အန္ဓေနဝသတိ"၌ နေခြင်း ကြိယာနှင့် ထမင်း ဒြဗ်တို့ တပြိုင်နက် မဖြစ်ကြ၊ ယခုနယ်ကနေ၍ အတော်ကြာမှ ဖြစ်စေ-နောက်ရက်မှဖြစ်စေ ထမင်းရမည်၊ ထိုသို့ ထမင်းဒြဗ်ကို တိုက်ရိုက် မတွေ့ရသေးသော်လည်း ထမင်းကို မြော်ကိုး၍ နေခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ထမင်း၏ သတ္တိကိုကား ဖြင့်ရလေပြီ၊ "ထမင်းရလိမ့်မည်ဟု မြော်လင့်ချက် မရှိလျှင် မနေ, ထမင်းရလိမ့်မည် ဟု မြော်လင့်ချက် ရှိသောကြောင့်သာ နေ၏" ဤသို့ အပြန် အလှန် (အန္ဒယ-ဗျတိရေက) အားဖြင့် စဉ်းစား ကြည့်လျှင် ထမင်း ဒြဗ်၌ နေခြင်း အကျိုးကို ပြီးစေနိုင်သော သတ္တိ

အဇ္ဇော - တည်း၊ တဘွိံ ဟေတွုဇ္ဇေ - ထို ဟိတ် အနက်၌၊ (တတိ ယဒေ ဟောတိ-ဖြစ်၊) အန္ဓေန- ထမင်း ကြောင့်၊ ဝသတိ - နေ ဖြစ်၊ ဓနမ္မုန - ကြောင့်၊ ဝသတိ၊ ဝိဇ္ဇာယ-အတတ် ကြောင့်၊ ဝသတိ-နေ ဖြစ်၊ ဇရွာ-ဇာတ် ကြောင့်၊ ဝသလော - သူယုတ် သည်၊ နဟောတိ - မဟုတ်၊ ဇရွာ - ဇာတ် ကြောင့်၊ ပြာဟ္မဏော - သည်၊ နဟောတိ၊ ကမ္မုနာ-အလုပ် ကြောင့်၊ ဝသလော-သည်၊ ဟောတိ၊ ကမ္မုနာ - ကြောင့်၊ ပြာဟ္မဏော - သည်၊ ဟောတိ၊ ဒါနေန-ကြောင့်၊ ဘောဂဝါ-စည်းစိမ်ရှိ၏၊ အာစာရေန-အကျင့် ကြောင့်၊ ကုလိ-အမျိုး ကောင်းရှိ၏၊ [“အာစရိယေန - ဆရာ့ ကြောင့်၊ ကုသလိ-ကုသိုလ်ရှိ၏” ဟု လည်း အဓျိစာ ရှိ၏။]

ကေန - အဘယ့် ကြောင့်၊ ပါဏိ - လက် သည်၊ ကာမဒဒေါ - အလို ရှိအပ်သော ဝတ္ထုကို ပေးနိုင်ပါသနည်း၊ ကေန ပါဏိ , မရုသဝေါ - ကျိုးသာ အရသာကို ယိုစေနိုင်ပါသနည်း၊ တေ - အရှင်နတ်မင်း၏၊ ကေန ပြာဟ္မဏစရိယေန - အဘယ်မြတ်သော အကျင့် ကြောင့်၊ ပါဏိမှိ - လက်၌၊ ပုည်-ကောင်းမှု အကျိုး သည်၊ ဂုဏ္ဍာတိ - ပြီးနိုင်ပါသနည်း။

ဟေတွုဇ္ဇပ္ပယောဂေ - ၌၊ (ဥဒါဟရဏံ) ကေန နိမိတ္တေန - အဘယ် အကြောင်း ကြောင့်၊ ကေန ပယောဇနေန, ကေနဋ္ဌေန, ကေန ဟေတုနာ - အဘယ် အကြောင်း ကြောင့်၊ ဝသတိ - နေသနည်း။

• ရှိကြောင်း ထင်ရှားသည်၊ ဤသို့လျှင် နေခြင်းကြီး ဟူသော အကျိုးကို “ကိုယ်မိုစိဖလေ” ဟု ဆို၍, ထို အကျိုး၌ (ထိုအကျိုးကိုထောက်၍) မြင်အပ် သိအပ်သော ထမင်း၏ သဘော်ကို “ဒိဋ္ဌသာမတ္ထိယံ” ဟု ဆိုအံ့၊ ထို သို့ ထမင်းခြင်္ဂကား မဟုတ်လော သေး ဘဲ သူ၏ သဘော်ကိုသာ မြင်းရသော ထမင်းခြင်္ဂ သည် ဟုတ် မည်၏၊ ဆရာ့ထံ စာသင်ရလိမ့်မည် ဟု မြော်လင့်၍ နေသော တပည့်အတွက် “ဝိဇ္ဇာယ ဝသတိ” ပြုယုဂ်, တရားရလိမ့်မည် ဟု မြော်လင့်နေသူ့ အတွက် “ဓနမ္မုန ဝသတိ” ပြုယုဂ်, လာဘ်လာဘ ရလိမ့်မည် ဟု မြော်လင့်နေသူ, အတွက် “ သက္ကာရေန ဝသတိ ” ပြုယုဂ် စသည်၌လည်း နည်းတူ၊ [“ဒိဋ္ဌသာမတ္ထိယံ-ယံ ” ဟု ယံ တခု ရှိသေးသည်ကား အပို, သိဟိုဠ်မူမှာလည်း မရှိ။]

အန္ဓေန၊ပေ၊ပုည ပါဏိမှိ ဂုဏ္ဍာတိ—ဤပုံစံများ၌ “ကြောင့်” ဟု ဟိတ်အနက်ပေး ရသော အန္ဓေန ဓမ္မေန စသော ပုံစံများကို ဤသုတ်၏ ပုံစံချည်း ဟု မှတ်၊ “နဇွာ၊ပေ၊ ကမ္မုနာ ဟောတိ ပြာဟ္မဏော” ကား ဂါထာတည်း၊ ကေန ပါဏိ ၊ ပေ ၊ ပုည် ပါဏိနှိ ဂုဏ္ဍာတိ”လည်း ဂါထာပင်၊ ထို ဂါထာ၌ “ကေန-ပြာဟ္မဏစရိယေန”တို့သည် ပုံစံတည်း။

ဟေတွုဇ္ဇပ္ပဓယောဂေ ၊ပေ၊ဝသတိ — ဟေတု+အဇ္ဇော ယေသံတိ ဟေတွဇ္ဇော၊ ယေသံ-အကြောင် နိမိတ္တ ကာရဏ ဟေတုစသော သဒ္ဒါတို့၏၊ ဟေတု-အကြောင်းဟူသော၊

အထွေး-အနက်သည်၊ အတ္ထိ ဧကတိ တေ ဟေတ္ထတ္ထာ၊ အကြောင်းအနက်ဟာ သဒ္ဒါစုကို ဟေတ္ထတ္ထ ဟု ဆို၏၊ နိဒါတ္တာသဒ္ဒါဟေတု သဒ္ဒါတို့ အကြောင်း အနက် ဟောကြောင်း ထင်ရှားပြီ၊ ပယောဇနသဒ္ဒါကိုလည်း ဆောမနိမိဋ္ဌ ဟေတုအနက်ဟောဘုဖွင့်၏၊ အတ္ထမ္မ ဖြစ်သာသော အဋ္ဌ သဒ္ဒါလည်း ကာရကာ သဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ကေန ပယောဇနေန ကေနဋ္ဌေန - အဘယ် အကြောင်းကြောင့်" ဟု ပေးနိုင်၏၊ ထို ဟေတ္ထတ္ထ ဖြစ်သော နိမိတ္တာပယောဇန အဋ္ဌ ဟေတု သဒ္ဒါဘို့နှင့် ယှဉ်သော ကိံ သဒ္ဒါသည် ဟေတ္ထတ္ထ ပယောဂတည်း၊ ထို ဟေတ္ထတ္ထပယောဂ ဖြစ်သော ကိံ သဒ္ဒါနောင် နာဝိဘတ် သက်၍ "ကေန" ဟု ဖြစ်ရသည်၊ နိမိတ္တ စသည်နောင် နာဝိဘတ်ကား ဟေတ္ထတ္ထ၌ သက်သော ဝိဘတ်တည်း။

မှတ်ချက်။ ။ "ကေန နိမိတ္တေန" စသည်၌ နိမိတ္တေန ဟူသော ဟေတ္ထတ္ထ သဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် "ကေန"၌ တတိယာသက်သည်-ဟု ဆိုရာ, အကျိုးထူး မထင်လှ၊ ကေန သည် ဝိသေသန သဘောသက်၏၊ " ကေန-အဘယ်သို့သော၊ နိမိတ္တေန-ကြောင့်" ဟု ခွဲ၍ အနက်ပေးလိုက ပေးနိုင်၏၊ ဝိသေသနတို့ ထုံးစံမှာလည်း ဝိသေသျပုဒ်၌ သက်သော သုတ်ရင်းဖြင့်ပင် ရွပ်ပြီးနိုင်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် " ကေန နိမိတ္တေန " စသည်၌ ကေနဝယ် ဟေတ္ထတ္ထ ပယောဂ ဖြစ်သောကြောင့် တတိယာဝိဘတ်သက်ရသည် ဟူသော စကားကို စဉ်းစားထိုက်သည်။

အခြားကျမ်း အဆို ။ ။ ဤ ရူပသိဒ္ဓိ၌ ဟေတ္ထတ္ထ ပယောဂ ဖြစ်သော လိန်္ဂနောင် တတိယာ သက်ဟု ဆိုထားသော်လည်း မောဂ္ဂလ္လာန်၌ကား (သက္ကတကို မှီ၍) " ဆဋ္ဌီ ဟေတ္ထတ္ထေဟိ, သမ္ဘာဒိတော သမ္ဘာ " ဟု ၂ သုတ်တည်း၏၊ ဟေတ္ထတ္ထေဟိ-အကြောင်း အနက်ရှိသော သဒ္ဒါတို့နှင့်၊ ယောဂေ - ယှဉ်သော လိန်္ဂ၌၊ ဟေတုမှိ - ဟိတ် အနက်၌၊ ဆဋ္ဌီ-ဆဋ္ဌီသက်၊ "ဥဒရဿ ဟေတု ဥဒရဿ ကာရကာ" တည်း၊ ဤ၌ ဟေတု-ကာရကာ ဟူသော ဟေတ္ထတ္ထသဒ္ဒါတို့၏ ယှဉ်ရာ ဥဒရနောင် ဟိတ်အနက်၌ ဆဋ္ဌီ သက်ထားသည်၊ " ဥဒရဿ ဟေတု , ဥဒရဿ ကာရကာ - ဝမ်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် " ဟု ပေး၊ သမ္ဘာဒိတော-သမ္ဘာဒိဂိုဏ်းဝင်ဖြစ်သော ယ တ ကိံ စသော သဒ္ဒါမှနောက်၌၊ ဟေတုမှိ-ဟိတ်အနက်၌၊ သမ္ဘာ-အလုံးစုံသော ဝိဘတ်တို့သက်၊ ကောဟေတု, ကံဟေတုံ, ကေန ဟေတုနာ၊ပေ၊ကိသ္မိ ဟေတုသ္မိ၊ ကိံ ကာရကံ ၊ ပေ ။ ကိသ္မိ ကာရကေ၊ ကိံနိမိတ္တံ၊ပေ၊ ကိသ္မိ နိမိတ္တေ၊ ကိံ ပယောဇနံ၊ပေ၊ ကိသ္မိ ပယောဇနေ-"အဘယ် အကြောင်းကြောင့်" ဟု ချည်းပေး။

မှတ်ချက်။ ။ဤ ဗျာကရဏ်း ဆရာတို့ အလိုအားဖြင့် "ကိံ ကာရကံ" ဝယ် ကိံနှင့် ကာရကံသည် သမာသ် မဟုတ်၊ ဟေတ္ထတ္ထဖြစ်သော ကာရကာသဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ ကိံနောင် ဟိတ်အနက်၌ ပဌမာသက်ထားသည်၊ ထို့အတူ "ယံ+ကာရကံ, တံ+ကာရကံ(ပဌမာ အနက်၌ တောပစ္စည်းသက်ထားသော)ယတော+နိဒါနံ, တတော+နိဒါနံ" စသည်တို့ သမာသ်မဟုတ်ကြ, ဝါကျတို့သာတည်း၊ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၌ကား " တတောနိဒါနံ-ထိုဥစ္စာဟူသော အကြောင်းကြောင့်(ဝါကျ)ထိုဥစ္စာလျှင် အကြောင်းရှိသော(သမာသ်)" စသည်ဖြင့် သမာသ်-ဝါကျ ၂ မျိုးလုံးပင် တွေ့ရသည်။

(၂၉၀) သတ္တမျာဇ္ဇေစ။ ၂၉၀။ ပေ၊ ပေါတိ၊ စ - ဆက်ဥုံးအံ့၊ ကာလဒ္ဓါန ဒိသာ ဒေသာဒိသု-ကာလ, အဒ္ဓန်, ဒိ သာ, ဒေသ အစရှိသော အနက်တို့၌၊ အယံ - ဤ တတိယာဝိဘတ်သည်၊ (ပေါတိ)၊ တေန သမယေန-ထိုအခါ၌၊ တေန ကာလေန-၌၊ ကာလေန-သင့်လျော်သော အခါ၌၊ ဓမ္မသဝဏံ - တရားနာခြင်း၊ သေဒ- ထိုသုတ် အဘိဓမ္မာ ဝိနည်း သည်၊ မမ ငါ၏၊ အစ္ဆယေန- ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်တော်မူရာ အခါ၌၊ ဝေါ-သင်ဘို့၏၊ သဇ္ဇာ-ဆရာတည်း၊ မာဧသန - တသ်၌၊ ဘုဇ္ဇတိ - စား၏၊ ယောဇနေန-တယူဇနာ၌၊ ဓာဝတိ-ပြေး၏၊ ပုရတ္ထိမေန - အရှေ့အရပ်၌၊ ဓတရဋ္ဌော-ဓတရဋ္ဌနတ်မင်း၊ ဒက္ခိဏေန-တောင်အရပ်၌၊ ဝိရူဠှကော-ဝိရူဠှကနတ်မင်း၊ ပစ္ဆိမေန - အနောက်အရပ်၌၊ ဝိရူပက္ခော - ဝိရူပက္ခနတ်မင်း၊ ဥတ္တရေန - မြောက်အရပ်၌၊ ကသိဝန္တော - ကသိဝန္တမြို့ ရှိ၏၊ အာပရေန - ထိုမှတပါးသောအရပ်၌၊ ဇနောယံ - ဇနောယမြို့ရှိ၏၊ ယေန-အကြင်အရပ်၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တေန-ထိုအရပ်၌၊ ဥပသင်္ကမိ-ချဉ်းကပ်ပြီ၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ-၍၊ ဣစ္စာဒိ - ဤသို့အစရှိ သည်တည်း။

(၂၉၉) ယေနဂ်ိဝိကာရော ။ ၂၉၁။ ဗျာဓိမတာ-အနာရှိသော၊ ယေန အာဂ်ိန - အကြင် ကိုယ်အင်္ဂါဖြင့်၊ အာဂီနော - အင်္ဂါရှိသော ကိုယ်၏၊ ဝိကာရော်-ထူးခြားသော အခြင်းအရာကို၊ လက္ခိ်သတေ-မှတ်သားအပ်၏၊ တတ္ထ- ထို ကိုယ်အင်္ဂါအနက်၌၊ တတိယာ ဝိဘတ္တိ ပေါဘိ၊ စ-ဆက်၊ ဇဏ္ဍေ-ဤသုတ်၌၊ အာသ-ထိုကိုယ်၏၊ အင်္ဂံ-အင်္ဂါသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ဣတိ, အင်္ဂံ-အင်္ဂါမည်၏၊ သဒ္ဒါရုံ-ကိုယ်တည်း။ [ပုံစံများ ကစ္စည်းနှင့် တူပြီ။]

(၂၉၇) ကာလဒ္ဓါန၊ မေ၊ စာယံ— "ကာလစသောအနက်ကို ပေါရာဏ်သာ ဤသုတ်ဖြင့် သတ္တမီအနက်၌ တတိယာသက်သည်" ဟု သတ်မှတ် ပြုသော စကားတည်း၊ ဤသို့ သတ်မှတ်ခြင်းလည်း "တဒနု ပဒရာဓေန" ဟူသော ပရိဘာသာ နှင့် အညီ ဘုရား ပါဠိတော်၌ ရှိသမျှကို ရှာဖွေ၍ သတ်မှတ်ခြင်းတည်း၊ ပုံစံများ ထင်ရှားပြီ၊ ["မာသေန ဘုဇ္ဇတိ" သည် ကဘ္ဘရိစ သုတ်၏ စသဒ္ဒါဥ်စလည်း ပါခဲ့ပြီ၊ " တလဉ္စ စား၏ " ဟု အနက် လည်း မကောင်း၊ "ယောဇနနဓာဝတိ"လည်း "ယောဇနေန ဂစ္ဆတိ" ဟု ဆိုခဲ့ပြီးနှင့် မထူး၊ ထို့ကြောင့် ထိုကာလအနက် အဒ္ဓါအနက်ပြ ပုံစံ ၂ ကို စဉ်းစားသင့်သည်။]

(၂၉၉) အင်္ဂံမဿ၊ပေ၊အင်္ဂံ,သရီရံ- [ယေန ဗျာဓိမတာ-စသည်၏အဓိပ္ပါယ်ကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ၌ ပြထား၏၊] အင်္ဂ သဒ္ဒါသည် မျက်စိ နား နှာ လက် ခြေ အင်္ဂါ ဟူသော ကိုယ်၏ အစိတ်အပိုင်းကို ဟောကြား ရှိသော်လည်း သုတ်၌ပါသော "အင်္ဂ ဝိကာ

(၃၀၁) ဝိသေသနေစ။ ၂၉၂။ [အခေနန - ဤအနက်ဖြင့်၊ ဝိသေသိတပ္ပံ-အထူးပြုထိုက်သော အနက်ကို၊ ဝိသေသိယတိ - အထူးပြုအပ်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (ကံ-ထိုအနက်သည်၊)ဝိသေသနံ-မည်၏၊ ဂေါတ္တာဒိ-အနွယ် အစရှိသည့်တည်း၊] ဂေါတ္တ နာမ ဇာတိ သိပ္ပ ဝယော ဂုဏ သဒ်္ဒါတေ-အနွယ်, အာမည်, ဇာတ်, အတတ်, အယွယဲ့, ဂုဏ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ တသ္မိံ ဝိသေသနဇ္ဈေ - ထို ဝိသေသနအနက်၌၊ ပေ၊ ဟောတိ၊ စသဒ္ဒေန-ဖြင့်၊ ပကတိအာဒိဟိစ - ပကတိ အစရှိသည်တို့မှ (နောက်၌၊ လည်း၊ (တဘိယာဒိဘတ္တိ ဟောတိ)။

ရော"ဉ္ဇ အဂ်ကိုကား "အဂ်ံအသ အတ္ထိ"ဟု ဝိဂ္ဂိဟ်ပြု၍ အသတ္ထိ အနက်ဉ္ဇ ဏပစ္စည်း သက်ပြီးလျှင် ထိုအဂ်အရ မျက်စိ နား နှာ လက် ခြေ အဂ်ါရှိသူ လူတဘ်ိုယ်လုံးကို ယူပါ-ဟု ဆိုလိုသည်။ [အဂ်ံယသ အတ္ထိတိ အဂီ" ဟု ဏိပစ္စည်းဖြင့် " အဂီဒိကာရော " ဟု ဆရာတို့ ပြင်ကြ၏, သာ၍ ရှင်းသည်။]

ဇဋ္ဌမ္ဘူတ လက္ခဏ နှင့် အဂ်ဝိကာရလက္ခဏ။ ။ ဇဋ္ဌမ္ဘူတ လက္ခဏသည် ခန္ဓာကိုယ်၏ ထူးခြားပုံကို မှတ်သည် မဟုတ်, ဥစ္စာပေသိ စသော ကြိယာ-ပရိဇ္ဇာဇကံ စသော ဒြဗ်ကို မှတ်သားသည်၊ " ဘိန္နေန သိသေန ဥစ္စာပေသိ " ဉ္ဇ လက္ခဏ ဖြစ်သော ဘိန္နသီသသည် (အကို-ဟတ္ထတို့ကဲ့သို့) အနာရှိသော ကိုယ်အဂ်ါ ဟုတ်သော်လည်း လက္ခဏဖြစ်သော ဥစ္စာပေသိကား အဂ်ဝိကာရ မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ဤပေါနဂ်ဝိကာရော သုဘဉ္ဇ်မဆိုင်၊ မှတ်သားကြောင်း လက္ခဏက ကိုယ်အဂ်ါ တခုခုဖြစ်၍ မှတ်အပ်သော လက္ခဏလည်း ခန္ဓာကိုယ်ဖြစ်မှသာ ဤသုတ်နှင့် ဆိုင်သည်၊ အချုပ်မှာ—လက္ခဏသည် ကိုယ်အဂ်ါ တခုခုဖြစ်၍ လက္ခဏလည်း ခန္ဓာကိုယ် ဖြစ်ရာဉ္ဇသာ အဂ်ဝိကာရလက္ခဏ တည်း၊ လက္ခဏသည် ဘိန္နသီကဲ့သို့ ကိုယ်အဂ်ါ ဖြစ်စေကာမူ လက္ခဏ ကိုယ်ခန္ဓာ မဟုတ်ရာဉ္ဇဂုဏ်း, လက္ခဏလက္ခ ၂ပါးလုံးပင် ("ဥုနပဉ္စမန္ဓနန ပတ္တေန စေတာဓပယ္ယ" ကဲ့သို့) ကိုယ်အဂ်ါ-ကိုယ် မဟုတ်ရာဉ္ဇဂုဏ်း ဇဋ္ဌမ္ဘူတ လက္ခဏတည်းဟု မှတ်။

(၃၀၀) ဝိသေသိယတိ၊ ပေ၊ ဝိသေသနံ, ဂေါတ္တာဒိ—"အနေန" ကို ကရိဏ်း အနက်ပေးထားသောကြောင့် "ဝိသေသိယတိ" ဟူသော ကံဟော ကြိယာ၏ ကတ္တားကို ရှာလျှင် "ဝဒန္တေန-ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်"ဟု ပုဂ္ဂိုလ်ကတ္တား လာရမည်၊ "ဝိသေသိယတိ အနေနာတိ ဝိသေသနံ " ကိုလည်း ကရဏသာဓန ဟု မှတ်၊ တနည်း—"အခေနန-ဤ အနက်သည်"ဟု ကတ္တားဓပေး၍ အဝုတ္တ ကတ္တုသာဓနလည်း ကြီ၊ " ဂေါတ္တာဒိ " ကား အာဒိဓေယျတည်း၊ ထိုဂေါတ္တာဒိဉ္ဇ အာဒိဖြင့် နာမ-ဇာတိ-သိပ္ပ-ဝယ-ဂုဏတို့ကို ယူ၊ ထို့ကြောင့် "တသ္မိံ ဂေါတ္တနာမ၊ပေ၊ဂုဏသဒ်္ဒါတေ" ဟု ဖွင့်သည်၊ [ဝယသဒ္ဒါသည် မနောဂိဏ်းဝင်ပုဒ် ဖြစ်သောကြောင့် "ဝယော ဂုဏ" ဟု သမာသ်အလယ် ဩရဝံလျက် သိဟိုင်္ဂမူရှိသည်။]

နာထော - သည်၊ ဂေါတြေနှ-အနွယ်အားဖြင့်၊ ဂေါတမော ဂေါတမ
ေညတ်ေတာ်မူ၏၊ ေယာ-အကြင်ထင်ရှသည်၊ နာမေန - အမည်အားဖြင့်၊
သးရိပုတ္တောတိ - သးရိပုတြားဟူ၍၊ ဝိသုတော-ထင်ရှားး၏၊ ပညဝါစ-
ပညးရှိလည်း ဟုတ်၏၊ [“ေညဝါစ ေယာ”ဟု ရှိစေ။] ဗဟုဿု-သည်၊ ဗာတိ
ယာ-ဓးတ်အားဖြင့်၊ခတ္တိေယာ-မင်းတည်း၊ လောေက-၌၊ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော-
ဖြိုင်ဒးက်ပုဂ္ဂိုလ်မရှိ၊ တဒဟု-ထိုနေ့၌၊ ေဇ္ဌဖိတော - ရှင်ရဟန်းအဖြစ်သို့
ေရာက်သူသည်၊ သေ္ဌာ- ဖြစ်လျက်၊ ဓးတိယာ-ေမွးဖွားခြင်းအားဖြင့်၊
သတ္တာ ဿိေကာ-၇ နှစ်သာ ရှိေသ းေသာ၊ ေသးဝ-ထိုသူသည်းလည်း၊
မံ-ငါ့ကို၊ အနုသာသေယျ- ဆုံးမအံ့၊ မတ္ထေက-ဥုးထိပ်ဖြင့်၊ သမ္မဒိဿာဝိ-
ခံယူအံ့၊ [၌“ေသးဝ မံ၊ ေပ၊ မတ္ထေက”ဟူေသာ ေနာက် ၂ ပါဒသည်
သိဟိုဠ်မှ၌ မပါ။]

ေသာ-ထိုသူသည်၊ထိပ္ပေါန-အဝတ်အားဖြင့်၊ နဠကာရော ကျူးထရုံ
လုပ်သူတည်း၊ ဝယသာ- အယ္ယယ်အားဖြင့်၊ ဂေါနိတ်ေသာ-တရယုတ်
ဥဝဂ္ဂါ၏၊ ဝိဇ္ဇာယ-အဝတ်အားဖြင့်၊ သာရ-ကောင်းသူတည်း၊ ပညာယ-
ဖြင့်၊ သာရ-တည်း၊ တပသာ-အကျင့်အားဖြင့်၊ ဥတ္တေမော-မြတ်သူတည်း၊
သုဝဏ္ဏေန-ရွှေသေ့အဆင်းအားဖြင့်၊ [သိ၌“ဝဏ္ဏေန-အဆင်းအားဖြင့်”
ဟု ရှိ၏၊]အာဘိရူပေါ-လွန်ကဲသော အဆင်းရှိသူတည်း။

ဂေါဂြေန ဂေါတမော နာထော —— “ဂေါတမ” အမည်တော်သည့် အမျိုး
အားဖြင့် ရအပ်သော အမည်လည်း မဟုတ်, အရဟံ စသော ဂုဏ်တော် အားဖြင့်
ရအပ်သော အမည်လည်း မဟုတ်-ဟု အခြားသော အမည်ရှင်း၏ အကြောင်းတို့မှ
အထူးပြုတတ်သောကြောင့်“ဂေါဂြေန”ကို ဇသေသနဟု ဆိုရသည်၊ နာမ စသော နေ့ဒံ
ငသေသနတို့၌လည်း ဤနည်းတည်း၊ ဤတတိယာ ဝိသေသနများ၌ “အားဖြင့်, သဖြင့်,
ဖြင့်”ဟု သင့်သလို အနက်ေးကြရသည်။

သာရိပုတ္တောတိ ၊ ေပ၊ အာဘိရူပေါ— နာမ်စားတိ စသည်တို့၏ ဒးစဉ်အတိုင် းပုံစံ
များတည်း၊ ထိုတွင် ဓာတိသည် အမျိုးဓာတိ-ေမွးဖွားခြင်းဓာတိဟု ၂ မျိုးရှိသောကြောင့်
“ဓာတိယာ ခတ္တိေယာ, ဓာတိယာ သတ္တာဿိေကာ ” ဟု ပုံစံ ၂ မျိုး ပြုထားသည်၊
“သာရိပုတ္တောၔ ေပ၊ ပညဝါစ ေယာ”သည် ဂါထာ ၂ ပါဒတွဲ၊ “ဓာတိယာ ခတ္တိေယာ
ၔ ေပ၊ပုဂ္ဂလော”လည်း ဂါထာ ၂ ပါဒတွဲ၊ “တဒဟုၔ ေပ ၔ ဿိေကာ”လည်း ၂ ပါဒတွဲ
တည်း၊ ထိုသို့ ဂါထာပါဒများဖြစ်သောကြောင့်“ဗဟုသုတော ေညဝါစ ေယာ, လောေက
အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော , တဒဟု ပဗ္ဗဇိတော သေ္ဌာ ”တို့ လိုရင်းပုံစံ မဟုတ်ဘဲ လျက် ပါနေ
ကြရသည်၊ မြန်မာမှ၌“သောပိ မံ၊ ေပ၊ မတ္ထေက”ဟူသော ၂ ပါဒမှာ နိဿယတို့ ထည့်ပေး

ပကတိ အာဒိသု- ပကတိ အစရှိသည်တို့၌၊ (ဥဒါဟရဏဝါ)။ ပကတိ ယဝ - ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ အဘိရူပေါ - တည်း၊ ယောဘုယျန- များသော အားဖြင့်၊ မတ္တိကာ - မြေညက်ဖြစ်သော မြေ၊ သမေန - ညီညွတ်သဖြင့်၊ ဓာဝတိ - ပြေး၏၊ ဝိသမေန - မညီညွတ်သဖြင့်၊ ဓာဝတိ၊ ဒ္ဝိဒေါဏေန- ၂ စိတ်ဖြင့်၊ ဥည်- စပါး၊ ကိဏာတိ - ဝယ်၏၊ သဟဿေန- တထောင်ဖြင့်၊ အာသဧက- မြင်းတို့ကို၊ ကိဏာတိ- ဝယ်၏၊ [သို၌ "ဝိက္ကိဏာဘိ- ဧရောင်း၏"ဟု ရှိ၏၊]ကုန်စွာင်း။

(၃၀၁) ကဘိံအဏ္ဍေ , စတုဏ္ဍိ - သင်္ကသနည်း။..... သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထိ။ ၂၉၃ ။ ပေ၊ သမ္ပဒါနံ - သမ္ပဒါန်ဟူသည်၊ ကိဉ္စ-အာဘယ်နည်း၊ (၃၀၂) ယသ၊ ပေ၊ သမ္ပဒါနံ ။ ၂၇၆ ။ [ကစ္စည်းနှင့် တူပြီ] ၊ ပေ၊ အာသ - ထိ ကာရကအား၊ သမ္မာ- ကောင်းစွာ၊ ပဒိယတေ-ပေးအပ်၏၊

ရာမ္မ ပါဠိတွင် ပါဝင်နေဟန် တူသည်၊ ဤနေရာနှင့် ဆိုင်သော ပုံစံလည်း မဟုတ်၊ "ကမ္မကရဏေ နိတ္တေဇ္ဇေသု သတ္တမီ" သုတ်၌ ထုတ်လတံ့ပုံစံ ဖြစ်သောကြောင့် သိဟိုဠ်မှ အတိုင်း ထို ၂ ပါဒ မပုါခြင်းသာ စည်းကမ်းကျသည်၊ ဝိဇ္ဇာယ-ပညာယ-တပသာ- သုဝဏ္ဏေန(ဝဏ္ဏေန)တို့ကား ဂဏဝိသေသန၏ ပုံစံများတည်း။

ပကတိအာဒိသု၊ပေ၊ဝိက္ကိဏာတိ-— ဝိသေသနမည်သည် ဂေါတြနာမ စသည်ကဲ့သို့ အထူးပြုတတ်သော သတ္တိရှိရသည်၊ ပကတိ စသည်တို့ကား ထိုကဲ့သို့ အထူးမပြုတတ်၍ ဝိသေသန အနက် မဟုတ် ဟု အယူရှိသောကြောင့် ပကတိ စသည်တို့၌ "ဝိသေသနေစ" သုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် သက်ဘိုရန် မိန့်လေသည်၊ သို့သော် " ပကတိယာ+အဘိရူပေါ= ပင်ကိုယ်အားဖြင့်+အဆင်းလှသူ"ဟု ဆိုလျှင်"နအဂ ကံ်ာရေန+အဘိရူပေါ=တန်ဆာ အားဖြင့် + လှသူမဟုတ် " ဟု တန်ဆာ ဆင်ခြင်းမှ အထူးပြုတတ်ရကား ပကတိယာ၌ သုတ်ရင်းဖြင့်ပင် တတိယာ သက်နိုင်ဘွယ် ရှိ၏၊ " ယောဘုယျန မတ္တိကာ - များသော အားဖြင့် မြေညက်ဖြစ်သည် , နအပ္ပဂေန မတ္တိကာ=အနည်းငယ် အားဖြင့် မြေညက် မဟုတ် , သမေန ဓာဝတိ၊ နဝိသမေန ဓာဝတိ၊ ဝိသမေန ဓာဝတိ- နသမေန ဓာဝတိ၊ ဒ္ဝိဒေါဏေန ကိဏာတိ - နကေဒေါဏဒိနာ ကိဏာတိ၊ သဟဿေန ဝိက္ကိဏာတိ၊ နသတာဒိနာ ဝိက္ကိဏာတိ " ဟုလည်း အခြားအနက်များကို တားမြစ်နိုင်သောကြောင့် ယောဘုယျန စသည်တို့လည်း ဝိသေသန အနက် ဖြစ်သင့်သည်သာ၊ [ဒ္ဝိဒေါဏေနဠ် စပါး ၂ စိတ်ကို မယူဘဲ စပါး ၂ ဧိတ်၏ တန်ဘိုးကို ယူ၍ " ၂ စိတ်ဘိုးဖြင့် " ဟု အနက်ပေးရသည်၊ အကယ်၍ စပါး ၂ စိတ်ကိုပင် ယူလိုလျှင် ညနှင့် အရတူသောကြောင့် " ဒ္ဝိဒေါဏံ ဓညံ " ဟု ကံဖြစ်ရလိမ့်မည်- ဟု ကြံကြသည်၊ မောဂ္ဂလ္လာန်၌ကား " ပကတိယာ အဘိရူပေါ ဘာဝတိ, ဂေါတြေန ဂေါတမော(ဂေါတမမည်သည်)ဘဝတိ" စသည်ဖြင့် ကြိယာထည့်၍ ဤ၌ ပြသော ဝဲသေသန အားလုံးကိုပင် ကရဏကာရကဖွဲ့ သွင်းပြသည်။]

ဇွတ်-ထိုသို့ ကောင်းစွာ ပေးအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တံ- ထိုကာရကသည်) သမ္မဒါနံ-မည်၏၊ ပဋိဂ္ဂါဟကော-ခံယူတတ်သူတည်း။

ပုန - ဆက်၊ တံ - ထို သမ္မဒါနိသည်၊ ဒိယျမာနသ - ပေးအပ်သော ဝတ္ထုကို၊ အနိဝါရကတ္တေသုသနာ နုမတိဝသေန - မတားမြစ်ခြင်း , တိုက်တွန်းခြင်း,ခွင့်ပြုခြင်းတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ တံ ဝိဓံ၊ ယထာ-ကား၊ ဗုဒ္ဓသ၊ ၊ပေ၊ ဒဒါတိ - တည်း၊ [ဘုရား (ဆင်းထု - စေတီတော်)အား ပန်းကို ပူဇော်၏၊ ဗောဓိပင်အား ရေကို ပေး၏၊] အတ္ထေသုသနေ - အတ္ထေသုသ သမ္မဒါနိဒ္ဒံ၊ (ဥဒါဟရဏံ)၊ ယာစကာနံ - သူတောင်းစားတို့အား၊ ဓနံ ဒဒါတိ၊ အနုမတိယံ- အနုမတိသမ္မဒါနိဒ္ဒံ(ဥဒါဟရဏံ)၊ ဘိက္ခူနံ-တို့အား၊ ဒါနံ အလ္လကို၊ ဒေတိ-ပေး၏။

ယထေးဟ-အာဘယ်သို့ မိန့်သနည်း၊ အနိရာကာရေတာ၊ ပေ၊ ဘိက္ခဝေါ တိ-ဟူ၍၊ အာဟ-နိရုတ္တိမဿူသေးဆရာ မိန့်ပြီ၊ ဟိ- အကျဉ်းချုပ်ကား၊ အနိရာကာရတ္တေသုသနာ နုညာဝသေန - အနိရာကာရ , အာရာဓန,

'(၃၀၊) သမ္မာပဒီယတေ၊ပေ၊သမ္မဒါနံ, ပဋိဂ္ဂါဟကော—["ပဋိဂ္ဂါဟကော" ကား သမ္မဒါနံ အရ ခံယူသူ (ခံယူတတ်သော ဝတ္ထု) ကို ရသည်ဟု အဘိဓေယျကို ပြသော စကားတည်း၊] သမ္မဒါနံဒ္ဒံ သံ-ပ ရှေးရှိသော ဒါဓာတ်, ယုပစ္စည်း၊ သံဉပသာရသည် "သမ္မာံ" အနက်ရှိသောကြောင့် "သမ္မာ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ပူဇော်လို၍ ဖြစ်စေ ချီးမြှင့်လို၍ ဖြစ်စေ ပေးခြင်းကို "သမ္မာ-ကောင်းစွာ" ဟု ဆိုသည်၊ [ငယ်သူ-အောက်ကျသူက ကြီးသူ အထက်တန်းလူအား ပေးရာ၌ ပူဇော်လို၍ ပေးခြင်း, ကြီးသူ-အထက်တန်းလူက ငယ်သူ အောက်ကျသူအား ပေးရာ၌ ချီးမြှင့်လို၍ ပေးခြင်းတည်း။] ထိုသို့ ပေးရာ၌ ခံယူသူ အဝိဂရမ သမ္မဒါန် ဖြစ်သည်-ဟု သဒ္ဒါကျမ်းတို့ ဆိုကြသည်၊ [ကြွင်းသော မှတ်ဘွယ်ကို ကစ္စည်းဘာသင်္ဂဟာမှာ ရှု။]

တံပန၊ ပေ၊ ဒေတိ—အနိဝါရကာ သဒ္ဒါသည် မတားမြစ်ခြင်း အနက်ကို ဟောဏ်၊ ဗုဒ္ဓသအရ ဘုရား ဆင်းတုတော်ကို ယူ၊ ထို ဘုရား ဆင်းတုတော်သည် ပန်းကို တားမြစ်ခြင်း မရှိ၊ ရက္ခသ အရ သစ်ပင်လည်းရေလောင်းသည့် အခါ ရေကို တားမြစ်ခြင်း မရှိ၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓသ ရက္ခသ ထို့သည် အနိဝါရကာ သမ္မဒါန် မည်၏၊ သူတောင်းစားတို့သည် သီချင်း ဆိုခြင်း သနားစဖွယ် ပြောဆိုခြင်းတို့ဖြင့် ငေးချင်လာအောင် တိုက်တွန်းတောင်းပန် တတ်ကုန်၏၊ (မလှူချင်သူကို လှူချင်လာအောင် တိုက်တွန်း တောင်းပန်ရာ၌လည်း နည်းတူ၊) ဤသို့ တိုက်တွန်းသောကြောင့် ယာစကာနံသည် အဇ္ဈာသန သမ္မဒါန် မည်၏၊ ရဟန်းငါပိ နေသူတို့ကား ထိုကဲ့သို့ မတိုက်တွန်းဘဲ ဆွမ်းစသည် လောင်းလာလှူလာလျှင် "လောင်းတော့, လှူတော့" ဟု နှုတ်မမြွက်သော်လည်း စိတ်ဖြင့် သဘောတူခွင့်ပြုရာရောက်သောကြောင့် အနုမတိ သမ္မဒါန် မည်၏။

အန္တာနုညဘို့ဇ် အပြားအားဖြင့်၊ သမ္မဒါနံ - ကို၊ တိဓာ - ၃ ပါး အပြားအားဖြင့်၊ ဝတ္တံ - ဆိုအပ်၏၊ ရုက္ခ ယာစက ဘိက္ခဝေါ - ရုက္ခ, ယာစက, ဘိက္ခုတို့ကား ဥဒါဟရဏ်တည်း။

ဒါတုကာမောတိ ကိ° ၊ ရညော ဒဏ္ဍံ ဒဒါတိ - တို့၌ တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ [မင်း၏ ဒဏ်ငွေကို ပေး၏၊] ရောစနာဒိသုပနဲ-ရောစန အစရှိသည်တို့၌ (ဥဒါဟရဏ်) ကား၊ သမဏသ - ရဟန်းအား၊ သဉ်-အပ်မှန်သည်၊ ရောစတော - နှစ်သက်၏၊ အာယသ္မန္တာနံဝ - အရှင်ဘို့ အားလည်း၊ သံဃဘေဒါ - သံဃာကွဲပြားခြင်းသည်၊ မဟာရုဿ-မနှစ်သက်ပါလင့်၊ ယသ အာယသ္မတော - အကြင် အရှင်အား၊ ခမတိ - နှစ်သက်၏၊ ယညဒတ္ထော-ယညဒတ်သည်၊ ဒေဝဒတ္တသ-အား၊ သုဝဏ္ဏ ဆတ္တံ-ရွှေထီးကို၊ ဓာရယတော-ဆောင်း၏။

ယထာဟ ၊ ပေ ၊ ဘိက္ခဝေါ—ကား နိရုတ္တိ မဂ္ဂသာလာ သာဓကတည်း၊ ဂါထာ၌ အနိရာကရဏသည် အနိဝါရဏကဲ့သို့ မဘားမြစ်ခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ အာရာဓန-အလှူရှင်ကို နှစ်သက်စေခြင်း ဟူသည်လည်း အစွေ့သနှင့် အဓိပ္ပါယ်တူ၏၊ အနုမတိနှင့် အန္တာနုညကား (ခွင့်ပြုခြင်း) အနက်ချည်းတည်း၊ ရုက္ခ ယာစက ဘိက္ခဝေါကား ဂါထာဖြစ်၍ အတို သုံးထားသော ဥဒါဟရဏ်တည်း၊ " ရုက္ခဿ, ယာစကာနံ, ဘိက္ခူနံ " ဟု ဆိုလိုရင်း ဖြစ်သည်။

ဒါတုကာမောတိ ကိ°— ရညော ဒဏ္ဍံ ဒဒါတိ" ပြယုဂ်၌ ရှင်ဘုရင်က ဒဏ်တပ်ရာဝယ် ပေးလိုသောစိတ် မရှိဘဲ ဖေတဲ့သား၍ ပေးရသောကြောင့် " ဒါတုကာမ " မဟုတ်ရကား "ရညော"၌ သမ္မဒါန် အဖြစ်ကို ဒါတုကာမော ပ'ဋ္ဌဖြင့် တားမြစ်သည်၊ ဤကား သဒ္ဒါကျမ်းတို့ အလိုသာတည်း၊ ပ'ဋ္ဌတော် အဋ္ဌကထာတို့ အလိုမူ ဤရညော ပုဒ်လည်း သမ္မဒ'နဲ့ဖြစ်သည်-ဟု ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။

ရောစနာဒိသု ၊ ပေ ၊ ယညဒတ္ထော — " သမဏသ ရောစတေ သစ္စံ "၌ မြန်မာလို " ရဟန်းသည် မှန်သော စကားကို နှစ်သက်၏ " ဟု ဖြင့်၏၊ ထိုသို့ နှစ်သက်သူ ကတ္တားသည်ပင် သဒ္ဒါကျမ်း ထုံးစံအားဖြင့် သမ္မဒါန်ဖြစ်၍ နှစ်သက်အပ်သော ကံပုဒ်က ကတ္တားဖြစ်ရသည်၊ " မာ ယသ္မန္တာနံဝ သံဃဘေဒေါ ရုစ္စိတ္ထ " ၌လည်း " အရှင်တို့သည် သံဃာကွဲပြားခြင်းကို မနှစ်သက်ကြပါလင့် " ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်၏၊ ဤ၌ အာယသ္မန္တာနံ ပုဒ်ကို ဆင့်ကတ္တားး - သံဃဘေဒေါကို ဒုတ္တံကံ ကြံ၍ " အာယသ္မန္တာနံ မိ - တို့သည်လည်း၊ သံဃဘေဒေါ-ကို၊ မာရုစ္စိတ္ထ-မနှစ်သက်အပ်ပါလင့်"ဟု အနက်ဆိုကြသေး၏၊ သို့သော်မူ၊ သဒ္ဒါကျမ်းစာသော သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ရုစဓာတ်၏ ပဉ္စရာယ သမ္မဒါန် ဟု ဆိုထားသောကြောင့်ပင်း, သဒ္ဒနီတ်၌ ရုစ္စိတ္ထကို ဒိဝ'ဒိက တ္တာရုပ် ဟု ဆိုသောကြောင့်ပင်း, စဉ်းစားသင့်သည်။

(၃၀၃) သမ္မဒါနတ်ဒိ, ဝါတိစ ဝတ္တတေ။

သိလာဃ ၊ ပေ ၊ သတ္တမျဒ်းထွ သုစ။ ၂၂၇ ၊ [ဣုဒ်-ဤသုတ် သည်၊ စတုပဒ်-၎ပုဒ်ရှိ၏၊]သိလာဃ-သိသာဃခေါတ် သည် ကထွနေ-ချီးမွမ်းခြင်းခဲ့၊ (ဝတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ နောက်ခဲ့သည်း ဤနည်းအတိုင်းဆို)၊ ဘနဲ-သည်၊ အပ လပနေ-လိမ်လည်ခြင်းခဲ့၊ ဌာ=ဂတိဝတ္တိမှ်-သွားခြင်း၏ ဆုတ်နစ်ခြင်းခဲ့၊ ဝါ-ရပ်ခြင်းခဲ့၊ သပ=အကွောသေ-ဆဲဒေးခြင်းခဲ့၊ ဓရ=ခေါရထော-ဆောင်ခြင်းခဲ့၊ ဝိဟ=ဣဿာယံ-နှစ်သက်ခြင်းခဲ့၊ (ဝတ္တဘိ-၏) ဣဘိ-ဤသို့၊ ဒေတသံ ခေါဘူနံ-ဤခေါတ်တို့၏၊ ပဒေယျာဂေ-ယှဉ်ရာခဲ့ဂင်း၊.... ကုဓ=ကောပေ-စိတ်ဆိုးခြင်းခဲ့၊ ဒုဟ=ဇိဓံ ဃာယံ-ဖျက်ဆီးခြင်းခဲ့၊ ဣဿ=ဣဿာယံ-ငြူစူခြင်းခဲ့၊ ဥသူယ=ဒေါသာဝိကရထော-အပြစ်ကို ထင်စွာပြုခြင်းခဲ့၊ ဝါ-စောင်းမြောင်း ပြောဆိုခြင်းခဲ့၊ (ဝတ္တဘိ-၏)၊ ဣတိ, ဒေတသံ ခေါဘူနံ-ဤ ခေါတ်တို့၏ဂင်း၊ တဒတ္ထဒါစိနံ-ထို ခေါတ်တို့၏ အနက်ကိုဟောကွန်သော၊ ခေါဘူနံစ-တို့၏ဂင်း၊ ပယောဂေစ-ခဲ့ဂင်း။....

ယဿာ ယသ္မာတော ခမတိ—ဤဝါကျ၌လည်း "ဥပသမ္မဒါ" စသည်ဖြင့် ကတ္တားပုဒ် တိုက်ရိုက်ရှိ၏၊ ခမတိကို " ခမ္မတိ " ဟု ကမ္မရုပ်ကြဲ၍ " ယဿ အာယသ္မာတော-သည်၊ ဥပသမ္မဒါ-မြင့်မြတ်သော ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဝါ-ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ ခမ္မဘိ-နှစ်သက်အပ်၏" ဟု အနက်ဖေးကြသည်ကား ဤသမ္မဒါနိခဏ်းနှင့် မလျော်၊ ဤပြဿုဂ်သည် ရုစခေတ်၏ အယျဉ်မဟုတ်သော်လည်း ရုစအနက်ရှိသော ခမုခေဘဲ၏ အယျဉ်ဖြစ်၍ ဤသုတ်၌ ပုံစံ ထုတ်နိုဒ်သည်၊ " ဘတ္တမဿ နန္ဆာဒေသိ၊ အဿ - ထိသူအား၊ ဘတ္တံ-ထမင်းသည်၊ နန္ဆာဒေသိ-မနှစ်သက်၊ဝါ-မဆာ"လည်း ရုစခေတ်၏ အနက်ဖြစ်သော ဆဒခေတ်-စုရာဒိဂဏပစ္ဆည်း ဖြစ်၍ ဤနေရာ၌ ပုံစံပင်။ [မောဂ္ဂလ္လာန်၌ကား ဤ သမ္မဒါန် အားလုံး ကိုပင် သမ္ဓန် ဟု ယူ၍ "ကဿ-အဘယ်သူ၏(စိဘဉ်)"စသည်ဖြင့် အနက်ဆိုသည်။] ဤရုစခေတ်-ရုစဓေတ်နက်၏ ယှဉ်ရာ၌ သမ္မဒါနိမဖြစ်သော ပုံစံများလည်း ရှိ၏၊ ထိုပုံစံ များ၌ သမ္မဒါန် ဖြစ်ရမည့် ပုဒ်သည် ကတ္တား , ကတ္တား ဖြစ်ရမည့် ပုဒ်သည် ကံ ဖြစ်၏၊ "ကဿဝါ တွံ ဓမ္မံ ရောစေသိ၊ အပရာဓံ မဟာရာဇ, တွံ ဓနာ ခမ ရထေသဘာ" စသည် တည်း၊ "ဒေဝဒတ္တဿ၊ပေ၊ယညဒတ္တာ" ကား "ယဿ ခေရုယဒတ" အရ ရေခေတ်၏ ယှဉ်ရာ၌ "ဒေဝဒတ္တဿ"ဟု သမ္မဒါန် ဖြစ်ပုံတည်း၊ ဤ၌ "ဆောင်ခြင်း"ဟူသည် ဆောင်း ပေးခြင်း တည်း။ [နောက်၌ " သုဝဏ္ဏံ တေ ခေရယတေ " ဟု ခရခေဘ်၏ ယှဉ်ရာ၌ လာဥုံးလတ္တံ့။]

(၃၁၃) စတုဗဒ မိဒံ—"အပ္ပါနိကီ"တိုင်အောင် ၁ ပုဒ်, ဂတျဆ္ဆ ကမ္မနိ-၁ ပုဒ်, အာသီသဆ္ဆ ၊ပေ၊ သတ္တမျတ္တေသု-၁ပုဒ်, စ-၁ ပုဒ်, ဤသို့ ၄ ပုဒ်ရှိ၏၊ "သိလာဃ=ကထွနေ"စသည်တို့ကား ခေတ်နက် ပြဒသော စကားတည်း၊ ဂတျဆ္ဆကမ္မနိ၌ ကံအနက်-

ရာဓ=ဟိံသာသံရာဓေသု- ညှဉ်းဆဲခြင်း, နှစ်သက်ခြင်းတို့၌၊ ဣက္ခ= ဒဿနကော်သု- ကြည့်ရှုခြင်း, အမှတ်တံဆိပ် ခပ်နှိပ်ခြင်းတို့၌၊ (ဝတ္တာတိ)၊ ဣတိ, ဣမေသံ - ဤ၁ာတ်ဘို့၏၊ ပဓေယျာဂေစ - ၎င်း၊ ပတိ အာပုဇ္ဇသ- ပတိရှေး, အာရှေးရှိဒသာ၊ သု=သဝနေတိ ဣမသ္မစ - "သု=သဝနေ" ဟူသော ဤ၁ာတ်ဖျိုးဝင်း၊ အနုပတိပုဇ္ဇသ - အနုရှေး, ပတိရှေးရှိသော၊ ဂိသဒ္ဒေတိ ဣမသ္မစ- "ဂိ=သဒ္ဒေ" ဟူသော ဤ၁ာတ်ဖျိုဝင်း၊ ပုဇ္ဇကတ္တာစ- ရှေးဝါကျ၌ကတ္တားသည်ဝင်း၊.... အာရောစနတ္ထပဓေယျာဂေ-ပြောဆိုခြင်း အနက်ရှိသော ၁ာတ်တို့၏ ယှဉ်ရာ၌ဝင်း၊ တဒတ္ထေ-ထိုကြိယာ၏ အကျိုး၌ဝင်း၊ တုမတ္ထေ - တုံ၀စ္စည်း၏ အနက်၌ဝင်း၊ အလမတ္ထ ပဓေယျာဂေစ- အလံ အနက်ရှိသော ပုဒ်ဘို့၏ ယှဉ်ရာ၌ဝင်း၊ မညတိပွဓေယျာဂေ - မန ၁ာတ်၏ယှဉ်ရာဖြစ်သော၊ အနာဒရေ-မလေးစားအပ်သော၊ အပ္ပါဏိနိစ- သတ္တ၁ာ မဟုတ်သော အနက်၌ဝင်း၊ ဂတျတ္ထာနံ - ဂတိ အနက်ရှိသော ၁ာတ်တို့၏၊ ကမ္မနိစ-ကံ၌ဝင်း၊....

အာသိသတ္ထပဓေယျာဂေစ - တောင့်တခြင်း အနက်ရှိသော ပုဒ်တို့၏ ယှဉ်ရာ၌ဝင်း၊ သမ္မုတိ ဘိယျပွဓေယျာဂေသုစ-သမ္မုတိသဒ္ဒါ, ဘိယျသဒ္ဒါတို့၏ ယှဉ်ရာတို့၌ဝင်း၊ သတ္တမျတ္ထေစ - သတ္တမီဝိဘတ်၏ အနက်၌ဝင်း၊ ဣတိ-ဤယှဉ်ရာ ဤအနက်တို့၌၊ တံ ကမ္မာဒိကာရကံ - ထို ကံအစရှိသော ကာရကသည်၊ သမ္ပဒါနသညံ - သမ္ပဒါန် အမည်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊.... စသဒ္ဒဂဟဏေန-ဖြင့်၊ ပဟိဏာတိ ၊ဒေ၊ ပဘုတိယောဂေစ-ပဟိဏာတိ သဒ္ဒါ, ကပ္ပတိသဒ္ဒါ, ပဟေးတိသဒ္ဒါ, ဥပမာသဒ္ဒါ, လက်အုပ်ချီမှုကို ပြုခြင်းကြိယာ, ဖါသုသဒ္ဒါ, အတ္ထသဒ္ဒါ, သေယျအစရှိသော သဒ္ဒါဘို့၏ ယှဉ်ရာ၌လည်း၊ (သမ္ပဒါနသညံ ဟောတိ၊) ပုရေဝိယ - ရှေး၌ကဲ့သို့၊ စဘုဏ္ဍိ-စတုဏ္ဍိ ဝိဘတ်သက်။

တာ၀ - ရှေးဥုးစွာ၊ သိလာဃာဒိဂ္ဂယောဂေ - သိလာဃာခတ် အစရှိသည်တို့၏ ယှဉ်ရာ၌၊ (ဥဒါဟရဏံ)၊ ဗုဒ္ဓဿ - အား၊ သိလာဃတော-ချီးမွမ်း၏၊ ဥပစ္စာယသ်သ-ဥပစ္စာယ်ဆရာအား၊ သိလာဃတော-၏၊ ထော မေတိ-ချီးမွမ်း၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ မယ္ဟမေ၀ - ငါ့အားပင်လျှင်၊ ဟနုတော-

သတ္တမျတ္ထေသုစ၌ သတ္တမီအနက် ပါသောကြောင့် "ကမ္မာဒိကာရကံ" ဟု ဆိုသည်။ ထို ကမ္မာဒိ၌ အာဒိဖြင့် သမ္ပဒါန်အနက်နှင့် သတ္တမီအနက်ကို ယူပါ။

လိမ်ဏ၏၊ ထုယ္ဘမေဝ - သင့်အားပင်လျှင်၊ ဟနုတေ - ဏ၏၊ အပလပတိ-လိမ်ဏ၏၊ ဣတိ အတ္ထော - အာနက်၊.... ဝဗုကိ - လက်သမားသည်၊ သက္ခ ပုတ္တာနံ - သာကိမင်းသား ဘုရဒ့ သားတော် တို့အား၊ ဥပဘိဥ္ဇေ့ယျ - ဆည်းကပ်ရာ၏၊ စ - ဆက်၊ ဇေ့ - ဤ ပြုယုဂ်၌၊ ဥပဒ္ဓါနံနာမ - ဥပဒ္ဓါန မည်သည်၊ ဥပဂမနံ - ဆည်းကပ်ခြင်းတည်း၊.... ဘုဥ္ဇမာနသ - စားဆဲသော၊ ဘိက္ခုဿ - အား၊ ပါဏိယေနဝါ - သောက်ရေဖြင့် ၎င်း၊ ဝိဓူပနေနဝါ - ယပ်ခတ် သဖြင့် ၎င်း၊ ဥပဘိဥ္ဇေ့ယျ - အနီး၌ တည်နေအံ့၊ ဝါ-ဆည်းကပ် လုပ်ကျေးအံ့။

မယ္ဟံ-ငါ့အား၊ သပတေ-ယုံပါစေလို့ကျိန်စာဆို၏၊ တုယ္ဟံ-သင့်အား၊ သပဒတ-ဏ၏၊ စ-ဆက်၊ ဇေ့-ဤပြုယုဂ်၌၊ သပနံနာမ - သပနမည် သည်၊

သိလသပ္ပဃေဘဂ။ ။သိလာဃ ဓာတ်သည် ကတ္ထန - ချီးမွမ်းခြင်း, ဝိကတ္ထန - ကြိုးဝါးခြင်းအနက်ကို ဟောင်၏၊ "ထောမေဘ့ထွော" ဟု အနက် ပြုသောကြောင့် ချီးမွမ်းခြင်း အနက်ကိုယူ၊ ဦးကာဠမူ "ထေးမေတိတိ ကုလ ဂေါတ္တ ဂဏာဒိနာ-အမျိုးအနွယ် ဂုဏ် အစရှိသည်ဖြင့်၊ မယ္ဟံဉာဏ္ဘာယေန-ငါ့ဉာဏ္ဘာယ်နှင့်၊ ကော သဒိသော တိ-ဘယ်သူ တူနိုင်အံ့နည်း ဟု၊ ဝိကတ္ထတိ-ကြိုးဝါး၏" ဟု ဖွင့်ထား၏၊ ထို အဖွင့်မှာ "ထောမေတိ" ဟူသော အနက်ပြုနှင့် ၎င်း " ဉာဏ္ဘာယ်အား ကြိုးဝါး " ဟု အဓိပ္ပါယ် မဖြစ်နိုင် သောကြောင့်၎င်း စဉ်းစားဘွယ် သား။

ဟနုပ္ပယေဘဂ။ ။ဟနုဓာတ်သည် " စေးရိယေ - ခိုးသူ၏ အဖြစ် (လိမ်ခြင်း) ၌" ဟု သတ္ထုတဓာတ်ကျမ်းရှိ၏၊ "အပလပနေ" နှင့် သဘောတူ၏၊ ဆို့ကြောင့် "အပလပတိတိ ဝဥ္စေတိ-လိမ်၏" ဟု ဦးကာလည်း ဖွင့်သည်၊ "မယ္ဟမေဝ ဟနုတေ-ငါ့အားပင် လိမ်သည်" ဟုရာ၌ သဒ္ဒါထုံးစံအတိုင်း "မယ္ဟံ" ဟု ဆိုထားသော်လည်း မြန်မာလို "ငါ့ကိုပင် လိမ်သည်" ဟုမှတ်။ [မောလ္လာန်ဋီကား " ဟနု-အပနယနေ (ပယ်ရှားခြင်း) " ဟု ဓာတ်နက်ဆို၍ "ရညော-မင်း၏၊ ဟနုတေ-ပယ်၏" ဟု အနက်ဆိုသည်။]

ဒွာပဃေဘဂ။ ။အနိုး၌ တည်နေခြင်းကို " ဆည်းကပ် (ခစား) " ဟု ခေါ်၏၊ "ဥပ—အနိုး၌ + ဌာန — တည်နေခြင်း" ဟု သဒ္ဒါနက်မှတ်၊ ထို့ကြောင့် ဘိက္ခုနိ ပါဋိတ် ဝိဘင်း၌ ဥပတိဋ္ဌေယျကို "ဟတ္ထပါသေတိဋ္ဌေယျ — ဟတ္ထပါသ(၂ တောင်ထွာ)အဘွင်း— အနိုး၌တည်နေအံ့" ဟု ဖွင့်သည် အများဒပးရိုးဖြစ်သော သဒက်တအနက်အား ဖြင့်ကား "ဥပတိဋ္ဌေယျ — လုပ်ကျေးအံ့" ဟု ပေးရာ၏၊ [ပါဠိတော်ရင်း၌ "ဘိက္ခုဿ ဘုဥ္ဇန္တဿ ပါနီယေန ဝါ" စသည်ဖြင့်ရှိ၏၊ ဤဌာဓာတ်၏ ယှဉ်ရာ၌ " အဟံ ဘောတိ' ဥပဋ္ဌိဿံ— ငါသည် ရှင်မကို လုပ်ကျေးပါမည်" ဟု ကံနှင့်လည်း ရှိသေး၏။]

သပပ္ပဒေဘဂ။ ။ " သပ — အတ္ထောသေ " ဟု ဓာတ်နက် ဆိုခဲ့သော်လည်း "ကိုနဆဲခြင်း အဓိပ္ပာယ" မဟုတ်၊ တစုံ တခု အမှုကိစ္စ၌ ယုံကြည်အောင် သစ္စာဆိုခြင်း

သစ္ဆကာရဏံ - သစ္စာပြုခြင်းတည်း၊....ဓာရယတိပွယောဂေ-ဝရဓာတ်၏ ယဉ်ကျေးခြင်း၊ ဓနိကောယေဝ-ဥစ္စာရှင်သည်သာ၊ သမ္ဗဒါနံ-သမ္ဗဒါန်ဖြစ်၏၊ တေ - သင်အား၊ သုဝတ္ထံ - ချွေကို၊ ဓာရယာမ - ဆပ်ပေးအံ့၊ တုဏံ-ကြွေးမြီကို၊ ဓာရယာမိ - ဆပ်ပေး၏၊ ဤတို့ အကြောင်း၊ တာသရညော-ထိုမင်းအား၊ မယံ-ကျွန်ုပ်တို့သည်၊ နာဂံ-ဆင်တော်ကို၊ ဓာရယာမ-ဆောင်နှင်းပါကုန်အံ့၊ ဝါ-ဆက်သပါကုန်၏၊.... ဝိဟပွပယောဂေ - ဝိဟာရတော်၏ ယဉ်ကျေးခြင်း၊ ဤစ္ဆိတောယေဝ - အလိုရှိအပ်သော အာနက်သည်သာ၊ (သမ္ဗဒါနံ-သမ္ပဒါန် ဖြစ်၏၊) တာဒိနော - တာဒိဂုဏ်ရှိတော်မူသော၊ တာသထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဒေဝါဝိ - နတ်တို့ သည်လည်း၊ ဝိဟာယန္တိ - လိုသားတောင့်တကြကုန်၏၊ သတိမာဒံ - သတိရှိတော်မူကြကုန်သော၊ တေသံ သမ္ဗုဒ္ဓါနံ-ထို ဘုရားရှင်တို့အား၊ ဒေဝါဝိ - တို့သည်လည်း၊ ဝိဟာယန္တိ-ကုန်၏၊ ပဏ္ဍန္တိ-တောင့်တကုန်၏၊ ဤတိ အတ္ထော။

သာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "သပနံနာမ သစ္ဆကရဏံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ [မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ၌ "သပ=ဥပါသနမ္ဟာ" ဟု ဓာတ်နက်ဆို၏၊ ထို ဥပါသနာကိုလည်း "နိန္နာ ပုဗ္ဗ ဒုဋ္ဌဝစန=ကဲ့ရဲ့ခြင်းရှေးရှိသော မကောင်းသော စကား=ကဲ့ရဲ့ ရွဲဘဲချသင့် စကား" ဟု သက္ကတအဘိဓာန် ဖွင့်သောကြောင့် ထို ဓာတ်နက်လည်း အကျော်သနှင့် သဒ္ဒါတူပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် သပဓာတ်၏ သစ္စာဆိုခြင်းဓာတ်နက်ကို ဓာတ်ကျင်းတို့၌ ရှာဘွေသင့်သည်၊] ကျိန်ဆဲခြင်း အနက်ဟော သဗ္ဗဓာတ်၏ ယဉ်ကျေးကား " ယာ ပန ဘိက္ခုနီ အတ္တာနံ ဝါ ပရံဝါ နိရယေနဝါ ပြဟ္မစရိယေနဝါ အဘိသပေယျ - ကျိန်ဆဲအံ့ " ဟု အဋ္ဌာနံ ပရံတို့၌ ဒုတိယာ ရှိသည်။

ဓာရပွယောဂ ။ ။ " ဓရတိ-တည်ရှိ၏ " စသည်ဖြင့် သမ္ဗဒါန် မဝဲ့သော ဘူဝါဒိဂိုဏ်းသက်သက် ဓရဓာတ်လည်း ရှိသေးရကား ထို ဓရဓာတ်ကို တားမြစ်၍ စုရာဒိဂိုဏ်း ဓရဓာတ်ဖြစ်ကြောင်းပြလိုသောကြောင့် "ဓာရယတိပွယောဂေ" ဟုမိန့်သည်၊ ဓာရယတိ၌ ဓရဓာတ် , စုရာဒိဏ္ဏာယပစ္စည်း, တိဒ်ဘတ်တည်း၊ ၎င်း အရာမျိုး၌ တိ အက္ခရာကို "ဓာတူနိဒ္ဒိဋ္ဌ=လိုရာဓာတ်ကို ညွှန်ပြသည်" ဟု ဆိုကြသည်၊ "သုဝတ္ထံတေ ဓာရယတေ" ၌ ကြွေးယူပြီးနောက် ထို ကြွေးကို ပြန်ဆပ်ရာ၌ ဥစ္စာရှင် (မြီ.ရှင်) သည် သမ္ဗဒါန်ဖြစ်၏၊ "ရညော နာဂံ ဓာရယာမ" ၌လည်း ဆင်ကို ရသော ဥစ္စာရှင်သာ "ရညော" ဟု သမ္ပဒါန် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဓနိကောယေဝ သမ္ဗဒါနံ=ဥစ္စာရှင်သာ သမ္ပဒါန်ဖြစ်၏" ဟု ဖွင့်သည်။

ဝိဟပွယောဂ ။ ။ [လာဘ အလာဘ စသော လောကဓမ်တို့ကြောင့် တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိသော ရဟန္တာကို တာဒိဂုဏ်ရှိသူ ဟု ခေါ်၏၊] ထို ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ဘုရားရှင်တို့ကို နတ်တို့က တွေ့ချင်ကြ , လိုလားကြ၏၊ ထိုသို့ လိုလားအပ်၍ " ဤဆိတ " ဖြစ်သော ရဟန္တာ ဘုရားရှင်ဘို့သည် "တသ တာဒိနော, တေသံ သမ္ဗုဒ္ဓါနံ" ဟု သမ္ပဒါန်ဖြစ်ကြ၏။

ကောဓံဒိအာတ္ထောနံ - စိတ်ဆိုးခြင်းအစရှိသော အနုက်ရှိသော ဓာတ်တို့၏၊ ပယောဂေ-၌၊ ယံ- အကြင်သူ့ကို၊ ပတိ-စွဲ၍၊ တနည်း, ယံ ပတိ-အကြင်သူ့အပေါ်၌၊ ကောပေါ - စိတ်ဆိုးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊ သော-ထိုသူသည်၊ သမ္ဘဒါနံ-သမ္ဘဒါန်ဖြစ်၏၊)မဟာဝိရ-ကြီးသောလူလွှဲရှိသော အာရှင်ရသော့၊ တသ-ထိုမင်းအား၊ ကုဒ္ဓ-စိတ်ဆိုးတော်မူပါ၊ အဟံ-သည်၊ တသ - ထိုသူ့အား၊ ယဒိကုပ္ပေယျံ - အကယ်၍ စိတ်ဆိုးခဲ့၊ မေဓော-ဋိစယ်းသည်၊ ဒိသာနံ - အရပ်မျက်နှာတို့အား ဒုဟယတိ - ဖျက်ဆီး၏၊ ယော- အကြင်သူသည်၊ မိတ္တာနံ-မိတ်ဆွေတို့အား၊ နဒုဘတိ-မပြစ်မှား၊ တိဋ္ဌိယော - တို့သည်၊ သမဏာနံ - ရဟန်းတို့အား၊ ဆာသနံ - ငြူစူကြကုန်၏၊ ဒုဇ္ဇနော-သူယုတ်မာတို့သည်၊ ဂုဏဝန္တာနံ-ဂုဏ်ရှိသူတို့အား၊ ဥဿူယနံ - အပြစ်ပြောကုန်၏၊ ဝါ - စောင်းမြောင်းကုန်၏၊ ဝိဇာနတံ-ပညာရှိတို့အား၊ ဥဿူယော - အပြစ်ပြောခြင်းသည်၊ ဝါ - စောင်းမြောင်းခြင်းသည်၊ ကာ-ဘာအကျိုးရှိအံ့နည်း။

ရာဓိက္ခပ္ပယောဂေ - ရာဓောတ် ဆွေးကွဲဓာတ်တို့၏ ယှဉ်ရာ၌၊ ကမ္မဝိဘာ ပနတ္ထံ - အာမှကို ထင်ရှားစေခြင်းငှါ၊ ယသသာ - အကြင်သူ့ကို၊ ဝိပုန္ဆနံ-

"ပတ္ထေန္တိတိ အတ္ထော"ကား ဝိဟယန္တိ၏အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်သောစကားတည်း၊ [ဥဒါန်း, တတိယဝဂ်, သတ္တမသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ကား " ဝိက္ကာပါတိကသာတ် ဝိဟယန္တိတိ ပဒံ အပေက္ခိတ္တာ သမ္ဘဒါန ဝစနံ၊ တံ ဥပယောဂတ္ထေ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ"ဟု မိန့်၏၊ ထိုအလို"တာဒိနော, တသ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊....သမ္ဘဒါန်-တို့ကို"ဟု ကံအနက်လည်း ပေးနိုင်ကြောင်းသိပါ။]

ကောဓဒိ အတ္ထာနံ ယံ ပတိကောပေါ—ကောဓဒိ ၌ အဒိ ဖြင့် ဒုဟ-ဣသ-ဥဿူယ ဓာတ်တို့ကိုယူ၊ ယံ ပတိ ကောပေါ=အကြင် သူ့ကို စွဲ၍စိတ်ဆိုး၏, ထိုစိတ်ဆိုးအပ်သူသည်သမ္ဘဒါန်မည်၏၊ "တသကုဇ္ဈ"သည် ကုဓဓာတ်ရင်း၏ယှဉ်ရာ၌ပုံစံ၊ "တသ ကုပ္ပေယျံ"ကား ကုဓ အနက်ရှိသော ကုပ ဓာတ်၏ ယှဉ်ရာ၌ ပုံစံ တည်း၊ " ဒုဟယတိ ဒိသာနံ"သည် ဒုဟ ဓာတ်ရင်း၏ပုံစံ၊ [ဒု – ဟု ရသရှိစေ] "မိတ္တာနံ နဒုဘတိ" ကား ဒုဟအနက်ရှိသော " ဒုဘ-ဇိဃံသေ " ဟူသော ဓာတ်၏ယှဉ်ရာပုံစံ၊ ["ဒုဇ္ဇတိ" ဟုလည်း ပါဠိ၌ရှိ၏။] "ယော အပုဒုဋ္ဌသ ဒုဿတိ=အကြင်သူသည် မပြစ်မှားထိုက်သူအား ပြစ်မှား၏" လည်း ဒုဟဓာတ်၏အနက်ပင်တည်း၊ ဇုဿ,ဥဿူယတို့၌ ဓာတ်ရင်း ပုံစံသာစပါသည်၊နှာ်မမြွက်ဘဲငြူစူမှုကို ဇုဿာ-နှတ်မြွက်စောင်းမြောင်း ချိတ်ရိတ်၍ အပြစ်ပြောမှုကို "ဥဿူယ"ဟုခွဲ၊ ["ကာ ဥဿူယာ ဝိဇာနတံ"ကို မဟာဝါ ပဗ္ဗဇ္ဇာခန္ဓက အဋ္ဌကထာ၌ တမျိုးဖွင့်ဆိုသေး၏, ရှုလေတော့၊ ဤဥဿူယ ဓာတ်၏ယှဉ်ရာ၌ "ပြာဟ္မဏော ဝေဿကာရ ပြာဟ္မဏံ ဥဿူယတိ" ဟု ဒုတိယာလည်း ရှိသည်။]

အာထူးထူး မေးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊ သော-ထိုအမေးခံရသူသည်၊ သမ္ပဒါနံ - ပြစ်ဏ်၊) ဝါဒိကာရတော-လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါကြောင့်၊ နုတိယာစ-ဒုတိယာလည်းဖြစ်ဏ်၊ ရညော-မင်းအား၊ (ရာဇာဟု ပါဠိပျက်ဏ်၊) မေ-ကျွန်တော်မျိုးဏ်၊ အာရာဓေ - နှစ်သက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-ဏ်၊) ရညော-မင်းအား၊ အာရဒ္ဓတိ-နှစ်သက်ပါဏ်၊ ဝါ-တနည်း၊ ရာဇာနံ-ကို၊ အာရဒ္ဓတိ-နှစ်သက်ပါဏ်၊ အဟံ-တပည့်တော်မသည်၊ အယျာနံ-အရှင်တို့အား၊ ကိံအပရဒ္ဓောမိ- အဘယ်သို့ အပြစ်ပြုမိပါသနည်း၊ ဝါ, အဟံ,

ရာဇ ဋီကဓောတ် ယှဉ်ရာ။ ။"ယဿ ဝိပုဿနံ ကမ္မဝိဓာနတ္ထံ" — ရှင်ဘုရင်စသူက မိမိကို စကားမပြောဘဲနေရာ, ဘာအပြစ်ရှိ၍ စကား မပြောပါသနည်း-ဟု မိမိ၏မှုပြစ်ထင်ရှားအောင် အကြင်မင်း စသူအား အထူးထူး (လွဲကာပတ်ကာ) မေး၏၊ ထိုမင်း စသူသည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်သည် ဟူလို၊ ဤ " ယဿ ဝိပုဿနံ ကမ္မဝိဓာပနတ္ထံ " ဟူသော စကားနှင့် ဤအဓိပ္ပါယ်သည် ရာဓောတ် ပုံစံများနှင့်သာ ဆိုင်၏၊ ဋီကာ၏ ပြုလုပ်ပုံစံများ၌ ဤအဓိပ္ပါယ်မရနိုင်၊ ထို့ကြောင့် "ယဿ ဝိပုဿနံ ကမ္မဝိဓာပနတ္ထံ"စကားသည် "ရာမိဂ္ဂဿနံ ယဿ ဝိပဿော" ဟူသော ပါဏိနိသုတ်နှင့် ဋီကာတို့မှ ယူထားသော စကား ဖြစ်သည်အားလျော်စွာ ထိုစကားနှင့် လျော်သော ပုံစံကို ထုတ်ပြမှသာ ရာဇဋီကာတော်များမျိုးလိုးနှင့် ဆိုင်သော အဓိပ္ပါယ်ကို ရနိုင်မည်၊ ထို ပုံစံများကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ၌ ပြထားသည်။

အာရာဓေသေ မေ ရညော၊ ပေ၊ အာရဒ္ဓတိ—ရှင်ဘုရင်သည် ပုဏ္ဏားအား စကား မပြောဘဲနေရာ, မိမိအပြစ်ကို ထင်ရှားစေလိုသောကြောင့် "အာရာဓေသေ မေ ရညော"ဟု သံတော်ဦးတင်၏၊ ဤ၌ တိုက်ရိုက်မမေးသော်လည်း ရှင်ဘုရင်က စကားပြန်ပြောလျှင် မိမိအပြစ်ရှိ မရှိ သိသာမည် ဖြစ်သောကြောင့် "အာရာဓေသေ မေ ရညော" ကိုပင် "ဝိပုဿနံ (အထူးထူးမေးခြင်း)" ဟု ဆိုလိုသည်၊ "ရညော အာရဒ္ဓတိ" ဟု ရှိမှ "အာရာဓေသေ နှင့် အသွားတူမည်၊ " ရညော အပရဒ္ဓတိ=မင်းအား အပြစ်ပြု၏ " ဟု ဆိုလိုလျှင် တကယ် အပြစ်ပြုရာ ရောက်သောကြောင့် ဝိပုဿနသဘော မထင်ရှား၍ ဤနေရာ၌ ပုံစံမဖြစ်နိုင်၊ "ရာဇာနံ" ကား ယဿဒါတုကာမောသုတ်မှ လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါကြောင့် သမ္ပဒါန်မဖြစ်ကြောင်းကို ပြသော ပုံစံတည်း၊ ဒုတိယာဝိဘတ်ကို "ကမ္မတ္ထေ ဒုတိယာ" သုတ်ဖြင့်ပင် သက်၍ အနက်ကိုလည်း "ကို' ဟု ပေး၊ နောက်၌ "အာယသ္မန္တာနံ ကမ္မတ္ထေ ဒုတိယာ"ဟု ဋီကာဖွင့်လတ်။

ကျာဟံ အယျာနံ၊ပေ၊အပရဒ္ဓာဒိဝါ—" မေတ္တိယ ဘူမဇက " မည်သော ဆပ္ပဂို ဂိုဏ်းဝင် ရဟန်းများသည် ရဟန္တာ အရှင်ဒမ္မအပေါ်၌ မကျေနပ်ဘွယ် ကိစ္စတခု ရှိနေကြ၏၊ ထိုအခိုက်မှာ သူတို့ဂိုဏ်းဝင်ဖြစ်သော " မေတ္တိယာ ဘိက္ခုနီ " လာသည့်အခါ (သူတို့ စိတ်မချမ်းသာရင်း ရှိ၍) စကားမပြောဘဲ နေကြသည်ကို မေတ္တိယာက သူ့မှာ အပြစ်ရှိ၍ စကားမပြောလေရော့သလား ဟု အောက်မေ့၍ မိမိမှာ မှုပြစ်ရှိ မရှိ ထင်ရှား

အာယျ - တို့ကို၊ ကိ ံအပရေဒ္ဓာမိ-နည်း၊ ဥပတိသော - ဥပတိသသည့်၊ အာယဿ္မတော ဥပါလိထ္ထေရသ - အရှင်ဥပါလိထေရ်အား၊ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော - ပဉ္စင်း အဖြစ်ကို ရှုငဲ့၏၊ အာယသ္မန္တံ ဝါ - အာယသ္မန်ကို ဟုလည်း ရှိ၏၊

ပစ္စာသုဏာ အနု ပတိ ဂိဏာနံ - ပတိရှေး အာရှေးရှိသော သုဝဘ်, အနုရှေးပတိရှေးရှိသော ဂိဓင်တို့၏၊ ပုဗ္ဗကတ္တာစ-ရှေးဝါကျ၌ ကတ္တား သည်လည်း၊(သမ္မဒါနံ ဟောတိ၊)သုဏောတိသ ဓာတုသ-သုဝဘ်၏၊ ပစ္စာယောဂေ - ပတိ , အာတို့နှင့် ယှဉ်ရာ၌ဌင်း၊ ဂိဏာသ - ဂိခာတ်၏၊ အနုပတိယောဂေစ-အနု, ပတိနှင့် ယှဉ်ရာ၌ဌင်း၊ ပုဗ္ဗသ-ရှေးဖြစ်သော၊ ကမ္မုနော-ကံ၏၊ ယောကတ္တာ-အကြင်ကတ္တားသည်၊ (အတ္ထိ)၊ သော-ထို ကတ္တားသည်၊ သမ္ပဒါနသညော-ရှိသည်၊ ဟောတိ။

စေခြင်းငှါ " ကျေးဇူး အယျောနံ " စသည်ဖြင့် မေးသည်၊ ဤ၌ အမေးခံရသော ရဟန်းများသည်"အယျောနံ"ဟု သမ္ပဒါန်ဖြစ်၏၊ ဝါသဒ္ဒါကြောင့် သမ္ပဒါန် မမြဲရကား"အယျေ" ဟုလည်း ဒုတိယာ ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ရှိရပြန်သည်။

အာယသ္မတော၊ ပေ၊ အာယသ္မန်ံ ဝါ — ဥပသမ္ပဒါပေက္ခောကို " ဥပသမ္ပဒါ+အပေက္ခော"ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ အပေက္ခောဌ်"အပဂုမ္ဘဂ္ဂတ္ထ"ဓာတ်ဖြစ်၍ ထို ဓာတ်၏ ယှဉ်ရာ၌ " အာယသ္မတော ဥပါလိထ္ထေရသ " ဟု သမ္ပဒါန် ဖြစ်၏၊ ဝါကြောင့် ဒုတိယာဖြင့် "အာယသ္မန်ံ "ဟုလည်း ရှိရပြန်သည်၊ ဤဂုဏ်ခေတ် ယှဉ်ရာ၌"ဝိပုဿန"သဘော လုံးလုံးမရှိ၊ ရုံဟန်းခံသည့် အခါ"ဥပတ်သ" သည့် ဥပါလိထေရ်အား ရဟန်းအဖြစ်ကို ရှုငဲ့သည့် (ဥပတ်သသည် ဥပါလိထေရ်ကို ဥပဇ္ဈာယ် ပြု၍ ရဟန်းခံလည်) ဟု ရိုးရိုးပြောသော စကားပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် " ယဿ ဝိပုဿနံ ကမ္မဝိကျောနေတ္ထိ " ကို (ဤပုံစံများအလိုအားဖြင့်)ဂုဏ်ခေတ်နှင့် မဆိုင်-ဟု မှတ်။

ပစ္စာသုဏာ၊ ပေ၊ သမ္ပဒါန သညော— "ပစ္စာသုဏာ အနုပတိ ဂိဏာနံ ပုဗ္ဗကတ္တာစ" သဲ့ည် အကျဉ်းစကားတည်း၊ "သုဏောတိသ၊ ပေ၊ သမ္ပဒါန သညော ဟောတိ"ကား ထို အကျဉ်းကို ခဲ့သော အကျယ်စကားတည်း၊ ထို အကျဉ်း အကျယ် စကား ၂ ရပ်၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ တထပ်ထည်းပင် ဖြစ်၏၊ သုဏာ ဂိဏာ တို့၌ပါသော"ဏာ"အက္ခရာသည်ဌင်း, သုဏောတ်သ၌ " တိ " အက္ခရာသည်ဌင်း ဓာတ်သို့ ညွှန်ပြသော ဓာတုနိဒ္ဒိဋ္ဌ အက္ခရာများတည်း၊ ညွှန်ပြပုံကား – သုဓာတ်သည် " သဝတိ – ယိုဒိုး၏ " စသည်ဖြင့် ဘူဝါဒိကိယာဒိဂိဏ်းများလည်း ဋီ၏၊ ထို ဂိဏ်းဝင် ဓာတ်များကို ဖယ်ရှား, သွားဒိတော ဏာဏာ ဥဏာ စသည်ဖြင့် ဏာပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသော သွာဒိဂိဏ်းဝင် သုဓာတ်ကို ယူပါဟု သိစေလိုသောကြောင့် "သုဏာ, သုဏောတ်သ" ဟု ဏာအက္ခရာဖြင့်ဌင်း တိ အက္ခရာဖြင့်ဌင်း ညွှန်ပြ၏၊ အသံပြုခြင်း အနက်ကို ဟောရာ၌ ဆင်တူရိုးမှား ဖြစ်သော ဂေဓာတ်လည်း

ယထာ-ကား၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ဘိက္ခူ - တို့ကို၊ ဇေတံ-ဤ စကားကို၊ အဝေါစ-ဟန့်တော်မူပြီ၊ ဇေဋ္ဌ - ဤ ဖြယ်ရာ၌၊ ဘိက္ခူတိ-ဘိက္ခူကံသည်၊ အကတိတကမ္မံ - အကထိတကံတည်း၊ ဇေတံတိ - ဇေတံဟူသောကံသည်၊ ကထိတကမ္မံ- ကထိတကံတည်း၊ ပဗ္ဗဿ-ရှေးဖြစ်သော၊ ဝစနကမ္မဿ-စကားတည်း ဟူသော ကံကို၊ ကတ္တာ - ပြုတတ်သော ကတ္တားကား၊ ဘဂဝါ - ဘဂဝါတည်း၊ ဇေဘိက္ခူ - (စ-ဆျိုးခြင်း "တော" ကျသည်) ထို ရဟန်းတို့သည်၊ ဘဂဝတော-အား၊ ပစ္စဿောသုံ-ရှေးရှု နားထောင်ကြကုန်ပြီ၊ ဘိက္ခူ - တို့သည်၊ ဗုဒ္ဓဿ - အား၊ အာသုဏာန္တိ - ရှိသော်လျှာ နာကြကုန်၏။

ရှိသေးရာ ထို ဂေဝေတ်ကို မယူဘဲ "ဂိဏာတိ" ဟု သွားဒိဂုဏ်းဝင်ဖြစ်သော ဂိဓာတ်ကိုယူပါ ဟု သိစေလိုသောကြောင့် "ဂိဏ" ဟု ဏာအကျွေးဖြင့် သွန်ပြသည်၊ ထိုတွင် သုဓာတ်သည် ပတိ ရှေးရှိ၍ " ပစ္စဿောသုံ " ဟုငင်း အာရှေးနှိ၍ " အာသုဏာန္တိ " ဟုငင်း ရှိရာ၌ ရှေးဝါကျတုန်းက ကတ္တားသည် နောဝံဝါကျ ရောက်သည့် အခါ ထို သုဓာတ်၏ သမ္ပဒါန် ဖြစ်လာရသည်၊ ဂိဓာတ်သည် အနု, ပတိရှေးရှိ၍ " အနု ဂိဏာတိ, ပတိ ဂိဏာတိ " ရှိရာ၌လည်း ရှေးဝါကျတုန်းက ကတ္တားသည် နောက်ဝါကျ ရောက်သည့်အခါ ထို ဓာတ်၏ သမ္ပဒါန် ဖြစ်လာရသည်။

ဘဂဝါ ဘိက္ခူ။ တေဒဝေါစ၊ ပေ၊ တေ ဘိက္ခူ။ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ— [ဤ၌ "ဇေဋ္ဌ ဘိက္ခူတိ" မ စ၍ "ကတ္တာ ဘဂဝါ" တိုင်အောင် စကားသည် အမှာစကားတည်း၊ ထိုအမှာစကားချပ်ကို နောံမှသပ်သပ် အဓိပ္ပါယ်ရေးမည်၊] "ဘဂဝါဘိက္ခူ။ တေဒဝေါစ" သည် ရှေးဝါကျ (ပဌမဝါကျ) တည်း၊ " တေ ဘိက္ခူ။ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ" ကား ထို ဝါကျ၏ အဆက်ဖြစ်သော နောက်ဝါကျ (ဒုတိယဝါကျ) တည်း၊ ပစ္စဿောသုံကား ပတိ ရှေးရှိသော သုဓာတ်တည်း၊ ရှေးဝါကျတုန်းက "ဘဂဝါ" ဟူသော ကတ္တားပုဒ်သည် နောံဝါကျ၌ ပတိရှေးရှိသော သုဓာတ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် "ဘဂဝတော" ဟု သမ္ပဒါန် ဖြစ်လာရသည်။

ဘဂဝါ ဘိက္ခူ။ တေဒဝေါစ၊ ပေ၊ တေ ဘိက္ခူ။ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ— [ဤပုံစံ၌ ရှေးဝါကျ တိုက်ရိုက်မပါ, သိလောဃ မထည့်ဟန်တူသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဗုဒ္ဓေါ ဘိက္ခူ။ တေဒဝေါစ, တေဘိက္ခူ။ ဗုဒ္ဓဿ အာသုဏာန္တိ" ဟု ၂ ဝါကျ ဆက်ပြုရာ၏၊ ထိုတွင် ရှေးဝါကျ၌ "ဗုဒ္ဓေါ" ဟူသော ကတ္တားပုဒ်သည် နောက်ဝါကျ၌ အားပုဗ္ဗ သုဓာတ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် " ဗုဒ္ဓဿ" ဟူ သမ္ပဒါန် ဖြစ်လာရသည်၊ "ဘဂဝါ ဘိက္ခူ။ အာမန္တေသိ ဘိက္ခဝေါတိ (ရှေးဝါကျ), ဘဒန္တေတိ တေ ဘိက္ခူ။ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ (နောက်ဝါကျ)" ဟူသော ဓဇဂ္ဂ သုတ်၌လည်း ရှေးဝါကျ၏ "ဘဂဝါ"ကတ္တားသည် နောက်ဝါကျ၌ "ဘဂဝတော" ဟု သမ္ပဒါန် ဖြစ်လာရသည်။

ဇေဋ္ဌ ဘိက္ခူတိ၊ ပေ၊ ကထိတ ကမ္မံ- [ကျန်ရစ်သော အမှာစကားချပ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ရေးမည်၊] "ဘဂဝါ ဘိက္ခူ။ တေဒဝေါစ" ၌ "ဘိက္ခူ။, ဇေတံ" ဟု ကံ ၂ ခုရှိရာ ဘိက္ခူသည်

တထာ - ထိုမှဘပါး၊ ဘိက္ခု - သည်၊ ဇနံ-လူအပေါင်းကို၊ ဓမ္မံ-ကို၊ သာဝေတိ-နာစေ၏၊ ဝါ-ဟော၏၊ တာသဘိက္ခုနော - ထို ဓမ္မကထိက ရဟန်းအား၊ ဇနော - တရားနာသူ လူအပေါင်းသည်၊ အနုဂိဏာတိ - လျော်စွာဆို၏၊ တာသဘိက္ခုနော ဇနော ပဘိဂိဏာတိ-ခွန်းတုံ့ ဆို၏၊ သာရကာရဒါနာဒိနော - ကောင်းချီးပေးခြင်း အစရှိသည်ဖြင့်၊ တံ - ထို ဓမ္မကထိကရဟန်းကို၊ ဥဿာဟယတိ-အားတက်စေ၏၊ ဆုတ်အံ့ထော်။

အကထိက (အဝေါစ ကြိယာဖြင့် မဆိုလိုအပ်သော) ကံတည်း၊ ဘော်သည် ကထိက (အဝေါစ ကြိယာဖြင့် ဆိုလိုအပ်သော) ကံတည်း၊ အချုပ်မှာ—ဘိက္ခုသည် အပဓာန (လိုရင်းမဟုတ်သော) ကံ, တော်ကားပဓာန (လိုရင်းဖြစ်သော=ဝစနကြိယာနှင့်အထူးစပ်ဆိုင်သော=သူမပါလျှင် မဖြစ်နိုင်သော) ကံတည်း-ဟု ဆိုလိုသည်၊ [ယံကရောတိ ဘံ ကမ္မံ သုတ်၏ နောက်ဝိုင်းဦးလည်း ဤအဓိပ္ပါယ်ပါခဲ့ပြီး၊]

ပုဗ္ဗဿ ဝစနကမ္မဿ ကတ္တာ ဘဂဝါ-ပြုခဲ့သည့်အတိုင်း ဝါကျ ၂ ခုဆက်ထားလျှင် " တေံ " သည် ရှေးကံ (ရှေးဝါကျ၌ ရှိသော ကံ) တည်း၊ " တေံ - ဤစကားကို " ဟု ဆိုသောကြောင့် ထို တေံကိုပင် " ဝစနကမ္မ " ဟု ခေါ်ထားသည်၊ [" ဒ္ဒိဿု ကမ္မေသူ ယံပုဗ္ဗံ ကထိတကမ္မဘ္ဘာ" ဟု ဖွင့်သော သဒ္ဒနီတိအလိုအားဖြင့် "ပုဗ္ဗဿ ပဓာနဖြစ်သော" ဟု ပေးလိုဟန် တူသည်၊] ထိုဝါကျ၌ပါသော စကားတည်းဟူသော ကံကို ပြုလုပ်ကတ် (ပြောဆိုတတ်) သော ကတ္တားပုဒ်ကား " ဘဂဝါ" တည်း၊ အချုပ်မှာ " ပစ္စာသုဏာ၊ပေ၊ ပုဗ္ဗကတ္တာ" ဟု ဆိုခဲ့သည်အားလျော်စွာ ပုဗ္ဗကတ္တားကို ရှာရလိမ့်မည်၊ ထိုပုဗ္ဗကတ္တားကား " ဘဂဝါ" ပင် ဖြစ်သည်-ဟူလို။ [" ဝစနကမ္မဿ·အဝေါစဉ် ဝစန ကြိယာ၏" ဟုလည်း အနက်ဆိုကြ၏၊ ကမ္မသဒ္ဒါ " ကြိယာ " အနက်ဟော ဟု ယူလိုဟန်တူသည်၊ သို့သော် " ဝုတ္တံ ကမ္မန္တိ " ဟု ဂါထာ၌ " ကံ " ဟုပင် လာလတံ့ ဖြစ်သောကြောင့်ရင်း " ဝစနကမ္မ ဿာဟိ - တေံ အဝေါစာတိ ဇ္ဈေ-ဤပါဠိ၌၊ ဝုစ္စမာနဿ—ဆိုအပ်သော၊ သဝနတော—နောက်ဝါကျ၌ သဝနကြိယာမှ၊ ပုဗ္ဗဿ-သော၊ နိဗ္ဗတ္တနီယကမ္မဘူတဿ-(နိဗ္ဗတ္တိဝိကတိ ပတ္တိကံ ဒုမျိုးတွင်) နိဗ္ဗတ္တနီယကံဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဝစနဿ-(တေံအရ) စကား၏၊" ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့်ရင်း " ဝစန ကမ္မဿ-စကားဟူသော ကံကို" ဟု ပေးသည်။]

တထာ ဘိက္ခု၊ပေ၊ အနုဂိဏာတိ — ဤကား အနုဋ္ဌ ဂိဓာတ်၏ ယှဉ်ရာ ရှေးဝါကျရှိ ကတ္တားပုဒ်က နောဝံဝါကျ၌ သမ္ပဒါန်ဖြစ်ပုံတည်း၊ " ဘိက္ခု ဇနံ ဓမ္မံ သာဝေတိ (ရှေးဝါကျ), တဿ ဘိက္ခုနော ဇနော အနုဂိဏာတိ (နောက်ဝါကျ) " ဤ၌ ရှေးဝါကျရှိ " ဘိက္ခု " ဟူသော ကတ္တားသည် နောက်ဝါကျ၌ အနုပုဗ္ဗဂိဓာတ်နှင့် ယှဉ်ဒသာကြောင့် " တဿ ဘိက္ခုနော" ဟု သမ္ပဒါန် ဖြစ်လာရသည်။

တဿ၊ ပေ၊ ဥဿာဟယတိတိ အဇ္ဈော— ဤ၌ ရှေးဝါကျ မပါ" ဘိက္ခု ဇနံ ဓမ္မံ သာဝေတိ, တဿ ဘိက္ခုနော ဇနော ပတိဂိဏာတိ" ဟု ရှေးဝါကျထည့်ပေးပါ၊ ရှေးဝါကျရှိ ဘိက္ခုသည် ပတိဂုဗ္ဗဂိဓာတ်နှင့်ယှဉ်ရာ နောက်ဝါကျ၌ " တဿ ဘိက္ခုနော" ဟု ဖြစ်လာ

ယော - အာကြင်သူသည်၊ ဝဒေတိ - ပြောဆိုတတ်၏၊ သ (သော)-ထိုသူ့ကို၊ ကတ္တာဘိ-ကတ္တားဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ ဂတ္တံ-ဆိုအပ်သော စကားကို၊ ကမ္မန္တိ-ကံဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ယော - အာကြင်သူသည်၊ ပဋိဂ္ဂါဟကော-ခံယူတတ်၏၊ တာသ-ထို ခံယူတတ်သူ၏၊ သမ္မဒါနံ - သမ္မဒါန်အဖြစ်ကို၊ ဝိဇာနိယာ-သိရာ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်ထိုက်၏။

အာရောစနဏ္ဍပယောဂေ - ပြောဆိုခြင်း အနက်ရှိသော ဓာတ်တို့၏ ယှဉ်ရာ၌၊ ယဿ - အကြင်သူ့အား၊ အာရောစေတိ - ပြော၏၊ တံ-ထို ပြောရာသူသည်၊ သမ္မဒါနံ - သမ္မဒါန်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဒေါ-သင်တို့အား၊ အာရောစယာမိ - ပြောပြတော်မူအံ့၊ ဘိက္ခဝေ ဝေါ ပဋိဝေဒယာမိ - သိစေတော်မူအံ့၊ မဟာရာဇ - မင်းမြတ်၊ တေ - အား၊ အာမန္တယာမိ - သိစေပါ၏၊ အာမန္တ ခေါ တံ ဂစ္ဆမာတိဝါ - အာမန္တ ခေါ တံ ဂစ္ဆမ ဟုလည်း ရှိ၏၊ [တံ - သင့်ကို၊ အာမန္တ - သိစေပြီး၍ ရသည်၊ "သာဓုကာရ ၊ ပေ ၊ ဥဿာဟယတိ" ကား အနုဂီဏာတိ ပတ်ဂီဏာတိတို့၏ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်တည်း၊ တရားနာ ပရိသတ်က " သာဓု သာဓု " ဟု သာဓုသံကို ပေးလျှင် ဓမ္မကထိက ရဟန်းသည် အားတက်လာ၏, တရားဟောမှုကိစ္စ၌ စိတ်ထက်သန်လာ၏၊ ထို့ကြောင့် " သာဓု " ခေါ်ခြင်းကိုပင် " အနုဂီဏာတိ - တရားဟောမှုအားလျော်စွာ ဆိုသည်၊ ပတ်ဂီဏာတိ-တရားဟောသံကို ခွန်းတုံ့ပြန်၍ ဆိုသည် " ဟု မှတ်။

ယော ဝဒေတိ ၊ ပေ ၊ ဝိဇာနိယာ—ဂါထာကား ကစ္စည်းဝတ္ထုဒ်၌လာသော ဂါထာ တည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုဂါထာ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ၌ ပြထား၏၊ ဤ ရှင်းကာ၌ " ဓေတဒေါစာတျာဒိသု-ယောဓမ်ဒသေတိ, သော တာသ ကမ္မသ ကတ္တာတိ ဝုစ္စတိ၊ တေန ဝုတ္တံ ဝစနံ ပုဗ္ဗကမ္မန္တိ " ဤတိုင်အောင် ဖွင့်ပုံကောင်း၏၊ ထို့နောက် " တာသ ဝစနသ ဘိက္ခုသံဃော ဝါ ဇနော ဝါ ပဋိဂ္ဂါဟကော၊ တံ သမ္မဒါနန္တိ ဝိဇာနိယာ " ဟူသော အဖွင့်ကား မကောင်း၊ မှန်၏-" ဘဂဝါ ဘိက္ခူ။ တေဒဝေါစ " ဝါကျ၌ ဘိက္ခူ။ အရ ဘိက္ခုသံဃောဟု ဆိုထား၏၊ ဘိုဘိက္ခုသံဃာသည် သမ္မဒါန်မဖြစ်၊ ဘဂဝါသာ သမ္မဒါန်ဖြစ်၏၊ " ဘိက္ခု ဇနံ ဓမ္မံ သာဝေတိ " ဝါကျ၌ ဇနံကို ဇနော ဟု ဆိုထား၏၊ ထိုဇနသည်း သမ္မဒါန်မဖြစ်၊ ဘိက္ခုသာ သမ္မဒါန်ဖြစ်၏၊ ထိုသမ္မဒါန် ဖြစ်ကြောင်း " ဘဂဝါ, ဘိက္ခု " ကတ္တားဒုတိယာလည်း ထိုစကားကို မခံယူ, ရှေးရှု နားထောင်ခြင်း-လျော်စွာဆိုခြင်း ကြိယာကိုသာ ခံယူ၏၊ ထို့ကြောင့် ရှင်းကာအဖွင့်ကို ဆင်ခြင်ကြပါ၊ လေ၊ [သမ္မဒါနံ၌ " သမ္မဒါနဘာဝံ " ဟု ဆိုလိုလျက် ဂါထာဖြစ်၍ ဘာဝပုဒ်ကို ချထားသည်-ဟုကြ၊ သို့မှ " တာသ သမ္မဒါနံ= ထို ခံယူတတ်သော ကာရကဓ်+သမ္မဒါန် အဖြစ် " ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်၊ " တာသ-ထိုရှေးရှု နားထောင်ခြင်း လျော်စွာဆိုခြင်း ကြိယာကို၊ ပဋိဂ္ဂါဟကော - ခံယူတတ်၏ " ဟုလည်း ပေးကြသေး၏၊ ဆင်ခြင်ဘွယ်ပင်။]

စ၀ါ-ခွင့်ပန်ပြီး၍၊ ဂန္ဆာမ-သွားကုန်တော့အံ့၊]စ-ဆက်၊ ထွေ-ဤ အာရော စနထွပ္ပယော၀ဂ်၌၊ အာရောစနသဒ္ဒဿ - အာရောစန သဒ္ဒါ၏၊ ကထန ပကာရထွတ္တာ-ကထနသဒ္ဒါနှင့်တူသော အနက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒေသနထွာဒိ ပဒယော၀ေါ - ဟောပြောခြင်း အနက်ရှိသောတို့ အစ ရှိသည်တို့၏ ယှဉ်ရာ၌လည်း စတုတ္ထီ စဘုတ္ထိဒဘတ်သည်၊ (ဟောဘိ)၊ ၀ါ - တို့အား၊ ဓမ္မံ - ကို၊ ဒေဒသသာမိ - ဟောပေအံ့၊ ဘ၀န္တော - မြတ်စွာဘုရား၊ ဘ၀၀ါ - သည်၊ ဘိက္ခူန်-တို့အား၊ ဓမ္မံ, ဒေသေတု-ဟောတော်မူပါ၊ ယထာ - အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နော-ငါတို့အား၊ ဘ၀၀ါ-သည်၊ ဗျာကရေယျ - ဖြေရာ၏၊ တေ - သင့်အား၊ နိဗ္ဗိဒံ - နိဗ္ဗိဒါကို၊ ပ၀ကွာမိ-ဆိုပေအံ့၊ ဣစ္ဆာဒိ-တည်း။

(၃၀၄) တဒထွေ-ထို၏ အကျိုးဟူသောအနက်၌၊ သမ္ပဒါန သဉ္ဇာ-သမ္ပဒါန်အမည်သည်၎င်း၊ စတုတ္ထိစ-စဘုတ္ထိဒဘတ်သည်၎င်း၊ (ဟောတိ)၊ [“အတ္ထာယ”၌ အတ္ထတည်, ဤ“ သိလာဃ ”စသောသုတ်ဖြင့် တဒတ္ထ သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်, “ သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ ” သုတ်ဖြင့် စတုတ္ထိဝိဘတ်သက်“အတ္ထ+သ”ဟု ရှိပြီးဖြစ်၊စ, ဟူလို၊]

အာရောစန ၊ မေ ၊ ဂန္ဆာမ — အာ ပုဗ္ဗ ရုစဓာတ်သာ မက, ပြောဆိုခြင်း အနက်ရှိသော ဓာတ်ဟူသမျှ၏ ယှဉ်ရာကို ယူစေလို၍ “ အာရောစနထွပ္ပယော၀ေါ ” ဟု အတ္ထသဒ္ဒါနှင့်တကွ ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် “ ထွေစ ၊ ပေ ၊ ဒေသနထွာဒိပယော၀ေါ ” ဟု နောက်၌လည်း ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် ပဋိဓေဒယာမိ စသည်ကို ပုံစံထုတ်နိုင်သည်၊ “ သိစေခြင်း ”ဟူသည် သိအောင်ပြောခြင်းဘည်း၊ “ အာမန္တ ခေါတံ ဂန္ဆာမ ” ကား သမ္ပဒါန် မမြဲကြောင်း “ တံ ” ဟု ဒုတိယာလည်း ရှိကြောင်းကို ပြသော ပုံစံတည်း၊ “ဒ၁ာမန္တယ ဒ္ဂေါ” ဟု ပျက်၏၊ “ အာမန္တ ခေါတံ ဂန္ဆာမ, ပုရာ တေ ဟောမ အပ္ပိယာ” ပါဠိ၏ မဟာဗောဓိဇာတ် အဋ္ဌကထာ၌ “ အာမန္တေတွာ၀ တံ ဂန္ဆာမ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် “ အာမန္တေတွာ ” ဆိုလိုလျက် ဂါထာဖြစ်၍ “တွာ”ပစ္စည်း ချေသားရကား “အာမန္တ-ခေါ”ဟုသာ ရှိသင့်သည်၊ [“ ပဒယာခေါ စတုတ္ထီ ” ဟု ဆိုသော်လည်း၊ ဤသုတ်ဖြင့် သက်ရမည် မဟုတ်၊ ဤသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန်မှည့်၍ သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီသုတ်ဖြင့် စတုတ္ထီ သက်ပါ-ဟု ဆိုလိုသည်။]

(၃၀၅) တဒတ္ထေ—တဒတ္ထကို “တ+အတ္ထ”ဟု ခွဲ၊ တသ+အတ္ထော, တဒတ္ထော၊ တသ၌ တ အရ တွဲဘက်ဘခုခုကို စွဲရမည်၊ ကြိယာနှင့်တွဲလျှင် “ ထို ကြိယာ၏ ” ဟု စွဲ၊ “ယူပါယ+ဒါရု—ယစ်တိုင်အလို့ငှါ+သစ်သား(ယစ်တိုင်ဘို့+သစ်သား)”ဟုခြစ်နှင့်တွဲရာ၌ “တသ-ဘို ယင်တိုင်၏”ဟု ခြင်္ကို စွဲရသည်။

တဒတော်တိ ဝါဘိစ ဝတ္တတေ။

အာယ စတုဇ္ဇောကဝစနသတ္ထု။ ၁၀၉ ။ အာဘာရန္တုတော လိင်္ဂမ္ပါ ပရသ စာဂုဇ္ဇောကဝစနသ အာယာဒေသော ဝါ ဟောဘိ၊ သရ လောပါဒိ၊ ဗုဒ္ဓသ - ဇ၊ အတ္ထာယ - အကျိုးငှါ၊ ဓမ္မသ အတ္ထာယ, သံဃသ အတ္ထာယ, ဇီဝိတံ - အသက်ကို၊ ပရိပ္ပဟာဝဓိ - စွန့်ပါ၏ ပိတ္တာ ပါတံ - ဆွမ်းကို၊ ဒဝါယ - မြူးဘူးပျော် ရွှင်ခြင်းငှါ၊ နေဝ ပဋိသေဝါမိ - မှီဝဲသည် မဟုတ်၊ မဒါယ - မာန်ယစ်ခြင်းငှါ၊ နပဋိသေဝါမိ၊ မဏ္ဍနာယ- အသားအရေ ပြည့်ဖြိုးစေခြင်းငှါ၊ နပဋိသေဝါမိ၊ ဝိဘူသနာယ - အရေ အဆင်းကို ကြည့်လင်စေခြင်းငှါ၊ နပဋိသေဝါဒိ - မှီဝဲသည် မဟုတ်၊ ဥုနသ - ယုတ်လျော့သော သက်နှံး၏၊ ပါရိပူရိယာ - ပြည့်ဝုံခြင်းငှါ၊ အာဇ္ဇဲးယ - အကျိုးငှါ၊ ဟိတာယ - စီးပွားအလို့ငှါ၊ သုခါယ-ချမ်းသာ ခြင်းငှါ၊ သံဝတ္တတိ-ဖြစ်၏။

တုမတ္ထေ - တုံပစ္စည်း၏ အနက်၌၊ (သပ္ပဒါနံ ဟောဘိ)၊ လောကာနုကမ္ပာယ - လောကကို စောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ၊ လောကံ - လောကကို၊ အနုကမ္ပိတုံ - စောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ၊ ဣတိ အတ္ထော- နက်၊ တထာ-ထို့ အဘူ၊ ဖါသုဝိဟာရာယ-ချမ်းသာစွာနေရခြင်းငှါ။

ဗုဒ္ဓသ အတ္ထာယ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇာမိ စသည် — အသက် စွန့်ခြင်းသည် ဘုရားဘို့ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အတ္ထာယသည် တဒတ္ထ (ထို စွန့်ခြင်း ကြိယာ၏+အကျိုး) တည်း၊ "ဓမ္မသ အတ္ထာယ" စသည်လည်း နည်းတူ၊ "ဝိဇ္ဇာပါတံ ပဋိသေဝါမိ နေဝ ဒဝါယ"၌ "နေဝ" ဟူသော ပဋိသေဓ မပါလျှင် "ဆွမ်းကို မှီဝဲခြင်း (စားခြင်း) သည် ပျော်မြူးခြင်း အကျိုးငှါ (ပျော်မြူးဘို့ရာ) ဖြစ်၏" ဟု အနက်ထွက်၏၊ ထို့ကြောင့် ဒဝသည် ဆွမ်းစားခြင်း၏ အကျိုး (တဒတ္ထ) တည်း၊ [နေဝ – ဟူသော ပဋိသေဓ အတွက်ကြောင့် ဒဝ အကျိုး မရသော်လည်း တဒတ္ထ အမည်ကား မပျက်တော့၊] နမဒါယ စသည်၌လည်း နည်းတူ၊ "ဥုနသ ပါရိပူရိယာ" ၌ "ဝတ္တုံနိက္ခိပိတဗ္ဗံ" ဟု ပါဋိရင်းနှင့် ဆက်၊ နောင်ခါ သက်နှံးချုပ်ရာ၌ ယုတ်လျော့နေလျှင် (မခလောက် မင ဖြစ်နေသျှင်) ထို သက်နှံးပြည့်ဘို့ရာ ယခုနယ်က အဝတ်ကို ထားနိုင်သည်၊ ဤ၌ ယုတ်လျော့သော သက်နှံး၏ ပြည့်စုံ လုံလေခံခြင်းသည် အဝတ်ကို ထားခြင်း၏ အကျိုး(တဒတ္ထ)တည်း၊ "အတ္ထာယ၊ပေ၊သံဝတ္တတိ"၌ "ဓမ္မော" ဟု ကတ္တားထည့်၊ သတ္တာတို့၌ အတ္ထ ဟိတ သုခကိုရခြင်းသည် တရားဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၏အကျိုး (တဒတ္ထ) တည်း၊ ထို တဒတ္ထအနက်၌ အာယ စတုဇ္ဇောကဝစနသတူ သုတ်ဖြင့် သကို အာယပြု၍ "အတ္ထာယ" စသော ရုပ်များပြီးကြရသည်၊ [ထိုသုတ်အဓိပ္ပါယ်ကို အခြေပြုမှာ ရှု။]

တုမတ္ထေ—"တုဿ-တုံပစ္စည်း၏၊ အတ္ထော-အနက်တည်း၊ တုမတ္ထော-တုံပစ္စည်း၏ အနက်၊ ["ကိဿ" ကဲ့သို့ နိဂ္ဂဟိတ်ချေ၍ "တုဿ" ဟု ဆိုလိုက်သည်။] တုံပစ္စည်းဖြင့် ပါဠိထားမည်ဆိုလျှင် ထားနိုင်လျက် တုံပစ္စည်းဖြင့် မထားဘဲ သဝိဘတ်ဖြင့် ထားလိုသည့် အခါ တုံးစ္စည်းအနက်၌ ဤသိလာဃစသော သုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန်မှည့်ခြင်း စသည်စီရင်၍ "လောကာနုကမ္မာယ" ဟု ဖြစ်၏၊ လောက် အနုကမ္မိတုံကား အနက်ဖွင့်တည်း၊ တထာဖါသုဝိဟာရာယ၌ တထာဖြင့် "ဖါသုဝိဟာရိတုံ" ဟူသော အနက်ကို ညွှန်ပြ၏။

တဒတ္ထ တုမတ္ထအာထူး။ ။"လောကာနုကမ္မာယ ဗုဒ္ဓါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ" ၌ "ဘုရား ပွင့်ခြင်းသည့် အကြောင်း, လောကကို စောင့်ရှောက် နှိုင်ခြင်းသည့် အကျိုး (တဒတ္ထ)" ဟုငြား, "ဖါသု ဝိဟာရာယ ဝိနယော ပညတ္တော" ၌ "ဝိနည်းပညတ်ခြင်း သည် အကြောင်း, ချမ်းသာစွာ နေခြင်းသည် အကျိုး (တဒတ္ထ)" ဟုငြား ဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ပြင်-ဟေတု သမ္ပဒါန် အတ္ထသမ္ပဒါန်ဟု ၂ မျိုးခွဲရာ၌ "အား"ဟု ပေးရသော သမ္ပဒါန်များသည် ကြိယာ၏အကြောင်းဖြစ်၍ ဟေတုသမ္ပဒါန်များတည်း၊ "၄"ဟု ပေးရသော သမ္ပဒါန်များကား ကြိယာ၏ငြင်း ငြင်၏ငင်း အကျိုးဖြစ်၍ (တဒတ္ထ တုမတ္ထ ၂ မျိုး လုံးငင်) အတ္ထသမ္ပဒါန်ခည်းဖြစ်ကြသည်၊ ထို့ကြောင့် ဤတဒတ္ထ တုမတ္ထ ၂ မျိုးသည် အဘယ်သို့ထူးသနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား—(တွာလေးပ အပါဒါန်ကဲ့သို့) တုံပစ္စယန္တ ပုဒ်ဖြင့် ပါဠိထားခွင့် ရှိရာဝယ် တုံပစ္စယန္တဖြင့် မထားဘဲ သဝိဘတ်ကို အားယဖြင့်ထားလျှင် တုမတ္ထ, တုံပစ္စယန္တဖြင့် ပါဠိထားခွင့် မရှိသော အကျိုး သမ္ပဒါန် ဟူသမျှ သည် တဒတ္ထတည်း၊ ချဉ်းကပ်အံ့—လောကာနုကမ္မာယ၌ "လောကံ အနုကမ္မိတုံ" ဟု ပါဠိထားခွင့် ရှိ၏၊ သို့သော် တုံပစ္စယန္တပုဒ်ဖြင့် မထားဘဲ သကို အာယဖြစ်၍ထားသောကြောင့် တုမတ္ထ သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရသည်၊ ဖါသုဝိဟာရာယ်နှင့်လည်း နည်းတူ၊ နောက်၌ ဘာဝဝါစိမှိုဇတုတို့ သုတ်ဝယ် "ပဧိတုံ" အရာ၌ "ပါကာယ ဝဇတိ" ဟု လာချုံးလတံ့၊ ဗုဒ္ဓသဒ္ဒ အတ္ထာယ စသည်နှင့်ကား "အတ္ထံ+ကာတုံ" ဟု တုံပစ္စယန္တဖြင့် ပါဠိထားလိုရိပ် မရှိ၊ ထို့ကြောင့် "အတ္ထာယ"သည် တဒတ္ထ သမ္ပဒါန်တည်း။

[အာသုဗောဓ] "တုမန္တသဒ္ဒေ ဝါ, တကွမ္မကိစ္စေ" (သုတ်) တုမန္တသဒ္ဒ ဝါလောပေါ ဘဝတိ, တံ လောပေစ တသဒ္ဒကမ္မကိစ္စေ တုတ္ထိဘဝတိ, ကင်္ခံ အာနေတုံ ယာတိ, ကင်္ခာယ ယာတိ၊ (ဝုတ္တံ)။.....

တုံပစ္စယန္တပုဒ်၏ ရံခါကျေခြင်းဖြစ်၏၊ ထိုတုံပစ္စယန္တပုဒ်ကျောငယ် ထိုပုဒ်၏ကံဖွဲ့စတုတ္ထီ ဖြစ်၏၊ "ကင်္ခံ အာနေတုံ" ဟု ပါဠိ ထားခွင့် ရှိရာငယ် တုံပစ္စယန္တပုဒ်ကို ချေ၍ ထိုပုဒ်၏ ကံဖြစ်သော ကင်္ခံဖွဲ့ စတုတ္ထီသသက်, ကင်္ခာယ ဟု တုမတ္ထ သမ္ပဒါန် ဖြစ်သည်-ဟူလို။

တဆင့် မေးဘွယ်။ ။အဘယ်အတ္ထသမ္ပဒါန်မျိုးဉီး တုံပစ္စယန္တဖြင့် ပါဠိထားခွင့်ရှိ၍, အဘယ် အတ္ထသမ္ပဒါန်မျိုးဖြစ် တုံပစ္စယန္တ ပုဒ်ဖြင့် ပါဠိထားခွင့် မရှိပါသနည်း-ဟု တဆင့် မေးဘွယ်ရှိ၏၊....ဤအမေးဖြစ် "ဣဿရော သမာနကတ္တုကော တဓေတုံ ဝါ" သုတ် အသွားကို သတိထား၍ ဖြေရလေ့ရှိမည်၊ မည်သည့်အရာဖြစ် မဆို ပုဂ္ဂိုလ်၏အလိုဣစ္ဆာ ဗျာပါရ ထင်ရှားလျှင် တုံပစ္စယန္တဖြင့် ပါဠိထားခွင့်ရှိ၏၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏အလိုဣစ္ဆာ ဗျာပါရ မထင်ရှားလျှင် တုံပစ္စယန္တဖြင့် ပါဠိထားခွင့်မရှိ၊ ချဉ်းကပ်အံ့—"လောကာနုကမ္မာယ ဗုဒ္ဓါ

လေးကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဥ္ဒ ဘုရားရှင်၏ လောကကို စောင့်ရှောက်လိုသော ဇာန်ဆွာဗျာပါရသည် ထင်ရှား၏၊ "ဖါသု ဝိဟာရာယ ဝိနယော ပညတ္တော " ဥ္ဒလည်း ဘုရားရှင်၏ ရဟန်းတို့ချမ်းသာ စေလိုသော အလိုဇာန်ဆွာ ဗျာပါရသည် ထင်ရှား၏၊ " အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါယ ဗုဒ္ဓေါလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ "ဟု ဆိုပြန်လျှင်လည်း လောက၏ အတ္ထ ဟိတ သုခကို ပြုလိုသော ဘုရားရှင်၏ အလို ဗျာပါရသည် ထင်ရှား၏၊ ထို့ကြောင့် " အတ္ထံ ကာတုံ, ဟိတံ ကာတုံ, သုခံ ကာတုံ"ဟု တုံပစ္စယန္တဖြင့် ပါဠိစွဲခွင့်ရှိသည်၊ "ပါကာယ ဝဇ္ဇတိ"ဥ္ဒ သွားသူ၏ချက်လိုသော အလိုဇာန်ဆွာ ဗျာပါရသည် ထင်ရှား၏၊ ထို့ကြောင့် "ပစိတုံ" ဟု ထားခွင့် ရှိသည်၊ " ကဒ္ဒာယ ယာတိ " ဥ္ဒလည်း သွားသူ၏ ထင်းကို ဆောင်လိုသော အလိုဇာန်ဆွာ ဗျာပါရသည့် ထင်ရှား၏၊ ထို့ကြောင့် " ကဋ္ဌံ အာနေတုံ " ဟု ပါဠိစွဲခွင့်ရှိ၏၊ " ဗုဒ္ဓဿ အတ္ထာယ ဇီဝိတံ ပရိစ္စာဒိ " ဥ္ဒကား အသက်ဇွန်ပါ၏ဟု ဝန်ခံသူ၏ ဘုရားကြည်ညို ကြောင်းသာ ထင်ရှား၏၊ ဘုရား အတွက် တစုံတခု ပြုလိုသော ဇာန်ဆွာကား မထင်ရှား၊ ထို့ကြောင့် " ဗုဒ္ဓဿ အတ္ထံ ကာတုံ " ဟု ပါဠိစွဲခွင့်မရှိ၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် နောက်နောက် ပုံစံများကိုလည်း စိစစ်ကြည့်ပါလေ၊ အချုပ်မှာ—ပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုဇာန်ဆွာ ဗျာပါရ လုံးလုံးမရှိလျှင်၎င်း, အနည်းငယ်ရှိစေကား မူ တုံပစ္စယန္တဖြင့် ပါဠိထားနိုင်လောက်အောင် ဗျာပါရ မထင်ရှားလျှင်၎င်း, တဒတ္ထ သမ္ပဒါန်သာ ဖြစ်ရမည်၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုဇာန်ဆွာ ထူးခြား ထင်ရှားရာ၌ကား တုမတ္ထသမ္ပဒါန် ဖြစ်ရမည်-ဟု ဆိုလိုသည်။

[ဆောင်] ထိထို ပုဂ္ဂိုလ်, အလို ဇာန်ဆွာ, ရှိရာ တိုင်းတည်း, တုံပစ္စည်းဖြင့်,
ပါဠိစွဲသင့်လျက်, အခွင့်သင့်ငြား, အားယ ထားမူ, မှတ်သားတုမတ်၊
တဒတ္ထဝယ်, မရှိယ် ဇာန်ဆွာ, အကျိုးသာကြောင့်, တုံပါဠိ သော်,
မလျော်သည့်, နှစ်ဘော် အတ္ထ အထူးတည်း။

ဝါဒနှိုက်ရာ။ ။ဤပြခဲ့သော ဝါဒသည် ရှေးဆရာတို့ ဝါဒပင် ဖြစ်၏၊ သို့သော် ဤသို့ကျယ်ဝန်းစွာ စိစစ်ချက် ရှိ၍ ထိုဝါဒကို အတည် မပြုနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့က "အဲ့ကြောင်း အကျိုး ပြန်၍ရလျှင် တဒတ္ထ,အကြောင်း အကျိုး ပြန်၍ မရလျှင် တုမတ္ထ"ဟုဆိုရင်း, တနည်း—"တိုက်ရိုက် အကျိုးဖြစ်လျှင် တဒတ္ထ, အဆက်ဆက် အကျိုးဖြစ်လျှင် တုမတ္ထ"ဟုဆိုရင်း ခွဲခြားကြသေး၏၊ စိစစ်အံ့—တံစိဉရံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ-ဥုနသ ပါရိပူရိယာဒ္ဒိ သက်နိုး ထားခြင်းသည် အကြောင်း, ပြည့်စုံခြင်းသည် အကျိုး, ထားခြင်းကြောင့် ပြည့်စုံသည်, ပြည့်စုံလိုသောကြောင့် ထားသည်"ဟု အကြောင်း အကျိုး ပြန်၍ရသတဲ့၊ စဉ်းစားကြပါကုန်၊ ပါရိပူရိယာကိုအကြောင်း လုပ်သည့်အခါ သူ့သဒ္ဓါနက်အတိုင်း မဟုတ်တော့ဘဲ,"ပြည့်စုံလိုသောကြောင့်"ဟု "အလို" စကားကလေး အပို ပါနေသည်၊ ဤသို့ အပိုထည့်၍ အကြောင်း အကျိုး ပြန်တမ်း ဆိုလျှင် "လောကာ နုကမ္ပါယ၊ ပေ၊ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဥ္ဒ "ဘုရား ပွင့်ခြင်းသည် အကြောင်း, လောကကို စောင့်ရှောက် ရခြင်းကား အကျိုး"—"လောကကို စောင့်ရှောက်လိုခြင်း (ကရဏာ)သည် အကြောင်း, ဘုရားဖြစ်ရခြင်းကား အကျိုး"ဟု အကြောင်းအကျိုးပြန်၍ ရသည်သာ၊ ထို့ကြောင့် "အကြောင်းအကျိုးပြန်၍ ရလျှင် တဒတ္ထ, ပြန်၍မရလျှင် တုမတ္ထ" ဟူသော ဝါဒကို စဉ်းစားသင့်၏၊ ထို့ပြင်—"သက်နိုးကို သိမ်းထားခြင်းတည်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့် နောင်ခါ ယုတ်လျော့နေသော သက်နိုးကို ဖြည့်ရခြင်းသည် တိုက်ရိုက် အကျိုးတည်း"တဲ့၊ သို့ဖြစ်လျှင်"ဘုရား

အလံသဒ္ဒါသာ - အလံသဒ္ဒါ၏၊ အတ္ထော - အနက်ဘို့ဟူသည်၊ အရဟ ပဋိက္ခေပါ – ထိုက်တန် ဟူသော အနက် , ပယ်ခြင်း အနက်တို့တည်း၊ အရဟတ္ထေ-ထိုက်တန်ဟူသော အနက်၌၊ (ဥဒါဟရဏံ)၊ မေ- ငါ့အား၊ ရဇ္ဇံ - တိုင်းပြည်သည်၊ အလံ - ထိုက်တန်၏၊ ဘိက္ခု သည်း ပတ္တော သ - သပိတ်အား၊ အလံ – ထိုက်၏၊ အက္ခရတ္တော - ကြွေအံကြိုးသော၊ ဝါ-ကစားသမား ဖြစ်သော၊ ပုရိသပုဂ္ဂလော - ယောကျ်ား ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒါရဘရဏာယ - ယေားမွေးမြူခြင်းငှါ၊ နလံ – မထိုက်၊ မလ္လော - လက်ဝှေ့သည့် တယောက်သည်၊ မလ္လဿ - အား၊ အလံ – ထိုက်၏၊ မလ္လော - သည်၊ မလ္လဿ - အား၊ အရဟတိ-ထိုက်၏၊ ပဋိက္ခေပေ-ပယ်မြစ်ခြင်း အနက်၌၊ (ဥဒါဟရဏံ)၊ တေ - သင်အား၊ ဣဓ - ဤကျောင်း၌၊ ဝါသေန-နေခြင်းဖြင့်၊ အလံ – အကျိုးမရှိ၊ မေ-အား၊ ဟိရညသုဝဏ္ဏေန-ငွေရွှေဖြင့်၊ အလံ-အကျိုးမရှိ၊ မေ-အား၊ ဇနေန-တယောက်ထည်းဖြစ်၍၊ တိဏ္ဏေန - သံသရုမှ ကူးသော ယောကျ်ားဖြင့်၊ ကိံ - ဘာလုပ်အံ့း ည်း၊ နဒ္ဒေဓ - ညာမရှိသော ဟဲ့ရသေ့၊ တေ- အား၊ ဇဋာဟိ-ဆံကျစ်တို့ဖြင့်၊ ကိံ-ဘာလုပ်အံ့းနည်း၊ စတုမဋ္ဌသ-ကိုယ် , အံ့းသံ, ဂုဏ်, ၄ ပါး၌ တို့ဖြင့် ချောမောသော၊ တေ - သင်မြေခွေးအား၊ (ဇဋ္ဌ - ဤအဓရပ်၌)၊ ကိံ-ဘာလုပ်အံ့းနည်း၊ ("ဗိလံ ပဝိသ-တွင်းထဲဝင်နေလော" ဟူလို။)

မွန်ခြင်း တည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် လောကကို စောင့်ရှောက် နှိုင်ခြင်းလည်း တိုက်ရိုက် အကျိုးပင်၊ ဝိနည်းကို ပညတ် ခြင်းကြောင့် လဇ္ဇီရဟန်းတော်များ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းသည်လည်း (အကြောင်း၌ အခြားအကြောင်းတမျိုး ခြားလျက်မရှိ) တိုက်ရိုက် အကျိုးပင်၊ ထို့ကြောင့် "တိုက်ရိုက် အကျိုးဖြစ်လျှင် တဒတ္ထ, အဆက်ဆက်အကျိုးဖြစ်လျှင် တုမတ္ထ" ဟူသော ဝါဒလည်း ဧည်းစားဘွယ်ပင်။

အရဟတ္ထေ— " အလမတ္ထ " ဟု သုတ်၌ပြခဲ့ရာ, ထို အလံသဒ္ဒါ၏ အနက်ဟူသည် အရဟတိ အနက် ပဋိက္ခေပါအနက်အား ဖြင့် ၂ မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် အရဟတိ အနက်၏ ပုံစံ များ၌ "အက္ခရုတ္တော ၊ ပေ ၊ ဒါရဘရဏာယ" သည် တုမတ္ထ သမ္ဗန်ဟုင် ပါဝင်သင့်၏၊ ထို့ကြောင့် " ဒါရဘရဏာယ " ဟု သကို အာယ ပြုဆိုးသည်၊ ထိသို့ တုမတ္ထသမ္ဗန် သဘောရှိသော်လည်း အလံသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် အလံသဒ္ဒါ၏ ပယောဂလည်း ထုတ်ထုတ်ပြန်သည်၊ "တုတ္ထလည်း သင့်, အလမတ္ထ ပယောဂလည်း သင့်သည်" ဟူလို။

ပဋိက္ခေပေ—မသင့်, မထိုက်, ဘာအကျိုး ရှိအံ့းနည်း (အကျိုးမရှိဘူး) ဟူသော အနက်များကို ပဋိက္ခေပတ္ထ ဟု ဆိုသည်၊ ထိုတွင် "စတုမဋ္ဌသာတိ သရီးရန, ဇာတိယာ သုရေန, ဂုဏေနာတိ စတူဟိ မဋ္ဌသ" ဟု စတုမဋ္ဌဇာတ် အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သောကြောင့်

မညတိပွယောဂေ - မနုဓးတ်၏ ပွဉ်ရာ၌၊ အနာဒရေ - မလေးစား အပ်သော၊ အပ္ပါကိနိ - သတ္တာလည်း မဟုတ်သေး၊ ကမ္မနိယေဝ - ကံ အာနုဘ်၌သာ၊ (သမ္ဗဒါနံ - သည်၊ ဟေးတိ၊) တုဝံ - နှင့်ကို၊ ကဋ္ဌသ-ထင်းတုံးလို၊ မညေ - မှတ်ထင်၏၊ တုဝံ- နှင့်ကို၊ ကလိင်္ဂရသ-ထင်းနဲပ် ထင်းမွဲလို၊ မညေ-၏ ဇိဉိတံ-အသက်ကို၊ တိဏာယပဝိ-မြက်မှိုက်လေဝံ လည်း၊ နမညမာနော - မမှတ်ထင်ဘဲ၊ အနာဒရေတိ ကိ ံ၊ တံ - သင့်ကို၊ သုဇဏ္ဍံ - ရွှေလို၊ မညေ - မှတ်ထင်ပါ၏၊ အပ္ပါကိနိဘိ ကိ ံ၊ တုဝံ-နှင့်ကို၊ ဂဒြဘံ-မြည်းသတ္တာလို၊ မညေ-မှတ်ထင်၏။

ဧတ္ထကမ္မနိ-ဂတိအနုက်ရှိသော ဓာတ်၏ကံ၌၊(သမ္ဗဒါနံ ဟောဘိ)၊ ဝါဓိကာရေတာ - ကြောင့်၊ ဒုတိယာ - ဒုတိယာလည်း ဖြစ်၏၊ အပ္ပါ-အနည်းငယ်သော သတ္တာသည်၊ သဂ္ဂါယ-နတ်ပြည်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-ရောဲ၏၊ အပ္ပေါ - သည်း၊ သဂ္ဂံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ နိဗ္ဗာနာယ-နိဗ္ဗာနသို့၊ ဝဇန္တိယာ-သွားသော၊ (တေ-သင်ဂေါတမိအား၊ ကိ ံ ဝက္ခာမိ အဘယ်မှာ ပြောနိုင် " စတုမဋ္ဌသ " သာ ပါဠိမှန်တည်း၊ မဋ္ဌ သဒ္ဒါကြောင့် ချီးမွမ်းသလို ထင်ရသော်လည်း "ချီးမွမ်း ခြင်းကြောက်" စကားမျိုးပြစ်၍ နှိမ့်ချသော စကား ငေါက်ငန်းသော စကား ဟု မှတ်၊ ထို ဇာတ်၌"ကိ ံတေတ္ထ စတုမဋ္ဌသ"ဟု ရှိသည်။

မညတိပွပယောဂေ—[မညတိ၌ တိသည် ဒေတုနိဒ္ဒိဋ္ဌတည်း၊ အဘန်ဘန် ဖြစ်ခြင်း ပူဇော်ခြင်းအနက်ကို ဟောသော ဘူဝါဒိ မနဓာတ်ကို မယူသင့်, သိခြင်း မှတ်ထင်ခြင်း အနက်ဟော ဒိဝ်ါဒိမနဓာတ်ကိုယူ ဟု သိစေလိုရှိ "မညတိ" ဟု ယ ပစ္စည်း တိဒ်ဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြသည်-ဟူလို၊ " အနာဒရ အပ္ပါကိနိ " တို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို အခြေပြု၍ပင် ပြခဲ့ပြီ၊] "ကဋ္ဌသ-ထင်းတုံးလို၊ ဝါ-ထင်းတုံးလောက်" ဟု အနက်ပေးသော်လည်း တုဝံနှင့် အရ တူသောကြောင့် ကံအနက်ဟုငင် မှတ်၊ " ထင်းကို ကဲ့သို့ " ဟု ဆိုလိုသည်၊ " နိရတ္ထံဝ ကဋ္ဌင်္ဂံရံ-နိရုပကာရံ နိရတ္ထကံ ကဋ္ဌခဏ္ဍံ" ဟု ဓမ္မပဒ-ဖွင့်သောကြောင့် မိုးဆိုက်ဘို့မျှ အသုံး မကျသော အနုပအဖွဲဖြစ်သော ထင်းပုတ် ဆင်းဆွေးကို " ကဋ္ဌင်္ဂရ " ဟု ခေါ်သည်၊ တနည်း-"ကဋ္ဌင်္ဂရော ဘုသံ လ္လိဝေ=ကဋ္ဌင်္ဂရနှင့် ဘုသသည် ညတ္တစ (စပါးခွံ=ဖွဲ) အနက်ဟော" ဟု အဓရကောသ အဘိဓာန် ဆိုသောကြောင့် "ကဋ္ဌင်္ဂရသ-ဖွဲလေဝံ"ဟု အနက်ဆို၊ "နှင့်လို အကောင်များကို ငါက အသုံးမကျသော ထင်းပုတ် ထင်းဆွေး-ဖွဲလေဝံ ထင်တယ် " ဟူလို၊ ဇိဉိတံ တိဏာယပဝိဉ် တိဏာယကား ကံ အနက်၌ သကို အာယ ပြုထားသော ပုံစံတည်း၊ သုဝဏ္ဏံ တံ မညေ၌ အနာဒရ မဟုတ် , သာဒရ (လေးလေး စားစား ချစ်ခင်မှု) ပြောသော စကားဖြင့်၍ သုဝဏ္ဏံ၌ သမ္ဗဒါန်မဖြစ်၊ ဂဒြဘံ တုဝံ မညေ၌ ကား အနာဒရ ဖြစ်သော်လည်း ပါကိ (သတ္တာအကောင်) ဖြစ်သောကြောင့် ဂဒြဘံ၌ သမ္ဗဒါန် မဖြစ်။

တော့အံ့နည်း၊) မူလာယ-အရင်းသို့၊ ပဋိကသေယျ-ငင်ရာ၏၊ မူလံ-သို့၊ ပဋိကသေယျ-ငင်ရာ၏။

အာသိသတ္ထေ - တောင်းတခြင်းအနက်၌၊ အာယု ဘဋ္ဌ ကုသလာဒိယောဂေယျော-အာယု, ဘဋ္ဌ, ကုသလ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့နှင့် ယှဉ်ရာ၌သာ၊ (သမ္ဘဒါနံ ဟောတိ)၊ အာယသ္မတော - အရှင်အား၊. ဒိဃာယု-ရှည်သောအသက်သည်၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေ၊ [တော တိ တာ သ ဘွိံ နာသူတိ-သုတ်ဖြင့်၊ သဝိဘတ္တိသ-သော၊ နံ့သ-နှုတ်ပစ္စည်း၏၊ တော အာဒေးသာ-တော်ပြု၊ (ဤကား-အာယသ္မတော ရုပ်ပြုံပုံပြုသော အဖွာစကား။)] ဘဝတော - အရှင်အား၊ ဘဒ္ဒံ - ကောင်းခြင်းမင်္ဂလာသည်၊ ဟောတု-ဖြစ်ပါစေ၊ "ကုသလံ - အနာမရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ အနာမယံ-အနာမရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊ သုခံ - ချမ်းသာသည်၊ အတ္ထိ - အာက္ချိုးသည်၊ ဟိတံ-စီးပွားသည်၊ သွာဂတံ - ချမ်းသာစွာ လာခြင်းသည် " ဟု ပေး၊ သမ္ဘဒဘ္ဘာနံ — အလုံးစုံသော သတ္တဝါဘို့အား၊ သော့ထိ - ကောင်းကျိုး ချမ်းသာ မင်္ဂလာသည်၊ ဟောတု၊ [သောထိနောက်၌ " ဘဝတော " ရှိသည်ကား အပို။]

ဂတျဏ္ဍ.ကမုနိ — [အဓိပ္ပါယ်ကို အခြေပြု၌ ပြခဲ့ပြီ၊] ကလာဝ်၌—ဂတျဏ္ဍ ကမ္မနိ ဒုတိယာစတုတ္ထိယော ဧစဉ္စာယ မနဒ္ဓနိ၊ (သုတ်)၊ ဂတျဏ္ဍကမ္မနိ-ဂတိ အနက်ရှိသော ဓာတ်တို့၏ ကံ၌၊ ဧစဉ္စာယံ-လှုပ်လှုပ်ရှားရှား ကိုယ်ဖြင့် သွားခြင်း ဟူသော ဗျာပါရကို၊ (ဂမျမာနာယံ-သိအပ်သော်၊) အနဒ္ဓနိ - ခရီးလမ်း မဟုတ်သော အနက်၌၊ ဒုတိယာစတုတ္ထိယော-တို့သည်၊ ဘဝန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏ (သုတ်နက်)၊ ဤသုတ်၌ " အနဒ္ဓနိ " ဟု ဆိုသောကြောင့် "မဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ, ဂါမာယ ဂစ္ဆတိ" ကဲ့သို့ လှုပ်လှုပ်ရှားရှား သွားရာ၌သာ ဒုတိယာ စတုတ္ထီ ၂ ချက်ရသည်၊ " မနသာ မေရုံ ဂစ္ဆတိ " ကဲ့သို့ စိတ်ဖြင့် သွားရာ၌ "မေရုသ " ဟု စတုတ္ထီမဖြစ်ဟု ပြ၏၊ သို့သော် ထို " ဧစဉ္စာယံ " ဟူသော အဆိုသည် ပါဠိသွားနှင့် မထူ၊ "အပ္ပေါ သဂ္ဂါယ ဂစ္ဆတိ, မူသာယ ပဋိကသေယျ" စသော ပါဠိပုံစံများ၌ ကိုယ်ဖြင့် သွားမှု မဟုတ်၊ ကံအားလျော်စွာ ရောက်ခြင်း, နှုတ်ဖြင့် (ကမ္မဝါစာ ဘတ်၍) အရင်းသို့ ငင်ခြင်းများ ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဧစဉ္စာယံ" ဟူသော စကားကို ဗျာကရဏ်းကျမ်းတို့ အလိုသာ ဟု မှတ်။

အာသိသတ္ထေ— ["အာသိသနတ္ထေ" ဟုလည်းရှိ၏၊] သူတပါးအတွက် ဘောင်းတခြင်းသည် အာသီသန မည်၏၊ " အာယသ္မတော ဒိဃာယုကော ဟောတု " ဟု တချို့ရှိ၏၊ "ဒိဃာယုကော-ရှည်သော အသက်ရှိသည်" ဟု အနက်ပေးရလိမ့်မည်၊ သို့ဖြစ်လျှင် " အာယသ္မာ " ဟု ပဌမာ ဝိဘတ်ချင်းလဲ၍ဦး တူရလိမ့်မည်၊ အာယသ္မာ ဟု ရှိပြန်လျှင် သမ္ဘဒါန် ပြယုဂ် မဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် " ဒိဃာယု " သာ ပါဠိမှန်၊ ဘဒ္ဒံ ကို မင်္ဂလာ

သမ္မုတိပွယောဒဂ - သမ္မုတိသဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာဌာန်၊ (သမ္မဒါနဲ့ ဟောတိ) တာသေ ဘဂဝတော-ထိုဘုရားရှင်ကို၊ ဒဿနာယ - ဖူးမြင်ခြင်းငှါ၊ မေ-တာပညှ်ဒတော်အား၊ သမ္မုတိ - သမ္မုတ်ခြင်းသည်၊ သာဓု - ကောင်းပါ၏၊ [အဓိပ္ပါယ် လွယ်ပြီ။] ဘိယျပွယောဂေ - ဘိယျသဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာဌာန်၊ (သဗ္ဗဒါနဲ့ ဟောတိ) မတ္တာယ-အာဘိုင်းအရှည်ထက်၊ ဘိယျောသော-လွန်စွာ၊ သတ္တမိသတ္ထေ-၌၊ အာဝိကရဏာ ပါတုဘဝနာဒိယောဂေ-အာဝိကရဏာ ပါတုဘဝန အစရှိသည်တို့၏ ယှဉ်ရာဌာန်၊ (သမ္မဒါနဲ့ ဟောတိ)၊ အာသတုယ်စ-ထိုသင့်ထိုက်၌သည်း၊ အာဝိကရောမိ- ထင်စွာပြုအံ့၊ တာသမေ-ထိုငါ့ထံ၌၊ သက္ကော-သကြားသည်၊ ပါတုရဟောသိ-ဆင်ရဲပြီ။

အနက်ဟောဟု ထောမနိဓိဖွင့်၏၊ ကုသလသဒ္ဒါသည်း ဤနေရာ၌ အာရောဂျ အနက်ရှိ၏၊ အနာမယံကို ဘာဂပုဒ်အကြောင်းကြောင့်၌ "အနာရှိသူ၏ အဖြစ်" ဟုပေး၊ သောထွေ၏ မင်္ဂလာ အနက်ဟော ဖြစ်ခြင်းကိုလည်း နာမ်နိပါတ်အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ၊ [ဤသဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာဌာန် စတုတ္ထီ အပြင် ဆဋ္ဌီသည်းသက်ဟု သက္ကာ ဆို၏၊ "အာယသ္မတော-အရှင်၏" စသည်ပေး။]

အာယုဘဒ္ဒန္တ ကုသလံ, အနာမယံ သုခံ အတ္ထံ၊
ဟိတံစ သွာဂတံ သောတ္ထိ, အာသီသတ္ထမ္ပိ ယောဇယေ။

ဘိယျပွယောဂေ --- "ဒေဠိသော ဘိက္ခဝေ ကုက္ကုစ္စာ ဘိယျောသော မတ္တာယ စက္ခာတာရော အာသ"....(သံယုတ္တဘေဒကာဂန္ဓာ က)၊ ဤ၌ "သေးကုက္ကုစ္စာ-ထိုခွေးသည်" ဟု ကတ္တားပါပြီး ဖြစ်သောကြောင့် "ဘိယျောသော"၌ "သော" သည် ကတ္တားမဟုတ်၊ "ဘိယျောသော" တပုဒ်ဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် "သော-ထိုခွေးသည်၊ မတ္တာယ-ထက်၊ ဘိယျော-လွန်စွာ" ဟု အနက်မပေးရ၊ သဒ္ဒနီတိ၌ကား --- "မတ္တာ-မတ္တံ" ဟု ဧကတ္တိလိင်နပုလ္လိင် နပုလ္လိင် ရှိသော်လည်း ဤနေရာ၌ မတ္တာသဒ္ဒါသည် နပုလ္လိင်တည်း, အတ္ထာယ ဟိတာယတို့ကဲ့သို့ စတုတ္ထီသကို အာယပြု၍ "မတ္တာယ" ဟု ဖြစ်သည်၊ ထို သဒ်တာ်လည်း ဘိယျယှဉ်ရာ၌ (ထက်) ဟူသော ပဉ္စမီ ဝိဘတ္တာ အပါဒါန်အနက်၌ သက်-ဟုဆိုသည်၊ ဤသဒ္ဒနီတိ အဆိုသည် "ဘိယျသဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ၌ သမ္မဒါန် ဖြစ်ရမည်" ဟု ဆိုသော ကစ္စည်းကျမ်းနှင့် ထပ်မံပါပေသည်၊ သို့သော် အဋ္ဌကထာဖွင့်ပုံပြင့် စဉ်းစားသင့်၏။

အဋ္ဌကထာ။ ။ အတိုင်း အရှည် ပမာဏကို ဟောသော မတ္တာ သဒ္ဒါသည် ဧကတ္တိလိင်သာဖြစ်သင့်၏ (အဘိဓာန်ကြည့်ပါ၊) ဧကတ္တိလိင်ဒြစ်ရိုးနှန်လျှင်သည်း မတ္တာယ၌ အာယသည် ကဲ့သို့ သမ္မာဒိဘတ်၏ ကာရိယသာ ဖြစ်သင့်၏၊ "တိဏာ ဘိယျော နမည်တိ=မျက်ထက်လွန်၍ မမှတ်" ဟုရှာ၌ကဲ့သို့ ဘိယျသဒ္ဒါ ဘိယျောသော သဒ္ဒါတို့လည်း ဝိဘာတ္တာအပါဒါန်ကို ငဲ့သော သဒ္ဒါ များသာ ဖြစ်သင့်သည်၊ ထို့ကြောင့်လည်း "ဘိယျောသော မတ္တာယာတိပမာဏတော ဥဒ္ဓံရှိ" ဟု ဥဒါနဋ္ဌကထာ (သတ္တမဝဂ်

စသဒ္ဒဂဟဏေန - စသဒ္ဒါကို ယူခြင်းကြောင့်၊ ပဟိဏာဒိ ကြိယာ ဧယောဂေ-ပဟိဏ အစရှိသော ကြိယာတို့နှင့် ယှဉ်ရာ၌ဂျင်း၊ ဟိသုအာဒိ နာမပ္ပယောဂေစ-ဟိသုအစရှိသော နာမ်ဘို့နှင့် ယှဉ်ရာ၌ဂျင်း၊ (သမ္ပဒါနံ ဧဟာတိ)၊ တာသ-ထိသူအားဂျင်း၊ ပဟိဏေယျ-စေလွှတ်ရာ၏၊ ဝါ-ပို့ရာ၏၊ ဘိက္ခူနံ - တို့အားဂျင်း၊ ဒူတံ-တမန်ကို၊ ပါဧဟာသိ - စေလွှတ်ပြီ၊ ဝါ - ပို့ပြီ၊ သမဇ္ဈာနံ-တို့အားဂျင်း၊ အာယေသာဧါ - အာယေသာဂပတ်သည်၊ ကပ္ပတိ-ဒုဘိသသုတ်) ဖွင့်သည်၊ ["ဘိယျောသော"ကား အလွန် အကဲ အနက်ဖော် နိပါတ်] " ဘိဧယျောသော မတ္တာယ ဘဂဝတော အဘိပ္ပသီဒိသဘိ " ဟူသော ဒီဃနိကာယ် ကောဋ္ဌသုတ်၌ ဘိဧယျောသောကို ဝိသေသန လုပ်၍ " ဘိဧယျောဧသော မတ္တာယာတိ အဘိရောပေမာကောန"ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်၏၊ " ဘိဧယျောသော-လွန်သော၊မတ္တာယ-အတိုင်းအရှည်ဖြင့်"ဟုဝေး၊ ဤအလိုလည်း မတ္တာယ၌ အာယသည် နာဝဲကတ်၏ကာရိယ, ဇာတိလိင်္ဂပင်တည်း၊ ဤနည်းများ၌ ဘိယျ၏ အယ့ဉ်နှာ သမ္ပဒါန် မဖြစ်၊.... " ပုဗ္ဗေခေါ ဂါမကို သံတ္တာ အဝိတရာဂါဧပေါတေ ဥာသံဟရတိ ဘိဧယျောသော မတ္တာယ" ဟူသော သဋ္ဌာယတန ဂါမကိသံယုတ်၌ကား ဌာနအားလျော်စွာ "ဘိဧယျောဧသော မတ္တာယာတိ အဓိကပ္ပမာဏတ္ထာယ"ဟု ဖွင့်၏၊ " ဘိဧယျောဧသော-လွန်ကဲသော၊ မတ္တာယ-အတိုင်း အရှည် အလို ၄၂ " ဟု ပေး၊ ဤအလိုလည်း ဘိယျပ္ပယောဂ သမ္ပဒါန် မဟုတ်၊ ဇာတိလိင်္ဂ မတ္တာနောင် တဒတ္ထသမ္ပဒါန် အနုက်ဟော သဒိဘတ်ကို ဃဒတာ နာဒီနံသုတ်ဖြင့် အာယ ပြုထားသည်၊ [ဇာတိလိင်္ဂအရာ၌ တဒတ္ထ တုမတ္ထ အာယ - ယာ ပြုနိုင်ကြောင်းကိုလည်း ယာဂုယာ+တက္ကုလာ=ယာဂုတို့+ဆန်တဲ့" စသည်ကိုဆဝံ၊] ဤပြခဲ့သော ပါဠိများ၌ ဘိယျပ္ပယောဂ သမ္ပဒါန်ကို ဇာတိ - ပြခဲ့ဧသ သဒ္ဒနိတိ အဆိုကိုဂျင်း အဆောက်သာဓက လုံလောက်အောင် ရှာပြီးမှ လက်ခံကြပါကုန်။

သတ္တမိယတ္ထေ — သမ္ပဒါန်မှည့်၍ စတုတ္ထီ သဒိဘတ် သက်ထားယော်လည်း သတ္တမီ အနက်ဧးရမည်၊ ထို့ကြောင့် " အဿ တုယှံ-ထို သင့်၌" ဟု ပေးသည်၊ "ထို သင်၏ အထံ၌"ဟု အဓိပ္ပါယ်မှတ်၊ မောဂ္ဂလ္လာန်၌ကား ဆဋ္ဌီကြို၍ " တဿ-ထို သို့မင်း၏ " ဟု ပေးလျှင် " အထံ၌ " ဟု အဝိထည့်ဧးသည်၊ မဧဟာသဓ ဇာဘိဉ်မှု " ကဿ ကထေ တုမှံ-ဘယ်သူ့အား ပြောထိုက်သနည်း " ဟု မေးရာ " ယုဉ္ဇဿ အာဝိကရေယျ " ဟု လာဧသာကြောင့် အဝိကာရဏ၏ ယှဉ်ရာ၌ အာရောစနဆဋ္ဌ သမ္ပဒါန်ပင် ဖြစ်မည်ဆင်၏။

စသဒ္ဒဂဟဏေန၊ ပေ၊ ပဂ္ဂဏှာမိ — "သတ္တမျဧဆဋ္ဌသုစ" ၌ ပါဧသော စသဒ္ဒါဖြင့် ပဟိဏေယျ စဧသော ကြိယာ - ဖါသု စသော နာမ်ဘို့၏ ယှဉ်ရာပုဒ်၌ သမ္ပဒါန်မှည့်၊ [" ဖါသုအာဒိန မပ္ပဧယောဂေဝ" ဟု သီဘိဒ်ဋီကာ၏၊] "ပဟိဏာန-စေလွှတ်ခြင်း" မည်သည် ပေးခြင်း ပို့ခြင်းသဘောပင် ဖြစ်ဧသေးကြောင့် ထို ပဟိဏာကြိယာ၏ ယှဉ်ရာ၌ သမ္ပဒါန် ဟု မိန့်သည်၊ မောဂ္ဂလ္လာန်၌ကား " တဿ-ထို သူ၏ (အထံ၌) ၊ ဘိက္ခူနံ-ရဟန်းတို့၏

အပ်၏၊ [ထိုင်သည့်အခါ အဝတ်ဖြင့် ဖုံး ၂ ဘက်ကို ပတ်ခြင်းစသည်ကို "အာယောဂ-ပတ်"ဟု ခေါ်၏၊ အာ=ထက်ဝန်းကျင်+ယောဂ=ယှဉ်စပ်ပတ်ဖွဲ့ဆားခြင်း။] ဇကာသ-တာဒယောက်အား၊ ဒိန္နံ-ပေးအပ်သော အစာသည်၊ ဒိန္နံ - ၂ ယောက်ဘို့အားဂုင်း၊ တိဏ္ဏံ - ၃ ယောက်ဘို့အား ဂုင်း၊ ပဟောဘံ-လေးက်၌၊ တေ-သင့်အား၊ ဥပမံ-ဥပမာကို၊ ကရိသာမိ-ပြုအံ့၊ တေ - အား၊ အဠလိံ-လက်အုပ်ကို၊ ပဂ္ဂဏှာမိ - ချီမြှောက်ပါ၏၊ တထာ-ထိုမှတပါး တသ-ထိုသူအား၊ဖါသု-ချမ်းသာသည် ဟောတိ-၏၊ လောကသ - လူအပေါင်းအား၊ အဇ္ဈော - အကျိုးရှိ၏၊ မေ-အား၊ မဏိနာ-ပဒမြားဖြင့်၊ အဇ္ဈော-အလိုရှိ၏၊ မေ-ငါ့အား၊ အဇ္ဈော-အကျိုးသည်၊ သေယျာ-မြတ်၏၊ ဇာနာဒိ။

(၃၀၅) စတုဆိဆိ ဝတ္ထုတော။

နမော ယောဂါဒိသွပိစ။ ၂၉၄။နမောသဒ္ဒေယောဂေ - နမောသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်ရာ၌ဂုင်း၊ သောတ္ထိ သွာဂတာဒိဟိ - သောတ္ထိ သွာဂတ အစရှိသည့်တို့နှင့်၊ ယောဂေစ-ယှဉ်ရာ၌ဂုင်း၊ ပေ၊ ဟေးတိ၊ ဝိရ-ကြိုးသောလုံ့လ ရှိတော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓ-မြတ်စွာဘုရား၊ တေ-ရှင်တော်ဘုရားအား၊ နမော-ရှိခိုးခြင်းသည်၊ အတ္ထု - ဖြစ်ပါစေ၊ နာဂသ - ရဟန္တာအား၊ နမော-

(အထံသို့) " ဟု စသည်ဖြင့် သမ္ဗန် အနက်ချည်းမိန့်သည်၊ "ဇကာသ ဒိန္နံ ဒ္ဝိန္နံ တိဏ္ဏံ ပဟေးတိ " ၌ ဇကာသသည် ယသ ဒါတုကာမော သုတ်အရ ဒါတာတို့၏ . သမ္ပဒါန်တည်း၊ ဒ္ဝိန္နံ တိဏ္ဏံသာ ပဟောတိ ယှဉ်ရာ သမ္ပဒါန်ဖြစ်သည့်၊ [မြန်မာစာ တချို့၌"ဒိန္နံ" ကျ၏။] "အဠလိ' ဘေ"ကဲ့သို့ အဠလိယှဉ်ရာ၌ "သံဃသ စဠလိ' ကတ္ဝာ(အဋ္ဌသာလိနီ" အဠလိသ ပဏာမယိ=အဠလိ' အသ ပဏာမယိ (မဟာဟံသ ဇာတ်) "စသည်ဖြင့် သမ္ပဒါန် ပေါ်များ၏။

တထာ တသ—"တထာဂတသ"ဟု ပါဠိပျက်လျက် ရှိ၏၊ "တထာ တသ"ဟုသာ ရှိရမည်၊ ကြိယာယောဂ သမ္ပဒါန်ကို ပြုပြီး၍ နာမဓာတ သမ္ပဒါန်ကို ပြလိုသောကြောင့် ပဒ္ဓနည်ရှ ဇောဘက " တထာ " ဖြင့် စကြသည်၊ "သေယျာ မေ အတ္ထော"၌ မေ သည် သေယျာ၏ယှဉ်ရာသမ္ပဒါန်တည်း၊ အတ္ထောကား "သေယျာ" အရကို ပြသောပုဒ်သာ၊ ဇာနာဒိဖြင့် ကစ္စည်းပုဒ်ဟိုလာ "ပဘူ" စသည်တို့၏ ယှဉ်ရာ သမ္ပဒါန်များကို ယူလေ။

(၃၀၅) နမော ယောဂါဒိသွ ဝိစ— အပိ သဒ္ဒါသည် သမ္ပဒါန စတုတ္ထီသုတ်ကို ပေါင်းသော သမ္ပိဏ္ဍနတည်း၊ သမ္ပဒါန စတုတ္ထီသုတ်သည် ကြိယာကို ပြီးစေတတ်သော သမ္ပဒါန ကာရက အနက်၌သာ စတုတ္ထီဝိဘတ် သက်၏၊ ဤသုတ်ကား နမော စသော နိပါတ်သွာဂတံစသော နာမ်ပုဒ်တို့၏ ယှဉ်ရာ၌ သမ္ပဒါနကာရက အမည်မရသော်လည်း

ဒိဂုဏိုးခြင်းကို၊ ကရောဟိ-ပြုလော၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့အား၊ နမော-သည်၊ အတ္ထု-စေ၊ ဗောဓိယာ-ဌပါးသော မဂ်ညာဏ်အား၊ နမောအတ္ထု၊ ပစ္စာနံ-သတ္တွာတို့အား၊ သောတ္ထိ - ကောင်းခြင်းမင်္ဂလာ၊ မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ တေ-အာရှင်မင်းမြတ်အား၊ သွာဂတံ-ကောင်းသောလာခြင်းပါတည်း၊အဝေါ-အိုး၊ အဒု-ယဆမှ၊တေ-အာရှင်မင်းမြတ်အား၊ အာဂတံ-လာခြင်းပါတကား။

(၃၀၆) ကာလေတိ ဘဝိသတိတိ စ ဧတ္တာဝတာ၊ (ကာလေ ဝတ္တာမာနာ တိဋ္ဌတ ဣတ္ထာဒယော, ဘဝိသတိ ဧမာဒီဟိ ကိ ဃိဏ်တ္ဝိဒ္ဓဂုလိုက်)။

ဘာဝဝါစိမှိ ဧတ္ထုတ္ထိ။ ၆၅၃ ။ ဘာဝဝါစိမှိ - ဘောကို ဟောလွှဲရှိသောသဒ္ဒါဠ်၊ ဘဝိသတိကာလေ - အနာဂတ် ကာလကို၊ ဂမျမာနေ-ဆိအာဝိသော်၊ ဧတ္ထုတ္ထိ ဝိဘတ္တိ ဟောတိ၊ ဘဝနံ - ဖြစ်ခြင်း၊ ဘာဝေါ-

စတုတ္ထီသတ်သည်၊ ထို့ကြောင့်"ရွှေသုတ်ဖြင့်သမ္မဒါန် ကာရကာန်သာစတုတ္ထီသတ်သည် မဟုတ်, ဤသုတ်ဖြင့် နမော စသည်တို့ ယှဉ်ရာဉ်လည်း စတုတ္ထီ သတ်သည် " ဟု အဝိသဒ္ဒါက ပေါင်းသည်၊ စ သဒ္ဒါကား ရွှေသုတ်မှ စတုတ္ထီကို ငင်သော့်အနုကဿုနတည်း။

နမတ္ထု—နမတ္ထုဗုဒ္ဓါနံစသည်ဖြင့် နမောနိပါတ်၏ယှဉ်ရာဉ်သာ စတုတ္ထီသတ်ရသည်၊ "တသ ပါဒေ နမသိတ္ဝာ, ဇိနံ နတ္ဝာ နိရုတ္တရဉ်" စသည်၌ကား စတုတ္ထီ မသတ်ရ, ဒုတိယာ သာ၊ "နမတ္ထုဗုဒ္ဓါနံ ၊ ပေ ၊ ဝိမုတ္တိယာတိ-အယံ မမ နမက္ကာရော အတ်တာနံ ပရိနိဗ္ဗုတာနံ ဗုဒ္ဓါနံ အတ္ထု-တပညတ်ဧတင်၏ဤရှိခိုးခြင်းသည် လွန်လေပြီးကုန် ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးကုန်သော ဘုရားရှင်တို့အား ဖြစ်ပါစေ"ဟူသော ဧကက နိပါတ် ရှုပါဒိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာအဂ်ိုတ်ုရိုင်္ဂီကာဒီးလိုအားဖြင့်ကား ဗုဒ္ဓါနံ စသည်ကို နမောဒ်္ဓမစပ်ဘဲ အတ္ထုနှင့် စပ်ရမည်ဖြစ်သော်ကြောင့် နမောယောဂ သမ္ပဒါန် မဟုတ် , အာသီသတ္ထပယောဂ သမ္ပဒါန်သာဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် အတ္ထု မပါသော"နမော တသ ဘဂဝတော"တို့ကို ထုတ်မှသာသဏ္ဌတ ဩယုတ်များနှင့် ညီညွတ်မည်။ [ကလားပ်၌"နမော သေးတ္ထိသွားဟာ သွားဓာလံ စသယောဂေ စတုတ္ထီ"ဟု သုတ်တည်၍ "နမော ဒေဝါနံ, သောတ္ထိ ပဇာယ"စသည်ဖြင့် ကြိယာမပါသော ပုံစံများကို ထုတ်သည်။]

နမော ကရောဟိ၊ ပေ၊ အဒုရာဂတံ— နမောဌ်ပထမာဒုတိယာ ဝိဘတ်၂မျိုးလုံးကြေနိုင်သောကြောင့် "နးမော-ကို၊ ကရောဟိ—လော" ဟု ထုတ်ပြန်သည်၊ ဤနည်းကား ကရောဟိ ကြိယာ ပါသော်လည်း နမောဌ်သာ စပ်ရသောကြောင့် "နာဂသ" သည် နမောယောဂ တည်း၊ "သွာဂတံ တေ မဟာရာဇ, အဒ်ထော တေ အဒုရာဂတံ)တေဝိယ ဇာတ်)" တို့ကား ရောက်လာသူအား ဝမ်းမြောက်စွာ ဆည်းကြိုရှိ နှုတ်ဆက်သော စကားတည်း၊ တောင်းတခြင်း အာသီသ မဟုတ်၊ "အရှင်မင်းမြတ်....ကောင်းသောလာခြင်းပါ၊ အို..ခုမှ လာခြင်းဖြစ်ပါတကား(မြော်နေရတာကြာပါပြီ)"ဟု ဆိုလိုသည်၊ [မဟာဟံသဇာတ်၌ကား"အဒ္ဓါတ်-ဂ-စ္ဆိ" ဟုဖွင့်၏။]

ဖြစ်ခြင်း၊ ပစ္စိသဒေတ-ချက်လတ်ခြင်း၊ ဝါ တနည်း၊ ပစနံ-ချက်လတ်ခြင်း၊ ပါကေဝ-ချက်လတ်ခြင်း၊ ပါကဒယ - ချက်လတ်ခြင်းဌာ၊ ဝါ-ချက်ဘို့ရာ၊ ဝဇာဘိ- သွားဇော်၊ ပစိတုံ - ချက်လတ်ခြင်းဌာ၊ ဂန္ဆတိ-ဇော်၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဇေပံ-တူ၊ ဘောဂါယ-ခံစားလတ်ခြင်းဌာ၊ ဝါ- ခံစားဘို့ရာ၊ ဝဇတိ၊ ဣစ္စာဒိ။

(၃၁၇) ကဘိုံအတ္ထေ ပဋ္ဌမိ - သက်သနည်း၊ အပါဒါနေ-အပါဒါန ကာရကဒ္ဒ၊ ပဋ္ဌမိ-သက်ဇော်၊ အပါဒါနံ-အပါဒါနဟူသည်၊ ကိုး- နည်း။ ယဘ္ဘာ၊ ပေ၊တဒပါဒါနံ။ ၂၇၁ ။အဝဓိတော - ပိုင်ခြားတတ်သော၊ ယသ္မာဝါ - အကြောင်းကာရကမှလည်း၊ အပေတိ၊ ဘယဟေတုတော-ဘေးဇော်အကြောင်းဖြစ်သော၊ ယဘ္မာဝါ,ဘယံ-ဘေးသည်၊ ဘဝတိ-ဖြစ်၊

(၃၀၆) ပစ္ဆိသဒေတ၊ပေ၊ ဂန္ဆတိ—"ပါကာယ ဝဇတ်"သာ လိုရင်းပုံစံတည်း၊ "ပစ္ဆိသတေ ပစနံဝါ ပါဓကာ" တို့ကား ပါကဒ္ဓံ ကရပစ္စည်း၏ အနာဂတ်ကာလကိုဂုဏ်း, ဘောအနက်ကိုဂုဏ်း ဟောကြောင်းပြသော စကားတည်း၊ ["ပစ္ဆိသတေ" အရာဝယ် "ပစိယတေ=ပစိသဒေတ" ဟု ပါဠိပျက်နေတတ်၏၊ ပစိယတေ ဆိုလျှင် ပစ္ဆုပ္ပန် ကာလဖြစ်၍"ဘဝိသတ် ကာလေ"နှင့် ဆန့်ကျင်သည်၊ ပဒိသဒေတလည်း ကတ္တားဟော ဖြစ်၍ ဘာဝဝါစိမှိ နှင့် ဆန့်ကျင်သည်၊ ထို့ကြောင့် အနာဂတ်လည်း ဖြစ် ဘောဟောလည်း ဖြစ်အောင် "ပစ္ဆိသတေ"ဟု ရှိစေရမည်။] "ပဒိတုံ ဂန္ဆတိ" ကား "ပါကာယ ဝဇတိ" ၏အဖွင့်၊ "ဇေံ ဘောဂါယ ဝဇတ်" နှင့် ဝေဖြင့် "ဘုဇ္ဇိသတေ, ဘုဥ္ဇနံဝါ ဘောဂေါ" ဟူသော ဝိဂြိုဟ်ကိုဂုဏ်း, "ဘုဇ္ဇိတုံ ဂန္ဆတိတိ အတ္ထော" ဟူသော အနက်ပြဝါကျကိုဂုဏ်း ညွှန်ပြသည်။ [ဤသုတ် မရှိသေင်္ကာလည်း သိလာစေ သုတ်ဖြင့် တုမတ္ထ သမ္ဗန်ဓ မှည့်၍ သမ္ဗန်ဓနေ စတုတ္ထီဖြင့် ဝေတ္ထိဝိဘတ် သက်နိုင်၏၊ သို့သော် "တုမတ္ထော ဘာဝဝါစကနံ" ဟူသော ကလာပသုတ်ကိုယူ၍ အနာဂတ် ဘေးအနက် ဟောသော ပစ္စည်းစုကိုပြရာ ဥဏာဒိ အခဏ်းဝယ် ဤသုတ်ကို ထည့်ထားဟန်တူသည်၊ ကလာပသုတ်၌ "ပါကာယ ဝဇတိ"ကိုပင် ပုံစံထုတ်ထားဇော်၊ ထို့ကြောင့်—ကိတ်တိုင်အောင် ကစ္စည်းသုတ်ကို စိရင်သော ဆရာသည် အရှင် မဟာကစ္စည်း, ဥဏာဒိကို စိရင်သော ဆရာကား အခြားဆရာတပါး ဖြစ်ရှိလည်း သိလာစေ သုတ်နှင့် တုမတ္ထသမ္ဗန်ဓ ပြုပြီးဖြစ်လျက်, ဥဏာဒိဏ်း "ဘာဝ စဝါစိမှိ စတုတ္ထီ" သုတ် ပါဠေသည်-ဟု ဦး ယူသင့်၏၊ ဂဲတ်နှင့် ဥဏာဒိ၌ အစိအရင် တူသော သုတ်ထပ်တွေ များစွာ ရှိလေသည်။]

(၃၀၇) ယသ္မာဝါ အဝဓိတော၊ ပေ၊ ဝိဇ္ဇံ—"ဝါသဒ္ဒါ-သည်၊ အပေတျာဒိအတ္ထဝိကပွနေ-အပေတိ အစ္စရိသေအနက်ကို ဝိကပ်ပြုခြင်းဌာ်ဖြစ်၏" ဟူသော ဋီကာနှင့် အညီ, ဖဲရာသော်လည်းဖြစ်, သို့မဟုတ် ဒေးဖြစ်ရာဆက်လည်းဖြစ်, သို့မဟုတ် ယူရာသော်လည်းဖြစ်သော ကာရကသည် အပါဒါနံမည်၏၊ ဤသို့ ဝါသဒ္ဒါသည် အပေတိစသော ကြိယာဒုချက်ကို ဝိကပ်ပြု၏၊ (ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ၌ တမျိုးရှိသေး၏၊) အဝဓုပ္ပ ဒေနာတိ ဇုပစ္စည်းသည် "ပရိစ္ဆေဒ=ပိုင်းခြားခြင်း" အနက်ကိုဟော၏၊ "ဂါမာ အပေန္တိ" ၌

အာက္ခာတာရာ - ပြောဆို ပို့ချတတ်သော၊ ယသွာဓါ, ဝိဇ္ဇံ - အတတ်ကို၊ အာဒဒါတိ - ယူ၏၊ တံကာရကံ အပါဒါနဿည်ံ ဟောင်း၊.... ဣတောဒ္ဓါကာရကမ္မ၊ အပနေတွာ - ဖဲ၍၊ အာဒဒါတိ-ယူတတ်၏၊ ဣတိ-ထိုသို့ ဖဲရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ-ထို ကာရကသည်၊ အပါဒါနံ-မည်၏။

ပန-ဆက်၊ တံ-ထို အပါဒါနဿည်၊ ဝိသယဘောဒေန-အရာ၏ အပြားအားဖြင့်၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌဝိသယံ - နိဒ္ဒိဋ္ဌဝိသယ အပါဒါနဝုင်း၊ ဥပါဇ္ဈာဝိသယံ - ဥပါဇ္ဈာဝိသယ အပါဒါနဝုင်း၊ အနုမေယျဝိသယဥ္စ - အနုမေယျဝိသယ အပါဒါနဝုင်း၊ ဣတိ - သို့၊ တ်ဝိဓံ - ၃ ပါးအပြားရှိ၏၊ အပါဒါနသညာ ဝိသယသည - အပါဒါနသညာ၏ အရာဖြစ်သော၊ ကြိယာဝိသေသ-ကြိယာအထူး၏၊ ဝါ - ကို၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌာဒ္ဓာ - တိုက်ရိုက် ပြအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌဝိသယံ-နိဒ္ဒိဋ္ဌဝိသယ အပါဒါနံမည်၏၊ ယထာ-ဥဒါဟရဏ်ကား၊ ဂါမာ၊ပေါရာဇာ-တည်း ဂါမာ-ရွာမှ၊ မုနယော-ရဟန်းတို့သည်၊ ရွာမှ ဖဲခွါလာခဲ့ကြသော ရဟန်းများ၏ ဖဲခြင်းကြိယာသည် ရွာမှစ၍ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ရွာသည် ဖဲခြင်းကြိယာကို (ဤနေရာမှ စ၍ဖြစ်၏ဟု) ပိုင်းခြားတတ်သော အဝဓိတည်း၊ "စောရာ ဘယံ ဇာယတိ=ခိုးသူမှ ဘေးဖြစ်၏" ဟူရာ၌ ခိုးသူသည် ဘေး၏ အကြောင်းတည်း၊ ["ဘယံ-ကြောက်ခြင်း" ဟု ပေးကြ၏၊ "ဇာတံ သရဏာတော ဘယံ=ကိုးကွယ်ရာမှ ဘေးဖြစ်၏"ဟူရာ၌ ကြောံခြင်းမရှိ. ဘေးအနွယ်ကား ဖြစ်သည်ပင်၊ ထို့ကြောင့် ကြောက်ခြင်းအနွယ်ဖြစ်ခြင်း၌ မှီးလုံးနှင့်ဆက်ဆံးအင်"ဘယံ-ဘေးသည်" ဟု ပေး၊ "အက္ခာတု" ဟူသည် တရားဟော-စာချစသော ပြောဟောတတ်သူတည်း၊ ထိုသူ့ထံမှ အတတ်ပညာ အသိအလိမ္မာကို ယူသည်-ဟူလို။]

အပနေတွာ၊ ပေ၊ အပါဒါနံ — အပါဒါနံ "အပ+အာဒါန" ဟု ခွဲ၊ အပကို "အပနေတွာ"ဟု ဖွင့်၏၊ "ဂါမာ အပေန္တိ မုနယော"၌ "ဣတောဒ္ဓါ-ဤရွာမှ၊ အပနေတွာ-ဖဲခွါ၍"ဟု ပေး၊ ဣတောအရ ဖဲခွါရာ ရွာသည် အပါဒါနံမည်၏၊ "အာဒဒါတိ-ယူ၏" ဟူရာ၌ "ဘာကို ယူသနည်း" ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ ရွာမှဖဲ၍ ကျောင်းလားလျှင်"ကျောင်းကို ယူသည်" ဟုဆိုင်း, ဆရာ့ထံမှ အတတ်ယူလျှင် "အတတ် ပညာကို ယူသည်" ဟုဆိုင်း, စသည်ဖြင့် သင့်တော်သလို အာဒဒါတိ ကြိယာ၏ ကံကို ရှာရမည်။

နိဒ္ဒိဋ္ဌ ဝိသယ ။ ။ အကြင်ကြိယာကို အကြောင်းပြု၍ အပါဒါန် အမည်ကို ရ၏၊ အပါဒါန် အမည်ရကြောင်းဖြစ်သော ထိုကြိယာသည် ဝိသယ (အရာ) မည်၏၊ အပါဒါန်သညာ၏ အရာဖြစ်သော ကြိယာကို တိုက်ရိုက်ပြသော အပါဒါန်သည် " နိဒ္ဒိဋ္ဌ ဝိသယ အပါဒါန် " မည်၏၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌော ဝိသယော ယဿာတိ နိဒ္ဒိဋ္ဌဝိသယော၊ " ယဿ – အကြင် အပါဒါန်၌၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌော – တိုက်ရိုက် ပြအပ်သော၊ ဝိသယော – အပါဒါန သညာ၏ အရာဖြစ်သော ကြိယာအထူးသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏"ဟု ပေး၊ "ဂါမာ အပေန္တိ, နဂရာ နိဂ္ဂတော"၌

အာပေန္တိ - ဖဿားကုန်၏၊ နဂရာ - မြို့၌၊ ရာဇာ - မင်းသည်၊ နိဂ္ဂတော-ထွက်၏၊ [စ - ဆက်၊ ဇေဋ္ဌ - ဤနိဒ္ဒိဋ္ဌဝိသယ အပါဒါနိအရာ၌၊ ပါပါ-မဓကောင်းမှုမှ၊ ဧကန္တံ-စိတ်ကို၊ နိဝါရယေ-တားမြစ်ရာ၏၊ ပါပါ-မကောင်းမှုမှ၊ နိဝါရေန္တိ - တားမြစ်ကုန်၏၊ ဣတိအာဒိသု - ဤသို့ အစရှိသော ပြယုဂ်ဘို့၌၊ ကာယသုံယောဂ ပုဗ္ဗကာပဂမနံ- ကိုယ်ဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း ရှေသွားရှိသော ခွဲခွါခြင်းသည်၊ ယဒိဝိ နတ္ထိ - အကယ်၍ကား မရှိပါပေ၊ စဒထာဝိ - ထိုသို့ မရှိသော်လည်း၊ စိတ္တသုံဒယောဂ ပုဗ္ဗကသ - စိတ်ဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း ရှေသွားရှိသော၊ အပဂမနသ-ခွဲခွါခြင်း၏၊ သမ္ဘဝတော၊ ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်၊ ဇာတိနာဝ - ဤသုတ်ဖြင့်သာ၊ အပါဒါနသညာ - အပါဒါန အမည်သည်၊ ဟောတိ။]

အပါဒါန သညာ၏ အရာဖြစ်သော "အပေန္တိ, နိဂ္ဂတော" ဟု ကြိယာအထူး တိုက်ရိုက်ပါသောကြောင့် " ဂါမာ, နဂရာ "တို့သည် နဒ္ဒိဋ္ဌဝိသယအပါဒါန် မည်၏၊ [ရှေးဆရာတို့ကား " အပါဒါန်၏ စပ်ရာ ကြိယာ တိုက်ရိုက်ပါသော အပါဒါန်သည် နိဒ္ဒိဋ္ဌဝိသယ မည်၏"ဟု ဝိသယ အရ " စပ်ရာ " ဟု အနက်အဓိပ္ပါယ် ဆိုကြ၏၊ " အပါဒါန သညာ ဝိသယသ"ဌ် အပါဒါန သညာဟူသည် "အပါဒါန်အမည်" သာတည်း၊ ထို အမည်ကား အပေတိ စသော ကြိယာဌ် (စာစပ်သကဲ့သို့) စပ်ဘွယ် မလို၊ ထို့ကြောင့် "စပ်ရာ" ဟု ဆိုသော ထို ရှေးဆရာတို့ စကားကို စဉ်စားကြပါကုန်။]

ဇေဋ္ဌ ပါပါစိတ္တံ၊ ပေ၊ အပါဒါန သညာ—ဤဌ်မြန်မာမှု အချို့စာဝယ် "ပါပါစိတ္တံ နိဝါရယေ, ပါပါ နိဝါရေန္တိတိ အာဒိသု ယဒိဝိ ကာယသံဃောဂပုဗ္ဗကာပဂမနံ နတ္ထိ၊ တထာပိ စိတ္တသံယောဂပုဗ္ဗကသ အပဂမနသ သမ္ဘဝတော ဇာတိနာဝ " ဟူသော ပါဌ်များမပါ၊ သိဟိဋ္ဌမှဌ်သာ ပါ၏၊ ဋီကာလည်းမှဉ် , ရကွဏ်ထွာနမိန္ဓိတံ သုတ်ဌ် " ပါပါဧိတ္တံ နိဝါရယေ, ပါပါ နိဝါရေန္တိ " ဟု ပြုယုဂ်ထုတ်လတံ့လည်း ဖြစ်သောကြောင့် "ဇေဋ္ဌ၊ ပေ၊ အပါဒါနသညာ" စကားတရင်လုံးပင် သိဟိဋ္ဌဆရာတို့ နောက်မှ ထည့်သွင်းထားဟန် တူသည်၊ ထို ဆရာတို့ အလိုကား — " ယသ္မာ ဒပေတိ " စသော သုတ်သည် (ဂါမာ အပေန္တိ မုနယော=ရဟန်းနှင့်ရှာ ပေါင်းစပ်ပြီးမှ ခွဲခွါကြသကဲ့သို့) အချင်းချင်း ပေါင်းစပ်ပြီးမှ ခွဲခွါရာဌ် အပါဒါန် မည်သည်၊ " ပါပါစိတ္တံ နိဝါရယေ " ဌ် ရှေးဦးစွာ အဘယ်သို့ ပေါင်းစပ်မှုဖြစ်သနည်း, အကယ်၍ ပေါင်းစပ်မှုမရှိလျှင် ဤသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် မမှည့်နိုင်ရာ-ဟု စောဒနာဘွယ် ရှိသောကြောင့် "ဇေဋ္ဌ ပါပါစိတ္တံ နိဝါရယေ" စသည်ကို မိန့်ရသည်၊ ထို ပါဌ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကား — " ပါပါစိတ္တံ နိဝါရယေ " စသည်ဌ် ကိုယ်ဖြင့် ရှေးဦးစွာ ပူးပေါင်းခြင်းရှိသော ခွဲခွါမှု မရှိသော်လည်း မကောင်းမှု အခပါဌ် ရှေးဦးစွာ စိတ်ရော်သောကြောင့် "စိတ္တသံယောဂ" ဖြစ်၏၊ ထိုနေခံ ဤမကောင်းမှုသည် အနိဋ္ဌဖလ ဒုက္ခဝေဒနာ အကျိုးကို ပေးတတ်ပါတကား - ဟု နှလုံးသွင်း၍ မကောင်းမှုမှ စိတ်ကို ခွဲခွါလိုက်သည်၊ ထိုသို့စိတ်ပေါင်းပေါင်းပြီးမှ ခွဲခွါမှု (အပဂမ) ဖြစ်သောကြောင့် ဤ"ယသ္မာ

ပန-ကား၊ ယတ္ထ - အကြင်အပါဒါန်၌၊ ဥပါတ္တံ (အဏ္ဏာဟဥံ)-ထုတ်ဆောင်အပ်သော၊ အပဂမနကြိယံ-ခွါခွါခြင်း ကြိယာကို၊ ဗိသယံ-အာရုံကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ပဝတ္တတိ-အပါဒါနသည်သာ ဖြစ်၏၊ တံ-ထို အပါဒါန်သည်၊ ဥပါတ္တဗိသယံ - ဥပါတ္တဗိသယ အပါဒါန်မည်၏၊ ယထာ - ကား၊ ဝလာဟကာ၊ ပေ၊ ပစတိဘိ - တည်း၊ [ဗိန္ဒု - လျှပ်စစ်သည်၊ ဝလာဟကာ-ဇိမ်ဘိုက်မှ၊ (နိက္ခမ္မ-ထွက်၍)ဗိဇ္ဇောတတေ-တောင်ပံ၏ ကုသုလးတော-ကျိမှ၊ (အပနေတွာ-ထုတ်၍)၊ ပစတိ-ချက်၏] စ-ဆက်၊ ဒီဃ-ဤပြုယုဂ်တို၌၊ " ဝလာဟကာ နိက္ခမ္မာဇိစ - ဝလာဟကာ နိက္ခမ္မဟူ၍၎င်း၊ ကုသုလတော အပနေတွာတိစ - ကုသုလတော အပနေတွာဟူ၍၎င်း၊ ပုဗ္ဗကြိယာ-ရှေကြိယာကို၊ အဏ္ဏာဟရိယတိ-ထုတ်ဆောင်အပ်၏။]

အာနုမေယျဗိသယံ — အာနုမေယျဗိသယ အပါဒါန်သည်၊ ယထာ— အာဘယ်နည်း၊ မာထုရာ၊ ပေ၊ အာဘိရူပါ-တည်း၊ [မာထုရာ - မာထုရာပြည်သူ ပြည်သား တို့သည်၊ ပါဋလိပုတ္တကေဟိ - ပါဋလိပုတ် ပြည်သူဒပေတိ " သုတ်၌ " ယသ္မာ ဒပေတိ " ဟူသော စကားဖြင့်ပင် ပါဌ်ကို အပါဒါန်အမည် မည်နိုင်သည်-ဟူလို။

ဥပါတ္တဗိသယ။ ။ [" ယတ္ထ ပန " အစ၌ယ် " ယံပန " ဟု သိဟိုဠ်မူ၌၏၊ ဝတ္တတိ အတွက် " အပါဒါနသညာ " ဟူသော ကတ္တားကို ဋီကာထည့်ထားသောကြောင့် " ယတ္ထ ပန " ဟု ရှိသေးမူသာ ဋီကာနှင့်ညီသည်၊ သက္ကဘ အဘိဓာန်၌ " ဥပ, အာ, ဒါဓာတ်, တပစ္စည်း " သည့် ဂဟဏိယ (ယူအပ်) ဟူသော အနက်ကို ပြ၏၊ သက္ကတ သဒ္ဒါကျမ်းအတိုင်း ဆရာတို့လည်း " ဥပါတ္တ " ဟုပင် ရေးသားတော်မူကြသည်၊ မြန်မာ မူများ၌ " ဥပ္ပတ္တိ " ဟု ရှိသည်မှာ ပါဋ္ဌပျက်သာတည်း၊] ဝလာဟကာ ကုသုလာတို့၏ အပါဒါန်သညာ ဗိသယ ဖြစ်သော ကြိယာသည် တိုက်ရိုက်မပါ, ဝလာဟကာ အတွက် " နိက္ခမ္မ " ဟုဝင်း ကုသုလာ အတွက် " အပနေတွာ " ဟုဝင်း ကြိယာကို ဆောင်ယူရမည် ဖြစ်သောကြောင့် " ဥပါတ္တောဗိသယော ယတ္ထ " ဟူသော ဝိဂြိဟ်အရ ဥပါတ္တဗိသယ အပါဒါန်မည်၏၊ ကုန်းဂန်တို့၌ " ပါဋဲသသ-ပါဋ္ဌကြွင်း၊ အဏ္ဏာဟရိဘဗ္ဗ-ဆောင်ယူအပ်သော ပုဒ် " ဟု ဆိုသမျှ၌ ဤဥပါတ္တ ပင်တည်း၊ " နိက္ခမ္မ+ဝိဇ္ဇောတဒေတ " ဟု ၍ နောက်ကြိယာ ၂ မျိုး ရှိရာဝယ် နိက္ခမ္မကို ပုဗ္ဗကြိယာဟု ဆိုသည်၊ ပုဗ္ဗကောလကြိယာ ဝိသေသနနှင့် သဘောတူပင်၊ " အပနေတွာ+ပစတိ " ဥဒ္ဓလည်း နည်းတူ။

အနုမယျဗိသယ။ ။အပါဒါန သညာ၏ အရာ ဖြစ်သော ကြိယာ အထူးသည် နိဒ္ဒိဋ္ဌဗိသယကဲ့သို့ တိုက်ရိုက်လည်း မပါ, ဥပါတ္တဗိသယကဲ့သို့ ဆောင်ယူဆည်းစွက်ဘွယ်ရာလည်း မရှိ၊ မှန်းဆ၍ သိနိုင်လောက်သောကြောင့် " အနုမေယျော ဗိသယော ယတ္ထ " ဟူသော ဝိဂြိဟ် အရ " အနုမေယျ ဗိသယ " မည်၏၊ [" ယတ္ထ-အကြင် အပါဒါန်၌၊

ဖြည်သားတို့ထက်၊ အာတိရူပါ - သင်းလွန်သော အဆင်းရှိကုန်၏၊ ဟိ-ဆက်၊ ထွေ-ဤပြယုဂ်၌၊ ကေနစိဂုဏေန - တစုံဘာဝ - သောဂုဏ်ဖြင့်၊ ဥက္ကံသိယန္တိ- လွန်ကဲကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ကြိယာဝိသေသော- ကြိယာအထူးကို၊ အနုမေယျော၀ - မှန်းဆအပ်သည်သာ၊ ပန - ဆက်ဥုံးအံ့၊ အနုမေယျော-မှန်းဆအပ်သော၊ ဝိသယော-အပါဒါန သညာ၏ အရာဖြစ်သော ကြိယာသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏"ဟုဝေပး။] ဆက်ဥုံးအံ့—"မာထုရာ ပါဋလိပုတ္တကေဟိ အာဘိရူပါ"၌ ပါဋလိပုတ္တကေဟိကို အပါဒါန်အမည်မှည့်ဘို့ရာ ကြိယာ မရှိသး၊ ပါဋလိပုတ္တဂကေဟိကို အာဘိဠ္ဍ စာစပ်နိုင်ရုံမျှဖြင့်လည်း အပါဒါနသညာ မရနိုင်သေး။

ထွေ စကေနစိဂုဏေန၊ပေ၊ကြိယာဝိသေသော—သို့သော် "အာဘိရူပ—အလွန်လှသည်" ဟု ဆိုလိုက်လျှင်ပင် "တစုံတခုသော ဂုဏ်အားဖြင့် မထုရာ ပြည်သားဘို့က ပါဋလိပုတ် ပြည်သားတို့ထက် သာလွန်ကြသည်" ဟု ဥက္ကံသိယန္တိကြိယာကို မှန်းဆ၍ သိနိုင်သည်၊ (ဥပမာ—"တောသူဘို့ထက် မြို့သူတို့က လှသည်"ဟု ဆိုရာ၌ မည်သည့်ဘက်က သာလွန် ကြသည်–ဟု ကြိယာတမျိုးကို မှန်းဆရဉုံးမည် ဖြစ်သကဲ့သို့ဘည်း၊) ဘယ်လို ဂုဏ်အားဖြင့် သာလွန် သနည်း ဟူမူ၊ ..... မထုရပြည်သူ ပြည်သား တို့သည် အဆင်းလှခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ကံ ကောင်းရှိကြ၏၊ ထိုကံ ဂုဏ်အားဖြင့်လည်း သာလွန်ကြ၏၊ မာထုရတို့သည် အစာ အာဟာရ ဥတု ရေမြေနှင့် အဆင်အပြင်လည်း ကောင်းကြ၏၊ ထို အာဟာရ စသောဂုဏ်အားဖြင့်လည်း သာလွန်ကြသည်၊ ဤသို့အကျိုးဖြစ်သော အဆင်းလှမှုကို မြင်ရသဖြင့် အကြောင်းကံ အာဟာရ စသည်တို့ လွန်ကဲခြင်းဟူသော " ဥက္ကံသိယန္တိ " ကြိယာကို မှန်းဆနိုင်၏၊ ထို မှန်းဆအပ်သောကြိယာသည် အပါဒါန် အမည်ရတို့ရာ ဖြစ်သောကြောင့် ပါဋလိပုတ္တကေဟိ ကို " အနုမေယျတိသယ အပါဒါန်" ဟု ခေါ်သည်၊ [ဥက္ကံသိယန္တိ၌ ဥပဗ္ဗကံသဓာတ်-ဘူဝါဒိဂဏ်းဖြစ်၍ " ဥက္ကံသန္တိ" ဟုသာ ကြိယာ ရှိသင့်၏၊ ဤ၌ ဥက္ကံသဟူသော နာမ်နောင် ဘူဓာတ်၏အနက်ဩဇ္ဈာယ ပစ္စည်းသက်၍ " ဥက္ကံသိယန္တိ"ဟု နာမဓာတ် ဖြစ်ဟန်တူသည်။]

[ရာမဋီကာ] သောဃနေဟိ မာထုရာ အဒ္ဓဘရာတိအတြ နိယမေန ဥက္ကံသကြိယာ ဂမျတေ၊ပေ၊ယေ တာဝ အဒ္ဓတရာ ဟောန္တိ၊ တေ ဒုဂ္ဂတေဟိ ဥက္ကံသသုခဘာဂိ ဘဝန္တိ၊(မုဋ္ဌဗောဓ)

သောဃနေဟိ-သောဃန ပြည်သားတို့ထက်၊ မာထုရာ-မထုရပြည်သားတို့သည်၊ အဒ္ဓတရာ-သာလွန်ကြွယ်ဝကုန်၏၊ ဣတိ အတြ-ဤပြယုဂ်၌၊ နိယမေန-မဆျက်အားဖြင့်၊ ဥက္ကံသကြိယာ-ကို! ဂမျတေ-မှန်းဆ၍သိအပ်(သိနိုင်လောက်)၏၊ ယေ-အကြင် မထုရပြည်သားတို့သည်၊ တာဝ-ဦးမျှလောက်၊အဒ္ဓတရာ ဟောန္တိ၊တေ-ထိုမထုရပြည်သားတို့သည်၊ ဒုဂ္ဂတေဟိ—ဆင်းရဲသူတို့ထက်၊ ဥက္ကံသသုခဘာဂိ-လွန်ကဲသော ချမ်းသာအဘို့ရှိကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊.... ဤဒုကာဒ္ဒ—မာထုရတို့ ကြွယ်ဝမှုကား တိုက်ရိုက်သိရသော အနက်ဘည်း၊ ထိုသို့ ကြွယ်ဝသည်ကို သိရသဖြင့် " အလွန်ချမ်းသာကြပေလိမ့်

ဇေဆြ - ဤပြုယုဂ်၌၊ နှရန်္ဆိကာဒိသုတ္တေ-နှရန်္ဆိက အစရှိသော သုတ်၌၊ ဗိဘတ္တာဂုဟာဇောနှ - ဗိဘတ္တာသဒ္ဒါဖြင့်၊ အဂါဒါနသညာ (ဟောဘိ)။

စ-သာဓကကား၊ နိဗ္ဗိဒ္ဓဝိသယံ၊ ပေ၊ မတ္တန္တိ-နိဗ္ဗိဒ္ဓဝိသယံ၊ပေ၊မတ္တံ ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ - မဠ္ဠသာ၌ ဆိုအပ်ပြီ၊ [ကိဠွိ - အာမေဍိတသာ၊ နိဗ္ဗိဒ္ဓဝိသယံ-နိဗ္ဗိဒ္ဓဝိသယ္ဟုအပါဒါနိဂုဏ်း၊ ကိဠွိ - အာမေဍိတသာ၊ ဥပါတ္တဝိသယံ - ဥပါတ္တဝိသယ အပါဒါနိဂုဏ်း၊ တထာ-ထိဗ္ဗာဘပါး၊ ကိဠွိ - အာမေဍိတသာ၊ အနုမေယျဝိသယ္ဟ-အနုမေယျဝိသယ အပါဒါနိဂုဏ်း၊ ဣတိ-ဤသို့ အပါဒါနံ-ကို၊ တိဓာ-၃ ပါးအပြားအားဖြင့်၊ မတံ-သိအပ်၏။]

တဒေဝ-ထို အပါနဒါနသည်ပင်၊ စလာစလ ဝေသန-စလ အပါဒါန်, အစလအပါဒါန်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ဒုဝိဓမ္မိ - ၂ပါးအပြားရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ စလံ - စလအပါဒါနသည်၊ ယထာ - အာဘယ်နည်း၊ ဓာဝတာ ဟတ္ထိမှာ ပဘိဒေတာ အာကုံသဓာဓိ - တည်း၊ [အာကုံသဓာဓိ - ဆွန်းကို ဆောင်သော ဆင်ဦးစီးသည်၊ ဓာဝတာ ပြေးသော၊ ဟတ္ထိမှာ-ဆင်မှာ၊ မည်"ဟု ဥက္ကံသီယန္တိ ကြိယာကို မှန်းဆ၍ သိနိုင်ကြောင်းကို ပြထားသည်၊"အကြောင်းကြယ်ဝမှုကို တိုက်ရိုက်သိရသဖြင့် အကျိုး ချမ်းသာမှု၏ လွန်ကဲခြင်း ကြိယာကို မှန်းဆ၍ သိနိုင်သည်"စာလို၊ [ဤ၌"ဥက္ကံသ ကြိယာ ဂမျတေ"ပါဠိကိုထောက်၍ အနုမေယျ"ကို " ဂမျမာန-တိုက်ရိုက် မဆိုဘဲ မှန်းဆ၍ သိအပ်သော ကြိယာ " ဟု လည်း မှတ်၊ ဤ အနုမေယျ ဗိသယကို သက္ကာဘဉ်"အပေက္ခိတကြိယ=စိတ်ဖြင့် ရှုငဲ့အပ်သော ကြိယာရှိသော အပါဒါန်"ဟု ဆိုသည်။]

ဝါဒန္တရ။ ။ဗိသယကို"စပ်ရာ"ဟု အနက်ဆို၍ ပါဠိလိပုတ္တကေဟိကို အဘိရူပဝယ်အဘိ၏ အနက်ဖြစ်သော ဥက္ကံသန (သာလွန်ခြင်း) ကြိယာကို မှန်းဆ၍ စာစပ်ရသောကြောင့် အနုမေယျဝိသယ ခေါ်သည် - ဟု တနည်းပြောကြသေး၏၊ စာစပ်ဘိုရာ အဘိဿဒ္ဓါတိုက်ရိုက်ပါနေလျှင် မှန်းဆဘွယ် မလိုသောကြောင့် ထို ဝါဒကို (ဗိသယအတွက် စာစပ်ရာဟူသော အနက်မှစ၍) စဉ်းစာကြပါကုန်။

ဇေဋ္ဌ ပန၊ ပေ၊ ဗိဘတ္တာဂုဟဇောန အပါဒါန သညာ — ဤစကား ကား"ယသ္မာ ဒဇပတိ ဘယ"စသောသုတ်ကို ပြနေသော အရာဖြစ်၍ "ပါဋလိပုတ္တကေဟိ" ကို ယသ္မာ ဒဇပတိသဘ်ဖြင့် အပါဒါန် မှည့်မှားမည်စိုးသောကြောင့် သတိဆပေးသော အမှာစကား ချပ်တည်း၊ "ပါဋလိပုတ္တကေဟိ" သည် ဗိဘတ္တာ အပါဒါန်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဒုရန္တိက သုတ်သာ ဗိဘတ္တာသဒ္ဒါဒြင့် အပါဒါန်မှည့်ပါ-ဟူလို။ [သာဓကဂါထာကား ထင်ရှားပြီ။]

စလ အစလ ။ ။ဆင်သည် လှုပ်လှုပ်ရှားရှား သွားခြင်းသဘော ရှိသောကြောင့် စလတည်း၊ ဆင်သွားတုန်းဖြစ်စေ ရပ်နေခိုက်ဖြစ်စေ ဆင်မှကျရာ၌ စလ အပါဒါန်ပင်၊

ပတိတော - ကျ၏၊ အစလံ,ယထာ၊ ပဗ္ဗတာဩြတရန္တိ ဝနစရာ-တည်း၊ [ဝနစရာ - မူဆိုးတို့သည်၊ ပဗ္ဗတာ- မှ၊ ဩြတရန္တိ - သက်ဆင်းကုန်၏၊]

ဘယဟေတုမ္ဒိ - ဘေး၏ အကြောင်းဌာ၊ (ဥဒါဟရဏံ)၊ စောရာ-မှ၊ ဘယံ-ဘေးသည်၊ ဇာယကိ၊ တဏ္ဍာယ - တဏ္ဍာမှ၊ ဘယံ-ဘေးသည်၊ ဇာယဘိ၊ ပါပတော - မကောင်းမှုမှ၊ ဥဿဿတိ- ထိတ်လန့်၏၊ အက္ခာတရိ-ပြောဟော ပို့ချတတ်သူ၌၊ (ဥဒါဟရဏံ) ဥပစ္ဆာယာ-မှ၊ ထိကွံ-ထိကွာကို၊ ဂဏ္ဍာတိ-ယူ၏၊ အာစရိယမှာ-ဆရာမှ၊ အဓိတေ-သင်ယူ၏၊ အာစရိယတော-မှ၊ သုဏာတိ-နာယူ၏၊

တောင်သည် လှုပ်ရှားခြင်း မရှိသောကြောင့် အစလ တည်း၊ ဂါမာ နဂရာ တို့သည်း အစလ အပါဒါန်ပင်၊ "ဗုဒ္ဓသ္မာ ပတိ သရဏုတ္တော-ကာမတော ဇာယတိဘယံ" စသည်၌ ကား စလာဟုလည်း မဆိုရ-အစလာဟုလည်း မဆိုရသောကြောင့် "နေဝစလနာစလ အပါဒါန်" ဟု သဒ္ဒနိတိ မိန့်သည်၊ နေဝစလ-လှုပ်ရှားတတ်သည်လည်း မဟုတ်+နအစလ-မလှုပ်ရှားတတ်သည်လည်း မဟုတ်။] မြင်းပြေးတုန်း မြင်းပေါ်မှ လူကုန်စရာဌာန မြင်းလည်း လူမှ ဖဲခွါ, လူလည်း မြင်းမှ ဖဲခွါသဖြင့် ၂ မျိုးလုံး အပါဒါန် ဖြစ်လေရော့လား - ဟု ယုံမှားဘွယ်ရှိ၏၊ သို့သော် မြင်းသည် ပြေးမြဲ ပြေးနေသောကြောင့် မူလပြေးမြဲ သဘောမှ မပြောင်းရကား မြင်းသာ အပါဒါန်ဖြစ်၏၊ ဆိတ် ၂ ကောင်ခတ်၍ တခကောင့်တခကောင် နေ့ဆုတ်ရောင်ရာဌာနကား ၂ ကောင်လုံးပင် အပြန်အလှန် "အညမညံ အပါဒါန်" ဖြစ်၏ဟု ဆိုကြသည်။

ဘယဟေတုမ္ဒိ—စောရာဘယံ ဇာယတိ - စသည်ကို သုတ်၌ပါသော "ဘယံ" ၏ ပုံစံ ဟု ထုတ်ပြရာ၌, ဇာယဘိ ကြိယာပါနေလျှင် "စောရာ+ဇာယတိ-ခိုးသူမှ+ဖြစ်၏" ဟု စောရာကို ဇာယတိ၌ စင်ရ သောကြောင့် ဓာတုနာမာန သုတ်၌ လာလတ္တံသော ဇနိယောဂ အပါဒါန်သာ ဖြစ်သင့်သည်၊ တဏ္ဍာယ ဇာယတိ ဘယံ ပုံစံလည်း ထို၌ ထုတ်လတ္တံသော "ကာမတော ဇာယတိ သောကော" နှင့် သဘောတူပင်၊ ထို့ကြောင့် ဤ ဘယယောဂ အပါဒါန် အရာ၌ "ပါပတော ဥတ္တာသတိ" သာ သင့်၏၊ မှန်၏ - ဤ ဘယယောဂ အပါဒါန်၏ ကသာဝဝုတ္တိ၌လည်း "ဗျဿ္ဃ+ဘီဘေတိ=ကျားမှ+ကြောံ၏၊ စောရာ+ဥပ္ပိဇ္ဇတေ-ခိုးသူမှ+လန့်၏" ဟု ထုတ်သည်၊ ဤ၌ ဘယဟူသည် ကြောံခြင်း ထိတ်လန့်ခြင်း ဟူသော "စိတ္တဥ္ဇတြာသ (စိတ္တ+ဥတြာသ=စိတ်၌ လန့်ခြင်း) ဘေး" တည်း၊ "ဘေးရန် အန္တရာယ်" ဟူသော ဘေးမျိုးမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ကစွဲသည်းဝုတ္တိနှင့် ရူပသိဒ္ဓိတို့ " ယသ္မာဝါ ဘယံ ဇာယတိ "ဟု ကြိယာ ထည့်၍ ဖွင့်ပုံနှင့်တကွ ဇာယတိ ပါသော ပုံစံများသည် သုတ်တည့်သော အခွင့်ကစွဲသည်း၏ အာဘော် မကျ-ဟု မှတ်။

အက္ခာတရိ—"ယသ္မာဝါ အာဒတ္တော" အရ ပုံစံများကို ပြလို၍ "အက္ခာတရိ" ဟု မိန့်၊ ပုန်ကားတို့၌ သိက္ခာတင်ပေးသော-သာသနာတော်၌လည်း ရဟန်းသိက္ခာတင်ပေးသော ဆရာကြီးကို " ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ " ဟု ခေါ်၏၊ ဥပဇ္ဈာယ်နှင့် သိက္ခာသည် နဂိုရိုက ပူးဘွဲ့

(၃၀၈) အပါဒါနန္တိ အဓိကာရော၊....ဓာတု ၊ ပေ ၊ သ္မိံစ ။ ၂၇၂ ။ ဧးတဧဝါစ-ဓးတ်တို့လည်း၊ နာမာနိစ - နာမ်တို့လည်း၊ (ဓာတုနာမာနိ-တို့) အဝိဟိတာလက္ခဏာနံ - မစိရင်အပ်သော သုတ်ရှိကုန်သော၊ ဝါ-သုတ်သိုးခြားတည်ပြီး မရှိကုန်သော၊ တေသံ ဓာတုနဲးမာနံ - ထို ဓာတ် နာမ်တို့၏၊ ပယောဂေ-ယှဉ်ရာ၌ဝင်း၊ ဥပသင်္ကမေါစေ-ဥပသာရတို့၏ ယှဉ်ရာ၌ဝင်း၊ အာဒိသဒ္ဒေန - ဖြင့်၊ နိပါတာပဓေါစေ - နိပါတ်တို့၏ ယှဉ်ရာ၌ဝင်း၊ တံယုတ္တံ - ထို ဓာတ်, နာမ်, ဥပသာရ, နိပါတ်တို့နှင့်ယှဉ် သော၊ ကာရကံ-သည် အပါဒါနသည်ံ ဟောဘိ။

တာဝ-နာမ်တို့မှစ၍ဦးဥုးစွာ၊ ဓာထုပဓေါစေ-ဓးတ်တို့၏ ယှဉ်ရာ၌၊ ပဌဝိယောဂေ - ပဌဝိဓာတ်၏ ယှဉ်ရာ၌၊ ယော - အကြင်သူ့ကို၊ အာသယော - လွမ်းမိုးအပ် , မလွမ်းမိုးနိုင်၊ (သော - ထိုသူသည်ဝင်း)၊ ပဘူယောဂေ-ပဝုဠ္ဍဘူဓာတ်၏ ယှဉ်ရာ၌၊ ပဘဝေါ-အစဖြစ်ရာသည်ဝင်း၊ ဓနိယောဂေ-ဓနိဓာတ်၏ ယှဉ်ရာ၌၊ ဓာယမာနသ - ဖြစ်သောငယ်ဘူး၏၊ ပကတိစ - ပင်ကိုယ်အရင်းခံသည် ဝင်း၊ (အပါဒါနသညာ - အပါဒါန်ပေါင်းစပ်သကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ ထို့နောက် သိက္ခာကို ယူလိုက်သည့်အခါ ထိုဥပဇ္ဈာယ်မှ သိက္ခာတချို့ကို ဆွဲယူသကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ (တကယ်မဟုတ်သော်လည်း လောက အထင်မှာ ထိုကဲ့သို့ပင် ရှိ၏၊) ထို့ကြောင့် အပဂမန (ခွဲခွါခြင်း) သဘော ရှိသည်သာ၊ ဆရာ့ထံမှ အတတ်သင်ယူရာ တရားနာယူရာတို့၌လည်း ဤသဘောပင်၊ ဤသို့လျှင် အပါဒါန်-ဟူသမျှ၌ ပူးတွဲရာမှ ခွဲခွါခြင်းအပဂမနသဘော (တကယ်ဖြစ်စေ - လောက အထင်အားဖြင့် ဖြစ်စေ) ရှိကြရလေသည်။

(၃၀၈) ဓာတဧဝါစ၊ ပေ၊ ဟောတိ — "ဓာတဧဝါစ နာမာနိစ" ကား ဓာတုနာမာနံပုဒ်၏ ဒွန်သမာသ်ဝိဂြိုဟ်ပြစကားတည်း၊ တချို့စာဋ္ဌကား "ဓာတဧဝါစ နာမာနိစ ဓာတုနာမာနိ" ဟု ဝိဂြိုဟ် တိုက်ရိုက်ပါ၏၊ " ယသ္မာဒပေတိ, ဘယံ, အာဒတ္တေ- ရက္ခ ဏတ္ထာနံ" စသည်ဖြင့် အပါဒါန်ကိုဆိုသော အချို့ဓာတ်များအတွက် သုတ်တည်ပြီး ရှိ၏၊ ထိုသို့ (မတည်ရ) သေးသော-အပါဒါန်ကိုလည်းဆို (အပါဒါန်ပါမှ အဓိပ္ပါယ်စုံ) သော ပရာ ပုဗ္ဗ ဇိဓာတ် စသော ဓာတ်, အည စသော နာဓ်များလည်း ကျန်သေး၏၊ ထိုသို့သုတ် သီးခြား မစိရင်ရသေးသည်ကို "အဝိဟိတ လက္ခဏာ" ဟု ဆိုသည်၊ ယောဂါဒိသွပိဋ္ဌ အာဒိဖြင့် အပါဒါန်ဆိုသော နိပါတ်များကို ယူ။

ဓာတုပဓေါစေ၊ ပေ၊ ဇုန္ဒြိယံ—ဓာတုအရ အာချာတ်ဓာတ် (ကြိယာ) ကိုသာ ယူကြသော်လည်း " ကမ္မတော ဇာတံ " ဟု ပုံစံထုတ်သော ရွှေပသိဒ္ဓိအလို ကိတ်ဓာတ် (ကြိယာ) ကိုပါ ယူလိုသည့်၊ ဤဓာတုပဓေါဂဉ္စ အပါဒါန်ဆိုသော ဓာတ်များသည် ပရာ ပုဗ္ဗ ဇိဓာတ်-ပ ပုံဗ္ဗ ဘူဓာတ်-ဓနိဓာတ် (တနည်း-ဇနဓာတ်) များတည်း၊ ပရာ ပုဗ္ဗ

အမည်သည်၊ ဟောတိ၊)ယထာ-ကား အညတိတ္ထိယာ-သာသနာ့အယူမှ တပါးသောအယူရှိသောတိတ္ထိတို့သည်၊ ဗုဒ္ဓသ္မာ-မှ၊ ပရာဧေနိ- ရှုံးကုန်၏၊ ပဋ္ဌမဟာနဒိယော - မြစ်ကြီး ၅ စင်းတို့သည်၊ ဟိမဝတာ- ဟိမဝန္တာမှ၊ ပဘဝန္တိ-စ၍ဖြစ်ကုန်၏၊ မဟာသရာ-အိုင်ကြီးတို့သည်၊ အနဝတတ္တာမှာ-အနဝတတ်အိုင်မှ၊ ပဘဝန္တိ၊ ကုန္နဒိယော - မြစ်ငယ်ဘို့သည်၊ အစိရဝတိယာ-အစိရဝတီမြစ်မှ၊ ပဘဝန္တိ၊ ကာမတော-ကာမမှ၊ သောကော-သောကသည်၊ ဇာယတိ-ဖြစ်၏၊ ယသ္မာ - အကြင်ဝတ္ထုမှ၊ သောဂိနိ-ထိမိုးသည်း ဇာယတေး၊ ဥရသ္မာ-ရင်မှ၊ ဇာတော - ဖြစ်သော၊ ပုတ္တာ-သား၊ ကမ္မတော-ကံမှ၊ ဇာတံ-ဖြစ်သော၊ ဣန္ဒြိယံ-ဣန္ဒြေ။

ဇိခေါတ်၏ ယှဉ်ရာ၌ အသယ္ယ ဖြစ်သော (၂ ဘက်ပြိုင်ရာယ် တဘက်က မနိုင်အပ်သော)၊ အနက်သည် အပါဒါန်ဖြစ်၏၊ တိတ္ထိနှင့် ဘုရားရှင်တို့ ၂ ပက္ခ ဖြစ်နေရာ တိတ္ထိတို့ မနိုင်အပ်သော ဘုရားရှင်သည် "ဗုဒ္ဓသ္မာ" ဟု အပါဒါန် ဖြစ်၏၊ ထိုသို့ မနိုင်အပ်သော အရာမဟုတ်လျှင်ကား ဇိခေါတ်နှင့် ယှဉ်သော်လည်း အပါဒါန် မဖြစ်၊ ပုံစံကား- "သတ္တဝေါ ပရာဇေတိ=ရန်သူတို့ကို ရှုံးစေ၏, နိုင်စေ၏၊ သဟသေန ပရာဇိတော-တထေးငါဖြင့် ရှုံးသည်" (ပါစိတ် ပါဠိတော်) "သစေ ကေဉ္စိ သေ ပရဇ္ဇေး မိ = အကယ်၍ ကေဝင်္ဆိသည် ပရဇ္ဇေးမိ၏ (အထံမှ) ရှုံးအံ့" (မဟာဇာတ်) စသည်တည်း၊ ["အသဟော" ဟု အချို့စာ ရှိ၏၊ သက္ကတဉ္စ ကျမ်းစာစည်းကို ဓာတ္တန်နှင့်တကွ ယှဉ်၍ "အသယ္ယော" ဟု ရှိ၏၊ "သဟိတုံ အသက္ကုဏေယျော" ဟု ဖွင့်သော ဋီကာအလိုလည်း "အသဧယ္ယော" ပင်၊]

ပ ဒုမ္မ ဘူခေါတ်၏ ယှဉ်ရာ၌ ပဌမစ၍ ဖြစ်ရာအနက်သည် အပါဒါန်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဂင်္ဂါစသော မြစ်ကြီး ၅စင်းတို့၏ စ၍ဖြစ်ရာ ဟိမဝန္တာ သည်ၜင်း, မြစ်ငယ်တို့၏ စ၍ဖြစ်ရာ အစိရဝတီ မြစ်သည်ၜင်း အပါဒါန် ဖြစ်၍ "ဟိမဝတာ" စသည်ဖြင့် ရှိရသည်၊ [ပဘဝါဒိ ပသဒ္ဒါသည် ပဌမ (အစ)အနက်ဟောတည်း၊ "ပဘဝတိ ဧတသ္မာတိ ပဘဝေါ" ဧတသ္မာ-၌ အရပ်မှ၊ ပ ဘဝတိ-စ၍ဖြစ်၏၊ ကုန္နဒီဒို့ ကု သဒ္ဒါသည် ခုဒ္ဒက (အငယ်) အနက်းဟာ တည်း။] "ဇနိ=ပါတုဘာဝေ (ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၌)" ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိ၏၊ ဇနိ၌ဖွဲ့သည် ဓာတုနိဒ္ဒိဋ္ဌဘည်း၊ ဇနဓာတ်ဖြင့် "ဇန=ဇနနေ(ဖြစ်ခြင်း၌)" ဟုလည်း ဓာတ်ကျမ်း ရှိ၏၊ ထို ဓာတ်၏ယှဉ်ရာ၌ ဖြစ်သောဝတ္ထုဧ၏ ပဂ်တိ အနက်သည် အပါဒါန်ဖြစ်၏၊ [ထင်ရှား မရှိသေးသော ဝတ္ထုဧ၏ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာခြင်းသည် ဇနိ (ဇန)ဓာတ်၏ အနက်တည်း၊ ထင်ရှား ရှိပြီးသော (ရေစသော) ဝတ္ထုဧ၏ တနေရာမှ အခြား တခုနရာသို့ ဆက်သွယ်ဖြစ်ပွားခြင်းသည် ပပုဗ္ဗ+ဘူဓာတ်၏ အနက်တည်း၊ ဤသို့ ဖြစ်ပုံကွဲသောကြောင့် ပ+ဘူ ဓာတ်ကို ဆိုပြီးလျှက် ဇနိဓာတ်ကို ဆိုရပြန်သည်။]

ဆက်ဥုးအံ့—"ဇာယမာနသ ပကတိ"ဌ္ဌ ဇာယမာန ဟူသည် ဖြစ်ဆဲ ဝတ္ထုတည်း၊ ပကတိကို ကာရဏံ (အကြောင်း)ဟု ဋီကာ ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် "ကာမတော ဇာယတိ သောကော"ဌ္ဌ ကာမ သည် သောက ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း၊ ထိုသို့ အကြောင်း

နးမပွယောဂေ - နာမ်ပုဒ်တို့ဖြစ် ယှဉ်ရာ၌၊ အညထ္ထိတရာဒိဟိ- အညအနက်ရှိသောနာမ် , ဣတရနာမ် အစရှိသည်တို့နှင့်၊ ယုတ္တော - ယှဉ်ရာ၌၊ (အပါဒါနသညာ-သည်၊ ဟောတိ၊) ဒုက္ခာ: ဒုက္ခမှ၊ အညတြ-အခြားသော အတ္တာသည်၊ နသဇ္ဇာတိ - ဖြစ်သည့် မဟုတ်၊ ဒုက္ခာ - ဒုက္ခမှ၊ အညံ-သည်၊ နနိရုဇ္ဈတိ-ချုပ်သည်မဟုတ်၊ တတောာ-ထိုကဲ့မှ၊ အညေနကမ္မေန-အခြားကံကြောင့်၊ တတောာ - ထိုမှ၊ ဣတရံ - အခြားသော၊ ဉာဏတောာ-ဒိဘ၂ဘက်မှ၊ သုဇာတောာ-ကောင်းစွာဖြစ်သော၊ ပုတ္တောာ-သား၊ ဣစ္စာဒိ။

ဥပသင်္ဂယုတ္တော်သ-ဥပသာဂနှင့် ယှဉ်သောပုဒ်တို့တွင်၊ ဝစ္ဆနထ္ထေဟိ-ရှောင်ကြဉ်ခြင်း အနက်ရှိကုန်သော၊ အာပ ပရိဟိ - အာပ , ပရိတို့နှင့်၊ ယောဂေ-ယှဉ်ရာ၌ဂင်း၊မရိယာဒါဘိဝိဓိအတ္ထအာယောဂေ-ပိုင်းခြားခြင်း လွှမ်းမိုးခြင်း အနက်ရှိသော အာနှင့်ယှဉ်ရာ၌ဂင်း၊ ပတိနိဓိ ပတိဒါနတ္ထေန-အတူအာနက် အစားပေးခြင်းအနက်ရှိသော၊ပတိနာ-ပတိနှင့်၊ယောဂေစ-ဂင်း၊ (အပါဒါနသညာ-သည်၊ ဟောတိ၊) ယထာ-ကား၊ အပသာလာယ အာယဉ္စိ ဝါဏိဇာ - စသည်တည်း၊ ဝါဏိဇာ - ကုန်သည် တို့သည်၊ ဖြစ်သော်လည်း ဟိတ်အနက် မပေးရ၊ သောကသည့် ထိုကာမမှ ဓပေါက်ဖွားလာသကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် "ကာမတော" ဟု အပါဒါန် ဖြစ်ရသည်၊ "ကမ္မတော ဇာတံ ဣန္ဒြိယံ" ဦးလည်း စက္ခုစသော ကမ္မဇရုပ် ဣန္ဒြေများသည် ကံမှ ပေါက်ဖွားလာသကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် "ကမ္မတော"ဟု အပါဒါန်ဖြစ်သည်၊ ထင်းမှ မီးဖြစ်မှု-ရင်မှ သားဖြစ်မှုကို၌ကား အပါဒါန်သဘော ထင်ရှားပြီ။

နာမပွယောဂေ၊ပေ၊ဣစ္စာဒိ— "နးမ အရကိတ်နာမ်ကို ယူရိုး ရှိသော်လည်း ဤဦး အည စသော သဒ္ဒနာမ်များကိုပါ ယူထားသည်၊ အည သဒ္ဒါချည်း မက,အည အနက်ရှိသော အညတြကိုပါ ယူစေလိုသောကြောင့် "အညတ္ထ" ဟု ဆိုသည်၊ ယေသံ-အကြင်နာမ်တို့၏၊ဒ၁ညော-တပါးအခြား ဟူသော၊ အတ္ထော-အနက်သည်၊အတ္ထိ-၏၊ ဣတိ တေ အညတ္ထာ၊ အညတ္ထာစ ဣတရစ အညတ္ထိတရာ၊ " အညတြ ဒုက္ခာ " ဦး အည အနက်ရှိသော အညတြ၏ ယှဉ်ရာ ဒုက္ခသဒ္ဒါကို အပါဒါန် မှည့်သည်၊ ဤအညတြကို နာမ်ပုဒ် ဟု ဆိုထားရာ၌ တြပစ္စည်းက နိပါတပစ္စယဖြစ်သောကြောင့် စဉ်းစားသင့်၏၊ ဤအညတြကို မထုတ်ဘဲ မောဂ္ဂလ္လာန်၌ ပြသော "ဘိန္န" သဒ္ဒါကို အည အနက်ရှိသော သဒ္ဒါ ဟု ယူ၍ "ဒေဝဒတ္တာ ဘိန္နော-ဒေဝဒတ်မှ ကွဲပြားသူ" ဟု ပုံစံထုတ်ရလျှင် သာ၍ သင့်လိမ့်မည် ထင်သည်၊ "ဉာတတော သုဇာတော" ကား အညတ္ထိ တရာဒိဟိဦး အာဒိအရ ပုံစံတည်း။ " သုဇာတော " ဦး သုပုမ္မိ ဇနဓာတ် ဖြင့်၍ ဓာတုပွယောဂဝယ် ပြုခဲ့သော " ဥရသ္မာ ဇာတော " နှင့် သဘောတူရကား ဓာတုပွယောဂသာ ဖြစ်ထိုက်၏၊ သုနှင့် ဇးတောကို သမာသ်စပ်ထားသော သမာသ်နာမ်ဖြင့်၍ နာမပွယောဂ်ဦး ရှုပသိဒ္ဓိပြဟန်တူသည်။

သာလာယ-ကင်းတဲကို အပ-ရောင်လွှဲ၍၊ အာယန္တိ-လာကုန်၏၊ သာလံ-ကို၊ ဝန္ဓေတွေး-ရောင်လွှဲ၍၊ ဆွတိအာထွေ၊ တထာ-တူ၊ ပဗ္ဗတာ-တောင်ကို၊ ပရိ-ကြည်၍၊ ဒေဝေါ-ဝိဃံးသည်၊ ဝဿတိ-ရွာ၏၊ ပဗ္ဗတံ-တောင်ကို၊ ဝန္ဓေတွေ-ကြည်၍၊ ဆွတိအာထွေ-နက်၊ [အဓိပ္ပါယ်ကို ကစ္စည်းဘာသာ ငိုကာမှာ ရှု။]

မရိယာဒါယံ- ပိုင်းခြားခြင်း အနက်၌၊ (ဥဒါဟရဏ်)၊ အာ ပဗ္ဗတာ-တောင်တိုင်အောင်၊ ဝါ - ထောင်အထိ၊ ခေတ္တံ - လယ်သည်၊ (တိဋ္ဌတိ-တည်၏)၊ အတိဝိဇ္ဇိ - ပြန့်နှံ့ခြင်း အနက်၌ (ဥဒါဟရဏ်)၊ အာ ဗြဟ္မ-လောကာ-ဗြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင်၊ ဝါ - ဗြဟ္မာ့ပြည်ကိုပြန့်နှံ့၍၊ သဒ္ဒါ-ကျော်စောသံသည်၊ အဘ္ဘုဂ္ဂဆိတိ - လွှမ်းမိုး၍ တက်၏၊ ဗြဟ္မလောက်-ဗြဟ္မာ့ပြည်ကို၊ အာဇျာပေတွာ - ပြန့်နှံ့၍၊ ဆွတိအာထွေ၊ ပဘိန္ဒိဗ္ဗိ -

မရိယာဒါဘိဝိဓိအတ္ထ အာယောဂေ — မရိယာဒါ သဒ္ဒါသည် အငိုင်း အခြား (သီမာ) အနက်ဟောတည်း၊ ပရိ+အာ+ဒါဓာတ် , အပစ္စည်း၊ ပရိယာဒီယတေ-ထက်ဝန်းကျင် သိမ်းယူတတ်၏၊ ဤတို မရိယာဒါ၊ [ပကို့ မပြု၊] လယ်၌ ကန်သင်းရိုးသည့် လယ်ကို ထက်ဝန်းကျင် ပိုင်းခြားထားသကဲ့သို့ ထို့အတူ တောင်လည်း ထက်ဝန်းကျင် ပိုင်းခြားထား၏၊ ထို့ကြောင့် တောင်သည်သာ မုချမရိယာဒါ မည်၏၊ ပဗ္ဗတသဒ္ဒါကား အနက်ကို အကြောင်းပြု၍ ကာရကူပစာရအားဖြင့် မရိယာဒါ မည်၏၊ ထို့ပဗ္ဗတသည် သာ့ချည်းသက်သက် မရိယာဒါအနက် မထင်ရှားသေး၊ အာဥပသာရနှင့် တွဲရမှ "တောင်တိုင်အောင်=တောင်အထိ" ဟု လယ်ကို ပိုင်းခြားခြင်း မရိယာဒါအနက် ထင်ရှားရကား အာဥပသာရလည်း မရိယာဒါ အနက်ဟောပင် ဖြစ်ရသည်။

အဘိဝိဓိ။ ။အဘိ+ဝိ+ဓာဓာတ် ဤပစ္စည်းသည် ပြန့်နှံ့ခြင်း အနက်ကိုဟော၏၊ ဤနေရာ၌ကား "အဘိ (ဗျာပေတွ-မိမိ အပေါ်၌ နှံ့စေ၍)၊ ဇဒဓာတိ·စိဒ်တတ်၏" နှင့် အညီ ကျော်စောသံကို မိမိ အပေါ်၌ နှံ့စေတတ်သော ဗြဟ္မာ့ပြည်သည် မုချ အဘိဝိဓိ မည်၏၊ ဗြဟ္မလောက သဒ္ဒါကား ကာရကူပစာရအားဖြင့် အဘိဝိဓိမည်၏၊ ထို အဘိဝိဓိ အနက်သည် အာဥပသာရကြောင့်သာ ("ဗြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင်=ဗြဟ္မာ့ပြည်ပေါ်သို့ လွှမ်းကျော်ပြန့်နှံ့၍" ဟု) ထင်ရှားရကား အာကံလည်း အဘိဝိဓိ အနက်ဟောဟု ဆိုရသည်၊ "ခေတ္တံ တိဋ္ဌတိ" ကဲ့သို့ တည်စေခြင်းစသော ကြိယာကို မိမိအပေါ်သို့ မရောံစေဘဲ ဘေးက ပိုင်းခြား ထားခြင်းသည် ရိယာဒါမည်၏၊ " သဒ္ဒါ အဘ္ဘုဂ္ဂဆိတိ " ကဲ့သို့ ကြိယာကို မိမိ အပေါ်၌ ပြန့်နှံ့စေခြင်းသည် အဘိဝိဓိမည်၏- ဟု ခွဲခြားပါ။

[ဆောင်] ကြိယာသော်, မိမိပေါ်ငယ်, ဖောက်စေရ, ပိုင်းခြားပြမူ, မှတ်ကြလေပါ, မရိယာဒါတည်း၊ ကြိယာသော် , မိမိ ပေါ်ငယ် , လွှမ်းကျော် စေမှု , ဘိဝိဓိပြုသည်, မှတ်ရှုနှစ်ပြာ အထူးတည်း။

အာတူဟူသောအနက်၌၊ (ဥဒါဟရဏ်)၊ သာဂိုပုတ္တော-အရှင်သာဂိုပုတြာသည်၊ ဗုဒ္ဓဆွာ ပတိ - ဘုရားကိုယ်စားတော်ဖြစ်၍၊ တေဓာသံ - ၃ လ ပတ်လုံး၊ ဓမ္မဒေသနာယ - တရားဟောခြင်းငှါ၊ အာလပဟိ - ခေါ်တော်မူ၏၊ ပဋိဒါနေ - အစားပေးခြင်း၌ (ဥဒါဟရဏ်)၊ အာသ - ထိုသူ့အား၊ ဃတံ-ထောပတ်ကို၊ တေလသျွာပဟိ-ဆီအစား၊ ဒဒါတိ-ပေး၏၊ အာသ-အား၊ ကနက်-ရွှေကို၊ ဟိရညသျွာ ပဟိ-ငွေအစား၊ ဒဒါတိ-ပေး၏။

နိပါဘယုတ္တော်သ-နိပါတ်နှင့် ယှဉ်သောပုဒ်ဘို့၌ ရိတော နာနာ ဝိနာ ဒိဟိ- ရိတော, နာနာ, ဝိနာအစရှိသောနိပါတ်ဘို့နှင့်၊ ယောဂေ-ယှဉ်ချ၍၊ (အပါဒါနသညာ ဟောတိ)၊ သဒ္ဓမ္မာ-သူတော်ကောင်းတရားကို၊ ရိတော-ကြဉ်၍၊ သုခံ-ချမ်းသာကို၊ ကုတော လဘတိ- အာဘယ်မှာ ရနိုင်အံ့နည်း၊ [သို့မို့ "လဘတိ" မပါ "ကုတော - အာဘယ်မှာရှိအံ့နည်း" ဟု ပေး။] တေဘိက္ခူ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ ကုသလာ-အမျိုးမှ၊ နာနာ-အသီးအသီး ဖြစ်၍၊ ပဗ္ဗဇိတာ - ရဟန်း ပြုကြကုန်၏၊ (သို့ "ပဗ္ဗဇိဘာ" မပါ)၊ သဒ္ဓမ္မာ-သူတော်ကောင်းတရားနှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ အညော-အခြားသော၊

ပတိနာ ပတိနိမိ ပဋိဒါနဏ္ဍန ယောဂေ—ပဘိနိဓိသဒ္ဒါသည် "အတ္ထ" ဟူသော အနက်ဟောတည်း၊ ဘုရားရှင်သည် လူသူအစုတ္ထခံစတင်မမူဘဲ ကိန်းအောင်းစတင်မူရာ ၃ လအတွင်း၌ ဘုရားရှင်၏ အတ္ထဖြစ်သော (ဘုရားရှင်၏ ကိုယ်စားတော် ဖြစ်သော) အရှင် သု-ရိ၊ တြာက ဝါတွင်း ၃ သပတ်လုံး တရားဟောခြင်းငှါ ရဟန်းတို့ကို ခေါ်တော်မူသည်၊ (ဗုဒ္ဓသျွာ ပတိ ကို "ဗုဒ္ဓသ ပဘိနိမိ ဟုတ္ဝာ=ဘုရားရှင်၏အဘူဖြစ်၍" ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊) ပဋိဒါနဟူသည် ပြန်ပေးခြင်း အစားပေးခြင်းဘည်း၊ ဥစ္စာရှင်ထံ၌ ဆီ ဂိုဏ်းဘူးသူသည် အစား ဆပ်ပေးသည့်အခါ ဆီမရှိ၍ ဆီအစား ထောပတ်ကို ပေး၏၊ ထို့အတူ ရွှေ၏အစား ငွေကိုပေးသည်၊ [ပဋိဒါန ပဒါဝတ္တန (လဲလှယ်ခြင်း) ဟုသည်း သက္ကာဘဋီကာတို့ဖွင့်ကြ၏၊ "ဆိနှင့်ထောပတ်ကိုလဲရာ၌ ဆီအစား ထောပတ်ကိုပေးသည်" စသည်တည်း၊ ဤအာယောဂ ပတိဒယောဂတို့လည်း သဒ္ဒါသာ အပါဒါန်ဖြစ်၍ အနက် အပါဒါန် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် သဒ္ဒအပါဒါန်များချည်း တည်း။]

နိပါတယုတ္တော်သ၊ ပေ၊ အာဒီသု—ဤနိပါတပဒဒယောဂ အပါဒါန် များလည်း အာဂမနသဘော မရှိကြ၍ "မှ" ဟု အနက်မပေးရ၊ "ရိတော သဒ္ဓမ္မာ" ကို "သဒ္ဓမ္မံ ဝိနာ တျတ္ထော" ဟုလည်း, "ဝိနာ သဒ္ဓမ္မာ" ကို "သဒ္ဓမ္မေန ဝိနာ" ဟုလည်း ဋီကာဖွင့်သည်၊ သို့သော် ဆရာအများပင် "မှ" ဟု ပေးရိုရှိကြသောကြောင့် "မှ" ပေးလိုကလည်း ပေးကြပေတော့၊ "တေဘိက္ခူ နာနာ ကုသာ" ပုံစံသည်း "ပဗ္ဗဇိတာ" မပါခဲသာ သိဟိုဠ်မှသာ ကောင်း၏၊ အကယ်၍ " ပဗ္ဗဇိတာ " ပါလျှင် " နာနာကုလာ ပဗ္ဗဇိဘာ " ကို "ဝိဝိဓကုလာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိတာ" ဟု ပါရာဇိကာဏ် ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍာ အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သောကြောင့် "နာနာကုလာ"

ကောဓိ - တစုံဘခုးသာ၊ နာထော - ကိုးကွယ်ရာသည်၊ နတ္ထိ - မရှိ။ (လောကေ-လောကဒ္ဒါ၊ ဝိဇ္ဇာဘိ-ရှိသည်ကား၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ဟု အနက်ပေးကြ၏၊ သိဒ္ဓ "လောကေ ဝိဇ္ဇတ်"မဟါ၊) အယံဓနော-ဤလူအပေါင်းသည်၊ အရိယေဟိ-အရိယာတို့နှင့်၊ ပုဆးဂဝ- အသိးအခြားသာတည်း၊ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ- ဗြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင်၊ သန္ဓေါ - ကျော်စောသံသည်၊ အဗ္ဘုဂ္ဂန္ဆတိ-လွှမ်းမိုးတက်၏။

အဝိဂ္ဂဟဏော - အဝိသဒ္ဒါဖြင့်၊ ကမ္မာပါဒါန ကာရကမရွေဒိ-ကမ္မကာရက, အပါဒါန ကာရကာဘို၏ အလယ်၌သည်း၊ ကာလဒ္ဓါနေဟိ-ကာလဟောသဒ္ဒါ, အဓွန့်ဟောသဒ္ဒါတို့မှ နောက်၌၊ ပဋ္ဌဒိ-ပဋ္ဌဒိဝဘက်သည် (ဟောတိ)၊ ပက္ခသ္မာ-တပက္ခ၌၊ ဝါ-တပက္ခကြောမှ၊ မိဂံ-သမင်ကို၊ ဝိဇ္ဈာဘိ-ပစ်ဖေါက်၏၊ လုဒ္ဒကော-မှဆိုးသည်၊ ဣတေး-ဤနေ့မှ၊ ပက္ခဿာ-၌၊ ဝါ-မှ၊ မိဂံ-သမင်ကို၊ ဝိဇ္ဈာဘိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဇဝံ-တူ၊ မာသဿာ - တလ၌၊ ဝါ-တလကြောမှ၊ ဘောဇနံ-ဘောဇဉ်ကို၊ ဘုဉ္ဇတိ-စား၏၊ ကောသော-တကောသ၌၊ ဝါ-တကောသခေးမှ၊ ကုဉ္ဇရံ-ဆင်ကို၊ ဝိဇ္ဈာဘိ-ပစ်ဖေါက်၏။

သည် နိက္ခမ္မ ဟူသော ထည့်ပါဒ်၌ စပ်ရသော ဥပါတ္တဝိသယအပါဒါန်သာ ဖြစ်သင့်၏၊ ဤနိပါတယောဂ အရာဌကား ပဗ္ဗဇိတာနှင့် တွဲသော "နာနာကုလာ" မဟုတ်၊ နာနာနိပါဘ်နှင့် တွဲရသော ကုလာပုဗ်သာတည်း—ဟု မှတ်၊ မောဂ္ဂလ္လာန်၌ "နာနာ ဇနသ္မာ" ဟုဆိုသည်၊ "အရိယေဟိ ဥထဓေဝ" ကား ရိတနာနာဝိနာဒီဟိ၌ အာဒိအရ ပုံစံတည်း၊ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ လည်း အာဒိအရ ပုံစံ ပင်၊ "ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ—ဗြဟ္မာ့ပြည် တိုင်အောင်"ဟူရာ၌ ဗြဟ္မာပြည်ကိုပြန့်နှံ၍၏" ဟု ဗြဟ္မလောကာ၌ ကံအနက်မှတ်။

အဝိဂ္ဂဟဏော၊ ပေ၊ ကုဉ္ဇရံ—မုပသဂ္ဂယောဂါဒိသွပိစ္ဆ ဝိသဒ္ဒါဖြင့် ကမ္မကာရက အပါဒါန ကာရက ၂ပါးဘို၏အလယ်၌လည်း ပဋ္ဌမိ ဝိဘာသက်ဘို့ရန် ဆည်းယူသည်၊ အဝိသဒ္ဒါ အဝုတ္တာသမုစ္စည်း အနက် ရှိသည်—ဟု ဆိုသည်၊ ကာရကမရွေဒိ ပဋ္ဌမိ ဝယ် "ပဋ္ဌမိ" ဟူရာ၌ လည်း ဤသုတ်ဖြင့် သက် ရမည် ဟု ဆိုလိုရင်း မဟုတ်, ဤသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် မှည့်၍ "အပါဒါနေ ပဋ္ဌမိ" ဖြင့် ပဋ္ဌမိ ဝိဘာသက်ရမည်—ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "ပဋ္ဌမိ"ကို ဌာနိဒါသယိ၏ အမည်ကို ဌာန အပါဒါန သည်ဟာ ဝိသယပေါ်၌ တင်စားသော ဌာန္ဟု ပစ္စာရ စကားဟု မှတ်။ [ပဋ္ဌမိတိ-ဝိသယိ နိဒ္ဒေသ အပါဒါန သည်ဟာ ဝုတ္တာ-ဋီကာ၊ ဝိသယ-သက်ရာဌာန၊ ဝိသယီ သက်ရာဌာနရှိသော ဝိဘတ်။]

ပုံစံများ။ ။ "လုဒ္ဓကော ဇုဒတာ ပက္ခဿာ မိဂံ ဝိဇ္ဈတိတိ ဝုတ္တံဟောတိ" ကား ပက္ခဿာ ဝိဇ္ဈတိ မိဂံ ဝါကျ၏အဖွင့်တည်း တပက္ခ ကြောမှ"ဟု ဆိုလျှင်"ဘယ်ရက်က စ၍ တပက္ခကြောမှနည်း" ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဇုတော"ဟု ထည့်ရသည်၊ ဤ၌

"ဇ္ဈတော (....) မိဂံ " ဟူသော အပါဒါနကာရက ကမ္မကာရက တို့၏ အသယ်၌ "ပက္ခ"ကို အဝိဖြင့် အပါဒါန် မှည့်ရသည်၊ ဤပက္ခကို "ကာရက မဇ္ဈ (ကာရက ၂ခုတို့၏ အလယ်)ဟု ဆိုသည်၊ "ဧဝံ မာသသ္မာ" ဌဲ ဧဝံဖြင့် "ဇ္ဈတော မာသသ္မာ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇတိ" ဟု ညွှန်ပြသည်၊ "ဇ္ဈတော (....) ဘောဇနံ" ဟူသော အပါဒါန် ကံ ၂ ခု အလယ်၌ မာသကံ အပါဒါန်မှည့်၊ "ကောသာ ဝိဇ္ဈတိ ကုဉ္ဇရံ "၌လည်း ဇ္ဈတော ကောသာ ကုဉ္ဇရံ ဝိဇ္ဈတိ"ဟု ပင်မှတ်၊ "ဇ္ဈတော-ဤအရပ်မှ"ဟု ဆို၊ ၂ပက္ခသို့ဘ-စသည်ကို "မှ"ဟုပေးကြ၏၊ "အဒ္ဓမာသေ" ဟူသော ဒုိကာဖွင့်ပုံထောက်၍ "၌" ဟု ပေးလိုက်သည်၊ " တပက္ခကြာမှ" ဟု ဆို၍သော်လည်း အပါဒါန်အနက်မဟုတ်, "တပက္ခကြာရာ ကာသဠွ" ဟု သတ္တမီအနက် ဆိုလိုသည်၊ မူဆိုးသည် ယနေ့လို ဘ သမင်ကို ပစ်ပြီးနောက် တော်းတော်နှင့် မပစ်သေး၊ ဤနေ့မှ စ၍ ရေရှည်လျင် တပက္ခ (၁၅ ရက်) ကြာမှပစ်သည်၊ (မာသသ္မာ၌လည်း နှုတ်းတူ၊) မူဆိုးသည် ဤနေ့ရာ၌ ဆင်ကို ပစ်ပြီးနောက် တခ.ကာသလောက်ဝေးမှ ဆင်ကို ပစ်ပြန်သည်-ဟူလို။]

သက္ကတကျမ်းများအဆို။ ။ဝ-(ကတ္တုသတ္တိ ၂ခုအသယ်) အဇ္ဈ ဘုဘ္ဘာယံ ဒ္ဒိဒဟ ဒ္ဒီဟာဝါ)ဘုဉ္ဇကိ၊ အယံ ဤသူသည်၊ အဇ္ဈ-ယနေ့၊ ဘုဘ္ဘာ-စားပြီး၍၊ ဒ္ဒိဒဟ-၂ ရက်၌၊ ဝါ-တနည်း၊ ဒ္ဒီဟာ-၂ ရက်မှ၊ ဘုဉ္ဇတိ-စား၏၊ ဤ အယံ ဟု ကတ္တားတခုထည်း ရှိသော်လည်း ဒုဇ္ဈဘုဉ္ဇန ကြိယာကို ပြီးစေနိုင်သော ကတ္တုသတ္တိ တခု. ဒ္ဒိဘုဉ္ဇန ကြိယာကို ပြီးစေနိုင်သော ကတ္တုသတ္တိတခု, ဤသို့အားဖြင့် ကတ္တုသတ္တိ ၂ ခုရှိရကား ထိုကတ္တုသတ္တိ ၂ ခုဘို့၏ အလယ်၌ "ဒ္ဒိဟေ"ဟု သတ္တမီဝိဘတ်သည်၌ရင်း၊ "ဒ္ဒိဘာ" ဟု ပဉ္စမီဝိဘတ်သည်၌ ရင်းဖြစ်၏၊ "အတြဒ္ဓေ ယံ ကောသေ(ကောသာဝါ)လက္ခံ ဝဇ္ဈတိ" အယံ-ဤလေးသွားသည်၊ အတြဒ္ဓေ-ဤအရပ်၌တည်ရှိသည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ ကောသေ-တကောသမှ၊ ကောသာ-တကောသမှ၊ လက္ခံ-မှဘဲတိုင်ကို၊ ဝါ-စက်ခွက်ကို၊ ဝိဇ္ဈတိ-ပစ်ဖေါက်၏၊ "ဤအရပ်၌ တည်ခြင်းကြိယာကို ပြီးစေနိုင်သော ကတ္တုသတ္တိ, မှတ်တိုင်ကို ပစ်ခြင်းကြိယာကို ပြီးစေနိုင်သောကတ္တုသတ္တိ,ဤကတ္တုသတ္တိ ၂ခုတို့၏အလယ်၌ "ကောသေ,ကောသာ"ဟု သတ္တမီ ပဉ္စမီ သက်ရသည်၊ ဤကား "သတ္တီဒ္ဒယမဇ္ဈယေ ကာလဒ္ဓါနာ, တေဟိ တေ ါ(ဤသတ္တမီ ပဉ္စမီ ဝိဘတ်တို့သည်) ဘဝန္တိ"ဟူသော သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ အဆိုတည်း။

၂-ကတ္တုကမ္မ မဇ္ဈ။ ။အတြဒ္ဓေယံ မိဿာသော ကောသေ (ကောသာဝါ) လက္ခံ ဝိဇ္ဈတိ "အယံ ဇ္ဈဿာသော-ဤလေးသွားသည်"ဟုပေး၊ "အယံဇ္ဈဿာသော" သည် ကတ္တား, လက္ခံ ကား ကံတည်း၊ ဤသို့ ကတ္တားကံ ၂ ခုတို့၏ အလယ်၌ ကောသေ-ကောသာ ဟု သတ္တမီ ပဉ္စမီသက်သည်။

၃-အပါဒါနကမ္မမဇ္ဈ။ ။'ယတောယံ မိဿာသော ကောသေ(ကောသာဝါ) လက္ခံ ဝိဇ္ဈတိ" ဟု ဆိုလျင် ယတော-အကြင်အရပ်မှ" ဟူသော အပါဒါန် ကာရကနှင့် လက္ခံ ဟူသော ကမ္မကာရကတို့၏ အလယ်၌ ကောသေကောသာ ဟု သတ္တမီ ပဉ္စမီသက်၊ ဤနည်းကို မှီ၍ ကပ္စည်း-ရှာသိဒ္ဓိတို့၌ ကာရကမဇ္ဈကို ပြုကြသည်။

၄-အဓိကရဏကမ္မမဇ္ဈ။ ။၂ နံပါတ်ပုံစံ၌ အတြ သည် အဓိကရဏ (ဩကာသ) တည်း၊ လက္ခံ ကား ကံတည်း ဤသို့ ဩကာသကမ္မ ဟူသော ကာရက ၂ ခုတို့၏အလယ်၌ သတ္တမီ ပဉ္စမီ ဝိဘတ်သက်၏၊ ဤကား ကာသိကာဝုတ္တိအဆို ဘည်း။

စသဒ္ဒဂ္ဂဟဏောန - စသဒ္ဒါကို ယူခြင်းဖြင့်၊ ပဘုတျာဒိအတ္ထေ-ပဘုဘိ အစရှိသည်တို့၏ အနက်၌ဂုဏ်း၊ တဒတ္ထပ္ပယောဂေစ-ထို ပဘုဘိအနက် ရှိသော သဒ္ဒါဘို့၏ ယှဉ်ရာ၌ဂုဏ်း၊ (အပါဒါနသညာ - သည်၊ ပေါတိ)၊ ဘဂိနိ - နှမ၊ အဟံ - ငါသည်၊ ယတော-အကြင်အခါမှစ၍၊ အရိယာယ ဇာတိယာ-အရိယာဇာတ်ဖြင့်၊ ဇာတော-ဖြစ်၏၊ ယတော-စ၍၊ အဉ္ဉာနံ-မိမိကို၊ သရာမိ-မှတ်မိ၏၊ ယတော - ၍၊ ဝိညုတံ-သိတတ်သူ၏ အဖြစ်သို့၊ ၅-ကြိယာမစ္ဆ။ ။"အဇ္ဇ ဒေဝဒတ္တော ဘုဉ္ဇာ ဒ္ဒိဓဟ (ဒ္ဒိဟာဝါ) ဘုဉ္ဇိသတိ"၌ အဇ္ဇဘုဉ္ဇန ကြိယာ--ဒ္ဒိဟဘုဉ္ဇနကြိယာ ဟု ကြိယာ ၂ ခုတို့၏ အလယ်၌ ဒ္ဒိဓေ-ဒ္ဒိဟာ ဟူသတ္တမိ ပဋ္ဌမိ ဝိဘတ်သက်သည်၊ ဤကား ပါဏိနိ၌ "သတ္တမိ ပဋ္ဌမိယော ကာရကမစ္ဆေ" ဟူသော သုတ် အပြင်"ကြိယာမစ္ဆေ ဣတိ ဝတ္တဗ္ဗံ=ကြိယာမစ္ဆေဟုလည်း ဆိုသိုက်သေး၏" ဟု ထည့်သွင်းသော ဝါတ္တိက ဆရာ၏ ဝါဒတည်း၊ ဤ ဝါဒကို လိုက်၍ ချာသဉ္ဇ ကာရက မစ္ဆေဟုဒ်ကို ကြိယာ မစ္ဆဖြစ်အောင် တနည်းဖွင့်လေသည်၊ ဤ ပြခဲ့သောနည်းအမျိုးမျိုးကို မှီး၍ နိဒ္ဒေသဉ္စ....

"ကတ္တာနံ ကတ္တုကမ္မာနံ, ကမ္မာပါဒါနသတ္တိနံ၊
ကမ္မောကာသ ကြိယာနဉ္စ, ကာလဒ္ဓါဒိဝိတာ မစ္ဆေ။"

ဟု မိန့်သည်၊ ကတ္တာနံ-ကတ္တုသတ္တိ ၂ ခုတို့၏ဂုဏ်း၊ ကတ္တုကမ္မာနံ-ကတ္တုသတ္တိ, ကမ္မသတ္တိ ၂ ခုဘို့၏ဂုဏ်း (ကတ္တုကာရကာ, ကမ္မ ကာရကဟူ၍ဥဒ္ဒိ မုချအားဖြင့် သတ္တိကို ကာရက ဟု ယူရသောကြောင့် သတ္တိ ဟု ပေးလိုက်သည်၊ ထို သတ္တိ၏ တည်ရာ ဒဗ္ဗ ကာရက ၂'ခုလည်း ဖြစ်နိုင်သည်၊)ကမ္မာပါဒါနသတ္တိနံ-ကမ္မသတ္တိ အပါဒါနသတ္တိ ၂ ခုဘို့၏ဂုဏ်း၊ [အပါဒါန်ကို နောက်ဆားဆေသော်လည်း ပုံစံဘို့ကား အပါဒါန် ရှေနေရမည်၊] ကမ္မောကာသကြိယာနဉ္စ-ကမ္မသတ္တိ ဩကာသသတ္တိ ၂ ခု, ကြိယာ ၂ ခုတို့၏ဂုဏ်း၊ မစ္ဆေ-အလယ်၌၊ ကာလဒ္ဓါ-ကာလဝါစကသဒ္ဒါ အဒ္ဓါဝါစကသဒ္ဒါတို့ကို၊ ဒိဝိတာ-ပြအပ်ကုန်၏။

စသဒ္ဒဂ္ဂဟဏောန ၊ ပေ ၊ ဇာနိဒိ — ယောဂါဒိသွဝိစဉ် စသဒ္ဒါဖြင့် ပဘုတိ စသော သဒ္ဒါတို့၏ အနက်ဥစ္စလည်း ဤသုတ်ဖြင့် အပါဒါန်မှည့်၍ ကွစိတော ပဋ္ဌမျာထ္တေ သုတ်ဖြင့် ပဋ္ဌမိအနက်၌ တောပစ္စည်းသက်၊ ယတော ဟံ ဘဂိနိ၌ " ယတော-အကြင်အခါမှ စ၍" ဟူရာဝယ်"စ၍"ကား ပဘုတိ သဒ္ဒါ၏ အနက်ဘည်း၊ ထို ပဘုတိ သဒ္ဒါ၏ အနက်၌ အပါဒါန်မှည့်၍ တောပစ္စည်းသက်သည်၊ ပဘုတိ အနက်ရှိလျှင် " မှ " ဟူသော အနက်လည်း မကင်းရာ သောကြောင့် "မှစ၍" ဟု ပေးရသည်၊ "ယတော သရာမိ"၌ ယတောလည်း နည်းတူ၊ "ယတော ပဒတ္တာ"၌ ယတောကား ပဋ္ဌာယ သဒ္ဒါ၏ အနက်၌ အပါဒါန်မှည့်သည် ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ပဘုတျာဒိ၌ အာဒိအရ ပုံစံ ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။

ယတ္ထာ ဓိကရဏံ၌ ယတောသာ ပုံစံတည်း၊ ယတောနှင့် အဓိကရဏံသည် အရတူ၏၊ ဒဋ္ဌဓိကရဏံ၌ ပဋ္ဌမာ ဝိဘတ်သည် ဟိတ် အနက်၌ သက်သကဲ့သို့ ယတော၌ တောပစ္စည်းလည်း ဟိတ် အနက်၌ သက်ရမည်၊ ပဘုတျာဒိ၌ အာဒိအရ ဤ ဟိတ် အနက်ကိုလည်း

ပတ္တော - ရောက်သည်၊ အသို့ - ဖြစ်၏၊ ယတ္ထာဓိကရဏံ - အကြောင်းကြောင်းကြောင့်၊ ဇနံ-ဤသူကို၊ ယတော-အကြောင်းအခါမှ၊ ပဘုတိ-စ၍၊ ယတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ တတော - ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဣစ္စာဒိ။

(၃၀၉) ရက္ခဏထွာန မိန့်တံ၊ ၂၇၃၊ရက္ခဏထွာနံ၊ပေ၊ ဟောတိ၊ စကာရာဓိကာရတော-လိုက်သော စသဒ္ဒါကြောင့်၊ အာနိန့်တဗ္ဗ- အလို မရှိအပ်သော ကာရက သည်လည်း၊ (အပါဒါနသည် ဟောတိ)၊ စ-ဆက်၊ ဇဏ္ဍ- ဤသုတ်၌၊ နိဝါရဏံ- တားမြစ်ခြင်းသည်၎င်း၊ တာယနဋ္ဌ-စောင့်ရှောက်ခြင်းသည်၎င်း၊ ရက္ခဏံ-ရက္ခက မည်၏၊ ကာဂေ - ကျီးတို့ကို၊ တဏ္ဍုလာ - ဆန်မှ၊ ရက္ခန္တိ၊ ယဝါ - မုယောစပါးမှ၊ ဂါဝေါ-တို့ကို၊ ပဒိုဿေ ဝေန္တိ၊ တားမြစ်ကုန်၏၊ အနိန္တိတံ- အနိန္တိတ ကာရက သည်၊ ယထာ-အာဒေယ်နည်း၊ ပါပါ-မှ၊ စိတ္တံ-ကို၊ နိဝါရယေ တားမြစ်ရာ၏၊ ပါပါ-မှ၊ နိဝါရေန္တိ - ကုန်၏၊ ရူဇတေဝေါ - မင်းမှဋ္ဌင်း၊ စောရတေဝေါ၊ အဂ္ဂိတောဒါ၊ ဥဒကတေဝေါ၊ နာနာဘယတေဝေါ-အထူးထူးသော ဘေးမှဋ္ဌင်း၊ [နာနာရောဂတေဝေါ- အထူးထူးသော ရောဂါမှဋ္ဌင်း၊ (မြန်မာမှု မပါ , သိပ်ဋ္ဌီကမှာ ရှိ၏)၊] နာနာဥပဒ္ဒဝတေဝေါ - အထူးထူးသော ဥပဒ္ဒဝေါမှဋ္ဌင်း၊ အာရက္ခံ - အစောင်အရှောက်ကို၊ ဂဏှန္တု-ယူပါကုန်လော၊

ယူစေလို့သည်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဟိတ် အနက်၌ အပါဒါန်မှည့်၍ ကွစိတောပဋ္ဌမဗျတ္တိသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အနက်၌ တောပစ္စည်း သက်ပါ-ဟူလို၊ ထို စသဒ္ဒါဖြင့် " တဒတ္ထယောဂေစ- ထိုပဘုတ်အနက် ရှိသော ပဘုတိသဒ္ဒါ ပဋ္ဌာယသဒ္ဒါတို့၏ ယှဉ်ရာ၌လည်း" အပါဒါန် မှည့်၏၊ ထို့ကြောင့် "ယတော ပဘုတ်,ယတော ပဋ္ဌာယ" တို့၌ ပဘုတိ ပဋ္ဌာယတို့၏ ယှဉ်ရာ ယ သဒ္ဒါကို ဤသုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် အပါဒါန်မှည့်၊ တတော ပဋ္ဌာယလည်း နည်းတူ၊ [ပဘုတိသည် နိပါတ်-ပဋ္ဌာယလည်း တူ၍ ပစ္စယန္တ နိပါတ်ပင် ဖြစ်သောကြောင့် ဤ"ယတော ပဘုတိ" စသည်ကို နိပါတယောဂ၌ သွင်းသင့်မည် ထင်သည်။]

(၃၀၉) ဇနန္တိတံ၊ ပေ၊ စကာရာဓိကာရတော အနိန္တိတဗ္ဗ—ဥစ္စာရှင်တို့ အလိုရှိအပ်သော ငွေကို ဇနန္တိတဟု ခေါ်၏၊ တက္ကုလ·ယဝ တို့သည် ဥစ္စာရှင်တို့ အလိုရှိအပ်သော ဇနန္တိတ ငွေတုတည်း၊ ပကတိ ရိုးရိုးလူတို့ အလိုမရှိအပ်သော ပါပ-ရာဇ စသည်ကို အနိန္တိတ ဟု ခေါ်၏၊ သုတ်၌ " ရက္ခဏထွာန မိန့်တံ " ဟု ဇနန္တိတ ကာရကကိုသာ အပါဒါန် မှည့်ထားသော်လည်း ဓာတုနာမာန စသော ရှေသုတ်မှ စသဒ္ဒါလိုက်သောကြောင့် ထို့ဖြင့် အနိန္တိတကာရကကို ဆည်းယူသည်၊ အနိုးအပါးသို့ ရောံလွှာသော ဘေးရန်ကို တားမြစ်ခြင်းသည် နိဝါရဏာ အနက် ရှိသော ရက္ခဏတည်း၊ အနိုးအပါး မွေးရံမို့ စောင့်ရှောက်ခြင်းကား တာယန အနက်ရှိသော ရက္ခဏတည်း၊ ပုံစံများ ထင်ရှားပြီ။

(၃၁၀) ဣန္ဆိတန္တိ ဝတ္တတေ။

ယေနဝါဒဿနံ။ ။ယေန-အကြောင်းကဲ့ရကသည်၊ အဒဿနံ-မမြင်ခြင်းကို၊ အန္ဓံရဓာယန္တေန-ပုန်းကွယ်သူသည်၊ ဣန္ဆိတံ-အလိုရှိအပ်၏၊ တံကာရကံ အပါဒါနသည့်, ဝါ ဟောတိ၊ အန္ဓံ ရဓာနံဝ- ပုန်းကွယ်ရာဌာသ၊ အယံ-ဤအပါဒါန်အမည်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဥပစ္စာယာ-ဥပစ္စာယ်ဆရာမှ၊ သိသေသာ - တပည့်သည်၊ အန္ဓံရဓာယာတိ - ပုန်းကွယ်၏၊ နိလီယတိ - ပုန်း၏၊ ဣတိအာဇ္ဈာ၊ မာတာဝိတူဟိ-မိဘတို့မှ၊ ပုဇ္ဈာသားသည်၊ အန္ဓံရဓာယဘိ-၏၊ ဝါတိ ကိ၊ ဓေတဝနေ အန္ဓံရဟိတောဿံ တားမြစ်ရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ [ဓေတဝနေ-ဓေတဝန်ကျောင်းဌ၊ တည်သူလူအားပေါင်းဌ၊ အန္ဓံရဟိတောဿ - ကွယ်တော်မူသည်၊] ယေနဒိ ကိ၊ ယဒက္ခာ တထာဝ အန္ဓံရဓေယတိ-ဌ တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ [နတ်သည် ထိုအရပ်ဌပင် ကွယ်ပျောက်၏။]

မှတ်ချက်။ ။"ယသ္မာဒဓေတိ" သုတ်ဌ်နှင့်ဒိဋ္ဌဝိသယအပါဒါန်အရာငယ် "ထွေးပါပါစိတ်တံ နိဝါရယေ၊ပေ၊ အပါဒါနသညာ"ဟု သံဟိုဠ်မူရှိကြောင်း ပြခဲ့ပြီ၊ ရက္ခဏထွာန မိန္ဆိတ် သုတ်ကို အလိုမရှိသော မဟာဘာသ ဆရာအလိုအားဖြင့် ပါပ်စိတ်တံဌ် ပါပကို ထို ယသ္မာဒဓေတိ သုတ်ဖြင့်ပင် အပါဒါန်မည်နိုင်၏၊ ဤ ရက္ခဏထွာနမိန္ဆိတ် သုတ်ကို တည်သော အရှင်ကစ္စည်းနှင့် "ဝါရဏထွာန မိန္ဆိတော" ဟု တည်ခဲသာ ပါဏိနိဆရာတို့ အလိုအားဖြင့်ကား ယသ္မာဒဓေတိ သုတ်ဖြင့် မပြီးနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ထိုသိဟိုဠ်ဌ်ရှိ စကားသည် မဟာဘာသ အဆိုကို နှစ်သက်သော သိဟိုဠ်ထေရ အချို့တို့ ထုံးစံစွဲက ထားသော စကား ဖြစ်ဟန်တူသည်-ဟု ထပ်ရှုမှတ်ပါ။

(၃၁၀) ယေန၊ပေ၊အန္ဓံရာဓာနေဝါယံ — ["ယေနဝါဒဿနံ"ဟု ဝုတ္တိအဖွင့် တချို့ရှိ၏၊ "ဟောတိ ဝါ"ဟု ဝါပါလတံ့ဖြစ်သောကြောင့် "ယေန အဒဿနံ" ဟုသာ ပါဌ်မှန် ရှိရမည်။] "ယေန" ကတ္တားကို အဒဿနံ ဌ်သာ စပ်၊ ဣန္ဆိတံဌ် စပ်မည်စိုး၍ "အန္ဓံရဓာယန္တေန"ဟု ဣန္ဆိတ်၏ ကတ္တားကို ထည့်သည်၊ "ဥပစ္စာယာ အန္ဓံရဓေယတိ သိသေသာ= တပည့်သည် ဥပစ္စာယ် မြင်မည်ကို စိုးရွံ့ (မြင်လျှင် တစုံတခု ခိုင်းမည်ကို ကြောက်သောကြောင့်) ပုန်းကွယ် နေ၏"ဟူရာဌ် ဥပစ္စာယ်၏ မမြင်ခြင်းကို ပုန်းကွယ်သူ တပည့်က အလိုရှိ၏၊ ဥပစ္စာယ် ဆရာကား မြင်တတ်သူ ကတ္တားတည်း၊ ယေန အရ ထို မြင်တတ်သူကို ယူ၍, တံ ကာရကံ အရ ထိုမြင်တတ်သူ ကာရကသည် အပါဒါန် မည်၏၊ ဤသို့ ပုန်းကွယ်သော အရာဌ်သာ ဤသုတ်က အပါဒါန် မှည့်သည်။

ဝါတိကိ, ဓေတဝနေ အန္ဓံရဟိတောဿ—ဓေတဝနေကို "ဓေတဝနဌေ ဇနေ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်အတိုင်း အနက်ပေးထားသည်၊ "ဓေတဝန်ကျောင်းဌ်နေသူ လူအပေါင်း၏ မမြင်ခြင်းကို ကွယ်တော်မူသော ဘုရားရှင်က အလိုရှိတော် မူသော်လည်း ဝါသဒ္ဓါ

(၃၁၁) ဒုရန်ကိ၊ ပေ၊ ကတ္တ။သစ။ ၂၇၅ ။ ဒုရဏ္ဍေ- ဒုရသန္ဒါ, ဒုရအာနက်ရှိသော သန္ဒါတို့၏ ယ္ဘဉ်ရာ, ဒုရ အာနက်ခွဲဂုင်း၊ အန်ကိကဏ္ဍေ- အန်ကိကသန္ဒါ, အန်ကိက အာနက်ရှိသော သန္ဒါတို့၏ ယ္ဘဉ်ရာခွဲဂုင်း၊ အဒ္ဓ နိမ္မာနေ - အဝန့် အံတိုင်းအာရုည်ကိုပြရာခွဲဂုင်း၊ ကာလနိမ္မာနေ - ကာလ အံတိုင်းအာရုည်ကို ပြရာခွဲဂုင်း၊ တွာလောပေ - တွာပစ္စယန္တပုဒ် ကြေရာ ခွဲဂုင်း၊ ဒိသာယောဂေ - ဒိသာ သန္ဒါတို့၏ ယ္ဘဉ်ရာ, ဒိသာ အနက်ခွဲဂုင်း၊ ဝိဘတ္တေ-ဝေဘန်ခြင်းအနက်ခွဲဂုင်း၊ အာရဘိပ္ပယောဂေ-ရှောင်ကြဉ်ခြင်း အာနက်ရှိသောသန္ဒါတို့၏ ယ္ဘဉ်ရာခွဲဂုင်း၊ သဒ္ဓဏ္ဍပ္ပယောဂေ-စင်ကြယ်ခြင်း အာနက်ရှိသော သန္ဒါတို့၏ ယ္ဘဉ်ရာခွဲဂုင်း၊ ပဒမာစနဏ္ဍပ္ပယောဂေ - လွတ် ကင်းခြင်း အာနက်ရှိသောသန္ဒါတို့၏ ယ္ဘဉ်ရာခွဲဂုင်း၊ ဟေတွတ္ထေ - ဟိတ် အာနက်ရှိသော သန္ဒါတို့၏ ယ္ဘဉ်ရာ, ဟိတ် အာနက်ခွဲ ဂုင်း၊ ဝိဝိတ္တဏ္ဍပ္ပ ယောဂေ-ကင်းဆိတ်ခြင်း အာနက်ရှိသောသန္ဒါတို့၏ ယ္ဘဉ်ရာခွဲဂုင်း၊ ပမာ ဏာတ္ထေ-နှိုင်းယ္ဘဉ်တိုင်းတာခြင်း အာနက်ခွဲဂုင်း၊ ပုဗ္ဗယောဂေ- ပုဗ္ဗစသော သန္ဒါတို့၏ ယ္ဘဉ်ရာခွဲဂုင်း၊ ဗန္ဓနဏ္ဍပ္ပယောဂေ-နှောင်ဖွဲ့ခြင်းအာနက်ရှိသော သန္ဒါဇ်၏ယ္ဘဉ်ရာခွဲဂုင်း၊ ဂုဏာဝစနေ-ဂုဏ်းဟိတ်ကိုပောသောသန္ဒါခွဲဂုင်း၊ ပဥ္ဇေ-မေးခြင်းခွဲဂုင်း၊ ကထနေ-ဖြေဆိုခြင်းခွဲဂုင်း၊ ထောကတ္ထေ- အနည်း ငယ်ဟူသော အာနက်ခွဲဂုင်း၊ အာကာဇ္ဇာရိစ - ပေးတုက်ကြားး မဟုတ်သော ဟိတ်အာနက်ခွဲဂုင်း၊ အာဇီဘုတံ - ပိုင်းခြားတတ်သည့် ဖြစ်၍လည်း ဖြစ် သော၊ ပေးထုကမ္မာဒီဘုတဉ္စ - ဟိတ် အနက်, ကံ အနက် အစရှိသည့်

မြစ်သေးကြောင့် " ဇေတဝနာ " ဟု အပါဒါန် မဖြစ်ရ, "ဇေတဝနေ"ဟု အာဓာရဖြင့် ရှိရသည်။

ယေ့နာတိကိ်ံ။ ။ " နတ်သည် ထိုနေရာ၌ ကွယ်သွားဧ " ဟူရာ၌ ထိုနေရာသည့် မြင်တတ်သော (ယေန-ဟု ဆိုရမည့်) ဂ္ဂိုးတွား မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် အပါဒါန် မဖြစ်ဘဲ "တတ္ထေဝ"ဟု အာဓာရသာဖြစ်သည်၊ "အန္တရဓာယိဿာမိ သမဏာသ ဂေါတမဿ" ဗက ပြဟ္မသံယုတ် ပါဠိတော်၌ "သမဏဿ" ဟု ဆဋ္ဌိရှိ၏၊ ထို အန္တရဓာနလည်း ဘုရား မြင်စေလို၍ ဗဂ္ဂ ပြဟ္မာကြီး ပုန်းကွယ်ခြင်းငှင့် ဖြစ်သည်၊ " သမဏာသ ဂေါတမဿ - ရဟန်း ဂေါတမ၏၊ အန္တရဓာယိဿာမိ - မြင်ကွယ်ရာ၌ မိမိကိုယ်ကို ထားအံ့ " ဟု အနက်ပေး၊ အန္တရသဒ္ဒါပပဒ ဓာဓာတ်၊ အန္တရသဒ္ဒါသည့် ဗျဝဓာန (မြင်ကွယ်ရာ အရပ်) ကို ဟော၏၊ ဓာဓာတ်ကား ထပန (ထားခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် မမြင်စေလို၍ ပုန်းပုန်း-တန်ခိုးဖြင့် ကွယ်ကွယ်, ပုန်းရာ ကွယ်ရာတို့၌ ပဋိမိ ဆဋ္ဌိ သတ္တမိ ဒုမျိုးတွင် သင့်သလို ပါဠိနေနိုင်သည့်-ဟုမှတ်။

ဖြစ်၍လည်း ဖြစ်သော၊ ယံ - အာကြင် ကာရကသည်၊ (အတ္ထိ-ရှိဖူး၊) တံ ကာရကံ ဇာပါဒါနသည်ဟုဆို ဟောတိ၊ စသဒ္ဒေန-ဖြင့်၊ ယထာယောဂံ-ယှဉ်ထိုက်သည်အား လျော်စွာ၊ ဒုတိယာ-သည်ဝင်း၊ တတိယာ-ဝင်း၊ ဆဋ္ဌီစ-သည်ဝင်း၊ (ဟောတိ)။

စ-ဆက်၊ ဇေဋ္ဌ - ဤသုတ်၌၊ ဒုရန္တိကဉ္စ - ဒုရ, အန္တိကသဒ္ဒါလည်း၊ ဒုရန္တိကဇေဋ္ဌ-ဒုရအန္တိကအနက်ရှိသောသဒ္ဒါ, ဒုရအနက်လည်း၊ ဣတိ-ထိုကြောင့်၊ ဒုရန္တိကံ-ဒုရန္တိကမည်ဖူး၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သရူပကသေသံ-ကေဒေသ သရူပေကသေသ်ကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ-

(၃၁၀) ဒူရတ္ထေ၊ပေ၊အပါဒါနသည်—နောက်၌ပြယုဂ်နှင့် တွဲဘက်၍ ဖွင့်လတ်သော စကားအတိုင်း ဒူရတ္ထေ စသည်ကို အနက်ပေးထားသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဇ္ဈေစ" စသော အကယိစကားကုမ္မအနက် ပေးပုံနှင့်တကွ အဓိပ္ပါယ်ကိုသိရလတံ့၊ "ယဒဓိဘူတံ ဟေတုကမ္မာဒိဘူတဉ္စ" ၌ အဝဓိဟူသည် အပါဒါန်အနက်ပင်တည်း၊ ဟေတု အရ ဟိတ် အနက်ကို "ဟေတ္ထတ္ထေ" ၏ ပြယုဂ်၌, ကမ္မအရ ကံအနက်ကို တွေ့လော်ပ ပြယုဂ်၌ တွေ့ရလတံ့၊ ကမ္မာဒိ၌ အာဒိအရ သာမိ အနက် အဓိကရဏ အနက် ဝိသေသန အနက်မျ းကို ယူ, နောက်၌ တွေ့ရလတံ့၊ ထိုသို့ ဟိတ် ကံစသော အနက် ပေးရသော်လည်း ဤသုတ်က အပါဒါန် မှည့်သောကြောင့် အပါဒါနေ ပဉ္စမီသုတ်ဖြင့် ပဉ္စမီဝိဘတ် သက်နိုင်သည်။

စသဒ္ဒေန၊ပေ၊ဆဋ္ဌီစ—ကတ္တုသုစ၌ စဖြင့် ပြယုဂ်အားလျော်စွာ ဒုတိယာ တတိယာ ဆဋ္ဌီဝိဘတ် ဥမျိုးလည်းသက်၊ ထို့ကြောင့်"ဒူရံဂါမံ တျာဒိသုပန ဇာခသုတ်တွေ့ စသဒ္ဒေန ဒုတိယာစ တတိယာစ" ဟု ဋီကာဖွင့်လတံ့၊ ဆက်ဥုံးအံ့ - ဤဒူရန္တိက စသောသုတ်သည် ဝိဘတ်သက်သော ဝိဘတ္တိဝိဓိသုတ် မဟုတ်, အပါဒါန အဓမ္မည်မှည့်သော သညာသုတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် သုတ်၏ အစွန်အဖျား ဖြစ်သော စသဒ္ဒါက ဝိဘတ်သက်နိုင်သည်မှာ "အဖထက် သားတလကြိုး သကဲ့သို့" အဆင်မပြေ ရှိလှ၏၊ သို့သော် ကစ္စည်းကျမ်း၏ မိရာ သတ္ထုတကျမ်းတို့ဥကား " ဒူရန္တိကတ္ထေဟိ ဒုတိယာစ - တေဟိ ဒုတိယာ ဘဝတိ, ဧကာရေန ပဉ္စမီ တတိယာ၊ ပေ၊ ဂါမဿ ဒူရံ, ဒူရာ, ဒူးရနဝါ"ဟု ပါဏိနိဝ္ဒ ဝိဘတ်သက်သော သုတ်ပင် ဖြစ်သောကြောင့် " စသဒ္ဒါဖြင့် ဒုတိယာ တတိယာ ဆဋ္ဌီသက်"ဟု ရူပသိဒ္ဓိမိန့်သည်၊ဤဒုတိယာ တတိယာဆဋ္ဌီတို့လည်း ပဉ္စမီဝိဘတ်၏ အပါဒါန် အနက်၌ပင်သက်ကြရမည်၊ မှန်၏-အကယ်၍ မိမိဆိုင်ရာ ကံစသောအနက်၌ သက်ရမည် ဆိုလျှင် ဤသုတ်လာ စသဒ္ဒါဖြင့် သက်နေဘွယ် မလို, ကမ္မတ္ထေ ဒုတိယာစသော သုတ်များဖြင့် သက်ရပေလိမ့်မည်။

ဇ္ဈေစ ဒူရန္တိကဉ္စ၊ ပေ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ—"ဒူရံစ အန္တိကဉ္စ ဒူရန္တိကံ" ဟု ရှေးဥုံးဖွာ ဒွန်တွဲ၊ ထိုသို့ ဒွန်တွဲပြီးသော ဤသုတ်လာ ဒူရန္တိက သဒ္ဒါကို " ဒူရန္တိကဉ္စ ဒူရန္တိကတ္ထဉ္စာတိ ဒူရန္တိကံ"ဟု ကေဒေသသရူပေကသေသ်ပြု၊ ဒူရန္တိကဉ္စ - ဒူရ, အန္တိက သဒ္ဒါလည်း၊ ဒူရန္တိကတ္ထဉ္စ-ဒူရအန္တိက သဒ္ဒါတို့၏ အနက်ရှိသော အဓိကရဏာ သဓိပစ္စသော သဒ္ဒါ, ဒူရ

ဤသို့၊ ဒဠ္ဍဖွံ့-ဏ်၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ ဒုရန်ကထွပ်ယောဝေ-ဒုရအန်ကသန္ဓါတို့၏ အနက်ရှိသော သန္ဓါတို့၏ ယှဉ်ရာဌ်ခင်း၊ တဒဇ္ဈေစ – ထို ဒုရသန္ဓါ၏ အနက်ဌ်ခင်း၊ အပါဒါန သညာ-သည်၊ ဟောတိ-ဏ်။

တာဝ-ရှေးဦးစွာ၊ ဒုရထွပ်ယောဝေ- ဒုရအနက်ရှိသော သန္ဓါကို၏ ယှဉ်ရာဌ်၊ (အပါဒါနံ - အပါဒါန ဖြစ်ခဲ့ကား၊) ဇာတော - ဤ အရပ်မှ၊ နဒ္ဒကာရဂါမော-ကျူးထရံလုပ်သူတို့၏ရွာသည်၊ ကိဉ္စိ ဒုရော- အဘယ်မျှ

အနက်လည်း၊ ဒုရန်ကံဒုရန်ကာ- သန္ဓါ, ဒုရအန်ကာ သန္ဓါတို့၏ အနက်ရှိသော သန္ဓါ, ဒုရအနက်၊ ဤဌ်ခု ဒုရန်ကာဌ်ဖြင့် ဒုရသန္ဓါ အန်ကာ သန္ဓါကို တိုက်ရိုက်ပြု၏၊ ဒုရန်ကာတ္ထဌ်ဖုံ့ ဒုရနှင့် အနက် တူသော အာရကာ စသော သန္ဓါ အန်ကာနှင့် အနက် တူသော သဒိသ အာသန္ဓ စသော သန္ဓါစုကိုဌင်း ဒုရ အနက်ကိုဌင်း ပြသည်၊ [ဤဝါကျ၌ စာပျက်လျှက် ရှိ၏၊ သိဟိုဠ်မူ၌ "ဒုရန်ကာဌ် ဒုရန်ကတ္ထဌ် ဒုရန်ကာကို သရူပကာသေသံ ကတွာ ဝုတ္တံ" ဟု ရှိ၏၊ ဗာလာဝတာရ ဋီကာ၌လည်း "သရူပါနုဘမကာသေသံ" ဟု မူကွဲရုံမှတပါး ဤအတိုင်းပင် ရှိသည်။]

တေန ဒုရန်ကာတ္ထ၊ ပေ၊ သညာ ဟောတိ —— ဤဝါကျကား ဧကသေသ် လုပ်ရခြင်း၏ အကျိုးကို ပြသော ဖလဝါကျတည်း၊ ထိုသို့ ဧကသေသ် ပြုထားခြင်းကြောင့် ဒုရန်ကာဌ် ဒုရန်ကာ သန္ဓါ, ဒုရန်ကနှင့် အနက်တူ သန္ဓါစု, ဒုရအနက်တို့ကို ယူနိုင်၏၊ ဒိသာယောဂမှ ယောဂ သန္ဓါကို လိုက်စေ၍ (ယောဂနှင့် အနက်တူသော) ပယောဂ သန္ဓါကို ဒုရန်ကနှင့် တွဲစပ်လိုက်သည့် အခါ "ဒုရ – အန်ကာ သန္ဓါတို့၏ အနက်ကို ဟောနိုင်သော ဒုရ – အာရကာ သန္ဓါနှင့် အန်ကာ သဒိသ အာသန္ဓ သန္ဓါတို့၏ ယှဉ်ရာဌ် အပါဒါန်မှည့်" ဟူသော အနက်နှင့် "ဒုရတ္ထ (ဒုရ သန္ဓါ၏ အဝေး ဟူးသော အနက်)ဌ် အပါဒါန်မှည့်" ဟူးသော အနက် ထွက်ပေါ်လာ၏၊ ထိုအနက်များကို ရခြင်းသည် ဧကသေသ် လုပ်ရခြင်း၏ အကျိုးပင် ဖြစ်သည်–ဟု မှတ်။

မှတ်ချက်။ "ဤဖလဝါကျ၌ ဒုရန်ကာတ္ထ ပယောဂဝယ် ဒုရအန်ကာ အနက်ကို ဟောသော ဒုရ အာရကာသန္ဓါ အန်ကာ သဒိသ အာသန္ဓ သန္ဓါတို့ကို ဒုရန်ကတ္ထ အရ ယူခြင်းသည် "ဒုရန်ကာနံ အတ္ထော ယေသံ ဒုရာဒီနံ သန္ဓါနံ တေသံ ပယောဂေ" ဟူးသော ဋီကာနှင့် အညီတည်း၊ တဒတ္ထေ ဟုလည်း စာရှိ၏၊ တသန္ဓါဖြင့် ထိုဒုရအန်ကာ ၂မျိုးလုံး စွဲသင့်သော်လည်း အန်ကာတ္ထ (အန်ကာသန္ဓါ၏အနက်)ဌ် အပါဒါန်မှည့်ပုံကို နောက်ပုံစံများ၌ မပြခဲ့သောကြောင့် "တဒတ္ထေ-ထို ဒုရသန္ဓါ၏ အနက်၌" ဟု တသန္ဓါဖြင့် ဒုရ တခုကိုသာ စွဲရတော့သည်၊ ဤသို့ ရသင့်ရာကိုသာ ခွဲ၍ စွဲရသောထုံးလည်း ကျမ်းဂန်တို့၌ အသုံးရှိသည်ပင်၊ ဤစကား အရ "ဒုရတ္ထေ-ဒုရသန္ဓါ ဒုရ အနက်ရှိသော သန္ဓါတို့၏ ယှဉ်ရာ ဒုရအနက်၌ ၎င်း၊ အန်ကတ္ထေ – အန်ကာသန္ဓါ အန်ကာအနက်ရှိသော သန္ဓါတို့၏ ယှဉ်ရာဌ်၌ ၎င်း၊" ဟုပေး၊ "အန်ကာ အနက်၌" ဟု မပေးရ-ဟုမှာ။ [အပါဒါနသညော-ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်၊ အပါဒါနသညာ ဟု ရှိစေရမည်။]

ဝေးသနည်း၊ တဇောာ- ထိုမိုးနှင့်မြေထက်၊ ဟဝေ- စဉ်စဉ်၊ ဒူရတရံ-သာ၍ဝေးဖျိဟူ၍၊ ဝဒန္တိ - ဆိုကြကုန်၏၊ ဂါမဘောာ-ရွာမှ၊ နာတိဒူရေ-မဝေး၊ တေ မောဃပုရိသာ - ထို အချိုးနှိုးသော ယောကျ်ားဘို့သည်၊ ဣမသ္မာ ရမ္မဝိနယာ - ဤ ရမ္မဝိနယ ဟု ဆိုအပ်သော သာသနာတော်မှ၊ အာရကာ-ဖဝေးကုန်၏၊ တေဟိ-ထိုသူတို့မှ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အာရကာ-ဝေးတော်မူ၏၊ ဒူရတ္ထေ-ဒူရအနက်၌ (အပါဒါနံ - ကား၊) ဒူရတောဝဝ-အဝေးမှပင်၊ နမသဿန္တိ - ဂိုဒိုးကြကုန်၏၊ ဒူရတောဝ - အဝေးဌိပင်၊ အာဂန္တုံ-လာနေသည်ကို၊ အဒ္ဒသ-မြင်ရပြီ။

ဒူရတ္ထပဒယောဇန တာဝ—ဤ၌ ဒူရအနက်ရှိသော ဒူရ-အာရကာသဒ္ဒါ ဘို့ကို ဒူရတ္ထ ဟု ဆိုသည်၊ "ဒူရဿ အတ္ထောာ ယေသံတိ ဒူရတ္ထာ၊ ယေသံ-အကြင်ဒူရသဒ္ဒါ အာရကာသဒ္ဒါတို့၏၊ဒူရဿ-ဒူရသဒ္ဒါ၏၊အတ္ထောာ-အဝေးဟူသောအနက်သည်၊အတ္ထိ-၏"ဟုပေး၊ ထိုဒူရတ္ထဖြစ်သော ဒူရ အာရကာ သဒ္ဒါတို့၏ ယှဉ်ရာ ဋီက-တ-ဂါမတို့ကို အပါဒါန်မှည့်၍ ကွစိ တောာ ပဉ္စမျတ္ထေဖြင့် အပါဒါန်အနက်၌ တောာပစ္စည်းသက်၊ ဓမ္မ ဝိနယာ-တေဟိတို့၌ ကား အပါဒါန် မှည့်၍ အပါဒါနေ ပဉ္စမီဖြင့် သ္မာဝိဘတ် ဟိဒိဘတ်သက်၊ [ဤ ဒူရဿ ပဒယောဇဉ်လည်း "ဒူရပဓယာဂ,ဒူရတ္ထပဒယောဂ"ဟု ၂မျိုးခွဲ၍ "ကိဝဒူရာ ဋီတောာ" စသည်ဖြင့် "ဒူရ-ဒူရတရ-နာတိဒူရေ" ဟု ဒူရသဒ္ဒါ ဘိုက်ရိုက်ပါသော ပုံစံများကို ဒူရယောဂဟုၾကံး, အာရကာ၏ယှဉ်ရာကို ဒူရတ္ထဓယာဂ ဟုၾကံး ဆိုကြသေး၏၊ အာရကာသဒ္ဒါသည် ဒူရအနက်ဟောာ နိပါတ်တည်း။]

ဒူရတ္ထေ၊ပေ၊အာဂန္တုံ — "ဒူရတောာဝနမဿန္တိ" စသည်၌ "ဒူရ" သည် သူ့ကိုယ်တိုင် "အဝေး" အနက်ကို ဟောာ၏၊ ထိုအဝေး ဟူသော အနက်၌ ဤသုတ်ဖြင့် အပါဒါန်မှည့်သည်၊ "ဒူရတောာဝ နမဿန္တိ" ၌ ရှိခိုးသူ၏ စိတ်သည် ရှိခိုးအပ်သူ့ထံသို့ ရှေးဦးစွာရောက်၏၊ ထို့နောက် အဝေးမှ ရှိခိုးသည့် အခါ ရှိခိုးသူနှင့် ရှိခိုးအပ်သူတို့ ပူးပေါင်းခြင်းမရှိသောကြောင့် အပဂမန သဘောာ ရှိရကား ဒူရတောာကို " မှ " ဟု အနက် ပေးနိုင်သည်၊ "အဒ္ဒသ ဒူရတောာဝ အာဂန္တုံ" ၌ ဒူရတောာကား လာနေသူ၏ လာရာလမ်းခရီးတည်း၊ ထိုအဝေးဖြစ်သော လမ်းနှင့် လာနေသူတို့ ခွဲခွါခြင်း အပဂမန် သဘောာ မရှိကြ, မြင်သူအတွက် ဒူရတောာသည်း မဟုတ်နိုင်၊ ဘာ့ကြောင့် နည်း .... မြင်သူ၏ နေရာကို ထောက်၍ လာနေရာ လမ်းခရီးကိုသာ ဒူရတောာ ဟု ဆိုလိုသောကြောင့်တည်း၊ ဤသို့ ဒူရဟု ဆိုအပ်သောအရပ်နှင့် လာနေသူတို့ အပဂမနသဘောာမရှိရကား ဒူရတောာကို "မှ" ဟု မပေးဘဲ "အငေးဌ" ဟု သတ္တမီအနက် ပေးရမည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာဒ္ဒါ "ဒူရတောာဝါတိ ဒူရေယေဝ" ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဗာလာဝတာရ ဒိုကာဌ်လည်း ဤပုံစံမျာပင် " ဇုဟာဓာရတ္ထောာစ" ဟု ဖွင့်၏၊ သဒ္ဒါကိုသာ အပါဒါန်မှည့်၍ အနက်ကို "မှ" ဟု မဖေးရသော "သဒ္ဒ အပါဒါန်" ဟု ဆိုလိုသည်။

အန်ကိုကထူပ္ပယောဂေ-အန်ကိုက အာနက်ရှိသော သဒ္ဒါတို့၏ ယှဉ်ရာဌာန်၊ (အပါဒါနိုံ-ကား၊)ဂါမာ-ရွာ၏၊ အန်ကိုက်-အနိုးတည်း၊ဂါမာ-၏ အာသန္နံ-အနိုးတည်း၊ ဂါမာ-၏၊ သမိပံ တည်း၊ဂါမသာ-၏၊ သမိပ်-အနိုးတည်း၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ ဒုတိယာစ-ဒုတိယာဝိဘတ်သည်ဌင်း၊ တတိယာစ-ဌင်း(ဟေတု-၏၊) ဒုဂံ-ဝေးသော၊ ဂါမံ - ရွာမှ၊ အာဂတော-လာ၏၊ ဒူရေန-သော၊ ဂါမေန-မှ၊ အာဂတော-၏၊ ဒူရတော-သော၊ ဂါမာ-မှ၊ အာဂတော - ၏၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ ဝါ- တနည်း၊ ဂါမေန-မှ၊ ဒူဂံ-အဝေးတည်း၊အန်ကိုက်-နိုးသော၊ ဂါမံ-မှ၊အာဂတော ၏၊ ဝါ-တနည်း၊ ဂါမေန - ၏၊ အန်ကိုက် - အနိုးတည်း၊ အာသန္နံ - နိုးသော၊ ဂါမံ - မှ၊ (အာဂတော-၏၊) ဝါ, ဂါမေန-၏၊ အာသန္နံ-အနိုးတည်း၊ ဣတ္ထဉ္စဒံ။

အန်ကိုကထူပ္ပယောဂေ--"အန်ကိုက, အာသန္န, သမိပ သဒ္ဒါတို့သည် အနိုးဟူသော အနက်ရှိသောကြောင့်"အန်ကိုကထူ ချည်းတည်း၊ ဌင်းတို့၏ ယှဉ်ရာဌာန် " အန်ကိုက် ဂါမာ " စသည် ဖြစ်၏၊ ဂါမတို့၌ သွာဝိဘတ်သည် သာမိ အနက်၌ သက်၏ - ဟု သိစေလိုရှိ " ဂါမသ သမိပံ " ဟု အဖြေင့် အနက်ကို ဖွင့်ပြသည်၊ ဣတိအတ္ထော ဟု ဖွင့်ပြသမျှ၌ အနက်မှန် (အနက်ဖြောင့်) ကို ဖွင့်ပြသည်ချည်းသာ များ၏၊ [ဤ၌ "အနိုး" အနက်ဝယ် အဂါဒါနိမ္ပည်ရသော ပုံစံမရှိ၊ ထို့ကြောင့် "အန်ကိုကထူ-အန်ကိုက သဒ္ဒါ အန်ကိုက အနက်ရှိသော သဒ္ဒါတို့၏ ယှဉ်ရာဌာ"ဟုသာ ပေး၍ "အန်ကိုကအနက်၌" မပေးရတော့ချေ။]

ဒုတိယာစ တတိယာစ— "ဒူရံ ဂါမံ ဒူရေန ဂါမေန " တို့၌ စသဒ္ဒါဖြင့် ဒုတိယာ တတိယာစသက်၊ ထိုဒုတိယာ တတိယာတို့လည်း အပါဒါန် အနက်၌ သက် - ဟု သိစေလို၍ "ဒူရတော ဂါမာ အာဂတော တျထ္ထော" ဟု ဖွင့်ပြသည်၊ ဤ ဒူရံ ဂါမံ ဒူရေန ဂါမေန တို့၌ ဂါမံ ဂါမေန တို့သည် ဒူရတ္ထ ပယောဂ ဖြစ်သောကြောင့်ဌင်း ဒူရံ ဒူရေန တို့သည် ဒူရတ္ထ ဖြစ်သောကြောင့်ဌင်း ဤသုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် ဒုတိယာ တတိယာ သက်သည် ဟု ကြံသင့်၏၊ အန်ကိုကံဂါမံ အာသန္နံ ဂါမံတို့၌လည်း ဤနည်းပင်၊ အာသန္နံ ဂါမံ၌ အာဂတော မပါသော်လည်း " အန်ကိုကံ ဂါမံ အာဂတော " ကို နည်းမှီး၍ "အာဂတော"ထည့်သည်း၊ "ဒူရံ ဂါမေနဝါ"၌ မည်ကဲ့သို့ အနက်ပေးရမည်-ဟု အဖြောင့် အနက်ကို မတွေ့ရ၊ "ဒူရံ-ဝေးသော၊ ဂါမေန-မှ၊" ဟု ဝိသေသန ဝိသေသျလည်း မပေးသင့်၊ ဝိသေသန ဝိသေသျ ပေးစေလိုလျှင် ဝိဘတ်တူထားရိုးသာ ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဂါမေန-မှ၊ ဒူရံ-အဝေးတည်း" ဟု ပေးလိုက်သည်၊ အန်ကိုကံ ဂါမေန , အာသန္နံ ဂါမေန တို့၌လည်း နည်းဘူး၊ ဤကား စာရှိအတိုင်းပြရသော အဓိပ္ပါယ်သာတည်း။

သက္ကတ။ ။" ဒူရန္တိကတ္ထေဟိ ဒုတိယာစ "ဟူသော ပါဏိနိသုတ်၌ ဒူရ-အန်ကိုကတို့နောင် ဒုတိယာ ပဉ္စမီ တတိယာ သက်၍ " သတ္တမျာမိကရဏောစ "သုတ်၌ စဒြင့် သတ္တမီလည်း သက်၏၊ ထိုဝိဘာဂ်များလည်း ပါဋိပဒိကတ္ထ (လိင်္ဂတ္ထ) မျှ၌သာ သက်ရကြသည်၊

အဒ္ဓကာလနိမ္မာနေ- အဒ္ဓကာလနိမ္မာန ဟူသော ပါဠိဋ္ဌ၊ နိမ္မာနံ နာမ-နိမ္မာန မည်သည်၊ ပရိမာဏံ - အတိုင်းအရှည်ဘည်း၊ တဆ္ဍိ - ထို အဓွန့်, ကာလ အတိုင်းအရှည်ကို၊ ဂမျမာနေ - ဆိအပ်သော်၊ (အပါဒါန် သညာ ဟောတိ) ဣတော မထုရာယ - ဤ မထုရာမြို့မှ၊ စတ္ဂသု ယောဇနေသု-၄ ယူဇနာဘို့၌၊ သက်သဲ-သက်သဲမြို့သည်၊ (အတ္ထိ) ရာဇာဟတော-ရာဇဂြိုဟ်မြို့မှ၊ ပဋ္ဌစ္ဆာလိသ ယောဇနမတ္ထကေ - ၎ ယူဇနာထက်၌၊ သာဝတ္ထိ - သာဝတ္ထိမြို့သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ကာလနိမ္မာနေ-ကာလ အတိုင်းအရှည်၌၊ (ဥဒါဟရဏံ)၊ ဣတော-ဤကမ္ဘာမှ၊ ဇေနဒုဘိကပ္ပမတ္ထကေ-၉၁ ကမ္ဘာထက်၌၊ ဝိပဿိ-ဝိပဿီ မည်တော်မူသော၊ ဘဂဝါ-သည်၊ လောကေ - ၌၊ ဥဒပါဒိ - ထင်ရှားဖြစ်တော်မူပြီ၊ ဣတော-ဤနှစ်မှ၊ ဝဿသဟဿသမ္ဘဇေနဒု - အနှစ်တထောင် လွန်ရာအခါ၌၊ ဗုဒ္ဓေါ- ဘုရားသည်၊ လောကေ-၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ-ပွင့်တော်မူလတ္တံ့။

ပုံစံကား-"ဂါမဿ ဒူရံ, ဒူရာ, ဒူရေန, ဒူရေ-အဝေးတည်း၊ ဂါမဿ အန္တိကံ အန္တိကာ အန္တိကေန အန္တိကေ-အနီးတည်း၊ ပါဋိတော်၌လည်း "နတံ ဓ ဒူရေ, ပထဝိ ဓ ဒူရေ= ကောင်းကင်လည်း ဝေး၏, မြေကြီးလည်း ဝေး၏၊ (စဘုကဂိုတ္တရ, ရောဟိတဿဝတ်)၊ "နိဋ္ဌာနသော သန္တိကေ=နိဗ္ဗာန်၏သာ နီး၏" -(ဓမ္မပဒ)၊ကာတန္တ ဝုတ္တိဋ္ဌကာစသည်၌ "ဒူရံ ဂါမဿ, သန္တိကံ ဂါမဿ (ဒူရေန, အန္တိကေန, ဒူရာ, အန္တိကာ, ဒူရေ, အန္တိကေ) " ဟု ဝိဘတ် ၄မျိုးပင် သက်၍ "ဂတ, အာဂတ, ဋ္ဌိတ" စသော ကြိယာများကို သိလောက်၍ မထည့်ဘဲ ထားသည်၊ အနက်ပေးရာ၌ ထည့်၍ပေး-ဟု ဖွင့်၏၊ ထို အလို "ဂါမဿ-၏၊ ဒူရံ-အဝေးသို့၊ အန္တိကံ-သို့၊ ဂတော-ရောက်၏၊ ဒူရေန-ဝေးသောလမ်းဖြင့်၊ အာဂတော-လာ၏၊ ဒူရေ- အဝေး၌၊ ဋ္ဌိတော-တည်၏၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဒူရ-အန္တိကနောက် ဒုတိယာ စသော ဝိဘတ်များသည် မိမိရိုးရာ ကံ ကရိယား အပါဒါန် သြကာသ အနက်တို့၌သာ သက်ကြရ၏" ဆို၏၊ ထို အတိုင်းလည်း " သုဒိဒူရဝိဒူရေဘိ - သုဒိဒူရာဘူတေဓ ဝိဒူရေ အဟံ ဋ္ဌိတော " ဟု မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ပေါတလိယသုတ် အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်၊ ဤသို့လျှင် သတ္တတန္ဒ် ပါဠိပုံစံများကို ထောက်၌ ကစ္စည်းဂုတို့နှင့် ရှုပသိဒ္ဓိ ပုံစံများကို ဒူရန္တိကသုတ်တည်သော အရှင်ကစ္စည်း၏ အာဘော်ကျသည်-ဟု မထင်ပေ။

အဒ္ဓကာလ၊ပပ၊ပရိမာဏံ, တသ္မိံဂမျမာနေ—နိမ္မာန အရ ဘန်ဆင်းခြင်းအနက်, အတိုင်းအရှည်ဟူသော အနက် ဟု ၂မျိုးရှိရာ, ဤ၌ နောံအနက်ကို ယူစေလိုသောကြောင့် " နိမ္မာနံ နာမ ပရိမာဏံ " ဟု ဖွင့်သည်၊ "ထို အတိုင်းအရှည်ကို သိအပ်သော်" ဟူရာ၌ " အတိုင်းအရှည်ကို ပြအပ်သော်, အတိုင်းအရှည်ကို ပြုရာ၌ " ဟု အဓိပ္ပါယ်မှတ်၊ ထိုသို့ အတိုင်းအရှည်ကို ပြုရာ၌ မူလစ၍ တိုင်းရာအရပ်-တိုင်းရာကာလသည် အပါဒါန် ဖြစ်၏၊ ထို တိုင်းတာရာ ဌာနနှင့် တွဲယှဉ်သော အဓွန့်ဟော သဒ္ဒါနောက်၌ ပဌမာ-သတ္တမီဝိဘတ်

တွာပစ္စယန္တသ - တွာပစ္စည်း အဆုံးရှိသေးပုဒ်ဖြစ်၊ လောပေါနာမ-ကြေခြင်းမည်သည်၊ တဒဏ္ဍသမ္ဘဝေဝိ-ထိုတွာပစ္စယန္တပုဒ်နောက်ဖြစ်သင့်လျက်လည်း၊ အဝိဇ္ဇမာနတာ - မရှိသည့်၏ အဖြစ်တည်း၊ တဿိံ တွာလောပေ-ထို တွာပစ္စယန္တပုဒ်ကြောရှု၌၊ ကမ္မဗိကရဏေသု-ကံအနက် အဓိကရဏာအနက်ဘို့၌၊ (အပါဒါနသညာ ဟောတိ) ပါသာဒါ-ပြာသာဒ်ကို (တက်၍)၊ သက်မေယျ - ပြောင်းရွှေ့ရာ၏၊ ပါသာဒံ - ပြာသာဒ်ကို၊ အဘိရုဟိတွာ - တက်၍၊ သက်မေယျ-၏၊ ဣတိအာဇ္ဈာ-နက်၊ ဝုဒ်ထာ-ထို့အပ်၊ ဟတ္ထိက္ခန္ဓာ-ဆင့်ကျောက်ကုန်းကို(တက်စီး၍)၊ သက်မေယျ-၏၊ အာဘိဓမ္မာ-အာဘိဓမ္မာကို (နာ၍)၊ ပုဆ္ဆန်္တိ-မေးကုန်၏၊ ဝါ-တနည်း၊ အာဘိဓမ္မံ-ကို၊ သုတွာ-နား၍၊ (ပုဆ္ဆန္တိ-ကုန်၏၊) အာဘိဓမ္မာ-အာဘိဓမ္မာကို

၂မျိုးသက်၍, ကာလဟော သဒ္ဒါနောက်၌ကား သတ္တမီသာ သက် ဟု သက္ကတကျမ်းတို့ဆို၏! အကျယ်ကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာမှာ ရှု။

တွာ ပစ္စယန္တသ ၊ပေ၊ အဝိဇ္ဇမာနတာ—[သုတ်၌"တွာလောပ"ဝယ် တွာ အရ တွာပစ္စည်းကို မယူပါနှင့်, တွာ ပစ္စယန္တပုဒ်ကို ယူပါ၊ အစိတ် တွာ၏အမည်ကို အပေါင်း တွာ ပစ္စယန္တပုဒ်၌ တင်စားသော ကေဒေသူပစာ ဖြစ်သည့်-ဟူလို၊] "အာဘိရုဟိတွာ" စသော တွာ ပစ္စယန္တပုဒ်၏အနက်ဖြစ်သင့်ရာ၌ ရှိရှိးပါ၌စီလျှင် ထိုတွာပစ္စယန္တပုဒ်ဖြင့်ပင် "ပါသာဒံ အာဘိရုဟိတွာ သက်မေယျ" ဟုပ ဒ္ဓိစီသင့်၏၊ သို့သော် ထို တွာ ပစ္စယန္တပုဒ်အနက်ကို သိလောက်ပြီ ဖြစ်၍ စာနေ ကျဉ်းအောင် တွာ ပစ္စယန္တပုဒ်ကို တိုက်ရိုက်မပြုခြင်း(တွာ ပစ္စယန္တပုဒ် မပါခြင်း)ကို "တွာလောပ" ဟု ခေါ်သည်၊ တွာ ပစ္စယန္တပုဒ်၌ပြီးသားကို ရွေ့ထားသည် ဟု မမှတ်ရ။

ကမ္မာဓိကရဏေသု —— ထို တွာလောပ ဖြစ်သည့်အခါ ကံ အနက် အဓိကရဏာ (ဩကာသ)အနက်တို့၌ အပါဒါန် မှည့်ပါ၊ ထို့ကြောင့် "ပါသာဒါ-ပြာသာဒ်မှ"ဟု အပါဒါန်အနက်မပေးဘဲ "ပြာသာဒ်ကို" ဟု ကံအနက်ပေး၍ တွာပစ္စယန္တ ပုဒ်အနက်ကို (တက်၍) ဟု အပိုထည့်၍ပေးသည်၊ ထင်ရှားစေအံ့ — "ပါသာဒါ သက်မေယျ" ၌ "ပြာသာဒ်မှ+ပြောင်းရွှေ့ရာ၏" ဟု အနက်ပေးစေလိုလျှင် "ပြာသာဒ်မှ+ဖဒ္ဓါ ပြောင်းသွားခြင်း" ဖြစ်သောကြောင့် "ယသ္မာ ဒယေတိ" သုတ်ဖြင့်ပင် အပါဒါန် မှည့်နိုင်၏၊ ဆို့ကြောင့်ဤတွာလောပအရာဝယ်"ပြာသာဒ်မှ+ပြောင်းရွှေ့ရာ၏" ဟူသော အပါဒါန်အနက်ကို မပေးစေလိုသည်မှာ ထင်ရှားပြီ၊ ထို့ကြောင့်လည်း "ပါသာဒံ အာဘိရုဟိတွာ သက်မေယျတဿ်ထွာ"ဟု အဖြောင့်အနက်ကို ဖွင့်ပြသည်၊ ဤ၌ "ပါသာဒါသက်မေယျ" သာ ပုံစံတည်း၊ "ပါသာဒံ အာဘိရုဟိတွာ သက်မေယျ"ကား ထိုပုံစံ၏ အနက်မှန်ကို နှုတ်ပြစေသာ စကားသာတည်း၊ ရှင်တွက်သည့် အခါ ပါသာဒါကိုသာ တွက်, ပါသာဒံကို တွက်ဘွယ်မလို၊ နောက်၌လည်း အနက်ဖွင့်မျှားကို "ပုံစံ" မဟုတ် ဟု မှတ်။

(ရွက်ဘတ်၍)၊ ကထယန္တိ-ပြောဆိုကုန်၏၊ ဝါ, အာဘိဓမ္မံ - ကို၊ ပဋိတ္ထာ-ရွတ်ဘတ်၍၊ (ကထယန္တိ)၊ အာသနာ - နေရာ၌ (ထိုင်၍)၊ ဝုဋ္ဌဟေယျ-ထရာ၏၊ ဝါ, အာသနေ-၌၊ နိသိဒိတွာ-ထိုင်၍၊ (ဝုဋ္ဌဟေယျ)။

ဒိသဇ္ဇဝါစိဟိ- ဒိသာအနက်ကို ဟောသောသဒ္ဒါတို့နှင့်၊ ယောဂေ-ယှဉ်ရာ၌ဂျင်း၊ ဒိသဇ္ဇေ-ဒိသာအနက်၌ဂျင်း၊(အပါဒါနသညာဟောထိ)၊ ဣတော - ဤမြင့်ရိုရဲတောင်မှ၊ သာ-ထို နေထွက်ရာအရပ်သည်၊ ပုရိမာ ဒိသာ-အရှေ့အရပ်တည်း၊ ဣတော-မှ၊ သာ-ထိုအရပ်သည်၊ ဒက္ခိဏာ ဒိသာ-တောင်အရပ်တည်း၊ ဣတော သာ ပစ္ဆိမာဒိသာ-အနောက်အရပ်တည်း၊ ဣတော သာ ဥတ္တရာဒိသာ-မြောက်အရပ်တည်း၊ အဝိစိတော-

တထာ ဟတ္ထိက္ခန္ဓာ သင်္ကမေယျ၊ ပေ၊ သုတ္တာဝါ ——တထာဖြင့် "ဟတ္ထိက္ခန္ဓံ အဘိရုဟိဘွာ သင်္ကမေယျ"ဟူသော အနက်ဖွင့်ကို ညွှန်ပြသည်၊ "အဘိမဗ္ဘံ သုတ္တာ ဝါ" လည်း "အဘိဓမ္မာ ပဋ္ဌဉ်" ၏ အနက်ဖွင့်ပင်တည်း၊ "အဘိမဗ္ဘာ ပဋ္ဌဉ်" ဟု ပဋိမထား လိုလျှင် "အဘိဓမ္မံ သုတ္တာ ပဋ္ဌဉ်" ဟု တန်းည်း ထားနိုင်ကြောင်းကို ပြလို၍ "ဝါ" ဟု ဆိုထားသည်၊ ထို့နောက် "အဘိဓမ္မာ ဌပယန္တိ, အဘိဓမ္မံ ဌပေတ္ဝာ" ဟု မြန်မာမှု ရှိ၏၊ "အဘိဓမ္မာကို ထား၍ ထားကုန်၏" ဟု အနက်ထွက်သောကြောင့် ပါဠိပျက်သာတည်း၊ "အဘိဓမ္မာ ကထယန္တိ-အဘိဓမ္မာကို ရွတ်ဖတ်၍ ဖြေဆိုကြကုန်၏"ဟု အဓိပ္ပါယ် ရသောကြောင့်ဂျင်း, ကစ္စည်းဝုဋ္ဌိဝယ် ပဥ္စ ကထန အာရာဒ္ဓ ထုတ်ပြသော ပုံစံကို နည်းမှီ၍ ပြခြင်းဖြစ်သောကြောင့်ဂျင်း "အဘိမဗ္ဘာ ကထယန္တိ-အဘိဓမ္မံ ပဋိတ္ထာ ဝါ"တို့သာ (သီဟိုဠ်မူ အတိုင်း) ပါဠိမှန် ဖြစ်ထိုက်သည်၌၊ "အဘိဓမ္မာ ကထယန္တိ၊ အဘိဓမ္မေ ဌတ္ထာ ဝါ" ဟူသော်လည်း ကစ္စည်းပုံစံအတိုင်း ရှိလျှင် ကောင်းသည်။

အာသနာ ဝုဋ္ဌဟေယျ၊ ပေ၊ နိသိဒိတွာ ဝါ——ဤ "အာသနာ" ကို "ဠ" ဟု အမိကရဏအနက် ပေးပြီးလျှင် တွာပစ္စယန္တပုဒ်ကို သိလောက်၍ မထည့်ဘဲ "လေပ" လုပ်ထားသောကြောင့် "နိသိဒိတွာ"ဟူသောပုဒ်၏ အနက် (ထိုင်၍) ဟု အပိုထည့်စွက်ရသည်၊ ဤဠ်လည်း "အာသနေ နိသိဒိတွာ ဝါ" သည် အနက်ဖွင့်သာ, ပုံစံ မဟုတ်။ [သိလေဝံပုံ။ ။"အာသနာ ဝုဋ္ဌဟေယျ=နေရာ၌....ထသည်"ဟု ဆိုလျှင် မထိုင်ဘဲနှင့် ထ၍ မဖြစ်, ထိုင်ပြီးမှသာ ထ၍ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် (ထိုင်ပြီး၍) ဟူသော တွာ ပစ္စယန္တ ပုဒ်အနက်ကို သိလောက်သည်-ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ သိလော်သောကြောင့် တွာ ပစ္စယန္တ ပုဒ်ကို "လေပ" ပြုထားသည်၊ "ပါသာဒါသက်မေယျ" စသည်၌လည်း တွာ ပစ္စယန္တပုဒ်၏ အနက်များ သိလောက်ပုံကို ခဲ့ပြီးကြည့်ပါ။]

ဒိသဇ္ဇဝါစိဟိ ယောဂေ ဒိသဇ္ဇေ—သုတ်၌"ဒိသာယောဂေ"ဟုရှိ၏၊ ထိုဒိသာကို "ဒိသာစ ဒိသဇ္ဇောစ ဒိသာ"ဟု ကောဋ္ဌသ သရုပေါက်သော ပြု၍(ဒိသာသဒ္ဒါ ဒိသာအနက်) ၂မျိုးလုံးကို ဒိသာအရ ယူ၊ ဒိသာစ-ဒိသာ သဒ္ဒါတို့လည်း၊ ဒိသဇ္ဇောစ-ဒိသာအနက်လည်း၊ ဒိသာ-ဒိသာသဒ္ဒါဒိသာအနက်တို့ [ဒိသာအနက်ကိုဟောသောသဒ္ဒါကို

အဝိစိမှ၊ ဥပရိဘဝင်္ဂါ-အထက်ဘဝင်တိုင်အောင်၊ ပါဒတလာ-ခြေဘဝါး အပြင်မှ၊ ဥဒ္ဓံ - အထက်၌၊ ကေသမတ္ထကာ- အထက်ဆံဖျားမှ၊ အဓော-အောက်၌၊ ဇာဏ္ဍာဒိ၊ ဒိသဝေ္ဍ - ဒိသာ အနက်၌၊ (ဥဒါဟရဏ် - ကား၊) ပုရတ္ထိမတော - အရှေ့အရပ်၌၊ ဒက္ခိဏတော - တောင်အရပ်၌၊ ဇာတိအာဒိ-တည်း၊ ပန - ဆက်၊ ဇဝ္ဍေ- ဤ ပုရတ္ထိမတောစသော ပြယုဂ်တို့၌၊ သတ္တမိယဝ္ဍေ - သတ္တမီအနက်၌၊ တောပစ္စယေးဝိ - တောပစ္စည်း သည်လည်း၊ ဘဝိသတိ-ဖြစ်လတ္တံ့။

ဗိဘတ်္တံနာမ - ဗိဘတ်္တမည်သည်၊ သယံ - အလိုလို၊ ဝါ - နဂိုရ်က၊ ဗိဘတ်္တသေဝ - ခွဲခြားအပ်ပြီးသော အနက်ကိုပင်၊ တဒညတော - ထိုမှ အခြားသော အနက်မှ၊ ဂုဏေန - ဂုဏ်အားဖြင့်၊ ဗိဘဇနံ - ထပ်မံ ခွဲခြား ခြင်းတည်း၊ တတ္ထိဝိဘင်္ဂေ - ထို ခွဲခြားခြင်း အနက်၌ (အပါဒါနသညာ ဟောတိ)၊ ယတော - အကြင် ဘုရဉ်တရားတော်ထက်၊ ပဏိတတရော

"ဒိသာသဒ္ဒါ" ဟု ဆိုသည်၊] "ဣတော သာ ပုရိမာ ဒိသာ" ၌ ပုရိမာ ဒိသာသည် ဒိသာသဒ္ဒါတည်း၊ ထို ဒိသာသဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာဖြစ်၍"ဣတော"ဟု အပါဒါန် မှည့်ရသည်၊ ကာရကမည်သည် ကြိယာနှင့် မကင်းကောင်းရကား "ဟေတိ" ဟု ကြိယာထည့်သည်။ "ဥတ္တရာ ဒိသာ"တိုင်အောင် ဤနည်းတည်း၊ "အဝိစိတော ဥပရိ ဘဝဂ္ဂါ"၌လည်း ဘဝဂ် တိုင်အောင်"ဖြစ်၏"စသည်ဖြင့် ကြိယာထည့်၍ စပ်၊ "ဥဒ္ဓံ ပါဒတလာ, အဓော ကေသ မတ္ထကာ"တို့၌လည်း နည်းတူ။

ဒိသံဝ္ဍေ၊ပေ၊ဒက္ခိဏာတောတျာဒိ— ["ယတော အသောသုံ ဣတိ သမ္ဗန္ဓော"ဟူ ဖွင့်သော ဋီကာအလိုအားဖြင့် "ဒက္ခိဏားတော" နောံ၌"ယတော အသောသုံ ဘဂဝန္တံ" ကစ္စည်းပုံစံမှ "ယတော" ဟု ရှိသေးဟန် တူသည်၊] ပုရတ္ထိမ, ဒက္ခိဏာတို့လည်း ဒိသာ သဒ္ဒါများပင်၊ သို့သော် ထို ဒိသာသဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ၌ အပါဒါန် မမှည့်ဘဲ ထို ဒိသာသဒ္ဒါ၏ အနက်၌သာ မှည့်သောကြောင့် "ဒိသတ္ထ"ဟု ဆိုရသည်၊ ဤ ဒိသတ္ထ၌ ခွဲခွါခြင်း သဘော မရှိ " ပုရတ္ထိမတော အဂ္ဂိ ပဇ္ဇလန္တိ " ဟု ဆိုလျှင် "အရှေ့အရပ်၌ မီးတောက်ကုန်၏"ဟု အာဓာရ အနက်သာ ဖြစ်သင့်၏၊ ထို့ကြောင့် တောပစ္စည်းသက်စေလို၍ အပါဒါန်မှည့်ရ သော်လည်း အာဓာရ အနက်သာ ဖြစ်သင့်၏၊ ထိုသို့ အာဓာရအနက် ဖြစ်သင့်သော ကြောင့်ပင်"ဣတော ပန သတ္တမိယဝ္ဍေ တောပစ္စယေးဝိ ဘဝိသတိ"ဟု တနည်းမိန့်သည်၊ ပုရတ္ထိမတော ဒက္ခိဏာတောတို့၌ အပါဒါန်မမှည့်ဘဲ ကွစိတောပစ္စယမျာဝ်ဣတ္ထသုတ်၌ "ကွစိ တော"ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် သတ္တမီအနက်၌ တောပစ္စည်း သက်၍လည်း တနည်း ရှပ်ပြီးနိုင်သည်-ဟူလို။

ဗိဘတ်္တံနာမ၊ပေ၊ဗိဘဇနံ— ["ဂုဏေန"အရ မွန်မြတ်ခြင်းစသော အကောင်း ဂုဏ်ကိုသာ မမှတ်ရ, ဖြစ်မဟုတ်သော အထူးပြုတတ်သော အနက် ဟူသမျှကို " ဂုဏ် "

ဝါ-သားလွန်မွန်မြတ်သော တရားသည်၎င်း၊ ဝိသိဋ္ဌတရော ဝါ- သာလွန်ထူးကဲသော တရားသည်၎င်း၊ နတ္ထိ၊ အတ္တာဒန္တော - ငိမိ၏ ယဉ်ကျေးခြင်းသည်၊တတော-ထိုအာဇာနိတို့၏ ယဉ်ကျေးခြင်းထက်၊ ဝရံ-မြတ်၏၊ ဒါနတော - ဒါနထက်၊ သိလမေဝ - သိလသည်သာ၊ ဝရံ - မြတ်သည်၊ ကိဉ္စိဝိ (ဟောတိ) - အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါပေ၏၊ မယာ - ငါသည်၊ တတောသုတား-ထိုကြားနာအပ်ပြီးသော အတတ်ထက်၊ အသုတမေဝ-မကြားနာအပ်သေးသော အတတ်သည်သာ၊ ဗဟုတရံ - သာ၍ များ၏၊ သုတာ - ကြားနာအပ်သော အတတ်ထက်၊ သိလမေဝ-သိလသည်သာ၊ သေယျော - သာ၍ မြတ်၏၊ ဆဋ္ဌိစ - ဆဋ္ဌိဝိဘတ်လည်း သက်၊ ယဒိဒံ (ယောအယံ) သုဂတဝိနယော - အကြင်မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမတော်သည်၊(အတ္တိ-ရှိ၏၊ ဣဒံ-၌မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမတော်သည်၊) ဆန္နဂုတိနံ - ၉၆ ပါးကူန်သော၊ ပါသဏ္ဍာနံ - ပါသဏ္ဍ အယူတို့ထက်၊ ပဝရံ-မြတ်၏။

ဟုပင် ခေါ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ယုတ်မာခြင်း" စသည်ကိုလည်း ဂဏ်ဟု မှတ်၊] မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်နှင့် တိတ္ထိတို့ တရားသည် သယံ ဝိဘတ္တ (နဂိုရှိကပင် ခွဲခြားပြီး)၊ ဖြစ်၏၊ ထိုသို့ ခွဲခြားပြီးသော ဘုရားတရားတည်းဟူသော အနက်ကို သာလွန်မွန်မြတ်ခြင်း ပဏီတတရဂုဏ် သာလွန် ထူးကဲခြင်း ဝိသိဋ္ဌတရဂုဏ်အားဖြင့် ထပ်မံ၍ ခွဲခြားပြခြင်းကို ဝိဘတ္တ ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့ ခွဲခြားသည့်အခါ ခွဲခြားရာအခြေခံဖြစ်သော ဘုရားတရားတော်သည် " ယတော " ဟု အပါဒါန်ဖြစ်၏၊ " အတ္တာဒန္တော တတော ဝရံ " ဦးလည်း ဆင်. အာဇာနိ မြင်းအာဇာနိ စသည်တို့၏ ယဉ်ကျေးခြင်းနှင့် မိမိကိုယ်၏ ယဉ်ကျေးခြင်းသည် နဂိုရှိကပင် ခွဲခြားပြီးဖြစ်၏၊ ထို ခွဲခြားအပ်ပြီးသော မိမိကိုယ်၏ ယဉ်ကျေးခြင်း အနက်ကို မြတ်ခြင်းဂုဏ်အားဖြင့် ထပ်မံ ခွဲခြားသည့်အခါ ခွဲခြားရာ အခြေခံဖြစ်သော ဆင် အာဇာနိ စသည်တို့၏ ယဉ်ကျေးခြင်းသည် အပါဒါန်ဖြစ်၏၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် နေ့ပုံစံများကိုလည်း သိလေ၊ ["တတော မယာ " စသော ပုံစံ၌ "တတော မယာ အသုတေန ဝါ သုတံ"ဟု သီဟိုဠ်မူ ရှိသေး၏၊ ပါဠိရင်းကို ရှာဘွေကြည့်ပါကုန်။]

ဆဋ္ဌီစ — ဆန္နဂုတိနံ ပါသဏ္ဍာနံဝယ် ဝိဘတ္တ အပါဒါန် အနက်၌ သက်သော ဆဋ္ဌိ ဖြစ်သောကြောင့် ဤသုတ်လာ စသဒ္ဒါဖြင့် သက်ရမည်၊ ယဒိဒံကား နိပါတ်ပုဒ်တည်း၊ လိန္ဂ ၃ ပါး ဝုစ် ၂ ပါးနှင့်ပင် ယဒိဒံခဲ့ညီး ရှိသောကြောင့် သုဂတဝိနယော ဟု ပုလ္လိန်နှင့် စပ်ရသော်လည်း "ယဒိဒံ" ပင် နေသည်၊ ထို့ကြောင့် "ယဒိဒံ=ယော အယံ"ဟု ပြင်ပြင် မပြင်ပြင် မထူး ဟုမှတ်၊ [ကစ္စည်းနှိမ်မူ "သုဂတဝိနယံ"ဟု ရှိ၏၊ လိင်္ဂဝိပလ္လာသ ဟု နိဒ္ဒေသ ကြိသည်း၊]

အာရတိပ်ပယောဂေါနာမ-အာရတိ၏ယှဉ်ရာမည်သည်၊ ဝိရမဏာဇ္ဈ သန္ဒပ်ပယောဂေါ-ရှောင်ကြဉ်ခြင်းအနက်ရှိသောသန္ဓါတ်ရှိ၏ယှဉ်ရာတည်း၊ တဇ္ဈ (အာရတျဇ္ဈ ပယောဂေ) - ထို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း အနက်ရှိသော သန္ဓါတ်ရှိ၏ယှဉ်ရာ၌၊ (အပါဒါနသညာ ဟောတိ)၊ အ သဒ္ဒမ္မာ-မသူတော်တို့၏တရားမှ၊ အာရတိ - ဝေးစွာရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ ပါပါ- မကောင်းမှုမှ၊ ဝိရတိ-အာထူးသဖြင့်ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ ပါဏာတိပါတာ-မှ၊ ဝေရမဏီ-ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း သိက္ခာပုဒ်၊ အဒိန္နာဒါနာ-မှ ပဋိဝိရတော - ရှောင်ကြဉ်၏၊ မုသာဝါဒါ မှ၊ အပ္ပဋိဝိရတော-မရှောင်ကြဉ်။

သုဒ္ဓိဇ္ဈပ္ပယောဂေ-စင်ကြယ်ခြင်းအနက်ရှိသော သန္ဓါတ်ရှိ၏ယှဉ်ရာ၌၊ (အပါဒါနသညာ)၊ လောဘနီယေဟိ - လိုချင်အပ်ကုန်သော၊ ဝမ္မေဟိ-ကာမဂုဏ်ဘရားတို့မှ၊ သုဒ္ဓေါ-စင်ကြယ်၏၊ အာသံသဒ္ဒော-မရောနှော၊ မာတိတောစ-အမိဘက်မှငင်း၊ ပိတိတောစ-အဘဘက်မှငင်း၊ သုဒ္ဓေါ-စင်ကြယ်၏၊ အနုပက္ကုဋ္ဌော-မဆဲရေးအပ်၊ အဂရဟိတော-မကဲ့ရဲ့အပ်။

ပမောစနဇ္ဈပ္ပယောဂေ-လွတ်မြောက်ခြင်း အနက်ရှိသော သန္ဓါတ်ရှိ၏ယှဉ်ရာ၌၊ (အပါဒါနသညာ)၊ ဒုက္ခသ္မာ-မှ၊ ပရိမုဒ္စတ္တာ - လွတ်မြောက်ပြီ၊

အာရတိပ္ပယောဂေါ၊ ပေ၊ တဇ္ဈ — သုတ်၌ စကားခြေပြဿစ်အောင် တိသဒ္ဒါကို ချေ၍ "အာရပ္ပယောဂေ" ဟု ရှိသော်လည်း " အာရတိပ္ပဓယာဂ " ဟု ဆိုလိုရင်း မှတ်၊ ဥပလက္ခဏာ နည်းအားဖြင့် အာရတိကို မှတ်၍ ဆိုထားသည်၊ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း အနက်ရှိသော ဝိရတိ-ဝေရမဏီ စသည်ဘို့ပါ ယူရမည်ဟု သိစေလိုခြင့် " အာရတိပ္ပယောဂေါ နာမ ဝိရမဏဇ္ဈာပယောဂေါ"ဟု မိန့်သည်။ [တဇ္ဈ၏နောက်၌ "အာရတျဇ္ဈပ္ပယောဂေ" ဟု သိဟိုင်္ဒမူမရှိ၊ ဆိုခဲ့ပြီးသော ဝိရမဏာဇ္ဈ ပယောဇဂေါကို ပြန်၍ တဇ္ဈဖြင့် စွဲနိုင်သောကြောင့် မှတ်ခြင်းသာ စည်းကမ်းကျသည်။]

အသဒ္ဒမ္မာ အာရတိ ဝိရတိ ပါပါ — " အသဒ္ဒမ္မာ " ပုဒ်လည်း သိဟိုင်္ဒမူ၌ မရှိ၊ "အာရတိ ဝိရတိ ပါပါ" ဟု မင်္ဂလသုတ်လာ ပုံစံ ဖြစ်ရကား " အသဒ္ဒမ္မာ " မရှိခြင်းကသာ၍ ကောင်းမည်-ဟု ထင်သည်၊ သို့သော် ဋီကာ၌ " အသဒ္ဒမ္မာတိ မေထုနဓမ္မာ " ဟု ဖွင့်သောကြောင့် အသဒ္ဒမ္မာနှင့် တွဲဘက် အာရတိ တပုဒ်ကျနေသည် – ဟု သော်လည်းကြီး၊ ထိုအတိုင်း မှန်လျှင် " အာရတိ အသဒ္ဒမ္မာ, အာရတိ ဒိရတိ ပါပါ "ဟု ပါဠိရှိရမည်။

သုဒ္ဓဇ္ဈပ္ပယောဂေ—ပုံစံ၌"သုဒ္ဓေါ"သာ တွေ့ရသောကြောင့် "သုဒ္ဓပ္ပယောဂေ"ဟု သိဟိုင်္ဒမူရှိ၏၊ သို့သော် သုဒ္ဓေါအပြင်"ဝိသုဒ္ဓံ လောဘနီယေဟိ,သီလေန ကိလေသတော သုဒ္ဓိ"စသည်ဖြင့် သုဒ္ဓဇ္ဈသဒ္ဒါတို့၏ ယှဉ်ရာဌာန်လည်း အပါဒါန်ဖြစ်သောကြောင့်"သုဒ္ဓဇ္ဈပ္ပယောဂေ"ဟူသော မြန်မာမူလည်း အသင့်ပင်၊ [ပဒမာစနဇ္ဈ ပုံစံမျှားလွဲသည်။]

ဇာတိ-ဤသို့၊ ဝဒါမိ-ဟောတော်မူ၏၊ မာရဗန္ဓုနာ-မာရ်နတ်ဖြစ်၏ အနှောင်အယှက်မှ၊ မုတ္တောာ - လွတ်ပြီ၊ တေ-ထိုသူတို့သည်၊ မစ္စုနာ - သေခြင်းမှ၊ နမုစ္စန္တိ-မလွတ်ကုန်၊ အဟံ-ငါသည်၊ သဗ္ဗပါသေဟိ - အလုံးစုံသော ကျော့ကွင်းတို့မှ၊ မုတ္တောာ-လွတ်ပြီ။

ဟေတွဇ္ဇေ - ဟိတ်အနက်ခွဲဂုဏ်း၊ သဗ္ဗပေကသေသသ - သဗ္ဗပေကသေသ်ကို၊ ဂဟိတတ္တာ - ယူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဟေတွဇ္ဇပ္ပယောဂေစ - ဟိတ်အနက်ရှိသောသဒ္ဒါတို့၏ ယှဉ်ရာခွဲဂုဏ်း၊ သဗ္ဗနာမတောာ - သဗ္ဗနာမ်မှ နောက်ခွဲ၊ (ပဋ္ဌမိ - ပဋ္ဌမိဝိဘတ်သည်၊ ဟောတိ၊) ကသ္မာ-အဘယ့်ကြောင့်၊ တုမှံ-သင်တို့၏၊ (ကုလေ-မြေပါလအမျိုးခွဲ၊) ဒဟရာ-ငယ်ယွယ်သူတို့သည်၊ နဝိယရေနု-မသေကုန်သနည်း၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဇာဒေဝ-ဤအရပ်ခွဲပင်၊ မရဏံ - သေခြင်းသည်၊ ဘဝိသတိ-ဖြစ်လတ္တံ့နည်း၊ ကသ္မာဟေတုနာ-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ ယသ္မာစ-အကြင်ကြောင့်လည်း၊ ကမ္မာနိ - ကံတို့ကို၊ ကရောန္တိ - ပြုကုန်သေး၏၊ ဘိကွဝေ-တို့၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဇာဟ-ဤလောကခွဲ၊ ဘိက္ခဝေ, တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဇာဟ-ဤသာသနာတော်ခွဲ၊ ဇဝံ-ဤသို့၊ သိက္ခိဘဗ္ဗံ - ကျင့်ရာဖြစ်၏၊ ဗြာဟ္မဏာ - ဏား၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ အာသ္မိ-ဖြစ်၊ ယသ္မာ ကာရဏာ - ကြောင့်၊ တသ္မာ ကာရဏာ - ကြောင့်၊ ကိံ ကာရဏာ-

ဟေတွဇ္ဇေ ၊ ပေ ၊ ဟေတွဇ္ဇပ္ပယောဂေစ—သုတ်ခွဲ" ဟေတွဇ္ဇ "ဟုသာ ရှိသော်လည်း " ဟေတွဇ္ဇောစ ဟေတွဇ္ဇပ္ပယောဂေါစ ဟေတွဇ္ဇောာ " ဟု ဟောသည်ဖြစ်၍ ဟေတွဇ္ဇ-ဟေတွဇ္ဇပ္ပယောဂ ၂ မျိုးလုံးကိုယူ၊ ထိုတွင် "ကသ္မာ, ယသ္မာ, တသ္မာ" ချည်း သက်သက်တည့်နေသော ပုဒ်တို့သည် ဟေတွဇ္ဇ အပါဒါန်မှည့်ရသော ပုံစံတို့တည်း၊ "ယသ္မာ ကာရဏာ တသ္မာ ကာရဏာ" ဟု ရှိရာ၌ " ကာရဏာ " သည် ဟိတ်အနက်ကို ဟောသောကြောင့် ဟေတွဇ္ဇတည်း၊ ယသ္မာ တသ္မာတို့ကား ထို ကာရဏာနှင့် ယှဉ်ရသောကြောင့် ဟေတွဇ္ဇ ပဒယောဂတို့ တည်း။

သဗ္ဗနာမတော—သဗ္ဗနာမ် မဟုတ်သော ပုဒ်များခွဲ " ကာရဏာဇ္ဇေစ " သုတ်ဖြင့် ပဋ္ဌမိ ဝိဘတ် သက်လတ္တံ့ ဖြစ်သောကြောင့် ဤဟေတွဇ္ဇေ အရပ်၌ သဗ္ဗနာမ် ဖြစ်သော " ယ-တ-ကိ " စသည်ကိုသာ အပါဒါန် မှည့်၍ အပါဒါနေ ပဋ္ဌမိ သုတ်ဖြင့် ပဋ္ဌမိဝိဘတ် သက်သည်၊ [" သဗ္ဗနာမတော " ၏ နောက်ခွဲ " ပဋ္ဌမိဝိဘတ္တိ " ဟု မြန်မာမူ၌ ရှိ၏၊ " သဗ္ဗနာမတော ပဋ္ဌမိတိ ယောဇနာ " ဟု ပဋ္ဌမိကို ထည့်၍ အနက်ပေးဘို့ရာ ဒိုကာဖွင့်သောကြောင့် " ပဋ္ဌမိဝိဘတ္တိ " မပါသော သိဟိုဠ်မူသာ ရှေးပါ၌ ဖြစ်ဟန်ဘူသည်။] ဤခွဲ "သဗ္ဗနာမတော ပဋ္ဌမိ" ဟု ဆိုသော်လည်း ဤဒုရန္တိကစသော သုတ်က(ကစ္စည်းကျမ်း

ကြောင့်၊ ဒုတိယာ-ဒုဘိယာဝိဘတ်သည်ဂင်း၊ ဆဒ္ဒိစ - ဆဒ္ဒိဝိဘတ်သည်ဂင်း၊ (ဟောတိ)၊ ကိံကာရဏံ-အာဘယ် အကြောင်းကြောင့်၊ တံ-ထိသို့ဖြစ်ရခြင်းသည်၊ ကိသဟေတု - အာဘယ် အကြောင်းကြောင့်နည်း၊ ကံသ-ကြောင့်၊ တုမှေ-သင်တို့သည်၊ ကိလမထ - ပင်ပန်းကုန်သနည်း။

"ကေန ဟေထုနာ, ကေန ကာရဏေန, ယေန မိဓေကစ္စေ သတ္တာ, တေန နိမိတ္တေန, တေန ဝုတ္တာ" မိစ္စာဒိဿု-ကေန ဟေတုနာ၊ ပေ၊ တေန ဝုတ္တံအာစရိသော ပြိယုဂ်ဘို့၌၊ ဟေတွဇ္ဇေစာကိ-ဟေတွဇ္ဇေစသုတ်ဖြင့်၊ တတိယာ - တတိယာဝိဘတ်သည်၊ (ဟောဘိ)၊ [ကေန ဟေတုနာ-အာဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊"စသည်ပေး၊]

ဝိဝိတ္တံနာမ - ဝိဝိတ္တမည်သည်၊ ဝိဝေစနံ - ကင်းဆိတ်ခြင်းတည်း၊ တဒဇ္ဇုယောဂေ-ထိုကင်းဆိတ်ခြင်းအနက်ရှိသောသဒ္ဒါဘို့၏ယှဉ်ရာ၌၊ (အပါဒါနသညာ ဟောတိ)၊ ပါပကာ-ယုတ်မာသော၊ ဓမ္မာ - အကုသိုလ်တရားမှ၊ ဝိဝိဇ္ဇာ - ကင်းဆိတ်၏၊ ကာမေဟိ - ကာမဘို့မှ၊ ဝိဝိစ္စေဝ-အာလိ) အပါဒါနိသာ မှည့်နိုင်သောကြောင့် ဤ ဟေတွဇ္ဇေ အရဖြင့် ပဋ္ဌမိဝိဘတ် မသက်နိုင်သေး, အပါဒါနိသာမှည့်နိုင်သေးသည်၊ ထို့ကြောင့် အကျိုးပဋ္ဌမိဝိဘတ်၏ အမည်ကို အကြောင်း အပါဒါနိအနက်၌ တင်စား၍ "ပဋ္ဌမိ" ဟု ဆိုထားသည်၊ စင်စစ်မှာ သဗ္ဗနာမ်များ၌ ဟေတွဇ္ဇေ အရ အပါဒါနိမှည့်ပါ ဟု ဆိုလိုသည်။

ကိံကာရဏံ၊ ပေ၊ ကိလမထ —- "ကိံကာရဏာ" နောက်၌ "ဒုတိယာ ဆဒ္ဒိ|(တတိယာ)စ" ဟု ပါဠိရှိ၏၊ ထိုတွင် တတိယာသည် အပိသာတည်း၊ "ကိံကာရဏာ|(ကာရဏံ)ကိသ ဟေတု" တို့၌ ဤ ဒုရန္တိက သုတ်လာ စ သဒ္ဒါဖြင့် ဟိတ် အနက်၌ ဒုတိယာ သက်၍"ကိ"ဟုဂင်း ဟိတ် အနက်၌ ဆဒ္ဒိသက်၍ "ကိသ" ဟုဂင်း ပြီးသည်၊ "ကိံနှင့် ကာရဏာ, ကိသနှင့် ဟေတုတို့ (ဝိတတ်မတူဘဲ) တုလျာဓိကရဏ ဖြစ်ကြသောကြောင့် ကိံ-ကိသတို့လည်း ကာရဏာ ဟေတုတို့ကဲ့သို့ ဟိတ် အနက် ရှိသည်-ဟု မှတ်၊ ထိုတွင် ကာရဏာ၌ ကာရဏဇ္ဇေစ သုတ်ဖြင့် သဗ္ဗာ သက်၊ ကာရဏံ ဟေတုတို့၌ကား ဟိတ်အနက်၌ ပဋ္ဌမာဝိဘတ်သက်သော သုတ် တိုက်ရိုက်မရှိရကား အာလပနေစ၌ စသဒ္ဒါဖြင့် ပဋ္ဌမာ သက်သင့်သည်၊ [ဟေတွဇ္ဇေစ သုတ်၌ မောဂ္ဂလ္လာန်အဆိုကို ပြခဲ့၏၊ တွေစပ်ကြည့်ပါ။]

ကေန ဟေတုနာ၊ ပေ၊ ဟေတွဇ္ဇေစာတိ တတိယာ—"ကေန ဟေတုနာ၊ ပေ၊ တေန ဝုတ္တံ"တို့၌ကား ဤ ဒုရန္တိက သုတ်လာ စသဒ္ဒါ၏ အရာမဟုတ်, တတိယာ ဝိဘတ် ခဏ်း၌ ဆိုခဲ့ပြီးသော "ဟေတွဇ္ဇေစ" သုတ်ဖြင့် တတိယာ ဝိဘတ် သက်နိုင်ကြောင်းကို ပြသော စကားတည်း။ [ဤသို့ တတိယာဝိဘတ်သက်မည့် သုတ် သီးခြား ရှိသောကြောင့် "ဒုတိယာ ဆဒ္ဒိ ဘတိယာစ"ဟု ရှိရာ၌ တတိယာကို အပိဟုမှတ်၊ သိဟိုဠ်မူဋ်လည်းမပါ။]

ကင်းဆိတ်၍ သာလျှင်၊ အာကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ-အာကုသိုထိတရားဘို့မှ၊ စိဝိစွ-ကင်းဆိတ်၍။

ပမာဏဇ္ဈော - အတိုင်းအရှည်ဟူသော အနက်၌၊ (အဘိဓါနသည်ဟောတိ) တတိယာစ-သက်၊ စန္ဒဘာဂါယ-စန္ဒဘာဂါမြစ်၏၊ ပရိမာဏံ-အတိုင်းအရှည်ကား၊အာယာမတော-အလျားအားဖြင့်ဂင်း၊ဝိတ္ထာရတော-အနံအားဖြင့်ဂင်း၊ ဃနတော-တသူဇနာတည်း၊ ဂန္ဓိရတောစ-အနက်အားဖြင့်ဂင်း၊ ပုထုလတောစ - အကျယ်အားဖြင့်ဂင်း၊ ယောဇနံ - တည်း၊ မဏ္ဍိမပဒေသော - မဏ္ဍိမ အရပ်သည်၊ ပရိက္ခေပေတာ - အဝန်း အဝိုင်းအားဖြင့်၊ နဝယောဇနသတာပရိမာဏော - ယူဇနာ ၉ ရာ အတိုင်းအရှည်ရှိ၏၊ ဒီဃသော - အလျားအားဖြင့်၊ သုဂတဝိဒတ္ထိယာ - ဘုရား့ အထွာတော်ဖြင့်၊ နဝဝိဒတ္ထိယော - ၉ ထွာတို့ကို၊ ပမာဏိကာ - ပမာဏနှင့်ယှဉ်သည်သို့ကို၊ ကာရေတဗ္ဗာ-ပြုစေဆိုက်ကုန်၏။

(၃၁၂) စ-ဆက်ဉုံးခံ့၊ ဇ္ဈော - ၌ "ဒီဃသော" ပြယုဂ်၌၊ [သော အာဒေသော၌ စပ်၊] သွာဟိဆ္ဍိံနမိစ္စာဒိတော-သွာဟိဆ္ဍိံနံ အစရှိသော သုတ်မှာ၊ ဆ္ဍာတိစ - ဆ္ဍာပုဒ်သည်ဂင်း၊ သောဝါတိစ- သောဝါ သုတ်သည်ဂင်း၊ ဝတ္တမာနေ - သော်၊....

ဒီဃောရေဟိ။ ၁၀၆ ။ဒီဃ သြရ ဣစ္စေတေဟိ - ဒီဃ, သြရ ဟူကုန်သော ၌သန္ဓိဘို့မှာ၊ (ပရသ) သွာဝစနသ, သောအာဒေသော သော အပြုသည်၊ ဝါ ဟောတိ၊ဒီဃသော-အလျားမှာ၊ဝါ-အားဖြင့်၊ ဒီဃမှာ ဝါ-လည်း ရှိ၏၊ [သြရသော - ၌ဘက်မှာ၊ သြရမှာ ဝါ - သြရမှာ ဟုလည်း

ပမာဏဇ္ဈော, တတိယာစ—အတိုင်းအရှည်ကို ပမာဏဟု ခေါ်၏၊ ထို့အတိုင်းအရှည်ကို ပြရာ၌ အာယာမ စသည်ကို အပါဒါန် မှည့်၍ ပဋ္ဌမီ အနက်၌ တောပစ္စည်းသက်ထားသည်၊ ပရိက္ခေပတောင်းတိုင်အောင် တောပစ္စည်းချည်းတည်း၊ ထိုသို့သမ္မဒါန်မှည့်သော်လည်း ခွဲခြားခြင်း သဘော မရှိသောကြောင့် " မှ " ဟု မပေးဘဲ"အားဖြင့်"ဟု ဝိသေသန အနက်ပေးသည်၊ [တတိယာစ၏ ပြယုဂ်ကို နောက်၌ ထုတ်လတ့ံ။]

ဇ္ဈော၊ ပေ၊ ဒီဃသော, ဒီဃမှာဝါ—"ဒီဃသော နဝ ဝိဒတ္ထိယော၊ပေ၊ကာရေတဗ္ဗာ"ပြယုဂ်၌ ဒီဃသော ရုပ်ပြီးပုံကို ပြလို၍ " **ဇ္ဈော** " ဟု မိန့်သည်၊ ၌ " ဒီဃသော" ပြယုဂ်၌ အပါဒါန်မှည့်၍ သွာဝိဘတ်သက်ပြီးနောက် ဒီဃောရေဟိသုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်ကို " သော " ပြု၍ ပြီးသည်-ဟူလို၊ ဝါသဒ္ဒါမြစ်၍ ဒီဃောရေဟိသုတ်ဖြင့်"သော"မပြုသည့် အခါ သွာကို မှာပြု၍"ဒီဃမှာ"ဟုလည်း ရုပ်တမျိုးရှိနိုင်သည်၊ ["ဒီဃမှာ ဝါ"နောက်၌

ရှိ၏။] တတိယာစ-သက်၊ သာသပရာသိ-မုံညင်းစေ့ အစုသည်၊ အာယာမေန - အလျားအားဖြင့်၊ ယောဇနံ - တည်း၊ ဝိတ္ထာရေန - အနံအားဖြင့်၊ ယောဇနံ-တည်း၊ ဥဗ္ဗေဓေန-အမြင့်အစောက်အားဖြင့်၊ ယောဇနံ-တည်း။

ပဌမဇ္ဈာဝါစကေန-"ရှေးဥုံး" အနက်ကို ဟောသော၊ ပုဗ္ဗသညောဇနာ-ပုဗ္ဗသညာနှင့်၊ ယောဂေါ - ယှဉ်ခြင်းသည်၊ ပုဗ္ဗယောဂေါ - မည်၏၊ စ-ဆက်၊ ဇာတေ - ဤပုဗ္ဗယောဂသို့၊ ပုဗ္ဗဂဟဏံ - ပုဗ္ဗသဒ္ဒါသည်၊ အဒိသဇ္ဇ ဝတ္ထုံနော - ဒိသာ အနက်မှ တပါးသော ဒေသ, ကာလ အစရှိသော အနက်သို့ ဖြစ်လေ့ရှိသော၊ ပုဗ္ဗာဒိဂ္ဂဟဏသ-ပုဗ္ဗအစရှိသော သဒ္ဒါကို၊

"ညြရသော, ညြရမှာဝေါ"ဟု တချို့စာရှိ၏၊ ဤပရိမာဏအပါဒါန်နှင့် မဆိုင်, သိဟိုဠ်မှာသာ လည်း မရှိ။]

တတိယာစ၊ပေ၊သာသပရာသိ — "ယောဇနံ အာယာမေန" စသည် တို့ကား မုညင်းစေ့ အစု အပုံ၏ အတိုင်း အရှည် (ပမာဏ) ကို ပြသော စကားပင်တည်း၊ ဤ အာယာမေန စသည်သို့ကား သုတ်ရင်းဖြင့် အပါဒါန် မမှည့်တော့ဘဲ ဒုရန္တိက သုတ်လာ စသဒ္ဒါဖြင့် တတိယာ ဝိဘတ်သက်သည်။ [ဒီဃောရေဟိသုတ်က ကြားဝင် လာသော်လည်း ဒုရန္တိကသုတ် အဆက်မကုန်သေး၊ ထို့ကြောင့် "တတိယာစ" ဟူရာ၌ "ပမာဏတော တတိယာစ"ဟု ပြခဲ့သော "တတိယာ" ပင် ဖြစ်သည်။]

မှတ်ချက်။ ။နိမ္မာနရတိလည်း ဤကဲ့သို့ အတိုင်းအရှည်ပရိမာဏကို ပြခဲ့ပြီ၊ သို့သော် ထိုပရိမာဏသည် "အဒ္ဓ-ကာလ" တို့၏ ပရိမာဏတည်း၊ ဤပမာဏကား အဒ္ဓကာလ မဟုတ်သော ဝတ္ထု တခုခု၏ ပမာဏတည်း၊ ထို့ကြောင့် အဒ္ဓကာလနိမ္မာန ဖြစ်သော ပရိမာဏအပြင် ဤပမာဏတို့ကို ထပ်၍ ပြရပြန်သည်၊ အာယာမေန စသည်ဖြင့်လည်း စိသေသနေစသုတ်ဖြင့် တတိယာသက်နိုင်ဘွယ်ရှိ၏၊ သို့သော် အတိုင်းအရှည်ကိုပြသော ဇာရာဖြစ်၍ ထိုသုတ်ဖြင့် မသက်ဘဲ ဤစသဒ္ဒါဖြင့် သက်စေဟန်ဘူသည်။

ပဌမဇ္ဈာ၊ပေ၊ပုဗ္ဗယောဂေါ—ပုဗ္ဗသဒ္ဒါသည် "ပုဗ္ဗော ပုဃ်ဂ္ဂလော စာဒေါ, သော ဒိသာဒေါ တိလိင်္ဂိကော"ဟူသော အဘိဓာန်နှင့်အညီ, ပူယ-သွေးပြည်၊ အဂ္ဂ-အဦး,ရှေး၊ အာဒိ-အစ၊ ဒိသာဒိ - အရှေ့မျက်နှာ, ရှေ့ဒေသ, ရှေ့ကာလ, ဟူသော အနက်များကို စဟာ၏၊ ထိုတွင် ပူယအနက်၌ ဤအပါဒါန်အရာနှင့်မဆိုင်, ဒိသာအနက် ဟောရာ၌ကား ဒိသာယောဂ်၌ ပါပြီးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤပုဗ္ဗယောဂ်၌ အဂ္ဂအာဒိတို့နှင့် အနက်တူ ပဌမ အနက်ဟော ပုဗ္ဗသဒ္ဒါကို ယူရမည်၊ ထိုပဌမအနက် ဟူသည်လည်း "ရှေ=ရှေး" ဟူသော အနက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ရှေ့ကာလ, ရှေ့ဒေသ စသည်ဖြင့် ဒေသ ကာလ စသော အနက်နှင့် တွဲဘက်၍ အနက်မှတ်ရမည်။]

ဇာတေ၊ပေ၊ပရာဒိ ယောဂေဝိ — ဒေသ-ကာလ-အရာဇာတ၊ စသည်ကို ဟောနိုင်သော ပုဗ္ဗ-ပရ-အပရ-ဥတ္တရိ စသော သဒ္ဒါများ ရှိရာတွင် ပုဗ္ဗ သဒ္ဒါ တခုတည်းကို မှတ်၍ ဆိုအပ်သော ဥပလက္ခဏာ သဒ္ဒါတည်း၊ ထို့ကြောင့် ပုဗ္ဗ သဒ္ဒ ဖြင့် ပရ-အပရ-ဥတ္တရိ

ဥပလက္ခဏ-မှတ်သားကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-၏၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ပရာဒိယောဂေါ-ပရအစရှိသောသဒ္ဒါတို့၏ယှဉ်ရာဒွဲလည်း၊ (အပါဒါနသညာ ဟောတိ)၊ ယထာ - ကား၊ ဘိက္ခဝေ - တို့၊ မေ - ငါ၏၊ သမ္မောဓာ-သစ္စာဌပါးကို ဆိရာ အာခါမှ၊ ဝုဗ္ဗေဝ-ရှေးဦးပင်လျှင်၊ ဣတောဒါနိအာခါမှ၊ ဝုဗ္ဗေ-ရှေးဦး၊ နာဟောသိ-မဖြစ်ဘူးသေး၊ တတောဒါ-တိုအရပ်မှ၊ ပရံ-ပြင်ဘက် အရပ်သည်၊ ပစ္ဆိမာ-အစွန်အဖျားဖြစ်ကုန်သော၊ဇနပဒါ-ဇနပုဒ်ဘို့တည်း၊ ဓာတုလိင်္ဂဟိ-ဓာတ် လိန် တို့မှ၊ ပရာ - နှောင်းကုန်သည်၊(ဟုတ္ဝာ-၍)ပစ္ဆယာ-ဝိဘတ်ပစ္စည်းတို့သည်၊(ဟောန္တိ)တတောဒါ-ထိုအခါမှ၊ အပရေန သမယေန - နောက်အခါ၌၊ တတောဒါ - ထို့ထက်၊ ဥတ္တရိဖိ-အပိုအလွန်လည်း၊ ဣစ္စာဒိ။

ဗန္ဓနဋ္ဌပယောဇေ- နှောင်ဖွဲခြင်းအနက်ရှိသော သဒ္ဒါတို့၏ယှဉ်ရာဒွဲ၊ ဗန္ဓနဟေတုမှိ - နှောင်ဖွဲခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော၊ ဣဏော-ကြွေးမြီ၌၊ (ဝါ-ကြွေးမြီဟောသဒ္ဒါ၌) ပဋ္ဌဓိ - ပဋ္ဌဓိဝိဘတ်သည်ဂုဏ်း၊ တတိယာစ-တတိယာဝိဘတ်သည် ဂုဏ်း၊ ဟောတိ-၏၊ သတဘွာ-တရားသောကြွေးမြီကြောင့်၊ ရညာ - မင်းသည်၊ နရော-လူကို၊ ဗန္ဓေါ - နှောင်ဖွဲအပ်၏၊ ဝါ, သတေန-ကြောင့်၊ နရော-လူကို၊ ဗန္ဓေါ-နှောင်ဖွဲအပ်၏။

စသော သဒ္ဒါများကို ယူနိုင်သည်၊ [ဥပလက္ခဏနည်း အကြောင်းကို နည်း ၄၀ မှာ ရှု။] ထိုဗုဇ္ဈသဒ္ဒါသည် "ပဇ္ဇာ ဒိသာ-အနွေအရပ်၊ပုဗ္ဗ-ရှေးကာလ၌၊ပုဗ္ဗေ ဒေသော-ရှေးအရပ်" စသည်ဖြင့် ဒိသာ-ကာလ-ဒေသ စသော အနက်များကို ဟောနိုင်သော်လည်း ဒိသာ အနက်မှာ ဒိသာ ယောဂ၌ ပါဠိုး ဖြစ်သောကြောင့် ဤ၌ ဒိသာ အနက်မှ တပါးသော ဒေသကာလ စသော အနက်များကိုသာ ဟောသော ပုဗ္ဗသဒ္ဒါစသည်ကို ယူစေလိုရှိ " အဒိသဏ္ဌ ဝုတ္တိနော " ဟု မိန့်သည်။

ပုဗ္ဗေဝ မေ၊ပေ၊ဥတ္တရိဖိ — ပုဗ္ဗော ပုဗ္ဗတို့သည် ကာလ အနက်ဟောတို့တည်း၊ တတောပရံ-ဓာတုလိင်္ဂဟိ ပရာကိုကား ဒေသအနက်ဟောတို့တည်း၊တတောအပရေန ကား ကာလအနက်ဟောတည်း၊ တတော ဥတ္တရိ ကား ကာလ-ဒေသမဟုတ်, အရာထွေ၊ တခုခုတည်း၊ ["သန္တရတ္တရ ပရမံ သာဒိတဗ္ဗံ, တဇေတာ စေ ဥတ္တရိ သဒ္ဒယေယျ" စသည်၌ သင်းပိုင် ကိုယ်ရုံထက် အပိုသက်နှံးတည်းဟူသော ဝတ္ထုကို ဥတ္တရိသဒ္ဒါက ဟောသည်၊ ဥတ္တရိမိဉ္ဆ နိဂ္ဂဟိတ်ကို "မ်"ပြု၊ ထံနိဂ္ဂဟိတ်ကား ဝါစာသိလိဋ္ဌ အကျိုးငှါ အပိုလာသည်၊ "ဥတ္တရိ" ပုဒ်ရင်းသာ၊ "တဇေတာ-ထို့ထက်" ဟု ပေးရသော်လည်း ကွဲပြားသားကို ဂုဏ်အားဖြင့် ထပ်ရ၍ ခွဲခြင်း မဟုတ်သောကြောင့် ဝိဘတ္တ အပါဒါန် မဟုတ်, ပုဗ္ဗ ဒိယောဂ-အပါဒါန်သာ။]

ဖလသာဓနဟေတုဘူတသ-အာကျိုးကို ပြီးစေတတ်သော အကြောင်း ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဂုဏသ - ဂုဏ်ကို၊ ဝစနံ - ဟောသော သဒ္ဒါသည်၊ ဂုဏဝစနံ-ဂုဏဝစနမည်၏၊ တဘိုံ ဂုဏဝစနေ- ထိုဂုဏ်ကို ဟောသော သဒ္ဒါ၌၊ ပဉ္ဉမိ- ပဉ္ဉမိသက်၊ တတိယာစ- လည်းသက်၊ ရာဓာ-မင်းသည်၊ ဇ္ဈာသရိယာ-အာစိုးရသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ စနံ - လူအာပေါင်းကို၊ ရက္ခတိ-စောင့်ရှောက်၏၊ ဝါ - တနည်း၊ ဇ္ဈာသရိယေန-ကြောင့်၊ (ရက္ခတိ-၏၊) သိလတော - သိလကြောင့်၊ နံ-ထို သူ့ကို၊ ပသံသန္တိ-ချီးမွမ်းကြကုန်၏၊ ဝါ, သိလေန- သိလကြောင့်၊ (ပသံသန္တိ - ကုန်၏၊) ပညာယ - ပညာကြောင့်၊ ဝိမုတ္တာမနော-ကိလေသာမှ လွတ်သောစိတ်ရှိ၏၊ ဇ္ဈာစ္စံဒဒ်-တည်း။

ဗန္ဓနဏ ၊ပေ၊ ဗန္ဓါနရော—ကြေးဆေးနှိုင်းခြင်းကြောင့် ကြေးယူထားသူ(မြီစား)ကို မင်းက ချုပ်နှောင်ရာ၌ ကြေးမြီသည်လဲ ချုပ်နှောင်ခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်၏၊ ထို ချုပ်နှောင်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ကြေးမြီအနက် ဟောသဒ္ဒါ၌ ပဉ္ဉမိဝိဘတ် သက်သည်၊ ပဉ္ဉမိဝိဘတ်ဆိုသော်လည်း ဤသုတ်ဖြင့် မသက်ရ,ဤသုတ်က အပါဒါန်မှည့်၍ "အပါဒါနေ ပဉ္ဉမိ"သတ်ဖြင့် သက်ရမည်-ဟုမှတ်၊ တတိယာဝိဘတ်ကိုကား ဤသုတ်စသဒ္ဒါဖြင့် သက်၊ [သီဟိုဠ်မူ၌"ဇ္ဈာဏော တတိယာစ"ဟုသာ ရှိ၏၊ "ပဉ္ဉမိ....ဟောတိ"တို့ မပါ။]

ဖလသာဓနဟေတု၊ပေ၊တတိယာစ—ဤ၌"ဂုဏ"သဒ္ဒါသည် ဝိသေသန အပ္ပဓာန အနက်ကို ဟော၏၊ ဇ္ဈာသရိယ-သိလ ပညာတို့သည် အထည်ခြမ်း ပဓာန မဟုတ်သော အပဓာန ဝိသေသန ဂုဏ်များတည်း၊ ဇ္ဈာသရိယ - သိလ ပညာတို့ကိုသာ ပုံစံ၌ ပြထား သဖြင့်လည်း အကောင်းဂုဏ်ကိုသာ ဂုဏ် ဟု မမှတ်လင့်၊ "ဇဒုတ္တာ - မိုက်မဲသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် " ဟူရာ၌ မိုက်မဲမှုလည်း မကောင်း ဂုဏ်ပင်၊ ဤသို့ ကောင်းသည် ဖြစ်စေ ဆိုးသည်ဖြစ်စေ အပ္ပဓာန အနက်ကို "ဂုဏ" ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဇ္ဈာသရော- အစိုးရသူ၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ ရာထူး ဌာနန္တရသည်၊ ဇ္ဈာသရိယံ-မည်၏၊ ဤ ဝိဂြိုဟ်အရ ရာထူး ဌာနန္တရသည်(ရှင်ဘုရင့်အရာသည်)ခြင်းပဓာန မဟုတ်သောကြောင့် ဂုဏ်မည်၏၊ သီလ ပညာတို့ ပဓာန မဟုတ်ကြောင်း ဂုဏ်ဖြစ်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားပြီ၊ ထို ဂုဏ်သည်ပင် စောင့်ရှောက်ရခြင်း - အချီးမွမ်းခံရခြင်း - ကိလေသာ တို့မှ လွတ်ခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဟိတ်လည်း မည်၏။

ထို ဟိတ်ကား ဖလသာဓန ဟိတ်-ပယောဇက ဟိတ် ဟု ၂ မျိုး ရှိ၏၊ ထိုထွင် ဆိုင်ရာ အကျိုးကို ပြီးစေတတ်သော အကြောင်းရိုးရိုးသည် ဖလသာဓနဟိတ် မည်၏၊ သူတပါးကို စေခိုင်း တိုက်တွန်းတတ်သော (အခြားသူ ပြုလုပ်ရခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်၍ ဟောတူကတ္တား မည်သော) ဟိတ်သည်-ပယောဇက ဟိတ် မည်၏၊ ထို ၂ မျိုးတွင် ဖလသာဓန ဟိတ်ကိုယူစေလိုသောကြောင့် "ဖလသာဓန ဟေတုဘူတသ" ဟု မိန့်သည်၊ဖလသာဓန ဟိတ်ကို "လောကိက (လောကဋ္ဌ ထင်ရှားသော-အများသိ ဖြစ်သော) ဟိတ်"ဟုဆင်း, ပယောဇက ဟိတ်ကို ကိတ္တိမ (မှည့်ခေါ်အပ်သော) ဟိတ်ဟုဆင်း ခေါ်သေး၏၊ ["တသ္မိ"

ပဠဲ့ကထနေသူ - မေခြင်း, ဖြေခြင်းတို့ရှိ၍ (ဥဒါဟရဏံ - ကား၊) တွံ့-သင်သည်၊ ကုတော - အဘယ်မှ၊ အာသိ-ဖြစ်သနည်း၊ ဘဝံ-အရှင်သည်၊ ကုတော - အဘယ်မှနည်း၊ ပါဠလိပုတ္တာ - ပါဋလိပုတ်ပြည်မှ တည်း၊ စ-ဆက်၊ ဇာတ္ထေ - ၌ ပဠကထနဉ်ဋီတွင်၊ ကဃနံနာမ - ကထနမည်သည်၊ ဝိသဒ္ဓနံ-ဖြေဆိုခြင်းတည်း။

ထောကဇာတ္ထေ - အနည်းငယ်ဟူသော အနက်ရှိသော၊ အာသတ္တဝစနေ-ခြွင်မဟုတ်သော အနက်ကို ဟောသော သဒ္ဒါ၌၊ ကရဏေ - ကရိယား

ဂဏ်းစေနေ, တာဘိယာစ " ဟုသာ သိဟိုဠ်ရှု ရှိ၏၊ " ပဉ္ဆမိ " မဟု၊ သို့သော် မပါလျှင် ထည့်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ပဉ္ဆမိပါသော မြန်မာမူလည်း အသင့်ပင်။]

ပဉ္ဆကထနေသူ — " ကုတောသိ တုဝံ-သင်ဘယ်ကလဲ " ဟု မေးရာ၌ ကုတောကို " ကိ " တည်၍ ဤသုတ်ဖြင့် အပါဒါန်မှည့်၊ " ကုတော+အာဂစ္ဆသိ - ဘယ်မှ+လာသနည်း " ဟု မေးလျှင်ကား ခွဲခွါခြင်းသဘော ရှိသောကြောင့် " ယသ္မာဒေပတိ " သုတ်ဖြင့်ပင် အပါဒါန် မှည့်နိုင်သည်-ဟု ဋီကာ မိန့်သည်၊ " ကုတော+ဘဝံ - အရှင် ဘယ်မှနည်း၊ (အရှင်+ဘယ်ကလဲ) " ဟုရာ၌လည်း စပ်ပုဒ်ကြိယာ တိုက်ရိုက်မပါ-ဥပါတ္တ ဝိယယ အပါဒါန်ကဲ့သို့ ထည့်စပ်ရမည်လည်း မဟုတ် , ကြိယာ မပါဘဲပင် ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ် ပြည့်စုံသောကြောင့် " ယသ္မာဒေပေတိ " သုတ်ဖြင့် အပါဒါန် မမှည့်နိုင်ရကား ဤ ပဉ္ဆ-ကထန အပါဒါန်ကို ထပ်၍ပြုရသည်၊ " ပါဋလိပုတ္တာ " ကား ကထန အရ အပါဒါန်တည်း၊ မြန်မာလို " ကျွန်ုပ် ပါဋလိပုတ်ကဘဲ " ဟု ဖြေဆိုရာ၌ သုံးနှုန်းသော စကားဖြစ်သည်၊ ဤ၌ ကထန ဟူသည် စကားရိုးရိုး ပြောဆိုခြင်း မဟုတ် , ပဉ္ဆနှင့် တွဲဘက်၍ ပြဿနာ အရာဖြစ်သောကြောင့် ဖြေဆိုခြင်းကို " ကထန " ဟု ယူးစလိမ့်မဲ " ထွေစ ကထနံ နာမ ဝိသဇ္ဇနံ " ဟု မိန့်သည်၊ ဤ ပဉ္ဆကထန အရာဝယ် ကစ္စည်း၌ ပြယုဂ်တမျိုး ထုတ်ထားသည်၊ ထိုကို ရှုပသိဒ္ဓိ ဆရာ မနှစ်သက်သောကြောင့်ဝင်း သက္ကတ သဒ္ဒါကျမ်း၌လည်း " ကုတော ဘဝံ, ပါဋလိပုတ္တာ " ဟု ထုတ်သောကြောင့်ဝင်း ကစ္စည်းပြယုဂ်ကို မလိုက်ဘဲ တမျိုးထုတ်သည်။

ဥပါတ္တ ဝိသယ အပါဒါန် ကြီပုံ။ ။ " ကြိယာနိမိတ္တံ ကာရကံ " နှင့် အညီ ကာရကမှန်သည့် ကြိယာပြီးစေရမည်ဖြစ်သောကြောင့် " ကုတော ဘဝံ, ပါဋလိပုတ္တာ " ဟူသော ဝါကျ၌ ကြိယာ လုံးဝမရှိလျှင် အပါဒါန ကာရကပင် မဖြစ်ဆိုက်၊ ထို့ကြောင့် " ကုတော ဘဝံ " ၌ အာဂစ္ဆတိ ဟုဝင်း, " ပါဋလိပုတ္တာ " ၌ အာဂစ္ဆာမိ ဟုဝင်း ကြိယာကို သိလောက်သောကြောင့် မထည့်ခြင်းဖြစ်သည်၊ အနက်ဆိုရာ၌ကား ထို ကြိယာများကို ထည့်စွက်၍ " အရှင် ဘယ်က လာသနည်း, ပါဋလိပုတ်ပြည်က လာသည် " ဟု အနက်ပေးရမည်၊ ထို့ကြောင့် ကုတော-ပါဋလိပုတ္တာ တို့သည် ဥပါတ္တ ဝိသယ (ထုတ်ဆောင်အပ်သော ကြိယာရှိသော) အပါဒါန်သာ ဖြစ်သင့်သည်-ဟု ကာတန္တ္ရဝ္ယာကရဏ ပဠိကာနှင့် မောဂ္ဂလ္လန်တို့ မိန့်ကြသည်၊ ထို ကျမ်းများအလို ဤ ပဉ္ဆ ကထန အပါဒါန်လည်း မလို၊ ယသ္မာဒေပေတိ ညွှတ်ဖြင့်ပင် ပြီးနိုင်သည်။

အနက်၌(အပါဒါနသညာဟောတိ၊)တတိယာစ-လည်း သက်၊ထောကာ-အနည်းငယ်ဖြင့်၊ မုစ္စ်-လွတ်၏၊ ဝါ, ထောကေန-ဖြင့်၊ မုစ္စတိ-၏၊ အပ္ပ မတ္တကာ-နည်းသော အတိုင်းအရှည်ဖြင့်၊ မုစ္စ်၊ ဝါ, အပ္ပမတ္တကေန-ဖြင့်၊ (မုစ္စတိ၊) ကိစ္ဆာ-ငြိုငြင်းခြင်းဖြင့်၊ မုစ္စ်၊ ဝါ,ကိစ္ဆေန (မုစ္စတိ)။

အာကတ္တာရိ, အကာရကေ-ဟေတုကတ္တား မဟုတ်သော၊ ဉာပက ဟေတုမှိ ဉာပကဟိတ်အနက်၌၊ (ပဉ္စမိ ဟောတိ)၊ ကမ္မသ-ကံ၏၊ ဝါ-

ထောကတ္ထေ၊ပေ၊ကရဏေ, တတိယာစ— "သတ္ထ" သဒ္ဒါသည် "ခြမ်" ဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ အသတ္ထ-ခြမ်မဟုတ်သော အနက်၊ 'ထောက-အနည်းငယ်, အပ္ပ မတ္တ-နည်းသော့အတိုင်းအရှည်, ကိစ္ဆ-ငြိုငြင်ပင်ပန်းခြင်း" ဤအနက်များသည် အထည်ကိုယ် ခြမ်မဟုတ်ဝိသေသန ဂုဏ်မျှသာ ဖြစ်ကြသည်၊ ထိုသို့ "အနည်းငယ်=နဲနဲပါးပါး" ဟူသော ဂုဏ်ဝိသေသနကို ဟောရာ၌သာ အပါဒါန်မှည့်၊ အပါဒါန်မှည့်သော်သည်း "ကရဏေ" ဟု ဆိုသောကြောင့် "ဖြင့်" ဟု ကရိဏ်းအနက်ပေးရမည်၊ "အတ္ထအပါဒါန် မဟုတ်, သဒ္ဒအပါဒါန်ဖြစ်သည်" ဟူလို၊ "တတိယာစ" ဟူသောစကားလည်း ဤသုတ်လာ စသဒ္ဒါဖြင့် သက်ရမည်ဟု မဆိုလို၊ ကရိဏ်း အနက် ဖြစ်သောကြောင့် "ကရဏေ တတိယာ" သုတ်ဖြင့်ပင် သက်ရမည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ["ထောကံ ဝိသံ·အနည်းငယ်သော အဆိပ်" ဟု ခြမ်ကိုဟောရာ၌ကား ဤသုတ်နှင့်မဆိုင်၊ "ထောကေန ဝိဒသန, ဒဿကဿ ဝိသဿ" စသည်ဖြင့် အနက်အားလျော်စွာ ပဉ္စမာ ဒုတိယာ စသည် (လိင်္ဂထွေ ပဉ္စမာ စသော သုတ်ဖြင့်) သက်နိုင်သည်။]

ကိစ္ဆာမုစ္စတိ—ထောကာ, အပ္ပမတ္တကာတို့သည် ထောကအနက်ရှိကြ၏၊ "ကိစ္ဆာ" ကား ထောကအနက် မရှိသည့်ပြင်-အများအနက်ပင် ရှိသကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ ချဲ့ဉာဏ်းအံ့— "ကိစ္ဆာ လဒ္ဓံ=ဆင်းရဲသဖြင့် ရအပ်ခဲသော သားကို (တေဒိသဇာတ်), ကိစ္ဆေန မေ အဓိဂတံ=ဆင်းရဲသဖြင့် ငါဘုရား၏အပ်သော တရားကို (မဟာဝါ.ဗြဟ္မယာစနကထာ စသည်" တို့၌ အဆင်းအရဲ အပင်ပန်း ခံရခြင်းသည် နဲနဲပါးပါး မဟုတ်—အတော်များ၏၊ ထို့ကြောင့် ထောကတ္ထ၌ "ကိစ္ဆ" သဒ္ဒါကို ထည့်သွင်း ထားခြင်းကို စဉ်းစားသင့်၏၊ ပါဏိနိ၌ "ကရဏေ စ ထောကပ္ပကိစ္ဆကတိပယသဿ ကွာစနသဿ" သုတ်၌ ထောက-အပ္ပတို့နှင့် တွဲဘက်၍ ကိစ္ဆသဒ္ဒါကိုလည်း ပြဆားသောကြောင့် ဤကစ္စည်း၌ ကိစ္ဆအတွက် သီးခြား သုတ် မရှိရကား ပြယုဂ်ဆရာတို့က ကိစ္ဆကို ထောကတ္ထ၌ သွင်းလိုက်ကြမှန် တူသည်၊ ဤအတိုင်းမှန်လျှင် ထောကတ္ထကို ဥပလက္ခဏာဟု မှတ်။ [အသတ္ထဝေနသဿ ခြမ်မဟုတ်သော အနက်ကို ဟောသော၊ ထောကပ္ပ၊ပေ၊ပယဿ-ထောက, အပ္ပ, ကိစ္ဆ, ကတိပယသဒ္ဒါ၏၊ကရဏော-၌၊တတိယာ ပဉ္စမိယော-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊(သုတ်နက်)။]

အာကတ္တာရိ အကာရကေ ဉာပကဟေတုမှိ—အာကတ္တာရိအရ "ကတ္တား မဟုတ်သော အနက်"ဟူသည် ဟိတ်အနက်ပင်တည်း၊ ချဲ့အုံ့—"ယတ္ထ အာသက်ာ, တတ္ထ ပဋိသေခေါ ကာတမ္မော = အကြင် အနက်၌ ယုံမှားဘွယ် ရှိ၏, ထို အနက်၌ (နှ-အ-သဒ္ဒါတို့ဖြင့်

ကို၊ ကတတ္တာ- ပြုအပ်ခဲ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပစိတတ္တာ-ဆည်းပူးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥဿန္နတ္တာ-များသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိပုလတ္တာ-ပြန့်ပြောသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ စက္ခုဝိညာဏံ-စက္ခုဝိညာဏ်သည်၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

"မဟုတ်"ဟု) တားမြစ်ခြင်းကို ပြုဆိုက်၏"ဟူသော ပရိဘာသာနှင့်အညီ ဟေတုကတ္တားနှင့် ဟိတ်အနက်သည် ယုံမှားဘွယ်ရှိ၏၊ (ဟေတုကတ္တားလည်း သူတပါး ပြုလုပ်ခြင်း၏ အကြောင်း, ဟိတ်လည်း အကြောင်းပင် ဖြစ်၍ ဆင်တူ ရိုးမှား ဖြစ်သောကြောင့် ယုံမှားဘွယ်ရှိသည်–ဟူလို၊) ထို့ကြောင့် "အကတ္တာ–ကတ္တာကာရကာ မဟုတ်"ဟု တားမြစ်အပ်သော အနက်သည် ဟေတုကတ္တားနှင့် ရိုးမှားဖြစ်သော ဟိတ်အနက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အကတ္တာရိကို "အကာရကော ဥပကာဟေတုမို" ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုတွင် အကာရကောသည် အကတ္တာရိ၏ အဖွင့်တည်း၊ မှန်၏— ဟေတုကတ္တားသည် ကာရက ၆ ပါးတွင် ကတ္တာကာရကဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အကတ္တာရိနှင့် အကာရကောသည် သဘောတူပင်တည်း၊ ဥပကဟေတုမို ကား ဇနက ဟိတ် သမ္ပါပကဟိတ်တို့ကို နစ်စေသော စကားတည်း၊ အကတ္တာရိ အရ ဟေတုကတ္တာကာရက မဟုတ်လျှင် အများနားလည်နေသော ဟိတ်အားလုံးကို ယူသင့်သော်လည်း သမ္ပါပကဟိတ်မှာ တတိယာဝိဘတ်၏ သက်ရောသာ ဖြစ်၏၊ ဇနကဟိတ်ကား ကာရကာထွေစ သုတ်၌ ပြလတံ့ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌ ဥပကဟိတ်ကိုသာ ယူရမည်ဟု ရှုပသိဒ္ဓိဆိုလိုသည်။

ကမ္မဿ၊ ပေ၊ စက္ခုဝိညာဏံ — ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုလုပ်နေပုံ စုဆောင်းနေပုံ များနေပုံ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေ ပြန်ကျယ်နေပုံကို မြင်ရလျှင် "ဤသူမှာ ဤကောင်းမှုတွေကြောင့် စက္ခုဝိညာဏ် ဒပါဂ်အကျိုး နောင်ခါဖြစ်လတံ့"ဟု မှန်းဆ၍ သိနိုင်ရကား ကတ–ဥပစိတ–ဥဿန္န–ဝိပုလတို့သည် စက္ခုဝိညာဏ်ဖြစ်ခြင်းကို သိစေတတ်သော ဥပကဟိတ်တည်း–ဟု ပြောမှတ်ပြုကြ၏၊ သို့သော် "ဥပ္ပန္နံဟောတိ" စကားသည် နောင်ဖြစ်လတံ့ကိုပြသော စကားမဟုတ်, ယခုဖြစ်ဆဲကိုပြသော စကားဖြစ်သောကြောင့် ထိုအဓိပ္ပါယ်ကို စဉ်းစားသင့်၏၊ အချို့ကား — စက္ခုဝိညာဏ်ဖြစ်သည်ကို မြင်ရသဖြင့် "ရှေးက ကံပြုခဲ့သူတည်း"ဟု အကြောင်းကံကို မှန်းဆ၍ သိရသောကြောင့် ကတ-ဥပစိတ စသောကံသည် ဥပကမည်၏–ဟု ပြောကြသေး၏၊ သာမှန်မသင့် ဟုမှတ်။

ထင်ရှား စေအံ့ ——ဤ ကတ ဥပစိတ ဥဿန္န ဝိပုလ ဖြစ်သော ကံတရားသည် (ဆိုဆရာတို့အလိုအားဖြင့်) စက္ခုဝိညာဏ်ဖြစ်ခြင်းကို မသိစေနိုင်, စက္ခုဝိညာဏ်ဖြစ်ပုံကို မြင်ရသဖြင့် ကတ–ဥပစိတ စသော ကံကို မှန်းဆ၍သိရသည်-ဟု ဆိုသဖြင့် သိစေတတ်သော ဥပကကံ မဟုတ်-သိအပ်သော ဥပျကံ(အနုမေယျကံ)သာ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုအချို့ဆရာတို့အလိုအားဖြင့် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှဥပကဟိတ် မဖြစ်နိုင်၊ ဆက်ဥုံးအံ့– ဤပုံစံသည် ကစွယ်းဝုတ္တိဋ္ဌပင် ရှိနေသောကြောင့် ရှုပသိဒ္ဓိဆရာလည်း ထည့်သွင်းပြထားဟန်တူ၏၊ သို့သော် ကစွယ်းဝုတ္တိဆရာကား(ရှုပသိဒ္ဓိကဲ့သို့)အကတ္တာရိအရ၌ ဥပကဟိတ်ကိုသာ ယူလိုသည်မဟုတ်၊ ဟေတုကတ္တားလည်းဖြစ်နိုင်-ဟိတ်လည်းဖြစ်နိုင်သော

ဇုန်ဒနာမရှုပ် - ဤနာမ်ရုပ်တရားသည်၊ အဟေတုကံ - အကြောင်းမရှိသည်၊ နတ္ထဝေ(ဟောဘိ)- မဖြစ်သင့်၊ (ကဿစာ-အဘယ့်ကြောင့်၊ ဝိညာယတိ-သိအပ်သနည်း၊ အဟေတုကတော- အကြောင်းမရှိသည့်၏ အဖြစ်သည့်၊ သတိ-ဖြစ်လတ်သော်၊)သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသောတုံတို့၌ဖြင်း၊ သဗ္ဗဒါ-အခါခပ်သိမ်းဖင်း၊ သဗ္ဗသတ္တ-အသုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏ဖြင်း၊ ဧကသဒိသဘာဝါပတ္တိတော-တသပ်တည်းတူသည့်၏အဖြစ်သို့ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ (ဝိညာယဘိ-သိအပ်၏၊)

(သခ်ါရာ-သင်္ခါရတရားဘို့သည်)ဟုတ္တာ-ဖြစ်ပြီး၍၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်၊ အနိစ္စာ- မမြဲကုန်၊ ဥဒယဗ္ဗယ ပီဠနာ-ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းတို့ ဒုက္ခနာ-ဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုက္ခာ - ဆင်းရဲကုန်၏၊ အဝသဝတ္တိတော - အလိုအတိုင်း မဖြစ်ကုန်သည့်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနတ္တာ -

အနက်ဝယ် ဟေတုကတ္တားကို မဆိုလိုဘဲ ဟိတ်ကို ဆိုလိုရာ၌ မည်သည့်ဟိတ် မဆို ထို အကတ္တာရိအရ၌ ယူလိုပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ကတ္တာရိအရ၌ ဥပက ဟိတ်ကိုသာ ယူဒသာ ရုပသိဒ္ဓိဆရာ ကိုယ်တိုင်က ကစ္စည်းဝတ္ထိ၏ အာဘော် မကျဆေးကြောင့် ဥပက ဟိတ် ဖြစ်အောင် ကြိုဆောင်၍ ပြောသမျှ အဓိပ္ပါယ်သည်း ယုတ္တိမရှဖြစ်ရသေသည်။

နတ္ထဝိဒံ၊ပေးပတ္တိ ဒတော-စိတ် စေတသိက်ဟူသော နာမ်ဘုရားနှင့် ရုပ်တရားလည်း အကြောင်းမရှိ မဟုတ်, အဘိဇ္ဈာ တဏှာ ကံ စသော အကြောင်းရှိကြသည်၊ ဘဝ့ခကြောင့် အကြောင်းရှိနှန်း သိနိုင်သနည်း ဟူမူ ..... အကြောင်းမရှိဘဲ နာမ်ရုပ်တို့ ဖြစ်နိုင်လျှင် (သမ္မဇ္ဇံ-) ကာမ ရူပ အရူပ ဘုံအားလုံးတို့၌ နာမ်ရုပ်အစု ဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်သည် တမျိုးတစားထည်း ဖြစ်ရာ၏၊ ယခုသော် ကာမဘုံ၌ နာမ်ရုပ်အစု ခန္ဓာကိုယ်၏ ဖြစ်ပုံတမျိုး-ရူပဘုံ-အရူပဘုံတို့၌လည်း တမျိုးတခြားစီ ဖြစ်၏၊ ကာမဘုံဘွင်လည်း အပါယ်ဘုံ၌ တမျိုး-လူ့ဘုံ၌ တမျိုး စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုး ကွဲပြားလျက် ရှိ၏၊ (သမ္မဒါ) ပဋိသန္ဓေစုတိတို့ အဝှင်း၌ အခါခပ်သိမ်း တမျိုးတစားထည်း ဖြစ်ရာ၏၊ ယခုသော် ပဋိသန္ဓေမှ စ၍ ရုပ်နာမ်အစု ဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်သည် အရွယ်အလိုက် အမျိုးမျိုး ပြောင်းလွဲလျက် ရှိ၏၊ (သဗ္ဗေသံ) အကာဏ်း နားထိုင်းမရွေး တမျိုးထည်း ဖြစ်ရာ၏၊ ယခုသော် အကာဏ်း၌ စက္ခုပသာဒမပါ, နားထိုင်းသူ၌ သောတပသာဒမပါ၊ ထိုသို့ ဘုံအလိုက် ကာလအလိုက် သတ္တွာအလိုက် ရုပ်နာမ်တို့ တမျိုးစီ ဖြစ်ပုံကို ထောက်၍ နာမ်ရုပ်တို့မှာ အကြောင်းမဲ့ မဟုတ်, ဆိုင်ရာ အကြောင်းများ ရှိကြသည် - ဟု သိနိုင်သည်၊ ဤ၌ " ကေသဒိသဘာဝါ ပတ္တိတော ဟူသော ဟိတ်သည် နာမ်ရုပ်တရားတို့မှာ အကြောင်းရှိသည် - ဟု သိစေတတ်သော ဉာပက ဟိတ်တည်း။

တုတ္တာ၊ဧပ၊တိလက္ခဏံ— ["ဟုတ္ဟာ အဘာဝတော နိစ္စာ, ဥဒယဗ္ဗယ ပီဠနာ၊ ဒုက္ခာ အဝသဝတ္တိဘာဝာ, အနတ္တာတိ တိလက္ခဏံ "ဟု ၄ ပါဒရှိသော ဂါထာတည်း၊] ဖြစ်ပြီး၍

အတ္တလည်း မရှိကုန်၊ ဝါ - အတ္တလည်း မဟုတ်ကုန်၊ ဣတိ - ဤမမြဲခြင်း အစရှိသော အဖွဲ့တော်အသားသည်၊ တိလက္ခဏံ - လက္ခဏာ ၃ ပါးတည်း။

(၃၁၃) ပဋ္ဌမိဘိ ဝတ္ထုတော။

ကာရဏာဇ္ဇေစ ။ ၂၉၆ ။ အတ္တာနော - မိမိ၏၊ ဖလံ - အကျိုးကို၊ ကရောတိ - ပြုဘတ်၏၊ ဣတိ , ကာရကံ - မည်၏၊ ကာရကပေါတု-ကာရက ဟိတ်ဘည်း၊ (ဇနကပေါတု - ဇနက ဟိတ်တည်း၊) တဘ္ဘိ ကာရဏာဇ္ဇေစ - ထို ကာရကဟိတ် အနက်၌လည်း၊ ပဋ္ဌမိ ဝိဘတ္တိ

မပျက်စီးဘဲ ထင်ရှားရှိနေလျှင် သခ်ါရဘို့ကို နိစ္စ(မြဲသောတရား)ဟု ဆိုဘွယ်ရှိ၏၊ ယခုမူ ဖြစ်ပြီးနောက် ထင်ရှားမရှိဘဲ ပျက်စီးသောကြောင့် သခ်ါရ ဟူသမျှဘို့ အနိစ္စချည်းသာ၊ ဤ၌ ဟုတ္တာ အဘာဝတောသည် မမြဲကြောင်းကို သိစေတတ်သောကြောင့် ဉာပကဟိတ်တည်း၊ ဖြစ်ပြီး၍ ပျက်စီးပြီးသည့်အခါ နေဒံထပ် မဖြစ်တော့ဘူး ဆိုလျှင် သင့်တော်ဘွယ်ရှိသေး၏၊ ယခုသာ "ယခုဖြစ်, ယခုပျက်, ယခုဖြစ်, ယခုပျက်" ဟု အဖြစ်ဒဏ် အပျက်ဒဏ်တို့ဖြင့် အမြဲ အနှိပ်စက် ခံနေရသောကြောင့် သခ်ါရ ဟူသမျှတို့ ဒုက္ခချည်းသာ၊ ဤ၌ ဉဒယဗ္ဗယဝိဇ္ဇနာသည် ဒုက္ခဘရားတွေ ဟု သိစေတတ်သောကြောင့် ဉာပကဟိတ်တည်း၊ တစုံတယောတ်၏ အလိုသို့ မလိုက်သောကြောင့် သခ်ါရ ဟူသမျှ အနတ္တချည်းသာ၊ ဤ၌ အဝသဝတ္တိတ္တာသည် အနတ္တ ဖြစ်ကြောင်းကို သိစေတတ်သောကြောင့် ဉာပက ဟိတ်တည်း၊ "ဣတိ တိလက္ခဏံ" ကား ဤသုတ်နှင့် မဆိုင်, ဂါထာတွဲဘက်ဖြစ်၍ ထည့်အပ်သော စကားတည်း။

ဟေတုကတ္တား ဖြစ်နိုင်ပုံ။ ။ဤ "အကတ္တရိ" အရ၌ ထုတ်ပြအပ်သော ဟိတ်သည် ဟေတုကတ္တားလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ ဖြစ်နိုင်ပုံကား-ကမ္မသကတတ္တာ၊ပေ၊ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ—ကမ္မံကတံ စက္ခုဝိညာဏံ ဥပ္ပါဒေတိ—ပြုအပ်သော ကံသည် စက္ခုဝိညာဏ်ကို ဖြစ်စေ၏၊ ဤ၌ ကမ္မံကတံသည် ဟေဘုကတ္တားတည်း၊ (ကံဟာ ဝါကျလုပ်၍ "ကတေန ကမ္မေန စက္ခုဝိညာဏံ ဥပ္ပါဒိတံ ဟောတိ " ဟုလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊) ကေသဒိသဘာဝါပတ္တိတော ဟိတ်လည်း "ကေသဒိသဘာဝါပတ္တိ-တထဝ်ဆည်း တူသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောဝဲခြင်းသည်၊ (ဤနာမ်ရုပ်သည် အကြောင်းမရှိ မဟုတ်-ဟု) ဉာပေတိ-သိစေ၏" ဟု ဟေတုကတ္တားဖြစ်နိုင်၏၊ ဟုတ္တာ အဘာဝတောဟိတ်လည်း "ဟုတ္တာ-၍၊ အ ဘာဝါ-သည်၊ (သခ်ါရတို့ မမြဲကုန်-ဟု) ဉာပေတိ-၏" ဟု ဟေတုကတ္တားဖြစ်နိုင်၏၊ ကံဟာ ဝါကျလုပ်၍လည်း "ကေသဒိသဘာဝါပတ္တိယာ-သည်၊.... ဉာပိတံ-သိစေအပ်၏ " စသည်ဖြင့် ဖြစ်နိုင်၏၊ ဤသို့လျှင် ဟေတုကတ္တား အနုက် ဟိတ်အနုက် ၂ မျိုးရနိုင်ရာဝယ် ဟေတုကတ္တားကို မဆိုလိုဘဲ ဟိတ်အနုက်ကို ဆိုလိုရာ၌ ဤ အကတ္တရိအရ အပါဒါန် မှည့်ရသည်-ဟု မှတ်။

(၃၁၄) ကရောတိ၊ပေ၊ ကာရကဟေတု—"ကရောတိ-ပြုလုပ်တတ်" ဟူရာ၌ ဖြစ်စေတတ်ကိုပင် ဆိုလိုသည်၊ ဥပမာ-"ကျောင်းကို ပြုလုပ်သည်" ဟူရာ၌ ကျောင်းကို ဖြစ်ပေါ်လာစေခြင်းပင် ဖြစ်သကဲ့သို့ဘည်း၊ ထို့ကြောင့် " ကရောတိ အတ္တနော ဖလံ"

ဟောတိ၊အာယံ-ဤပဉ္စမိသည်၊ ဝိကပ္ပေန-အားဖြင့်၊(ဟောတိ)၊(ကဿာ)၊ ပေတွေထွေ - ဟိတ်အနက်၌၊ တတိယာယစ - တတိယာဇ်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ ဝိဟိတတ္တာ-စိရင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ စတုန္နံ-၎ ပါး ကုန်ဒသာ၊ အာရိယသစ္စာနံ - အာရိယသစ္စာ တို့ကို၊ အာနုဇောဓာ-လျော်စွာ မသိခြင်းကြောင့်၊ အပ္ပဋိဝေဓာ- ထိုးထွင်း၍ မသိခြင်းကြောင့်၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ အဒဿနာ-မမြင်ခြင်းကြောင့် ဇဝံဒိဃံ-ဤသို့ ဂျည်လ့စွာသော၊ ဇုဒံ အဒ္ဓါနံ - ဤ ကာလပတ်လုံး၊ သန္ဓါဝိတံ-ပြေးသွားအပ်ပြီ၊ သံသရိတံ-ကျင်လည်အပ်ပြီ၊ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ-အဝိဇ္ဇာအကြောင်းကြောင့်၊ သင်္ခါရာ-သင်္ခါရတို့သည် (သမ္ဘာဝန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊) သင်္ခါရပစ္စယာ-သင်္ခါရ အကြောင်းကြောင့်၊ ဝိညာဏံ-ဝိညာဏ်သည်၊ (သမ္ဘဝတိ-၏၊) တု-ပဒဋိလုံကား၊ အဝိဇ္ဇာယဇေဝ-အဝိဇ္ဇာဖြင့်၊ အသေသ ဝိရာဂနိရောဓာ - အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ သင်္ခါရ နိရောဓော-သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ခြင်းသည်၊(ဟောတိ-၏၊) ၊ ပေ၊ ဝိညာဏ နိရောဓာ-ကြောင့်၊ ဇုစ္စာဒိ-တည်း။

(၃၁၄) ကတ္ထိံ အာထွေ ဆဒ္ဒိ - သက်သနည်း၊ .... သာဝိတ္ထိံ - ၌၊ ဆဒ္ဒိ - သည်၊ (ဟောတိ)။ ၃၀၁ ။သာဝိ - သာဝိဟူသည်၊ ကောစ - အာဘယ်နှံညှဉ်း။ ၃၀၅ ။

ယဿ ဝါ ပရိဂ္ဂဟော, တံ သာဝိ။ ၂၀၃ ။[ပရိဂ္ဂယ္ဟတိ - ဆိမ်းပိုက်အပ်၏၊ ဇုတိ ပရိဂ္ဂဟော-မည်၏၊] ယော-အကြင်အနက်သည်၊ ယဿ-အကြင်အနက်၏၊ ပရိဂ္ဂဟော - ဆိမ်းပိုက်အပ်သော ဥစ္စာတည်း၊ အာယတ္တော-စပ်သောဥစ္စာတည်း၊ သမ္ဘန္ဓိ-ဆက်စပ်ခြင်းရှိသော ဥစ္စာတည်း၊ တံ-ထို သိမ်းပိုက်အပ်သော အနက်ကို၊ ပတိ - စွဲ၍၊ သောအတ္ထော-ထို အရှ မိမိအကျိုးကို ပြုလုပ်တတ်သော အကြောင်းဟူသည်၊ မိမိအကျိုးကို ဖြစ်စေနိုင်သော ဇနက ဟိတ်ပင်ထည်း-ဟု သိသာ၏၊ [ကာရကဟိတ်ဟူသည်နှင့် ဇနကဟိတ် ဟူသည်မှာ အတူပင်၊ ထို့ကြောင့် အနုဋီကာ အာစရိယဂါမိတိက်ဖွင့်၌ " ဥာပကော ကာရကော သမ္ပါပကော တိ ဝိဓေဟိ ဟေတု " ဟု ဇနကဟိတ်အစား ကာရကဟိတ်ကို ပြထားသည်၊ "ကာရကဟေတု"ကား ကာရကံ၏ အနက်ပြ (အဘိဓေယျ) တည်း၊ "ကာရကဟေတု" ဟု ပါဠိပျက်တတ်၏၊ သီဟိုဠ်မူ၌ "ကာရကဟေတု" ဟု ရှိသည်၊ ကာရကဟေတု နောက်၌လည်း "ဇနကဟေတု" ဟု ပါဠိရှိ၏၊ သီဟိုဠ်မူ၌ မပါ၊ "ကာရကဟိတ်ဟူသည် ဇနကဟိတ်ကို ခေါ်သည်" ဟု ဆရာတို့အဓိပ္ပါယ်ပြောရာ၌ မှတ်ထားခဲသာမူကို ကူးမိဟန် ထူသည်၊] ဤသုတ်နှင့်စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ၌ ပြထားသည်။

သိမ်းပိုက်တတ်သောအာနုက်သည်၊ သားမိသည်ဟု-သာမိအာမည်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ [ဝါဂ္ဂဟဏေန-စသည်ဖြင့် သိုးခြားဖွင့်လတ္တံ့ ဖြစ်သောကြောင့် "ဟောတိဝါ" ဟု ဝါရှိသည်ကား မကောင်း, သိယိုင်္ဂမှမှာလည်း မရှိ၊] ဝါဂ္ဂဟဏေန-ဖြင့်၊ သာမိ တဗွဲ ရဇာဒိယောဂေဝိ-သာမိ၏ယှဉ်ရာ, တဗွဲ ပစ္စည်း၏ယှဉ်ရာ, ရဇဓာတ်စသည်တို့၏ ယှဉ်ရာဒွဲလည်း (သာမိသညော ဟောတိ၊)

စ-ဆက်၊ ဇေ့ထွေ-၍ သာမိအာနုက်ဒွဲ၊ ကြိုယာတိသမ္ဗန္ဓဘာဝါ-ကြိုယာနှင့် ဧပါခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ကာရကတာ - ကာရက၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ-ကာရက နာမည်သည်၊ နု သဒ္ဒဿ ဝတိ - မဖြစ်သင့်၊ ဟိ-မှန်၏၊ သာမိဘာဝေါ - သားမိအဖြစ်ကို၊ ကြိုယာကာရကဘာဝသ-ကြိုယာကာရကတို့ ဖြစ်ခြင်း၏၊ ဖလဘာဝေန-အကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဂဟိတော-ယူအပ်၏။

(၃၁၄) ပရိဂ္ဂယှတိ၊ပေ၊သာမိသညော—ကိုယ်နှုတ်ဖြင့် ဖြစ်စေ စိတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ "ဧါဟာ" ဟု မှတ်ယူ သိမ်းထား အပ်သော ပစ္စည်းသည် "ဧရိဂ္ဂဟ"မည်၏၊ ထိုပရိဂ္ဂဟ ပစ္စည်းသည် သိမ်းပိုက် ထားသူနှင့် စပ်သွယ်နေသောကြောင့် "အာယတ္တ" လည်း မည်၏၊ သိမ်းပိုက်ထားသူနှင့် ဆက်စပ်ခြင်း ရှိသောကြောင့် "သမ္ဗန္ဓိ" လည်း မည်၏၊ ထို့ကြောင့် ပရိဂ္ဂဟောကို "အာယတ္တော, သမ္ဗန္ဓိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုစပ်ခြင်းကိုပင် မြန်မာလို "တော်ခြင်း" ဟု သုံးနှုန်း၏၊ "ဆွေမျိုးစပ်သည်, ဆွေမျိုးတော်သည်" စသည်တည်း၊ ဆက်ဉာဏ်အံ့-ထို စင်မူ တော်မူသည် သက်ရှိ သတ္တဝါခန္ဓာသာ မဟုတ်၊ " အမ္မဝနဿ + အဝိဒူရေ = သရက်ဥယျာဉ်၏ + အနီး" ဟူရာ၌ သက်မဲ့ဖြစ်သော အမ္မဝနနှင့် အဝိဒူရေကို ဘယိပိ + သမီပအဖြစ်ဖြင့် စပ်တော်၏၊ ဤသို့ စပ်ရာတော်ရာ၌ တကယ်ဥစ္စာရှင်ဖြစ်သော ရဇညာ-မေတို့လို သဒ္ဒါမျိုးကို မုချသာမိ အမည်မှည့်၊ ဥစ္စာရှင်အစစ် မဖြစ်နိုင်သော "အမ္မဝနဿ" စသည်ကို ("အဝိဒူရေ" အရ အနီးဟူသည် ဧါအမ္မဝန၏ အနီးတည်း စသည်ဖြင့်) သိမ်းပိုက်သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်း တူသောကြောင့် သဒိသူပစာရ အားဖြင့် "သာမိ" အမည်မှည့်ပါ။

ဝါဂ္ဂဟဏေန၊ပေ၊ယောဂေဝိ—သုတ်ရင်းအတိုင်းဆိုလျှင် "ယသဝါပရိဂ္ဂဟော" အရ သိမ်းပိုက်တတ်သော "ရာဇ(မင်း)အမ္မဝန(သရက်ဥယျာဉ်)" စသော အနက်များကိုသာ "သာမိ" အမည် မှည့်နိုင်၏၊ သာမိ၏ယှဉ်ရာ (သံ—ဟု ခေါ်ရသော) ဥစ္စာကား မသိမ်းပိုက်တတ်ချေ၊ ထိုသို့ မသိမ်းပိုက်တတ်လျှင် မုချအားဖြင့်ရင်း ဥပစာ အားဖြင့်ရင်း "သာမိ" အမည် မရထိုက်၊ ထို့ကြောင့် ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ထို သာမိ၏ ယှဉ်ရာ "သံ" စသော အနက်များကို "သာမိ" မှည့်ရသည်။

ဇေ့ထွေ၊ပေ၊သမ္ဘာဝတိ— "ကရောတိ ကြိယံ အဘိနိပ္ဖါဒေတိ" အရ ကြိယာကို ပြီးစေဖြစ်စေ တတ်သော အနက်သာ ကာရက အမည်ရ၏၊ "ရဇညာ ပုရိသော" စသည်၌ "ရဇညာ"ဟူသော သာမိသည် ပုရိသော ဟူသော ကာရကဒွဲသာ စပ်ရသောကြောင့်

တထာဟိ - ထိုစကားကို ခွါဥုံးအံ့၊ ရညော ပုရိသောတိ - ရညော ပုရိသော ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ဆိုအပ်ရာ၌၊ ယဘ္ဓာ-ကြောင့်၊ ရာဇာ-မင်းသည်၊ ဒဒါတိ - ပေး၏၊ ပုရိသောစ - ယောကျ်ားသည်လည်း၊ ပတိဂ္ဂဏှာတိ - ခံယူ၏၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ ရာဇပုရိသောတိ-မင်းချင်းယောကျ်းဟူ၍၊ စိညာယတိ-သိအပ်၏၊ ဇံပံ- ဤသို့၊ ယော-အကြင်အနက်သည်၊ ယသ-ကြီယာကို မပြိုးစေတတ်ရကား ကာရကအမည် မရ, အကာရကသာ မည်သည်-ဟူလို။ [၅] "ကြီယာဘိသမ္ဘန္ဓာဘာဝါ"နှင့် စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို နောက်၌ ပြဦးမည်။]

သာမိ ဘာဝေါဟိ ၊ပေ၊ ဂဟိတော—ဤစကားကား" ကြီယာဘိသမ္ဘန္ဓာ ဘာဝါ" အရ ကြီယာနှင့် မစပ်ပုံကို ခိုင်မြဲအောင်ပြသော ဒဋ္ဌိကရဏ စကားတည်း၊ "သာမိဘာဝ=သားမိ၏ ဖြစ်ကြောင်း" ဟူသည် သမ္ဘန်တည်း၊ ခွါဥုံးအံ့-မင်းသည် ယောကျ်းနှင့် မစပ်တော်သေးသမျှ သမ္ဘန် မဖြစ်သေး၊ သမ္ဘန် ဖြစ်သေးလျှင် ထိုမင်းကို ထိုယောကျ်း၏ "သာမိ" ဟု မဆိုနိုင်သေး၊ အရှင်သခင်+မင်းခယောကျ်း အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် မင်းနှင့်ယောကျ်းတို့ စပ်တော်သည့် အခါကျမှ သမ္ဘန်ပေါ်လာ၏၊ ထို သမ္ဘန်ကြောင့် မင်းကို "သာမိ" ဟု ခေါ်နိုင်သည်၊ [သတို့သမီးနှင့် သတို့သားတို့ လက်မထပ် သေးသမျှ " ဇနိ+မောင်နှံ " အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် စပ်တော်မှု သမ္ဘန် မဖြစ်သေး၊ ထိုသမ္ဘန် မဖြစ်သေးသမျှ သတို့သားကို "သာမိ=အရှင် လင် " ဟု မခေါ်ရသေး၊ လက်ထပ်ခိုက်၌ ဇနိ + မောင်နှံ အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် စပ်တော်မှု သမ္ဘန်ဖြစ်၏၊ ထိုသမ္ဘန်ကြောင့် သတို့သားကို "သာမိ" ဟု ခေါ်နိုင်သည်၊]ဤသို့လျှင် သားမိ၏ ဖြစ်ကြောင်းဟူသည် သမ္ဘန်တည်း-ဟု မှတ်၊ "ထို သာမိ အဓိပ္ပာယ်ကို ကြီယာ ကာရကတို့ ဖြစ်ခြင်း၏ အကျိုး၏ အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် ယူအပ်၏" ဟူသော စကား၏ အကျယ်ကိုကား "တထာဟိ" စသည်ဖြင့် ကိုယ်တိုင်ခွါလတံ့၊ "ဂဟိတော-ယူအပ်" ဟူရာ၌ကား စိတ်ဖြင့် ယူခြင်းတည်း၊ "စိတ်ဖြင့် ယူခြင်း" ဟူသည်လည်း "သိခြင်း" ပင်တည်း။

ရညော ပုရိသောတိ၊ပေ၊ စိညာယတိ—ရာဇာ ဒဒါတိ=မင်းသည် မင်းခယောကျ်းအား လစာရိက္ခာကို ပေး၏၊ ပုရိသော ဇဋ္ဌဂဏှာတိ=မင်းခယောကျ်းက ခံယူ၏၊ ဤသို့ မင်း၏ ပေးခြင်း-ယောကျ်း၏ ယူခြင်းကို မြင်ရခြင်းကြောင့် "ရာဇပုရိသောတိ-ဤသူကား မင်း၏ အစေအပါး (မင်းခစား) ယောကျ်းဖြစ်သည်" ဟု အခြားသူတို့က သိကြရသည်၊ ဤ၌ ဒဒါတိ ပတိဂ္ဂဏှာတိတို့ အရ ပေးခြင်း ယူခြင်း ကြီယာနှင့် ရာဇာ ပုရိသောတို့ အရ မင်း-မင်းချင်း ယောကျ်းဟူသော ကာရကတို့သည် သူတို့ ၂ ဦး၏ "မင်း+အချင်းယောကျ်း အဓိပ္ပာယ်ဖြင့်" ဆက်သွယ်မှု သမ္ဘန်ကို သိရခြင်း၏ အကြောင်းတည်း၊ သမ္ဘန်ကား ထို ကြီယာ ကာရက တို့ကြောင့် သိရသော အကျိုးတည်း၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း - မင်း၏ ပေးခြင်း-ယောကျ်း၏ ယူခြင်းကို မမြင်ရလျှင် "မင်း+အချင်းယောကျ်း အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် စပ်သွယ်ခြင်း သမ္ဘန်ကို မသိနိုင်, ထို ပေးခြင်း ယူခြင်းကို မြင်ရမှ စပ်သွယ်မှု သမ္ဘန်ကို သိရသောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် " သာမိဘာဝေါ၊ ပေ၊ ဂဟိတော " ဟု မိန့်ခဲ့သည်၊ ဤစကား အရ " ပေးခြင်း ယူခြင်း ကြီယာ-မင်း, ယောကျ်း ဟူသော ကာရကတို့သည် မင်းနှင့် ယောကျ်းတို့ အရှင်သခင် + အစေ အပါး အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် စတင်စပ်မှု သမ္ဘန်ကို

အကြင် အာနုက်ဏ်၊ သေဝကာဒိဘာဝေနဝါ - မင်းခန်းယာကျိုး အစရှိသည်ဏ်၏ အဖြစ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ဘဏ္ဍာဘာဝေနဝါ - ဘဏ္ဍားဏ်၏ အဖြစ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ သဓိပ၊ ပေ၊ ကြိုယာဒိဝသေနဝါ - သဓိပ အဖြစ်, သမ္ဘဟာအဖြစ်, အာဝယဝအဖြစ်, ဝိကာရအဖြစ်, ကာရိယအဖြစ်, အဝတ္ထာအဖြစ်, ဇာတိအဖြစ်, ဂုဏ်အဖြစ်, ကြိုယာအစရှိသည်တို့ဏ်၏ အဖြစ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ [ဝသသန္ဓါကို ဘာဝအနုက်ဟာ ကြိသည်၊] အာယတ္တော-စပ်ဏ်၊ သဗ္ဗဿဝါ - အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော၊ တဿ- ထို အနုက်ဏ်၊ သမ္ဘန္ဓာဓာရဘူတော- သမ္ဘန်ဏ်တည်ရာ ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ('သမ္ဘန္ဓဘူတော-ဟု လည်းရှိဏ်၊) ဝိသေသနဒ္ဒါနိအာဂမိဝသေန - ဝိသေသန, ဒ္ဒါနိ, အာဂမိဘို့ဏ်၏ အာပြားအားဖြင့်၊ တိဝိဓော - ၃ ပါး အာပြားရှိသော၊ သောအတ္ထော-ထို အနုက်ကို၊ သဒ်ဓိနာမာတိ-သဒ်ဓိမည်ဏ်ဟူ၍၊ ဂဟေတဗ္ဗော-ယူထိုက်ဏ်။

ဖြစ်စေတတ်သည် မဟုတ်, သိစေတတ်သော (ဉာပကဟိတ်)သာတည်း၊ သန့်နက်ကား ဉာပေတမ္မဖလ (သိစေအပ်သော အကျိုး) တည်း"ဟု မှတ်။

သမ္ဘန်၏ ဇနက အကြောင်း ။ » " ရာဇာ ဒဒါတိ, ပုရိသော ပတိဋ္ဌဏ္ဍာတိ " ဟူသော ကြိယာ ကာရကတို့ကို သမ္ဘန်ကို သိစေတတ်သော ဉာပက အကြောင်း ဟု ဆုံပြီး၊ သမ္ဘန်ကို ပဋမဖြစ်စေတတ်သော ဇနကအကြောင်းကား အဘယ်နည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား-"ပုရိသော ယာစတိ, ရာဇာ အနုဇာနာတိ=ယောကျ်ားသည် (ခစားဘို့ရန်) ခွင့်တောင်း၏, မင်းသည် (ခစားဘို့ရန်) ခွင့်ပြု၏" ဤသို့ " ယာစတိ အနုဇာနာတိ" အရ ခွင့်တောင်းခြင်း ခွင့်ပြုခြင်း ကြိယာ , ပုရိသော ရာဇာတို့ အရ ယောကျ်း + မင်း ဟူသော ကာရကတို့ကြောင့်သာ ထိုသူ ၂ ဦးတို့၏ တော်စပ်မှုသမ္ဘန် ဖြစ်ပေါ်လာရကား မူလဖြစ်သော သမ္ဘန်ကိုလည်း ကြိယာကာရကတို့၏ အကျိုးဖလ အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်သိအပ်ပေသည်၊ ယောကျ်း၏ ခွင့်တောင်းမှု-မင်း၏ ခွင့်ပြုမှု ဟူသော ကြိယာ ကာရကတို့သည် ဇနကအကြောင်း-တော်စပ်မှု သမ္ဘန်ကား ဇညဖလ (ဖြစ်စေအပ်သော အကျိုး) ဟူလို။

ဒေဝံယော ယဿ ၊ ပေ၊ ကြိယာဒိဝသေန— [အာယတ္တော၏ နေဝံဘို့ "သေဝကာဒိဘာဝေနဝါ"ဟု သိဟိုင့်မှု ရှိ၏၊ ဘဂ္ဂ သမ္ဘန်ကို "ပဟူတံ မေ ဓနံ သဂ္ဂ"ဟု ထုတ်ထားသောကြောင့် "ရညော ပုရိသော"ဌ ရာဇနှင့် ပုရိသသည် ဘဂ္ဂာ၏ အဖြစ်ဖြင့် စပ်သော သမ္ဘန် မဟုတ်, သေဝက (အခစား)အဖြစ်ဖြင့် စပ်သော သမ္ဘန်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "သေဝကာဒိ ဘာဝေနဝါ"ဟု ရှိသောမူသာ ကောင်းသည်၊] "ဒေဝံ ယော ယဿ"မှ စ၍ "သာမိနာမာတိ ဂဟေတဗ္ဗော" တိုင်အောင်ကား သာမိ အပြား ၃ ပါးကို ပြလျက် နိဂုံးချုပ်သော စကားတည်း၊ ထိုတွင် "သေဝကအဖြစ်, ဘဂ္ဂာအဖြစ်" စသည်ဖြင့် စပ်ပုံကို "ဝိသေသနတော တာဝ" စသော ပုံစံဥ ထင်ရှားလတ္တံ့။

စ- သာဓကကား၊ ကြိယာကာရက၊ ပေ၊ တိတောတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တုရှေးဆရာတို့ဆိုအပ်ပြီ [ကြိယာကာရကသဒ္ဒါတော-ကြိယာကာရကတို့ကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သော၊ အသေသဒံ ဘာဝဟေတုကော - ဤဝတ္ထု၏ဥစ္စာဟု ဖြစ်သောအသိညာဏ်သဒ္ဒါတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော၊ သောအတ္ထော - ထိုအနက်သည်၊ သမ္ဗန္ဓဒွေနာမ - သမ္ဗန်မည်၏၊ တဿ-

တဿ သမ္ဗဿ၁ ဝါ၊ပေ၊ဂဟေတဗ္ဗော — "တဿ သမ္ဗဿ" အရ ထိုအလုံးစုံသော အနက် ဟူသည် သေဝက-ဘဇ္ဇ-သမိပ စသော အနက်များတည်း၊ သမ္ဗန္ဓဘူဒတော်၌ "သမ္ဗန္ဓာဓာရ ဘူတော" ဟု သိဟိုင်္ဃမူ ရှိ၏၊ ဝိသေသန ဖြစ်သော ရာဇ စသည်တို့သည် သမ္ဗန် မဟုတ်, သမ္ဗန်၏တည်ရာ သမ္ဗန္ဓီများတည်း၊ ချဲ့ဉားအံ့ — "ရာဇ ပုရိသော" ဟူရာ၌ မင်းနှင့် ယောဂျား၏ စပ်တော်မှု သမ္ဗန်သည် မင်း၌လည်း တည်, ယောဂျား၌လည်း တည်၏၊ ထိုသို့ ၂ ဘက်လုံး၌ တည်သော်လည်း ပုရိသ စသည်ကို သောက စသော နာမည်ဖြင့် တဿ သမ္ဗဿ အရ၌ ယူပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဤသာမိ အရ၌ ရာဇ စသော ရှေပုဒ်ကိုသာ ယူရတော့သည်၊ ထိုရာဇ စသည်ကား သမ္ဗန် မဟုတ်, သမ္ဗန်၏ တည်ရာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "သမ္ဗန္ဓာဓာရဘူတော" ရှိမှ သာ၍ သင့်မည်၊ ထိုသမ္ဗန်၏ တည်ရာအနက်သည် ဝိသေသန-ဌာနီ-အာဂမိ အားဖြင့် ၃မျိုးပြား၏၊ ထို ၃မျိုးလုံးကိုပင် "ယသ၁ါ ပရိဂ္ဂဟော, တံ သာမိ" သုတ်၌ "သာမိ" ဟု မှတ်ရမည်-ဟူလို။

ကြိယာ၊ ပေ၊ သမ္ဗန္ဓောနာမ သော အတ္ထော — သမ္ဗန်သည် မူလ ပဌမဖြစ်သော သမ္ဗန် နောင်ခါ၌ သုတပါးတို့ သိအပ်သော သမ္ဗန်ဟု (အခါကာလလိုက်၍) ၂ မျိုးရှိ၏၊ "ကြိယာကာရကသဒ္ဒါတော" ပါ၌ဖြင့် မူလပဌမဖြစ်ခဲ့သောသမ္ဗန်ကို ပြသည်၊ ထိုစကားမှန်၏-ဇနကအကြောင်း၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ခစားဘို့ရန် ခွင့်တောင်းခြင်း ကြိယာ-ခွင့်ပြုခြင်း ကြိယာတို့နှင့် ယောဂျား-ရှင်ဘုရင်တည်းဟူသော ကာရတို့ကြောင့် မင်းနှင့် ယောဂျားတို့ (အရှင်သခင်+အစေအပါး မင်းခစား အဖြစ်ဖြင့်) တော်စပ်ခြင်း သမ္ဗန် ပဌမဖြစ်ခဲ့ရသည်၊..... "အသေဒံ ဘာဝဟေတုကော" ဖြင့် နောင်ခါ၌ သုတပါးတို့ သိအပ်သော ထိုသမ္ဗန်ကိုပင် ပြ၏၊ ချဲ့အံ့ — အသေဒံကို "အသ+ဣဒံ" ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ အသ-ထိုမင်း၏+ဣဒံ-ဥစ္စာတည်း၊ ဝါ-စပ်ခြင်းရှိသူတည်း၊ [ရည်ရော ပုရိသော ကြည့်၌ အနက်ပေးသည်၊ အခြားသမ္ဗန်များ၌လည်း သင့်သလို ပေးရမည်။] ဘာဝ သဒ္ဒါသည် "ဘဝန္တိ ဟုဒ္ဒိသဒ္ဒါ တေနာတဿ ဘာဝေါ" အရ အသိညာဏ်သဒ္ဒါဖြစ်ခြင်းကို ဟော၏။ "ရာဇာ ဒဒါတိ, ပုရိသော ပတိဋ္ဌာတိ" ၌ မင်း၏ ပေးခြင်းကြိယာ ယောဂျား၏ ခံယူခြင်းကြိယာကို မြင်၍ "အသ+ဣဒံ = ဤယောဂျားကား ဤ မင်း၏ ကျေးကျွန်တည်း" ဟူသော အသိညာဏ်ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ထိုတော်စပ်မှုကြောင့် "ရာဇ ပုရိသော-မင်းချင်းယောဂျား" ဟုသာ သဒ္ဒါလည်း ဖြစ်ပေါ်လာသည်။

ဆက်ဉုံးအံ့ — ပေးခြင်း ယူခြင်းကြိယာကို ရှေးဦးစွာ စကျဒ္ဒါရဝိထိဖြင့် သိ၏၊ ထို့နောက် ထိုမင်းနှင့် ယောဂျားတို့ ဆက်သွယ် တော်စပ်မှု သမ္ဗန်ကို မနောဒ္ဒါရဝိထိဖြင့် သိ၏၊ ထို

ထိုသမ္မန်အနက်၌၊ ဆဋ္ဌိ-ဆဋ္ဌိဝိဘတ်ကို၊ ဝိဓိယတော - စိရင်အပ်၏၊ ဟိ-ဆက်၊ ပါရတန္တံ့ - သူတပါး၌ စပ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ သမ္မဒန္ဓော-မည်၏၊ တတ္ထ-ထိုသမ္မန်အနက်၌၊ ဥပါဒိဌာနာဂမိတော-ဥပါဒိမည်သော ဝိဒေသနံ, ဌာနိံ, အာဂမိဟူသော၊ တိတော-၃ ပါး၊ သောသဒ္ဒါမှ နောံ၌၊ ဆဋ္ဌိ-သည်၊ ဘဝေ - ဖြစ်၏၊ ဝိဒေသဿ.ဒိတော - ဝိသေသဿ အင်္ဂါသော၊ တိတော-၌၊ (ဆဋ္ဌိ-သည်) နှ-မဖြစ်။]

သမ္မန်ကို သိပြီးမှ "အဿ+ကုဒံ=ဤသူကား ဤမင်း၏ အစေအပါးတည်း"ဟု မနောဒွါရ ဝိထိတမျိုးဖြင့် သိပြန်သည်၊ ထို့ကြောင့် သမ္မန်သည် "အဿ+ကုဒံ" ဟု ဖြစ်သော အသိဉာဏ်၏ အကြောင်းဖြစ်သည်-ဟု ဆိုရသည်၊ ထိုသို့ အသိဉာဏ်အားလျော်စွာ"ရာဇပုရိသော" ဟူသော သဒ္ဒါလည်း ဖြစ်ပေါ်နိုင်ရကား အသေဒံ ဘာဝဉ္စ ဘာဝ အရ အသိဉာဏ်နှင့် သဒ္ဒါတို့၏ဖြစ်ကြောင်း-ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့"အဿ+ကုဒံ=ဤမင်း၏+ဥစ္စာ" ဟူသော အသိဉာဏ် သဒ္ဒါတို့၏ ဖြစ်ကြောင်း အနက်သည် သမ္ဗန် မည်၏။[ဤ "အသေဒံဘာဝဟေတုကော" နှင့် အလားဘူ "သမ္ဗန္ဓိ ဗုဒ္ဓိဇနကော" ဟု ဘေဒစိန္တာဉ်လည်း ဆိုသည်။]

တတ္ထ ဆဋ္ဌိ ဝိဓိယတော-ထိုသမ္ဗန်အနက်၌ ဆဋ္ဌိဝိဘတ်ကို စိရင်အပ်(သက်စေအပ်၏)၊ ခဲ့ပုံးအံ့-"ရညော+ပုရိသော" ဟူသော ဝါကျ၌ ရညောနောင် ဆဋ္ဌိဝိဘတ်သက်ထား သော်လည်း ထိုဆဋ္ဌိသည် ရာဇနှင့် ပုရိသတို့၏ တော်စပ်မှု သမ္ဗန်ကို ဟော၏၊ "ရာဇပုရိသော" ဟု သမာသ်ပြီးသည့်အခါ သမ္ဗန်အနက်ကို ဆဋ္ဌိဝိဘတ် အစား သမာသ် စပ်မှုက ဟောနိုင်သောကြောင့် ဆဋ္ဌိဝိဘတ် ဟောတို့ရာ သမ္ဗန် အနက်မရှိ-မိမိထက် သတ္တိထက်သောသမာသ်ပုဒ်က ဟောလေပြီးဖြစ်၍ ဆဋ္ဌိဝိဘတ်မှာ ကြေပျောက်ရလေ တော့သည်၊ ဤသို့ မိဒိဟာတို့ သမ္ဗန်အနက် မရှိလျှင် ကြေပျောက်ရပုံကို ထောက်၍ မိမိဟောတို့ရာ သမ္ဗန် အနက်ရှိမှ ဆဋ္ဌိဝိဘတ် သက်သည်၊ ဝါ-"ဆဋ္ဌိဝိဘတ်က သမ္ဗန်အနက်ကို ဟော၏"ဟု သိသာသည်-ဟူလို။

ပါရတန္တံ့ဟိ သမ္ဗန္ဓော--ပရတန္တသ-သူတပါး ပြောနှံးသည်၏၊ ဘာဝေါ-အဖြစ်သည်၊ ပါရတန္တံ့-မည်၏၊ [တန္တသဒ္ဒါသည် "ပဓာန" အနက်ဟောတည်း၊] ထိုသို့ သူတပါး ပြောနှံးသဖြင့် သူတပါးဖြစ်မှ သမ္ဗန် ဖြစ်ရသောကြောင့် ပါရတန္တံ့ကို "ပရာယတ္တတာ-သူတပါးနှင့်စပ်သည်၏ အဖြစ်"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ခဲ့ပုံးအံ့-ရှင်ဘုရင်သည် သူ့ချည်းသက်သက် တော်စပ်မှု သမ္ဗန်မရှိသေး၊ မင်းခစား ယောကျ်ားနှင့် တွဲမိမှသာ တော်စပ်မှု သမ္ဗန်ဖြစ်ပေါ်လေသည်၊ ပုရိသောလည်း သူ့ချည်းသက်သက် သမ္ဗန်ကိုမဖြစ်စေနိုင်, ရာဇနှင့်တွဲမှ ဖြစ်စေနိုင်သည်၊ မည်သည့်အရာမဆို တခုတည်း ဖြစ်ခိုက် သမ္ဗန် မရှိ, အခြား တခုနှင့်တွဲမှ အစပ်ရှိရိုးတည်း၊ ဤသို့လျှင် သူတပါးနှင့် ဆက်သွယ်ရသည်၏ အဖြစ်(သူတပါးနှင့် စပ်ရခြင်း)ကို သမ္ဗန်ဟု ခေါ်ရသည်။

တတ္ထ ဆဋ္ဌိ၊ ပေ၊ တိတော-ထိုသမ္ဗန်အနက်၌ ဆဋ္ဌိဝိဘတ် သက်သည့်အခါ "ဓာတုလိင်္ဂဟိ ပရာပစ္စယာ" အရ လိန့်ခနောင်သာ သက်ရိုးရှိ၏၊ ထိုသို့ သက်ရာ၌ တော်စပ်မှု

တာဝ-ဌာနိ အာဂမိတ္ထိမ္ဘ ရှေးဥုးစွာ၊ ဝိသေသနတော-ဝိသေသနမ္ဘ နောက်၌၊ (ဥဒါဟရဏံ-ကား၊) ရညော ပုရိသောတိ-ရညော ပုရိသော ဟူသည်တည်း၊ [ရညော - မင်း၏၊ ပုရိသော - အချင်းယောက်ျား၊]စ-ဆက်၊ ဇွေ - ဤပြဿုဂ်၌၊ ဂုဇာ - မင်းသည်၊ ပုရိသံ - ယောက်ျားကို၊ အညသာမိတော - အခြားသော အာဂုင်သခင်မှ၊ ဝိ ဒသေကိ-အထူးပြု၏၊ နိဝဒွေတိ - နစ်စေ၏၊ ဣဘိ - ကြောင့်၊ ဝိသေသနံ - ဝိသေသနမည်၏၊ ပုရိသော-ယောက်ျားသည်၊ ဘေန-ထိုမင်းသည်၊ ဝိသေသိဿတိ-အထူးပြုအပ်၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ ဝိသေသိတဗ္ဗော-ဝိသေသိတဗ္ဗမည်၏၊ ဧဝံ-

သမ္မန်သည် မင်း၌ဌင်း သောက်ျား၌ဌင်း ၂ မျိုးလုံး၌ တည်သော်လည်း ရှေ့ လိန်နောင်သက်မှ ၂ ဘက်စပ်မှ သမ္မန်ကို ထွန်းပြနိုင်သောကြောင့် ရာဇကဲ့သို့သော ရှေ့လိန်နောင်၌သာ ဆင်ခြင်သက်ရသည်၊ ထိုရာဇစသော ရှေ့လိန်များသည် ဝိသေသန ခေါ်"ဥပါဒိ"သော်လည်း ဖြစ်၏, ဌာနိသော်လည်း ဖြစ်၏, အာဂမိသော်သည်း ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်"ဥပါဒိ ဌာနာဂမိတော တိတော ဆင်ခြင် ဘဒဝ" ဟု ဆင်ခြင်သက်ရာဌာန ဖြစ်သော သာမိ အပြားကို ခု မျိုး ပြထားသည်၌၊ ["ဥပ=အစ၌+အာဒိ=ယူအပ်သော အနက်တည်း" ဟူသည်နှင့် အညိ ဝိသေသန ဝိသေသျ ၂ မျိုးတွင် " နိလုပ္ပလံ = ညိုသော (ဝိသေသန) ကြာ (ဝိသေသျ) "စသည်ဖြင့် ဝိသေသန အနက်ကို ရှေးဥုးစွာ ယူအပ်သောကြောင့်"ဥပါဒိ" ဟု ခေါ်သည်၊ ဂါထာ၌"ဥပါဒိ ဌာနာဂဒိတော"နှင့် စုဏ္ဏိယ၌"ဝိသေသန ဌာနိ အာဂမိ ဝသေန"တို့ဆည် သဘောတူတည်း။]

သမ္မန်အနက်နှင့် သာမိ။ ။သုတ်၌ "သာမိသ္မိ" ဆင်ခြင်=သာမိ အနက်၌ ဆင်ခြင်သက်" ဟု ဆို၏၊ ဂါထာ၌ကား "သမ္မန္နော တတ္ထ ဆင်ခြင် ဘဝေ=သမ္မန် အနက်၌ ဆင်ခြင်သက်"ဟု ဆို၏၊ ထို စကား ၂ ရပ်သည် ရှေ့နောက် ဆန့်ကျင်နေသည် မဟုတ်ပါလော-ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား-ဂါထာအတိုင်း သမ္မန်အနက်၌ ဆင်ခြင်သက်သည်ကား အမှန်ပင်ဖြစ်၏၊ သို့သော် သမ္မန် အနက်၌ သက်သည့်အခါ သာမိ မည်သော လိန်၏ နောက်၌ သက်ရသောကြောင့် သက်ရာဌာနကို လိုက်၍ " သာမိသ္မိ' ဆင်ခြင် " ဟု သုတ်ကို ဆိုထားသည်၊ " သမ္မန္နော တတ္ထ " ဟူသော စကားသည် မူချစကား, သာမိသ္မိ' ဟူသော စကားကား ဌာနသာမိ၏ အမည်ကို ဌာနီ သမ္မန်ပေါ်၌ တင်စားထားသော ဌာနူပစာ စကားတည်း-ဟုမှတ်၊ [ရာဇနှင့် ပုရိသတို့၏ အစပ် သမ္မန်သည် မင်းနှင့် ယောက်ျားခြင်းပေါ်၌ တည်သောကြောင့် သမ္မန်ကို ဌာနီ - မင်းခြင်းကို ဌာန ဟု ဆိုလိုသည်၊ အနက်က ဌာန ဖြစ်လျှင် ထို အနက်ကို ဟောသော ရာဇ သဒ္ဒါလည်း ဌာနဝင် မည်၏။]

ဝိသေသနတော၊ ပေ၊ ဆဒ္ဒီ—"ရညော ပုရိသော=မင်း၏+အချင်းယောက်ျား" ဟူရာ၌ ယောက်ျား၏ အရှင်သခင် ဖြစ်ဆိုက်သူသည် မှင်း - အမတ်-သေဋ္ဌေးစသည်ဖြင့် အများရှိ၏၊ ထို့ကြောင့်"မင်း"ဟု ဆိုလိုက်လျှင်"ယောက်ျား၏ အရှင်သခင်သာမိသည် အမတ်-သေဋ္ဌေးစသူ မဟုတ်"ဟု မင်းမှတပါး အခြားသူများကို သာမိ အဖြစ်မှနှစ်ဆေ၏။

ဤ.အတ္ထ၊ သဗ္ဗဏ္ဍ - အလုံးစုံးသော၊ ဝိသေသိတဗ္ဗယောဂေ - ဝိသေသိတဗ္ဗ၏ ယှဉ်ရာ၌၊ ဝိသေသနတောဝ - ဝိသေသနမှ နောက်၌ သာလျှင်၊ ဆဋ္ဌိ-သည်၊ (ဟောတိ)။

ဘဏ္ဍာန - ဘဏ္ဍာနှင့်၊ သမ္ဗန္ဓေ - စပ်ဖြင်းအနက်၌၊ (ဥဒါဟရဏံ)။ သက္က - သကြားမင်း၊ မေ - ငါ၏၊ ဓနံ - ဥစ္စာသည်၊ ပဟူတံ - များပါ၏၊

ဤသို့လျှင် "မင်း" ဟူသော အနက်သည် ယောကျ်ား ဟူသော အနက်ကို အထူးပြုတတ်သောကြောင့် ဝိသေသန မည်၏၊ ထို အနက်ကို ဟောသော ရာဇ သဒ္ဒါသည်း ပုရိသ သဒ္ဒါကို အထူး ပြုတတ်သောကြောင့် ဝိသေသနပင် မည်၏၊ ယောကျ်ားဟူသော အနက်ကား ထို မင်းဟူသော အနက်သည် အထူး ပြုအပ်သောကြောင့် (အခြားသော အံ့ရှင် သခင်များ၏ ကျေးကျွန်အဖြစ်မှ နစ်စေအပ် တားမြစ်အပ်သောကြောင့်) ဝိသေသိတဗ္ဗ (ဝိသေသျ) မည်၏၊ ပုရိသော သဒ္ဒါသည်း ဝိသေသိတဗ္ဗပင်၊ ဤ နည်းအားဖြင့် ရာဇ ဟူသော ဝိသေသန(သာမိ)နောင် ဆဋ္ဌိဝိဘတ်သက်၍ "ရညော" ဟု ဖြစ်၏၊ ထိုဆဋ္ဌိသည် ရာဇနှင့် ပုရိသတို့ "အရှင်+ကျွန်တော်များ" အဖြစ်ဖြင့် တော်စပ်ခြင်း သမ္ဗန်ကို ပြောသောကြောင့် သမ္ဗန်အနက်၌ သက်သည်-ဟု မှတ်။

ဆက်ဥုးဒံ့—ပျဉ် ၂ ချပ်ကို စပ်လိုက်သည့်အခါ အလယ် အကြားဌ အစပ်ရှိ၏၊ ထို အစပ်ကို "သမ္ဗန္ဓ=သမ္ဗန်" ဟု ခေါ်၏၊ ထို အစပ်သမ္ဗန်သည် ၂ ဘက်သော ပျဉ်ချပ်ကို မှီ၍ ဖြစ်ရသကဲ့သို့, ထို.အတ္ထ မင်း+ယောကျ်ား ၂ဥုးတို့၏ "အရှင်+ကျွန်တော်များ" အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်လည်း မင်းဒြဗ်+ယောကျ်းဒြဗ် ၂ ခုကို မှီ၍ ဖြစ်ရ၏၊ ထို.ကြောင့် မင်း+ယောကျ်ား ၂ဥုးလုံးကို အစပ်သမ္ဗန် ရှိသောကြောင့် "သမ္ဗန္ဓော ယသ အတ္ထိ" ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ "သမ္ဗန္ဓီ" မည်ကြ၏၊ ဆို သမ္ဗန္ဓီဒြဗ် ၂ခု၌ တည်သော သမ္ဗန်အနက်ကို ထွန်းပြလိုလျှင် ရှေသမ္ဗန္ဓီ သဒ္ဒါနောင် ဆဋ္ဌိသက်မှ ရှေးနောံ ၂ ရပ်၏ အစပ်သမ္ဗန်ကို ထွန်းပြနိုင်ရုံး သဒ္ဒါထုံးစံရှိသောကြောင့် ရှေဝိသေသနဖြစ်သော သမ္ဗန္ဓီ လိန်နောက်၌သာ ဆဋ္ဌိဝိဘတ် သက်ရည်၊ ["သခင်(၏)ကျွန်, သား(၏)အဘ" စသော မြန်မာစကားဝယ် သခင်-သား ဟူသော ရှေပုဒ်နှင့် တွဲ၍ သုံးထားသော (၏) ဟူသော စကားလုံးလည်း ရှေနောက် ၂ ရပ်တို့တော်စပ်မှု သမ္ဗန်ကို ပြသော ဆဋ္ဌိဝိဘတ်သံ ပင်တည်း။]

[ဘေဒစိန္တာ] ဝိသေသျသ ဝိသေသေ ဝါ, သမ္ဗန္ဓိဒ္ဒယ ဇောတိတံ၊
သမ္ဗန္ဓံ ဇောတိတုံ ဆဋ္ဌိ-သဒ္ဒသတ္တိ သဘာဝတော။

ဝါ-တနည်း၊ ဆဋ္ဌိ သဒ္ဒသတ္တိ သဘာဝတော-ဝိသေသန၌ သက်မှ ဆဋ္ဌိဝိဘတ်တည်း ဟူသောသဒ္ဒါ၏ သမ္ဗန်ကိုထွန်းပြနိုင်သော သတ္တိ သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမ္ဗန္ဓီ ဒွယဇောတိတံ- သမ္ဗန္ဓီဒြဗ် ၂ ပါးသည် ထွန်းပြအပ်သော၊ ဝါ-သမ္ဗန္ဓီ ဒြဗ် ၂ ပါးကြောင့် ထင်ရှားသော၊ သမ္ဗန္ဓံ- သမ္ဗန်ကို၊ ဇောတိတုံ - ထွန်းပြခြင်းငှါ၊ ဝိသေသျသ-ဝိသေသျသမ္ဗန္ဓီကို၊ ဝိသေသေ-အထူးပြုတတ်သော ဝိသေသန သမ္ဗန္ဓီ၌၊ (ဆဋ္ဌိ-ဆဋ္ဌိဝိဘတ်သည်၊ ဇာယတိ-သက်၏)။

ငတသ-ဤသူ၏၊ ပဋိဝိသော-အဖို့၊ ဘိက္ခုသ-၏၊ ပတ္တစီဝရံ-သင်္ဃာဋိ သက်နိုး၊သဓိဟသမ္ဘန္ဓေ-သဓိပ၏သမ္ဗန်၌၊(ဥဒါဟရဏံ)၊ [ဥဒါဟရဏ်ကို **နောက်၌လည်း** ထည့်၊] **အမ္ဗဝနသ** - သရက်ဥယျာဉ်၏၊ **အဝိဒူရေ-အနိုး၌**၊ **နိဗ္ဗာနသော်ဝ-**နိဗ္ဗာန်၏သာလျှင်၊ **သန္တိကေ-**နိုး၏၊ [“နာဘိဒူရေ” ကဲ့သို့ ပဌမာအနက်၌ သတ္တမိသက်၍ “သန္တိကေ” ဟု ဖြစ်သည်၊]

ဘဂ္ဂေနေ၊ပေ၊ပတ္တစီဝရံ—“မေ+ဓနံ”၌ ဓနံသည် ဥစ္စာဘဏ္ဍာတည်း၊ထိုဘဏ္ဍာကို “သံ”ဟုလည်းခေါ်၏၊ မေကား ထိုဥစ္စာရှိသော“သာမိ”တည်း၊ မေနှင့် ဓနံတို့ သာမိ+သံ၊အဖြစ်ဖြင့် (ဥစ္စာရှင်+ဥစ္စာအဖြစ်ဖြင့်) တော်စပ်မှုသည် သမ္ဗန်မည်၏၊ ဤသမ္ဗန်ကို နောက်ပုဒ်၏အရှေ့ဖြစ်သော ဥစ္စာ ဘဏ္ဍာကို့စွဲ၍“ဘဏ္ဍသမ္ဗန်”ဟုဝင်း“သံသမ္ဗန်”ဟုဝင်း နာမည်တပ်ရသည်၊ ဤနည်းအတိုင်း နောက်နောက် သမ္ဗန် များ၌လည်း နောက်ပုဒ်နှင့် စပ်၍ သမ္ဗန် နာမည်တပ်ရပုံကို သိပါ၊ ဤဘဏ္ဍသမ္ဗန်၌ မေလည်း(ဥစ္စာကို သူများ၏ဥစ္စာ အဖြစ်မှ အထူးပြုတတ် နစ်စေတတ်သောကြောင့်) ဝိသေသန ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝိသေသန ဌာနီ အဘာဝိ ဟူသော သာမိ ခုမျိုးတွင် ဝိသေသန သာမိ-ဟု မှတ်။]

အသေဒံဘာဝံသာ ဖြစ်သော သမ္ဗန်။ ။“ရညော ပုရိသော” စသော ပြယုဂ်များ၌ “ရာဇာ ဒဒါတိ-ပုရိသော ပတိဂ္ဂဏှာတိ”စသည်ဖြင့် ကြိယာ ကာရက တို့ကြောင့် “ရာဇ+ပုရိသ“ တို့ တော်စပ်မှု သမ္ဗန် ဖြစ်ကြရသဖြင့် “ကြိယာ ကာရက ယဉ္စာတော, အသေဒံ ဘာဝ ဟေတုကော” ဟူသော စကားသည် သင့်ပေ၏၊ ဤ “ပဟူတံ မေ ဓနံ, ဧတသ ပဋိဝိသော, ဘိက္ခုသ ပတ္တစီဝရံ” စသော ပြယုဂ်များ၌ ကြိယာ ကာရကတို့ ဥစ္စာသွား မရှိနိုင်ရကား အဘယ်သို့ မှတ်ရပါမည်နည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား— “ကြိယာ ကာရက သဉ္ဇာတော” ဟူသော လက္ခဏာသည် ထိုကဲ့သို့ ကြိယာ ကာရက ရှေသွား ရှိနိုင်သော သမ္ဗန်ကို ရည်ရွယ်၍ ပြအပ်သော လက္ခဏာတည်း၊ ဤ “ပဟူတံ မေ ဓနံ” စသည်၌ မေနှင့်ဓနံ စသည်တို့ စင်မူဝယ် “ကြိယာကာရက သဉ္ဇာတ” ဟူသော လက္ခဏာမရနိုင်၊“ငါ၏+ဥစ္စာ”ဟု သိမ်းပိုက်ထားသောကြောင့် “ဤသူ၏+ဥစ္စာ” ဟု သိကြောင်းဖြစ်သော “အသေဒံဘာဝ” လက္ခဏာသာ ရနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့်“ဘာဝ ဟေတု မတ္တော”ဟု သုတ်တည်၍ “အသေဒံဘာဝဟေတုမတ္တော၊ပေ၊ဘိက္ခုနော ပဋိဝိသံ” စသည်ဖြင့် သဒ္ဒနိတိ မိန့်သည်။ [ဘာဝဟေတုမတ္တော-ကြိယာ ကာရက သဉ္ဇာတ မရှိဘဲ ဤသူ၏ ဥစ္စာဟု သိရခြင်း၏ အကြောင်းမျှ ဖြစ်သော သမ္ဗန်အနက်၌၊ ဆဋ္ဌီ-သက်။]

သဓိပ သမ္ဗန်။ ။“အနိုး” အနက်ကို “သဓိပ”ဟု ခေါ်၏၊ ထိုအနိုး အနက်နှင့် စပ်သော သမ္ဗန်ကို သဓိပ၏ သမ္ဗန် (အနိုးနှင့် စပ်ခြင်း) ဟု ခေါ်၏၊ “အမ္ဗဝန” အရ သရက် ဥယျာဉ် ရ၏၊ ထိုသရက်ဥယျာဉ်၏ အနိုးအနား၌ကသည် သဓိပမည်၏၊ [အနိုး ဟူသည် တစုံတခုခြင်းမဟုတ်, ထို့ကြောင့် “ဂ၌”ဟု ဆိုလိုက်သည်၊] သရက်ဥယျာဉ်နှင့် အနိုးတို့၏“သဓိပိ+သဓိပ”အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းကို“သဓိပ သမ္ဗန်”ဟု ခေါ်သည်၊ အနိုး၌ရှိသော အရာဝတ္ထုကို “သဓိပံ ဃ သ အတ္ထိ”ဟူသော ဝိဂြိုဟ် အရ “သဓိပိ” ဟု ခေါ်၏

သမ္မဟာသမ္မန္ဓေ-၌၊ သုဝဏ္ဏသ-ရွှေ၏၊ ရာသိ-အစု၊ ဘိက္ခူနံ-တို့၏၊ သမ္မဟော-အပေါင်း၊ အဝယဝသမ္ဘန္ဓေ-၌၊ တေ-သင်၏၊ သိသံ-ဥုးခေါင်းသည်၊ မနုဿသ-လူ၏၊ သိသံဏ္ဍဝ-ဥုးခေါင်းကဲ့သို့တည်း၊ ရုက္ခသ-သစ်ပင်၏၊ သာခါ-သစ်ခက်၊ ဝိကာရသမ္ဘန္ဓေ-၌၊ သုဝဏ္ဏသ-ရွှေ၏၊ ဝိကတိ-အထူးပြုအပ်သောအိုးခွက်၊ ဘဋ္ဌဝဏ္ဏနံ-ထောင်းထုအပ်သော စပါးတို့၏၊ သတ္တု-မုံ့မှုန့်၊ ကာရိယသမ္ဘန္ဓေ-၌၊ ယဝသ-မုယောစပါး၏၊ အင်္ကုရော-အညွှန့်၊ မေဃသ-မိုးယံး၏၊ သဒ္ဒါ-အသံ၊ တာသ-ထိုသူ၏ ပတ္တာဝိ-သားတို့သည်သည်း၊ ဗဟဝေါ-များကုန်၏၊ ကမ္မာနံ-ကံတို့၏၊ ဖလံ-အကျိုးဆက်၊ ဝိပါကော-အကျိုးရင်း။

အဝဏ္ဏသမ္ဘန္ဓေ-၌၊ ခန္ဓာနံ ခန္ဓေ-တို့၏၊ ပါထဘာဝေါ-ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၊ ခန္ဓာနံ-တို့၏၊ ဇရာ-ရင့်ရော်ခြင်း၊ ခန္ဓေ-တို့၏၊ ဘေဒေါ-ပျက်စီးခြင်း၊ ဇာတိသမ္ဘန္ဓေ, မနုဿသ-၏၊ ဘာဝေါ-အဖြစ်၊ မနုဿာနံ-တို့၏၊ ဇာတိ-ဖြစ်ခြင်း၊ ဂုဏသမ္ဘန္ဓေ, သုဝဏ္ဏသ-၏၊ ဝဏ္ဏော-အဆင်း၊ တာဒ-ဂတသ-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝဏ္ဏော-ဂုဏ်တော်သည်၊ နဒီယေထ-မကုန်နိုင်ရာ၊ ဗုဒ္ဓသ-၏၊ ဂုဏာစေသော-ဂုဏ်တော်အသံ၊ ပုပ္ဖါနံ-ပန်းတို့၏၊ ဂန္ဓော-အနံ့၊ ဖလာနံ-အသီးတို့၏၊ ရသေ-အရည်၊ စိတ္တသ-

နောက်၌ "သမ္မဟိ—အဝယဝိ" စသည်ဖြင့် ရှေ့ပုဒ်ကို နာမည် တင်လိမ့်မည်၊ ["နိဗ္ဗာန်ဟူသောပရမတ္ထဖြစ်နှင့် အနိုး၏ သဓိဝိ+သဓိပ စပ်ခြင်း" ဟု နေဝံပြယုဉ်ကိုဆို။]

သမ္မဟ သမ္ဘန် စသည်။ ။ရွှေတုန်းရွှေခဲကလေးများသည် အစိတ်တည်း၊ အပေါင်းရှိသောကြောင့် "သမ္မဟိ" လည်း မည်၏၊ (သမ္မဟိကလည်း-ခေါ်၏၊) ရွှေတုန်းရွှေခဲနှင့် ထိုရွှေတုန်း ရွှေခဲကလေးတွေကို စုပုံထားသော အစု၏ သမ္မဟိ+သမ္မဟ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် သမ္မဟ သမ္ဘန်မည်၏၊ နောက် ပြယုဂ်လည်း ဤနည်းမှီး၊ "တေ သိသံ" ၌ တေ အရ တဂိုယ်လုံး (အပေါင်း) ကို ရသောကြောင့် အဝယဝိတည်း၊ သိသံသည် တဂိုယ်လုံး၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သောကြောင့် အဝယဝတည်း၊ တဂိုယ်လုံးနှင့် ဥုးခေါင်း၏ အဝယဝိ+အဝယဝ အဖြစ်ဖြင့်စပ်ခြင်းသည် အဝယဝ သမ္ဘန်မည်၏၊ [ဝိ=အထူး(တမျိုးတဖုံ)+ကာရ=ပြုလုပ်အပ်သောပစ္စည်း၊] ရွှေကို အိုးခွက်လုပ်လျှင် ရွှေအိုးသည် ရွှေ၏ ဝိကာရ(ဝိကတ်)တည်း၊ ရွှေနှင့် အိုးခွက်၏ ဝိကာရိ+ဝိကာရအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် ဝိကာရသမ္ဘန်မည်၏၊ [အကျိုးကို ကာရိယဟု ခေါ်၏၊] မုယောစပါးညွှန့်သည် မုယောစပါးမှ ဖြစ်လာသောအကျိုးတည်း၊ မုယောစပါးစေ့နှင့် အညွှန့်တို့၏ ကာရိယိ+ကာရိယအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် ကာရိယသမ္ဘန်မည်၏၊ ဤသမ္ဘန်၌ ကံသည်အကြောင်း, ဖလ ဝိပါကတို့သည် အကျိုးတည်း၊ ဟိဟေတု+ဖလ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းကို "ဟေတုဖလသမ္ဘန်" ဟုလည်း ခေါ်သည်။

ဗိတ်ဖျိ၊ ဇသနာ - ဝေ့ထိခြင်း၊ သိပ္ပါကာနံ - ယောက်သွားတို့ဖျိ၊ သတံ-တရာသည်၊ နတ္ထိ - မရှိ၊ တိလာနံ - နှမ်းတို့ဖျိ၊ မုဋ္ဌ - တဆုပ်၊ တေသံ-ထိုတရားတို့ဖျိ၊ သမာယောဂေါ - ပေါင်းယှဉ်ခြင်း၊ သန္ဓိနော- အစပ်ဖျိ၊ ဝိမောက္ခာ - လွတ်ခြင်း၊ တထာဂတာသ- ဖျိ၊ ပညာပါရိယိ-ပညာပါရမီကို၊ ဝါ - တနည်း၊ ပုဗ္ဗစရိယံ-ရှေးအကျင့်ကို၊ အာရဇ္ဇ-အကြောင်းပြု၍၊ တေ - သင်ဖျိ၊ သုခံ - ချမ်းသာ၊ တေ-ဖျိ၊ ဒုက္ခံ-ဆင်းရဲ၊ စေတသေ-ဖျိ၊ ပရိဝိတက္ကော - အကြံသည်၊ ဥဒပါဒိ- ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ ပညာယ-ပညာဖျိ၊ ပဒုဘာဝေါ - ထက်မြက်သည်ဖျိ အဖြစ်၊ ရူပဿ - ရုပ်ဖျိ၊ လဟုတာ-ပေါ့သည်ဖျိ အဖြစ်၊ ရူပဿ - ဖျိ၊ မုဒုဘာ- နုညံ့သည်ဖျိ အဖြစ်၊ ရူပဿ, ဥပစယော -- အဖစ္စာဖြစ်ခြင်း၊ ကြိယာသမ္ဗန္ဓေ - ၌၊ ပါဒဿ - ခြေဖျိ၊ ဥက္ခေပနံ - ကြွခြင်း၊ ဝါ-တနည်း၊ ပါဒဿ-ခြေဖျိ၊ အဝက္ခေပနံ-ချခြင်း၊ ဟတ္ထဿ - လက်ဖျိ၊ သမဉ္ဇနံ - ကွေးခြင်း၊ ပါဒါနံ-တို့ဖျိ၊ ပသာရဏံ-

အဝဏ္ဏာသမ္ဘဝသည် ။ ။အဝဏ္ဏာ သဒ္ဒါသည် ပိုင်းခြား ကန့်သတ်အပ်သော အခိုက်အတန့် အနက်ကို ဟောဖျိ၊ တဘဝ ခန္ဓာအစဉ်ကို တခုထည်းထား၍ ထို ခန္ဓာဖျိ ဖြစ်ခြင်းသည် ရှင်ခြင်း ပျက်ခြင်းတို့မှ ကွဲပြားသော အခိုက်အတန့် တမျိုး တည်း၊ ထို့အတူ ရှင်ခြင်း အခိုက်အတန့်ပျက်ခြင်း အခိုက်အတန့်လည်း တမျိုးစီပင်၊ ထို့ကြောင့် ခန္ဓာတို့နှင့် ဖြစ်ခြင်းတို့ဖျိ အဝဏ္ဏာဝန္တ+အဝဏ္ဏာ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် အဝဏ္ဏာသမ္ဘန် မည်ဖျိ၊ [အဝဏ္ဏာဝန္တ=ပိုင်းခြားခြင်းရှိသော တရား၊] "မနုဿသဒ္ဒေါ" ဉ္စ ဘာဝသဒ္ဒါသည် လူဇာတ်တို့ ဟောဖျိ၊ [ဘာဝတဒ္ဓိတ် ဉ္စ ထင်ရှားလတ်၊] ထို့ကြောင့် လူနှင့် လူဇာတ်တို့ဖျိ "ဇာတိမန္တ+ဇာတိ" အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် ဇာတိသမ္ဘန် မည်ဖျိ၊ [ဇာတိမန္တ=ဇာတိရှိသောဖြစ်၊] "လှခြင်း, ကောင်းခြင်း, သာလွန်ခြင်း" စသည်ကိုသာ လောကဉ္စ 'ဂုဏ်' ဟု ခေါ်လေ့ရှိသော်လည်း သဒ္ဒါကျမ်းဆိုကား " အတ္တနော ဒဗ္ဗံ ဂုဏော ဟိ ပကာသေတိ " ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ မိမိဖျိ တည်ရာဖြစ်ကို ထင်ရှားပြတတ်သော အနက်ကို " ဂုဏ် " ဟု ခေါ်ဖျိ၊ ထို့ကြောင့် " အဆင်း အနံ အရသာတို့သည်ဌင်း ကောင်းသောအကျင့်-ပညာ ပါရမီ-ချမ်းသာ ဆင်းရဲ-ပေါ့ပါးခြင်း နူးညံ့ခြင်း" စသည်ဌင်း "ဂုဏ်" ပင် မည်ဖျိ၊ "သတံ-တရာ, မုဋ္ဌ-တဆုပ်" စသော အရေအတွက် သင်္ချာများလည်း သင်္ချာဂုဏ်များတည်း၊ ထို ဂုဏ်ရှိသော ဖြစ်ကို " ဂုဏီ " ဟု ခေါ်ဖျိ၊ မြန်မာလို " ဂုဏော " ဟုသည်း ခေါ်သည်၊ ထို့ကြောင့် သုဝဏ္ဏ အရ ရွှေဖြစ်နှင့် အဆင်းတို့ဖျိ "ဂုဏီ+ဂုဏ" အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် ဂုဏသမ္ဘန် မည်ဖျိ၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သိလေ။ [ဋီကာဉ္စ တေသံ + သမာယောဂေါကို " သံယောဂသမ္ဘန် " ဟုဌင်း, သန္ဓိနော+ဝိမောက္ခောကို " ဝိသိလေသ (မငြိုးပ်ခြင်း အဆက်ပြေခြင်းသမ္ဘန်" ဟုဌင်း, တထာဂတာသ+ပုညာပါရမိ'ကို " ဗုဒ္ဓိသမ္ဘန်" ဟုဌင်း, လဟုတာ စသည်ကို "အာကာရဝိသေသ (အခြင်းအရာ အထူးဖြစ်သောသမ္ဘန်) "ဟုဌင်း နှာမည်တင်သေးဖျိ၊]

ဆန့်ခြင်း၊ ဓာတ္ခုနံ - ဓာတ်တို့၏၊ ဂမနံ- သွားခြင်း၊ ဓာတ္ခုနံယေဝ-ဓာတ်တို့၏ သာလျှင်၊ ဌာနံ-ရပ်ခြင်း၊ ဝါ-တနည်း၊ နိသဇ္ဇာ-ထိုင်ခြင်း၊ သယနံ-အိပ်ခြင်း၊ တထာ- ထိုဌာတပါး၊ တသ-ထိုသူ၏၊ နာမဓေါတ္တာဒိ-နာမည်, အာမွယ်စသည်၊ တသ - ထို အာကျိုး၏၊ ကာရဏံ- အကြောင်း၊ တသ-ထို သူ၏၊ မာတာပိတရော-မိဘတို့၊ တသ - ၏ ပုရတော-ရှေ့၌၊ ပါတုရဟောသိ - ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ တသ-၏၊ ပန္ဆတော-နောက်၌၊ နဂရသ-မြို့၏၊ ဒက္ခိဏတော - တောင်အရပ်၌၊ ဝဿာနံ - နွှစ်ဘို့၏၊ တတိယမာသေ- ၃ လမြောက်၌၊ တသ - ထို ဥပမေယျဝဏ္ဏု၏၊ ဥပမာ-ဥပမာသည်၊ နု (သကာရ) - မလွယ်ကူ၊ ကုဝေရသ - ကုဝေရ နတ်မင်း၏၊ ဗလိ-ပန်းစသော ပူဇော်ဘွယ်၊ ဣစ္ဆာဒိ-တည်း။

ကြိယာ သမ္မန်း ။ "ဥက္ခေပန-ကြွခြင်း" စသည်ဘို့သည်းကြိယာတည်း၊ ထို ကြိယာနှင့် ပါဒ စသည်တို့၏ စပ်ခြင်းကို "ကြိယာ သမ္မန်" ဟု ခေါ်၏၊ ဤ၌ "ခြေ၏ ကြွခြင်းတည်း, လက် စသည်တို့၏ ကြွခြင်း မဟုတ် " ဟု လက် စသည်တို့မှ အထူးပြုတာ၏ နှစ်ခုတတ်သောကြောင့် ပါဒ စသည်ကို ဝိသေသန ဟု မှတ်၊ " ဓာတ္ခုနံ ဂမနံ " စသည်၌လည်း ဓာတ်တို့၏ သွားခြင်းတည်း, သတ္တ၏ သွားခြင်း မဟုတ်-ဟု အထူးပြုတာ၏ နှစ်ခုတတ်သောကြောင့် ဓာတုသည် ဝိသေသနတည်း၊ ထို့ကြောင့် ကြိယာ သမ္မန်၌ "ဝိသေသန+ဝိသေသျ" အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းကို သမ္မန် ဟု·မှတ်ထိုက်၏။

ကြိယာနှင့် စပ်သော်လည်း ကာရက မမည်။ ။ရှေ့၌ " ကြိယာဘိ သမ္မန္နာဘာဝါနံ ကာရကတာ သမ္ဘဝတိ=ကြိယာနှင့် စပ်ခြင်းမရှိသောကြောင့် သမ္မန်သည် ကာရက မဖြစ်နိုင်" ဟု ဆိုခဲ့၏၊ ဤ၌ကား ကြိယာနှင့်စပ်သောသမ္မန်ကို ပြုပြန်ရာ ရှေးနံမဆန့်ကျင်ပါလော-ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား — " ပါဒဿ ဥက္ခိပနံ " ၌ ကြွခြင်းကြိယာကို ခြေက ပြုးစေနိုင်သည်မဟုတ်, လူ၏ ကြွစွမ်းနိုင်သော သတ္တိကသာ ပြုးစေသည်၊ ကြိယာဘိ သမ္မန္နာဘာဝါ၌ သမ္မန္ဓ ကား ကြိယာကို ပြုးစေနိုင်သော သတ္တိ၏ စပ်ခြင်းကို ဆိုလို၏၊ ဤပါဒဿ စသည်၌ ကြိယာကို ပြုးစေနိုင်သော ထိုသတ္တိမရှိ၊ ဤစပ်ခြင်းမျိုးသည် ကာရက အာမည် ရနိုင်သော စပ်ခြင်း မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ရှေးနောက် မဆန့်ကျင်ပေ၊ [သဒ္ဒနီတိ၌ ဤကြိယာ သမ္မန်ကို "ဘာဝသာဓနယောဂသမ္မန်" ဟု နာမည်တပ်၏၊]

တထာ တသ နာမဓေါတ္တာဒိ၊ ပေ၊ ဣစ္ဆာဒိ— "ဧဝံ ယော ယသ ပေါ်ကြိယာဒိ ဝသေနဂါ" ဟူသော ဝါကျ၌ သေဝက-ဘဏ္ဍာတို့မှစ၍ ကြိယာတိုင်အောင် အစဉ်အတိုင်း ပုံစံကို ပြုပြီး၍ ကြိယာဒိ၌ အာဒိအရ ပုံစံကို ပြုလိုသောကြောင့် " တထာ " စသည်ကို မိန့်၊ ["တထာဂတသ" ဟု အချို့စာရှိသည်ကား ပါဠိပျက်၊ နောင်လည်း "တသကာရဏံ" စသည်ဖြင့် ရှိပုံကိုထောက်၍ "တထာ, တသ နာမဓေါတ္တာဒိ" ဟုသာ ပါဠိမှန်ဖြစ်သင့်သည်၊] တသသည် ဝိသေသန , နာမဓေါတ္တာဒိကား ဝိသေသျတည်း၊ ထို့ကြောင့်

ဌာနိတော-ဌာနိမှ နောက်၌၊ (ဆဋ္ဌီ-ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ကား၊) ဒေန္တသ-အာဆုံးဇော်၊ ယံအာဒေသော - ယံအပြု၊ အဝဿ-အဝဇော်၊ သြ-သြအပြု၊ အာဂမိတော - အာဂမိမှနောက်၌၊ (ဆဋ္ဌီ - ကား၊) ပုထဿ - ပုထဇော်၊ (အာဆုံး၌)၊ အာဂမော-လာသည်၊ (ဟောတိ - ဖြစ်ဇော်၊) ဣစ္စာဒိ- တည်း၊ တသနှင့် နာမဂေါတ္တာဒိ, တသနှင့် ကာရဏံတို့၌ ဝိသေသန+ဝိသေသျ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းကို သမ္မန် ဟုမှတ်၊ တသ မာတာပိတရော၌ကား ဝိသေသန ဝိသေသျ သမ္မန်လည်းသင့်၏၊ သးဒြပ်သည် မိဘတို့ဖြစ်စေအပ်သောကြောင့် ဇဉ်မည်၏၊ မိဘတို့ကား ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် ဇနကတည်း၊ ဆို့ကြောင့် တသနှင့် မာတာပိတုတို့ "ဇဉ+ဇနက" အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္မန်လည်းဖြစ်သင့်၏၊ "တသ ပုရတော" စသော နေ့ပြယုဂ်တို့၌ကား ဝိသေသန ဝ်သေယျ သမ္မန်သာတည်း၊ မှန်၏— "ရညော+ပုရိသော" မှ စ၍ "ကုဝေရသ+ဗလိ" တိုင်အောင် "ဝိသေသန-ဌာနိ-အာဂမိ" ဟူသော သာမိ ဒုမျိုးတွင် ဝိသေသနဖြစ်သောသာမိ၏ ပြယုဂ်တို့ချည်းသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် ရွေးရွေးပုဒ်များကို " ဝိသေသန " ဟုချည်း မှတ်! သမိပ သမ္မန် စသည်၌ ရွေးရွေးပုဒ်ကို သမိပိ ဟု နာမည်တပ်ထားသော်လည်း "ဝိသေသန" ဟူသော သာမည နာမည်မှာ ရလျက်ပင်၊ အချုပ်ကား—နာမဧည်ထူး ရရာ၌ ရွေးရွေးပုဒ်များသည် ဝိသေသနလဲ့လည်း မည်-သမိပိ စသည်လည်း မည်၏၊ နာမည်ထူး မရရာ၌ "ဝိသေသန" သာ မည်၏-ဟုမှတ်။

ဌာနိတော၊ပေ၊အဝဿ—ဝိသေသန, ဌာနိ, အာဂမိ ဟူသော သာမိ ဒုမျိုးတွင် ဌာနိ ဖြစ်သော သာမိကို ပြလို၍ ဌာနိတော စသည်ဗိန္ဓ်၊ "ဒေန္တသ ယံ အာဒေသော"၌ ဒကို ရေးသည့်အခါ ကွက်လပ်ဌာန၌ ရေးရ၏၊ ရွက်သည့် အခါလည်း ရွက်ဆိုလောက်အာလုက်ဖျောက် ၂ ချက်တီးခန့် ကာလကို ဌာနဟုပင် ခေါ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဒ ရေးဘို့ရာ ကွက်လပ်ဌာန ရွတ်ဆိုဘို့ရာကာလဌာနရှိသော "ဒ"ကို ဌာနိ ဟု ခေါ်သည်၊ ဤသမ္မန်၌ "ဌာနိ+ဌာန" ဟု ခွဲ၍မရ၊ ဌာနိပုဒ်နောင် ဆဋ္ဌီဝိဘတ် သက်သောကြောင့် ဌာနိသာမိကို သိးခြားပြထားသည်၊သမ္မန်ကား "အာဒေသိ+အာဒေသ" အဖြစ်ဖြင့်စပ်ခြင်းသာတည်း၊ ဒေန္တသ အရ ဒသည် ယ အပြု ရှိသောကြောင့် အာဒေသိ မည်၏၊ ယ အပြုကား အာဒေသ မည်သည်-ဟူလို၊ သြ အဝဿ၌လည်း အဝ ဟူသော ဌာနိနောင် ဆဋ္ဌီသက်၊ အဝကို ဌာနိ ခေါ်ပုံကို ရှေ့နည်းမှီး၍သိ၊ အဝဿ အရ အဝနှင့် သြတို့၏ "အာဒေသိ+အာဒေသ" အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် သမ္မန်မည်၏-ဟူလို။

အာဂမိတော၊ပေ၊အာဂမော—ပုထဿအရ ပုထဿဒ္ဒါသည် လာသော အကွာရှိသောကြောင့် အာဂမိမည်၏၊ ထို အာဂမိပုဒ်နောင် ဆဋ္ဌီဝိဘတ် သက်သောကြောင့် "အာဂမိ သာမိ"ကိုလည်း သိးခြားပြထားပြန်သည်၊ ဤသို့ ဌာနိသာမိ-အာဂမိသာမိဟူ သိးခြားထုတ်ပြသော်လည်း ထိုသာမိ ၂ မျိုးလုံးပင် ဝိသေသနသဘော မကင်းကြ၊ မှန်၏- "ဧ၏ ယံ အပြု" ဟူရာ၌ သြ၏အပြုမဟုတ်-ဇ့၏ အပြုမဟုတ် စသည်ဖြင့် အခြား သရ၏ ယံအပြုကို တားမြစ်သောကြောင့် ဒေန္တသသည် ဝိသေသနပင်တည်း၊ ဤနည်းအားဖြင့် ဝိသေသနဖြစ်နိုင်သော်လည်း ဌာနိဟူသော အမည်ထူးလည်း ရှိနိုင်သေးသောကြောင့်

သာမိယောဂေ - သာမိ၏ယှဉ်ရာဒွန္ဒ၊ (ဥဒါဟရဏ်-ကား၊) ဒေဝါနံ - နတ်တို့၏၊ ဇာနေဿာ-အာရှင်၊ မိဘါနံ-သားကောင်တို့၏၊ ရာဇာ-မင်း။

တဇ္ဇရာဒိယောဒဂ - တဇ္ဇပစ္စည်း, ရုဇတော် အစရှိသည်တို့၏ ယှဉ်ရာဒွန္ဒ၊ (ဥဒါဟရဏ်)၊ မဟာသေနာပတိနံ- နတ်စစ်သူကြီးတို့သည်၌၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဥဇ္ဈာပေတဇ္ဇံ-အောဝံဘန်းထား၍ကြည့်ခြင်းစရာ၏၊ ဝိကန္ဒိတဇ္ဇံ-တိုင်တန်းရာ၏ ဝိရဝိတဇ္ဇံ - အတူတကွ ပြောဆိုရာ၏၊ ဒေဝဒတ္တာသ-ဒေဝဒတ်၏၊ ရုဇာဘိ - နာကျင်၏၊ တာသ - ထိုသူ၏၊ ရောဂေါ-နာကျင်

"ဝိသေသနသာဓိ"ဟုမဆိုဘဲ"ဌာနိသာမိ"ဟု နာမည်ထူးဖြင့် ပြရသည်၊"အာဂမိသာမိ" ဦးလည်း ဤနည်းပင်၊ [ပုထုနှင့် ဂ အက္ခရာတို့"အာဂမိ+အာဂမ"အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းကို သမ္မန်ဟု မှတ်။]

သာမိယောဂေ၊ပေ၊မိဂါနံ ရာဇာ—ရှေ့ပြခဲ့သော သာမိ·တဇ္ဇ-ရုဇာဒိ ယောဂေတို့တွင် သာမိယောဂကိုပြလိုခြင်း "ဒေဝါနံ ဇာနေဿာ" စသည်မိန့်၊ ဤဇာနေဿာ, ရာဇာတို့သည် "သာမိ" တို့တည်း၊ ထိုသာမိတို့၏ ယှဉ်ရာ ဒေဝ-မိဂတို့ကား "သံ" ဥစ္စာတို့တည်း၊ ထိုသာမိပုဒ်တို့၏ယှဉ်ရာ ဒေဝ-မိဂ(သံ)တို့ကို "ယသဝါဝရိဂ္ဂဟော တံ သာမိ" သုတ်၌ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် သာမိ မှည့်ရသည်၊ ဒေဝအရ နတ်တို့နှင့် ဇာနေ အရ သကြားမင်း၏ "သံ+သာမိ"အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းကို သာမိသမ္မန်ဟု ခေါ်သည်၊ မိဂါနံနှင့် ရာဇာလည်း နည်းတူ၊

တဇ္ဇရုဇာဒိယောဂေ—"ဥဇ္ဈာပေတဇ္ဇံ"စသော တဇ္ဇ ပစ္စယန္တပုဒ်ကိုပင် "တဇ္ဇ" ဟု ခေါ်ထားသည်၊ [အစိဘ်၏ အမည်ကို အပေါင်း၌ တင်စား ထားသော ကေဒေသုပစာ စကား တည်း၊] ဥဇ္ဈာပေတဇ္ဇံ စသော တဇ္ဇပစ္စယန္တ ပုဒ်တို့၏ ယှဉ်ရာ "မဟာသေနာပတိ" ပုဒ်ကို ဝါသဒ္ဒါဖြင့် "သာမိ" မှည့်၊ [ဥဇ္ဈာပေတဇ္ဇံ၌ ဘိလူးတို့က လူကို ဖမ်းစားထားသဖြင့် ထို ဘိလူးများကို အောက်တန်း သဘွာတွေဘဲ ဟု နတ်စစ်သူကြီးများကို သိစေဘို့ရန် တိုင်တန်းရမည်-ဟူလို၊ ဦးကာ၌ ဥဇ္ဈာပေတဇ္ဇံကို အဝ+ဇာနာပေတဇ္ဇံ"ဟု အဖွင့်တွေ့ရ၏၊ ပါဠိပျက်ဟန်တူသည်၊ အဝ+ဈာပေတဇ္ဇံ=အောက်တန်းစားတွေ (အယုတ်တမာကောင်တွေ) ဟု ကြည့်ရှုစေရာ၏" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဈေ=သြေးလာကနေ"ဓာတ်ကျမ်း၊ ဤဦးကာ၌သာ ပါဠိပျက်သည် မဟုတ်၊ဥဇ္ဈာယန္တိစသည်ကို ဖွင့်သော အဋ္ဌကထာတို့၌လည်း ပါဠိပျက် ရှိတတ်သည်၊] ဝိကန္ဒိတဇ္ဇံကို "မြည်တမ်း" ဟု ပေးကြသော်လည်း အာဠာနာဠိယသုတ်ပါဠိတော် စာသွား၌ မြည်တွန်တောက်တီးပုံ မလာ၊ တိုင်တမ်းရမည့် အဓိပ္ပါယ်မျိုးသာ လာသည်၊ ဝိရဝိတဇ္ဇံကိုလည်း "တေဟိ သဒ္ဒိံ ကထေတဇ္ဇံ"ဟု ထိုအဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်။

ဒေဝဒတ္တသရုဇာတိ—ရုဇတိ၌ ရုဇ်ဓာတ် (အ) ပစ္စည်း, တိဝိဘတ်တည်း၊ ကိတ်တိပစ္စည်းမဟုတ်၊ [သဒ္ဒနီတိ၌ "ရုဇတိယောဂေ"ဟု သုတ်တည်၍ ဤပုံစံကိုပင်ထုတ်၏၊ မောဂ္ဂလ္လာန်၌ကား "ရုဇ္ဇသ-မင်းအဖြစ်၏၊ သရတိ-အမှတ်ရ၏" ဟူ၍ မင်းအဖြစ်နှင့် စပ်သော အမှတ်ရခြင်းဖြစ်၍ "ရုဇ္ဇသ"၌ သမ္မန်အနက်သာ၊ ထိုသို့ သမ္မန် အနက်ပေး၍

ခြင်းသည်၊ ဥပုဇ္ဈာအိ-ဖြစ်၏၊ ရဇကဿ-ကဝါသည်၏ (ထက်၌)၊ ဝတ္ထုံ-အဝတ်ကို၊ ဒဒါဘိ - ပေး၏၊ မုဿာဝါဒဿ - မုသာဝါဒ၏၊ ဩဂြာပံ-ထိတ်လန့်ခြင်း၊ ဇာနွာဒိ။

(၃၁၆) ကွစိဘိ တာဘိယာသဘ္ဘာမိနန္တိစ ဝတ္တွေတာ။

ဆဋ္ဌစ ။ ၃၀၈ ။ တာဘိယာ ၊ ပေ၊ ဆဋ္ဌဝိဘတ္တိ ဟောတိ၊ ယဇဿ-ယဇဓာတ်၏၊ (ပယောဂေ - ယ္ဘဉ်ဆာန်၌၊) ကရဏော - ကရိယာ်း အနက်၌၊ (ဆဋ္ဌိ ဆဋ္ဌိဝိဘတ်သည်၊ ဟောတိ)၊ ပုပ္ဖဿ-ပန်းဖြင့်၊ ဇုန္ဒံ-ကို၊ ယဇဘိ-ပူဇော်၏၊ ဝါ , ပုးပ္ဖန - ဖြင့်၊ (ယဇဘိ-၏)၊ ဃဘဿ - ထောပတ်ဖြင့်၊ အဂ္ဂိ-မီးကို၊ ဇုဟောတိ-ပူဇော်၏။

သုတိတာဏ္ဍယောဂေ - တင်းတိမ်ခြင်း အနက်ရှိသော ဓာတ်ဘို့၏ ယ္ဘဉ်ဆာန်၌၊ (ကရဏေ-၌၊ ဆဋ္ဌိ ဟောဘိ)၊ ပတ္တံ-ဒုံသဒိတ်ကို၊ ဩဒနဿ-ဆွမ်းဖြင့်၊ ပူရေတွာ - ပြည့်စေ၍၊ ဩဒနေန - ဖြင့်၊ ဇာဘိ အဏ္ဍော - နက်၊ ကြိယာနှင့် စပ်သော်လည်း သမ္ဗန် အနက်ကို ဆိုလိုချာ၌ ကာရက မဖြစ်နိုင်၊ ကြိယာနှင့် မစပ်သောကြောင့် ကာရကမဖြစ်သည် မဟုတ်, သမ္ဗန်ဟူသမျှ ကြိယာဘိနိပ္ဖါဒန သတ္တိ မရှိသောကြောင့် ကာရကမဖြစ်-ဟူလို၊ ထိုနည်းကို မှီး၍ "ဒေဝဒတ်၏"ဟု သမ္ဗန်အနက် ပေးလိုက်သည်၊ ဗာလာတာရဋ္ဌိကာဠ်ကား "ရူဇ=ဘင်္ဂေ(ချိုးဖျက်ခြင်း)" ဟု ဓာတ်နက် ဆို၍ "ကမ္မေ-ဆဋ္ဌိ" ဟု ကံ အနက် ဖွင့်၏၊ ထိသို့ ဆဋ္ဌိကံ ဆိုလိုလျှင် "ဒုတိယာ ပဘူမိနဘူ" သုတ်ဖြင့် ပြီးနိုင်သောကြောင့် ထို အဖွင့်ကို စဉ်းစားသင့်သည်။]

တဿ ရောဂေါ—ရောဂေါသည် ရူဇဓာတ် ဏာပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော ကိတ်ပုဒ်တည်း၊ ထိသို့ ရူဇဓာတ်၏ ယ္ဘဉ်ဆာဖြစ်သောကြောင့် တဿ၌ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် သာမိမှည့်၊ " တဿ ရောဂေါ " ၌ တဿသည် ရောဂါ၏ အရှင် ဖြစ်သောကြောင့် သုတ်ရင်းဖြင့်ပင် "သာမိ" မှည့်နိုင်သည်-ဟု ထင်၏၊ ဆင်ခြင်ကြပါကုန်၊ [ရဇကဿ-စသည်ကား ရူဇာဒိ၌ အာဒိ အရ ပုံစံများတည်း၊ အဝိုင်ပေးလိုစိတ် မရှိ၍ "ရဇကဿ·ကဝါသည်အား" ဟု မပေးရဘူးတဲ့၊ သြတ္တပ္ပသဒ္ဒါသည် ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်ခြင်း အနက်ကို ဟောသောကြောင့် " မုသာဝါဒမှ " ဟု ဘယသောဂ အပါဒါန် အနက်လည်း ပေးကြသေး၏၊ ကျမ်း၏ အာဘော် ကျမည်မထင်။]

(၃၁၆) ဤသုတ်၌ အဓိပ္ပါယ် မခက်ပါ၊ တတိယာ အနက်၌ ဆဋ္ဌိသက်လျှင် "ဖြင့်" ဟု ကရိုက်း အနက်သော်ငင်း " သည် " ဟု အဝဏ္ဏကတ္တား အနက်သော်ငင်း "နှင့်" ဟု သဟာဒိဓယောဂ အနက်သော်ငင်း သင့်သလို ကြည့်၍ ပေးရ၏၊ ကတ္တားအနက် ပေးရာ၌ "ဆဋ္ဌိကတ္တား" ဟု ခေါ်စမှတ် ပြုကြ၏၊ တတိယာ ကတ္တား၏ ကိုယ်စားလှယ် ကတ္တားပင်တည်း၊ "ဆဋ္ဌိကတ္တား, ရံခါငြားမူ, ကတ္တားတတိယံနှင့် တူမြဲ" ဟူသော နိယာမ်လည်း ၌ ပုံစံကို ရည်ရွယ်သော နိယာမ်တည်း၊ " သုတိဘ - ဝပြောခြင်း " ဟု အနက်ခေးရှိး

နာနုပ္ပကာရသ - အဆူးထူး အပြားပြား ရှိသော၊ အာသုဗိနာ - မစင်ကြယ် ရွံစဘွယ်ဖြင့်၊ ပူရံ-ပြည့်သော၊ ဣမမေဝကာယံ-ဤကိုယ်ကိုပင်၊ ပစ္ဆာဝေက္ခတိ - ဆင်ခြင်၏၊ ဟိဒၶည္ဟ သုဝဏ္ဏသ - ငွေ, ရွှေဖြင့်၊ ပူရံ - ပြည့်သော၊ ဗာလော - လူမိုက်သည်၊ ပါပဿ-မကောင်းမှုဖြင့်၊ ပူရတိ-ပြည့်၏၊ တုလျဏ္ဍကိမလမာဒိယောဂေ-တုလျ အနက်ရှိသောသဒ္ဒါ, ကိ သဒ္ဒါ, အလံသဒ္ဒါ စသည်ဘို့နှင့် ယှဉ်ရာ၌၊ (ကရဏေ ဆဋ္ဌီ ဟောတိ)၊ စိတသ - အဘာနှင့်၊ တုလျော - တူသူ ဝိတရာ တုလျောဝါ - "ဝိတရာ ထုလျော" လည်း ရှိ၏၊ [၍ "ဝိတရာ ဝါ တုဒ်ထျော" ကား ဤသုတ် အဋ္ဌကထာ, ဆဋ္ဌိ မဖြစ်ကြောင်းကို ပြသော ပြုယုဂ်တည်း၊ နောက်၌ ဤနည်းချည်း မှတ်၊] မာတု - အမိနှင့်၊ သဒိသော - တူသူ၊ မာတရာ သဒိသောဝါ - လည်း ရှိ၏၊ တုဋ္ဌသ - နှစ်သက်အပ်သော၊ တာသစ-ထို ဝတ္ထု၊ ဖြင့်လည်း၊ ကိ - ဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ထုဋ္ဌေန-သော၊ တေနစ-ဖြင့်လည်း၊ ကိ -နည်း၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ တုဋ္ဌသ- သော၊ တာသစ-ဖြင့်လည်း၊ ဒုလံ-ဒုကျိုးမရှိ၊

ကတ္ထရိ - ကတ္ထားအနက်၌၊ ကိတပ္ပစ္စယယောဇနဂ - ကိတမည်သော ပစ္စည်းတို့နှင့် ယှဉ်ရာ၌၊ (ဆဋ္ဌိ ဟောဘိ)၊ [ရှေးဆရာတို့က "တ-တိ" စသော ပစ္စည်းများကို "ကိတ" ပဒ်ဉည်း ဟု နာမည်မှည့်ထား၏၊ ထို ကိတမည်သော ပစ္စည်းတို့၏ ယှဉ်ရာဟူသည် "တ" စသော ပစ္စည်းများ၏ ယှဉ်ရာပင်တည်း၊] ကစ္စာယနသ - ကစ္စည်းထေရ်သည်၊ ကတိ - ပြုခြင်းသည်၊ သောဘနာ - တင့်တယ်ပါပေစွ၊ ဝါ, ကစ္စာယနေန (ကတိသောဘနာ)၊ ရညော - မင်းသည်၊ သမ္မတော - သမုတ်အပ်၏၊ ဝါ, ရညာ-သည်၊ (သမ္မတော) ဇံ-၌ အာတ္မ၊ [ရညော, ရညာ-ဟု ၂ မျိုး ရှိနိုင်သည်ကို "ဇံ" ဟု ဆိုသည်။] ရညော - မင်းသည်၊ ပူဇိတော-

ရှိသော်လည်း "တိတ္တိအတ္ထော" ဋီကာဖွင့်ကို ထောက်၍ "တင်းတိမ်ခြင်း" ဟု ပေးသည်၊ "တင်းတိမ်" ဟူသည် ပြည့်စုံ လုံလေသံနေ၍ နေဝံထပ် မလိုတော့ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် တင်းတိမ်ခြင်းကိုပင် "ပြည့်ခြင်း" ဟု မှတ်၊ ထို့ကြောင့်ပင် ပုံစံများ၌ "ပူရံ" စသည်ကို ထုတ်သည်၊ ထို့ပြင်-ကံ တသ စ တုမဋ္ဌသ" ဟု စာ၌ တွေ့ရ၏၊ သိဟိုဋ္ဌမူ၌ငင်း နိသယ ဟောင်း၌ငင်း "ကိ တသ စတုဋ္ဌသ" ဟု ရှိ၏၊ "ကိ တေတ္ထ စတုမဋ္ဌသ" ကား သမ္ဗဒါန် အသမတ္ထပယောဂ၌ ပါခဲ့ပြီ၊ ထို့ကြောင့် "တုဋ္ဌသ" ပင် အမှန်ဖြစ်ဟန်ရှိသည်၊ ပါဠိရင်းကို ရှာဘွေကြလေ၊ သတ္တမိအနက်ဝယ် ဆဋ္ဌိသက်ရသော ပုံစံများ၌လည်း အမိပွါယ်ထူး မရှိ။

ပူဇော်အပ်ဖြစ်၏၊ ရဉ်ဘော, သင်္ကတော - ကောင်းစွာ ပြုအပ်ဖြစ်၏၊ ရဉ်ဘော, အာပစိတော-ရှိသေအပ်ဖြစ်၏၊ ရဉ်ဘော,မာနိတော-မြတ်နိုးအပ်ဖြစ်၏၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ယေသံ-အကြင်သူဘို့သည်၊ ကာယဂတာသတိ-ကာယဂတာသတိကို၊ အာပရိဘုတ္တာ-မသုံးဆောင်အပ်၊ တေသံ - ထိုသူတို့သည်၊ အာမတံ-အမြှိုက်ဆေးကို၊ အာပရိဘုတ္တံ - မသုံးဆောင်အပ်သည်မည်၏၊ ဤစွာဒိ-ဤသို့အစရှိသည်တည်း၊

သင်္ဘာမိယထ္ထေ - သင်္ဘာမိအာနက်၌၊ ကုသလာဒိယောဂေ - ကုသလသဒ္ဒါ'အစရှိသည်တို့နှင့်ယှဉ်ရာ၌၊ (ဆဋ္ဌီ ဟောတိ၊) နပ္ပဋိတသ-ကပ်ခြင်း, သိဆိုခြင်း၌၊ ကုသလာ - ကျွမ်းကျင်ကုန်သော၊ သိက္ခိတာ - သင်အပ်ပြီးသော အတတ်ရှိကုန်သော၊ စာတုရာ - တင့်တယ် စမ္ဘယ်ကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော - မိန်းတို့သည်၊ တွံ-သင်သည်၊ ရထသ - ရထား၏၊ အာဂ်ပစ္စဂ်ါနံ-အာဂ်ါကြီးငယ်တို့၌၊ ကုသလော - ကျွမ်းကျင်သူ မဟုတ်လော၊ မဂ္ဂသ - မှန်သောအကြောင်း၌၊ ကုသလော-ကျွမ်းကျင်၏၊ အာမဂ္ဂသ-မမှန်သောအကြောင်း၌၊ ကုသလော-၏၊ ဘဇ်ဆဲ,ဘဂဝတော-၌၊ ပသန္နာ-ကြည်ညိုကုန်သော၊ ဥဇုဘာရာ - ဖြတ်ကုန်သော၊ ယက္ခာ - နတ်တို့သည်၊ သန္တိဟိ - ရှိပါကုန်သည်သော၊ ဒိဝသသ- တနေ့၌၊ တိက္ခတ္တုံ- ၃ ကြိမ်၊ ဒိဝသေ တိက္ခတ္တုံဝါ-လည်းရှိ၏၊ မာသသ-တလ၌၊ ဒွိက္ခတ္တုံ- ၂ ကြိမ်၊ ဇာတွာဒိ-တည်း။

(၃၁၇) ကွစိဘိ ဆဋ္ဌီဘိစ ဝတ္တတေ။

ဒုတိယာ ပဉ္စမိနဒ္ဓ ။ ၃၀၉ ။ ဒုတိယာ၊ ပေ ၊ ဆဋ္ဌီဝိဘတ္တိ ဟောတိ၊ ဒုတိယတ္ထေ - ဒုတိယာဝိဘတ်၏ အာနက်ဖြစ်သော၊ ကမ္မနိ - ကံအာနက်၌၊ ကိတကယောဂေ - ကိတမည်သော ပစ္စည်းတို့နှင့် ယှဉ်ရာ၌၊ (ဆဋ္ဌီ)၊ တာသ- ထိုသူကို၊ ဝတ္တာရော - ပြောဆိုသူတို့သည်၊ ဘဝန္တိ - ရှိကုန်၏၊ သဟာသာ-အဆောင်းလျှင်၊ (မဆင်ခြင်ဘဲ)၊ ကမ္မသ - အမှုကို၊ ကတ္တာရော-ပြုတတ်သူတို့၊ အာမတာသ- အမြှိုက်နို့ဗွာန်ကို၊ ဒါတာ - ပေးတော်မူတတ်ပါ၏ပေါ့၊ ဘိန္နာနံ-ကွဲပြားသူတို့ကို၊ သန္ဓာတာ - စပ်ပေးတတ်၏၊ သဟိတာနံ - စုံစပ်ပြီးသူတို့ကို၊ အာနုပ္ပဒါတာ - အားပေးတတ်၏၊ ပဓာယ - သတ္တွာအပေါင်းကို၊ ဗောဓေတာ - သိစေတော်မူတတ်၏၊ ကမ္မသ-ကံကို၊ ကာရကော - ပြုတတ်သူသည်ဉာဏ်း၊ ဝိပါကသ-အကျိုး

ကို၊ ဝေဒကောစ - ခံစားတတ်သူသည်၎င်း၊ နတ္ထိ - မရှိ၊ [" ကမ္မဿကာရကော နတ္ထိ, ဝိပါကသစ ဝေဒကော " ဟု ဂါထာ ၂ ပါဒ ရှိစေ။] လောကသ - လောကကို၊ အဝိသံဝါဒကော - မသွေတ်ယွင်းစေတတ်၊ ပါပါနံ-မကောင်းမှုဘို့ရှိကို၊ အကရဏံ-မပြုခြင်းသည်၊ သုခံ-ချမ်းသာ၏၊ စတုန္နံ-၄ ပါးကုန်သော၊ မဟာဘူတာနံ - မဟာဘုတ်တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-စွဲ၍၊ ပသာဒေါ - ကြည်လင်ခြင်း၊ အရဓကေန - ပင်းမင်းဆရာ မဟုတ်ပါဘဲ၊ (ပန်းဆိုးသမား မဟုတ်ပါဘဲ)၊ ဝဏ္ဏာနံ-အဝတ်တို့ကို၊ ရာဇေါ-ဆိုးနိုင်ခြင်းသည်၊ အန္ဓဗိယော - အံ့ဘွယ်ရှိပါစွ၊ အဇေါပါလကေန-နွားကျောင်းသား မဟုတ်ဘဲ၊ ဂါဝိနံ-နွားမတို့ကို၊ ဒေါဟော-နို့ ညှစ်နိုင်ခြင်းသည်၊ အန္ဓဗိယေဝ-စွ။

တထာ-ထိုမှတပါး၊ သရိန္ဆာနံ-သရဝတ်, ဣသရဝတ်တို့၏၊ ကမ္မနိ-ကံ၌၊ (ဆဋ္ဌီ ဟောတိ)၊ မေတ္တ - အဓိကို၊ သရတိ-အာမှတ်ရ၏၊ "မာတရံ-ကို၊ သရတိ - ၏၊" [ဤ"မေတ္တံ သရတိ " ကား ဤသုတ် အရာဟုတ်, ဆဋ္ဌီမမြေးကြောင်းပြသော ပြယုဂ်တည်း။] သတ္တာနံ-သတ္တဝါတို့၏၊ ကမ္မပစ္စယာ-ကံဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ တေသံ - ထိုသေလေပြီးသော ပြိတ္တာတို့ကို၊ ကောစိ - မည်သည့်ဆွေမျိုးကမျှ၊ နသရတိ - အာမှတ်မရ၊ [ဂါထာဖြစ်၍ " သတ္တာနံ ကမ္မပစ္စယာ " ဟူသော တွဲဘက်ပါဒကို ထည့်သည်၊ ပုံစံပြလိုရင်း မဟုတ်။] ပုတ္တာသ- သားကို၊ ဇာနာတိ - လိုက်၏၊ ပုတ္တံ-ကို၊ ဇာနာတိ-၏။

ကရောတိသ - ကရဝတ်၏၊ [ကရောတိန္ဒ် တိကား ဝတ္တုနိဒ္ဒေသတည်း။]ပတိယတ်နေစ - ပြုပြင်ခြင်း အနက်၌လည်း၊ (ဆဋ္ဌီ ဟောတိ)၊ ပတိယတနံ - ပထိယတနဟူသည်၊ အာဘိသမာစာရော - ပြုပြင်ခြင်းတည်း၊ ဥဒကသ-ရေကို၊ ပတိကုရုတေ-ပြုပြင်၏၊ ဥဒကံ ပတိကုရုတေ - ဥဒကံ ပတိကုရုတေ ဟုလည်း ရှိ၏၊ ကဏ္ဍာသ - မြှားကို၊ ပတိကုရုတေ - ၏၊ ကဏ္ဍံ ပတိကုရုတေ- လည်း ရှိ၏၊ [ပြခဲ့သောအနက်များကား ဒုတိယာအနက်ချည်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ကို" ဟု ပေးရသည်၊]

ပဋ္ဌမိယထ္ထေ-၌၊ ဇရိဟာနိဘာယတ္ထေယောဂေ- ဆုတ်ယုတ်ခြင်းအနက် ရှိသော သဒ္ဒါ, ကြောက်လန့်ခြင်း အနက်ရှိသော သဒ္ဒါတို့၏ ယှဉ်ရာ၌၊ (ဆဋ္ဌီ ဟောတိ)၊ အဿဝနတာ (ယ)-မနာရခြင်းကြောင့်၊ ဓမ္မသ-ဟု၊ ပရိဟာယန္တိ - ဆုတ်ယုတ်ပါကုန်၏၊ အဟံ-ငါသည်၊ တာသ သုခသ

ထိုဈာန်ချမ်းသာ၌၊ ကိ ံနုခေါဘာယသာမိ - ဘာ့ကြောင့် ကြေးကွဲနည်း၊ သဗ္ဗေ - သူခပ်ထိမ်းတို့သည်၊ ဒဏ္ဍသ - ဒဏ်မှ၊ တသ္မာ - ထိတ်လန့်ကြကုန်၏၊ သဗ္ဗေ မစ္စုနော - သေခြင်းမှ၊ ဘာယန္တိ၊ စတုန္နံ - ၄ မျိုးကုန်သော၊ အာသိဝိသာနံ - အစွယ်၌ အဆိပ်ရှိသော ဖြွဆိုးတို့မှ၊ ဘိတော - ကြောဝ်၏၊ မွာစ္စာဒိ - တည်း။

ကွစိတိ , ကိ ံ၊ ဂန္ဓိရဋ္ဌကတံကတ္တာ၊ ပေ၊ ပသဝေါ စသာတကော - တို့၌ တားမြစ်ရခြင်း အကျိုး ရှိ၏၊ [ဂန္ဓိရံ - လေးနက်သော၊ ကထံစ - တရားစကားကိုလည်း၊ ကတ္တာ - ပြုတတ်၏၊ ကာလေန - သင့်လျော်သော အခါ၌၊ ဓမ္မိ ံကထံ - တရားစကားကို၊ ဘာသိတာ - ပြောဟောတတ်သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ ပရေသံ - သူတပါးတို့၏၊ ပုညာနိ - ကောင်းမှုတို့ကို၊ အနုမောဒိတာ - ဝမ်းမြောက်တတ်၏၊ သစ္စာနိ - သစ္စာတို့ကို၊ ဗုဇ္ဈိတာ - သိတော်မူတတ်၏၊ ကဠံ - ဗျာကို၊ ကာရကော - ပြုတတ်၏၊ ပသဝေါ - သားကောင်တို့ကို၊ စသာတကော - သတ်တတ်၏။]

တထာ - ပါး၊ နိဋ္ဌာဒိသုစ - တ, တဝန္တုံ၊ စသော နိဋ္ဌပစ္စည်းဖြစ် ယှဉ်ရာတို့၌လည်း၊ [အတိတေ တ တဝန္တုံ၊ တားဝိသုတ်ဖြင့် သက်သေပစ္စည်းများကို " နိဋ္ဌ " ဟု နာမည် ဖွဲ့လိုက်တဲ့၊] နု - ဆဋ္ဌီ မဖြစ်၊ သုခကာမိ - ချမ်းသာကို အလိုရှိသူသည်၊ ပိယာရံ - ကျောင်းကို၊ ကတော - ပြုပြီး၊ ရထံ - ရထားကို၊ ကတဝန္တော - ပြုပြီးသူတို့၊ ရထံ - ကို၊ ကတာဝိ - ပြုပြီးသူ၊ ကဠံ - ဗျာကို၊ ကတ္ဝာ - ပြု၍၊ " ကရောန္တော, ကရာနော, ကုရုမာနော - ပြုထွက် " ဟု ပေး၊ [" ကဠံ ကတ္ဝာ " စသည်ကား နိဋ္ဌာဒိသုဋ္ဌ အာဒိ အရ ပုံစံ၊ တဖျိုးဋ္ဌ " ကဠံ ကရာနော " ကျသည်၊] မွာစ္စာဒိ။

(၃၁၀) ကတ္ဝိ ံအတ္ထေ သတ္ထုဒိ - သက်သေနည်း၊ သြကာသေ - သြကာသ အနက်၌၊ သတ္ထုဒိ - သည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏၊ [၎င်းနောက်ဋ္ဌ " သြကာသကာရကေ သတ္ထုဒိဝဒ္ဒိ ဟောတိ " ဟု မြန်မာမှဋ္ဌ ရှိသေး၏၊ သိဟိုဠ်မူဋ္ဌ မရှိ၊] သြကာသော - သြကာသဟူသည်၊ ကောစ - နည်း။

(၃၁၇) ဤသုတ်ဋ္ဌလည်း အဓိပ္ပါယ် မထူးလှ၊ ဝတ္တာရော စသည်ဋ္ဌ တု ပစ္စည်း ကာရကော စသည်ဋ္ဌ ကွာ၊ ပစ္စည်း, အကရဏံဋ္ဌ ယုပစ္စည်းများ၏ ယှဉ်ရာဋ္ဌ ဆင်ခြင်ရှိတတ်၍ " ယု ကွာ၊ တု မှ ပစ္စည်းပြီ ဆင်ခြင်နေစေ " ဟု နိယာမ် ဆိုကြသည်၊ ထိုနိယာမ်၏ မမြဲကြောင်းကိုလည်း " ကွစိတ်ကိ " စသော ပုံစံများဖြင့် သိသာပြီ၊ မှန်၏ - ကတ္တာ ဘာသိတာ စသည်တို့သည် တုပစ္စည်း ဆိုးသောပုဒ်များဖြစ်လျက် ဆင်ခြင် မနေဘဲ ဒုတိယကံ့ဝင် နေသည်။

(၃၁၉) ယောခရော, တမောကာသံ။ ၂၇၄။ [အာတ္မိ-၍ အနုက်၌၊ အာခရိယတိ – ဆောင်အပ်၏၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ အာခရော – မည်၏၊ အဓိကရဏံ-တည်ရာတည်း၊] ကတ္တုကမ္မသမဝေတာနံ- ကတ္တားကံနှင့် တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ နိသဇ္ဇဝေစနာဒိကြိယာနံ – ထိုင်ခြင်း ချက်ချင်း အစရှိသော ကြိယာဘို့၏၊ ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေန - တည်ရာ၏ အဖြစ် ဟူသော အနုက်ကြောင့်၊ ယော – အကြင်ကာရကသည်၊ အာခရော – တည်ရာသည်၊ (ဟောတိ)၊ တံကာရကံ သြကာသသဒ္ဒံ ဟောတိ၊ ကဋ္ဌေ-ဗျာဒ္ဓိ၊ ဒေဝဒတ္တော-သည်၊ နိသိဒတိ - ထိုင်၏၊ ထာလိယံ - ထမင်းဒိုးဦး၊ သြဒနံ-ကို၊ ပစတိ – ချက်၏၊ ဟိ-ခဲ့၊ ဇ္ဈော-ဤ ပြယုဂ်တို့ဦး၊ ဒေဝဒတ္တော တဏ္ဍုလေ နံ-

အာခရိယတိ၊ ပေ၊ သြကာသသဒ္ဒံ— ["ယသ္မာဒေတိ" စသည်ကဲ့သို့ အနုက်အားလျော်စွာ " ယသ္မိ'အာခရော"ဟု မထားဘဲ " ယောခရော "ဟု ထားရခြင်း၏ အကြောင်းစသည်ကို ကစ္စည်းဋီကာ၌ ဆိုအံ့။] မိဒိအပေါ်၌ တည်သော အရာဟူမျှကို မကျအောင် ဆောင်ထားရာ ဖြစ်သောကြောင့် တည်ရာ မှီရာ ဟူသမျှကို "အာခရ"ဟု ခေါ်၏၊ ဤ ကြောင့် "အာခရိယတိအသ္မိ" ဟုဂြိုဟ်ပြု၍ "အဓိကရဏံ" ဟုအဘိဓေယျကို ပြသည်၊ [ကတ္တုသာဓနလုပ်ရာ၌ "အာခရယတီတိအာခရော "လုပ်၍, အဓိကရဏသာဓန လုပ်ရာ၌မူ "ကတ္တုကမ္မသမဝေတာ ကြိယာ အာခရိယတိ အသ္မိံတိ အာခရော" ဟု အခြားကျမ်းတို့၌ ဝဂြိုဟ်ပြု၏၊ သိဟိုင်္ဂမ္ဘီရလည်း " အာခရိယတိ "ဟု ကမ္မရုပ်ရှိသည်။] ကတ္တုကမ္မသမဝေတာနံ၊ပေ၊ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေန" ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ထွေဟိ စသည်ဖြင့် ခဲ့လတံ့။ [သမဝေတ၌ သမံ+အဝ+ဣစ်တ် တပစ္စည်း၊ သမံ=အညီအမျှ(တကွ)+အဝေတ= ပေါင်း၍ဖြစ်သည်၊ ကြိယာသည် ကတ္တားနှင့်ကံ နှစ်ခုလုံး မှီ၍ဖြစ်သောကြောင့် ကြိယာကို "ကတ္တားကံနှင့် တကွဖြစ်သည်"ဟု ဆိုသည်။]

ထွေဟိ၊ပေ၊ ခာရေတိနာမ— "ကဋ္ဌေ နိသိဒတိ ဒေဝဒတ္တော=ဗျာပေါ်၌ ဒေဝဒတ် ထိုင်၏ " ဟူရာ၌ ဗျာသည် ဒေဝဒတ် တည်းဟူသော ကတ္တားကိုသာ ဆောင်ထား၏၊ ထိုင်ခြင်း ကြိယာကို တိုက်ရိုက်မဆောင်နိုင်၊ "ထာလိယံ သြဒနံ ပစတိ" ၌လည်း ထမင်းအိုးသည် သြဒနအရ ဆန်ကိုသာ ဆောင်ထား၏,ကျက်ခြင်းကြိယာကို တိုက်ရိုက်မဆောင်နိုင်၊ ကြိယာကဲ့ မဆောင်နိုင်လျှင် "ကဋ္ဌော တိ ကြိယံ အာဘိနိပ္ပါဒေတိ" ဟူသော ဝိဂြိုဟ်နှင့် မညီရာ ဘဲး ကဋ္ဌ – ထာလိ (ဗျာ = ထမင်းအိုး) တို့သည် သြကာသ ကာရက အမည်မရနိုင်သည် မဟုတ်ပါသော-ဟု စောဒနာဘွယ် ရှိသောကြောင့် "ထွေဟိ၊ပေ၊ခာရေတိနာမ" ကို ဒီနှစ် [ဒေဝဒတ္တတဏ္ဍုလသဒ်ါတာနံ ကတ္တုကမ္မာနံဃ ဒေဝဒတ္တကို ကတ္တုနှင့် တဏ္ဍုလကို ကမ္မနှင့်စပ်။]

ဆက်ဦးအံ့။ ။"ကဋ္ဌေ နိသိဒသို့ ဒေဝဒတ္တော"ဟူရာဝယ် ဗျာပေါ်၌ ဒေဝဒတ်သည် တည်၏, ဒေဝဒတ် တည်းဟူသော ကတ္တားနှင့် ထိုင်ခြင်း ကြိယာသည် တည်၏၊ ဤသို့ ဗျာသည် ကြိယာကို တိုက်ရိုက် မဆောင်သော်လည်း ကြိယာ၏ မှီရာ ကတ္တားကို ဆောင်

ဒေဝဒတ်, ဆန် ဟူကုန်သော၊ ကတ္တုကမ္မာနံ-ကတ္တားကံတို့ကို၊ ခာရဏာ တော-ဆောင်ခြင်းကြောင့်၊ တံ သမဝေတံ-ထိုဒေဝဒတ်, ဆန်ဘို့နှင့် တကွ ဖြစ်သော၊ အာသန ပစနသခ်ါတံ-ထိုင်ခြင်း ချက်ခြင်း ဟု ဆိုအပ်သော၊ ကြိယံ-ကို၊ ခာရေဘိနာမ -ဆောင်သည် မည်၏။

လျှင် ကြိုယာလည်း တပါတည်း ပါနေသောကြောင့် ကြိယာကိုလည်း ဆောင်ရာ ရောက်သည်၊ "ထာလိယံ သြဒနံ ပစတိ" ဟူရာဝယ် ထမင်းအိုးဦး ဆန်တည်၏, ဆန်ဟူခသာကံ၌ ကျက်ခြင်းကြိယာ တည်၏၊ ဘို့ကြောင့် ထမင်းအိုးသည် ကျက်ခြင်းကြိယာကို တိုက်ရိုက် မဆောင်နိုင်သော်လည်း ကြိယာ၏မှီရာ ဆန်တည်းဟူသော ကံကို ဆောင်သောကြောင့် ကြိယံကိုလည်း ဆောင်ရာရောက်သည်၊ ဥပမာ—ကိုယ်ဝန်ဆောင် မိန်းမကို ဆောင်ယူလာသူသည် ထို မိန်းမ၌ တည်နေသော ကိုယ်ဝန် သူငယ်ကိုလည်း ဆောင်ယူလာသည် မည်သကဲ့သို့တည်း။

ခာရေတိနာမ။ ။"ဝုစ္စတိ ဝုတ္တံ, နာမံ ပရိယာယ, ရှိလတ်ကမ္မ, ဥပစာ" ဟူသည်နှင့် အညီ "ခာရေတိ နာမ" ၌နာမသဒ္ဒါဖြင့် သြကာသ အမည်၏ ဥပစာနာမည်ဖြစ်ကြောင်း ကိုပြ၏၊ ခဲ့ပြုံးအံ့—ကဋ္ဌ ထာလိ တို့သည် ကြိယာ၏ တိုက်ရိုက် တည်ရာ မဟုတ်သော ကြောင့် ကြိယာကို တိုက်ရိုက် ပြီးစေနိုင်ကြရကား မူလအားဖြင့် "သြကာသ ကာရက" အမည် မရနိုင်ကြ၊ ကြိယာ သည် ကတ္တားကံ ပေါ်၌ တည်၏, ကတ္တားကံ သည် ကဋ္ဌ ထာလိ တို့အပေါ်၌ တည်၏၊ ဤသို့ အဆက်ဆက်အားဖြင့်ကြိယာ၏ တည်ရာဖြစ်သော ကြောင့် ပရမ္မရှပစာရအားဖြင့်သာ သြကာသကာရက အမည်ကို ရကြသည်၊ [ပရမ္မရှ—အဆက်ဆက်အားဖြင့်+ဥပစာရ=တင်စား၍ ခေါ်ဝေါ်အပ်သော နာမည်၊ ဤပရမ္မရှပစာရဟူသည်လည်း မိမိအပေါ်၌တည်သော ဌာနီကတ္တားကံဘို့ ရဆိုက်သည့်သြကာသ နာမည်ကို ဌာန အာခာရပေါ် တင်စားထားသော ဌာန္ဓုပစာပင်တည်း-ဟု ကြံသင့်၏။] ဤသို့လျှင် ကတ္တား ကံတို့သည်ကြိယာ၏တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် "သြကာသကာရက" ဟူသော အမည်ကို ခံယူသင့်သော်လည်း "ကတ္တား" ဟူသော နာမည်ထူး "ကံ" ဟူသော နာမည်ထူးကို ရပြီးဖြစ်သောကြောင့် ကတ္တားနှင့်ဆက်ဆံ ကံနှင့်လည်းဆက်ဆံ၍ သာမန် ဖြစ်နေဖြစ်သော သြကာသ နာမည်ကို မခံယူကြတော့ချေ၊ ဥပမာ — "ရဟန်း သံဃာ" ဟူသော နာမည်ထူး ရနေသော ပုဂ္ဂိုလ်များက (လူဇာတ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း) "လူ" ဟူသော သာမညနာမည်ကို မခံလိုသကဲ့သို့တည်း။

"ကြိယာ နိဿယ ဘူတာနိ, ကတ္တုကမ္မာနိ တိဋ္ဌရေ၊
ယတ္ထော ကာသောတိ သောယေဝ, ပရမ္မရှပစာရတော။
လဒ္ဓနာမ ဝိသေသတ္တာ, နေသံ နောကာသတာ သိယာ၊
သာမညဿ ဝိသေသော၀, ဗာဓကော တိ ဟိ ဝုစ္စတေ"—(ဘေဒစိန္တာ။)။

ယတ္ထ-အကြင် ကာရကာ၌၊ ကြိယာ နိဿယ ဘူတာနိ-ကြိယာ၏မှီရာ ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ကတ္တုကမ္မာနိ—ကတ္တားကံတို့သည်၊ တိဋ္ဌရေ – တည်ကုန်၏၊ သောယေဝ—ထို ကာရကကိုပင်၊ ပရမ္မရှပစာရတော-အဆက်ဆက်တင်စားခြင်းအားဖြင့်၊ သြကာသ

ပန္-ဆက်ဥုးအံ့၊ သော အာယံ ဩကာသော - ထို ဩကာသသည်း ဗျာပကော-ဗျာပကဂင်း၊ ဩပသိလေသိကော-ဂင်း၊ သာမိဝိကော-ဂင်း၊ ဝေသယိးကော-ဂင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စဆုဗ္ဗိးခေါ-ဂို့၏၊ တတ္ထ-တွင်၊ ယတ္ထ-အကြင်ဩကာသ၌၊ သကလောဝိ - အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ အာခာရ ဘူတော-တည်ရာဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အတ္ထော-အနက်သည်၊ အဝေယျန-အာဝေယ်သည်၊ ပတ္ထဒ္ဒေါ - ပြန့်နှံ့အပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ယတ္ထံ စ-အကြင် ဩကာသ၌လည်း၊ အာဝေယျဘူတံ- အာဝေယ် ဖြစ်၍ဖြစ်သော အနက်သည်၊ ကိန္တိ-တဲ့ကို၊ ဗျာပေတွော - ပြန့်နှံ့၍၊ တိဋ္ဌတိ - တည်၏၊ (သော-ထို ဩကာသသည်၊) ဗျာပကောနာမ-ဗျာပက ဩကာသ မည်၏၊ တံ - ထို ဥဒါဟရဏ်သည်၊ ယထာ - နည်း၊ တိလေသု ၊ဂေ၊ သပ္ပိဘိ-

ဟိ-ဩကာသ ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ဆိုအပ်၏၊.... နေသံ-ထို ကတ္တားကံတို့၏၊ လဒ္ဓနာမ ဝိသေသတ္တာ-ရအပ်ပြီးသော နာမည်ထူး ရှိကုန်သည့်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဩကာသတာ-ဩကာသ၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ-ဩကာသ နာမည်သည်၊ နသိယာ-မဖြစ်တော့ရာ၊ ဟိ-မှန်၏၊ သာမညဿ-သာမည အစိအရင်ကို၊ ဝိသေသောဝ-ဝိသေသအစိအရင်က သာ၊ ဗာဓကော-တားမြစ်နိုင်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုစ္စတေ-ဆိုအပ်၏။

ဗျာပကော နာမ၊ပေ၊သပ္ပိ—ဤစကားဖြင့် ဩကာသ ၄ မျိုးတွင် ဗျာပကဩကာသကိုပြ၏၊ ထိုဗျာပက ဩကာသသည်၊ သကလဲ ဗျာပက-ကေဒေသ ဗျာပကဟု ၂မျိုးရှိရာ "ယတ္ထ သကလောဝိ ၊ပေ ၊ပတ္ထဒ္ဒေါ ဟောတိ"ဖြင့် သကလ ဗျာပကကို ပြ၏၊ "ယသ္မိံ စ ၊ပေ၊ တိဋ္ဌတိ" ဖြင့် ကေဒေသ ဗျာပကကို ပြ၏၊ [ဤကား၌ "တေသ—ဤ ဩကာသ၏၊ အာခာရဗျာပကံ-အာခာရ၌ နှံ့တတ်သော၊ အာဝေယျဝတ္ထု- အာဝေယ်ဝတ္ထုသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ဣတိ ဗျာပကော-မည်၏ "ဟု ရှိ၏၊ ဤကား၌ "ဗျာပတိ-ပြန့်နှံ့တတ်၏၊ ဣတိ,ဗျာပကံ"ဟု ပြု၍ 'ဗျာပက"အရ နှံ့တတဲ့သော အာဝေယ်ဝတ္ထုကို ယူပြီးလျှင် ဆိုဝတ္ထု ရှိသော ဩကာသကို " ဗျာပကံ ယသ အတ္ထိတိ ဗျာပကော " ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၊ သက္ကတ၌ "အဘိ ဗျာပကော" ဟု ရှိ၏၊ ဗျာဝိကော ပါဠိကိုပင် အတည်ယူလိုမူ "ဗျာပန်-အာဝေယ်ဝတ္ထု၏ ပျံ့နှံ့ခြင်း၊ ဗျာပေါ-ခြင်း၊ ဗျာပေါ ယတ္ထ အတ္ထိတိ ဗျာပိကော=အာဝေယ်ဝတ္ထု၏ နှံ့ခြင်းရှိရာ ဖြစ်သော ဩကာသ"ဟုမှတ်။[ဤကား၌ အာဝေယျကို"ခာရေတဗ္ဗ"ဟုဖွင့် ၏၊ အာပုဗ္ဗ ဓာဓာတ်, ဏျာစ္စည်းကို ဓာတွန်နှင့်တကွ ယူပြု၍ " အာဝေယျ " ဟု ဖြစ်၏၊ ထို အာဝေယျကိုပင်"အာဒေယ်"ဟု ခေါ်၏၊ ထေရကို "ထေရ်" ဟု ပြန်သကဲ့သို့တည်း၊ အာဗိယတေ—(အာခာရသည်)ဆောင်ထားအပ်၏၊ ဣတိ, အာဝေယျော-၏။]

ယတ္ထသကလောဝိ၊ပေ၊ပတ္ထဒ္ဒေါ —— "သကလောဝိ အာခာရဘူတော "၌ ဆအလ အရ တည်ရာ ဩကာသကို ရသဖြင့် ဗျာပကနှင့် အရတူရကား "သကလော-အလုံးစုံသော (ဝါ—အကုန်အစင် ဖြစ်သော)၊ ဗျာပကော-ပြန့်နှံ့ရာ ဩကာသသည်၊

တိလေသု၊ပေ၊သပ္ပိ ဟူသည်တည်း၊ [နှမ်းတို့၌ ဆိုရှိ၏၊ နို့ရည်ဘို့၌ ရေ ရှိ၏၊ နို့ခမ်း၌ ထောပတ် ရှိ၏။]

ပစ္စေကသိဒ္ဓါနံ-အသိုးအသိုး သင်ရှားကုန်သော၊ ဘာဝါနံ-ဝဏ္ဏုတ္တိ၏၊ ယဏ္ဍ - အကြင်သြကာသ၌၊ ဥပသိလေသနာ - အချင်းချင်းစပ် သဖြင့်၊ ဥပဂမော - ကပ်ရောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏၊ ယဘ္ဍိ စ-အကြင် သြကာသ၌လည်း၊ အာခေယျော - အာဝေယ်သည်၊ ဥပဆိလိဿတိ-ငြိကပ်တတ်၏၊ အလ္လိယိဘ္ဘော-ငြိကပ်၍၊ တိဋ္ဌကိ-တည်တတ်၏၊ (သော-ထိုသြကာသသည်၊) သြဟတ်လေသိဒ်ကာနာမ - မည်၏၊ တံ ယသာ၊

သကလ ဗျာပန်ကော - မည်၏၊ တိလေ သုတေလံ " တည်း၊ တိလ အရ နှမ်းခြင်းသည် အားလုံးဥ်ပင် (နှမ်းတလုံးလုံးဥ်ပင်) ဆိ ပြန့်နှံ၍ တည်သောကြောင့် သကလ ဗျာပက သြကာသတည်း၊ တေလံကား နှမ်းဥ်တည်သော အာခေယ်ဝတ္ထု၊တည်း၊ ["နှမ်းဟူသမျှဥ် အိ တည်သောကြောင့် သကလ ဗျာပက " ဟုလည်း ဆိုကြဲသေးသည်၊ ထို စကားကို "အာခရဿ တိလဿ သပ္ပဒေသဘာဂံ အဘိဗျာပိတ္တာ တိဋ္ဌတိ= တည်ရာ ဖြစ်သော နှမ်း၏ အလုံးစုံသော အရပ်အဘို့ကို ပြန့်နှံ၍ တည်၏" ဟူသော ကဝိရာဇဋီကာစကားဖြင့် စဉ်းစားကြပါကုန်၊] " ဒဓိမှိ သပ္ပိ " ဥ်လည်း နို့ခမ်းတခုလုံးဥ် ထောပတ် ပါဝင် တည်ရှိသောကြောင့် သကလ ဗျာပကပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာဥ် " တိတေသု စေလံ " ကို ဖွင့်ပြီးနောက် "ဧဝံ ဒဓိမှိ သမဧဝေတံ သပ္ပိ" ဟု ဖွင့်သည်။

ယသ္မိံ စ၊ပေ၊ဗျာပေတွာတိဋ္ဌတိ- "ကိဥ္စိ ဗျာပေတွာ-တချို့ကိုနှံစေ၍" ဟုဆိုသဖြင့် တချို့သာ ပြန့်နှံရာ အာဝေရဖြစ်ကြောင်း သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် " ဧကဒေသော-တချို့သော၊ ဗျာပကော-ပြန့်နှံရာသြကာသသည်၊ ဧကဒေသ ဗျာပကော-မည်၏" ဟုဆို၊ " ဒိရေသု ဇလံ " နို့ရည် ထည်းဘဲ့ ရေရောသည့် အခါ နို့မှန့်ကလေးများ၏ အတွင်း ရေဝံအောင် ထွင်းဖေါက်၍ ရေမတည်နိုင်၊ ထို နို့မှန့်ကလေးများ၏ နံဘေးပတ်ပတ်လည်ဥ်သာ ရေတည်သောကြောင့် နို့ရည်သည် ဧကဒေသ ဗျာပကမည်၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာဥ် " ဒိရေသု ပန ပက္ခိတ္တာ ဇလံ သံယောဂဝသေန ဧကဒေသမော ပဏ္ဍရိတ္တာ တိဋ္ဌတိ " ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤဥ်လည်း "နို့ရည်ဟူသမျှာယ် ရေမတည်-ရောထားသော နို့ရည်အချို့ဥ်သာ ရေတည်သောကြောင့် ဧကဒေသ ဗျာပက မည်၏ " ဟု ဆိုကြဲသေး၏၊ ထို အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း "ဒိရေသု ပန" စသော ဋီကာစကားဖြင့် စဉ်းစားပါကုန်၊ [ကစ္စည်းဝတ္ထိဥ်ကား "ဇလေသု ဒိရံ" ဟု ပြောင်းပြန် ပြဿုဂ်ကို တွေ့ရ၏။]

ဥပသိလေသောနာမ၊ပေ၊တိဋ္ဌတိ— "ဥပသိလေနံ-စပ်ယှဉ်ခြင်း၊ ဥပသိလေသော-စပ်ခြင်း၊ ဥပသိလေသော ယဏ္ဍ အတ္ထိတိ သြဝသိလေသိကော = စပ်ယှဉ်ခြင်းရှိသော သြကာသတည်း၊ အာသနေ နိသိန္နော သံဃောဥ် သံဃာနှင့် နေရာသည် နဂိရိက စပ်ယှဉ်ခြင်း မရှိကြ၊ ထိုသို့ စပ်ယှဉ်ခြင်း မရှိဘဲ အသီးအသီး (ကိုယ့်နေရာနှင့် ကိုယ်) ထင်ရှားကုန်သော အရာဝတ္ထု၂ခုတို့၏ စပ်ယှဉ်ခြင်းကို ဥပသိလေသဟု ခေါ်၏၊ ဘိုသို့ စပ်ယှဉ်ခြင်း

အာသနေနဲ့ပေါ့ သမိုပေဠိတောတိ-အာသနေ၊ပေါဠိတော ဟူသည်ဘည်း။
[နေရာဠိ သံဃာသည် ထိုင်နေ၏၊ ထမင်းအိုးဠိ ထမင်းကို ချက်၏၊ အိုးဘိုဠိ
ရေသည် ရှိ၏၊ အဝေးဠိ တည်၏၊ အနီးဠိ တည်၏။]

ယတ္ထ-အကြင်သြကာသဠိ၊ သမိပေ-အနီးဝတ္ထုဠိ၊ သမိဒိဝေါဟာရံ-
သမိဒိဝတ္ထုဠိ၏ နာမည်ကို၊ ကတ္ဝာ-ပြု၍၊ ဝါ-တင်စား၍၊ တဒါယတ္တာ
ဝုတ္တိဘာဒိပနတ္ထံ-ထိုသမိဒိဝတ္ထုဠိ စပ်သောဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကို
ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ အာဓာရဘာဝေါ-အာဓာရ အဖြစ်ကို၊ ဒိကပ္ပိယဘိ-

ရှိသော တည်ရာ အာဓာရကို သြကာသ ဟု ခေါ်၏၊ "ယတ္ထ ဥပသိလေ
သေန ဥပဂမော ဟောတိ" ဖြင့် အနုလ္လိသန သြပသိလေသိကကို ပြ၏၊]- အနုလ္လိသန-
ဖြိကပ်ခြင်း မရှိသော သြပသိလေသိက၊] ဥပသိသေသေနကို " အညမညံ သံယောဂ
ဝသေန"ဟူဒိုကာဖွင့်၏၊ထို့ကြောင့် အာဓာရဝတ္ထုနှင့် အာဓေယ်ဝတ္ထု၂ခုကို အချင်းချင်း
(မဖြိကပ်ဘဲ) စပ်ယှဉ်ရုံမျှ ကပ်မိကြရာဖြစ်သော သြကာသသည် အနုလ္လိသန သြပသိလေ
သိက မည်၏၊ "အာသနေ နိသိန္နော သံဃော"တည်း၊ ဤ အာသနေအရ ညောင်စောင်း
အင်းပျဉ်စသော နေရာအာဓာရနှင့် သံဃာဟူသော အာဓေယ်ဝတ္ထုတို့ ဖြိကပ်ခြင်းမရှိဘဲ-
ယှဉ်စပ်ရုံမျှ ကပ်မိသောကြောင့် အာသနေသည့် အနုလ္လိသန သြပသိလေသိက မည်၏၊
ဒူရေ ဠိတော - သမိပေ ဠိဒတာတိုဠိ ဒူရေ - သမိပေတိုလည်း နည်းတူ၊ "ယသ္မိံ စ၊ ပေ၊
အလ္လိယိတ္ထာ တိဋ္ဌတိ"ဖြင့် အလ္လိယန သြပသိလေသိကကို ပြ၏၊ "ထာလိယံ သြဒနံ ပစတိ"
တည်း၊ ထမင်းအိုး တည်းဟူသော အာဓာရဠိ ထမင်း တည်းဟူသော အာဓေယ်သည့်
ယှဉ်စပ်ပုံမျှ မက, ဠ၍ ယူရန်လောက်အောင် ဖြိကပ်နေ၏၊ ဃဋ္ဋသု ဥဒကံလည်း ရေသည်
အိုးနှင့် ယှဉ်စပ်ရုံမျှ မက, ဖြိကပ်နေသည်သာ၊ ထို့ကြောင့် ထာလိယံ ဃဋ္ဋသုတို့သည့်
အလ္လိယန သြပသိလေသိကတို့တည်း။

သာမိဒိကော နာမ၊ပေ၊ ဒိကပ္ပိယတိ—"သမိပေ နိယုတ္တော"ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ
အနီးဠိ ယှဉ်သော အရပ်သည် "သာမိပိက"မည်၏၊ " ဂင်္ဂါယံ ဃောသော ဝသတိ "ဠိ
နွားခြံ၏ တည်ရာ မြစ်ကမ်း အရပ်သည် ဂင်္ဂါမြစ်၏ အနီးဝတ္ထု ဖြစ်သောကြောင့် သမိပ
ဝတ္ထုတည်း၊ ဂင်္ဂါမြစ်ကား ထို သမိပဝတ္ထုဠိ ယှဉ်စပ်နေသောကြောင့် သာမိပိက မည်၏၊
သမိပိဖြစ်သော ဂင်္ဂါမြစ်၏ " ဂင်္ဂါ " ဟူသော နာမည်ကို ကမ်းနားအရပ်ဠိ တင်စားခြင်း
ကမ်းနားအရပ်ကိုပင် " ဂင်္ဂါ " ဟု ကြိုကြိုဖန်ဖန် ပြောဆိုထားသောကြောင့် "ဂင်္ဂါယံ"
သြကာသသည် သာမိပိက သြကာသ မည်၏၊ "အရပ်က သမိပ(အနီးဝတ္ထု)ဖြစ်သော်
လည်း သာမိပိက နာမည်ဖြင့် ထင်ရှားသော သြကာသ ဖြစ်သည်"ဟူလို။

တဒါယတ္တာ ဝုတ္တိတာဒိပနတ္ထံ ။ ။"ဂင်္ဂါယ တီရေ-ဂင်္ဂါမြစ်၏ ကမ်းဠိ" စသည်ဖြင့်
တိုက်ရိုက်မဆိုဘဲ အဘာယအကျိုးငှါ ကြိုကြိုဖန်ဖန် တင်စားအပ်သနည်း - ဟု မေးဘွယ်
ရှိခသောကြောင့် "တဒါယတ္တာ ဝုတ္တိတာ ဒိပနတ္ထံ" ဟု မိန့်၊ ထို ဂင်္ဂါမြစ်နှင့် နွားခြံတည်ရာ
ကမ်းနားအရပ်တို့ ဆက်သွယ်လျက် ဖြစ်ခကြောင်း(စပ်နေကြောင်း)ကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ

ကြိုအာဝ်ဇ်၊(သော - ဇ်ကြာသသည်၊) သာမိဝိကောနာမ-သာမိဝိက ကြာသမည်ဇ်၊ တံ ယထာ၊ ဂဂ်ိယံ ဧလောသော ဝသတိ - စသည် တည်း၊[ဂဂ်ိဖြစ်အနိုးဥ် နွားခြံသည် ဇ်ည်နေဇ်၊ ဂဂ်ိယ- ဇ်၊ သဓိပေ-အနိုးဥ်၊ ဝဓော-နွားခြံသည်၊ ဝသတိ-ဇ်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သာဝတ္ထိယံ - သာဝတ္ထိပြို့ဇ်၊ အနိုးဥ်၊ -ဇတဝနေ-ဥ် ဝိဟာရတိ - နေတော်မူ၏၊ သာဝတ္ထိယာ-ဇ်၊ သဓိပေ-ဥ်၊ ဣတိ အတ္ထော။]

ယဣ္ဆ-အကြင်ကာသဥ်၊ အညတ္ထာဘာဝဝဓေသနာ - အခြားအရပ်ဥ် မဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သော်ငင်း၊ ဒေသနာဂဂ်ဆေ့ဒဝဓေသနာဝါ- ဒေသနာတော်ကိုပြောကြား ဖြတ်တောက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သော်ငင်း၊ အာဓာရ

"ဂဂ်ိယ တိဓေ" စသည်ဖြင့် တိုက်ရိုက်မဆိုဘဲ ကြိုကြိုဖန်ဖန် တင်စား၍ ဆိုအပ်သည်-ဟူလို၊ [တ=ထို သဓိပေ ဣတ္ထိ+အာယတ္တဥဒ္ဒိ=စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏+တဒ=အဖြစ်။] ထင်ရှားစေအံ့-"ဂဂ်ိယ တိဓေ"ဟု ဆိုလျှင် စားနေကျယ်၏၊ ဂဂ်ိယံဟု ဆိုလျှင် စားနေ ကျဉ်း၏၊ "ဧလောသော ဝသတိ" ဟု ဆိုသဖြင့် နွားခြံသည် ဂဂ်ိမြစ်ထဉ်းဥ် စာဥ်လို့ မဖြစ်ဟု သိသာသဖြင့် ဂဂ်ိယံ အရ ဂဂ်ိမြစ်မဟုတ်-ဂဂ်ိမြစ်နှင့် စပ်နေသော ကမ်းနားခြမ်းဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား၏၊ ထို့ကြောင့် "ဂဂ်ိယ တိဓေ"ဟု စကားမရှည်စေဘဲ "ဂဂ်ိယံ"ဟု တိုတို ကျဉ်းကျဉ်းဖြင့် ကြိုကြိုဖန်ဖန် တင်စား၍ ဆိုထားသည်။

ဂဂ်ိယံ၊ဓပေ၊ဝသတိ ဣတ္ထော—ဂဂ်ိယံကို "ဂဂ်ိမြစ်ဥ်"ဟု အနက်မပေးဘဲ "ဂဂ်ိမြစ်အနိုးဥ်"ဟု အနက်ပေးစေလိုသောကြောင့် "ဂဂ်ိယ သဓိပေ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤပုဒ်ဝယ် "အနိုးဥ်"ဟုသော အနက်သည် ဂဂ်ိသဒ္ဒါ၏ အနက်မဟုတ်,သတ္တမီဝိဘတ်၏ သာမိဝိကာကြာသခေါ် အနက်တည်း၊ "သာဝတ္ထိယံ-သာဝတ္ထိပြည်၏ အနိုးဥ်" လည်း နည်းတူ၊ "သာဝတ္ထိပြည်ထည်းဥ် ဘုရားနေတော်မူသည် မဟုတ်, သာဝတ္ထိပြည်၏ အနိုးဖြစ်သော ဧတဝနကျောင်းဥ် နေတော်မူ၏" ဟူလို၊ [သိဒ္ဓန္တကောမုဒိ စသော တချို့သဒ္ဒါကျမ်းဥ် သာမိဝိက ကြာသကို မပြကြ၊ဂဂ်ိယံစသည်ကဲ့ ဝေသယိကကြာသဥ် သွင်းကြသည်း ထို့အလို "ဂဂ်ိယံ ဧလောသော ဝသတိ"ဥ် ဂဂ်ိသဒ္ဒါသည် သာမိဝိဖြစ်သော ဂဂ်ိမြစ်၏ နာမည်ကို သဓိပ ဖြစ်သော ကမ်းနားဥ် တင်စားဘားဘော သဓိပျူပစာရ သဒ္ဒါတည်း၊ မြန်မာလိုလည်း "ဂဂ်ိမြစ်ဥ်"ဟုသာပြန်၊ ဥပစောသဒ္ဒါကို မြန်မာပြန် (အနက်ပေး) ရာဥ် သဒ္ဒါဥ်တိုင်းပင် ပြန်ရိုးရှိ၏၊ သာဓတ္ထိယံလည်း နည်းတူ၊ အချုပ်မှာ- ဂဂ်ိယံ ဧလောသော စယ်"ဂဂ်ိမြစ်ဥ်"ဟု ပေးလျှင် သဓိပျူပစာရဟုမှတ်၊ဤအလို သာမိဝိကာဓာရလည်းမရှိ၊ "ဂဂ်ိမြစ် အနိုးဥ်" ဟု ပေးလျှင် သာမိဝိကာဓာရ- ဟုမှတ်၊ ဤသို့ သာမိဝိက ကြာသ ရှိ မရှိ ၂ ဝါဒ ကွဲသော်လည်း "သဓိပတ္ထေ ဘုမ္မာစနံ=သဓိပအနက်ဥ် သတ္တမီဝိဘတ်"ဟု အာဥ္စကတာများဥ်ဖွင့်လေ့ရှိရကား သဓိဝိက ကြာသရှိခြင်းကို မူဥဓာဓ-ကစ္စည်းဝတ်တိနှင့် ရူပသိဒ္ဓိဆရာတို့ အလိုရှိကြသောကြောင့် ကြာသ ၄ မျိုးပြကြသည်၊ ကြာသ ၆ မျိုး စဒါဒကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာမှာ ရှုလေ၌း။

ဘာဝ ပရိကပ္ပေါ - အာခရာရ အဖြစ်ကိုကြံစီခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-၏၊) (ဘာဝေါ-ရှိသည်ကား မကောင်း၊)သော-ထိုဩကာသသည်၊ ဝေသယိကောနာမ - မည်၏၊ တံ ယထာ၊ အာကာသေ ၊ပေ ၊ဝိတရိ နိပုဏော-အာကာသေ ၊ပေ ၊ နိပုဏော ဟူသည်ဘည်း၊ [ကောင်းကင်၌ ဌက်ဘို့သည်၊ ပက္ခန္ဒန်-ပျံသွားကုန်၏၊ မြေတို့၌ လူတို့သည် လှည့်လည်ကုန်၏၊ (ဦးကာ၌ စရန်တို့ မပါ " ဓးယန်တို့ - ဖြစ်ကုန်၏ " ဟု ပါသည်။) ရေတို့၌ ငါးတို့သည်၊ (စရန်တို့)၊ ခြေဘို့၌၊ ပတိဗောဒ-ပျံဝပ်ရိုးဖြစ်၏၊ မကောင်းမှု၌ စိတ်သည် မွေ့လျော်၏၊ ဘုရားသာသနာတော်၌ ကြည်ညိုဖြစ်၏၊ ပညာ၌ ကောင်းသည်၊ (ဘဝတိ-ဖြစ်၏၊) ဝိနည်း၌ သိမ်မွေ့သူ (ဘဝတိ)၊ အဓိ၌ သာရ (ဘဝတိ၊ ဝိတရိ-၌၊ နိပုဏော (ဘဝတိ)] ဤစွာဒိ။

ဝေသယိကော နာမ ၊ပေ ၊ ပရိကပ္ပေါ — ဝိသယ သဒ္ဒါသည် " နယ် " ဟူသော အနက်ကို ဟောဏ်၊ ထို 'နယ်" ဟူသည်လည်း အရပ်-ကာလ-အားရုံ-စသည်ဖြင့် များ၏၊ ထိုနယ်ကိုပင် "အရာ"ဟုလည်း မြန်မာပြန်ကြ၏၊ "ဝိသယော ယေဝ ဝေသယိကော"ဟု သွတ္ထတဒ္ဓိတ် ဝိဂြိုဟ်ပြု၊ ထိုဝေသယိကသြကာသည် အညတ္ထာဘာဝဝိသယ-ဒေသန္တရာစရွေဒဝိသယ ဟု ၂မျိုးပြား၏၊ ထို့ကြောင့် "အညတ္ထာဘာဝ ဝသေန,ဒေသန္တရာဝရွေဒ ဝသေနဝါ" ဟု ဓိန့်သည်၊ ထို ၂မျိုးသော ဝိသယသည် တချို့အရာ၌ လောကမျက်မြင်ထင်ရှားသော " တည်ရာ " မဟုတ်ရကား တည်ရာ အဖြစ်ဖြင့် ကြံစီ ပြောဆိုအပ်သော အနက်များဖြစ်၍ "အာခရာဘာဝပရိကပ္ပေါ" ဟု ဓိန့်သည်။

အညတ္ထာဘာဝ ဝိသယ။ ။ [အညတ္ထ=အခြားအရပ်၌+အဘာဝ=မဖြစ်ခြင်း။] အညတ္ထာဘာဝ ဝသေန-အခြားအရပ်၌ မဖြစ်နိုင်သည်၏ အဖြစ်(ဤအရပ်၌သာ ဖြစ်နိုင်သည်၏အဖြစ်)ဖြင့်၊ ဝိသယော-အရာ(နယ်)သည်၊ အညတ္ထာဘာဝဝိသယော-သည်၏၊ ဌက်တို့၏ အဝေးဝင်ဖြန့်လျက် ပျံသန်းရာ အရပ်သည် ကောင်းကင်မှ တပါး အခြားအရပ်၌ မဖြစ်နိုင်၊ လူတို့၏ ခြေဖြင့် လှည့်လည်ရာ အရပ်သည် မြေပြင်မှတပါး အခြားအရပ်၌ မဖြစ်နိုင်၊ငါးတို့၏လှည့်လည်ရာအရပ်သည် ရေမှတပါး အခြားအရပ်၌မဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် အာကာသေ ဘူမိသု ဇလေသု တို့သည် အညတ္ထာဘာဝဝိသယ မည်၏၊ [စက္ခုဝိညာဏ်သည် ရူပါရုံမှတပါး အခြားအာရုံ၌ မဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ရူပါရုံသည် စက္ခုဝိညာဏ်၏ အညတ္ထာဘာဝ ဝိသယတည်း - စသည်ဖြင့်ဂုဏ်း, စုတ်နှင့် ဘဝင်တို့၏ အကြား ကာလသည် ငဋ္ဌသန္ဓေတို့၏ အညတ္ထာဘာဝ ဝိသယတည်း - စသည်ဖြင့်ဂုဏ်း သိလော၊ မဝုဋ္ဌိကာ "အနညတ္ထဘာဝ" အဖွင့်၌ကား "ဘာဝ" ကို အလိုဆန္ဒ ဟု ဖွင့်၏၊ အနညတ္ထဘာဝ-အခြားအရပ်၌ အလိုဆန္ဒမရှိ (ဤအရပ်၌သာ အလိုဆန္ဒရှိရာ ဖြစ်သော ဝိသယ သည် အနညတ္ထဘာဝ ဇလယ မည်၏-ဟူလို။]

ဒေသန္တရာဝရွေဒဝိသယ။ ။ [ဒေသ+အန္တရ = အပေါတပါးကို+အဝရွေဒ== ခြားနားတာက် ပယ်ရှားသောအားဖြင့် + ဝိသယ = အရာဖြစ်သော အာခရာ။] ဤ၌

စ-ဆက်ဥုးအံ့၊ သဗ္ဗောဝိ-အးလုံးရုံလည်း ဖြစ်သော (ဗျာပကစသော ၄ မျိုးလုံးလည်း ဖြစ်သော· ဟူလို)၊ အယံ အာဝေရော - ဤ အားဝေရကို၊ [ဝုတ္တော - ဝေဒိတဗ္ဗောတ်ိုခွဲ စပ်၊] ဝါ - ဤ အာစာရသည်၊ [ပတိဋ္ဌော ဘဝတ်ခွဲ စပ်၊] ပဝေနဝေသေန - မုချ၏ အစွမ်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ပရိကပ္ပ စသေနဝါ(ကပ္ပိတ-ဟု တဆျိုသောဂို၏)-ကြံစိခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ကြိယာယ - ကြိယာ၏၊ ပတိဋ္ဌော - တည်ရာသည်၊ ဘဝတိ - ၏၊ ဤတိ-

"အဝစ္ဆေဒက" ဟူသည့် အလားတူဖြစ်၍ ယုံမှားဘွယ်ရှိသော အခြားအနက်ကို တားဖြစ်
ဗျာပစ္ဆေဒက ဝိသေသန " မျိုးပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝင်၍ ရှိခိုးရာ၌ "ရှေးငါးမှာ
ခေါင်းအုံးထားပြီးလျှင် ထိုခေါင်းအုံး၌ လက်တင်သော အားဖြင့် ၁ပဲသလော , ရှိခိုးခံရ
သူက ထိုင်နေလျှင်ထံသူ၏ ပေါင်ပေါ်၌ လက်တင်သောအားဖြင့် ဝပ်သလော" စသည်ဖြင့်
အမျိုးမျိုး တွေးတောဘွယ် ရှိသောကြောင့် " ပါဒေသု " ဟု မိန့်သည်၊ ထို့ကြောင့်
"ပါဒေသု"သည် " ဗိမ္မောဟနမို-ဥုရုသု " စသော ဒေသတပါးကို ပယ်ရှားဇ်၊ [အချို့
ကား"ဟတ္ထေသု, ကောဇဝေသု (လက်တို့၌, ကော်ဇောတို့၌)" စသော ဒေသ တပါးကို
ပယ်ရှားသည်·ဟု ဆို၏, ထို အနက်များကား ရှိခိုးရာဝယ် တည်ရာဒေသ ဖြစ်လေသလား
ဟု ယုံမှားဘွယ် ရှိမည် မထင်၊] " ပါဒသို့ " စိတ်သည် ကောင်းမှု့၌ ပျော်လေသလား
ဟု ယုံမှားဘွယ်ရှိသောကြောင့် ပါပသို့သည် ဂဟျာဂတသို့ ဟူသော ဒေသ တပါးကို
ပယ်ရှားဇ်၊ [ဤ၌ အာရုံကိုင် ဝိသယ ဖြစ်သောကြောင့် "ဒေသန္တရ" ဟု သုံးနှုန်းထား
သည်၊] " ဇုဒ္ဓသာသနေ " - ဇုဒ္ဓသာသနာမှတပါး တိတ္ထိတို့သာသနာ၌ မွေ့လျော်လေ
သလား-ဟု ယုံမှားဘွယ်ရှိသောကြောင့် " ဇုဒ္ဓသာသနေ " သည် " တိတ္ထိယသာသနေ"
စသော ဒေသတပါးကို ပယ်ရှားဇ်၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် နောက်နောက် ပြယုဂ်တို့၌လည်း
အဓိပ္ပါယ်ဆို၊ ["ပညာယ သာဓု" စသည်၌ ကြိယာကို ပြီးစေတတ်မှ သြကာသ ကာရက
အမည် ရနိုင်သောကြောင့် ပညာယ၏ စပ်ဘို့ရာ "ဘဝတိ" ဟူသော ကြိယာကို ထည့်ရ
သည်၊ ဥပါဒ္ဓာဝိသယ အပါဒါန်ကံသို့ ဥပါဒ္ဓာဝိသယ သြကာသ ဟု မှတ်၊] ဗျာပက -
သြဗ္ဗာသိလေသိက-သာဓိဝိက ၃ မျိုးတွင် မပါဝင်သော သြကာသ ဟူသမျှသည် ဤ ဝေသ
ယိက သြကာသ တမျိုးဘို့၌ ပါဝင်ရသည်။

သဗ္ဗောဝိ၊ ပေ၊ သြကာသော ဇွေဝ ဝုတ္တော — ပြဲခဲ့ပြီးသော အာဓာရတွေကို
အဘယ့်ကြောင့် "ယော ဓာရော, တမောကာသံ" သုတ်၌ သြကာသ ဟု အရှင်ကစ္စည်း
ထေရ မိန့်အပ်ပါသနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "သဗ္ဗောဝိ" စသည်ကို ဆိုန့်၊ တိလ
စသည်သည် မုချအားဖြင့် တည်ရာဖြစ်နိုင်၏၊ ဂင်္ဂါ-အာကာသစသည်ကား ဂင်္ဂါစ၏အနီး
ဖြစ်သော ကမ်းနားခြင်းကို ဂင်္ဂါဟုဆင်း တည်ရာဌာနမဟုတ်သော ကောင်းကင်ကို တည်ရာ
ဌာန အဖြစ်ဖြင့်ဆင်း ကြံစိပြုလုပ်အပ်၏၊ ထို့ကြောင့် တိလေသု စသည်သည် မုချအာဓာရ
တည်း၊ ဂင်္ဂါယံ အာကာသေ စသည်တို့ကား ပရိကပ္ပါဓာရ တည်း၊ ထိုအာဓာရတို့ဝယ်
ကတ္တားကံ၌ မှီသော ကြိယာတည်သောကြောင့် "အဝကသန္တိ ပတိဋ္ဌဟန္တိ ကြိယာယော
ဇာတ" ဟူသော ဝိဂြိဟ်အရ အာဓာရကိုပင် "သြကာသ " ဟု အရှင်မဟာ ကစ္စည်းထေရ

ထို့ကြောင့်၊ သြကာသောတွေဝ - သြကာသဟူ၍သာ၊ ဝုတ္တော- အာရှင် မဟာကစ္စည်း ဆိုအာဉ်ဖြို၊ ဏှတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ စ-သဒ္ဒမကကား၊ ကိရိယာကတ္တုကမ္မာနံ၊ ပေ၊ ဝိသယော မတောဘိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ - ရှေး ဆရာတို့ ဆိုအပ်ပြီ။

ယထ္ထ - အကြောင် ကာရကဒ္ဒ်၊ ကတ္တုကမ္မာနံ - တို့၏၊ ကိရိယာ - ကိရိယာသည်၊ (ကြိုယာယ-ဓိုလျှင် ပါဠိပျက်၊) ပတိဋ္ဌိတာ- တည်သည်၊ ဟေဘတိ- ၏၊ သေ-ထို ကာရကကို၊ သြကာသောတိ- သြကာသဟူ၍၊ ပဝုတ္တော - ဆိုအပ်ပြီ၊ သော - ထို သြကာသသည်၊ ဗျာပကာဒိဝေါ - ဗျာပက အစရှိသောအားဖြင့်၊ စတုဓာ-၄ပါးပြားဖြင်၊ ဗျာပကော-ဗျာပက သြကာသဟူသည်၊ တိလ ဒိရာဒိ-နှမ်း, နို့ရည်အစရှိသော ဝတ္ထုတည်း၊ သြပသိလေသိကော - သြပသိလေသိက သြကာသဟူသည်၊ ကဋ္ဌော-ဗျာတည်း၊ သာဓိဝိကောတု - သးဓိဝိက သြကာသသည်ကား၊ ဂင်္ဂါဒိ-ဂင်္ဂါမြစ် အစရှိသော ဝတ္ထုတည်း၊ အာကာသော - ကောင်းကင်ကို၊ ဝိသယော-ဝေသယိက သြကာသဟူ၍၊ မတောဘိ-ဆိအပ်ဖြို့။]

(၃၂၀) ဆဋ္ဌိတိ သတ္တမီဘိစ အဓိကာရော၊ ["အနာဒရေစ" သုတ် တိုင်အောင် ဆက်၍ လိုက်သောကြောင့် "အဓိကာရော"ဟု ဆိုသည်။]

မိန့်တော် မူသည်၊ [ရှေအကျယ်စကား၌ " အာဓာရဘာဝေါ ဝိကပ္ပိယတိ " ဟုဝင်း "အာဓာရဘာဝဝ ဝိကပ္ပေါ"ဟုဝင်း ပြခဲ့သော အာဓာရတို့သည် ပရိကပ္ပါဓာရတို့တည်း၊ " ပရိကပ္ပိတဝေသန " ဟု ပါဠိရှိသော်သည်း ဋီကာ၌ " ပရိကပ္ပဝေသနာတိ " စသော အဖွင့်ကို ထောက်၍ 'ပရိကပ္ပဝေသန"ဟု ရေးသည်။]

ဝုတ္တဉ္စ၊ ပေ၊ မတောဘိ—ကား သာဓကဂါထာတည်း၊ "ကြိုယာယ..ပတ်ဋ္ဌိတော"ဟု မြန်မာမူရှိ၏၊ " ကြိုယာယ - ၏၊ ပတ်ဋ္ဌိတော-တည်ခြင်းသည် " ဟု ပေးနိုင်သော်လည်း အဆင်မပြေလှ၊ "ပတ်ဋ္ဌိတော-တည်သည်" ဟု ပေးဘိုရာလည်း ကြိုယာယ ဟု ရှိခဲ့သော ကြောင့် "ကြိုယာ၏-တည်သည်"ဟု သဒ္ဒါသွား မဖြောင့်၊ ထို့ကြောင့် " ကိရိယာ ကတ္တုကမ္မာနံ ၊ ပေ ၊ ပတိဋ္ဌိတာ "ဟု ရှိသော သိဟိုဠ်မူသာ စာသွားဖြောင့်သည်ပြင်- "နိသဇ္ဇ ပစနာဒိကြိုယာ ယထ္ထ အာသနထာလိအာဒိမှိ ပတ်ဋ္ဌိတာ ဟောတိ " ဟူသော ဋီကာနှင့် လည်း ညီညွတ်သည်၊ "ဗျာပကော တိလ ဒိရာဒိ"စသည်၌ နှမ်း နို့ရည်တို့သည် ဗျာပက သြကာသဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် " တိလေသု - ဒိရေသု " ဟု ပြခဲ့ရသည်-ဟု ဆိုလိုသည်၊ "ကဋ္ဌော သြပသိလေသိကော"ကား "ကဋ္ဌေ နိသိဒတိ ဒေဝဒတ္တော" ပုံစံကိုရည်ရွယ်သော စကားတည်း၊ ကဋ္ဌေသည် အာသနေကဲ့သို့ အနုလိုမနေ သြပသိလေသိက ပင်တည်း။

သာဓိသရာ ဓိပတိ၊ ပေ၊ ကုသလေဟိ၊ ဥဝဒု၊ သာဓိ၊ ပေ၊ ကုသသ ဣ္ဂ္ဂေတေဟိ-သာဓိ၊ ပေ၊ ကုသလဟူကုန်သော ဤသဒ္ဒါဘို့နှင့်၊ သောဝေ-ယျဉ်ရာ၌ ဆဋ္ဌိဝိဘတ္တိ - ဆဋ္ဌိဝိဘတ် သည်၎င်း၊ သတ္တမိစ - သည်၎င်း၊ ဟောတု၊ ဝစနံ - ဤသုတ်သည်၊ ဥဘယတ္ထံ - ဆဋ္ဌိ သတ္တမိ ၂ မျိုးစုံသက်ရောက်ခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ ဂဝံ-နွားတို့ဖြစ်၊ သာဓိ-အရှင်တည်း၊ ဂေါသု-နွားကို၌၊ သာဓိ-တည်း၊ [ဂဝံ, ဂေါသု-ရှေ့အဘိုင်းပေး] ဣသဿရော-အစိုးရသူတည်း၊ အဓိပတိ-အကြီးအကဲတည်း၊ ဒါယာဒေါ-အမွေခံတည်း၊ ဝါ-ဆွေမျိုးတည်း၊ သက်ဒ် မျက်မြင်ဖြစ်သူဘည်း၊ ဝါ-သက်ဒ်သတည်း၊ ပတိဘူ-တာဝန်ခံတည်း၊ ပသုတော - မွေးမွားသူတည်း၊ ကုသလော-ကျွမ်းကျင်သူတည်း။

(၃၂၀) ဥဘယတ္ထံ ဝစနံ — [ဝစနသဒ္ဒါသည် သုတ္တသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်း၊] "ဂဝံသာဓိ"၌ သာဓိသို့ ဆဋ္ဌိသုတ်ဖြင့် ဆဋ္ဌိသက်၍, "ဂေါသု သာဓိ" ၌ ဩကာသေ သတ္တမိသုတ်ဖြင့် သတ္တမိသက်လျှင် ပြီးကောင်းပါလျက် ဤသုတ်ကို ဆိုခြင်းသည် အဘယ်အကျိုးရှိသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိ၍ "ဥဘယတ္ထံ ဝစနံ" ကို မိန့်သည်၊ ဤသုတ် မရှိလျှင် သာဓိ စသည်တို့၏ ယှဉ်ရာဝယ် "ဂဝံသာဓိ" စသည်ဖြင့် ဆဋ္ဌိဝိဘတ်တမျိုးသာ သက်ရာ၏ဟု-ထင်မှားဘွယ် ရှိ၏၊ ဤသုတ်ကို ဆိုခြင်းကား သာဓိ စသည်ဘို့ ယှဉ်ရာဝယ် ဆဋ္ဌိသတ္တမိ ၂ မျိုး သက်နိုင်ကြောင်းကို ပြရခြင်း အကျိုးရှိသည်။

ပတိ ယှဉ်ရာ၌ ဆဋ္ဌိသာ ။ ။ သာဓိ-ဣသရ-အဓိပတိ ၃ မျိုးသည် အနက်သံ မြန်မာဖြန် ကွဲခသော်လည်း အရကောက် အားဖြင့် အရှင်သခင်ကိုချည်း ဟောု၏, ဤသို့ အနက်တူပါလျက် သဒ္ဒါ ၃ မျိုးကို ထုတ်၍ ဆိုထားခြင်းကြောင့် ဤသဒ္ဒါ ၃ မျိုးမှ တပါး "အရှင် သခင်" အနက်ဟော ပတိစသော သဒ္ဒါများ၏ယှဉ်ရာ၌ ဆဋ္ဌိ သတ္တမိ ၂ မျိုးလုံး မသက်ရ, "ဂဝံ ပတိ" စသည်ဖြင့် ဆဋ္ဌိဝိဘတ် တမျိုးသာ သက်ရမည်-ဟု သိစေသည်။

" သာဓိသရာဓိပတိန မေကတ္ထစတ္တာပိ ဘေဒေါ၂ဒါနံ (ခွဲခြား၍ ယူခြင်းသည့်) ပရိယာယံန္တရ နိဝတ္တနတ္ထံ (ပတိ စသော အခြား ပရိယာယ် ပုဒ်များကို တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏) "—ဇိနိန္ဒဗုဒ္ဓိဏျာသ။]

ဒါယာဒေါ။ ။ "ဒါတဗ္ဗောတိ ဒါဒယာ (ဒါစတ် ကာပစ္စည်း) ပေးအပ်သော အမွေ၊ ဒါယံ အာဒဒါတိတိ ဒါယာဒေါ=ပေးအပ်သော အမွေကို ယူတတ်သူ (အမွေခံ) တည်း၊ အမွေခံ ဟူသည် ဆွေမျိုးပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဒါယာဒေါ ဉာတိ ဗုဘျတ္ထော" ဟု မဂ္ဂမောဓိကာဖွင့်သည်။ [နိဒ္ဒေသ၌ "ဒါယံ" အရ နွားတို့က ပေးအပ်သော နို့ရည်ကိုယူ၍ "ဒါယာဒေါ-နွားတို့ပေးအပ်သော နို့ရည်ကို ယူစားသူ"၊ ဟု တနည်းဖွင့်သေး၏။]

သက္ခီ။ ။ "သဟ+အက္ခိ"၊ သဟကို သပ္ပိ၊ သဟ အက္ခိ ယသာတိ သက္ခိ၊ ယသ-အကြင်သူ၏၊ သဟ-မြင်အပ်သော အာရုံနှင့် တကွ ဖြစ်သော၊ အက္ခိ-မျက်လုံးသည်။

(၃၂၁) နိဒ္ဓါရဏောစ။၃၀၄။နိဟိရိတ္တာ-ထုတ်၍၊ ဓာရဏံ-ဆောင်ခြင်းသည်၊ နိဒ္ဓါရဏံ-မည်၏၊ ဓာဘိဂုဏာကြီးစာနှာမေဟိ-ဓာတ်, ဂုဏ်, ကြီယာ, နှာမည်တို့ဖြင့်၊ သမုဒါယတော - အပေါင်းမှ၊ ဧကေဒသသတ္တိကို၊ ပုထက္ကရဏံ - သီးခြားပြုခြင်းတည်း၊ တသ္မိံ နိဒ္ဓါရဏဇ္ဇေထိအပေါင်းမှ ထုတ်ဆောင်ခြင်းအနက်ကို၊ ဂမျမာနေ - သိအပ်သော်၊ တဒေတာသမုဒါယဝါစိလိင်္ဂမှာ-ထိုအပေါင်းကိုဟောသောလိင်္ဂမှ နေဝံဒ္ဓါ၊

အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ဇာတိ,သက္ခိ-မည်၏၊ အကြင်သူ၏ မျက်လုံးသည် မြင်အပ်သော အာရုံနှင့်တကွဖြစ်၏၊ ထိုမျက်လုံးရှင်ကို"မျက်မြင်ဖြစ်သူ"ဟုဆိုင်း"သက်သေ"ဟုဆိုင်း ခေါ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဆောမနိမိဒ္ဓ"သဟ အက္ခိ ယဿ"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ "သက္ခိ ဒိဋ္ဌရိ=မျက်မှောက်မြင်သူ၌"ဟု အနက်ဆိုသည်။

ပတိဘူ,ပသုတော။ ။"ပတိ=အတူ,ဝါ-အစား+ဘူ=ဖြစ်သူ"အခြားတယောံက ကြွေးယူရာ၌ အာမခံ(တာဝန်ခံ)လူသည် အလားတူ ဖြစ်သူ-ကိုယ်စား ဖြစ်သူတည်း၊ ဤ၌ နွားတို့၏ တာဝန်ခံ အာမခံ လူကို "ပတိဘူ" ဟု ခေါ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "ပတိဘူနာမ ပါဋိဟေဘာဂေါပုရိသော(တာဝန်ခံယောကျ်ား)"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဂါဝေါဧေ အနုဘဝိတုံ ဇာတော=နွားတို့ကို ခံစားခြင်းငှါ မွေးဖွားသူ"ဟု သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ ဖွင့်သည့်အတိုင်း နွားမဖြစ်သော အရသာကို ခံစားဘို့ရာ မွေးဖွားသူကို "ဂေါသု ပသုတော"ဟု ဆိုသည်။

ကုသလ။ ။နွားနှင့် ဆိုင်ရာဝယ် ကျွမ်းကျင်သူသည် ကုသလမည်၏၊ ဤကုသလယှဉ်ရာ၌ "ဂေါဏာနံ ဂေါဧဏာသု" ဟု ဝိဘာဝ်၂မျိုးထားနိုင်သော်လည်း "ကုသလာ နဿ ဂိတသ"အဖွင့်မူလဋီကာ၌"သာမိဝစနံ ဘုမ္မဧတ္ထ=သာမိဝိဘတ်ကို သတ္တမီအနက်၌ သက်(နဿ ဂိတသ-ကခြင်းသီဆိုခြင်း၌)" ပုဒ်ဖွင့်၊ "နဿဂိတသ ဝိသေသေသူတိဝါ= ကခြင်း သီဆိုခြင်း၏ အထူးအဆန်းတို့ဉဲ့" ဟုဆင်း ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့် ၂ရပ်လုံးပင် ကုသလ သဒ္ဒါ၏ သတ္တမီအနက်ကို ငဲ့ကြောင်းကိုသာပြ၏၊ထိုအလို"ဂေါဏာနံ-နွားတို့၌,ဝါ-နွားတို့၏(သင်ပြခြင်း,ဆေးကုခြင်း စသော)ဆိုင်ရာအမှု၌"ဟုပေးရလိမ့်မည်။ [ကုသလနှင့်စပ်၍ အာယုတ္တ(အားထုတ်သူ)နိပုဏ (ကျွမ်းကျင်သူ) သာဓု (ကောင်းသူ) စသော မူဋ္ဌဗောခ်ဉ်ပြထားသော သဒ္ဒါများကိုဆင်း သဒ္ဒနီတိ၌လာသော"ကေဝိဒ"သဒ္ဒါကိုဆင်း ကုသလေဟိစ၌ စသဒ္ဒါဖြင့် ဆည်းယူသင့်သည်။]

(၃၂၁) နိဟရိတ္တာ၊ပေ၊ပုထက္ကရဏံ-"နိ+ဓာရဏာ"ဟုခွဲ၊ နိကို"နိဟရိတ္တာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "နိဒ္ဓါရဏာ-ထုတ်ဆောင်"ဟူသည် အပေါင်းအနက်စုမှ တစိတ် (တချို့) ကို သီးခြားပြုခြင်းတည်း-ဟု သိစေလိုခြင်း"သမုဒါယတော ဧကေဒသသ ပုထက္ကရဏံ"ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်ကို ဖွင့်သည်၊ "ပုထက္ကရဏာ" ဟူသည် ဇာတ် ဂုဏ် ကြီယာ နာမည်တို့တွင် တခုခုအားဖြင့် သီးခြားပြုခြင်းတည်း ဟု သိစေလိုခြင်း"ဇာဟိ၊ပေ၊နာမေဟိ"ဟု ဖွင့်သည်။

တသ္မိံ၊ပေ၊သတ္တမိစ—"နိဒ္ဓါရဏာ"ဟူသည် သမ္ဘန်ကဲ့သို့ အရာဝတ္ထုထင်ရှားမရှိ၊ အပေါင်းနှင့်အစိတ် ၂ခု ပေါင်းမိမှ (သီးခြားထုတ်ခြင်းကြီယာ) နိဒ္ဓါရဏာ ပေါ်လာ၏၊

ဆဋ္ဌီဝိဘတ္တိ ဟောတိ သတ္တမီဝ၊ မနုဿာနံ - လူတို့တွင်၊ ခတ္တိယော-မင်းဆည်၊ သုရတမော-အာလွန်ရဲရင့်၏၊ မနုဿေသု-တို့တွင်၊ ခတ္တိယော သုရတ၊မော၊ ဂါဝိနံ - နွားမတို့တွင်၊ ကဏ္ဌာ - နွားနက်မသည်၊ သမ္ဗန္ဓိရဘမော-အာလွန်ပြည့်စုံသော နို့ရည်ဂို၏၊ ဝါ အာလွန်များသော နို့ရည်ဂို၏၊ (" အာလွန်ချိုသော နို့ရည်ဂို၏ " ဟု လည်း ပေးရိုးဂို၏၊) ဂါဝိသု-တို့တွင်၊ ပေ၊ အဒ္ဓိကာနံ-ခရိသွားသူတို့တွင်၊ ဓာဝန္တော-ပြေးသူသည်၊ သိဃဘမော - အာလွန်မြန်၏၊ အဒ္ဓိကေသု၊ ပေ၊ အရဟာတံ - ရဟန္တာတို့တွင်၊ အာယသ္မာအာနန္ဒော - အရှင်အာနန္ဒာသည်၊ အညတရော-တပါး သည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ ဝါ, အရဟန္တေသု-တို့တွင်၊ ဣစ္စာဒိ။

(သမ္ဗန်အနက်၌ ဝိဘတ်သက်သည့် ဒုခါရွေသမ္ဗန္ဓိနောင် သက်ရသကဲ့သို့) ဤနိဒ္ဓါရဏာ အနက်၌ ဝိဘတ်သက်သည့် အခါလည်း ရှေဖြစ်သော နိဒ္ဓါရဏာ သမုဒါယ လိန်နောင် သက်ရ၏၊ ထိုသို့ သက်မှလည်း " နိဒ္ဓါရဏာ သမုဒါယ+နိဒ္ဓါရဏီယ " အဖြစ်ဖြင့်ဆက် သွယ်ပုံကို ပြနိုင်သောကြောင့် " တသ္မိ နိဒ္ဓါရဏာတ္ထေ ဂမျမာနေ တဒတာ သမုဒါယဝါစီ လိင်္ဂမှာ"ဟု မိန့်သည်၊ ဤ၌ "သမုဒါယဝါစီလိန်"ဟူသည် နိဒ္ဓါရဏာသမုဒါယ ပင်တည်း။ [နိဒ္ဓါရဏာ သမုဒါယ-စသော ၄ ပါးကို အခြေပြု၌ ပြထားပြီ။]

မနုဿာနံ ၊ ပေ ၊ သုရတမော — ဤကား ခတ္တိယဇာတ်ကို အကြောင်းပြု၍ ထုဘ်ခြင်းကြောင့် ဇာတိနိဒ္ဓါရဏာတည်း၊ နိဒ္ဓါရဏာဟေတု(ထုတ်ခြင်း၏အကြောင်း)ကိုရှာရာ၌ "သုရတမော" စသည်ကို ကြည့်၍ မရှာရ၊ ထို သုရတမော စသည်ကို ကြည့်၍ ရှာလျှင် နိဒ္ဓါရဏာ အားလုံး " ရဲခြင်း ဂုဏ်, ချိမြိန်သော နို့ရည်ရှိခြင်း ဂုဏ် , လျင်မြန်ခြင်း ဂုဏ်" စသည်ဖြင့် ဂုဏာ နိဒ္ဓါရဏာချည်း ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် ထုဘ်အပ်သော အစိတ်ကို ကြည့်၍ "နိဒ္ဓါရဏာဟေတု" ကို ရှာရမည်၊ သို့မှ-ထုတ်အပ်သော အစိတ်က ဇာတိသဒ္ဒါ ဖြစ်လျှင် ဇာတိ နိဒ္ဓါရဏာ - ဂုဏာသဒ္ဒါ ဖြစ်လျှင် ဂုဏာ နိဒ္ဓါရဏာ စသည်ဖြင့် နိဒ္ဓါရဏာချင်း ကွဲပြားပုံ ထင်ရှားမည်။

ကဏ္ဌာ ၊ ပေ ၊ အညတရော အဟောသိ — "ကဏ္ဌာ ဂါဝိနံ" ဖြူ-နို-ကြောင်-ကျား အနက်-စသော ဝိသေသနများကို သဒ္ဒါကျမ်း၌ "ဂုဏ်"ဟု ခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဖြူ-နို-နက်-ကြောင်"များ ခြောင်သော နွားတို့မှ နက်သောဂုဏ်ကို အကြောင်းပြု၍ နွားနက်ကို ထုတ်ခြင်းသည် ဂုဏာ နိဒ္ဓါရဏာတည်း၊ "အဒ္ဓိကာနံ ဓာဝန္တော" ဖြေးဖြေးသွားသူ-မှန်မှန်သွားသူ - အပြေးသွားသူ ဟု ခရီးသွားသူ အများထည်းမှ အပြေးသွားသူကို ထုတ်ခြင်းသည် ပြေးခြင်းကြိယာကိုစွဲ၍ ထုတ်သောကြောင့် ကြိယာ နိဒ္ဓါရဏာတည်း၊ " အာယသ္မာ အာနန္ဒော အရဟတံ" အရှင်သာရိပုတြာ-အရှင်မဟာကောဋ္ဌလာန-အရှင်မဟာကဿပ စသော နာမည်အမျိုးမျိုး၏ ရဟန္တာအများမှ အရှင်အာနန္ဒာကို သီးခြားထုတ်ခြင်းသည် "ဆာနန္ဒာ" ဟူသော နာမည်ကိုစွဲ၍ ထုတ်ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် နာမနိဒ္ဓါရဏာတည်း၊ ဤသို့ ရုပသိဒ္ဓိ၌ နိဒ္ဓါရဏာ ၄ မျိုး ပြသည်၊ အခြား သဒ္ဒါကျမ်းဘို့၌ကား " ယောဓနံ

(၃၂၂) အနာဒရေစ။ ၃၀၅ ။အနာဒရေစ-မလေးစားခြင်း ကြီးသော ကိလေသည်း၊ [သိမှုဒ္ဓ စပါဒိ] ဂမျာမာနေ - သော် ဘာဝဝတာ-အနာဒရ ကြီယာရှိသော၊ လိင်္ဂမျာ ဆဒ္ဒိဝိဘတ္တိ ဟောဘိ သင်္ဂြဟိစ၊ အာဘာမကာနံ-မဟာနိုးပြုခြင်းကို အာသို မရှိကုန်သော၊ မာတာပိတူနံ - မိဘတို့သည်၊ ရုဒ္ဓနွာနံ-ဝိုကုန်စည်၊ (“ဗောဓိသတ္တော-ဘုရားအလောင်းတော် သည်” ဟု ထည့်)၊ ပဇ္ဇဓိ-ရဟန်းပြုပြီ၊ မာတာပိဘူသု-ဘို့ သည် ရုဒ္ဓနွာသု-ဝိုကုန်စည်၊

ယောခေသုဝါ ဝမ်မိကော သူရတဓမော = သူရဲကောင်းတို့တွင် ချပ်မိန်ညှိဝတ်သော သူရဲကောင်းသည် သာ၍ ရဲရင့်၏ ” ဤ၌ ချပ်မိန်ညှိ ဟူသည် စစ်အဝတ်အစား ခြုံတည်း၊ ထို့ကြောင့် သူရဲကောင်း အများထည်းမှ ချပ်မိန်ညှိဝတ် သူရဲကောင်းကို ထုတ်ခြင်းသည် ဒပ္ပ နိဒ္ဒါရဏာ မည်၏-ဟုဆင်း, “ဘိက္ခဖနံ ဘိက္ခဖု သုဝါ ဒွေတဓယာ သမ္မနိတဗ္ဗာ=ရဟန်းတို့တွင် ၂ ပါး ၃ ပါး တို့ကို သမုတ်အပ်ကုန်၏ ” ဟူရာ၌ ၂-၃ ဟူသော သင်္ချာကို စွဲ၍ ထုတ်သောကြောင့် သင်္ချာ နိဒ္ဒါရဏာ ဟုဆင်း ဆိုကြသေး၏။

ဇာတိယာ ဂဏာကြိယာဟိ, နာမ ဒဗ္ဗေဟိ သင်္ချိယာ၊
သမူဟတော ဝယဝသ, နိဒ္ဒါရဏံ ဆဓာ ဘဝေ။

ဝိဘတ္တဝိဘဇန-အဝိဘတ္တ ဝိဘဇန။ ။ဒူရန္တိ သုတ်လာ ဝိဘတ္တ အပါဒါန်သည် ပင်ကိုယ်က ကွဲပြီးသော အနက်ကို ဂဏာအားဖြင့် ထပ်၍ ခွဲသောကြောင့် ဝိဘတ္တ ဝိဘဇန မည်၏၊ [ဝိဘတ္တ=ဝေဘန်အပ် ခွဲအပ်ပြီးသော အနက်ကို+ဝိဘဇနံ=ထပ်၍ခွဲခြင်း၊] ဤနိဒ္ဒါရဏာကား ပင်ကိုယ် မကွဲသေးသော အနက်ကို ဇာတ် စသည် စွဲ၍ ခွဲထုတ်ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် အဝိဘတ္တ ဝိဘဇနမည်၏၊ [အဝိဘတ္တ=မဝေဘန်အပ် မခွဲအင်သေးသည်ကို+ဝိဘဇနံ=ခွဲထုတ်ခြင်း။]

ဧကဝုစ်နိဒ္ဒါရဏာ။ ။အများ အပေါင်းထည်းမှ အစိတ် တခုခုကို သိခြား ထုတ်ရသောကြောင့် နိဒ္ဒါရဏာ ပြုယုဂ်များ၌ ဗဟုဝုစ်သာ များ၏၊ သို့သော် တရံတခါ(ဇာတ်ကို ခွဲသော ဇာတျာပေက္ခနည်းအားဖြင့်) ဧကဝုစ်လည်း ရှိနိုင်သည်၊ ပုံစံကား – “ အဓိပတိ ပဗ္ဗယေ - အဓိပတိ ပဗ္ဗသည်းတွင်၊ သဟဇာတာဓိပတိနာမ-သဟဇာတာဓိပတိ မည်သည်၊ ဓမ္မေကဒေသော–တရား တစိတ်တည်း၊ “ ပဟိနေ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စေတိ နိဒ္ဒါရဏေ ဘုမ္မံ ” ဟူသော သံယုဂ်ဋီကာ၌ “ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စေ” လည်း ဧကဝုစ်ပင်။

(၃၂၃) အနာဒရေနေစ၊ ပေ၊ သင်္ဂြဟိ—အာပုဗ္ဗ ဒရဓာတ်သည် “ရိုသေ လေးစားခြင်း” အနက်ကို ဟော၏၊ နအာဒရော အနာဒရော=မလေးစားခြင်း၊ “ ဂမျမာနေ–သိအပ်သော် ” ဟူရာ၌ “ ကြားနာသူတို့ သိဘို့လိုလျှင် ” ဟူလို၊ ဘာဝဝတာ၌ အနာဒရ ကြီယာကို “ ဘာဝ ” ဟုဆင်း, အနာဒရိယ ကြီယာကို “ဘာဝ ဝန္တု ” ဟုဆင်း ခေါ်သည်၊ အနာဒရ ကြီယာကို သိဘို့လိုလျှင် အနာဒရိယ ကြီယာဖြစ်သော လိန်နောင် ဆဒ္ဒိ သင်္ဂြဟိ သက်၊ [မလေးစားအပ်သော ကြီယာကို “ နအာဒရိယတော-မလေးစားအပ် ” ဟုသော ဝစနတ္ထကြောင့် “ အနာဒရိယ ” မည်၏၊ ထို အနာဒရိယသည် ကြီယာ ဖြစ်သော်လည်း ကိတ် ကြီယာ ကိတ်နာမ် ဖြစ်သောကြောင့် “လိင်္ဂ” လည်း မည်သည်။]

ပဗ္ဗဇိ၊ သိဝိရာဇသ-ဝေဿန္တရာမင်းသည်၊ ပေက္ခတော - ကြည့်ရှုစဉ်၊ သော-ထိုဇူဇကာပုန်ဏားသည်၊ အာကောဋ္ဌယန္တော - ရိုက်နှက်လျက်၊ တေ-ထိုသားတော် သို့တော်ကို၊ နေတိ-ဆောင်သွား၏၊ မဟာဇနေ-လူအများသည်၊ ပေက္ခမာနေ-ကြည့်နေစဉ် မစ္ဆု-သေခြင်းသည်၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ ဂစ္ဆတိ-သွား၏။

အကာမကာနံ၊ ပေ၊ ပဗ္ဗဇိ—မိဘတို့က ရဟန်း မပြုစေလိုသောကြောင့် ငိုနေကြစဉ် သားဖြစ်သူက ရဟန်းပြုသွားရာ၌ ပဗ္ဗဇိအရ ရဟန်းပြုခြင်း ကြီးယာသည် မိဘတို့ ငိုခြင်းကိုပင် အလေးမပြု အမှုမထား မလေးစားရာရောက်၏၊ ရဟန်းပြုသူ၏ မလေးစားမှု စိတ်ကို ရဟန်းပြုခြင်း ကြီးယာ၌ တင်စား၍ ရဟန်းပြုခြင်း ကြီးယာကို အနာဒရဟု ခေါ်ထားသည်၊ [အကြောင်းစိတ်၏ မလေးစားမှုကို အကျိုး ကြီးယာ၌ တင်စားသော ကာရကူပစာရ အားဖြင့်လည်း၊] ထိုပဗ္ဗဇိဟူသော အနာဒရကြီးယာဖြင့် မလေးမစားပြုအပ်သောကြောင့် ရဒန္တာနံ အရ ငိုခြင်း ကြီးယာသည် အနာဒရိယ မည်၏၊ ထိုအနာဒရိယဖြစ်သော ရဒန္တနှင် ဆဋ္ဌီသတ္တမီ သက်၍ "ရဒန္တာနံ ရဒန္တေသု"ဟု ဖြစ်သည်၊ အကာမက-မာတာပိတုတို့၌ကား ရဒန္တနှင့် အရတူ တုလျာမိကရဏ ဖြစ်သောကြောင့် ဤအနာဒရေစ သုတ်ဖြင့်ပင် ဆဋ္ဌီသတ္တမီ သက်သည်၊ ဥပမာ—မဟန္တော ပုရိသော ဂစ္ဆတိ၀ယ် ပုရိသနောင် လိင်္ဂထွေ ပဌမာသုတ်ဖြင့် သက်လျှင် မဟန္တောနောက်၌လည်း သက်နိုင်သကဲ့သို့တည်း၊ "ရဒတော ဒါရကသ ပဗ္ဗဇိ ပိတာ=ကလေးငိုစဉ် အဘ ရဟန်းပြုပြု" ၌လည်း နည်းတူ၊ "ဂစ္ဆာ၀တိ ဂစ္ဆတိ" ကဲ့သို့ "ရဒတိ ဒါရကေ" လည်း ရှိသည်။ ["ငိုစဉ်"ဟူရာ၌ "ငိုတုန်း-ငိုခိုက်-ငိုလျှက် မပြီးသေး"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ပစ္စုပ္ပန် ကာလကို ဟောသော မာန အန္တပစ္စည်းဖြင့် "ရဒန္တာနံ, ပေက္ခတော (ပေက္ခန္တသ) ပေက္ခမာနေ"ဟု ရှိရသည်၊ ဤစကားအရ "အနာဒရိယ ကြီးယာများသည် ပစ္စုပ္ပန်ချည်းတည်း"ဟု ကောက်ချက်ချပါ။]

အာကောဋ္ဌယန္တော၊ ပေ၊ ပေက္ခတော— [ဝေဿန္တရာတ်၌ "တတော သော ရဇ္ဇု၊ မာဒါယ, ဒက္ခာဠှာဒါယ မြားဟပ္ပဏော , အာကောဋ္ဌယန္တော တေ နေတိ, သိဝိရာဇသ ပေက္ခတော"ဟု ရှိသောကြောင့် "တေ နေတိ"ဟု ပဒဝိဂ္ဂဟ်ခွဲ၍ ရှေ့ပါဒမှ ယူ၍ ကတ္တားထည့်၊] ဤ၌ ဝေဿန္တမင်း၏ ကြည့်နေခြင်းကို အလေးမပြုဘဲ ဆောင်သွားသောကြောင့် ဇူဇကာ၏ စိတ်သည် မုချ အနာဒရ တည်း၊ ထိုစိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော "နေတိ" ကြီးယာလည်း (ကာရကူပစာရ အားဖြင့်) အနာဒရပင် မည်၏၊ ပေက္ခတော အရ ဝေဿန္တမင်း၏ ကြည့်ခြင်း ကြီးယာကား မလေးစားအပ် သောကြောင့် အနာဒရိယ၊ [ဤ၌လည်း ဝေဿန္တမင်းသာ အနာဒရိယ အစစ်, ထိုမင်း၏ ကြည့်ခြင်း ကြီးယာကား ဌာနမင်း၏ အမည်ကို ဌာနီ ကြည့်ခြင်း၌ တင်စား၍ ဌာနူပစာရ အားဖြင့် အနာဒရိယ မည်သည်-ဟု ကြံ၊ ရှေနောက် အနာဒရိယ များ၌လည်း ဤနည်းချည်း။] သိဝိရာဇသကား ပေက္ခတောနှင့် တုလျာမိကရဏ ဖြစ်သောကြောင့် ဤသုတ်ဖြင့် ဆဋ္ဌီသက်သည်။ ["မစ္ဆု၊ပေ၊မဟာဇနေ" ၌လည်း ငါးမျာ၏ ကြည့်ခြင်းကို မလေးစားဘဲ ယူသွားသောကြောင့် ဂစ္ဆတိအရ ယူသွားခြင်းကြီးယာသည် အနာဒရ, ပေက္ခမာန အရ ကြည့်ခြင်း ကြီးယာသည် အနာဒရိယ-ဟု ခွဲ။]

ကြိယာ ဖြိုင်ရုံလော, မလေးစားမှလော။ ။ဤ အနာဒရ – အနာဒရိယ အခွဲ၌ "လေးစားခြင်း ရှိသည်ဖြစ်စေ, မရှိသည်ဖြစ်စေ – ကြိယာ ၂ ခုပြိုင်ရာ၌ ရှေကြိယာဖြင့် နောက်ကြိယာကို မှတ်လျှင် နောက်ကြိယာသည် အနာဒရ, ရှေကြိယာသည် အနာဒရိယ မည်၏" ဟုဎ်း "ကြိယာ ၂ ခုပြိုင်၍ ရှေကြိယာဖြင့် နောံကြိယာကို မှတ်ရုံမျှဖြင့် အနာဒရ မဖြစ်နိုင်, တကယ့်ကိုယ် မလေးစားခြင်းသဘောပါမှ အနာဒရ-အနာဒရိယ ဖြစ်သည်" ဟုဎ်း ၂ ဝါဒကွဲ၏၊ ထိုတွင် နောက်ဝါဒသည် သက္ကတနှင့် မေးဂွလာန်တို့ကို မှီခဲသော ဝါဒတည်း၊ ရှေးဝါဒကား ပါဠိဋီကာများကို မှီခဲသော ဝါဒဘည်း၊ ထိုဝါဒကို ခွဲပြမည်။

ဋီကာများ၊ ။တသ ပသန္တသေဝါတိ-အနာဒရေ သာမိဝစနံ၊ တသ္မိ ပသန္တေ ယေဝါတိ အတ္ထော၊ "တိသ ဇင်းသားသည် ကြည်ညိုစိတ်ဖြင့် ကြည့်နေစဉ်ပင် မဟာ ဓမ္မရက္ခိတထေရ်သည် တန်ခိုးဖြင့် ကောင်းကင်ကြွ၍ အသောကာရုံ ရောက်ပေါ်ဝယ် ကောင်းကင်၌ သက်နံးထား၍ ရေချိုးဘို့ရာအား ထုတ်ဘဲ၏" ဟူသော ပါရာဇိကဏ်းဒါန်း၌ မထေရမ္မာ မင်းသားကြည့်ခြင်း၌ အနာဒရစိတ် မရှိဘဲ, သာ၍ ကြည်ညိုစေလိုသော သာဒရစိတ်သာရှိ၏၊ သို့ပါလျက် "အနာဒရေ သာမိဝစနံ" ဟုသာရတ္ထဖွင့်၏၊ သာမည ဖလသုတ် သီလကွန်ဋီကာသစ်၌လည်း ·" သန္တေန္တ သေတိ – ဝိဇ္ဇာ ကရောန္တသေဝ ဘိဇ္ဇတိ၊ အနာဒရလက္ခဏောစေတံ သာမိဝစနံ၊ ကြိယန္တရပဝတ္တနကွဏောယေဝ ကြိယန္တရ ပဝတ္တနံဟိ အနာဒရလက္ခဏံ" ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအလို မလေးစားမှု ပါသည်ဖြစ်စေ မပါသည် ဖြစ်စေ၊ ဆိုင်ရာ(ပုဂ္ဂိုလ်၏ မျက်မြင်အားဖြင့်)ကြိယာ ၂ ခု ပြိုင်နေရာဝယ် အနာဒရ-အနာဒရိယရနိုင်သည်-ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤဋီကာများ အလိုအားဖြင့် "အာယသ္မာ ဖဂ္ဂုနော အစိရပက္ကန္တသ ဘဂဝတော (ဘုရားရှင် ဖဲသွား၍ မကြာခင်) ကာလမကာသိ" စသည် ခွဲလည်း အနာဒရ ဟုပင် ဆိုရပေလိမ့်မည်။

သဒ္ဒါကျမ်းများ။ ။"ဆဋ္ဌီစာနာဒရ "(ပါဏိနိသုတ်)အနာဒရာဓိကေ–အနာဒရ အနက် အပိုရှိသော၊ ဘာဝလက္ခဏေ – ဘာဝလက္ခဏာ အနက်၌၊ ဆဋ္ဌီ သတ္တမိယော ဟောန္တိ(သုတ်နက်)၊ လိန်္ဂအနက်ပေါ်တွင် အာလုပ်အနက်ပို ပါဝင်ရာ၌ "အာလပနတ္ထေ" ခေါ်သကဲ့သို့ နောက်၌ပြုမည့် ဘာဝလက္ခဏာအနက်ပေါ်တွင် မလေးစားခြင်း အနာဒရ အနက် အပိုပါလာလျှင် "အနာဒရ" ခေါ်သည်-ဟု ဆိုလိုသည်၌၊ မာတာ ပိတူနံ ရဒန္တာနံ ပမ္ဘဇိ၌ " ငိုနေကြတုန်း+ရဟန်းပြုသည် "ဟု ဆိုသဖြင့် ငိုခြင်း ကြိယာသည် ရဟန်းပြုခြင်း ကြိယာကို မှတ်သားကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဘာဝ လက္ခဏာလည်း ဟုတ်၏၊ ငိုနေသည်ကို ဂရုမစိုက်-မလေးစားသောကြောင့် ရဟန်းပြုခြင်း ကြိယာသည် အနာဒရလည်း ဟုတ်သည်၊ အခြားပုံစံများ၌ ဤနည်းအတိုင်း လက္ခဏာ-အနာဒရ ၂ မျိုးရပုံကို သတ်ပြုပါ။ [အနာဒရ, အနာဒရဝန္တ စသော အနက် ၄ ပါးခွဲခြားချက်ကို အခြေပြု၌ ပြခဲ့ပြီ။]

မှတ်ချက်။ ။သဒ္ဒါကျမ်းများ၌ ကြိယာ တပါးဖြင့် ကြိယာ တပါးကို မှတ်သားရုံမျှ ဖြစ်လျှင် ဘာဝလက္ခဏာဟု ဆို၍, ထိုဘာဝလက္ခဏာ အပေါ်တွင် မလေးစားမှု အပိုပါဝင်မှ "အနာဒရ" ဟု ဆိုပြီးလျှင် "ဘာဝလက္ခဏာ သက်သက်၌ သတ္တမိ တမျိုးသာ သက်ရှိ အနာဒရအပိုဝင်လာရာ၌ ဆဋ္ဌီ သတ္တမီ ၂ မျိုး သက်နိုင်၏"ဟု ဆိုကြသောကြောင့် "တသ စသန္တသေဝ, သန္တေန္တသ တို့၌(အနာဒရ သဘော မပါဘဲလျက်) ဆဋ္ဌီ သက်ထား

(၃၂၃) ကမ္မ၊ ပေ၊ သတ္တမိ။ ၃၁၀။ ပေ၊ ကမ္မထွေ-ကံ အနက်၌၊ (ဥဒါဟရဏ်)၊ ဘိက္ခူသု-တို့ကို၊ အဘိဝါဒေန္တိ-ရှိခိုးကြကုန်၏၊ မုဒ္ဓိန်-ဥုးထိပ်ကို၊ ရုဇ္ဇိတွာ-ရုပ်၍၊ ပုရိသဿ-ယောကျ်ားဖြစ်၊ ဗဟာသု-လက်မေးငုံးတို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ ကရဏာထွေ၊ (ဥဒါဟရဏ်)။ ဟာထွေသု-လက်တို့ဖြင့်၊ ဝိဏ္ဍာယ-ဆွမ်းအလို့ငှါ၊ စရန္တိ-လှည့်လည်ကုန်၏၊ ပတ္တေသု-သပိတ်ဘူးဖြင့်၊ ဝိဏ္ဍာယစရန္တိ၊ ပထေသု-လမဲးတို့ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တိ၊ သေဝိ-ထိုဂ နှစ်အရွယ် ဂှင်ငယ်မသဉ်မှလည်း၊ မံ-ငါ့ကို၊ အနုသာသေ ယျ-ဆုဗူအံ့၊ မတ္ထကေ-ဥုးထိပ်ဖြင့်၊ သမ္ပဒိစ္ဆာမိ-ခံယူပါအံ့၊ [ဤ၌"မတ္ထကေ"သာ ပုံစံတည်း၊ သေဝိ-စသည်ကား တွဲဘက် ဂါထာပါဒဖြစ်၍ ထံည့်သည်၊] နိမိတ္တာထွေ (ဥဒါဟရဏ်)၊ ဒိဝိ-သစ်ကို၊ စဒမ္မသု-

သော ပါဠိပုံစံကို တွေ့ပြိန်ရကား ပ'ဠိ ဋီကာ ဆရာတို့သည် " ကြိယာ တပါး ဖြင့် ကြိယာ တပါးကို မှတ်သားရုံ (ကြိယာ ပြိုင်ရုံ) ဖြင့်လည်း အနာဒရဖြစ်၏"ဟု ယူဆ၍ ပဿန္တသုသန္တေန္တသုတို့၌ အနာဒရဆဋ္ဌိဟု ဆိုကြလေအည်၊ ထိုသို့ မဆိုဘဲ"ဘာဝလက္ခဏ အနက်သက်သက်၌လည်း (အနာဒရဋ္ဌကဲ့သို့) ဆဋ္ဌိသတ္တမိ၂ မျိုးသက်"ဟု ဆိုရလျှင် ပါဠိများနှင့် သင့်၍ သင့်မည်ထင်သည်။

(၃၂၃) ကမ္မထွေ၊ပေ၊ ဂဟေတွာ—"ဘိက္ခူသု-ရဟန်းတို့ကို"ဟု ပေးရသော ကြောင့် ဤသတ္တမိဝိဘတ်သည် ကံ အနက်၌ သက်သော သတ္တမိတည်း၊ မုဒ္ဓနိ-ဗဟာသု တို့၌လည်း နည်းတူ၊ ဤသို့သတ္တမိဝိဘတ်၏ ကံ အနက်၌ သက်နိုင်သောကြောင့်"ပါဒေသု ဂဟေတွာတိ-ဥပယောဂတ္ထေ ဘုမ္မဝစနံ"ဟု သုဒိန္နကဿတ္ထေရကထာ ဖွင့်သည်၊ ဤသို့ ဂဟဓာတ်၏ ရှေ့၌ ပါဒေသုကဲ့သို့ သတ္တမိ ဝိဘတ် တွေ့လျှင် သတ္တမိကို ကံနက်၌ သက်ရသော နည်းလည်း ရှိ၏၊ [ဤနည်း၌"သုဒိန္နံ ပါဒေသု ဂဟေတွာ"ဟု ရှိစကားမူ"သုဒိန္နံ-သုဒိန်၏"ဟု ဒုတိယာကို ဆဋ္ဌိ အနက်သက်ရမည်၊ သုဒိန္နသ-ဟု ရှိလျှင်ကား အထူးပြောဘွယ်မလို၊] ဓာတ္တမိဝိဘာဂ်က အာဓာရအနက်ဦးပင် သက်ရိုး သက်စဉ် သက်၍ ထို ရှေ့က ဆဋ္ဌိဝိဘတ်ကို ကံ အနက်၌ သက်ရသော နည်းလည်း ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့်"သုဒိန္နသ ပါဒေသု ဂဟေတွာ"၌"ပါဒေသု ဝါတံ (ထိ သုဒိန်ကို)"ဟု တနည်း ဖွင့်သည်၊ ဤ အဖွင့် အလို"သုဒိန္နသ-သုဒိန်ကို၊ ပါဒေသု-တို့၌"ဟု ပေးရမည်။

[ဆောင်] ၁။ ဂဟ၌မှ, အာဓာရကို, ဘုမ္မထွေပင်, ဆိုလိုချင်မူ, ထို့ပြင်၌မှာ, ဆဋ္ဌိပါဂ်ာက, ကံမှာသက် ဟု, မိန့်မြွက်ဆရာတဉုး အလိုတည်း။
၂။ ဂဟ၌မှ, အာဓာရကို, ကံဆိုလိုမူ ထို၌ ပုဒ်မှာ, ဒုတိယာကို, ဆဋ္ဌိမှာသက်, ဤ အချက်သည်း, မိန့်မြွက်ဆရာ တဉုးအလိုတည်း။

ကရဏာထွေ၊ပေ၊ မတ္ထကေ—"ဟတ္ထေသု ပတ္တေသု ပထေသု"တို့ကို မောဂ္ဂလ္လာန်၌ အာဓာရအနက်ဆို၍"ဟတ္ထေသု-လက်ဘူး၌"စသည်ပေး၏၊ ကမ္မထွေ၌ ပြခဲ့သော ဘိက္ခူသု-

အရေတို့ကြောင့်၊ [“စမ္မနိ-အရေကြောင့်” ဟု အဿိစာရိဏီ]ဟုညွှတေ-သတ်အာဝိဏ်၊ ကုဠ္ဠရော-ဆင်ကို၊ ဒန္တေသု-အစွယ်တို့ကြောင့်၊ဟုညွှတေ၊ အဏုမဏ္ဍသု - အနုမြူ အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ ဝဇ္ဇေသု - အပြစ်တို့ကြောင့်၊ ဘယဒဿာဝိ-ဘေး ဟု ရှုလေ့ရှိဏီ၊ သမ္ဗောနမုသာဝါဒေ-သမ္ဗောနမုသာဝါဒကြောင့်၊ ပါစိတ္တိယံ - ပါစိတ်အာပတ်သင့်ဏီ၊ မုသာဝါဒနိမိတ္တံ-မုသာဝါဒ ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ မုသာဝါဒပစ္စယာ-မုသာဝါဒ ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဆုတိ ဒေ့ထွေ။

မုဒ္ဓနိတို့၌လည်း အာဓေရအနက်ပင် ဆိုသည်၊ “ဟတ္ထေသု ပိဏ္ဍာယ စရတိတိပါဠိပဒသဟတ္ထေသု လဘိတမ္ဗပိဏ္ဍတ္ထာယ စရတိတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော” ဟူသော(မဟာဝဂ္ဂဓန္ဓက) သာရတ္ထဋီကာ အလိုလည်း “လက်တို့၌” ဟုပင် ပေးရမည်။

နိမိတ္တဆွေ၊ပေ၊ ပါစိတ္တိယံ—“သင်္ကို ဘာ့ကြောင့် သတ်သနည်း”-သူ၏ အရေကအသုံးကျသဖြင့် အရေကြောင့် (အရေကို သုံးစွဲလိုသောကြောင့်) သတ်သည်၊ ဤသို့လျှင် အရေသည် သတ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်ရကား စမ္မေသုဉ် သုဝိဘာတ်ကို နိမိတ်အနက်၌ သက်သော သတ္တမီ ဟု ဆိုသည်၊ သမ္ဗော မုသာဝါဒေ တိုင်အောင် ဤနည်းချည်းတည်း သတ္တတဉ်ကား နိမိတ် (အကြောင်း) ဖြစ်ရုံ သက်သက်၌ နိဒါတ္တသတ္တမီကို မဆိုဘဲ၊ ကမ္မသံယောဂ ဖြစ်သော နိမိတ်၌သာ သတ္တမီဝိဘတ်ကို ဆို၏၊ “ နိမိတ္တာ ကမ္မသံယောဂေ” (ပါဏိနိသုတ်) .... ကမ္မသံယောဂေ-ကံနှင့် နိမိတ်တို့ အဘူတကွ ယှဉ်စပ်နေရာ၌၊ နိမိတ္တာ-နိမိတ်မှ နောက်၌၊ သတ္တမိ-သတ္တမီဝိဘတ်သက် (သုတ်နက်)၊ ခဲ့ဉာဏ်းအံ့-“ဒီဝိစမ္မေသု ဟညတေ”၌ ဒီဝိသည် ကံပုဒ်တည်း၊ ထို ကံဖြစ်သော သစ်ကောင်ကြီးနှင့် အရေသည် နဂိရိကပင် မကွေမကွာ ယှဉ်စပ်လျက် သံယောဂဖြစ်နေ၏၊ ဤသို့ ကံနှင့် သံယောဂဖြစ်နေသော နိမိတ် အနက်၌သာ သတ္တမီသက်ရမည်, အဂယ်၍ နိမိတ် (အကြောင်း) သက်သက်ဖြစ်၍ ကံနှင့် သံယောဂ မဖြစ်လျှင် “ဇဋ္ဌတ္ထာ ဗဒ္ဓါ=ဖျင်းအသည်း၏ အဖြစ်ကြောင့် နှေးငဲ့သော အစ်ကို” ဟူသော ပဋ္ဌမိဟိတ် (ဗန္ဓ ပယောဂ၌ ပြခဲ့သော ဟိတ်) နှင့် ရှုပ်ထွေးသဖြင့် ပဋ္ဌမိသက်ရမည်လော, သတ္တမိသက်ရမည်လော – ဟု တွေးတောဘွယ်ရှိသည်–ဟုလို၊ ဤသို့ ကမ္မသံယောဂ အကြောင်းကိုသာ “ နိမိတ် ” ဟု သတ်တ ဆိုသော်လည်း ပါဠိ၌မူ ကမ္မသံယောဂ မဘက် နိမိတ်သက်သက်၌ပင် “သမ္ဗောနမုသာဝါဒေ” ဟု သတ္တမိသက်လျက်ရှိသည်။

ဟိတ် ၃ မျိုး။ ။နိမိတ်ဟူသည် ဟိတ်တမျိုးပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် တတိယာဟိတ်, ပဋ္ဌမိဟိတ်, သတ္တမိဟိတ် ဟု ၃ မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် “အန္ဓေန ဝသတိ” ဟူသော တတိယာဟိတ်၌ နေခြင်း ကြိယာ ဟူသော အကျိုးသည် ရှေးဦးစွာဖြစ်၏၊ နေပြီးနောက်မှ ထမင်းစားသောကြောင့် ထမင်းတည်း ဟူသော အကြောင်းသည် နောက်မှ ဖြစ်၏၊ ဤသို့ အကျိုးခဏ, အကြောင်းနောက် ဖြစ်သော ဟိတ်သည် တတိယာ ဟိတ် တည်း၊ “ စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ အနနုဗောဓာ၊ ပေ၊ သန္ဓာဝိတံ သံသရိတံ ” ၌ သစ္စာ ၄ ပါးကို မသိခြင်း

(၃၂၄) သတ္တမိဘိ အဓိကာရော (ကာရကကုန်အောင် လိုက်)။

သမ္ဗဒါနေစ။ ၃၁၁ ။ ပေါသံဃော-သံဃာအား၊ ဒိန္နံ-ပေးလှူကြောင်း စေတနာသည်၊ မဟပ္ဖလံ - များသောအကျိုးရှိ၏၊ ဂေါတမိ-ဂေါတမိ၊ သံဃေ-အား၊ ဒေဟိ-လှူလော၊ သံဃေ-အား၊ တေ-သင်သည်၊ ဒိန္နေ-လှူအပ်သော်၊ အဟဉ္စေဝ - ငါဘုရားသည်လည်း၊ ပုဇိတော - ပူဇော်အပ်သည်၊ ဘဝိဿာမိ ဖြစ်လိမ့်အံ့၊ ["သံဃေ တေ ဒိန္နေ"ဟု ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ်၌ ရှိသည်၊] ယာနာဒိ-အားကြောင် သတ္တိပြီးသည်၊ ပလာသမယံ-ကွေးကော်ရှိုးဖြင့်ပြုအပ်သော၊ မာလံ ပန်းကို၊ စေတိယေ-စေတီးတော်အား၊ ဒတ္ဝာန - ပေးလှူပူဇော်ခြင်းကြောင့်၊ ကဉ္စနမယံ - ရွှေဖြင့်ပြုအပ်သော၊ မာလံ- ပန်းကို၊ အလတ္ထ ရပြီ၊ သာ- ထိုသတ္တိပြီးသည်၊ ဗောဓိကဉ္စ-ဗောဓိပင်ပန်းကိုလည်း၊ (အလတ္ထ-ရပြီ)။

ဟူသော အကြောင်းသည် ရှေဖြစ်၏၊ ထို မသိခြင်းကြောင့် သံသရာ၌ ကျင်လည်ရခြင်း အကျိုးကား နောက်ဖြစ်သည်၊ ဤသို့ အကြောင်းရှေ အကျိုးနောက်ဖြစ်သော ဟိတ်သည် ပဋ္ဌမိဟိတ်တည်း၊ " ဒီပိ စမ္မေသု ဟညတေ " ကဲ့သို့ အကြောင်း အကျိုး တကွဖြစ်သော များသော အားဖြင့် (သစ်ကောင် သေရ သကဲ့သို့) နိမိတ္တဝန်ပျက်သော ဟိတ်သည် သတ္တမိဟိတ် မည်၏၊ ဤသို့ ဆရာအစဉ်အဆက် ခွဲထားကြသည်။

စိစ်ဆက်။ ။"ကမ္မုနာ ဝသလော, ဒါနေနဘောဂဝါ, ပုဉ္ဉေန ဒိဋ္ဌော"စသော ဟေတ္ထဇ္ဇာတ်ဆိုင်ရာ တတိယာဟိဘ်တို့၌ (အကျိုးရှေ-အကြောင်းနောက် မဟုတ်) အကြောင်းရှေ အကျိုးနောက်ဘည်း၊ "အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ" ဟူသော ပဋ္ဌမိဟိတ်၌ အဝိဇ္ဇာနှင့် အကုသိလ် သင်္ခါရတို့သည် အတူတကွ (သဟစရဏ)ဖြစ်ကြ၏၊ "သမ္မဇာန မုသာဒေ ပါစိတ္တိယံ" ဟူသော သတ္တမိ ဟိတ်၌ကား အကြောင်းနှင့် အကျိုးဘို့ အဘူတကွ မဖြစ်ကြ၊ " နိပ္ပါဒေတမ္ပပယောဇနဘုမံ " ဟူသော ကုသလပဒဘာဇနီ မူလ္လဋ္ဌကာဓိ ဖွင့်သော အနုဋ္ဌကာ၌လည်း " စမ္မသ္မိ ဒိဝိနံ ဟန္တိ တိ ဝိယ " ဟု မိန့်၏၊ ထို၌ အဓိပ္ပါယ်ကား—"သစ်ကိုသတ်ခြင်းသည် အကြောင်း, အရေးရခြင်းကား အကျိုးတည်း၊ ထိုအကျိုးသည်ပင် သက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၍ နိမိတ္တလည်း မည်သကဲ့သို့ " စေတသော အဂုပသမေ" ၌လည်း အကျိုးပဓေယျဉ် ဖြစ်သော နိမိတ်အနက်၌ သတ္တမိ သက်ထားသည်-ဟူလို၊ "ဘဂဝတော-၏၊ ပရိနိဗ္ဗာနေ-ပရိနိဗ္ဗာန် စံခြင်းကြောင့်၊ သန္နိပတိတာနံ-စည်းဝေးလာကုန်သော"၌လည်း အကြောင်းနှင့်အကျိုးဘကွမဖြစ်၊ ထို့ကြောင့် "ဟိတ် ခုမျိုးအထူး"ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြသော ထိုစကားကို စဉ်းစားကြပါလေ။

(၃၂၄) သံဃေ၊ပေ၊ဗောဓိကဉ္စသာ — "ယဿ ဒါတုကာမော ရောစတေ" စသော သုတ်နှင့် အညီ ဒါနာတ်သည် သမ္ပဒါန်ကို အမြဲငဲ့ရကား "သံဃေ"၌ သတ္တမိဝိဘာဂ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း သမ္ပဒါန် (အား-ဟူသော) အနက်၌ သက်ရမည်ဟု ကစ္စည်း

(၃၂၅) ပဋ္ဌမျဉ်ထွေစ။ ၃၁၂။ ပေ၊ ကဒလိသု - ငှက်ပျောပင်တို့မှာ၊ ဂဓေ-ဆင်တို့ကို၊ ရက္ခန္တိ-စောင့်ရှောက်ကုန်၏။

(၃၂၆) ကာလဘာဝေသစ၊ ၃၁၃။ [ကာလောနာမ- ကာလမည်သည်၊ နိမေသ ခဏ လယ မုဟုတ္တ ပုဗ္ဗဏှာဒိကော-မျက်စိဟမ်တိ်,ခဏ, လယ, မုဟုတ်, နံနက်အစရှိသော အခါတည်း၊ ဘာဝေါနာမ - ဘာဝမည်သည်၊ ကြီးဆာ-ကြီးယာတည်း၊ သာစ-ထိုကြီးယာကိုလည်း၊ ဇဏ္ဍေ-၏သုတ်၌၊ ကြီယာန္တံ ရုပလက္ခဏာဝ-ကြီယာတပါးကို မှတ်သားကြောင်းဖြစ်သော ကြီးယာကိုသာ၊ အဓိပ္ပေတာ - အလိုရှိအပ်၏၊] တဘွိ ကာလ

ကျမ်းက ဆိုသည်၊ မောဂ္ဂလ္လာန်၌ကား "ဘုရားရှင်၏ ရှေ့နှုတ်တော်ထွက် ဝိဘတ်သည် ကပြောင်းကပြန်အနက်ကိုမပြဘဲ, သတ္တမီဆိုလျှင် ထုံးစံဖြစ်သော အာဓာရသြကာသအနက်ကိုသာ ပြသင့်သည်"ဟု နှလုံးပိုက်၍ "သံဃေ-သံဃာ၌"ဟုပင် အနက်ဆိုသည့်၊ "သံဃ်ာတော်သည့် ပေးခြင်း ကြီးယာ၏ တည်ရာ အဓာရလည်း ဖြစ်သင့်သည်" ဟူလို၊ "ယာပလဘာလဘိမယံ"စသော ဂါထာ၌ "ဒဘ္ဘာနု စေတိယေ"သာ ပုံစံထုတ်လိုရင်းတည်း။

(၃၂၅) ကဒလိသု ဂဓေ ရက္ခန္တိ——"ရက္ခဏတ္ထာန မိစ္ဆိတံ" သုတ်နှင့် အညီ ရက္ခဓာတ်သည် အပါဒါန် အနက်ကို အမြဲဆဲသင့်၏-ဟု နှလုံးပိုက်၍ သတ္တမီဝိဘတ်သည် ပဋ္ဌမီ(အပါဒါန်)အနက်၌ သက်သည်—ဟု ကစ္စည်းကျမ်း ဆိုသည်၊ မောဂ္ဂလ္လာန်၌ကား အာဓာရအနက်သာဟု ယူ၍ "ကဒလိသု-ငှက်ပျောပင်တို့၌"ဟု ဆိုသည်။

(၃၂၆) ကာလော နာမ နိမေသ၊ ပေ၊ ပုဗ္ဗဏှာဒိကော——["ကာလော နာမ နိမေသနာဒိကော"စသည်ဖြင့် ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် "ကာလော နာမေသ"ဟု ရှိလျှင် ပါဠိဟုက်၊ "ကာလော နာမ နိမေသ" စသည် ရှိရမည်။] နိမေသ—ခဏ စသည်တို့သည် ကာလ အတိုအရှည်လိုက်၍ ရအပ်သော နာမည်ထူးတို့တည်း၊ ထိုတွင် မျက်စိတမှိတ်ခန့် (လက်ဖျောက်တချက်တီးခန့်)အချိန်သည် နိမေသမည်၏၊" ခဏာ ဒသ္ဓ ရကာလော, ခဏာ ဒသ လယော ဘဝေ, လယာ ဒသ ခဏာလယော, မုဟုတ္တော တေ သိယာ ဒသ" ဟူသော အဘိဓာန်နှင့် အညီ လက်ဖျောက် ဆယ်ချက်ခန့် တီးရာအခါသည် တခဏ, ဆယ်ခဏသည် တလယ, ဆယ်လေးသည် ခဏလယတခု, ခဏလယပေါင်းဆယ်ခုသည် တမုဟုတ်၊ မွန်းမတည့်မှီ နံနက်ပိုင်းသည် ပုဗ္ဗဏှ, ဤသို့ စသည်ဖြင့် ကမ္မာ များစွာတိုင်အောင်သော အချိန်အခါကို ဤသုတ်၌"ကာလ"ဟု ဆိုသည်။

ဘာဝေါနာမ၊ ပေ၊ အဓိပ္ပေတာ—ကြီယာသည် မထင်ရှားသော ကြီယာ ထင်ရှားသော ကြီယာ ဟု ၂ မျိုး ရှိ၏၊ မထင်ရှားသော ကြီယာကို ထင်ရှားသော ကြီယာဖြင့် မှတ်သားခြင်း ပြောလျှင် ကြားရသူတို့ နားလည်လွယ်၏၊ ဘို့ကြောင့် ထင်ရှားသော ကြီယာသည် မှတ်သားကြောင်း လက္ခဏာကြီယာတည်း၊ မထင်ရှားသော ကြီယာကား မှတ်သားအပ်သော လက္ခကြီယာတည်း၊ ဥပမာ—တောင်ဘက်အိမ်၌ နွားမများကို အချိန်မှန်မှန် နို့သွစ်လေ့ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် တောင်ဘက်အိမ်က နွားနို့သွစ်ခြင်း ကြီယာသည် ထင်ရှား

ထွေစ - ထို ကာလအနက်၌ဂုဏ်း၊ ဘာဝလက္ခဏော - ကြိယာတပါးကို မှတ်သားကြောင်း ဖြစ်သော၊ (တဘွိ) ဘာဝ(ထွေ)စ-ထို ကြိယာအနက် ၌ဂုဏ်း၊ လိင်္ဂမှာ ၊ ပေ ၊ ဟောဘိ။

ကာလေ - အခါဟူသော အနက်၌၊ (ဥဒါဟရဏေ) ပုဗ္ဗဏ္ဟသမယေ - နံနက်အခါ၌၊ ဂတော - သွား၏၊ သာယန္ဟသမယေ - ညချမ်း အခါ၌၊ အာဂတော - ပြန်လာ၏၊ တသ - ထို မတရားမင်း၏ (နှိုင်ငံ၌)၊ အကာလေ - မရှာချိန်၌၊ ဝဿတိ - ရိပသိးရွာ၏၊ တသ - ၏ (နှိုင်ငံ၌)၊ ကာလေ - ရှာချိန်၌၊ နဝဿတိ - ရိပသိးမရွာ၊ ဟုသမာသမှာ - ပြာသိုလမှ၊ တိသုမာသေသု -

၏၊ မြောက်ဘက်အိမ်က ယောက်ျားတယော ခရိုးသွား၍ ပြန်လာရာ၌ သွားခြင်းပြန်ခြင်း ကြိယာကား မထင်ရှား၊ ထို့ကြောင့် ထိုသူ၏ သွားခြင်း ပြန်ခြင်း ကြိယာကို နားလည်အောင် ပြောပြလိုလျှင် ထင်ရှားပြီးဖြစ်သော နို့ညွှစ်ခြင်း ကြိယာဖြင့် မှတ်သား၍ "ဂေါသု ဒုယှ်မာနာသု ဂတော, ဒုဒ္ဓါသု အာဂတော = နွားမများကို နို့ညွှစ်အပ်ကုန်သည် ရှိသော် (နို့ညွှစ်ချိန်၌) သွားသည်၊ နို့ညွှစ်အပ်ကုန်ပြီးသော် (နို့ညွှစ်ပြီးချိန်၌) ပြန်လာသည်" ဟု ပြောရလိမ့်မည်၊ ထင်းရှားသော နို့ညွှစ်ခြင်း ကြိယာသည် လက္ခဏာတည်း၊ မထင်ရှားသော သွားခြင်း ပြန်လာခြင်း ကြိယားဘား မှတ်သားအပ်သော လက္ခ္ဏာတည်း၊ ဤသို့ ကြိယာနှစ်ရပ် လက္ခ္ဏာခေါ်သော ကြိယာတပါးကို + ဥပလက္ခဏာ = မှတ်သားကြောင်းဖြစ်သော "လက္ခဏာ" ဟု ခေါ်သော ကြိယားကို ဤသုတ်၌ " ဘာဝ " ဟု ဆိုသည်၊ ထို လက္ခဏာ ဘာဝ အနက် (ဝါ - ဘာဝ လက္ခဏာ) အနက်၌ သတ္တမီသက်၍ "ဒုယှ်မာနာသု, ဒုဒ္ဓါသု" ဟု ဖြစ်ရသည်။

[တက္ကဗေဒမိနီ] နိဂ္ဂ္ဟယကာလော ဟိကြိယာ အနိဂ္ဂ္ဟယ ကာလာယ ကြိယာယ ကာလ ပရိစ္ဆေဒကတ္တာ လက္ခဏံ၊.... ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးသော ကာလ ရှိသော (ထင်ရှားသော ကာလရှိသော) ကြိယာသည် မဆုံးဖြတ်အပ် (မထင်းရှား) သော ကာလရှိသော ကြိယာ၏ ကာလကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်တတ်သည့် အဖြစ်ကြောင့် လက္ခဏာ မည်သည်။

လက္ခဏာဝန်္ဒလည်း ဤသုတ်ဖြင့် သက် ။ ။ ဒုယှ်မာနာသု ဟူသော လက္ခဏာ၌ ဤသုတ်ဖြင့် သတ္တမီသက်လျှင် ဂေါသု စသော လက္ခဏာဝန်္ဒတို့၌လည်း ဒုယှ်မာနာသုနှင့် အရတူ တုလျာမိကရဏာ ဖြစ်သောကြောင့် ဤသုတ်ဖြင့်ပင် သတ္တမီဝိဘတ် သက်ရမည်၊ ထို့ကြောင့် "သမာနာမိဘရဏာတ္တာ ဥဘယတြ (ဂေါသု, ဒုယှ်မာနာသု - ၂ ပုဒ်လုံး၌) သတ္တမီ" ဟု ကာတန္တ ဋီကာမိန့်သည်၊ [ပဓာန - အပ္ပဓာန] မျိုးတွင် ပဓာန ဖြစ်သော ဝိသေသျ (ဤ၌ လက္ခဏာ) ကို ယူလိုက်သည့်အခါ အပဓာန (ဤ၌ လက္ခဏာဝန်္ဒ) ကိုလည်း ယူပြီး ဖြစ်တော့၏၊ ဥပမာ - လယ်ထွန်ရာယ် ထွန်နောံသို့ ရောလိုက်သွားသကဲ့သို့ ပဓာန, နောက်သို့ အပဓာနလည်း လိုက်သွားတော့သည် - ပ။ လို ။]

ပဓာန မပ္ပဓာနေသု, ပဓာန ဂဟိတေ သတိ၊
ဧဟတံ အပ္ပဓာနံ ဝိ, နဂ််လာနုဒကံ ယထာ။

ခုလက္ခိုဠ်၊ ဝေဿာခမာသော - ကဆုံးလက္ခိုဏ်၊ ဣတော - ၌ ကမ္မာဒမ္မ သတ သဟာဿမှိကပွေ-ကမ္မာဝတာဒ်နှီး၌၊ စက္ခုမာ-မြတ်စွာဘုရားသည် ဥပ္ပဇ္ဇိ-ပွင့်တော်မူပြီ၊

ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏော - ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏာ အနက်၌၊ (ဥဒါဟရဏံ)၊ ဘိက္ခုသံဃသဿ - ရဟန်းသံဃာဘို့ကို၊ ဘောဇိ်ယ မာနေသု - ဆွမ်းကျွေးအပ်ကုန်သော်၊ ဂတော - သွား၏၊ ဘုဥ္ဇေသု - ဆွမ်းစားကုန်ပြီးသော်၊ အာဒ်ဂတော - ပြန်လာ၏၊ ဂေါသု - နွားမဘို့ကို၊ ဒုယ္ဟ မာနာသု - နို့ညှစ်အပ်ကုန်သော်၊ ဂတော - သွား၏၊ ဒုဒ္ဓါသု - နို့ညှစ်အပ်ကုန်ပြီးသော်၊ အာဂတော - ပြန်လာ၏၊ သာဂိုဟုတ္တ - သာဂိုဟုတြာ၊ ဗောဓိသတ္တော - ဘုရားလောင်းသည်၊ ဇာယမာနေ - ဖွားတော်မူလတ်သော်၊ အယံ ဒသသဟာဿီ လောကဓာတု - ၌ တသောင်းသော လောကဓာတ်သည်၊ သက်ဖြိ - အရှေ့ အနောက်၌ ပြင်းစွာတုန်လှုပ်ပြီ၊ သမ္ပကမ္ပိ - တောင် မြောက်၌ ပြင်းစွာအပြားအားဖြင့် တုန်လှုပ်ပြီ၊ သမ္ပဒေဝိ - အလယ်, အစွန်အဖျားဒွ ပြင်စွာအပြားအားဖြင့် တုန်လှုပ်ပြီ၊ လောကနာယကော - မြတ်စွာ

ကာလေ, ပုဗ္ဗဏှ သမယေ၊ ပေ၊ စက္ခုမာ— [“အဟ=နေ့၏+ပုဗ္ဗ=ရှေ့(နေ့၏ ရှေ့ပိုင်း, နံနက်)၊ အဟ-ကို သုတ်ကြိုးဖြင့် “ အဏှ ” ပြု၍ “ ပုဗ္ဗဏှ ” ဟု မြွစ်၏၊] ပုဗ္ဗဏှ သမယေမှစ၍ သတသဟာဿမှိ ကပွေ တိုင်အောင် ဤသုတ်ဖြင့် ကာလအနက်ဒွ သင်္ဂြဟ သက်သည်၊ [မောဂ္ဂလ္လာန် စသော သဒ္ဒါကျမ်း အချို့ကား ဤ ကာလ သင်္ဂြဟ-ကို ဝိသယ သင်္ဂြဟ (ဝိသယာဓာရ၌“ဩ ကာသေ သင်္ဂြဟ” သုတ်ဖြင့် ပြီး၏) ဟု ယူ၍ ဤသုတ်မျိုးဝယ် ကာလ အနက်ကို မဆိုကြ။ ဘာဝ တနက်သာ ဆိုကြသည်၊ ဤသုတ်၌ ‘ကာလ”အနက်ကိုလည်း ယူလိုကြသော ကလာပ်ကျမ်း၏ ဋီကာတို့၌မူ “အကာလေ တသ ဝသတိ— မရှာသင့်သော အခါ၌”ဟု အာဓာရ ထားသော်လည်း“အာဓာရ”ကို ဆိုလိုရင်းမဟုတ်, မိုးသီးရွာချိန်ကို အထူးပြုသော ဝိသေသနကိုသာ ဆိုလိုသည်၊ ထိုကဲ့သို့သော ဝိသေသန မျိုး၌ တတိယာဝိဘတ် မသက်ရ – သင်္ဂြဟသာ သက်ရမည်– ဟု သိစေလိုသောကြောင့် ဤသုတ်၌ ကာလအနက်ကို ပြသည်-ဟု ဖွင့်ကြသည်။]

ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏော၊ ပေ၊ ဟောတိ—သုတ်၌“ဘာဝ”ကို“လက္ခဏာ တာဝ (မှတ်သားကြောင်း ကြိယာ)” ဟု ဆိုခဲ့ပြီ၊ ထို လက္ခဏာဘာဝကိုပင် “ ဘာဝေန ဘာဝ လက္ခဏာ ” ဟု လည်း ကျမ်းဂန်ဘို့၌ သုံးနှုန်း၏၊ ဘာဝေန-ထင်ရှားသော ကြိယာဖြင့်၊ ဘာဝလက္ခဏံ-မထင်ရှားသောကြိယာကို့မှတ်သားခြင်းသည်၊ ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏံ-မည်၏၊ [! ဘာဝေန၌ နာဝိဘာဝိ မကြေသော အလုတ္တတပ္ပုရိသ် သမာသ် တည်း၊]] “ဘာဝလက္ခဏာ” ဟု လည်း သုံးစွဲလေ့ရှိသည်၊ [ကြင်းသော မှတ်ဘွယ်များကို ကစ္စည်း ရှိကာမှာ ရှု။]

ဘုရားသည်၊ ဂန္ဆန်ကွဲ- ကြွတော်မူလတ်သော်၊ ပါသာဏာ - ကြောင်ခဲ တို့သည်ဖြင်း၊ သက္ခရာစေဝ - ကြောက်စရစ်တို့ သည်ဖြင်း၊ ကထလာ-အိုးခြမ်းတို့ သည်ဖြင်း၊ ခါဏုကဏ္ဍကာ - သစ်ငုတ် ဆူးတို့သည် ဖြင်း၊ သဇ္ဇေ - အာလုံးစုံတို့သည်၊ မဂ္ဂါ-လမ်းမှာ၊ ဝိဝဇ္ဇန္တိ - ရှောင်လွဲကြကုန်၏၊ ဣမသ္မိံ-ဤအရပ်ကြောင်းသည်၊ သတိ-ရှိလတ်သော်၊ ဣဒံ-ဤအကျိုးသည်၊ ဟောတိ၊ ဣစ္စာဒိ။

ဟိတ်ဝင်သော လက္ခဏာ ။ ။ လက္ခဏနှင့် လက္ခဏာကို ပေါင်းစပ်၍ ကြည့်သည့်အခါ လက္ခဏ အကျိုး, လက္ခဏာက အကြောင်းဖြစ်လျှင် လက္ခဏာပုဒ်၌ ဟိတ အနက်လည်း ဝင်၏၊ ပုံစံကား— "ဣမသ္မိံ သတိ ဣဒံ ဟောတိ" တည်း၊ ဤ၌ အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်ရကား "ဣမသ္မိံသတိ" အရ အဝိဇ္ဇာသည် အကြောင်း, ဣဒံဟောတိ အရ သင်္ခါရသည် အကျိုး၊ ဤသို့ အကြောင်း အကျိုး ပြန်၍ရသောကြောင့် "ဣမသ္မိံ-ဤ အဝိဇ္ဇာ စသော အကြောင်းသည်၊သတိ-ရှိသော် (လက္ခဏာ)၊ ဣမသ္မိံ-ဤအဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်း၏၊ သတိ-ရှိခြင်းကြောင့် (ဟိတ်)၊ ဤသို့ ဟိတ်အနက်ဝင်လျက် ရှိသည်၊ ဇာယမာနေ ခေါ စသော ပါဠို, ပါသာဏာ သက္ခရာ စသော ဂါထာတို့၌လည်း လက္ခဏာပုဒ်ဝယ် "ဖွားတော်မူခြင်းကြောင့်+လွှပ်၏၊ကြွတော်မူခြင်းကြောင့်+ရှောင်လွှဲကြရကုန်၏" ဟု ဟိတ်အနက်ဝင်ပုံကိုသိပါ၏၊ ဤသို့အကြောင်းအကျိုး ပြန်၍ရသော လက္ခဏာကိုပင် ရည်ရွယ်၍ "လက္ခဏာပုဒ်, ထုတ်၍အရာ, ရှိသည်မှာ, များစွာဟိတ်လည်း ဝင်သတည်း" ဟု မိန့်တော်မူကြသည်။

ဟိတ်မဝင်သော လက္ခဏာ ။ ။ လက္ခဏာနှင့် လက္ခဏာတို့ အကြောင်း အကျိုး ပြန်၍ မရလျှင် ဟိတ် အနက် မဝင်နိုင်၊ ထိုကဲ့သို့ ဟိတ်အနက် မဝင်နိုင်သော လက္ခဏာ၌ကား ကာလဝေါရ (အခါကာလဖြစ်သော အာဓာရ) သဘော သက်ဝင်သည်၊ ပုံစံကား— "ဘိက္ခုံသံယေသု ဘောဇိယမာနေသု ဂန္ဓော ဥရိသော" တည်း၊ ဤပုံစံ၌ ရဟန်းတို့ကို ဆွမ်းကပ်ခြင်းကြောင့် သွားသည် မဟုတ်, သူ့ကိစ္စကြောင့် သွားသည်၊ သို့သော် ဆွမ်းကပ်ချိန် အခါ၌ သွားသောကြောင့် ဘောဇိယမာနေသုဝယ် အာဓာရ သဘောလည်း ပါဝင်သည်၊ "ဘိက္ခူ-တို့ကို၊ ဘောဇိယမာနေသု - ဆွမ်းကျွေးအပ်ကုန်သော်၊ ဝါ-ဆွမ်းကျွေးချိန်၌" ဟု ပေး၊ "ဘုတ္တောသု-ဒုယ္ဟမာနာသု-ဒုဒ္ဓါသု" တို့၌လည်း နည်းတူ၊ ဤဘောဇိယမာနေသု စသည်၌ မာန ပစ္စည်းသည် ပစ္စုပ္ပန် အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဘောဇိယမာနေသု-ဆွမ်းကျွေးအပ်စဉ်, ဆွမ်းကျွေးအပ်ခိုက်, ဆွမ်းကျွေးအပ်တုန်း" ဟုလည်းအနက်ဆိုနိုင်သည်၊ ဒုယ္ဟမာနာသုလည်း နည်းတူ၊ ဘုတ္တာသု စသည်၌ တပစ္စည်းကား အတိတ် ကတ္တားဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဘုတ္တောသု-ဆွမ်းစားကုန်ပြီးသော်" ဟုသာ ဆိုနိုင်သည်။

[ဓာတ်] ၁။ လက္ခဏာနှင့်ပေါင်း, ကျိုးကြောင်းပြန်ရ, လက္ခဏာ, မုချ ဟိတ်လည်းဝင်။
၂။ ကျိုးကြောင်း၂တန်, မပြန်နိုင်က, လက္ခဏာ, အာဓာရ သဘောပင်။
၃။ ပစ္စုပ္ပန်နက်, ဧစ္စည်းတွင်မူ, လက္ခဏာထုံး, စဉ်-ခိုက်-တုန်း, သုံးလေ အနက်တွင်။

(၃၂၇) ဥပါဓျာဓိ ကိသရဝစနာ၊ ၃၁၄။ [ကုဒံ - ဤသုတ်သည်၊ ဒွိပဒံ - ၂ပုဒ် ရှိ၏၊] အဓိကဏ္ဍေ - အပိုအလွန် ဟူသော အနက်၌ဂျင်း၊ ကသလဝဏ္ဍေစ - အားထိုးရာရှိသူဟူသော အနက်၌ဂျင်း၊ ဝတ္တမာနေဟိ - ဖြစ်ကုန်သော၊ ဥပအဓိကွေတေဟိ - ဥပ, အဓိဟူသော ဤသဒ္ဒါတို့နှင့်၊ ယောဂေ-ယှဉ်ခြင်းသည်၊ (သတိ-သေဝ်) အဓိကိသရဝစနေ-အဓိကအနက် ကသလဝအနက်ကို ဟောသောသဒ္ဒါကို၊ ဂမျမာနေ-သိအပ်သော်၊ လိင်္ဂမျာ၊ ပေ၊ ဟောဘိ။

အဓိကဇေစနေ - အပိုအလွန်အနက်ကို ဟောရာ၌၊ (ဥဒါဟရဏံ)၊ ခါရိယံ-တတ္ထိထက်၊ဥပ-ပိုလွန်သော၊ဒေါဏော-တစ်တ်၊ခါရိယာ-ထက်၊ ဒေါဏော-တစ်တ်သည်၊ အဓိကော-ပိုလွန်၏၊ ဤဘိ အဏ္ဍော၊ တထာ-ထို့အတူ၊ နိက္ခေ-တနိက္ခထက်၊ ဥပ-ပိုလွန်သော၊ ကဟာပဏံ-တကျပ်၊

ပဌမာစသော ဝိဘတ်ဖြင့်နေနိုင်ပုံ။ ၊မာန အန္တ ပစ္စည်းတို့သည် သူတို့ကိုယ်တိုင် လက္ခဏာအနက်ကို ဟောနိုင်ကြ၏၊ ["အန္တော ကတ္တရိ မာနောတု,ဘာဝေကမ္မနိကတ္တရိ၊ ပစ္စုပ္ပန္နေ လက္ခဏေစ, ဟတ္ထတ္ထေစ ဘဝန္တိတေ"(ဘေဒစိန္တာ)။] ထို့ကြောင့် မာနအန္တ ပစ္စည်းနှင့် တွဲဘက်၍ ပဌမာ စသော ဝိဘတ်များသက်ရာ၌ လက္ခဏာအနက်ကို ဝိဘတ်က ဟောသည်မဟုတ်, မာန အန္တ ပစ္စည်းက ဟော၏၊ ပဌမာစသော ဝိဘတ်တို့မှာ ထုံးစံအတိုင်း လိန်အနက်စသည်၌ ဖြစ်ကြရသည်၊ ဤသုတ်ဖြင့် သတ္တမိသက်ရာ၌ကား ဝိဘတ်ကလည်း လက္ခဏာအနက်ကိုဟောသည်၊ ဤစကားအရ "ဧဝံ ဝုတ္တေ-ဤသို့ဆိုအပ်သော်" ဟု လက္ခဏာ အနက်ပေးရာ၌ သတ္တမိဝိဘတ်နက်ဟု မှတ်၊ "ဧဝံ ဝုတ္တော" ဟု ရှိရာ၌ကား တပစ္စည်း-သိဒိဘတ် ၂ မျိုးလုံးပင် လက္ခဏာအနက်ကို မဟောနိုင်သောကြောင့် "ဧဝံ ဝုတ္တော-ဤသို့ဆိုအပ်သည်ရှိသော်"ဟု အနက်မပေးနိုင်၊ လက္ခဏာ အနက်ပေးခွင့် ရောက်လျှင် "ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝုတ္တော-ဆိုအပ်သည်၊ (သမာနော-ဖြစ်လတ်သော်၊) ဟု မာနပစ္စယန္တ ပုဒ်ဖြင့်ကွစ်မှ လက္ခဏာအနက်ထွက်၏၊- "ဂစ္ဆန္တော(သွားလတ်သော်)ဘုရ ဒွါဒေဝ သော, အဒ္ဓသ အစ္ဆရိတံ ဇာသိ" ၌လည်း ဂစ္ဆန္တောယေဟိအန္တ ပစ္စည်းအတွက် လက္ခဏာအနက် ပေးနိုင်သည်။

(၃၂၇) ဒွိပဒ မိဒံ—"ဥပါဓိ+အဓိကိသရဝစနေ" ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ ၂ ပုဒ်ရှိသော သုတ်ဟု မှတ်၊ "ဥပါဓိဟိ" ဟု ဆိုလိုလျက် သုတ်ကြီးဖြင့် ဟိဝိဘတ်ကို ချေထားသည်-ဟု ပြလို၍ " ဥပအဓိဇ္ဈေတေဟိ " ဟ ဝုတ္တိဇ္ဈဝင်း " ဟိသဒ္ဒါ လုတ္တာန်ဒိဒ္ဒေါ" ဟု ဋီကာဇ္ဈဝင်း ဖွင့်သည်၊ "အဓိကတ္ထေ၊ပေ၊ယောဂေ" ဟဲ့ အဓိကတ္ထေ ဇာသရတ္ထေ တို့သည် သုတ်၌ပါသော " အဓိကိသရဝစနေ " ၏ အဖွင့် မဟုတ် ဥပ အဓိတို့ အဓိက အနက် ဇာသရ အနက် ဟောကြောင်းကို ပြသော ပကိဏ်းနာဝုတ္တိတည်း၊ ထို့ဝင် ဥပသည် အဓိကအနက်ကို ဟော၍ အဓိသဒ္ဒါကား (ရူပဝါဒ္ဓိအလို) အဓိကဇာသရ ၂ နက်ဟောဟု မှတ်၊ အခြားကျမ်းများ၌ ကား ဇာသရတနက်သာ ဖွင့်သည်။

ဒေဝေသု - နတ်တို့ဂဏ်၊ အာဓိ - သားလွန်သော၊ ဗုဒ္ဓေါ-ဘုရား၊ သမ္မုတိ ဥပပတ္တိ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝသင်္ခါတေဟိ - သမ္မုတိနတ်, ဥပပတ္တိနတ်, ဝိသုဒ္ဓိနတ်

အဓိကိသရ ဝစနေ ဂမျမာနေ — ဤအဖွင့်သည် ထုတ်ဆိုပါသော အဓိကိသရ စစနေ၏ အဖွင့်တည်း၊ ထိုတွင် အဓိကစနေဖြင့် အလွန်အကဲ အနက်ကို ဟောသော ဒေါ်ဏ-ကဟာပဏ - ဗုဒ္ဓတို့ကို ယူ၊ ဇ္ဈသရဝဏနေဖြင့် အစိုးရရှိသူ ဟူသော အနက်ဟော ပဉ္စလာကို ယူ၊ ဒေါဏ စသော သဒ္ဒါတို့က အဓိကအနက် ဇ္ဈသရ အနက်ကို ဟောသော သဒ္ဒါများဖြစ်လျှင် ခ်ရိ စသော လိန်မှနေဝဲ့ သတ္တမီဝိဘတ် သဂ်-ဟူလို၊ [ဂမျမာနေ-ဟူ လာသမျှ ထို ဂမျမာနေဖြင့် ပြအပ်သော ပုဗ်ဝယ် ဝိဘတ်သက်လေ့ မရှိ, အခြားတွဲဘက် ပုဗ်ဒ္ဓသာ သက်လေ့ရှိသည်၊ အနာဒရေစ-ဧသော သုတ်များကို ပြန်ကြည့်ပါ၊ "အနာဒရေ ဂမျမာနေ" ဆိုရှိ အနာဒရိယလ်နေဂ်ဝိဘတ်သက်ပုံစသည်ကို တွေ့ရလိမ့်မည်၊] ဤပြခဲ့သော အဓိပ္ပါယ်သည် "အဓိကတ္ထေ ဇ္ဈသရတ္ထေစ" ဟု ဥပ-အဓိတို့၏ အနက်ကဲ့ထည့်၍ ဖွင့်ပြသော ရူပသိဒ္ဓိ အဆိုအတိုင်းတည်း၊ မှန်၏- "အဓိကတ္ထေ ဇ္ဈသရတ္ထေစ" ဟု ဥပအဓိတို့၏ အနက်ကို ၂ ပြီးဖြစ်သောကြောင့် အဓိကိသရဝစနေဖြင့် ထိုဥပအဓိတို့၏ အနက်ကို ပြသည်-ဟု မဆိုနိုင်တော့ရကား ဒေါဏ - ကဟာပဏ စသည်ကိုပင် ပြသည် ဟု ဆိုရတော့သည်၊ ကစ္စည်းဝတ္တိဋ္ဌကား ဖွင့်ပုံတမျိုး ဖြစ်သောကြောင့် အဓိပ္ပါယ်တမျိုး ယူရမည်။

ဥပခါရိယံ ဒေါဏော — ဥပသဒ္ဒါသည် "အဓိက" အနက်ဟော, ခါရိယံဋ္ဌ သို့ ဝိဘတ်ကား "ထက်" ပေးရသော ဝိဘတ္တိအပါဒါန် အနက်ဟော ဟု သိစေလိုသောကြောင့် "ခါရိယာ ဒေါဏော အဓိကောတျတ္ထော" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤဋ္ဌ "ခါရိ၏ အဝိအလွန်ဖြစ်သော ဒေါဏ" ဟုငင်း "ခါရိဋ္ဌ ပိုလွန်နေသော ဒေါဏ" ဟုငင်း မဆိုဘဲ "ခါရိထက် ပိုလွန်သော ဒေါဏ" ဟု ဝိဘတ္တိ အပါဒါန်ဖြင့် ဆိုသောကြောင့် "ခါရိ တခြား ဒေါဏ တခြား" ဟု သိသာ၏၊ ဥပမာ —ျ "သုတထက် သီလသည် သာ၏" ဟု ဆင့်ခဲ့ရာဋ္ဌ သုတ တခြား သီလတခြားဖြစ်သကဲ့သို့တည်း၊ သို့ဖြစ်လျှင် " ခါရိထက် ဒေါဏသည် ဘယ်လို ပိုသနည်း, ဘာအားဖြင့် ပိုသနည်း" ဟု မေးဘွယ် ရှိ၏၊ တခါရိ (တတ်) ဟူသည် ၎တင်း ရှိ၏၊ ဒေါဏ(တစ်တ်)ကား ၎ပြည် ရှိ၏၊ စပါး ၎တင်းကို ချင့်သည့်အခါတ်ကြိုးဖြင့်ချင့်လျှင် တတ်သော ရှိ၏၊ စိတ်တောင်းဖြင့် ချင့်လျှင်ကား ၁၆ စိတ် ရှိသည်၊ ဤဋ္ဌ တိုသုခ်ာသည် ၁-ဖြစ်၍ စိတ်သုခ်ာကား ၁၆ ရှိသောကြောင့် " သုခ်ာအားဖြင့် ခါရိထက် ဒေါဏက ပိုသည်" ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာဋ္ဌ " ဒေါဏဋ္ဌကဒ္ဓယပရိမာဏာယ - ဒေါဏ ရှစ်ခု နှစ်လီ (ဒေါဏ ၁၆)အတိုင်းအရှည် ရှိသော၊ ခါရိယာ - ခါရိထက်၊ အဓိကော - ပိုလွန်သော၊ (ဒေါဏော - စိတ်) " ဟု ဖွင့်ပြလေသည်၊ ဤကား ရူပသိဒ္ဓိ စာသွားနှင့် ဋီကာကိုမှီသော ရှေးဆရာတို့ အဓိပ္ပါယ်တည်း။

မောဂ္ဂလ္လာန် ဝါဒ ။ ။ သက္ကတသဒ္ဒါကို များစွာမှီသော မောဂ္ဂလ္လာန် နိဿယ သစ်ဋ္ဌ တမျိုး အဓိပ္ပါယ်ကို ပြ၏၊ အဓိက ဟူသည် " အစ္ဆာရဋ္ဌ = တင်ထား အပ်သော,

ဟု ဆိုအာပ်ကုန်သော၊ တိဝေဟိဝိ-ဒုမျိုး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒေဝေဟိ-နတ်တို့ထက်၊ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓါဝ - သဗ္ဗညုတ ဘုရားရှင်သည်သာ၊ အဓိကော - သာလွန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဣသရဝေစနံ - အစိုးရရှိသူကို ဟောရာ၌ (ဥဒါဟရဏံ)၊ ပဠာလော-ပဠာလ တိုင်းသား ရှိလျှံသော ဝတ္ထု" တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဒေါဏော-ကစိဉ်သည်၊ ခါရိယံ-တို့၌၊ ဥပ-ပိုလွန်၏" ဟုဆိုသော် " ခါရိယံ- တို့၏၊ ဥပ-ပိုလွန်သော၊ ဒေါဏော-တစိတ် " ဟုဆိုအံ့၊ ဤအနက်အလို သန္ဓိဘာအရေအတွက် ပိုလွန်ခြင်းမဟုတ်၊ "ဤစပါး ဘယ်လောက်ရှိသလဲ" ဟုမေးလျှင် "တစိတ်သည် တတို့၌ လွန်သည်, ဝါ-တတို့နှင့် တစိတ်ရှိသည်" ဟု ဖြေရသော စကားမျိုးတည်း၊ ဤဝါဒသာ ပုံစံ၏ အဓိပ္ပါယ်မှန် ဖြစ်မည့် ထင်သည်၊ ဆင်ခြင်ကြပါကုန်၊ [တချို့က အဓိကကို " အဋ္ဌာရုဠ္ဟ = တင်ထားအပ်သော ဝတ္ထု " ဟု ဖွင့်ပုံကို ကြည့်၍ ၎င်း တင်းရှိ တို့ကြိုး၌ စပါး အပြည့် ထည့်ပြီးလျှင် ထိုတို့ပေါ်၌ တစိတ်ဝင် တောင်းကလေး တင်ထားသည်ကို "ခါရိယံ-တို့၌၊ ဥပ-ပိုလွန်သော၊ ဝါ-တင်ထားအပ်သော၊ ဒေါဏော-တစိတ်" ဟု အနက် အဓိပ္ပါယ် ဆိုကြသေး၏၊ ဤဝါဒမှာ အဋ္ဌာရုဠ္ဟ အဖွင့်၏ အာဘော်ကျမည် မထင်။]

ဥပ နိက္ခေ ကဟာပဏံ — တပိသာကို (ကျပ်တရာကို) တနိက္ခ ဟု ခေါ်၏၊ ["စတ္တာရော ဝီဟယော ဂုဠ္ဟာ၊ ပေါနိက္ခံ တွ နိတ္ထိ ပဠတေ" ဟူသော(၄၀၀)အဘိဓာန်ကို ကြည့်၊ ရူပသိဒ္ဓိဋီကာ၌ "ပဠဒသ ပရိမာဏာ သုဝဏ္ဏတော အဓိကံ" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "တနိက္ခသည် ၁၅ သုဝဏ်ရှိ၏" ဟု ဆိုလို၏၊] တနိက္ခကို ကဟာပဏဖြင့် ရေတွက်သည့် အခါ ကျပ်တရာ ဖြစ်သောကြောင့် နိက္ခ (ပိသာ) အရေအတွက် အားဖြင့် ၁-ဖြစ်၍ ကဟာပဏ (ကျပ်) အရေအတွက်အားဖြင့် ၁၀၀ ဖြစ်၏၊ ဤသို့ သင်္ချာအရေအတွက် သာသည်ကို "ဥပနိက္ခေ ကဟာပဏံ=နိက္ခထက် ပိုလွန်သော ကဟာပဏ" ဟု ရူပသိဒ္ဓိ အလို အဓိပ္ပါယ်ဆို၊ မောဂ္ဂလ္လာန်စသည်တို့ အလိုမူ "ကဟာပဏ-တကျပ်သည်၊ နိက္ခေ-တနိက္ခ၌၊ ဥပ-ပိုလွန်၏၊ (တနည်း) နိက္ခေ-တနိက္ခ၏၊ ဥပ-အပိုအလွန် ဖြစ်သော၊ ကဟာပဏံ-တကျပ်" ဟုပေး၊ "တပိသာ၌ တကျပ်ပိုသော (ဝါ-တပိသာနှင့် တကျပ်သားရှိသော) ဝတ္ထု" ဟု အဓိပ္ပါယ် မှတ်၊ ["တပိသာရှိ နိက္ခပေါ်၌ တကျပ် တင်ထားသည်" ဟူသော အခြို့အယူမှာ အာဘော်ကျမည် မဟုတ်။]

အဓိဒေဝေသု ဗုဒ္ဓေါ — မင်း မိဖုရားနှင့် မင်း၏ သားတော် သမီးတော်များကို "ဒေဝ" ဟု သမုတ်ထားအပ်သောကြောင့် "သမ္မုတိနတ်" ဟုဆို၊ စာတုမဟာရာဇ်စသော နတ်ပြဟ္မာများကို နတ် ပဋိသန္ဓေ ရနေရသောကြောင့် " ဥပပတ္တိနတ် " ဟုဆို၊ ရဟန္တာများကို နတ်တို့ကဲ့သို့ မိမိတို့ ချာန်-ဖလသမာပတ်ဖြင့် ထွန်းလင်း တောက်ပနိုင်သောကြောင့် "ဒိဋ္ဌဓမ္မိကတိ ဒေါ" အရ ဒေဝ အမည်ရ၍ ကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်သောကြောင့် "ဝိသုဒ္ဓိ

တို့သည်၊ ပြဟ္မဒတ္တော - ပြဟ္မဒတ်မင်း၏၊ အဓိ - ကျေးကျွန်ဘို့တည်း၊ ပဠာလာ-တို့သည်၊ ပြဟ္မဒတ်သာရာ-ပြဟ္မဒတ်မင်းဟူသော အစိုးရသူ ရှိကုန်၏၊ ဆိုလို အပ်ထွေ။

ဒေဝ" ဟုဂုဏ်း ခေါ်သည်၊ဗုဒ္ဓသည် ထိုနတ်ဒုမျိုးထက် ဂုဏ်အားဖြင့်သာလွန်သောကြောင့် "အဓိ ဒေဝေသု ဗုဒ္ဓေါ်" ဟု ဆိုသည်၊ ဤပုံစံ၌ အဓိသဒ္ဒါသည် "အဓိက" အနက်ပင် ရှိ၏၊ အခြားသဒ္ဒါကျမ်းတို့ဆိုကား "ဗုဒ္ဓေါ်-ဘုရားသည်၊ ဒေဝေသု-နတ်တို့၌၊ အဓိ-အစိုးရ၏" ဟု အနက်ဆို၍ အဓိသဒ္ဒါကိုလည်း ဣဿရအနက်ရှိ၏-ဟု ဆိုသည်၊ ထိုအဆိုသည် ဥပ၏ အဓိကတ္ထ-အဓိ၏ ဣဿရတ္ထ ဟု အစဉ်ကျသောကြောင့် သင့်မြတ်ဘွယ်ရှိသည်။

*မှတ်ချက်။ ။"သမ္မုတိ၊ ပေ၊ တိဒိဓေဟိ ဒေဝေဟိ သဒ္ဓိညုဗုဒ္ဓေါဝ အဓိကော" ဟုဖွင့်သော ရှာဘိဒ္ဓိ အလိုအားဖြင့် "အဓိဒေဝေသု ဗုဒ္ဓေါ်"ဌ် ဗုဒ္ဓနှင့် ဒေဝတို့သည် ကွဲပြားပြီး (ဝိဘတ္တ)ဖြစ်ကြ၏၊ "ဗုဒ္ဓသည် ဒေဝတို့ထက် (ဘာအားဖြင့်) သာလွန်သနည်း" မေးလျှင် "ဂုဏ်အားဖြင့် သာလွန်သည် " ဟု ဖြေရသကဲ့သို့, ထို့အတူ "ခါရိထက် ဒေါဏသည် လွန်၏, နိဂ္ဂထက် ကဟာပဏသည် လွန်၏" ဟုဆာဒ္ဓိလည်း "သန်္ဓာအားဖြင့် လွန်သည်" ဟူသော အဖြေသည် (အခြားကျမ်းတို့ အလို မကျစေကာမူ) ရုပသိဒ္ဓိ အလိုကျသော အဖြေပင် ဖြစ်သင့်သည်။

အဓိ ပြဟ္မဒတ္တော ပဠာလာ — ဤ၌ အဓိနှင့် ပဠာလာတို့သည် အရတူ၏၊ ပဠာသဲတိုင်းသားဘို့သည် ဣဿရ (အစိုးရသူ) မဟုတ်၊ အစိုးရရှိသော ကျေးကျွန်များသာ ဖြစ်ကြသည်၊ ထို့ကြောင့်ဤပုံစံနှင့်တဲ့အောင် "ဣဿရဝစနေ"ဌ် ဣဿရအရ အစိုးရရှိသူ (ကျေးကျွန်)ကို ယူခဲ့ရသည်၊ "ပြဟ္မဒတ္တိသရာ ပဠာလာ=ပဠာလ တိုင်းသားတို့သည် ပြဟ္မဒတ်မင်း ဟူသော အစိုးရသူ ရှိကုန်၏" ဟူသော အနက်ဖွင့်ဋ္ဌလည်း "ပြဟ္မဒတ်မင်း ဟူသော အစိုးရသူရှိလျှင်,ပြဟ္မဒတ်မင်း၏ကျေးကျွန် (ပြဟ္မဒတ်မင်း၏တိုင်းသူပြည်သား) များ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်၊ ဤကား ဣဿရ အနက်၌ ပုံစံ တခုကိုသာ ပြသော ရုပသိဒ္ဓိအလိုတည်း။

အခြားကျမ်းများ အလို။ ။" အဓိ ပြဟ္မဒတ္တာ ပဠာလာ " အပြင် " အဓိ နစ္စေသု ဂေါတမိ, အဓိဒေဝေသု ဗုဒ္ဓေါ်"ကိုလည်း ဣဿရတ္ထ အဘွက် ပုံစံထုတ်သော သဒ္ဒါကျမ်းများအလိုအားဖြင့် ဣဿရဝစနေ၌ "ဣဿရ-ဣဿရာနံ" ၂ မျိုးကို ဧကသေသလုပ်၍ ဣဿရဟု ဆိုထားသည်၊ [ဣဿရ=အစိုးရသူ,အရှင်သခင်၊ ဣဿရဝန်္တ=အစိုးရရှိသူ, အုပ်စိုးခံရသူ (ကျေးတော်ကျွန်တော်)၊] ဂေါတမီ-ဂေါတမီသည်၊ နစ္စေသု-ကခြေသည်တို့၌၊ဝါ-တို့၏၊ အဓိ-အစိုးရသူတည်း၊ဝါ-အရှင်သခင်တည်း၊ဗုဒ္ဓေါ်-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဒေဝေသု-နတ်တို့၌၊ ဝါ-တို့၏၊ အဓိ-အစိုးရသော အရှင်မြတ်တည်း၊ ဤပုံစံများ၌ အဓိသဒ္ဒါသည် ဣဿရ အနက်ဟောတည်း၊ အဓိ ပြဟ္မဒတ္တော်၌ အဓိကား ဣဿရဝန်္တ အနက်ဟောတည်း။

အခြားကျမ်းများ အလို။ ။" အဓိ ပြဟ္မဒတ္တာ ပဠာလာ " အပြင် " အဓိ နစ္စေသု ဂေါတမိ, အဓိဒေဝေသု ဗုဒ္ဓေါ်"ကိုလည်း ဣဿရတ္ထ အဘွက် ပုံစံထုတ်သော သဒ္ဒါကျမ်းများအလိုအားဖြင့် ဣဿရဝစနေ၌ "ဣဿရ-ဣဿရာနံ" ၂ မျိုးကို ဧကသေသလုပ်၍ ဣဿရဟု ဆိုထားသည်၊ [ဣဿရ=အစိုးရသူ,အရှင်သခင်၊ ဣဿရဝန်္တ=အစိုးရရှိသူ, အုပ်စိုးခံရသူ (ကျေးတော်ကျွန်တော်)၊] ဂေါတမီ-ဂေါတမီသည်၊ နစ္စေသု-ကခြေသည်တို့၌၊ဝါ-တို့၏၊ အဓိ-အစိုးရသူတည်း၊ဝါ-အရှင်သခင်တည်း၊ဗုဒ္ဓေါ်-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဒေဝေသု-နတ်တို့၌၊ ဝါ-တို့၏၊ အဓိ-အစိုးရသော အရှင်မြတ်တည်း၊ ဤပုံစံများ၌ အဓိသဒ္ဒါသည် ဣဿရ အနက်ဟောတည်း၊ အဓိ ပြဟ္မဒတ္တော်၌ အဓိကား ဣဿရဝန်္တ အနက်ဟောတည်း။

(၃၂၈) မဏ္ဍိတသုဿကြသု တတိယာစ။ ၃၂၈။ မဏ္ဍိဘ ဥဿုက္က ဏ္ဍတိ - ကြည်လင်သူ, အား:ထုတ်သူ၏ အဖြစ်ဟူကုန်သော၊ ဖြတေသု အာ:ထွေသု- ဤအနက်တို့ကို၊ ဂမျာနေသု-ကုန်သော်၊ လိင်္ဂမျာ တတိယာ ဝိဘတ္တိ ဟောတိ, သတ္တမီစ - သတ္တမီဝိဘတ်သည်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ပန - ဆက်၊ ဖြထွေ - ဤမဏ္ဍိတ ဥဿုက္ကသဒ္ဒါကို့တွင်၊ မဏ္ဍိတသဒ္ဒေါ-မဏ္ဍိတ သဒ္ဒါသည်၊ ပဿန်းထွ ဝါစကော - ကြည်လင်သူ ဟူသော အနက်ကိုပောဒ်၏၊ ဥဿုက္ကသဒ္ဒေါ- သည်၊ သဤဟထွေ- အား:တုတ် ခြင်း:ရှိသူ ဟူသော အနက်ရှိ၏၊ သပ္ပုရိသော - သူတော်ကောင်းသည်၊ ဥဇောန-ဥဇော်ဖြင့်၊ ပသန္နော-ကြည်လင်၏၊ ဥဇာဘိံ-၌၊ ပသန္နဿ-၏၊ ဥဇောန, ဥဿုက္ကော-အား:ထုတ်၏၊ ဥဇာဘိံ-၌၊ ဥဿုက္ကော-၏။

သမာသ်မဟုတ်, ဝါကျသာ။ ။" ဥပခါရိယံ၊ပေ၊အဓိ ဗြဟ္မဒတ္တော " တို့၌ ဥပနှင့် ခါရိ စသည်တို့သည် သမာသ်လော-ဝါကျလော ဟု တွေးတောဘွယ် ရှိ၏၊ အဓိ ဗြဟ္မ ဒတ္တော၌ " ဗြဟ္မဒတ္တိသရာ " ဟု ရှာသိဒ္ဓိဖွင့်သောကြောင့်လည်း "အဓိဗြဟ္မဒတ္တော" သည် သမာသ်ပုဒ်လေလား-ဟု သာ၍ ယုံမှားဘွယ်ရှိသည်၊ အဖြေကား—အကယ်၍ သမာသ် ဖြစ်လျှင် "အဓိဗြဟ္မဒတ္တော-အစိုးရသော ဗြဟ္မဒတ်မင်း၌၊ ပဥ္စာလာ-ပဥ္စာလ တိုင်းသား တို့" ဟုဂုင်း " အဓိ ဗြဟ္မဒတ္တော-အစိုးရသော ဗြဟ္မဒတ်မင်း ဟူကုန်သော၊ ပဥ္စလာ-တို့ " ဟုဂုင်း အဓိပ္ပါယ် မရှိသောအနက်ကို ပေးရလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် အဓိဗြဟ္မဒတ္တော်သည် သမာသ်မဟုတ်, ဝါကျသာ၊ ကာရကခဏ်းဝယ် ယုတ္တ - ယောဂ ပုဒ်တို့ဖြင့် ဖွင့်သမျှ၌ သမာသ် မဟုတ် ဝါကျများသာ ဖြစ်၏၊ ဥပမာ-သဟာဒိယောဂ ဆိုလျှင် " သဟ နှင့် ဂဠေန"တို့ သမာသ် မဟုတ်၊ ဓာတု ယောဂဆိုလျှင် ဟိမဝတာနှင့် ပဘဝန္တိတို့ သမာသ် မဟုတ် စသည်တည်း၊ ထို့ကြောင့် " ခါရိသု-တို့၌+ဥပ-ပိုလွန်သော " ဟု ခွဲ၍ပေးပေး "ဥပခါရိယံ-တို့၌ ပိုလွန်သော" ဟု ပေါင်း၍ ပေးပေး "ဥပ+ခါရိ" စသည်တို့ သမာသ် မဟုတ်, ဝါကျပုံဝ်များသာ-ဟု မှတ်၊ အဓိဗြဟ္မဒတ္တောကို ဗြဟ္မဒတ္တိသရာ"ဟု ရှာသိဒ္ဓိဖွင့် ခြင်းမှာလည်း အဓိပ္ပါယ် ထင်းရှားအောင် ဖွင့်ခြင်းသာ၊ [ဤ ဥပ+အဓိသဒ္ဒါဟူသည် " ဓာတ္တဏ္ဍံ ဥပဓ္ဓ သဇ္ဇေန္တိ " နှင့်ညီးအောင် ဓာတ်နက်ကို မပြင်ဆင် နိုင်သောကြောင့် ဥပသာရ အမည် မရကြ, ကမ္မပ္ပဝစနီယတို့သာ မည်၏၊ ကစ္စည်းကျမ်းလာ ကမ္မပ္ပစနီယ ယုတ္တောသုတ်နှင့် မဆိုင်သော ကမ္မပ္ပဝစနီယတွေ သက္ကတဒ္ဓ များစွာရှိလေသည်၊ "အပ+ သာလ်ာယ, ပတိ သးရိပုတ္တော" တို့၌ အပ-ပတိတို့လည်း ကမ္မပ္ပဝစနီယပင်။]

(၃၂၈) မဏ္ဍိတသုဿကြသု တတိယာစ — မဏ္ဍာသဒ္ဒါ " အကြည် " အနက် ဟောတည်း၊ " မဏ္ဍာ ယသ အတ္ထိတိ " ဟူသော ဝိဂြိဟ်အရ ကြည်လင်ခြင်း ရှိသူကို " မဏ္ဍိတ " ဟု ခေါ်၏၊ [" ပဏ္ဍိတ-ပညာရှိသူ " ဟူသကဲ့သို့တည်း၊] ဥဿုကသ-အား:ထုတ်သူ၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းသည်၊ ဥဿုက္ကံ-မည်၏၊ "ဥဿုက္က-အား:ထုတ်

ကာရက်-ကာရကသည်၊ သညာဝသာ-သညာ၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဆဗ္ဗိဓံ - ၆ ပါး အပြားရှိ၏ ပဒေဘဒါ - အပြားအာဖြင့်၊ ဆဗ္ဗိသတိ ဝိဓံ-၂၆ပါးအပြားရှိ၏၊ ကမ်ဓ-ကမ္မကာရကသည်၊ သတ္တဓာ - ၇ ပါး ပြား၏၊ ကတ္တာ-ကတ္တုကာရကသည်၊ ပဉ္စဝိဓာ- ၅ပါးအပြားရှိသည်၊ ဘဝေ-ဖြစ်၏၊ ကရဏံ-ကရဏ ကာရကသည်၊ ဒွဝိဓံ - ၂ ပါး အပြားရှိသည်၊ ပေါတိ၊ သမ္ပဒါနံ-သမ္ပဒါန ကာရကကို၊ တိဓာ- ၃ ပါး အပြားအားဖြင့်၊ မတံ - သိအာဝ်၏၊ အပါဒါနံ - အပါဒါန ကာရကသည်၊ ပဉ္စဝိဓံ - ၅ ပါး အပြားရှိ၏၊ အာဓာရောတု-အာဓာရကာရကသည်ကား၊ ပါ-ဩကာသ ကာရကသည်ကား၊ စတုဗ္ဗိဓော - ၄ ပါး အပြားရှိ၏။

ခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ် " ဟူသည် အားထုတ်ခြင်း ကြိယာပင်တည်း၊ သို့သော် " ဥာဏေန ဥဿုဒက္ကာ " ၌ " သပ္ပုရိသော " ဟု ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြထားသောကြောင့် "ဥဿုက္ကံ ယသ အတ္ထိတိ ဥဿုဒက္ကာ " ဟု ဝိဂြိဟ်ပြု၍ "အားထုတ်ခြင်းရှိသူ" ကို "ဥဿုက္က" ခေါ်သည် ဟု မှတ်၊ ဤသို့ မဂ္ဂင်တအနက် ဥဿုက္ကအနက်ကို ဝါကျတခုအတွင်း၌ သိအာ်လို့ရှိလျှင် ထို မဂ္ဂင်တ ဥဿုက္ကတို့နှင့် တွဲဘက်လိန်နောင် တတိယာဝိဘတ်သက်, တတိယာစ၌ စသဒ္ဒါ ဖြင့် သတ္တမိကို ပေါင်း၍ သတ္တမီလည်း သက်။

ဥာဏေန ၊ပေ၊ သပ္ပုရိသော — ပုံစံများဒ်"သူတော်ကောင်းဖြစ်သူသည် ဥာဏ်နှင့် ဆိုင်ရာ၌ အားထုတ်၏, ဟူလို၊ " ဥာဏေန-ကြောင့် " ဟု ဟိတ်အနက်, "ဥာဏသ္မိ-ကြောင့်"ဟု နိမိတ်အနက်လည်း ပေးကြသေး၏၊ ဟိတ်-နိမိတ်ဒုနက်များကို အလိုရှိလျှင် အထူးဆိုသင့်၏၊ အထူး မဆိုပုံကို ထောက်သဖြင့် ကျမ်းဆရာတို့ကိုယ်တိုင် ရိုးရာ ကရိယာ အနက်-အာဓာရ အနက်၌သာ တတိယာသတ္တမီ သက်စေလိုကြောင်း ထင်ရှားသည်။

ကာရကံ ၊ပေ၊ သတ္တဓာကမ်ံ — ကာရကသည် နာမည်အားဖြင့် ၆ ပါး ရှိ၏၊ ဤ ၆ ပါးကို ရသင့်သမျှ ပြားလိုက်လျှင် ၂၆ ပါး ရှိ၏၊ [သိဟိုဠ်မူ၌ "ဆဗ္ဗိသတိ ဒိဓံ"ဟု ရှိ၏၊ မြန်မာမူ၌ "ကျေနတ်သဓာ=တခုယုတ် ၃၀ ပြား၏" ဟု ရှိသည်၊] "သတ္တဓာ ကမ်ံ"ဟု သိဟိုဠ်မူရှိရာ၌လည်း "ဒသဓာကမ်ံ"ဟု မြန်မာမူရှိ၏၊ သို့သော် ပြခဲ့သောကံများကို ပါဠ်၌ ကြည့်သည့်အခါ "နိဗ္ဗတ္တနိယ, ဝိကရဏီယ, ပါဟဏီယ, ကထိက, အကထိတ, အဘိဟိတ, အနဘိဟိတ" ဟု ၇ ပါးသာ တွေ့ရ၏၊ [ဒိုကာဠ်လည်း ၇ ပါးပင်ဖွင့်သည်၊ ဒိုကာဠ် ဇုန္ဆိတ, အနိန္ဆိတကို မပြဘဲ " အဘိဟိတ, အနဘိဟိတ " ကို ပြထား၏၊] ရှေးဆရာတို့ကား ဇုန္ဆိတ အနိန္ဆိတ (သုံးစွဲရိုးဖြစ်သော) နေဝိန္ဆိတ နာနိန္ဆိတ ၃ ပါးကိုလည်း ထည့်၍ ကံ ဆယ်ပါး-ဟု ရေတွက်ဟန်ဘူသည်၊ ဤသို့လျှင် ဒိုကာအလို ကံ ၇ ပါးသာ ရသောကြောင့် "သတ္တဓာ ကမ်ံ " သာ ပါဠိမှန်ဖြစ်၏၊ သတ္တဓာ အမှန်ဖြစ်လျှင် " ဆဗ္ဗိသတိဝိဓံ=ကျေနတ်သဓာ"ဟူသော ပါဠိ ၂ ထွေတွင် ကျေနတ်သဒ္ဒ သံချာ ၃ ခု ပိုနေသောကြောင့် "ဆဗ္ဗိသတိဝိဓံ"ပင် ပါဠိမှန် ဖြစ်သည်။]

ဝိဘတ္တိယော ပန - ဝိဘတ်ဘို့သည်ကား၊ ပစ္စတ္တဝစနာဒိဝေသန - ပဌမာဝိဘတ် အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ အဋ္ဌဝိဓာ-ရှစ်ပါးအပြား ရှိကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ - ကုန်၏၊ ယထာဟ - အဘယ်ကဲ့သို့ မိန့် သနည်း၊ ပစ္စတ္တေ မုပဒေယျာဂဆ္ဆ၊ ပေ၊ ဘုမ္မာလပနမဋ္ဌမန္တိ-ပစ္စတ္တေ၊ ပေ၊ မဋ္ဌမံဟူ၍၊ အာဟ-မဟာနိရုတ္တိဋ္ဌ ဆိုနှုပြီ၊ [ပစ္စတ္တံ- ပဌမာဝိဘတ်ဂုဏ်း၊ ဥပဒေယျာဂဆ္ဆ-ဒုတိယာဝိဘတ် ဂုဏ်း၊ ကရဏံ - ကရိယာဝိဘတ် ဂုဏ်း၊ ဝါ - တတိယာဝိဘတ်ဂုဏ်း၊ သမ္ပဒါနိယံ - သမ္ပဒါန်အနက်၌ ယှဉ်သော စတုတ္ထီဝိဘတ်

ကတ္တာ ပဋ္ဌဝိဓေ၊ ပေ၊ အာဓာရောတု စတုဗ္ဗိဓော— သတ္တမာကမ်ံမှစ၍ "စတုဗ္ဗိဓော" တိုင်အောင်သည် ဆဗ္ဗိသတိအရ အကျယ်ရေတွက်ပြသော စကားတည်း၊ ထို "သတ္တမာ-ပဋ္ဌဝိဓော" စသည်တို့ အရကိုလည်း ထိုထို ဝိဘတ်ခေါ်း၌ ရှဲ့ပသိဒ္ဓိကိုယ်တိုင် ပြခဲ့သော နာမည်များကို ပြန်ကြည့်၍ ရေတွက်ရမည်၊ ထို့ကြောင့် "သတ္တမာ ကမ်ံ" အရ ပြခဲ့သော အကျယ်ကြည့်၍ ရေတွက်ခဲ့ပြီ၊ " ကတ္တာ ပဋ္ဌဝိဓော " သုဒ္ဓကတ္တား-ဟေတု-ကမ္မ-အဘိဟိဘကတ္တား အနဘိဟိဘကတ္တား " တည်း၊ " ကရဏံ ဒုဝိဓံ" အစ္ဆရိက-ဗာဟိရကရိဏ်းတည်း၊ " သမ္ပဒါနံ တိဓာ" အနိရာကာရကာ-အစ္ဆေသန-အနုမတိ တည်း၊ "အပါဒါနံ ပဋ္ဌဝိဓံ"နိဒ္ဒိဋ္ဌဝိသယ-ဥပါတ္တဝိသယ-အနုမေယျဝိသယ-စလ-အစလတည်း၊ " အာဓာရော စတုဗ္ဗိဓော " ဗျာပကာဓာရစသော ၄ ပါးတည်း၊ ဤသို့လျှင် ကံ ၇ ပါး စသည်ဖြင့် ရေတွက်သော် ကာရကအပြား ၂၆ ပါး ရှိသတည်း။

ပစ္စတ္တေ၊ ပေ၊ ဋ္ဌမံ—ဤ ဂါထာကား ဝိဘတ် ၇ သွယ်ကို အကျဉ်းချုပ်ပြသော ဂါထာတည်း၊ "ပစ္စတ္တံ" -လိင်္ဂတွေ့ ပဌမာသုတ်၌ "သလိင်္ဂ, သသင်္ခ, သပရိမာဏ, လိင်္ဂဒြိ ဝိမုတ္တေ အတ္ထမတ္ထေ"ဟု လိင်္ဂတ္ထများစွာကို ပြခဲ့၏၊ ထိုလိင်္ဂတ္ထတို့၏ လိင်္ဂနှင့်တကွဖြစ်ခြင်း-သင်္ချာနှင့် တကွဖြစ်ခြင်း စသော အသီးသီး သဒ္ဒတာကို "ပစ္စတ္တ" ဟု ခေါ်၏၊ "ပစ္စတ္တသ ပရိဒီယတေ ဝစနံ ပစ္စတ္တဝစနံ" ဟု ဆိုလိုလျက် ဝစနံ ဟူသော နောက်ပုဒ်ကို ချေ၍ (ဥတ္တရပဒ လောပတပ္ပုရိသ်အနေအားဖြင့်)ပစ္စတ္တံဟု ဆိုဆားသည်၊ ပစ္စတ္တံ·သ လိင်္ဂစသော အသီးသီးသော သဘောကို၊ ပရိဒီယတေ - ပြတတ်သော၊ ဝစနံ - သဒ္ဒါသည်၊ ဝါ - ပဋ္ဌမာ ဝိဘတ်သည်၊ ပစ္စတ္တံ-မည်၏။

ဥပယောဂံ-"ဥပယုဇ္ဇတဒ္ဗော-ကြိယာနှင့် ယှဉ်စပ်, ကပ်ထားအပ်၏၊ ဇုတိ-ကြောင့်၊ ဥပယောဂံ-မည်၏၊ ကံ အနက်ကို ကြိယာနှင့် (ကပ်ထားသလို, အပ်ထားသလို)ယှဉ်စပ်အပ်သောကြောင့် " ဥပယောဂ " ဟု ခေါ်၏၊ ဥပယောဂ-ကြိယာနှင့် ယှဉ်စပ်ကပ်အပ်သော ကံအနက်၌၊ ပဝတ္တံ-ဖြစ်သော၊ဝစနံ-သည်၊ ဝါ-ဒုတိယာဝိဘတ်သည်၊ ဥပယောဂံ-မည်၏၊ ["ဥပယောဂ ဝစနံ" ဟု ဆိုလိုလျက်"ဝစနံ"ကြေသည်၊] ဤကား သိသက္ခန် ဋီကာသစ် နည်းတည်း၊ ရူပသိဒ္ဓိ ဋီကာ၌ကား "ဥပယုဇ္ဇမာနံ-နိပ္ဖဇ္ဇာနိယ စသော ကံနှင့် ယှဉ်စပ်အပ်သော၊ ဝစနံ-ဒုတိယာ ဝိဘတ်သည်၊ ဥပယောဂံ-မည်၏"ဟု ဖွင့်သည်။

ရင်း၊ နိသင်္ကဲ့ - ပန္ဆမိဝိဘတ်ရင်း၊ သာမိဝစနံ - သာမိဝိဘတ်ရင်း၊ ဝါ-ဆဋ္ဌိဝိဘတ်ရင်း၊ ဆုမ်ဲ- သတ္တမိဝိဘတ်ရင်း၊ အာဋ္ဌမံ-ရှစ်ခုမြောက်သော၊ အာလပနံ - အာလုပ်ဝိဘတ်ရင်းတည်း။]

ကုတိ - ဤကား၊ ရူပသိဒ္ဓိယံ-၌၊ ဆဋ္ဌော- ၆ ခုမြောံသော၊ ကာရက ကတ္ထာ- ကာရက အာခဏ်းတည်း။

ကရဏံ၊ပေ၊သာမိဝစနံ — "ကရဏဝစနံ-ကရိဏ်းအနက်ကိုဟောသော တတိယာဝိဘတ်"ဟု ဆိုလိုလျက် ဝစနံကိုခေ့၍"ကရဏံ"ဟု ဆိုသည်၊သမ္ပဒါနေ-သမ္ပဒါန်အနက်၌ နိယုဇ်-ယှဉ်သော ဝိဘတ်သည်၊ သမ္ပဒါနိယံ-မည်၏၊ "နိသရတိ ဇတသ္မာတိ နိသင်္ကဲ့" ဇတသ္မာ—ဤအနက်မှ၊ နိသရတိ- ဖဲခွါတတ်၏၊ ဇုတိ-ဤသို့ ဖဲခွါရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နိသင်္ကဲ့-အပါဒါန်မည်၏၊ နိသင်္ကသ-အပါဒါန်အနက်ကို၊ ပရိဒီပက်-ပြသော၊ ဝစနံ-ပဉ္စမိဝိဘတ်သည်၊ နိသင်္ကဲ့-မည်၏၊ ["ဝစနံ"ပုဒ်ကြေ၊] "သာမိ"ခေါ်ပုံမှာ"ယသ္မာ ပရိဂ္ဂဟော တံသာမိ" သုတ် အတိုင်းတည်း၊ "သာမိနော-သာမိအနက်ကို၊ ပရိဒီပကံ-သော၊ ဝစနံ-ဆဋ္ဌိဝိဘတ်သည်၊ သာမိဝစနံ-မည်၏၊ [မိ၌"ဤ"ကို ရသပြု။]

ဘုမ္မာ လပနံ—"ဘဝန္တိ ဇော်းတိ ဘုမ်ံ" (သီလက္ခန်ဒီကာသစ် ဝိဂြိဟ်)၊ ဘူဓာတ်, မ ပစ္စည်း၊ ဒွေဘော်လာ၊ ဇော်း-ဤတည်ရာအရပ်၌၊ ဘဝန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဇုတိ-ထိုသို့ဖြစ်ရာတည်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘုမ်ံ-မည်၏၊ သြကာသအနက် တည်း၊ ဘုမ္မသ-ကို၊ ပရိဒီပကံဝစနံ"ဘုမ္မဝံစနံ"ဟု ဆိုလိုလျက် "ဝစနံ"ပုဒ်ကြေ၊ ရူပသိဒ္ဓိ ဒီကာ၌ကား "ဘူမိယံ-မြေကြီးနှင့် တူသော တည်ရာ သြကာသ အနက်၌၊ဘဝံ-ဖြစ်သော ဝိဘတ်သည်၊ ဘုမ်ံ-မည်၏"ဟု ဝိဂြိဟ်ပြု၏သည်၊ အာလပနံ၌ အာလုပ် အနက်ကို ပြခဲ့ပြီ၊ "အာလပနသ ပရိဒီပကံ ဝစနံ အာလပန ဝစနံ"ဟု ဆိုလိုလျက် ဝစနပုဒ်ကြေသည်၊ ဤ အာလုပ်ဝိဘတ်သည် ရှစ်ခုမြောံဖြစ်သော ဝိဘတ်ဖြစ်၍ "အဋ္ဌမံ"ဟု ဝိန်္ဒသည်။

ကာရကကတ္ထာဆဋ္ဌော—နာမကပ္ပဒ်၌ လာသော ၅၅ ခုတ်းကို ထောံ၍ "ဆဋ္ဌ" ဟု ဆိုခြင်းတည်း၊ ဤ ကာရကကတ္ထာကိုလည်း နာမကပ္ပဒ် သွင်းထားကြောင်းကို "နာမာနန္တရံ သမားသော ဝုစ္စတိ" ဟု သမားသ် အစဉ်၌ ပြထားသော စကားဖြင့် သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဇုတိ ရူပသိဒ္ဓိယံ နာမကပ္ပေ ကာရကကတ္ထာ ဆဋ္ဌော"ဟု ဝိန်မှ သင့်မည်။

ဤကား ကာရက ရူပသိဒ္ဓိ
ဘာသာဋီကာ

(၃၂၉) အာထ - ကာရက ကဏ္ဍ၏ အခြားမဲ့၌၊ အညမညသမ္ပဒ္ဓိနံ-အာချင်းချင်း ဆက်သွယ်ခြင်းရှိကုန်သော၊ နာမာနမေဝ - နာမ်ပုဒ်တို့၏ပင်၊ သမာသော-သမာသ်ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ နာမနိသိတတ္တာ-နာမ်ပုဒ်တို့၌ မှီသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဂုဏ်း၊ သယံ-မိမိကိုယ်တိုင်၊ (သမာသ်ကိုယ်တိုင်)၊ နာမိကတ္တာစ - နာမ်ဝိဘတ်နှင့် ယှဉ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဂုဏ်း၊ နာမာနံ-နာမ်၏ အခြားမဲ့၌၊ သမာသော-သမာသ်ကို၊ ဝုစ္စတိ-(အာဂုဏ်မဟာကစ္စည်းထေရ်)ဆိုအာပ်၏၊ [သိမှု၌ "ဝုစ္စတိ" ဟု ရှိ၏။] သေစ-ထိုသမာသ်သည်လည်း၊ သညာဝသေန-နာမည်၏အပြားအားဖြင့်၊ အဇျယီဘာဝေါ-အဇျယီဘော သမာသ်ဂုဏ်း၊ ပေ၊ ဒွန္ဒေစ-ဂုဏ်း၊ ဣတိ ဆဋ္ဌီသော။

တတြ-ထို ၆ ပါးတို့တွင်၊ ပဌမံ-စွာ၊ အဇျယီဘာဝသမာသော - ကို၊ ဝုစ္စတေ - ဆိုအာပ်၏၊ သေစ-ထိုအဇျယီဘော သမာသ်သည်လည်း၊ နိစ္စ

(၃၂၉) အာထ၊ ပေ၊ ဝုစ္စတိ — ကာရက ကဏ္ဍကို ဖွင့်ပြပြီး၍ သမာသကဏ္ဍကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "အထ၊ ပေ၊ ဝုစ္စတိ" ဟု မိန့်၊ ထို၌ "နာမာနမေဝ၊ ပေ၊ နာမနိသိတတ္တာ" "သယဉ္စ နာမိကတ္တာ" ဟူသော ဟိတ် ၂ ရပ်ဖြင့် ကာရကကဏ္ဍ၏ အခြားမဲ့၌ သမာသကဏ္ဍကို (အာဂုဏ်ကစ္စည်းထေရ်) ဆိုရင်း၏ အကြောင်းကို ပြ၏၊ နာမာနမေဝ၊ ပေ၊ နာမနိသိတတ္တာ—အခြင်းချင်းအနက်အဓိပ္ပါယ် ဆက်သွယ်နေသော နာမ်ပုဒ်တို့ကိုပင် သမာသ် စပ်ရသည့်အတွက် သမာသ် ဟူသည် နာမ်ပုဒ်များကို မှီရသောကြောင့် နာမကဏ္ဍ၏ အခြားမဲ့၌ သမာသကဏ္ဍကို မိန့်ခဲ့ရလေသည်၊ ထို့ပြင်—သမာသ် ကိုယ်တိုင်က "ရာဇပုရိတ္တာ, ရာဇပုတ္တာ, ရာဇပုတ္တံ" စသည်ဖြင့် နာမ်ဝိဘတ်သက်ရာ နာမ်ပုဒ် ဖြစ်သောကြောင့်လည်း နာမကဏ္ဍ၏ အခြားမဲ့၌ သမာသကဏ္ဍကို မိန့်ခဲ့လေသည်-ဟူလို၊ ["ကာရက" ဟူသည် နာမ်ဝိဘတ်၏ အနက်ဓတ္တုကို ပြသောကြောင့် နာမကပ္ပ (နာမ်ကျမ်း) ၏ ဆဋ္ဌကဏ္ဍ ဖြစ်ရကား ကာရက ကဏ္ဍကိုပင် နာမကဏ္ဍအဖြစ်ဖြင့် ဆိုသားသည်၊ အညမညသမ္ပဒ္ဓိနံ၏ အဓိပ္ပါယ်သည် နာမာနံ သမာသောယုတ္တာထော်သုတ်ဝယ် ယုတ္တာထော ပုဒ်အဖွင့်၌ တိုက်ရိုက် လာလိမ့်မည်။]

တတြ၊ ပေ၊ ဝုစ္စတေ — သမာသ် ၆ ပါး နာမည်မည်သော သုတ်တို့တွင် အဇျယီဘော မည်သော သုတ်ကို အာရှင်ကစ္စည်းဆရာ ရှေးဥုးစွာ ပြထားသောကြောင့် ၎င်း, အဇျယီဘော သမာသ်၏ ရှေ့ပုဒ်အနက် ပြဋ္ဌာန်းသောကြောင့် ၎င်း, ဗုဒ္ဓပိုယဆရာ ငါဃသည်လည်း အဇျယီဘော သမာသ်ကို ရှေးဥုးစွာ ဆို၏မည်။ [ဝုစ္စတေ၏ ကတ္တားကို "မယာ - ငါဗုဒ္ဓပိုယဆရာသည်" ဟု ထည့်၊ ဤသို့ မိဒိအတွက် ပြအပ်သော ကြိယာဖြစ်၍ "ဝုစ္စတေ"ဟု အမှုနာပုဒ် ဝိဘတ်ဖြင့် ထားယည်၊ "သမာသော ဝုစ္စတိ" ၌ကား

သမာသော-နိစ္စသမာသ် တည်း၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ အသပဒဝိဂ္ဂဟော-အသပဒ ဝိဂြိုဟ်သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်၊) ဥပနဂရံဣတိ - "ဥပ+နဂရံ" ဟူသော၊ ဣဓ-ဤရုပ်၌၊ ဥပသဒ္ဒတော - ဥပသဒ္ဒါမှ နောက်၌၊ ပဌမေကဝစနံ - ပဌမာ ဧကဝုစ် ဖြစ်သော၊ သိ - သိ ဝိဘတ်သက်၊ တသ - ထို သိ ဝိဘတ်၏၊ ဥပသဂ္ဂပရတ္တာ - ဥပသာရမှ နောက်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သဗ္ဗာသ မာဝုသောပသဂ္ဂ နိပါတာဒိဟိစာတိ - သုတ်ဖြင့်၊ လောပေါ-ကြေခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ နဂရသဒ္ဒတော-မှ နောက်၌၊ ဆဋ္ဌေကဝစနံ-သော၊ သ-ဝိဘတ်သက်၊ "နဂရသ-မြို့၏၊ သ မိပ်-အနီးတည်း၊" ဣတိ-ဤသို့၊ အာညပဒေန-အခြားပုဒ်ဖြင့်၊ ဝိဂ္ဂဟော-ဝိဂြိုဟ်သည်၊ (သတိ-သော်၊

အရှင်ကစ္စည်းတည်း ဟူသော သူတပါးအာဇ္ဉာက် ဆိုရသော ကြိယာဖြစ်၍ "ဝုစ္စတ်" ဟု ပရဲသုပ်ဝိဘတ်ဖြင့် ထားသည် ဟု ဤနေရာ၌ အထူးကြံသင့်သည်။]

သောစ၊ ပေ၊ အသပဒဝိဂ္ဂဟော— [နိစ္စ-အမြဲ+သမာသော-စပ်နေသောပုဒ်၊] သူ့ဝိဘတ်နှင့် သူ တပုဒ်စီ ခွဲ၍ မရလောက်အောင် အမြဲ စပ်နေသော ပုဒ် ၂ ခုကို "နိစ္စသမာသ်" ဟု ခေါ်၏၊ ခွဲဥူးအံ့ — "ဥပနဂရံ" ဥ ဥပသဒ္ဓါသည် သူ့ချည်း သက်သက် "ဥပေါ,ဥပါ,ဥပံ" စသည်ဖြင့် ခွဲ၍ မနေနိုင်၊ ဥပသာရ ထုံးစံအတိုင်း ဓာတ်နှင့် ဖြစ်စေ နာမ်ပုဒ်နှင့်ဖြစ်စေ တွဲနေရမှ အနက်ကို ပေါနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် နဂရနှင့် တွဲမိသော ဥပသဒ္ဓါသည် ခွဲ၍ မရ, အမြဲကပ်၍ စပ်နေတော့သည်၊ ဤစကားစဉ်အရ ဥပနဂရံကို နိစ္စသမာသ် ဟု ဆိုရာ၌ နဂရကြောင့် နိစ္စသမာသ် ဖြစ်ရသည်လဲ မဟုတ်, ဥပသဒ္ဓါကြောင့် နိစ္စသမာသ် ဖြစ်ရသည်ဟု မှတ်၊ ထိုသို့ နိစ္စသမာသ် ဖြစ်သည့်အတွက် ခွဲခွါ၍ မရသောကြောင့် "နဂရသ+ဥပ"ဟု မိမိ(ဥပ)ပုဒ်ဖြင့် ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ မဖြစ်၊ အနက် ထင်ရှားအောင် ဝိဂြိုဟ် ပြုလိုပါသေးသည် ဟု ဆိုလျှင် ဥပ၏ ပရိယာယ် ဖြစ်သော သမိပ ပုဒ်ဖြင့်သာ "နဂရသ+သမိပံ" ဟု ဝိဂြိုဟ် ပြုရသည်။

[နိဿာဒ်] အဇ္ဈယိဘာဝ, သမာသမှာ, နိစ္စကေန်, စင်စစ်မှန်၍, ပြုရန်ဝိဂြိုဟ်, မရှိဆို၏၊ ဥဂြိုဟ် ဝါကျ, ပြုလိုက်မူ, တပါးကပုဒ်, ဆောင်ကာ ထုတ်၍, လုပ်လေ ဝိဂြိုဟ် ဝါကျတည်း။

ရွှင်းချက် ။ ။ "အဇ္ဈယိဘော သမာသ်၌ အသပဒဝိဂြိုဟ် ပြုရမည်" ဆိုသော စကားသည် များရာ လိုက်၍ ယေဘုယျ နည်းအားဖြင့် ဆိုအပ်သော စကား တည်း၊ အန္တော, ဗဟိ, ဥပရိ, ဟေဋ္ဌာ စသော နိပါတ်ပုဒ်များ ရှေးရှိရာ၌ ထို ပုဒ်တို့က သူတို့ချည်း သက်သက် ခွဲ၍ "အတွင်း, အပ, အထက်, အောက်" စသော အနက်ကို ပြနိုင်သောကြောင့် "ပါသဒဿ+အန္တော - အန္တောပါသဒံ၊ ပါသဒဿ+ဟေဋ္ဌာ-ဟေဋ္ဌာပါသဒံ" စသည်ဖြင့် သပဒဝိဂ္ဂဟလည်း ပြုနိုင်သည်၊ [သ=မိမိ၏+ပဒ=ပုဒ်၊ အန္တော ပါသဒံ စသည်၌ အန္တောကဲ့သို့ မိမိ ပုဒ်ရင်းဖြင့် ပြုအပ်သော ဝိဂြိုဟ်၊ ထို့သို့

သဒိပံ ပုဒ်ဖြင့် အာသဝဒ ဝိကြိုဟ်ပြုပြီးသော် - ဟူလို)၊ နုးမာနံ သမာသော ယုတ္တာဏ္ဍောတိ - သုတ်သည်၊ သမာသဝိဓာနေ - သမားသိကို စိရဉ်ရာ ဖြစ်သော၊ သဗ္ဗဏ္ဍ-အာလုံးစုံသော သုတ်၌၊ ဝတ္တာတေ။

ဥပသဋ္ဌ ၊ ပေ ၊ အဗျယီဘာဝေါ။ ၃၁၉။ဥပသဋ္ဌပုဗ္ဗကော-ဥပသာရ ပုဒ် ရှေးရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ နိပါတပုဗ္ဗကောစ - နိပါတ်ပုဒ် ရှေးရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ယုတ္တာဏ္ဍော - ပေါင်းအပ် စပ်အပ်သော အာနက် ရှိသော၊ နုးမိကော-နုးမိဝိဘတ်နှင့်ယှဉ်သော သဒ္ဒါကို၊ အတ္တာပုဗ္ဗကေဟိ-မိမိ၏ ရှေဖြစ်ကုန်သော၊ တေဟောဥပသဋ္ဌနိပါတေဟိ-ထို ဥပသာရပုဒ် နိပါတ်ပုဒ်တို့နှင့်ပင်၊ သဟ-တကွ၊ နိစ္စံ-အမြဲ၊ သမသိယတေ-စပ်အပ်၏၊

မိန် ပုဒ်ရင်းအတိုင်း ဝိကြိုဟ်ပြု၍ မဖြစ်သော ဥပစ္စ၊ ပရိယာယ် သဒိပံ ပုဒ်ဖြင့် ပြုလုပ်ရသော ဝိကြိုဟ်သည် အသပဒဝိဂ္ဂဟ မည်၏၊ " သေစ ခေါ ဃဘုယျ ဝသေနံ - အာသပဒ ဝိဂ္ဂဟ ပြုမေည် ဟူသော စကားကိုလည်း ယေဘုယျ၏ အစွမ်းဖြင့်သာ ဆိုအပ်၏၊ ဘာဒုကြောင့်နည်း - နိပါတ ပုဗ္ဗကေသု အန္တေဝါသာဒါဒိသုပန သကာဒေနာပိ ကွစိ ဝိဂ္ဂဟဝါကျ သမ္ပဇ္ဇတေ"- ဋီကာ။]

[နိယာမ်] ရှေနိပါတ,နောက်နာမန့်, ဗျယီဘာဝ, တချို.မျှ, သပဒဝိဂြိုဟ်ပြု။

နိစ္စသမာသ်ဖြစ်လျက် ခွဲပြရပုံ။ ။"ဥပနဂရံသည် တပုဒ်နှင့်တပုဒ် ခွဲ၍မရသော နိစ္စသမာသ်" ဟု ဆိုခဲ့ပါလျက် ရပ်တွက်သည့် အခါဌီကား " ဥပနောင် သိ+နဂရနောင် သဝိဘတ် " သက်၍ ပုဒ်ခွဲ ပြနေသောကြောင့် ရှေ နောက် မဆန့်ကျင်ပါလော - ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား - သဒ္ဒါဟူသည် နှုတ်ဖြင့် ရွတ်အပ်သော အသံသာလျှင် သဒ္ဒါစစ်တည်း၊ စာ၌ ရေးပြအပ် ရပ်တွက်အပ်သော သဒ္ဒါတို့ကား ထို အစစ်သဒ္ဒါကို (အနက် အဓိပ္ပါယ်) နားလည်စေဘို့ရာ အရပ် (အတု) လုပ်ပြအပ်သော သဒ္ဒါတု တည်း၊ နိစ္စ သမာသ် ဟူသော စကားသည် အစစ်သဒ္ဒါကို ညွှန်ပြသော စကားဖြစ်၍ သဒ္ဒါအတု လုပ်ပြရာ (ရပ်တွက်ရာ) ၌ကား ဥပနှင့် နဂရကို ခွဲ၍ သိဝိဘတ်၊သဝိဘတ် သက်ပြနိုင်သည်၊ ထိုသို့ ပြမှလည်း ဥပ၌ လိင်္ဂထွ အနက်ရှိကြောင်း နဂရ၌ သာမိအနက် ရှိကြောင်း သိသာလေသည်။

နာမာနံ ၊ ပေ ၊ သဗ္ဗတ္ထ ဝတ္တတေ—"အဗျယီဘော သမာသ်"စသည်ဖြင့် သဟသ်ကို စိရဉ်သော သုတ်များကား ဥပသဋ္ဌနိပါတပုဗ္ဗကော အဗျယီဘာဝေါ, ဒ္ဝိပဒေ တုလျာဓိ ကရဏေ ကမ္မဓာရယော, အမာဒယော ပရပဒေဘိ, အညပဒတ္ထေသု ဗဟုဗ္ဗီဟိ, နာမာနံ သမုစ္စယော ဒွန္ဒေါ"တို့တည်း၊ ထိုသမာသ်စိရဉ်ရာသုတ်အား လုံးသို့ နာမာနံ သမာသော ယုတ္တာဏ္ဍောသုတ် လိုက်သည်၊ [သန်္နိဟိပုဗ္ဗောဒိဂု , ဥဘော တပ္ပုရိသာ သုတ်တို့သို့ကား ကမ္မဓာရည်း သမာသ် စိရဉ်သော သုတ်၏ နောက်လိုက် သုတ်များ ဖြစ်သောကြောင့် လိုက်ဘွယ် မလို။]

သောသမာသော-သည်၊ အဗျယီဘာဝသညောစ-အဗျယီဘာ အမည်ရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ဝါ-တာနည်း၊ ဣစ-ဤ သမာသ်ခဏ်းဒ်၊ အဗျယီဘာဝါနိ သညောဝိဓာယကသုတ္တာနေဝ-အဗျယီဘာ အစရှိသော အမည်ကို စိရင်သော သုတ်ဘို့ကိုပင်၊ သညောဝိဓာန မုခေန-သညာ စိရင်ခြင်းကို အဦးပဓာန ပြုသဖြင့်၊ သမာသ ဝိဓာယကာနီဘိ - သမာသ်ကို စိရင်နိုင်ကုန်၏ ဟူ၍၊ ဒဠ္ဍဗ္ဗာနိ-မှတ် ဆိုက်ကုန်၏။

ဥပသဂ္ဂ၊ ပေ၊ သညောစ—ဥပသဂ္ဂပုဗ္ဗကော ၊ပေ၊ သမသိယတေ"သည် တဝါကျ, နော သမာသော အဗျယီဘာဝသညောစ " သည် တဝါကျ၊ ထိုတွင် ပဌမဝါကျဖြင့် သမာသ်စပ်ဘို့ရန် အစိအရင်ကိုပြု၏၊ ထိုသို့ပြုသဖြင့် ဥပ+နဂရသတို့ တသမာသ်ထည်း ဖြစ်သွားပြီ (သံမာသ် ဟု နာမည်ကား မမှည့်ရသေး၊ ထိုနာမည်ကို နာမာနံသမာသော ယုတ္တတ္ထော သုတ်ကမှ မှည့်လိမ့်မည်၊) ဒုတိယဝါကျဖြင့် ထို သမာသ်ကို အဗျယီဘာဟု နာမည်မှည့်သည်၊ ဤစကားစဉ်အရ ဤသုတ်ကို သမာသ် စိရင်သောကြောင့် ဝိဓိသုတ်လည်း ဟုတ် , သညာသုတ်လည်း ဟုဘဲ၏ - ဟု မှတ်၊ ထို့ကြောင့် ရုပ်တွက်သည့် အခါ " ဤသုတ်ဖြင့် ဥပနှင့် နဂရသကို သမာသ်စပ်၍ အဗျယီဘာ အမည်မှည့်" ဟု ဆိုရသည်။

ဒုတိယံ ။ ။ ဥပသဂ္ဂပုဗ္ဗကော နိပါတပုဗ္ဗကော တို့သည် သုတ္တဝုတ္တိ, နာမိကော ယုတ္တတ္ထော တို့သည် အနုဝုတ္တနဝုတ္တိ၊ [နာမာနံ သမာဓေသာသုတ်မှ နာမာနံ ပုဒ်သည်ပင် အနည်းငယ် ပြင်၍ " နာဒိကော " ဟု လိုက်သည်၊ ထို နာဒိကော အရ နဂရသကဲ့သို့ နောက်ပုဒ်များကို ယူ၊ ဥပကဲ့သို့ ရှေပုဒ်များကိုကား "အတ္တုပ္ဗကေဟိ တေဟေဝ ဥပသဂ္ဂ နိပါဇောဟိ" အရ၌ ယူရသည်၊] ဤပုဒ်များကား ပကွိဝနဝုတ္တိတည်း၊ တဖော်ဝ၌ တသဒ္ဒဖြင့် ဥပသဂ္ဂနိပါတပုဗ္ဗကောဌ်ဥပသာရ နိပါတ်ပုဒ်တို့ကို ညွှန်ပြ၍, တခြား ဥပသာရ နိပါတ် မဟုတ်, ဤသုတ်၌ ပြခဲ့ပြီးသော ဥပသာရနိပါတ်များပင် ဟု ခိုင်မြဲစေဘို့ရာ"ဧဝ" ဟု သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏာဖြင့် ပြသည်၊ နိစ္စံ သမသိယတေတို့သည်း ပကွိဝနပင်၊ နိစ္စသမာသ် ဖြစ်ကြောင်း သိစေလို၍ နိစ္စံ ဟု ထည့်ရသည်။

ဣစ်အဗျယီ၊ပေ၊ ဒဠ္ဍဗ္ဗာနိ—ဏျာသနည်းကို ပြလို၍"ဣစ"စသည်ကို မိန့်၊ ဏျာသ်၌ နာမာနံ သမာသော ယုတ္တတ္ထောသုတ်မှ ယုတ္တတ္ထသဒ္ဒါကို မလိုက်စေဘဲ "သမာသော" ကိုသာ လိုက်စေ၍ (၂ ဝါကျသည်း မခွဲဘဲ) တဝါကျထည်း ဖွင့်၏၊ ထို ဏျာသ အလို အားဖြင့် ဤသုတ်သည် အဗျယီဘော အမည်ကိုသာ မှည့်ဇသော သညော သုတ်တည်း၊ သမာသ်စပ်ခပေးမှုကိုကား တိုက်ရိုက် မစိရင်တော့ချေ၊ သို့ဇသော် အမည်သညောကို လိုရင်း ပဓာနပြု၍စိရင်လိုက်လျှင်သမာသ်ကိုလည်း အညထာနုပပတ္တိအစွမ်းဖြင့် စိရင်ပြီးဖြစ်တော့သည်-ဟု ဆိုလိုသည်၊ [ဥပနှင့် နဂရသကို"အဗျယီဘော"ဟု နာမည် မှည့်လိုက်လျှင် ထိုအဗျယီဘော အမည်ရသော ဥပနဂရသသည် စဝါကျ မဖြစ်သင့်-သမာသ်သာဖြစ်သင့်၏၊ ဤသို့အခြားတမျိုး မဖြစ်သင့်ခြင်းကိုပင် " အညထာ နုပပတ္တိ " ဟု ခေါ်သည်၊ ဤနည်းကို ဏျာသ်၌ ဤသုတ်မှာ မဖွင့်, နောက်သုတ်များ၌ ဖွင့်သည်၊ ["အညထာ

တဘ္ဆ-ထိုအဗျယိဘာဝေါဟုသေသာပုဒ်၌၊ အဗျယမိတိ-အဗျသံဟုသော အမည်သည်၊ ဥပသဂ္ဂနိပါတာနံ-ဥပသာဒိပုဒ် နိပါတ်ပုဒ်ဘို့၏၊ သညာ-အမည်တည်း၊ (ကသ္မာ – အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊) လိင် ဝစနဘေဒေပိ-လိန်, ၃စ် ကွဲပြားပါ သော်သည်း၊ ဗျသရဟိတဘ္ဘာ - ပျက်ပြား ခြင်းမှ ကင်းကွာနိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် တည်း၊ အဗျယာနံ - အဗျယ မည်သော ဥပသာဒိပုဒ် နိပါတ်ပုဒ်ဘို့၏၊ အတ္ထံ - အနက်ကို၊ ဝိဘာဝယတိ-ထင်ရှား စေတတ်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ အဗျယီဘာဝေါ-အဗျယီဘော သမာသ်

သမာသဝိဓာယကသဒ္ဒေ ဘာဝါ ဣဒမ်ဿိ သညာဝိဓာနမုခေန သမာသဝိဓာယကန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ"– ဒ္ဝိပဒေ တုလျာဓိကရဏောသုတ် ဏျာသ။] ဤ ဏျာသအဖွင့်သည် "ဥပသဂ္ဂနိပါတပုဒ္ဓကော သမာသော အဗျယီဘာဝသညော ဟောတိ" ဟု ဖွင့်သော ကစ္စည်းဝတ္ထိုနှင့် လျော်၏၊ ရုပသိဒ္ဓိ ဆရာကား ကစ္စည်းဝတ္ထို ဖွင့်ပုံကို မလိုက်ဘဲ မိမိ သဘောကျ ဖြစ်သင့်သလို ဖွင့်ပြသည်။

အဗျယန္တိ၊ ပေ၊ ဗျယရဟိတဘ္ဘာ— [မြန်မာမူ၌ "ဘေဒဟိ" ဟု ရှိသော်လည်း "ဝစနာဒိဘေဒေပိ နဗျယတိ နဘိဇ္ဇတိတိ အဗျယံ" ဟု ဖွင့်ခဲ့သော နာမ်အဆုံးဋီကာကို ဆောက်၍ "ဘေဒေပိ" ဟု ရှိသော သိဟိုဠ်မူသာ ကောင်းသည်။] လိန် ၃ ပါး ဝိဘတ် ၇သွယ်တို့ကြောင့် ရုပ်အနေ မပျက်ရကား "ဝစနာဒိဘေဒေပိ-ဝုစ် စသည် (ဝုစ်-လိန်) ကွဲပြားပါသော်လည်း၊ နဗျယတိ-မပျက်စီးတတ်" ဟူသော ဝိဂြိုဟ်နှင့်အညီ ဥပသာရပုဒ် နိပါတ်ပုဒ်များကို "အဗျယ"ဟု ခေါ်၏၊ [နာမ်အဆုံး၌ အကျယ်ဖွင့်ခဲ့ပြီ။] "လိင်ဝစန ဘေဒေပိ ဗျယရဟိတဘ္ဘာ" ဟူသော ဟိတ်သည် အဗျယမည်ခြင်း၏ အကြောင်းပြဖြစ်သောကြောင့် "အဗျယန္တိ၊ ပေ၊ သညာ" ဟူသော ရွှေဝါကျ၏ ဟိတ်တည်း။

အဗျယာနံ၊ ပေ၊ ပုဗ္ဗဂံမဘ္ဘာ — "အဗျယဘ္ဘုပုဗ္ဗဂံမဘ္ဘာ" ဟူသော ဟိတ်သည် "အဗျယာနံ အတ္ထံ ဝိဘာဝယတိ" ဟူသော ဝိဂြိုဟ်၏ဟိတ်တည်း။ ["အဗျယဘူတပဒတ္ထေ ပဓာနတ္တာ၌အသဿသမာသဿ အဗျယတ္ထံ ဝိဘာဝယတီတိ ဝုတ္တံ"—ဋီကာ။] "ဥပနဂရံ-မ္ဟြိအနီး" ဟူရာ၌ နဂရ အနက်သည် ပဓာန မဟုတ်, ဥပ အနက်သာ ပဓာန ဖြစ်၏၊ "ဥပနဂရံ" အရ မ္ဟြိကို မရဘဲ မ္ဟြိ၏အနီးအပါးကို ရသည်–ဟူလို၊ ဤသို့ အဗျယဖြစ်သော ဥပပုဒ်၏ အနက်က ပဓာန ဖြစ်သောကြောင့် ဥပနဂရံ ဟူသော သမာသ်သည် အဗျယ ပုဒ်၏ အနက်ကို ထင်ရှား ပြတတ်၏၊ "ထင်ရှား ပြတတ်" ဟူရာ၌ "အဗျယ ပုဒ်၏ အနက်ကို ဟောတတ်သည် – သိစေတတ်သည်" ဟု ဆိုလိုသည်။ [အဗျယီဘာဝ၌ အဗျယသဒ္ဒါပပဒ ဘူဓာတ်, ကာရိတ် ဏောပစ္စည်း, ဏာပစ္စည်း၊ ဏ်အနုဗန် ၂ ခုကိုချေ, ဥကို ဩဂုဏ်, ဩကို အာဝဂြိ, ကာရိတ်(ဧ)ကို သုတ်ကြိုးဖြင့် ချေ(အဗျယ ဘာဝ), ယဒနုပပန္နာ၌နိပါတနဲ့ သိဒ္ဓိန်သုတ်ဖြင့် ဤပစ္စည်းသက်, အဗျယီဘာဝ ဟု ဖြစ်၏၊ "အဗျယတ္ထံ ဝိဘာဝယတိ"ဟူသော ဋီကာကို ဆောက်၍ "အဗျယတ္ထီဘာဝ"ဟု ဆိုလိုလျက် "အတ္ထ" ပုဒ် ကြေသည်–ဟုလည်း ကြံ။]

မည်၏၊ (ကတ္ထာ-အာဘယ်ကြောင့်နည်း၊) အဗျ သတ္ထုပဒ္ဓဂ်မတ္တာ - အဗျသ အနက် ပြဋ္ဌာန်း သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဝါ-တနည်း၊ အနဗျယံ-အဗျယမဟုတ်သော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ အဗျယံ ဘဝတိ- အဗျသဖြစ်၏၊ ဣတိ, အဗျယီဘာဝေါ-မည်၏၊ ဟိ-မှန်၏၊ အဗျယီ ဘာဒေါ-အဗျယီဘော သမာသ် သည်၊ ပဒ္ဓပဒတ္ထ ပဓာနော-ပြဋ္ဌာန်းသော ရှေးပုဒ် အနက်ရှိ၏၊ စ-ဆက်၊ ဇေ္ဌ-ဤသမာသ်၌၊ ဥပသဂ္ဂနိပါတပုဗ္ဗကောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တတ္တာ-သုတ်၌ ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပသဂ္ဂနိပါတာနမေဝ-ဥပသာရ ပုဒ် နိပါတ်ပုဒ်တို့၏သာ၊ ပုဗ္ဗနိပါတော-ရှေး၌ ကျခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။

အနဗျယံ၊ ပေ၊ ပုဗ္ဗပဒတ္ထ၊ ပေ၊ ဘာဝေါ — "ဥပနဂရံ" ၌ နဂရသည် အဗျယ မဟုတ်—ရိုးရိုး နာမ်ပုဒ်ပင် ဖြစ်၏၊ သို့သော် ဥပ ဟူသော အဗျယပုဒ်၏ အနက်က ပဓာန ဖြစ်သောကြောင့် နဂရသည် ဥပ၏ဝိသေသန အပဓာနသာ ဖြစ်၏၊ အပဓာနပုဒ်မှန်လျှင် ပဓာနပုဒ်၏ သဓာသို့ လိုက်ရောရမြဲ ဖြစ်၏၊ ဤသို့လျှင် ၂ ပုဒ်လုံး အဗျယ မဟုတ်ဘဲ ရှေ့တပုဒ်သာ အဗျယ ဖြစ်သော ပုဒ်အပေါင်းသည် အဗျယ အနက်က ပြဋ္ဌာန်းလျက် ရှိသောကြောင့် အဗျယသ္ဘာသည်း ဖြစ်ရသေတော့သည်။ ["ပုဗ္ဗပဒံ အဗျယံ, ပရပဒံ အနဗျယံ၊ တဒ္ဓိသေန (ထို အဗျယပုဒ်၏ အစွမ်းဖြင့်) ပဒသမုဒါယော (ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဂါ-၂ ပုဒ်လုံးသည်) အနဗျယော အဗျယော ဘဝတိတိ အဗျယီဘာဝေါ" — ကာတန္တ ပဋ္ဌိကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ "အနဗျယံ အဗျယံ ဘဝတိ" ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုရာ၌ အဘူတတဗ္ဘောအနက် ထင်ရှားအောင် ပြုခြင်း-ဟု မှတ်၊ ထင်ရှားစေခဲ့ — အဗျယိ၌ ဤပစ္စည်း (သို့မဟုတ် စအနဲဗန်ရှိသော စိ ပစ္စည်း) မျိုးသည် များသောအားဖြင့် အဘူတတဗ္ဘော အနက်၌ သက်၏၊ ဤ၌ တပုဒ်က အဗျယ မဖြစ်သည်ကို "အဘူတ=အဗျယ မဟုတဲ" ဟုဂုဏ်း, ထိုသို့ အဗျယ မဟုတ်သော်လည်း အဗျယ ပုဒ်နက် ပြဋ္ဌာန်းလျက်ရှိသောကြောင့် ၂ ပုဒ်လုံးပင် အဗျယ ဖြစ်ခြင်းကို "တဒ္ဓါဝဝ=ထိုအဗျယ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ခြင်း" ဟုဂုဏ်း ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ဝိဂြိုဟ်၌ အဘူတသဘော ထင်ရှားအောင် "အနဗျယံ" ဟု ဆို၍, တဒ္ဓါဝသဘော ထင်ရှားအောင် "အဗျယံ ဘဝတိ" ဟု ဆိုသည်၊ ရုပ်ပြားမှာ- "အဗျယသဒ္ဒူပ ပဒ ဘူဓာတ်, ဏ ပစ္စည်း သက်၍ ယခင် သုတ်ကြိုးဖြင့် (ဤ) ပစ္စည်းဲ့, သို့မဟုတ် "အဘူတ တဒ္ဓါဝေ ကရာသဘူယောဂေ ဝိကာရာစိ" ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန် သုတ်ဖြင့် စိ ပစ္စည်း သက်၍ ပြီးသည်၊ ဤ ဒုတိယဝိဂြိုဟ်အလို ကာရိတ် ဏော ပစ္စည်း မပါစေရ။

စဏ္ဍေ၊ ပေ၊ နိပါတာနမေဝ ပုဗ္ဗနိပါတော — "ဥပသဂ္ဂ နိပါတဟုဗ္ဗဓော" ဟု သုတ်၌ ဆိုသောကြောင့် ဤသမာသ်ဝယ် ဥပသာရပုဒ်နိပါတ်ဟုတ်များ ရှေ့၌ နေကြရမည်၊ ရှေ့၌ နေရုံသာ မက, ထို ဥပသာရ နိပါတ်တို့၏ အနက်က ပဓာနလည်း ဖြစ်ရမည်၊ ဤ အဓိပ္ပါယ်အတိုင်း "ပုဗ္ဗဓော" ဝယ် ကုလ္လာဂေါမှ ဂကို က ပြုသဲ့သို့ ပုဗ္ဗဂေါမှ ဂကိုလည်း က ပြု၍ ပြီးသော ပုဗ္ဗဓကာတပုဒ်ကို ချထားသည် (သို့မဟုတ် ကေသေသ်

(၃၃၀) နာမဓာနံ၊ ပေ၊ ယုတ္တာတ္ထော။ ၃၁၆။ ပယုဇ္ဇမာန ပဒတ္ထာနံ-ယ္ဘဉ္ဉစပ်ာထိုက်ဖသာ ပုဒ်နက်ရှိကုန်သော၊ တေသံနာမဓာနံ-ထိုနာမ်ပုဒ်ဘို့၏၊ ယုတ္တာတ္ထော-ပေါင်းအပ်, စပ်အပ်သော အနက်ရှိသော၊ ယော-အကြင်ပုဒ် အပေါင်းသည့်၊ (အတ္ထိ)၊ သော-ထိုပုဒ်အပေါင်းသည်၊ သမာသသညော-သမာသ် အမည်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တဒဉ်-ထို သမာသ်မှ တပါးသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဝါကျံ-ဝါကျမည်၏၊ ဣဘိ-ဤသို့ ရှဉ့်-တက်ရောဲ၏၊

လုပ်ထားသည်) ဟု ဋီကာ တန်ဆိုး ကြီသည်၊ " ဥာသဂ္ဂါစ နိပါတောစ ပုဗ္ဗကော ပုဗ္ဗဂေါ ယသာတိ ဥာသဂ္ဂနိပါတ ပုဗ္ဗကော " ယသ- အကြင် သမာသ်၏၊ ပုဗ္ဗကော-ရှေးသည်း ကျသော၊ ပုဗ္ဗဂေါ - ပြဋ္ဌာန်လည်း ပြဋ္ဌာန်းသော၊ ဥာသဂ္ဂါစ - သည်ရင်း၊ နိပါတောစ-သည်ရင်း၊ အတ္ထိ၊ ဤ ဝိဂြိုဟ်အရ " ဒ-ဥာသာရပုဒ် နိပါတ်ပုဒ် ရှေးရှိခြင်း, ၂-ထို ပုဒ်တို့၏ အနက်က ပြဋ္ဌာန်းခြင်း " ဤလက္ခဏာ ၂ ပါး ညီညွတ်မှ အဗျယီဘော သမာသ်မည်သည်၊ သုဂန္ဓော, အာသမော စသည်၌ ဥာသာရနိပါတ် ရှေးရှိသော်လည်း ထို ပုဒ်တို့၏ အနက်က ပဓာန မဟုတ်သောကြောင့် အဗျယီဘော မမည်-ဟု မှတ်။

(၃၃၀) တေသံနာမဓာနံ ပယုဇ္ဇမာနပဒတ္ထာနံ — ရညောပုဒ် ပုရိသောပုဒ်တို့ကို ပဒ, ထို ပုဒ်တို့၏ မင်းခြင်း-ယောက်ျားခြင်း တည်းဟူသော အနက်တို့ကို ပဒတ္ထ ဟု ခေါ်၏၊ ထိုမင်း+ယောက်ျားအနက် ၂ ရပ်သည် ဒိသေသန ဝိသေသျအဖြစ်ဖြင့် တွဲဘက်၍ ပါဠိလို "ရညော+ပုရိသော' မြန်မာလို "မင်း၏+ယောက်ျား " ဟု ပြောဆို သုံးစွဲနိုင်၏၊ ထိုသို့ တွဲဘက်ယှဉ်စပ်၍ သုံးစွဲအပ်ခြင်းကို "ပယုဇ္ဇမာန" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့ တွဲဘက် ယှဉ်စပ်၍ သုံးစွဲရိုး အနက်ရှိသော " ရညော+ပုရိသော " စသော ပုဒ်ချားကို "ပယုဇ္ဇမာနပဒတ္ထ" ဟု ခေါ်သည်၊ ထို ပယုဇ္ဇမာနပဒတ္ထ ရှိသော နာမ်ပုဒ် အပေါင်းသည့် သမာသ် မည်၏၊ ဤ စကားအရ ဤသုတ်သည် သမာသ် အမည်မှည့်သော သုတ်တည်း-ဟု ဆိုလိုသည်။

ပယုဇ္ဇမာနပဒတ္ထနှင့် ယုတ္တတ္ထ အထူး။ ။ပယုဇ္ဇမာနပဒတ္ထာနံ နာမာနံ အရလည်း ယှဉ်စပ် အပ်သော ပုဒ်နက် ရှိသော ပုဒ်အပေါင်း ရ၍ ယုတ္တတ္ထော အရလည်း ပေါင်းစက် အပ်သောအနက်ရှိသော ပုဒ်အပေါင်းပင် ရသောကြောင့် ပယုဇ္ဇမာနပဒတ္ထာနံ နာမာနံ ဟူသော သမ္ဗန်နှင့် ယုတ္တတ္ထော ဟူသော သမ္ဗန္ဓီ ပုဒ်တို့သည် အရ မပြားသည့် မဟုတ်ပါလော ဟု စောဒနာဘွယ် ရှိ၏၊ အဖြေကား — ပယုဇ္ဇမာနာပဒတ္ထာနံ အရဉ္စ တကယ် ယှဉ်စပ်နေသော "ရာဇပုရိသော"ပုဒ်မျိုးကို မရသေး, ယှဉ်စပ်အပ် ယှဉ်ဆင်နိုင် ယှဉ်စပ်လျှင် သင့်တော်မည့် "ရညော+ပုရိသော" ဟူသော ဝါကျမျိုးကိုသာ ရ၏၊ ယုတ္တတ္ထော အရဉ္စ ကား တယဉ့်ကိုယ် ယှဉ်စပ်အပ် ယှဉ်စပ်နေသော " ရာဇပုရိသော " ဟူသော ပုဒ်မျိုးကို ရသည်၊ ထို့ကြောင့် ပယုဇ္ဇမာန ပဒတ္ထာနံဟူသော သမ္ဗန်နှင့် ယုတ္တတ္ထော ဟူသော သမ္ဗန္ဓီ ပုဒ်တို့သည် အနက်အရ မတူကြ၍၊ ["ပယုဇ္ဇမာန ပဒတ္ထာနန္တိ - ၊ ပေ ၊ ရညောပုရိသော တျာဒိဝါကျေ အဘိန္နတ္ထာနံ နာမာနံ ယော ယုတ္တတ္ထဘူတော ရာဇပုရိသော တျာဒိကော ပဒသမူဒါယော" - ဋီကာ။]

စ၀ါ-ထင်ရှား၏၊ နာမာနိ-နေးမ်တို့ ဟူသည်၊ သျာဒိဝိဘတ္တိနာမာနိ-သို အစ
ရှိသော ဝိဘတ္တိနာမ်ပုဒ်တို့တည်း၊ ယော-အကြင် ပုဒ်အပေါင်းကို၊ သမသိ
ယတိ-ချုံးချည်းအပ်၏၊ ဣတိ, သော သည်၊ သမားသော- သမာသ်မည်၏၊
သဒ်ဝိဓိယတိ-ချုံးချည်းအပ်၏၊ ဣတိ အထွေ၊ ဟိ-သာဓကကား၊ သမာ

တဒည ၀ါကျံ ရူဋ္ဌ — " ရာဇပုရိသော " စသည်ကဲ့သို့ သမာသ် မဟုတ်သော "ရညော+ပုသော" စသော ပုဒ်အပေါင်းကား " ၀ါကျ " ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပြီ ဟူလို၊ ဤ ၀ါကျမျိုးကား " ပုရိသော မဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ " စသော ကျင်းဂန်တို့၌ သုံးစွဲသော ၀ါကျမျိုး မဟုတ်, သမာသ်ပုဒ်၏ အနက်ကို ပြသော သမာသ်၀ါကျ တမျိုးဖြစ်သည်။ [အတ္ထုဒ္ဓာ-သမာသ်ပုဒ်အနက်ကို၊ ဝစတိ-ဟောပြောတတ်၏၊ ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ ၀ါကျံ-၀ါကျ မည်၏၊] ထို ဝိဂြိုဟ်၀ါကျသည် လောကိက၀ါကျ အလောကိက၀ါကျ ဟု ၂ မျိုး ရှိ၏၊ ထိုတွင် ပြယုဂ် ထုတ်ထိုက်သော ရှုပ်ပြီးပြီးသော ၀ါကျသည် လောကိက ၀ါကျ မည်၏၊ [လောကဉ္စ ထင်ရှားသော (အများသိပြီး ဖြစ်သော) ၀ါကျ - ဟူလို၊] ပုံစံကား— "ရညော+ပုရိသော" တည်း၊ ပြယုဂ် ထုတ်ရာ၌ အသုံး မပြုရသော ရုပ် မပြီးသေးသော ၀ါကျသည် အလောကိက ၀ါကျ မည်၏၊ ပုံစံကား" ရာဇ-သ+ပုရိသ-သိ" စသည်တည်း၊ သမာသ် အမည်ကား ဤ အလောကိက ၀ါကျ အခိုက်၌ မှည့်ရသည်၊ [တံ၀ါကျံ ဒွိဓာ လောကိကမလောကိယဉ္စ၊ အာဒိမံ ပယောဂါရဟံ ပရိနိဋ္ဌိတံ သဒ်ဓု၊ ယထာ-"ရညော+ပုရိသော" တိ၊ ဒုတိယံ အဓရိန်ဋ္ဌိတံ ပယောဂါနာရဟံ သဒ်ဓု၊ ယထာ - " ရာဇ-သ+ပုရိသ-သိ" ဣတိ၊ သမာသသညာဒိကံစ တသ္မိံယေ၀ ပ၀တ္တတိ၊-လွယ်ကူဘသ။]

နာမာနိ သျာဒိ ဝိဘတ္တိနာမာနိ — "လိင်္ဂံ နာမံ ပါဋိပဒိကံ သမံ"၌ ဝိဘတ် မသက်သေးသောလိင်္ဂကို သာ"နာမ်" ဟု ခေါ်ရသော်လည်း "တေသံဝိဘတ္တိယောလောပေါစ" သုတ်က ဝိဘတ်ကို ချေလတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် ဤသုတ်လာ နာမာနံ အရ၌ကား ဝိဘတ္တိနာမ်ပုဒ်ကိုသာ ယူရမည် ဟုဂုဏ်း , နာမ် , အာချာတ် , ဥပသာရ , နိပါတ် ၄ မျိုး ခွဲရာ၌ ဥပသာရနိပါတ်တို့သည် နာမ်ပုဒ်မှ သီးခြားဖြစ်သော်လည်း ဤသုတ်၌ကား ဥပသာရ နိပါတ်တို့လည်း နာမ်ဝိဘတ်နှင့် ယှဉ်ကြသဖြင့် နာမာန အရ၌ နာမ်ပုဒ်အဖြစ်ဖြင့် ပါ၀င်ကြသည်-ဟုဂုဏ်း သိစေလိုသောကြောင့် "သျာဒိဝိဘတ္တိနာမာနိ" ဟု ဖွင့်သည်။

သမသိယတိ ၊ ပေ ၊ တျတ္ထော — သံပုဗ္ဗ အသုဓာတ် တေဝိဘတ်ကို တိပြန်စေ, ယိ ပစ္စည်းဖြင့် " သမသိယတိ " ဟု ပြီး၏၊ ဋီကာ၌ကား "သမသးတေ" ရှိ၏၊ ယ ပစ္စည်းကို ပုဗ္ဗရုပ် သပြုလေ၊ ဆျာသင့်မူ " သမာသ " ဟူသော နာမ်ပုဒ် နောင် " ဓာတ္ဝတ္ထပေ နာမသ္မာ ဏယောစ " သုတ်ဖြင့် ဂရုဓာတ်၏ အနက်၌ ဏယ ပစ္စည်းသက်, ယ ပစ္စည်း ဤအာဂုံလာ၍ "သမာသယိယတိ" ဟု ပါဠိရှိကြောင်း ဋီကာ ဖွင့်သည်၊ "သမာသယိယတိ-ချည်းစပ်မှုကို ပြုအပ်၏"ဟု ပေး၊ "သံပုဗ္ဗအသုဓာတ်သည် အကျဉ်းခုံးခြင်း အနက်ဟောတည်း" ဟု သိစေလိုသောကြောင့် သမသိယတိကို " သံခိပိယတိ " ဟု ဖွင့်သည်၊ ထင်ရှားစေအံ့ — " ရညော+ပုဝိသော " ဟူသော ၀ါကျ အခိုက်၌ စာ အနေလည်း ကျယ်၏၊ ရညောအရ မင်းဖြစ်, ပုရိသော အရ ယောကျ်ားဖြစ် ရသောကြောင့် အနက်

သော၊ပေ၊မန္တဲ့ ရဒ္ဓိ-"သမာသော၊ပေ၊မန္တဲ့ ရံ" ဟူ၍ ဂတွဲ့-ရှေးဆရာဘို့ ဆိုအပ်ပြီ၊ [ပဒ သခ်ဳပေါ - ပဒ်တို့ကို ချုံးချဉ်းခြင်းသည်၊ သမာသော-သမာသ်မည်၏ ပဒ ပစ္စယသံဟိတံ-ပဒ်နှင့် ပစ္စည်းတို့ စပ်ယှဉ်ခြင်းသည်၊ တဒ္ဓိတံနာမ-တဒ္ဓိတ် မည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဇဝံ - ဤသို့၊ တေသံ-ထို သမာသ် တဒ္ဓိတ်တို့၏၊ အန္တဲ့ ရံ-အထူးကို၊ ဝိညေယျံ-သိထိုက်၏။]

စ-ဆက်၊ အာသ· ထို ပဒ်အပေါင်းကို၊ သမသနံ-ချုံးခြင်းသည်၊ သဒ္ဒ သမသနံ-သဒ္ဒါကို ချုံးခြင်းငင်း၊ အတ္ထသမသနံ-အနက်ကို ချုံးခြင်းငင်း၊ (ဣတိ) ဒုဝိဓံ တဒုဘယဓ္မိ-ထို ၂ မျိုးလုံးကိုလည်း၊ လုတ္တာသမာသေ-လုတ္တာသမာသ်၌၊ ဇရိပုဏ္ဏမေဝ - အပြည့်အစုံပင်၊ လဒ္ဓတ်-ရအပ်၏ အလုတ္တာသမာသေပန - အလုတ္တာ သမာသ်၌ကား၊ အတ္ထသမနုမေဝ - အနက်

အရလည်း ၂ ခု ဖြစ်၍ ကျယ်၏၊ "ရာဇပုရိသော"ဟု သမာသ် စပ်လိုက်သည့်အခါ၌ကား ရာဇ အတွက် ဝိဘတ် သီးခြား မသက်ရတော့သဖြင့် စွန့်နေကျဉီး၏၊ ရာဇပုရိသအတွက် " မင်းချင်း ယောက်ျားဖြစ် " တခုသာ ရသောကြောင့် အနက် အရလည်း ကျဉီး၏၊ ဤသို့လျှင် ကျယ်နေရာမှ ကျဉီးအောင် ချဉီးအပ် ချုံးအပ်ခသာ ပဒ်အပေါင်းကို "သမာသ" ဟု ဆိုသည်၊ ပဒ်အပေါင်းက သမာသ် မည်လျှင် ထို ပဒ်အပေါင်း၏ အနက်သည်လည်း "သမာသ" ပင်တည်း။

သမာသော၊ပေ၊တေသမန္တရံ — ကား သမသိယတ်ကို သံခ်ဳပ်ဝိယတ် ဖွင့်ချာ၌ သာဓက ဂါထာတည်း၊ ထို ဂါထာဝယ် " သမသော ပဒသခ်ဳပေါ " သာ လိုရင်း သာဓက ဖြစ်၏၊ "သမာသော ပဒသခ်ဳပေါ-ပဒ်အများကို ချုံးချဉီးခြင်းသည် သမာသ်မည်၏ " ဟု ရှေးဆရာတို့ မိန့်သောကြောင့် သမသိယတိကို သံခ်ဳပ်ဝိယတ် ဟု ဖွင့်ရသည်-ဟူလို၊ ဤသို့ သာဓက ပြုရင်းပင် သမာသ်နှင့် တဒ္ဓိတ် အထူးကိုလည်း " တချက်ခုက် ၂ ချက်ပြုတ် " ပြုလိုသောကြောင့် "ပဒ ပစ္စယ သံဟိတံ" စသည်ကို မိန့်ပြန်သည်၊ ရညော+ပုရိသောကဲ့သို့ ၂ ပဒ်ကို ဖြစ်စေ စ ဆန္ဒိတာစ ပဘိတာစ ဥက္ကာပါစ" ကဲ့သို့ ပဒ်အများကို, ဖြစ်စေ တပုဒ်ထည်း ဖြစ်အောင် ခုံးခြင်းသည် သမာသ် မည်၏၊ "ဝသိဋ္ဌသ" ဟူသော နာမ်ပဒ်နှင့် ဇာပစ္စည်းကို "ဝါသိဋ္ဌော" ဟု တပုဒ်ထည်းဖြစ်အောင် ပေါင်းစပ်ခြင်းသည် တဒ္ဓိတ်မည်၏၊ဤသို့ သမာသ်၏ ပဒ်အများကို ပေါင်းစပ် ချုံးချဉီးခြင်း-တဒ္ဓိတ်၏ ပဒ်နှင့် ပစ္စည်းကို ပေါင်းစပ်ခြင်းသည် သမာသ်နှင့် တဒ္ဓိတ်တို့ ထူးခြားချက်တည်း။

ဒုဝိဓဿသ၊ပေ၊အတ္ထသမသနဿ — " ရာဇပုတ္တော " စသော သမာသ်များ၌ ရာဇ နောင် သဝိဘတ်ကြောသဖြင့် သဒ္ဒါကျဉီးသွား၏၊ ထို့ကြောင့် " ရာဇပုတ္တော " ဟူသော သမာသ်၌ သဒ္ဒါချုံးခြင်းဖြစ်၏၊ "မင်းခြင်း+သားခြင်း" ဟု အနက် ၂ ပါး မရတော့ဘဲ " မင်းသားခြင်း " တနက်ထည်း ရသောကြောင့် အနက် ချုံးခြင်းလည်း ဖြစ်၏၊ သဒ္ဒါချုံးခြင်းကို သဒ္ဒသမာသ်,အနက်ချုံးခြင်းကို အတ္ထသမ သိဟုလည်း၊ ခါစမှတ်ပြုကြသည်၊ အနက်ပေးရာ၌လည်း မြန်မာ သမာသ်သံပါအောင် "ရာဇပုတ္တော-မင်းသား၊ဥပနဂရံ-

ချုံးခြင်းကိုသာ၊ (လန္တာတိ, ကဆ္ဆာ) ဝိဘတ္တိလောပါဘာဝတော-ဝိဘတ်ကြေမှုမရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဝါ-နတည်း၊ တတ္ထဒေဝိ-ထိုအလုတ္တသမာသ်၌လည်း၊ ဇကပဒတ္တ္ဂူပဂမနတော-တပုဒ်ထည်း အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဒုဝိဓဗွိ- ၂ပါး အပြားရှိသော ချုံးခြင်းကိုလည်း၊ လန္တာတဝ-ရဒါပ်သည်သာ၊ ဟိ-မှန်၏၊ သမာသသ်-သမာသ်၏၊ ပယောဇနာနိ-အကျိုးတို့သည်၊ ဇကပဒတ္တံ-တပုဒ်ထည်း အဖြစ်ငင်း၊ ဇကဝိဘတ်တ္တုဒ္ဓ-တဝိဘတ်ထည်းရှိသည်၏ အဖြစ်ငင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-၂ ပါးတို့တည်း။

မြို့အနှီး၊ မဟာပုရိသော – ယေးကျားမြတ်၊ ဘူမိဂတော – မြေသွားသူ ” စသည်ဖြင့် ပေးသင့်၏၊ ယခုကာလ၌ကား “မြေသို့ သွားသူ” ဟု ဝါကျနောက်အတိုင်း ပေးနေကြသဖြင့် သမာသ်ရည်ရွယ်ချက်နှင့် မထပ်မိဘဲ ရှိရသည်။]

တဒုဘယမ်ပိ၊ ပေ၊ လန္တာတဝေ— ရာဇပုတ္တော စသည်သည် ရာဇသော ရှေ့ပုဒ်ဝယ် ဝိဘတ်ကြေသောကြောင့် လုတ္တသမာသ် (ဝိဘတ် ကြေခြင်းရှိသော သမာသ်) မည်၏၊ “ဂဝံပတိ” စသည်ကား ဂဝံ၌နံဝိဘတ် မကြေသောကြောင့် အလုတ္တသမာသ် မည်၏၊ ထိုတွင် လုတ္တသမာသ်၌ (ဝိဘတ် ကြေသည့်အတွက်) သဒ္ဒါရုံးခြင်းလည်း ရနိုင်, တနက်ထည်း ဖြစ်သွားသည့် အတွက် အနက် ခုံးခြင်းလည်း ရနိုင်၏၊ အလုတ္တသမာသ်၌ကား ဝိဘတ် မကြေသည့်အတွက် သဒ္ဒါရုံးခြင်းကို မရ, အနက်ချုံးခြင်းသာရသည်၊ တနည်း– အလုတ္တသမာသ်၌ ဝိဘတ်မကြေသော်လည်း ဝါကျတုန်းကကဲ့သို့ ဂဝံတပုဒ် ပတိတပုဒ်ဟူ ၂ပုဒ်မကဲ့“ဂဝံပတိ”ဟု တပုဒ်ထည်းသားဖြစ်သောကြောင့် သဒ္ဒါကုံသွား၏၊ ထို့ကြောင့် အလုတ္တသမာသ်၌လည်း သဒ္ဒါချုံးခြင်း အနက်ချုံးခြင်း ၂ မျိုးလုံးပင် ရသည်။

ဒွေဟိ၊ ပေ၊ မေကဝိဘတ္တိတ္တုဒ္ဓါတိ— ဤစကားကား “ ဇကပဒတ္တ္ဂူပဂမနတော ”ကို ခုံ့ငြားအောင် ပြသော ဒဋ္ဌိကရဏဝါကျတည်း၊ “ရာဇပုတ္တော” စသည်ဖြင့် သမာသ်စပ်ရခြင်း၏ အကျိုးကား ရညောနှင့် ပုတ္တော ၂ပုဒ်တို့ တပုဒ်ထည်းဖြစ်ခြင်း– “ရညော+ပုတ္တော”ကဲ့သို့ ၂ ဝိဘတ် မရှိဘဲ “ ရာဇပုတ္တော ” ဟု တဝိဘတ်သာ ရှိခြင်းအားဖြင့် အကျိုး ၂ မျိုး ရှိသည်၊ ဤသို့ သမာသ် အကျိုး ၂ မျိုးပြရာဝယ် ဇကပဒတ္တ (တပုဒ်ထည်း ဖြစ်ရခြင်း) ဟူသော အကျိုးလည်း ပါဝင်ရကား “ဂဝံပတိ” စသော အလုတ္တ သမာသ်များလည်း “ ဂဝံ+နံ+ပတိ+သိ ” ဟု ဝိဘတ် ၂ မျိုး ရှိစေကာမူ ပုဒ်အားဖြင့် တပုဒ်ထည်းသာ ဖြစ်သောကြောင့် “ ဇကပဒတ္တ္ဂူပဂမနတော ” ဟု ရှေ့ဝါကျ၌ ပြခဲ့သော စကားသည် အမှန်ပင် ဖြစ်သည်-ဟူလို၊ [ဤ “ဒွေဟိ သမာသသ်” စသော စကားဖြင့် သမာသ်စပ်ရခြင်း၏ အကျိုး ၂ မျိုးကို မှတ်ပါ၊ ထိုတွင် ဂဝံပတိစသည်၌ အကျိုး တမျိုးသာ ရ၍ ရာဇပုတ္တော စသည်၌ အကျိုး ၂ မျိုးလုံးပင် ရသည်၊ ချသ်၌ကား သဓေသ်စပ်ရခြင်း အကျိုး ၆ မျိုးမျှ ပြ၏၊ ထို ၆ မျိုးကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာမှာ ရှု။]

[သာရသ္ဓတဋီကာ] ဝိဘတ္တိ လုပျတေ ယတ္ထ, တဒတ္ထောတု ပတီယတေ။
ကေဒ္ဒံ ပဒါနံ၀, သ သမာသော၀ိဓီယတေ။

ယုတ္တော - ပေါင်းအပ် စပ်အပ်သော၊ အတ္ထော - အနက် တည်း၊ ယုတ္တတ္ထော-ပေါင်းအပ် စပ်အပ်သော အနက်၊ အထဝါ- တနည်းကား၊ ယသ-အကြင် ပုဒ်အပေါင်း၏၊ ယုတ္တော သင်္ဂီတော - ပေါင်းအပ်သော၊ [ဝါ-တနည်း၊ ယုတ္တောသမ္ဗန္ဓော-စပ်အပ်သော၊]အတ္ထော-အနက်သည်၊ အတ္ထိ - ရှိ၏၊ ဣတိ, သော-ထို ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ယုတ္တတ္ထော-မည်၏၊ သင်္ဂီတ္တတ္ထေန - သင်္ဂီတ အနက် ရှိသော၊ ဇေတေန ယုတ္တက္ကဝစနေန - ဤ ယုတ္တိထ သဒ္ဒ်ဖြင့်၊ ဘိန္နတ္ထေန - ကွဲပြားသော အနက်ရှိသော ရှေ့ပုဒ်

ယတ္ထ - အကြင် ပုဒ်အပေါင်း၌၊ ဝိဘတ္တိ - ဝိဘတ်ကို၊ လုပျတေ - ချေထားအပ်၏၊ စ္ဆ - ထိုသို့ ဝိဘတ်ကို ချေထားအပ်သော်သည်း၊ တဒတ္ထော - ထို ကြေလေပြီးသော ဝိဘတ်နက်ကို၊ ပတိယတေ - သိအပ် သိနိုင်၏၊ ပဒါနံ - ၂ ပုဒ် ၃ ပုဒ် စသည်တို့၏၊ ကေ ပဒုံစ - တပုဒ်ထည်း အဖြစ်သည်လည်း၊ ဟောတိ - ၏၊ သ - ထို ပုဒ်အပေါင်းကို၊ သမာ သော - ဟူ၍၊ အဘိဓိယတေ - ဆိုအပ်၏။

ယုတ္တော အတ္ထော ယုတ္တတ္ထော— ဤ ဝိဂြိုဟ်သည် သီဟိုဠ်မူဠ် မပါ, ချားသင်္ဃကား ရှိပေသည်၊ ဤ ဝိဂြိုဟ်အလို " နာမာနံ— နာမ်တို့၏၊ ယုတ္တတ္ထော- ပေါင်းစပ်အပ်သော အနက်သည်၊ သမာသော-သမာသ်မည်၏"ဟု သုတ်နက်ပေး၊ "ရာဇပုတ္တော-မင်းသား" ဟူရာ၌ မင်းခြင်္ဂနှင့် သားခြင်္ဂ ၂ ခု ပေါင်းထားသည်ကို" ယုတ္တတ္ထ - ပေါင်းစပ်အပ်သော အနက်"ဟု ဆိုသည်၊ ဤသို့ အနက်က သမာသ် ဖြစ်သော်လည်း" နာမာနံ သမာသော ယုတ္တတ္ထော " သုတ်သည် အနက်ကို သမားသ်မှည်လိုသော သုတ် မဟုတ်, ရာဇပုတ္တော ကဲ့သို့သော သဒ္ဒါကိုသာ သမားသ်မှည်သော သုတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ယုတ္တတ္ထောအရ အနက်ကို ရသော်လည်း အနက်ကို အကြောင်းပြု၍ ရာဇပုတ္တော သဒ္ဒါလည်း ကာရကော ပစောရအားဖြင့် ယုတ္တတ္ထဖြစ်တော့သည်သာ၊ ဤသို့ယုတ္တတ္ထဖြစ်လျှင် သမာသ်အမည်လည်း ရတော့သည်သား။

အထဝါ၊ပေ၊ယုတ္တတ္ထော—ပဌမနည်း၌ ယုတ္တတ္ထအရ သဒ္ဒါကို တိုက်ရိုက်မရသော ကြောင့် သဒ္ဒါကို တိုက်ရိုက် ရအောင် တနည်း ပြလိုရကား အထဝါ စသည်ကို မိန့်၊ ဤနည်း၌လည်း"ယုတ္တော သင်္ဂီတော သမ္ဗန္ဓောဝါ ယသ"ဟု သီဟိုဠ်မူရှိ၏၊ မြန်မားမူ၌ "သမ္ဗန္ဓောဝါ" မပါ။ နောက်၌ "သမ္ဗန္ဓးတ္ထေန ယုတ္တတ္ထဂ္ဂဟဏေန"ဟု ဆိုလတံ့ ဖြစ်သော ကြောင့် "သမ္ဗန္ဓောဝါ" ပါသော မူသာ ရှေ့နောက်ညီသည်၊ ယုတ္တတ္ထောကို သင်္ဂီတော သမ္ဗန္ဓော ဟုလည်း ၂ နည်း ဖွင့်၏၊ ရာဇအရ မင်းခြင်္ဂ, ပုတ္တ အရ သားခြင်္ဂ, ဤ အနက် ၂ ခုကို ပေါင်း၍"မင်းသားခြင်္ဂ"ဟု တနက်ထည်းရသည့်ကဲ့"ယုတ္တော သင်္ဂီတော-ပေါင်းအပ်"ဟု ဆိုသည်၊ မင်းခြင်္ဂနှင့် သားခြင်္ဂ, အနက် ၂ ခုကို ဖက်စပ်၍ မင်းသားခြင်္ဂ တနက်ထည်းရသည့်ကို" ယုတ္တော သမ္ဗန္ဓော စပ်အပ်"ဟု ဆိုသည်၊ ဤအဖွင့်နှင့်ညီအောင် ယုတ္တတ္ထော - ပေါင်းအပ် , စပ်အပ်သော အနက်ရှိသော ပုဒ်အပေါင်းသည် " ဟု ဆိုတဲနက်ပေး။

နော်ပုဒ်တို့၏၊ ဧကတ္ထိဘာဝေါ-တခုသော အနက်ရှိသည့်၏ အဖြစ်သည့်၊ သမာသလက္ခဏ် - သမာသ် လက္ခဏာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ။

စ-ဆက်၊ ဇ္ဈေ-ဤသုတ်၌၊ နာမာနန္တိဝစနေန-နာမာနံ ဟူသော သဒ္ဒါဖြင့်၊ ဒေဝဒတ္တော ပစတိ တျာဒိသု - အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ အာချာတေန-သင်္ကေတကြောပစတိ တျာဒိသု - အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ အာချာတေန-

သင်္ကေတဇ္ဈေန၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ—"ရညော+ပုရိသော" ဟူသော ဝါကျအခိုက်၌ "မင်းခြင်+ယောက်ျား ခြင်" ဟု အနက် ၂ မျိုးရသည်ကို "ဘိန္နတ္ထ-ကွဲပြားသော အနံက် ရှိသောပုဒ်များ" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ဝါကျအခိုက်၌ ကွဲပြားသဖဲလည်း "ရာဇပုရိသော" ဟု သမာသ် ဖြစ်သည့်အခါ ၂ နက် မပြားတော့ဘဲ "မင်းချင်းယောက်ျား" ဟု တနက် ထည်းသာ ရှိခဲ့ကို "ဧကတ္ထ - တခုထည်းသော အနက်ရှိသော ပုဒ်အပေါင်း" ဟု ဆိုသည်၊ ဤသို့ နဂိုရ် ကွဲပြားနေရာမှ တနက်ထည်း ဖြစ်သွားခဲ့ခြင်းသည် အနက် ၂ ခုကို ပေါင်းလိုက်မှုကြောင့် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် နာမာနံ သမာသော ယုတ္တာတ္ထောဉ် သင်္ကေတ အနက်ရှိသော ဤယုတ္တာတ္ထ သဒ္ဒါဖြင့် "နဂိုရ် ကွဲပြားသော ရှေးဒ် နောက်ပုဒ်တို့၏ တနက်ထည်း ဖြစ်သွားခြင်းသည် သမာသ်၏ အမှတ်လက္ခဏာ ဖြစ်သည်" ဟု အရှင် ကစ္စည်းထေရ် မိန့်တော်မူလိုရင်း ဖြစ်သည်။

သမာသ်လက္ခဏာ — လက္ခဏာ ဟူသည် အများနှင့် မဘူကွဲပြား ထူးခြားသော အမှတ်အသားတည်း၊ လူအများစုနေရာမှ "မျက်နှာ၌ အမာရွတ်ကြီးနှင့် လူကို ခေါ်ချေ" စသည်ဖြင့် ခိုင်းရာ၌ အမာရွတ်သည် အများနှင့် မတူသော အမှတ်လက္ခဏာ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း၊ "ဘိန္နဋ္ဌာနံ ဧကတ္ထိဘာဝေါ" အရ နဂိုရ်က အနက်အရချင်း မတူသော ရှေပုဒ် နောက်ပုဒ်တို့၏ တနက်ထည်း ဖြစ်ရခြင်းသည် တခြိုက်ခြင်းလည်း မရှိ - အာချာတ် ကိတ်တို့၌လည်း မရှိ, သမာသ်၌သာ ရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် အနက်အရ မတူကြသော ("မဟန္တော=ပုရိသော" ကဲ့သို့ ဝိသေသန ဝိသေသျ၌သော်မှ မဟန္တော အရ အမြဲတ် ဂုဏ်ကို ပခေန ရ၍ ပုဒ်သော အရ ယောကျားခြင်းကို ရသဖြင့် အနက်ချင်း မတူကြသော) ပုဒ်တို့၏ "မဟာပုရိသော" စသည် ဖြစ်သောအခါ "ယောကျားမြတ်" တည်း ဟူသော တနက်ထည်း ရှိခြင်းသည် တခြိုတ် အာချာတ် ကိတ်တို့မှ ထူးခြားသော သမာသ်၏ အမှတ်အသား လက္ခဏာ ဖြစ်သည်။ [ဧကတ္ထသ - တခုသော အနက်ရှိသော ပုဒ်အပေါင်း၏၊ ဘာဝေါ - ဖြစ်ခြင်း ဖြစ်ရာ အနက် တခုသာ ရှိခဲ့သည်၊ ဧကတ္ထ ဘာဝေါ-မည်၏၊ သိဟိုဠ်မှာ၌ "ဧကတ္ထဘာဝေါ" ဟုပင် ရှိ၏၊ မြန်မာမှာကား တပါကဋ္ဌိ ကရဏ စသော ပုဒ်များကဲ့သို့ သကတ္ထဉ် ဤပစ္စည်းသက်၍ "ဧကတ္ထီဘာဝေါ" ဟု ရှိလေသည်၊ "ဧကသ္မိံ အတ္ထေ ဝုတ္တိ" ဟု ဋီကာဖွင့်ကို ဆောက်၍ ဧက အတ္ထက် တခု ဟူသော သန်္ဓာအနက်ကို ပေးလိုက်သည်၊ "သာဓာရဏတ္ထဘာ-ဆက်ဆံသော အနက် ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်" ဟု ဗွင့်သော မောဂ္ဂလ္လာန်ပဋိကာကို ထောက်လျှင် ဧကအတ္ထက် သဒိသ အနက် ယူ၍ "ဧကတ္ထဘာဝေါ - တူသော အနက် ရှိကုန်သည် အဖြစ်" ဟု ပေးသင့်သည်။]

အာချာတ်နှင့်၊ သမာသော နဟာတိ၊ ဣတိ - ဤအနက်ကို၊ ဒသေတိ၊ သမ္ဗန္ဓဇ္ဈန - စပ်ခြင်း အနက်ရှိသော၊ ယုဉ္ဘဇ္ဈဂဟဇ္ဈနေ ပန - ယုတ္တဇ္ဈန သဒ္ဒါဖြင့်ကား၊ ဘဒ္ဒေါ ရညော, ပုတ္တော ဒေဝဒတ္တသာတျာဒိသု-အစရှိကုန်သော၊ အညမညာနပေက္ခသု-အချင်းချင်းငဲ့ခြင်းမရှိသောပုဒ်တို့၌ဌင်း၊ ဒေဝတ္တသဒ ကဏ္ဌာဒန္တာတျာဒိသု - အစရှိကုန်သော၊ အညသာပေက္ခ

ဇွေစနာမာနန္တိ၊ ပေ၊ နဟာတိ — [နာမာနန္တိဝစနေနကို ဒဒသတိ၌စပ်။] နာမာနံ သမာသော ယုတ္တတ္ထော သုတ်၌ "နာမာနံ" သဒ္ဒါက "နာမ်ပုဒ်တို့၏ ယုတ္တတ္ထပုဒ်အပေါင်းသော သမာသ်ဖြစ်၏" ဟု ဆို၏၊ ထိုသို့ဆိုသဖြင့် "ဒေဝဒဇ္ဈာ+ပစတိ" ပြယုဂ်၌ ပစတိ အာချာတ်ပုဒ်နှင့် ဒေဝဒတ္တော နာမ်ပုဒ်သည် "ဒေဝဒတ္တပစတိ" ဟု သမာသ်မဖြစ်ဟူသော အနက် အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း အဝုတ္တသိဒ္ဓိ (မပြောဘဲပြီးသော) နည်းဖြင့် ထိုနာမာနံပုဒ်ကပင် ပြသည်၊ [ကစ္စည်းဝုတ္တိလာ "နာမာနန္တိ ကိမတ္ထံ" စသော ဝါကျနှင့် သဘောတူဖြစ်၍ မှတ်ဘွယ်များကို ထိုဋီကာ၌ ပြထား၏။]

သမ္ဗဇ္ဈန၊ ပေ၊ ဒီပေတိ — [ယုတ္တတ္ထဂဟဇ္ဈနကို ဒီပေတိ၌စပ်။] ယုတ္တတ္ထော ပုဒ်ဘို့ ဝိဂြိဟ်ပြုစဉ်က "ယုတ္တော သင်္ဂတော သမ္ဗန္ဓော၀ါ အတ္ထော" ဟု ၂ နက် ပြခဲ့၏၊ ထိုတွင် သင်္ဂတအနက်ဖြင့် ဆိုလိုသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ရှေ့၌ ပြခဲ့ပြီး၍ သမ္ဗန္ဓအနက်ရှိသော ယုတ္တတ္ထသဒ္ဒါဖြင့် ရအပ်သော အဓိပ္ပါယ်ကို ပြလိုရကား "သမ္ဗန္ဓဇ္ဈန" စသည်ကို မိန့်၊ ၁-"ဘဒ္ဒေါ ရညော ပုတ္တော ဒေဝဒတ္တသ" စသော အခွင်းချင်း လုံးလုံးမငဲ့သော ပုဒ်တို့၌ဌင်း, ၂-"ဒေဝဒတ္တသ ကဏ္ဌာ ဒန္တာ" စသော အခြားပုဒ် တပါးကို ငဲ့လျက်ရှိသော ပုဒ်တို့၌ဌင်း ယုဉ္ဇတ္ထ မဟုတ်သည့်အတွက် သမာသ်မဖြစ် ဟူသော အဓိပ္ပါယ် ၂ရပ်ကို ပြသည်၊ ခဲ့ခဲ့ဲ့—အချင်းချင်း အနက်အဓိပ္ပါယ် ဆက်သွယ်နေခြင်း (စပ်ရှုရခြင်း)ကို "ငဲ့" ဟု ခေါ်သည်၊ (၁)ရညော-မင်း၏၊ ဘဒ္ဒေါ-အစေအပါး (ကျေးကျွန်)၊ ဒေဝဒတ္တသ့-၏၊ ပုတ္တော-သား၊ ဤပြယုဂ်တို့၌ ရညောသည် ပုတ္တောကိုမငဲ့, ဘဒ္ဒေါကို ငဲ့၏၊ "မင်း၏+အစေအပါး" ဟု ရညောနှင့် ဘဒ္ဒေါတို့ စပ်လျက် ရှိကြသည်-ပမှုလို၊ ပုတ္တောသည် ရညောကို မငဲ့, ဒေဝဒတ္တသကို ငဲ့၏၊ "ဒေဝဒတ်၏သား" ဟူလို၊ ဤသို့လျှင် "ဘဒ္ဒေါ ရညော, ပုတ္တော ဒေဝဒတ္တသ" တို့၌ ရညောနှင့် ပုတ္တောသည် သဒ္ဒါနှစ်နိုးကပ်သော်လည်း အနက်ချင်း အလျဉ်း (လုံးလုံး) မစပ်ခဲ့၊ သမ္ဗန္ဓအနက်ရှိသော ယုတ္တတ္ထသဒ္ဒါကလည်း "အချင်းချင်း စပ်အပ်သော အနက်ရှိသော ပုဒ်အပေါင်းသော သမာသ်မည်သည်" ဟု ဆိုထား၏၊ ထို့ကြောင့် "ရာဇပုတ္တော" ဟု သမာသ် မဖြစ်၊ "ဘဒ္ဒေါ ရာဇပုတ္တော ဒေဝဒတ္တသ" ဟု ပါဠိမစိန်နိုင်-ဟူလို။ ["ဗောဓိသတ္တော ရညော ပုတ္တော အဟောသိ=ဘုရားအလောင်းသည် မင်း၏ သားတော် ဖြစ်လေပြီ" ဟူသော နေရာမျိုးဌင်ကား ရညောနှင့် ပုတ္တောတို့ အချင်းချင်း ငဲ့သောကြောင့် "ဗောဓိသတ္တော ရာဇပုတ္တော အဟောသိ" ဟု ပါဠိစိန်နိုင်ပါသည်။]

၂။ ဒေဝဒတ္တသ-၏၊ ကဏ္ဌာ-မည်းနက်ကုန်သော၊ ဒန္တာ-သွားတို့။ ["ဖြဟ္မဏသ သုက္ကာ(ဖြူကုန်သော)ဒန္တာ" ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်ကို မှီ၍ အနက်ပေးသည်။]

သစ-အခြားပုဒ်ကိုင့်ခြင်းရှိသော ပုဒ်တို့ခွဲဂုင်း၊ အယူထွာထွတာယ-စပ်သင့်သော အနက် မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမာသော နဟောဘိ ဏှာဘိ ဒီပေတိ။

(၃၃၁) အထွဝသာ-အနက်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိဘတ္တိ ဝိပရိဏာမော-ဝိဘတ်ပြောင်းလွဲခြင်းသည်၊ (ဟောဘိ-၏) ဏှာဘိ-ဤသို့ ပရိဘာသာလာသောကြောင့်၊ ဝိပရိဏာမေန-ဝိဘတ် ပြောင်းလွဲသဖြင့်၊ ယုတ္တာထွာနဒ်္ဓီ-ယုတ္တာထွာနံ ဟူသော ပုဒ်သည်၊ ဝတ္တာတေ-လိုက်၏။ [တေသံနှင့်

ကဏှာ သဒ္ဒါသည် "ဒေဒတ်၏+အမည်း အနက်" ဟု ဒေဒတ္တသဒ္ဒါကို ငံ့ရာကား "ဒေဒတ္တကဏှာ" ဟု သမာသ်မဖြစ်သင့်ပါသော-ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ ကဏှာသဒ္ဒါသည် ဒေဝဒတ္တသဒ္ဒါကို ငံ့သော်လည်း, ဒေဝဒတ္တ သဒ္ဒါအဖြင် ဒန္တာကိုလည်း " မည်းနက်ကုန်သော+သွားဘို့" ဟု ငံ့နေသေးသောကြောင့် (အညသာပေက္ခ-သမာသ်စပ်ရမည့် ပုဒ်မှတပါး အခြားပုဒ်ကို ငံ့သည့်အတွက်) "ဒေဝဒတ္တသဒ္ဒါ ကဏှာ-ဒေဒတ္တ ကဏှာ" ဟု သမာသ်မဖြစ်၊— ဤကား "ကေ သုက္ကာ (အဖြူတို့ ဟူသည် အဘယ်နည်း၊), ဒန္တာ (သွားတို့တည်း၊) ဏှာ အပေက္ခမာနသာ (ဤသို့ ဒန္တာပုဒ် တပါးကို ငံ့နေသော သုက္ကာပုဒ်၏) ဆဋ္ဌိယန္တေန (ဖြဟ္မဏသာ ဟူသော ဆဋ္ဌိယန္တပုဒ်နှင့်) သဟ ကေဟိ ယမနုဘဝိတုံ သာမတ္ထိယံ နတ္ထိ" ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်ပဋိဂ္ဂါကို မှီသော အဓိပ္ပါယ်တည်း၊ ဤအဓိပ္ပါယ်သာ ရှေးသဒ္ဒါကျမ်းများ၏ အလိုကျဖြစ်၏၊ ["ဖြဟ္မဏသာ သုက္ကာ၊ ယဒါ ပကရဏာဒိနာ ဒန္တာတိ ဝိသေသျံ ဉာတံ၊ တဒေဒ·မုဒါဟရဏံ" — သိဒ္ဓန္တကောမုဒိ။]

နာနာဝါဒ။ ။"ဒန္တာသဒ္ဒေါ အတ္တနာ သဟ သမသိတပုတော ကဏှာပဒတော အညံ ဒေဝဒတ္တပဒံ အဝေက္ခတိ" ဟူသော ဘေဒစိန္တာဒီပနီ အလိုအားဖြင့် ဒန္တာသဒ္ဒါသည်· ကဏှာမှတပါး ဒေဝဒတ္တကို ငံ့နေသောကြောင့် "ကဏှာစ မတာ ဒန္တာ စာတိ ကဏှဒန္တာ" ဟု ကမ္မဓာရဲသမာသ် မဖြစ်၊ "ဒေဝဒတ္တသဒ္ဒါ" ဟု သမာသ်မဖြစ်နိုင်မှုကား သာပေက္ခ (ပုဒ်တပါးကို ငံ့သောကြောင့်) မဟုတ်၊ ကဏှာဟု ပုဒ်တပါး အလယ် ခြားနေသောကြောင့် မဖြစ်ခြင်း တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ကဏှာဒိသဒ္ဒသာပေက္ခတာယ ဒေဝဒတ္တဒန္တာတိ သမာသော နဟောတိ" ဟု တွေ့ရသော ရူပသိဒ္ဓိဋီကာပါဠိကို စဉ်းစားပါလေ၊— "ဖြဟ္မဏသာ ဒန္တာ-ဖြဟ္မဏဒန္တာတိ သမသိ ဘာဝသာ (သမာသ်အဖြစ်ကို) အန္တရာ ဌိတော ကဏှာသဒ္ဒေါ ဗာဓကာ-ဗာလာဝတာရဋီကာ၊ "ဒေဝဒတ္တသ·၏၊ ကဏှာ-ကဏှာ မည်သော မယား၊ ဒန္တာ-ဒန္တာမည်သော မယား" ဟု အနက်ပေးရှိ အဓိပ္ပါယ် တမျိုး ပြောကြသေး၏၊ ဤ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကိုကား သုတ္တနိဒ္ဒေသ ပယ်ရှားလေပြီ။

(၃၃၁) ဇုဓာဒေပါယုတ္တာထွာနဝမ— "ပဒန္တရေန ဓေတ္ထိဘူတာ "ဖြင့် "ရညော+ပုရိဒသာ" ကဲ့သို့ သမာသ် စပဲထိုက်သော ပုဒ်ချင်း ယုတ္တာထွ မည်ပုံကို ပြ၏၊ " တဒ္ဓိတ

ကိုက်အောင်"ယုတ္တာဇ္ဇော"ပုဒ်က ယုဇ္ဈတ္တာနံ ဟု ဆဋ္ဌီဝိဘတ် ပြောင်း၍ လိုက်သည်-ဟူလို။]

တေသံ ၊ပေ၊ လောပါစ ။ ၃၁၇ ။ ဣဝ ဤသုတ်၌ ပဒန္တရေနဝါ-ပုဒ်တပါးနှင့် သော်၎င်း၊ တဒ္ဓိတပစ္စယေဟိဝါ - တဒ္ဓိတ် ပစ္စည်း တို့နှင့် သော်၎င်း၊ အာယာဒိပစ္စယေဟိဝါ - အာယ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့နှင့် သော်၎င်း၊ ဇကတ္ထိဘူတာ-တရားသည်းသော အနက်ရှိသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော ပုဒ်တို့သည်၊ ယုတ္တာဿနာမ-ယုတ္တာတ္ထတို့မည်၏၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ ယုဇ္ဈတ္ထေနံ-ပေါင်းအပ် စပ်အပ်သော အနက်ရှိကုန်သော၊ တေသံ သမာသာနံ-ထို သမာသ်ပုဒ်တို့၏၎င်း၊ တေသံ တဒ္ဓိတာယာဒိ ပစ္စယာနဉ္စ-ထို တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်း အာဆုံးရှိသော ပုဒ်,အာယ အစရှိသော ပစ္စည်းအာဆုံးရှိသော ပုဒ်တို့၏၎င်း၊ ဝိဘတ္တိယော - ဝိဘတ်တို့သည်၊ လောပနိဿာ - ချအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ဣတိအတ္ထော-၍ အနက်ကို၊ (ဒဠ္ဍဇ္ဇော-မှတ်ထိုက်၏၊) ဝါ-တနည်း၊ သမာသဝုတ္တိဟာဇာဝိကာရေ-သမာသသဒ္ဒါလိုက်ခြင်းသည်၊ ပစ္စယေတိ ဇကတ္ထိဘူတာ" ဖြင့် " ဝသိဋ္ဌသ+ဏ " ကဲ့သို့ တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်းနှင့် ဝသိဋ္ဌသ စသော နာမ်ပုဒ်တို့ ယုတ္တာတ္ထ ဖြစ်ပုံကို ပြ၏၊ " အာယာဒိပစ္စယေဟိ ဇကတ္ထိဘူတာ " ဖြင့် ပဠတာယတိ စသည်၌ အာယ စသော ဓာတုပစ္စယတို့နှင့် ပဠတော်၁ စသော နာမ်ပုဒ်တို့ ယုတ္တာတ္ထ ဖြစ်ပုံကို ပြ၏၊ မှန်၏ - ရည်ရွယ် ပုရိသောတို့ သမာသ် စပ်လိုက်သည့် အခါ ဇကတ္ထိဘူတ (တနက်ထည်း) ဖြစ်ကြသကဲ့သို့ ဝသိဋ္ဌနှင့် ဏ - ပဠတောနှင့် အာယ သည်တို့လည်း ဇကတ္ထိဘူဘ ဖြစ်ကြသည်၊ ထိုသို့ ဇကတ္ထိဘူတ ဖြစ်သော သမာသ်, တဒ္ဓိတပစ္စယန္တပုဒ် , အာယာဒိပစ္စယန္တပုဒ် , ဤ ၃ မျိုးလုံးပင် ဤ တေသံ ဝိဘတ္တိယော လောပါစ သုတ်၌ ယုတ္တာတ္ထ အမည်ရကြသည်၊ ဤ ဖွင့်ပုံအရ ရှေ့သုတ်မှ ယုတ္တဇ္ဇော တပုဒ်သာ လိုက်၍ သမာသော်ပုဒ် မလိုက် ဟု သတ်ပြဲခဲ့ပါ။

တေနတေသံ ၊ပေ၊ဟောန္တိတိ အတ္ထော— [မြန်မာမှုတ်၌ ဟောန္တိနောင် " ဇကတိ အတ္ထော"ဟု မပါသော်လည်း တေန၏ စပ်ဘို့ရာ " ဇကတိ အဇ္ဈတ္ထော"ပါသော သိဟိုဠ်မူသာ ကောင်းသည်၊ " ထိုကဲ့သို့ ယုတ္တာတ္ထ ၃ မျိုး ရှိသောကြောင့် ဇကတိ အဇ္ဈတ္ထော - ၍အနက်ကို မှတ်ထိုက်သည်"ဟူလို။] သမာသာနံ တဒ္ဓိတာယာဒိ ပစ္စယန္တာနံတို့သည် ပကၠိပနဝုတ္တိ (တနည်း တေသံ၏ စွဲရာ အနက်ကို ပြသောကြောင့် သုတ္တဝုတ္တိပင်), လောပနိယာကား လောပါကို ဖွင့်သော သုတ္တဝုတ္တိ၊ ဤ အဖွင့်အရ " လုပ္ပန္တေ - ချေအပ် ချေဆိုက်ကုန်၏၊ ဇကတိ,ဧလောပါ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပ္ပါ၊"လုပ္ပနံ လောပေါ"ဟု ဘာဝသာဓနဝိဂ္ဂြိဟ် မပြုနှင့်- ဟူလို။ [တဒ္ဓိတာယာဒိ ပစ္စယန္တဉ္စ တဒ္ဓိတ ပစ္စယန္တ-အာယာဒိ၂ပစ္စယန္တ ဟု ၂ မျိုးခွဲပါ၊ ထို တဒ္ဓိတာယာဒိ ပစ္စယန္တ ပုဒ်တို့၏ ဝိဘတ်ခချုပ်ကို တဒ္ဓိတ်နှင့် အာချာတ် ဓာတု ပစ္စယဓာတ်းတို့၌ တွေ့ရလတံ့။]

သတိပန - ရှိခေသ်ကား၊ တေသံ ဂဟဏေန-တေသံသဒ္ဒါဖြင့်၊ တဒ္ဓိတာ ယာဒိပစ္စယန္တ ဝိဘတ္တိလောပေါ-တဒ္ဓိတ်ပစ္စယန္တ ပုဒ်, အာယာဒိပစ္စယန္တ ပုဒ်တို့၏ ဝိဘတ်ကြေခြင်းသ ည်၊(ဟောတိ)စဂ္ဂဟဏံ-သည်၊ ပဘဂ်ရော တျာဒိသု-ပဘဂ်ရော အစရှိသောပြယုဂ်ဘို့၌၊ လောပနိဂ္ဂဟနတ္ထံ-ဝိဘတ် ကြေခြင်းကို နစ်စေရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ [တပ္ပုရိသ် အဆုံးနား၌ ဤရုပ် ပြီးပုံကို ထွေ့ရလတ့ံ။

(၃၃၂) ဝိပရိဏာဝမေန-ဖြင့်၊ လုတ္တာသူတိ, ဝိဘတ္တိသူတိ, ဝတ္တာတေ၊ ယုတ္တာထဂဟဏာဒ္ဓ - ယုတ္တာထ သဒ္ဒါသ ည်လည်း၊ ဝတ္တာတေ၊ [“ တေသံ ဝိဘဇ်ဘွယော လောပါစ”သုတ်မှ လောပါ ဝိဘတ္တိယောတို့သည် သတ္တမီ ဝိဘတ် ပြောင်းလွဲ၍“လုတ္တာသု ဝိဘတ္တိသု”ဟု လိုက်သည်။]

ပကတိ စသဒ္ဒ သဒ္ဒရန်သဒ္ဒ ။ ဒုဒဂ ။ ဝိဘတ္တိသု - တို့ကို၊ လုတ္တာသု - ချေအပ်ကုန်သော်၊ သဒ္ဒရန်သဒ္ဒ - သော၊ ယုတ္တာထဘူတသဒ္ဒ- ပေါင်းအပ် စပ်အပ်သော အနုက်ရှိသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ တံဝိဓသဒ္ဒဝိ-ဒုပါးအပြား ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ အသလိင်္ဂသ - ထို လိင်္ဂ၏၊ ပကတိဘာဝေါ

သမာသဂ္ဂဟဏာဒ၊ ပေ၊ ဝိဘတ္တိလောပါ— ယုတ္တာထ-သမာသ ၂ ပုဒ်လုံး အလိုက် ခံသော ကစ္စည်းဝတ္တိုနည်းကို ပြုပြန်လိုသောကြောင့် “ သမာသဂ္ဂဟဏာဓိကာရေ ပန ” စသည်ကို ဆိုန့်၊ ထို ကစ္စည်းဝတ္တိ အလိုအားဖြင့် “ ယုတ္တာထာနံ-ကုန်သော၊ သမာသာနံ-တို့၏၊ ဝိဘတ္တိဒယော-တို့ကို၊ လောပါ-ချေအပ်ကုန်၏”ဟု သုတ်နက်ပေးနိုင်သောကြောင့် တေသံ သဒ္ဒါဝိုဒ်၏၊ “ သမာသ် ဝိဘတ်တို့ကို သုတ်ရင်းဖြင့်ချေ၍, တဒ္ဓိတာယာဒိပစ္စယန္တ ပုဒ်တို့၏ ဝိဘတ်များကို ထို တေသံသဒ္ဒါဝိုဖြင့်ချေ ဟု ဤဒုတိယနည်းအလို မှတ်။

မှတ်ချက် ။ ။ ပဌမနည်းသည် “ တတ် ဩာ ဝိဘတ္တိယော လောပျာ ဟောန္တိ — ယုတ္တာထသဒ္ဒါ အပေါင်းမျှ်စ တည်ကုန်သော ဝိတတ်တို့ ချေအင်ကုန်၏”- နိုလုပ္ပလ, ရာဇပုရိသော(သမာသ်), ရာဇတာ(တဒ္ဓိတ်) ပုတ္ထိယတိ (အာယာဒိပစ္စယန္တ) ၊ ဤသို့ ပုံစံထုတ်သော ကာလာဝုတ္တိနှင့် ညီ၏၊ ဒုတိယနည်းကား ကစ္စည်းဝုတ္တိ အတိုင်း ဟုတ်သေ်လည်း ကစ္စည်းဝုတ္တိက် မှိဟန်တူသည်၊ ဤ ရူပသိဒ္ဓိ၌ ကစ္စည်းဝုတ္တိကဲ့ဤ ပစ္စည်း, ပုဒ်, အကွရာ, အာဂုံမျာ်း ချေပုံကို မပြ၊ ထို့ကြောင့် ထို အားလုံးကို ချေခွင့်ကြုံလျင် “ဝုတ္တဝုတ္တာနမပ္ပယောဂေါ ပရုဘာသာအရ ချေသည်။

(၃၃၂) လုတ္တာသု၊ ပေ၊ ပကတိဘာဝေါ— ဥပနောင် သိကို အစကပင် ချေခဲ့ပြီး၊ နာရသဒ္ဒါ သကိုကား တေသံဝိဘတ္တိယောလောပါစ သုတ်ဖြင့်ချေ၊[သကို ချေလိုက်သည့် အခါ သအာဂုံ တလုံမှာ အလိုလို ပျောက်သည်ဟု အယူရှိ၍ အထူးဆိုပြီ၊ ကစ္စည်း ဝတ္တိ အလိုမူ တေသံသဒ္ဒါဖြင့် သအာဂုံကို ချေ၊] ဤသို့သော ဒုစိန္တေယျဖွင့် သမာသ် စိဘတ်များကို ချေအံ့ပြီးသော် ဤသုတ်ဖြင့် ပကတိပြု၊ “ ပကတ်ပြု ” ဟူသည် နဂိုရှိ

ဟောတိ၊ စသဒ္ဒေန, ကိံသမုဒယ ဣဒပ္ပစ္စယဘာဒိသု-ကိံသမုဒယ, ဣဒပ္ပစ္စယဘာ အစရိသော ပြယုဂ်တို့ခဲ့၊ နိဂ္ဂဟီတန္တ သဒ်-နိဂ္ဂဟိတ် အဆုံး

ရွတ်တည့်စကအတိုင်း ပြန်၍ တည်ရှိအောင် ပြုခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် " ဥပနဂရကို ဥပနဂရ ဟု ပကတိပြု " ဟု တပေါင်းထည့်း မဆိုဘဲ " ဥပကို ဥပဟုဂုင်း-နဂရကို နဂရ ဟုဂုင်း ပကတိပြု " ဟု ခွဲ၍ဆို၊ [တ်ဝိဓဿပိ လိဂ်ဿင္ဒ တိဝိဓလိဂ် ဟူသည် သမာသ်, တဒ္ဓိတ် ပစ္စယန္တ. အာယာဒိစ္စယန္တတို့တည်း။

စသဒ္ဒေန၊ ပေ၊ နိဂ္ဂဟီတန္တ သဒ်ဝိ — သုတ်၌ "သရန္တသ" ဟု ဆိုသောကြောင့် သုတ်ရင်းဖြင့် ဥပကဲ့သို့ သရအဆုံးရှိသော လိန်ကိုသာ ပကတ်ပြုသည်၊ စသဒ္ဒဖြင့်ကား ကိ်-ဣဒံတို့ကဲ့သို့ နိဂ္ဂဟိတ် ဗျည်းဆုံးသော လိန်များကိုလည်း ပကတိပြုဘို့ရန် ဆည်းယူသည်၊ ဤစကားအရ "သရန္တသစ-သရ အဆုံးရှိသည့်လည်း ဖြစ်သော" ဟု သုတ်နက်ဆို၊ ခဲ့ပြုအံ့ – " အယံကာယော – ဤ ကိုယ်သည်၊ ကံ်သမုဒယော – အဘယ် အကြောင်း ရှိသနည်း၊ ကိ်နိဒါနော – အဘယ် နိဒါန်း ရှိသနည်း၊ ကိ်ပဘဝေါ – အဘယ် အမွန် ရှိသနည်း " စသော ပဒ်ဋ္ဌိ " ဣဒပ္ပစ္စယတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေသု-ဤ သခ်ါရစသော အကျိုး တရားတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော ပဋိစ္စသမုပါဒ်တရားတို့၌၊ ကခ်ံတိ-ယုံမှားခ်၏ " စသော ပဒ်ဋ္ဌိတော်များ၌ " ကိ် + သမုဒယ + ယ " ဟု တည်၍ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် ထုံးစံအတိုင်း "ကော + သမုဒယော + ယသ" ဟု သမာသ်ဝါကျ ပြီး၍၊ သမာသ်စပ်, ဗဟုဗ္ဗီဟိမှည့်, သမာသ် မှည့်ပြီးနေဝံ ဝိဘတ်တို့ကိုဂုင်း ယကိုဂုင်း ချေပြီးသည့် အခါ "က + သမုဒယ" ဟု ကျန်၏၊ ဤသုတ် သုတ်ရင်းဖြင့် သမုဒယကို ပကတ်ပြုခြင့် စသဒ္ဒါဖြင့် ကကို က်ံ ဟု ပကတ်ပြုလိုက်မှ "က်ံ + သမုဒယ" ဟု မူလ တည်မြဲအတိုင်း ဖြစ်သည်။

ဣဒပ္ပစ္စယတာဒ်ဝိကား ကစ္စည်းကျမ်း ဒ၈လို "ဣမ" ဟုသာ ရှိ၍ 'ဣဒံ" ဟု ပကတ်လိန် မရှိ၊ ထိုသို့ မရှိခြင်းမှာ ဣဒံလိန်၏ နည်းပါးသည့် အတွက် ဧဆိုရောက်၍ ဧဆ်ခြင်း ဖြစ်သည်၊ အမွန်မှာ "ဣဒံ" ဟု ပကတ်လိန် မရှိ ဟု ကစ္စည်းကျမ်းက ဆိုလိုရင်း မဟုတ်၊ " ဣဒံ " ပကတ်လိန် ရှိရကြောင်းကိုလည်း " ဣဒပ္ပစ္စယတာ – ဣဒမတ္ထိကတာ " စသော ပဒ်ဋ္ဌိတော်များက သက်သေပြလျက် ရှိသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် သဒ္ဒနီတိ်ဆရင်း ကလာပ် ကျမ်းဆ်ဆရင်း " ဣဒံ " လိန်ကို ပကတိ ဟု ဆို၍ ဣဒံမှ အယံ – ဣမံ စသည် ပြစ်အောင် စီရင်လေသည်၊ ဣမေသံ - ဤ သခ်ါရ စသော အကျိုးတရားတို့၏၊ ပစ္စယာ - အကြောင်း ဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာ စသော တရားတို့သည်၊ ဣဒပ္ပစ္စယာ-တို့ မည်၏၊ " ဣဒံ+ပစ္စယ" ဟု တည်, ဣဒံနောင် နံ ဝိဘတ်သက် "ယောအံနာဒိသုစ တေလိဂ်သိမောဝါ (ယောအံနာ စသော ဝိဘတ်တို့ကြောင့် လိန် ၃ ပါးဟ် ဖြစ်သော ဣဒံကို ဣမ ပြု) " ဟူသော သဒ္ဒနီတိ (နာ-မ်-၁၁၄)သုတ်ဖြင့် ဣဒံကို ဣမပြု, သဋ္ဌနာမာနံ နံမှိစသုတ်ဖြင့် ဣမ၏(အ)ကို ဧပြု၍ " ဧမေသံ " ဖြစ်၏၊ ပစ္စယာ ဖြစ်းအောင်ကား ယောဝိဘတ် သက်၍ စီရင်၊ ထို့နောက် သမာသ်စသည် စီရင်၍ ဝိဘတ်ချေပြီးသည့် အခါ "ဣမ+ပစ္စယ" ဟု ကျန်၏၊သုတ်ရင်းဖြင့် ပစ္စယကို ပကတိပြု၍ စသဒ္ဒါဖြင့် ဣမကို ဣဒံ ဟု ပကတိပြုလျှင် "ဣဒံ ပစ္စယ" ဟု ဖြစ်သည်၊ ထိုနောက် ပဒ္ဓဘော်လာ, နိဂ္ဂဟိတ် ချေ၍ " ဣဒပ္ပစ္စယ "၊ နာမ်ငံ့ ယောကို အာ ပြု၍

ရှိသော လိန်ဒိုလည်း၊ (ပကတိဘာဝေါ ဟောတိ၊) နိမိတ္တာဘာဝေ-နိမိတ် မရှိလတ်သော်၊ နေမိတ္တိကာဘာဝသ - နိမိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော ဝိကာရ မရှိခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-ကို၊ ဣဝ - ဤ အာရုဒ္ဓ၊ အနိစ္စိတတ္တာ-အလိုမရှိ အပ်သည်ဖြစ် အဖြစ်ကြောင့်၊အယံ အတိဒေသော-ဤငွေ့ညွှန်းသော သုတ်ကို၊ (ကတော-ပြုအပ်ပြီ)။

"ဇာဒပ္ပစ္စယာ"ဟု ဖြစ်၏၊ "ဇာဒပ္ပစ္စယာ ဧဝ ဇာဒပ္ပစ္စယတာ"ဟု သွတ္ထအနက်၌ တာ ပစ္စည်း သက်၍ ဇာဒပ္ပစ္စယတာ ပြီးသည်။

နိမိတ္တာဘာဝေ၊ ပေ၊ အတိဒေသော — တစုံတခု စိရင်ခြင်း၏ အကြောင်းကို "နိမိတ္တ" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုနိမိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော ရေခြင်း-တစုံတခု ပြုခြင်းသော ဝိကာရ (တံမျိုးတဖုံ ပြုအပ်သော အစီအရင်) ကို "နေမိတ္တိက" ဟု ခေါ်၏၊ [နိမိတ္တ တော - နိမိတ်ကြောင့် + ဇာတော- ဖြစ်သော ဝိကာရသည်၊ နေမိတ္တိကော. မည်၏၊] ဤသဒ္ဒ အရာ၌ အကြောင်း နိမိတ် ပျောက်ကွယ် သွားသော်လည်း အကျိုး နေမိတ္တိက ဝိကာရတို့ ပျောက်ကွယ်ခြင်း မရှိ၊ ဥပမာ-"ရာဇ+ပုရိသ"ဟု အကာရန္တဖြင့် တည်ပြီးနောဝိဘတ်သက်လျှင် "ရာဇသ+ပုရိသသိ" ဟု ဖြစ်၏၊ ထို၌ သ-သိတို့သည် နိမိတ်တည်း၊ ထို သဝိဘတ်ကြောင့် ဆိုင်ရာသုတ်ဖြင့် "ရဒ်ညာ" ဟု ဖြစ်ခြင်း, သိကို သြပြု၍ ထို သိမှ ဖြစ်သော သြကြောင့် ပုရိသ၌ အသရကြေခြင်းဟူသော ဝိကာရတို့ကား အကျိုးနေမိတ္တိက တို့တည်း၊ တေသံ ဝိဘတ္တိယော လောပါစ သုတ်ဖြင့် ဝိဘတ်တို့ကို ချေလိုက်သည့် အခါ ပုရိသော၌, သြ ဟူသော နိမိတ်ပျောက်သွား၏၊ အသရ ကြေခြင်း ဟူသော နေမိတ္တိက ဝိကာရကား မပျောက် , " ပုရိသ " ဟု ကျန်ရစ်ခဲ့သည်၊ ရညောန္တလည်း သ ဝိဘတ် နိမိတ်သာ ပျောက်၏၊ ရညော ဟု စိရင်ထားသော နေမိတ္တိက ဝိကာရကား မပျောက်ချေ၊ ဤသို့ နိမိတ် ပျောက်သည့် အခါ တစုံတရာသုတ်ဖြင့် မစိရင်ဘဲ သူ့ဘာသာသူ နေမိတ္တိက ဝိကာရတို့ ပျောက်ကွယ်ခြင်း ("ရာဇ+ပုရိသ" ဟု ပကတိတည်မြဲတိုင်း ပြန်၍ ဖြစ်ခြင်း) ကို အလို မရှိအံ့သောကြောင့် နာဂိရိက သရဆုံးလျှင် သရဆုံးသည့် အတိုင်း, ဗျည်းဆုံးလျှင် လည်း ဗျည်းဆုံးသည့် အတိုင်း ပြန်၍ဖြစ်ဘို့ရာ (ပျောက်နေသော သရဗျားလည်း ပြန်၍ ပေါ်လာဘို့ရာ) ဤ "ပကတိစသ သရန္တသ" ဟူသော (တံရူပတာ) အတိဒေသသုတ်ကို တည်ထားရလေသည်။

ဆက်ဥုးအုံ — မဟိရူဟနည်း , သူရိယကာန္တနည်း ဟု နည်း ၂ မျိုးရှိ၏၊ "မဟိယိ ရူဟတိ" အရ မြေ၌ပေါက်သော သစ်ပင်ကို "မဟိရူဟ"ဟု ခေါ်၏၊ အကြောင်းသစ်ပင် ရှိခိုက် အကျိုးသစ်ပင်ရိပ်ထွက်၍ သစ်ပင် မရှိလျှင် သစ်ပင်ရိပ် ပျောံရသကဲ့သို့ နိမိတ်ရှိခိုက် နေမိတ္တိက ဝိကာရရှိ၍ နိမိတ် မရှိလျှင် နေမိတ္တိကဝိကာရလည်း ပျောက်ကွယ် ရသော (နာဂိရ အတိုင်း သူ့ဘာသာ ပြန်၍ ဖြစ်ရသော) နည်းသည် မဟိရူဟနည်း မည်၏၊ ဤ မဟိရူဟနည်းကို ဤသဒ္ဒအရာ၌ အလိုမရှိအပ်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း-သတ္ထာ၌ "သတ္ထု + သိ" တည်, သိ နိမိတ်ကြောင့် ဥ ကို အာပြုထားသော နေမိတ္တိကဝိကာရသည် သိ ကို

ချေလိုက်သော်လည်း မပျောက်၊ အကယ်၍ ပျောံရမည် ဖြစ်လျှင် သိကို ချေလိုက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် "သတ္ထု" ဟု ဖြန်၍ဖြစ်ဘွယ် ရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် ဤမဟိရဟ နည်းကို ဤသဒ္ဒအရာ၌ အလိုမရှိအပ်၊ "သူရိယသ-နေရောင်၏၊ ဝါ-နေရောင်သည်၊ ကာန္တော-နှစ်သက်အပ်သော ကျောက်တည်း" ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ နေရောင်နှင့်တွဲလျှင် မီးထွက်သောကြောင့် နေရောင် ကြိုက်နှစ်သက်အပ်သော ကျောက်တမျိုးသည် "သူရိယကာန္တ" မည်၏၊ ထိုကျောက်ကြောင့် ဖြစ်သော မီး-ထိုမီးကြောင့် မြေကြီးများ သွေ့ခြောက်ခြင်းစသော ဝိကာရတို့သည် ထို သူရိကာန္တကျောက် မရှိသော်လည်း မပျောက်မကွယ်ဘဲ မီးအမြဲ ရှိ-မြေခြောက်မြဲ ခြောက်သကဲ့သို့ ထို့အတူ အကြောင်းနိမိတ် ပျောက်သော်လည်း အကျိုးနေမိတ္တိကဝိကာရတို့ မပျောက်ဘဲ ရှိမြဲ ရှိနေသောနည်းသည် သူရိယကာန္တနည်း မည်၏၊ ဤနည်းကို ဤအရာ၌ အလိုရှိအပ်သည်။ [လရောင်နှင့်တွဲလျှင် ရေထွက်၍ လရောင်နှစ်သက်အပ်သော ဓန္ဓြကာန္တ ကျောက်နည်းလည်း ဤအတိုင်းပင်။]

အချုပ်။ ။ဤပြခဲ့သော သူရိယကာန္တ - ဓန္ဓြကာန္တနည်းများအရ နိမိတ်ဝိဘတ်ကို ချေလိုက်သည့်အခါ နေမိတ္တိကဝိကာရတို့ မပျောက်ကွယ်ဘဲ (စိရင်ထားသည့်အတိုင်း) တည်နေသောကြောင့် "ပုရိသ" ၌ ပျောက်နေသော အသရကို ပြန်၍ ပေါ်လာစေခြင်း-ကို "သမုဒယဝယ် "က်" ၌ သရရော ဗျည်းပါ ပျောက်နေရာ ထိုသရဗျည်းတို့ ပြန်၍ ပေါ်လာစေခြင်း-ရည်ရောတို့ကဲ့သို့ တမျိုးတဖုံ စိရင်ထားခဲ့သည်လည်း ရာဇ ဟု ပကတိအတိုင်း ပြန်၍ ဖြစ်စေခြင်း-စက္ခု သောတံ စသည်၌ စက္ခုကဲ့သို့ နဂိုရိုးကပင် သရ မပျောက်ရာ၌ "မြာသံပတ်" ဆိုသကဲ့သို့ ပဇ္ဇုန္န ဂတိက နည်းအားဖြင့် စက္ခုအတိုင်း ပကတိပြုခြင်းအကျိုးငှါ ပကတိစသ သရန္တသ သုတ်ကို ကစွဉ်းဆရာတော် ထုတ်ပေါ် မိန့်မြွက်ရေးသတည်း။ [မိုဃ်းရွာရာ၌ ရေမရှိရာဝယ် ရေရှိအောင်သာ ရွာသည် မဟုတ်သေး, ရေရှိပြီး သမုဒ္ဒြာစသည်၌သည်း ရွာသကဲ့သို့, သရဗျည်းမရှိရာ၌သာ သရဗျည်းတို့ ပေါ်လာရအောင်ပကတိပြုသည် မဟုတ်သေး, ရှိပြီးသား၌လည်း ခိုင်မြဲအောင် ပကတိပြုသောကြောင့် ဤသုတ်ကို ပဇ္ဇုန္န ဂတိက (မိုဃ်းရွာနည်း) ဟု ဆိုသည်။]

[ဆောင်] ပျောက်သည့် သရ, ဗျည်းဟူသမျှ၌, မူလ အနေ, ပြန်ပေါ်စေ၍, တးထွ ထူးခြား, စိရင်များလည်း, မခြား နဂိုရ, တည်စေသို့၏၊ နဂိုရတိုင်းတုံ, တည်လျက်ကြိုသော်, ပဇ္ဇုန္နနည်း, မြဲအောင်တည်းသို့, ကစွဉ်း စာဓတော် , သုတ်ညွှန်း ဖေါ်သည် , ရှုမြော် ပကတိတွေတိုင်းတည်း။

ကလာပ်ဒီကာ။ ။ကသာပ်ဒီကာဒ်ကား မဟိရဟနည်းအတိုင်း သမာသ်၏ဝိဘတ်ကို ချေလိုက်သည့်အခါ နေမိတ္တိက ဝိကာရတို့ အလိုလိုပျောက်၍ နဂိုရ်ပကတိ အတိုင်း ပြန်၍ ဖြစ်ခြင်းကို အလိုရှိကြသည်၊ ပကာ်စသ သရန္တသ သုတ်ကိုလည်း နဂိုရ်အတိုင်း ပြန်၍ ဖြစ်နေကြောင်းကို သိဘို့ရာ ဆိုရသည်ဟု ယူလိုဟန် တူသည်၊ မောဂ္ဂလ္လာန်စသော သဒ္ဒါကျမ်းဘို့၌ကား ပကတိပြုသော သုတ်ပင် မပါ၊ ပျံကွယ်နေသော သရဗျည်းတို့ မဟိရဟနည်းအရ အလိုလို ပေါ်လာရမည်ဟု ယူကြလေသည်။

(၃၃၃) သကတ္ထဝိရဟေန - မိမိအနက်မှ ကင်းခြင်းကြောင့်၊ ဆုဓ-ဤအာရာဒ္ဓ၊ သမာသာသစ - သမာသ်၏သည်း၊ လိင်္ဂဘာဝါဘာဝါ-လိန်အဖြစ် မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဝိဘတ္တုပ္ပတ္တိယံ - ဝိဘတ် သက်ခြင်းသည့်၊ အာသမ္ဘတ္တာယံ - မရောက်လာသော်၊ နာမဗျပဒေသာဘိဒေသံ - နာမ် အမည်ကို ငဲ့ညွှန်းသောသုတ်ကို၊ အာဟာ။

တဒ္ဓိတသမာသ ၊ ပေ ၊ ဒီသုစ။ ၆၀ ။ တဝေထုနတ္တာနတ္တာဒိပစ္စယ ၎ကဲ့ - တဝေ, ထုန, တ္တာန, တ္တာ အစရှိသော ပဒဉ်းအဆုံးရှိသော သဒ္ဒါတို့ကို၊ ဝဇ္ဇေတွင်-ကြဉ်၍၊ တဒ္ဓိတန္တာ-တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်းအဆုံးရှိသော သဒ္ဒါတို့ကိုဂုဏ်း၊ ကိတန္တာ-ကိတ်ပစ္စည်း အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါဘို့ကိုဂုဏ်း၊ သမာသသာစ - သမာသ်တို့ကိုဂုဏ်း၊ နာမမိဝ - နာမ်ကိုကဲ့သို့၊ ဓဒ္ဒဗ္ဗာ-ဖွတ်ထိုက်ကုန်၏၊ စဂ္ဂဟာဏံ-သည်၊ ကိစ္စပစ္စယ အာ ဤ ဣနီ ဤထိပစ္စယန္တာဒီသပိ-

(၃၃၃) သကတ္ထ ၊ ပေ ၊ တိဒေသမာဟ — ဘာ့ကြောင့် နာမ်ငဲ့ရသနည်း၊ .... "လိင်္ဂဘာဝါဘာဝါ ဝိဘတ္တုပ္ပတ္တိယံ အသမ္ဘဏ္ဏာယံ" — "တတောစ ဝိဘတ္တိယော" သုတ်နှင့် အညီ လိန်ဒုနောင် နာမ်နောင်၌သာ ဝိဘတ်သက်ခွင့်ရ၏၊ သမာသ်ကလည်း လိန်မဟုတဲ့ နာမ်မဟုတ်သောကြောင့် သမဒ်သနောင် ဝိဘတ်သက်ခွင့် မရနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဝိဘတ် သက်ခွင့် ရအောင် "နာမ်"ဟု ငဲ့ညွှန်းရသည်၊ နာမ်ငဲ့လိုက်သည့် အခါ "လိင်္ဂံ နာမံ သမံ"နှင့်အညီ နာမ်နှင့် လိန်မှာ သဘောတူပင် ဖြစ်သောကြောင့် "လိန်" လည်းမည်တော့၏၊ "ဘာ့ကြောင့် သမာသ်သည် လိန် မည် သနည်း" ဟု ထ၍ မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "သကတ္ထ ဝိရဟေန"ဟု မိန့်၊ ဤ "သကတ္ထဝိရဟေန"သည် "လိင်္ဂဘာဝါဘာဝါ"ဟူသော မူလဟိဘ်၏ အကူအညီဟိတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် သကတ္ထဝိရဟေနကို လိင်္ဂဘာဝါဘာဝါ၌ စပ်၊ "မိမိအနက်မှ ကင်းခြင်းကြောင့် လိန် အမည်မရ" ဟူလို။

ချဲ့ဦးအံ့ — "ရာဇပုရိသ"၌ ရာဇသဒ္ဒါသည် နာမ်အခိုက်၌ မင်းခြင်္ဂါကို ဟောသော်လည်း သမာသ်ဘွင်းသို့ ရောသည့်အခါ မင်းခြင်္ဂါတည်းဟူသော မိမိအနက်ကို စွန့်လွှတ်၍ ယောကျ်းနှင့် စပ်သွယ်မှု ဟူသော သမ္ဗန် အနက်ကိုသာ ဟောရတော့၏၊ ထို့ကြောင့် ရာဇသဒ္ဒါ၌ သကတ္ထ (မင်း-တည်းဟူသော မိမိ မူလအနက်) မရှိတော့ပြီ၊ ပုရိသ သဒ္ဒါလည်း နာမ်အခိုက်၌ ယောကျ်းဟူသမျှကို ဟော၏၊ "ရာဇပုရိသ" ဟု သမာသ် ဖြစ်သည့် အခါ၌ကား မင်းနှင့် စပ်သော ယောကျ်း (မင်းချင်းယောကျ်း) ဟူသော ယောကျ်းအထူးကို ဟောသောကြောင့် သကတ္ထ (မူလဟာရင်းဖြစ်သော ယောကျ်း သာမည်ဟူသော အနက်) မရှိတော့ချေ၊ "ဓာတုပစ္စယ ဝိဘတ္တိ ဝဇ္ဇိတ မတ္ထဝံ လိင်္ဂံ" နှင့် အညီ အနက်ရှိမှ လိန်မည်၏၊ အနက်မရှိလျှင် လိန် မမည်၊ လိန်မမည်လျှင် ဝိဘတ် မသက်နိုင်၊ ဝိဘတ် မပါလျှင်လည်း ပဒရာမဝင်ချေ၊ ထို့ကြောင့် "ရာဇပုရိသ သဒ္ဒါသည် မင်းချင်းယောကျ်း တည်းဟူသော အနက်သစ်ကို ဟောသော် နာမ်ဘဂ္ဂိုးဖြစ်၏" ဟု "နာမ်"ဟူသော နာမည်သစ်ကို ညွှန်ပြဘို့ရာ ဤအဘိဒေသသုတ်ကို မိန့်တော်မူသည်။

ကိစ္စပစ္စည်း အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါ, အာ ဤ ဏ္ဍနီဟူသော ဏ္ဍထြိပစ္စည်းအဆုံး ရှိသော သဒ္ဒါအင်္ဂ ရှိ သည်ဖြစ်လည်း၊ နာမဗျာဒေသ ထွံ-နာမ်ငဲ့ရခြင်းအကျိုး ရှိ၏ ဏ္ဍ-ဤသုတ်၌၊ သမာသဝုဟာဏံ-သမာသ သဒ္ဒါသည်၊ အတ္ထဝတံ-အနက်ရှိကုန်သော၊ သမုဒါယာနံ-ပုဒ်အပေါင်းဝှိကို၊ နာမဗျပဒေသော-

တဒ္ဓိတန္တာ၊ပေ၊ဒဒ္ဒဇာ — "ဒဇ္ဇာါစကံ နာမံ" နှင့်အညီ ဒြဗ်နက်ကို ဟောမှ နာမ် အမည် ရ၏၊ ဏ စသော တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်း ကျွန်စသော ကိတ် ပစ္စည်းတို့ကား ကံ ကတ္တား စသော သတ္တိနက်ကိုသာ ဟော၍ ဒြဗ်နက်ကို မဟောသောကြောင့် နာမ်=လိန် အမည် မရကြချေ၊ "ဓာတုလိင်္ဂံဟိ ပရာ ပစ္စယာ" နှင့် အညီ လိန်နောင် ဓာတ်နောင်သာ ပစ္စည်းများ သက်ကြသဖြင့်လည်း ထိုပစ္စည်းများ၏ လိန် မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှား၏၊ ဤသို့လျှင် ဝါသိဋ္ဌ - ကာရက စသော တဒ္ဓိတ်ပစ္စယန္တ ကိတ်ပစ္စယန္တ သဒ္ဒါတို့သည် "လိန်=နာမ်" မမည်ကြသောကြောင့် လိန်နာမ် အမည် ရဘို့ရန် "နာမ်" ငဲ့ရပေသည်၊ "ငဲ့" ဆိုသည်ကား "နာမ်" ဟု နာမည်ပေးခြင်းပင်တည်း။

တဝေတုန၊ပေ၊ဝဇ္ဇောတ္တာ — ဤကား "အတဝေတုနာဒိသု စ" ၏ အဖွင့်တည်း၊ "အတဝေတုနာဒိသု-တဝေတုနစသော ပစ္စည်း မနှောင်းကုန်လတ်သော်" ဟု ဆိုသဖြင့် "တဝေတုန စသော ပစ္စည်းကို ကြဉ်၍" ဟု ဆိုရာရောက်သည်၊ ထို့ကြောင့် "တဝေတုနတ္တာနတ္တာဒိပစ္စယန္တေ ဝဇ္ဇေတွာ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤအတဝေတုနာဒိသုသည် ကိတကကို ငဲ့သော နိမိတ်တည်း၊ မှန်၏— တဝေတုနတ္တာနတ္တာ စသော ပစ္စည်းများသည် ကိတ်ဖြစ်သာ ပါ၏၊ ထို့ကြောင့် ကိတကအရ တဝေတုန စသော ပစ္စယန္တကိတ်တို့ပါ (နာမ်ငဲ့ရာ၌) ယူရမည်လော ဟု ဘွဲ့းတောဘွယ်ရှိ၍ "အတဝေတုနာဒိသု စ" ဟုမိန့်သည်၊ တဝေတုနတ္တာနတ္တာ ပစ္စည်း ပစ္စည်းအဆုံးရှိသော သဒ္ဒါတို့သည် နဂိရ်ကပင် နိပါတ်တွင် ပါဝင်ပြီးဖြစ်၍ ထို သဒ္ဒါများနောင် နာမဒိဘတ်သက်နိုင်ရကား နာမ်ငဲ့ဘွယ် မလို-ဟူလို၊ ထိုသို့ နိပါတ်တွင်း၌ ဝင်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် တတော စ ဝိဘတ္တိယော သုတ်၌ "စဂ္ဂဟဏေန တဝေတုနာဒိ ပစ္စယန္တနိပါတတောပိ" ဟု ဖွင့်ပြလေသည်၊ တုနာဒိ၌ အာဒိဖြင့် တ္တာန, တ္တာ, တုံပစ္စည်းများကို ယူ။

စဂ္ဂဟဏံ၊ပေ၊နာမဗျပဒေသတ္ထံ — ["ပစ္စယန္တာဒိသ္မိပိ" ဟု အချို့စာရှိ၏ "ဏ္ဍထြိပစ္စယန္တသ" စသည်ဖြင့် ဋီကာဖွင့်ပုံကို ထောက်၍ "ပစ္စယန္တာဒိသ္မိပိ" ဟု ရှိသော သိဟိုဠ်မူသာ ကောင်းသည်။] တဝေတုနာဒိသုစ၌ စ သဒ္ဒါဖြင့် ကိစ္စပစ္စယန္တသဒ္ဒါ အာ ဤ ဏ္ဍနီ ဏ္ဍထြိ ပစ္စယန္တသဒ္ဒါစုကို ဆည်းသည်၊ စ သဒ္ဒါဖြင့် ထို သဒ္ဒါစုကို နာမ်ငဲ့ ရမည် - ဟူလို၊ ကိတ အရ၌ ကိတ ပစ္စည်းဆုံးသော သဒ္ဒါများကိုသာ ရသောကြောင့် တဒ္ဓအနိယ စသော ကိစ္စ ပစ္စယန္တတို့ကို စသဒ္ဒါဖြင့် ယူရသည်၊ ထို ပစ္စယန္တသဒ္ဒါတို့၌ နာမ်ငဲ့ရခြင်း၏ အကြောင်းမှာ အခြား ကိဘပစ္စယန္တအဘိုင်းငင်တည်း၊ "ဓာတုလိင်္ဂံဟိ ပရာ ပစ္စယာ" နှင့် အညီ လိန်၏ နောက်၌ သက်ရသော ဏ္ဍထြိ ပစ္စည်းများလည်း လိန် မဟုတ်ကြ၊ ထို့ကြောင့် ဏ္ဍထြိ ပစ္စယန္တသဒ္ဒါစုကိုလည်း နာမ်ငဲ့ရသည်၊ ပစ္စယန္တာဒိသ္မိ အာဒိဖြင့် "ခ စသော ဓာတု ပစ္စယန္တသဒ္ဒါများကို ယူ" ဟု ဋီကာဖွင့်၏။

နာမ်ငဲ့ခြင်းသည်၊ သမာ သဿေသ၀-သမာသ်၏အတွက် သာ၊(ဟောတိ-၏၊) ဣဘိ-သို့၊ နိယမတ္ထံ-သတ်မှတ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ ဣတိ-၍သို့၊ အာရေ-အစြားသော ဗျာကရဏ်း ဆရာတို့ သည်၊ (၀ဒန္တိ)။

(၃၃၄) အဗျယီဘာ၀ေါတိ ၀တ္တ၀ေ။

သေသ နပုံသကလိင်္ဂေါ ။ ၃၂၀ ။ သေသ အဗျယီဘာ၀ သမာသေသ-ကို၊ နပုံသကလိင်္ဂေါ၀ - နပုံလိန် ရှိ၏၊ ဟူ၍ သာ၊ ဒဠ္ဍဗ္ဗော-မှတ်ဆိုက်၏၊ ဣတိ - ၍သတ်ဖြင့်၊ နပုံသကလိင်္ဂံ-နပုံလိန် အဖြစ် သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဟိ-ဆက်၊ ဇ္ဇေ - ၍သတ်သည်၊ လိင်္ဂါတိဓေသေ-လိန်ကို ငဲ့ညွှန်းသော

ဣဓ သမာသဂ္ဂဟဏံ၊ ဧပ၊ နိယမတ္ထံတိ အပရေ — သမာသ် ဟူသည် နာမ်ပုဒ် ၂၂ ခု စသည်ကို စပ်သောကြောင့် နဂိုရ ကပင် နာမ်သဒ္ဒာ မပျက်ခဲ့၊ နာမ် သဒ္ဒာ မပျက်လျှင် နာမ်ငဲ့ဘွယ်လည်း မလို၊ သို့ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ၍သတ်၌ သမာသ သဒ္ဒါကို ထည့်ရပါသနည်း — ဟု မေး၊ အဖြေကား — ဩဇ်နက်ကို ဟောသော ပုဒ် အပေါင်းသည် "ရညော ပုရိဒသာ" စသည်ကဲ့သို့ ၀ါကျလည်း ရှိ၏, "ရာဇပုရိသော" စသည်ကဲ့သို့ သမာသ်လည်း ရှိ၏၊ ထိုဘွင် "နာမ" ဟူသောအမည် သည် "ရာဇပုရိသော" ကဲ့သို့သော သမာသ်၏ အမည်သာ ဖြစ်သည်, "ရညော + ပုရိဒသာ" ကဲ့သို့သော ၀ါကျ၏အမည် မဟုတ်-ဟု သတ်မှတ်ခြင်းအကျိုးငှါ သမာသ သဒ္ဒါကို ထည့်၍ဆိုရသည်၊ "သိဒ္ဓေ သဘံ၀ိ အာရမ္ဘော နိယမာယ၀ါ ဟောတိ အတ္ထန္တရ၀ိညာပနာယ" ဟူသော နိယမ - အတ္ထန္တရ၀ိညာပန အကျိုး ၂ မျိုးတွင် ၍သတ်၌ သမာသ သဒ္ဒါသည် နိယမ အကျိုးရှိသည်-ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ၊၍ဗျာကရဏ်းကျမ်းဆရာတို့၏ အဆိုသည် "သကတ္ထ၀ိရဓေဟန ၊ ပေ ၊ ၀ိဘတ္တျုပ္ပတ္တိယံ အသမ္ဘ၀ာယံ" ဟု ပဌမ ပြုခဲ့သော နည်းမှ တနည်းဖြစ်၏၊ ရှေးနည်း အလို-မိမိတို့ မူလအနက်များမှ ကင်းလွတ်သဖြင့် လိန်အမည် မရှိ၍ ၀ိဘတ်သက်ခွင့် မရသောကြောင့် နာမ်မငဲ့လျှင် မဖြစ်သည့်အတွက် သမာသ်ကို နာမ်ငဲ့ဘို့ရာ သမာသ သဒ္ဒါကို ထည့်ရသည်၊ ဗျာကရဏ်းဆရာတို့ အလိုအား — နာမ်ပုဒ်အပေါင်း ဖြစ်၍ နာမ်ငဲ့ဘွယ် မလို, နာမ်မငဲ့ဘဲပင် ၀ိဘတ်သက်နိုင်၏၊ သို့သော် ပုဒ်အပေါင်းကို နာမဟု အမည်ပေးရာ၌ ၀ါကျကို မပေးရ, သမာသ် ဖြစ်မှ "နာမ" ဟု အမည်ပေးရသည် ဟု သတ်မှတ်ခြင်း အကျိုးငှါ "သမာသ" သဒ္ဒါကို ထည့်ရသည် - ဟု ဆိုလိုသည်။ [၍ ၀ါကျ၌ အ၀ဏ္ဏ၀တ်၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ ဓာတုပစ္စယ၀ိဘတ္တိ ၀ဇ္ဇိတ မတ္ထ၀ံ လိင်္ဂံ (ပရသမညာ ပဒယောဂေသုတ်)၌ ပြုခဲ့သော "အတ္ထ၀ံ" ၏ အဓိပ္ပါယ် အတိုင်း တည်း။]

(၃၃၄) နပုံသကလိင်္ဂါ၀ — ["နပုံသကံ လိင်္ဂံ" ဧတဿဘဿ နပုံသကလိင်္ဂါ ဧ၀"-ဋီကာ၊] နဂိုရက ဣတ္ထီ ကုမာရိဟု ဣတ္ထိလိန်ရှိ၊ ဃာ ပုဒ်များသည်၎င်း၊ ဒဓထာနံ + အာဘာ၀ေါ စသော နဂိုရက ပုလ္လိန် ရှိသော ပုဒ်များသည်၎င်း အဗျယီဘာ သမာသ်

သုတ် သည်၊ သဘိဝိ - ဖြစ်သော်လည်း၊ ဝါ-ဖြစ်စေကာမူ၊ အဓိပညံတျာဒိသု-အာဓိပညံ အစရှိသော ဖြယုဂ်ဘို်၌၊ အဓိဉာဏံဘျာဒိ ရူပပ္ပသင်္ဂါ-အာဓိဉာဏံ အစရှိသော ရုပ်၏ ကပ်ငြို ထျဉ်းပါးဘွယ်သည်၊ နဝေါတိ-မဖြစ်၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) တ်ပညံတျာဒိသုဝိယ-တိပညံ အစရှိသော ဖြယုဂ် တို်၌ ကဲ့သို့၊ သဒ္ဒါနံ့ရတ္တာ - သဒ္ဒါတမျိုး၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဆိုတိ, တွင်းသို့ ရောက်သည့် အခါ"အဓိတ္ထိ အဓိကုမာရိ, နိဒ္ဒရထံ"စသည်ဖြင့် နပုလိုန် ရှိသော ပဒ်များ ဖြစ်ကြရသည်-ဟူလို၊ နဂိုရိက နပုလိုန်ရှိနေသော"ဥပနဂရံ"စသည်တို့ နပုလိုန် ရှိရကြောင်းမှာ အထူးပြောဘွယ် မလို၊ ပဋ္ဌာန္နဂတိက နည်းအားဖြင့် နပုလိုန်ရှိပြီး ပဒ်များ ကိုလည်း နပုလိုန်ရှိစေ-ဟုဆင် ထပ်၍ ဆိုရမည်။

ဆျာသဆိုပုံ။ ။ဤသုတ်ကို "လိင်္ဂါတိဒေသ မဟုတ်, ကာရိယာတိဒေသသုတ်" ဟု ဆို၍ လိင်္ဂါတိဒေသသုတ်ဖြစ်လျှင် နပုလိုန် မငဲ့မိုက "အဓိပညာ" ဟု ဣတ္ထိလိန် ရှိသော ရုပ်သည် ဤသုတ်ဖြင့် နပုလိုန် ငဲ့လိုက်က "အဓိဉာဏံ" ဟု နပုလိုန်ရုပ် ဖြစ်သွားဘွယ် ရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် ဤသုတ်သည် လိင်္ဂါတိဒေသသုတ် မဟုတ်, သေသေသန္တေဝသုတ် ကဲ့သို့ ကာရိယာတိဒေသ သုတ်တည်း၊ သရော ရသော နပုံသကော " စသော သုတ်ဖြင့် နပုလိုန် အရာ၌ ရသ စိရင်သကဲ့သို့ " အဓိပညာ အဓိတ္ထိ " စသည်၌လည်း နပုလိုန်လို သဘောထား၍ ရသ စိ၊ရင်ပါ၊လေ"ဟု ငဲ့သွန်းသည်-ဟူလို၊ ဤကား ဆျာသအဆိုတည်း။

ဇ္ဈေဟိ၊ ဧပေ၊ ပတိပညံတျာဒိသုဝိယ—ထိုဆျာသ အဆိုကို လိုက်၍ ရှင်းလင်းပယ်ချ လိုသောကြောင့် "ဇ္ဈေဟိ"စသည်ကို မိန့်သည်၌၊ မှန်၏-"ဇ္ဈေဟိ၊ ပေ၊ တိပညံတျာဒိသု ဝိယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ" ဟူသော ဝါကျသည် ဆျာသ အဆိုကို ရှင်းလင်းစေသော စကား ဖြစ်၍ "နစာယံ၊ ပေ၊ ဒုဒဿနတော" ကား ဆျာသ အဆိုကို ပယ်ချသောစကား ဖြစ်သည်၊ ဤသုတ်သည် လိင်္ဂါတိဒေသသုတ် ဖြစ်စေကာမူ အဓိပညံရုပ်က အဓိဉာဏံ မဖြစ်နိုင်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း — အဓိဉာဏံသည် အဓိပညံနှင့် သဒ္ဒါချင်း မဟူ - သဒ္ဒါတမျိုး ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ဥပမာ — " တိသော - ဒုမျိုးကုန်သော+ပညာယော - ဗဟု တို်တည်း၊ တိပညံ-ဒုမျိုးသော ပညာ"ဟူသော ဒိဂုဏသမာသ်၌ ဒိဂုဏသကတ္တံ သုတ်ဖြင့် နပုလိုန် ငဲ့လိုက်သည့်အခါ တိပညာ ဟူသော နဂိုရိဣတ္ထိလိန် သဒ္ဒါသည် "တိဉာဏံ"ဟု သဒ္ဒါတမျိုး ပြောင်း၍ မသွားသကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဤသုတ်သည် လိင်္ဂါတိဒေသ ဖြစ်စေကာမူ အဓိပညံမှ အဓိဉာဏံ ဖြစ်သွားလိမ့်မည်လား ဟု (ဆျာသ ပြသလို) ယုံမှားဘွယ် မရှိပါ-ဟူသို၊ [ဤစကားဖြင့် ဤသုတ်ကို "လိင်္ဂါတိဒေသ" ဟု ရူပသိဒ္ဓိက ဆိုလိုသည် မဟုတ်, အကယ်၍ လိင်္ဂါတိဒေသသုတ် ဖြစ်စေကာမူ ဆျာသပြသော လျဉ်းပါး (ယုံမှား) ဘွယ်မျိုး ရှိနိုင် ဟု ရှင်းလင်းပြခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊ "တိပညံ"၌ အတိပညံ ဟု ပါဠိပျက်နေသည်၊ "တ်ဿော ပညာ သမာဟာရော" စသော ဋီကာဖွင့်ထောက်၍ "တိပညံ" ဟု သိဟိုဠ်မူ အတိုင်း ပါဠိမှန် ရှိစေ၊ ဇ္ဈေသည်း လိင်္ဂါတိဒေသ ဟူသော လက္ခဏဝန်ကတ္တားနှင့် အရတူ ဖြစ်သောကြောင့် "ဤသုတ်သည် " ဟု လက္ခဏဝန် ကတ္တားနက်ပင် ပေးသည်။]

ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ စ-စင်စစ်ကား၊ အယံ-ဤသုတ်သည်၊ နအာတိဒေသေး-အာတိဒေသ သုတ် မဟုတ်၊ (ကသ္မာ - အဘယ့်ကြောင့် သိနိုင်သနည်း၊) သုတ္တေ - သုတ်၌၊ အတိဒေသ လိင်္ဂသ - အာတိဒေသ၏ အမှတ်အသား ဖြစ်သော၊ ဏ္ဍဝသဒ္ဒဿ - ဏ္ဍဝသဒ္ဒါကို၊ အဒဿနတော-မမြင်ရခြင်းကြောင့်တည်း၊ ပုရေဝိယ သျာဒျုပ္ပတ္တိ။

(၃၃၅) ကွစိတိ ဝတ္တတေ၊ [" အာကာရန္တော+အဗျယီဘာဝါ " တိဆေဒေါ-ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် " မကာရန္တော ဗျယီဘာဝါ " ဟု သန္ဓိစပ်လျက် ရှေးပါဠိရှိကြောင်း သိပါ။]

အံဝိဘတ္တိန မကာရန္တေးဗျယီဘာဝါ။ ၃၄၁ ။အာကာရန္တော-သော၊ တာသ္မာ အဗျယီဘာဝါ - မှ၊ ပေ၊ ဟောတိ၊ သေသံ-ကို၊ နေယျံ - သိနိုင်လောက်၏၊ [အံ ပြုပြီးနောက်, ဆွင်း, ဆျ, ကပ်- ဟူသော အစိအရင်များ သိနိုင်လေးက်ပြီ - ဟူလို။] တံ ဥပနဂရံ - ထို မြို့အနီး၊ နဂရသ - မြို့၏၊

နစာယံ၊ ပေ၊ အဒဿနတော-အမှန်အားဖြင့် ဤသုတ်သည် ကာရိယာတိဒေသ-လိင်္ဂါတိဒေသ ၂ မျိုးပင် မဟုတ်၊ ခဲ့ပြီးအံ့ - " သေသေသန္တေဝ " စသော အခြားအတိဒေသ သုတ်များ၌ ငဲ့ညွှန်းပုံကို ပြသည့် အတိဒေသ အမှတ်အသား ဖြစ်သော " ဏ္ဍဝ " သဒ္ဒါပါ၏။ [တထာ ကတ္တာရိစ သုတ်၌လည်း " တထာ " သဒ္ဒါ ပါ၏၊ အနုပဒိဋ္ဌာနံ ဝုတ္တာယောဂတောသုတ်၌ကား ဏ္ဍဝ တထာတို့ထက်ပင် သေချာသော " ဝုတ္တာယောဂတော " သဒ္ဒါ မပါ၏၊] ဤသုတ်ကား ထိုကဲ့သို့ အတိဒေသ အမှတ်အသား မပါသောကြောင့် အတိပဒသသုတ် မဟုတ်၊ အဗျယီဘော သမာသ်သည် ဥပသဂ်ရနိုပါတ် အနက် ပြဋ္ဌာန်းလျက်ရှိသောကြောင့် ဥပသာရနိုပါတ် ထုံးစံအတိုင်း " အလိန် (လိန်အထူး ၎ရှိ) " ဟု မှတ်ရမည်လား ဟု ယုံးမှားဘွယ် ရှိသောကြောင့်ဂုဏ်း " ဒွန်တပ္ပုရိသ်ကဲ့သို့ နောက်ပုဒ် ဣလိန် လိုက်၍ ၃ လိန် ဆက်ဆံ၍လသလား " ဟု ယုံးမှားဘွယ် ရှိသောကြောင့်ဂုဏ်း " နပုလ္လိန်ရှိသည် " ဟု စိရင်သော ဝိမိသုတ် တမျိုးဖြစ်သည်၊ [သရော ၎သော နပုံသကော သုတ်ဖြင့် စိရင်ဘို့ရာ အစိအရင်ကို သိစေသော ငိဂျုဂ် ပရိဘာသာ သုတ် ဟူလည်း ဆိုကြ၏။]

မှတ်ချက်။ ။ဤသို့ အတိဒေသသုတ် မဟုတ်သောကြောင့် " နပုံသကလိင်္ဂါဝ " ဥ " လိင်္ဂါ+ဏ္ဍဝ " ဟု ပုဒ်မဖြတ်ဘဲ " လိင်္ဂါ + ဧဝ " ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရ၏သည်၊ ကလာပ်ဝုတ္တိဋ္ဌကား " အဗျယီဘာဝသမာသော နပုံသကလိင်္ဂ သျာဘ် " ဟု " ဝ " မပါဘဲငဲ့ဆွဲ၏၊ ထို့ကြောင့် ကလာပ်အလိုလည်း အတိဒေသသုတ် မဟုတ်-ဟု မှတ်။ [" ယထာ ပရိသာယ-အကြင် အကြင် ပရိသတ်၌၊ ယထာသမ်ာဒိဋ္ဌာယ - အကြင် အကြင် ညွှန်ပြအပ်တိုင်းကို၊ ယထာပဋိညာယ-အကြင် အကြင် ဝန်ခံခြင်းဖြင့် " စသည်၌ နပုံလိန်မဟုတ်သောကြောင့် ဤသုတ်အစိအရင်မျိုးကို မောင်လွှာန်၌ ဝိကပ် ဟု ဆိုသည်၊]

သဓိပ်-အနီးသည်၊ တိဋ္ဌတိ-တည်၏၊ ဣတိ အာဇ္ဈော-နက်၊ "နဂရသ သဓိပ်"ဟု ဖွင့်၍ ဥပနဂရံဒွိ ပဌမာသိဝိဘတ် ဆုံးသော ပုဒ်မှန်း ထင်ရှား အောင်"တိဋ္ဌတိ"ဟု အာပိထည်သည်။ တာနိ ဥပနဂရံ - ထိုမြို့အနီးဘို့၊ အာလပနေဝိ- အားလုပ်ခဲ့လည်း၊ ဇဝံ - ဤ အတူတည်း၊ တံဥပနဂရံ-ကို၊ ပဿ-ရှုလော၊ [ဒုဘိယာဝိဘတ်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားဘို့ရာ "ပဿ"ဟု စပ်ပုဒ်ကြိယာကို ထည့်သည်။]တာနိ ဥပနဂရံ-ထိုမြို့အနီးတို့ကို၊[ဇကဝုစ် ဗဟုဝုစ် ကွဲပြားအောင်"တံ-တာနိ"ဟု ထည့်သည်။]

ကွစိတိ-ကွစိသဒ္ဒါဖြစ်၊ အဓိကာရတော- လိုက်ခြင်းကြောင့်၊ ပဋ္ဌမျာ-ပဋ္ဌမိဝိဘတ်ဖြစ်၊ အဃံအံဘာဝေါ-ဤ အံအဖြစ်သည်၊ နု-မဖြစ်၊ တတိယာ သတ္တမီ ဆဋ္ဌီနံတု - တတိယာ , သတ္တမီ, ဆဋ္ဌီ ဝိဘတ်တို့ဖြစ်ကား၊ အယံ အံဘာဝေါ-သည်၊ ဝိကပ္ပတော-ဝိကပ်အားဖြင့်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

တေန ဥပနဂရံ - ထိုမြို့အနီးသည်၊ ကတံ-ပြုအပ်၏၊ ဥပနဂရေနဝေါ-"ဥပနဂရေန"ဟုလည်း ဂ်ိဖြစ်၊ တေဟိ ဥပနဂရံ-တို့သည်၊ ဥပနဂရေဟိဝေါ-လည်း ဂ်ိဖြစ်၊ တာသ ဥပနဂရံ-အား၊ ဒေဟိ-ပေးလော၊ (ဥပနဂရသ်ဝေါ-လည်း ဂ်ိဖြစ်၊) တေသံ ဥပနဂရံ - တို့အား၊ (ဥပနဂရာနံဝေါ-ဖြစ်) [စတုတ္ထိ-"ဥပနဂရသ-ဥပနဂရာနံ"ရုပ်တို့ သိဟိုင်္ဂမ္ဟ၌ မပါ။] ဥပနဂရာ, ဥပနဂရ မှာ, ဥပနဂရဆ္မာ-မှ၊ အာနယ - ဆောင်ယူခဲ့လော၊ ဥပနဂရေဟိ-တို့မှ၊ ဥပနဂရံ- ဖြစ်၊ သန္တိကံ-ဥစ္စာ၊ ဥပနဂရသ်ဝေါ-ဖြစ်၊ တေသံဥပနဂရံ- တို့ဖြစ်၊ ဥပနဂရနံဝေါ- လည်း ဂ်ိဖြစ်၊ ဥပနဂရံ- ၌၊ နိဒေဟိ- သိုဒ်းလော၊ ဥပနဂရေ, ဥပနဂရမှိ,ဥပနဂရေသ္မိံဝေါ လည်း ဂ်ိဖြစ်၊ ဥပနဂရံ-တို့၌၊ဥပနဂရေသုဝေါ- လည်း ဂ်ိဖြစ်၊ ဇပံ-ဤ အတူ၊ ဥပကုဏ္ဍံ- အိုးဖျိုအနီး၊ ["ကုဏ္ဍသ+သဓိပ် ဥပကုဏ္ဍံ"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုပါ-ဟူလို။]

(၃၃၅) နပဋ္ဌမျာ၊ ပေ၊ ဝိကပ္ပတော — ကွစိသမာသန္တစသော သဒ်မှ လိုက်လာသော ကွစိသဒ္ဒါကြောင့် " နပဋ္ဌမျာ-ပဋ္ဌမိဝိဘက်ကို အံ မပြုရ " ဆို့ကြောင့် ပဋ္ဌမိရုပ်၌ " ဥပနဂရာ, မှာ, သ္မာ၊ ဥပနဂရေဟိ"ဟုသာ ပြယုဂ်ထုတ်၍"ဥပနဂရံ"ဟု မထုတ်၊ တတိယာ သတ္တမီ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်တို့ကိုကား ဝိကပ်အားဖြင့် အံ ပြုသည်၊ ထို့ကြောင့် တတိယာ၌ ဥပနဂရံ အပြင် "ဥပနဂရေန ဥပနာရေဟိ"ဟုလည်း ထုတ်၏၊ သတ္တမီ ဆဋ္ဌီရုပ်များ၌လည်း နည်းဘူ၊ စတုတ္ထီဝိဘတ် အုတ္တက် ဂါထာ၌ အထူးဆိုချက် မပါ၊ မြန်မာမှာယ် စတုတ္ထီ၌ " တသ ဥပနဂရံ ဒေဟိ, ဥပနာရသ်ဝေါ၊ တေသံ ဥပနပရံ, ဥပနဂရာနံဝေါ"ဟု ဝိကပ်ရုပ်ကို ပြထားသော်လည်း သိဟိုင်္ဂမ္ဟ၌ ဝိကပ်ရုပ်ကို မပြချေ၊ မြန်မာဆရာတော်တို့က

အဘာဝေ-မရှိခြင်း အနက်၌၊ (ဥဒါဟရဏ်-ကား၊ နောက်၌လည်း ဤနည်းအတိုင်းထည့်၊) ဒရထာနံ-ကိလေသာ ပူပန်မှုတို့၏၊ အဘာဝေါ-မရှိခြင်းတည်း၊ နိဒ္ဒရထံ - ခြင်း၊ နိမ္မသကံ -ခြင် မရှိခြင်း၊ ပဆ္ဆာအထြေ-ပဆ္ဆာအနက်၌၊ ရထသ-ရထား၏၊ ပဆ္ဆာ - နောက်တည်း၊ အနုရထံ-စတုတ္ထီနှင့် ဆင်ခြင်ရပ်မှာ သဘောတူပင် ဖြစ်၍ ဆင်ခြင်ပိကပ် ဖြစ်လျှင် စတုတ္ထီလည်း ပိကပ်ဖြစ်ရမည်" ဟု အယူရှိကြဟန် တူ၏၊ သို့သော် ဂါထာ၌ပင် ဆင်ခြင်ကိုသာ ဆိုထားခဲသာကြောင့် စတုတ္ထီ၌ ပိကပ်ရပ် မပြသော သိဟိုဠ်မူသာ အလိုက်မည် ထင်သည်။ [ကွစိသဒ္ဒါကို ဝဝတ္ထိတရိဘာသာ အနက် ရှိ၏ ဟု ကြံ၍ " ပဆ္ဆမိဠ္ဟ အသန္တာဝိမိ , တတိယာသမ္ဘာမိ ဆင်ခြင်ရ နိစ္စဝိမိ, ကြင်းဝိဘတ်၌ အနိစ္စဝိမိ" ဟု ခဲ့ကြသေး၏၊ သို့သော် " ကွစိတိကွစိ သမာသန္တကဏ္ဍာဒိတော အနုဝတ္တတေ, ကတ္ထစိ အမာဒေသနိဝတ္တနတ္ထံ " ဟု ဋီကာမှင့်သောကြောင့် ကွစိသဒ္ဒါသည် ကွစိ အနက်ပင် ရှိ၏-ဟု မှတ်။]

ဆက်ဦးအံ့ — ဤ " နပဆ္ဆမျာယ မံဘာဝေါ " ဂါထာသည် ကလာပ်ကာရကာရိယာလားသော " အဗျယီဘာဝါ အကာရန္တာ ဝိဘတ္တိနံ အံ အပဆ္ဆမျာ..... ဝါ တတိယာသတ္တမိနံ"ဟူသော ၂ သုတ်ကို မှီးသော ဂါထာ ဖြစ်သည်၊ ထို ကလာပ်၌ ဆင်ခြင်ဝိဘတ်အတွက်ပင် အထူး မဆို၊ ထို့ကြောင့် ကလာပ်အလို " ဆင်ခြင်ဝိဘတ်လည်း အံ အပ္ပိုမြဲသည် " ဟုပင် မှတ်ယူရမည်၊ ရှေးဆရာတို့ကမူ " အဇ္ဈတ္တာဓမ္မာ " (ပဌမာယော)၊ "အဇ္ဈတ္တောဓမ္မော အဇ္ဈတ္တသ" (သိ-သ) တို့၌ အံ မပြုသော ရုပ်ကို မြင်ရသောကြောင့် ပဌမာ စတုတ္ထီ ရပ်များ၌ အံ အပ္ပိုမမြဲ - ဟုဆင်း, " အဇ္ဈတ္တံ - အဇ္ဈတ္တခန္ဓာကို၊ အဘိနိဝိသိတွာ - နှလုံးသွင်း၍၊ အဇ္ဈတ္တံ - မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ " ဟူရာ၌ ပဌမီ ဝိဘတ်ဖြင့် အဇ္ဈတ္တံ ဟူ အံပ္ပြုလျက် ရှိသောကြောင့်ဂင်း, အခြား ဝိဘတ်များ၌လည်း ဆို့အတူပင် " အံပ္ပြု-မပ္ပြု" ၂ ခု ရှိသင့်ရကား ဝိဘတ်အားလုံး၌ပင် အံ အပ္ပြု မမြဲဟု ဆိုးဖြတ်တော်မူကြသည်၊]

အဘာဝေ— အဘာဝအနက်၌ သမာသ်ဖြစ်သောကြောင့် "အဘာဝေ" ဟု ဆိုသည်၊ နိဒ္ဒရထံ၌ နိသဒ္ဒါသည် အဘာဝ အနက်ကို ဟောင်း၏၊ ထို အဘာဝသည် အတ္ထာဘာဝါ၊ ဇာတိဘာဝ, ပဓံသဘာဝ, ဥပဘောဂဘာဝ ဟု ၎မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် ဝတ္ထုဗြဟ်က "အတ္ထ" ဟု ခေါ်၏၊ ထို ဝတ္ထုဗြဟ်၏ မရှိခြင်းသည် "အတ္ထာဘာဝ" မည်၏၊ နိမ္မက္ခိကံ-ယင်ကောင်မရှိခြင်း, နိမ္မသကံ-ခြင်မရှိခြင်း, စသည်တည်း၊ ဤ၌ "ယင်ကောင်-ခြင်" ဟူသော ဝတ္ထုဗြဟ်၏ မရှိခြင်းဖြစ်သည်၊ နိဒ္ဒရထံ၌လည်း "ကိလေသာအပူ" ဟူသော ပရုမတ္ထ အထည် ဝတ္ထု၏ မရှိခြင်းဖြစ်၍ " အတ္ထာဘာဝ " ပင်တည်း၊ ပြည့်စုံခြင်းကို " ဇာဒ္ဓ " ဟု ခေါ်၏၊ ထိုပြဲ့ခ်ဳံမှု၏ မရှိခြင်းသည် "ဇာဒ္ဓါဘာဝ" မည်၏၊ ဒုယျောနံ-ယဝနတိုင်း(ယောနတိုင်း)၏ (ပြည့်စုံမှု) မရှိခြင်း၊ ဒုတ္တိက္ခံ-ထမင်း၏ မရှိခြင်း, စသည်တည်း၊ ဤ၌ထမင်းဖြစ် လုံးဝ မရှိခြင်းကို မဆိုလို, မပြည့်စုံ မလုံခလောက်ခြင်းကို " အဘာဝ " ဟု ဆိုသည်၊ ပျက်စီးခြင်းကို "ပဓံသ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုပျက်စီးခြင်းသည်ပင် မရှိခြင်းဖြစ်သောကြောင့် "ပဓံသာဘာဝ" မည်၏၊ အတိသိတံ - အဓိ၏ ကုန်လွန်ခြင်း၊ အတိဝဿံ - ဝဿနှုတ် ကုန်လွန်ခြင်း, စသည်တည်း၊ ဤ၌ အဓိဥတု-ဝဿနှုတ်တို့ ပျောက်ကွယ်ကုန်လွန်ခြင်းသည်

ရထား-နောက်၊ အနုဝါတံ - လေ့နောက်၊ ဝါ - လေ-အောက်, လေ-ရုန်၊ ယောဂ္ဂတာယံ - လျောက်ပတ်သည်၏ အဖြစ် ဟူသော အနက်၌၊ ယထာသရူပံ-သရုပ်အား-လျော်သည်၊ အနုရူပံ - အဆင်း-အား-လျော်သည်၊ ဝါ-သဘော-အား လျော်သည်၊ ရူပယောဂ်ံ - အဆင်း-အား လျော်သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဇာတိ-အ-ဇ္ဈာ-နက်၊ ဝိနိစ္ဆာယံ-ဝိနိစ္ဆာ အနက်၌၊ အတ္တာနံ အတ္တာနံ ပတိ-ပိမိ ပိမိ၌၊ ပဋိဂ်ံ - ပြုပြုပိမိ၌၊ အဒ္ဓမာသံ အဒ္ဓမာသံ အနု - လခွဲ လခွဲ

ပဓံသာဘာဝ မည်၏၊ သုံးဆောင်ခြင်းကို " ဥပဘောဂ " ဟု ခေါ်၏၊ ထို ဥပဘောဂကာလ၏ မရှိခြင်း-သည် "ဥပဘောဂါဘာဝ" မည်၏၊ အတိ-ယောဗ္ဗနံ-ပျိုရွယ်သူ-အဖြစ်၏ မသုံးဆောင်ရာ ကာလ၊ အတိကမ္မလံ-ကမ္မလာ၏ မသုံးဆောင်ရာကာလ၊ ဤ၌ "မသုံးဆောင်ရာ ကာလ" ဟူသည် သုံးရာကာလ မဟုတ်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဥပဘောဂါဘာဝ" ဟု ဆိုသည်၊ [" ဒရထာနံ+အဘာဝေါ " ဟု နိ၏ ပရိယာယ် အဘာဝပုဒ်ဖြင့် ဝိဂြိုဟ်ပြုရသော်လည်း ရုပ်တွက်သည့်အခါ၌ "နဲ+ဒရထ" တည့်၊ "နဲ-သိ+ဒထရထ-နံ" ဟု ဖြစ်, သိချေ, ဒရထာနံ ဖြစ်အောင် စီရင်၊ သမာသ်စသည် စီရင်၍ " နဲ+ဒရထ " ပကတိဖြစ်၊ ဒ ဒွေဘော်လာ, စသည်ဖြင့် ဥပနဂရံ အတိုင်းတွက်၊ "မသကာနံ အဘာဝေါ နိမ္မသကံ" လည်း နည်းတူ။]

ယောဂ္ဂတာယံ — ယောဂ္ဂ သဒ္ဒါသည် ယုတ္တ သဒ္ဒါနှင့် အနက်တူ၏၊ ယောဂ္ဂ-သင့်လျော်+တာ-အဖြစ်၊ (သင့်လျော်ခြင်း) ၊ ထို ယောဂ္ဂတာ အနက်၌ "ယထာ+သရူပ, အနု+ရူပ" တို့ သမာသ်ဖြစ်ကြသည်၊ "ရူပယောဂ္ဂန္တိ အတ္ထော" ဟု သိဟိုင်းမူ ရှိ၏ ဤ ရူပယောဂ္ဂသည် အနုရူပံ၏ အနက်ပြတည်း၊ မူဒ္ဓဗောဓ၌ " ရူပဿ+ယောဂ်ံ—အနုရူပံ "ဟုပင် ဝိဂ္ဂဟပြုသည်။

ဝိနိစ္ဆာယံ — ပတိ နှင့် အတ္တသည့် ဝိနိစ္ဆာအနက်၌ သမာသ် ဖြစ်ကြသော ဝိနိစ္ဆတ္ထ အဏ္ဍယိဘောတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝိဂြိုဟ်၌ ဝိနိစ္ဆာအနက် ထင်ရှားအောင် " အတ္တာနံ အတ္တာနံ " ဟု ၂ ပုဒ် ပြသည်၊ ဤ၌ " အတ္တာနံ အတ္တာနံ ပတိ " ဟု ပကတိဝုဒ်ရင်းဖြင့် ဝိဂြိုဟ်ပြုထားသောကြောင့် " အဏ္ဍယိဘော၌ အသပဒဝိဂ္ဂဟ ပြုရမည် " ဟူသော ရှေးစကား၏ မြေကြောင်းကို သိပါ၊ ရုပ်တွက်သည့်အခါ "ပတိ+အတ္တ"ဟု တည်၊ ပတိနောင် သိသက်, ချေ၊ ပရသမညော ပယောဂေ ဂ သုတ်ဖြင့် ပတိကို ဂ မမ္မပ္ပဝစနီယ မှည့်၍ ဂမ္မပ္ပ စနီယ ယုတ္တော သုတ်ဖြင့် အတ္တနောင် ဒုတိယာ အံ သက်, အတ္တာနံ ပြီးအောင် စီရင်၊ "ပတိ အတ္တာနံ" ဟု ဝါကျရုပ် ပြီး၏၊ အတ္တာနံ အတ္တာနံ+ပတိ-ဒ်မိ မိမိ၌၊ ဇာတိအဏ္ဍော-ဒ်၊ သမာသ်စသည် စီရင်၍ " ပတိ+အတ္တ " ဟု ပကတ်ပြု, သဗ္ဗောစံတိဖြင့် တိကို စပြု, ဒွေဘော်လည်း လာ၍ " ပစ္စတ္တ " နောင်ငဲ့ - နဲ့လိန် စီရင်, သို့သက်၍ အံပြု ပစ္စတ္တံ ပြီး၏။

ဆက်ဥုံးအံ့— "အတ္တာနံ ဒုတ္တာနံ+ပတိ" ဝါကျ၌လည်း ပတိ ဟူသော ကမ္မပ္ပစနီယနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ဒုတိယာပင် သက်ရ၏၊ " အတ္တံ အတ္တံ+ပတိ—ပစ္စတ္တံ= အနုက် တိုင်၌၊ [ပတိသဒ္ဒသ ဝိနိစ္ဆာယံ ကမ္မပ္ပဝစနီယ သညောဒိဓာန သာမတ္ထိယာ

တိုင်းဒွိ၊ အန္တဒ္ဓမးသံ - လခွဲ လခွဲဘိုင်းဒွိ၊ အာနုပုဗ္ဗိယံ - အစဉ် အတိုင်း ဟူသော အနက်ဒွိ၊ ဇေဋ္ဌာနံ - ကြီးသူဘို့၏၊ အနုပုးဗ္ဗာ - အစဉ် တည်း၊ အနုဇေဋ္ဌံ - ကြီးသူဘို့ အစဉ်၊ ဝါ - ကြီးငယ် စဉ်လိုက်၊ ပဋိလောမေ - ဆန့်ကျင်ဘက်ဟူသောအနက်ဒွိ၊ သောတသ-ရေအာယဉ်၏၊ပဋိလောမံ-ဆန့်ကျင်ဘက်တည်း၊ ပဋိသောတံ - ရေညာ၊ ပဋိပထံ - ခရီး၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၊ ဝါ ခရီးရင်ဆိုင်၊ ပဋိဝါတံ-လေညာ၊ အတ္တာနံ-အတ္တကို၊ အဓိဘိစ္စ-စွဲမှီ၍၊ ပဝတ္တံ-ဖြစ်သော တရားဘည်း၊ အဇ္ဈာဘံ- အတ္တကို စွဲမှီ၍ ဖြစ်သော

တံယောဂေ ဒုတိယာဂဇ္ဈံဝါကျမိ=ကမ္မပ္ပဝစနီယနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် "အတ္တံ အတ္တဲ" ဟု ဒုတိယာအတွင်းဝင်သော ဝါကျလည်းရှိ၏၊-သိဒ္ဓန္တနယကာမုဒိ၊] "ပစ္စတ္တံ"ဟု သမာသ်ပြီးသည့်အခါ၌ကား အနက်အားလျော်စွာ ဆိုင်ရာဝိဘာဝ်သက်၍ အံပြူ မှန်၏၊-"ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟိ-အတ္တာနိ အတ္တာနိ ဝေဒိတဗ္ဗော"ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဒွိ သို့သက်၊ "ပစ္စတ္တညေဝ (သယမေဝ=အတ္တနာယေဝ) နိဗ္ဗုတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ"ဗြဟ္မဇာလသုတ်ဒွိ နာဝိဘတ်သက်၊ "ပစ္စတ္တညေဝ (အတ္တာနိယေဝ) ဥပဂဒ္ဓန်" ပဋ္ဌာဂုတ္တရ အဋ္ဌကထာဒွိလည်း သို့ပင်၊ နောက် ၂ မျိုးကား ဝိစ္ဆတ္ထအဗျယီဘာဝ မဟုတ်၊ ဝိဘတ်အနက်ကို ဟောသော ဝိဘတ္တျတ္ထ အဗျယီဘောတည်း၊ "အတ္တနာတိ ပစ္စတ္တံ၊ အတ္တာနိတိ ပစ္စတ္တံ"ဟု ဝိဂြိဟ်ပြု၊ တချို့နေရာ၌ "အတ္တနောတိ ပစ္စတ္တံ" ဟုလည်း ပြုကြဒေသး၏။

အန္တဒ္ဓမာသံ—ဤ၌ အနုသဒ္ဒါသည် ဝိစ္ဆာအနက်ကို ဟောသောကြောင့် "အဒ္ဓမာသံ အဒ္ဓမာသံ+အနု"ဟု ဝိဂြိဟ်ပြုသည်၊ ပါစိတ် မောဟနသိက္ခာပုဒ်၌ကား "အနုသဒ္ဒါဝိစ္ဆာ အနက်နှင့် တကွ အစဉ်အတိုင်း အနက်ကိုလည်း တပြိုင်နက် ဟော၏" ဟု ယူဆ၍ "အနုပဋိပါဋိယာ အဒ္ဓမာသေ အဒ္ဓမာဒသ"ဖွင့်သည်။ [ကမ္မပ္ပဝစနီယခဏ်းနှင့် စပ်ကြည့်ပါ။]

အာနုပုဗ္ဗိယံ — ပုဗ္ဗံ-ရှေသို့၊ အနုဂတံ-အစဉ်လိုက်သည်တည်း၊ အနုပုဗ္ဗံ-ရှေသို့ အစဉ်လိုက်သည်၊ "ရှေသို့ အစဉ်လိုက်သောအနက်" ဟူသည် အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သော အနက်တည်း၊ အနုပုဗ္ဗသ-ရှေသို့ အစဉ်လိုက်သော အနက်၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ၊ (အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ခြင်း ကြိယာ) သည်၊ အာနုပုဗ္ဗီ-မည်၏၊ ဘာဝအနက်၌ ဏပစ္စည်းသက်၍ "အာနုပုဗ္ဗ"ဖြစ်ပြီးနောက် (ဣ) ပစ္စည်းသက်၍ "အာနုပုဗ္ဗီ"ဟု ဣတ္ထိကဲ့သို့ ပြီးသည်၊ ထို့နောက် သို့ကဲ့ယံပြု၍ "အာနုပုဗ္ဗိယံ" ဟု ဖြစ်၏၊ မောဂ္ဂလ္လာန်၌ကား "အနုပုဗ္ဗသ + ဘာဝေါ အာနုပုဗ္ဗိယံ" ဟု ဣသရိယံ ကဲ့သို့ ဏ ပစ္စည်း, အကို ဣပြု ထားသည်၊ ထိုအလို "အာနုပုဗ္ဗိဝေယ"ဟုလည်း ရှိ၏မည်၊ "အနုဇေဋ္ဌံ-ကြီးသူတို့၏ အစဉ်" ဟူသည် ဒနံ၂တ် ကြီးသူနောက် ၂ နံပါတ် ကြီးသူလိုက်, ထိုနောက် ၃ နံ၂တ် ကြီးသူလိုက်, ဤသို့ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ "ကြီးစဉ် ငယ်လိုက်" ဟု ခေါ်ကြသည်၊ [ပဋိလောမဆွဲ၌"ပဋိသဒ္ဒံ"ဟုမြန်မာမူ ရှိခဲသော်လည်း "ပဋိဝါတံ"ဟု ရှိသော သိဟိုဠ်မူသာ ကျမ်းကန်၌ အတွေ့များသော ပါဌ်ဖြစ်သည်၊ "ပဘဿ + ပဋိလောမံ, ဝါတဿ + ပဋိလောမံ"ဟု ဝိဂြိဟ်ပြု။]

တရား၊ မရိယာဒါဘိဝိဓိသု - မရိယာဒ အနက် , အတိဒိဝိ အနက်တို့ရှိ၍၊ အာ+ပါဏကောဋိယာ - အသက် ဆုံးသည့် တိုင်အောင်၊ အာပါဏကောဋိကံ-အောင်၊ ကွဗိသမာသန္တံ ဂတာန မကာရန္တောတိ-သတ်ဖြင့်၊

အတ္တာနံ ၊ ပေ ၊ အဗ္ဗယတ္တံ — ပဋိလောမတ္ထ သမာသ်မဟုတ်၊ အဗ္ဗယတ္တကို "အဓိ+အတ္တ"ဟု ခွဲ၊ အဓိသဒ္ဒါသည် သမာသ်အရာ၌ အဓိကာရအနက် ပဝတ္တိအနက် ၂ချက်ကို ဟောစေ၊ထို့ကြောင့်"အဓိကိစ္စ ပဘုတ္ထ အဗျယီဘော"ဟုမှတ်၊ ["အဓိသဒ္ဒေါ သမာသဓိသယေ အဓိကာရတ္ထေ ပဝတ္တိအတ္ထေဒ္ဓ ဂဟောတ္တာ ပဝတ္တတိတိ အတ္တာနံ အဓိကိစ္စ ဥဒ္ဒိဿ ပဝတ္တာ အဗ္ဗယတ္တာ"-အဗ္ဗယတ္တတ်က် မူသဒ္ဒီကာ၊] "အဓိ-သိ+အတ္တ-အံ" ဟုဖြစ်စေ၍ "အဓိ+ဒဇတ္တာနံ"ဟု ဝါကျရုပ် ပြီးစေ။

အတ္တာနံ အဓိကိစ္စ၏ အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ဤအဗ္ဗယတ္တံ့ အရ (မာတိကာ အကောက် အတိုင်း)မိမိ သန္တာန်၌ဖြစ်သော စိတ် စေတသိက် ရူပအားလုံးကို ရ၏၊ သတ္တဝါတို့သည် မိမိ သန္တာန်၌ဖြစ်သော တရားစုကို "အတ္တ" ဟု စွဲလမ်းကြ၏၊ ထို တရားတို့ကလည်း "အတ္တ" ဟု အစွဲအလမ်းခံတို့ရာ ရည်ရွယ်ချက် မရှိသော်လည်း ရည်ရွယ်ချက် ရှိသကဲ့သို့ မိမိ သန္တာန်၌ ဖြစ်ကြသည်၊ ["ဧဝံ ပဝတ္တမာနာ မယံ အတ္တာတိ ဂဟဏံ ဂမိဿာမာတိ ဇာမိနာဝိယ အမိပ္ပါယေန အတ္တာနံ အဓိကာရံ ကတ္ဝာ ပဝတ္တာ" - အဋ္ဌသာလိနီ။] "အတ္တာနံ - အတ္တကို၊ အဓိကိစ္စ-စွမ်ိ ရည်စူး၍ ပဝတ္တံ့-ဖြစ်သော တရားတည်း" ဟု အနက်ပေး၊ [ဋီကာ၌ကား-"အတ္တာတိ စိတ္တံ ဝုစ္စတိ, အဗ္ဗယတ္တံတိ စက္ခာဒိ"ဟု အတ္တအရ စိတ်ကိုဖွင့်၍ အဗ္ဗယတ္တံ့ အရကိုလည်း စက္ခုစသော အဗ္ဗယတ္တိကာယတန ၆ ပါးကိုသာ ဖွင့်၏၊ "အတ္တာနံ အဓိကိစ္စ ပဝတ္တံ" ဟု ကေဝစ် ဝိဂြိဟ်၌လည်း "ပဝတ္တာ" ဟု ဗဟုဝစ်ရှိလျှင် အဋ္ဌကထာတို့နှင့် သာ၍ ညီသည်၊ အဗ္ဗယတ္တံ့ ဟု ပုဒ်ပြီးသည့် အခါ၌ကား ဝိဂြိဟ်အလိုက် ကေဝစ် ဗဟုဝစ်(သိ-ယော) ၂ မျိုးလုံးကဲ့ပင် အံ ပြုနိုင်သည်သာ။]

ဝိဂြိဟ် တမျိုး ကြံပုံ ။ ။ "အဗ္ဗယံ့ ဝါ ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ" (သတိပဋ္ဌာန်) စသည်၌ အဗ္ဗယတ္တံ့ကို အတ္တနော"ဟု ဖွင့်၏၊ "အဗ္ဗယတ္တံ့တိ ဝါ အတ္တနော တိ ဝါ ကေဝံ အတ္ထံ, ဗျဉ္ဇနမေဝ နာနံ" ဟု မူလပဏ္ဏာသ အာကခ်ေယျသုတ် ဋီကာလည်း ဖွင့်၏၊ ထို အလို "အဗ္ဗယတ္တံ့-မိမိ၏" ဟု ပေး၊ "အဗ္ဗယတ္တန္တိ နိယကဗ္ဗယတ္တံ့ (မိမိကို မှီ၍ ဖြစ်သော အဗ္ဗယဟ္ဆ), အတ္တနော သန္တာနေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ အတ္ထော"ဟု ဖွင့်သော ကောသလ သံယုတ် အဋ္ဌကထာဋီကား "အဗ္ဗယတ္တံ့ - မိမိ၌" ဟုပေး၊ ထို အဗ္ဗယတ္တံ့ကို "အတ္တနောတိ အဗ္ဗယတ္တံ့, အတ္တနိတိ အဗ္ဗယတ္တံ့ (အချို့အရာ၌ အတ္တနောကို အဗ္ဗယတ္တံ့)" ဟု ပစ္စတ္တံ့ ပုဒ်ကဲ့သို့ ဝိဘတ္တိထွက် အဗျယီဘော သမာသ် ပြုရမည် ဟု ဆရာတို့ ကြံစတော်မူကြသေး၏၊ သို့သော် "အတ္တာနံ အဓိကိစ္စပဝတ္တံ" ဟူသော ဝိဂြိဟ်အရ "အတ္တကို ရည်စူး၍ ဖြစ်သော တရား အပေါင်း"ဟူသည် မိမိ ဟု ခေါ်ရသော ခန္ဓာငါးပါးပင် ဖြစ်သောကြောင့်ဂုဏ်း, အဗ္ဗယတ္တံ့ ၌လည်း ဆဋ္ဌီ သတ္တမီ ၂ မျိုးလုံးကိုပင် အံ ပြုနိုင်သောကြောင့်ဂုဏ်း " အတ္တ နံ အဓိကိစ္စ ပဝတ္တံ"ဟူသော ဝိဂြိဟဖြင့်ပင် 'အတ္တနော အတ္တနော သန္တာနေ" ဟူသော ထို အနက် အားလုံး ပေးနိုင်ပြီ-ဟု ထင်သည်။

ကပစ္စယော၊ ကစ္စာယနသ - ကစ္စည်းထေရ်၏၊ ယသော-ကျော်စော ခြင်းသည်၊ အာ+ကုမာရေဟိ-သတ္ထိသား၏ဘိုင်အောင်၊(ဝတ္ထုတော-ဖြစ်၏၊ ဝါ-ပြန်နှံ့၏၊)အာကုမာရံ-သတ္ထိသား၌ တိုင်အောင်။

(၃၃၆) သမိဒ္ဓိယံ-ပြည့်စုံခြင်း အနက်၌၊ ဘိက္ခာယ-ထမင်း၏၊ သမိဒ္ဓိ-ပြည့်စုံခြင်း၊ ဣတိ အတ္ထေ - ၌၊ သမာသေ-ကိုဂုင်း၊ နပုံသကလိင်္ဂတ္တေစ-ကိုဂုင်း၊ ကတေ-သော်၊ သမာသသာတိ အနွာဘိစ ဝတ္ထုတော၊ "ဝတ္ထုမာနေ" ဟု သိမှ၌၏၊ "ဝတ္ထုမာနေ - သော် အယံဝိဓိ-၌ အစီအရင်ကို၊ ဝုစ္စတိ-၏"ဟု စပ်ပုဒ်ထည့်၍ ဖွင့်သော ဒိကာနှင့် ညီးပသည်။]

မရိယာဒါဘိဝိဓိသု—[မရိယာဒါ, အာဘိဝိဓိတို့ အဓိပ္ပါယ်ကို ကာရကာ်၌ ရေးခဲ့ပြီ၊ "အာ+ပါကာသ" ဟု ရှိသည်ကား ပါဠိမျက်၊] "အာ+ပါကာကောဋ္ဌိ" ဟု တည်း၊ အာနောင် သိချေ၊ ဓာတုနာမာန စသော သုတ်ဖြင့် ပါကာကောဋ္ဌိကို အပါဒါန် မှည့်အပါဒါနေ ပဋ္ဌမိဖြင့် သွာသက်, "အာ+ပါကာကောဋ္ဌိယာ" ဟု ဝါကျပြီစေ၊ ဆိုင်ရာစီရင်၍"အာပါကာကောဋ္ဌိ"ဟု ပြီးသည့်အခါ ကွစိသမာသန္တ စသော သုတ်ဖြင့် ကပစ္စည်းသက်၍, သို အံပြု၊ "အာပါကာကောဋ္ဌိကံ သရတံ ဂစ္ဆတိ" စသည်၌ (လူသေလျှင် သရကာကုံပျက်သည်-ဟု နားလည်နှင့်ပါ)သရကာကုံသည် အသက်ဆုံးရာစုတိ၏ ဘင်ခကာ်၌ မတည်တော့သဖြင့် အသက်အဆုံးသည် သရကာကုံ၏ အဝိုင်းအခြား ဒဗ်စသော မရိယာဒအနက်ကို ဟောရာရောက်၏၊ ဤ မရိယာဒ အနက်၌ အာနှင့် ပါကာကောဋ္ဌိတို့ သမာသ်ဖြစ်ကြသည်၊ ကစ္စည်းထေရ်၏ကျော်စစ်ခြင်းကား ကသေးသူငယ်လူမမယ်တို့တိုင်အောင် ပြန်နှံ့သောကြောင့် အဘိဝိဓိ အနက်၌ အာနှင့် ကုမာရတို့ သမာသ် ဖြစ်ကြသည်၊ ဤ၌ "အာ+ကုမာရေဟိ (ဝါကျ) အ:ကုမာရံ" သမာသ်သာ လိုရင်းဘည်း၊ "ယသော ကစ္စာယနသ "ကား တွဲဘက်ဖြစ်၍ ထည့်အပ်သော ပါဠိတည်း။ [သီဟိုဠ်မူ၌ "အာ+ကုမာရေဟိ ယသော အာကုမာရံ,ယသောကစ္စာယနသ"ဟု ရ၏၊ မကောင်းလှ။]

(၃၃၆) သမိဒ္ဓိယံ၊ ပေ၊ ကတေ—သမိဒ္ဓိသည် အတ္ထဘော(ခန္ဓာကိုယ်)၏ လှာတင့်တယ်ခြင်း ဟူသော အတ္ထဘာဝသမိဒ္ဓိ, စားစသော ဥစ္စာဘ်ပြည့်စုံခြင်း ဟူသော ဓနသမိဒ္ဓိဟု ၂ မျိုးရှိ၏၊ ဤ သမိဒ္ဓိကို သမ္ပတ္တိ (ပြည့်စုံခြင်း) ဟုလည်း ခေါ်၏၊ ထိုတွင် ဓနသမိဒ္ဓိ အနက်၌ သုနှင့် ဘိက္ခာတို့ သမာသ်ဖြစ်ကြ၏၊ "သု+ဘိက္ခာယ" ဟု ဝါကျပြီးပြီးနောက် သမာသ်စပ်-အဗျယီဘာဝမှည့်, သမာသ်မှည့်, သုဟုဂုင်း ဘိက္ခာဟု အာကာရန္တအတိုင်းဂုင်း ပကတိပြု, နာမ်ငဲ့, ဓသာနပုံသကလိင်္ဂါသုတ်ဖြင့် နပုံလိန်အဖြစ်ကို စီရင်(သုဘိက္ခာ)၊ ဤ အားလုံးကို ရှေ့၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း စီရင်ရမည်ဖြစ်သော်လည်း အစ သမာသ်စပ်မှနှင့် အဆုံး နပုံးစီရင်မှကို ပြ၍ အလယ် အစီ အရင် များကို "ကာကောလောကန" နည်းအရ သိလေခံသောကြောင့် "သမာဒသ နပုံသကလိင်္ဂတ္တေစ ကတေ"ဟု ဆိုထားသည်၊ [နပုံးဖြစ်ပြီးနောက် ဤသုတ်ဖြင့် ရသပြု၍ သုဘိက္ခာဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သက်ဓသာဝိဘတ်များကို ဥပနာရံကဲ့သို့ အံ ပြု။]

သရော ရဿော နပုံသကော။ ။နပုံသကော-၌၊ ဝတ္တမာနသာ သမာသသ အာန္တော(အဆုံးဖြစ်သော)သရော ရဿော ဟောဘိ၊ စ-ဆက်၊ ဖွေ-ဤသုတ်၌၊ အဗျယီဘာဝဂ္ဂဟာဏံ-အဗျယီဘာဝသဒ္ဒါကို၊နာနုဝတ္ထေ တဗ္ဗံ-မလိုက်စေထိုက်၊တေန-ထို့ကြောင့်၊ ဒိဂုဒ္ဓန္ဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိသုဝိ-ဒိဂု,ဒ္ဓန်, ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်တို့၌လည်း၊ နပုံသကော ဝတ္တမာနသာ,သမာသန္တသာ-သမာသ်၏ အဆုံး သရ၏၊ ရဿဘွဲ့ - သည်၊ ဆိဒ္ဓံ - ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ အံဝိဘတ္တိနံ မိစ္စာဒိနာ- အံဝိဘတ္တိနံ မကာရန္တာ ဗျယီဘာဝါ သုတ်ဖြင့်၊ အမာဒေသော၊ သုဘိက္ခံ - ထမင်းပြည့်စုံခြင်း၊ ဂင်္ဂါယ - ၏၊ သမိပေ-၌၊ ပဝတ္တတိ-၏၊ ဣတိ, ဥပဂင်္ဂံ-မည်၏၊ ပကိကာယ-ဒိုးစရည်း၏၊ သဂိပ်-တည်း၊ ဥပမကိကံ-ဒိုးစရည်း အနိုး၊

ဇွေစ၊ ပေ၊ သိဒ္ဓံ ဟောတိ — အံဝိဘတ္တိနံ မကာရန္တာ အဗျယီဘာဝါ သုတ်မှ အဗျယီဘာဝ သဒ္ဒါကို ဤသုတ်သို့ လိုက်စေလျှင် ဤသုတ်သည် အဗျယီဘော အရာ၌သာ ရဿ ပြုနိုင်လိမ့်မည်၊ ရဿ ပြုဘို့ ကိစ္စကား ဒိဂုဒ္ဓန် ဗဟုဗ္ဗီဟိ အရာ၌လည်း ရှိသေး၏၊ ထို့ကြောင့် အဗျယီဘာဝ သဒ္ဒါကို ဤသုတ်သို့ မလိုက်စေသင့်၊ ဘိုသို့ အဗျယီဘာဝသဒ္ဒါ မလိုက်လာလျှင်"နပုံသကော ဝတ္တမာနသာ သမာသန္တသာ"ဟု သမာသ် သာမည်ကို ယူရ စသောကြောင့် ဒိဂု စသည်၌လည်း ရဿ အဖြစ် ပြီးနိုင်ခြင်း အကျိုးကို ရသည် - ဟူလို၊ ဤကား ရူပသိဒ္ဓိ စာကိုယ် ဝါဒတည်း။ [ကစ္စည်းဝတ်ဟု အဗျယီဘာဝသဒ္ဒါ လိုက်စေပုံကို (ရှင်ဦးကာ ဖွင့်ပုံနှင့် တကွ) ကစ္စည်းတာသာဒိကာ၌ ပြဆားသည်။]

ဂင်္ဂါယ၊ ပေ၊ ဥပဂင်္ဂံ — " ဂင်္ဂါယ သမိပေ ပဝတ္တတိ " ဟုရာ၌ ပဝတ္တတိကား သမိပေ ဟူသော အာဓာရ၏ အာဓေယ် တွဲဘက်ဖြစ်၍ ထည့်အပ်သော ကြိယာတည်း၊ ဝိဂြိုဟ် လုပ်ရာ၌ "သမိပေ" ဟု အာဓာရဖြင့် ထားရမည်လည်း မဟုတ်၊ "ဗာရာဏသိ ဥပဂင်္ဂံ ပဝတ္တတိ " ဟု ပါဠိရှိရာ၌ " ဗာရာဏသိ ဂင်္ဂါယ သမိပေ ဝတ္တတိ " ဟုံသည်း ရှိနိုင်သောကြောင့် ဂင်္ဂါယ သမိပေ သည် ထိုကဲ့သို့ ဝါကျမျိုး၌ ပါသော ဥပဂင်္ဂံ၏ အဖွင့်သာ ဖြစ်သည်။ [ဗာရာဏသိ-သည်၊ ဥပဂင်္ဂံ (ဂင်္ဂါယ သမိပေ) -ဂင်္ဂါမြစ်၏ အနီး၌၊ ပဝတ္တတိ-ဖြစ်၏။] သမာသ် ဝိဂြိုဟ် အစစ်ကား "ဥပနဂင်္ဂံကဲ့သို့ "ဂင်္ဂါယံ+သမိပံ" ဟုသာ ဖြစ်သင့်သည်။ ["ဥပ+ဂင်္ဂါ" ဟု တည်၊ " ဥပ+ဂင်္ဂါယ " ဟု ဝါကျ ဖြစ်စေ၊ " ဥပ+ဂင်္ဂါ " ဟု ပကတိ ဖြစ်သည့် အခါ ဤသုတ်ဖြင့် ရဿ ပြု (ဥပဂင်္ဂ) ၊ ဝိဘတ် အားလုံးကိုပင် အံ ပြု၍ " ဥပဂင်္ဂံ " ဟု ပြီး၏၊] ဥပမကိကံလည်း နည်း ဟူ၊ မကိကာ တို့ကား " ဥဒကစာဋိ-ရေအိုးစရည်း " ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ သို့သော် "အလိုဋ္ဌရ(အရဋ္ဌရ)| အိုးစရည်း " အနက်ဟော " မကိက " ကို နပုံလိန် ဟု ဓထာမနိဓိ အာဘိဓာန် ဖွင့်သော ကြောင့်ဂင်း , ဤ၌ " ပကိကာယံ " ဟု ဗုတ္တိလိန် ရှိသောကြောင့်ဂင်း , ထို အဖွင့်ကို မနှစ်သက်၍ မကိနောင် အမည်သည့်ာ အနက်၌ က ပစ္စည်း သက်သော ဝါစပ္ပတိ

(၃၃၇) ဇုတ္ထိသု -မိန်းမတို့၌၊ အဓိကိစ္စ- စွဲမှီ၍၊ (ပဝတ္တာ - ဖြစ်၏။) ဇုတိအာထ္ထေ-၍အနက်၌၊ သမာသနုပုံသကတ္တုရသတ္တာဒိသု-သမာသ်, နုပုံလိန် အဖြစ်, ရသ အဖြစ် အစရှိသည်ကုံ၊ ကတေသု - ပြုအပ်ကုန်ပြီးသော်၊ (လောပေါ ဟောတိ၌စပ်၊) အဗျယီဘာဝါတိ ဝိဘတ္တိနှစ်စပ်ဝတ္တတေ။

အညသ္မာ လောပေါစ။ ။အကာရန္တတော - အဲကာရန် အဗျယီဘော သမာသ်မှ၊ အညသ္မာ- အခြားသော၊ အဗျယီဘာဝ သမာသာ-မှ၊ ပရာသံ ဝိဘတ္တိနံ, လောပေါ ဟောတိ၊ ["လောပေါစ"ဟု ရှိ၏၊ သိဟိုဠ်မူ၌၊ "စ" မပါ။] အဓိဝုင်း-မိန်းမ၌ရှိ၌ စွဲ၍ဖြစ်သော စကား၊ ဇုတ္ထိသု - တို့၌၊

အဘိဓာန်ကို ထောက်၍ "မဏိကာယ - မဏိဂဟ မည်သော မိန်းမ၏"ဟု သပြေကန်နိသျ အနက်ပေးသည်။

ဆက်ဥုးအုံ—ဥပ သဒ္ဒါသည် သမိပ(အနီးဂုဏ်)အနက်-သမီပီ (အနီး ဖြစ်သော ဂုဏ်ဖြစ်) အနက် ၂ မျိုးကို ဟောင်၏၊ ထိုထွင် အနီးအနက် ဟောရာ၌ အဗျယီဘော သမာသ် ဖြစ်၏၊ အနီးရှိသော ဖြစ်ကို ဟောရာ၌ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် ဖြစ်၏-ဟု သတ္တတန္ဒီကာတို့ ဖွင့်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဥပဂင်္ဂံ-ဂင်္ဂါမြစ်၏ အနီး၌ ဖြစ်သော စကားဖြစ်"ကို ဟောလိုရာ၌ "ဂင်္ဂါယ သမီပေ ပဝတ္တတ် ယာကထာဟိ, ဥပဂင်္ဂါ, ယံ ဝတ္ထု။တိ ဥပဂင်္ဂံ, ယောရဏ္ဍောတိ ဥပဂဏ်ေါ" ဟု လိန် ဒုံပါး အားလျော်စွာ ပဌမာ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် ဖြစ်ရာ၏၊ ဤအဗျယီဘော၌ကား ဥပနဂရံ - ဥပမဏိကံတို့ကဲ့သို့ " ဂင်္ဂါယ + သမီပံ ဥပဂင်္ဂံ"ဟုသာ ဖြစ်သင့်သည်၊ [" ဥပသဒ္ဒေါသမီပေ သာမီပိနံစ ဝတ္တတေ၊ အာဒိမေ အဗျယီဘာဝေါ၊ ဒုတိယေတု ဗဟုဗ္ဗီဟိတိ ဝိဝေကော(အထူးတည်း)၊-တတ္ထမောမ်နိ။],

'ဤ ဝိနိစ္ဆယ သင့်မြတ်ပုံ ။ ။ ဥပသဒ္ဒါတို့ သုတိသမီပံ၊ ယထ္ထ ဌတ္ထာ သဒ္ဒါ ဟောတိ တေသံ ဝစနံ သောတုံ, တတ္ထဇာတိ အတ္ထော၊ - ဥပသဒ္ဒါတို့ သိဒ္ဓာပဒဋ္ဌကထာ၊ "သုတိ-သမီပံ" ဖြင့် "သုတိယာ+သမီပံ ဥပသဒ္ဒါတို့ " ဟု ဝိဂ္ဂဟကို ပြု၏၊ " ဂင်္ဂါယ+သမီပံ-ဥပဂင်္ဂံ" နှင့် တူ၏၊ ဥပသဒ္ဒါတို့အရ "အသံ၏ အနီး" ဂုဏ်ကိုသာ ရသော်လည်း "ထို အသံ ကြားလောက်ရာ အရပ်=ဂုဏီဌာနဖြင်" တိုင်အောင် ယူပါဟုဆိုင်း, ဥပသဒ္ဒါတို့ သတ္တာမိဝိဘတ် ကြေသည်ဟု ဆိုင်းပြလို၍ " ယထ္ထ ဌတ္ထာ ၊ပေ၊ ထတ္ထာတိ အတ္ထော " ဟု အဓိပ္ပါယ်နက် ဖွင့်ပြသည်၊ သာရတ္ထဋီကာဠီကား ဥပသဒ္ဒါတို့အရ ဌာနဖြင်ကို တိုက်ရိုက်ရအောင် " အထဝါ - ဥဒပစ္စ သုယုတိ ဧတ္ထေ၊တိ ဥပသဒ္ဒါတို့=ကင်၍ နားထောင်အပ်ရာ အရပ်"ဟု တနည်းဖွင့်သေး၏၊ ထို အဖွင့်လည်း နိဒါနသံယုတ် ဂဟပတိဝဂ် အဋ္ဌကထာ နည်းပင်၊ ဤနည်းအလို အဗျယီဘော်လည်း မဟုတ်၊ ဥပ+သုဓာတ်, တိပစ္စည်းတည်း။

(၃၃၇) အဓိဇ္ဈိ—အဒ္ဓိ+ဇုတ္ထိ၊ အဇ္ဈတ္တံပုဒ်၌ အဓိသဒ္ဒါကဲ့သို့ ဤအဓိသဒ္ဒါလည်း သမာသ်အရာ၌ အဓိကာရ+ပဝတ္တိ ၂ နက်ကို ဟောသည်ဟု ယူ၍ " ဇုတ္ထိသု အဓိကိစ္စ

အဓိကိစ္စ-၍၊ ကထာ-စကား၊ သည်၊ ပဝတ္တာတိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ အဓိတ္ထိ-မိန်းမတို့ခွဲ၍ဖြစ်သော စကားကို၊ ပသ-ရှုလော၊ အဓိတ္ထိ-သည်၊ ကတံ-ပြုအာပ်၏၊ ဣစ္စာဒိ-တည်း၊ ဧဝံ - ၌အာဒျ၊ အဓိကုမာရိ-သတ္တိထွီး ကထာ ပဝတ္တာတိ " ဟု ဖွင့်ဟန် တူသည်၊ ၌အဓိတ္ထိအရလည်း မိန်းမတို့၌ စွဲ၍ဖြစ်သော (မိန်းမတို့နှင့် စပ်သော) စကားကို ယူစေလို၍ "အဓိတ္ထိ ပသ=မိန်းမတို့၌ စွဲ၍ဖြစ်သော စကားကို ကြည့်လော " စသည်ဖြင့် မိန့်ခလသည်၊ ၌အဖွင့်သည် " ယံထာ လောကေ ဒ္ဗတ္ထိသု ကထာ ပဝတ္တာ အဓိတ္ထိတိ ဝုစ္စတိ၊ ဧဝံ ဒေတ္တာနံ အဓိကိစ္စ ပဝတ္တာ ဒေဋ္ဌတ်ံ" ဟူသော ကေဂ်ိတ္တရ - ကေမ္မဝဂ်ိကားနှင့် ညီသကဲ့သို့ ရှိ၏၊ တို ဋီကာ၌ အဓိတ္ထိ အရ စကားကိုပင် ရအောင်ဖွင့်၏၊ ဥပမာနဝါကျ်၌ အဓိကိစ္စမပါသော်လည်း ဥပမေယျဝါကျ်၌ ပါ၏၊ သို့သော် အဓိကိစ္စ ပါရာ၌ " အတ္ထာနံ " ဟု ဒုတိယန္တဖြင့် ထားသကဲ့သို့ ၌၌ " ဒ္ဗတ္ထိသု"ဟု (ဒုတိယန္တ မထားဘဲ) သတ္တမျန္တဖြင့် ထားခြင်းကား ထိုဋီကာနှင့် မတူတတ်ပေ၊ [ဝိသုဒ္ဓိမဂ် တေဇောဓာတုနိဒ္ဒေသဋ္ဌလည်း (အနည်းငယ် စာသွားကွဲသော)] အလားတူ သာဓကရှိသည်။] "အဓိ+ဒ္ဗတ္ထိ" တည်၊ အဓိနှင့် သိချေ၊ "အဓိ+ဒ္ဗတ္ထိသု" ဟု ဝါကျဖြစ်စေ၍ သမာသ် စသည် စိရင်၊ နပုံး, ရသစိရင်၍ ထုံးစံအတိုင်း ရုပ်တွက်ပါ၊ သားရသွတဒ္ဓလည်း "ဒ္ဗတ္ထိ အဓိကိစ္စ ဘဝတ်"ဟု ဝိဂြိဟ်ဂ်ိုဏ်း, ဋီကာ၌ "အဓိဉ်ပသင်္ဂေါ အဓိကိစ္စ ဒ္ဗတျတ္ထဝါစကော" .... "သတ္တာသ္မိ ဝိဘတ္ထိသု သပ္ဗဝစနေသု အဓိတ္ထိ (တ္ထီ)၊ ၌ဒိသမေဝ ရူပံ"ဟုဏ်း မိန့်ကြ၏၊ အဘိဓေယျကိုကား "ဂေဟကာရိယံ-အိမ်ဉ်ပြုဘွယ်ကိစ္စ"ဟု ပြသည်၊ "မိန်းမကို စွဲဉ်ဖြစ်သော အိမ်ကိစ္စ-မိန်းမ အုပ်ချုပ်ရသော အိမ် ကိစ္စ" ဟူလို။

သင်္ကတ။ ။ဤပြခဲ့သော စကားစဉ်အရ အဓိတ္ထိကို အဓိကိစ္စတ္ထ (တနည်း အဓိကိစ္စ ပဝတျတ္ထ) အဗျယီဘော ဟု ဆိုသင့်၏၊ အခြား သင်္ကတဗျာကရဏ်းတို့၌ကား ဝိဘတျတ္ထ (သတ္တမိ-ဒုတိယာဝိဘတ်နက်ကို ဟောသော) အဗျယီဘော ဟု ဆိုလိုကြ၏၊ ထို အလို "ဒ္ဗတ္ထိယံတိ အဓိတ္ထိ (မိန်းမ၌), ဒ္ဗတ္ထိသူတိ အဓိတ္ထိ (မိန်းမတို့၌) ဒ္ဗတ္ထိ ံတိ အဓိတ္ထိ (မိန်းမကို)" ဟု ဝိဂြိဟ်ပြု၊ အဓိသဒ္ဒါသည် သတ္တမိ ဒုတိယာအနက်ကို ဟောသောကြောင့် ဝိဂြိဟ်ပြုချာ၌ မထည့်ရတော့၊ ၌နည်း၌ "ကထာ ပဝတ္တာ" တို့သည် အဓိတ္ထိ၏ အနက် မဟုတ်၊ "အဓိတ္ထိ-မိန်းမတို့၌" ဟူသော အာခာရ၏ အဓေယ်ကို အပိုထည့်ခြင်းတည်း၊ ["ဒ္ဗတ္ထိသူတိ တညေဝဒဝါကျံ ဝုတ္တံ၊ ကထာ ပဝတ္တာတိ တွာဓေယျောပဒဿနံ"-ပဋိကာ ဋီကာ။] ဒုတိယတ္ထဖြင့် " အဓိတ္ထိ (မိန်းမကို) အဓိကိစ္စ ကထာ ပဝတ္တာ " ဟု ရှိပြန်လျှင်လည်း အဓိကိစ္စသည် အဓိတ္ထိ ဟူသော ကံပုဒ်၏ စပ်ရာ ကြိယာကို အပိုထည့်ပြခြင်းသာတည်း-ဟု ကြံပါ၊ ၌နည်းအရ ရုပ်တွက်ရာ၌လည်း "အဓိ+ဒ္ဗတ္ထိ" ဟုပင်တည်၊ ၂ပုဒ်လုံးနောင် သတ္တမျတ္ထ ဖြစ်လျှင် သတ္တမီချည်းသက်၊ ဒုတိယတ္ထ ဖြစ်လျှင် ဒုတိယာချည်းသက်၊ [အဓိသဒ္ဒါသို့၊ တသ လောပေါ၊ အဓိသဒ္ဒေန တုလျာဓိကရဏတ္တာ ဒ္ဗတ္ထိသဒ္ဒ ံပိ သို့ (ဗာလာဝတာရ)။] ၌အလို "အဓိ+ဒ္ဗတ္ထိယံ, အဓိ+ဒ္ဗတ္ထိသု, အဓိ+ဒ္ဗတ္ထိ ံ" ဟု ဝါကျ ရုပ်မျိုးဖြစ်စေ၍ ဆိုင်ရာ စိရင်လေ၊ အဓိကုမာရိန်းလည်း နည်းတူ။

တို့ဒွိဝစ်ခ်ျဖစ်သော စကား၊ ဝရုယာ-လျှေ့မဇ်၊ သဓိပ်-တည်း၊ ဥပဝရ-နိုး၊ ဂုန်ဒ်-နွားတို့ဇ်၊ သဓိပ်- တည်း၊ ဥပဂု- နိုး၊ သြကာရသ- သြအာက္ခရာဇ်၊ (ရသတ္တံ-ရသအဖြစ် ဟူသော၊ တဒ္ဓိတ်စာဒ်ခ် ပါသည်၊) ဥကာရော-ဥပြု၊ ဇဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဥပသဂ္ဂပုဗ္ဗကော-ဥပသာရပုဒ် ရှေးရှိသော အာဖျယီဘော သမာသ်သည်၊ (ဟောတိ)။

တထာ-ထိုဖွတပါး၊ နိပါတပုဗ္ဗကော-နိပါတ်ပုဒ် ရှေးရှိသော အာဖျယီဘောသမာသ်သည်၊ ယထာ-နည်း၊ ဝုဏ္ဍာနံ-ကြီးသူတို့ဇ်၊ ပဒိုပါဒိ- အစဉ်တည်း၊ယထာဇဏ္ဍံ-စဉ်၊ ဝါ-ကြီးငယ်စဉ်လိုက်၊ ယေယေ-အကြင်အကြင် သူတို့သည်၊ ဝုဏ္ဍာ-ကြီးကုန်ဇ်၊ ယထာဝုဏ္ဍံ- ကြီးသူ ကြီးသူတို့၊ ပဒဏ္ဍာနုတိက္ကမေ-ပုဒ်အနောက်ကို မလွန်ခြင်း အာနောက်ခ်၊ ယထာက္ကမံ-အစဉ်ကို မလွန်မူ၍၊ ယထာသတ္တိ-သတ္တိကို မလွန်မူ၍၊ ယထာဗလံ-အစွမ်းကို မလွန်မူ၍၊ ကရောတိ-ပြုဇ်၊ ဗလံ-အစွမ်းကို၊ အာနုတိက္ကမိတွာ-မလွန်မူ၍၊ ကရောတိ-ဝရုယာ၊ ဧပ၊ ဧဝံဥပသဂ္ဂပုဗ္ဗကော—ဥပဝရုလွယ်ပြီ၊ ဥပဂုဉ် "ဥပ+ဂေါ" တည်းနှင့် "ဥပ+ဂုန်ဒ်"ဟု ဝါကျဖြစ်ပြီးနောက် သမာသ်စသည် စိရင်၍ "ဥပ+ဂေါ" ဟု ပကတိပြု၊ သရော ရသော နပုံသကေဖြင့် ရသ ပြုရာဉ် သြ၏ ရသ ဟူသည် "ဥ" ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "သြကာရသ ရသတ္တာ မုကာရော (ရသတ္တံ ဥကာရော)" ဟု သိဟိုင်မှု ရှိသည်၊ မြန်မာမူဉ်ကား"သြကာရသ ရသော"ဟုသာရှိ၏၊ [တဗ္ဗိပရိတ္ထပဒေဗျည္ဇနေစ သုတ်ဉ် ဒိစမ္မ ပြောင်းပြန် ရသဖြစ်ခြင်းကို "ဝိပရိတ်" ဟုဂင်း, သြ၏ ဝိပရိတ် ဟူသည်လည်း ဥပင်တည်း-ဟုဂင်း ဆိုခဲ့သည်၊] " ဧဝံ ဥပသဂ္ဂပုဗ္ဗကော " ကား ဥပသဂ္ဂပုဗ္ဗက အာဖျယီဘောအတွက် ပြီးဆုံးကြောင်းကို ပြသော နိဂုံးစကားတည်း။

နိပါတ၊ ဧပ၊ ယထာဝုဏ္ဍံ—နိပါတ ပုဗ္ဗကော၏ ရှေဉ် "တထာ" ဟု ပါသည်ကား အာပိ၊ " ဝုဏ္ဍာနံ+ပဒိုပါဒိ ယထာဝုဏ္ဍံ "သည် အနုဇောဇ်ခံ တုန်းကဲ့သို့ အာနုပုဗ္ဗီ အာဖျယီဘောတည်း၊ အာနုပုဗ္ဗီနှင့် အနုက္ကမသည် အနက် တူသောကြောင့် အနုက္ကမတ္ထ အာဖျယီဘောလည်း မည်သင့်၏၊ ဤနည်းဉ် ယထာသဒ္ဒါ အာနုပုဗ္ဗီ-အနုက္ကမ-ပဒိုပါဒိ အနက် ဟောတည်း၊ " ယေယေ+ဝုဏ္ဍာ, ယထာဝုဏ္ဍံ " ကား ဝိစ္ဆာတ္ထ အာဖျယီဘော၊ ယထာသဒ္ဒါလည်း ဝိစ္ဆာ အနက်ဟော၊ " ယထာ+ဝုဏ္ဍ " တည်, ယထာနောင် ပဌမနည်းဉ် သိ ချေ, ဒုတိယနည်းဉ် ယော ချေ၊ ဝုဏ္ဍာနံ-ဝုဏ္ဍာဖြစ်အောင်လည်း နံဝိဘတ် ယောဝိဘတ် ဃက်၍ ရှေးနည်းအတိုင်း တွက်လေ။

ပဒဏ္ဍာနုတိက္ကမေ — ယထာနှင့် တွဲဘက် ဖြစ်သော ကမ-သတ္တိ-ဗလ ပုဒ်တို့၏ အနောက်က "ပဒဏ္ဍ"ဟု ဆို၊ " အစဉ်အတိုင်း " ဟုရာဉ် "အစဉ်ကို မလွန် " ဟုဂင်း"သတ္တိ ရှိတိုင်း " ဟုရာဉ် " သတ္တိ ရှိသလောက်မှ မလျော့ " ဟုဂင်း အဓိပ္ပါယ် ရ၏၊ ထိုသို့ သတ္တိ

ဇော်၊ ဣတိအာဇ္ဇော၊ ဇီဝသ-အာသက်ဇော်၊ ယတ္တကော- အကြင်မျှလောက် အဝတ်ိုင်းအာဒျည် ဂိုသော၊ ပဂိုဇ္ဈော်ဒေါ်- အပိုင်းအခြားတည်း၊ ယာဝဇီဝံ- အသက် အပိုင်းအခြား ဂိုသလောက်၊ ဝါ- အသက် ဒျည်သမျှ၊ ယာဒတာယုကံ- (နှည်းတူပေး၊) ကပ္ပဋ္ဌယော၊ ယတ္တကေန-အကြင်မျှလောက်ဖြင့်၊ အဝတ္ထော - အလိုသည်၊ (အတ္ထိ - ဂိုဇော်၊) ယာဝဒတ္ထံ- အလိုဂိုသလောက်၊

ရှိသမျှမှ မယုတ် မလွတ်ခြင်း အစဉ် မပျက်ခြင်းသည် ပုဒ် အနက်ကို မလွန်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အနတိက္ကမ-မလွန်" ဟူရာ၌ ထိုပုဒ်နက်၏ ပျက်ခြင်း မပြောင်းခြင်းတည်း- ဟု မှတ်၊ ယထာ သဒ္ဒါလည်း ပဒတ္ထာနတိက္ကမ အနက်ကို ဟောသည်၊ ထို့ကြောင့် " ကမံ အနတိက္ကမိတ္ဝာ , သတ္တိ အနတိက္ကမိတ္ဝာ " စသည်ဖြင့် ဝိဂြိုဟ်ပြု၊ ဤနည်း၌ " ယထာက္ကမံ-အစဉ် အတိုင်း၊ ယထာသတ္တိ - သတ္တိရှိတိုင်း " ဟု အနက်ပေးနိုင်သည်၊ တနည်း- "ယထာ သဒ္ဒါသည် ယောဂ္ဂတာ (သင့်လျော်သည့်၏ အဖြစ်) အနက်ကိုလည်း ဟော၏ " ဟု ရူပသိဒ္ဓိနည်းမှ တနည်း ကြံသင့်၏၊ ယောဂ္ဂတာ ဟူသည်လည်း အနုရူပ အနက်ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ကမဿ + အနုရူပံ, ယထာက္ကမံ" စသည်ဖြင့် ယောဂျတာ အတ္ထ အဗျယီဘောလည်း ဖြစ်သင့်သည်သာ။

ထို့ကြောင့်ပင် "သောအဟံ ဝါယမိဿာမိ , ယထာသတ္တိ ယထာဗလံ " ဟူသော မဟာဝဂ်နက ဇာတ်၌ " အတ္တနော သတ္တိယာစ ဗလဿစ + အနုရူပံ " ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်၊ "ယထာသတ္တိ-သတ္တိအားလျော်စွာ" စသည်ပေး၊ ရှင်တွက်ချာ၌ကား ပဒတ္ထာန တိက္ကမ အနက်၌ " ယထာ + က , ယထာ+သတ္တိံ " ဟု နှောက်ပုဒ်၌ အံ ဝိဘတ်ဖြင့် စဝါကျရှိစေ၊ ယောဂ္ဂတာ အနက်၌ကား "ယထာ+ကမဿ" ဟု သဝိဘတ်ဖြင့် ဝါကျရှိစေ၊ ယထာ၌ကား သိ ဝိဘတ် ကြေသည်၊ " ယထာကမ " စသည် ပကတိ ဖြစ်သည့် အခါ၌ ဝိဘတ်အားလုံးကို အံ ပြု, သတ္တိနောင်ကား ချေ၊ ကမ၌ ကကိုလည်း ဒွေဘော်ပြု၊ [အံ အဖြု မမြဲ သောကြောင့် " ယထာက္ကမေန " ဟု လည်း တွေ့ရတတ်၏၊] ယထာဗလံ ကရောတိ၌ ကရောတိကား စပ်ပုဒ်အတွက် အပိုထည့်အပ်သော ပုဒ်တည်း။

ယထာ၏ အနက်များ။ ။ယထာသဒ္ဒါ၏ အနက်များသည် ယောဂျတာ,ဝိစ္ဆာ, ပဒတ္ထာနတိဝတ္တိ , အဂေနုပုဗ္ဗိယ , သဒိသ စသော အားဖြင့်များ၏၊ ယောဂျတာကို ယောဂ္ဂတာဟု တချို့ဆို၏၊ အနုရူပံနှင့် သဘောတူ၏၊ အာနုပုဗ္ဗိယ်ကို အနုက္ကမဟုလည်း ခေါ်၏၊ ရှေ့၌ ပုံစံများကို ပြုန်ကြည့်ပါ၊ သဒိသ(တူသည်၏ အဖြစ်-ဥပမာဇောတက) အနက်ကား သမာသ်၌ မဖြစ်၊ "ယထာ ဒေဝဒတ္တော, တထာ ယညဒတ္တော=ဒေဝဒတ် ကဲ့သို့ ထို့အတူ ယညဒတ်" စသော ဝါကျများ၌သာ ဖြစ်၏၊ " ယထာ-အကြင် အခြင်း အရာအားဖြင့် " ဟူသော အဥကာရ အနက်လည်း ဝါကျ၌သာ ဖြစ်သည်။

ဇီဝံသ၊ပေ၊ယာဝဒတ္ထံ—ဤသမာသ်တို့ကား အဝဓာရဏတ္ထ အဗျယီဘောတို့တည်း၊ ယတ္တကော ပရိစ္ဆေဒါတို့ကား ယာဝ၏ အဥဝဓာရဏအနက်ကို ဖွင့်ပြသော ပုဒ်တို့တည်း၊

ပဗ္ဗတသ-တောင်၏၊ တိရော ပရဘာဂေါ-တာဘက်အဖို့တည်း၊ တိရော ပဗ္ဗတံ-တောင်တာဘက်၊တိရောပါကာရံ-တံတိုင်းတာဘက်၊ တိရောကုဋ္ဋံ-နံရံတာဘက်၊ ပါသာဒသ-၏၊ အန္တော-အတွင်းတည်း၊အန္တောပါသာဒံ-ပြာသာဒ်တွင်း၊ အန္တောနဂရံ - မြို့တွင်း၊ အန္တောဝဿံ - မိုးတွင်း၊ နဂရသ , ဗဟိ - ပြင်ပတည်း၊ ဗဟိနဂရံ - မြို့ပ၊ ပါသာဒသ , ဥပရိ-အာထက်တည်း၊ ဥပရိပါသာဒံ- ပြာသာဒ်ထက်၊ ဥာရိမဠံ-ညောင်စောင်းထက်၊ မဠ္ဆသ ဟေဌာ , ဟေဌာ မဠံ-ညောင်စောင်းအောက်၊ ဟေဌာပါသာဒံ၊ ဘတ္တာသ-ထမင်း၏၊ ပုရေ-ရှေ့တည်း၊ပုရေဘတ္တံ-ထမင်း၏ရှေ့၊

"ယတ္ထကော ပါရိဿ္ဆေဒေါ (အကြင်မျဉ်းလောက်သော အပိုင်းအခြား) "ဟူ၍ "အသက်ရှည်သမျှ အသက်ထက်ဆုံး"ဟု ဆိုလိုသည်၊ " ယာဝ-သိ, ဇီဝ-သ" ဟု ဝိဘာတ်သက်၍ ရုပ်တွက်လေ၊ ယာဝတာယုကံ၌ ယာဝတာလည်း အဝဓာရဏာအနက်ရှိ၍ အာယုသ+ယတ္ထကော ပရိဿ္ဆေဒေါ" ဟုပင် ဝိဂြိုဟ်ပြု၊ ယာဝတာသည် နိပါတ်ပုဒ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် " ယာဝတာ - သိ+အာယု - သ " ဟု ဝိဘတ်သက်၍ ရုပ်ထွက်၊ " ယာဝတာယု " ဟု ဖြစ်သည့်အခါ ကွစိ သမာသန္တ စသော သုတ်ဖြင့် ကာစ္စည်းသက်၊ ယာဝဒတ္ထံ၌ ယတ္ထကေနသည် ယာဝ၏ အဖွင့်တည်း၊ ယတ္ထကေနကို ထောက်၍ "ယာဝ"နောင် နာဝိဘတ်သက်, သဗ္ဗာသမာဝုသော သုတ်ဖြင့် ချေ၊ အဿနောင် သိသက်၊ "ယာဝ+အတ္ထော"ဟု ဝါကျရုပ် ဖြစ်၏၊ [ဤ၌ ယာဝနောင် နာဝိဘတ်သက်ရသောကြောင့် "ရှေပဌမာ, နောက်ပုဒ်မှာ, သတ္တာ ဝိလောပေါ " ၏ မမြဲကြောင်း သိသာသည်၊] " ယာဝ+အတ္ထ " ဟု ဖြစ်အည့် အခါ"ယဝမဒန" သုတ်ဖြင့် "ဒ" လာ၊ "ယာဝဒတ္ထံ-အလိုရှိကိုင်း၊ ဝါ-စားချင်သလောက်၊ ဘုဥ္ဇတိ - စား၏ " စသည့်၌ ယာဝဒတ္ထံဖြင့် စားခြင်းကြိယာကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်သောကြောင့် အဝဓာရဏတ္ထသမာသ်ပင် ဖြစ်သည်။

ပုဗ္ဗတသ , ပေ , ဟေဋ္ဌာပါသာဒံ—ပရဘာဂေါသည် တိရော၏ အနက်ဖွင့်တည်း၊ ပရဘာဂအနက်၌ တိရောနိပါတ်နှင့် ပဗ္ဗတစသည်ကို သမာသ်ဖြစ်ကြသည်၊ " တိရော-သိ + ပဗတ - သ " ဟု ဝိဘတ်သက်၊ " ပါသာဒသ+အန္တော, အန္တောပါသာဒံ" စသည်၌ မဓျပုဒ်ရှင်းဖြင့် ဝိဂြိုဟ်လုပ်သောကြောင့် "အသပဒ ဝိဂ္ဂဟော"ဟူသောစကား၏ မမြဲကြောင်းကို ဆိုခဲ့ရသည်၊ "နဂရသ+အန္တော , ဝဿာနံ (မိုးလဘို့၏)+အန္တော" စသည်ဖြင့် နောက်ပုဒ်များ၌လည်း ဝိဂြိုဟ်ပြု၊ ဤ "အန္တော"ကား နာမ် အန္တော မဟုတ်, "အန္တော"နိပါတ်ပုဒ်တည်း၊ သို့မှ "ဥာသဂ္ဂနိပါတပုဗ္ဗကော"အရ နိပါတပုဗ္ဗက ဖြစ်မည်၊ အန္တောဓနောင် သိဝိဘတ် ချေ။

ဘတ္တာသ ပုရေ—ဘတ္တာအရ ထမင်းကို ရသော်လည်း ဤ၌ ထမင်းစားရာ ကာလကို ဌာန၊ပစာ (သဟစရဏာနည်း) အားဖြင့်ယူ၊ " ထမင်းစားရာကာလ၏ ရှေ " ဟူသည့် ထမင်းမစားမီ အချိန်တည်း၊ ပဿာဘတ္တံလည်း ထမင်းစားရာကာလ၏ နောက်ဖြစ်သော ထမင်းစားပြီး အချိန်တည်း၊ ပုရေလည်း အန္တောကဲ့သို့ နိပါတ်ပင်၊ ပုရနောင် သိချေ။

ဇေဝံ-ဤအတူ၊ ပန္ဆာဘတ္တံ - ထမင်း၏ နောက်၊ သာကလ္လထ္ထေ-အလုံးစုံ၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်၌၊ ("သကလထ္ထေ" ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း)၊ မက္ခိကာယ - ယင်ကောင်နှင့်၊ သဟ - တကွဘည်း၊ သမက္ခိကံ - ယင်ကောင်နှင့်တကွ၊ ဘုဥ္ဇတိ-စား၏၊ ကိဥ္စိ-ဘာကိုမျှ၊ နပရိဝဇ္ဇေတိ-မရှောင်၊ ဣတိအတ္ထော၊ တေသုဝဋ္ဋိတျာဒီနာ-ဖြင့်၊ သဟသဒ္ဒသ-၏၊ သာဒေသော-သပြု၊ [" သဟသဒ္ဒသ သော " ဟု သိဟိုဠ်မူရိ၏၊] ဂဂ်ါယ-၏၊ ဩရုံ-၌ဘက်ကမ်းတည်း၊ ဩရဂဂ်ံ - ဂဂ်ါမြစ်၏ ဤဘက်ကမ်း၊.... အာဂျယီဘာဝသမာသော-သည်၊ နိဋ္ဌိတော။

သာကလ္လထ္ထေ— သကလသ– အလုံးစုံ၏၊ ဘာဝေါ– သည်၊ သာကလ္လံ -မည်၏၊ ဘာမျှ မချန်ဘဲ အားလုံးကုန်ခြင်းကို"သာကလ္လ" ဟု ခေါ်သည်၊ "သဟ မက္ခိကာယ–ယင်ကောင်နှင့် တကွ " ဟူရာ၌ ယင်ကောင်တွေကိုပါ မချန်ဘဲ (ယင်ကောင်နှင့် ရော နေသော မုန့်ကို) စား၏–ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏၊ "သဟ-တကွ "ဟု မြန်မာပြန်သော်လည်း "ယင်ကောင်နှင့် တကွ စားသည်, ယင်ကောင်ရော စားသည်, ယင်ကောင်ပါ အကုန် စားသည်"–ဟုဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် သဟသဒ္ဒါကို သာကလ္လအနက်ရှိ၏ဟု ဆိုသည်၊ "သဟ–သိ+မက္ခိကာ–နာ" ဟု ဝိဘတ်သက်, "သဟ+မက္ခိကာယ" ဟု ဝါကျဂင်း, "သဟ+မက္ခိကာ" ဟု ပကတိဂင်း ဖြစ်ခဲ့၊ သဟကို သ, သရော ရသော် နပုံသကဲ့ဖြင့် အာကို ရသပြု (သမက္ခိက) ၊ "ယင်ကောင်နှင့်တကွ စား၏" ဟူရာ၌ ကြိယာဝိသေသန အနက် ဖြစ်သောကြောင့်"မုဒုံ ပစတိ "ကဲ့သို့, ဒုတိယာ အံ့သက်, ထိုအံကိုပင် အံ့ဝိဘတ်ကို နှုတ်ရန်ကွာဖြင့် အံ ထပ်ပြု၊ သမက္ခိကံ ဖြစ်၏။

ဩရဂဂ်ံ—ဩရံသည် နိဂ္ဂဟီတန္တ နိပါတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဩရံ–သိ+ဂဂ်ါ–သ"ဟု ဝိဘတ်သက်၊"ဩရံ+ဂဂ်ါယ"ဟု ဝါကျဖြစ်၏၊"ဩရံဂဂ်ါ"ဟု ပကတိပြု၊ဗျည်းနေစသုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟီတ်ချေ၊ သရော ရခဲသောသုဘ်ဖြင့် အာကို ရသပြု (ဩရဂဂ်) သို သက်စသည်၊ "ဂဂ်ါယ ပါရံ ပါရာဂဂ်ံ–ဂဂ်ါ၏ ဟိုဘက်ကမ်း" ဟုလည်း ရှိနိုင်၏၊ [ဤညပုဒ် အနက်ရသဖြင့် အဗျယီဘာဝ သမာသ်၌ သွင်းအပ်သော " တိဋ္ဌဂု " စသော ရုပ်များကိုကား ပိဋကဋ္ဌ အသုံးမတွေ့ရသဖြင့် ရူပသိဒ္ဓိဆရာ လျစ်လျူရှုဟန် တူသည်၊ အလိုရှိက ရှာသ–မောဂ္ဂလ္လာန် စသော ကျမ်းတို့၌ ရှုကြပါလေ။]

ကမ္မဓာရဲ့ သမာသ်

(၃၃၀) အထ - အဗျယီဘော သမာသ်၏ အခြားမဲ့၌၊ ကမ္မဓာရယ သမာသော ဝုစ္စတေ၊ သောစ-ထိ ကမ္မဓာရဲ့ သမာသ်သည်လည်း၊ ဝိသ သန ပုဗ္ဗပဒေါ-ဝိသေသန ပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရဲ့ဂုဏ်း၊ ပေါက္ကတိ-သို့၊ နဝဝိဓော-ဓမျိုး အပြားရှိ၏၊ တတ္ထ-ထို ဓမျိုးဘို့တွင်၊ တာဝ-ရှေးဦးစွာ၊ဝိသေသန ပုဗ္ဗပဒေါ - ဝိသေသန ပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရဲ့ကို၊ (ဒဿီယတိ - ပြအာဝ်၏၊) "မဟန္တ +ပုရိသ" ဣတိ-ဟူသော၊ ဣဓ-ဤရုပ်၌၊ ဥဘယဏ္ဍ - ၂ ပါးစုံ၌၊ ပဌမေက ဝစနံ-သော၊ သိ-သိသက်၊ တုလျာဓိကရဏ ဘာဝပွသိဒ္ဓတ္ထံ-တုလျာဓိကရဏ အဖြစ်၏ ထင်ရှားခြင်းအကျိုးငှါ၊ စသဒ္ဒ တသဒ္ဒ ပယောဇ

(၃၃၀) ဝိသေသန ပုဗ္ဗပဒေါ တာဝ — "ဝိသေသန ပုဗ္ဗပဒေ တာဝ" ဟု မြန်မာမူ ရှိ၏၊ "ဝိသေသန် ပုဗ္ဗပဒေါ ကမ္မဓာရယသမာသော ပဌမံ တာဝ ဒဿီယတိ" ဟူသော ဋီကာကို ထောက်၍ "ပို့ဗ္ဗပဒေါ" ဟု သိဟိုဠ်မူ အတိုင်း ရှိစေ၊ ဒဿီယတိ-ဟုလည်း ထည့်၍စပ်၊ မဟာပုရိသော ပြယုဂ်၌ ပုရိသသဒ္ဒါသည် မြတ်ဓသာယောဂျား-ယုတ်သော ယောဂျား ၂ မျိုးလုံးကို ဟောနိုင်သောကြောင့် သာမညသဒ္ဒါ (၂ မျိုးလုံးနှင့် ဆက်ဆံသော သဒ္ဒါ) အထူးပြုဆိုက်သော ဝိသေသ္ဒသဒ္ဒါဖြစ်၏၊ မဟန္တောကား ယုတ်သော ယောဂျားမှ ထူးခြားအောင် အထူးပြုတတ်သောကြောင့် ဝိသေသန သဒ္ဒါ တည်း၊ ဤသို့ ဝိသေသန ရှေးရှိသော သမာသ်သည် " ဝိသေသနံ ပုဗ္ဗပဒံ အဿာတိ ဝိသေသန် ပုဗ္ဗပဒေါ (ဝိသေသန် ရှေပုဒ်ရှိသော သမာသ်) " မည်၏။

တုလျာဓိကရဏ ၊ ပေ ၊ ပယောဇဂါ—မဟာပုရိသော၌ "မဟန္တော+ပုရိသော" ဟုသော ဝိဂြိုဟ်ပြုသင့်သော်လည်း မဟန္တနှင့် ပုရိသတို့ တုလျာဓိကရဏ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားစေတို့ရာ စသဒ္ဒါ တသဒ္ဒါတို့၏ ယှဉ်ရခြင်း (စ-တတို့ကို ထည့်၍ ဝိဂြိုဟ်ပြုရခြင်း) ဖြစ်သည်! မှန်၏ — စ တ သဒ္ဒါ မပါဘဲ " မဟန္တော + ပုရိသော " ဟုသာ ဝိဂြဟ ပြုလျှင် "မဟန္တော-မြက်သူ+ပုရိသော-ယောဂျား" ဟု အနက်ပေး၍ မြက်သူ တခြား ယောဂျား တခြားဟု ၂ မျိုး ကွဲပြားသကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ "မဟန္တောစ သော ပုရိသောစ-ထိသူသည် မြတ်သူလည်း ဟုတ်, ယောဂျားလည်း ဟုတ်၏" ဟု ဆိုရာ၌ကား မဟန္တ အရနှင့် ပုရိသ အရ ယောဂျား တယောက်ထည်း ကိုသာ ရခြင်း ထင်ရှားသည်။ ["ဧကဏ္ဍေဝေါတနာယ စကာရ တကာရသဒ္ဒေါစ အာနိယတေ" ဟူသော သာရသ္ဓတ ဋီကာ၌လည်း ဤအဓိပ္ပါယ်ကိုပင် ပြ၏။]

ရှေးဆရာတို့ဝါဒ ။ ။ ယောဂျားတယောက်၌ မဟန္တ နာမည်-ပုရိသ နာမည် အားဖြင့် အမည်သည့် ၂ မျိုး ကွဲပြားကြောင်းကိုပင်း, (မဟန္တ သဒ္ဒါသည် မြတ်သော ဂုဏ်ကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်သောကြောင့် မဟန္တ၏ သဘာဝ=ဓိမိ မူလဩအနက်ဖြစ်သော

ဂေါ-စသဒ္ဒါ တာသဒ္ဒါတို့၏ ယှဉ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-၏၊) မဟန္တော စ-
မြတ်သူလည်း ဟုတ်၏၊ သော – ထို မြတ်သူ ဟူသည်၊ ပုရိသော စ-
ယောက်ျားလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ-၌သို့၊ ဝိဂ္ဂဟေ-ကို၊ (ကတေ-သော်၊)
[သမသျန်တွေ့, ကမ္မဓာရယသညောစ ဟောတိ တို့ဒွ် စပ်။] ဆုတော –
၌သုတ်မှာ၊ [“အတ္ထိ ဘာဝ သမာသတော ဥဒ္ဓံ” ဟု ဝိကာပွင့်ကို ဆင်ခြင်၊]
သဒ္ဒပဝတ္တိ နိမိတ် ကား အမြောက်ဂုဏ် တည်း, ပုရိသ၏ သဘာဝ ဖြစ်သော သဒ္ဒပဝတ္တိ
နိမိတ်ကား ယောက်ျား ဇာတ်တည်း – ဟု) မဟန္တနှင့် ပုရိသတို့ သကတ် နိမိတ်ချင်း
ကွဲပြားကြောင်းကိုဂုဏ်း , စသဒ္ဒါဖြင့် ပြသည်၊ သကတ်ကိုပင် အန္တဝုဒ္ဓ (အတွင်းနက်) ဟူ
ခေါ်၍ ယောက်ျား ခြင်္ဂတည်းဟူသော အနက်ကိုကား ဗာဟျဝုဒ္ဓ (အပြင်နက်) ဟူ
ခေါ်သည်၊ ထို့ကြောင့် စသဒ္ဒါဖြင့် မဟန္တနှင့် ပုရိသတို့ အန္တဝုဒ္ဓချင်း ကွဲပြားကြောင်း
ကိုလည်း ပြသည်၊ ဤသို့ သညာနာမ , နိမိတ်, အန္တဝုဒ္ဓ ပြားသော်လည်း သညာရှိသော
(သညီ) နာမ ရှိသော (နာမိ) ဗာဟျဝုဒ္ဓ ခြင်္ဂကား (ယောက်ျားတယောက်ထည်း ဖြစ်၍
မပြားကြောင်း—တုလျာဓိကရဏ ဖြစ်ကြောင်း) ကို တသဒ္ဒါဖြင့် ပြသည် – ဟု မိန့်ကြ
သေး၏၊ သို့သော် ဝိဂြိုဟ်ဝါကျတွင်း၌ ပါသော စတသဒ္ဒါတို့၏ အနက်ကို သမာသ်က
အမွေခံ၍ဟောရာ၌ တုလျာဓိကရဏ ဖြစ်ကြောင်းကိုသာ အမွေခံနိုင် (သမာသ် စသည်
ပြားကြောင်းကို အမွေခံ၍ မဟောနိုင်) သောကြောင့် စသဒ္ဒါက သကတ်ပြားကြောင်း
စသည်ကို ပြ၏-ဟူသော စကားကို စဉ်းစားကြပါကုန်။

တသဒ္ဒါလိန်လိုက်ပုံ ။ ။ မဟာပုရိသေးကဲ့သို့ ရှေပုဒ် နောက်ပုဒ်တို့ လိန်ဝုစ်
တူရာ၌ တသဒ္ဒါ၏ လိန်ဝုစ်ကို အထူးဧစဉ်ဘွယ် မလို၊ “ အဝိဇ္ဇာပစ္စယော ” ကဲ့သို့
ရှေးနောက်ပုဒ်တို့ လိန်မတူရာ၌ ဝိဂြိုဟ်ပြုသည့်အခါ “ အဝိဇ္ဇာစ (သာ) ပစ္စယောစ ” ဟု
ရှေပုဒ်၏ လိန်နှင့်တူစွာ တသဒ္ဒါကို ထားရ၏၊ “ ဝိသတိစတ္တာနိ ” ဟု သမာသ်တွဲပြန်
လျှင်သည်း ဝိသတိပုဒ်က နိစ္စဗဟုတ္တိလိန် ဧကဝုစ် ဖြစ်သောကြောင့် “ ဝိသတိစ (သာ)
စတ္တာနိစ” ဟု ရှေပုဒ်၏ ဝုစ်သို့လည်း တသဒ္ဒါလိုက်ရသည်၊ ဝိဂြိုဟ်ဝါကျ မဟုတ်သော
စုဏ္ဏိယဝါကျ ရိုးရိုးမျိုးကား နောက်ပုဒ်၏ လိန်ဝုစ်သို့ လိုက်ရမည်-ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြ၏၊
ပုံစံကား — “ ဝိသတိ တာနိ စတ္တာနိ ဟောန္တိ ” တည်း၊ ဤအဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍
“ သမာသ်၌ တ , ရှေလိုက်ရ, ဝါကျ နောက်လိုက်မြဲ ” ဟု နိယာမ် ဆိုရသည်၊ “ နောက်
ပုဒ်၏ လိန်ဝုစ်လိုက် ” ဟူသော စကားသည်း တဝါကျသည်းကို ရည်ရွယ်သည်၊ ဝါကျ
ကွဲသွားလျှင်ကား ရှေးဝါကျ၌ (တ၏ စွဲရာ) ပုဒ်၏ လိန်ဝုစ်သို့သာ လိုက်ရသည်မှ
[“တတြ ကေတ္ထတာဝ သမာနာ ဓိကရဏာ၊ တဿ ပေ ဓာသို့ အတ္ထေ ဝုတ္တိ၊ သာစ
ဝိသေသန ဝိသေသျမေဝ ဘဝတိ”-မုဒ္ဓဗောဓိကာ (ရှေဝါကျ၌ ပုဒ်၏ လိန်လိုက်ပုံ)။]

ဣတောပရံ၊ ပေ၊ ဝဒ္ဓတေ–ဝိဘာသာ ရက္ခတိဏ ပသုဓနစသော သုတ်မှ ဝိဘာသာ
သဒ္ဒါသည် “ ဒွိပဒေ တုလျာဓိကရဏေ ကမ္မဓာရယော ” သုတ်မှ နောံ “ အမာဒယော
ပရုပဒေဘိ စသော သမာသ်စပ်မှုကို စီရင်သောသုတ်များ၌ လိုက်သည်၊ သမာသ်စပ်မှု

ပရံ-နောက်၌၊ ဝိဘာသာ ရက္ခတိဏာ ဣစ္စာဒိတော-ဝိဘာသာ ရက္ခတိဏာ အာဒဂ္ဂိသော သုတ်မှ၊ ဝိဘာသာ တိ-ဝိဘာသာပုဒ်သည်၊ သမာသဝိဓာနေ-သမာသ်ကို စိရင်ရာဖြစ်သော၊ သဒ္ဒဏ္ဍ-အလုံးစုံသောသုတ်၌၊ ဝတ္တတေ-ဖြဟ်၏။

ဒ္ဝိပဒ္ဒေါပေါကမ္မဓာရယော။ ။နာမိကာဒိ-နာမ်ဝိဘတ်နှင့် ယှဉ်ကုန်သော၊ (နာမ်ဝိဘတ် အဆုံးရှိကုန်သော - ဟူလို၊) တုလျာဓိကရဏာဒိ-တို့သောတည်ရာ အနက်ရှိကုန်သော၊ ဒွေပဒါနိ-၂ပုဒ်တို့ကို၊ အညမညေန-အာချင်းချင်းနှင့်၊ သဟ-တတ္ထ၊ ဝိဘာသာ - ဝိကပ်အားဖြင့်၊ သမသျတေ-သမာသ်စပ်အပ်ကုန်၏ တဆို့ ဒ္ဝိပဒေ-ထို ၂ပုဒ်သည်၊ တုလျာဓိကရဏော-သည်၊ သတိ-သော်၊ သောသ မာသော-သည်၊ ကမ္မဓာရယ သညော စ-ကမ္မဓာရဲ့ အမည်ရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ဒွေ-၂ပါးကုန်သော၊ ပဒါနိ-ပုဒ်တို့တည်း၊ ဒ္ဝိပဒံ - ၂ ပုဒ်၊ ယသသဒဒွယသသ - အကြင် ပုဒ် ၂ ပါး အပေါင်း၏၊ တုလျံ သမာနံ - တူသော၊ အဓိကရဏံ အတ္ထော-တည်ရာ အနက်သည်၊ (အတ္ထိ-၏၊ ဣကိ-ကြောင့်၊)တံ-ထိုပုဒ် ၂ပါးအပေါင်းသည်၊ တုလျာဓိကရဏံ - မည်၏၊ တဆို့ ဒ္ဝိပဒေ - ထို ၂ ပုဒ်သည်၊ တုလျာဓိကရဏော -တူသော တည်ရာ အနက် ရှိသည်၊ (သတိ-သော်၊) [သုတ်၌ ပါသော ကမ္မဓာရယော၌ စပ်။]

မပါဘဲ အမည်မှည့်ရုံသာ ဖြစ်သော ဥဘေတပ္ပဒါရိသာ, သန်္ဓာပုဗ္ဗာ ဒိဂု သုတ်များသို့ဝင်း မဟာတံ မဟာ တုလျာဓိကရဏော စသော(သမာသ်စင်မူ အစီအရင်မှတပါး အခြား အစ်အရင်ပြုသော) သုတ်များသို့ဝင်း လိုက်မည် မဟုတ်-ဟူလို။

ဒွေပဒါနိ ၊ ပေ ၊ ကမ္မဓာရယသညော စ — သုတ်၌ "ဒ္ဝိပဒေတုလျာဓိကရဏော"ကို ဝိဘတ် ပြုင်၍ " ဒွေပဒါနိ တုလျာဓိကရဏာနိ " ဟု သမသျန္တေ၏ ကံကို ထည့်သည်၊ "ဒွေပဒါနိ ၊ ပေ ၊ သမသျန္တေ"ဝါကျဖြင့် "ပေဟန္တော+ပုရိသော" ဟူသော နာမ်ဝိဘတ် ဆုံးသည့် ပုဒ် ၂ ခုကို သမာသ်စပ်-ဟု စိရင်၍"တသ္မိံ ဒ္ဝိပဒေ၊ပေါ၊ကမ္မဓာရယသညော စ" ဖြင့် ထို သမာသ်ကို ကမ္မဓာရည်း မည်၏-ဟု အမည်မှည့်သည်၊"တသ္မိံ ၊ ပေ၊ သတိ"ဖြင့် သုတ်၌ ပါသော " ဒ္ဝိပဒေ တုလျာဓိကရဏော " ကို လက္ခဏာအနက် ပေးရမည် - ဟု သိစေသည်၊ " ဒွေပဒါနိ ၊ ပေ ၊ တုလျာဓိကရဏော " ကား ဝိဂ္ဂဟဝါကျသံဝဏ္ဏနာတည်း၊ နောက်ဝိဂြိဟ်၌ သမာနံဖြင့် တုလျံပုဒ်၏ အနက်ကို ပြ၏၊ အတ္ထောဖြင့် အဓိကရဏံပုဒ်၏ အနက်ကို ပြ၏၊ သဒ္ဒါသည် အနက်၌ တည်သောကြောင့် "အဓိကရဏော" အရ တည်ရာ ဟူသည် အနက်ပင်တည်း-ဟူလို။

ဘိန္နပဝတ္တိနိမိတ္တာနံ-ပြားသော ပဝတ္တိ နိမိတ် ရှိကုန်သော ပုဒ်ဘို့ဖြစ်၊ [တချို့စာ၌"ဒ္ဝိန္နံပဒါနံ"ဟု ပါသေး၏၊]ဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝေန-ဝိသေသန ဝိသေသိတဗ္ဗ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဧကတ္ထံ အတ္ထေ-တရုံသော အနက်၌၊ ဿတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ တုလျာဓိကရဏတာ - တုလျာဓိကရဏ အဖြစ် မည်၏။

ကမ္မဓိဝ - ကံကဲ့သို့၊ နှယံ - အမည် ၂ မျိုးကို၊ ဝေရယတိ - ဆောင်တတ်၏၊ ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ ကမ္မဓာရယော - ကမ္မဓာရဲ မည်၏၊ ဟိ-ခဲ့ဦးအံ့၊ ["ယဒထာ ဟိ"ဟု ရှိသင့်၏၊] ကမ္မေ-ကံသည်၊ သတိ-သော်၊ ကြိယာယ - ကြိယာ၏ဂုဏ်း၊ ပယောဇနသဒ္ဒ - အကျိုးဂုဏ်း၊ သန္တံဝ တော - ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်၊ [ဟိတ်ကို အတွင်း သွင်း၍ ဖတ်ဦးစွာ အနက်ပေးသည်၊ ကမ္မံ-ကံသည်း ကြိယာ့-ကြိယားကိုဂုဏ်း၊ပယောဇနဒ္ဒ-

ဘိန္နပဝတ္တိ ၊ပေ၊ ကရဏတာ—ဤစကားဖြင့် တုလျာဓိကရဏ၏ သရုပ်ကို ပြသည်၊ သဒ္ဒါဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကို " ပဝတ္တိ နိမိတ္တ " ဟု ခေါ်၏၊ [ပဝတ္တိယာ-သဒ္ဒါဖြစ်ခြင်း၏+နိမိတ္တံ - အကြောင်း၊] မဟန္တသဒ္ဒါဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းသည် အမြတ်ဂုဏ်, ပုရိသ သဒ္ဒါ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကား ယောကျားဇာတ်၊ ဤသို့ ပဝတ္တိနိမိတ် ကွဲပြားသော်လည်း မဟန္တောသည် ပုရိသောနှင့်တွဲသည့်အခါ အမြတ်ဂုဏ်ဘွင်မရဘဲမြတ်သော ယောကျားခြင်းကို ဟော၏၊ ပုရိသောလည်း ယောကျားဇာတ်ကို မဟောဘဲ မြတ်သော ယောကျားခြင်းကိုပင် ဟော၏၊ ဤသို့ သဒ္ဒါပဝတ္တိ နိမိတ် ကွဲပြားနေသော ပုဒ်တို့၏ ဝိသေသန+ဝိသေသျ အဖြစ်ဖြင့် " မြတ်သော ယောကျားခြင်း " တည်း ဟူသော ဒေနက် တခုထည်းဌ ဖြစ်ကြခြင်းသည် တုလျာဓိကရဏတာ (တူသော အနက် ရှိခြင်း) မည်၏၊ " အကြောင်းရင်းကွဲသော်လည်း အပြီးသတ်ဟောနက်မှာ ထပ်တူဖြစ်နေသော ပုဒ်များကို တုလျာဓိကရဏခေါ်သည် " ဟူလို၊ [တသဒ္ဒါလိန်လိုက်ပုံဌ်ပြသော မုဒ္ဓဗောဓိကာလည်း ဤ အဓိပ္ပါယ်ကိုပင် ပြသည်၊] နှိုင်းကပင့် ပဝတ္တိနိမိတ် မကွဲသော " ရူပဿ မဟိရူဟော ပါဒပေါ " စသည်တို့ကား သစ်ပင်ဇာတ်ကိုချည်း အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်လာသော သဒ္ဒါများ ဖြစ်၍ ဘိန္နပဝတ္တိနိမိတ္တ မဟုတ်ကြ၊ ထိုကဲ့သို့ ပုဒ်များကို " ရုက္ခော+သော+မဟီ ရုဟော+စာတိ ရုက္ခမဟီရုဟော " ဟု ကမ္မဓာရဲ့ မတွဲနိုင်။

ကမ္မဓိဝ ၊ပေ၊ သန္တံဝတော — ဤပါဌ်ဖြင့် " ဝေရယတိတိ ဓာရယော " ဟူသော ကိတ် ဝဂြိဟ်ကိုဂုဏ်း, " ကမ်ံမံ ဓာရယော ကမ္မဓာရယော " ဟူသော သန္ဓာဝနာ ကမ္မ ဓာရည်းကိုဂုဏ်း ပြ၏၊ ကမ်ံမံ-ကံကဲ့သို့၊ ဓာရယော-ဆောင်တတ်သော သမာသ်သည်း ကမ္မဓာရယော - မည်၏၊ [ဓာရယောဌ် ရေဓာတ် စုရာဒိ ဏာယပစ္စည်းနှင့် အ ပစ္စည်း သက်၊] " ကဋ်ံ ကရောတိ=ဗျာကို ပြု၏ " ဟူရာဌ် ကဋ်ံဟူသော ကံရှိသည့် အတွက် ဘ-" ကရောတိ" ဟူသော ကြိယာ ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ၂-ဗျာ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အတွက်

အာကျိုးကိုဂုင်း၊ ဒွယံ - ၂ ပါးစုံကို၊ ဓေရယတိ ဃဏာ - ဆောင်သကဲ့သို့၊ တထာ-ထို့အတူ၊အာယံသမာသော-ဤသမာသ်သည်၊ဧကသအဏ္ဍသတနက်၏၊ ဒွေနာမာနိ - ၂ မည်တို့ကို၊ ဓာရယတိ - ၏၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) အာဒ္ဒိံသမာသေ - ဤ သမာသ်သည်၊ သတိ - ဖြစ်သတ်သော်၊ ဧကဏ္ဍေတကသ-တနက်ကို ထွန်းပြတတ်သော၊နာမဒွယသ-အမည် ၂ ပါးအပေါင်း၏၊သန္တာဝတော-ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်ဘည်း၊(ဟိတ်ကိုသူ့နေရာအာတိုင်း နောက်မှ ပေးသည်။]

ပုရေဝိယ - သို့၊ သမာသသညာ ဝိဘတ္တိလောပ ပကတိဘာဝါသမ်ာသ်မှည့်ခြင်း, ဝိဘတ်ကြေခြင်း, ပကတိ အဖြစ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ သမာသေနဲဝ-သမာသ်သည်ပင်၊တုလျာဓိကရဏဘာဝသ-တုလျာဓိကရဏ အဖြစ်၏၊ ပါ-ကို၊ ဝုတ္တတ္တာ - ဟောအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝုတ္တဏ္ဍာန မပ္ပယောဂေါတိ - ဟူသော ပဂိဘာသာကြောင့်၊ စသဒ္ဒ တသဒ္ဒါနံ-တို့ကို၊ အာပ္ပယောဂေါ-မယှဉ်စေခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။

ပုရေဝိယ - သို့၊ သမာသသညာ ဝိဘတ္တိလောပ ပကတိဘာဝါသမ်ာသ်မှည့်ခြင်း, ဝိဘတ်ကြေခြင်း, ပကတိ အဖြစ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ သမာသေနဲဝ-သမာသ်သည်ပင်၊တုလျာဓိကရဏဘာဝသ-တုလျာဓိကရဏ အဖြစ်၏၊ ပါ-ကို၊ ဝုတ္တတ္တာ - ဟောအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝုတ္တဏ္ဍာန မပ္ပယောဂေါတိ - ဟူသော ပဂိဘာသာအရ စ-တသဒ္ဒါများကို ချေပစ်ရတော့၏၊ [ဝုတ္တောအဏ္ဍော ယေသံဘိ ဝုတ္တဏ္ဍာ၊ ယေသံ – အကြင် စ-တတို့၏၊ အဏ္ဍော-တုလျာဓိကရဏ ဖြစ်ကြောင်းပြနိုင်သော အနက်ကို၊ ဝုတ္တော-သမာသ်သည် ဟောအပ်၏၊ ဘူတိ-ကြောင့်၊ ဝုတ္တဏ္ဍာ - တို့ မည်၏၊ ဤသို့ တုလျာဓိကရဏ ဖြစ်ကြောင်းကို သမာသ်ပုဒ်က ဟောနိုင်သဖြင့် စ-တ တို့ အပို ဖြစ်တော့ရကား စ-တသဒ္ဒါများ အလိုက်သိစွာ ကြေပျောက်ကြရ

(၃၃၉) မဟာတံ၊ပေါကရေဏော ပဒေ။ ။ပရေ တုလျာဓိကရဏော ဥတ္တရပဒေ (နောက် ပုဒ်ကြောင့်) မဟန္တသဒ္ဒသ မဟာ ဟောတိ၊ မဟတံဘိ ဗဟုဝစနဂ္ဂဟဏေန - မဟတံ ဟူသော ဗဟုဝုစ် သဒ္ဒါဖြင့်၊ ကွစိ, မဟာအာဒေသောစ - မဟာလည်း ပြု၊ စ-ဆက်၊ ဇွေ- ဤကမ္မဓာရဲ့ သမာသ်၌၊ ဝိသေသနသ-ဝိသေသနုပုဒ်၏၊ ပုဗ္ဗနိပါတော-ရှေ့၌ကျခြင်းကို၊ ဝိသေသနဘူတသ - ဝိသေသန ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပုဗ္ဗပဒသ - ရှေ့ပုဒ်၏၊ မဟာဒေသဝိသောနတော၁ - မဟာ အပြုကို စိရင်ခြင်းကြောင့်ပင်၊ ဝိညာယတိ - သိအပ်၏။

တော့သည် - ဟူလို။] ဤ၌ တုလျာဓိကရဏ အဖြစ်ကိုသာ အားမွေခံ၍ သမာသ် ပုဒ်က ဟောသည် ဟု ဆိုထားသောကြောင့် ရှေ့၌ "စသဒ္ဒါက သကတ် စသည် ပြားကြောင်းကို ပြ၏" ဟူသော ဝါဒကို စဉ်းစားဘို့ရန် မှတ် ချက်ချခဲ့ရသည်။

တိပဒကမ္မဓာရဲ့။ ။"ဒွန်နှင့် ဗဟုဗ္ဗီဟိမှ တပါး အခြားသမာသ်များ၌ ၂ ပုဒ်သာ သမာသ်တွဲရိုးရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဒွိပဒေ တုလျာဓိကရဏော" ဟု ဝိန်းကြောင်းကို ညွှန်ပြ၍ "တိပဒကမ္မဓာရဲ့ရှိ" ဟု ဆိုကြ၏။ [ဒွန္ဒသမာသ်ဖွဲ့ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်ဖွဲ့ ဥပဇ္ဈယိတွာ ပဒ ဗဟုတွေ့ သမာသော နဘဝတိ-သံခိတ္တာသာရဋ္ဌိကာ။] သို့သော် မုဒ္ဓဗောဓ၌ တိုဝါဒကို လက်မခံလိုသောကြောင့် "သံစ-မြဿည်း မြ၏၊ သော-ထိ မြ၏ ဟူသည်၊ စိစ္ဆ-တကိုယ်လုံး ဉာဏ်တုံးလည်း ဟုတ်၏၊ သော-ထိ ဉာဏ်တုံးဟူသည်၊ အာနန္ဒာစ-ချမ်းသာတုံးလည်း ဟုတ်၏၊ ဇုတိသစ္စိဒါနန္ဒော" ဟု တိပဒကမ္မဓာရဲ့ပုဒ်ကို ပြလေသည်၊ ပါဠိ၌လည်း "စိတ္တာ သံသဋ္ဌာစ+တေ+စိတ္တာသမုဋ္ဌာနာစ+စိတ္တာသဟဘုနော ဓမ္မာတိ စိတ္တာသံသဋ္ဌ သမုဋ္ဌာန သဟဘုနော" ဟု အဋ္ဌသာလိနီဝဏ္ဏဟ ပြဿည်၊ "ဆန္ဒိဘာ+ပတိဘာ+ဉဏ္ဍာပါ-ဆန္ဒိဘ ပတိတ ဉဏ္ဍာပါ" ဟူသော ဝဇိရဗုဒ္ဓိ ဋီကာလည်း တိပဒကမ္မဓာရဲ့ ပြင်။

(၃၃၉) ဇာတ်စ၊ ဓပ၊ ဝိညာယတိ—ဤ "မဟာပုရိသော" ဟူသော ကမ္မဓာရဲ့ သမာသ်၌ ဝိသေသနဖြစ်သော ရှေ့မဟန္တပုဒ်ကို မဟာပြုပုံ ထောက်၍ အခြားဥာဏ်မဓာရဲ့ သမာသ်များ၌လည်း ဝိသေသနပုဒ်တို့ရှေ့၌ ကျရောက်ကြောင်း (ရှေ့ကနေရကြောင်း) ကို ဆိုနိုင်သည်။ [များရာလိုက်၍ ယေဘုယျနည်းအားဖြင့် ဝိသေသန ရှေ့နေရကြောင်းကို ဆိုသည်၊ ဝိသေသနတွေ့ရပဒ ကမ္မဓာရဉ်း အနည်းငယ်၌ကား ဝိသေသနပုဒ်တို့ နောက်နေဉ်းလတံ့။] ဆက်ဉ်းအံ့ — ဂုဏ်ဟောနှင့် ဒြဗ်ဟော ပုဒ် ၂ ခု စပ်လျှင် ဂုဏ်ဟော သဒ္ဒါသည် ရှေ့ နေ၏၊ ဘာကြောင့်နည်း — ဂုဏ်သည် အပွဓာန ဝိသေသန ဖြစ်၍ ဒြဗ်သာ ပဓာန ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ဂုဏ်ဟောချင်းတွဲမှ ရှေ့နောက် အနေ မမြဲ၊ ခဇ္ဇကုဇ္ဇော - ခွင်လည်း ခွင် , ကုန်းလည်း ကုန်းသူ၊ ကုဇ္ဇခဇ္ဇော၀၊ ကဏ္ဌသက္ကော-နှာက်လည်း နာက်, ဖြူလည်း ဖြူသော သတ္ထာ၊ သုက္ကကဏ္ဌော၀၊ ကြိယာဟောချင်းတွဲရာ၌လည်း နည်းတူ၊ ပါစက ပါဠကော - ချက်လည်း ချက်, စားလည်း ဖတ်သူ၊ ပါဠက ပါစကော၀၊ ဂုဏ်နှင့် ကြိယာဟော တွဲရာ၌လည်း နည်းတူ၊ ခဇ္ဇပါစကော, ပါစက

(၃၄၀) ကမ္မဓာရယော ဘိဂုဘိစ ဝတ္တတေ။

ဥဘော တမ္ပုရိသာ ။ ။ ဥဘေ၊ ပေ၊ ဟောန္တိ၊ တာသ -ဆိ မင်းဖြိ။ ပုရိသော-အာချင်းယောက်ျားတည်း၊ တမ္ပုရိသ-ထို အာချင်းယောက်ျား၊ တမ္ပုရိသ သဒ်ိ သတ္တာ- တမ္ပုရိသ သဒ္ဒါနှင့် တူ သည်ဖြ-အာဖြစ်ကြောင့်၊ အာယံသမာသော၀ိ-ကိုသည်း၊ အာနဒ္ဓြ သညာယ - အာနဒ္ဓြ သညာဖြင့်၊ တမ္ပုရိသော၀ါ -ဟူ၍၊ ဥတ္တော၊ ဟိ - ခဲ့၏၊ တမ္ပုရိသ သဒ္ဒေါ-တမ္ပုရိသ သဒ္ဒါသည်၊ ဂုဏ်-၀ိသေသနဂုဏ်ကို၊ အာဘိ၀တ္တော ယထာ-လွန်သကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ အာယံသမာသေသ၀ိ-သည်လည်း၊ ဂုဏ် အာဘိဒတ္တော၊ ဟိ-မှန်ဖြ၊ တမ္ပုရိသော -တမ္ပုရိသ် သမာသ် သည်၊ ဥတ္တရပဒတ္ထ ပဓာနော-ပြဋ္ဌားနိုးသော နောက်ပုဒ် အနက်ရှိဖြ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ် အပ်ဖြ၊

ခဏ္ဍော၀ါ၊ ဒြဗ်ဟော ၂ ခု တွဲရာမှ သာမည သဒ္ဒါသည် နောက်နေဖြ၊ သိ သပရက္ခော-ယင်းတိုက်ပင်, စသည်တည်း။

[ဆောင်] ဂုဏ်ဒြဗ်ဟော, သမာသ် နှောမူ, ဂုဏ်းဟာ ရှေက၊ နဲ့ရိုး ကျဖြ၊ ဂုဏ်အချင်းချင်း, ကြိယာချင်းနှင့်, ယင်းတို့ ၂ ပါး, တွဲကုန်ညားသော်, ရှေသွား နောက်နေ , မမြဲပဘူး၊ တထွေ ဒြဗ် , ၂ ခု စပ်လျှင် , သာမည် သဒ္ဒါ, နောက်နေရာသည်, မှတ်ပါ ပုံစံ အရှိတည်း။

(၃၄၈) တသ်ပုရိသော ၊ ပေ ၊ အယံသမာသော၀ိ — " တသ် + ပုရိသော တမ္ပုရိသော=ထိုမင်းဖြ အချင်းယောက်ျား " ဟူရာ၌ တ-ဟူသော ရှေပုဒ်ဖြ အနက် ဖြစ်သော် မင်းကို မရ, ပုရိသ ဟူသော နောက်ပုဒ်ဖြ အနက်ဖြစ်သော အချင်းယောက်ျား ရဖြ၊ ဤ"မဟာပုရိသော" သမာသ်၌လည်း မဟာအရ "အမြော်" ဟူသော အနက်မရ, "ပုရိသော" ဟူသာ နောက်ပုဒ်ဖြ အနက် (ယောက်ျားဒြဗ်) ရသည်၊ ဤသို့လျှင် တမ္ပုရိသ သဒ္ဒါသည် နောက်ပုဒ် အနက်ကို ပဓာန ဟောသကဲ့သို့ ဤ ကမ္မဓာရည်းသ ဒါသ်သည်း နောက်ပဒ် အနက်ကို ပဓာန အားဖြင့် ဟောသောကြောင့် " တမ္ပုရိသော ဝိယာတိ တမ္ပုရိသော"နှင့် အညီ အနဒ္ဓသညာ (ဝိဂြိုဟ်နက်သို့ လိုက်သော နာမည်) အားဖြင့် "တမ္ပုရိသ" ဟု နာမည်တမျိုး ထပ်၍ ဆို အပ်ပြန်သည်း

ဥတ္တရ၊ပေ၊ တမ္ပုရိသောတိ-"ဂုဏ်မဘိ၀တ္တော"၌ ဂုဏ်ဟူသည် ဝိသေသနတည်း၊ ဝိသေသန ဖြစ်သော မဟာပုဒ်ဖြ အနက်တွင် မရဘဲ "မြော်သော+ယောက်ျား" ဟူ ပုရိသ ဟူသော ဝိသေသျ ပုဒ်အနက် ထိုးအောင် ဟောခြင်းကို "ဂုဏ်မတိ၀တ္တော" ဟု ဆိုသည်၊ ထို "ဂုဏ်မတိ၀တ္တော" ဟူသော စကားကို ခိုင်မြဲစလိုရကား "ဥတ္တရပဒတ္ထ ပဓာနော ဟိ တမ္ပုရိသော"ဟု ဒဋ္ဌိ၀ါကျ တက်ရပြန်သည်၊ တမ္ပုရိသ်သမာသ် မှန်လျှင် ဝိသေသျဖြစ်သော နောက်ပုဒ် အနက်ကို ပဓာနအားဖြင့် ဟောဖြ၊ ထို့ကြောင့် "ဂုဏ်မဘိ၀တ္တော" ဟူသော စကား မှန်သည်-ဟူလို။

တဘော-ထိ တပ္ပုရိသ် မှည့်ပြီးသည်မှ နောက်၌၊ နာမဗျပဒေသော-နာမ်ငဲ့ခြင်းသည်ဌင်း၊ သျာဒျုပ်တို့-ထိ အစရှိသော ဝိဘတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်ဌင်း၊(ဟောတိ)၊ပန-ဆက်၊အယံဘပ္ပုရိသော-၍တပ္ပုရိသ်သမာသ်သည်၊ အာတိဓေယျဝစနော-ဟောအပ်သော အနက်၏ ဝုစ်နှင့် တူသော ဝုစ်ရှိ၏၊ ပရလိင်္ဂါစ - နောက်ပုဒ်၏ လိင်နှင့် တူသော လိင်သည်း ရှိ၏၊ မဟာပုရိသော-မြတ်သော ယောကျ်ား၊;မဟာပုရိသ-တို့၊ ဆုစ္စာဒိ-၍သို့ အစရှိသော ရုပ်စဉ်သည်၊ ပုရိသသဒ္ဒသမံ-ပုရိသသဒ္ဒါနှင့်တူ၏၊ ဇံ-တူ၊ မဟာဝိရော-ကြီးသော လူလည်ရှိသူ၊ မဟာမုနိ-မြတ်သောမုနိ။

မဟာနာဠ-ကြီးသည်လည်း ဟုတ်၏၊ တံ-ထိကြီးသောအရာဟူသည်၊ ဗလဠ - အား၊လည်း ဟုတ်၏၊ ဆုတိ, မဟဇ္ဇလံ - မည်၏၊ မဟာဇ္ဇယံ-ကြီးသောဘေး၊ မဟာအာဒေသော - မဟပ္ပါ။ ["မဟတံ" ဟူသော ဗဟုဝုစ် သဒ္ဒါလွန်ဖြင့် ပြု၊] သန္တောစ- သူတော်ကောင်းလည်း ဟုတ်၏၊ သော-သည်၊ ပုရိသောစ-၏၊ ဆုတိ, သပ္ပုရိသော-မည်၏၊ သန္တသဒ္ဒသော ဘော, ဗောစန္တံတိ ဇဋ္ဌေ-၌၊ စသဒ္ဒေန - ဖြင့်၊ သန္တသဒ္ဒသော - ၏၊ သမာသေ - သမာသ်အရာ၌၊ အဘကာရေဝိ - ဘ အာကွရာ မနှောင်းသော်လည်း၊ သာဒေသော-သပြု၊ တထာ-ထို့အတူ၊ ပုဗ္ဗ ပုရိသော-ရှေးယောကျ်ား၊ ပရပုရိသော - နောက် ယောကျ်ား၊ ပဌမ ပုရိသော - ပဌမပုရိသ်၊ မဇ္ဈိမပုရိသော - ရိသ်၊ ဥတ္တမ ပုရိသော - ရိသ်၊ ပရမ ပုရိသော-မြတ်သော ယောကျ်ား၊ ဝိရပုရိသော - ရဲရင့်သော ယောကျ်ား၊ သေတဟတ္ထိ - ဖြူသော ဆင်၊ ကဏ္ဟသပ္ပါ - မည်းနက်သော မြွေ၊ နီလုပ္ပလံ-ညိုသော ကြာ၊ လောဟိတစန္ဒနံ - နီသော စန္ဒကူး။ ["ပုဗ္ဗောစ+သော+ပုရိသောစာတိ" စသည်ဖြင့် ဝိဂြိုဟ်ပြု။]

အယံပန၊ပေ၊ပရလိင်္ဂါစ—"အာဘိဓိယတေ-ဟောအပ်၏၊ ဆုတိ, အာဘိဓေယ္ယော" မဟာပုရိသော သဒ္ဒါသည် ဘုရားစသော ယောကျ်ားမြတ်ကို ဟော၏၊ ထို ယောကျ်းမြတ်သည် တပါးထည်းဖြစ်အံ့, ကေဝုစ်ရှိ၏၊ ၂ပါး ၃ပါး စသည် ဖြစ်အံ့, ဗဟုဝုစ်ရှိ၏၊ မဟာပုရိသ ဟူသော သမာသ်လည်း ထို အာဘိဓေယျ၏ ဝုစ်နှင့် တူစွာ ဧကဝုစ်-ဗဟုဝုစ် ထိုက်သလို ရှိရသည်၊ ထို့ကြောင့် "အာဘိဓေယျသ ဝိယ ဝစနံ အသ" ဟူသော ဝိဂြိုဟ် အရ "အာဘိဓေယျံ ဝစနော" ဟု မိန့်သည်။ [အသ-ထိသမာသ်၏၊ အာဘိဓေယျသ-ဟောအပ်သော အနက်၏၊ ဝစနံဝိယ-ဝုစ်ကဲ့သို့သော၊ ဝစနံ-ဝုစ်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။] မဟာပုရိသော်ဟု ပုရိသော ဟူသော နောက်ပုဒ်သည် ပုလ္လိင် ရှိ၏၊ ထို နောက်ပုဒ်၏ လိင်နှင့် တူစွာ " မဟာပုရိသော " ဟူသော ပုဒ်အစုပေါင်းလည်း ပုလ္လိင်ပင် ရှိရသည်၊

ကွစိ-၌၊ ဝိဘာသာဓိ.ဘာရတော-ဝိဘာသာ သဒ္ဒါလိုက်ခြင်းကြောင့်၊ နဘဝတိ-သမာသ် မဖြစ်၊ ယထာ-ဥဒါဟရဏ်ကားပုဏ္ဏော၊ပေ၊ဒေဝရာဇာတိ-ဟူသည်တည်း၊မန္တာနီပုဒတ္တာ-မန္တာနီပုနဉ်ကားမဒ္ဒါသားဖြစ်သော၊ ပုဏ္ဏော-ဒာရှင်ပုဏ္ဏား၊ စိတ္တော-စိတ္တမည်သော၊ ဂဟပတိ-သူကြွယ်၊ ဒေဝရာဇာ-နတ်မင်းဖြစ်သော၊ သက္ကော-သကြား။

(၃၄၁) ပုမာစ - အမှိုလည်း ဟုတ်၏၊ သော - ထို အမှို ဟူသည်၊ ကောကိလောစ - ဥဩလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိအတ္ထေ-ဤအနက်၌၊ သမာသေ-ကို၊ ကတေ-ပြုအပ်ပြီးသော်။ [ပုမာနှင့် ကောကိလောကို သမာသ်စဉ်, ကမ္မဓာရဲ့မှည့်, သမာသ်မှည့်, စ·တ ချေ, ပုမကောကိလ-ဟု ပကတိပြု, တပ္ပုရိသ်မှည့်, ဤအားလုံး အစီအရင်ကိုပင် " သမာသေ ကတေ " ဟု မိန့်သည်၊ ဤ " ကတေ " ကိုလည်း " လောပ မာပဇ္ဇတေ " ၌ စပ်။] လောပန်ဆို ဝတ္တတေ။

ပုမဿ လိင်္ဂဿိသု သမာသေသု။ ။သမာသေသု - သမာသ်တို့၌၊ လိင်္ဂဿိသု - လိင် အစဉ်ရှိကုန်သော၊ ပရပဒေသု-နောက်ပုဒ်ဘို့ကြောင့်၊ ပုမက္ကစ္စေတသ-ပုမ ဟူသော ဤသဒ္ဒါ၏၊ အန္တော - အဆုံးဖြစ်သော၊

နောက်ပုဒ်က " ဒေဝိ " ကဲ့သို့ ဣတ္ထိလိင် ရှိရာ၌လည်း " မဟာဒေဝိ " ဟူသော ပုဒ်အပေါင်းသံ့ည် ဣတ္ထိလိင် ရှိရမည်၊ မဟဒ္ဓလံ စသည်၌လည်း နပုံလိင် ရှိရပုံကို သိလေ၊ ထို့ကြောင့် "ပရဿ လိင်္ဂံ ဝိယ လိင်္ဂံ အဿ" ဟူသော ဝိဂြိုဟ်နှင့် အညီ "ပရလိင်္ဂါဒေါ" ဟု မိန့်သည်၊ မဟာရိသော စသည်ကို ဆိုင်ရာ နာမ်ဂိုဏ်း သွင်း၍ နာမ်ရုပ် စဉ်လေ။

ကွစိဝိဘာသာ၊ပေ၊ဒေဝရာဇာတိ— " ဝိဘာသာ ရုက္ခတိဏာ " စသော သုတ်မှ ဝိဘာသာ သဒ္ဒါသည် သမာသ် စိရင်ရာ သုတ်တိုင်း၌ လိုက်လာသောကြောင့် ပုဏ္ဏနှင့် မန္တာနီပုတ္တာသည် တုလျာဓိကရဏဖြစ်ပါလျက် "ပုဏ္ဏော+သော+မန္တာနီပုတ္တော" ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ " ပုဏ္ဏမန္တာနီပုတ္တော " ဟု ကမ္မဓာရည်း သမာသ် မစပ်ရ၊ "ပုဏ္ဏော+မန္တာနီပုတ္တော"ဟု ဝါကျသာ ရှိရသည်၊ ထို့အတူ "စိတ္တဂဟပတိ, သက္ကဒေဝရာဇာ"ဟု ကမ္မဓာရည်း သမာသ် မဖြစ်ပုံကိုလည်း သိ၍လေ၊ ဤသို့ ကမ္မဓာရည်း သမာသ် မဖြစ်လျှင် ကမ္မဓာရည်း နေဒံလိုက် တပ္ပုရိသ် မမည်စေပုံမှာ ဆိုဘွယ်ရာ မရှိပြီ၊ ထို့ကြောင့် "ကွစိ၊ပေ၊ နဘဝတိ" ဟူသော စကားကို " ဒ္ဝိပဒေ တုလျာဓိကရဏေ " သုတ်ကို တားမြစ်သော စကား ဟု မှတ်။

(၃၄၁) ပုမာဇ္ဇစ္စေတသိ၊ပေ၊သမာသေသု—လိင်္ဂဿိသုဖြင့် "ဇာတိပုမနပုံသကံ" ကဲ့သို့ လိင် စသည် မနှောင်းဘဲ နပုံသကသဒ္ဒါ ၎နှောင်းရာ၌ ပုံမ၏ အ ကို မချေရ-ဟု သိစေသည်၊ " သမာသေသု " ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဆိုခြင်းကား "ပုမဿ+လိင်္ဂံ-ပုလ္လိင်္ဂံ

အာကာရော-သည်၊ သေသပ် အာပန္နေတာ၊ အံမောနိဋ္ဌဟိဘံ ဈာသပေဟိဘိ-သုတ်ဖြင့်၊ မကာရသ-၏၊ နိဋ္ဌဟိဘံ-ပြု၊ ပုကော်ကိလော-အဖို့ဖြစ်သော ဥဿြ၊ ဇဝံ-တူ၊ ပုန္နာဂေါ-ဆင်ထီး၊ ဝါ-ပုနံးညွှက်ပင်။

(၃၄၂) ခတ္တိယာစ-မင်းမျိုးမလည်းဟုတ်၏၊ သာ-ဟူသည်၊ ကညာစ-သတ္ထိသို့မဟုတ် ဟုတ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိဂ္ဂယ္ဟ-ဝိဂြိုဟ်ပြု၍၊ (ဝိဂ္ဂဟဂို့သည့် ကားပါဠိပျက်) သမာသေ-ကို၊ ဥတော-သေသ်၊ [“ပုဗ္ဗပဒေဏ္ဍကတ္ထိပစ္စယာသန္နိဝတ္တိ”ဒ္ဝိစပ်] ဤလျာဓိကရဏောတိ,ပဒေတိ,ဏ္ဍတ္ထိယံတိ,ဘာသိတပုမာတိ ပုမာဝါတိ, ဧတီစ ဝတ္တေတေ (“မဟာဝံ မဟာ တူလျာဓိကရဏောပဒေ-ဏ္ဍတ္ထိယံ ဘာသိတ ပုဒိတ္ထိ ပုမာဝစေ”သတ်ဘို့မှ ၇ ပုဒ်လိုက်)။

ကမ္မဓာရယသညေစ။ ။ကမ္မဓာရယသညေစ သမာသေ-ကမ္မဓာရဲ့ အာမည်ရှိသော သမာသ်ဒွိလည်း၊ [စဖြင့် ဒီမိုးရှိက “ဏ္ဍတ္ထိယံ ဘာသိတ ပုဒိတ္ထိ”သတ်လာဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ကိုပေါင်းသည့်] ဏ္ဍတ္ထိယံ-ဏ္ဍတ္ထိလိန်ဒွိ၊ ဝတ္တုမာနေ-သော၊ တူလျာဓိကရဏော-သော၊ ပဒေ-နောက်ဖြစ်သော၊ ဥတ္တရပဒေ - နောက်ပုဒ်ကြောင့်၊ ပုဗ္ဗဘူတော-ရှေဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဏ္ဍတ္ထိဝါစကော - ဏ္ဍတ္ထိလိန်ကို ဟောသော၊ သဒ္ဒေါ-သဒ္ဒါသည်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေ၌၊ ဘာသိတပုမာ - ဟောအပ်ဘူးသော ပုလ္လိန် ရှိသည်၊ စေ (ဟောတိ) - အာကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ သော-ထို ဏ္ဍတ္ထိလိန်ဟောသဒ္ဒါကို၊ ပုမာဝ-ပုလ္လိန်ကဲ့သို့၊ ဒဠ္ဠဇ္ဈော-၏၊ ဣတိ-ဤသုတ်ဖြင့်၊ ပုဗ္ဗပဒေ-ရှေပုဒ်၌၊ ဏ္ဍတ္ထိပစ္စယာသ-ဏ္ဍတ္ထိပစ္စည်း၏၊ နိဝတ္တိ-နှစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ခတ္တိယကညာ-မင်းမျိုးသတ်ဘို့သို့၊ ခတ္တိယာကညာယော-တို့၊ ဏ္ဍဘိဒိ-တည်း၊ ဇဝံ-ဘူ၊ ဂတ္တာလတာ-နိသော နွယ်၊ ဒုတိယာဘိက္ခာ-၂ ခုမြောက် ထမင်း။

ပုမသ်+ဘာဝေါ ပုမ္ဘာဝေါ”စသော တပ္ပုရိသ်သမာသ် – ဤဥဒ္ဒေ ပြအပ်သော ကမ္မဓာရဲ့ သမာသ် စသည်ဖြင့် သမာသ် များကြောင်းကို ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ “ဇေဝံပုန္နာဂေါ”ဖြင့် “ပုမာစ သော နာဂေါစာတိ ပုန္နာဂေါ”ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ ဆင်ထီးကို မုချရ၏၊ ထို ဆင်ထီးကဲ့သို့ မြင်သော ကြာဖြူပင် – ဇာတိပွါလ်ပင် -- ပုနံးညွှက်ပင်များကိုကား “ ပုန္နာဂေါ ဝိယာတိ ပုန္နာဂေါ”ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုရမည်။ [ထောမနီဓိ။]

(၃၄၂) ကမ္မဓာရယသညေစ၊ ပေ၊ ဒဠ္ဠဇ္ဈော — [“ကမ္မဓာရယေစ”ဟု ဆိုလျှင် ပြီးကောင်းလျက် “ ကမ္မဓာရယသညေစ ” ဟု သညာသဒ္ဒါ ထည့်ခြင်းမှာ “ ကမ္မဓာရဲ့ မည်သော သမာသ်”ဟု သိသာစေခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ “ သညဂ္ဂဟဏ သုဗောဓတ္ထံ”— ဋီကာ၊] သမာသ်ဆိုင်ရာ စိရှင်၍ ပကတိပြုသည့် အခါ“ခတ္တိယာကညာ”ဟု အာကာရန္တ

ဗြာဟ္မဏိစ - ပုန်ကားးမလည်း ဟုတ်၏၊ သာ , ဒါရိကာစ-သူငယ်မ လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ, ဗြာဟ္မဏဆဒါရိကာ - မည်၏၊ နာဂမာဏဝိကာ-နဂါးပျိုမ၊ ["နးဂိစ သာ မာဏဝိကးစ" ဟု ပြု၊]ပုဗ္ဗပဒသေသဝ-ရှေးပုဒ်၏သာ၊ အယံပုဗ္ဗာဝဝါ တိဒေသေး-၍ ပုလ္လိန်အဖြစ်ကို ငဲ့ညွှန်းခြင်းသည်၊ (ဟောတိ) တေန - ထို့ကြောင့်၊ ခတ္တိယကုမာရိ - မင်းမျိုး သတို့သမီး၊ ကုမာရသမက်-သတို့သမီး ရဟန်းမ၊ [သိဟိုဠ်မှာ၌ '' တရဏဗြာဟ္မဏ်-နှုပျိုသော ပုန်ကားးမ''ဟု ဂ္ဂိသေးဏ်၊] ဣတိ အာဒိသု-၍သို့ အစဂ္ဂိသော ပြယုဂ်ဘို၌၊ ဥတ္တရပဒေသု-နောက်ပုဒ်ဘို၌ ဣတ္ထိ ပစ္စယသ-၏ နိဝတ္တိ-နစ်ခြင်းသည်၊ နဟောတိ။

ပကတိ အတိုင်း ဖြစ်၏၊ ကညာသည် ဣတ္ထိလိင်၌လည်း ဖြစ်၏၊ ခတ္တိယာနှင့် တုလျာမိကရဏဖြစ်သော နောက်ပုဒ်လည်း ဟုတ်၏၊ " ကညာ " ပုဒ်မျိုးကို ညွှန်ပြ၍ " ဣတ္ထိယံ စတ္တာမာနေ တုလျာမိကရဏော ဥတ္တရပဒေ " ဟု မိန့်သည်၊ " ခတ္တိယာ " ကား ကညာကို ထောက်၍ (ပုဗ္ဗဘူတ) ရှေဖြစ်၏၊ မင်းမျိုးမ-ဟု ဣတ္ထိလိင်ဟော သဒ္ဒါလည်း ဟုတ်၏၊ ဤ သမာသ်သို့ မရောက်မီ ရှေးက " ခတ္တိယော ကုမာရော " စသည်ဖြင့် ပုလ္လိန်ကိုလည်း ဟောဘူးသည်၊ " ခတ္တိယာ" ပုဒ်မျိုးကို ရည်ရွယ်၍ "ပုဗ္ဗဘူတော ဣတ္ထိဝါစကော သဒ္ဒေါ ပုဗ္ဗေ ဘာသိတပုမာ " ဟု ဗိန့်သည်၊ ဤသို့ ရှေးရှေးက ပုလ္လိန်ကို ဟောခဲ့ဘူး၍ ယခု သမာသ်တွင်း၌ ဣတ္ထိလိင်ကို ဟောနေဆဲ ဖြစ်သော ခတ္တိယာကဲ့သို့သော သဒ္ဒါကို ပုလ္လိန်ကဲ့သို့မှတ်-ဟု ငဲ့ညွှန်းသော လိင်္ဂါတိဒေသသုတ်တည်း၊ [ဘာသိတော ပုမာ ယေနာတိ ဘာသိက ပုမာ၊ ယေန - အကြင် ခတ္တိယာကဲ့သို့သော သဒ္ဒါသည်၊ ပုမာ-ပုလ္လိန်ကို၊ ဘာသိတော-ရှေး၌ ဟောအပ်ဘူးပြီ၊ ဣတိ, ဘာသိတပုမာ-မည်၏။]

ဣတိ ဣတ္ထိပစ္စယသ၊ပေ၊ဒုတိယဘိက္ခာ-"ခတ္တိယာ"ကို ပုလ္လိန်ဟုညွှန်ပြလိုက်သည့် အခါ ဣတ္ထိဇောတက အာပစ္စည်း အလိုလို ပျောက်၍ " ခတ္တိယ " ဟု ဖြစ်၏၊ " ရတ္တာစ သာ လတာစ"၌ "ရတ္တာ လတာ"ဟု ပကတိပြု၊ ရဿာပုဒ်သည် "ရတ္တော+သြဘာသော-နိသောအရောင် " စသည်ဖြင့် ပုံလိန်ကို ဟောခဲ့ဘူး၏၊ " ဒုတိယာစ သာ ဘိက္ခာစ " ၌ " ဒုတိယာ ဘိက္ခာ " ဟု ပကတိပြု ဒုတိယာသဒ္ဒါသည် "ဒုတိယော ကလ္လော" စသည်၌ ပုလ္လိန်ကို ဟောခဲ့ဘူး၏၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သိလေ၊ [" ပဌမာဝိဘတ္တိ-ဒုတိယာဝိဘတ္တိ " စသည်၌ကား ပဌမာ ဒုတိယာတို့က နာမည်ဟော (သညာသဒ္ဒါ) ဖြစ်သောကြောင့် မူလနာမည်ပျက်၍ "ပဌမဝိဘတ္တိ-ဒုတိယဝိဘတ္တိ" စသည် ဖြစ်မည်စိုးသောကြောင့် ပုလ္လိန်မငဲ့ရ, " ပဌမာ ဒုတိယာ " အတိုင်းပင် ရှိရသည်-"ဧဝံ ဒုတိယာဝိဘတ္တိ၊ ဇ္ဇေစ ပုဗ္ဗဿ (ဒုတိယာဟူသော ရှေပုဒ်၏)သညာသဒ္ဒတ္တာ ပုမ္ဘာဝါတိဒေသော နဟောတ်"-ဋီကာ၊]

ဗြာဟ္မဏိ ၊ပေ ၊ နနိဝတ္တိ ဟောတိ — ဤသုတ်ဖြင့် ပုလ္လိန် ငဲ့ရာ၌ ရှေပုဒ်ကိုသာ ငဲ့ရမည်၊ ကညာ ဒါရိကာ စသော နောက်ပုဒ်ကို မငဲ့ရ၊ ထို့ကြောင့် " ခတ္တိယာစ သာ ကုမာရိ စာတ် ခတ္တိယကုမာရိ"၌ ခတ္တိယာဟူသော ရှေပုဒ်နှင့်သာ အာပစ္စည်း ပျောက်၍

ဇာတိယံဇာဧ၀-ရှေ့သုတ်မှ လိုက်သော "ဇာတိယံ" သဒ္ဒါသည်၊ ကိ°-အာဘယ်အာကျိုး ရှိသနည်း၊ ကုမာရိရတနံ, သမဏိပဒုမံ - တို့ဦ့ဲ့ တား၊မြစ်ရခြင်းအကျိုးရှိ၏။ [ကုမာရိရတနံ - ရတနာနှင့် တူသော အပျို၊ သမဏိပဒုမံ-ပဒုမ္မားနှင့်တူသော ရဟန်း၀။] ဘာသိတ ပုမာတိ-သည်၊ ကိ°-နည်း၊ ဂဂ်ါနဒီ, တဏ္ဍာ နဒီ, ပထဝိဓးတု - တို့ဦ့ဲ့ တား၊မြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ [ဂဂ်ါနဒီ-ဂင်္ဂါမြစ်၊ တဏ္ဍာနဒီ- တဏှာမြစ်၊ ပထဝီဓာတု-ပထဝီဓာတ်။] နန္ဒာပေါက္ခရဏိ နန္ဒာဒေဝီ တျာဒိသုပန - အစရှိသည်တို့ဦ့ဲ့ကား၊ သညာသဒ္ဒတ္တာ-နာမည်ဟော သဒ္ဒါ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နဟောတိ - ပုလ္လိန်ကဲ့သို့ မဖြစ်။ [နန္ဒာပေါက္ခရဏိ-နန္ဒာရေကန်၊ နန္ဒာဒေဝီ-နန္ဒာ မိဖုရား၊]

ကုမာရိ ဟူသော နောက်ပုဒ်၌ (၅) ပစ္စည်း မပျောက်ဘဲ ရှိရသည်၊ "ကုမာရိစ သာ ဗြာဟ္မဏိစာတိ ကုမာရ ဗြာဟ္မဏိ, တရုဏိစ သာ ဗြာဟ္မဏိစာတိ တရုဏ ဗြာဟ္မဏိ" တို့ဦ့ဲလည်း နည်းတူ။

မှတ်ချက်။ ။"ယဒိ ဟိ ဏ္ဍာသေ ဝုတ္တာနယေန ဥတ္တရပဒဿာပိ ပုမ္ဘာဝါတိဒေသော သိယာ၊ တဒါ ခတ္တိယကုမာရိ တျာဒိသု ခတ္တိယကုမာရော ၊ပေ၊ ဧဝံ အနိဋ္ဌရူပပသင်္ဂါ သိယာ"ဦ့ကာ၊ ဤဦ့ကာဌီကာ ဥတ္တရပဒဿာပိဝယ် အပိဖြင့် ပုဗ္ဗပဒကို ဆည်းစ်၊ ထို့ကြောင့် ဏ္ဍာသဒ္ဒ ရှေပုဒ် နောက်ပုဒ် ၂ ပုဒ်လုံးကိုပင် ပုလ္လိန် ဒဲ့သည်-ဟု ဦ့ကာ ဆိုလိုသည်၊ ပုဗ္ဗပဒသေသဝဋ္ဋ ဧဝဖြင့် ဏ္ဍာသကဲ့သို့ ၂ပုဒ်လုံးကို မဒဲ့ရ၊ ရှေပုဒ်ကိုသာ ဒဲ့ပါ-ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤသို့ ဦ့ကာ ဖွင့်သော်လည်း ဏ္ဍာသ ရုပ်တွက်ပုံကို ကြည့်ရသောအခါ ကမ္မဓာရဲ သမာသ် အရာဝယ် နောက်ပုဒ်၌ ပုလ္လိန်ဒဲ့ကြောင်း သိသိသာသာ မတွေ့ရ၊ ရှေပုဒ်၌ ဒဲ့ကြောင်းကိုကား သိသာစွာ တွေ့ရသည်၊ သန္ဓိနိဂ္ဂဟိတ၌ သုတ်၌ "ပုရိမ ဇာတိ" ရုပ်တွက်ပုံကို ကြည့်ပါ၊ ထို့ကြောင့် ဏ္ဍာယံ ဘာသိတပုမိတ္ထိ ပုမာဝစေ သုတ်၌ ဒီဃဇလော်ရုပ်ဝယ် ရှေနောက် ၂ ပုဒ်လုံး ဒဲ့ထားသောမူကိုသာ ဇွတ်ရသဖြင့် ဤသုတ်လည်း ဏ္ဍာသအလို ရှေနောက် ၂ပုဒ်လုံး ဒဲ့သည်ဟုပင် ရူပသိဒ္ဓိ စာကုံယ် ဦ့ကာတို့ စွင့်စွဲလိုဟန် တူသော်လည်း ကမ္မဓာရဲ၌ ၂ ပုဒ်လုံး ဒဲ့ထားသည်ကို ယခု ဏ္ဍာသ စာအုပ်များဝယ် မတွေ့ရချေ။

ဇာတိယမိစ္ဆေဝ ကိ°—ရှေသုတ်မှ "ဇာတိယံ" သဒ္ဒါ ဤသုတ်သို့ လိုက်လာခြင်းသည် ဘယ်အကျိုးငါနည်း-ဟုမေး၊ "ဇာတိယံ တုလျာမိကရဏော ပဒေ" အရ ဇာတိလိန်လည်း ဖြစ် တုလျာမိကရဏလည်း ဖြစ်သော နောက်ပုဒ် နှောင်းမှ ရှေပုဒ်ကို ပုလ္လိန် ဒဲ့ရသည်၊ ကုမာရိရတနံဝယ် ကုမာရိ၌ ဇာတိလိန်သဒ္ဒါမနှောင်း (ရတနံဟု နပုလ္လိန်သဒ္ဒါနှောင်း) သောကြောင့် ပုလ္လိန် မဒဲ့ရခြင်း ("ကုမာရ" ဟု မဖြစ်ရခြင်း) အကျိုးရှိသည်၊ သမဏိပဒုမံလည်း နည်းတူ။

ဘာသိတ ပုမာတိ ကိ° — ရှေသုတ်မှ ဘာသိတပုမာ သဒ္ဒါ လိုက်လာခြင်းသည် ဘယ်အကျိုးငါနည်း-ဟုမေး၊ ဂဂ်ါ-တဏှာ-ပထဝီတို့သည် ပုလ္လိန်ကို ဟောဘူးသော "ဘာသိတပုမ" သဒ္ဒါများ မဟုတ်ကြ၊ နိယတ ဇာတိလိန်ဟော သဒ္ဒါများ တည်း၊

တထာ-ထိုဌတပါး၊ ပုရတ္တိမောစ-ရှေ့ပိုင်းဒွိဖြစ် သည်လည်းဟုတ်၏၊ သော, ကာယောစ - ကိုယ်လည်း ဟုတ်၏ ဤတိ ပုရတ္ထိမကာဃေယာ၊ စ-ဆက်၊ ဇ္ဈေ - ၍ပြယုဂ်၌၊ ကာယေကဒေသေ-ကိုယ် တစိတ်၌၊ ကာယသန္ဓေါ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဇံ-တ္ဂု၊ မစ္ဆိမကာယော-နှဲက်ပိုင်းကိုယ်၊ ပေဒ္ဓိမကာယော- အောံပိုင်းကိုယ်၊ ဥပရိမကာယော-အထက်ပိုင်းကိုယ်၊ သဗ္ဗကာယော-အလုံးစုံကိုယ်(တကိုယ်လုံး)၊ ပုရာဏဝိဟာရော-ဟောင်း သောကျောင်း၊ နဝါဝါသော(နဝ+အာဝါသော)-အသစ်နေရာ(နေရာသစ်)၊ ကတရနိကာယော, ကတမနိကာယော-အဘယ် နိကာယ်နည်း၊ ဟောတု ပစ္စယော-ဟောထုပစ္စည်း၊ အဗဟုလံ-မများဘဲ ဗဟုလံ - များသကဲ့သို့၊

ထို့ကြောင့် ဇ္ဈတ္ထိလိန်လည်း ဖြစ်-တုလျာဓိကရဏလည်း ဖြစ်သော နဒီသဒ္ဒါဓာတုသဒ္ဒါ နှောင်းလျက် ရှိသော်လည်း ဂင်္ဂါစသည်တို့က ဘာသိတပုမ မဟုတ်သောကြောင့် ဂင်္ဂါစသည်ကို ပုလ္လိန် မငဲ့ရ၊ အာပစ္စည်း-ဤ ပစ္စည်း ကြ၍ " ဂင်္ဂ - တဏ္ဍ - ပထဝ " ဟူ မဖြစ်ခြင်း အကျိုးရှိသည်-ဟူလို။

နန္ဒာပေါက္ခရဏီ၊ပေ၊ နဟောတိ—ခတ္တိယကဲ့သို့ ဇာတိသဒ္ဒါ-မဟန္တကဲ့သို့ ဂုဏသဒ္ဒါ-ပါစကကဲ့သို့ ကြိယာသဒ္ဒါ - ဝန္ဆကဲ့သို့-အဝတ္ထာသဒ္ဒါ တို့သာ ဝိသေသျပဒ်၏ လိန်အားလျော်စွာ (ခတ္တိယော-ခတ္တိယာ-ခတ္တိယံ, မဟန္တော-မဟန္တီ-မဟန္တံ စသည်ဖြင့်) ပုဒ်နေ ပြောင်းလဲရှိကြ၏၊ နာမည်ဟော သညာသဒ္ဒါတို့ကား ထိုကဲ့သို့ လိန်ပြောင်းလျင် မူလနာမည် ပျက်သွားဘွယ်ရှိ၏၊ " နန္ဒာ " ဟူသော အမည်က " နန္ဒ "ဟု ဖြစ်လျင် မူလ နာမည် ပျက်သည်-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် " နန္ဒောကုမာရော " စသည်၌ နန္ဒ သဒ္ဒါသည် ပုလ္လိန်ကို ဓာဘူး၍ ယခု နန္ဒာပေါက္ခရဏီဝယ် ဇ္ဈတ္ထိလိန်လည်း ဖြစ် တုလျာဓိကရဏ ဖြစ်ခသာ ပေါက္ခရဏီသဒ္ဒါလည်း နှောင်းစေကာမူ သညာသဒ္ဒါဖြစ်သောကြောင့် နန္ဒာ၌ ပုလ္လိန်မငဲ့ရ၊ နန္ဒာဒေဝိ၌လည်း နည်းတူ။

တထာ ပုရတ္ထိမောစ၊ ပေ၊ သဗ္ဗကာယော— [၍ " တထာ "မှ စ၍ ကမ္မဓာရယ သညေစ သုတ်၏ ဆိုင်ရာ မဟုတ်၊ အခြား ဝိသေသန ပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရည်း များကို ပြလို၍ "တထာ"ဟု မိန့်သည်။] သဏ္ဌာတ်၌ အဂ္ဂ(ရှေ) အနက်ဟော "ပုဗ္ဗော်တ်" နိပါတ် ပုဒ်သည် ပါဋိ၌ " ပုရတ္ထ " ဟု ဖြစ်လာ၏၊ ထို့ကြောင့် "ပုရတ္ထ-ရှေ၌၊ ဘဝေါ-တည်း၊ ပုရတ္ထိမော-ခရွှ် ဖြစ်သည်"ဟု ဆို၊ ၍" ပုရတ္ထိမကာယော " အရ တကိုယ်လုံးကို မရ—ကိုယ်၏ ရှေ့ပိုင်းတစိတ်ကိုသာ ရသောကြောင့် ၍ကာယသဒ္ဒါသည် အပေါင်း တကိုယ်လုံး၏ ကာယအမည်ကို ကိုယ် တစိတ်တပိုင်း၌ တင်စားထားသော ကေဒေသူပစာရသဒ္ဒါတည်း-ဟု ပြလို၍ "ဇ္ဈေစ၊ပေ၊ကာယသန္ဒေါ" ဟု အမှာစကားချပ် ညွှန်သည်၊ ဥပရိမကာယောတိုင်အောင် ၍နည်းချည်းတည်း၊ သဗ္ဗကာယောဉ် ကာယကား တကိုယ်လုံးကို ဟောသော မုချသဒ္ဒါပင်၊ "ပစ္ဆိမောစ , ဟေဋ္ဌိမော်စ , ဥပရိမောစ သဗ္ဗောစ သော ကာယောစာတိ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။

ကတံ-ပြုအပ်၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ ဗဟုလိကတံ - မည်၏၊ ဇိဝိတပ္ပဓာနံ-ဇိဉိတရပ် ပဓာနရှိသော၊ နဝကံ-နဝကတည်း၊ ဇိဝိတနဒကံ-က၊ ဣစ္စာဒိ။

ဝိသေသနပုဗ္ဗရပဒေ-ဝိသေသနပုဗ္ဗရပဒကမ္မဓာရဲ၌၊ ဇိနဝစနာနုပုဗ္ဗော - ဘုရားပါဠိတော်နှင့် မဆန့်ကျင်သော အာဒြင့်၊ ထေရာဧရိယ ပဏ္ဍိတာဒိဝိသေသနံ-ထေရ, အာစရိယ, ပဏ္ဍိတ အစရှိသော ဝိသေသနသည်၊ ပရဉ္စ-နောံကျသည်လည်း၊ ဘဝတိ၊ ယထာ-ကား၊ သာရိပုတ္တော စ ၊ ပေ၊ ဝဏ္ဏုဝိသေသော - ဟူသည်တည်း၊ သာရိပုတ္တော စ ၊ ပေ၊ ဣတိ သာရိပုတ္တ ဣတ္ထေရော၊ ဇဝံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဣတ္ထေရော, မဟာကဿပဣတ္ထေရော၊ ဗုဒ္ဓဓေယျာသဝစရိယော-ဗုဒ္ဓဓေယျာသ ဆရာတော် ဓမ္မပါလာစရိယော-တော်၊ အာစရိယဂုတ္တိလောပါ – အာစရိယဂုတ္တိလော ဟု လည်း ရှိ၏၊ (ဆရာဂုတ္တိလ)၊ မဟာသဒ္ဒစ-မဟာသဒ္ဒလည်း ဟုတ်၏၊ သော, ပဏ္ဍိတောစ - သုခမိန်လည်း ဟုတ်၏၊ [ပညာရှိသူကို “ သုခမိန် ” ဟု ခေါ်သည်၊] ဣတိ မဟာသဒ္ဒပဏ္ဍိတော၊ ဇဝံ ဝိဓုရ ပဏ္ဍိတော-ဝိဓုရသုခမိန်၊ ဝဏ္ဏုဝိသေသော-နေရာအထူး။

အဗဟုလံ ၊ ပေ၊ ဇိဝိတနဒကံ — “ဗဟုလိကတံ” ၌“အဗဟုလံ ဗဟုလံကတံ”ဟု ဥဒ္ဒိဟ် ပြုသော်လည်း အဗဟုလံမှာ အဝိထည့်အပ်သော ပုဒ်သာ၊ ရှပ်တွက်သည့် အခါ “ဗဟုလ+ကတ” တည်, သိ အံ်ပြု၊ “ဗဟုလံ+ကတံ” ဖြုံး၊ “ဗဟုလကတ”ပကတ်ပြု၊ ပစ္စယာဒနိဒ္ဒေ စသော သုတ်ကြိုးဖြင့် (မောဂ္ဂလ္လာန်၌ “ အဘူတတဗ္ဘာဝေ ” ဧသော သုတ်ဖြင့်)ဗဟုလနောင် (ဣ) ပစ္စည်းသက် (ဗဟုလိကတ) နောမ်ငဲ့ စသည် စီရင်၊ ဤပစ္စည်းမျိုးကို အဘ္ဘူတတဗ္ဘာဝအနက်၌ သက်သည်-ဟု ဆို၏၊ နှိုရ်ကာ အများမဟုတ်သည်ကို “ အဘူတ – ရှေး၌ မဖြစ် ” ဟု ဆို၏၊ ယခုအခါ၌ များသကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းကို “ တဗ္ဘာဝ-ထို များသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ခြင်း ” ဟု ဆိုသည်၊ ဤသို့ အဘ္ဘူတအနက် ထင်ရှားအောင် “ အဗဟုလံ ” ဟုငြား တဗ္ဘာဝအနက် ထင်ရှားအောင် “ဗဟုလံကတံ” ဟုငြား ဝိဂြိုဟ်လုပ်ကြရသည်၊ ဇိဝိတနဒကံ၌ “ ဇိဝိတံ+ပဓာနံ ယဿ ” ဟု ရှေးဦးစွာ ဗဟုဗ္ဗီဟိဝိဂြိုဟ်ပြု၊ ဇိဝိတရပ် ပဓာနရှိသော ရုပ်အပေါင်းရစေ၊ ထို့နောံ“ဇိဝိတပ္ပဓာနံ+နဝကံ, ဇိဝိတပ္ပဓာနနဒကံ”ဟု ဖြစ်သင့်လျက်အလယ် ပဓာနပုဒ်ကို“ဝုတ္တတ္ထာန မပ္ပယောဂေါ”အရ ချေ၍ “ ဇိဝိတနဒကံ ” ဟု ဖြစ်ရသည်၊ [သာဏာန-ပိုက်ဆံလျော်ချည်ဖြင့်၊ ကတာ-ပြုအပ်သော၊ သာဏိကာ-အင်တ်သည်၊ (“သာဏာကတသာဏိကာ” ဟု ဖြစ်သင့်လျက် ကတပုဒ် ချေ၍) သာဏသာဏိကာ မည်သကဲ့သို့တည်း–ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။]

ဝိသေသနပုဗ္ဗရပဒ ကမ္မဓာရဲ ။ ။ [ဥတ္တရပဒ-နောက်ပုဒ်၊] ဝိသေသန ပုဒ်က (မဟန္တွေးကဲ့သို့ ရှေ့မနေဘဲ) နောက်နေလျှင် ဝိသေသဖြစ်သော ရှေ့ပုဒ်အနက်က ပဓာန ဖြစ်သောကြောင့် ရှေ့ပုဒ်အနက် ပြဋ္ဌာန်းလုက်ရှိ၏၊ ကမ္မဓေရဲ့မှန်လျှင် တပ္ပုရိသ်လည်း

ဝိဒေသနောဘယပဒေါ-သည်၊ယထာ-နည်း၊တံ ထိုဒေသကို သည်၊ သိတဉ္စ-ဇလည်း ဇ၏၊ ဥဏ္ဟဉ္စ - ပူသည်း ပူ၏ အဂ္ဂိ, သိဟုဏ်္ဍံ-သိဟုဏ်္ဍာ မည်၏၊ သေ-ထို ပဲသည်၊ သိနိဒ္ဓါစ - ညက်ညော သည်လည်း ဟုတ်၏၊ ဥဏ္ဟာစ- ပူသည်လည်း ဟုတ်၏၊ ဣဘိ သိနိဒ္ဓါ ဣတ္ထော၊ မာ ဒေသာ-ပဲကြီးတည်း၊ သေ-ထိုသူသည်၊ ခဒန္တော စ ခွင်လည်း ခွင်၏၊ ခုဒန္တာစ-ကုန်း လည်း ကုန်း၏၊ ဣတိ, ခဒ္ဓ ခုဒ္ဓေါ-မည်၏၊ ဒေံ-ဝဋ်၊ အန္ဓဗဒိ ဓော-ကာထိုး လည်း ကာထိုး နား လည်း ထိုင်သူ ကတာ ကတံ-ပြုအပ်ပြီး မပြုအပ် ဒေသး သော ဝတ္ထု။ ¯အတော်မျှားစွာ ပြုပြီးဖြစ်၍ ပြီးလုနီးသော အနည်းငယ် မပြုအပ် သေးဘဲ ကျန်သော ပန်းချီ ဆေးရေးမှု စသည်၊ ¯ ဆိုဒ္ဓါဘဆိန္ဒံ-အပေါက် ကြီးလည်း၌ အပေါက်ငယ်လည်း ဂိုသော ဝတ္ထု၊ ဥဇ္ဇာဘံ-အမြှောက်လည်း ပါ အယုတ်လည်း ပါသော ကိစ္စ၊ ¯ အဓိကာင်းလည်း ပါ အဆိုးလည်း ပါသော - ကောင်းကောင်း ဆိုးဆိုး အမျိုးမျိုးသော ကိစ္စ။ ¯ ဆိန္နံဘိန္နံ-ဖြတ်လည်း ဖြတ်အပ် ခွဲသည်း ခွဲ အပ်သော ဝတ္ထု၊ သိတ္တ သမ္မဋ္ဌံ-ရေလည်း ဖြန်းအပ် ထိုးမြောက်လည်း လှည်းအပ်သော နေရာ၊ ရေဖြန်းပြီးမှ ထိုးမြောက် သည်းအပ်သော နေရာ၊ ဂတပစ္စာဂတံ - အာသွားလည်း ဆောင်အပ် အာပြန်လည်း ဆောင်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း၊ "ဂဘဋ္ဌ တံ ပစ္စာဂတဋ္ဌ"ဟု ဝိဂြိုဟ် ပြု၊ ¯

မည်၏ဟု ဆိုခဲ့ပြီ၊ တပ္ပုရိသ သမာသ်ခွဲကား နောက်ပုဒ် အနက်သာ ပြဋ္ဌာန်းရိုးတည်း၊ ထို့ကြောင့် "သာရိပုတ္တဿဇ္ဇေဋ္ဌာ" စသော သမာသ်သည် အဘယ်မှာ "ဥဘော တပ္ပုရိသာ" သုဘ်အရ တပ္ပုရိသ်မည်နိုင်အုံးနည်း-ဟုမေ.ဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား- အမာဒိ ဘတပ္ပုရိသ်၌ "အစ္ဆိန္ဒံ" သော နှုပုဒ် အနက် ပြဋ္ဌာန်းသော ပုဒ်များကိုးဝင် တပ္ပုရိသ အဖြစ်ဖြင့် သီးခြား ပြဲသကဲ့သို့, ဤ သာရိပုတ္တဿဇ္ဇေဋ္ဌော စသည်တို့လည်း နောက်ပုဒ်အနက် မပြဋ္ဌာန်း သဖြင့် ဇာ်၍ တပ္ပုရိသ်အမည် မရနိုင်စေကာမူ မဟာပုရိသော စသော တပ္ပုရိသ်များနှင့် (နှုပုဒ်နောက်ပုဒ်ဝယ် ပဌမာကြောင်းအား ဖြင့်) တူသောကြောင့် သဒိသူပစာတပ္ပုရိသ် အမည်ကား ရနိုင်ပေသည်သာ၊ [နောက်ဒါသေသနာဘယပဒ ကမ္မဓာရည်းများလည်း ဤနည်းအတိုင်း တပ္ပုရိသ် အမည်ရကြပုံကို သိပါ။]

ဝိဒေသနောဘယပဒ။ ။ဒိသေသန ပုဒ်ရှိသော (ပုဒ်လုံး၊ ဝိသေသနချည်း ဖြစ်သော) ကမ္မဓာရဲ့ဘည်း၊ ဘောဇဉ် တမျိုးသည် အလိုရှိသလောက် မပူဘဲ နဲနဲနေးအုံး၊ ထိုဘောဇဉ်ကို "သိဘုက္ခ — နဲနဲ ဧဒ္ဓါ တော်ခဘ် ပူသော ဧကာဇဉ်" ဟု ခေါ်ဆို၊ ဤ၌ သိဘ ဥက္ခ ပုဒ်လုံးဟင် ဘောဇဉ်ကို အထူးပြုသော ဝိသေသန ချည်း ဖြစ်၏၊ ထို ပုဒ်လုံးအရ ဘောဇဉ်ကိုချည်း ရသောကြောင့် တုလျဝိဘက္ခရဏသည်း ဖြစ်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိသေသနောဘယပဒ ကမ္မဓာရဲ့ ဖြစ်ကြ ရသည်၊ မှန်းမဟ ဦးကာဠကာ

ဥပမာနဲတ္တရပဒေ - ၌၊ အာဘိဓာနာ နုရောဓတေား - ပြဿုဂ်အား၊လျော်သော အားဖြင့်၊ ဥပမာနဘူဘံ-ဥပမာဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဝိသေသနံ-ဝိသေသနပုဒ် သည်၊ ပရံ-နောက်၌၊ ဘဝတိ-၏၊ ယထာ-ကား၊ သိဟော၀ိယ-ခြင်္သေ့နှင့်တူတော်မူ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သိဟော-သိဟ မည်တော်မူ၏၊ မုနိဒ-ဘုရားရှင်လည်း ဟုတ်၏၊ သော - သည်၊ သိဟောဒ - ခြင်္သေ့နှင့်တူတော်မူ သည်လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ, မုနိသိဟော-၏၊ ဧဝံ - တူ၊ မုနိဝသဘော-ဥသဘနှင့် တူတော်မူသော ဘုရား၊ မုနိပုင်္ဂဝေါ-နွားလားနှင့် တူတော်မူသောဘုရား၊ ဗုဒ္ဓနာဂေါ-ဆင်ခြေဝင်နှင့်တူတော်မူသောဘုရား၊ ဗုဒ္ဓါဒိစ္စော(ဗုဒ္ဓ အာဒိစ္စော) - နေမင်းနှင့် တူတော်မူသော ဘုရား၊ ရံသိဝါဟ-အာရောင်နှင့်တူတော်မူ၏၊ ဣတိ,ရံသိ-မည်၏၊ သဒ္ဓမ္မောစ-သူတော်ကောင်းတရားလည်း ဟုတ်၏၊ သော,ရံသိစ-အာရောင်နှင့်တူသည်လည်းဟုတ်၏၊ ဣတိ, သဒ္ဓမ္မရံသိ ၏၊ ဧဝံ-ဝိနယသာဂရော- သမုဒြာနှင့်တူသော ဝိနည်း၊ ပုဏ္ဏရိကမိဝ-ကြာပုဏ္ဏရိက်နှင့်တူ၏၊ ဣတိ, ပုဏ္ဏရိကော-၏၊ သမဏော စ-ရဟန်းလည်းဟုတ်၏၊သော,ပုဏ္ဏရိကောစ-ကြာပုဏ္ဏရိက်နှင့်တူသည်လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ,သမဏပုဏ္ဏရိကော-၏၊ သမဏပဒုမော - ပဒုမ္မာကြာနှင့်တူသော ရဟန်း၊ စန္ဒောဝိယ - လနှင့်တူ၏၊ ဣတိ, စန္ဒော၊ မုခဉ္စ-မျက်နှာလည်းဟုတ်၏၊ တံ,စန္ဒောစ-လနှင့်တူသည်လည်းဟုတ်၏၊ ဣတိ, မုခစန္ဒော-၏၊ မုခပဒုမံ-ပဒုမ္မာကြာနှင့် တူသော မျက်နှာ၊ ဣစ္စာဒိ-တည်း။

" ဝိသေသန + ဝိသေသျ " ဟူသည် ဝဒန္တပုဂ္ဂိုလ်၏ ဆိုသလို ဖြစ်နိုင် သောကြောင့် တပုဒ်က ဝိသေသန အဖြစ်ဖြင့် ဆိုလိုလျှင် နောက်တပုဒ်သည့် ဝိသေသျပင် ဖြစ်နိုင်၏-ဟု ဆို၏၊ ထိုအလိုအားဖြင့် ဝိသေသနော ဘယပဒ ကမ္မဓာရဲ့ မရှိတော့ပြီ၊ သိတုကာမ်၌ သိတ သည် ဝိသေသန, ဥကာသည် ဝိသေသျ တည်း! " နဲနဲ သော ပူသော အစာ " ဟူလို၊ ထို့အတူ နောက်နောက် "သိနိဒ္ဓုကော" စသည်၌လည်း မှတ်။

ဥပမာနဲတ္တရပဒ ။ ။ " ဥပမာနံ ဥတ္တရံ ပဒံ ယသ္သ " ဥပမာနပုဒ် နောက်ရှိသော ကမ္မဓာရဲ့ တည်း၊ ဤ၌ ဥပမာနပုဒ်များသည် ပြောရိုးဆိုစဉ် အားလျော်စွာ နောက်နေ ကြရသည်၊ [မုနိသိဟောဠ္ဟ သိဟသဒ္ဒါသည် ဥပမာနတဒ္ဓိတ်ပုဒ် ဖြစ်ကြောင်းကို ပြလိုရှိ "သိဟောဝိယာတိ သိဟော"ဟု တဒ္ဓိတ်ပိဂ္ဂိုလ်သွင်းပြထားသည်၊ "ရံသိ ဝိယာတိ ရံသိ-ပုဏ္ဏရိကမိဝါတိ ပုဏ္ဏရိကော-စန္ဒောဝိယာတိ စန္ဒော" တို့လည်း နည်းတူ၊ ထို့ကြောင့် သမာသ်ရပ်တွက်ရာ၌ ထိုဝိဂြိုဟ် ထိုပုံဒ်များကို အသုံးပြုဘွယ် မလို။ [" အာဘိဓာနာ နုရောဓတော " ၌ အာဘိဓာန်၏ အနက်ကို နောက် ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်ခဏ်း၌ ပြအံ့။]

သမ္ဘာဝနာပုဗ္ဗပဒေါ ယသာ၊ ဓမ္မော ဇာတိ-တရားဟု ဖြစ်သော၊ ပုဒ္ဓိ-အသိညာဏ်တည်း၊ ဓမ္မပုဒ္ဓိ-ဓမ္မဟု ဖြစ်သော အသိညာဏ်၊ ဧဝံ,ဓမ္မသညာ-တရား ဟု ဖြစ်သော သညာ၊ ဓမ္မသင်္ခါရော-တရား ဟု ဆိုအပ်၏၊ ဓမ္မသမ္မတော-တရား ဟု သမုတ်အပ်၏၊ ပါဏာသညိတာ-သတ္တဝါဟု အမှတ်ရှိသူ၏အဖြစ်၊ အာသဘသညာ-အာသဘဟု ဖြစ်သော သညာ၊ အာနိဉ္ဇသညာ-အာနိဉ္ဇ ဟု ဖြစ်သော သညာ၊ အာနဏ္ဍသညာ-အာနဏ္ဍဟု ဖြစ်သော သညာ၊ ဓာတုသညာ-ဓာတ်ဟု ဖြစ်သော သညာ၊ ဓိဉ္ဇသညာ-သွေးဟု ဖြစ်သော သညာ၊ အတ္တသညာ-အတ္တဟု ဖြစ်သော သညာ၊ အတ္ထိ သညာ-ရှိ၏ ဟု ဖြစ်သော သညာ၊ အတ္တဒိဋ္ဌိ-အတ္တဟု ဖြစ်သော အယူ၊ ဇာတိဿရဒိ။

ဥပမာန ပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရဲ။ "သတ္ထိဝ-ဒါးနှင့်တူ၏၊ ဇာတိ,သတ္ထိ-မည်၏၊ သတ္ထိစ-ဒါးနှင့် တူသုလည်း ဟုတ်၏၊ သာ-သည်! သာမာစ-ရွှေအဆင်းရှိသော မိန်းမလည်း ဟုဆို၏၊ ဇာတိ, သတ္ထိသမာ-မည်၏၊ ဤ၌ ဥပမာန ဖြစ်သော ဝိသေသန ပုဒ်သည် ရှေ့၌ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ကလာပ ဝုတ္တိ၌ "ကွစိ ဥပမာနဘူတံ ဝိသေသနံ-သတ္ထိဝ သာမာ, သတ္ထိသာမာ" ဟု မိန့်ပြီ။

သမ္ဘာဝနာ ပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရဲ။ ။ ["သမ္ဘာဝနာဒိဝကံ-သမ္ဘာဝနာ အနက်ကို ပြတတ်သော၊ဇာတိသဒ္ဒသဟိတံ·ဇာတိသဒ္ဒါနှင့် တကွ ဖြစ်သော၊ ပုဗ္ဗပဒံ ယသ အတ္ထိတိ သမ္ဘဝနာ ပ်ံဗ္ဘပဒေါ" ဋီကာ။] ဤ၌ သမ္ဘဝနာ အနက် ဟူသည် ချီးမွင့် မြှောက်မြှင့်ခြင်း အနက်တည်း၊ "ချီးမွမ်း"ဟုလည်း ခေါ်ကြ၏၊ သို့သော် "ဘော်ပါဒသးသည်" စသော ချီးမွမ်းခြင်းမျိုးကား မဟုတ်, အထက်မြင့်အောင် ချီးမွင့် မြှောက်မြှင့်ခြင်းသာ၊ ထို သမ္ဘာဝနာအနက်ကို "ဇာတိ"သဒ္ဒါက ပြ၏၊ ထိုဇာတိသဒ္ဒါနှင့်တကွဖြစ်သော "ဓမ္မော ဇာတိ" ပုဒ်မျိုးကို ဤနေရာ၌ "သမ္ဘာဝနာပုဒ်"ဟု ခေါ်သည်၊ "ဓမ္မော ဇာတိ+ပုဒ္ဓိ" ၌ ဓမ္မော အရ တရားရ၏၊ ပုဒ္ဓိ အရကား အသိညာဏ် ရ၏၊ ဤသို့ ဓမ္မနှင့် ပုဒ္ဓတို့ အနက်အရချင်း မတူကြ၍ တုလျာဓိကရဏ မဖြစ်သောကြောင့် ဓမ္မအနက်က ပုဒ္ဓိအနက်ကို မခိုဘဲ နိမ့်ကျသကဲ့သို့ ရှိနေ၏၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌ ဇာတိသဒ္ဒါက ဓမ္မအနက်ကို မြှောက်ပင့်ပေးလိုက်မှ ပုဒ္ဓိနှင့် အနက်ချင်း ညီမျှ၍ တုလျာဓိကရဏ ဖြစ်ကာ ကမ္မဓာရဲသမာသ်အရာ ရောက်သည်။

မှန်၏—"ဓမ္မော ဇာတိ-တရားဟု ဖြစ်သော"ဟု ဆိုလျှင် "တရား"မရ, တရားကို အာရုံပြုသော အသိညာဏ် ရသဖြင့် ပုဒ္ဓိနှင့် အရကွဲကြတော့သည်၊ ဓမ္မသညာ စသည်၌ နည်းဘူး၊ ရုပ်တွက်ရာ၌လည်း "ဓမ္မ+ဇာတိ+ပုဒ္ဓိ" တည်, သိဒ္ဓ လုံးသက်, ၂ လုံးချေ, ဆိုင်ရာ သမာသ် စီရင်၊ "ဓမ္မ+ဇာတိ+ပုဒ္ဓိ"ဟု ပကတိပြု၊ "ဝုတ္တာဇ္ဇာနမပ္ပယောဂေါ" ပရိဘာသာဖြင့် ဇာတိကိုချေ နာမ်ဒဲ့ စသည်၊ နောက်၌ "ဓမ္မော ဇာတိ + သဒ်္ဒါတော, ဓမ္မောဇာတိ+သမ္မတော"ဟု ပြု၊ ပါဏာသညိတာ၌ "ပါဏောဇာတိ + သညာ ပါဏသညာ" ဤမျှသာ ကမ္မဓာရဲသမာသ်တည်း၊ ထို့နောက် "ပါဏာသညာ ယသ အတ္ထိတိ ပါဏာသညီ(အသဒ္ဓိတဒ္ဓိတ်), ပါဏာသညိနော+ဘာဝေါ, ပါဏာသညိဘာ (ဘာဝ

အဝဓရဏ ပုဗ္ဗပဒေါ ယထာ၊ ဂုဏော၌ဝ - ဂုဏ် သည်သာ၊ ဓနံ-ဥစ္စာတည်း၊ ဂုဏဓနံ-ဂုဏ် သည် သာဥစ္စာ၊ ဇဝံ,သဒ္ဓါဓနံ-သဒ္ဓါသည်သာဥစ္စာ၊ သိလဓနံ ပညာဓနံ၊စက္ခု၌ဝ-စက္ခု သည်သာ၊ ဣန္ဒြိယံ-ဣန္ဒြေါ ဘည်း၊ တဒ္ဓိဘ်) တို့သာတည်း၊ နောက်၌ " အသုဘံ ဗုဒ္ဓိ သညာ " စသည်ဖြင့် ဝိဂြိုဟ် ပြု ဤသို့လျှင် ဗုဒ္ဓိသဒ္ဒါကြောင့်သာ သမ္ဘာဝနာ ကမ္မဓာရဲ့ ရူပသိဒ္ဓိစာကိုယ်နှင့် ဒို့ကာတို့ မိန့်ကြသည်။

ရှေးဆရာတို့ဝါဒ။ ။မြန်မာဆရာဘော်တို့ကမူ-"ဟုတ္တာ သခ်ါတ, ဘူတ တထ္ထ, ဓော-ဗုဒ္ဓိ, သဒ္ဒါရှိက, မှတ်သိ ကမ္မဓာရယာ, ဓ ပါးမှာ, သမ္ဘာဝနာပေ" ဟု ၎င်း, ..., " ဘူဘပုဒ်သာ , ရှိလေရာ , ဟုတ္တာပုဒ် ကြေမြိတည်း , ... ဟုတ္တာ ကြေ , ထို ပုဒ်ပေ, သမ္ဘာဝနာ နေမြိတည်း"ဟု၎င်း မိန့်တော်မူကြသည်၊ ထို ဆရာတို့အလို"ဓဟတု ဟုတ္တာ ပစ္စယော ဟေတုပစ္စယော, အလောဘ သခ်ါတံ ကုသလမူလံ အလောဘကုသလမူလံ, ဥာဏဘူတံ ဒဿနံ ဥာဏဒဿနံ , ရူပမော အာယတနံ ရူပါယတနံ " တို့သည်၎င်း "စက္ခု ဟုတ္တာ ဘူတော စက္ခုဘူတော"သည်၎င်း သမ္ဘာဝနာ ကမ္မဓာရည်းသမာသ် ဟူ ဆိုလိုသတတ်၊ သို့သော် သမ္ဘာဝနာ ဟူသည် အနက်အရ မတူရာဝယ် မြောက် မြင့်ပေးမှသာ သမ္ဘာဝနာသဘော သက်၏၊ ဟေတုပစ္စယော၌ကား ဟေတုနှင့် ပစ္စယော သည် နှိုရ်ကပင် အရတူလျက် ရှိ၏၊ အလောဘနှင့် အကုသလမူလ-ဥာဏနှင့် ဒဿန တို့လည်း အရ တူလျက်ပင်၊ ထို့ကြောင့် ထို သမာသ်တို့သည် ရိုးရိုး ဝိဂြဟသန် ပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရဲတို့သာ ဖြစ်သင့်၏ ဟု ထင်သည်။

စဉ်းစားဘွယ် ။ ။ ဟေတု ဟုတ္တာ၌ ဟုတ္တာ ထည့်ရသည်မှာ ဟေတုအရ ဟိတ် ဓ ပါး၏ သတ္တိကို ယူစေလို၍ ထည့်ခြင်းဖြစ်၏၊ ထို ဟုတ္တာကို ဝုတ္တထ္ထာန မပွယောဂေါဖြင့် ချေပစ်ရမည်၊ အလောဘသခ်ါတံ၌ အလောဘသဒ္ဒါက ပုလ္လိန် - ကုသလမူလ သဒ္ဒါက နပုလ္လိန် ဖြစ်၍ လိန် မတူသောကြောင့် သခ်ါတသဒ္ဒါကူရသည်၊ "အလောဘောစသော ကုသလမူလ"ဟုလည်း ဝိဂြိဟ်ပြုနိုင်သည်သာ၊ ဥာဏံဘူတံ၌ကား ဒဿန အရ မျက်စိ အမြင်မျိုးကို တားမြစ်လို၍ " ဥာဏဘူတ " ဟု လေးနက်အောင် ဆိုခြင်းဖြစ်သည်၊ [" ဥာဏ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော အမြင် " ဟူလို။] ဤသို့လျှင်"ဟုတ္တာ"စသည် ထည့်၍ ဝိဂြိဟ် ပြုရာ၌ မြောက် မြင့်ရသော သမ္ဘာဝနာ သဘော မပါဘဲ နှိုရ်အတိုင်း အရတူနေသော ကြောင့် ဟုတ္တာ စသည် ပါရာ၌ သမ္ဘာဝနာ ကမ္မဓာရဲ့ဆိုသော ရှေးဝါဒကို စဉ်းစားကြ ပါကုန်၊ ရှင်တွက်ရာ၌ " အလောဘသခ်ါတ " ဝယ် သခ်ါတပုဒ်, " ဥာဏဘူတ " ဝယ် ဘူတပုဒ်တို့ကို ဝုတ္တထ္ထာန မပွယောဂေါ အရ ချေ။

အဝဓာရဏ ပုဗ္ဗပဒ။ ။အဝဓာရဏာသဒ္ဒါသည် "ဤမျှသာ အတိုင်းအရှည်ရှိ၏" ဟု ပိုင်းခြားခြင်း ပရိစ္ဆေဒ အနက်, " ဤ ဟာသာ, ဟိုဟာ မဟုတ်" ဟု ပိုင်းခြား သတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်း အနက်၌ ဖြစ်၏-ဟု ထောမနိဓိ အဘိဓာန်ဆို၏၊ ထို့အဝဓာရဏာ အနက်ကို ဧဝသဒ္ဒါက ပြုနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် အဝဓာရဏာ အနက်ခဟာ ဧဝသဒ္ဒါနှင့်တကွ ဖြစ်သော "ဂုဏောဧဝ" စသော ပုဒ်ကို (သဟစရဏာနည်းအားဖြင့်) "အဝဓာရဏာပုဒ်" ဟု ခေါ်၏

စက္ခုန္ဒြိယံ-စက္ခုသည်သာ ဣန္ဒြေ၊ ဇေဝံ, စက္ခုဝေဒတု, စက္ခု ဒ္ဒါရံ၊ ရူပါရုမဏ်ံ - အာဆင်းသည်သာ အာရုံ၊ ဣစ္ဆာဒိ-တည်း၊ [ဤ၌"သာ" ဟု အနက်သည် ဋီကာဖွင့် အတိုင်းတည်း၊ ဤ ဘာသာဋီကာ အလိုမှာ "စက္ခုဇေဝ " စသည်၌"ဝင်"ဟု ပေး၍"ဂုဏောဇေဝ"စသည်၌"သာ"ဟု ပေးစေလိုသည်။]

ထိုအဝဓာရဏာပုဒ် ရှေ့ရှိသော ကမ္မဓာရဲသည့် အဝေါရဏာ ပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရဲ မည်၏။ [အဝဓာရိယ မာနတ္ထဒီပကံ (" ဂုဏ်သာ, အခြားဟာ မဟုတ် " စသည်ဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်အပ်သောအနှက်ကို ပြတတ်သော)သေဒ္ဓသဟိတံ ပုဗ္ဗဒံ အသာတိ အဝဓာရဏာ ပုဗ္ဗပဒေါ (ဋီကာ)။]

"ဂုဏောဇေဝ ဓနံ"၌ ဂုဏ်အ်အရှင်ဖြစ်သူ ဘဝပြောင်းသွားသော်လည်း ဂုဏ်မှာမပျက်စီးဘဲ ကျန်ရစ်သောကြောင့် " ဂုဏ်သာ ဥစ္စာအစစ် ဖြစ်၏, ဂုဏ်မှတပါး ရွှေငွေစသော ရိုးရာဥစ္စာများကား သူတပါး ခံစားရစ်မည်ဖြစ်၍ ကိုယ့်ဥစ္စာ အစစ်မဟုတ်"ဟူလို၊ ဤသို့ဇေသဒ္ဒ ဖြင့် " ဂုဏ်သာ ဥစ္စာ, ရွှေငွေ စသည်ကား ဥစ္စာမဟုတ်"ဟု ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်သည်၊ " သဒ္ဓါဇေဝဓနံ " ဟူလည်း သဒ္ဓါသာ ဥစ္စာအစစ်, သဒ္ဓါဥစ္စာသာ အခြားကုသိုလ်များကို တိုးပွားစေနိုင်သည်၊ ရွှေငွေ စသည်ကား ဥစ္စာမဟုတ်-ဟု ပိုင်းခြား၏၊ "သီလံဇေဝ+ဓနံ, ပညာဇေဝ+ဓနံ " တို့ဟူလည်း နည်းတူ၊ "ဧကန္တိဇေဝ+ဣန္ဒြိယံ"ဟူလည်း စက္ခုပသာဒသာ ဣန္ဒြေဖြစ်သည်, အတ္တဇိဝ စသည်ကား ဣန္ဒြေမဟုတ်-ဟု ပိုင်းခြား၏၊ "စက္ခုဇေဝ+အာယတနံ-ဓာတု-ဒ္ဒါရံ" တို့ဟူငှင်း"ရူပမေဝ+အာရုမဏ်ံ"ဟူငှင်း နည်းတူ၊ ဤကား ရူပသိဒ္ဓိ စာကိုယ်ဋီကာနှင့် အခြားကျမ်းများ၏ အာဘော်ကျ အဓိပ္ပါယ်တည်း။ [ရုပ်တွက်ချာ၌"ဂုဏ+ဇေဝ+ဓန"တည့်, သိ ၃ လုံးသက်, ဧးနောင် သိချေ့ စသည်ဖြင့် သမ္ဘာဝနာ-ကမ္မဓာရည်းကဲ့သို့ တွက်လေ။]

ယခုခေတ် ပြောရိုး။ ။အဝဓာရဏာ အနက်သည် သန္ဓိဋ္ဌာနာဝဓာရဏာ အနက်-နိဝတ္တာပနာဝဓာရဏာ အနက် ဟု ၂ မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် အခြားအနက်ကို တားမြစ်ဘွယ် မရှိရာဌာနငှင်း တားမြစ်ဘွယ် ရှိစေကာမူ ဝဒန္တာ ပဂ္ဂိုလ်က တားမြစ်လိုခြင်း မရှိရာဌာနငှင်း, မိမိအနက်ကိုသာ ခိုင်မြဲအောင် ဆုံးဖြတ်သော အဝေါရဏာသည် သန္ဓိဋ္ဌာနာဝဓာရဏာ မည်၏၊ [သန္ဓိဋ္ဌာန-ပိုင်းခြား သတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်တတ်သော+အဝေါရဏာ။] အခြားအနက်ကို တားမြစ်သော အဝေါရဏာသည် နိဝတ္တာပနာဝဓာရဏာ မည်၏၊ [နိဝတ္တာပန=အခြားအနက်ကို နှစ်စေသော(တားမြစ်သော)+အဝဓာရဏာ၊] " ရူပမေဝ+အာယတနံ ရူပါယတနံ " ဟူ ဇေဖြင့် " အဆင်းသာ+အာယတန မည်သည်, အဆင်းမှတပါး အသံစသည်တို့ အာယတန မမည် " ဟု တားမြစ်၍ မဖြစ်၊ အသံစသည်လည်း အာယတန မည်သည်သာ၊ ထို့ကြောင့် ဤဝေသည် အဆင်း၏ အာယတနမည်ကြောင်း နှိုင်မြဲစေသော သန္ဓိဋ္ဌာနာဝဓာရဏာတည်း၊ အနက်ပေးရာ၌ " ရူပမေဝ - အဆင်းသည်ငင်လျှင်" ဟု ဝေအတွက် (ပင်-ပင်လျှင်) ဟု အနက်ထွက်စေရမည်၊ ဂုဏောဇေဝဋ္ဌကား " ဂုဏ်သာ ဥစ္စာ-ရွှေငွေ သည်ကား ဥစ္စာ အစစ် မဟုတ် " ဟု တားမြစ်သောကြောင့်

(၃၄၃) နှ နိပါတပုဗ္ဗပဒေါ - သည်၊ ယထာ-နည်း၊ ဖြာဟ္မဏော-ပုန်ကားစစ်သည်၊ နှ - မဟုတ်၊ ဏ္ဍိတ်အာထွေ ၌၊ ကမ္မဓာရယသမာသေ-ကိုဂုင်း၊ ဝိဘတ္တိလောပါဒိမှိစ - ကိုဂုင်း၊ ကတော - သော်၊ ဥဘောတဗ္ဗုရိ သာတိ - သုတ်ဖြင့်၊ တပ္ပုရိသသညာ-တပ္ပုရိသ် အမည်သည်၊ ဟောတိ။ အတွေ့ နုဿ တဗ္ဗုရိသေ။ ။တပ္ပုရိသေ-၌၊ ပရေ-သော၊ ဥတ္တရပဒေ-နောက်ပုဒ်ကြောင့်၊ သဗ္ဗဿေသဝ - သော၊ နဿနိပါတပဒဿ- နှ နိပါတ်ပုဒ်၏၊ အတွံ ဟောတိ၊ တပ္ပုရိသေကဒေသတ္တာ - တပ္ပုရိသ် တစိတ်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တပ္ပုရိသော-တပ္ပုရိသ်မည်၏၊ အဖြာဟ္မဏော-ပုန်ကားစစ် မဟုတ်။

နိဝတ္တာပနာဓာရဏာတည်း၊ အနက်ပေးရာ၌ " ဂုဏောဧဝ - ဂုဏ်သည်သာလျှင် " ဟု ဧဝအတွက် (သာ - သာလျှင်) ဟု အနက် ထွက်စေရမည်၊ ထိုတွင် သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏာသည် သမ္ဘာဝနာ ကမ္မဓာရဲ့ ဝင်ခဲ့၏၊ နိဝတ္တာပနာဝဓာရဏာသာ အဝဓာရဏာ ကမ္မဓာရဲ့ ဝင်သည်-ဟု ပြောဆိုရိုး ရှိကြသည်။

မှတ်ချက် ။ ။ထိုပြောဆိုရိုးစကား၌ " ရူပမေဝ အာယတနံ " စသော သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏာတို့ သမ္ဘာဝနာ ကမ္မဓာရဲ့ ဝင်သည် ဟူသော စကားသည် - ရူပသိဒ္ဓိနှင့် မညီ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း....ရူပမေဝနှင့် အလားတူ " စက္ခုဧဝ အန္ဓြိယံ စက္ခုန္ဒြိယံ " စသည်တို့ကို အဝဓာရဏာ ကမ္မဓာရဲ့ ဟု ဆိုထားသောကြောင့်၎င်း ဧဝ သဒ္ဒါ၏ အနက် ရှိပါလျက် သမ္ဘာဝနာ ဆိုခြင်း၏ အလျဉ်း မသင့်သောကြောင့်၎င်း တည်း၊ ထို့ပြင် စက္ခုဧဝ ဧဝဖြင့် အတ္တဇီဝကို တားမြစ်သည်-ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် ရူပမေဝ ဧဝလည်း အတ္တဇီဝကိုပင် တားမြစ်သည်-ဟု ဆိုရလိမ့်မည်၊ သို့သော် ထိုပုဒ်များနှင့် အလားတူ " ဓမ္မောဧဝ အာရုမကံ " ၌ ဧဝဖြင့် အတ္တဇီဝကို မတားမြစ်နိုင် - အတ္တဇီဝတို့လည်း ဓမ္မာရုံပင် ဖြစ်သေးကြောင့် ဋီကာဖွင့်ပုံကို ဆင်ခြင်ထိုက်၏၊ အချုပ်မှာ-ဧဝ သဒ္ဒါဖြင့် ဝိဂြိုဟ်ပြုရသမျှကို အဝဓာရဏာ ကမ္မဓာရဲ့ ဟု ချည်း ဆိုသင့်၏၊ ထိုဝှင် အခြားအနက်ကို တားမြစ် စရာလည်း မရှိ - တားလည်း မတားလိုလျှင် သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏာ တည်း၊ အနက်ကို "ပင်-ငင်လျှင်" ဟု ပေး၊ တားမြစ်ရာ ရှိ၍ တားလည်း တားလိုက်လျှင် နိဝတ္တာပနာဝဓာရဏာတည်း၊ "သာ-သာလျှင်" ဟု အနက်ပေးရမည်-ဟု (များသောအားဖြင့်) မှတ်၊ သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏာ အနက်မှာပင် " သာ-သာလျှင် " ဟု ပေးမှ ချောမောသော အချို့အရာလည်း ရှိ၏၊ ထိုအရာဝယ် " သာ - သာလျှင် " ဟု ပေးသော်လည်း အခြားအနက်ကို ကန့်ကွက်လိုခြင်းမရှိ ဟု မှတ်၊ [ဂဟေတဗ္ဗတ္ထ စသော ဒုမျိုးကို နာမနိပါတ် ခေါင်းဦး ပြခဲ့ပြီး]

(၃၄၄) တပ္ပုရိသေကဒေသတ္တာ တပ္ပုရိသော — တပ္ပုရိသ်သည် (နောက်၌ ပြမည်) အမာဒိ တပ္ပုရိသ်ခေါ် သံဒ္ဓ တပ္ပုရိသ်, ဤကမ္မဓာရဲနှင့် ရောသော မိသက ဏပ္ပုရိသ်ဟု ၂ မျိုးရှိ၏၊ "တပ္ပုရိသ" ဟူသော နာမည်သည် ထို ၂ မျိုးလုံး၏ နာမည်တည်း၊

သတော-ထင်ရှား၌သော၀ဏ္ဏ၂ကို၊ ဒေသာဒိနိယမံ-ဒေသအစရှိသော အမှတ် အသားကို၊ ဝိနာ - ကြဉ်၍၊ နိသေဓော - တားမြစ် ခြင်းသည်၊ နယုတ္တော- မသင့်၊ အသတော-ထင်ရှားမရှိသော၀ဏ္ဏ၂ကို၊ နိသေဓောစ-တားမြစ်ခြင်းသည်လည်း၊ အဗဓလော - အကျိုးမရှိ၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ အပြာဟ္မဏောတိ-အပြာဟ္မဏောဟူ၍၊ (သမာသော-သမာသ်သည်၊) ၈. ထံ-အာဒေယ်မှာ ဖြစ်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ ဆွတိစေ- ဤသို့ စောဒနာငြင်းအံ့။

နိသေဏ္ဌောနု၀ါဒေန - တားမြစ်ထိုက်သော အနက်ကို အတူလိုက်၍ ပြောဆိုခြင်းကြောင့်၊ ကွစိ - အချို့အရာ၌၊ ပဋိသေဓိဓိ - (နှ) ဟူသော ပဋိသေဓ အစိအဓေယ်သည်၊ ပရသ - ပြောဆိုနေသူ အခြားလူ၏၊ မိဆ္ဆာ ညဏတ္ထောချာပနာယ - မှားယွင်းသော အသိညာဏ်၏ အဖြစ်ကို ထင်ရှား စေခြင်းငှါ၊ ဥပပဇ္ဇတေ-သင့်မြတ်၏။ (ဥပယုဇ္ဇတေ-လည်း ရှိ၏။)

သို့သော် ဤ"အတ္တံ နသ္သ တပ္ပုရိသေ"သုတ်လာ "တပ္ပုရိသ"အရကားထိုကဲ့သို့ မျိုးလုံးကို မရ, မိသက တပ္ပုရိသ် ဟူသော တပ္ပုရိသ် တစိတ်တပိုင်းကိုသာ ရ၏၊ "သမုဒ္ဒေါ မယာ ဒိဋ္ဌော-ငါသမုဒြားကို မြင်အပ်ပြီ"ဟူရာ၌ သမုဒြာ တစင်းလုံးကို ဆိုလိုသည် မဟုတ်၊ မိမိ မြင်ခဲ့ရာ သမုဒြာ တစိတ်တပိုင်းကိုပင် "သမုဒ္ဒေါ" ဟု ကေဒေသူပစာအားဖြင့် ပြောဆို သကဲ့သို့ကည်း။

နနိသေဓော၊ ပေ၊ အပြာဟ္မဏောတိစေ—ဤ ဂါထာဖြင့် "နနိပါတ်နှင့် သမာသ် မစပ်သင့်" ဟု စောဒနာသည်၊ ထင်ရှားစေအံ့-ဝတ္ထုသည် အမှန်ရှိနေသော ဝတ္ထု၊ မရှိသော ဝတ္ထု ဟု ၂ မျိုးရှိ၏၊ ရှိနေသော ဝတ္ထုကို (ဥပမာ- "သူခိုး" ဟူသော ဝတ္ထု ဖြစ်သည် လောက၌ အမှန်ရှိနေ၏၊ ထို ရှိနေသော ဝတ္ထုကို) တားမြစ်လိုရာ၀ယ် "ဇ္ဈဓ စောရော နတ္ထိ-ဤအရပ်၌ ခိုးသူမရှိ"ဟု အရပ်ဒေသကိုသော်လည်း မှတ်သား၍ တားမြစ် ရ၏၊ သို့မဟုတ် "ဇ္ဈဒါနိ စောရော နတ္ထိ-ဤ အချိန်၌ ခိုးသူ မရှိ"ဟု ကာလကိုသော်လည်း မှတ်သား၍ တားမြစ်ရသည်၊ သို့မဟုတ် "နာယံ စောရော-ဤလိုလူကား ခိုးသူမဟုတ်"ဟု သူ၏ သဘောလာနေထိုင် ပြုလုပ်ပုံ အခြင်းအရာကိုသော်လည်း မှတ်သား၍ တားမြစ်ရသည်၊ ဤသို့ ဒေသစသော (အာဒိဖြင့် ကာလ အာကာရကို ယူ) အမှတ်အသား မပါဘဲ ထင်ရှားရှိနေသော ခိုးသူကို "အစောရော-ခိုးသူ မဟုတ်" ဟု တားမြစ်ခြင်းသည် မသင့် သကဲ့သို့, တကယ် ပုန်ကားအစစ် ဖြစ်နေသူကို "အပြာဟ္မဏော-ပုန်ကား မဟုတ်" ဟု တားမြစ်ခြင်းသည် မသင့်၊ လောက၌ ထင်ရှားမရှိသော "ယုန်ချို, လိပ်မွေး" စသည်ကို "ယုန်ချို မဟုတ်" ဟု တားမြစ်ခြင်းမျိုးလည်း အကျိုးမရှိချေ၊ ထို့ကြောင့် နနှင့် ပြာဟ္မဏောကို စပ်၍"အပြာဟ္မဏော"ဟူသော သမာသ်သည် အဘယ်မှာ ဖြစ်သင့်ပါတော့အံ့နည်း၊ "မဖြစ်သင့်တော့ပြီ" ဟူလို။

နိသေဓတ္ထော၊ ပေ၊ ဥပပဇ္ဇတေ— [နိသေဓတ္ထ-တားမြစ်ထိုက်သော အစစ်အမှန် အနက်ကို+အနု၀ါဒေန-အတူလိုက်၍ပြောနေခြင်းကြောင့် "ပဋိသေဓိဓိ"ဦးစပ်၊ ချာပနဉ္စ

စ-ဆက်၊ အာသ-ထိုင် နိပါတ်ဖြစ်၊ အဇ္ဈော-အနက်သည်၊ ပသဒ္ဓ၊ ပေါ စဝေသန — ပဒ္ဓ ပဒိုဝေသ ငရိယဒါသ ပဒိုဝေသတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဒုဝိဓော - ဖြစ်၊ တဇ္ဇ - ထိ ၂ ပါးတို့တွင်၊ ယော-အကြင် နှ နိပါတ်သည်၊ အာသူရိယပသာ-နေကို ပကြည့်ကုန်သော၊ ရာဇဒါရ-ဝိဟုရားတို့၊ အုတ္တာ ဒိသုဝိယ-ဤသို့ အစရှိသော ပြယုဂ်တို့ဌာန် ကဲ့သို့၊ ဥတ္တရပဒတ္ထသ-နောံပုဒ် အနက်ဖြစ်၊ သဒ္ဒတ္ထာ-ခပ်သိမ်းသော အပြားအားဖြင့်၊ အာဘာဝံ-မရှိခြင်းကို၊ ချာဓာတ် ဏာဒေပဇစ္စည်း ယုပစ္စည်း၊ ချာဓာတ်သည် ဤနေရာ၌ "ထင်ရှားခြင်း" အနက် ဟောတည်း၊ "ချာပနာယောပယုဇ္ဇတေ"ဟု မြန်မာမှု ရှိ၏၊ "ချာပနာယ+ဥပယုဇ္ဇတေ" ဟု ပဒ်ဖြတ်၊ ဦးကာတို့၌ "ယုဇ္ဇတိ" ပါ၌ တွေ့ရ၍ "ဥပယုဇ္ဇတေ" ဟု ပြင်ဟန်တူသည်၊ အမှန်မှာ—ဥပ၌ရှိသော ပဒဓာတ်ဖြင့် "ဥပပတ္တိတော" ကို "ယုဇ္ဈိတော" ဖွင့်သကဲ့သို့ "ဥပပဇ္ဇတေ" ကိုလည်း "ယုဇ္ဇတိ" ဟု ဖွင့်ခြင်း ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ချာပနာယော ပပဇ္ဇတေ" ရှိသော သိဟိုဠ်မူသာ မူရင်းဖြစ်ရာ၏။] ဤဂါထာဖြင့် "နှ" ဟူသော ပဋိသေဓကို စိရင်သင့်ကြောင်း (နှ နိပါတ်နှင့် သမာသ် ဖြစ်သင့်ကြောင်း) ကို ဖြေသည်။

ထိုဂါထာ၏ အဓိပ္ပါယ်ကား — အတုအယောင်ကို (မသိသူက မိန္ဆာဥာဏ်ဖြင့်) အစစ်အမှန် ထင်မှတ်၍ ပြောဆိုနေခြင်းကြောင့် သူ၏ အသိလွဲနေကြောင်း ထင်ရှားစေဘို့ရာ "နှ" ဟူသော ပဋိသေဓကို စိရင်ခြင်းသည် သင့်မြတ်၏၊ ထို့ကြောင့် " အပြာဟ္မဏော" ဟူသော သမာသ်လည်း သင့်မြတ်သည်သာ — ဟူလို၊ ခဲ့ဥုံးအံ့ — စလွယ်ကြိုးစသည်ဆင်၍ ပုန်းအောင်ရှိသော ချစ်တီးကဲ့မြင်ရာ၌ ချစ်တီးကို မသိဘူးဘဲ ပုန်းအောကိုသာ သိနေသူမှာ ထို ချစ်တီးကိုပင် ပုန်းအောဟု အထင်မှားနေ၏၊ (မိန္ဆာဥာဏ် ဖြစ်နေသည် — ဟူလို) ၊ ထို မိန္ဆာဥာဏ်အားလျော်စွာ " ပြ ဟ္မဏော — ပြာဟ္မဏော" ဟုလည်း ပြောနေပြန်၏၊ [ထို့မိန္ဆာဥာဏ်ဖြင့် ပြောအပ်သော ပြဟ္မဏ သဒ္ဒါသည် ပုန်းအောစစ်ကို မဟော-ပုန်းအောတုချစ်တီးကို ဟောသော သဒ္ဒါဖြစ်သည်ကို သတိပြု၊] ဤနေရာ၌ ပြာဟ္မဏ အစစ်ကား တားမြစ် ထိုက်သော (မဟုတ်ဟု တားမြစ် ရမည့် ဖြစ်သော) အနက်တည်း၊ ဤသို့ တားမြစ် ထိုက်သော ပြာဟ္မဏ အစစ်အမှန်ကို အတုလိုက်၍ " ပြ ဟ္မဏော ပြဟ္မဏော " ဟု ပြောနေခြင်းကြောင့် ထိုသူ၏ (အသိမှားနေကြောင်းထင်ရှားစေဘို့ရာ"နှ+ပြဟ္မဏော=(သင်ထင်သလို) ပုန်းအောအစစ်မဟုတ်"ဟု ပဋိသေဓကို စိရင်ခြင်း (နှ သဒ္ဒါဖြင့် တားမြစ်ခြင်း) သည် ဒေသစသော အမှတ်အသား မပါဘဲပင် လေးကဋ္ဌ ပြောရိုးဆိစဉ် ဖြစ်သောကြောင့် သင့်လျော်သည်သာ၊ ထို့ကြောင့် "နှ သဒ္ဒါဖြင့် အပြာဟ္မဏော ဟု သမာသ်ဖြစ်နိုင်သည်" ဟူလို။

ဒုဝိဓောစသော၊ ပေါ၊ ဝဝေသန — " နှ+ပြဟ္မဏော " နှင့် စပ်၍ ပဋိသေဓ ၂ မျိုး ရှိကြောင်းကို ပြလိုသောကြောင့် ဒုဝိဓော စသည်ကို မိန့်၊ ပသဇ္ဇ ပဋိသေဓ၌ "ပသဇ္ဇ" ကို "ပတ္ထာ" ဟု ဖွင့်၏၊ ပမုဉ္စ သဇ္ဇဓာတ် တွင်းရှည်းသည် "ရောက်၍" ဟူသော အနက်ကို ဟောသည်—ဟူလို၊ "ရောက်" ဟူသည် တားမြစ်အပဲသော အနက်နှင့်တူသော ဝတ္ထုကို

ဒိပေတိ - ပြု၏၊ သော - ထို နှ နိပါတ်သည်၊ ပသဇ္ဇပဋိသေဓဝါစီ နာမ-ပသဇ္ဇ ပဋိသေဓကို ဟောသည် မည်၏၊ ပန - ကား၊ သော - အကြင် နှ နိပါတ်သည်၊ အဗြာဟ္မဏံ-ပုန်ကားမဟုတ်သူကို၊ အာနယ-ခေါ်ခဲ့လော၊ ဣတ္ထာဒိသုဝိယံ - သို့၊ ဥတ္တရပဒဏ္ဍံ - ကို၊ ပရိယုဒသိတ္ထာ - တားမြစ်၍၊ တံသဒိသေ-ထို နေဝံပုဒ်အနက်နှင့်တူသော၊ ဝတ္ထုမှိ-ဝတ္ထုဒ္ဒါ၌၊ ကာရိယံ-ပြုစိရင်ဘွယ်ကို၊ ပဋိဂါဒယတိ - ပြီးစေ၏၊ သော - ထို နှ နိပါတ်သည်၊ ပရိယုဒါသဝါစီနာမ-ပရိယုဒါသကိုဟောသည်မည်၏၊စ-သာခကကား၊

မင့်တော့ဘဲ တားမြစ်အပ်သော အနက်သို့ ထိထိမိမိ ရောက်ခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ ထိထိမိမိ ရောက်၍ တားမြစ်ခြင်းသည် ပသဇ္ဇ ပဋိသေဓ မည်၏၊ [ပသဇ္ဇ - တားမြစ် အပ်သော အနက်သို့ ထိ+ရောက်၍+ပဋိသေဓော - တားမြစ်ခြင်းသည်၊ ဝါ - တားမြစ်တတ်သော နှ နိပါတ်သည်၊ ပသဇ္ဇ ပဋိသေဓော - မည်၏၊] ပရိယုဒါသ၌ ပရိ+ဥ+အသဓာတ်, ဏပစ္စည်း၊ ပရိကို "ပရိတုလိတံ-အလားတူဝတ္ထုကို" ဟုဆို၊ ဥကို "ဥဋ္ဌယ-မြောက်ယူ၍" ဟုဆို "အသနံခေးပါ-တားမြစ်ပစ်ပယ်ခြင်း" ဟုဆိုး ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် အဗြာဟ္မဏောဉ်း ဗြာဟ္မဏော ဟူသော နောက်ပုဒ်အရ ပုန်ကားတူဟူသော အနက်ကို မြော်ယူ၍ ထိုနောက်ပုဒ်အနက်ကိုပင် တားမြစ်ခြင်းသည် (ဝါ-တားမြစ်သော နပဋိသေဓသည်) ပရိယုဒါသမည်၏၊ "ပရိဘုလိတံ ဥဋ္ဌယ (ဥတ္တရပဒဏ္ဍံသံ) အသနံ ပရိယုဒါသော" ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု။ [အသဓာတ် ဖြစ်၍ "ပရိယုဒသိတ္ထာ"၌ ဝုဒ္ဓိမပြုဘဲ ရှိရမည်။]

တတ္ထ ယော၊ ပေ၊ ပသဇ္ဇပဋိသေဓဝါစီနာမ — "သူရိယံ — နေကို၊ နုပသဿန္တိ — မကြည့်တတ်ကုန်၊ ဣတိ, အသူရိယပသာ-တို့မည်၏။" ['ဒါရော ဇာယာ ကလတ္တာဒွေ" ဟု အဘိဓာန်၌ 'ဒါရော"ဟု ပုလ္လိန်ရှိသောကြောင့် "ရာဇဒါရာ" ကို ဗဟုဝုစ်ဟု ယူဆ၍ "နုပသန္တိ"ဟု ဗဟုဝုစ် ဝိဂြိုဟ် ဆိုလိုက်သည်၊ ဋီကာ၌ ဧကဝုစ်တွေ့ရ၏။] ဤ "အသူရိယပသာ"၌ နှ နိပါတ်သည် နောက် "ပသာ" အရ မြင်ခြင်း ကြိယာသို့ ထိရောက်၍ မြင်ခြင်းကြိယာ၏ မရှိခြင်းကို တားမြစ်သောကြောင့် ပသဇ္ဇပဋိသေဓ မည်၏၊အချုပ်မှာ-(အလားတူ ဝတ္ထုကို သွယ်ဝိုက်၍ တားမြစ်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ) မသွယ် မဝိုက် တိုက်ရိုက် ထိမိစွာ တားမြစ်လျှင် ပသဇ္ဇပဋိသေဓ မည်၏၊ ထို့ကြောင့် "အကတ္ထာ-မပြုမူ၍" စသည်ဖြင့် ပြုခြင်း ကြိယာကို တိုက်ရိုက် တားမြစ်ရာ၌ "ပသဇ္ဇ ပဋိသေဓ" ဟု ပြလတ္တံ့။

ယော ပန၊ ပေ၊ ပရိယုဒါသဝါစီနာမ - ["အဗြာဟ္မဏမာနယတျာဒီသု" ဟု သိဟိုဠ်မှနှင့်တကွ အခြား သဒ္ဒါကျမ်းများ၌လည်း ရှိသည်။] "အဗြာဟ္မဏော ခေါ်ခဲ့စမ်း" ဟု အထက်လူကြီးက စေခိုင်းသော စကားမျိုးဝယ် အဗြာဟ္မဏ၌ အသဒ္ဒါသည် ဗြာဟ္မဏ ဟူသော နောက်ပုဒ်၏ ပုန်ကားစစ် ဟူသော အနက်ကို တားမြစ်၍ "ပုန်ကားတူ" ဟူသော အနက် (ချစ်တီး ဟူသောဝတ္ထု) ၌ ခေါ်ဆောင်ခြင်းကြိယာ ဟူသော ပြုစိရင်ဘွယ်ကို ပြီးစေ၏၊ ဆိုလိုရင်းကား "ပုန်ကားစစ်ကို တားမြစ်၍ ပုန်ကားတူ အနက်ကို နှ သဒ္ဒါကဟောသောကြောင့် ပုန်ကားတူကိုပင် ခေါ်ဆောင်သွားရမည်" ဟု ဆိုလိုသည်။

ဝတ္ထုနှင့်ဆိုဘာ - ဝတ္ထု၏ မရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ ပသဇ္ဇ ပဋိသေဓသ-ပသဇ္ဇ ပဋိသေဓ၏။ လက္ခဏာ -အမှတ်အသားတည်း၊ ဝတ္ထုဘော-တား-မြစ်အပ်သော ဝတ္ထုမှ၊ အညတြ - အခြား ဝတ္ထုနှိ ဝုတ္တိ - ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ပရိယုဒါသ လက္ခဏာ - ပရိယုဒါသ ပဋိသေဓ၏ အမှတ်အသားတည်း၊ ကုဘိ-သို၊ ဝုတ္တံ-ဖွဲ့ဆုံးကို ဆိုအပ်ပြီ၊

နနု - စောဒနာပါဠိုးအံ့၊ ဇေဝံ သန္တေ့ပိ - ဤသို့ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အမြောဟ္မဏောတျာဒိသု-တို့၌ဥတ္တရပဒတ္ထ ပဓာနတာ-နောက်ပုဒ်အနက် ပဓာန၏ အဖြစ် သည်၊ ကထံသိယာ-အဘယ်သို့ ဖြစ်နိုင်ပါသနည်း၊ ကုတိ-

ထို့ကြောင့် နမြောဟ္မဏော၌ နသည် ပရိယုဒါသ ပဋိသေဓမည်၏၊ အချုပ်မှာ-"နသဒ္ဒါ၏ (ပြုလတ္တံသော) သဒိသ , အညှ , ဝိရုဒ္ဓ , အဘာဝ , အနက် ၄ မျိုးတွင် တားမြစ်အပ်သော ဝတ္ထုနှင့်တူသော သဒိသ အနက်,တားမြစ်အပ်သော ဝတ္ထုမှတခြားဖြစ်သော အညှ အနက် , တားမြစ်အပ်သော ဝတ္ထု၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သော ဝိရုဒ္ဓ အနက်ကို ဟောရာ၌ ပရိယုဒါသ ပဋိသေဓ မည်၏၊ တားမြစ်အပ်သော ဝတ္ထု၏ မရှိခြင်း အဘာဝ အနက်ကို ဟောရာ၌ ပသဇ္ဇပဋိသေဓ မည်၏" ဟု မှတ်၊ ထို့ကြောင့် "အဗ္ဗာကတာ-အကုသလာ"စသည်တို့ကိုလည်း"ပရိယုဒါသ"ဟု ပြလတ္တံ။

ဝုတ္တဉ္စ၊ ပေ၊ လက္ခဏန္တိ — ["ဝတ္ထုတော အညတြ ဝုတ္တိ" ဉ္စ "ဝတ္ထုတော-ညတြ ယာဝုတ္တိ" ဟု သီဟိုဠ်မူ ရှိ၏၊ တတိယပါဒဉ္စ (ယ) ဂိဏ်း ရအောင် ပြင်ဟန်တူသည်၊ ဝတ္ထုတော - မှ၊ အညတြ-ဉ္စ၊ ယာဝုတ္တိ-အကြင် ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (ဗဟုတ်-ရှိ၏၊ သာ-ထို ဖြစ်ခြင်းသည်) " ဟု ပေး၊] ဤကား ပြခဲ့သော ပဋိသေဓ ၂ မျိုး၏ အမှတ်အသား လက္ခဏာကိုပြုသော သာဓကတည်း၊ ဝတ္ထုနတ္ထိတာဉ္စ ဝတ္ထုဟူသည် "အသ္ဘူတိယ ပသာ"ဉ္စကဲ့သို့ မြင်ခြင်းစသော ကြိယာတည်း၊ နသဒ္ဒါဖြင့် တားမြစ်လိုက်သည့် အတွက် ထို တားမြစ်အပ်သော ဝတ္ထု (ကြိယာ) ၏ လုံးဝ မရှိတော့ခြင်း (အဘာဝ) သည် ပသဇ္ဇ ပဋိသေဓဖြစ်ကြောင်း အထိမ်းအမှတ် လက္ခဏာတည်း၊ တားမြစ်အပ်သော ဝတ္ထုမှ တမျိုးဘခြား အလားတူ ဝတ္ထု , အခြားဝတ္ထု , ဆန့်ကျင်ဘက် ဝတ္ထုများဉ္စ နသဒ္ဒါက ဟောနေသေးလျှင် ပရိယုဒါသ ပဋိသေဓ၏ အထိမ်းအမှတ် လက္ခဏာတည်း။

[ဆောင်] ပသဇ္ဇမှာ , ကြိယာကို , သေချာ မြစ်ချ, အဘာဝ ဟု, အမှတ် ပြုလော၊ ပရိယုဒါး , ခြင်းများကို, မြစ်တား ပြီးဘိ, တံသဒိတို့, စသည့် ဆက်ပြ, အနက်ရသည်, မြွက်ဟ ဋီကာ အလိုတည်း။

နန္ဝေံ သန္တေ့ပိ ၊ ပေ ၊ သိယာတိ—ဇေံ သန္တေ့ပိဉ္စ ဇေံဒါး ပရိယုဒါသ ပဋိသေဓ၌ ပြခဲ့သော " နနိပါတ်၏ ဗြာဟ္မဏ ဟူသော နောက်ပုဒ်အနက်ကို တားမြစ်၍ အလားတူ အနက်၌ ခေါ်ဆောင်ခြင်း ကြိယာကို ဂြိုးစေ၏" ဟူသော စကားကို ပြန်၍ ညွှန်ပြသည်၊ အမြောဟ္မဏောဌ္ဌ နနိပါတ်သည် နောံဗြာဟ္မဏပုဒ်ကို တားမြစ်၍ အလားတူ ပုန်ဏားတူ အနက်၌ဖြစ်လျှင် " အဗြာဟ္မဏော "ဟု ပဋိသေဓ ပြုဆိုက်-သမာသ်လည်း ဖြစ်ထိုက်ပါ

ဤကား စောဒနာတည်း၊ ဝုစ္စတေ - အဓိပ္ပြကို ဆိုအပ်၏ ပြောပ္မဆာဒိ သဒ္ဒါနံ-ပြောပ္မဏာ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့၏၊ ပြောပ္မဆာဒိ အတ္ထသော-ပုနဏားအစရှိသောအနက်ကို(ဟောသကဲ့သို့)၊ တံသဒိသာဒိအတ္ထသဒိ-ထိုပုနဏားနှင့် တူသူ အစရှိသော အနက်ကိုလည်း၊ ဝါစကတ္တာ-ဟောတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊(အပြောပ္မဆဏာတျာဒိသု-ဘူဒ္ဓ၊ ဥတ္တရပဒတ္ထပ္ပဓာနတာ - သည်၊ သိယာ-ဖြစ်နိုင်၏၊) ဟိ-ချဲ့ဥုံးအံ့၊ ကေဝလာ-နှင့် မဘက် သက် သက်ကုန်သော၊ပြောပ္မဆာဒိ သဒ္ဒါ-တို့သည်၊ ပြောပ္မဏာဒိသဒ္ဒါနံ - တို့၏၊ အတ္ထြသ္မေဝ-ပုနဏား စသော အနက်ဘို့၌သာ၊ ပါကဒ္ဝာ-ထင်ရှားကုန်၏ ဘူသဒ္ဒေါ-ဘူသဒ္ဒါသည်၊ သဘ္ဘာဝေ-ထင်ရှားရှိသည်၏ ,အဖြစ်ဟူသော အနက်၌၊ (ပါကဒ္ဝေါဝိယ - ထင်ရှားသကဲ့သို့ တည်း၊) ယဒါပန-အကြင်အခါ၌ကား၊ တေ- ထို ပြောပ္မဆာ အစရှိသော သဒ္ဒါဘို့သည်၊ အညေန - အခြားသော၊ သဒိသာဒိဝါစကေန - သဒိသ အစရှိသော အနက်ကို ဟောသော၊ ["တံ သဒိသ" ဟု မြန်မာမူ၌"တံ" ပါသည်ကား အပို၊ နှ-သက်သက်က "သဒိသ, အညေ" စသော အနက်ကိုသာ ဟောဏ်၊] နှ ဣတိ နိပါတေန - နှ ဟူသော နိပါတ်နှင့်၊ ယုဇ္ဇန်-ယှဉ်ကုန်၏၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ တံသဒိသတဒညေ တဇ္ဇိရုဒ္ဓတဒဘာဝေသုဝိ-ထိုနှင့် တူသူ, ထိုမှ တခြား, ထို၏ ဆန့်ကျင်ဘက်, ထို၏ မရှိခြင်းဟူသော

ပေဗြို, " ဧဝံ သန္တေပိ-ဤသို့ ပဋိသေဓပြုဆိုက် , သမာသ်လဲညီး ပြုဆိုက်ပါသော်လည်း" ဟူလို၊ [သန္တေသု-ဟု ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်၊] အပြောပ္မဏာသည် ကမ္မဓာရယမိသက တပ္ပုရိသ် သမာသ်ဖြစ်၏၊ တပ္ပုရိသ် ရိုးရာမှာလည်း နောက်ပုဒ် အနက် ပဓာန ဖြစ်ရ၏၊ ဤ၌ နံ နိပါတ်က နောက်ပုဒ် အနက်ကို တားမြစ်၍ အလားဘူ အနက်၌ ဖြစ်နေလျှင် နှနိပါတ်ဖြစ်သော ရွှေပုဒ်၏ အနက်ကပင် ပြဋ္ဌာန်းသလို ဖြစ်နေရကား ဤ " အပြောပ္မဏာ"ဒ်သည် အဘယ်နည်းဖြင့် ဥတ္တရပဒတ္ထပဓာန ဖြစ်နိုင်ပါသနည်း-ဟု စောဒနာသည်။

ဝုစ္စတေ၊ ပေ၊ နဒေါသော — ဤစကားကား ထို စောဒနာ၏ အဖြေတည်း၊ ထို စကား၌"ဝုစ္စတေ"သည် ဖြေဘို့ရာ စရိုသော ပဋိညာဉ်တည်း၊ " ပြောပ္မဆာဒိသဒ္ဒါနံ ၊ ပေ ၊ ဝါစကတ္တာ " တို့ကား အကျဉ်း အဖြေ၊ " ပြောပ္မဆာဒိသဒ္ဒါ " စသည်တို့ကား အကျယ် အဖြေတည်း၊ ပြောပ္မဏာဒိ၌ အာဒိအရ နောက်၌ ပြုမည့် မနုဿ - သမဏ-ဗျာကတ စသော သဒ္ဒါများကို ယူ၊ ပြောပ္မဏာဒိ သဒ္ဒါနံ ၊ ပေ ၊ ဝါစကတ္တာ-ပြောပ္မဏာ သဒ္ဒါသည် ပုနဏားအစစ်ကို ဟောသကဲ့သို့ ပုနဏားအတုကိုလည်း (တချို့.နေရာ၌) ဟောနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် အပြောပ္မဏာ ဟူသော သမာသ်၌ ဥတ္တရ ပဒတ္ထ ပဓာန ဖြစ်နိုင်သည်၊ [ပြောပ္မဏာဒိ၌ အာဒိ၏ ပုံစံများ နောက်၌ လာသတဲ့ဖြစ်၍ ဤ၌ အာဒိ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို မပြဘဲ ချန်ထားဥုံးမည်။]

အနက် ဘို့ရှိသည်း၊ ဝတ္ထုနှိ-ဖြစ်ကုန်၏ ဘူသဒ္ဒေါ-သည်၊ အန္ဓဘိဃာဒိ ယောဒဂ-အနုအဘိစသည်တို့နှင့် ယှဉ်ရာအခါ၌၊ အနုဟာဒန အဘိဘဝနာဒိသု-ခံစားခြင်း လွှမ်းမိုးခြင်း အစရှိသော အနက် ဘို့၌၊ (ဝတ္ထုတိ)ဝိယ-ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း၊ တာသ္မာ, ဇေဋ္ဌ-ဤအဖြာဟ္မဒဏာ အစရှိသောပြယုဂ်ဘို့၌၊ နဂ္ဂဘိနဟါတော - သည်၊ ဥတ္တရပဒတ္ထ ဓောတကောဝေသဝ - နောက်ပုဒ် အနက် ကို ထွန်းပြရုံသာတည်း၊ ဂုတိ -ထို့ကြောင့်၊ ဒေါသော - ဥတ္တရပဒတ္ထ ပဓာန မဖြစ်ခြင်းဟူသော အပြစ်သည်၊ နှ-မရှိ၊ ဘေန -ထို့ကြောင့်၊ အဖြာဟ္မဏော ဘိ-အဖြာဟ္မဏော ဟူသောပုဒ်၌၊ ဖြာဟ္မဏ သဒ္ဒေါသော-ပုန်ဏားနှင့်ဘူသူ၊ ဂုတိ-ဤအနက်သည်၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလို သည်၊ဟောဘိ-ဖြစ်၊ ဇဝံ-တူ၊ အာမန္တဒေါသော-လူမဟုတ်၊ ဝါ-လူနှင့်ဘူသော ဘီလူး၊ ဝါ-နတ်၊ အာသမဏော - ရဟန်းစစ်မဟုတ်၊ ဝါ-ရဟန်းတူ။

ဖြဟ္မဏာ ဒိ သဒ္ဒါ ဟိ ၊ ပေ ၊ နှ ဒေါသော—ဓာတ်ကျမ်း၌ "ဘူ=သတ္တာယံ"ဟူ ဓာတ်နက် ရှိ၏၊ ထိုဘူဓာတ်သည် အနုစသည်နှင့် မဘက် သူ့ချည်းသက်သက်ဖြစ်လျှင် "သတ္တာ"အနက်ကိုသာ ဟော၏၊ အနုအဘိ စသည်ဘို့နှင့် တွဲဘက်သော အခါ၌ကား "အနုဘဝတိ-ခံစား၏၊ အဘိဘဝတိ-လွှမ်းမိုး၏" စသည်ဖြင့် ခံစားခြင်း လွှမ်းမိုးခြင်း အနက်ကိုလည်း ဟောနိုင်ပါ၏၊ ထိုသို့ ဟောရာ၌ "အနု-အဘိဘို့က ဟောသည်" ဟု မမှတ်နှင့်၊ အနု အဘိတို့သည် ရှိရင်းအနက်ကို ထင်ရှားခအောင် ထွန်းပြရုံသာ ထွန်းပြနိုင်ကြ၏၊ အမှန်မှာ-ဘူဓာတ်ရင်းသည်ပင် ခံစားခြင်း လွှမ်းမိုးခြင်းအနက်ကိုဟောသည်၊ ထို့အတူ ဖြာဟ္မဏသဒ္ဒါလည်း နှ(အ)နှင့် မဘက် သူ့ချည်းသက်သက်ဖြစ်လျှင် ပုန်ဏား အစစ်တနက်ကိုသာ ဟော၏၊ နှ (အ)နှင့် တွဲဘက်ရသည့် အခါ၌ကား တံသဒိသ (ပုန်ဏားတူ)အနက်ကိုလည်း ဟောနိုင်၏။ [ဓာဒည စဒသာ အနက်မျှားဒ္ဓ ဖြစ်ပုံမှာ နောက်ပုံစံများဝယ် ထင်ရှားလတ္တံ့။] ထိုသို့ ဟောရာ၌ နံနိပါတ်ကြောင့် ဟော်နိုင်သည်ဟု မမှတ်လင့်၊ နနိပါတ်မှာ ဖြာဟ္မဏာပုဒ်၏ သဒိသ အနက်ကို ထွန်းပြရုံသာ ထွန်းပြနိုင်သည်၊ ဖြာဟ္မဏာပုဒ်ရင်းကပင် တံသဒိသ အနက်ကို ဟောနိုင်သည် ဟုမှတ်၊ ဤသို့ဖြာဟ္မဏာဟူသော နောက်ပုဒ်သည် တံသဒိသ (ထိုပုန်ဏားဘူ) အနက်ကို ဟော၍ နနိပါတ်က ထိုအနက်ကို ထွန်းပြရုံသာ ဖြစ်လျှင် ဖြာဟ္မဏာ ဟူသော နောက်ပုဒ်၏ "ပုန်ဏားတူ" ဟူသော အနက်သည် ပဓာနဖြစ်လျက် ရှိသောကြောင့် " ကထံ ဥတ္တရပဒတ္ထပဓာနတာ သိယာ - အဘယ်မှာ ဥတ္တရပဒတ္ထပဓာန ဖြစ်အံ့နည်း " ဟု စောဒနာ တင်အပ်သော အပြစ် မရှိနိုင်တော့ပြီ၊ ဇေတန ၊ ပေ ၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ — ထို့ကြောင့် "အဖြာဟ္မဏော-('ပုန်ဏားမဟုတ် ဟု အနက်ပေးရသော်လည်း ပုန်ဏား မဟုတ်ရုံမျှကို မဆိုလို) ပုန်ဏားစစ်မဟုတ်သော ပုန်ဏားနှင့်တူသူ" ဟု ဆိုလိုသည်။

ဇဝံ ၊ ပေ ၊ အာသမဏော။ ။မနုဿသဒ္ဒါသည် သူ့ချည်းသက်သက် လူအစစ်ကို ဟော၏၊ နှနှင့်တွဲသည့်အခါ လူနှင့်တူသော (လူကဲ့သို့ခြေလက်အင်္ဂါ ဖြစ်ပုံရှိသော)

အညတ္ထေ-အညအနက်၌၊ (ဥဒါဟရဏ်-ကား၊) ဗျာကတာ-ကုသိုလ် အာကုသိုလ် အဖြစ်ဖြင့် ပေါအပ်သော တရားတို့သည်၊ နှ - မဟုတ်ကုန်၊ အဗျာကတာ-ကုသိုလ် အာကုသိုလ် အဖြစ်ဖြင့် ပေါအပ်သော တရားတို့ မဟုတ်ကုန်၊အသံကိလိဋ္ဌာ-သံကိလိဋ္ဌတရားမဟုတ်ကုန်၊အပရိယာပန္နာ-ပရိယာပန္နတရား မဟုတ်ကုန်၊ ဝိရုဒ္ဓတ္ထေ-ဝိရုဒ္ဓ အနက်၌၊ (ဥဒါဟရဏ်၊) ကုသလာ-ကုသိုလ်တို့သည်၊ နှ-မဟုတ်ကုန်၊ အကုသလာ-အကုသိုလ် မဟုတ်ကုန်၊ ကုသလပဋိပက္ခာ - ကုသိုလ်တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက် တရား တို့တည်း၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ ဇဝံ အလောဘော-လောဘမဟုတ်သော တရား၊ ဝါ - လောဘ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တရား၊ အမိတ္တော - မိတ်ဆွေ မဟုတ်သူ၊ ဝါ - မိတ်ဆွေ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူ၊ ပသဋ္ဌပဋိသေဓ-ပသဋ္ဌပဋိသေဓအနက်၌၊ (ဥဒါဟရဏ်)၊ နှ+ကတွာန-မပြုမူ၍၊ အာကတွာ အာကာတုန-မပြုမူ၍၊ ပုညံ-ကောင်းမှုကို၊ အာကရောန္တော-မပြုဘဲ။

ဘီလူးကိုဌင်း နတ်ကိုဌင်း ဟောဇ်၊ "အမနုဿော- (လူမဟုတ်သော, လူနှင့်တူသော) ဘီလူး၊ ဝါ-နတ်၊ အဿမဏော၌ သမဏသဒ္ဒါသည် ရဟန်းစစ်ကို ဟောသော်လည်း နှနှင့် တွဲသည့်အခါ တံသဒိသ(ထိုရဟန်းစစ်နှင့် သင်္ကန်းဝတ်ချင်းတူသော)ရဟန်းတုကို ဟောဇ်၊ အဿမဏော- (ရဟန်းစစ်နှင့်တူသော) ရဟန်းတု၊ ဝါ - ရဟန်းယောင်, ရှင်ယောင်၊ [သမဏာ၌ သသည် သက္ကတ၌ ရိဆွဲနှင့် ရှိ၏၊ ပါဠို၌ ရေပျံသောကြောင့် ရှေပုဒ်နှင့် တွဲသည့်အခါ ရအစား ဒွေဘော်လာ၍ "အဿမဏ" ဟု ရှိရသည်။]

အညတ္ထေ။ ။"ယဒါတေ ပနညေန သဒိသာဒိဝါစကေန နတ္ထိနိပါတေန ယုဇ္ဇန္တိ၊ တဒါ တံသဒိသ တဒညဉ်" စသည်ဖြင့် ပြခဲ့သည်အားလျော်စွာ နသဒ္ဒါ၏ အညအနက်ကို ပြလိုသောကြောင့် "အညတ္ထေ"ဟု မိန့်သည်၊ "န+ဗျာကတာ" ၌ ဗျာကတသဒ္ဒါသည် (ဝိ+အာပုဗ္ဗ ဂ ရဓာတ်ဖြင့် ပြီးရကား "ဗျာကာသိ ဗျာဒိတ်စကား ပြောဆိုပြီ" စသည် ကဲ့သို့) ဟောပြောခြင်းအနက်ကို ဟောဇ်၊ "ကုသလာ ဓမ္မာ, အကုသလာ ဓမ္မာ" ၏ နောက်၌ "အဗျာကတာ ဓမ္မာ" ဟု ဟောတော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဗျာကတာ-ဟောအပ် ပြီးသော ကုသိုလ် အကုသိုလ် တရားတို့သည်+နှ - မဟုတ်ကုန်" ဟု ဆိုရာ၌ ကုသိုလ် အကုသိုလ် မဟုတ်ရုံမျှ မက, ကုသိုလ် အကုသိုလ်မှတပါး တခြား (ဝိပါက်စသော) တရားများကို ရသောကြောင့် နသဒ္ဒါသည် အညအနက်ဟောတည်း-ဟု သိနိုင်သည်။ ။[အဗျာကတာ၌ အ-လည်း အညအနက်ပင်တည်း။] အသံကိလိဋ္ဌာ, အပရိယာပန္နာ တို့၌လည်း နည်းတူ၊ "နှ+သံကိလိဋ္ဌာ, နှ+ပရိယာပန္နာ" ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု။

ဝိရုဒ္ဓတ္ထေ။ ။အညအနက်ကို ပြုပြီး၍ ဝိရုဒ္ဓ (တွဲဘက်အနက်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်) အနက်ကို ပြလိုသောကြောင့် ဝိရုဒ္ဓတ္ထေ ဟု မိန့်သည်၊ အကုသလာ၌ ကုသိုလ် မဟုတ်ရုံမျှ မက, ကုသိုလ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အကုသိုလ်ကိုရ၏၊ နှ+လောဘော အလောဘော

(၃၄၄) နသောတိ, တပ္ပုရိသေတိစ ဝတ္တေတေ။

သရေအနိ။ ။တပ္ပုရိသေ-၌၊ ဥတ္တရပဒေ-နောံပုဒ်၌၊ ပးရ သရေ၊ နံ ဣတိ-နံ ဟူသော၊ ဇေတသ ပဒသ-ဤပုဒ်၏၊ အနိဟေဌေတိ၊ အသော-မြင်း အစစ်သည်၊ နံ - မဟုတ်၊ အနဇသော- မြင်းစစ် မဟုတ်၊ အရိယော-အရိယာသည်၊ နံ , အနရိယော၊ ဇံ , အနိသရော-အစိုးရသူ မဟုတ်၊ အနိဠော - ဣန္ဒြေးရုံ မဟုတ်၊ အနာသဝေါ - အာသဝေါ မဟုတ်၊ အနုပဝါဒေါ-မစွပ်စွဲအပ်၊ နအာဒါယ-မယူမူ၍၊ အနာဒါယ-၍၊ အနော လောကော တွာ-မကြည့်မူ၍၊ ဣစ္စာဒိ။

(၃၄၅) ကုပုဇ္ဇပဒေါ - သည်၊ ယထာ - နည်း၊ ကုဆ္ဆိတံ - စက်ဆုပ်အပ်သော၊ အနံ-အစာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ နိစ္စသမာသတ္ထာ-ကြောင့်၊ အညပဒေန-ကုဆ္ဆိတံ ဟူသော အခြားပုဒ်ဖြင့်၊ ဝိဂ္ဂဟော-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ကမ္မဓာရယသမာသေ-ကို၊ ကတေ-သော်၊ ["ကဒိ ဟောတိ" ၌ စပ်၊] တပ္ပုရိသေတိ သရေတိစ ဝတ္တေတေ။

၌လည်း လောဘ မဟုတ်ရုံမျှ မက, လောဘ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အလောဘကို ရ၏၊ နံ+မိတ္တော, အမိတ္တောဟူလည်း မိတ်ဆွေ မဟုတ်ရုံမျှမက,မိတ်ဆွေ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူကို ရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤပြုယုဂ်တို့၌ နံ-အ တို့သည် ဝိရုဒ္ဓ အနက်ဟောများ ဖြစ်ကြရသည်။ [ရုပ်တွက်ရာ၌ကား "နံ+ဗျာကတံ"·ယေ ၂ လုံးသက်, ရှေ့ယော ချေ, နောက် ယော အားပြု, "နံ+ဗျာကတာ" ဟု ဝါကျဖြစ်စေ၊ အကတွာ စသည်၌လည်း "နံ+ကတွာ" သို ၂ လုံးသက် , သဗ္ဗာသ မာဝုသောဖြင့် ချေ၊ သမာသ်စသည် စိရင်၍ "နံ+ကတွာ" ပကတိပြု, အတ္တံ နသ တပ္ပုရိသေ သုတ်ဖြင့် နံကို (အ) ပြု၊ နံ-၌ ဝဲသက်, သဗ္ဗာသ မာဝုသောဖြင့် ချေ၊ အကာတုနလည်း နည်းတူ၊ အကရောန္တောဟူ "နံ+ကရောန္တ" တုံ့ည်, စသည် လွယ်ပြီ။]

(၃၄၄) "နံ+အဿ" အဿပုဒ်၌(အ)ရှိသောကြောင့် "ဥတ္တရပဒေ သရေ ပရေ" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ ကပ်ဘိုရာ သရ ရှိသေးကြောင့်ပင် ရှေ (နံ) ကို " အန် " ပြုရသည်၊ " အနဿော - မြင်း မဟုတ် " ဟူရာ၌ "မြင်းနှင့် တူသော မြည်းသတ္တော" ဟု ဆိုလိုသည်၊ နံ သည် သဒိသ အနက်ကို ထွန်းပြ၏၊ အနရိယော-အရိယာ မဟုတ်=အရိယာမှ တခြား ပုထုဇန်၊ အနိသရော – အစိုးရသူမှ တခြားသော လက်အောက်ခံ ငယ်သား၊ အနာသဝေါ – အာသဝေါမှ တခြားသော တရားစု၊ ဤပုဒ်တို့၌ နံ သည် အညအနက်ကို ထွန်းပြ၏၊ အားလုံး ပရိယုဒါသဝုဒ္ဓိသေတို့ချည်း တည်း၊ အနုပဝါဒေါ စသည်ဥကား ပသဇ္ဇဝုဒ္ဓိသေဓတည်း။

(၃၄၅) ကုနိဝါတ ပုဗ္ဗပဒ။ ။ကဒန်း စသည်တို့ နိစ္စသမားသ်ဖြစ်၍"ကု+အန်း" ဟူ ခွဲ၍မရ၊ ထို့ကြောင့် ကု၏ ပရိယာယ "ကုဆ္ဆိတ" ဟူသော အခြားပုဒ်ဖြင့် ဝိဂ္ဂိဟ်ပြုရ

ကဒ် ကုဿ ။ ။ တပ္ပုရိသေ ဥတ္တရပဒေ ပရေ သရေ, ကုဏ္ဍတိ-ကု ဟူသော၊ ဇတသ နိပါတသ - ၏၊ ကဒ်-ကဒ် အားပြုသည်၊ ပေါတိ၊ [သီဟိုဠ်မှ၌ " ကဒံ ကုဿ"ဟု သုတ်ရှိ၍"ကဒံ ပေါတိ"ဟု ဝတ္တိရှိ၏။] သရလောပေါ - ရှေသရကို ချေ၊ ကဒန္ဒံ – စက်ဆုပ်အပ်သော အစာ၊ ဇဝံ, ကဒသနံ- စက်ဆုပ်အပ်သော အစာ၊ သရေတိ, ကိ'၊ ကုဒါရာ၊ ပေ၊ ကုဒိဠ်-တို့၌ တားမြစ်ရခြင်းအကျိုးရှိ၏။[ကုဒါရာ-စက်ဆုပ်အင်ကုန်သော မယားတို့၊ကုပုတ္တာ-စက်ဆုပ်အပ်ကုန်သောသားတို့၊ ကုဒါသာ-စက်ဆုပ်အပ်ကုန်သော ကျွန်တို့၊ ကုဒိဠ်-စက်ဆုပ်အပ်သော အဟ်။]

(၃၄၆) ကုဿာတိ ဝတ္တတော။

ကးဃုဇ္ဇေသုစ။ ။တပ္ပုရိသေ - ၌၊ ပရေ, ဥတ္တရပဒေ - ကြောင့်၊ အာပ္ပဇ္ဇေ - အနိုးငယ်ဟူသော အနုက်၌၊ ငတ္တာမာနသ - သော၊ ကုဏ္ဍဇ္ဇေတသ-ကုဟူသော ၅၏နိပါတ်၏၊ ကာ,ပေးတိ၊ဗဟုဝစနိစ္စာရဏာတော-ဗဟုဝုစ်ကို ဆိုခြင်းကြောင့်၊ ကုဆ္ဆိတဇ္ဇေစ - ကုဆ္ဆိတ အနုက်၌လည်း၊ ကွစိ-၌၊ ပုရိသေ-ပုရိသ သဒ္ဒါကြောင့်၊ (ကာ-ကာ အားပြုသည်၊ ပေါတိ၊) အာပ္ပကံ - အနည်းငယ်သော၊ လဝဏံ - ဆားတည်း၊ ကးလဝဏံ၊ ဇဝံ

သည်ဟု သီဟိုဠ်၌ " ကုဆ္ဆိတ မန္နန္တိ၊ ပေ၊ ဝဋ္ဋဟေ" ဟု ဗုဒ္ဓဃောသ၊ သမာသ်စသည် စီရင်၍ "ကုအန္ဒ"ဟု ပက တိဖြစ်သည့်အခါ ဤသုတ်ဖြင့် ကုကို ကဒပြု (ကဒ အန္ဒ) သရာသရေ လောပံသုတ်ဖြင့် ဒ၏ အကို ချေ, ဒ်ကို နောက် (အ)သို့ကပ်(ကဒန္ဒံ)စသည် ဖြစ်၏၊ ကုဆ္ဆိတံ+အသနံ– အစာတည်း၊ ကဒသနံ၊ ကုဒါရာ စသည်ငယ် နောက်ပုဒ်၌ သရ မရှိသောကြောင့် ဤသုတ်ဖြင့် ကဒ မပြုရ၊ "ကုဆ္ဆိတာ+ဒါရာ, ကုဆ္ဆိတာ+ပုတ္တာ, ဒါသာ, ကုဆ္ဆိတာ+ဒိဋ္ဌ"ဟု ဝိဂြိဟ်ပြု။

မှတ်ချက်။ ။သီဟိုဠ်မှ၌ " ကဒံ ကုဿ " ဟု သုတ်ရှိခြင်းသည် " သရလောပေါ" ဟူသောစကားနှင့် ညီ၏၊ " ကဒ် ကုဿ "ဟု ရှိသော မြန်မာမှ၌ကား"သရလောပေါ" ပါဘွယ်မလို၊ သို့သော် ကလာပ်၌ " ကုကဒ် " ဟု သုတ်တည်၍ "ကဒ္ဒဝတိ"ဟု ပုတ္တိဋ္ဌ ဒဝယ် သရမပါဘဲ"ကဒ်"ပြု၏၊ ထို့ကြောင့်"သရလောပေါ"လည်း မပါဘဲ"ကဒ်ကုဿ" ဟု ရှိသော မြန်မာမူသာ နောက်သရ နှောင်းရကျိုးလည်း နပ် , ကလာပ်နှင့်လည်း ညီသောကြောင့် သာ၍ ကောင်းမည် ထင်သည်။

(၃၄၆) ဗဟုဝစနိစ္စာရဏာတော— [အပ္ပကံ+ပုမ္ဖံ, ကာပုမ္ဖံ၊] အပ္ပအနုက်သည် တနုက်ထည်း ဖြစ်သောကြောင့် "ကးပ္ပဇ္ဇေစ"ဟု ကဝုစ် သို့ ဖြင့် ဆိုသင့်လျက် မဆိုဘဲ "ကးပ္ပဇ္ဇေသုစ" ဟု ဗဟုဝုစ် သုဝိဘတ်ဖြင့် ဆိုခြင်းသည် သဒ္ဒါဗိုဓ၏၊ ထို ဗဟုဝုစ် သဒ္ဒါ

ကာပုပ္မံ-အာနည်းငယ်သော ပန်း၊ ကုန္တိတော-သော၊ ပုရိသော-တည်း၊ ကးပုရိသော၊ ကုပုရိသဝါ-ကုပုရိသော ဟုလည်း ရှိ၏။

ပါဒိပုပ္ဖုဒေါစ-သည်လည်း၊ နိစ္စသမာသော၀-နိစ္စသမာသ်ပင်တည်း၊ ပဌာနံ-ပြဌာန်းသော၊ ဝစနံ-ဘုရာ့ စကားတော်တည်း၊ ပါ၀စနံ ပြဌာန်းသော ဘုရာ့စကားတော်၊ ဟုသံ-အလွန်၊ ဝဠံ-ကြီးသည်တည်း၊ ပ၀ဠံ-အလွန်ကြီးသည်၊ သရိရံ - ကိုယ်တည်း၊ သမံ - အညီအမျှ၊ ဝါ, သမ္မာ-ကောင်းစွာ၊ အာဓေးနံ- ထားခြင်းတည်း၊ သမာဓာနံ - အညီအမျှ ထားခြင်း၊ ဝါ- ကောင်းစွာထားခြင်း၊ ဝိဝိဓာ - အထူးထူးအပြားပြားသော၊မတိ - သိခြင်းတည်း၊ဝိမတိ-အထူးထူးအပြားပြား သိခြင်း၊ ဝါ-ထွေးတောခြင်း၊ ဝိဝိဓော-သော၊ ကပ္ပေါ-ပြုစိရင်ခြင်းဘည်း၊ဝိကပ္ပေါ-ခြင်း၊ဝါ-တနည်း, ဝိသိဋ္ဌော - တမျိုးတဖုံ ထူးခြားသော၊ ကပ္ပေါ - တည်း၊ ဝိကပ္ပေါ-ခြင်း၊ အဓိကော-လွန်ကဲသော၊ ဒေ၀ေါ-နတ်တည်း၊အတိဒေ၀ေါ-လွန်ကဲသော နတ်၊ ဇဝံ-တူ၊ အဓိဒေ၀ေါ- လွန်ကဲသောနတ် (အဆို့မပါ၊) အဓိသိလံ-လွန်ကဲသောသီလ၊ သုန္ဒရော-ကောင်းသော၊ဂန္ဓော-အနံ့တည်း၊သုဂန္ဓော၊ ကုန္တိတော ဂန္ဓော ဒုဂ္ဂန္ဓော - စက်ဆုပ် အပ်သော အနံ့၊ သောဘနံ-တင့်တယ်စွာ၊ ကတံ-ပြုအပ်သောအမှုတည်း၊ သုကတံ-မှု၊ အသောဘနံ-မတင့်တယ်စွာ၊ ကတံ-တည်း၊ ဒုက္ကဋံ-မတင့်မတယ် ပြုအပ်သော အမှု၊ ဣစ္စာဒိ၊

ဒိုကြောင့် အပ္ပအနက် အပြင် ကုန္တိတ အနက်ဖွဲ့လည်း ပုရိသ သဒ္ဒါ နှောင်းရာ၌ အချို့ကုကို ကာပြုခြင်း အကျိုးရှိသည်၊ တို့ကြောင့် "ကာပုရိသော" ဟု ဖြစ်၏၊ ကာ မပြုဘဲလည်း ဝိကပ်ရပ် ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ကုပုရိသော" အတိုင်းလည်း ရှိသည်။

ပါဒိပုပ္ဖပဒ ။ ။ပစသော ဥပသာရပုဗ္ဗ ရွေးရှိသော သမာသ်သည် ပါဒိပုပ္ဖပဒ သမာသ် မည်၏၊ ဤပါဒိပုပ္ဖပဒ ကမ္မဓာရယ်လည်း ကုပုပ္ဖပဒကဲ့သို့ နိစ္စသမာသ်ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ပဏ် ပရိယာယ် ဖြစ်သော "ပဌာနံ" စသော ပုဗ္ဗတပါဒ်ဖြင့် ဝိဂြိုဟ်ပြုရသည်၊ ရှုပ်တွက်ရာ၌ကား "ပ+ဝစန" တည်၍ သိ ၂ လုံးသက်၊ "ပ+ဝစန" ဟု ပကတိ ဖြစ်သည့် အခါ ကွစ္စာဒိ မစ္ဆာ်ထွရာနံ စသော သုတ်ဖြင့် ပ ၏ အကို ဒိဿပြု၊ (ပါ၀စန)၊ "ပကဋ္ဌံ စစနံ ပါ၀စနံ" ဟုလည်း ဝိဂြိုဟ်ပြုသေး၏၊ "ပကဋ္ဌံ-မြတ်သော" ဟုပေး၊ "ဘုသံ+ဝဠံ" ဖွဲ့ ဘုသံကား ပဏ် ကိုယ်စားတည်း။ [ဗဒ္ဓ-ဟု ရှိသည်ကား ပဌ်ဌပျက်။] "ပ၀ဠ" အရ "ကိုယ်ကို ရသည်"ဟု အဘိဓေယျ ပြင်ပ၍ "သရိရံ" ဟု အပိုထည့်သည်၊ သမာဓာနံ၌ "သံ+အာဓာနံ"ဟုဖွဲ့၊ သံဥပသာရအတွက် "သမံ" ဟုဝင်း "သမ္မာ" ဟုဝင်း ပြသည်၊ "သမံ+အာဓာနံ, သမ္မာ ဝါအာဓာနံ သမာဓာနံ" ဟု ဝိဂြိုဟ် ၂ မျိုးပြပါ - ဟူလို၊

ဏ္ဍာခ-၍ကစ္စည်းကျမ်းဌ၌၊ အဝိဟိတလက္ခဏာ မစိရငအပ်သောသုတ် ဂ်ိကုန်သော၊ ယေ နာမနိပါတောပသဂ္ဂါ-အကြင်နာမ်, နိပါတ်, ဥပသာရ ပဒဘို့သည်၊ (သန္တိ,)တေသံ-ထိုနာမ် နိပါတ် ဥပသာရပဒဘို့၏၊ နာမာနံ-သမာသောဘိ ယောဂဝိဘာဂေန - " နာမးနံ သမာသေဘ " ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့်၊ သမာသေဘ-သမာသ်ကို၊ ဒဠ္ဍဗ္ဗော-၏၊ ယထာ-ကား၊ အပုနဂေယျာ-တဘန်မသိဆိုအပ်သော၊ ဂါထာ-ဂါထာ၊ အစန္ဒမုးလ္လောကိ ကာနိ-လကို မေ်မကြည့်ကုန်သော၊ မုခါနံ-မျက်နှာတို့၊ အသဒ္ဓေဘာဇိ-ကုန်တို့ကိုးထမင်းကို မစားသူ၊ အလဝဏဘောဇိ ဆားကို မစားသူ၊ ဏ္ဍုတျာ ဒိအ-၍သို့ အစရှိသော ပြဿုဂ်တို့၌၊ အယုဘ္ဘထ္ထတ္တာ-ယုတ္တထ္ထ မဟုတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အညေန - ယောဂဝိဘာဂမှတပါး အခြားသုတ်ဖြင့်၊ နသမာသေသာ-သမာသ် မဖြစ်။

" ဝိမတိ - အထူးထူး အပြားပြား သိခြင်း " ဟူရာ၌ ဉာဏ်သိ မဟုတ် , စိတ်သိတည်း။ တမျိုးထည်း ဆုံးဖြတ်ချက် မချဘဲ "ဟိုလို သိလိုက်, သည်လို သိလိုက်"နှင့် တွေးတောယုံမှားနေခြင်းကို "ဝိမတိ" ဟု ခေါ်သည်။

ဝိကပ္ပေါဠ်၌ ဝိအတ္တက် ဝိဝိဓ-ဝိသိဋ္ဌ ၂ နက်ကို ပြသည်၊ ထိုဘွင် " ဝိဝိဓ ကပ္ပ " ဖြင့် ယေနဝါ ကယိရတေ သုတ်လာ ဝါသဒ္ဒါ၏ " ယေနဝါ ပဿတိ-ယေနဝါ သုဏာတိ " စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုး စိရင်နိုင်ခြင်း အနက်မျိုးကို ပြ၏၊ "ဝိသိဋ္ဌ ကပ္ပ" ဖြင့် "ဝါဏာပစ္စေ" သုတ်လာ ဝါသဒ္ဒါကဲ့သို့ "ဤ အစိအရင်သည့် တမျိုးတဖုံ စိရင်ခြင်းသာတည်း"ဟု ပြ၏၊ ထိုသို့ ပြသဖြင့် အခြား အစိအရင်လည်း ရှိသေးသည်-ဟု သိသာသည်၊ ဤ"ဇသိဋ္ဌကပ္ပ" အနက်ရှိသော ဝါ သဒ္ဒါကို "ဝါ-ဝိကပ်အား ဖြင့်" ဟု အနက်ခပေးရသည်။ [သီသက္ခန် ဋီကာသစ်၌ကား "ဝိဝိဓော ကပ္ပေါ ဝိသံဝါ ကပ္ပေါ" ဟု ဖွင့်၏။] "အမိကော ဒေဝေါ အတိဒေဝေါ, ဧဝံ အမိဒေဝေါ အမိသိလံ"ဟု သိဟိုဠ်မှာရှိ၏၊ "သောဘနံ-တင့်တယ်စွာ" ဟု ပေးရသော်လည်း ပဌမာ သိ ဝိဘတ်ပင်သက်၊ ပဌမာ ကြိယာ ဝိဒသသန ဟု ကြီး၊ ဒုက္ကဋ်၌ " ဒု+ကတ " ဟု ပကတိ ဖြစ်ပြီးနောက် ဒွေဒဘ်လာ , တ ကိုလည်း ဒေါ ဓသစ်၌ စ ဖြင့် ဥပြု။

ယေဏ္ဍ၀ ၊ပေ၊ နာညေနသမာသေ—"အပုနဂေယျာ" စသော သမာသ်တို့ကို စိရင်ဘို့ရာ ဤကစ္စည်းကျမ်း၌ တိုက်ရိုက် သုဘ် မရှိချေ၊ ခဲ့ပြုးအံ့ — " အပုနဂေယျာ-တဘန်+မသီဆိုအပ်သော ဂါထာ " ဟူရာ၌ နသည် ပုနှင့် သဒ္ဒါချင်းကပ်နေသော်လည်း အနက်အားဖြင့်မူ "မ+သီဆိုအပ်"ဟု ဂေယျနှင့် စပ်လျက် ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် နနှင့် ပုန သည်ဌင်း, ပုနနှင့် ဂေယျသည်ဌင်း, ယုတ္တထ္ထ (ပေါင်းစပ်အပ်သော အနက်) မရှိ၊ ဤသို့ ယုတ္တထ္ထ မဖြစ်လျှင်"နာမာနံ သမာသော ယုတ္တဋ္ဌော"သုတ်က ယုတ္တထ္ထဖြစ်မှ သမာသ် မှည်နိုင်သောကြောင့် ထိုသုဘ်ဖြင့် သမာသ်အမည် မရချေ၊ ယုဘ္ဘထ္ထသဒ္ဒါ လိုက်နေသော

နောက်နောက်သုတ်များဖြင့် သမာသ်မဓိရင်နှီင်ပုံမှာ ဆိုဘွယ်ရာ မရှိပြီ၊ ဤသို့ ယုတ္တာထွေ မဖြစ်သင့်သောကြောင့် ယုတ္တာထွောပဒ်ကို ဖြုတ်၍ "နာမာနံ သမာသော" ဟူသော ဒွိဓေကရဏယောဂဝိဘာဂမှ တပါး တခြားသုတ်ဖြင့် မစိရင်နှီင်ရကား ထို ယောဂဝိဘာဂဖြင့်သာ "အ ပုနဂေယျော" စသည်ကို သမာသ်အမည် မှည့်ရတော့သည်။

ပုန-တဘန်၊ နဂိယတိ- မသီဆိုအင်၊ ဇုတိ-ကြောင့်၊ ပုနဂေယျော-မည်၏၊ [ဂါထာကား - အဘိဓမ္မယျ အနက်ပြတည်း၊] ရပ်ဘုက်ချဉ် " န + ပုန+ဂေယျော " တည်း၊ သိဒ္ဓလုံးချေ၊ ပုန–တဘန်၊ နဂိယတိ မသီဆိုအပ်၊ ဇုတိအတွေ-ဤ အနက်၌ "နာမာနံ သမာသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် သမာသ်အမည်မှည့်၊ (၂ပုဒ်အရ မတူသဖြင့် ဂမ္မဓာရဲ့ တပ္ပုရိသ် လိက္ခဏာ မရှိရကား " အတ္တံ နံသ တပ္ပုရိသေ " သုတ်ရင်းဖြင့် အ–မပြုဘဲ) "အတ္တံ နသ " ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် နကို အပြု၊ (အ ပုန ဂေယျော) နာမ်ငဲ့, သိသက်, ချေ၊ ကည့်ဒိဂိုဏ်းရပ် ဖြစ်၏၊ စန္ဒ်-လကို၊ နဥလ္လောကေန်-မော်မကြည့်ကုန်၊ ဇုတိ, အစန္ဒ မုလ္လောကိကာနံ– တို့မည်၏၊ " န + စန္ဒ + ဥလ္လောကိက " တဲ့, နနောင် သိသက်, ချေ, စန္ဒနောင် အံသက်, ဥလ္လောကိကနောင် ယောသက်, နိပြု၊ သမာသ်မှည့်, တေသံ ဝိဘတ္တိယောလောပါစဖြင့် အံ-ယောဝိဘတ်တို့ကိုချေ၊ ရှေးအတိုင်း သမာသ်မှည့်၊ " နစန္ဒ ဥလ္လောကိက " ပကတိပြု၊ ရှေးနည်းအတိုင်း နကို အပြု၊ နိဂ္ဂဟီတဿ သုတ်ဖြင့် ဝါစာသိလိဋ္ဌ အကျိုးငှါ စန္ဒနောင် နိဂ္ဂဟီတ်လာ, (မ) ပြု၊ နာမ်ငဲ့ စသည် စီရင်၊ သဒ္ဒ သဒ္ဒါသည် ရာဇမတ္တာဏ် စသော လေးကိုကျမ်းဌ စီရင်အပ်သော အစီအရင် အတိုင်း သေလွန်လေပြီးသော မိဘတို့ကို ရည်စူး၍ သူသေအနိုးအပါးဲ့ ထားအပ်သောထမင်းကို ဟော၏၊ ထိုထမင်းကို "ကုဇ္ဇီးထမင်း" ဟု ရှေးက ခေါ်စမ္ဘတ်ပြု၏၊ သဒ္ဒ်-ကုဇ္ဇီးထမင်းကို၊ နဘုဇ္ဇတိ–မစား၊ ဇုတိ, အသဒ္ဓဘောဇီ၊ ထို ထမင်းကို မစားနိုင်သောကြောင့် သူသေကို "အသဒ္ဓဘောဇီ" ဟု ခေါ်သည်။ [" ကုဇ္ဇီးထမင်း, ကိုယ့်ထံရင်းဌ, ခင်းကျင်း မပျက်, ထားပါလျက်ကို , နှစ်သက်သိရာ, ယူကာဆတ်ဆက်, မစားတတ်သည့်, အသဒ္ဓဟောဇီ, မည်ရှိ ခေါ်ငြား, သူသေလားသို့ " –မဃဒေဝ (၎၃၀) လက်ာ။] လဝဏ် နဘုဇ္ဇတိတိ အလဝဏဘောဇီ၊ အစန္ဒမုလ္လောကိကကဲ့သို့ သဒ္ဒ လဝဏနောင် အံသက်၍ ရုပ်တွက်။

သူရိယံ နပသဿန္တိ အသူရိယပသာနိ-နေကိုမကြည့်ကုန်သော၊ (မုခါနိ-မျက်နှာတို့၊) [နိဂ္ဂဟီတ်လာ၍ " အသူရိယမွသာနိ " ဟုလည်း ရှိ၏၊ သြကာသံ – အခွင့်ကို၊ နကာရေတွာ-မပြုစေမူ၍" ဟူသော အနက်ဌ" အနောကာသံကာရေတွာ" ဟု ဖြစ်၏၊ ဤဌကား ကာရေတွာ တိုင်အောင် သမာသ် မဟုတ်၊ " အနောကာသံ " သာ သမာသ်တည်း၊ "န+သြကာသ" တည်း၊ "န-သိ+သြကာသ-အံ" ဟု ဝိဘတ်သက်၊ "န+သြကာသံ" ဟု ဝါကျဖြစ်စေ၊ သမာသ်မှည့်၊ အံ ဝိဘတ်ချေ၊ ပကတိပြု၊ " သရေ အန် " ဟူသော ဝိနာဓိကာရ (တပ္ပုရိသေ အလိုက် ကြဉ်သော) ယောဂဝိဘာဂဖြင့် နကို "အန်" ပြု (အနောကာသ) နာမ်ငဲ့, အံ သက် , အနောကာသံ ပြီး၏၊ အတ္တံ နကာမေန်တို့ အနုဏ္ဏကာမာ-အကျိုးကို မလိုလားသူတို့၊ အသဒ္ဓါဂုဏ ဒါယကော-အလုံးစုံသောဂုဏ်ကို မပေးတတ်၊ အကတညူ–ပြုအပ်သော, သူ့ကျေးဇူးကို မသိတတ်သူ၊ အမူလာမူလံဂတ်ဝါ–မူလ တခုမှ မူလ တခုသို့ မသွားမူ၍။ [မူလာဌ် အာကား ကွစာဒိမဏ္ဍူတွာနုံဖြင့် ဒီဃ

တထာ-ထို့အာဘူ၊(ယောဂဝိဘာဂဖြင့် သမဒသ်မှည့်ရချင်း တူသည့်-ဟူလို) တထာဂတံ - မြတ်စွာဘုရားကို၊ ပဗ်ံ-ရွှေ၌၊ ဒိဒ္ဓော-ဖူးမြင်ဘူး၏၊ ဣတိ,ဒိဒ္ဓပုဗ္ဗော-မည်၏၊ ဇဝံ,ဝမ်ဲ-တရားကို၊ သုတပုဗ္ဗော-ရှေးဦးနာဘူးသူ၊ မဂ်ံ-လမ်းကို၊ ဂတပုဗ္ဗော-ရှေးဦးသွားဘူးသူ၊ ကမ္မနိ-ကံအနက်၌၊ တေန-ထိုသူသည်၊ ဒေဝါ-နတ်ဘို့ကို၊ ပဗ်ံ-ရွှေ၌၊ ဒိဒ္ဓော-မြင်အပ်ဘူးကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဒိဒ္ဓပုဗ္ဗော-ဒိဒ္ဓပုဗ္ဗဘို့မည်၏၊ ဇဝံ,သုတပုဗ္ဗော-ရှေးဦး ကြားအပ်ဘူးကုန်သော တရားဘို့၊ ဂတပုဗ္ဗော - ရွှေ၌ ရောက်အပ်ဘူးသော၊ ဒိသာ-

တည်း၊] ဤသို့ စသည်ဖြင့် အယုတ္တဆုံး သမာသ်ဘွေ ပေါများလေသည်၊ " နဝံ ပန ဘိက္ခုနော စိဝရသာဘေန " ဥာဟ်ကား " ပန ဘိက္ခုနော " သဒ္ဒါ ၂ ခု ခြားနေသော်လည်း အနက်ချင်း စပ်သဖြင့် " နဝံ စီဝရသာဘေန " ဟု သမာသ်ဖြစ်၏၊ နဝံစ တံ စီဝရဉ္စာတိ " နဝံ စိဝရံ" [ရှေ့ပုဒ်၌ နိဂ္ဂဟိတ်မကျသော အလုတ္တ အယုတ္တဆုံး သမာသ်၊] ထို့နောက် " နဝံ စိဝရံ+လာဘော, နဝစီဝရလာဘော"ဟု ယုတ္တဆုံး သမာသ် ဝိဂြိုဟ်ပြု။

တထာ ဒိဒ္ဒော ပုဗ္ဗံ ၊ ဧပ ၊ ဂတပုဗ္ဗော ဒိသာ — " ဒိဒ္ဓ ပုဗ္ဗော " စသည်၌ ရှေ့ပုဒ် နောက်ပုဒ် အရမတူ (တုလျာဓိကရဏ မဖြစ်သောကြောင့်) ကမ္မဓာရဲသမာသ် မဖြစ်နိုင်၊ ရှေ့ပုဒ်၌ အမာဒိဝိဘတ္တိနှင့် မဟုတ်-ဒိဒ္ဓောဒိဒ္ဓော စသည်ဖြင့် ပဌမာကောစနှင့် ဗဟုဝစနှင့် ဖြစ်သောကြောင့် အမာဒိ တပ္ပုရိသ်သည်း မဟုတ်၊ အခြားသမာသ်များကား လျှင်းပါး ဘွယ်ပင် မရှိ၊ ထို့ကြောင့် " နာမာနံ သမာသော " ယောဂဝိဘာဂဖြင့် သမာသ်မှည့် သည်-ဟုဆိုလိုသည်၊ " ဒိဒ္ဒော "၌ ဒိသဒ္ဒတ်, တ ပစ္စည်းကား အတိတ်ကဿ်းဟော တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဒိဒ္ဒော-ဖူးမြင်ဘူးပြီ" ဟု ပေး၊ ဒိဒ္ဒော၏ ကဿ်းဟောဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားဘို့ရာ "တတာဂတံ"ဟု အဝုတ္တကံကိုထည့်ပြသည်၊ "သုတော ပုဗ္ဗံတိ သုတပုဗ္ဗော, ဂတော ပုဗ္ဗံတိ ဂတပုဗ္ဗော " တို့လည်း နည်းတူ၊ ကမ္မနိ 'ဒိဒ္ဒော ပုဗ္ဗံ ဘိ ဒိဒ္ဓပုဗ္ဗော"ဟု မှီစေ၊ ဒိဒ္ဓ၌ တပစ္စည်းသည် ကံဟောတည်း၊ တေန (ကဿ်း) ဒေဝါ(ဝုတ္တကံ)တို့ကား ဒိဒ္ဒော၏ ကံဟော ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားစေသော ကဿ်းကံတို့တည်း၊ " သုတော ပုဗ္ဗံ, ဂတော ပုဗ္ဗံ " ဟု နောက်ပုဒ်များ၌လည်း ဝိဂြိုဟ်ပြု၊ ပုဗ္ဗံ၌ အံဝိဘတ်ကို (" ဣမံရတ္တိံ-ဤညဉ့်၌" ကဲ့သို့) သတ္တမီအနက်၌ သက်၊ "ဒိဒ္ဒ+ပုဗ္ဗ"တည်, သိ-အံသက်"ဒိဒ္ဒော+ပုဗ္ဗံ" ဟု ဝါကျဖြစ်စေ၊ (ပုဗ္ဗံ-ရှေ့၌၊ ဒိဒ္ဒော-ပြီ၊ ဣတိအဒ္ဓတ္တ-၌၊) " နာမာနံ သမာသော" ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် သမာသ်မှည့်, ဝိဘတ်ချေ၊ " ဒိဒ္ဓပုဗ္ဗ " ပဒကတ်ပြု၊ နာမ်ငဲ့ သိ-သြဖြူ၊ ကံဟော၌ ယော သက်ရုံသာ ထူးသည်။

မှတ်ချက် ။ ။ ကုဋ္ဌဒန္တသုတ် သီလက္ခန်ဋီကာ၌ " ပုဗ္ဗေ + ဘူတံ, ဘူပုဗ္ဗံ၊ ယထာ ဒိဒ္ဓပုဗ္ဗံ"ဟုဖွင့်၏၊ ပါရာဇိကဏ်ယောဇနာ၌လည်း"ဒိဒ္ဒာ+ပုဓဗ္ဗ+ယေဘိ တေ ဒိဒ္ဓပုဗ္ဗာ" ဟုဖွင့်၏၊ ထို ဋီကာယောဇနာတို့၌ " ပုဗ္ဗေ"ဟု သို့ဝိဘတ်ဖြင့် ဖွင့်ပုံကိုထောက်၍ ဤ "ပုဗ္ဗံ" တို့လည်း သတ္တမီအနက်၌ ဒုတိယာသက်သည် – ဟု ကြံလိုက်သည်၊ ဤကမ္မဓာရဲခဏ်း၌ ပြသော ရူပသိဒ္ဓိအလိုမူ " ပုဗ္ဗံ "၌ ပဌမာဝိဘက် ကြံလိုဟန်တူ၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း....

အရဝိ၊....ပဟာရော-ပုတ်ခတ်ခြင်း၊ပရဘာဒေါ-ပျက်စီးခြင်း၊ ဝိဟာရော-ကျွေးမွေး ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အာဟာရော-စွဲးရှု ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဥပဟာရော - ပူဇော်ခြင်း၊ ဆုန္နဝဒိ၊....ကမ္မဓာရယော (နိဒ္ဒိသတော)။

(၃၄၇) အဆ-ကမ္မဓာရဲ့ သမာသ်အကြီးမဲ့၌၊ ဒိဂုသမာသော ဝုစ္စတေ၊ တဒယော - ဒု ပါးကွန်းသော၊ လောကာ - လောကတို့ကို၊ သမာဟာရော (စုံတွေ့နေ သဖြင့်ကြီးကာ)-စိတ်ဖြင့် ပေါင်းအပ်ကွန်း၏၊ ဇာတိအာဇ္ဇဝါ-ဥုဇုရင်း၊ တိဏ္ဏံ လောကာနံ-တို့၏၊ သမာဟာရော-အာပေါင်းဘည်း၊ ဆုဘာအဇ္ဇဝါ-ရင်း၊ [ကမ္မဓာရယသမာသော်စပ်။] နာမာနံ သမာသော ယဘွာဇ္ဇောဘိ-သုတ်သည်၊ ဝတ္တမာနေ - သော်၊ ဒွိပဒေတျာဒိနာ - ဒွိပဒေ အစရှိသော သုတ်ဖြင့်၊ ကမ္မဓာရယ သမာသော - မှည့်၊ တဒတာ - ထိုမှ နောက်၌၊

အကယ်၍ ဒုတိယာဝိဘတ် မှန်လျှင် "အင်္ကံ အတိက္ကန်တံ အဓိန်တံ" စသည်ကဲ့သို့ တပ္ပုရိသ်ခက်၊ ရွယ်အဆန်းတွင် ပြသင့်သောကြောင့် တည်း၊ [သဒ္ဒနီတိ၌ ကား ဤ "ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ" စသည်ကို တပ္ပုရိသ်ဟုပင် ဆို၏၊ "ပုဗ္ဗေ ဒိဋ္ဌော" စသည်ဖြင့် ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ "ပုဗ္ဗဒိဋ္ဌ" ဟု ပြီးပြီးမှ ရှေးနောက်ပြန်၍ "ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗ" ဟု ပြီးစေ၏၊ ဤအလို သမာသ် ၆ ပါးတွင် တပ္ပုရိသ်၌ တိုက်ရိုက် ပါဝင်နိုင်သောကြောင့် သာ၍ ကောင်းသကဲ့သို့ ထင်သည်။]

ပဟာရော၊ပေ၊ ဥပဟာရော—ပဥပသာရစသည်နှင့် ဟာရစသော ကိတ်နာမ်ကို သမာသ် စပ်ထားခဲသော သမာသ်ဝုဒ်များပင်တည်း၊ ပပုဗ္ဗ ဟရဓာတ် ဖြစ်၍ "ပ+ဟရ" တည်း၊ ပနောင် သိ သက်, ဟရနောင် ဘာဝေစသုတ်ဖြင့် ဏပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်မှည့်, ဏအနုဗန်ချေ, ဟ၌ ဝုဒ္ဓိပြု၊ နာမ်ငဲ့, သိ သြပြု၊ သဗ္ဗာသမာဝုသော်ဖြင့် ပ နောင်.သိချေ၊ (ပ+ဟာရော) ပဟာရဏံ-ပုတ်ခတ်ခြင်း၊ ဇာတိအဇ္ဇော-၌၊ "နာမာနံသမာသော" ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် သမာသ် မှည့်, ဝိဘာဂ်ချေ, နာမ် ထပ်၍ ငဲ့, သိ သြပြု၊ ပရာဘေါ စသည်တို့လည်း နည်းဘူ။

မှတ်ချက်။ ။ဤ သမာသ်များ၌ "ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗောတျာဒိသုပိ ကမ္မဓေးယဘွိ လက္ခဏော ဘာဝေါ ယောဂဝိဘာဂေန သမာသော" ဟူသော ဋီကာကို မှီး၍ "နာမာနံ သမာသော" ယောဂဝိဘာဂဖြင့် သမာသ် အဓမည် မှည့်ခဲ့သည်၊ သို့သော် "ဒိဋ္ဌနှင့်ပုဗ္ဗ" စသည်တို့သည် ကမ္မဓာရဲစသော လက္ခဏာမရှိခသော်လည်း (ယုတ္တတ္ထ) ပေါင်းစပ်အပ်သော အနက်ကား ရှိကြ၏၊ ပနှင့် ဟာရစသည်တို့လည်း ယုတ္တတ္ထ ဖြစ်ရုံမက-၂ ပုဒ်လုံးပင် "ပုတ်ခတ်ခြင်း" စသောအနက်ကို ဟောကြ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော" စသည်၌ "နာမာနံ သမာသော ယုတ္တတ္ထော" တသုတ်လုံးဖြင့်ပင် သမာသ် မှည့်နိုင်၍ ပဟာရော စသည်၌ မူ "ပါဒိပုဗ္ဗာဒ" ကမ္မဓာရဲ ရိုးရိုးပင်ဟု ထင်သည်၊ စဉ်းစားကြပါကုန်။]

သမာသ သညားယံ-ကိုဂုင်း၊ ဝိဘတ်တိလောပေ-ကိုဂုင်း၊ ကတေ-သေဒ်၊ ["ဒိဂုသညော ဟောတ်" ဒ္ဒီ စပ်။] ကမ္မဓာရယောတိ, ဝတ္တဗ္ဗော။

သဒ်္ဒါ ပုဗ္ဗော နိဂံ။ ။သဒ်္ဒါပုဗ္ဗော၊ ပေ၊ ပေားဘိ၊ ဇွေ-၂ ကောင်ကုန်သော၊ ဂါဝေါ-တို့တည်း၊ ဒိဂု-၂ကောင်သော နွား၊ ဒိဂုသဒ်ဒါဇဏ္ဍာ-ဒိဂု သဒ်္ဒါနှင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အယဓို်သမာသော-ကိုလည်း၊ ဒိဂုတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-၏၊ အသဝါ-ကား၊ သဒ်္ဒါပုဗ္ဗတ္တ နပုံသကော·ကတ္တသဒ်ဂါတေဟိ - သဒ်္ဒါ ရှေးရှိသည်၏အဖြစ်, နပုံလိင် ကေဝစ်၏ အဖြစ် ဟု ဆိုအပ်ကုန်သေး၊ ဒ္ဒိဟိ- ၂ ပါးကုန်သော၊ လက္ခဏေဟိ- လက္ခဏာ

ဒိဂုသမာသ်

(၃၄၇) တယော၊ ပေ၊ အတ္ထေ— သမာဟာရ, အသမာဟာရ ဒိဂု ၂ မျိုးတွင် သမာဟာရ ဒိဂုဖြစ်ကြောင်းကို သိစေလို၍ "သမာဟဋာ"ဟု ထည့်သည်၊ ပေါင်းခြင်းဟူသည်လည်း လက်ဖြင့် ယူ၍ ပေါင်းခြင်း မဟုတ်, စိတ်ဖြင့် ပေါင်းခြင်း ဟု သိစေလို၍ သမာဟဋာကို "စိတ္တေန သမ္ပိဏ္ဍိတာ"ဟု ထပ်၍ဖွင့်သည်၊ ဝိဂြိဟ် ဟူသည် မူလပုဒ်၏ ဆိုလိုရင်း အနက်ကို နားလည်အောင် ဖွင့်ပြသော ဝါကျ တမျိုး တည်း၊ ထို့ကြောင့် "တယော+လောကာ သမာဟဋာ"ဟုဂင်း, "တိဏ္ဏံလောကာနံ သမာဟာရော"ဟုဂင်း ၂ နည်း ဝိဂြိဟ်ပြုသည်၊ ကြွင်းအဓိပ္ပါယ်များကို အခြေပြု သဒ္ဒါဋ္ဌပင် ပြထားပြီ။

နာမာနံ၊ ပေ၊ ပကတိဘာဝေစ ကတေ—ရှင်တွက်သည့်အခါ "တိ+လောက" တည်း၊ [သမာဟဋာ ထည့်၍ ရုပ်တည်ရိုး မရှိကြ။] "တယော+လောကာ" ဝါကျဟု ဖြစ်၏၊ ဝိဂြိဟ်နက်ဆို၊ ဇုတ်အတွေ-၌၊ ဒွိပဒေ စသော သုတ်ဖြင့် သမာသ်ဧဝ် ကမ္မဓာရဲအမည်မှည့်၊ သမာသ် အမည်မှည့်, ဝိဘတ်ချေ, "တိ+လောက" ဟု ပကတိပြု၊ ဤတို့ဝင်အောင် ရုပ်တွက်ပုံအစဉ်ကို ပြုလို၍ "နာမာနံ၊ ပေ၊ ကတေ" ဟု မိန့်သည်။

ဒွေဂါဝေါ၊ ပေ၊ ဒိဂုတိ ဝုတ္တော—"ဒွေ+ဂါဝေါ, ဒိဂု" ဖြင့် ဒိဂုသမာသ်ကို မပြသေး၊ ဒိဂုသဒ္ဒါကိုသာ ပြသည်၊ ထိုဒိဂုသဒ္ဒါဋ္ဌ "ဒ္ဝိ+ဂေါ" ဟု တည်၊ ယော ၂ လုံးသက်၍ "ဒွေ+ဂါဝေါ" ဟု သမာသ်ဝါကျဖြစ်၏၊ သမာသ်စပ်၍ ကမ္မဓာရဲမှည့်, သမာသ်မှည့် (သဒ်္ဒါ ရှေးရှိသောကြောင့်)ဒိဂုလည်းမှည့်, သမာသ်ဝိဘတ်ချေ၊ "ဒ္ဝိဂေါ"ဟု ပကတိပြု၊ (ဒိဂုဏ်ပုဒ်ကဲ့သို့ ဝိသတိ ဒသေသု ဗာဒ္ဓိသတုဋ္ဌ တု သဒ္ဒါဖြင့်) ဒ္ဝိ ကို ဒိ ပြု၊ သရော ရဒဿ နပုံသကောသုတ်ဖြင့် ဂေါဋ္ဌ ဩကို ဥရဿပြု (ဒိဂု)၊ နာမ်ငဲ့ သိ-ချေ ဤဒိဂုသဒ္ဒါသည် ဒ္ဝိဟူသော သဒ်္ဒါလည်း ရှေးရှိ, ဒ္ဝိနှင့် ဂေါတို့ အနက် အရတူသော ကမ္မဓာရဲလည်း ဖြစ်၏၊ ထိုကဲ့သို့ သဒ်္ဒါလည်း ရှေးရှိ – အနက် အရလည်း တူသော ကမ္မဓာရဲဟူသမျှလည်း ဒိဂုသဒ္ဒါနှင့် တူရကား "ဒိဂုဝိယာတ် ဒိဂု" ဟု ဥပမာတဒ္ဒိတ်ပြု၍ ဒိဂုအမည် ရသည်။

တို့ဖြင့်၊ ဂတော(အဝဂတော)-သိအ်ဝ်၏၊ ဣတိ, ဒ်ဂုတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆို။ ဝါ-တနည်း၊ ဒ်ဗိတိလက္ခဏေဟိ - တို့ဖြင့်၊ ဂန္ဆတိ ပဝတ္တတိ-ဖြစ်ဘတ်၏၊ ဣတိ, ဒ်ဂု-မည်၏၊ စ-ဆက်၊ ဇ္ဈေ-၍သတ်၌၊ [တနည်း၊ ဇ္ဈေ-၍သမာသ်၌၊] သဏ်းပုဗ္ဗောတိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တဥ္စ - ကြောင့်၊ သဏ်ဂ သဒ္ဒဿေဝ-သဏ်ဂ သဒ္ဒါ၏သာ၊ ပုဗ္ဗနိပါတော - ရှေ့၌ ကျခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) ဥဘော တပ္ပုရိသာတိ-သတ်ဖြင့်၊ တဋ္ဌုရိသသညာ-သည်၊ (ဟောတိ)။

(၃၄၈) နပုံသက လိင်္ဂေါတိ ဝတ္တဗ္ဗော။

ဒ်ဂုဿေသကဇ္ဇံ ။ ။ဒ်ဂုသ သဒ္ဒသ်သ၊ ပေ၊ ဟောတိ၊ ဇ္ဈံ-၍သတ်သည်၊ [သ်ဒ္ဒါ "ဇ္ဈဲ" ဟု ရှိ၏၊] သမာဟာရဒ်ဂုသ-ကို၊ ဂဟဏံ-ယူကြောင်းသတ်တည်း၊ တတ္ထ - ထို သမာဟာရဒ်ဂုဒ်၌၊ သဒ္ဒဋ္ဌ - အာလုံး

အထဝါ, သဏ်ဂပုဗ္ဗော၊ ပေ၊ ဒ်ဂုတိ ဝုစ္စတိ—ဤနည်း၌ ဒ်ဂုသဒ္ဒသ်ကိုပင် ဒ်ဂုဟူ တိုက်ရိုက် အမည်ပြုသည်၊ ဒ်္ဓိသဒ္ဒေါပဒေ ဂမုဓာတ် , ပါရာဒိဂမိဓာတုရူ သုတ်ဖြင့် ရူပစ္စည်း, ရမ္မိရန္တေဂေါရာဒိနော သုတ်ဖြင့် ရ အာနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတ္ဌန် (မ်) ကို ဆေ, ဂ် ခွင်း, ဆေ, ကဝ် (ဒ်ဂု) ဒ်ဂု ဟူသော ဤနိပါတနဖြင့် ဥုကို ရသပြု , (ပဌမနည်းအတိုင်း) ဒ်္ဓိကို ဒ်ဂု ပြု , နာမ်ငဲ့ စသည် စိရင်၍ " ဒ်ဂု " ဟု ကိတ်ပုဒ်ဖြစ်၏၊ ဒ်္ဓိဟိ - (သဏ်ဂ ရှေးရှိခြင်း လက္ခဏာ, နပုန်းကေတ် ဖြစ်ခြင်း လက္ခဏာ ဟူသော) ၂ ပါးသော လက္ခဏာတို့ဖြင့်၊ ဂမိယတိ (အဝဂမိယတိ) - သိအ်ဝ်၏၊ ဝါ-မှတ်အင်၏၊ ဇ္ဈတိ-ကြောင့်၊ ဒ်ဂု-မည်၏၊ လက္ခဏာ ၂ ပါးဖြင့် သိအ်ဝ် မှတ်သားအပ်သောကြောင့်' ဒ်ဂု"မည်သည်-ဟူလို။

ဒ်္ဓိဟိဝါ၊ ပေ၊ ဒ်ဂု — ဤတတိယ နည်းကား ဒုတိယနည်းနှင့် ပုဒ်ပြိုးပုံ မထူးပြီ၊ ဒုတိယ နည်း၌ ဂမုဓာတ်သည် သ်ခြင်း အနက်ဟောတည်း၊ ဤနည်း၌ ဂမုဓာတ်ကား ဖြစ်ခြင်းအနက်ဟောတည်း၊ "ယေဂတုတ္ထာ, ဧတမုဟုတ္ထာ, ပဝတ္တိပါပုဏာတ္ထကာ=အကြင် ဓာတ်တို့သည် ဂတိအနက် ရှိကုန်၏၊ ထို ဓာတ်တို့သည် သ်ခြင်းအနက်လည်း ရှိကုန်၏၊ ဖြစ်ခြင်း- ရောက်ခြင်း အနက်လည်း ရှိကုန်၏ "နှင့် အညီ ဒ်ဂု၌ ဂမုဓာတ်က ဖြစ်-ပဝတ္တိ ၂ နက် ခွဲ၍ ၂ နဲ ပြခြင်း ဖြစ်သည်၊ ထိုစကားမှန်၏ — ဒုတိယ နည်းငယ် ဂတောကို "အဝဂတော"ဟု ဖွင့်ရာ၌ "အဝဂတော-သိအ်ဝ်၏"ဟု ဗုဒ္ဓိ အနက်ပေးရသည်၊ တတိယ နည်းဝယ် ဂန္ဆတိကို "ပဝတ္တတိ"ဟု ဖွင့်ရာ၌လည်း ဂမုဓာတ်၏ ပဝတ္တိအနက် ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်၊ [ဤ ဒုတိယ တတိယ နည်း၌ ပြအပ်သော ဒ်ဂု အမည်သည် (နပုံးကေတ် လက္ခဏာက အသမာဟာရ ဒ်ဂု၌ မရှိသောကြောင့်) ယေဘုယျနည်းအားဖြင့် ရအပ်သော အမည်တည်း-ဟု မှတ်။]

(၃၄၈) သဟာမာရ၊ပေ၊ဒ္ဒသာဒိ—ဤသုတ်သည် သည် သမာဟာရ ဒ်ဂုကို ယူကြောင်း(စိရင်ကြောင်း)ဝိဓိသုတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် တိလောကကို ဤသုတ်ဖြင့် နပုံလိန် ကေတ္တာကို စိရင်၊ ဤသုတ်သည် နပုံလိန် ကေဝုစ် အဖြစ်ကို ငဲ့ညွှန်းသော အတိ

ရုံသော ဝိသေတ်တ်ဋ္ဌ၌၊ ဇကေ ဝစနမေဝ ဟောတိ၊ အာဥတြဲပန-အ်ခြားသော အာသမာဟာရဒ်ဂုဏ် ကား၊ ဗဟုဝစနဝိဂ္ဂ - ဗဟုဝုစ်လည်း ဂ်ိဏ်၊ [အာပိဖြင့် ဇကေဂုစ်ဂ်ိကြောင်းကို ပေါ်င်းသည်။] နဲဒမ ဗျာဒေသ သျာဒျိုပ္ပတ္တိ အာမာ ဒေသာဒိ - နာမ်ငံ့ခြင်း, သိ အ်စဂ်ိသော ဝိဘတ်သက်ခြင်း, အံ အ်ပြု အ်စ ဂ်ိသော အ်စိအ်ရင်သည်၊ (ဟောတ်)၊ တိလောကံ - ၃ ပါးသော လောက၊ ဟောတိလေးက - ဒိုရိ ၃ ပါးဒသးလောကးပေါတိလောကဘိွံ - ဋ္ဌ။

ဇင်္ဂံ- တူ၊ တယော - ၃ ချေးင်း ကုန်သော၊ ဒဏ္ဍ - ဒုတ်တို့တည်း၊ တိဒဏ္ဍံ-ဒုတ်၊ တိကံ - ၃ ခကုန်သော၊ မလာနိ-အ်ညစ်အ်ကြေး တို့ကို၊ သံမးဟဒ္ဒာနိ - ကုန်ဇ်၊ ပါ, တိ်ဏ္ဍံမလေးနံ သမးဟားရော- တည်း၊ ဏ္ဍတိ, တိမလံ၊ တိလက္ခဏံ - ၄ ပါးသော လက္ခဏာ၊ စတုသးစ္စံ- ၎ ပါးသော သစ္စာ၊ [သဋ္ဌိ ဒွေဘော်] စတာသော ဒိသာ, စတုဋ္ဌိသံ-၎ ပါးသောအရပ်၊ သရောရသော နပုံသကေတိ-သုတ်ဖြင့်၊ ရသးတ်ံ၊ ပဋ္ဌသိက္ခာပဒံ-၅ ပါး သောသိက္ခာပုဒ်၊သဋ္ဌာယတနံ-၆ပါးသော အာယတန၊သတ္ထာဟံ-၇ ရက်၊ ဒေသသုတ်ဟုဂုင်း, အတိဒေသ ၆ မျိုးတွင်းလည်း နပုံလိန် ကေဝုစ် အရာဒ်ဒ် စိရင်သကဲ့သို့ စိရင်ဘို့ရန် ညွှန်ပြသော ကာရိယာတိဒေသသုတ် ဟုဂုင်း ဆိုကြသေး၏၊ ထိုဝွင် နပုံလိန် ဖြစ်အောင် ငံ့ညွှန်းသော သုတ် ဟု မည်သည့် ကုမ်းကမျ မဆို၊ အများ အားကိုးသော နိဒ္ဒေသဒ်ဆောဂ်မှလည်း " ကေတ္တ မိဝ ဟောတိ, နပုံသကလိဂ်ဆ ဟောတိ " ဟု ကေတ် အဖြစ်ကိုသာ ငံ့ညွှန်းပုံကို (ဥပသဒ္ဓါဖြင့်) ပြ၍ နပုံလိန်အဖြစ်ဒ်ကား ငံ့ညွှန်းပုံကို မပြချေ၊ ထို ဇကေတ်အဖြစ်လည်း ငံ့ညွှန်းနောဘွယ်မလို၊ ဝဒန္တုပဂ်ိုလိက လောက ၃ ပါးကို တပေါင်း တစု (သမာဟာရ) ပြု၍ ရှတ်ဆိုလိုလျင် " ဇကမှိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကေဝစနံ " ဟု ပြခဲ့သော ပရိဘာသာနှင့် အညီ ဒန္တ ပုဂ်ိုလ်၏ အလိုအား လျော်စွာ ကေတ္တ ဖြစ်ရတော့သည်၊ ထို့ကြောင့် ဤသုတ်သည် ကေတ္တ နပုံသကတ္တကို စိရင်သော ဝိဓိသုတ်သာဖြစ်သင့်သည်၊ [" ဒိဂု ဇာဝဝစနံ " - ပါဏိနိသုတ်၊ " ဒိဂုသမာသော ကေဝစနံ ဘဝတိ၊ ပေ၊ တဒနေန ပကာရေန ဒိဝွထ္ထသ ကေတ္တဘာဝေါ ဝိဓိယတေ " - ကာသိကာဝုတ္တိ၊ ဤသို့ " ဇကေတ္တ ဘာဝေါ ဝိဓိယတေ " ဟု ဝိဓိသုတ် ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသော စကားလုံးကို ဖြုတ်ထား ပါလျက် ထိုဝုတ္တိဏ်ဒ္ဓိကာဒ်မှ အတိဒေသသုတ်ဖြစ်အောင် ဆွဲငင် ဖွင့်ပြသွားလေသည်။]

ဇဝံ၊ ပေ၊သတယောဇနံ— ဇဝံဖြင့် " တယော ဒဏ္ဍာ သမာဟဋာ (တိဏ္ဍံ ဒဏ္ဍာနံ သမာဟာရော) " စသော ဝိဂြိဟ်, သမးသ် စပ်ပုံစသော အစိအစဉ်, နပုံလိန်နှင့် ဝ်ဘတ် အားလုံးပင် ဇကဝုစ် ရုပ်ချည်း ဂ်ိုရပုံများကို ညွှန်ပြသည်၊ တိမလံဒ်ကား " တိကံ " စသည်ဖြင့် နပုံလိန် ဝိဂြိဟ် ပြုရ၍ အနည်းငယ် ထူးသေးကြောင့် ထပ်၍ ဝ်ဂြိဟ် ပြုသည်၊ တိသက္ခဏံ စတုသစ္စံတို့ဉ်လည်း နပုံလိန်ဝိဂြိဟ်ပြု၊ စတုဒ္ဒိသံဒ်ကား ဒိသာပုဒ်က ဇဋ္ဌိလိန် ပြစ်၍ ဝိဂြိဟ် တမျိုးပြုရပြန်သည်။ " ဇတု+ဒိသာ " ဟု ပဂ်တိ ပြုပြီးသည့်အခါဒ်သာ

အဒ္ဓသိလံ-ဂ ပါး သိလ၊ နဝ လောကုတ္တရံ - ၉ ပါး သော လောကုတ္တရာ၊ ဒသသိလံ - ဆယ်ပါးသိလ၊ သတယောဇနံ-တရာ သော ယူဇနာ။

တထေ-ထိမ္ဟ တပါး၊ ဒွေ-သော၊ ရတ္တိယော - တို့၊ ဒ္ဝိရတ္တံ-၂ ညဉ့်၊ တိသော ရတ္တိယော, တိရတ္တံ-၃ညဉ့်၊ ဒွေအဂိုလိယော,ဒ္ဝဂိုလံ-၂ခု သော လက်ချောင်း၊ ဝါ- လက် ၂ သစ်၊ [သိဒ္ဓ် "တ်ဝဂိုလံ-၃ လက်သစ်" ဟု လည်း ဂိုဏ်၊] သတ္တ-၇စင်းကုန်သော၊ ဂေါဒါဝရိယော-ဂေါဒါဝဍိုမြစ်ဘို့၊ ဝါ, တာသံ-ထို ၇စင်းသော ဂေါဒါဝဍိုမြစ်ဘို့၏၊ သမာဟာရော-တည်း၊ ဏ္ဍတိ, သတ္တဂေါဒါဝံ-မည်၏။

(၃၄၉) စ-ဆက်၊ ဇဏ္ဍေ-ဤ ဒ္ဝိရတ္တံ စသော ပြယုဂ်ဘို့၌၊ ရတ္တိအဂိုလိဂေါဒါဝရိနံ - ရတ္တိ, အဂိုလိ, ဂေါဒါဝရိ သဒ္ဒါတို့၏၊ အန္တသ - အဆုံး သရ၏၊ [" အကာရော ဟောတိ " ၌ စပ်။]

ကွစိ သမာသန္တေ ဂတာနံ မကာရေန္တေ။ ။ဇေတံ (သိဒ္ဓ် "ဏ္ဍဒံ")-ဤ သုတ်သည်၊ ရာဇာဒိဂဏသ - ရာဇာဒိ ဂိဏ်းကို၊ ဂဟဏံ-ယူကြောင်း သုတ်တည်း၊ တေန - ထို့ကြောင့်၊ သမာသန္တေ ဂတာနံ - သမာသ် ပုဒ်၏ အဆုံး၌ တည်ကုန်သော၊ ရာဇာဒိနံ-ရာဇ အစရှိကုန်သော၊ နာမာနံ-နာမ်

ရသပြု၊ ["စတု ဆန္နံ,သန္တိ,ပြု,သဗ္ဗညူးစုနေဝံ,ဒွေဘော်ရောက်၏!"] "ပဉ္စသိက္ခာပဒံ" စသည်၌ သင်္ချာအစဉ်အတိုင်း (အနည်းသင်္ချာမှ အများသင်္ချာတက်၍) ပုံစံပြထားသည်၊ " ပဉ္စ+သိက္ခာပဒါနိ၊ပေ၊နဝ+လောကုတ္တရာ. ဒသ+သီလာနိ, သတံ+ယောဇနာနံ " ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၊ ["ဆ+အာယတန" ဟု ဖြစ်သည့်အခါ " သ ဆသဝါ " သုတ်ဖြင့် ဆကို သ ပြု, ယဝမဒနဖြင့် (ဠ) လာ, သဠာယတန-ဟု ဖြစ်၏။]

တထာ ဒွေရတ္တိယော၊ ပေ၊ ဇ္ဈေ — ဒ္ဝိရတ္တံ စသော ပြယုဂ်တို့၌ ရပ်ပြီးပုံမှာ "တိလောကံ" တို့နှင့် မတူတတ်၍ " တထာ- ထိမ္ဟ တပါး " ဟု ဆိုပြီးလျှင် ထိမတူခြင်း မှာလည်း " ဒ္ဝိရတ္တိ " စသည်ဖြင့် ပကတိ ပြုပြီးသောအခါ ရတ္တိ-အဂိုလိ-ဂေါဒါဝရိမှ " ရတ္တ-အဂိုလ-ဂေါဒါဝရ " ဖြစ်အောင် စီရင်ရခြင်းပင် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုကဲ့သို့ စီရင်ရုံကို ပြုလိုရကား " ဇ္ဈေ " စသည်ကို မိန့်သည်။

(၃၄၉) ရာဇာဒိ ဂဏစသေတံ ဂဟဏံ—သမာသန္တဂတနာမ် ဟူသော်ငယ် (တွေ့ရာ မြင်ရာ နာမ်အားလုံးကို ယူရမည် မဟုတ်)ရာဇာဒိဂိဏ်းဝင် နာမ်များကိုသာ ယူရမည်-ဟု သိစေလိုသောကြောင့် "ရာဇာဒိဂဏသေ တံ ဂဟဏံ" ဟု ဗိန္ဓသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဧတံ-ဤသုတ်သည်" ဟူရာ၌ ဤသုတ်၌ ပါဝင်သော "သမာသန္တဂတာနံ" ကို ဆိုသည်ဟု-မှတ်၊ ရာဇာဒိဂိဏ်း ဟူသည်လည်း နာမ် ၁၃ ဂိဏ်းတွင် ပါဝင်သော ရာဇာဒိဂိဏ်း မဟုတ်၊ ကလာပ်ကျမ်း၌ " သမာသန္တဂတာနံ ရာဇာဒိနမဒန္တတာ " ဟု တဒ္ဓိတ်ခေါ်းဝယ် သုတ်

တို့ဂ်ီ၊ အနွေ့ာ-အဆုံးသရသည်၊ ကွစ်-ဒ်၌၊ အကာရော-အ အပြုသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိအဒ္ထေား- ဤအနက်သည်၊ (ဟောတိ,၊ ကာရဂ္ဂဟဏေနာ-ဖြင့်၊ ဗဟုဗ္ဗိ ဟိ-ဗဟုဗ္ဗိဟိ အစရှိသော သမာသ်၌၊ သမာသနွေ့-သမာသ်အဆုံး၌၊ ကွစ်-ဒ်၌၊ ကပစ္စယောစ - က ပစ္စည်းသည်ဌင်း၊ [သိ၌ "ဟောတ်"မပါ "ကပစ္စယောစ"ဟုသာရှိသည်၊] သုရဘိ သုဒ္ဒ ပုတိဟိ-သုရတိ, သု, ဒု, ပုဘိသဒ္ဒါဘ်ိုမှ နောက်၌၊ ဂန္ဓနွေ့သ-ဂန္ဓသဒ္ဒါ၏ အဆုံးသရ၏၊ ဣ ကာရော စ-ဣအပြုသည်ဌင်း၊ (ဟောတိ)။

အထဝါ-ကား၊ အစ-အလည်း၊ကောစ-ကလည်း၊ အ,ကာ-အ,ကတို့၊ ရုကာရော-ရ အကွရာသည်၊ ပဒသန္ဓိကရော- ပုဒ်စပ်ခြင်းကို ပြုတတ်၏၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ ကွစ်, သမာသနွေ့ဂတာနံ-သမာသ်ပုဒ်အဆုံး၌ တည်သော နာမ်တို့၏၊ အနွေ့ာ - အဆုံးသည်၊ ဟုတွာ-ဖြစ်၍၊ အ က ဣတိ-အ,က ဟူကုန်သော၊ ဇေတ ပစ္စယာ - ဟောန်၏, ဣတိအဒ္ထော၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ ပဒ္ဓ-ကုန်သော၊ ဂါဝေါ-တို့ကို၊ သမာဟဒ္ဒာ - အစ်ကုန်၏၊ ဣတိအဒ္ထေ-၌၊ သမာသာဒိ-သမာသ် အစရှိသည်ကို ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ တည်၍ သုတ်ငယ် (၅၉) သုတ်ကို ပြထား၏၊ ထိုသုတ်များ၌ ရာဇ-အဟ-သ္ခစသည်တို့အပြင် "အဂ်္ဂလိ-ရတ္တိ-ဘူမိ-ဂိရိ-နဒီ-ဂေါဒါဝရီ-ပုဏ္ဏမာသီ"စသော ဣတ္ထိလိင် သဒ္ဒါများကိုလည်း ရာဇာဒိဂဏ်အဖြစ်ပြထား၏၊ ဘာ့ကြောင့် ထိုသဒ္ဒါများကို ရာဇာဒိဂဏ်အဖြစ် ပြထားသနည်း-ဟူမူ၊ သမာသ်ပုဒ် ဖြစ်သည့်အခါ "အဂ်္ဂလံ-ဒ္ဒီရတ္တံ-တိဘူမံ-ပဒ္ဓနဒံ-သတ္တဂေါဒါဝရံ [ဥပဂိရံ - ဥပပုဏ္ဏမာသံ ဤ ၂ ပုဒ်ကား အဗျယီဘောဘည်း၊] " ဝိသာလက္ခော [ဗဟုဗ္ဗီဟိ] -ပဒ္ဓဂဝံ " စသည်ဖြင့် သမာသနွေ့ဂတ နာမ်၏ အဆုံးသရကို (အ) ပြု၍ ဖြစ်စေ-အပစ္စည်းသက်၍ ဖြစ်စေ ရုပ်ပြီးပုံ အခြင်းအရာအားဖြင့် ရာဇနှင့် တူသောကြောင့် ရာဇာဒိဂဏ်၌ သွင်းပြရသည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာဒ္ဒိလည်း "ရာဇာဒိဂဏသ အာကတိဂဏတ္တာ, (ရုပ်ပြီးပုံ အခြင်းအရာအားဖြင့် တူသော သဒ္ဒါအပေါင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဒိရတ္တာဒီသုပိ အပစ္စယော" ဟု မိန့်သည်၊ ဤ ရာဇာဒိဂဏဖြစ်သည့်အခါ နာမ် ၁၃ ဂိဏ်း တွင်ကား ပုလ္လိန်ဖြစ်လျှင် ပုရိသာဒိ-နပုလ္လိန် ဖြစ်လျှင် စိတ္တာဒိ၌ ပါဝင်ကြရမည်။

တေန၊ပေ၊အကာရော၊ပေ၊ဂန္ဓသိကာရောစ — ဤနည်းဖြင့် သမာသနွေ့ဂတ နာမ်တို့၏ အဆုံးသရကို (ရတ္တိ-အဂ်္ဂလိ-ဂေါဒါဝရိတို့၏ ဣဤကို) အပြု၊ "ဂတာနမကာရ ရန္တော"၌ ကာရ သဒ္ဒါမထည့်ဘဲ " ဂတာနမန္တော " ဟု သုတ်တည်လျှင်ပြီးသင့်လျက် ကာရ သဒ္ဒါပိုခြင်း၏ အနက်ပိုကို ပြလိုသောကြောင့် " ကာရဂ္ဂဟဏေန " စသည် မိန့်၊ ကာရ သဒ္ဒါပိုဖြင့် ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် စသည်၌ သမာသ် အဆုံးဝယ် တချို့က ပစ္စည်းသက်ရခြင်း, သုရဘိ စသည့်နောင် ဂန္ဓသဒ္ဒါရှိ၏၊ ဆို ဂန္ဓသဒ္ဒါ၏ အဆုံး (အ) ကို ဣ ပြုရခြင်း အကျိုးရှိသည်-ဟူလို။

သမာသနေန္တ - သမာသ်အဆုံးဒ်၊ အာပ္ပေးယ-အပစ္စည်းကိုဂုင်း၊ သြ သရေစာဘိ - သြသရေစသုတ်ဖြင့်၊ အဝါဒေသ-အဝ အပ္ပြကိုဂုင်း၊ ကတေ-သေဉ်၊ ပဋ္ဌဂံဘျာဒိဒ - ပဋ္ဌဂံ အစဂို်သာ ရုပ်သည်လည်း၊ သိဏ္ဏာဘိ-ပြီးဂျိ၊ ဒိုရတ္တံတျာဒိသု ပန - ဒိုရတ္တံ အစဂို်သည် ကို်ဒ်ဒ်ကား၊ အာပ္ပယေ-ကို်၊ ကတေ-သေဉ်၊ ပုဗ္ဗ သရသ-ဂျိ၊ သရလောပေါတျာဒိနာ-ဖြင့်၊ လောပေါ (ဟောတိ)။

အသမာဘာရဒိဂု-သည်၊ ယထာ-နည်း၊ ဇကောစ-တယောက်သည်း ဟုတ်ဂျိ၊ သော - သည်၊ ပုဂ္ဂလောစ - ပုဂ္ဂိုလ်သည်း ဟုတ်ဂျိ၊ ကို်တို, ဇက ပုဂ္ဂသော၊ ဇဝံ, ဇကစမ္မော-တပါးသော တရား၊ ဇကပုတ္တော-တယောက်

အထဝါ, အစ၊ပေ၊ဟောန္တိ တျဂ္ဂော—ရှေးနည်း၌ အကာရဇန္တောကို"အကာရော+အန္တော"ဟု ပုဒ်ဖြတ်ခဲ့၏၊ ဤနည်း၌ကား ဤသို်ပုဒ်မဖြတ်ဘဲ "အကာ+အန္တော"ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ "ရအက္ခရာမှာ ယဝမဒနဖြင့် လာသော အာဂမသန္ဓိဘည်း"ဟု ကြံသည်၊ အကာကို "အစ+ကောစ, အကာ"ဟု ဒွန်သမာသ်တွဲ၍"အ+က"ပစ္စည်း ၂ ခု ဟုမှတ်၊ ဤနည်းအလို "သမာသန္တဂတာနံ-သမာသ်ပုဒ်၏ အဆုံး၌ တည်သော (ရာဇ-ရတို့ အစရှိသော) နာမ်တို့၏၊ အန္တော-အဆုံးဖြစ်၍၊ အကာ-အပစ္စည်း, က ပစ္စည်းတို်သည်၊ ဟောန္တိ"ဟု သုတ်နက်ဆို။

ဇတန ပဋ္ဌ+ဂါဓဝါ၊ပေ၊တျာဒိစ သိဒ္ဓါတိ — ဤစကားကား "အထဝါ" စသော ဒုတိယ တနည်းကြံရခြင်း၏ လဒ္ဓဂုဏ်(အကျိုးရ)ကို ပြသော စကားတည်း၊ အကာ၌ "အပစ္စည်း, ကပစ္စည်း"ဟု တနည်းကြံရခြင်းကြောင့်"ပဋ္ဌဂံ"စသော ရုပ်များ ပြီးနိုင်ခြင်း အကျိုးကို ရသည်-ဟူလို၊ ထင်ရှားစေအံ့-"ပဋ္ဌဂါဓဝါ သမာဟဒွာ"ဟူသော အနက်၌"ပဋ္ဌ+ဂါဓဝါ"ကို သမာသ်စသည်စိုရင်"ကွစိသမာသန္တဂတာနမကာရန္တော" သုတ်ဖြင့် နောက်နည်း အတိုင်း အပစ္စည်းသက်၊ သြသရေစ သုတ်ဖြင့် ဂေါ၏ သြကို "အဝ" ပြု၍, ဝ်ခွင်း, ချေ, ကဝ်, နာဗ်ငံ့, သိ အံ်ပြုလျှင် "ပဋ္ဌဂံ" ပြီး၏၊ အပစ္စည်း မသက်ဘဲ ပဌမ နည်းအတိုင်း သမာသန္တဂတ ဂေါ၏ အဆုံး သြကို(အ)ပြုလျှင်ကား "ပဋ္ဌဂ"ဟုသာ ပြီးလိမ့်မည်-ဟူလို၊ ဤသို် ပဋ္ဌဂံစသော ရုပ်များ ပဌမနည်းဖြင့် မပြီးနိုင်ခြင်းကြောင့် "အထဝါ" စသည်တက်၍ တနံ့နည်း မိန့်မြွက်ရသည်၊ "ဒွေ+ဘူမိယော ယသ" ဟူသော ဗဟုဗ္ဗီဟိဒ္ဓလည်း ဒွိဘူမိနောင် ဤသုတ်ဖြင့် အပစ္စည်း သက်မှ "ဒွိဘူမော-ဘုံ ၂ ဆင့်ရှိသော ပြာသာဒ်"ဟု ပြီးနိုင်သည်။

ဒိုရတ္တံ တျာဒိသု၊ပေ၊လောပေါ—[တိုရတ္တံ တျာဒိသု ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊ ဒွိရတ္တံ တိရတ္တံ ဟု ၂ မျိုး ပြခဲ့သောကြောင့် ဒွိရတ္တံ တျာဒိသု ဟု ရှိရမည်] ဒွိရတ္တံ စသည် ဒ္ဒွလည်း ဒုတိယနည်းအလို အပစ္စည်းသက်, ရှေ့ဇသရချေ, နောက်(အ)သို် ကပ်လျှင် "ဒွိရတ္တ" နာမ်ငံ့ စသည် ဖြစ်နိုင်၏၊ ဝ်သတိဒသေသု သုတ်၌ တု ဖြင့် ဒွိ ကို် ဒိ ပြုလျှင် ဒိရတ္တံ ဟု လည်း ဖြစ်၏။

ထည်းသော သား၊ တသော-ကုန်းသာ၊ ဘဝါ-ဘဝတို့၊ တိ ဘဝါ-ခုပါး သော ဘဝတို့၊ [ဤ၌ သမာဟာရဒ်ဂု မဟုတ်းသာကြောင့် "သမာဟာဒ္ဂ" ဟု မထည့်ရ၊] စတသော ဒိသာ, စတုဒ်သ-၄ ပါးသော အဲ့ရပ်တို့၊ ဒသ သဟာသ စက္ကဝါဠာနိ-ဘဒ်းသာင်းသော စကြဝဠာတို့၊ ဣမ္မာဒိ။

မှတ်ချက်။ ။ဒုတိယနည်းအလို " ပဋ္ဌဂံ " စသော ရုပ်များပြီးနိုင်ရုံမက, နဒိမှာစ သုတ်၌ " ကပစ္စယော ဝတ္တဘေ " အရ ကပစ္စည်းလည်း ဖြောင့်မတ်စွာ လိုက်နိုင်တော့သည်၊ ပဌမနည်း အလို ဆိုလျှင် သုတ်ရင်းက ကပစ္စည်း မသက်သောကြောင့် ကပစ္စည်း လိုက်ဘို့ ခက်လျက်ရှိ၏၊ ဤ ဒုတိယနည်း အလိုအားဖြင့် ဂန္ဓသဒ္ဒါ၏ (အ) ကိုကား ဣ မပြုနိုင်ချေ၊ ထို့ကြောင့် ဒုတိယနည်းကို အတည်ပြုလျှင် သုတ်ကြီးဖြင့် ဂန္ဓ၏ (အ) ကို ဣ ပြုရလိမ့်မည်၊ (ဋီကာအဆို)။

ပစ္စည်း ဆုံးခသဒ်လည်း သမာသ်ပင် ။ ။ဒ္ဒိရတ္တိ စသော ရုပ်များ၌ အ ပစ္စည်း သက်၍ ရုပ်ပြီးရလျှင် (ဒ္ဒိရတ္တိပုဒ်နှင့် အပစ္စည်း စပ်သောကြောင့်) တဒ္ဓိဘ်ပုဒ် ဟု မဆိုသင့်ပါလော ဟု မေးဘွယ် ရှိ၏၊ အဖြေကား – " ဒ္ဒိရတ္တိ " ဟု သမာသ်ပြီးပြီးမှ အ ပစ္စည်း သက်ရသော်လည်း သစ်ပင်မှ ထွက်သော အညွှန့်သည် သစ်ပင်၏ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သကဲ့သို့ သမာသ်မှထွက်သော အ ပစ္စည်းလည်း သမာသ်၏ အစိတ်အပိုင်း (သမာသ်တွင် ပါဝင်သော) ပစ္စည်းသာ ဖြစ်ရမည်၊ [ပလ္လဝိတသ ရုက္ခသ ပလ္လဝါန မဝယဝတ္တံ ဝိယ သမာသတော ဥတ္တရကာလံ ဝိဓိယမာနသ အကာရသ သမာသာဝယဝတ္တံ နဒီရူဠ္ဟတိ၊ (မောဂ္ဂလ္လာန် ပဋ္ဌိကာဋီကာ)။]

သမာသ်တွင်း သွင်းရကျိုး ။ ။" သမာသ်တွင်း သွင်းထားသဖြင့် ဘာအကျိုး ရှိသနည်း " ဟူမူ .... အာကယ်၍ တဒ္ဓိတ်ဆိုလျှင် ဒ္ဒိရတ္တံ စသည်၌ တဒ္ဓိဘ် ထုံးစံအတိုင်း လိန် ၃ ပါး ဝုစ် ၂ ပါး ဖြစ်ရလိမ့်မည်၊ ဒ္ဒိရတ္တံ စသည်ကား ထိုကဲ့သို့ လိန် ၃ ပါး ဝုစ် ၂ ပါး မရှိနိုင်၊ သမာသ်တွင်းသို့ အ ပစ္စည်းကို သွင်းထားခြင်းကြောင့်ကား ဒ္ဒိရတ္တံ စသည်တို့ ဒိဂုသမာသ် ထုံးစံအတိုင်း ပါဋိဒတ်နှင့် ညီ၍ နပုလိန်ဧကဝုစ်သာ ရှိခြင်း အကျိုးရှိသည်။

[ဆောင်] သမာသ် အပြီးတွင်, ပစ္စည်းဝင်လည်း, သစ်ပင်မှဆက်, ရွက်ညွှန့် ထွက်သို့, မပျက်သမာသ်, ခေါ်ဆိုအပ်, မှတ်သေတဒ္ဓိဘ် မဆိုနှင့်။

အသမာဟာရဒ်ဂုယထာ– ဤ အသမာဟာရဒ်ဂုကား သန်္ဃာရှေးရှိခြင်းသာ ထူး၏၊ ကြွင်းသော အစိအရင်မှာ ကမ္မဓာရဲ့ ရိုးရိုးပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် နောက်ပုဒ်၏ လိန်ဝုစ် အားးလျော်စွာ ဧကဝုစ် ဗဟုဝုစ် ၂ မျိုး-ဣတ္ထိလိန်စသော လိန် ၃ မျိုးလုံးပင် ရှိနိုင်သည်း [" စတုဒ္ဒိသ " ပုဒ်သည် သမာဟာရဒ်ဂုဒ္ဓါလည်း ပါခဲ့၏၊ တိဘဝ ပုဒ်လည်း ကစွဲည်း၌ " တိဘဝံ " ဟု ဗျလိင်္ဂနိယုဇ်သရေဝါသုတ်ဝယ် သမာဟာရ အဖြစ်ဖြင့် ဧကဝုစ်ပုံစံကို ထုတ်ဆင်း၏၊ ထို့ကြောင့် တချို့ပုဒ်များ၌ (ဝဒန္တ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ အလို အတိုင်း) သမာဟာရ

(၃၅၀) အာထ - ဒိဂ် သမာသ်၏ အခြားမဲ့၌၊ တပ္ပုရိသ သမာသော ဝုစ္စတေ၊ သေဝပန-ထိတပ္ပုရိသ် သမာသ်သည်ကား၊ ဒုဘိသာဒိသု-အစဂ်ိ ကုန်သော၊ ဆသု, ဝိဘတ်တိသု - ဝိဘတ်အနက်ဘို့၌၊ ဘာဝတော-ဖြစ်ခြင်း ကြောင့်၊ ဆဗ္ဗိဒေါ၊ တတ္ထ-တွင်၊ ဒုဘိသာ တပ္ပုရိသော-ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သည်၊ ဂတ ၊ပေ၊ ပန္နဒုဗ္ဘိ-ဂဘ, နိဿိဘ, အတီဘ, အာဘိက္ကနဲ့, ပတ်တ, အာပန္န အာစဂ်ိသော သဒ္ဒါတို့နှင့်တကွ၊ ဘာဝတိ-ဖြစ်၏၊....သရဏံ-ကိုးကွယ်ခြင်းသို့+ဂတော-ရောက်သူတည်း၊ ဣဘိ-သို့၊ ဝိဂ္ဂဟ-သည်၊ (သတိ)[“သမာသျန္တေ, ဘဒ္ဒုရိသ သဒ္ဒေါ” တို့ဒ်စပ်၊] တပ္ပုရိသော တိ ဝတ္တဗ္ဗော။

အသမာဟာရ ၂ မျိုးပင် ဖြစ်နိုင်ဟန်တူသည်။] ကေဝုဝ်လော စသော ကေဝုဝ် ရှင်များ၌ ဆိုင်ရာဂိုဏ်းသွင်း၍ ကေဝုဝ် ရှင်ချည်း စဉ်၊ တိဘဝါစသည်၌ ဗဟုဝုဝ်ချည်း စဉ်၊ “ဒသ သဟဿံစ - တသေင်းလည်း ဟုတ်၏၊ တံ , စက္ကဝါဠာနံစ - စကြဝဠာ တို့လည်း ဟုတ်၏” ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု။

တပ္ပုရိသ် သမာသ်

(၃၅၀) အထ၊ပေ၊ဆဗ္ဗိဒေါ—ဤတပ္ပုရိသ်သည် ကမ္မဓာရယ်နှင့် မရောသောကြောင့် “သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်” တည်း၊ “အမာဒိတပ္ပုရိသ်” ဟုလည်း ခေါ်၏၊ “ဘူမိဂတော=မြေသို့သွားသူ”ဟုရှာဝယ် “သို့” ဟူသော ဒုတိယာဝိဘတ်၏ အနက်၌ ဘူမိနှင့် ဂတကို စပ်ထားသောကြောင့် “ဘူမိဂတော”ကို ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ်ဟု ခေါ်၏၊ ဤနည်းအားဖြင့် အံစသော ဝိဘတ် (ကေဝုဝ် ဗဟုဝုဝ်) ၆ စုံတို့၏ အနက်၌ ဖြစ်ရကား သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ် သမာသ်သည် “ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်, တတိယာ, စတုတ္ထီ, ပဉ္စမီ, ဆဋ္ဌီ, သတ္တမီ တပ္ပုရိသ်” အားဖြင့် ၆ ပါးပြားသည်။ [“ဆသု ဝိဘတ္တိသု”ဟု ဆိုသော်သည်း ဝိဘတ်၌ စပ်သည် မဟုတ်, ဝိဘတ်နက်၌ စပ်သောကြောင့် ‘ဝိဘတ္တိသု-ဝိဘတ် အနက်တို့၌” ဟု ပေးသည်၊ ပဌမာဝိဘတ်အနက်၌ဖြစ်သော တပ္ပုရိသ်ကား တုလျာဓိကရဏ ဖြစ်သောကြောင့် ကမ္မဓာရယ်-ဒိဂု အမည်နှင့် ရောသော “ မိဿက တပ္ပုရိသ် ” ဟု ထင်ရှားခဲ့ပြီး။]

တတ္ထ ဒုတိယာ၊ ပေ၊ ဝိဂ္ဂဟေ — ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သည် ဂတစသော နောက်ပုဒ်များနှင့် တကွ သမာသ်ဖြစ်၏၊ “သဂ္ဂဂတော”ဟူသော သမာသ်၌ “သဂ္ဂ+ဂတ” တည်၊ သဂ္ဂနောင် အံ, ဂတနောင် သိသက်၍ “သဂ္ဂံ+ဂတော”ဟု ဝါကျဖြစ်၏။ အမာဒယော ပရဟုတိ သုဘ်ဖြင့်၊ သဂ္ဂံနှင့် ဂတောကို သမာသ် စပ်၍ တပ္ပုရိသ်အမည်သည်း မှည့်။

အမာဒယော ပရေပဒေဘိ။ ။အမာဒိ ဝိဘတ္တန္တာနိ-အံ အစရှိသော ဝိဘတ်အက္ခရာဆုံးရှိကုန်သော၊ယုတ္တာ ထြာနိ-ကုန်သော၊ပုဗ္ဗပဒါနိ-ရှေ့ပုဒ်တို့ကို၊ နာမေဟိ-နာမ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ပရေပဒေဟိ-နောက်ပုဒ်တို့နှင့်၊ သဟ- တကွ၊ ဝိဘာသာ-ဝိဂ္ဂဟ၊ သမသျန္တေ - ကုန်၏၊ သော သမာသော တပ္ပုရိသသညာစ ပေါတိ၊ အာယန္တေ တပ္ပုရိသော - သည်လည်း၊ အာဘိဓေယျစရနလိင်္ဂါ - ပေါအပ်သော အနက်၏ ဝုစ်လိန်နှင့် တူသော ဝုစ်လိန်ရှိ၏၊ ဂတာဒီသဒ္ဒါ-ဂတ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်၊ ကိတန္တနတ္ထာ-ကိတ်ဖွယ်အဆုံးရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တိလိင်္ဂါ-၃ လိန် ရှိကုန်၏၊ ဝိဘတ္တိလောပါဒိ-သော၊ သဇ္ဇံ-အလုံးစုံသော အစိအရင်သည်၊ ပုဗ္ဗသမံ-ရှေးနှင့်တူ၏၊ သော - ထိုသူသည်၊ သရဏာဂတော - ကိုးကွယ်ခြင်းသို့ရောက်သူတည်း၊ တေ-ထိုသူတို့သည်၊ သရဏာဂတာ-တို့တည်း၊ သာ-

အမာဒိ ဝိဘတ္တိနာနိ၊ ပေ၊ တပ္ပုရိသ သညာစ—သုတ်၌ "အမာဒယော" ကို "အံ အာဒိ ယေသံတိ အမာဒယော" ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ အံ အစရှိသော ဝိဘတ်များသာ ရ၏၊ သို့သော် ထိုဝိဘတ်များသည် "တတောစ ဝိဘတ္တိယော" နှင့် အညီ လိန်နောင် သက်ကြရသောကြောင့် ထို ဝိဘတ်ဆုံးသော ပုဒ်များကို ဤအမာဒယောအရ အဝိနာဘာဝနည်းအားဖြင့် ယူရမည်၊ ထို့ကြောင့် အမာဒယောကို "အမာဒိဝိဘတ္တိနာနိ ယုတ္တာထြာနိ ပုဗ္ဗပဒါနိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ တတိယာ , စတုတ္ထီ စသည်ဖြင့် လာရာ၌လည်း အာတိယာဝိဘတ္တန္တပုဒ် စသည်ကို ယူပါ၊ ထို ဝုတ္တိတွင် "အမာဒယော၊ပေါသမသျန္တေ" ဟူသော ရှေဝါကျဖြင့် သမာသ်စပ်ဘို့ အစိအရင်ကိုပြု၍ "သော၊ပေါတပ္ပုရိသသညာစ" ဟူသော နောက်ဝါကျဖြင့် တပ္ပုရိသ် အမည် မှည့်ဘို့ရာ ပြသည်။

အယန္တေ၊ ပေ၊ လိင်္ဂါ — အာဘိဓေယျဝစန ဖြစ်ပုံကို "ဥဘော တပ္ပုရိသာ" သုတ်၌ ပြခဲ့ပြီ၊ အာဘိဓေယျလိင် ဖြစ်ပုံကား သရဏာဂတာ၌ ဟောအပ်သော အနက်သည် ပုရိသော ဖြစ်အံ့, ထို ဟောနက်၏ ပုလ္လိန်နှင့် တူစွာ "သရဏာဂတော" ဟု ပုလ္လိန် ရှိရသည်၊ ဟောနက်သည် ကညာ ဖြစ်အံ့, ထိုဟောနက်၏ ဣတ္ထိလိန်နှင့် တူစွာ "သရဏာဂတာ" ဟု ကညာဒီဂိုဏ်းဝင် ဣတ္ထိလိန် ရှိရသည်၊ ဟောနက်သည် "ကုလ" ဖြစ်အံ့, ထို ကုလံ၏ နပုလ္လိန်နှင့် တူစွာ "သရဏာဂတံ" ဟု စိတ္တာဒီဂိုဏ်းဝင် နပုံလ်လိန် ဖြစ်ရသည်၊ ဤသို့လျှင် တပ္ပုရိသ်သမာသ်ဟူသမျှ အာဘိဓေယျ၏ လိန်ဝုစ်နှင့် တူသော လိန်ဝုစ် ရှိရသည်။

ဂတာဒိ၊ ပေ၊ ပုဗ္ဗသမံ —— ဂတ,နိဿိတ အတီတ စသော ပြခဲ့ပြီး သဒ္ဒါတို့သည် ကိတ်ပစ္စည်းဆုံးသော ကိတ်နာမ်များ ဖြစ်ကြ၏၊ ကိတန္တ သဒ္ဒါများလည်း "ကိတကာ အာဘိဓေယျလိင်္ဂါ"နှင့် အညီ အာဘိဓေယျ(ဟောအပ်သော)အနက်အားလျော်စွာ လိန်ခုပါးပင် ရှိကြသည်၊ ထို့ကြောင့် "သရဏာဂတော, သရဏာဂတာ,သရဏာဂတံ" ဟု ခု လိန်စုံအောင် ပံ့စံပြမည်-ဟူလို၊ ထိုပုဒ်၌ "သော-တေ-သာ-တာ-တံ-တာနိ"

ထို သူမသည်၊ သရဏာဂတာ-ကိုးကွယ်ခြင်းသို့ ရောက်သူမတည်း၊တာ-ထိုသူမတို့သည်၊ သရဏာဂတာဧယာ - တို့တည်း၊ တံ ကုလံ-ထို အမျိုးသည်၊ သရဏာဂတံ-ကိုးကွယ်ခြင်းသို့ ရောက်သော အမျိုးတည်း၊ တာနိ ကုလာနိ-ထို အမျိုးတို့သည်၊ သရဏာဂတာနိ-တို့တည်း၊ ဤစွာဒိ။

ဇေဝံ - တူ၊ အရညြဂတော - တောသို့ သွားသူ၊ ဘူဒိဂတော - မြေသို့ သွားသူ၊ ဓမ္မံ - တရားကို၊ နိသိတော - မှီသူတည်း၊ ဓမ္မနိသိတော - သူ၊ [မြန်မာမှာ၌ " ဓမ္မံ+နိသိတော " ဟု ဝါကျမပါ၊ ဂတပြုး၍ နိသိတကို ပြပြုနိသောကြောင့် ပါကျပါသော သဒ်ဟိုဠ်မှသာ ကောင်းသည်၊] အထ္ထနိသိတော - အနုက်ကို မှီသူ၊ ဘဝံ- ဘဝကို၊ ဒေတိ-တော- လွန်သူတည်း၊ ဘဝါတိတော-သူ၊ ကာလေတိတော-အခါကို လွန်သူ၊ ပမာဏံ-အတိုင်းအရှည်ကို၊ အတိက္ကန်-လွန်သောဝတ္ထု၊တည်း၊ ပမာဏာတိက္ကန်-ဝတ္ထု၊ [နပုံလိန်ဖြစ်၍" သူ "ဟု မဆိုဘဲ"ဝတ္ထု"ဟု ဆိုလိုက်သည်၊] လောကာတိက္ကန်-လောကကို လွန်သော ဝတ္ထု၊ သုခံ - ချမ်းသာသို့၊ ပတ္တော - ရောက်သူတည်း၊ သုခပ္ပတ္တေ - သူ။ [ပတ္တဒ်ဒ် ပုဗ္ဗ အပဓာတ်, တပစ္စည်းဖြစ်၍၊ ဥပသာဓနဒ်ဒ် ဒွေဘော်၊] ဒုက္ခပ္ပတ္တော - ဆင်းရဲသို့ ရောက်သူ၊ သေးတံ-(အရိယာမဂ်တည်း ဟူသော)ရေအယဉ်သို့၊ အာပန္နော-ရောက်သူတည်း၊သောတာပန္နော-သူ၊ နိရောဓသမာပန္နော-နိရောဓသို့ရောက်သူ၊ မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော- လမ်း (ခရီး) ကို သွားသူ၊ (ဂုဏ်ပုံစံ သိဟိုဠ်ဒ်ဒ်သော ပါသည်၊) ရထံ- ရထားကို၊ အာရုဇ္ဇော- တက်စီးသူတည်း၊ ရထဝါရုဇ္ဇော-သူ၊ သဗ္ဗ ရတ္တိံ-အလုံးစုံသောညဉ့်တစ်လုံး၊ သောဘနေ-တင့်တယ်တော်မူသော ဘုရားတည်း၊ သဗ္ဗရတ္တိ သောဘနော - ဘုရား၊ မဟာဘိနိက္ခမံ - တရားမျှ ချမ်းသာခြင်း။

တို့သည် လိန် ၃ ပါးနှင့် ကေဝုစ် ဗဟုဝုစ် ထင်ရှားအောင် အဓိဝည်အပ်သော ပုဒ်များတည်း၊ [သဒ္ဒနိတ်၌ " သရဏာဂတော " ကို ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်ဟု မဆုံလို၊ " သရဏံ ဂတိ-ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍၊ ဂတော- ဆည်းကပ်သူတည်း၊ သရဏာဂတော-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်သူ"ဟု ဤတိသဒ္ဒါကြ၍ သရဏံနှင့် ပဌမာဝိဘတ်သက်ရသော ဥမာတပ္ပုရိသ်လည်း ရှိ၏-ဟု ကြံလေသည်။]

ဇေဝံ၊ ဓေ၊ မုဟုတ္တသုခံ — "မြဲနိသိတော"စသည်ကား"ဂတ နိသိတာတီတာတိက္ကန္တ ပတ္တာဒေန္ဒ " ဟု ဆုံခဲ့သော ဒဲစဉ်အတိုင်း ပုံစံများတည်း၊ နိရောဓသမာပန္နော — သည်ကား " ပန္နာဒိဟိ " ၌ အာဒိအရ ပုံစံများတည်း " သဗ္ဗရတ္တိ " ၌ အစွန်သံယောဂ

ဥပပဒ သမာသေ ပန - ဥပပဒ သမာသ်၌ ကား၊ ဝုတ်္တိယေဝ -အမြဲသမားသ်သာတည်း၊ (ကတ္ထာ - နည်း၊) တသ -ထို ဥပပဒ သမာသ်၏၊ နိစ္စတ္တာ-နိစ္စသမားသ်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ယထာ-ကား၊ က မ္မံ-အမှုကို၊ ကရောတိ-ပြုလုပ်တတ်၏၊ ဣတိ, က မ္မကာရော-မည်၏၊ ကုမ္ဘကာရော-အိုးလုပ်သူ၊ အတ္ထံ - အကျိုးကို၊ ကာရေတိ- လိုလားတတ်၏၊ ဣတိ, အတ္ထကာမော၊ ဓမ္မကာမော-တရားကို လိုလားသူ၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဓာရေတိ-ဆောင်တတ်၏၊ဣတိ,ဓမ္မဓရော၊ ဝိနယဓရော-ဝိနည်းကိုဆောင်သူ၊ဝါ-ဝိနည်းဓိဂ်၊ အာသ - ထိုသူ၏၊ သင်္ခံ - မှန်သောစကားကို၊ ဝဒိတုံ - ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ ဘိလံ-အလေ့သည်၊ (အတ္ထ)၊ ဣတိ, သင်္ခဝါဒိ-မည်၏၊ ဣတ္ထာဒိ၊

တဝန္တုမာနန္တာဒိ ကိတန္တေဟိ- တဝန္တု, မာန, အန္တ အစ္စ်ာဒိသော ကိတ်ပစ္စည်း အဆုံးရှိသော ပုဒ်ဘို့နှင့် (တကွ)၊ ဝါကျ်းမဝံ- ဝါကျသာတည်း၊ (ကသ္မာ - နည်း၊) ဝဝတ္ထိတ ဒိဘာသာဓိကာရတော-ဝဝတ္ထိတအာနုက်ရှိသော ဒိဘာသာသဒ္ဒါ လိုက်လာသောကြောင့်တည်း၊ ယထာ-ကား၊ ဩဒနံ-ထမင်းကို၊ဘုတ္တဝါ-စား၍သည်၊ ဓမ္မံ,သုဏာမာနော-နာစည်၊ ဓမ္မံ, သုဏန္တော - စည်၊ က ဋံ - ဗျာကို၊ ကရာနော-ပြုဉ်းမည် ဖြစ်၍၊ ဝါ-

ဒုတိယာတည်း၊ မုဟုတ္တာသုခံ၌လည်း "မုဟုတ္တံ+သုခံ" ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၊ "မုဟုတ္တံ-တမုဟုတ်မျှ၊ (ပဝတ္တံ-ဖြစ်သော)" ဟု ထည့်သင့်၏၊ မုဟုတ္တံကိုလည်း ကြိယာဝိသေသန ဒုတိယာဟု ဆိုသင့်၏။

ဥပပဒသမာသေပန — က မ္မကာရော၌ က မ္မသည် ကရဓာတ်၏ အနိုး၌ ရှာဘ်ဆိုအပ်သောကြောင့် "ဥပဥစ္စာရိတံ-အနိုး၌ ရှာဘ်ဆိုအပ်သော၊ ပဒံ-ပုဒ်တည်း" ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အားရ ဥပပဒ မည်၏၊ ထို ဥပ ပဒနှင့် စပ်ရသောကြောင့် " က မ္မကာရော " စသည်ကို " ဥပပဒ သမာသ် " ဟု ခေါ်သည်၊ ဥပပဒနှင့်တွဲဘက်မှ ကိတ်ပစ္စည်း သက်နိုင်သော သမာသ်ဖြစ်သောကြောင့် "ကိတန္တ တပ္ပုရိသ် (ကိတ်ပစ္စည်းအဆုံးရှိသော တပ္ပုရိသ်)" ဟု လည်း ခေါ်စမှတ် ပြု၏၊ ဤ ဥပပဒ သမာသ် ပုဒ်များ၏ ရှုပ်ပြီးပုံကို " ပဒက်ရော " ဟူသော အလုတ္တ တပ္ပုရိသ်၌ ၎င်း ကိတ်ခဏ်း၌ ၎င်း ပြထားသည်၊ ဤ ဥပပဒ သမာသ်တို့သည် (အမြဲစပ်နေသော)နိစ္စသမာသ်ဖြစ်၍ "ကုမ္ဘံ+ကာရော" ဟု ၂ ပုဒ်မခွဲနိုင်ရကား မိမိပုဒ်ရင်းဖြင့် ဝိဂြိုဟ်မပြုနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ကာရော၏ ကိုယ်စား " ကရောတိ " ဟူသော ပုဒ်ဖြင့် ဝိဂြိုဟ်ပြုရသည်။

တဝန္တု၊ပေ၊ကဋ္ဌံကရာနော—တဝန္တု, မာန, အန္တ (အာဒိဖြင့် ယူရသော) အင်္ဂ၊ စစ္စည်းဆုံးသော ကိတ်ပုဒ်တို့နှင့် ကား သမာသ်, မဖြစ်, ဝါကျ အတိုင်းသာ ရှိရသည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း...., ဝိဘာသာ ရက္ခတိကာ-စသော သုတ်မှ လိုက်လာသော ဝိဘာသာသဒ္ဒါသည် ပြယုဂ်အင်းလျော်စွာ အချို့အရာ၌ (၌ တဝန္တု၊စသည်ဆုံးသော ပုဒ်များနှင့်

စာနည်း၊ အနာဘိစာနတော-သမဒေသ်ဖြစ်သည့်အခါ ထိုဝါကျ၏အနက်ကို မပေါ်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ (ဝါကျမေဝ - ဝါကျသာ တည်း၊) ဟိ - ဖုန်၏၊ စာဒ္ဓိတ သမာသ ကိုတကာ- တဒ္ဓိတ် သမာသ် ကိတ်တို့သည်၊ အဘိဝေန လက္ခဏာ- ဝါကျ၏ အနက်ကို ပေါ်နိုင်ခြင်းဟူသော အဖွတ်လက္ခဏာ ရှိကုန်၏၊ ဤတိ- အပြီးတည်း၊ ဒုတိယာတပ္ပုရိသော နိဋ္ဌိတော။

တွဲဘက်ရာ စသည်၌) သမာသ် မဖြစ်ဟု သုတ်အစီအရင်ကို ဖြစ်နေနိုင်သော အနက် ရှိသောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "သြဒနံ + ဘုတ္တဝါ" စသည်ဖြင့် ဝါကျ ပြုယုဂ်ချည်း ဆုံးပြလေသည်။

အနာဘိစာနတောဝါ—"ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာဓိကာရတော" ဟူသော အရကြောင်းမှ တပါး ပြုပြန်လို၍ "အနာဘိစာနတောဝါ" ဟုဆိုသည်၊ သမာသ်ပြီးသောအခါ ဝိဂြိုဟ် ဝါကျ ဒုခိုက်တုန်းက အနက်ကို မပေါ်ပြနိုင်သောကြောင့် တဝန္တု ပစ္စယန္တ စသော နေဝံပုဒ်များနှင့် သမာသ် မဖြစ်-ဟူလို၊ အဘိဓာနသဒ္ဒါသည် ဟောပြောခြင်း (ကထန) အနက်ရှိ၏၊ ထို ဟောပြောခြင်း ဟူသည်လည်း သိစေခြင်း (စာကြည့်ရှု ကြားနာသူ တို့ကို နားလည်စေခြင်း) တည်း၊ သမာသ် တဒ္ဓိတ် ကိတ်တို့သည် ဝိဂြိုဟ်ဝါကုတုန်းက အနက်ကို သိစေနိုင်သော သတ္တိ ရှိစေရမည်၊ ထိုသို့ မသိစေနိုင်လျှင် သမာသ်လည်း မတွဲရ, တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်း ကိတ်ပစ္စည်းလည်း မသက်ရချေ၊ ထို့ကြောင့် "အဘိဓာနလက္ခဏာ ဟိ" စသည်ကို မိန့်သည်။

ဤခြား ဗျာကရဏ်းကျမ်းတို့၌ " အဘိဓာနလက္ခဏာ ဟိ တပ္ပုရိသာဒိ သမာသာ " ဟူသော စကားလည်း ၌ အဓိပ္ပါယ်ပင်တည်း၊ မှန်၏—"သြဒန ဘုတ္တဝါ"ဟု သမာသ် စွဲလိုက်လျှင် " သြဒနံ + ဘုတ္တဝါ = ထမင်းကို စားပြီးသူ " ဟူသော ဝါကျအနက်ကို မသိရဘဲ " စားအပ်ပြီးသော ထမင်းရှိသူ " ဟု မလိုရာ အနက်ကိုသာ သိစေနိုင်သည်၊ စမ္မသုဏာ ဇန္တာ ဧသည်ဉ်လည်းနည်းတူ။ [အဘိဓာနံ (ကထနံ) + လက္ခဏံ (သဘာဝေါ) ယေသံတိ အဘိဓာနလက္ခဏာ၊ ယေသံ-အကြင် တပ္ပုရိသော ကိတ်, ဏသော တဒ္ဓိတ်, သမာသ်တို့၏၊ အဘိဓာနံ-ဝါကျအနက်ကို ပေါ်နိုင်ခြင်း ဟူသော၊ လက္ခဏံ-သည်၊ စေါ-ထုံးစံသဘောသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ဤတိ, အဘိဓာနလက္ခဏာ။]

မှတ်ချက်။ ။"မာန အန္တ, တုံ တုန, တ္တာန နှင့် တ္တာ, နောက်ပုဒ်ပါမူ, ဝါကျသာ မှတ်, သမာသ် မဖြစ်, ဆိုတုံလစ်၏" ဟုနိယာမ်ရှိ၏၊ " တဝန္တုမာနန္တာဒိ ကိတန္တဟိ ဝါကျမေဝ"ကို ထောက်လျှင် နောက်ပုဒ်၌ တာန္တုပစ္စည်း (ဦးကား၌ " သြဒန ဘုတ္တာဝိ " ဟု မရှိနိုင်ပုံကို ပြသောကြောင့်) တာဝိ ပစ္စည်းများ ရှိလျှင်လည်း သမာသ် မဖြစ်၊ ထို ပုဒ်အားလုံးပင် နသဒ္ဒါနှင့် တွဲရာ၌ကား အဘုတ္တဝါ, အဘုတ္တာဝိ, အကုရွမာနော, အဂစ္ဆန္တော, အကရောနော, အကာတုံ အကာတုန, အကတ္တာ, (တဝေ, တုမယ ပစ္စည်းတို့ပါ " အကာတဝေ, အပေါတုမယေ ") ဟု နိပါတ ပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဒုတိယာ သမာသ် ဖြစ်သေး၏၊ နိပါတ်မှတပါး အခြားသော ရွှေပုဒ်များနှင့်ကား သမာသ် မဖြစ်-ဟု

တတိယာ-တတိယန္တေ့ရွေပုဒ်ကို၊ ကိတက ၊ပေ၊ သဒိသာဒိဟိ-ကိတ် ပန္တယန္တေ့ပုဒ်, ပဗ္ဗုပုဒ်, သဒ်သပုဒ်,သမပုဒ်, ဥုနအနက်ရှိသေးပုဒ်, ကလဟပုဒ်, နိပုဏ်ပုဒ်, ပိသကပုဒ်, သဒိလပုဒ် အာစရှိ သည့်ဘို့နှင့်၊(သမသျဒေဘ-စပ်အာပ်ဇ်၏၊) ဗုဒ္ဓေန-သည့်၊ ဘာသိတော-ဟောအပ်သော တရားတည်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသိတော-သော၊ ဓမ္မော-တရား၊ ဇံ, ဇိနဘာသိတော၊သဏ္ဌာရော-သည်၊ ဝဏ္ဏိတော-ချီးမွမ်းအပ်သူတည်း၊သဏ္ဌ၊ဝဏ္ဏိ၊တာ-သူ၊ ဝိညူဟိ-တို့သည်၊ ဂရဟိတော - ကဲ့ရဲ့အပ်သူဘည်း၊ ဝိညူဂရဟိဘော၊ ["ဝိညူ

ခဲ့ခြားမှက်သားသင့်၏၊ ထိုပုဒ်အချို့.သည် မိမိတို့ က ရှေ့နေရမှု "လဒ္ဓမာန ဝိသေသော, ဓမ္မေဇ္ဈလန္တရုစိ, ဥပါဒါရှုပံ(ဥပါဒါယရှုပံ-ဟု ဆိုလိုလျက် တွာပစ္စည်း၏ကာရိယဖြစ်သော ယ ကြေသည့်) " စသည်ဖြင့် သမာသ် ဖြစ်သေး၏-ဟု မှတ်။

[ဆောင်] တဝန္တေ-တာဝိ, တသိမာန, အန္တေ-အာနာ, တုံ-တွာ-တုန, တွာနသဒ္ဒါ, နောက်ပုဒ်ပါမူ နသဒ္ဒါမှ, ကြောင်းပဒနှင့်, ဝါကျသာမှတ်, သမာသ် မဖြစ်, ဆိုတုံလစ်၏။

သဒ္ဒနီတိ။ ။နပဒါနံ ဝိပ္ပကာတေန ဥတ္တရပဒေန သမာသော(၄)=ပုဒ်တို့၏မပြုံးသေးသော အနက်ဟော နောက်ပုဒ်နှင့် သမာသ်မဖြစ်၊"မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တော-လမ်းကိုသွားစဉ်" ဤ၌ ဂစ္ဆန္တော သည် သွားခြင်းကိစ္စ မပြုံးဆိုးသေးသော ဝိပ္ပကတပုဒ်တည်း၊ " သွားစဉ်+မြင်၏"စသည်ဖြင့် ပုဒ်တပါးကို ဲ့ခနသောကြောင့် " မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တော " ဟု သမာသ် မဖြစ်၊ ဝိကပ္ပကတ မဟုတ်လျှင်ကား အန္တေပစ္စည်း ဆိုးသင်္ဂလဲည်း "ဂဏာမဟန္တော-ဂဏ်အားဖြင့် မြတ်သူ"ဟု သမာသ်ဖြစ်၏၊ " တွာပစ္စယန္တော်ဒိဟိစ (၅) " တွာ-တွာန-တုံ စသော ပစ္စယန္တပုဒ် ခနောင်းရာ၌လဲည်း (ထို ဘွာ ပစ္စယန္တပုဒ်များက နောက် ပခာန ကြိယာကို ဲ့လျက်ရှိသောကြောင့်) သမာသ် မဖြစ်။ [နသဒ္ဒါ၌ ရှိချာ်မူ သမာသ်ဖြစ်၏ ဟုလည်း ချဲ့ချက် မှတ်။] " အာန တတဝန္တေ၊ တာဝိဟိစ (၆) " အနာဒိ ပစ္စယန္တပုဒ်ဘို့နှင့်လည်း "ရုထံ+ကုဗ္ဗမာနော, သြဒန+ဘုဥ္ဇာ" စသည်ဖြင့် သမာသ် မဖြစ်။ ["သြဒန+ဘုဥ္ဇာ" ဟု သမာသ်စပ်လိုက်လျှင် " စားဒေါ်သော ထမင်း " စသည်ဖြင့် မသိုဏ္ဏ အနက်ကို ယူမှားဘွယ်ရှိသောကြောင့် သမာသ် မဖြစ် — ဟု ကြံ။] " အသုခွာရဏော အင်္ဂဒိတဏ္ဍော စ ဝါကျမေဝ (၇) " သမာသ်စပ်သည့် အတွက် အရွာ် အဘတ် ခက်ရာ ဥဒ္ဓရင်း အနက်မှန်ကို မသိနိုင်လောက်ရာ ဥဒ္ဓရင်း သမာသ် မစပ်ရ, ဝါကျသာ ရှိစရသည်။ ကာခကဟိ+ပါတဗ္ဗာ — ကျိုးတို့+သောက်ဆိုက်ခသာ မြစ်၊ ဒဿနေန+ပဟာတဗ္ဗာ ပုဏ္ဏော+မန္တာနိပုဏ္ဏော။

တတိယာ၊ပေ၊ သဒိလာဒိဟိ — ကိတကအရ ကိဘပစ္စည်း ကိစ္စပစ္စည်း ၂ မျိုးလုံး ဆိုးလျက်ရှိသော ပုဒ်များကို ယူ၊ ထိုဘွင် " ဗုဒ္ဓဘာသိတော " မှ စ၍ " ဂုဏာဝဟော " တိုင်အောင် ကိတ ပစ္စယန္တနှင့် သမာသ်ဖြစ်ပုံကို ပြ၏၊ " စဘုဝ္ဂ ဘရဏိယံ၊ပေ၊ကာကာ

ဂရဟိတ ” ဟု ပကတိဖြစ်သောအခါ “ကွစာဒိ မဏ္ဍူကြရာနံ” သုတ်ဖြင့် ဥကို ရသပြု၊ နောက်ပုဒ်သည်း နည်းတူ၊ [ဝိညူပ်သဏ္ဌာ - ပညာရှိအို ချီးမွမ်းအပ်သူ၊ ဣသရ ကတံ - အစိုးရသူ ပြုအပ်သော အမှု၊ သယံကတံ - ကိုယ်တိုင်ပြုအပ်သောအမှု [“ သယံ ” သည် တတိယန္တနိပါတ်၊ သယံ နေ၌ နာသက်, ဧ၊] သုဂေဟိ - ကျေးဂျက်တို့ သည်၊ အာဟုံ - ဆောင်ယူအပ်သောစပါးတည်း၊ သုကာ ဘဝံ၊ ရညာ - သည်၊ ဟဘောာ - သတ်အပ်သူတည်း၊ ရာဇာဘတောာ၊ ရောဂဝိဒ္ဓိဘောာ - ရောဂါနှိပ်စက်အပ်သူ၊ အတ္ထိဒဖော - ဝီးလောင်အပ်သော ပစ္စည်း၊ [သိဒ္ဓ “သပ္ပဒဖော - ဖြေကိုက်အပ်သူ” ဟုလည်း ရှိ၏၊] သလ္လဟိ - မြားဘို့ဖြင့်၊ ဝိဒ္ဓါ - ပစ်ဖောက်အပ်သူတည်း၊ သလ္လဝိဒ္ဓါ၊ ဣဆ္ဆာယ - အလိုဆိုးသည်၊ အပကတောာ - (မှ သဒ္ဒေဘောာမှ) ကင်းဆောင်ပြုအပ်သူ တည်း၊ ဝါ – နှိပ်စက်အပ်သူ တည်း၊ ဣဆ္ဆာပကတောာ၊ သိလေန - နှင့်၊ သဗ္ဗဒ္ဓေါာ - ပြည့်စုံသူဘည်း၊ သိသဒ္ဒေါာ၊ ဇဝံ, သုခသဟဂတံ - သုခနှင့်တကွဖြစ်သော စိတ်. ညာဏသမ္ပယုတ္တံ - ညာဏ်နှင့် ယှဉ်သောစိတ်၊ မိတ္တာသံသဂ္ဂါ - မိတ်ဆွေနှင့် ရောနှောသူ၊ ဝိယဝိပ္ပယောဂါ - ကွဲ-ချစ်အပ်သူနှင့် ကွေကွင်းခြင်း၊ ဇာတ်ထဒ္ဓါ - ဇာတ်အားဖြင့်ခက်ထန်သူ၊ ဂုဏဟိဒ္ဓေါာ - ဂုဏ်အားဖြင့် ယုတ်ညံ့သူ၊ ဂုဏဝဒဖော - ဂုဏ်အားဖြင့် ကြီးမြင့်သူ၊ စတုဝဂ္ဂ ကရဏီယံ - စတုဝင်ပြုဆိုက်သော ကံ၊ ဧဘုဝဂ္ဂါဒိ ကတ္တုဇ္ဈံ - စတုဝဂ် အစရှိသောသံဃာ ပြုဆိုက်သော ကံ၊ ကာကေဟိ - ကျီးတို့သည်၊ ပေယျာ - သောက်ဆိုက်သောမြစ်တည်း၊ ကာကပေယျာ - သော၊ နဒီ - မြစ်။

ပေယျာ ” တို့ဖြင့် ကိစ္စ ပစ္စယန္တနှင့် သမာသ်ဖြစ်ပုံကို ပြ၏၊ “ စတုဝဂ္ဂေန – ၄ ယောက် အစုရှိသော သံဃာသည်၊ ကရဏီယံ – ပြုဆိုက်သောကံတည်း၊ စတုဝဂ္ဂါဒိနာ–စတုဝဂ္ဂ အစရှိသော သံဃာသည်၊ ကတ္တုဇ္ဈံ – ပြုဆိုက်သောကံတည်း ” ဟု ဂြိုဟ်ပြု၊ [ပေယျာဌ်ပါဝတ် ဇာျပစ္စည်း။] ဆို့ပြင် — “ ဝိယဝိပ္ပယောဂေါ ” ၏ နောံဌ် ” ဇာတိအန္ဓော ” ဟု မြန်မာမှု ရှိ၏၊ မကောင်း၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း .... အန္ဓ သဒ္ဒါသည် ကိတ ပစ္စယန္တ မဟုတ်– “ခါဒါဧဂမာန် ခန္ဓန္ဓာန္ဓာ” ဟူသော ဥဏာဒ်သုတ်ဖြင့် ပစ္စည်းသက်ရှိပြီးသော ဥဏာဒိပစ္စယန္တပုဒ် ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း, နောက်၌ “ ဇာတိယာ အန္ဓော ”ဟု ပြဋ္ဌာန်းလတ္တံ့ ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ ဇာတိယာ ထဒ္ဓေါ ”ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ “ ဇာတိထဒ္ဓေါ ”ဟု ရှိသော သိဟိုဠ်မူသာကောင်း၏၊ ထဒ္ဓေါကားထမ္ဘမာတ် ကိဘ် (တ) ပစ္စည်းတည်း။]

ကွစိ - အဆျ်အရာ၌၊ ဝုတ်ဒိယဝ - အမြဲသမာသ်သာတည်း၊ ဥရေန-ရင်ဖြင့်၊ ဂန္ဆတိ - သွားဘတ်၏၊ ဣဘိ, ဥရဂေါ၊ ပါဒေန-ခြေဖျင့်၊ ပဝတိ-ရေသောက် တတ်၏၊ ဒ္ဆာဘိ, ပါဒေပါ၊ [အမြစ် တည်းဟူသော ခြေဖြင့် ရေသေံဘတ်သော သစ်ပင်] ကွစိ-၌၊ ဝါက္ယမေဝ-ဝါက္ယသာတည်း၊ ပရသုနာ-ပုဆိန်ဖြင့်၊ ဆိန္နဝါ-ဖြတ်ပြီ၊ ကာကေဟိ-ကျီးဘို့သည်၊ ပါဘဒ္ဒာ-သောက်ထိုက်သေးဖြစ်၊ ဒဿနေန-သောတာပတ္တိမဂ်သည်၊ ပဟာတဒ္ဒာ-ပယ်ထိုက်သေးတရားတို့။

ပဒ္ဒာဒိယောဓ-ပဒ္ဒ အစရှိသည်တို့နှင့် သွဉ်ရာ၌၊ (ဥဒါဟရဏံ-ကား)၊ မဒ္ဒသေန- တာလဖြင့်၊ ပုဒ္ဓော-ဂြိုးကျသူဘည်း၊ မာသပုဒ္ဓာ၊ ဇဝံ, မာတု သဒိသော-အမိနှင့် တူသူ၊ ပိတု သမော- အဘနှင့် တူသူ၊ ဇကွေန ဒိ သတိ-တခုဖြင့် ယုတ်လျော့သော ၂ ဝ၊ သိလဒိကလော - သိလဖြင့် ချို့တဲ့သူ၊ အသိကလေဟာ-သန့်လျက်ဖြင့် ငြင်းချန်ခြင်း၊ ဝါစာနိပုဏော-စကားဖြင့် နှုးညံ့သူ၊ ယာဝကာလိကသဒ္ဓိသံ - ယာဝကာလိက ဝတ္ထု၊နှင့် ရောနှော

ကွစိ ဝုတ်ဒိယဝ၊ ပေ၊ ပါဒေပါ— ဥရဂေါ, ပါဒေါတို့သည် နိစ္စသမာသ် ဖြစ်၍ "ဥရေန+ဂန္ဆတိ, ပါဒေန+ဝံတိ" ဟု ဂေါ-ပေါတို့၏ ကိုယ်စား "ဂန္ဆတိ-ဝံတိ" ပုဒ်များဖြင့် ဝိဂြိုဟ်ပြုရသည်၊ ဥဒါရဏ်များ ပြီးပုံမှာ ကိတ် "သဒ္ဓတောဏ္ဍုတ္တာဝိဝါ, ဓာတွန္ဆ ဿလောပါကွိမွိ" သုတ်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။

ကွစိ ဝါက္ယမေဝ—"ပရသု" ဟု သက္ကတ၌ရှိ၏၊ ပရံ-သူတပါးကို၊ သုဏာတိဟိ သတ်-ညှဉ်းဆဲ တတ်၏၊ ဣတိ ပရသု၊ "ပရဆိန်= ပေါက်ဆိန်" ဟု ပေးရိုး ရှိသော်လည်း ကုဒါလေန" ဟူသော အဖွင့်ကိုထောက်လျှင် "ပေါက်တူး" ဟု ပေးသင့်၏၊ "ပရသုနာ ဆိန္နံ, ပရသုဆိန္နံ ဝါ "ဟု မြန်မာမူရှိ၏၊ "ကွစိဝါက္ယမော "ဟု ဝေဖြင့် ဝါက္ယအဖြစ်ကို မြေ့စပြီးဖြစ်၍ "ပရသုဆိန္နံ ဝါ"ဟု သမာသ်ကဲ့ပြုမြင်းမှာ သင့်ဘွယ်ရာမရှိ၊ "ပရသုနာ+ဆိန္နံ လည်း "ကွစိ တာန္တ၊ တဒ္ဓဗ္ဗာစ္ဆယေဟိ ယောဂေ အနဘိဓာနတော ဝါက္ယမေဝ, နဝုတ္တိတျမိပ္ပါယော "ဟူသော ဋီကာနှင့် မညီ၊ ဋီကာအလို "တဝန္တ၊"ပစ္ဆည်းဖြင့် ရုပ်ရှိ ရမည်၊ ထို့ကြောင့် "ပရသုနာ+ဆိန္နာဝါ" ဟု သိဟိုဠ်မူအတိုင်းကောင်းသည်၊ "ကာကေဟိ ပါတဒ္ဓာ, ဒဿနေန ပဟာတဒ္ဓာ"တို့ကား တဒ္ဓပစ္စယန္တပုဒ်ဖြင့် သမာသ်မဖြစ်-ဝါက္ယသာ ရှိရပုံဘည်း၊ [ဆိဒ္ဓိ, တဝန္တ၊၊ ဘိဒါဒိတော ဏန္ဆအန္ဒ္ဒါဏာဝါ သုတ်ဖြင့် တဒ္ဓပစ္စည်းကို ဏန္ဆ ဓာတွန် (ဒ်) ကို ချေ၍ "ဆိန္နဝါ" ပြီး၏။]

ပုဗ္ဗာဒိယောဓ၊ ပေ၊ မေဓာဒိ ဏ္ဍန္ဒာဒိ — တတိယာ " ကိဘက ပုဗ္ဗသဒိသ " စသည်ဖြင့် ပြခဲ့သော အစဉ်တွင် " ကိတက " အတွက်သာ ပြီးသေး၏၊ ယခုအခါ၌ ပုဗ္ဗ သဒိသ စသည်တို့နှင့် တွဲပုံကိုပြလိုရကား "ပုဗ္ဗာဒိယောဓ" စသည်ကို မိန့်၊ "ပုဗ္ဗ,သဒိသ"

အာဝ်ဃေသာ အစာ၊ ဝါစာ သဒိုးသာ-စကားဖြင့် ပြောပြစ်သူ၊ [ဝါစာသည့် အာကာရန္တာ့ပုဒ်ရင်းဖြစ်၍ "ဝါစ" ဟု ပကတိဖြစ်၏။] သတ္ထာရာ-မြတ်စွာဘုရားနှင့်၊ သဒ်ဃေသာ - တူသူဘည်း၊ သတ္ထုကဒ်ပါ - ဘုရားနှင့် တူသူ၊ ပုညေန - ကောင်းမှုဖြင့်၊ အာဿုဃာ - အလိုရှိသူတည်း၊ ပုညဿိဂေါ၊ ဂုဏာဒိဂေါ-ဂုဏ်အားဖြင့်လွန်ကဲသူ၊ ဂုဒ္ဓေန-တင်လဲနှင့်၊ သဒ်သဒ္ဒေါ-၊ ရောဂေနာဒ်ဝဲသော၊ ဩဒနော-ထမင်းတည်း၊ ဂုဒ္ဓေါဒနော၊ ဒိဂရောဒနော-နို့ရည်နှင့် ရောနှောအပ်သော ထမင်း၊ အဒ်သနေ - မြင်းနှင့်၊ ယုဂ္ဂော-ကပ်ယှဉ်အပ်သော၊ ရထော-ရထားတည်း၊ အာဿရထော-(မြင်းရထား)၊ မဂ္ဂဓိတ္တံ - မဂ်နှင့်ယှဉ်သောစိတ်၊ ဇမ္ဗုယာ - သဖြောင့်ဖြင့်၊ သညာဇာတာ (လက္ခိဒေတာ) - မှတ်သားအပ်သော၊ ဒီပေါ - ကျွန်တည်း၊ ဇမ္ဗုဒီပေါ-(ဇမ္ဗုဒ်ပ်) [" ဇမ္ဗု " ဟု ဥုကာရန္တာဖြစ်ရကား " ဇမ္ဗု " ဟု ပကတိပြု၊ ကွဒာဒိ မဏ္ဍူတ္တရာနုံဖြင့် ဥုကို ဥရသပြု] ဇကောန-တရုဖြင့်၊ အဓိကာ-ပိုလွန်ကုန်သော၊ ဒသ-တဆယ်ကို့တည်း၊ ဇကာဒသ - တရုဖြင့် ပိုလွန်သော တဆယ်တို့၊ ဝါ - တဆဲ့ဘရုကို့၊ ဇာတိယာ - ပဋိသန္ဓေအားဖြင့်၊ အာန္ဓော - ကာထိုးသူဘည်း၊ အစ္ဆန္ဓော၊ ပကာဘိယာ - ပင်ကိုယ် အားဖြင့်၊ မေဓာဝိ - ပညာရှိသူတည်း၊ ပကာဘိမေဓာဝိ၊ ဇုစ္စာဒိ တာဘိယာ တပ္ပုရိသော (နိပ္ဖ္ဒတော)။

စသော အစဉ်အဘိုင်း ပုံစံထုတ်ထားသည်၊ "မာတရော+သဒိသော, ပိတရော+သုမော" ဟု ပိုဂ္ဂိုဟ်ပြု၊ " ဓနေန+ဥုနော, ကွေနော " (ဤမျှသာ တပ္ပုရိသ်ဘည်း "ကွေနောစ သော ဝိသဘ်စာတိ ကွေနဝိသတိ" ကား ကမ္မဓာရဲဘည်း၊) "သီလဝိကလော" ၌ "ဝ်ကသော-ချို့တဲ့သူ " ဟူသည့် သီလမှ ယုဘ်လျော့ခြင်း ဥုန အနုက်ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဥုန အဟွက် ဥုန တုဒ်သာမကဘဲ ဥုန အနုက်ရှိသော ပုဒ်များကိုပ! ယူစေလို၍ သမ္ဘုနဆွဲ " သမ+ဥုနဆ " ဟု အဆွနှင့် ဆိုထားသည်! " သီလေန + ဝိကလော " စသည့် ဝိဂ္ဂိုဟ်ပြု။

"သတ္ထာရာ+သဒိသော, သတ္ထုကပ္ပေါ"မှ စ၍ သဒိလာဒိဟိဒ္ဓ အာဒိအရ ပုံစံများကို ပြသည်၊ ထိုတွင် 'သတ္ထာရာ+သဒိသော" သည် ဝိဂ္ဂိုဟ်ပြလိုရင်း မဟုတ်, သတ္ထုကပ္ပေါ၌ " ကပ္ပသဒ္ဒါသည် သဒိသ အနက်ဟောတည်း " ဟု သတ္ထုကပ္ပေါ၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊ " သတ္ထုနာ-နှင့်+ကပ္ပေါ-တူသူတည်း " ဟု ဝိဂ္ဂိုဟ်ပြု။ [သီဟိုဠ်မူ၌ " သတ္ထာရာ+သဒိသော, သတ္ထုသဒိသော " ဟု ရှိ၏၊ ရှေ့၌ သဒိသနှင့် တွဲ၍ " ဓာတု သဒိသော"ဟု ပုဒ်ဖွဲ့. သဒိသ အစဉ်အတိုင်း ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဤ၌ ထပ်၍ ပြဘွယ် မလိုရကား သီဟိုဠ်မူ မကောင်း။]

စတုထြီ-စတုတ္ထြီ ဝိဘတ္တိနာမပုဒ်ကို၊ တဒတ္ထ အာတ္ထဟိတဒေယျဒီဟိ-ဆိုဖြင့် ဥပ္ပန္နာဖြစ်သော အနက်, အတ္ထသဒ္ဒါ, ဟိတသဒ္ဒါ, ဒေယျအစရှိသော သဒ္ဒါတို့နှင့်၊(သမဿဒေတ-စပ်အပ်ဖြင့်၊) တဒတ္ထေ-တဒတ္ထပုဒ်နှင့် စပ်ရာ၌၊ (ဥဒါဟရဏ်း၊)ကထိနသ-ကထင်နသက်နဲ့အကျိုးငှါ၊ဒုသံ-အဝတ်တည်း၊ ကထိဒုသံ - ကထိနသက်နဲ့ဘို့ အဝတ်၊ ကထိနစီဝရတ္ထောယ - ကထိန သက်နဲ့အကျိုးငှါ၊ နှုတိအတ္ထော-နက်၊ ဇဝံ-တူ၊ စီဝရဒုသံ-သင်္ကန်းဘို့ အဝတ်၊ စီဝရမူလံ-သင်္ကန်းဘို့ အဖိုး၊ ယာဂုယာ-ယာဂုဖြင့်၊ အတ္ထောယ-အာဘဉ္စ၊ တဏ္ဍုလာ-ဆန်တို့ဘည်း၊ ယဂုတဏ္ဍုလာ-ယာဂုဘို့ဆန်တို့၊ ဘတ္တတဏ္ဍုလာ-ထမင်းဘို့ ဆန်တို့၊ သံဃသ - သံဃာဖြင့်၊ အတ္ထောယ-အကျိုးငှါ၊ ဘတ္တံ-ဆွမ်းတည်း၊ သံဃဘတ္တံ-သံဃာဘို့ ဆွမ်း၊ အာဂန္တု ကာနံ - ဧည့်သည်တို့ဖြင့်၊ အတ္ထောယ - အကျိုးငှါ၊ ဘတ္တံ - ထမင်းတည်း၊ အာဂန္တုက ဘတ္တံ-ဧည့်သည်တို့ဘို့ ထမင်း၊ ဇဝံ-တူ၊ ဂမိကဘတ္တံ-ခရီးသွားသူတို့ဘို့ ထမင်း၊ ပါသာဒါယ-ပြာသာဒ် အကျိုးငှါ၊ ဒဗ္ဗံ-သစ်သား တည်း၊ ပါသာဒဒဗ္ဗံ-ပြာသာဒ်ဘို့ သစ်သား။

"ဂဏေန+အဓိကော, ဓိရေန+သံသဒ္ဓေါ+သြဒနော, မဓုဂ္ဂန+ယုတ္တံ+စိတ္တံ" ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၊ "ဂုဏ္ဍောဒနော" စသည်၌ သံသဒ္ဓစသော အလယ်ပုဒ် ကြေသောကြောင့် "မဏ္ဍလေးဝိ တပ္ပါရိသ် သမားသ်"ဟု ခေါ်စမှတ် ပြုသည်။ [မဏ္ဍော-အလယ်၌၊ လေဝိ-ကြေခြင်းရှိသော သမားသ်၊] "ဂုဠ+သံသဒ္ဓ+သြဒန"ဟု တည်၊ "ဂုဠေန+သံသဒ္ဓေါ+သြဒနော' ဟု ဝါကျ ဖြစ်၏၊ သမားသ်စပ်, တပ္ပါရိသ် မှည့်, ဝိဘတ်ဧချု၊ "ဝုတ္တဋ္ဌာန မပွယ်းဂါ" ဟုသော ပရိဘာသာဖြင့် သံသဒ္ဓပုဒ်ကိုချေ၊ "ဂုဠ သြဒန" ဟု ပကတ်ပြု၊ နာမ်ငဲ့ စသည် စီရင်၊ နောက် မဏ္ဍလေးဝိ သမားသ်များ၌ ဤနည်းအတိုင်း အလယ်ပုဒ်ကိုချေ၊ "ဇမ္မုယာ+သညာတော+ဒိပေါ" သာ ဝါကျလိုရင်းတည်း၊ လက္ခဏောကား သညာတော၏ အဖျင်သား။ [သညာတောဘို့ "ပညာတော-ထင်ရှားသော' ဟု သိဟိုဠ်ဒေသ ရှိ၏၊ လက္ခဏော ဖွင့်ပုံကို ထောက်လျှင် "သညာတော - သိမှတ်အပ်သော, နားမည်မှည့်အပ်သော"ဟု ရှိသော ပါဠိက သာဓ်ကောင်း၏၊] "ဇာတိအန္ဓ"ဟု ပကတ်ဖြစ်သည့် အခါ၌ဝဏ္ဏောယံနဝါဖြင့် ဇကို ယပြု၊ ယဝတံဖြင့် တကို စပြု, ဒွေဘော်လား၊ ကွစာဒိ မဏ္ဍူဂ္ဂရာနံဖြင့် ဇာဠ်ဒုသပြု၍ "ဇစ္စန္ဓ" ပြီးသည်။

စတုတ္ထီ တပ္ပုရိသ်

စတုတ္ထီ တဒတ္ထ၊ ပေ၊ ပါသာဒ ဒဗ္ဗံ— "ဋ္ဌဒံ-ဟ္ဝိအဝတ် စသည်သည်+တသ-ထိုကထိန်သက်နဲ့ စသည်၏ ဥစ္စာတည်း၊ တဒတ္ထံ – ထိုကထိန်သက်နဲ့ စသည်၏ ဥစ္စာ" ဆိုသော အရ အဝတ်သည်ကထိန်သက်နဲ့ ချုင်ဘို့ရာ ဥစ္စာဖြစ်၍ "တဒတ္ထ" မည်၏၊ ထို

တဒတ္ထကို ဟောသော ဒုဿသဒ္ဒါလည်း (အနက်ကို အကြောင်းပြု၍ ကားရကျော်စာရအားဖြင့်) တဒတ္ထပင် မည်၏၊ ထို တဒတ္ထ နောက်ပုဒ်နှင့် သမာသ်တွဲရာ၌ ဥဒါဟရဏ်ကို ပြလို၍ " တဒတ္ထေ " ဟု မိန့်သည်၊ တနည်း " ၄ါ " ပေးရသော တဒတ္ထသမ္ဗန်ဓါန် အနက်၌ သမာသ်ဖြစ်သောကြောင့် " တဒတ္ထေ " ဟု မိန့်သည်၊ ဤနည်းအလို " တဒတ္ထ ဖြစ်သော နောက်ပုဒ်နှင့် တွဲရသောကြောင့် တဒတ္ထခေါ်သည် မဟုတ် , တဒတ္ထအနက်၌ သမားသ် တွဲရသောကြောင့် တဒတ္ထခေါ်သည်-ဟု မှတ်။

" ကထိနသ " ၌ သဒိဘတ်သည် တဒတ္ထသမ္ဗန်ဓါန် အနက်၌ သက်၏၊ ထို့ကြောင့် ကထိနသကို "ကထိနစိဝရတ္ထာယဟ္တော" ဟု အနက်ဖွင့်သည်၊ " ကထိနသ-ကထိန်သက်နှံးအလို့၄ါ" ဟု အနက်ပေး၊ "အလို့၄ါ" ဟူသည် 'အကျိုး၄ါ' နှင့် အနက်တူတည်း၊ ထို " အလို့၄ါ" ကို၎င် "ဘို" ဟုလည်း သုံးစွဲနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် " ကထိန်ဘို အဝတ် " စသည်ဖြင့် ပြန်လိုက်သည်၊ [အချို့က " ကထိနသ-၄ါ၊ အာဘတံ-ဆောင်အင်သော၊ တနည်း, ဝဋ္ဋိယတ္တံ - စီရင်အပ်သော၊ ဒုဿံ - တည်း " ဟု " အာဘတံ" ကို ဖြစ်စေ, "ပဋိယတ္တံ"ကို ဖြစ်စေ ထည့်၍ အနက်ပေးကြ၏၊ ထို အနက်မှာ အဓိပ္ပါယ် ထင်ရှားရုံသာပေးအပ်သော အနက် ဟု မှတ်၊ သဒ္ဒနီတိ၌လည်း အဓိပ္ပါယ်နက် ဖြစ်ကြောင်းကို "ကထိနစိဝရတ္ထာယ ပဋိယတ္တံ အာဘတံဝါ ဒုဿန္တိ အဓိပ္ပါယော " ဟု အဓိပ္ပါယ သဒ္ဒါဖြင့် ဖွင့်သည်၊ "စိဝရသ+ဒုဿံ, စိဝရသ+မူလံ" ဟု နောက်ပုဒ် ၂ ခုကို ဝိဂ္ဂဟပြု။

ယာဂုယာ အတ္ထာယ တဏ္ဍုလာ။ ။ဤ၌ "ယာဂုယာ-ယာဂုအလို့၄ါ+တဏ္ဍုလာ-ဆန်တို့တည်း" ဟု ဝိဂြိဟ် ပြုစေလိုရင်းတည်း၊ သို့သော် "ယာဂုယာ+တဏ္ဍုလာ" ဟု သာ ဝိဂြိဟ်ပြုလျှင် တဒတ္ထအနက်မထင်ရှားမည်စိုး၍ တဒတ္ထအနက်ထင်ရှားအောင် "ယာဂုယာ အတ္ထာယ+တဏ္ဍုလာ" ဟု ဝိဂြိဟ်ပြုသည်၊ ယာဂုယာ၌ ဆဋ္ဌီ, အတ္ထာယ၌ ၄ေးစတုတ္ထီတည်း၊ "ယာဂုယာ-၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုး၄ါ" ဟူရာ၌ " ယာဂုအကျိုး၄ါ" ဟု အနက်ထွက်၏၊ " အကျိုး၄ါ" ဟူသော အနက်လည်း "ယာဂုယာ" ၌ တဒတ္ထသမ္ဗန်ဓါန် အနက်ရှိသော စတုတ္ထီသဒိဘတ်၏ အနက်ပင် ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ယာဂုယာ အတ္ထာယ" သည် တဒတ္ထသမ္ဗန်ဓါန် အနက် ထင်ရှားရုံမျှ ပြသော စကားဖြစ်၏၊ ဝိဂြိဟ်ရင်းမှာ "ယာဂုယာ+တဏ္ဍုလာ" သာတည်းဟု မှတ်၊ ရုပ်တွက်သည့် အခါလည်း "ယာဂု+တဏ္ဍုလ" ဟုသာ တည်၊ "သ-ယော" ဒိဘတ်သက်၍ တွက်ရ။

[သဒ္ဒနီတိ] ယထာဟိ အာဂန္တုကာနံ + ဘတ္တံ , အာဂန္တုက ဘတ္တံ၊ ယာဂုယာ+ဘတ္တံ , ယာဂုဘတ္တာနိ စတုတ္ထီဝေသေနေသ အတ္ထော၊ ဧဝံ အာဂန္တုကာနံ (ဆဋ္ဌီ) အတ္ထာယ (စတုတ္ထီ) ဘတ္တံ , အာဂန္တုက ဘတ္တံ, ယာဂုယာ အတ္ထာယ + တဏ္ဍုလာ, ယာဂု တဏ္ဍုလာတိ ယထာဂ္ကမံ ဆဋ္ဌီ စတုတ္ထီဝေသနဝ ကေကသ သမာသပဒဿ အတ္ထော ဘဝတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

"ဘတ္တသ+တဏ္ဍုလာ, ဘတ္တတဏ္ဍုလာ" ဟု ဝိဂြိဟ် ပြုလိုရင်းတည်း၊ " ဘတ္တသ အတ္ထာယ+တဏ္ဍုလာ,ဘတ္တတဏ္ဍုလာ" ဟု အနက်မှတ်၊ "ဘတ္တသ-ထမင်းအလို့၄ါ"

အတ္ထေ - အ်ထ္ထ သဒ္ဒါနှင့် သမာသ်တွဲရာ၌၊ (ဥဒါဟရဏ်)၊ အယံ-၌ နေရာသည်၊ တိက္ခ္ဝသံဃသ-ရဟန်းသံဃာ၏ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဝိဟာရော-ကျောင်းတည်း၊ ဘိက္ခ္ဝသံဃတ္ထော-ရဟန်းသံဃာဘို့ဖြစ်သော၊ ဝိဟာရော-ကျောင်း၊ ဘိက္ခ္ဝသံဃတ္ထော-ရဟန်း သံဃာဘို့ဖြစ်သော၊ ယာဂု-ယာဂု၊ ဘိက္ခ္ဝသံဃတ္ထံ - ရဟန်း သံဃာဘို့ ဖြစ်သော၊ စိဝရံ-သင်္ကန်း၊ အယံ-၌ဟာဒသ ည်၊ ယသ - အကြင်အရာ၏ ဥစ္စာတည်း၊ ယဒတ္ထော - အကြင်အရာဘို့ ဖြစ်သော ဝိဟာရစသည်၊ ယဒတ္ထော-အကြင်အရာဘို့ ဖြစ်သော ယာဂု စသည်၊ ယဒတ္ထံ-အကြင်အရာဘို့ ဖြစ်သော သင်္ကန်း စသည်။

ဟု အနုက်ပေး၊ " ဂမိကဿ+ဘတ်ံ" ဟု ဝိဂြိဟ် ပြုလိုရှေ့း၊ " ဂမိကဿ အတ္ထာယ" ဟု အနုက် မှတ်၊ "ဂမိကဿ- ခရီးသွားလျှော်သူ အလို့ငှ်၊" ဟု အနုက်ပေး၊ "ပါသဒဿ+ဒဗ္ဗံ" ဦးကား စတုတ္ထီသကို အာယ ပြုထားသဖြင့် (အကျိုးငှါ-ဟူသော) တဒတ္ထ အနုက် ထင်ရှားသောကြောင့် " ပါသာဒဿ အတ္ထာယ " ဟု အနုက် မပြတော့ပြီ၊ ထို့သို့ " ပါသာဒါယ " ဟု တခါထည်း ဝိဂြိဟ် ပြုခြင်းမှာလည်း သက္ကတ ကျမ်းရှင်းများ၌ပင် "ယူပါယ+ဒါရ ယူပဒါရ=ယင်္ဂတိုင်အလို့ငှါ+သစ်သား" ဟု တိုက်ရိုက် ဝိဂြိဟ်ပြုထားသည်ကို နည်းမှီးခြင်းကြောင့်တည်း။

အတ္ထေ၊ ပေ၊ ဝိမုတ္တိအ်ထ္ထာယ — အတ္ထသဒ္ဒါနှင့် တွဲစပ်ပုံကို သဒ္ဒနီတိ၌ မပြ၊ ထို့သို့ မပြခြင်းမှာ ဝိဒူကတော်၌ ထိုဥယုဂ်များသည် စတုတ္ထီသမာသ် မဟုတ်, ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်-ကမ္မဓာရဲ - ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်များသာ (ထိုက်သလို) ဖြစ်ကြသောကြောင့် တည်း၊ သက္ကတသဒ္ဒါကျမ်းတို်၌ကား အတ္ထသဒ္ဒါနှင့် စတုတ္ထီတပ္ပုရိသ်ကို ပြကြ၏၊ [တဒတ္ထေ အတ္ထ ဗလိ ဟိတ သုခ ရက္ခိဘ ဋ္ဌစ္ဆေတဟိ သဟ စတုတ္ထျန္တံ သမသ်တေ = တဒတ္ထ သမ္ဗန္ဓါန် အနုက်ဒ္ဒဂင်း, အတ္ထစသော သဒ္ဒါတို့နှင့် တကွဂင်း စတုတ္ထီဝိဘတ် အဆုံးရှိသော ရှေပုဒ်ကို သမာသ်စပ်အပ်၏-ကာသိကာ၊] ထိုဝှင် တဒတ္ထ၌ သမာသ်ဖြစ်ပုံကို ပြခဲ့ပြီး၊ ဤ၌ အတ္ထသဒ္ဒါနှင့် သမာသ် ဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် " အတ္ထေ " စသည်ကို မိန့်၊ ဤ အတ္ထသဒ္ဒါနှင့် သမာသ်ဖြစ်ရာ၌ နိစ္စသမာသ်ဖြစ်၍ မိမိ အတ္ထပုဒ်ရင်းဖြင့် ဝိဂြိဟ်ပြုရ၊ အတ္ထ၏ အနုက်ကို ပေးနိုင်သော အခြားပုဒ်နှင့်သာ ဝိဂြိဟ် ပြုရမည်၊ အတ္ထသဒ္ဒါသည် နဂိရိက ပုလ္လိန်ဖြစ်သော်လည်း "ဧစိတြာဟိ သမာသဝုတ္တိ-သမာသ် ဖြစ်ပုံသည် (ရိုးရိုး စကါကျထက်) ဆန်းကြယ်၏" ဟူသော ပရိဘာသာနှင့် အညီ အဘိဓေယျ (ပေးနုက်) ၏ လိန်သို့ လိုက်၍ ဒုလိန်ပင် ဖြစ်ထိုက်သည်-ဟု သက္ကတဆရာတို့ ဆိုကြ၏၊ ["အတ္ထေန နိစ္စသမာသော, ဝိသေသလိင်္ဂတာစေတိ ဝတ္တုဗ္ဗံ "....(ဝါတ္တိကသုတ်)၊ " ဒွိဇသ+အယံ ဒွိဇတ္ထော-သူပေါ၊ ဒွိဇတ္ထာ ယာဂု, ဒွိဇတ္ထံ ပယော"....(သိဒ္ဓန္တကေါမုဒီ)၊ အယံ-၌ဟာသည်၊ ဒွိဇသ - ပုန်ကားဇ်၏ ဥစ္စာတည်း, ဒွိဇတ္ထော - ပုန်ကားဇ်ဘို့၊ သူပေါ-ဟင်းချို၊ ယာဂု-ယာဂု၊ ပယော (နပုလ္လိန်, မနောဂိဏ်း) နို့ရည်၊] ဤ ရှေပဒ်ဒွိဒ္ဓိ သဒ်ဟိုဋ္ဌမှန်လည်း " အတ္ထေ " ဟု မြန်မာမူလို မရှိဘဲ "အတ္ထေန နိစ္စသမာသော သဒ္ဒလိင်

ဇင်-တ္ဂ၊ တာဒတ္ထော-ထိုအာရုဘို့ဖြစ်သော ကျောင်းစသည်၊ တာဒတ္ထာ, တာဒတ္ထိံ (ယာဒတ္ထာ ယာဒတ္ထိံ နည်းမှီး၍ ပေး)၊ ဇောဒနော - ဤ အာရုဘို့ဖြစ်သော၊ ဝါယာမော - အားထုတ်ခြင်း၊ ဇောဒတ္ထာ - သော၊ ကထာ-စကား၊ ဇတောဒတ္ထိံ-သော၊ သေးတာဝဝါနံ - နှားထောင်ခြင်း၊ ကိမတ္ထိံ-တာစ" ဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် သက္ကတနှင့် သိဟိုဠ်မူ ကိုမှီး၍ အတ္ထသဒ္ဒါနှင့် သမာသ်တွဲပြယုဂ်များကို အဓိပ္ပါယ် ရေးရလိမ့်မည်။

"ဘိက္ခုသံဃသ+အယံ ဝိဟာရော ဘိက္ခုသံဃတ္ထော ဝိဟာရော" ဟု ပါဠိမှန်ရှိစေ၊ ဤပြုယုဂ်သည် "ဒွိဇသ + အယံ, ဒွိဇတ္ထော သူပေါ" ကို နည်းမှီး၍ ထုတ်အပ်သော ပြုယုဂ်သည်း၊ အတ္ထနှင့်သမာသ်တွဲရာ၌ နိစ္စသမာသ်ဖြစ်သော်ကြောင့် အတ္ထ၏ပရိယာယ် "အယံ" ပုဒ်ဖြင့် ဝဂ်ဂြိုဟ်လုပ်သည်၊ အဘိဓာန်လာ အတ္ထသဒ္ဒါ၏ အနက်များစွာဝင်ရှိသော် ဟူသော အနက်ကို ယူ၊ ဒွိဇသည် သ ဝိဘတ်သည် စတုတ္ထီ မဟုတ်, ဆဋ္ဌီ တည်း၊ ဘာဒ္ဒကြောင့်နည်း.....သက္ကတ၌ စတုတ္ထီမှန်လျှင် "အာယ" အမြဲပြုသောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဒွိဇသ+အယံ" ဝိဂြိုဟ်သည် "ဒွိဇတ္ထော" ဟူသော နိစ္စ သမာသ်ကို အနက်ထင်ရှားပြသော ဝိဂြိုဟ်တည်းဟု မှတ်၊ မှန်၏ — "ဒွိဇသ+အယံ-ပုန်ဏားး၏+ဥစ္စာ"ဟု ဆိုလျှင် "ပုန်ဏားအကျိုးငှါ=ပုန်ဏားဘို့" ဟူသော အနက်သည် ထင်ရှားး၏၊ "ဘိက္ခုသံဃသ+အယံ" လည်း နည်းတူပင်။ [ရှမ်ဘွက်သည့်အခါ၌ကား ဥပနဂရံ စာနိုးကကဲ့သို့ မူလ ပုဒ်ရင်းအတိုင်း "ဘိက္ခုသံဃ+အတ္ထ" တည်၊ ဘိက္ခုသံဃ နောင် စတုတ္ထီ သ သက်, အတ္ထနောင် သိသက်။] "ဘိက္ခုသံဃတ္ထာ-ဘိက္ခုသံဃတ္ထံ" တို့ကား "ယားဂု-ပးယာ" ဟူသော ဝိသေသ္ဟု (အဘိဓေယျ) လိန်လိုက်ကြောင်း ထင်ရှားအောင်ပြသော ဇာတ်လိန် နပုလ်လိန် ပြုယုဂ်များတည်း။

ဆက်ဥုးအံ့ — ဤပြခဲ့သော ဝိနိစ္ဆယကို သဘောဘူပါလျှင် "ဘိက္ခု သံဃသ အတ္ထောယ" ဟူးသော မြန်မာမူရှိ ပါဠိသည် "နိစ္စ သမာသ်ဖြစ်၍ အခြားပုဒ်နှင့် ဝိဂြိုဟ်ပြုရမည်" ဟူသော စကားကို ဆန့်ကျင်စေ၍ "အတ္ထ" ဟူသော မိမိ ပုဒ်ဖြင့်ပင် ဝိဂြိုဟ်လုပ်ထားသောကြောင့် ၎င်း, "နောက်ပုဒ်၌ ဝဋ္ဋမာ ကြေရမည်" ဟူးသော် တပ္ပုရိသ်ထုံးစံကို လွန်ဆန်လျက် ရှိသောကြောင့်၎င်း, ပါဠိပျက် ဟု မှတ်၊ "ယသ+အတ္ထောယ" လည်း ပါဠိပျက်ပင်၊ "ယသ + အယံ" ဟု ဝဂ်ဂြိုဟ် ရှိစေ၊ "ယဒတ္ထော, ယဒတ္ထာ, ယဒတ္ထံ" ကား ခုလိန် ရှိကြောင်း ပြယုဂ်များတည်း၊ တဒတ္ထော စသည်လည်း နည်းတူ၊ "တသ+အယံ" ဟု ဝဂ်ဂြိုဟ်ပြု၊ ဧတဒတ္ထာ၌ ဝါယာမော (ပုလ်လိန်) ကထာ (ဇတ်ထိလိန်) သောတာဝဓာနံ (နပ်ုလ်လိန်) တို့ကား အဘိဓေယျ (ဟောနက်) ပြုတည်း၊ "ဧတသ+အယံ" ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၊ နပုလ်လိန်အတွက်မူ "ယသ+ဇ္ဈံ" စသည်ဖြင့် ဝိဂြိုဟ်ပြု၊ ရှင်တွက်ရာ၌ "ယ+အတ္ထ" ဟု ပကတိပြုပြီးသည့်အခါ ယဝမဒန သုတ်ဖြင့် (ဒ)လာ။

မှတ်ချက်။ ။ဘိက္ခုသံဃတ္ထော စသော သမာသ်များသည် "ဒွိဇတ္ထော" ဟူသော သက္ကတ ပြုယုဂ်အလိုအားဖြင့်သာ ဧတုတ္ထိ သမာသ် ဖြစ်ရသည်၊ ပဒိုအဘိုင်းမှာ "ဘိက္ခု

အာဘယ်ဘိုနည်း၊ အတ္တဆုံ - မိမိဘို့၊ ပရတ္ထုံ - သူတပါးဘို့၊ သံဝဏသဒေဝ်ရောက်ခြင်း၏ (ဥစ္စာဖြစ်သော) အယံ-ဤတရားသည်၊ ဒိနယောဝိနည်းတည်း၊ သံဝဏဏ္ဍော-စောင့်ရှောက်ဘို့ဖြစ်သော၊ ဝိနယော-ဝိနည်း၊ သုခံ-သုခသည်၊ သမာဓတ္ထာယ-သမာဓိဘို့ အကျိုးငှါ၊ (ဟောတိ-၏) နိပ္ပိဒါ - ငြိုးငွေ့ခြင်းသည်၊ ဝိရာဂတ္ထာယ - အရိယာဓဂိဘို့ အကျိုးငှါ၊ (ဟောတိ-၏၊) ဝိရာဂေါ-အရိယာမဂ်ဘာသည်၊ ဝိမုတ္တာတ္ထာယ-အရိယာဖိုလ်အကျိုးငှါ (ဟောတိ-၏)။

သံဃသ-၏၊ အတ္ထော-ဥစ္စာဖြစ်သော ကျောင်းသည်၊ ဘိက္ခုသံဃတ္ထော-မည်၏"ဟု (နိစ္စာ သမာသ်သည်း မဟုတ်သော) ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သာ ဖြစ်၏၊ ဥလိန်လည်း မရှိ အတ္ထသဒ္ဒါ၏ မူလ ပုလ္လိန် အတိုင်းသာ ရှိရမည်၊ အကယ်၍ ဥ လိန် ရှိစေလိုလျှင် " ဘိက္ခုသံဃသ အတ္ထော ယသ္မာတ် ဘိက္ခုသံဃတ္ထော, တ္ထာ, တ္တဲ - ရဟန်းသံဃာ၏ အကျိုးရှိသော ကျောင်း, ယာဂု, သကံ်နုံး" ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် ဖြစ်ရမည်၊ ယဒတ္ထော, တဒတ္ထော, ဧတဒတ္ထော စသည်၌လည်း ဥ လိန် အလိုရှိမူ "ယံ အတ္ထော(ပယောဇနံ), ယသ္မာတိ" ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိ၌ ပြုရမည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် မေဂ္ဃလွှာန်၌ 'ကထံ-ဧတဒတ္ထော, ဧတဒတ္ထော, ဧတဒတ္ထံတိ၊ အညပဒတ္ထေ ဘာဝသ်တိ - အညပုဒ်အနက်ရှိသော ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်၌ ဖြစ်လတံ့" ဟုဂုင်း, ပါရာဇိကဏ် ယောဇနာ (ဗာဟိရ နိဒါန်း အဆုံးနား)၌ "ဧတံ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနံ+အတ္ထော=ပယောဇနံ ဧတိသ်သာတိ ဧတဒတ္ထော (ကထာ)" ဟုဂုင်း မိန့်ကြသည်၊ ပါစိတျာဒိ (ပရိဝါ) ယောဇနာ၌လည်း ဤအတိုင်းပင်၊ "ဧတိသ်သာ-ဤဝိနည်းစ်ကားကို ပြောဆိုခြင်း၏၊ ဧတံ-ဤအနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန် ဟူသာ၊ အတ္ထော-အကျိုးသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏" ဟု ဆိုလိုသည်။

ကိမတ္ထံ အတ္တအတ္ထံ ပရတ္ထံ — ကိသ + ဏဒံ ကိမတ္ထံ=အာဘယ်ဘိုနည်း၊ အတ္တနော+ဏဒံ အတ္တတ္ထံ=မိမိဘို့၊ ပရတ္ထံ=သူတပါးဘို့၊ "ကိ + အတ္ထ" ဟု ဖြစ်သည့်အခါ သိ ကို အံပြုလေ၊ " အာလယနေတိ ကိမတ္ထံ " စသည်၌ " အာလယနေတိ - အာလယပနေပုဒ်ကို၊ ကိမတ္ထံ-အာဘယ်အကျိုးငှါ၊ ဝုစ္စံ-ဆိုအပ်သနည်း " ဟု ပေးလျှင် "ကိသ+အတ္ထော, ကိမတ္ထော"ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်ဖြစ်စေ "ကော-အာဘယ်သို့သော၊ အတ္ထော-အကျိုးနည်း၊ ကိမတ္ထော-အာဘယ်သို့သော အကျိုးနည်း"ဟု ကမ္မဓာရဲဖြစ်စေ တွဲပြီးနောက် သိ ဝိဘတ်နေရာဝယ် စတုတ္ထီသဝိဘတ်သက်၍ အာယစတုတ္ထေကဝစနသတုန့် တုသဒ္ဒါဖြင့် သ ကို အံပြုလျှင် "ကိမတ္ထံ-အာဘယ်အကျိုးငှါ"ဟု ဖြစ်၏၊ သမာသ်မတွဲဘဲ ကိ နောင် စတုတ္ထီ သ ကို ထုံပြုလျှင်လည်း ဤအနက်ဖြစ်၏၊ " အာသပနေတိ-ပုဒ်သည်၊ ကိမတ္ထံ-အာဘယ်အကျိုးရှိသနည်း"ဟု မေးမူကား " ကော အတ္ထော(ပယောဇနံ)ယသ " ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိ ဝိဂြိဟ်ပြု၍ သိကို အံပြုရသည်၊ "အတ္တတ္ထံ-မိမိအကျိုးငှါ, မိမိအကျိုးရှိ၏၊ ပရတ္ထံ-ငှါ, ရှိ၏" ဟုဆုံးမလည်း တပ္ပုရိသ် ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် ၂ မျိုး ဟု မှတ်။

တထာ - ထိမ္ဘာဘပါး၊ လောကသ - လောက အလို့ဌ၊ ဟိတော-စိးပွားတည်း၊ လောကဟိတော - လောကဘို့စိးပွား၊ ဗဟွသ-ဘုရားအား၊ ဒေယျ်-လှူထိုက်သောပန်းတည်း၊ ဗဟွးဒယျ်-ဘုရားအား လှူထိုက်သော၊ ပပ္ပံ-ပန်း၊ သံဃဒေယျ်-သံဃာအားလှူထိုက်သော၊ စိဝရံ-သင်္ကန်း၊ ဣစ္ဆ-

"သံဝရသ+အယံ ဝိနယော, သံဝရတ္ထော ဝိနယော" ဟု ပါဠိမှန်ရှိစေ၊ "ဘိက္ခု သံဃသ+အယံ" ကဲ့သို့မှတ်၊ "သုခံ သမာဓတ္ထာယ၊ ပေ၊ ဝိမုတ္တာတ္ထာယ" တို့၌ "သမာဓတ္ထ-ဝိရာဂတ္ထ - ဝိမုတ္တာတ္ထ" တို့သာ လိုရင်းဘည်း၊ "သမာဓိသ+ဣဒံ သမာဓတ္ထံ - သုခံ, ဝိရာဂသ+အယံ ဝိရာဂတ္ထာ - နိဗ္ဗိဒါ, ဝိမုတ္တိယာ+အယံ ဝိမုတ္တတ္ထော - ဝိရာဂေါ" ဟု လိုန်အားလျော်စွာပြု၊ ဣဒံ-ဤဟာသည်၊ သမာဓိသ-သမာဓိ၏ဥစ္စာတည်း၊ သမာဓတ္ထံ-သမာဓိဘို့ ဖြစ်သော၊ သုခံ-သုခ၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် အနက်ပေး၊ "သမာဓိ+အတ္ထ" တည်း, ဆိုင်ရာစီရင်၌ "သမာဓိအတ္ထ" ဟု ပကတိဖြစ်သောအခါ ဓိ ၌ ဣ ရှေ့, ဓကို အ သို့ကပ်၊ နာမ်ငဲ့, စတုတ္ထီ သ သက်၍ အာယပြုလျှင် "သမာဓတ္ထာယ" ဟု ပြီး၏၊ ဤသို့လျှင် "သမာဓတ္ထံ" စသည်သာ လိုရင်းဖြစ်သော်လည်း "ဝိနယော သံဝရတ္ထာယ ၊ ပေ ၊ သုခံ သမာဓတ္ထာယ ၊ ပေ ၊ နိဗ္ဗိဒါ ဝိရာဂတ္ထာယ , ဝိရာဂေါ ဝိမုတ္တတ္ထာယ, ဝိမုတ္တိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနတ္ထာယ , ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယ , တေဒတ္ထာ ကထာ ၊ ပေ ၊ တေဒတ္ထံ သောတာဝဓာနံ၊ ယဒိဒံ အနုပါဒါ စိတ္တာသ ဝိမောက္ခောတိ" ဟူသော ပရိဝါ ပါဠိတော် (စူဠသင်္ဂါမ) အတိုင်း "သမာဓတ္ထာယ" စသည်ဖြင့် ပုံစံထုတ်ထားသည်၊ ထိုပါဠိတွင်လည်း နပုလိန် (သုခံ) ဇထိလိန် (နိဗ္ဗိဒါ) ပုလိန် (ဝိရာဂေါ) စုံရုံမျှကိုသာ ထုတ်ပြဆားသည်။

မှတ်ချက်။ ။သံဝရတ္ထာယ စသည်၌ "သံဝရသ+အယံ" စသည်ဖြင့် ဝိဂြိုဟ်ပြုခြင်းမှာ သက္ကဘနည်းကို မှီးဒသာ ရူပသိဒ္ဓိ အလိုသာ၊ တခြား နေရာ၌ ဝဂြိုဟ် ပြုနိုးမှာ "သံဝရသ+အတ္ထော=စောင့်ရှောက်ခြင်း၏ အကျိုး" ဟု ဆင်ခြင်တပ္ပုရိသ်ဖြစ်စေ "သံဝရောစ+သော+အတ္ထောစ=စောင့်ရှောက်ခြင်းဟူသော အကျိုး" ဟု ကမ္မဓာရဲ ဖြစ်စေ ပြုရိုးတည်း၊ ထိုတွင် တပ္ပုရိသ် ပြုရာ၌ သံဝရနှင့် အတ္ထသည် မကွဲပြားဘဲလျက် ကွဲပြားသကဲ့သို့ ဆိုသောကြောင့် အဘေဒ ဘေဒူပစာရ ဟု ကြံ၊ ဝိရာဂတ္ထ-ဝိမုတ္တတ္ထ တို့၌လည်းနည်းတူ၊ ဤမျှလောံသော စကားစဉ်ဖြင့် အတ္ထသဒ္ဒါနှင့် သမာသ်ဘဲရာ၌ ဖြစ်သင့်သော အဓိပ္ပါယ်များ ပြီးပြီ၊ ရူပသိဒ္ဓိ နိဿယဟောင်းဌကား "ဘိက္ခုသံဃသ-အား၊ အတ္ထာယ (အတ္ထံကာတုံ) - ၄၂၊ ဝိဟာရော - ကျောင်းတည်း" စသည်ဖြင့် အနက်ဆို၏, စဉ်းစားကြပါလေ။

တထာလောကသ ၊ ပေ ၊ ဇုစ္စာဒိ — "တဒတ္ထ အဏ္ဍ ဟိဘ ဒေယျာဒိဟိ" ဟု ပြခဲ့သည်အားလျော်စွာ အတ္ထနှင့် တွဲပုံကို ပြပြီး၍ ဟိတနှင့် တွဲပုံကို ပြလို၊သောကြောင့် "တထာ လောကသ ဟိတော လောကဟိတော" ဟု မိန့်သည်၊ ဤဟိတ သဒ္ဒါနှင့် စတုတ္ထီ တပ္ပုရိသ် တွဲခြင်းလည်း "ဂေါဟိတံ-နွားတို့ စိးပွား" ဟူသော သက္ကတ ပြယုဂ်ကို ခိုးခြင်းသာတည်း၊ ပါဠိဝယ် ဟိတနှင့် တွဲရာ၌ ဆင်ခြင်သာ အသုံးတွေ့ရသည်၊ ပုံစံကား-

၍ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော ပြဿဂ်ာဘို့၌၊ နဘာဘိ - သမာသ်မဖြစ်၊ သံဃသ-အား၊ ဒါတမ့်-လျှဆိုက်သော ဝဏ္ဏ၊ သံဃသ-အား၊ ဒါတုံ-လျှခြင်းငှါ၊ ဣစ္စာဒိ။.... စတုတ္ထီဘပ္ပဒါရိသော-သည့်၊ (နိဒ္ဒိသတော)။

ပဉ္စမီတပ္ပုရိသ်

ပဉ္စမိ-ပဉ္စမီဝိဘတ္တန္တပုဒ်ကို၊ အပဂမန ဘယ ဝိရတိ မောစနတ္ထာဒိဟိ-ခွဲခွါခြင်း အနက် ရှိသော ပုဒ်, ကြောက်ခြင်း အနက် ရှိသော ပုဒ်, ရှောင်ကြဉ်ခြင်း အနက်ရှိသော ပုဒ်, လွတ်ခြင်း အနက်ရှိသော ပုဒ် အစရှိသည့် တို့နှင့်၊ (သမသတေ-စပ်အပ်ဏ်၏) မေထုနသ္မာ-မေထုန်မှ၊ အပေတော-ကင်းသူတည်း၊ မေထုနာပေဘော-သူ၊ ဇဝံ, ပလာပါပဂတော- ဖွဲအဖျင်းတို့မှ ကင်းသော စပါး၊ နဂရနိဂ္ဂတော-မြို့မှ ထွက်သော မင်း၊ ဝိဏ္ဏာပါတ ပဋိက္ကန္တော - ဆွမ်းခံရာ အရပ်မှ ဖဲခွဲသော ရဟန်း၊ ဝါ - ဆွမ်းစားရာ အရပ်မှ ဖဲခွဲသော ရဟန်း၊ ဂါမတော - ရွာမှ၊ နိက္ခန္တံ - ထွက်သော တောတည်း၊ ဂါမနိက္ခန္တံ - တော၊ ရုက္ခဂ္ဂါ - သစ်ပင်ဖျံးမှ၊ ပဘိတော-ကျသူတည်း၊ ရုက္ခဂ္ဂပဘိတော - သူ၊ သာသနစုတော-သာသနာမှ ဆွေ့လျော်သူ၊ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနံ-အာပတ်မှ ထခြင်း၊ ဓရဏီဘလုဂ္ဂတော - မြေအပြင်မှ ဓာက်သူ၊ [ဓရဏီတလတော-မြေအပြင်မှ+ဥဂ္ဂတော-တက်သူ၊] သဗ္ဗဘဝေဟိ-အလုံးစုံသော ဘဝတို့မှ၊ နိဿဋော-ထွက်မြောက်သော ရဟန်တော် တည်း၊ သဗ္ဗဘဝနိဿဋော-တော်။

"ဒေဝမနုဿာနံ-(တို့၏)အတ္ထာယ ဟိဘာယ သုခါယ ဗုဒ္ဓါလောကေ ဥပ္ပန္နတိ" တည်း၊ ဤသို့ စုတ္ထိယဉ်၌ ဆင်္ခြိရှိလျှင် သမာသ်ဘွဲရာဉ်၌လည်း "လောကဟိတော-လောက၏စီးပွားး" ဟု ဆင်္ခြိ သမာသ်ပင် ဖြစ်သင့်သည်၊ ဟိတနှင့် တွဲဒုံကို ပြုပြီး၍ ဒေယျနှင့် တွဲပုံကို ပြုလို သောကြောင့် " ဗုဒ္ဓဿ ၊ ပေ၊ သံဃဒေယျံ စိဝံ " ဟု မိန့်၊ ဒေယျာဒီဟိဉ် အာဒိပြု၍ သက္ကတ၌ လာသော သုခ, ဗလိ, ရက္ခိတပုဒ်တို့နှင့် တွဲရသော " ဂေါသုခံ - နွားတို့ သုခ, ကုဒေရဗလိ-ကုဝေရ နတ်တို့ ပူဇော်ဘွယ်၊ ဂေါရက္ခိတံ - နွားတို့စောင့်ရှောက်အပ်၏" ဟူသော ပုံစံများကို ယူစေလိုဟန် တူသည့်၊ သို့သော် ပါဠိ၌ ထိုပုံစံများလည်း စတုတ္ထီသမာသ် မဟုတ်ကြ၊ ဆင်္ခြိသမာသ်နှင့် (ဂေါရက္ခိတံဝယ်) တာဘိယာ သမာသ်များသာ ဖြစ်ဆိုက်သည်၊ တဗ္ဗ ပစ္စည်း တုံ ပစ္စည်း ဆုံသော ပုဒ်များနှင့်ကား သမာသ် မဖြစ်၊ " သံဃဿ ဒါတမ့်, သံဃဿ ဒါတုံ " ဟု ဝါကျသာ ရှိသည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း...., " အနဲဘိဓေနတော-သံဃဒါတမ့် ဟု သမာသ်ဖြစ်လျှင် ထို သမာသ်က "သံဃာအား+ပေးအပ်" ဟူသော အနက်ကို မဟောနိုင်သောကြောင့်တည်း။

ဘယဇ္ဈ ယောဂါဒိ - ဘယ အာနက် ဂိုးသော ပုဒ်ဘို့နှင့် ယှဉ်သော သမာသ်စသည်ကား၊ [သိဠ်"ဘယဇ္ဈာဒိ ယေ၊ဂေ-ဘယဇ္ဈ အစဂိုးသော ပုဒ်ဘို့နှင့် ယှဉ်ရာ၌" ဟု ဂိုဏ်း] ရာဇ၊တာ-မင်းမှ၊ ဘယံ - ဘေးတည်း၊ ရာဇဘယံ-မင်းဘေး၊ [သဒ္ဒနီဘိဠ် "ရာဇ၊တာ-မင်း၊ကြောင့်" ဟု ဟိတ် အာနက်ပေး၍ " ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်၊သော "ဟု သည်း ထည့်ဖွဲ့သည်၊] စောရေဘိ-ဒိုးသူဘို့မှ၊ ဘယံ-တည်း၊ စောရဘယံ-ဒိုးသူ၊ဘေး၊ အမနုဿဟိ-ဘိလူး တို့မှ၊ ဘယံ - တည်း၊ အမနုဿဘယံ - ဘိလူး၊ဘေး အာဂို၊တာ ဘယံ, အာဂိဘယံ-မိုး၊ဘေး၊ ပါပ၊တာ-မ၊ကောင်းမှုမှ၊ ဘီ၊တာ-ကြောဲသူဘည်း၊ ပါပဘီ၊တာ-သူ၊ ပါပဘီရူ၊ကာ - မ၊ကောင်းမှုမှ ကြောက်သည်။

[ဂုင်း၊နောက်ဠိ ဝိရမ၊ဏာဇ္ဈ ပုဒ်နှင့်တွဲပုံကိုပြသည်၊] အာကာ့ဇ္ဈတော-မပြုသိုက်၊သော အမှုမှ၊ ဝိရတိ-ရှောင်ခြင်းတည်း၊ အာကာ့ဇ္ဈဝိရတိ-ခြင်း၊ ဇဝံ,ကာယဒုစ္စရိတဝိရတိ-ကာယဒုစရိတ်မှ၊ရှောင်ခြင်း၊ဝစီဒုစ္စရိဘဝိရတိ-ခြင်း [ဂုင်း၊နေဝဲဠ် မောစနဇ္ဈ ပုဒ်ဘို့နှင့် တွဲပုံကိုပြသည်၊] ဗန္ဓနာ-အညာမှ၊ မုတ္တော - လွတ်သော ထန်းသီး တည်း၊ ဗန္ဓနာမုတ္တော - သီး၊ ဝနာမုတ္တေ-တောမှလွတ်သူ၊ ဗန္ဓနာမောက္ခော- အနှောင်အဖွဲမှ လွတ်ခြင်း၊

[ဂုင်း၊နောက်ဠိ " အာဒိ " အရ ပြပြန်သည်] ကမ္မတော- ကံ၊ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌိတံ-ဖြစ်၊သောရူပတည်း၊ ကမ္မသမုဋ္ဌိတံ-ရုပ်၊ ဥကြဋ္ဌ၊တာ - ဥကြဋ္ဌ ထက်၊ ဥကြဋ်-လွန်သေး၊စိတ်တည်း၊ ဥကြဋ္ဌ၊ကြဋ်-စိတ်၊ ဩမ၊ကောမကံ-ဩမကစိတ်အောဲ ယုတ်လျော့၊သော စိတ် ကွစိ-အချို့အရာ၌ ဝုတ္တိ၊ယ၁-အပြု သမာယ်သ၊တည်း၊ ကမ္မတော-ကံ၊ကြောင့်၊ ဇာတံ - ဖြစ်၊ ...ရုပ်တည်း၊ ကမ္မံ - ရုပ်၊ ဇဝံ, စိတ္တံ - စိတ်၊ကြောင့်ဖြစ်၊သော ရုပ်၊ ဥတုံ-ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်၊ အာဟာရံ-အာဟာရ၊ကြောင့်ဖြစ်၊သော ရုပ်၊ ဆ္ဍာ-ဤဆို အပ်လတ္တံ၊သော ပြဿဂ်ဠ်၊ နဘ၁ဘိ-သမာယ်မဖြစ်၊ ဟီသ၊ဒါ-ပြာသ၊ဒိမှ၊ ပဘိတော-ကျသူ ပဥ္စမီ တပ္ပုရိသော နိဋ္ဌိတာ၊

ပဠမီ ။ ။ ဤ၂ဠမိ တပ္ပုရိသ်ဠ် အခက်အခဲ မရှိ၊ တိုက်ရိုက် မ၁၊သော ဝိပြိဟ်များ ကိုလည်း နေ၊ခ၁၊ သိ၁၊လင်မှ်မည့် ကမ္မံ စသော နိစ္စယ၁သ်ဠ် "ကမ္မ+ဇန" တည်ရှိ ချပ်တွက်ရပုံကို ကိုက်(ခ၁ဘွန်သ မလ. ဒု၊ ကွိဒ္ဒဲ) သုတ်ဠ် သိရှုလတ္တံ့။

[စ၁ဆုပ်ကိုင် လွယ်ဘို့ရာ
ဤမှာမှာ ဖော်ပြ၁ဆုပ် ရပ်လိုက်ပါသည်။]